

જિવ શાસનના અભિજ્ઞતાં બક્ષાત્રી

ભાગ-૨

ગ્રંથપ્રેરક : પૂ. અધ્યાત્મયોગી આ. શ્રી કલાપૂર્ણસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના શિષ્યારત્ન
પૂ. પંથાસશ્રી પૂર્ણાચન્દ્રવિજયજી મ.સા.

● : સ્થાન સમર્પિત : ●

અખિલ ભારત દુગડ મહાસભા અને કલ્યાણ મિત્ર પરિષદ-મુંબઈ

स का कार्य
समयावधि में
ही कृपा करें.
गण इसका
सकें.

A panoramic view of the Golden Temple (Harmandir Sahib) in Amritsar, India. The temple is a large, ornate structure with a golden roof and multiple spires, situated on a hill. The surrounding area is densely packed with other religious buildings and structures, creating a complex of sacred sites. The image is framed by a circular border, suggesting it might be a view through a lens or a decorative frame.

नेनशी वोरा, मुंबई

આશીર્વચન

‘નંદલાલભાઈ દેવલૂક જન્મથી જૈન નથી’ એવું કોઈ સાંભળે તો કદાચ માને નહિ, પણ... આ હકીકત છે. પણ એમના દ્વારા પ્રકાશિત દળદાર ગ્રંથો જોતાં તેઓ કર્મથી જૈન લાગે છે. હીરાલાલ રસિકદાસ કાપડીયાએ ઘણા જૈન ગ્રંથોના સંપાદન-સંશોધન કર્યા હતા. તેઓના દાદા વૈષ્ણવ હતા, પણ પ્રભુ-પ્રતિમાના અચાનક આગમનથી રસિકદાસ જૈન બન્યા ને હીરાલાલભાઈ પણ તેમને પગલે જૈન બન્યા. નંદલાલભાઈ દેવલૂક પણ આવી જ કોઈ ઘટનાથી જૈન દર્શન પ્રત્યે આકર્ષાયા હોય તેવું એમનું ‘પુરોવચન’ વાંચતા જણાય છે. તેમનો જૈન દર્શન પ્રત્યેનો પ્રેમ ઉત્કટ છે. એ પ્રેમ સતત વધતો રહે-વિસ્તરતો રહે, એવી શુભેચ્છા પાઠવીએ છીએ. એમનો આ ‘જિન શાસનના ઝળહળતા નક્ષત્રો’ નામનો ૨૭મો ગ્રંથ (૨+૭=૯) નવના આંકડાની જેમ જિનશાસનની અખંડ કીર્તિ-ગાથા ફેલાવતો રહે - એવી શ્રદ્ધા સાથે...

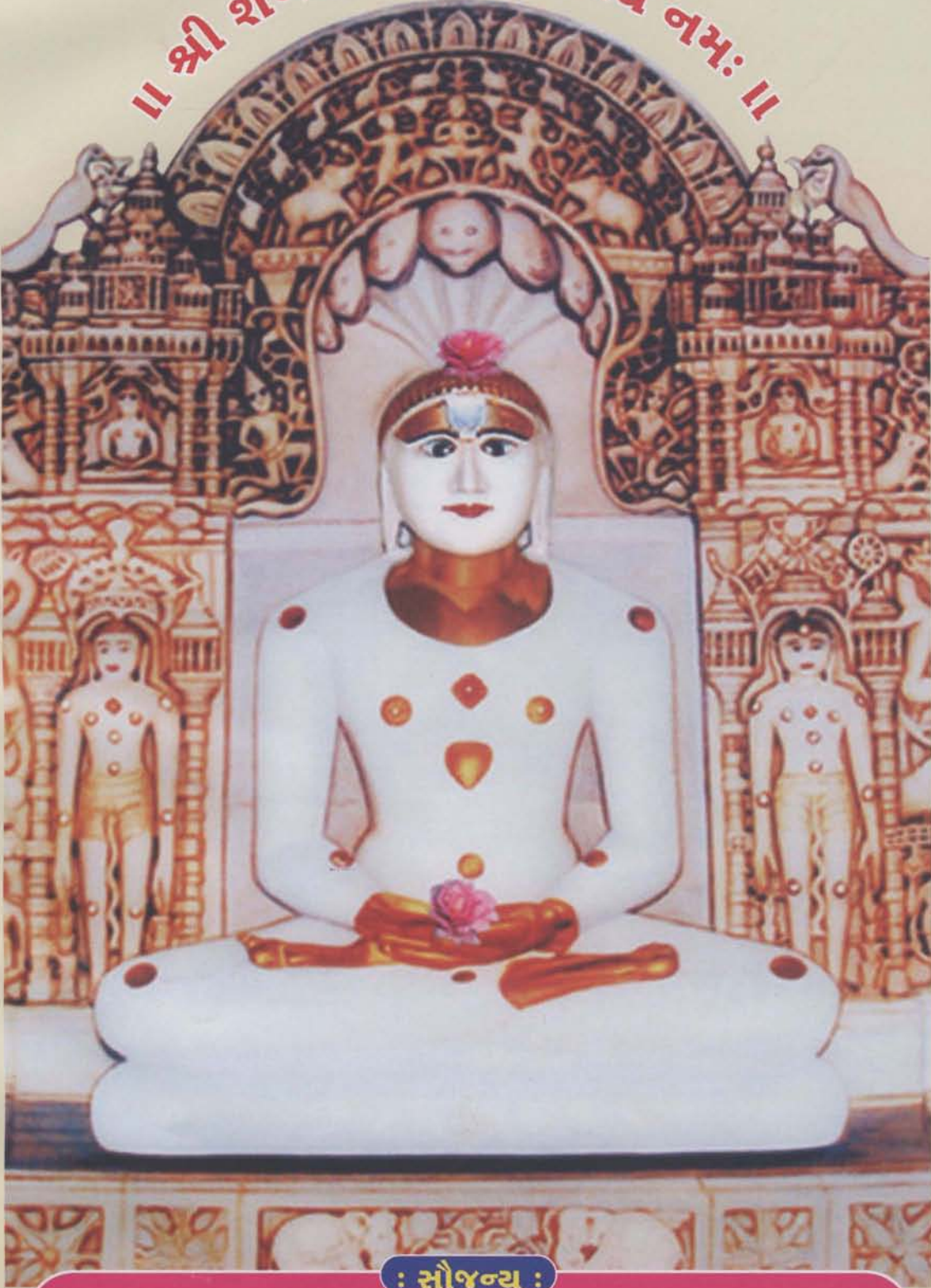
-વિજય કલાપ્રભસૂરિ, પાલીતાણા.

વિ.સં. ૨૦૬૭, અષા. સુ. ૮,
૮-૭-૨૦૧૧

શ્રી સિદ્ધાચલ મહાતીર્થ - પાલીતાણા નગરે આઘોઈ-મુંબઈ નિવાસી માતુશ્રી વિંઝઈબેન મેઘજીભાઈ ચરલા શ્રીમતી ભાનુબેન ખેતશી મેઘજી ચરલા પરિવાર આયોજીત ભવ્ય ચાતુર્માસ. દિવ્યાશિષ : અધ્યાત્મ યોગી, કચ્છ વાગડ દેશોદ્ધારક પ.પૂ.આ. દેવ શ્રી કલાપૂર્ણસૂરિજી મ.સા. સોહામણી નિશ્ચા : કચ્છ વાગડ સમુદાય નાયક પૂ. આચાર્યશ્રી કલાપ્રભસૂરિજી મ.સા., પૂ.પં. શ્રી કલ્પતરુવિજયજી મ.સા., પૂ.પં. શ્રી કીર્તિચન્દ્રવિજયજી મ.સા., પૂ.પં. શ્રી મુક્તિચન્દ્રવિજયજી મ.સા., પૂ.પં. શ્રી પૂર્ણચંદ્રવિજયજી મ.સા., પૂ.પં. શ્રી મુનિચન્દ્રવિજયજી મ.સા. આદિ ૩૭ સાધુવૃન્દ તથા ૩૩૫ સાધવીવૃન્દ. આરાધના સ્થળ : શ્રી ખીમઈબેન ધર્મશાળા - હાકેચાનગર ધર્મશાળા - શ્રી સાંચોરી ભવન ધર્મશાળા, તળેટી રોડ, પાલીતાણા.

ૐ હ્રીં અહં શ્રી ધરણેન્દ્ર પદ્માવતી પરિપૂજિતાય

॥ શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથાય નમઃ ॥

: સૌજન્ય :

પૂ. મુનિરાજશ્રી પૂર્ણરક્ષિતવિજયજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી...
શ્રી કલાપૂર્ણસૂરિ સાહિત્ય નિધિ - શંખેશ્વરતીર્થ, જિ. પાટણ. સંપર્ક : ૯૪૨૯૩૬૮૫૨૨

●●●● વલ્લભીપુર દેરાસરમાં રંગ મંડપમાં બીરાજમાન ●●●●

શ્રી અનંત લબ્ધિ નિધાનાય શ્રી ગૌતમ સ્વામીને નમઃ

શ્રમણ સંસ્કૃતિના
ધ્વજધારી :
દાર્શનિક પ્રતિભા

ગુરુ આજ્ઞાના
અખંડ ઉપાસક

મૂર્તિ ભરાવનાર તથા પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર

અ.સૌ. કંચનબેન વેલચંદભાઈ ધારશીભાઈ જોટાણી સપરિવાર
લલિતકુમાર - નરેન્દ્રકુમાર - પંકજકુમાર - વિપુલકુમાર

પ્રતિષ્ઠાદિન સં. ૨૦૪૩ જેઠ સુદ-૨ શુક્રવાર તા. ૨૯/૫/૮૭

જૈન આર્યતીર્થ “અયોધ્યાપુરમ્” તીર્થના સંકુલની સમગ્ર ભૂમિના ભૂમિદાનની પ્રેરણા કરનાર કુ. સ્વાતિબેન ભોગીલાલ જોટાણી
(હાલ પૂ. સાધ્વીજી સ્મિતગિરાશ્રીજી મહારાજશ્રી જેમના પવિત્ર હસ્તે “અયોધ્યાપુરમ્” તીર્થનું ભૂમિપૂજન થયું છે.

॥ ॐ શ્રી વીતરાગાય નમો નમઃ ॥
શ્રી દાન-પ્રેમ-ભુવનભાનુ-જયઘોષસૂરિ-જયસોમ વિજયેભ્યો નમઃ ॥

ભાવભીની શ્રદ્ધાંજલિ તથા સ્મરણાંજલિ

પ.પૂ.પં. પ્રવર જયસોમવિજયજી મ.સા.

વિ.સં. ૨૦૬૭ શ્રાવણ સુદી-૧૨ની મધ્યરાત્રિએ ૧૨:૩૦ કલાકે સાંતાક્રુઝ મુકામે મુંબઈ મધ્યે સુવિશાલ ગરુડાધિપતિ પ.પૂ. જયઘોષસૂરીશ્વરજી મ.સા. આદિ સાધુ ભગવંતોના સાનિધ્યમાં આહાર-પાણી ત્યાગના પરચખ્ખાણ સાથે સવિશુદ્ધ સંયમ દેહનો પણ પરિત્યાગ કરી પરલોકવાસી બનવા આપશ્રીએ પ્રયાણ કરી દીધું અને દુર્લભ આ માનવભવ અતિ દુર્લભ સંયમ સાથે સંપૂર્ણ કર્યો.

જાતસ્ય હિ ધ્રુવં મૃત્યુઃ નાં નઠોર છતાંય નક્કર સત્યને સામે રાખી હે ભવોપકારી ગુરૂદેવ ! પ્રેરણાપત્રો લખી સંસારથી તો નિસ્તાર કરાવ્યો, પણ જીવનાંત સુધી સવિશુદ્ધ પંચાયાપાલન હેતુ કર્મો સામે ઝગમગતા રહી આપ શિષ્યો તથા નિશ્ચાવર્તીઓને તપ-ત્યાગ, સાધના-આરાધના, નવકાર જપ જેવા ધ્યાનયોગ માટે મૂક આદર્શો આપી ગયા.

ગુ=ગુણાતીત અને રૂ=રૂપાતીત એવા પરમગુરૂ પરમાત્મા અને પરમપદધારી સિદ્ધાત્મા સુધી પહોંચવા આપ ભવોપકારી, આત્માર્થી, નિઃસ્પૃહિ અને નિરાગી ગુરૂદેવ તરીકે ચાલીસ વર્ષો પૂર્વે જ મળી ગયા. તેજ વર્તમાન ભવનું પુણ્યોદય પાસું જાણ્યું છે. સ્વર્ગવાસી હે ઉપકારી ! આપ દૂર-સુદૂર છતાંય નિકટ છો, નિકટભવી હે મોક્ષપુરૂષાર્થી ! અમારો પણ પ્રમાદ પંગુ બને, જાગૃતિ જવલંત રહે અને સતત નિર્જરાનો નિરાળો-નૈસર્ગિક નોખો-અનોખો નિઃસંગી પ્રવાસ નિષ્કંટક બને તેવી કૃપા સતત વરસાવશોજી.

આપનો અત્યલ્પ સત્સંગ પણ નિસંગદશાથી વધી નિરંજન-નિરાકાર પદ સુધી પ્રગતિ કરાવનારો બને, ભવભ્રમણોથી મુક્તિ અપાવનારો ફળે તેવી એકમાત્ર શુભાપેક્ષા છે, કારણ કે...,

સત્સંગેન નિસંગત્વમ્, નિસંગત્વે નિર્મોહત્વમ્ ।

નિર્મોહત્વે નિશ્ચલત્વમ્, નિશ્ચલત્વે સંસારમુક્તિઃ ॥

વિ.સં. ૨૦૨૭ના વરસે ઝરિયા (ઝારખંડ) મુકામે આપનો પ્રથમ પરિચય, પછીના ઠીક વીસ વરસે વિ.સં. ૨૦૪૭માં બેંગલોર મુકામે પ્રવજયા-પ્રદાન અને તે પછીના ઠીક વીસ વરસે વિ.સં. ૨૦૬૭માં આપશ્રીનું ઉદ્ધવગમન અને ત્યાં સુધીમાં આપશ્રીની કૃપાથી પ્રારંભ થયેલ બસ્સોથીય વધુ નવલખા જાપ મંડળ (તે પણ મુંબઈ-પુના નગરના અન્ય એકસો મંડળો છોડીને) અને આરાધકો દ્વારા પ્રારંભ થયેલ વીસ અબજ જેટલા સામૂહિક નવકાર જાપ, તથા તપોમૂર્તિ આપની કૃપાથી પૂર્ણતાના આરેવારે પહોંચી ગયેલ મારો પોતાનો ક્રિયાવિધિ સાથેનો વીસ સ્થાનક તપ તે બધુંય જાણે કોઈ અગમ-અગોચર વીસના અંકગણિતો સાથેના પૂર્વભવીય ઋણાનુબંધો તરફ ઈશારો કરે છે.

**અભિવંદક : સ્વ. કંચનબેન શાંતિલાલ શાહ - પરિવાર (બેંગલોર)
અને ભારતવર્ષ કે ૨૧૦ સે મી જ્યાદા નવલખા નવકાર જાપ મંડલ**

પ્રેરક અને પ્રેષણકર્તા : જયદર્શન વિજય

મહાત્મા જિનાલય

મહાત્મા જિનાલય શ્રી ભદ્રેશ્વર તીર્થ - કર્ણ

કર્ણનું ગૌરવવંતુ
શ્રી ભદ્રેશ્વર (વસર્ધ)
પ્રાચીન જૈન તીર્થના
મૂળનાયક
શ્રી મહાવીર દેવ
તથા
શ્રી શામળા પાર્શ્વનાથ
ભગવાન

૧૨૦૪૧૬

અધ્યાત્મયોગી પ.પૂ.આ. શ્રીમદ્ કલાપૂર્ણસૂત્રિના શિષ્ય પંન્યાસ શ્રી પૂર્ણચન્દ્રવિજયજી મ.સા.
ની પ્રેરણાથી... શ્રી જિનશાસન સેવા કેન્દ્ર

Life Calender

કલાપૂર્ણમ

સૌંદર્ય વાસ્તવ...
આવાલ્યોવીરાવની વાલીના મિત્રોને આશ્ચર્ય...
પુ. કલાપૂર્ણમ મ.સા.ની વિલાસક કસોટી પોતું...
આવ વાસ્તવમાં (મુગ્ધા, કિન્ની, જોડેજા ભાવમાં)
પ્રકાશ વાસ્તવમાં...
પુ. મુનિશી પૂર્ણમિત મિ. મ.સા.ની કાળથી કલાપૂર્ણ...
એવું સૌક્યિય બનેલ છેડાસલ છેડે...

પ્રકાશ
શ્રી કલાપૂર્ણમ સાહિત્ય મિત્રિ
સંપર્ક: ૮૪૨૮૩૭૮૫૨૨

રોગના કરથી માણસ
ખાવાનું બંધ કરી દે છે.
પણ મોતના કરથી
પાપ કરવાનું
બંધ કરતો નથી
એ કેવું આશ્ચર્યજનક છે.

1

સંપર્ક: મુનિશી પૂર્ણમિત મિત્રિ

2

પ્રભુ પ્રત્યેનો
પ્રેમ જ્યારે પરાકાષ્ટાએ
પહોંચે છે. ત્યારે પ્રભુનું દર્શન
ભક્તને સુલભ બને છે.

સંપર્ક: મુનિશી પૂર્ણમિત મિત્રિ

3

મા-બાપને
ભગવાન માને તેને
સદ્ગુરુ જાહેરી મળે
સદ્ગુરુને ભગવાન માને તેને
ભગવાન જાહેરી મળે

સંપર્ક: મુનિશી પૂર્ણમિત મિત્રિ

4

દેવ-ગુરુની ભક્તિની
પાછળ-પાછળ આવતું જ્ઞાન
અભિમાનમાં પરિણમતું નથી.

સંપર્ક: મુનિશી પૂર્ણમિત મિત્રિ

મનમાં એક પણ
શુભ વિચાર
પેદા થાય છે, તેની પાછળ
ભગવાનની કૃપા કારણ હોય છે.

5

સંપર્ક: મુનિશી પૂર્ણમિત મિત્રિ

કાજળની કોટડીમાં રહેવું
ને કાળા ન થવું
એ કેમ બને...!
સંસારમાં રહેવું
ને દુઃખ ન પામવું
એ કેમ બને !

6

સંપર્ક: મુનિશી પૂર્ણમિત મિત્રિ

7

અહીં જે
અહિંસાનું પાલન કરે તેને
ઉપરની પૂર્ણ અહિંસા રૂપ
સિદ્ધશીલા મળે...!

સંપર્ક: મુનિશી પૂર્ણમિત મિત્રિ

8

દેરાસરમાં
ચોખા લઈને
ઘણીવાર ગયા
પણ દિલથી
ચોક્ખા થઈને
કેટલી વાર
ગયા ?

કલોપત્ર : મુનિકો પુણેશ્વર દિગ્ગજ

ચિત્તની પ્રસન્નતા એ
પ્રભુભક્તિનું મહાન
ભેટણું છે. આખી દુનિયામાં
ક્યાંય પૈસા દેતા પણ ન મળે
તેવી અનેરી પ્રસન્નતા
પ્રભુભક્તિ થી સાંપડે છે.

કલોપત્ર : મુનિકો પુણેશ્વર દિગ્ગજ

9

ભરતક્ષેત્રમાં જન્મ થયો એ
ભગવાન દ્વારા આપણી પરીક્ષા છે,
મારા વિરહમાં મારો ભક્ત
મારી ભક્તિ કરે છે કે નહીં !

કલોપત્ર : મુનિકો પુણેશ્વર દિગ્ગજ

10

વિષય કષાયને
સોંપેલુ મન
સંસાર બનાવી આપે
ભગવાનને સોંપેલુ મન
ભગવાન
મેળવી આપે....

કલોપત્ર : મુનિકો પુણેશ્વર દિગ્ગજ

11

ભગવાન આપણને પોતાના
માને છે. પણ આપણે ભગવાનને
પોતાના માનતા નથી માટે
સંસાર પરિભ્રમણ
ચાલુ છે.

કલોપત્ર : મુનિકો પુણેશ્વર દિગ્ગજ

12

સૂર્યના
એક જ કિરણો
અંધકાર ભાગે
તેમ
ભગવાનની
એક જ
સ્તવનાથી
પાપ ભાગે.

કલોપત્ર : મુનિકો પુણેશ્વર દિગ્ગજ

13

ભક્તિથી દેવ કૃપા,
વિનયથી ગુરુકૃપા,
બુદ્ધિથી શાસ્ત્રકૃપા,
પ્રયત્નથી આત્મકૃપા
પ્રાપ્ત થાય છે,
આ ચાર કૃપા
જીવન ઉત્થાન માટે
અને આત્મ-ઉદ્ધાર માટે
આવશ્યક છે...

કલોપત્ર : મુનિકો પુણેશ્વર દિગ્ગજ

14

From the One Ray of SUN
Darkness can Gone !
Similarly,
From on Prayer of GOD !
our all Sins can Gone !

કલોપત્ર : મુનિકો પુણેશ્વર દિગ્ગજ

15

દુઃખ તો હજુ સારું
ભગવાનને યાદ તો કરાવે,
પણ
સુખ તો ભગવાન તો ઠીક
પાડોશીને પણ ભૂલાવી દે.

24

સંસ્કૃત : શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા

ભગવાનને
હૃદયમાં રાખશો
તો મોક્ષ મળશે.
ભગવાનને છોડશો
તો નિગોદ મળશે. કારણ કે
વચ્ચે ક્યાંય વધુ સમય
રહી શકાય તેમ નથી.

25

સંસ્કૃત : શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા

તાવને તપાસવા માટે
જેમ થર્મોમિટર છે, તેમ
આત્મપરિણતિને તપાસવા માટે
આગમ એ થર્મોમિટર છે.

26

સંસ્કૃત : શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા

ભક્તિયોગની પરાકાષ્ઠા એટલે
મૂર્તિમાં તો ભગવાન દેખાય જ
પણ આગળ વધીને સમગ્ર
જીવમાં પણ ભગવાન દેખાય.

27

સંસ્કૃત : શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા

भगवान जहाँ जीवन में आगे होते हैं,
वहाँ सफलता मिलती है,
जहाँ भी निष्फलता मिले,
वहाँ समझना की
प्रभु आगे नहीं हैं, पीछे हैं !

28

સંસ્કૃત : શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા

આપણો મોક્ષ
બીજો કોઈ નથી અટકાવતો પણ
ભગવાન અને ગુરુ પ્રત્યેનો
આપણો અનાદરભાવ જ અટકાવે છે.

29

સંસ્કૃત : શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા

અત્યારે ભગવાન પ્રત્યે
બહુમાન છે તો
ભગવાન તમારી સામે જ છે.
બહુમાન વિના તો
સમવસરણમાં હોઈએ તો પણ
ભગવાનથી દૂર જ છીએ.

30

સંસ્કૃત : શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા

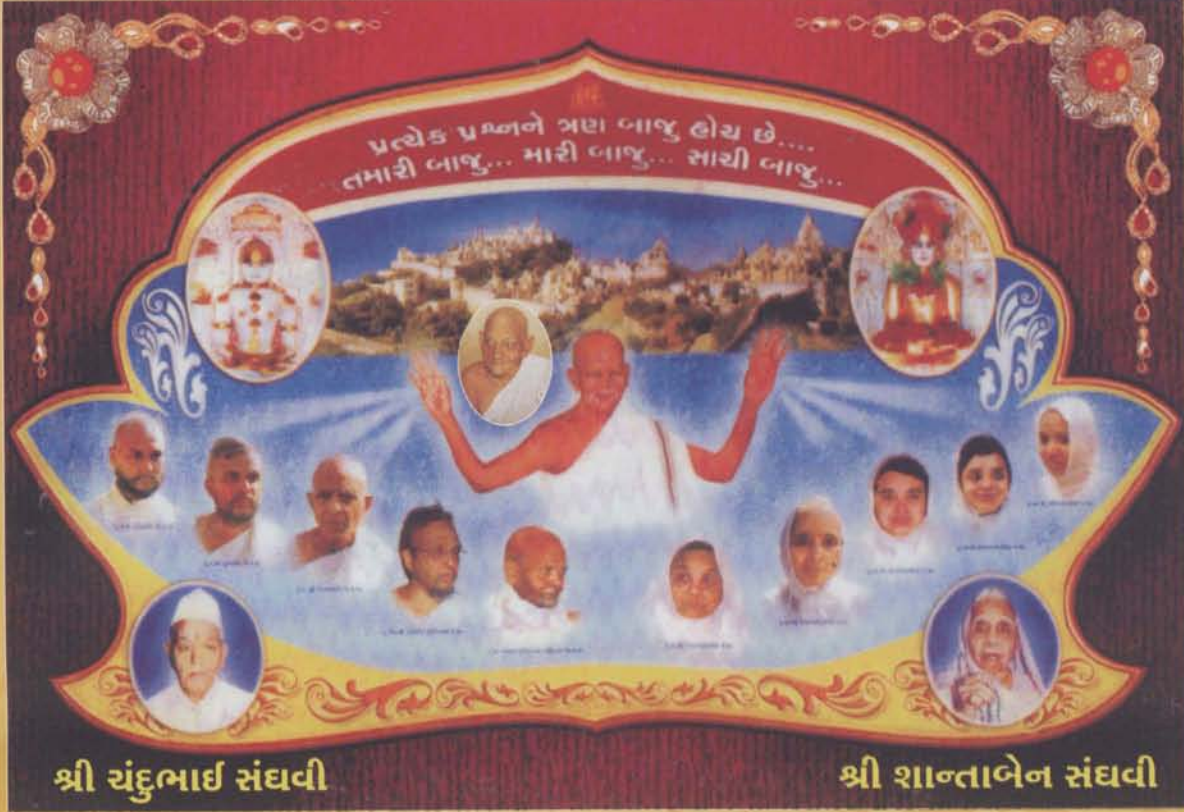
કોઈપણ વ્યક્તિ
કોઈ કરીને
બીજાને પીકે છે,
તે પહેલા
પોતાની જાતને
જ પીકે છે.
એ મહાન સત્ય
સમજી લેજો....

31

સંસ્કૃત : શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા

ધર્મનગરી નડીયાદનો સમગ્ર પરિવાર સંયમયાત્રાએ : દશ ગુણરત્નોનો ત્રિવેણી સંગમ

સિદ્ધાંત મહોદધિ પૂ. આ. શ્રી પ્રેમસૂરીશ્વરજી મ.સા. તથા વર્ધમાન તપોનિધિ પૂ. આચાર્યશ્રી ભુવનભાનુસૂરીશ્વરજી મ.સા. બન્ને ગુરુશિષ્યની જોડીના કૃપાપાત્ર નડીયાદનો સમગ્ર પરિવાર અનંત કલ્યાણકારિણી પ્રવજ્યા અંગીકાર કરીને સ્વ-પર કલ્યાણના પૂનીત માર્ગે સંયમયાત્રામાં વિચરી રહ્યો છે. પરમ ઉપકારી માતૃશ્રી (૯૦ વર્ષના) શાન્તાબેન ચંદુલાલ સંઘવી દ્વારા ખરેખર તો આ એક અદ્ભુત ઇતિહાસ સર્જાયો છે.

નડીયાદના એકજ પરિવારના મહા પરાક્રમી એવા દશ ધર્મરત્નો વૈરાગ્યના રંગે રંગાઈને દીક્ષિત થતાં માતૃશ્રી શાન્તાબેને ત્રણ પેઢીના દશ સંતાનોને પ્રભુ શાસન માર્ગે મોકલી આપ્યા. ભર્યા ભાદર્યા સંસારમાં આવો અદ્ભુત ત્યાગ કરવો સરલ નથી.

એકજ ઘરના એક નહિ બે નહિ પણ પરિવારના દશ જણા દીક્ષા અંગીકાર કરી લ્યે ત્યારે ખરેખર એમ લાગે કે રાજપાટ છોડીને જાણે રાજા ભરથરી જેમ જોગી થઈને નર્યા કષ્ટ અને ત્યાગના જંગલમાં નીકળી ચૂક્યા.

પરમાત્માની અસીમ કૃપા હોય તો જ આવી કપરી કસોટી સંભવી શકે. નડીયાદ શહેર આખું એક સમયે ધન્ય બન્યું હતું. જેન ધર્મની ધજાઓ ઉન્નત મસ્તકે હવામાં લહેરાઈ રહી હતી. પૂ.આ.શ્રી ભુવનભાનુસૂરીશ્વરજી મહારાજશ્રીએ કુશળ ઝવેરી બનીને એક તપસ્વી કુટુંબ ભૂમિમાં દટાયેલા દશ રત્નોને સમયસર પારખી લીધા.

નડીયાદના સંતરામ મંદિરના વિશાળ પ્રાંગણમાં ભરાયેલા ભવ્ય સમારંભમાં આ સમગ્ર પરિવારે જ્યારે દીક્ષા અંગીકાર કરી ત્યારે હજારો પ્રેક્ષકોની આંખમાં આંસુઓ ચમકી રહ્યાં હતા. ધન્ય જેન શાસન - ધન્ય ગુરુભગવંતો - ધન્ય નડીયાદનું એ ધર્મપ્રેમી કુટુંબ...!

દીક્ષા વર્ષ : વિ.સં. ૨૦૦૭ થી વિક્રમ સંવત ૨૦૬૩

દીક્ષા દાતાઓ : પ.પૂ.આ.શ્રી પ્રેમસૂરીશ્વરજી મ.સા. - પ.પૂ.આ. શ્રી ભુવનભાનુસૂરીશ્વરજી મ.સા.

અનુમોદક : શ્રી મરીન ડ્રાઈવ આરાધક સંઘ વતી શુભેચ્છા સૌજન્યદાતા.

શ્રી નટવરલાલ જી. મોદી પરિવાર.

૯૦ મરીન ડ્રાઈવ, નીતા એપાર્ટમેન્ટ, મુંબઈ-૪૦૦૦૦૨.

ધર્મ, શ્રુતજ્ઞાન તેમજ કલાનું ત્રિવેણી સંગમ - કોબાતીર્થ

શ્રી મહાવીર જૈન આરાધના કેન્દ્ર, કોબા, ગાંધીનગર (ગુજરાત)

જૈન ધર્મ તથા સંસ્કૃતિનું મુખ્ય સ્થળ- ગુજરાત રાજ્યની રાજધાની ગાંધીનગર - અમદાવાદના રાજમાર્ગ પર આવેલ સાબરમતી નદીની ઘટાદાર વૃક્ષોથી ઘેરાયેલ ધર્મ, શ્રુતજ્ઞાન અને કલાના ત્રિવેણી સંગમરૂપ કોબાતીર્થ પ્રાકૃતિક સૌંદર્ય, શાંતિ તેમજ આધ્યાત્મિકતા દ્વારા સૌને આકર્ષે છે.

પૂજ્ય ગરછાધિપતિ આચાર્ય શ્રી કૈલાસસાગરસૂરિજીના પ્રશિષ્ય રાષ્ટ્રસંત, યુગદ્રષ્ટા, શ્રુતોદ્ધારક આચાર્ય શ્રી પદ્મસાગરસૂરિજી મ.સા.ના શુભાશીર્વાદથી શ્રી મહાવીર જૈન આરાધના કેન્દ્ર કોબાની સ્થાપના ૨૯ ડિસેમ્બર, ૧૯૮૦ના રોજ થયેલ છે. પૂજ્ય ગરછાધિપતિજીનું એવું સ્વપ્ન હતું કે આ સ્થળ પર ધર્મ, આરાધના અને જ્ઞાનસાધનાની કોઈ એકાદ પ્રવૃત્તિની જ નહીં પરંતુ જ્ઞાન-ધર્મ-કલા જેવી અનેક પ્રવૃત્તિઓનો મોટો સંગમ હોય. આચાર્ય શ્રી પદ્મસાગરસૂરિજીએ પૂજ્યશ્રીની ઉચ્ચ ભાવનાનુસાર ધર્મ, કલા અને શ્રુતજ્ઞાનના ત્રિવેણી સંગમરૂપ આ તીર્થનો વિકાસ કરી પૂજ્યશ્રીના સપનાને સાકાર કર્યું છે. કોબાતીર્થ આજે ધર્મશાસનની અનેક સેવાઓથી ધમધમે છે.

હૃદયમાં અલૌકિક ધર્મભાવના જગાડનાર જિનેશ્વર પ્રભુ શ્રી મહાવીરસ્વામીનું સુંદર તેમજ શિલ્પકલાથી મહેલું મહાવીરાલય દર્શનીય છે. મંદિરને પરંપરાગત શૈલી તેમજ બારીક બેનમૂન કોતરણી દ્વારા શોભાયમાન કરાયેલું છે. મંદિરની એક અવિસ્મરણીય ખાસિયત એ છે કે આચાર્ય શ્રી કૈલાસસાગરસૂરિ મ.સા.ના અન્તિમ સંસ્કાર સમયે દર વર્ષે ૨૨ મે ના બપોરે બે ને સાત મીનિટે સૂર્ય કિરણો શ્રી મહાવીરસ્વામીનું ભાલ તિલક શોભાયમાન કરે છે અને દેરાસર ઝળહળી ઉઠે છે.

પૂજ્ય આચાર્યશ્રી કૈલાસસાગરસૂરિજીના પુણ્ય દેહના અંતિમ સંસ્કારના

સ્થળે શ્રી ગૌતમસ્વામીજીની
તથા સ્ફટિકરત્નના પૂજ્યશ્રીની
આચાર્યશ્રીના જીવન-પ્રસંગો પણ સુવર્ણ અક્ષરોથી અંકિત કરાયા છે.

સ્ફટિકરત્નની અતિ સુંદર મૂર્તિ
ચરણપાદુકા પ્રતિષ્ઠિત થયેલ છે.

આચાર્ય શ્રી કેલાસસાગરસૂરિ જ્ઞાનમંદિર શ્રી મહાવીર જૈન આરાધના કેન્દ્રનો આત્મા છે. આચાર્ય શ્રી પદ્મસાગરસૂરિજીએ ભારત ભરમાં લગભગ એક લાખ કિલોમીટરના વિહાર દરમ્યાન અસુરક્ષિત, ઉપેક્ષિત તેમજ નષ્ટ થઈ રહેલ ભારતીય સંસ્કૃતિના અનુપમ વારસાને લોકોને તેમજ સંઘોને પ્રેરિત કરીને લગભગ બે લાખની આસપાસ આગમ, ન્યાય, દર્શન, યોગ, વ્યાકરણ, ઇતિહાસ જેવા અનેક વિષયોનું અદ્ભુત જ્ઞાન ધરાવતો પ્રાચીન દુર્લભ હસ્તલિખિત શાસ્ત્ર-ગ્રંથોનો સંગ્રહ કરાવેલ છે. આટલો વિશાળ સંગ્રહ કોઈ પણ જ્ઞાનભંડાર માટે ગૌરવનો વિષય છે.

જ્ઞાનમંદિરમાં વિદ્વાનો, સંશોધકો, વાચકો માટે જૈનધર્મ, ભારતીય પ્રારંભિક વિદ્યા, સંસ્કૃતિ, ધર્મ કલા અને દર્શન સમ્બન્ધિત લગભગ દોઢ લાખ ઉપરાંત મુદ્રિત પ્રતો તેમજ પુસ્તકોનો પણ સંગ્રહ છે. હસ્તલિખિત તેમજ મુદ્રિત ગ્રંથો અને પત્ર-પત્રિકાઓમાં રહેલ કૃતિઓની વિશિષ્ટ તેમજ વિસ્તૃત સૂચિ માહિતીઓ એક આગવી પદ્ધતિથી વિશ્વમાં પહેલીવાર કમ્પ્યુટર પ્રોગ્રામ દ્વારા એન્ટ્રી કરવામાં આવેલ છે. જેના આધારે ઝીણામાંઝીણી માહિતી સરળતાથી પ્રાપ્ત થઈ શકે છે. આ માહિતીઓના આધારે ગુરૂભગવંતો તથા વિદ્વાનો ખુબજ ઉંચા દરજ્જાના સંશોધન, અભ્યાસ વિગેરે કાર્યો મોટા પાયા ઉપર કરી રહ્યા છે. જ્ઞાનમંદિરની કમ્પ્યુટરાઈઝ્ડ શાખા અમદાવાદ પાલડી વિસ્તારમાં પણ આવેલ છે.

જ્ઞાનમંદિરમાં પ્રસ્થાપિત સમ્રાટ સંપ્રતિ સંગ્રહાલયમાં પ્રાચીન જૈન વારસા રૂપ કલાકૃતિઓ તથા પુરાવસ્તુઓને બહુજ સુંદર રીતે ધાર્મિક તથા સાંસ્કૃતિક ગૌરવને અનુરૂપ પ્રદર્શિત કરાયેલ છે.

દર્શનાર્થીઓ તથા જ્ઞાન-પિપાસુઓ શ્રુતસરિતા-બુક્સ્ટોલમાં જૈન ધાર્મિક, વૈરાગ્યવર્ધક સાહિત્ય, આરાધના સામગ્રી, ધાર્મિક ઉપકરણ, સી.ડી. કેસેટ આદિ પ્રાપ્ત કરી શકે છે.

જ્ઞાન, ધ્યાન તથા આત્મારાધના માટે અતિભવ્ય સ્થળ તરીકે વિકસે તે હેતુ અહિયાં બે અલગ-અલગ આરાધના ભવનોનું નિર્માણ કરાયેલ છે. આ ભવનમાં સાધુ-સાધ્વીજી ભગવંત સ્થિરતા કરી પોતાની સંયમ આરાધના, વિશિષ્ટ જ્ઞાનઅભ્યાસ, સ્વાધ્યાય આદિથી પોતાના સમયનો સદુપયોગ કરે છે. વિદ્વાનો માટે પ્રાથમિક સુવિધાયુક્ત દશ મુમુક્ષુકુટીરોનું નિર્માણ કરાયેલ છે.

યાત્રિકો તથા મહેમાનોના રહેઠાણ હેતુ સુવિધાયુક્ત યાત્રિક ભવનનું નિર્માણ કરાયેલ છે. જેમાં વાતાનુકુલિત તેમજ સામાન્ય એમ બન્ને યથેને ફુલ ૪૯ રૂમોની સુવિધા છે. શુદ્ધ અને સાત્ત્વિક ભોજનની વ્યવસ્થા માટે ભોજનશાળા તથા અલ્પાહારગૃહની પણ સુંદર વ્યવસ્થા કરવામાં આવી છે.

૧૦૮ ફૂટના

દાદા આદિનાથની વિરાટ પ્રતિમાના

નિર્માણનું વિરલ આયોજન

વસુન્ધરાનું
વિરલ વ્યક્તિત્વ એટલે
દાદા આદિનાથ

શ્રેતામ્બરોની વિરાસત

શ્રી શત્રુંજય તિર્યાધિપતિ
શ્રી આદિનાથ દાદા

શ્રી શત્રુંજય મહાતીર્થે જંબૂદ્વીપ પરિસરે
વિશ્વની અજાયબી સમા

૧૦૮ ફૂટના દાદા આદિનાથની

ઐતિહાસિક પ્રતિમાનું નિર્માણ.

જેઓશ્રીનું ખાતમુહૂર્ત તથા શિલાસ્થાપન ભવ્ય રીતે થઈ
ગયેલ છે. હવે દાદાના નિર્માણની ક્ષણો નજીક આવી
રહી છે. આ વિરાટ આયોજનમાં લાભ લેવાની અમૂલ્ય તક...

વિ.સં. : ૨૦૬૭

વીર સં. : ૨૫૩૭

ઈ.સ. : ૨૦૧૦-૧૧

દિવ્ય આશીર્વાદ

પૂજ્ય પંન્યાસપ્રવર ગુરુદેવ
શ્રી અભયસાગરજી મ.સા.

માર્ગદર્શક

પૂજ્યપાદ પં. ગુરુદેવશ્રી
અભયસાગરજી મ.સા.ના પટ્ટધર શિષ્ય
પૂ. આ. શ્રી અશોકસાગરસૂરિજી મ.

આયોજક/સંપર્ક

શ્રી વર્ધમાન જૈન પેઢી

તલેટી રોડ, પાલીતાણા-૩૬૪૨૭૪

ફોન : (૦૨૮૪૮) ૨૫૨૩૦૭

સૌજન્ય

સુમતિલાલ હીરાલાલ દલછાયંદ શાહ

(જલોત્તરવાળા)

હાલ મુંબઈ - ચંદનબાળા

પાલીતાણામાં શ્રી સિદ્ધગિરિરાજની છાયામાં વિરાટ જંબૂદ્વીપ સંકુલમાં
શ્રી મહાવીર પરમાત્માનું ૧૧૧ ફુટ ઊંચું દિવ્ય જિનાલય તથા
જંબૂદ્વીપની રચનાનું મનમોહક દૃષ્ય

સૌજન્ય : શ્રી સેવંતિલાલ શાંતિલાલ શાહ - છાણી (ગુજરાત)

અનેકોના પથદર્શક પ.પૂ. આ. શ્રી વિજયગુણયશસૂરીશ્વરજી મ.સા.

સંસારના સ્વપ્નમાં રાચતો માનવી દુઃખના ડુંગર તૂટી પડે તેવી અણધારી આપત્તિ આવી જતાં હાલક-કોલક થઈ જતા જોવા મળે છે. તેવા જ સમાચાર છ ફૂટ ઉંચા એક માનવીને લાખેળી જાત્રા કરીને આવતા સાંપડ્યાં. એક હતાં કંચનના જ્યારે બીજા હતા કામિનીના. લગ્નના અમુક વર્ષો બાદ જ પ્રથમ સંતાન અવતરવાની તૈયારી હતી. સંતાન અવતર્યું પણ ખરું. થોડાક દિવસોની જુદગી જીવી પિતાના મુખદર્શન પહેલા જ પરલોક ભણી ચાલ્યું ગયું. તો વળી ધમધમતી પેઢીનું સંચાલન ભાગીદારને સોંપી, જાત્રાથી પાછા વળતા એ પણ સમાચાર મળ્યા કે ધંધો બંધ થયો અને દુકાન પણ વહેંચાઈ ગઈ. છતાં પણ આ અદેકેરા માનવીનું રૂવાડું પણ ફરક્યું નહિ. એણે તો માત્ર નરસિંહ મહેતાની જેમ એટલું જ વિચાર્યું, ‘ભલું થયું ભાંગી જંગળ, સુખે ભજ્યું શ્રીગોપાલ’. આ માનવીનો જન્મ રણપ્રદેશની નજીકમાં આવેલા, ધર્મના સંસ્કારો જે ઘરતીમાં ઘરબાયેલા હતા, જ્યાં ભગવાન નેમિનાથનાં બેસણાં હતા, રામમંદિર અને શિવમંદિરના ધામો પણ જ્યાં મોટા-મોટા હતા. ઇતિહાસકારો જેને પીપ્પલપુર પટ્ટણના નામે ઓળખતા હતા તે વર્તમાનના ભોરોલ ગામમાં થયો હતો.

જેઓ ભગવાન નેમિનાથના પરમ ભક્ત હતા, ધર્મ પ્રત્યે અતૂટ શ્રદ્ધા ધરાવતા હતા, સંસારના રંગરાગ પ્રત્યે બાળપણથી જ અણગમો ધરાવતા હતા, છતાં વડિલોના આગ્રહથી જીવીને નામની સંસ્કારી કન્યાને પરણ્યા હતા. સંસારના ફળ સ્વરૂપે લાડકવાયો કાંતિ નામનો દિકરો અવતર્યો હતો. તેને સંસાર ક્યાંય ભરખી ન જાય તેની

સતત તેમને ચિંતા હતી. ગામડામાં રહેવા છતાં પણ જાણે કોઈ મોટી યુનિવર્સિટીના ચાર્લ્ડ સાઈકોલોજીના પ્રોફેસર હોય તે રીતે બાળકને ઘડવાનો તેઓનો પુરુષાર્થ હતો.

જે યુવાનનું નામ એમના ફઈબાએ ‘ગગલદાસ’ પાડ્યું હતું, સાચે-સાચ તેઓ પ્રભુના દાસ જ હતા અને પ્રભુના દાસ બનવા માટે તેમને ખૂબ મોટો જંગ ખેલવો પડ્યો હતો. તેઓની અડધી જીવન સંસારમાં વીતી હતી અને તેમાં જ કેટલોક સમય તો સંસારમાંથી છુટવાનો પ્રબળ સંઘર્ષનો સામનો કરવામાં જ વિત્યો હતો. તેનાં ફળ સ્વરૂપે તેમને પ્રભુ વીરનો પંચ હાથ લાગ્યો હતો. પ્રભુ વીરના પંથે ચાલવા માટે તેમની આકરી કસોટીઓ થઈ હતી. જેમાં તેઓને ભાવતા ભોજનોનો ત્યાગ કરવાનો અવસર આવ્યો હતો. વર્ષો સુધી ઘી-દૂધ-દહી જેને વિગઈઓ કહેવાય તેનો ત્યાગ કર્યો હતો. સાત મામાનાં એક જ ભાણિયાને સંસારમાં ન ફસાવવા દેવા, પોતાની સાથે લઈ જવા માંગતા હતા. કદાચ તેઓ એકલા દીક્ષાના માર્ગે આગળ વધ્યાં હોત તો આટલી કસોટીનાં માર્ગે પસાર ન થતું પડત. પણ એક બાકજનું હિત હૈયે વચ્ચું હતું માટે તે કષ્ટોને કષ્ટ ન માન્યાં. એને સુખ માન્યું. પુત્ર કાંતિ પણ હોંશે-હોંશે આ માર્ગે જવા કટીબદ્ધ બન્યો હતો અને એ પિતા-પુત્રે મહારાષ્ટ્રના મુરબાડ ગામે જેનાચાર્ય પૂ. આ. શ્રી વિજય રામચંદ્રસૂરીશ્વરજીના સ્વહસ્તે અને સ્વમુખે સંયમ જીવનની પ્રતિજ્ઞાનો સ્વીકાર કર્યો હતો.

તપ-ત્યાગ અને તિતિક્ષાના ત્રિવેણી સંગમનાં મંડાણ કર્યા હતા. મક્કમતા-ધીરજતા અને સંકલ્પ-બદ્ધતા તેઓમાં ઉદાહરણ સ્વરૂપે આપી શકાય તેવી રીતે જોતા મળતા હતા. તપ-ત્યાગ અને આરાધના દ્વારા પોતાના ગુરુદેવના હૈયામાં વાસ થયો ગુરુનો હૈયામાં તો સો કોઈ સુયોગ્ય સાધકો વસાવી શકતા હોય છે. પણ ગુરુના હૈયામાં વસવું મુશ્કેલ હોય છે. આ સિદ્ધિ તેઓએ ટૂંક જ સમયમાં હાંસલ કરી હતી. જેને કારણે આચાર્યશ્રી પાસે સંયમની તાલીમ માટે આવતાં બાળકો-યુવાનો-પ્રોફેસર અને વૃદ્ધોને પણ સંયમ-જીવનની તાલીમ સાથે ધાર્મિક શિક્ષણ આપવા માટે તેઓને સોંપવામાં આવતા હતા. ખૂબ જ કુશળતાથી તેઓએ તેમનું ઘડતર કર્યું હતું. જેના ફળ સ્વરૂપે અનેક વ્યક્તિઓ શ્રી જૈનશાસનની આરાધક પ્રભાવક અને સંરક્ષક બની શકી છે.

મુનિશ્રીના જીવનમાં તપ એવો વણાયો હતો કે એ તપના દિવસોમાં પણ પોતાના ગુરુવરની કે તેઓશ્રીના વિશાળ ગરબની પૈયાવચ્ચે કરવાનું ચુકતા ન હતા. પૈયાવચ્ચે તેમણે પોતાનો જીવનમંત્ર બનાવ્યો હતો. મોટી ઉંમરે દીક્ષા થવા છતાં તેઓએ સંસ્કૃત-પ્રાકૃતનો અભ્યાસ કર્યો હતો. અનેક ગ્રંથોનું વાંચન તેઓએ કર્યું હતું અને તેઓશ્રીની પાસે આપનારને સંસ્કૃતનો અભ્યાસ પણ કરાવતા હતા.

પ્રભુ ભક્તિ, ગુરુભક્તિ, પ્રભુ આજ્ઞાનું પાલન અને ગુરુ આજ્ઞાનું પાલન આ બધું તેઓ માટે સહજ હતું. પ્રભુવચનથી કે ગુરુવચનથી આઘા-પાછા ખસવાનું મન તેઓના જીવનમાં ક્યારેય થયું ન હતું. આ પણ એમના જીવનનું એક મહત્વનું જમા પાસું હતું. આપનાર દરેકને તેઓ આ જ મંત્રથી પ્રભાવિત કરવાનો પ્રયત્ન કરતા હતા અને તે દ્વારા પ્રભુમાં લીન બનવાના અંતિમ લક્ષ્યને સાકાર કરતા હતા.

તેઓશ્રીને પોતાના પુત્ર ગણાતા એવા શિષ્ય મુનિ કીર્તિયશવિજયજીનું ઘડતર એવી કુશળતાથી કર્યું હતું, જેનાં મીઠા ફળ આજનો જૈન સંઘ અને સમાજ ચાખી રહ્યો છે, માણી રહ્યો છે.

પિતા-પુત્ર એવા ગુરુ-શિષ્યની જોડીને વડિલો દ્વારા આચાર્યપદ પોતાના જ વતનમાં એનાયત કરવામાં આવ્યું હતું. જેનો માહોલ વર્ષો વીત્યા બાદ પણ ભૂલી શકાય તેવા નથી. દીક્ષા જીવનનાં એકધારા પરચીસ વર્ષ ગુરુવરની સેવામાં વીતાવ્યાં. ત્યાર બાદનાં પાંચ વર્ષ ગુરુબંધુઓની સાથે વિચર્યા અને પછીનાં તેર વર્ષ પિતા-પુત્ર ઉભય આચાર્ય ભગવંતોએ ગામે-ગામ વિચરી અનેકાનેક શાસન-રક્ષા-પ્રભાવનાનાં કાર્યોમાં વિતાવ્યાં. અંતિમ ચાતુર્માસ મુંબઈ મહાનગરમાં ધર્મનગરી સમા ભૂલેશ્વર-લાલબાગને આંગણે નિરધારિત થયું. એ ચાતુર્માસના અંતિમ દિવસોમાં કાળે પોતાનું કામ કર્યું... આસો માસના કૃષ્ણપક્ષની ચતુર્થીને દિવસે સૂરજ જ્યારે ધીરે ધીરે નીચે ઢળી રહ્યો હતો તે સમયે સમીપ ઉભેલા સોના હૈયાં સ્તબ્ધ બનેલા હતાં, જ્યારે પૂજ્યશ્રી પોતે તો ધ્યાન અને સમાધિમાં લીન બનેલાં હતા. સતત પંચપરમેષ્ઠિનું સ્મરણ કરવા-કરાવવા દ્વારા તન અને મનને સ્વચ્છ બનાવી. પરમપદને પ્રાપ્ત કરવા પરલોક ભણી પ્રયાણ આદર્યું હતું.

આ પરમ પુરુષના પરમ પાવનીય પ્રકૃષ્ટ ગુણોને પામવા જે પુરુષાર્થ કરવામાં આવે તો આપણું જીવન પણ પરમ પદ ભણી સરળતાથી પ્રયાણ કરી શકે. તેઓના ગુણોનું સ્મરણ કરવા દ્વારા આજની પ્રથમ સ્વર્ગ-તિથિદિને ભાવાંજલી અર્પણ કરીએ.

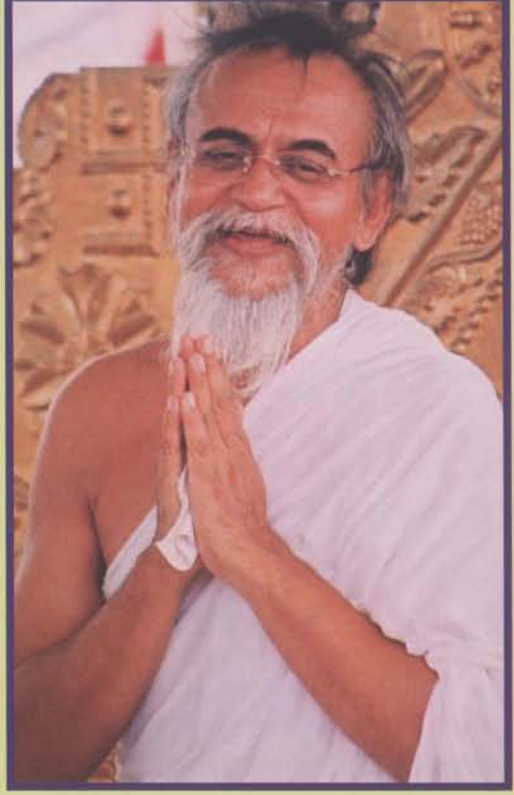
સૌજન્ય : મુમુક્ષુ દિવ્ય પારસભાઈ અભયભાઈ શાહ - રાધનપુર તીર્થ, મુંબઈ.

***** પ્રવર્તમાન શ્રમણસુદાયના તેજસ્વી રત્ન: *****

પ્રવચનપ્રભાવક આચાર્યશ્રી વિજય કીર્તિયશસૂરિજી મહારાજ

તેજસ્વી વ્યક્તિત્વ અને ઓજસ્વી વાણીના પ્રતાપે જૈનશાસનના એક મહાપ્રભાવક બનેલા પૂ.આ.શ્રી વિજય કીર્તિયશસૂરિજી મહારાજનો અલ્પાક્ષરી પરિચય આ મુજબ છે.

પરમાત્મા શ્રી મહાવીરદેવે સ્થાપેલા વિશ્વકલ્યાણકર શ્રી જિનશાસનના મહાપ્રભાવક આચાર્યભગવંત ખરેખર કેવા હોય, તેની જો ઝલક પ્રાપ્ત કરવી હોય તો એક વખત આચાર્ય વિજય કીર્તિયશસૂરિજી મહારાજનો પરિચય અવશ્ય કેળવવો જોઈએ. ગહન ચિંતનમાં ગરકાવ થયેલી મોટી મોટી સ્વપ્નિલ આંખો, તીવ્ર બુદ્ધિપ્રતિભાનું સૂચક અણિદાર નાક, જૈનશાસનની સતત ચિંતાને કારણે કરચલીથી શોભતું કપાળ અને કંઈક કહેવાને તત્પર હોઠ વડે તેઓ એક હજાર માણસોના ટોળામાં પણ અલગ તરી આવે તેવી દેહચષ્ટિ ધરાવે છે. પ્રવચનપ્રભાવક આચાર્યભગવંતની વ્યાખ્યાનસભાનો ઠાઠમાઠ જોઈને ભલભલા ચક્રવર્તીઓને પણ ઈર્ષ્યા આવી જાય તેવો માહોલ હોય છે અને તેમના પ્રવચનમાં નાયગરાના ભવ્ય ઘોઘની જેમ જિનવાણીનો જે મધુર સ્ત્રાવ થાય છે, તે સાંભળીને પરમ સમાધિ અને તૃપ્તિનો અનુભવ થયા વિના રહેતો નથી. વ્યાખ્યાનવાચરૂપિ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય રામચન્દ્રસૂરિજી મહારાજની અનુપમ સેવા દ્વારા વિશિષ્ટ પુણ્યનો બંધ કરનાર આ આચાર્યભગવંતને તેમના દાદા ગુરુભગવંતનો શાસનપ્રભાવકતાનો વારસો સાંગોપાંગ પ્રાપ્ત થયો છે, તેમ લાગ્યા વિના રહેતું નથી.

પ્રવચનપ્રભાવક આચાર્યશ્રી વિજય કીર્તિયશસૂરિજી મહારાજનું બાહ્ય વ્યક્તિત્વ જેટલું પ્રભાવશાળી છે, તેટલું જ સરળ અને પારદર્શક તેમનું અંતરંગ વ્યક્તિત્વ છે. શાસનરક્ષાના કાર્યોમાં તેમની વિચારધારા અને વાણી અત્યંત આક્રમક અને ધારદાર ગણાય છે, પણ જ્યારે પરમ ઉપકારી પરમાત્માની ભક્તિ કે ગુરુભગવંતોના ઉપકારની વાત આવે ત્યારે તેઓ અત્યંત ભાવનાશીલ બની જાય છે અને તેમની આંખના એક ખૂણે આંસુનાં બુંદ તગતગી ઊઠે છે. પૂજ્ય આચાર્યભગવંત શાસન અને સિદ્ધાંતરક્ષાની બાબતમાં વજ્ર કરતાં પણ કઠોર છે, તો આશ્રિતોને પરમાત્મશાસનના અનુપમ પદાર્થોનો રસાસ્વાદ કરાવી તેમનું આત્મિક કલ્યાણ કરવાની બાબતમાં તેઓ પુષ્પ કરતાં પણ વધુ કોમળ છે. તેમના વિરોધીઓ પણ એ વાત વિના વિવાદે કબૂલ કરશે કે, આગમશાસ્ત્રોના અગાધ જ્ઞાન અને શાસ્ત્રચુસ્ત પ્રજ્ઞતાની બાબતમાં આચાર્યશ્રી વિજય કીર્તિયશસૂરિજી મહારાજને ક્યારેય પડકારી શકાય તેમ નથી. આ કારણે જ ભારતભરના જૈન સંઘો તેમનાં પાવનકારી પગલાં પોતાના ક્ષેત્રમાં કરાવવા માટે હંમેશાં આતુર હોય છે.

આચાર્યશ્રી વિજયકીર્તિયશસૂરિજી મહારાજએ સંવત ૨૦૨૩માં ૧૪ વર્ષની કિશોર વયે દીક્ષા અંગીકાર કરી, ત્યારથી જ તેમને પોતાના દાદાગુરુ વ્યાખ્યાનવાચરૂપિ શ્રીમદ્ વિજયરામચન્દ્રસૂરિજી મહારાજની સેવા અને સાન્નિધ્યનો અપૂર્વ લાભ પ્રાપ્ત થયો હતો. આ સાથે સંયમસાધનાની બાબતમાં સંસારી સંબંધે પિતાશ્રી અને સાધુપર્યાયના પણ ગુરુ વર્ધમાનતપોનિધિ આચાર્યભગવંતશ્રી વિજય ગુણયશસૂરિજી મહારાજનું સતત માર્ગદર્શન પણ મળતું રહ્યું હતું. ગરછાધિપતિશ્રી વિજય રામચન્દ્રસૂરિજી મહારાજની દરેક નાનીમોટી માંદગીમાં ખડે પગે તેમની સામે હાજર રહી, તેમની તમામ પ્રકારે સેવા કરવાનો મહામૂલો લાભ મુનિશ્રી કીર્તિયશવિજયજીને શરૂઆતથી જ મળતો રહ્યો છે. આ યુગપુરુષના સાન્નિધ્યમાં રહી તેમને સહજ રીતે સિદ્ધાંતચુસ્તતા અને શાસનપ્રભાવકતાના પાઠો શીખવા મળી ગયા હતા અને પૂજ્ય ગરછાધિપતિશ્રીની અંતિમ માંદગીમાં મુનિશ્રી કીર્તિયશવિજયજીએ જે શુશ્રૂષા કરી અને અંતિમ આરાધના કરાવી, તે તો ગુરુ-શિષ્યના સંબંધોના ઇતિહાસનું એક યાદગાર પ્રકરણ બની ગયું છે.

આચાર્યદેવ શ્રી વિજય કીર્તિયશસૂરિજી મહારાજ જ્યારે બાલ્યાવસ્થામાં હતા, ત્યારે તેમની છાપ એક જિદ્દી અને તોફાની બાળક તરીકેની હતી. દીક્ષા અંગીકાર કર્યા પછી આ તોફાની સ્વભાવનું રૂપાંતર આત્મસાધનાના જંગમાં પરાક્રમીપણામાં થઈ ગયું હતું અને તેમનો જિદ્દી સ્વભાવ શાસ્ત્ર તેમજ સિદ્ધાંતોની રક્ષા બાબતમાં અડગતામાં પરિવર્તિત થઈ ગયો હતો. આ કારણે જ સિદ્ધાંતરક્ષાના અનેક પ્રસંગોમાં અસામાન્ય નીડરતા અને મક્કમતાનાં દર્શન તેમના વિચાર, વાણી અને વર્તનમાં થયા વિના રહેતાં નથી. સિદ્ધાંતરક્ષાની બાબતમાં આચાર્યશ્રી વિજય કીર્તિયશસૂરિજી મહારાજનું વ્યક્તિત્વ દુર્ઘર્ષ બની જાય છે, તો શાસનપ્રભાવનાના

પ્રસંગોમાં તેઓ હજારોની મેદનીનાં હૃદયને જીતી લેનારા હૈયાના હાર બની જાય છે. લોકોનાં દિલને જીતીને તેમનાં હૃદય સિંહાસન ઉપર રાજ કરવાની ગુરુચાવી જાણે તેમને પોતાનાં દાદાગુરુ વિજય રામચન્દ્રસૂરિજી મહારાજ પાસેથી પ્રાપ્ત થઈ છે ! આ કારણે જ તેમની પાવન નિશામાં શાસનપ્રભાવના, સિદ્ધાંતરક્ષા અને તીર્થોદ્ધારાદિ અનેક ઐતિહાસિક પ્રસંગોની હારમાળા જોવા મળે છે.

આચાર્યશ્રી વિજય કીર્તિચંદ્રસૂરિજી મહારાજ સર્વતોમુખી પ્રતિભાના સ્વામી છે. એક બાજુ શાસ્ત્રાભ્યાસમાં ગજુ કાઢ્યું છે તો બીજી બાજુ તેમણે ગ્લાન, વૃદ્ધ, તપસ્વી વગેરે સાધુભગવંતોની વૈયાવચ્ચ બાબતમાં પણ નામના મેળવી છે. એક બાજુ પ્રવચનમાં પ્રભાવકતાના પ્રાણ પૂરનારા આ આચાર્યભગવંત બીજી બાજુ શાસ્ત્રોનાં સંશોધન અને સંપાદનમાં પણ મશાલચીની ભૂમિકા નિભાવી રહ્યા છે. આયુર્વેદ, હોમિયોપેથી અને આધુનિક ચિકિત્સાશાસ્ત્રના ઊંડા જ્ઞાનનો ઉપયોગ અનેક શ્રમણ-શ્રમણીઓને તેઓ સમાધિ આપવા માટે કરે છે, તો શિલ્પશાસ્ત્રના અધિકાર પ્રાપ્ત જ્ઞાનનો ઉપયોગ તેઓ જિનમંદિરોનાં નિર્માણમાં અને તીર્થોના ઉદ્ધારમાં શાસ્ત્રીય માર્ગદર્શન આપવા માટે કરે છે. કાયદાશાસ્ત્રના અભ્યાસનો ઉપયોગ તેઓ શાસન અને સિદ્ધાંતોની રક્ષા માટે કરી રહ્યા છે, તો જ્યોતિષશાસ્ત્રના જ્ઞાન દ્વારા તેઓ અનેક સંચમી આત્માઓની મૂંઝવણો દૂર કરવાનો પુરુષાર્થ કરી રહ્યા છે. આજે સાઈઠ વર્ષની વયે તેમણે શાસનપ્રભાવકતા અને સિદ્ધાંતરક્ષાની બાબતમાં જે સિદ્ધિઓ હાંસલ કરી છે, તે જોતાં ‘આવનારા સમયમાં જૈનશાસનના ગગનમાં તેઓ સૂર્યની જેમ છવાઈ જશે’ તેવી વર્ષો પહેલાં અનેકોએ ભાખેલી ભવિષ્યવાણી આજે સાચી ઠરી છે. પ્રવચન-પ્રભાવકશ્રીજીએ વ્યાખ્યાનવાચસ્પતિશ્રીજીની સેવા અખંડ ૨૫ વર્ષ સુધી કરી, તેને તેઓ પોતાના જીવનનું શ્રેષ્ઠ ભાથું ગણે છે. તેઓના જીવનમાં વળી એક એ વિશેષતા છે કે, તેઓ પોતાના જીવનમાં ચાર ગુરુના ઉપકારને સ્વીકારે છે. જેમાં ૩૦૦ વર્ષ પૂર્વે થયેલા મહોપાધ્યાયશ્રી યશોવિજયજી મહારાજને પોતાના જીવન ઘડવૈયા અને પરોક્ષ ગુરુ તરીકે અંતરમનથી સ્વીકારે છે. સંઘસ્થવિ પૂ. બાપજી મહારાજ, પરમતારક પરમશ્રદ્ધેય ગુરુદેવશ્રીજી અને પોતાના પિતા-ગુરુદેવશ્રીનો સ્વીકાર કરે છે. તેઓશ્રીની દીક્ષા અને પદપ્રદાન ઈત્યાદિ દરેક ઉપલબ્ધિ પિતા મુનિ ગુરુવર્યની સાથોસાથ પ્રાપ્ત થઈ છે.

આજ સુધીમાં શાસનનાં અણઉકેલ્યાં અનેક પ્રશ્નોને પોતાની આગવી સુઝ, પ્રજ્ઞા અને અનુભવ દ્વારા ઉકેલીને શાસનસેવાનો અનુપમ લાભ પ્રાપ્ત કર્યો છે.

વિશ્વપ્રસિદ્ધ શ્રી જીરાવલાજીતીર્થના પ્રભુના ઉત્થાપન-જિર્ણોદ્ધાર અંગે વિશિષ્ટ અનુષ્ઠાન દ્વારા સંકેત પ્રદાન કરી, પ્રભુનું ઉત્થાપન કરાવી જિનાલયના સંપૂર્ણ પ્લાન પોતાના માર્ગદર્શન હેઠળ તૈયાર કરાવી શિલ્પજ્ઞાનનો અનુભવ કરાવ્યો છે. તો વળી તેઓ શ્રીમદ્ના માર્ગદર્શન હેઠળ રાજનગર અમદાવાદ શહેર વિસ્તારસ્થિત સુપ્રસિદ્ધ શ્રી જગવલ્લભ પાર્શ્વનાથ પ્રભુના જિનાલયનો જિર્ણોદ્ધાર પણ આગવી રીતે સંપન્ન થઈ રહ્યો છે. શ્રી હસ્તગિરિજી તીર્થના ઉચ્ચ શીખર ઉપર શ્રી અષ્ટાપદની રચના ચુક્ત વિશિષ્ટ જિનાલયનું નિર્માણ પણ ટુંક જ સમયમાં થવા જઈ રહ્યું છે.

શ્રી સમ્મેતશિખરજી મહાતીર્થની તળેટી નવ નિર્માણના ઉપદેશ દ્વારા શ્વેતાંબરોની શાનમાં યશકલગી આરોપવા સમાન ઘટનાનું નિર્માણ થશે જ્યાં એકી સાથે ૨૫ જિનાલયોનું નિર્માણ થશે તે પૈકીના ૨૪ જિનાલયોના સ્વદ્રવ્ય દ્વારા નિર્માણ કરાવાના ચડાવા માત્ર ત્રણ કલાકના ટુંક સમયમાં જ અપાર્થ ચૂક્યા ત્યારે તેઓશ્રીજીના પુણ્ય પ્રભાવનાં દર્શન થયાં હતાં.

દીક્ષાચુગ પ્રવર્તક, જૈનશાસન શિરતાજ, તપાગરછાધિરાજ પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય રામચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજની અંતિમ સંસ્કારની ભૂમિએ નિર્માણ પામેલા વિશિષ્ટ કલાત્મક વિશાળતમ સ્મૃતિમંદિરનું નિર્માણ અને તેનો ઐતિહાસિક ૨૭ દિવસીય મહોત્સવ અને તેમાં રચાયેલી શ્રુતમહાપૂજા એ પ્રવચન પ્રભાવકશ્રીજીની શાસ્ત્રાનુસારી પ્રતિભા અને કલ્પના શક્તિનો પ્રભાવ હતો.

અનેક સંઘો અને અનેક પુણ્યશાળીઓ શાસનની રક્ષા, પ્રભાવનાનાં કાર્યો માટે આચાર્યશ્રીજીનું માર્ગદર્શન લેવા સતત તલસી રહ્યા હોય છે અને માર્ગદર્શન મળતાં શાસનનાં કાર્યો સફળતાપૂર્વક પૂર્ણ થયાનો સંતોષ અનુભવે છે.

જગતમાં એમ કહેવાય છે કે એક એક વિષયને જાણનારી અનેક વ્યક્તિઓ પ્રાપ્ત થવી સરળ છે, જ્યારે ઘણા વિષયને જાણનારી એક વ્યક્તિ મેળવવી મુશ્કેલ છે. આ વાતને ખોટી પૂરવાર કરતો પુરાવો આ મહાપુરુષના જીવનને જોતા દષ્ટિગોચર થાય છે પછી તે અધ્યાત્મ, યોગ અને ધ્યાનના વિષયની વાત હોય કે યોગા અને ધ્યાનના નામે ચાલતા ધર્તિગના તર્કબદ્ધ ખંડનની વાત હોય, શાસન રક્ષાના વિષયની વાત હોય કે શાસન પ્રભાવનાની વાત હોય, શ્વેતાંબર, દિગંબર, તેરાપંથ, સ્થાનકવાસી સંપ્રદાય હોય કે કાનજી સ્વામિ, શ્રીમદ્રાજચંદ્રના મત હોય એ જ રીતે સ્વપક્ષને સમજાવવાની વાત હોય કે પર પક્ષને સમજાવવાની વાત હોય.

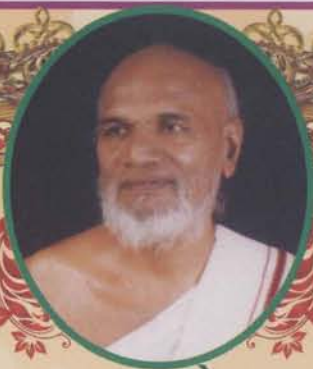
આજ સુધીમાં આચાર્યશ્રીની નિશામાં જીવદયા-અનુકંપા-સાધર્મિકભક્તિ અને દેવદ્રવ્ય, જ્ઞાનદ્રવ્ય આદિ અનેક ક્ષેત્રોમાં માતબર રકમ અનેક સદ્ગૃહસ્થો દ્વારા વાપરવામાં આવી છે, જેમાં આચાર્યશ્રીએ માત્ર ઉપદેશ જ આપ્યો હોય છે. વ્યક્તિગત કોઈને પણ ક્યારેય પ્રેરણા કરી નથી. આ રીતે પણ તેઓશ્રી પોતાના પરમતારક ગુરુદેવશ્રીજીના પગલે પગલે ચાલી રહ્યા છે.

અનેક ગુણોથી સમૃદ્ધ પ્રવચનપ્રભાવકશ્રીજીનાં ચરણારવિંદમાં શતશઃ પંદના.

: સૌજન્ય :

શા તિલોકચંદ રમેશકુમાર ઓસવાલ પરિવાર - બીજાપુર (કર્ણાટક)

બાલી રાજસ્થાન નિવાસી શ્રીમાન શાહ હસમુખલાલ રતનચંદજી - બોરીવલી (મુંબઈ)

પૂજ્ય ગુરૂદેવ

શ્રી પુંડરીકવિજયજી મ.સા.

શ્રી જિનેશ્વર દેવો રૂપી સૂર્યની અનુપસ્થિતિમાં તે તારક ભગવંતોના જ પ્રતિનિધિ સમા, જિનશાસન પ્રત્યે અનન્ય અહોભાવ ધરાવનાર, અપૂર્વ પરિણતિને ધારણ કરનારા એવા અમારા પરમોપકારી પૂ. ગુરૂદેવને અમારી ભાવભરી વંદના.

પૂજ્ય માતા-પિતા

અપાર સ્નેહ અને સમર્પણથી સુગંધિત હતી હયાતી આપની.
અદના માનવી પ્રત્યે સમતાભરી દ્રષ્ટિ હતી આપની.
સર્વ સ્વજનની ચિંતાને હેતભરી સંભાળ હૈયે જે સદા રાખતા.
હવે એ કાળજીને કરૂણા, વાત્સલ્યને પ્રેમ સ્મૃતિ બની ગઈ.
આપને અમારી ભાવભરી વંદના...

પરમોપકારી

પૂ. પિતાશ્રી નરોત્તમદાસ ભાયચંદ મહેતા
(સ્વ. તા. ૧૦-૦૪-૧૯૮૮)

પરમવંદનીય

પૂ. માતુશ્રી માનકુંવરબેન નરોત્તમદાસ મહેતા
(સ્વ. તા. ૦૩-૦૨-૨૦૦૧)

મહેતા પરિવારની યશનામી કુટુંબકથા

નરપુંગવ એવા નરોત્તમદાસ, છત્રછાયા રૂકેરી આપે રે, માનકુંવર બાની કુટુંબ-વાડીમાં, પુષ્પો ખિલ્યાં સોહમણાં રે, પરિવારની કીર્તિ વધારે કીર્તિભાઈ, ધીરજબેન ધીર ગંભીરા રે, મધુકરભાઈ અમારા મધુરભાષી, કોકીલાબેન ગુણના રાગી રે, નિરવ-શ્વેતાની ગુણિયલ જોડી, દિવ્ય મહેતા પરિવારને સોહાવે રે, ભાવિક-અમીની અજ્ઞાકારી જોડી, સંસ્કારોનું કાવ્ય રચાય રે, બહેના રિદ્ધિનું સોળભથ્થુ શોભે, હેત્વીબેનના વર્ષીતપ ઉજવાયેરે, શ્રુતિબેન છે શ્રુતરાગી, ચશ્વીબેન યશ અપાવે રે, મહેતા પરિવાર સહુ સાથે મળી, શ્રી અર્હદ્પૂજન ભણાવે રે, અરિહંત પ્રભુની ઉપાસના કરતાં, મુક્તિપુરીની જુક્તિ સહુ વાંચે રે. જિનશાસન જયવંત વર્તો...

વર્ષીતપના તપસ્વી
કુ. હેત્વી મધુકર મહેતા
(ઉ.વ. ૧૮)

૧૬ ઉપવાસના તપસ્વી
કુ. રિદ્ધિ મધુકર મહેતા
(ઉ.વ. ૨૦)

શ્રી મધુકરભાઈ નરોત્તમદાસ મહેતા

દેવગુરૂ ધર્મના ઉપાસક માનવને લક્ષ્મીની પ્રાપ્તિ પુણ્યથી થાય છે. મહા પુણ્યનો ઉદય હોય તો લક્ષ્મીનો ઉપયોગ ધર્મકાર્યમાં, સમાજ સેવામાં, ગુરૂભક્તિમાં થઈ શકે છે. ચંચળ લક્ષ્મીનો સદુપયોગ કરી મધુકરભાઈએ ઉદારતાનું દર્શન કરાવ્યું છે. લક્ષ્મીનો સત્કાર્યોમાં ઉપયોગ થાય તે જીવનની સાર્થકતા છે. મધુકરભાઈએ જીવનમાં સદ્ગુણને ખીલવીને ખૂબ જ ઉદારતાથી અને હર્ષોલ્લાસપૂર્વક ઉછળતા હૈયે ધનનો સદુપયોગ કરી મહાન પુણ્ય ઉપાર્જન કરેલ છે, કરી રહ્યા છે. ધન્ય મહેતા પરિવારની શાસન સેવાને...

જૈન સંસ્કૃતિના ધ્વજધારી સમુ દાદાસાહેબ-ભાવનગરનું વિરાટ જિનમંદિર

ભાવનગરના હાર્દસમા દાદાસાહેબ સંકુલ નિર્માણને એકસો વર્ષ પૂરા થયા. સદ્ગુણોથી શોભતા સમર્થ શાસનપ્રભાવક પૂ. મુનિશ્રી વૃદ્ધિચંદ્રવિજયજી મહારાજની સંકલ્પસિદ્ધિથી ગોહિલવાડના રણિયામણા અને પ્રગતિશીલ શહેર ભાવનગરના દાદાવાડી વિસ્તારમાં સં. ૧૯૪૬ના શ્રાવણ શુદ્ધ-૬ ના રોજ શુભ ચોઘડીએ એક વિરાટકાય જિનમંદિર માટેનું ખાતમુહૂર્ત થયું.

તેમનાથી દીક્ષિત થયેલા પૂ. પંન્યાસ પ્રવરશ્રી ગંભીરવિજયજી મ. ની પ્રેરણાથી મંદિરનો પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ ભારે ઠાઠમાઠથી જૈન સંઘના બહોળા શ્રાવક સમુદાયના પૂરા સહયોગથી સુસંપન્ન બન્યો.

આ બંને પૂજ્યોના નામ પાછળ તિર્થોદ્ધારક આચાર્યશ્રી નેમિસૂરિજી મ. સહિત સેંકડો પ્રભાવક સાધુઓની પરંપરા રહી છે.

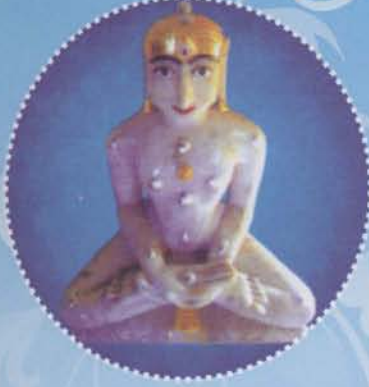
ભાવનગરના વીશેક હજાર જૈન પરિવારોની નિર્મળ અને ભવ્ય ભાવનાનો ચેતનવંતો ધ્વજધાર નિરંતર આ મંદિરના સ્તંભોમાં સંભળાય છે.

આવા મંદિરો જ જૈન શાસનની ધરી છે, આ મંદિરોજ માનવ ઉત્કર્ષના વિશિષ્ટ કેન્દ્રો ગણાયા છે. માનવીને શ્રદ્ધા બક્ષવાનું આ મંદિરોનું જ મોટું પ્રદાન છે. આ મંદિરોજ પરમાત્માને પામવાના આલંબિત પગથિયા છે. આ મંદિરોજ સ્વયં એક મહાશાળા છે જ્યાં અધ્યાત્મ અને સંવાદિતતાનું શિક્ષણ મળે છે અને મનના, આત્માના રોગોનું નિવારણ થાય છે.

સૌજન્ય : પ્રાર્થના જૈન યુવક મંડળ - હ.: મનિષભાઈ કનાડીયા

શ્રી ધર્મનાથ પ્રભુ

શ્રી પાર્શ્વનાથ પ્રભુ

શ્રી આદિનાથ પ્રભુ

ગરવી ગુજરાતના પ્રાંગણમાં
પૂ.આ. પુણ્યાનંદસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી
શ્રી મણીલાલભી જૈન તીર્થના પરિસરમાં
અષ્ટાપદ તીર્થ

વડોદરા-રાજકોટ હાઈવે ટચ

તારાપુર-ધર્મજની સેંટરમાં, માણેજ ગામની સીમમાં
ઐકાર તીર્થથી ૪૫ કિ.મી., વાસદ ચોકડીથી ૩૮ કિ.મી.

૨૨૦૦ વર્ષ પ્રાચીન સંપ્રતિકાલીન

શ્રી પાર્શ્વનાથ પ્રભુ ૩૧ ઇંચ, શ્રી ધર્મનાથ પ્રભુ ૨૭ ઇંચ
શ્રી આદિનાથ પ્રભુ ૧૭ ઇંચના ગૃહમંદિરમાં સ્થાપન

જરૂર દર્શનાર્થે પધારો

પૂજ્ય ગુરુભગવંતોની વૈચારિકની વ્યવસ્થા રાખેલ છે.
અષ્ટાપદની રચનાઓ સાથેની અષ્ટાપદ સ્થાપના તીર્થ
આદિ વિશિષ્ટ પ્રકારે તીર્થ નિર્માણ કરવાની
ઉદાત્ત ભાવના છે.

સંપર્ક : 075-6735 7899 094275 58583 0267-290204

...આયોજક...

હળીયા નિવાસી શેઠ શ્રી મણીલાલ લલ્લભીચંદ્ર સાહુ પરિવાર, મુલુંડ-મુંબઈ.

શ્રી ઐકાર તીર્થ પધારો

શુભાશિષ : ઐકારતીર્થ સ્થાપક આચાર્ય શ્રી પુણ્યાનંદસૂરીશ્વરજી મ.સા.

આપનું ગૌરવશાળી દાન... વધારે શાસનની શાન... અને આપ બનો મહાન...

તીર્થમાં આપનું આગમન શાસનની શોભા, શુભ ભાવથી તીર્થયાત્રા કરી ભવોભવની માત્રા ઓછી કરવા જરૂર શ્રી ઐકાર તીર્થ પધારો

- * શ્રી ઐકાર તીર્થ બરોડા-અમદાવાદ હાઇવે ટચ, પદમલા ગામ પાસે, છાણી તીર્થથી ૮ કિ.મી.ના અંતરે આવેલું છે.
- * વિશ્વની અજર અજાયબી સમાન વિશ્વમાં પ્રથમ ૧૧ ફૂટ લંબાઈ, ૮ ફૂટ પહોળાઈ એવા વિશાળ 'ઐ'માં પંચમસ્તક મૂળ ગભારામાં બિરાજમાન છે.
- * આબુ-બાબુ બે ગભારામાં ૪૧-૪૧ ઈંચના પરિકર સહિત શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ, શ્રી ઐકાર પાર્શ્વનાથ, જિનાલયના ભૂમિગૃહમાં કલ્પસૂત્ર મંદિરમાં સુવર્ણમય ૧૨૦ પ્લેટોમાં બારસાસૂત્ર તથા ૧૩૪ ફોટો ૨૦" x ૩૦" સાઈઝમાં વિશાળ આઈ ગેલેરી સાથે પૂ. ગણધર શ્રી સુધર્માસ્વામીજી આદિની દેવકુલિકા.
- * ૨૫-૨૫ ઈંચની અદ્ભુત ગણધર શ્રી પુંડરિકસ્વામી-શ્રી ગૌતમસ્વામીજીના દર્શન. મુખ્ય રંગ મંડપમાં ૪ મંત્રાક્ષરોના વિશાળ કલાચુકત ગોળમાં દર્શન.
- * આરાધના ભવન, શ્રી લલ્લિ-ભુવન-વિક્રમ પ્રવચન અતિથિ હોલ, આરાધના અતિથિ ભવન.
- * શ્રી પુણ્યાનંદ ભોજનશાળા સહ વિશાળ ૩૦ રૂમો યુક્ત શ્રી ઐકાર દર્શન ધર્મશાળા. શ્રી ભુવન-ભદ્રંકર ભક્તિ ભવન-વિશાળ હોલ.
- * ગુરૂમંદિર, શ્રી માણિભદ્ર દેવ, શ્રી પદ્માવતી માતાજીના વિશાળ મંદિર.
- * મુનિ સંયમસેનવિજયજીનું સમાધિ મંદિર.
- * રાચણાવૃક્ષની નીચે શિલ્પકલાચુકત, સુશોભિત કલાત્મક દેવકુલિકામાં શ્રી શંત્રુજય પદ્મ તથા લક્ષ્મણી ચુકત વિશાળ શ્રી આદીશ્વર દાદાની ચરણ પાદુકાના દર્શન.
- * ૬૦ x ૪૦ ફૂટ ઈંચાઈ ૨૫ ફૂટમાં નિર્માણ પામેલ શાશ્વત તીર્થ શંત્રુજયની આબેહુલ રચનાના દર્શન.
- * વિશિષ્ટ યોજના :
ચતુર્વિધ સંઘભક્તિ : રૂ. ૮૦૦૦/-
ભોજનશાળા યોજના - કામમી યોજના : રૂ. ૪૫૦૦/-

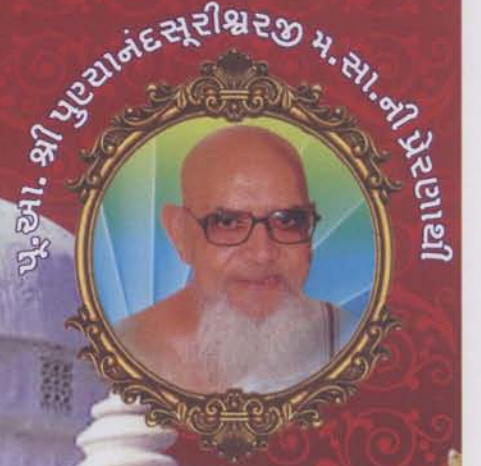
સુરમ્ય પ્રાકૃતિક સૌન્દર્ય, શાંત વાતાવરણમાં 'ઐ' ના જાપ હેતુ અવશ્ય યાત્રા કરવા પધારો.
(રેસ્ટ રજી. નં. : એ-૨૭૮૧-વડોદરા)

શ્રી ઐકાર જૈન તીર્થ - પદમલા ભદ્રંકરનગર

ગુજરાતનું
સૌ પ્રથમ
કલશાકારે
જિનાલય

અડાસ ગામની ગોદમાં

હર્ષકલશ સંકુલના
શ્રી પાર્શ્વ લબ્ધિ-ભદ્ર-અરુણપ્રભ
વિહારધામનાં આંગણે

૪૧ ઇંચના
શ્રી લબ્ધિ પાર્શ્વનાથ
પરિકર સહ આદિના
કલશમંદિરમાં દર્શનાર્થે પધારો...

તીર્થ
યાત્રાર્થે
પધારો...

પૂ. ગુરુભગવંતો માટે વિહારધામ, બે આરાધના ભવન, નાની ધર્મશાળા, ભોજનશાળા આદિ વ્યવસ્થા છે.

મુ. અડાસ, દયાલ પેટ્રોલ પંપ પાસે, નેશનલ હાઇવે નં. ૮,
વાસદથી ૬ કિ.મી., આણંદથી ૧૨ કિ.મી. હાઇવે ટચ

સંપર્ક : પંકજભાઈ - ફોન : ૯૪૨૬૩ ૮૯૫૮૧

સૌજન્ય : શ્રી રસીકલાલ મણીલાલ શાહ - માસર રોડ પરિવાર

કોલ્હાપુર-રત્નાગિરિ
હાઇવે ટચ
કોલ્હાપુરથી ૧૭ કિ.મી.
હીલ સ્ટેશન,
૪૧ ઇંચ શ્રી મહાવીર
પ્રભુના દર્શન,
રથાકારે જિનાલય,
સુંદર ધર્મશાળા,
ભોજનશાળા,
સ્વાસ્થ્યવર્ધક-ઉપાશ્રય
- આરાધના ભવન

શ્રી મહાવીરલલ્લિધામ

જગદાબેવાડી-પન્હાળા તીર્થ

આયોજક : શ્રી મહાવીર લલ્લિધ શાસન સેવા ટ્રસ્ટ - કોલ્હાપુર

શ્રી પાર્શ્વલલ્લિધામ-નિર્માણાધીન

બેંગલોર-નિપાણી હાઇવે ટચ

બેલગામ-નિપાણી સેન્ટરમાં શંકેસર ગામનાં પ્રાંગણમાં વિહારધામ-આરાધનાધામ, ચતુર્વિધ સંઘભક્તિધામ
નિપાણીથી ૨૧ કિ.મી., ૧૧ એક ભૂમિમાં નિર્માણ થશે. ભૂમિપૂજન આદિ થયેલ છે.

પ્રેરક : પૂ. આ. પુણ્યાનંદસૂરિ મ.

ભૂમિદાન દાતા : શા. મનોજકુમાર કાંતીલાલજી સંચેતી - બેલગામ

આયોજક : શ્રી પાર્શ્વલલ્લિધાશાસન સેવા ટ્રસ્ટ - બેલગામ

વિશ્વનું સૌ પ્રથમ શ્રી કુચુંનાથ ગૌતમ તખ્તિ બાબેશ્વર વિહારધામ

ગોકુલ શિરગાંવના પ્રાંગણમાં...

**સુંદર કલાશાકારે જિનાલય,
શાતાદાયક ઉપાશ્રય**

**કલશમંદિર
મહારાષ્ટ્ર કર્ણાટક બોર્ડર પર
કોલ્હાપુર બેંગલોર હાઈવે ટથ**

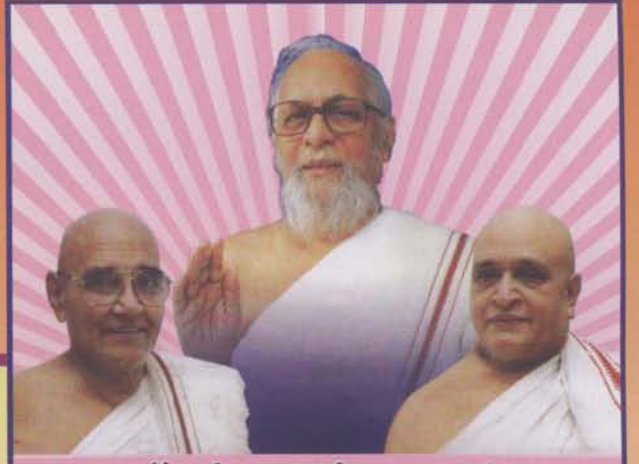
રસાસ્વાદથી ભરપૂર ભોજનશાળા, કોલ્હાપુરથી ૯ કિ.મી. સીમંધરધામ શિરોલીથી ૧૩ કિ.મી.
પૂજ્ય ગુરુભગવંતોની વૈયાવચ્ચ તથા વસતિદાનનો મહાન લાભ,
અનુકંપા દાન સ્વરૂપ ફ્રી દવાખાનું

આયોજક

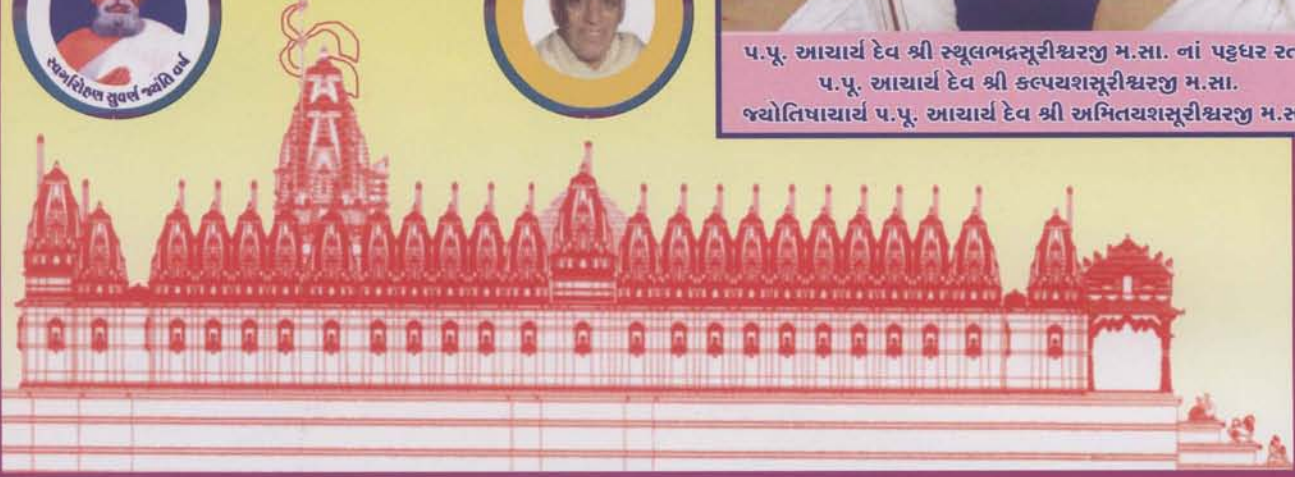
**શા. સાકલચંદ દૌલાજી ગાંધી (કાલંદ્રી) કોલ્હાપુર
સોનમલજી - પુખરાજજી ગાંધી**

શ્રી જિરાવલા પાર્શ્વનાથ ચૌવીસ તીર્થકર તીર્થ ટ્રસ્ટ - મોડાસા

સૂચિત તીર્થનું રેખાચિત્ર
૫૭ જિનાલય

પ.પૂ. આચાર્ય દેવ શ્રી સ્થૂલભદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા. નાં પટ્ટધર રત્ન
પ.પૂ. આચાર્ય દેવ શ્રી કલ્પયશસૂરીશ્વરજી મ.સા.
જ્યોતિષાચાર્ય પ.પૂ. આચાર્ય દેવ શ્રી અમિતયશસૂરીશ્વરજી મ.સા.

શ્રી જિરાવલા પાર્શ્વનાથ ચૌવીસ તીર્થકર તીર્થ સ્થાપક एवं નિશ્રાદાતા પ.પૂ. ગુરુભગવંત આચાર્યશ્રી કલ્પયશસુરીશ્વરજી મ.સા. સ્વાધ્યાય મગ્ન પ.પૂ. આચાર્યશ્રી અમિતયશસુરીશ્વરજી મ.સા. કે પરમ આશીર્વાદ एवं ૧૦૦ + ૬૬ વી ઓલી કે પ્રવર્તક પ્રવર તપસ્વી સમ્રાટરત્ન પ.પૂ. કલાપૂર્ણવિજયજી મ.સા. કી પ્રેરણા સે ગુજરાત રાજ્ય કે મોડાસા નગર કી પાવન ધરા પર ભવ્યાતિભવ્ય શ્રી જિરાવલા પાર્શ્વનાથ બાવન જિનાલય તીર્થજી કા નિર્માણ હોને જા રહા હૈ। મોડાસા નગર મેં આજ સે નો વર્ષ પૂર્વ સ્વયં પ્રકટ હુએ શ્રી જિરાવલા પાર્શ્વનાથ આદિ સાત પરમાત્મા જિન બિમ્બ ભગવાન કા પ.પૂ. આચાર્યશ્રી દાદા ગુરુદેવ - વિક્રમસુરીશ્વરજી મ.સા. કે પ્રત્યક્ષ દર્શન एवं પ્રેરણા સે મોડાસા નગરમેં પાવન તીર્થકા ઉદ્ગમ હુઆ। ઈસ પાવન કાર્ય કે મોડાસા શામલાજી હાઈવે પર ભૂમિ સંપાદન કી ગઈ ઓર ૧૧ દિસમ્બર ૨૦૦૮ કે દિન બડે હી હર્ષોલ્લાસ કે સાથ ભૂમિ પૂજન સંમ્પન હુઆ। અલ્પ સમય મે હી મોડાસા નગર મેં રત્નત્રયી મહોત્સવ વ અડસઠ શિલાઓ કા શિલાન્યાસ કા અવસર ૧૫-૨-૨૦૦૯ રવીવાર ફાલ્ગુન વદ-૬ કે દિન ગુરુભગવંતો કી નિશ્રા મેં શિલાન્યાસ મહોત્સવ સંમ્પન હુઆ। ટ્રસ્ટ મંડલ કી દેખરેખ મેં ફાઉન્ડેશન કા કાર્ય ચલ રહા હૈ। અંતઃ ઈસ મહાતીર્થ કે નિર્માણ મેં કઈ યોજનાએ બાકી હૈ। આશા કરતે હૈ આપ ઈસ તીર્થ નિર્માણ મે અપના સહયોગ પ્રદાન કરેંગે ઓર તીર્થ ટ્રસ્ટ મંડલ આપકે દ્વારા આજતક દિએ ગયે સહયોગ કી અનુમોદના કરતા હૈ। ઓર આગેથી આપકા સહયોગ મીલતા રહેગા એસી સંઘ ભાવના રખતા હૈ। આપ હમે દેવદ્રવ્ય, સાધારણ કી રાશી હમે ડ્રાફ્ટ યા બેંક ખાતે સે જમા કરવા સકતે હૈ।

બેંક : બેંક ઓફ બડૌદા, મોડાસા.

લિ.

(કોડ નં. BARBOMODASA 012)

સમસ્ત ટ્રસ્ટી મંડલ શ્રી જિરાવલા પાર્શ્વનાથ તીર્થ ટ્રસ્ટ મંડલ

ખાતા નં. : 07210200000415

Dilipkumar M. Shah (Modasa) M. 09426393621, 09375218131

Vijaykumar M. Sheth (Modasa) M. 09427910292

Kailashchandra K. Shah (Modasa) M. 09427367315

Rajesh Bhavsar (Modasa) M. 09825499750, 09824946702

Avonkumar K. Shah M. 09375258131

Pravinchandra M. Mehta (Chennai) Ph. 044-2591374, M. 09841026382

Vasantbhai Kamdar (Mumbai) M. 09930448299, 09840599665

Hemchandji Hiralalji Vaidh (Chennai) M. 09444791675

Mukeshkumar R. Shah (Modasa) M. 09426522951

તપસ્વી સમ્રાટરત્ન વર્ધમાન તપની ૧૦૦ + ૬૬ મી ઓળીના આરાધક
પ્રવર્તક પ્રવર શ્રી કલાપૂર્ણવિજયજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી
શ્રી જિરાવલા પાર્શ્વનાથ ચાતુર્માસ સમિતિ- ઐ શાંતિ ભવન - પાલીતાણા (ગુજરાત)

વિશ્વમાં સર્વપ્રથમ ૧૪૪૦ કિલો ચાંદીના અજોડ આદીનાથ ભગવાન

પાલીતાણા
નગરે
તળેટી રોડ
ઉપર
નિત્યચંદ્ર
દર્શન
દેરાસર,
ધર્મશાળા
વિશ્વમાં
સૌ પ્રથમ
૧૪૪૦ કિલો
ચાંદીના
અજોડ
આદીનાથ
ભગવાનની
દેદીપ્યમાન
મૂર્તિ

સૌજન્ય

સંગઠનપ્રેમી
આ. શ્રી
નિત્યોદયસાગર
સૂરીશ્વરજી મ.સા.,
પૂ. મુનિશ્રી
હરિષચંદ્રસાગરજી
મ.સા., પૂ. મુનિશ્રી
પુરુષચંદ્રસાગરજી
મ.સા., પૂ. મુનિશ્રી
નિપુણચંદ્રસાગરજી
મ.સા. આદિની
પ્રેરણાથી
સં. ૨૦૬૭ના
ચાર્તુમાસના
આયોજક
શા સુખરાજજી
બાબુલાલજી
નાહર પરિવાર તથા
શાહ મણીલાલ
લક્ષ્મીચંદ
ઠળીયાવાળા
પરિવાર

॥ શ્રી શંખેશ્વર નાકોડા પાર્શ્વનાથાય નમઃ ॥

॥ નમો નમઃ ગુરુ સાગરાનંદ સૂર્યે ॥

॥ નમો નમઃ ગુરુદર્શન નિત્યોદયસાગર સૂર્યે ॥

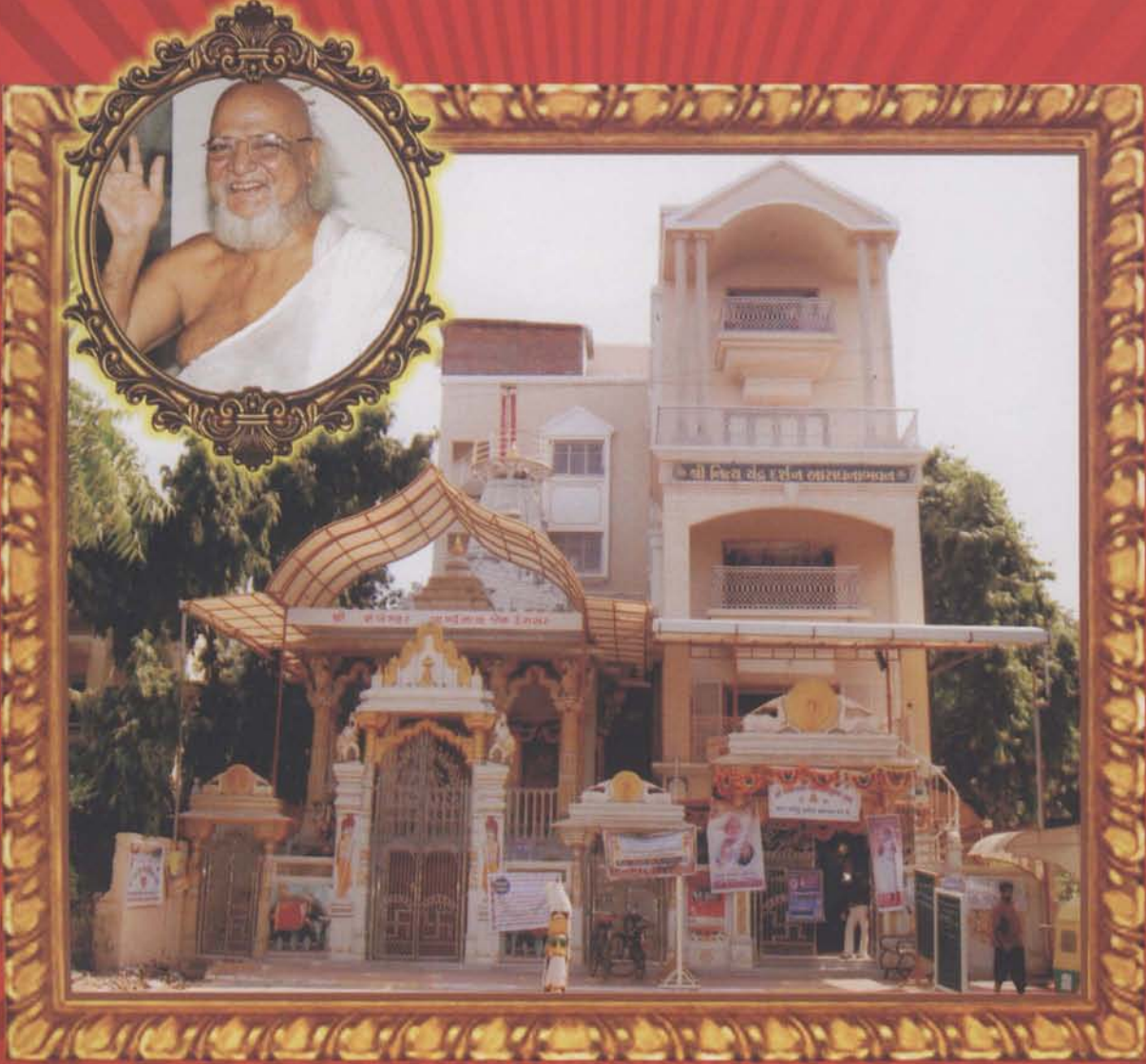
મુંબઈ મહાનગરના પ્રવેશદ્વારે સર્વ પ્રથમ એજ્યુકેશન મહાધામ

શ્રી નાકોડા ભૈરવ દર્શન ધામ મહાતોર્ણ

વિશાળ - અદ્યતન રેસીડેન્સ સ્કૂલ,
ભવ્ય કોલેજ, સુંદર ગુરુકુળ, હોસ્પીટલ,
શ્રી નવગ્રહ નાકોડા શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ જીનાલય
આદિના સર્જનનું અનુપમ આયોજન.

અમદાવાદ-નવરંગપુરા વિસ્તારમાં આવેલું
શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વધામ જિનાલય

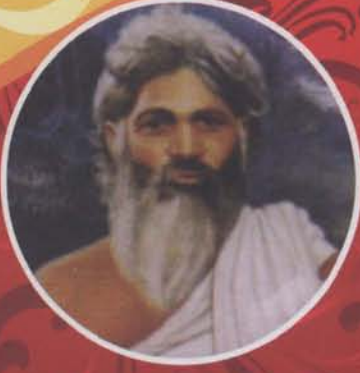
સંગઠનપ્રેમી પ.પૂ.આ. શ્રી નિત્યોદયસાગરસૂરિજી મ.સા. તથા
પૂ. મુનિશ્રી હરિષચંદ્રસાગરજી મ.સા. ની પ્રેરણાથી...

શ્રી પાર્શ્વદર્શન રીલીજીયસ ટ્રસ્ટ - અમદાવાદના સૌજન્યથી
હ : શ્રી શૈલેશભાઈ કે. શાહ

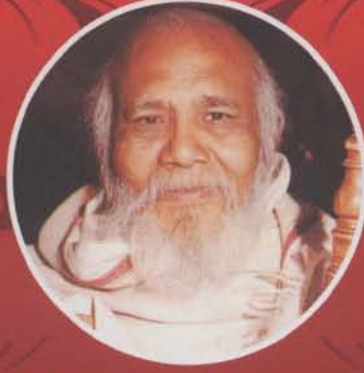
અત્રે કાયમી ભોજનશાળાની સુંદર વ્યવસ્થા રાખી છે.

શ્રી સ્ફુર્તીંગ પાર્શ્વનાથ જૈન તીર્થ

સ્ટેશન રોડ, વિજાપુર (ઉ.ગુ.)

યોગનિષ્ઠ આચાર્ય ભગવંત
શ્રીમદ્ બુદ્ધિસાગરસૂરિશ્વરજી
મહારાજ

જિનશાસન સૂર્ય વિશ્વવત્સલ
પ.પૂ.આ.શ્રી સુબોધસાગરસૂરિશ્વરજી મહારાજ

પ.પૂ. પ્રશમનીધિ આચાર્ય
શ્રી કીર્તિસાગરસૂરિશ્વરજી
મહારાજ

પ.પૂ.આ. શ્રી મનોહરકીર્તિસાગરસૂરિજી મ.સા. તથા
પ.પૂ.આ. શ્રી ઉદયકીર્તિસાગરસૂરિજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી
પૂ. માતુશ્રી શાહ કાંતાબેન અમુલખરાય શામજીભાઈના આત્મશ્રેયાર્થે
હ : પદ્માબેન નિરંજનભાઈ, પૂર્વીબેન મહાબલભાઈ, મહાયસ, મહાભદ્ર - ભાવનગર.

અમરેલી (અમરવલ્લરી)માં પ્રાચીન શ્રી સંભવજિનાલય

સૌરાષ્ટ્રના અમરેલી (અમરવલ્લરી)માં જૈનોની વસ્તી ઘણી અલ્પ છે. પાલીતાણા - શ્રી સિદ્ધગિરિજી અને જૂનાગઢ - શ્રી રૈવતગિરિજી બે તીર્થસ્થળોને જોડતાં વિહારમાર્ગે આવેલ આ નાનકડા શહેરમાં ત્રણ જિનાલયો પૈકી સં. ૧૮૭૭ : મહા શુદ્ધ-૧૧ : સોમવારનાં શુભ દિને પ્રતિષ્ઠિત શ્રી સંભવનાથજી ભગવંતના પ્રાચીન તીર્થસમ મોટા કિલ્લા જેવા જિનાલયમાં પુંડરિક જિનમંદિરમાં શ્રી શાંતિનાથજી ભ. બીરાજમાન છે. બીજું અર્વાચીન શ્રી નેમિનાથજી ભ.નું નૂતન દેરાસર અને શ્રી ખી. મૂ. જૈન વિદ્યાર્થીગૃહમાં શ્રી પાર્શ્વનાથજી ભ. નું ગૃહમંદિર છે.

આ ૧૯૦ વર્ષીય દેરાસરજીના પરિસરમાં બે ઉપાશ્રયો, હીરાલાલ દેવચંદ વર્ધમાનતપ આચંબિલ ખાતુ, નવીનચંદ્ર સ્વરૂપચંદ આચંબીલ ભવન, પી. ડી. કોરડિયા જૈન પાઠશાળા, નૂતન ભોજનશાળા, યાત્રિકગૃહ આદિ દ્વારા ધર્માનુષ્ઠાનો સુખપૂર્વક સારી રીતે થાય છે. પૂ.સાધુ-સાધ્વીજી મહારાજ સાહેબની વેચાવચ્ચ પણ સુપેરે થાય છે.

પૂ.આ. ભગવંતોએ દર્શાવેલી ક્ષતિનિવારણાર્થે મૂળ જિનમંદિરમાં જિર્ણોદ્ધાર બાદ પ.પૂ. પંચાસપ્રવરજી શ્રી ચંદ્રશેખરવિજયજી મ.સા. તથા પૂ.આ.ભ. શ્રી લબ્ધિસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની નિશ્રામાં સં. ૨૦૨૯: વૈ.વ.૩ના શુભ દિને શ્રી સમસ્ત શ્વેતાં. મૂ.પૂ. જૈન સંઘ દ્વારા ભવ્યાતિભવ્ય ધામધૂમપૂર્વક પુનઃપ્રતિષ્ઠા થઈ. હવે સાલગીરી વૈ.વ.૩ની ઉજવાય છે.

શ્રી સંઘના પરમોપકારી પૂ.આ.ભ. શ્રી ભુવનભાનુસૂરિજી મ.સા.ના શિષ્યરત્નો - અમરેલી ટોળિયા પરિવારના સુપુત્રો - પ. પૂ. પં. પ્રવરજી શ્રીમદ્ ભુવનસુંદરવિજયજી મ.સા. તથા પ.પૂ.પં. શ્રી ગુણસુંદરવિજયજી મ.સા.નાં પ્રેરણા અને શુભાશિષથી શ્રીમતી હંસાબેન કીર્તિકુમાર (કીર્તિ જાપાન) મૂળચંદ શાહે તેમનાં માતાપિતાની સ્મૃતિમાં પૂર્ણતયા નિર્મિત પૂ. માતુશ્રી અજવાળીબેન મૂળચંદ રામજીભાઈ શાહ (આંબા-અમરેલીવાળા) જૈન ભોજનશાળાની સુવિધાથી શ્રી સમસ્ત જૈન સંઘમાં ગૌરવસહ આનંદ છે.

પુંડરિક જિનમંદિરમાં પ.પૂ.આ.ભ. શ્રી ચંદ્રોદયસૂરિજી મ. દ્વારા અંજિત શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથજી ભ. ની પ્રતિષ્ઠા પૂ.આ.ભ.શ્રી ભુવનરત્નસૂરિજી મ.સા.ની નિશ્રામાં અમારા પરિવારના શ્રેયાર્થે અમારા પરિવારે વીસેક વર્ષ પહેલાં શ્રા.શુ. ૧૦ના શુભ દિને ત્રિદિવસીય મહોત્સવસહ કરાવી હતી. તે માટે શ્રી સંઘના અમે ઝણી છીએ. ઉપકૃતા: વયમ્

રસિકભાઈ અ. શાહ

ટ્રસ્ટી, શ્રી સંભવનાથજી જૈન દેરાસર,
અમરેલી-૩૬૫૬૦૧

શ્રી સંભવનાથજી જૈન દેરાસર

મૂ.ના. શ્રી સંભવનાથજી ભ.

શ્રી શાંતિનાથજી

શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથજી ભ.

કંચનબેન

: સૌજન્ય :

શતાધિકાયુષ્ઠી પૂ. માતુશ્રી

કંચનબેન અમૃતલાલ ઓશવાળની સ્મૃતિમાં

સ્વ. અ.સૌ. ઉર્મિલાબેન રસિકલાલ શાહના આત્મશ્રેયાર્થે
ચિ. સ્વાતિ (પૂ.સા.મ. શ્રી સંયમીતાશ્રીજી)ની દીક્ષા નિમિત્તે

ઉર્મિલાબેન

અલૌકિક હાલારતીર્થ આરાધનાધામ

જામનગર જિલ્લામાં દ્વારકા હાઈવે ઉપર ખંભાળીયા તાલુકા વડાલીયા સિંહણના વતની શેઠ વાઘજી નાંગયાર શાહ પરિવારે સને ૧૯૮૩માં 'આરાધના ધામ' સંકૂલની સ્થાપના કરી. યાત્રિકોની સુવિધા માટે એકસો જેટલા અદ્યતન સગવડતાવાળા રૂમો તથા પાંચ જેટલા મોટા હોલ બનાવેલ છે, ત્રણ ટાઈમ ટોકનદરે જેન ભોજન કોઈપણ જાતના નાત-જાતના ભેદભાવ વગર આપવામાં આવે છે. બાગ-બગીચાઓ, ચિલ્ડ્રન પાર્ક, પુષ્પોથી આરંધિત ગાર્ડન નયનરમ્ય વાતાવરણ ટુરીસ્ટો માટે આકર્ષણનું કેન્દ્ર બને છે.

❀ : હાલાર તીર્થ : ❀

સને ૧૯૯૩માં મુનિરાજ મહાસેન વિજયજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી દેરાસરજીમાં પ્રભુશ્રી મહાવીરસ્વામીની પ્રતિષ્ઠા કરવામાં આવી તથા ઉપર ગભારામાં રંગબેરંગી કાચના મંદિરમાં શ્રી અમીઝરા પાર્શ્વનાથ ભગવાનની પ્રતિષ્ઠા કરવામાં આવી હતી.

❀ : ભવ્યાતિભવ્ય આર્ટ ગેલેરી : ❀

સર્વધર્મ-સંસ્કૃતિ-વ્યસનોની મુક્તિની આબેહૂબ બંગાળી આર્ટીસ્ટો દ્વારા સ્ટેચ્યુ તથા લાઈટીંગ ઈફેક્ટવાળી જૈનતીર્થોમાં સર્વપ્રથમ આર્ટગેલેરી અહીં બનાવવામાં આવી છે. પ્રાચીન-અર્વાચીન પ્રસંગોની ભાત પાડતી સુંદર આર્ટ ગેલેરી જોવી એક લ્હાવો છે.

❀ : નવકાર સાધના પીઠ : ❀

સમગ્ર વિશ્વમાં સૌપ્રથમ નવકાર મંત્રની સાધના માટેની પીઠ ૫૦ ફૂટ x ૫૦ ફૂટનો અંડરગ્રાઉન્ડ મેડીટેશન હોલની અંદર ૬૮ લાખ હસ્તલિખીત નવકારમંત્રની વિધિપૂર્વક સ્થાપના કરવામાં આવી છે. તેની ઉપર ૧૦૮ ફૂટની ઉંચાઈવાળો પંચપરમેષ્ઠી સ્તંભ છે. ભાવિકો દ્વારા ટુંકા ગાળામાં છ કરોડથી વધુ નવકારમંત્રના જાપ કરવામાં આવ્યા છે. જે આજે વિશ્વ શાંતિ માટેનો સંદેશ આપે છે. કોઈપણ યાત્રિક આ પીઠની અંદર આવી નવકાર જાપ કરી શકે છે.

❀ : પાંજરાપોળ : ❀

સને ૧૯૮૫માં ભયંકર દુષ્કાળ પડ્યો ત્યારે વાઘજીભાઈએ પાંજરાપોળની સ્થાપના કરી તે વખતે પાંજરાપોળની સ્થાપના કરી તે વખતે ૧૦૦૦૦ જેટલા પશુઓનો નિભાવ કર્યો હતો ત્યારે ભારતના સ્વ. વડાપ્રધાન રાજીવગાંધી તથા સોનિયા ગાંધીએ ત્યારે મુલાકાત લીધી હતી.

હાલમાં પણ ૧૧૫૦ જેટલા અબોલ પશુઓનો નિભાવ કરવામાં આવે છે. દર વર્ષે પશુરોગ નિદાન કેમ્પ-સર્વરોગ નિદાન કેમ્પ-આઈ કેમ્પની સેવાકીય પ્રવૃત્તિઓ કરવામાં આવે છે.

આમ, ત્રિવેણી સંગમરૂપી આ તીર્થમાં સેવાકીય પ્રવૃત્તિઓની જ્યોત બારેમાસ જલતી રહે છે. વૃદ્ધોથી આરંધિત ધર્મની આહ્લેક જગાડનારા આરાધનાધામમાં વર્ષે દહાડે પાંચ લાખ જેટલા યાત્રિકો અહીં મુલાકાત લઈ અદ્યતન સગવડોથી સંતોષ પામે છે. જે ગુજરાત અને જામનગર જિલ્લામાં એક ગૌરવરૂપ યાત્રાધામ છે.

વર્તમાનમાં પં. શ્રી વજસેનવિજયજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી ટ્રસ્ટ મંડળ સેવાકીય પ્રવૃત્તિઓ વિકાસ કરી રહ્યાં છે.

જામનગર થી ૪૫ કિ.મી. દ્વારકા હાઈવે ફોન : (૦૨૮૩૩) ૫૪૧૫૬, ૫૪૧૫૭, ૫૪૧૫૮, ૫૪૦૬૩

નૂતન જિનાલયમાં મૂળનાયક
શ્રી સુમતીનાથ ભગવાનની
મૂર્તિ ખૂબજ અદ્ભુત, મનોહર
અને ચમત્કારિક જણાય છે.
સકલ સંઘને દર્શનનો લાભ લેવા વિનંતી.

સં. ૨૦૦૯માં
પ.પૂ.આ.
શ્રી ગુણશીલસૂરિજી મ.સા.
ની પ્રેરક નિશ્રામાં
પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ
શાનદાર રીતે
સુસંપન્ન થયો.

અમદાવાદના વિકસતા જતા એરીયામાં જ્યાં સંખ્યાબંધ ૪૦૦
જેટલા જૈન પરિવારો સ્થિર થતાં રહ્યાં છે ત્યાં સુરભિતવાટિકા
ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટના ટ્રસ્ટી શ્રી નૌતમભાઈ રસિકલાલ વકીલ પરિવારની
ધર્મ ભાવનાથી એક સુંદર રળિયામણું જિનાલય આકાર પામ્યું છે.
હસ્તે નીતાબેન, મનન, જૈનિક, કામીની, રિશ્મા, દેવાંશુ, આર્યમન.

સંપર્ક સ્થાન

૪૮, સુરભિતવાટિકા, નંદનબાગ સોસાયટી પાસે, એસ. પી. રીંગ રોડ,
શેલાગામ-એપલહુડ સોસાયટીના ખાંચામાં, શેલા, અમદાવાદ. મો. : ૯૨૨૮૮૮૮૦૬૦

શાસન સમ્રાટ પૂ. આ. શ્રી નેમિસુરીશ્વરજી મ.સા.ના પટ્ટધર
પ.પૂ.આ. ભ. શ્રી અમૃત-દેવ-હેમચંદ્ર-પદ્મનસુરી મ.સા.ના
પટ્ટધર પ.પૂ.આ. શ્રી રાજહંસુરજી મ.સા.ના શુભ હાથે પ્રતિષ્ઠા સંપન્ન બની.

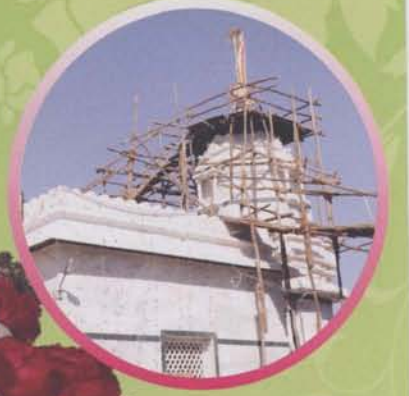
શ્રી વિમલનાથ જિનાલય - મુ. દુદાણા, (તા. મહુવા) જિ. ભાવનગર.

પ્રતિષ્ઠાનો દિવસ

પોષ વદ-૧

ગુરુવાર

તા. ૨૦-૧-૧૧

...મુળનાયક વિમલનાથ ભગવાનની પ્રતિષ્ઠાના લાભાર્થી...

શ્રી પંકજકુમાર રતીલાલ બેચરદાસ મહેતા

શ્રી સૌરાષ્ટ્રની ધીંગીધરાને પાવન કરી રહેલા શાશ્વતા
શ્રી શેત્રુંજય ગિરિરાજની ગોદમાં શોભી રહેલા રણિયામણા
શ્રી નોંધણવદર નગરની ધન્ય ધરા ઉપર બિરાજમાન

ભગવાનનું શિખરબંધ ત્રિનાલય

ક્રિ
તિનાયક

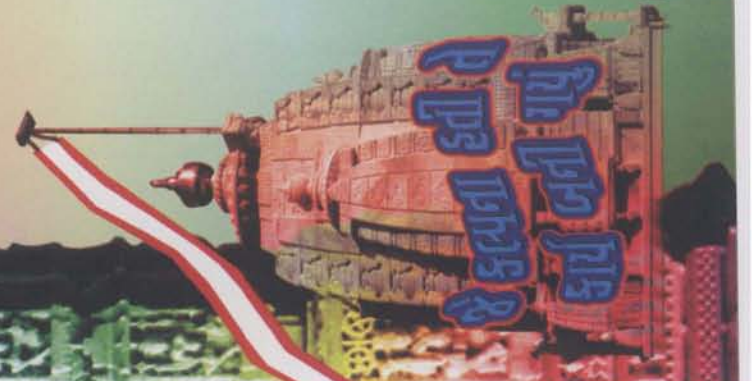
ક્રિ
દિનાયક

શ્રીમતી પ્રભાબેન અનોપચંદ પીતામ્બરદાસ શાહ
નોંધણવદર નિવાસી (હાલ : ઘાટકોપર, મુંબઈ)

૧૨૭૯૦૨

જુ સ્વપ્ન હતું તે
મંગારણ બની ગયું
જુ વિચાર હતો તે
પાશ્વવિક્રમા બની ગઈ

સૌરાષ્ટ્રની ધીંગી ધરાને પાવન કરી રહેલા શાશ્વત શ્રી શત્રુંજય ગિરિરાજની ગોદમાં
શોભી રહેલા રણિયામણાં શ્રી કુંભણનગરની ધન્યધરા ઉપર બિરાજમાન
શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામિ ભગવાનનું શિખરબદ્ધ જિનાલય

આદિનાથાય નમઃ ॥

શ્રી મહાવીરાય નમઃ ॥

આયોજક :

સૌજન્ય :

શ્રી કુંભણ જૈન સંઘ, કુંભણ.

(વાયા - સોનગઢ, તા. પાલીતાણા,
જિ. ભાવનગર. (ગુજરાત))

શાહ શાંતાબેન રતીલાલ અમીચંદભાઈ

સમસ્ત પરિવાર
કુંભણ (ખાખરીયા) નિવાસી - હાલ : મુલુંડ, મુંબઈ.

॥ દાદામંડન શ્રી શાંતીનાથાય નમઃ ॥

મુ. દાદા, તા. તળાજ, જિ. ભાવનગર.

આવા જિનબિંબો
એ ભારતની
સંસ્કૃતિનું
એક ઉમદા
પ્રેરણાબળ
રહ્યું છે.

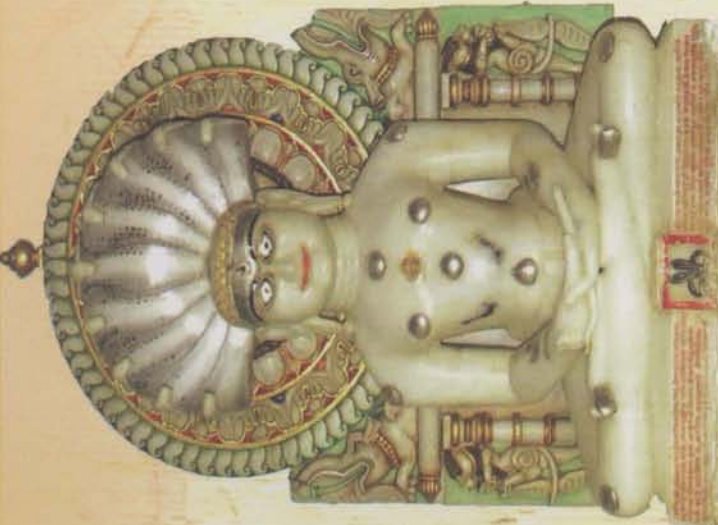
અત્રેનું આ
કાયનું જિનાલય
અને તેનું
નક્શીકામ
જોતાં આંખો
ઠરી જાય છે.

...સૌજન્ય...

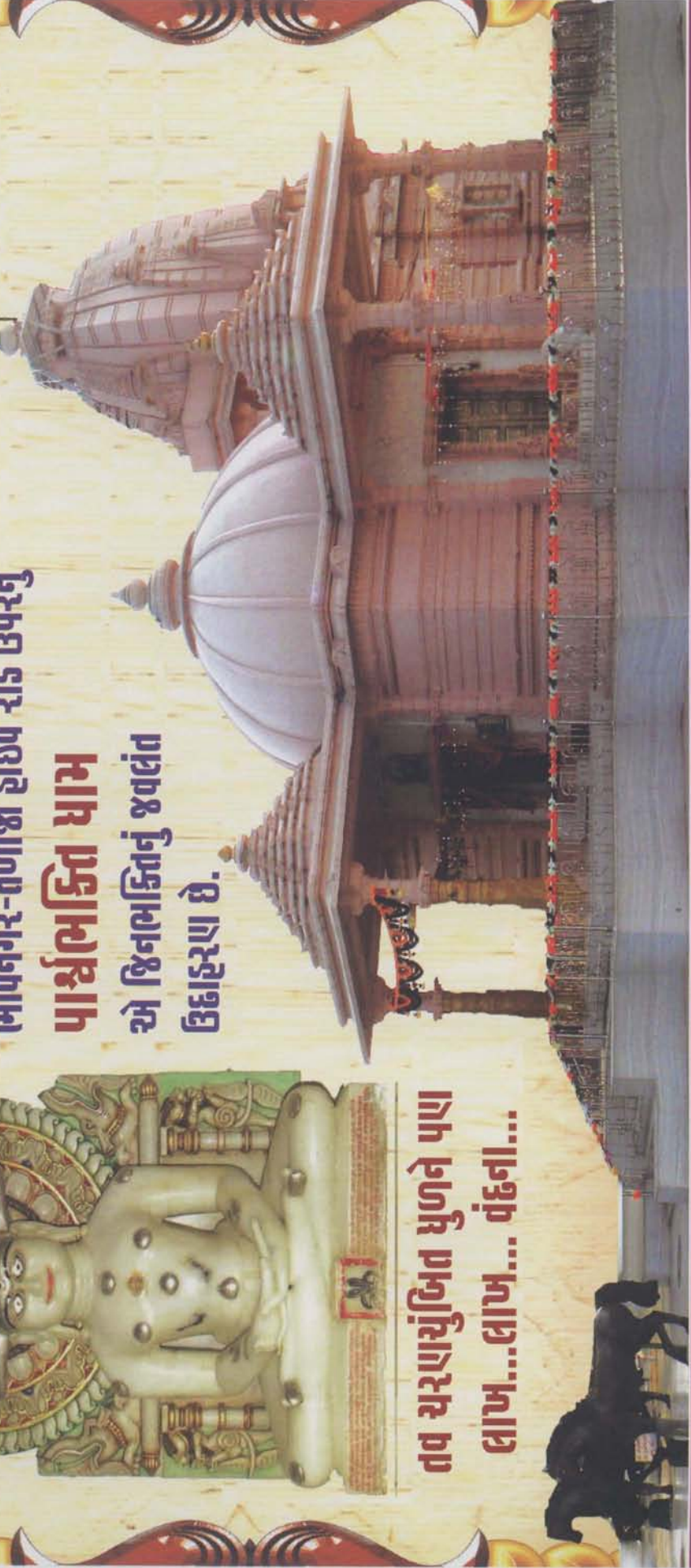
સમ્યગ્ દૃષ્ટિ આત્માઓની ભાવશુદ્ધિ માટે આ પ્રતિકૃતિ દાદા નિવાસી
શ્રીમતી વિમળાબેન બાબુલાલ છગનલાલ શાહ પરિવાર
હાલ ઘાટકોપર, મુંબઈ

॥ શ્રી પાર્શ્વનાથાય નમઃ ॥

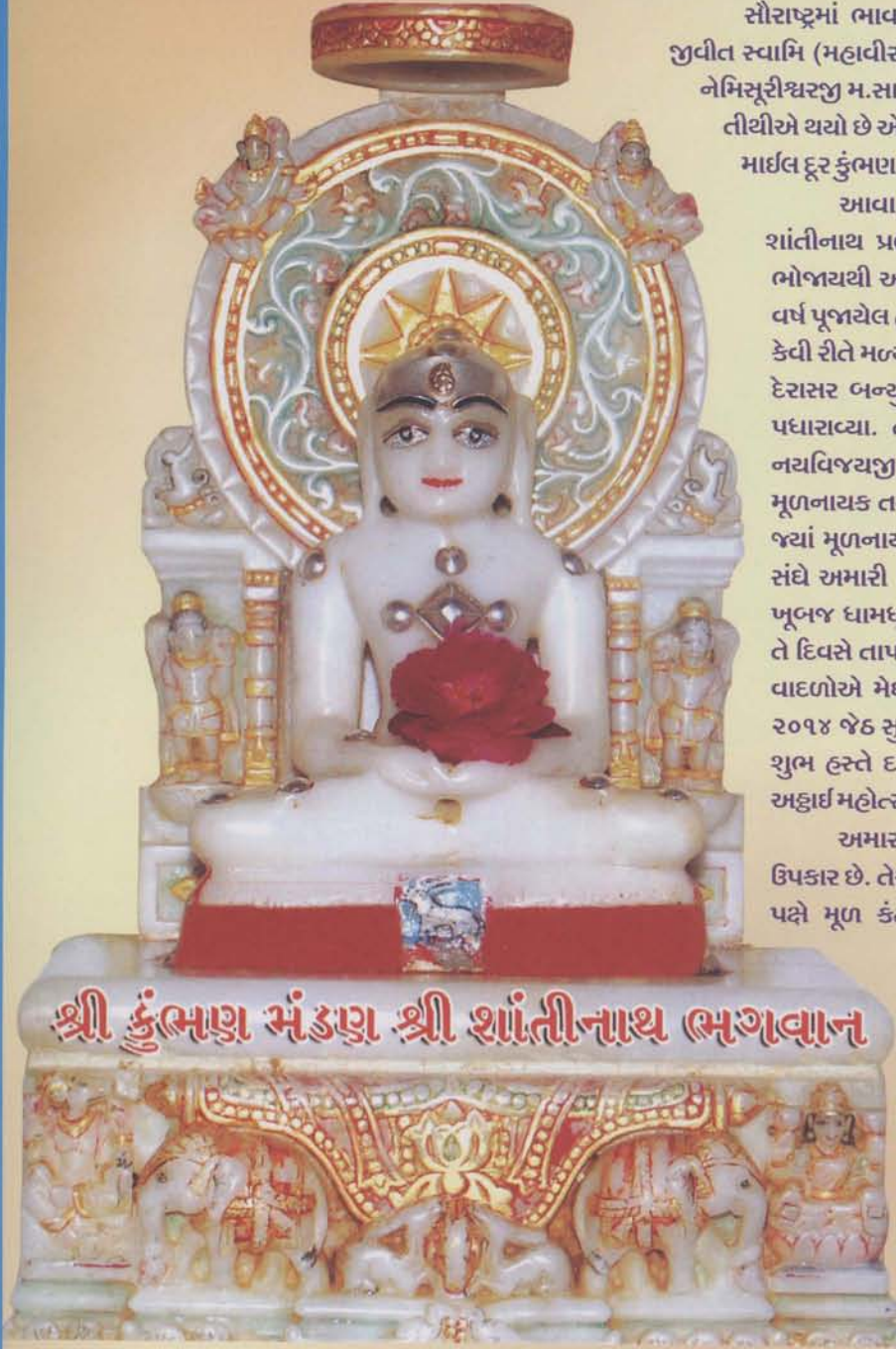
તવ ચરણચુંબિત ધુળને પણ
લાખ...લાખ... વંદના...

વિશાળતા, ભવ્યતા અને સુન્દરતાના
ત્રિમેટે હિમા રહી જનગણને આકર્ષતું,
વિરલ જિનાલય
ભાવનગર-તળાજા હાઇવે રોડ ઉપરનું
પાર્શ્વભક્તિ ધામ
એ જિનભક્તિનું જવલંત
ઉદ્ઘાટન છે.

સૌજન્ય : શ્રીમતી હર્ષાબેન મહેન્દ્રકુમાર રાહ પરિવારસહ... દિહોર નિવાસી (હાલ : ઘાટકોપર, મુંબઈ)

સાડાચાર સદી પુરાણા વિલક્ષણ લક્ષણોથી સમન્વિત દાદા શાંતિનાથ ભગવાનનું અલૌકિક દર્શન...

શ્રી કુંભણ મંડણ શ્રી શાંતીનાથ ભગવાન

સૌરાષ્ટ્રમાં ભાવનગર જિલ્લામાં (મધુમતી) મહુવા નગર છે. જ્યાં જીવીત સ્વામિ (મહાવીર સ્વામી) નો પ્રાસાદ છે. અને જ્યાં શાસન સમ્રાટ પૂ. નેમિસૂરીશ્વરજી મ.સા.નો જન્મ અને સ્વર્ગવાસ એક જ સ્થળે અને એક જ તીથીએ થયો છે એવી શીતલ છાયા સમી પવિત્રભૂમિ મહુવાથી માત્ર સાત માઈલ દૂર કુંભણ ગામ છે.

આવા કુદરતી સૌંદર્યથી વાસિત કુંભણ ગામમાં શ્રી શાંતીનાથ પ્રભુના ૪૫૦ વર્ષ પૂજાયેલા પ્રાચિન પ્રતિમાજી કચ્છ ભોજાયથી અમોને ત્યાંના સંઘ દ્વારા પ્રાપ્ત થયા છે. જે મૂર્તિ ૧૦૦ વર્ષ પૂજાયેલ હોય તે તીર્થ સ્વરૂપ હોય છે. આ ચમત્કારિક પ્રતિમાજી કેવી રીતે મળ્યા ? તે જાણવા જેવું છે. જ્યારે ભોજાય (કચ્છ)માં મોટું દેરાસર બન્યું ત્યારે ત્યાંના મૂળનાયક શાંતીનાથ દાદાને નીચે પધારાવ્યા. તેથી તે ગામની પડતી થવા લાગી. આ જોઈ પૂ. નયવિજયજી મહારાજે તે સંઘને કહ્યું કે આ પ્રતિમાજી પુર્વે મૂળનાયક તરીકે હતા માટે નવુ દેરાસર કરી ત્યાં પધારાવો અથવા જ્યાં મૂળનાયક તરીકે પૂજાય ત્યાં અર્પણ કરો. ત્યારે ભોજાયના સંઘે અમારી વિનંતીથી અમારા કુંભણ ગામને અર્પણ કર્યા. અમે ખૂબજ ધામધૂમથી બહુમાનપૂર્વક આ પ્રતિમાજીને કુંભણ લાવ્યા. તે દિવસે તાપ ઘણો હતો. પ્રતિમાજીના પ્રવેશના વરઘોડાના સમયે વાદળોએ મેઘાડંબર કરીને સર્વત્ર શીતલતા પ્રદાન કરી. વિ.સં. ૨૦૧૪ જેઠ સુદ - ૩ના મંગલ દિવસે પૂજ્ય નયવિજયજી મ.સા.ના શુભ હસ્તે દાદાની ગાદી સ્થાપન પ્રતિષ્ઠા ખૂબજ ધામધૂમપૂર્વક અદ્વાઈ મહોત્સવ યુક્ત થઈ. તે દિવસે અમીઝરણા થયા હતા.

અમારા સંઘ ઉપર પૂજ્ય નયવિજયજી મ.સા.નો ઘણો ઉપકાર છે. તેઓ ખૂબ જ જ્ઞાની અને ધ્યાની હતા. તેઓશ્રી સંસારી પક્ષે મૂળ કંટાસરના વતની સોરઠીયા વણીક હતા. ઓસીયા (માસ્વાડ)માં ઘણો સમય શિક્ષક તરીકે હતા. ત્યાર બાદ ટાણામાં તેમણે વિદ્યાલયની સ્થાપના કરી હતી. તેઓશ્રીનું સંસારી નામ નાગરદાસ માસ્તર હતું. ઘણીવાર તેઓ ધ્યાન કરવા જંગલમાં જતાં અને ત્રણ-ત્રણ દિવસે પાછા ફરતાં. વયોવૃદ્ધ અવસ્થાને કારણે તેઓ ૧૫ વર્ષ સુધી કુંભણમાં જ રહ્યાં અને ત્યાંજ કાલધર્મ પામ્યા. તેમના એક શિષ્ય કેવલવિજયજી મ. પણ ત્યાંજ કાલધર્મ પામ્યા હતાં. બન્નેનો એક જ જગ્યાએ અગ્નિસંસ્કાર કરવામાં આવ્યો છે. પૂજ્યશ્રીના આશીર્વાદથી કુંભણ ગામ ઘણું સુખી છે.

ધામધુવાનું એફેસ : પ્રકાશકુમાર અનંતરાયની કું.

ગ્લોબ ટોકીઝ સામે, બગીચા રોડ, મહુવા (સૌરાષ્ટ્ર) - ૩૬૪ ૨૮૦. ફોન (૦૨૮૪૪) ૨૨૨૬૦૯/૨૨૩૧૮૮
મુંબઈ ખાતેનું એફેસ : શ્રી કુંભણ તાવીડા જૈન સંઘ - દોશી બાબુલાલ મોહનલાલ, ચેતન સ્ટીલ્સ, ૩૨, ગુલાબવાડી, પહેલે માળે, મુંબઈ-૪. ફોન : ૨૩૮૬૧૬૪૫, (નિવાસ) : ૨૫૬૮૪૪૮૬, મો. ૦૯૮૧૯૮૧૦૪૭૬

...સૌજન્ય...

**શ્રીમતી ગુણવંતીબેન ભુપતરાય દામજી દોશી સહપરિવાર
કુંભણ (મહુવા) નિવાસી - હાલ : વીલેપાર્લે, મુંબઈ.**

અગીયાળી જૈન દેરાસરનો ટૂંકો ઇતિહાસ

ભાવનગર જિલ્લાના સિહોર તાલુકાના અગીયાળી ગામે પરમ પૂજ્ય મુનિપ્રવર શ્રી અવદાતવિજયજી મ.સા. ની સદ્ પ્રેરણાથી અને તેઓશ્રીની શુભ નિશ્રામાં વિ.સં. ૧૯૯૫માં આ દેરાસરજીના નિર્માણનું કામ ચાલુ થયેલ, અને ૧૯૯૯ માં પૂર્ણ થયેલ. ગામના સદ્ભાગ્યે પાર્શ્વનાથ ભગવાનનાં ભવ્ય પ્રાચીન પ્રતિમાજી પણ પ્રાપ્ત થયાં. સં. ૨૦૧૫માં પ્રભુજીને ઘણા જ અમી ઝર્યા હતા. આ અમી ઝરણાં ઘણા દિવસ સુધી ચાલેલ. આ અમીઝરણાં નજરે નીહાળી સહુ પ્રભાવિત થયેલ અને સં. ૨૦૧૭ થી અખંડ દિપક ચાલુ કર્યો. પૂજ્યપાદ મેરૂપ્રભસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબને વિનંતી કરતાં તેઓશ્રીએ અમારી વિનંતીનો સ્વીકાર કરી અમ સહુને ઉપકૃત કર્યા અને અમારા ઉત્સાહમાં વધારો કર્યો અને ખૂબ ધામધૂમપૂર્વક અને શાસન પ્રભાવના પૂર્વક પ્રતિષ્ઠા થઈ. પ્રભુજી ગાદીનશીન થયા ત્યારથી સંઘનો અને ગામનો પણ અનેક રીતે અભ્યુદય થયો.

અહીં બિરાજિત અમીઝરા પાર્શ્વનાથ ભગવંત ઘણા જ ચમત્કારીક છે. સાલગીરીના દિવસે બહારગામ વસતા પણ બધા લોકો ભેગા મળીને ભક્તિભાવ પૂર્વક સાલગીરી ઉજવે છે. આવા પ્રભાવિક તીર્થની યાત્રાએ પધારવા સહુને તીર્થ કમિટિની વિનંતી છે.

શ્રેષ્ઠીશ્રી સુરેશભાઈ મૂળચંદ શેઠ પરિવાર
(સિહોર પાસે-અગીયાળીવાળા) હાલ મુલુન્ડ-મુંબઈના સૌજન્યથી

योगિરાજ શ્રીશ્રી ૧૦૦૮ શ્રી વિજય શાંતિસૂરીશ્વરજી મહારાજ

॥ તસ્મૈ શ્રી ગુરુવે નમઃ ॥
એ જગ માંહી અદ્ભુત યોગી,
એની જ્યોતિ જગમગ જગમગતી ।

ગુરુમંદિર
માંડોલીનગર
(રાજસ્થાન)

ગુરુદેવ અગર તેરે ચરણોં કી ધૂલ મિલ જાયે...!

હે ગુરુવર...!

અમારા હૈયામાં તમારી અને તમારી જ આજ્ઞા શિરોમાન્ય કરાવનાર થાઓ...
અમારી છાયા... અમારું છત્ર ને... અમારું અજવાળું... હે ગુરુવર...! આપ જ બની રહો...!

- એક ગુરુભક્ત

શ્રી ચિંતામણી પાર્શ્વનાથ દાદા (જોરાવરનગર)

સંવત ૨૦૬૬ કારતક સુદ પાંચમ, શુક્રવાર તા. ૨૩-૧૦-૨૦૦૯

શ્રદ્ધા ભક્તિનો ઝળહળાટ

અનેક ત્યાગી તપસ્વી મહાત્માઓના પદાર્પણથી પાવન બનેલી ધર્મભૂમિ વટવાણ અને સુરેન્દ્રનગરની વચ્ચે આવેલ જોરાવરનગરના વતની પણ મુંબઈને કર્મભૂમિ બનાવનાર શ્રી ચંદુલાલ ભાઈચંદ શાહ પરિવાર તરફથી સંવત ૨૦૬૬ના કાર્તિક સુદી પાંચમ શુક્રવાર તા. ૨૩-૧૦-૨૦૦૯ના રોજ પાર્શ્વનાથદાદાને લાખેણી સુંદર આંગી બનાવરાવી, ત્રણ દિવસના ભવ્ય જીવીત મહોત્સવનું ઠાઠમાઠપૂર્વક આયોજન કરી ભાવથી પૂજન ભણાવી શ્રી સકલ સંઘને દર્શનાર્થે અર્પણ કરેલ. ચંદુભાઈના પરિચય માટે આ ગ્રંથમાં “ધર્મોત્થાનમાં પુણ્ય પ્રતિભાઓ” વિભાગમાં જૂઓ.

શ્રી સમેતશિખર તીર્થ મંડન શ્રી શામળીયા પાર્શ્વનાથાય નમઃ

શ્રી સમેત શિખર મહાયાત્રાનું યાદગાર સંભારણું...

લાડલી પૌત્રી સ્વ. જીલની પુણ્યસ્મૃતિ નિમિત્તે

મોટી સંખ્યામાં ભાવિકોને સમેત શિખરજીની શ્રદ્ધા સભર યાત્રા કરાવી
રસિકલાલ જયસુખલાલ શાહ (ઘોઘાવાળા) પરિવારે એક ઇતિહાસનું સર્જન કર્યું છે.

શ્રી નવખંડા પાર્શ્વનાથનો રોમાંચક ઇતિહાસ...

વર્તમાનનું ઘોઘા બંદર પૂર્વે ગુંદીગઢ નામથી ઓળખાતુ એક મહત્વનું બંદર હતું. આ પ્રાચીન તીર્થના પ્રભુજી ૨૦૦૦ વર્ષે જુના ગણાય છે. મલેરછોએ આક્રમણ કરીને આ મૂર્તીને નવખંડ કરી ભાવનગરના વડવાનાં બાપેસરા કુવામાં પોટલીમાં બાંધી ફેંકી દીધા. આ પ્રતિમાજી ઘણો સમય અજ્ઞાત રહ્યાં. ઘોઘાના એક શ્રાવકને અધિષ્ઠાયક દેવે સ્વપ્નમાં સંકેત આપ્યો તે અનુસાર હીરના તાંતણે વિંદીને પોટલીને કુવામાંથી બહાર કાઢી નવખંડોને નવ મણ લાપસીમાં ગોઠવ્યા. નવ દિવસ પછી તે પ્રતિમાજીને બહાર કાઢવી તેવો સંકેત હતો. પરંતુ આઠમા દિવસે ભરૂચના શ્રીસંઘે પ્રતિમાજીના દર્શનની ઈચ્છા વ્યક્ત કરતા તે ઈચ્છા ઘોઘા મહાજને માન્ય રાખી આઠમા દિવસે પ્રતિમાજીને બહાર કાઢતા પ્રતિમાજીના નવખંડ સંધાઈ ગયા હતા. પણ શ્રાવકોની અધિરાઈને કારણે સાંધા અદ્રશ્ય ન થયાં. આજે પણ નવખંડા આકારને સ્પષ્ટ જોઈ શકાય છે.

: સૌજન્ય :

સ્વ. રસિકલાલ જયસુખલાલ શાહ
ઘોઘાવાળા પરિવાર (હાલ : બોરીવલી, મુંબઈ)

॥ શ્રી નવખંડા પાર્શ્વનાથાય નમઃ ॥

શ્રી શાંતીનાથ ભગવાન

શ્રી ચીંતામણી પાર્શ્વનાથ ભગવાન

પ્રતિષ્ઠા : સં. ૨૦૧૦ વૈશાખ સુદ ૧૧

શ્રી શાંતીનાથ ભગવાન

શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા મ.સા.

ભાવનગર જિલ્લામાં તળાજા તાલુકાના ભદ્રાવળ ગામમાં પ્રાચીન સમયનું લાકડાનું જિનાલય ખૂબ જ જર્જરિત હાલતમાં હતું. તેના જિર્ણોદ્ધારનો લાભ ભદ્રાવળના વતની ત્રણ વર્ષોથી મુંબઈમાં વસવાટ કરતા શ્રી પ્રવિણચંદ્ર બાબુલાલ છગનલાલ શાહ પરિવારને મળ્યો. આખરે દેરાસર સંપૂર્ણ રીતે તૈયાર કરાવ્યું. તેની પ્રતિષ્ઠા શ્રી નેમિસૂરિ સમુદાયના પ્રભાવક આચાર્યશ્રી સોમચન્દ્રસૂરિજી મ.સા.ના વરદ હસ્તે ફરી વખત જેઠ વદી-૩ના રોજ ભારે ઠાઠમાળથી કરાવી. નવા ભગવાન શ્રી સદૃશકૃપા પાર્શ્વનાથનું સ્થાપન કરાવેલ છે. તે દિવસે ભદ્રાવળના પાંચથે ગામોનું સ્વામિવાત્સલ્ય રખાયેલ.

માનવહૈયાને નિર્મળ બનાવી ધર્મધજાને ગગનસ્પર્શી બનાવતું
મનફરા (કચ્છ) નું ભવ્ય શિખરબદ્ધ જિનપ્રસાદ
મનફરા (શાંન્તિનિકેતન) કચ્છ-વાગડ

...પ્રેરણા...

પ.પૂ. પંન્યાસશ્રી મુક્તિચંદ્રવિજયજી ગણિવર તથા
પ.પૂ. પંન્યાસશ્રી મુનિચન્દ્રવિજયજી ગણિવર (બંધુ બેલડી)

...સૌજન્ય...

શ્રી હંસરાજ દેવરાજ કારિયા, મનફરા-કચ્છ

॥ શ્રી નવનિધાન મુનિસુવ્રતસ્વામીને નમઃ ॥

પ. પૂ. આચાર્ય વિજય
શ્રી પ્રબોધચંદ્રસૂરિશ્વરજી મ.ના.

પૂ. પિતાશ્રી બાબુલાલ

પૂ. માતુશ્રી લીલાવંતીબેન

શાસનસમ્રાટ શ્રી નેમિસૂરીશ્વરજી મ. ના સમુદાયના પ.પૂ.આ. શ્રી પ્રબોધચંદ્રસૂરિજી મહારાજનું સાનિધ્ય પામી આશીર્વાદ સહ માર્ગદર્શન પ્રેરણાથી પૂ. પિતાશ્રી બાબુલાલ છગનલાલ શાહ તથા માતુશ્રી લીલાવંતીબેન બાબુલાલ શાહના ઉપકારોનું શુભસ્મરણ કરી શ્રી પ્રવિણચંદ્ર બાબુલાલ શાહ તથા ધર્મપત્નિ અ.સૌ. જયાલક્ષ્મીબેન તથા સુપુત્ર વિપુલભાઈ, પુત્રવધુ અ.સૌ. મીતાબહેન, પૌત્રો મીહીર તથા વત્સલ - ભદ્રાવળવાળા (હાલ મુંબઈ) નિવાસી આ પરિવારે સ્વદ્રવ્યથી સુંદર જિનાલયનું નિર્માણ કરાવી ભાવનગરની મધ્યમાં આસોપાલ મરચન્ટપાર્ક સોસાયટીને સમર્પણ કરેલ છે.

શ્રી દેવગાણા મહાનગરની ધન્યધરા પર શ્રી વિમળનાથ ભગવાનનું જિનાલય

હેયામાં હર્ષનો કોઈ પાર નથી,
અંતરમાં આનંદની કોઈ સીમા નથી,
ભક્તિમાં કોઈ રાગ નથી,
પ્રભુ મળવામાં કોઈ વાર નથી...

મંગલ આશિષ

પ.પૂ.આ. શ્રી વિજયચક્રચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.
પ.પૂ.આ. શ્રી વિજયકુન્દકુન્દસૂરીશ્વરજી મ.સા.
પ.પૂ.પં. શ્રી પુંડરિકવિજયજી મ.સા.
પ.પૂ.પં. શ્રી મુક્તિવલ્લભવિજયજી મ.સા.

શ્રી વિમળનાથાય નમઃ

આ દેરાસર ઘણું જુનું અને જીર્ણ થઈ જવાથી પૂ. પંચાસજી મહારાજ શ્રી ભક્તિવિજય સમીગામવાળાના ઉપદેશથી ભાવનગર નિવાસી શેઠ શ્રી ગીરધરભાઈ આણંદજીભાઈ શાહ તથા દેવગાણા નિવાસી જીવણભાઈ દયાળભાઈની દેખરેખ હેઠળ સંવત ૧૯૮૧માં શરૂ થયેલ. નવ નિર્મીત દેરાસરજીમાં સં. ૧૯૮૨ને માગસર સુદ-૯, બુધવારના શુભ દિવસે શાહ જીવણભાઈ દયાળભાઈના વરદ હસ્તે પ્રવેશ કરાવેલ. મૂળનાયક પ્રભુજીની પ્રતિષ્ઠા ફાગણ સુદ-૩ ના સોમવારે ભાવનગર નિવાસી શાહ હરીચંદભાઈ મીઠાભાઈ પરિવારના હસ્તક થયેલ. જમણી બાજુમાં શ્રી શ્રેયાંસનાથ પ્રભુની પ્રતિષ્ઠા સલોત રામચંદ દામજીભાઈની ધર્મપત્ની કસ્તુરબેન અને ડાબી બાજુ શ્રી નેમિનાથ પ્રભુજીની પ્રતિષ્ઠા શાહ હરીચંદ મીઠાભાઈના ધર્મપત્ની ફુલીબેનના વરદ હસ્તે થયેલ. નીચે મુખ્ય માણિભદ્રદેવની પ્રતિષ્ઠા શાહ જાદવજીભાઈ લક્ષ્મીચંદના ધર્મપત્ની રણિયાતબેનના વરદ હસ્તે કરેલ.

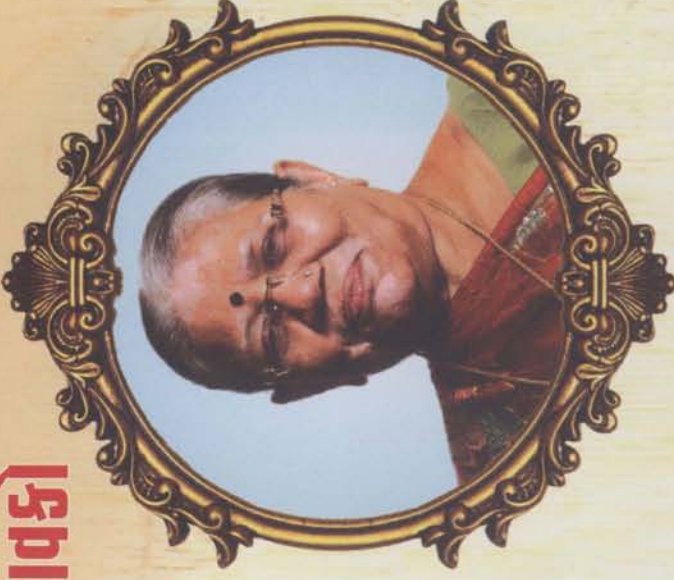
સૌજન્ય

સ્વ. શ્રીમતી નર્મદાબેન રમણીકલાલ કુંવરજીભાઈ
પરિવાર સમસ્ત
દેવગાણા નિવાસી (હાલ : ભાવનગર)

જૈન ધર્માનુરાગી : પુણ્ય પ્રભાવકો

પૂ. પિતાશ્રી સ્વ. રસિકલાલ
જયસુખલાલ શાહ

પૂ. માતૃશ્રી સુભદ્રાબેન
રસિકલાલ શાહ

સ્વ. ગુલ ચેતનભાઈ શાહ

MANSI

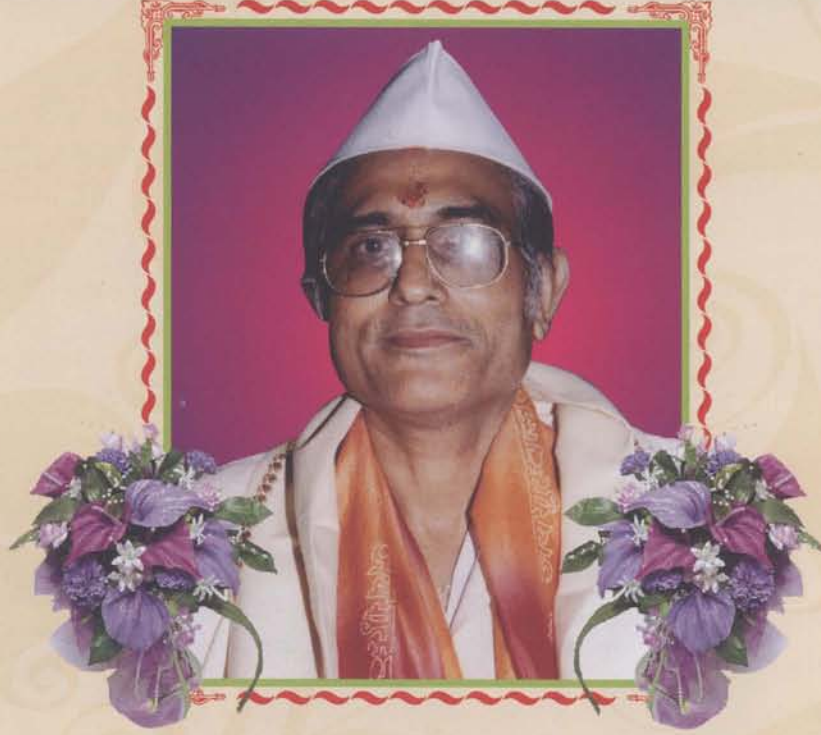
SHARE & STOCK ADVISOR P. LTD.

B/201, Avirahi, Near Shimpoli Singal, S.V. Road, Borivali (W), Mumbai - 400 092.

Tel. : 022 - 40503600 Website : www.mansishares.in

"સૂચિત" ગ્રંથરત્નના આધારસ્તંભ

પૂ. ગુરુજી શ્રી સુરેન્દ્રભાઈ સી. શાહ

પૂ. ગુરુજી, સમગ્ર દક્ષિણભારતમાં જૈન જગતના અજોડ-બેજોડ અને વિશિષ્ટ વિધિકારક તથા ભારત વર્ષની પાઠશાળાઓના સફળ સંચાલક અને દીર્ઘ તપસ્વી તરીકે આપની નામના અને કામનાને ધન્ય છે. આપની અદ્ભુત વક્તૃત્વશક્તિ, મનમોહક વ્યક્તિત્વ, પ્રસંગોપાત વિશાળ માનવ સમુહોને પ્રભુભક્તિમાં જોડવાની આપની તીવ્ર તાલાવેલી, અનેક પ્રતિષ્ઠાઓમાં આપની તેજોમય પ્રજ્ઞાને નજરે નિહાળીને ભારે આનંદ અનુભવ્યો છે.

આજ સુધીમાં ૩૦૦ જેટલી પ્રતિષ્ઠાઓ અને અંજનશલાકાઓ દ્વારા આપ પૂરા કીર્તિમાન બન્યા છો, ભારતના અનેક શ્રીસંઘોએ આપનું ભારે ઠાઠમાઠથી સન્માન કર્યું છે. અનેક મહાપૂજનોમાં કલાકો સુધી પાણી વિના સ્ટેજ પર ધર્મીજનોને ભાવવિભોર કરવાની આપની અદ્ભુત શક્તિને વારંવાર વંદના કરીએ છીએ...

સૂચિત ગ્રંથ શ્રેણીને સતત પ્રેરણા અને સહયોગ આપીને અમને આશા ઉત્સાહથી ભરી દીધા છે.

- સંપાદક

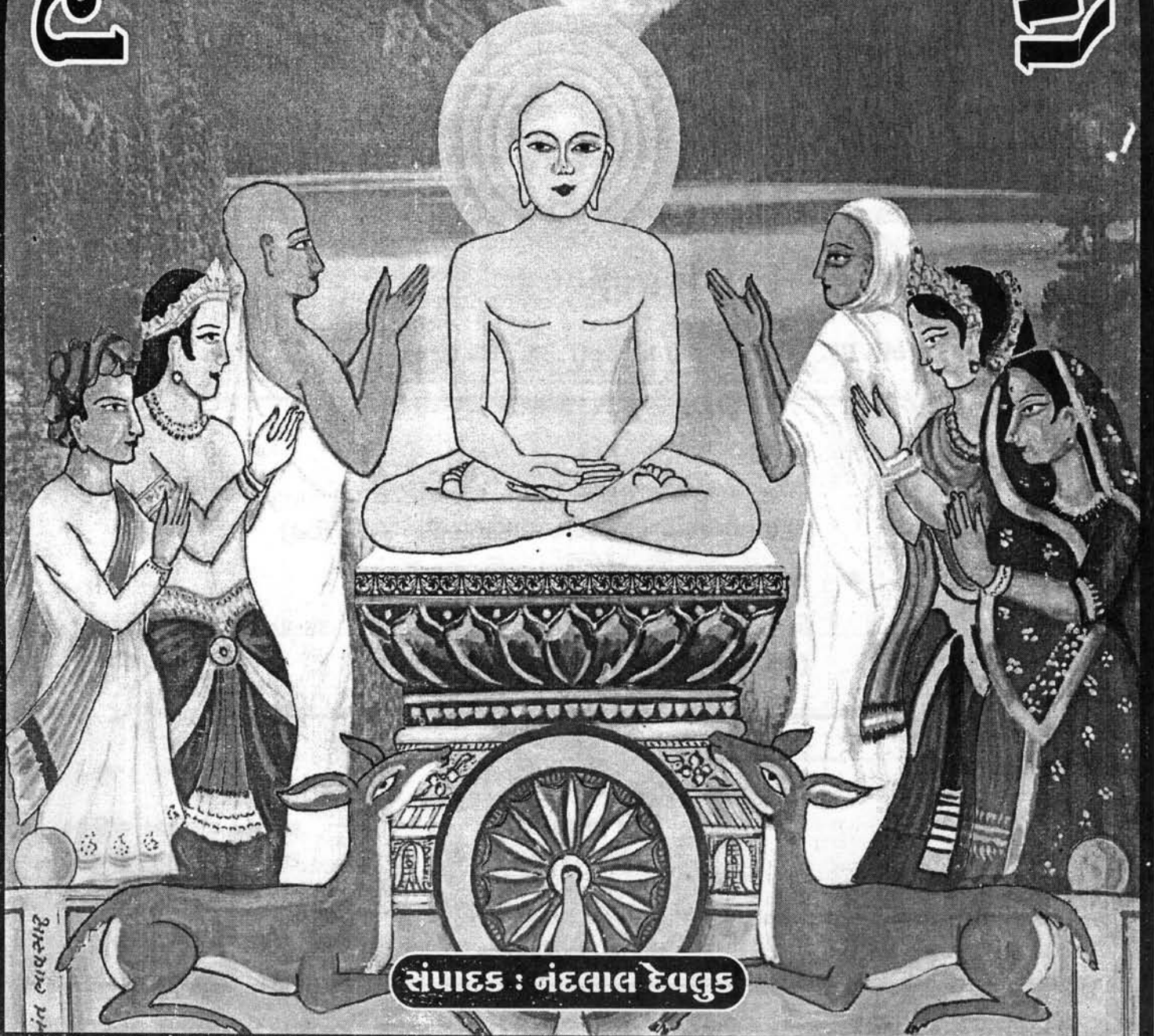
રાજ્યપાલ દ્વારા
સન્માનિત

તપસ્વીરત્નો
શ્રીમતી રમિલાબેન તથા
શ્રી સુરેન્દ્રભાઈ સી. શાહ

જિનશાસનના ઝળહળતા નદીઓ

ભાગ-૨

સંપાદક : નંદલાલ દેવલુક

જિનશાસનના ઝળહળતા નક્ષત્રો

- ગ્રંથ વિમોચન પાવન ત્રિશ્રા :
વાગડ સમુદાયના ગચ્છાધિપતિ પૂ.પૂ.આ.શ્રી કલાપ્રભસૂરીશ્વરજી મ.સા.
- ગ્રંથ પ્રેરક :
પૂ.પૂ.આ.શ્રી કલાપ્રભસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના શિષ્યરત્ન
પૂ. પંચાસપ્રવર શ્રી પૂર્ણચંદ્રવિજયજી મ.સા.
- ગ્રંથ સંપાદક :
નંદલાલ બી. દેવલુક
- ગ્રંથ પ્રકાશક અને પ્રાપ્તિસ્થાન :
શ્રી અરિહંત પ્રકાશન
“પદ્માલય”, ૨૨૩૭-બી, ૧ હીલડ્રાઈવ,
પોર્ટ કોલોની પાછળ, વાઘાવાડી રોડ,
સરકીટ હાઉસ પાસે, ભાવનગર-૩૬૪૦૦૨
ફોન નં. (૦૨૭૮) ૨૫૬૨૬૯૦
- અન્ય સંપર્કસ્થાન :
● હિતેશભાઈ એન. દેવલુક મો. : ૯૭૨૪૩૩૭૦૭૧
● ચોગેશભાઈ એન. દેવલુક મો. : ૯૪૨૭૭૪૯૧૫૬
● નિકુંજભાઈ એન. દેવલુક મો. : ૯૩૭૫૭૫૮૮૮૯

● ગ્રંથ કિંમત — રૂા. ૬૦૦/-

(ભાગ ૧ના રૂા. ૩૦૦/- ભાગ ૨ના રૂા. ૩૦૦/-)

- ગ્રંથ પ્રકાશન શુભ દિન:
વિ.સં. ૨૦૬૭ આસો સુદી પંચમી, શનિવાર, તા. ૧-૧૦-૧૧
(તપગચ્છરક્ષક શાસનદેવ માણિભદ્રવીર સ્મૃતિ દિન)
- ગ્રંથ વિતરણ શુભ દિન:
વિ.સં. ૨૦૬૮ કારતક સુદી પંચમી, સોમવાર, તા. ૩૧-૧૦-૧૧
(જ્ઞાનપંચમી-સૌભાગ્ય પંચમી-પાવન દિન)

- ગ્રંથ અંદરના મહત્વી કલર ચિત્ર તથા
આવરણ ચિત્ર :
પારસ ગ્રાફીક્સ,
૧૦૭, રોયલ કોમ્પ્લેક્સ,
હજૂર પાયગા રોડ, ભાવનગર,
મો. ૦૯૮૨૫૫ ૦૫૪૮૭
- મુદ્રક :
સ્મૃતિ ઓફસેટ
એસ્સાર પેટ્રોલ પંપની સામે
સોનગઢ-૩૬૪૨૫૦
ફોન : (૦૨૮૪૬) ૨૪૪૦૮૧
મો. ૦૯૮૨૪૯ ૪૪૪૦૧
- ટાઈપ સેટીંગ :
અરિહંત કોમ્પ્યુટર ગ્રાફિક્સ
સોનગઢ (વિ. ભાવનગર)
મો. ૦૯૯૦ ૪૧૦ ૪૪૩૨

❀ મહાવિદેહ દેવના વીશ વિહરમાન ❀

નં.	વીશવિહરમાન	પિતાનું નામ	માતાનું નામ	પત્નીનું નામ	લાંછન	વિજય	નગરી	ક્ષેત્ર	મેરુ
૧	સીમંધર	શ્રેયાંસ	સત્યકી	રુક્મણી	વૃષભ	૮ પુષ્કલાવતી	પુંડરિકિણી	જંબુદ્વીપ (પૂર્વ મહાવિદેહ)	સુદર્શન
૨	યુગમંધર	સુસઢ	સુતારા	પ્રિયંગમા	બકરો	૨૫ વપ્રા	વિજયા	જંબુદ્વીપ (પશ્ચિમ મહાવિદેહ)	સુદર્શન
૩	બાહુ	સુગ્રીવ	વિજયા	મોહના	મૃગ	૮ વચ્છ	સુસીમા	જંબુદ્વીપ (પૂર્વ મહાવિદેહ)	સુદર્શન
૪	સુબાહુ	નિષેધ	ભૂનંદા	કિંપુરીયા	વાંદરો	૨૪ સલિલાવતી	વિતશોકા	જંબુદ્વીપ (પશ્ચિમ મહાવિદેહ)	સુદર્શન
૫	સુજાત	દેવસેન	દેવસેના	જયસેના	સૂર્ય	૮ પુષ્કલાવતી	પુંડરિકિણી	ધાતકી ખંડ પૂર્વાર્ધ (પૂર્વ મહા)	વિજય
૬	સ્વયંપ્રભ	ચિત્રભુવન	સુમંગલા	વીરસેના	ચંદ્ર	૨૫ વપ્રા	વિજયા	ધાતકી ખંડ પૂર્વાર્ધ (પશ્ચિમ મહા)	વિજય
૭	ઋષભાનન	કીર્તિરાજા	વીરસેના	જયવંતી	સિંહ	૮ વચ્છ	સુસીમા	ધાતકી ખંડ પૂર્વાર્ધ (પૂર્વ મહા)	વિજય
૮	અનંતવીર્ય	મેઘરાજા	મંગલા	વિજયવર્તકી	બકરો	૨૪ સલિલાવતી	વિતશોકા	ધાતકી ખંડ પૂર્વાર્ધ (પશ્ચિમ મહા)	વિજય
૯	સુરપ્રભ	નાગરાજા	ભદ્રા	નિર્મળા	સૂર્ય	૮ પુષ્કલાવતી	પુંડરિકિણી	પશ્ચિમ ધાતકી ખંડ (પૂર્વ મહા)	અચલમેરુ
૧૦	વિશાળપ્રભ	વિજય	વિજયા	નંદસેના	ચંદ્ર	૨૫ વપ્રા	વિજયા	પશ્ચિમ ધાતકી ખંડ (પશ્ચિમ મહા)	અચલમેરુ
૧૧	વજ્રધર સ્વામી	પદ્મસ્થ	સરસ્વતી	વિજયા	વૃષભ	૮ વચ્છ	સુસીમા	પશ્ચિમ ધાતકી ખંડ (પૂર્વ મહા)	અચલમેરુ
૧૨	ચંદ્રાનન	વાલ્મિક	પદ્માવતી	લીલાવતી	વૃષભ	૨૪ સલિલાવતી	વિતશોકા	પશ્ચિમ ધાતકી ખંડ (પશ્ચિમ મહા)	અચલમેરુ
૧૩	ચંદ્રબાહુ	દેવકર	યશોજીવલ	સુંધરા	પદ્મકમલ	૮ પુષ્કલાવતી	પુંડરિકિણી	પૂર્વ પુષ્કરાર્ધ (પૂર્વ મહા)	મંદર
૧૪	ભૂજંગદેવ	કુલસેન	યશોજીવલા	ભદ્રાવતી	ચંદ્ર	૨૫ વપ્રા	વિજયા	પૂર્વ પુષ્કરાર્ધ (પશ્ચિમ મહા)	મંદર
૧૫	ઈશ્વર	મહાબલ	મહિમાવતી	ગર્વસેના	પદ્મકમલ	૮ વચ્છ	સુસીમા	પૂર્વ પુષ્કરાર્ધ (પૂર્વ મહા)	મંદર
૧૬	નેમપ્રભ	વીરસેન	સેનાદેવ	મોહનાદેવી	સૂર્ય	૨૪ સલિલાવતી	વિતશોકા	પૂર્વ પુષ્કરાર્ધ (પશ્ચિમ મહા)	મંદર
૧૭	વીરસેન	ભૂમિપાલ	ભાનુમતી	રાજસેના	વૃષભ	૮ પુષ્કલાવતી	પુંડરિકિણી	પશ્ચિમ પુષ્કરાર્ધ (પૂર્વ મહા)	વિદ્યુત્પાલી
૧૮	મહાભદ્ર	દેવસેન	ઉમાદેવી	સૂર્યકાંતા	હાથી	૨૫ વપ્રા	વિજયા	પશ્ચિમ પુષ્કરાર્ધ (પશ્ચિમ મહા)	વિદ્યુત્પાલી
૧૯	દેવસેન	સર્વાનુભૂતિ	ગંગાદેવી	પદ્માવતી	ચંદ્ર	૮ વચ્છ	સુસીમા	પશ્ચિમ પુષ્કરાર્ધ (પૂર્વ મહા)	વિદ્યુત્પાલી
૨૦	અજિતવીર્ય	રાજપાલ	કનકી	રત્નમાલા	સ્વસ્તિક	૨૪ સલિલાવતી	વિતશોકા	પશ્ચિમ પુષ્કરાર્ધ (પશ્ચિમ મહા)	વિદ્યુત્પાલી

શ્રી ચોવીસ જિન તીર્થકરોના લંછન, જન્મ, રાશિ, નક્ષત્ર, માતાપિતા

ક્રમ	તીર્થકરનું નામ	લંછન	જન્મ	રાશિ	નક્ષત્ર	માતા	પિતા	અન્ય	અન્ય	અન્ય	અન્ય	અન્ય	અન્ય
૧	ઋષભદેવસ્વામી	વૃષભ	ઉ.પાટ	ધન	સુવર્ણ	મનુષ્ય	ગૌમુખ	અપ્રતિયકા	અયોધ્યા	ઈક્ષવાકુ	નાભિરાજ	મરૂદેવા	ઋષભસેનાદિ-૮૪
૨	અજીતનાથસ્વામી	ગજ	રોહિણી	વૃષભ	સુવર્ણ	મનુષ્ય	મહયક્ષ	અજિનનાલ	અયોધ્યા	ઈક્ષવાકુ	જિતશત્રુ	વિજયા	સિંહસેનાદિ-૮૫
૩	સંભવનાથસ્વામી	અશ્વ	મૃશિર્ધ	મિથુન	સુવર્ણ	દેવ	ત્રિમુખ	દુરિતારી	શ્રાવસ્તિ	ઈક્ષવાકુ	જિતારી	સેનાદેવી	મારૂઆદિ-૧૦૧
૪	અભિનંદનસ્વામી	કપિ	અભિજિત	મકર	સુવર્ણ	દેવ	ચક્ષનાચક	કાલીકા	અયોધ્યા	ઈક્ષવાકુ	સંવર	સિદ્ધાચાં	વજનાભાદિ-૧૧૬
૫	સુમતીનાથસ્વામી	કૌંચ પદ્મી	મઘા	સિંહ	સુવર્ણ	રાક્ષસ	તુંબરૂ	મહાકાલી	અયોધ્યા	ઈક્ષવાકુ	મેઘ	સુમંગલા	ચમરાદિ-૧૦૦
૬	પદ્મપ્રભસ્વામી	પદ્મ	ચિત્રા	કન્યા	રક્ત	રાક્ષસ	કુસુમ	અચ્યુતા	કૌશામ્બી	ઈક્ષવાકુ	શ્રીધર	સુચિમા	સુવ્રતાદિ-૧૦૭
૭	સુપાર્શ્વનાથસ્વામી	સ્વસ્તિક	વિશાખા	તુલા	સુવર્ણ	રાક્ષસ	માતંગ	શાન્તા	વારાણસી	ઈક્ષવાકુ	સુપ્રતિષ્ઠ	પૃથ્વી	વિદભાદિ-૮૫
૮	ચંદ્રપ્રભસ્વામી	ચંદ્ર	અનુરાધા	વૃશ્ચિક	શ્વેત	દેવ	વિજય	ભકુદિ	ચંદ્રાવતી-ચામલો	ઈક્ષવાકુ	મહસેન	લક્ષ્મણા	દત્તાદિ-૮૩
૯	સુવિધિનાથસ્વામી	મગર	મૂળ	ધન	શ્વેત	રાક્ષસ	અજીત	સુતારિકા	કાઝન્દી	ઈક્ષવાકુ	સુગ્રીવ	રામા	વરાહાદિ-૮૮
૧૦	શીતલનાથસ્વામી	શ્રીવત્સ	પૂ.સાઠા	ધન	સુવર્ણ	મનુષ્ય	બ્રહ્મ	અશોકા	ભદ્રલપુર	ઈક્ષવાકુ	દશરથ	નન્દા	આનંદાદિ-૮૧
૧૧	શ્રેયાંસનાથસ્વામી	ગેંડો	શ્રવણ	મકર	સુવર્ણ	દેવ	મનુષ્ય(ઈશ્વર)	માનસી	સિંહપુર	ઈક્ષવાકુ	વિષ્ણુરાજ	વિષ્ણુ	ગૌશુભાદિ-૭૬
૧૨	વાસુપૂજ્યસ્વામી	પાડો	શતભિષા	કુંભ	ગુલાબી	રાક્ષસ	કુમાર	ચન્ડા	ચંપાપુરી	ઈક્ષવાકુ	વાસુપૂજ્ય	જયા	સુદમાદિ-૬૬
૧૩	વિમલનાથસ્વામી	સુવર	ઉ.ભાદ્રપદ	મીન	સુવર્ણ	મનુષ્ય	ષણ્ણમુખ	વિદિતા	કમ્પિલપુર	ઈક્ષવાકુ	કૃતવર્મ	શ્યામા	મંદારાદિ-૫૭
૧૪	અનંતનાથસ્વામી	સૌંચાણો	રેવતી	મીન	સુવર્ણ	દેવ	પાતાલ	અંકુશી	અયોધ્યા	ઈક્ષવાકુ	સિંહસેન	સુચશા	ચશવાદિ-૫૦
૧૫	ધર્મનાથસ્વામી	વજ	પુષ્ય	કર્ક	સુવર્ણ	દેવ	કિન્નર	કન્દર્પા	રત્નપુર	ઈક્ષવાકુ	ભાનુ	સુવ્રતા	અરિષ્ટાદિ-૪૩
૧૬	શાંતિનાથસ્વામી	મૃગ	ભરણી	મેષ	સુવર્ણ	મનુષ્ય	ગરૂડ	નિર્વાણી	હસ્તિનાપુર	ઈક્ષવાકુ	અશ્વસેન	અચિરા	ચક્રચુધાદિ-૩૬
૧૭	કુંચુનાથસ્વામી	બકરો	કૃતિકા	વૃષભ	સુવર્ણ	રાક્ષસ	ગંધર્વ	બલા	હસ્તિનાપુર	ઈક્ષવાકુ	સુર	શ્રી	સ્વયંભૂઆદિ-૩૫
૧૮	અરુનાથસ્વામી	નંદાવર્ત	રેવતી	મીન	સુવર્ણ	દેવ	ચક્રેન્દ્ર	ધારણી	હસ્તિનાપુર	ઈક્ષવાકુ	સુદર્શન	દેવી	કુંભાદિ-૩૩
૧૯	મલ્લિનાથસ્વામી	કલશ	અશ્વિની	મેષ	નીલ	દેવ	કુબેર	વૈરોટચા	મિથિલા	ઈક્ષવાકુ	કુંભ	પ્રભાવતી	ભિષગાદિ-૨૮
૨૦	મુનિસુવ્રતસ્વામી	કૂર્મ	શ્રવણ	મકર	શ્યામ	દેવ	વરૂણ	નરદત્તા	રાજગૃહી	હરિવંશ	સુમિત્ર	પદ્માવતી	ઈન્દ્રાદિ-૧૮
૨૧	નમિનાથસ્વામી	નીલકમલ	અશ્વિની	મેષ	સુવર્ણ	દેવ	ભુકુદિ	ગાન્ધારી	મિથિલા	ઈક્ષવાકુ	વિજય	વિત્રાદેવી	કુંભાદિ-૧૭
૨૨	નેમિનાથસ્વામી	શંખ	ચિત્રા	કન્યા	શ્યામ	રાક્ષસ	ગોમેધ	કુખાંડી	સૂર્યપુર	હરિવંશ	સમુદ્રવિજય	શિવાદેવી	વરદત્તાદિ-૧૧
૨૩	પાર્શ્વનાથસ્વામી	સર્પ	વિશાખા	તુલા	નીલ	રાક્ષસ	પાર્શ્વ	પદ્માવતી	વારાણસી	ઈક્ષવાકુ	અશ્વસેન	વામાદેવી	આર્યદત્તાદિ-૧૧
૨૪	મહાવીરસ્વામી	સિંહ	ઉ.ફાલ્ગુન	કન્યા	સુવર્ણ	મનુષ્ય	માતંગ	સિદ્ધાચિકા	ક્ષત્રીચક્રકુંડ	ઈક્ષવાકુ	ઋષભદત્ત સિદ્ધાચ	દેવાનંદા(ત્રિશલા)	ઈન્દ્રભૂમિઆદિ-૧૧

સૌજન્ય : શ્રી ઉવસવ્ગહરં પાર્શ્વ તીર્થ-નગપુરા જિ. દુર્ગ (છત્તીસગઢ)

અને યક્ષ યક્ષિણી તથા કલ્યાણક તિથિઓ આદિ જોવાનું કોષ્ટક

ક્રમિક સંખ્યા	તિથિના નામ	વર્ષ સંખ્યા	મહા વર્ષ	વર્ષના કલ્યાણક સંખ્યા	વર્ષના કલ્યાણક સંખ્યા	વર્ષના કલ્યાણક સંખ્યા	વર્ષના કલ્યાણક સંખ્યા	વર્ષના કલ્યાણક સંખ્યા	વર્ષના કલ્યાણક સંખ્યા
ન્યગ્રોધ	અષ્ટાપદ	૫૦૦ ધનુષ્ય	૮૪ લાખ પૂર્વ	૫૦ લાખ કોટિ સાગરોપમ	જેઠ વદી-૪	ફાગણ વદ-૮	ફાગણ વદ-૮	મહા વદ-૧૧	પોષ વદ-૧૩
સપ્તઘંટ	સમેતશિખર	૪૫૦ ધનુષ્ય	૭૨ લાખ પૂર્વ	૩૦ લાખ કોટિ સાગરોપમ	વૈશાખ સુદ-૧૩	મહા સુદ-૮	પોષ વદ-૯	માગશર વદ-૧૧	ચૈત્ર સુદ-૧૫
સાલતરૂ	સમેતશિખર	૪૦૦ ધનુષ્ય	૬૦ લાખ પૂર્વ	૧૦ લાખ કોટિ સાગરોપમ	ફાગણ સુદ-૮	મહા સુદ-૧૪	માગશર સુદ-૧૫	આસો વદ-૫	ચૈત્ર સુદ-૫
રાજદની	સમેતશિખર	૩૫૦ ધનુષ્ય	૫૦ લાખ પૂર્વ	૯ લાખ કોટિ સાગરોપમ	વૈશાખ સુદ-૪	મહા સુદ-૨	મહા સુદ-૧૨	માગશર વદ-૧૪	વૈશાખ સુદ-૮
પ્રિયંગુ	સમેતશિખર	૩૦૦ ધનુષ્ય	૪૦ લાખ પૂર્વ	૮૦ હજાર કોટિ સાગરોપમ	શ્રાવણ સુદ-૨	વૈશાખ સુદ-૮	વૈશાખ સુદ-૯	ચૈત્ર સુદ-૧૧	ચૈત્ર સુદ-૯
વટ	સમેતશિખર	૨૫૦ ધનુષ્ય	૩૦ લાખ પૂર્વ	૯ હજાર કોટિ સાગરોપમ	પોષ વદી-૬	આસો વદ-૧૨	આસો વદ-૧૨	ચૈત્ર સુદ-૧૫	કાર્તિક વદ-૧૧
શિરીષ	સમેતશિખર	૨૦૦ ધનુષ્ય	૨૦ લાખ પૂર્વ	૯ સો કોટિ સાગરોપમ	શ્રાવણ વદ-૮	જ્યેષ્ઠ સુદ-૧૨	જ્યેષ્ઠ સુદ-૧૩	મહા વદ-૬	મહા વદ-૭
પુન્નાગ	સમેતશિખર	૧૫૦ ધનુષ્ય	૧૦ લાખ પૂર્વ	૯૦ કોટિ સાગરોપમ	ફાગણ વદ-૫	માગશર વદ-૧૨	માગશર વદ-૧	મહા વદ-૭	શ્રાવણ વદ-૭
માલુર	સમેતશિખર	૧૦૦ ધનુષ્ય	૨ લાખ પૂર્વ	૯ કોટિ સાગરોપમ	મહાવદ - ૯	કાર્તિક વદ-૬	કાર્તિક વદ-૬	કાર્તિક સુદ-૩	ભાદરવા સુદ-૯
પ્રક્ષ	સમેતશિખર	૯૦ ધનુષ્ય	૧ લાખ પૂર્વ	૧ કોટિ સાગરોપમ	ચૈત્ર વદ-૬	પોષ વદ-૧૨	પોષ વદ-૧૨	માગશર વદ-૧૪	ચૈત્ર વદ-૨
અશોક	સમેતશિખર	૮૦ ધનુષ્ય	૮૪ લાખ વર્ષ	૫૪ સાગરોપમ	વૈશાખ વદ-૬	મહા વદ-૧૨	મહા વદ-૧૩	પોષ વદ-૩	અષાઢ વદ-૩
પાટલા	ચમ્પાપુરી	૭૦ ધનુષ્ય	૭૨ લાખ વર્ષ	૩૦ સાગરોપમ	જ્યેષ્ઠ સુદ-૯	મહા વદ-૧૪	ફાગણ વદ-૧૫	મહા સુદ-૨	અષાઢ સુદ-૧૪
જમ્બુ	સમેતશિખર	૬૦ ધનુષ્ય	૬૦ લાખ વર્ષ	૯ સાગરોપમ	વૈશાખ સુદ-૧૨	મહા સુદ-૩	મહા સુદ-૪	પોષ સુદ-૬	જ્યેષ્ઠ વદ-૭
અશોક	સમેતશિખર	૫૦ ધનુષ્ય	૩૦ લાખ વર્ષ	૪ સાગરોપમ	અષાઢ વદ-૭	ચૈત્ર વદ-૧૩	ચૈત્ર વદ-૧૪	ચૈત્ર વદ-૧૫	ચૈત્ર સુદ-૫
દધિપર્ણ	સમેતશિખર	૪૫ ધનુષ્ય	૧૦ લાખ વર્ષ	૩ સાગરોપમ	વૈશાખ સુદ-૭	મહા સુદ-૩	મહા સુદ-૧૩	પોષ સુદ-૧૪	જ્યેષ્ઠ સુદ-૫
નન્દિ	સમેતશિખર	૪૦ ધનુષ્ય	૧ લાખ વર્ષ	૦૧ પલ્લોપમ સાગરોપમ	શ્રાવણ વદ-૭	વૈશાખ વદ-૧૩	વૈશાખ વદ-૧૪	પોષ સુદ-૯	વૈશાખ વદ-૧૩
તિલક	સમેતશિખર	૩૫ ધનુષ્ય	૮૫ હજાર વર્ષ	૦૧ પલ્લોપમ સાગરોપમ	અષાઢ વદ-૯	ચૈત્ર વદ-૧૪	ફાગણ વદ-૫	ચૈત્ર સુદ-૩	વૈશાખ વદ-૧
સહકાર	સમેતશિખર	૩૦ ધનુષ્ય	૮૪ હજાર વર્ષ	૧ હજાર કોટ વર્ષ	ફાગણ સુદ-૨	માગશર સુદ-૧૦	માગશર સુદ-૧૧	કાર્તિક સુદ-૧૨	માગશર સુદ-૧૦
અશોક	સમેતશિખર	૨૫ ધનુષ્ય	૫૫ હજાર વર્ષ	૫૪ લાખ વર્ષ	ફાગણ સુદ-૪	માગશર સુદ-૧૧	માગશર સુદ-૧૧	માગશર સુદ-૧૧	ફાગણ સુદ-૧૨
ચમ્પક	સમેતશિખર	૨૦ ધનુષ્ય	૩૦ હજાર વર્ષ	૬ લાખ વર્ષ	શ્રાવણ સુદ-૧૫	વૈશાખ વદ-૮	ફાગણ સુદ-૧૨	મહા વદ-૧૨	વૈશાખ વદ-૯
બકુલ	સમેતશિખર	૧૫ ધનુષ્ય	૧૦ હજાર વર્ષ	૫ લાખ વર્ષ	આસો સુદ-૧૫	અષાઢ વદ-૮	જ્યેષ્ઠ વદ-૯	માગશર સુદ-૧૧	ચૈત્ર વદ-૧૦
વેતસ	રૈવતગિરિ	૧૦ ધનુષ્ય	૧ હજાર વર્ષ	૮૩ હજાર ૭૫૦ વર્ષ	આસો વદ-૧૨	શ્રાવણ સુદ-૫	શ્રાવણ સુદ-૬	ભાદરવા વદ-૦))	અષાઢ સુદ-૮
ઘાતકી	સમેતશિખર	૯ હાથ	૧૦૦ વર્ષ	૨૫૦ વર્ષ	ફાગણ વદ-૪	માગશર વદ-૧૦	માગશર વદ-૧૧	ફાગણ વદ-૪	શ્રાવણ સુદ-૮
શાલ	પાવાપુરી	૭ હાથ	૭૨ વર્ષ	અંતિમ તીર્થકર	અષાઢ સુદ-૬	ચૈત્ર સુદ-૧૩	કાર્તિક વદ-૧૧	વૈશાખ સુદ-૧૦	આસો વદ-૦))

સૌજન્ય : શ્રી ઉવસવ્ગહરં વાર્ધ તીર્થ-નગપુરા જિ. દુર્ગ (છત્તીસગઢ)

અનુક્રમ

- આશીર્વચન.....પ.પૂ.આ.શ્રી કલાપ્રભસૂરીશ્વરજી મ.સા.
- શુભ સંદેશ.....મુખ્યમંત્રીશ્રી ગુજરાત રાજ્ય ----- ૩
- પ્રેરક સંદેશ.....પૂ.પંન્યાસશ્રી પૂર્ણચન્દ્રવિજયજી મ.સા. ----- ૪
- પ્રસ્તાવના.....ડૉ. કુમારપાળ દેસાઈ ----- ૬
- આમુખ.....ડૉ. પ્રહલાદ પટેલ ----- ૮
- પુરોવચન (પ્રકાશક-સંપાદકનું નિવેદન).....નંદલાલ દેવલુક ----- ૧૮
- અનુમોદના.....પ.પૂ. જયદર્શનવિજયજી મ.સા. (નેમિપ્રેમી) ----- ૭૪
- નક્ષત્રોનું નવલખું નજરાણું...પ.પૂ. જયદર્શનવિજયજી મ.સા. (નેમિપ્રેમી) - ૭૫

વિભાગ-૧

જૈન ધર્માનુશાસન : શાસનના નભોમંડળના ધુવીય નક્ષત્રો

● અઠ્ઠાવીસ નક્ષત્રો જિનશાસનના

—પ.પૂ. જયદર્શન વિ.મ.સા. (નેમિપ્રેમી)

આચાર્ય ભગવંત રત્નપ્રભસૂરિજી	— ૯૯
સંભૂતિવિજયજી મહાત્મા	— ૯૯
સિદ્ધ વિદ્યાધારી ખપૂટાચાર્ય	— ૧૦૦
આચાર્ય સુહસ્તિસૂરિજી	— ૧૦૧
બીજા કાલકાચાર્ય (કાલકસૂરિજી)	— ૧૦૨
આચાર્ય વૃદ્ધવાદિસૂરિજી	— ૧૦૨
આચાર્ય સમિતસૂરિજી	— ૧૦૩
આચાર્ય રક્ષિતસૂરિજી	— ૧૦૪
આચાર્ય મલ્લવાદિસૂરિજી	— ૧૦૫
આ. દેવર્ધિગણિ કામાશ્રમણ	— ૧૦૫

આ હરિભદ્રસૂરિજી	— ૧૦૬
વાદાચાર્ય શ્રી ગુપ્તસૂરિજી	— ૧૦૬
આચાર્ય પ્રદ્યુમ્નસૂરિજી	— ૧૦૭
આ. જીવદેવસૂરિજી	— ૧૦૭
આ. યશોભદ્રસૂરિજી	— ૧૦૮
આ. બલિભદ્રસૂરિજી	— ૧૦૮
આચાર્ય વીરસૂરિજી	— ૧૦૯
વાદિવેતાળ આ. શાંતિસૂરિજી	— ૧૦૯
આ. વાદિદેવસૂરિજી	— ૧૧૦

આ. સૂરાચાર્યજી	— ૧૧૦
આ. ધનેશ્વરસૂરિજી	— ૧૧૧
આ. યક્ષદેવસૂરિજી	— ૧૧૧
આ. દેવચંદ્રસૂરિજી	— ૧૧૨
આ. કક્કસૂરિજી	— ૧૧૨
આ. સિંહસૂરિજી	— ૧૧૩
આ. રામચંદ્રસૂરિજી	— ૧૧૩
આ. પરમદેવસૂરિજી	— ૧૧૪
આ. જગદ્ગુરુ હીરસૂરીશ્વરજી	— ૧૧૪

● જૈન શાસનનાં દીપ્તિમંત સાધુ નક્ષત્રેશ્વરોની નીરાજના પૂ.આ.શ્રી વિજય હિતપ્રણસૂરિજી મ.

આ.શ્રી હીરસૂરીશ્વરજી મ. -----	૧૧૯
મહો. શ્રી યશોવિજયજી મ. -----	૧૧૯
પં. શ્રી મણિવિજયજી દાદા -----	૧૨૦
બુદ્ધિવિજયજી (બુટેરાયજી મ.) -	૧૨૦
આ.વિજયાનંદસૂરીશ્વરજી મ.	
(આત્મારામજી મ.) -----	૧૨૧
આ.વિજય કમલસૂરીશ્વરજી મ. -	૧૨૧
ઉપા. શ્રી વીરવિજયજી મ. -----	૧૨૨
આ. વિજય દાનસૂરીશ્વરજી મ. -	૧૨૨
આ. વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મ. -	૧૨૩
મુનિરાજમંગલવિજયજી મ. -----	૧૨૩
આ.શ્રી મેરુસૂરીશ્વરજી મ. -----	૧૨૪
આ. વિજય રામચન્દ્રસૂરિજી મ. -	૧૨૪
આ. વિજય જંબૂસૂરીશ્વરજી મ. -	૧૨૫
આ. વિજય ભુવનસૂરિજી મ. ---	૧૨૫
આ. વિજય યશોદેવસૂરિજી મ. -	૧૨૬
ઉપા. ચારિત્રવિજયજી ગણિવર -	૧૨૬

આ. વિજય કનકચંદ્રસૂરિજી મ. -	૧૨૭
પં. કાંતિવિજયજી ગણિવર -----	૧૨૭
પં. ભદ્રંકરવિજયજી ગણિવર ---	૧૨૮
આ. વિ. જિતમૃગાંકસૂરિજી મ. -	૧૨૮
આ. વિજય મુક્તિચંદ્રસૂરિજી મ. -	૧૨૯
આ. વિજય રાજતિલકસૂરિજી મ. -	૧૨૯
આ. વિજય મહોદયસૂરિજી મ. -	૧૩૦
આ. વિજય રવિચંદ્રસૂરિજી મ. --	૧૩૦
આ. વિજય માનતુંગસૂરિજી મ. -	૧૩૧
આ. વિજય મિત્રાનંદસૂરિજી મ. -	૧૩૧
આ. વિજય ચંદ્રોદયસૂરિજી મ. --	૧૩૨
આ.વિજયહેમભૂષણસૂરિજી મ. -	૧૩૨
પં. ભદ્રશીલવિજયજી ગણિવર --	૧૩૩
આ.વિજય ગુણયશસૂરિજી મ. --	૧૩૩
આ. વિજય સિદ્ધિસૂરિજી મ. ---	૧૩૪
આ. વિજય મેઘસૂરિજી મ. -----	૧૩૪

આ. વિજય ભદ્રસૂરિજી મ. -----	૧૩૫
આ. વિજય મનોહરસૂરિજી મ. -	૧૩૫
આ. વિજય વિબુધપ્રભસૂરિજી મ. -	૧૩૬
આ. વિજય લબ્ધિસૂરિજી મ. ---	૧૩૬
આ. વિ.ભુવનતિલકસૂરિજી મ. -	૧૩૭
મુનિ જિતવિજયજી દાદા -----	૧૩૭
આ. વિજય કનકચંદ્રસૂરિજી મ. -	૧૩૮
આ. વિજય દેવેન્દ્રસૂરિજી દાદા -	૧૩૮
મુનિરાજ બુદ્ધિવિજયજી મ.સા. -	૧૩૯
પં. તિલકવિજયજી ગણિવર -----	૧૩૯
આ. વિજય શાંતિચંદ્રસૂરિજી મ. -	૧૪૦
આ. વિજય કનકપ્રભસૂરિજી મ. -	૧૪૦
આ. વિજય સોમચંદ્રસૂરિજી મ. -	૧૪૧
આ. વિજય કર્પૂરસૂરિજી મ. ---	૧૪૧
આ. વિજય અમૃતસૂરિજી મ. ---	૧૪૨
આ. વિજય જિનેન્દ્રસૂરિજી મ. --	૧૪૨

● જૈનશાસનની અમર વિરાસત

—પ.પૂ.આ. શ્રી મુનિચંદ્રસૂરિજી મ.

અજબ સંયમી! -----	૧૪૩
અજબ તિતિક્ષા -----	૧૪૪
સ્વપ્ન થયું સાકાર -----	૧૪૪
મહાજનની ખુમારી -----	૧૪૫
માનવજીવન સફળ કરો -----	૧૪૫
કેશરી ચોર થયો કેવળી -----	૧૪૬
વસ્તુપાળનું ભાગ્ય -----	૧૪૮
સત્સંગનો પ્રભાવ -----	૧૪૯
પ્રો. હીરાલાલ કાપડીયા -----	૧૫૦
બાદશાહ, બિરબલ અને સૂરિજી -	૧૫૨
ઝઘડિયા તીર્થ-૧૧ -----	૧૫૨
શ્રાવિકા જસમાઈ -----	૧૫૩

પુત્ર મોહ -----	૧૫૪
ગુરુપ્રેમ -----	૧૫૪
જુઓ જૈનો કેવા કરુણાધારી ---	૧૫૫
શ્રાવક ભોજ -----	૧૫૫
કર્મની બલિહારી -----	૧૫૫
પ્રમાદ એટલે મોત -----	૧૫૬
ક્યાં છે આત્મા? -----	૧૫૮
અજબ પ્રમાણિકતા! -----	૧૫૯
સત્યવાદી ભીમ સોની -----	૧૬૧
શ્રાવક જન તો તેને કહીએ -----	૧૬૧
સારપને ફેલાવીએ -----	૧૬૨

રંગાઈ જાને રંગમાં -----	૧૬૨
કરુણાસાગર મેરુશાહ -----	૧૬૩
મે'માનગતિ -----	૧૬૪
સત્સંગે જીવન પરિવર્તન -----	૧૬૪
આભાપુરીનાં જિનબિંબો -----	૧૬૬
મૃદુનિ કુસુમાદર્શિ -----	૧૬૬
ઉદાસીનતા મગનભઈ -----	૧૬૭
અજબ નિયમપાલન -----	૧૬૮
એ વ્રત જગમાં દીવો..... -----	૧૬૮
વિવેકચક્ષુ ખોલો -----	૧૬૯
ચમત્કારો આજે પણ બને છે ---	૧૭૦

● જમીનનાં ઝળહળતાં નક્ષત્રો

—પ.પૂ. આચાર્ય શ્રીમદ્ વિજય અજિતશેખરસૂરિજી

વિજયધર્મધોષસૂરિવર મહારાજા - ૧૭૨
સુકૃત સાગર મંત્રીશ્વર પેથડશાહ - ૧૭૩
ઉજ્જૈનનો મંત્રસિદ્ધયોગી ----- ૧૭૪
મંત્રમય સમુદ્રસ્તોત્ર ----- ૧૭૫
શાકિનીનો ઉપદ્રવ ----- ૧૭૫
મંત્રવાળા વડાં ----- ૧૭૫

સ્વરભંગ પ્રયોગ ----- ૧૭૬
સાપનો ડંખ ----- ૧૭૬
વાદિવેતાલ આ.શાન્તિચન્દ્રસૂરિ --- ૧૭૭
રાજા ભોજદેવ-કવિ ધનપાલ --- ૧૭૮
અણહિલપુર પાટણ-વિધાપહાર --- ૧૭૯
આ. મુનિચન્દ્રસૂરિ ----- ૧૭૯

ધર્મપંડિત ----- ૧૮૦
દ્રવિડ વાદી ----- ૧૮૦
શાસન પ્રભાવના ----- ૧૮૧
જ્ઞાનસાધના ----- ૧૮૧
અંતિમ સાધના ----- ૧૮૧

● પ્રભાવ નક્ષત્રો : પ્રકાશ સૂર્યનો

—પ.પૂ. પંચ્યાસશ્રી યશોવિજયજી મ.સા.

સાહિત્ય ----- ૧૮૫
કાવ્ય સાહિત્ય : ----- ૧૮૫
દાર્શનિક સાહિત્ય ----- ૧૮૬

સામર્થ્ય ----- ૧૮૬
આવો જ બીજો પ્રસંગ : ----- ૧૮૭
સમાજસેવા : ----- ૧૮૭

ધન્ય ઉદારતા!! ----- ૧૮૮
ખુશાલચંદ શેઠ! ----- ૧૮૮

● વંદે જૈન શાસનમ્

—પ.પૂ. જયદર્શનવિજયજી મ.સા. (નેમિપ્રેમી)

અવધિજ્ઞાની આનંદશ્રાવક ----- ૧૮૧
ઉપસર્ગ વિજેતા શ્રાવક કામદેવ -- ૧૮૧
શબ્દાલપુત્રનો મિથ્યાત્વ ત્યાગ --- ૧૮૨
શેઠ શાંતિદાસજી ----- ૧૮૨
શ્રાવકને પ્રગટેલ પંચમજ્ઞાન ----- ૧૮૪
રાજા કુમારપાળની ગૌરવગાથા -- ૧૮૪
વિમલકુમાર ----- ૧૮૫
બાહડ મંત્રીની નિષ્ઠા ----- ૧૮૬
નવકાર તીર્થનો જીર્ણોદ્ધાર ----- ૧૮૬
જિણહાક શ્રેષ્ઠી ----- ૧૮૭
શિખરજી તીર્થરક્ષક બહાદુરસિંહજી ૧૮૭
શ્રેષ્ઠી ધનાશા ----- ૧૮૮
મોતીશા શેઠ ----- ૧૮૮
જીવદશપ્રેમી રતિભાઈ ----- ૧૮૯
શેઠ હેમરાજ ----- ૧૮૯
શેઠ અમૃતલાલ મલુકચંદ ----- ૨૦૦
શેઠ અનોપચંદ ----- ૨૦૦
ડૉક્ટર શાંતિલાલ શાહ ----- ૨૦૧

નરશી નાથાની ધાર્મિકતા ----- ૨૦૧
છાડા શેઠની નિઃસ્મૃહિતા ----- ૨૦૨
જિનબિંબ માટે લુણિગની ભાવના ૨૦૨
જીરણશેઠજી ભાવના ભાવે ----- ૨૦૨
પ્રભુભક્ત માટે ધરણેન્દ્રની ભક્તિ ૨૦૩
દેવતાઈ ચમત્કાર ----- ૨૦૩
કર્મ અને ધર્મવીર કર્માશા ----- ૨૦૪
ધનપાળ કવિનો જીવનપલટો ----- ૨૦૪
ભાવિ તીર્થકરનો જીવાત્મા ----- ૨૦૫
ચણિક શેઠનો ચમત્કારિક અનુભવ ૨૦૫
ધર્મવીર રણપાલ ----- ૨૦૬
વિક્રમસિંહ ભાવસારની વીરતા --- ૨૦૬
અલિપ્તાત્મા લેપશ્રેષ્ઠી ----- ૨૦૭
શ્રાવક રાજા ચેટકની નિષ્ઠા ----- ૨૦૭
વ્રતધારી વરૂણશ્રાવક ----- ૨૦૮
ઘોર પાપીનો પુણ્યવાન પુત્ર ----- ૨૦૮
પ્રશસ્ત ચોરીનો પ્રસંગ ----- ૨૦૯
સ્રીનો જીવ તીર્થકર પદે? ----- ૨૦૯

શ્રાવિકા શ્રેષ્ઠ સુલસા સતી ----- ૨૧૦
દેવને નાથનાર જાવડ શાહ ----- ૨૧૧
લલિલગ શ્રાવકની શ્રુતભક્તિ --- ૨૧૧
શાસનપ્રભાવક સંપ્રતિરાજા ----- ૨૧૨
વિક્રમાદિત્ય હેમુની ખુમારી ----- ૨૧૨
ગિરનાર તીર્થોદ્ધારક મંત્રીશ્વર --- ૨૧૩
આરાધક ઉદયન મંત્રીશ્વર ----- ૨૧૩
ઉદારમના વાગ્બદ્ધ મંત્રી ----- ૨૧૪
તિલક ખાતર વીરમૃત્યુ ----- ૨૧૫
પીઠ જૈન મંત્રી શાન્તનુ ----- ૨૧૫
હસુમતી ભાવસારની ભક્તિ --- ૨૧૬
દાનશૂરા જગદુશા ----- ૨૧૬
શીલગુણધારી દેદાશાહ ----- ૨૧૭
બ્રહ્મચારી પેથડશાહ ----- ૨૧૭
ઝંઝણશાહનું સ્વામિ વાત્સલ્ય --- ૨૧૮
વસ્તુપાળનું વિશિષ્ટ વ્યક્તિત્વ --- ૨૧૮
અનુપમાદેવીની અનુપમ વાતો --- ૨૨૧
ઉચ્ચભાવોનું ઉગ્ર ફળ ----- ૨૨૧

શેઠાણી હરકુંવરબહેન -----	૨૨૨	આભુ શેઠની અનેરી વાતો -----	૨૨૫	ઊજમબહેનનું કરિયાવર -----	૨૨૭
દેવી અંબિકા -----	૨૨૨	ધારસી શાહ પરિવાર -----	૨૨૫	પાસિલનો પુણ્યોદય -----	૨૨૮
કપદી યજ્ઞ -----	૨૨૩	સત્યવાદી ભીમ શ્રાવક -----	૨૨૬	તીર્થાધિરાજની એક ટૂંક -----	૨૨૮
વંકચૂલની ઉર્ધ્વગતિ -----	૨૨૩	માહણસિંહનું પ્રતિક્રમણ -----	૨૨૬	જૈન તીર્થોના રખવૈયાઓ -----	૨૨૮
ભીમા કુંડલીયાનું સર્વસ્વદાન -----	૨૨૪	અષાઢી શ્રાવકની આસ્થા -----	૨૨૭		

● જૈનશાસન સોહી સાધુત્પત્તી નિરાજના

—પ્રા. ડૉ. મહાકાન્ત જયંતિલાલ જોશી

શ્રમણ પરંપરાની તેજસ્વી આચાર્ય- પરંપરા : એક વિહંગાવલોકન ---	૨૩૨	ઉપાધ્યાય ઉદયધર્મગણિ -----	૨૩૫	ભ૦ રત્નકીર્તિસૂરિ -----	૨૩૬
આચાર્ય જગચંદ્રસૂરિ -----	૨૩૨	ભ૦ ધર્મરત્નસૂરિ -----	૨૩૫	ભ૦ ગુણસુંદરસૂરિ -----	૨૩૭
ઉપાધ્યાય વિજયચંદ્રગણિ -----	૨૩૨	આચાર્ય વિદ્યામંડનસૂરિ -----	૨૩૫	પં૦ પુણ્યસાગર -----	૨૩૭
આચાર્ય ક્ષેમકીર્તિસૂરિ -----	૨૩૩	આચાર્ય ઉદયવલ્લભસૂરિ -----	૨૩૫	આચાર્ય શ્રી દેવેન્દ્રસૂરીશ્વર -----	૨૩૭
આચાર્ય હેમકલશસૂરિ -----	૨૩૩	આચાર્ય જ્ઞાનસાગરસૂરિ -----	૨૩૬	આચાર્ય વિદ્યાનંદસૂરિ અને	
આચાર્ય રત્નાકરસૂરિ -----	૨૩૩	આચાર્ય ઉદયસાગર -----	૨૩૬	આચાર્ય ધર્મઘોષસૂરિ -----	૨૩૮
આચાર્ય અભયદેવસૂરિ -----	૨૩૩	આચાર્ય લબ્ધિસાગર -----	૨૩૬	આચાર્ય ધર્મઘોષસૂરિ -----	૨૩૮
આચાર્ય હેમચંદ્રસૂરિ -----	૨૩૩	આચાર્ય ધનરત્નસૂરિ -----	૨૩૬	આચાર્ય સોમપ્રભસૂરિ -----	૨૪૦
આચાર્ય જયતિલકસૂરિ -----	૨૩૪	ભ૦ દેવરત્નસૂરિ -----	૨૩૬	આચાર્ય સોમતિલકસૂરિ : -----	૨૪૨
આચાર્ય રત્નસિંહસૂરિ -----	૨૩૪	ભગવાન જયરત્નસૂરિ -----	૨૩૬	ઉપસંહાર : -----	૨૪૬
				પાદટીપ -----	૨૪૬

● આરંભકાળના મહિમાવંત જૈનાચાર્યો

—પ્રા. નલિનાક્ષ પંડ્યા

ઈન્દ્રભૂતિ -----	૧૫૪	શયંભવ -----	૧૫૬	શ્યામ -----	૧૫૮
અગ્નિભૂતિ -----	૧૫૪	ભદ્રબાહુ -----	૧૫૬	કલક -----	૧૫૮
વાયુભૂતિ -----	૧૫૪	સ્થૂલભદ્ર -----	૧૫૬	કાલક-૨ -----	૧૫૮
વ્યક્ત -----	૧૫૪	મહાગિરિ -----	૧૫૭	સ્કંદિલ -----	૧૫૮
સુધર્મનુ -----	૧૫૪	સુહસ્તિનુ -----	૧૫૭	નાગાર્જુન -----	૧૫૮
મંડિત -----	૧૫૫	સુસ્થિત અને સુપ્રતિષ્ઠ -----	૧૫૭	ગંધહસ્તિન -----	૧૫૮
મૌર્યપુત્ર -----	૧૫૫	સિંહગિરિ -----	૧૫૭	રક્ષિત -----	૧૫૮
અર્કપિત -----	૧૫૫	સમિત -----	૧૫૭	દુર્બલિકપુષ્પમિત્ર -----	૧૫૮
અચલભ્રાતૃ -----	૧૫૫	વજ્રસ્વામિનુ -----	૧૫૭	કુંદકુંદ -----	૧૫૮
મેતાર્ય -----	૧૫૫	વજ્રસેન -----	૧૫૮	ભદ્રબાહુ-૨ -----	૧૬૦
પ્રભાસ -----	૧૫૫	રથ -----	૧૫૮	સિદ્ધસેન દિવાકર -----	૧૬૮
જમ્બુ -----	૧૫૬	પદ્મ -----	૧૫૮	ભદ્રગુપ્ત -----	૧૬૦
પ્રભવ -----	૧૫૬				

● જૈન ધર્મ એ વિશ્વધર્મ છે (વિશ્વને જૈન દર્શનની મહાન દેન) —પાણ્ડવેન ભરતકુમાર ગાંધી

પ્રસ્તાવના : ----- ૨૬૩	ઈશ્વર જગતનો કર્તા નથી ----- ૨૭૫	અવતારવાદનો ઈન્કાર ----- ૨૮૨
જૈનધર્મ વિશ્વધર્મ કઈ રીતે છે તેના	મોક્ષમાર્ગ ----- ૨૭૬	જૈન સાહિત્યમાં દરેક શાખાઓનો
કારણો : ----- ૨૬૩	ગુણશ્રેણી અથવા ગુણસ્થાન ----- ૨૭૬	સમાવેશ ----- ૨૮૨
જૈનધર્મનો આધાર આગમ : ----- ૨૬૪	અધ્યાત્મ ----- ૨૭૭	અનેકાંતવાદ અથવા સ્યાદ્વાદ --- ૨૮૨
જૈન ધર્મના સિદ્ધાંત : ----- ૨૬૬	જૈન આચારસંહિતા ----- ૨૭૭	ઈશ્વરનો કર્તાધર્મનો ઈન્કાર ----- ૨૮૩
જૈન ધર્મનું સ્વરૂપ : ----- ૨૭૧	સ્યાદ્વાદ અથવા અનેકાંતવાદ --- ૨૭૮	કર્મના સિદ્ધાંતનું પ્રતિપાદન ----- ૨૮૩
જૈન ધર્મ સ્વરૂપ અંતર્ગત જૈન ધર્મ	ભગવાન મહાવીર-જૈન ધર્મની અમર	જૈન ધર્મની તીર્થ વ્યવસ્થા ----- ૨૮૩
દર્શન : ----- ૨૭૨	ભેટ સમન્વય ----- ૨૭૮	આચારધર્મનું વિશિષ્ટ પ્રરૂપણ --- ૨૮૩
નવતત્ત્વ : ----- ૨૭૨	કાળવાદ ----- ૨૮૦	લોકોત્તર પર્વ ----- ૨૮૩
જીવતત્ત્વ : ----- ૨૭૨	સ્વભાવવાદ ----- ૨૮૦	મૃત્યુ એક મહોત્સવ ----- ૨૮૪
કર્મપ્રકૃતિ : ----- ૨૭૩	કર્મવાદ ----- ૨૮૦	સમતા ધર્મનું પ્રતિપાદન ----- ૨૮૪
જીવના પ્રકાર : ----- ૨૭૩	પુરુષાર્થવાદ ----- ૨૮૦	કરુણા, શાકાહાર, રાત્રિભોજન
સ્થાવરના પ્રકાર ----- ૨૭૩	નિયતિવાદ ----- ૨૮૦	ત્યાગ-જૈન ધર્મની અમૂલ્ય દેન --- ૨૮૪
ત્રસના પ્રકાર ----- ૨૭૩	જૈન ધર્મ વિશ્વધર્મ છે-તે શા માટે	સાધનામાર્ગમાં એકાંગીપણાનો
અજીવતત્ત્વ : ----- ૨૭૪	વિશ્વધર્મ બન્યો ----- ૨૮૧	સ્વીકાર ----- ૨૮૫
પુણ્યતત્ત્વ-પાપતત્ત્વ ----- ૨૭૪	અહિંસા એ જૈન ધર્મનો પાયો છે ૨૮૨	જૈન ધર્મ વૈજ્ઞાનિકતાના પાયા પર
આશ્રવતત્ત્વ ----- ૨૭૫	પ્રાચીનતા ----- ૨૮૨	રચાયેલો છે ----- ૨૮૫
સંવર તત્ત્વ ----- ૨૭૫	જૈન ધર્મ ગુણનિષ્પન્ન નામ ----- ૨૮૨	જૈન ધર્મ વિષે જુદા જુદા દેશોના
નિર્જરા તત્ત્વ ----- ૨૭૫	સર્વજ્ઞ દ્વારા પ્રરૂપિત તેથી સિદ્ધાંતો	વિદ્વાનોના મંતવ્ય ----- ૨૮૬
બંધતત્ત્વ ----- ૨૭૫	ત્રણે કાળે સત્ય ----- ૨૮૨	ઉપસંહાર ----- ૨૮૭
મોક્ષતત્ત્વ ----- ૨૭૫		

● જૈન સાહિત્યમાં તેજસ્વી નક્ષત્રો : રાસકાર કવિઓ

—પ્રા. અભય દોશી

જૈન સાહિત્યનાં તેજસ્વી નક્ષત્રો :	કવિ લાવણ્યસમય ----- ૨૮૧	ઉપા. યશોવિજયજી મ. ----- ૨૮૩
રાસકાર કવિઓ ----- ૨૮૦	કવિ નયસુંદર ----- ૨૮૨	જ્ઞાનવિમલસૂરિ ----- ૨૮૩
વજ્રસેનસૂરિ ----- ૨૮૧	કવિ સહજસુંદર ----- ૨૮૨	કવિ જિનહર્ષ ----- ૨૮૪
કવિ વિનયપ્રભ ઉપાધ્યાય ----- ૨૮૧	સમયસુંદરજી ----- ૨૮૨	કવિ વીરવિજયજી ----- ૨૮૪

● ૨૮ નક્ષત્રોનો સૌમ્ય સંદેશ-સચોટ સંકેત

—પ.પૂ. જયદર્શન વિજયજી મ.સા. (નેમિત્રેમી)

વિષમકાળે જિનબિંબ-જિનાગમ ભવિષ્યકું આધારા ૨૮૬

વિભાગ-૨

ઈતિહાસની આરસીમાં વિશિષ્ટ તત્ત્વદર્શન : વિવિધ ધ્યાતલ્ય પાસા

● તપસ્વીરત્નની તાજી તવારીખ

—પ.પૂ. જયદર્શન વિજયજી મ.સા. (નેમિષેમી)

પ.પૂ. પં.પ્રવરશ્રી જયસોમવિજયજી મ.સા.—૩૦૨

● બ્રહ્મચર્યવ્રતની ૨૭ વિભાવનાઓ

પ.પૂ. જયદર્શનવિજયજી (નેમિષેમી)

વાસનાના કારણો	૩૦૬
દોષોની સામે ગુણોનું સ્થાપન	૩૦૭
સત્સંગ, સદ્વાંચન, સુશ્રવણ	૩૦૭
ચારગતિનું ચિંતન	૩૦૮
પંચપ્રકારી જ્ઞાન ઉપાસના	૩૦૮
છ પ્રકારના બાહ્ય અને	
અભ્યંતર તપનું સેવન	૩૦૯
સાત વ્યસનોનો સંપૂર્ણ ત્યાગ	૩૦૯
આઠ કર્મોની સામાન્ય સમજ	૩૧૦
નવવાડોનું ચુસ્ત પાલન	૩૧૦

દસ યતિધર્મની સાધના	૩૧૦
વિવિધ કથાઓ દ્વારા આત્મબોધ	૩૧૦
બાર ભાવનાઓ ભાવવાની કળા	૩૧૧
અશુભ ઘટનાઓ દ્વારા	૩૧૨
ચોરાશી લાભ જીવયોનિના	૩૧૨
આત્મતત્ત્વ વિચાર	૩૧૩
કામ-સ્નેહ અને દ્રષ્ટિરાગની	૩૧૩
બેકામપણાથી બચવું	૩૧૪
અઘાર પ્રકારના પાપોથી	૩૧૪

પ્રભુભક્તિ યોગ	૩૧૫
ભોગાવલિ કર્મની પરિભાષા	૩૧૫
આચાર પ્રથમો ધર્મ	૩૧૬
વિદ્નો વચ્ચે પણ અણનમ	૩૧૬
પૌદ્ગલિક ૨૩ કામભોગ	
પ્રકારથી મુક્ત	૩૧૭
સ્વાધ્યાય સાધના	૩૧૭
પ્રતિજ્ઞાઓનું પીઠબળ	૩૧૭
અણસણ કે આત્મવિલોપન	૩૧૮
વિવિધ વિકલ્પો	૩૧૮

● જૈનારાધનાની યૈજ્ઞાનિકતા : પ્રમાણ મીમાંસા

પ.પૂ. પંન્યાસ શ્રી ગુણસુંદરવિજયજી ગણી

શ્રી રત્નમંદિર ગણિવર સ્વરચિત	૩૨૨
શ્રી ઉપદેશતરંગિણીનું કાંઈક તારણ	
ભાવાનુવાદ.....	૩૨૨
જિનપૂજા મોહનગારા	૩૨૨
જિનપૂજા	૩૨૨
જિનપૂજા સામગ્રીનો પોતાના માટે	

ઉપયોગ ન જ કરવો.	૩૨૨
એ ભક્તિ રસકા પ્યાલા કોઈ	
પીએગા કિસ્મતવાલા	૩૨૨
જિનપૂજાથી શું મળે?	૩૨૩
જિનપૂજાનું ફળ કેવળી ભગવાન	
પણ ન કહી શકે	૩૨૪

ત્રિકાળ જિનપૂજક	
રાજા વિક્રમાદિત્ય	૩૨૫
‘છ’રી શું છે?	૩૨૫
તીર્થયાત્રાથી શું લાભ?	૩૨૫
શત્રુંજયગિરિ સ્તવન	૩૨૫
ભાવાનુવાદ	૩૨૬

● ભક્તિ પરમાત્માની=મસ્તી આત્માની

પ.પૂ. જયદર્શનવિજયજી (નેમિષેમી)

ચમકાર એ નવકારનો	૩૩૦
અ સે હ અરિહંત અરિહંત	૩૩૧

તીર્થપતિઓની જયકારી દર્શન	
સ્તુતિ	૩૩૪

ક્ષમો-ક્ષમો : મોક્ષ-મોક્ષ	૩૩૪
---------------------------	-----

● જૈનધર્મમાં પ્રજાવત્સલ રાજવીઓ અને મંત્રીઓનું આદાનપ્રદાન

—ડૉ. નરેશ જે. પરીખ

ગુજરાતના રાજવીઓ અને	
જૈનધર્મ	૩૪૦

સોલંકી—વાઘેલા વંશના રાજાઓ અને	
જૈનધર્મનો વિકાસ	૩૪૧

જૈનશાસક કુમારપાળ	૩૪૧
મંત્રીશ્વરોના ધાર્મિક કાર્યો	૩૪૨

● જૈન કથાઓમાં ચિત્ર-વિચિત્ર નિમિત્તોનો ઇતિહાસ

—પ.પૂ. જયદર્શનવિજયજી (નેમિષેમી)

● ગરવા ગગન નીચે મહાસિદ્ધિ અરિષ્ટનેમિનું ગુણાનુરાગી દાર્શનિક વ્યક્તિત્વ

ડૉ. સમીરકુમાર કે. પ્રજાપતિ

તીર્થંકર નેમિનાથનું ગુણાનુરાગી અને
દાર્શનિક વ્યક્તિત્વ ----- ૩૫૪
'તીર્થંકર' શબ્દનો અર્થ અને
વિભાવના ----- ૩૫૪
તીર્થંકર નેમિનાથનું ગુણાનુરાગી અને
દાર્શનિક વ્યક્તિત્વ : ----- ૩૫૪
તીર્થંકર નેમિનાથનું ગુણાનુરાગી
વ્યક્તિત્વ ----- ૩૫૫
અરિષ્ટનેમિનું નામકરણ ----- ૩૫૫
અરિષ્ટનેમિની ઐતિહાસિકતા ----- ૩૫૫
અરિષ્ટનેમિના પૂર્વભવના સંસ્કાર ૩૫૬

અરિષ્ટનેમિનો જન્મ (પવિત્રતા
અને પ્રભાવ) ----- ૩૫૭
અરિષ્ટનેમિનું સૌંદર્ય ----- ૩૫૭
બળવાન અને પરાક્રમી નેમિનાથ ૩૫૭
અરિષ્ટનેમિમાં દાન અને કરુણાની
ભાવના ----- ૩૫૭
અરિષ્ટનેમિનું નિર્મમત્વ-
નિર્વિકારત્વ : ----- ૩૫૮
અરિષ્ટનેમિનું ઐશ્વર્ય : ----- ૩૫૮
તીર્થંકરત્વની પરાકાષ્ઠા : ----- ૩૫૮
તીર્થંકર નેમિનાથનું દાર્શનિક
વ્યક્તિત્વ ----- ૩૫૮

અરિષ્ટનેમિનાં વિશેષણોની
ભવ્યતા : ----- ૩૫૮
અરિષ્ટનેમિનો મોક્ષગામી/
આત્માહિતરત અભિગમ : ----- ૩૬૦
અરિષ્ટનેમિની તીર્થંકરત્વની
કર્તવ્યનિષ્ઠા અને જૈનદર્શન : ----- ૩૬૦
કર્મનો સિદ્ધાંત : ----- ૩૬૦
અરિષ્ટનેમિની દેશનામાં જૈન-
આચાર-દર્શન : ----- ૩૬૦
પાદટીપ ----- ૩૬૧
સંદર્ભ-ગ્રંથ-સૂચિ : ----- ૩૬૨

● જૈનધર્મમાં કર્મવાદનું પ્રાબલ્ય

—પ.પૂ. જયદર્શનવિજયજી (નેમિષેમી)

● જૈન કર્મતત્ત્વમીમાંસા

—ડૉ. મુકુન્દ કોટેયા

જૈન કર્મતત્ત્વમીમાંસા ----- ૩૭૪
કર્મ એટલે શું ? ----- ૩૭૪
કર્મ સિદ્ધાન્ત ત્રિકાલસ્પર્શી
સિદ્ધાન્ત છે ----- ૩૭૪
કર્મસિદ્ધાન્તની સ્વીકાર્યતા માટેની

દલીલ ----- ૩૭૪
કર્મસિદ્ધાન્તની ગૃહીત ધારણા ----- ૩૭૪
જૈનકર્મતત્ત્વમીમાંસાની વિશેષતા -- ૩૭૪
આસ્રવ-સંવર-નિર્જર ----- ૩૭૫
નિયામક ઈશ્વરનો ઈન્કાર : ----- ૩૭૫

પ્રત્યેક જીવમાં ઈશ્વરત્વ પ્રગટાવવાની
ક્ષમતાનો સ્વીકાર : ----- ૩૭૫
કર્મસિદ્ધાન્ત વિરુદ્ધના આક્ષેપ અને
તેનો પરિહાર ----- ૩૭૫

વિભાગ-૩

શ્રુત સંપદા : કલાતી પ્રેક્ષણીયતા : સાંસ્કૃતિક ઘરોહર

● શ્રુતજ્ઞાન શા માટે શ્રેષ્ઠાતિશ્રેષ્ઠ ?

—પ.પૂ.આ. શ્રીમદ્ વિજય પૂર્ણચન્દ્ર સૂરીશ્વરજી મ.

● 'નમો અરિહંતાણં' એક અનુપ્રેક્ષા

—પ.પૂ. જયદર્શન વિજયજી મ.સા. (નેમિષેમી)

નમો અરિહંતાણમ્ની જ્ઞાનપંચમી-----૩૯૧

ઐકાર-હ્રીકાર-શ્રી નવકારનો સાર ૩૯૬

● જૈનદર્શનમાં સમ્યગ્ દર્શનનું સ્વરૂપ

—પ.પૂ.પં.શ્રી ગુણસુંદરવિજયજી મ.સા.

સમકિત શું છે? ----- ૩૯૭
 દેવ ----- ૩૯૮
 અરિહંત ----- ૩૯૮

શ્રદ્ધા પ્રકર્ષવતી મહાસતી સુલસા ૪૦૩
 શ્રી વર્ધમાનસ્વામીજીની સ્તવના -- ૪૦૫

જ્ઞાન-ક્રિયાના સમન્વયમાં મોક્ષ પ્રાપ્તતા
 જણાવે છે સમ્યગ્ દર્શન યથા --- ૪૦૮

● જિનવચન શ્રવણથી જીવન-પરિવર્તન

—સાધ્વીજી પ.પૂ. ભવ્યગુણશ્રીજી મ.સા.

ભાગ-૧ નું દ્રશ્ય ----- ૪૧૦
 ભાગ-૨ નું દ્રશ્ય ----- ૪૧૩

ભાગ-૩ નું દ્રશ્ય ----- ૪૧૪
 ભાગ-૪ નું દ્રશ્ય ----- ૪૧૬

ભાગ-૫ નું દ્રશ્ય ----- ૪૧૭
 ભાગ-૬ નું દ્રશ્ય ----- ૪૨૦

● હેમચંદ્રાચાર્યનાં સ્તોત્રોમાં ઈશ્વરની વિભાવના અને સમીક્ષા

—પ્રા. ડૉ. મણિભાઈ ઈ. પ્રજાપતિ

આચાર્ય હેમચંદ્રની ઈશ્વરવિષયક
 વ્યાપક વિભાવના : ----- ૪૨૪

હેમચંદ્રાચાર્યનાં સ્તોત્રોમાં વૈદિક-શ્રમણ
 પરંપરાઓની દેવ-વિભાવનાનો પરસ્પર

પ્રભાવ: ----- ૪૨૫
 ઈશ્વરના જગત્કર્તૃત્વાદિનું ખંડન : ૪૨૬

● જૈન સાહિત્યમાં અદ્ભુત એવું સ્તોત્ર અને રાસો સાહિત્ય અને તેના ધુરંધર રચયિતાઓ

—પ્રા.ડૉ. મણિભાઈ ઈ. પ્રજાપતિ

જૈન દર્શનમાં સ્તોત્રો : ----- ૪૨૮
 ઇતિહાસ-પરિચય ----- ૪૨૮
 જૈન સ્તોત્રનું સ્વરૂપ : ----- ૪૨૮
 સ્તોત્રકાવ્યમાં આત્માભિવ્યક્તિ : ૪૨૯
 આરાધ્યના સ્વરૂપનો મહિમા : -- ૪૩૦
 સ્તોત્રમાં દાર્શનિકતા : ----- ૪૩૦

સ્તોત્રમાં યાચનાભાવ : ----- ૪૩૦
 સ્તોત્રપાઠનું ફળ : ----- ૪૩૦
 જૈન સાહિત્યનાં પ્રમુખ સ્તોત્રો :- ૪૩૧
 જૈન રાસો-સાહિત્ય ----- ૪૩૮
 'રાસો'નું સ્વરૂપ ----- ૪૩૯

જૈન રાસો-પરંપરા ----- ૪૪૦
 જૈન રાસો સાહિત્યમાં પ્રબોધિત
 જીવનધર્મ : ----- ૪૪૫
 ઉપસંહાર : ----- ૪૪૬

● હેમચંદ્રાચાર્યોત્તર સંસ્કૃત જૈનસાહિત્યમાં હેમ-કુમાર સંબંધિત રૂપક રચનાઓ — ડૉ. પ્રહલાદ પટેલ

મોહરાજપરાજય-યશ:પાલ ----- ૪૪૯
 કુમારપાલપ્રતિવોધ સોમપ્રભાચાર્ય ૪૫૦

પ્રવંધ ચિન્તામણિ વિ.સં. ૧૩૬૧ ૪૫૧
 પ્રવોધ ચિન્તામણિ- જયશેખરસૂરિ ૪૫૧

કુમારપાલપ્રવંધ—જિનમંડન ગણી ૪૫૨

● અખંડ દીપ જ્યોત સમાં આપણાં જૈન તીર્થસ્થાનો

—શ્રી યશવંત કડીકર

પવિત્ર યાત્રાધામ શ્રી શત્રુંજય --- ૪૫૩
 “શ્રી ગિરનાર તીર્થ” ----- ૪૫૬
 જૈનતીર્થધામ તરીકે આપણા આ પવિત્ર
 પર્વતરાજ ગિરનારના દર્શન ----- ૪૫૭
 “સમેત શિખર” ----- ૪૫૮
 શ્રી ઋજુવાલિકા તીર્થ ----- ૪૫૯
 શ્રી લક્ષ્મીવાડ તીર્થ ----- ૪૬૦

શ્રી ક્ષત્રિયકુંડ તીર્થ ----- ૪૬૦
 શ્રી પાવાપુરી તીર્થ ----- ૪૬૦
 જૈનમંદિરો અને બંધુ બેલડી ----- ૪૬૦
 “શ્રી કેસરિયાજી યાને ઋષભદેવ” ૪૬૧
 “પાટણ : જિનાલયોનું નગર” -- ૪૬૨
 ચારૂપ તીર્થ ----- ૪૬૩
 રાણકપુર ----- ૪૬૪

આબુ-દેલવાડા ----- ૪૬૫
 શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ તીર્થ ----- ૪૬૭
 જેસલમેર ----- ૪૬૮
 શ્રવણ બેલગોલા ----- ૪૬૯
 બિહારમાં આવેલ જૈનતીર્થો ----- ૪૭૦
 શ્રી તારંગા તીર્થ ----- ૪૭૧

● જ્યાં જ્યાં પ્રતિમા જિનતણી, ત્યાં ત્યાં કરું પ્રણામ

(૨૭ વિશિષ્ટ વિશેષણોનું વિશ્લેષણ)

—પ.પૂ. જયદર્શન વિજયજી મ.સા. (નેમિષેમી)

હે સ્વામી! સુણજો સેવક-સંવેદના	૪૭૪
અકલંકાનેકાંતવાદી	૪૭૫
અહિંસાર્થજીવંતાચારી	૪૭૫
વિશ્વભવ્યજનાનંદઓત	૪૭૫
પરમપાવક બ્રહ્મમૂર્તિ	૪૭૫
નિષ્પરિગ્રહનિધાન	૪૭૬
કર્મવિજ્ઞાનકલયનશ્રિય	૪૭૬
અનાથનાથાશરણશરણ	૪૭૬
ઈન્દ્રાદિસેવ્ય-દેવાધિદેવ	૪૭૬
નમસ્કાર પ્રથમપદાધિષ્ઠાતા	૪૭૬

સકલકુશલકલ્પતરુવર	૪૭૭
મનન-ચિંતન-ધ્યાનાલંબન	૪૭૭
અતિશયારામગુણસુગંધ	૪૭૭
ઉર્ધ્વગુણસ્થાનકધામ	૪૭૭
સાધ્ય-સાધક, સાધના-સિદ્ધ	૪૭૮
સવિશુદ્ધપ્રરૂપકશીતલચંદ્ર	૪૭૮
કરુણાપારાવારામૃતસિંધુ	૪૭૮
દર્શનપૂજનાર્યન સ્થાનક	૪૭૮
પાપશ્રાપ પુણ્યાધારામાપ	૪૭૯
પરમાર્થજ્ઞાતા પરમપથદાતા	૪૭૯

સાર્વભૌમસત્તાસૌખ્યપ્રદાયક	૪૭૯
વિરાટકાલાતીત કેવળી	૪૭૯
મહામોહનિદ્રાહારી અપહારી	૪૮૦
સત્ય-સત્ત્વ-સન્માર્ગદર્શા	૪૮૦
સરળતાસરિતા-ત્રૈલોક્યપિતા	૪૮૦
શ્રુતસમ્રાટ-સારસ્વત શણગાર	૪૮૧
વર્ણનાતીત વિશેષણવ્યોમ	૪૮૧
અનંતશકિતમંતાત્મપરિણત	૪૮૧

● જૈન ભૂગોળનું તર્કશુદ્ધ વિજ્ઞાન

—સંજય વોરા

● મધ્યકાલીન ગુજરાતી જૈન સાહિત્યના વિવિધ પદ્યપ્રકારો —પ્રા. નિપિનચંદ્ર ર. ત્રિવેદી (જંબુસર)

જૈન સાહિત્યના સ્વરૂપલક્ષી	
કાવ્યપ્રકારો	૪૮૦
પ્રબંધ	૪૮૦
પવાડો	૪૮૦
સલોકા/શલોકા	૪૮૧
ચર્યચરી/ચર્યચરી/ચર્યચરિકા/	
ચાચરી	૪૮૧
ભાસ	૪૮૨
વિવાહલઉ / વિવાહલુ /	
વિવાહલો / વિવાહ	૪૮૨
વેલિ / વેલ	૪૮૨
ધવલ	૪૮૩
દેશી	૪૮૪
બારમાસા	૪૮૪

ઔકિતક	૪૮૪
છંદ	૪૮૫
દુહા/દોહરો	૪૮૫
પદ	૪૮૫
હરિયાળી	૪૮૫
હમચડી/હમચી/હીચ	૪૮૬
રૂપક કાવ્યો	૪૮૬
લાવણી	૪૮૬
રેખતા/ગઝલ/કવ્વાલી	૪૮૭
પદ્યાત્મક-કથા/વાર્તા	૪૮૮
વસ્તુલક્ષી કાવ્યપ્રકારો	૪૮૮
કળશ	૪૮૮
સ્નાત્રપૂજા	૪૮૮
ચૈત્યવંદન	૪૮૯

સ્તવન	૫૦૦
દેવવંદન	૫૦૦
આરતી	૫૦૦
થાળ	૫૦૦
વર્ણક	૫૦૧
ગહુંલી/	૫૦૧
ગરબો-ગરબી	૫૦૧
ઢાળ / ઢાળિયાં	૫૦૧
ઢાળિયાં	૫૦૨
વધાવા	૫૦૨
હાલરડું / હાલેડું /	
હાલરો	૫૦૨
ગીત	૫૦૨
તીર્થમાળા-ચૈત્યપરિપાટી-	

સંઘયાત્રા	૫૦૩
ચૈત્યપરિપાટી	૫૦૩
સંઘયાત્રા	૫૦૩
કોશ/કોષ	૫૦૩
ઉપદેશાત્મક	
કાવ્ય-પ્રકારો	૫૦૩
હિતશિક્ષા	૫૦૩
અંતરંગ વિચાર	૫૦૩
સુભાષિત	૫૦૩
સજ્જાય	૫૦૩
જૈન ગીતા કાવ્યો	૫૦૪
છંદમૂલક કાવ્યપ્રકારો	૫૦૪
સંખ્યામૂલક કાવ્યપ્રકારો	૫૦૬
પ્રકીર્ણ કાવ્યપ્રકારો	૫૦૭

● જૈન કળા સંસ્કૃતિ અને શિલ્પ-સ્થાપત્યનો શોભાયમાન સંગમ —ડૉ. રેણુકા જિનેન્દ્ર પોરવાલ

પરિચય	૫૧૪
સ્થાપત્ય	૫૧૪
પ્રતિમા વિજ્ઞાન	૫૧૪
જૈન કળાની લાક્ષણિકતા	૫૧૫

સ્તૂપનું સ્થાપત્ય	૫૧૬
જૈન ગુફાઓ	૫૧૬
મંદિર સ્થાપત્ય શૈલી	૫૧૭

ઉત્તર ભારતના મંદિરોની નિર્માણ શૈલી	૫૧૮
જૈન ચિત્રકળા	૫૧૮
સંકલન	૫૨૦

● શ્રુતયાત્રાકા સુસ્વદ-સાર

—સંપાદક

વિભાગ-૪

જૈન દર્શનની ઉપયોગિતા અને ઉપાદેયતા

● શ્રમણોપાસકના છ દૈનિક કર્તવ્યો

—પ.પૂ. જયદર્શનવિજયજી મ.સા. (નેમિષેમી)

જિનેન્દ્ર પૂજા ----- ૫૨૮
ગુરુપર્યુપાસિત ----- ૫૩૦

સત્વાનુકંપા ----- ૫૩૩
સુપાત્રદાન ----- ૫૩૫

ગુણાનુરાગ ----- ૫૩૭
જિનવાણી શ્રવણ ----- ૫૩૮

● જૈનધર્મમાં આદર્શ જીવનવ્યવસ્થા, અહિંસા અને મહાવીર સ્વામી

—ડૉ. રસેશ જમીનદાર

આપણી સંસ્કૃતિની ધરોહર ----- ૫૪૩
જૈન ધર્મમાં આદર્શ જીવનવ્યવસ્થા ૫૪૪
જૈનોમાં અહિંસાનું અદકરું મહત્ત્વ ૫૪૪
અણુવ્રતો જૈનધર્મની આગવી
પદ્ધતિ ----- ૫૪૫

જીવનના બે તબક્કા ----- ૫૪૫
અહિંસા સંલગ્નિત શાકાહારીપણું ૫૪૬
જીવો અને જીવવા દો ----- ૫૪૬
માનવદેહ દુર્લભ છે ----- ૫૪૭

અહિંસા સાથોસાથ દયા ----- ૫૪૭
માનવદેહ દુર્લભ છે ----- ૫૪૭
મહાવીર જીવનની ઘટનાઓ ----- ૫૪૭
મહાવીરનું જીવન એ જ સંદેશ -- ૫૪૮

● જૈન દર્શનનું નક્કર નીતિ-શાસ્ત્ર

—સંપાદક

● જૈન શાસનમાં નિશ્ચય-વ્યવહાર

—પૂ. પંચ્યાસશ્રી ગુણસુંદરવિજયજી ઘણિ

જૈનશાસનમાં નિશ્ચય-વ્યવહાર --- ૫૫૩
વ્યવહારનયની આવશ્યકતા
અને મહત્તા ----- ૫૫૬

પરિણામમાં અનુષ્ઠાનનું
પણ મહત્ત્વ ----- ૫૫૮
એકાંત નિશ્ચયવાદી ----- ૫૬૦
જૈનશાસન નિશ્ચય વ્યવહાર બન્નેને

પોતપોતાના સ્થાને માન્ય કરે છે. ૫૬૨
આવો એકાંત મત જૈનેતર
મત સમજવો ----- ૫૬૩

● જૈન તીર્થંકરોની પ્રાચીન અવલોકનીય પ્રતિમાઓ

—ડૉ. ભારતી શેલત

ઉત્તર ભારતની પ્રતિમાઓ ----- ૫૬૮

દક્ષિણ ભારતની પ્રતિમાઓ ----- ૫૭૩

જૈન ધાતુપ્રતિમાઓ ----- ૫૭૭

● જૈન-દર્શનમાં માનવ-પ્રામાણ્યની સાંપ્રત સમયમાં ઉપાદેયતા

—પ્રો. ડૉ. મણિભાઈ ઈ. પ્રજાપતિ

● સંસ્કાર-સુધારક, સુધારક સુભાષિત-સાર

—પ.પૂ. જયદર્શન વિજયજી મ.સા. (૮ મિષેમી)

વિભાગ-૫

આત્માનો પ્રકાશ, પરિણતિ અને રમણતા

● સંયમ જીવનની ૨૭ સૂક્ષ્મતાઓ

—પ.પૂ. જયદર્શન વિજયજી મ.સા. (નેમિષેમી)

સંયમ જીવનની ૨૭ સૂક્ષ્મતાઓ - ૫૮૬
મુક્તવિહારી અથવા અવગ્રધારી - ૫૮૭
જીર્ણ અથવા અલ્પ વસ્ત્રધારી --- ૫૮૮
પ્રવચનશક્તિધારી અથવા
મૌનધારઈ ----- ૫૮૮
જ્ઞાની, વિદ્વાન કે અલ્પ અભ્યાસી ૫૮૮
દેવી શક્તિયુક્ત અથવા મધ્યમ
શક્તિમાન ----- ૫૮૮
પદવીધારક અથવા સાધુપદધારી - ૫૮૯
નગરોમાં વિચરણ કે ગામાઓમાં
વિહરતા ----- ૫૮૯
ચાતુર્માસિક વ્યવસ્થાઓ ----- ૫૮૯

સામુદાયિક બંધારણો ----- ૬૦૦
નિશ્ચવર્તી સાધુઓની સંખ્યાનું બળ ૬૦૦
જિનાલયોમાં-ઉપાશ્રયોના પ્રેરક
મહાત્માઓ ----- ૬૦૦
તપધર્મવિષયક વિગતો ----- ૬૦૦
સાંસારિકોની અપેક્ષાથી પર
સંયમીઓ ----- ૬૦૧
ગૃહસ્થો સાથેના વાર્તાલાપમાં
ઉપયોગ ----- ૬૦૧
લોકપરિચય અને આવાગમન ----- ૬૦૧
ભિક્ષાર્થ અને ઉપધિ ગવેષણા - ૬૦૨
સત્તર પ્રકારી સંયમ સાધના ---- ૬૦૨

અઢાર હજાર શિલાંગ રથના
ધારક ----- ૬૦૨
અનુષ્ઠાનો અને આયોજનવ્યસ્ત -- ૬૦૨
વીસ વસાની દયાની ધારક ----- ૬૦૩
સંપન્ન પરિવારમાંથી દીક્ષિત મુમુક્ષુ ૬૦૩
બાવીસ પરિષદો સહનકર્તા ----- ૬૦૩
ઉગ્રાચારી કે મધ્યમાચારી ----- ૬૦૩
ગુણસ્થાનકે અભિરોહણ અને
દૈનિક ચર્ચાઓ ----- ૬૦૪
સ્વાધ્યાયપ્રધાન શ્રમણધર્મ ----- ૬૦૪
જ્યેષ્ઠ-લઘુનો લોકોત્તર વ્યવહાર - ૬૦૪
સત્તાવીસ ગુણસભર સાધુતા ---- ૬૦૫

● રજવાડી રાજાણા આંગણે..... અભૂતપૂર્વ, ઐતિહાસિક સંયમ મહોત્સવની દૈદીપ્યમાન ઊજવણી....

પાવનીય દીક્ષાના સ્વીકારનું અનુપમ દૃશ્ય.....૬૧૦

પ્રવજ્યા પ્રસંગનું અનુમોદનીય દર્શન.....૬૧૨

● સત્તાવીસ આરાધકોની ભદ્રંકર ભાવનાઓ

—પ.પૂ. જયદર્શન વિજયજી મ.સા. (નેમિષેમી)

સત્તાવીસ આરાધકોની ભદ્રંકર
ભાવનાઓ ----- ૬૧૮
ચક્રવર્તી ભરત મહારાજા ----- ૬૧૮
અષાઢી શ્રાવક ----- ૬૧૮
ચક્રવર્તી સનતકુમાર ----- ૬૧૮
શ્રીકંઠ રાજા ----- ૬૨૦
લંકાપતિ વૈશ્રમણ ----- ૬૨૦
રાજા સહસ્ત્રાંશુ ----- ૬૨૧
સતી સીતાની અનુપ્રેક્ષાઓ ----- ૬૨૧
લવણ અને અંકુશ ----- ૬૨૨

રાજમતી ----- ૬૨૨
ગજસુકુમાર ----- ૬૨૩
દંડણ મુનિરાજ ----- ૬૨૩
કપિલ કેવળી ----- ૬૨૩
અષાઢભૂતિ નટ ----- ૬૨૪
આચાર્ય અન્નિકાપુત્ર ----- ૬૨૪
ઈલાચીકુમાર ----- ૬૨૫
સાધ્વી મૃગાવતી ----- ૬૨૫
દેવપ્રહારી મહાત્મા ----- ૬૨૬
રોહિણેય ચોર ----- ૬૨૬

સેવાલ, દત્ત, કૌડિન્યાદિ તાપસો - ૬૨૭
સર્વાનુભૂતિ અને સુનક્ષત્ર મુનિરાજ ૬૨૭
અનાથી મુનિ ----- ૬૨૮
સાલ-મહાસાલ ----- ૬૨૮
ધનશર્મા મુનિરાજ ----- ૬૨૮
ચંડકૌશિક નાગ ----- ૬૨૯
ગોશાલક ----- ૬૩૦
હલ્લ-વિહલ્લ ----- ૬૩૦
ઈન્દ્રભૂતિ ગૌતમ ----- ૬૩૧

● ઉત્તમના ગુણ ગાવતાં ગુણ આવે નિજઅંગ — પ.પૂ.પંચ્યાસપ્રવર શ્રી ભુવનસુંદર વિજયજી ગણિવર

દેવાદાર તો ન જ રહી શકાય --- ૬૩૪
શાહ હિતેન્દ્ર નરેન્દ્રભાઈ --- ૬૩૪
ચાલો અનુમોદના કરીએ --- ૬૩૫
વિજય હો! સમતાપૂર્વકના
તપધર્મનો! --- ૬૩૫
ન્યાય સંપન્ન વિભવ ગુણપ્રિય! -- ૬૩૫

ચાલો! અનુમોદન કરીએ! --- ૬૩૬
દૂધથી દૂર રહેવાનું કહેનારા કેવા? ૬૩૬
શ્રી પદ્મરેખાશ્રીજી મ.ની ઝાંખી --- ૬૩૭
ચાલો અનુમોદન કરીએ --- ૬૩૭
શત્રુંજય શત્રુવિનાશી --- ૬૩૭
ન્યાયસંપન્નતા --- ૬૩૮

જૈન શાસન આનંદ-અનુમોદન --- ૬૪૦
સાધુના દર્શનથી પ્રસન્નતા
અનુભવે છે કાયબો --- ૬૪૩
દ્રવ્યથી દાદા વેગળા ભાવથી
હેયા હજૂર --- ૬૪૩

● શ્રાવક જીવનનાં વાર્ષિક કર્તવ્યો — પ.પૂ. જયદર્શન વિજયજી મ.સા. (નેમિત્રેમી)

શ્રાવક જીવનનાં વાર્ષિક કર્તવ્યો -- ૬૪૬
સંઘ પૂજા કર્તવ્ય --- ૬૪૬
સાધર્મિક ભક્તિ (વાત્સલ્ય) કર્તવ્ય ૬૪૭
યાત્રાત્રિક કર્તવ્ય --- ૬૪૮
સ્નાત્રપૂજા કર્તવ્ય --- ૬૫૦

દેવદ્રવ્યની વૃદ્ધિકર્તવ્ય --- ૬૫૦
મહાપૂજા કર્તવ્ય --- ૬૫૧
રાત્રિજગો કર્તવ્ય --- ૬૫૨
શ્રુતજ્ઞાનની ભક્તિ --- ૬૫૨

ઉદ્યાપન (ઉજમણું) કર્તવ્ય --- ૬૫૩
તીર્થપ્રભાવના કર્તવ્ય --- ૬૫૩
શુદ્ધ આલોચના કર્તવ્ય --- ૬૫૪
સવિશેષ કર્તવ્ય પૌષધવ્રત --- ૬૫૫

● આત્મગુણોનું બીજ છે સત્પ્રશંસાદિ — પ.પૂ.પંચ્યાસ શ્રી ભુવનસુંદર વિજયજી ગણિવર

પ્રથમ જિનેશ્વર પ્રીતમ માહરો --- ૬૫૮
દુઃખ વખતે રડો નહિ,
ધર્મ પુરુષાર્થ વધારો! --- ૬૫૮
અલૌકિક પ્રભાવ ધર્મારાધનાનો! - ૬૫૮
ત્રણ આર્યબિલનો સંકલ્પમાત્ર
હઠીલો રોગ દૂર કરે છે. --- ૬૫૮
આ.શ્રી વિજયયશોદેવસૂરિજી મ. - ૬૫૮
દેવદ્રવ્ય વિનિયોગ --- ૬૬૦
જિનભક્તિ-સાધર્મિક ભક્તિ --- ૬૬૦
એક સો જેટલી બહેનોને સદાચારપ્રિય
બનાવનાર દાનવીર શેઠ --- ૬૬૦
આપણા કાળના જ આરાધક! --- ૬૬૧

અતિ ઉગ્ર પુણ્યનો ચમત્કાર! --- ૬૬૨
શ્રી મુનિદર્શનવિજયજી --- ૬૬૨
ધર્મનું શરણ તારણહાર બને છે. - ૬૬૨
જિનવચનનું જબ્બર અવગાહન એટલે
ભુવનભાનુ એન્સાઈક્લોપિડિયા -- ૬૬૨
સર્વ પાપહર-સર્વ સુખપ્રદાયક
નમસ્કાર મહામંત્ર --- ૬૬૩
રસલ્હાણના રસિયા અને શ્રીપાલ
રાસના સાધક --- ૬૬૪
લક્ષણ એ છે અમૃતકિયા તણોજી. ૬૬૬
શ્રી રતિભાઈ ખોડીદાસ --- ૬૬૬
ગુરુઆજ્ઞા-તપ પ્રેમ --- ૬૬૬

પ્રણિધાનની જબ્બર તાકાત --- ૬૬૭
સ્વ. સરસ્વતીબહેનની અનુમોદનીય
તપસ્યા --- ૬૬૭
એડવોકેટ લલિતભાઈ જૈન --- ૬૬૮
સ્વામિવાત્સલ્યના શુભભાવો --- ૬૬૮
જ્યારે જૈનેતર બાઈ વીતરાગદેવને
સર્વસ્વ અર્પણ કરે છે --- ૬૬૮
ઓ માતા! તારી આ કદર્યના! -- ૬૭૦
પ્રકટ પુણ્ય : પ્રત્યક્ષ પ્રભાવ --- ૬૭૦
પં. શ્રી જયતિલકવિજયજી ગણિવર ૬૭૨
શ્રી શંખેશ્વર સાહિબ સાથો! --- ૬૭૩
સંવત્સર પ્રત્યુપેક્ષણક શું છે? --- ૬૭૩

● જૈનોનું સંગીતમાં પ્રદાન — શ્રી જયદેવ વા. ભોજક

જૈન ધર્મ કેટલો પ્રાચીન --- ૬૭૭
સંગીત વિષે પ્રાચીનતા કેમ નક્કી ૬૭૭
ભાષા જૂની છે કે સંગીત? --- ૬૭૭
'સંસ્કૃત' ભાષા એટલે? --- ૬૭૮

જૂની ભાષાને ગેય ગીતો
સાથે સંબંધ --- ૬૭૮
લોકોની ભાષાનો સ્વીકાર --- ૬૭૮
જૈન સંસ્કૃત ગેય રચનાઓ --- ૬૭૮

દેરાસરમાં ગવાતા ગીતો --- ૬૭૮
“દેશી” જૈનો દ્વારા પ્રચલિત થઈ ૬૭૮
રાગ સંગીત-જૈન સમાજ --- ૬૭૮
જૈન દેશીઓમાં રાગનો ઉપયોગ - ૬૭૮

રાગ સંગીતમાં પદો લખનાર

જૈન સંતો ----- ૬૭૯

સમયસુંદરજી ----- ૬૮૦

જૈનોનું સૌથી મોટું સંગીતક્ષેત્રે

પ્રદાન 'દેશી' ----- ૬૮૦

જૈન દેશીઓનો સંગ્રહ ----- ૬૮૦

જૈનેતર કવિઓની દેશી ----- ૬૮૦

વિદ્યાપીઠો માટે સંશોધનનો વિષય ૬૮૧

ગુજરાતમાં જૈન ધર્મ કેટલો

પ્રાચીન? ----- ૬૮૧

મધ્યયુગમાં ગેય પ્રકારો ----- ૬૮૧

ગવાતું સંગીત કેટલું પ્રાચીન? --- ૬૮૨

જૈનો દ્વારા વિવિધ રાગો-

ઢાળોનું પ્રચલન ----- ૬૮૨

જૈન સંગીત પરંપરા (ગુજરાત) -- ૬૮૨

સંગીત સાથે પૂજા ભાવના ----- ૬૮૩

વિવિધ પ્રકારની જૈન પૂજાઓ ---- ૬૮૩

જૈનોમાં 'દેશી' પ્રચલિત ----- ૬૮૩

જૂના ગુજરાતી ઢાળોનું

સંગ્રહસ્થાન-ભંડાર ----- ૬૮૪

પ્રાંતીય પ્રભાવ ----- ૬૮૪

નોટેશનના ગ્રંથો-રેકોર્ડીંગ ----- ૬૮૪

● યૈશ્વિક મહાવારસો : જૈનદર્શન

ડૉ. પ્રો. પ્રહલાદ પટેલ, વડનગર

અનેકાન્તવાદ-સ્યાદ્વાદ ----- ૬૮૬

સમન્વય અને ઔદાર્યપૂર્ણ

વિરલ દર્શન ----- ૬૮૭

આચાર્ય હરિભદ્રસૂરિજી ----- ૬૮૭

આગમ સાહિત્ય ----- ૬૮૮

પરવર્તી જૈન-કથા સાહિત્ય ----- ૬૮૮

અહિંસા એક અમીકુંભ ----- ૬૮૦

● ગૌરવશાળી જોટાણી પરિવાર : વલ્લભીપુર

૬૯૨ - ૭૦૦

જૈન તીર્થોનો કલાયેભવ

પૂજ્યો-પ્રજ્ઞાવંતો અને પ્રભાવકોની આભા અને પ્રભા

● શ્રમણસંઘના સમર્થ સુકાનીઓ

—સંપાદક

પં. શ્રી મણિવિજયજી દાદા----- ૭૦૨
શ્રી બુદ્ધિવિજયજી (બૂટેરાયજી) મ. ૭૦૩
શ્રી મૂલચંદજી મહારાજ----- ૭૦૪
મુનિરાજશ્રી વૃદ્ધિવિજયજી મ.----- ૭૦૪

આચાર્યદેવ શ્રી વિજયાનંદસૂરિજી
(શ્રી આત્મારામજી) મહારાજ----- ૭૦૫
ઉપા. શ્રી વીરવિજયજી ગણિવર્ય -- ૭૦૬
આ. વિજયકમલસૂરિજી મ.સા --- ૭૦૭

આ. શ્રી વિજયદાનસૂરિજી મ. --- ૭૦૮
આ.શ્રી વિજયધર્મસૂરિજી મ.----- ૭૦૮
આ.શ્રી વિજયપ્રેમસૂરિજી મ.----- ૭૦૯
મુનિપ્રવર શ્રી ઝવેરસાગરજી મ. -- ૭૧૦

● શ્રીમદ્ વિજયભુવનભાનુસૂરીશ્વરજી મહારાજ

—પં.શ્રી ગુણસુંદરવિજયજી મ.સા.

અહિંસાના ફિરસ્તા ----- ૭૧૬

● અધ્યાત્મમાર્ગના સાધનાનિષ્ઠ ચારિત્રધરો

—સંપાદક

આ.શ્રી સુબોધસાગરસૂરિજી મ. --- ૭૧૯
આ.વિજયઅશોકરત્નસૂરિજી મ. --- ૭૨૧
આ.શ્રી વિજયઆનંદધનસૂરિજી મ. ૭૨૨

આ.શ્રી વિજયકનકશેખરસૂરિજી મ. ૭૨૪
આ.શ્રી કીર્તિસેનસૂરિજી મ. ----- ૭૨૪

આ.શ્રી કમલરત્નસૂરિજી મ. ----- ૭૨૫
આ.શ્રી અજિતરત્નસૂરિજી મ.----- ૭૨૬

● શાસ્ત્રજ્ઞાનના વિદ્યા વારિધિસમા શ્રમણ અધિનાયકો

—સંપાદક

આ.શ્રી આનંદસાગરસૂરિજી મ. -- ૭૨૭
આ.શ્રી બુદ્ધિસાગરસૂરિજી મ.----- ૭૩૦
આ.શ્રી વિજયલબ્ધિસૂરિજી મ. --- ૭૩૧

આ.શ્રી વિજયભદ્રંકરસૂરિજી મ. -- ૭૩૨
આ.શ્રી રાજેન્દ્રસૂરિજી મ. ----- ૭૩૩
આ.શ્રી વિજયપુણ્યાનંદસૂરિજી મ. - ૭૩૫

આ.શ્રી વિજયરત્નસુંદરસૂરિજી મ. ૭૩૬
આ.શ્રી વિજયનંદિધોષસૂરિજી મ. - ૭૩૭

● સૂરિમંત્રના સાધક સૂરિવરો

—સંપાદક

આ.શ્રી વિજયલક્ષ્મણસૂરિજી મ. -- ૭૩૯
આ.શ્રી દેવેન્દ્રસાગરસૂરિજી મ. --- ૭૪૦
આ.શ્રી વિજયવિક્રમસૂરિજી મ. --- ૭૪૨
આ.શ્રી વિજયચંદ્રોદયસૂરિજી મ. -- ૭૪૩
આ.શ્રી કલ્યાણસાગરસૂરિજી મ. -- ૭૪૫

આ.શ્રી હેમચન્દ્રસૂરિજી મ. ----- ૭૪૬
આ. શ્રી શ્રેયાંસપ્રભસૂરિજી મ. --- ૭૪૮
આ. શ્રી લબ્ધિસૂરિજી મ. ----- ૭૪૯
આ.શ્રી વિજયઅશોકચંદ્રસૂરિજી મ. ૭૫૧
આ.શ્રી વિજયજયશંખરસૂરિજી મ. ૭૫૨

આ.શ્રી વિજયરાજયશસૂરિજી મ. - ૭૫૨
આ.શ્રી ચંદ્રાનનસાગરસૂરિજી મ. -- ૭૫૩
આ.શ્રી વિજયવીરશંખરસૂરિજી મ. ૭૫૫
મુનિશ્રી જંબૂવિજયજી મ. ----- ૭૫૭

● શાસ્ત્રસાહિત્યના સમર્થ સંપાદકો : સમકાલીન સર્જક સૂરિવરો

—સંપાદક

આ.શ્રી સૂર્યોદયસાગરસૂરિજી મ. - ૭૫૮
આ.શ્રી નરેન્દ્રસાગરસૂરિજી મ. --- ૭૬૧
આ.શ્રી દોલતસાગરસૂરિજી મ. --- ૭૬૨
આ.શ્રી મનોહરકીર્તિસાગરસૂરિજી - ૭૬૪
આ.શ્રી વિજયરાજેન્દ્રસૂરિજી મ. --- ૭૬૬
આ.શ્રી વિજયગુણરત્નસૂરિજી મ.. ૭૬૭

આ.શ્રી વિજયપૂર્ણચંદ્રસૂરિજી મ. -- ૭૬૯
આ.શ્રી વિજયમુકિતપ્રભસૂરિજી મ. ૭૭૦
આ.શ્રી યશોવિજયસૂરિજી મ. --- ૭૭૨
આ.શ્રી શ્રેયાંસચન્દ્રસૂરિજી મ. --- ૭૭૩
આ.શ્રી પ્રદ્યુમ્નસૂરિજી મ. --- ૭૭૩
આ.શ્રી મુનિચંદ્રસૂરિજી મ. --- ૭૭૫

આ.શ્રી વિજય અજિતશંખરસૂરિજી ૭૭૬
આ.શ્રી કલ્પયશસૂરિજી મ. --- ૭૭૬
આ.શ્રી અમિતયશસૂરિ મ. --- ૭૭૮
આ.શ્રી અભયશંખરસૂરિજી મ. --- ૭૭૮
આ.શ્રી સાગરચંદ્રસાગરસૂરિજી મ.. ૭૭૯

● વિવિધ ધર્મકાર્યો પ્રવર્તાવનારા પ્રભાવક જૈનાચાર્યો

—સંપાદક

આ.શ્રી વિજયમેરુપ્રભસૂરિજી મ. - ૭૮૨
આ.શ્રી વિજયસુબોધસૂરિજી મ. --- ૭૮૩
આ.શ્રી વિ.સ્થૂલભદ્રસૂરિજી મ. --- ૭૮૪
આ.શ્રી વિજયમિત્રાનંદસૂરિજી મ. - ૭૮૬
આ.શ્રી વિજયમહાબલસૂરિજી મ. - ૭૮૮
આ.શ્રી વિજયપુણ્યપાલસૂરિજી મ. ૭૮૯

આ.શ્રી નરદેવસાગરસૂરિજી મ. --- ૭૮૧
આ.શ્રી અમરસેનસૂરિજી મ. --- ૭૮૩
આ.શ્રી રત્નભૂષણસૂરિજી મ. --- ૭૮૪
આ.શ્રી વિજય હેમપ્રભસૂરિજી મ. ૭૮૫
આ.શ્રી વિજય રત્નચંદ્રસૂરિજી મ. - ૭૮૬
આ. શ્રી ગુણશીલસૂરિજી મ. --- ૭૮૭

આ.શ્રી વિજય ચંદ્રયશસૂરિજી મ. - ૭૮૯
આ.શ્રીવિજય નિત્યાનંદસૂરીશ્વજી મ. ૮૦૧
આ.શ્રી રત્નશંખરસૂરિજી મ.. --- ૮૦૩
આ.શ્રી હર્ષસાગરસૂરિજી મ. --- ૮૦૪
આ.શ્રી વિજય પ્રદીપચંદ્રસૂરિજી મ. ૮૦૫

● તપ-પરંપરાના સમર્થ સંચમધરો

—સંપાદક

આ. શ્રી વિજય સિદ્ધિસૂરિજી મ. -- ૮૦૭
આ. શ્રીવિજય હિમાંશુસૂરિજી મ. - ૮૦૮
આ. રાજતિલકસૂરિજી મ. ----- ૮૧૦
આ. શ્રી વિજયભક્તિસૂરિજી મ. -- ૮૧૧
આ. શ્રી વિજયદક્ષસૂરિજી મ. --- ૮૧૨

આ. શ્રી વિજયમુકિતચંદ્રસૂરિજી મ. ૮૧૩
આ. શ્રી વિજયયશોદેવસૂરિજી મ. - ૮૧૪
આ. શ્રી વિજયત્રિલોચનસૂરિજી મ. ૮૧૫
આ.શ્રી ચંદ્રસાગરસૂરિજી મ. --- ૮૧૬
આ. શ્રી વિજયરંગસૂરિજી મ. --- ૮૧૮

આ. શ્રી વિજયજિતેન્દ્રસૂરિજી મ. - ૮૧૯
આ.શ્રી વિજયપ્રભાકરસૂરિજી મ.. - ૮૨૦
આ.શ્રી વિજયગુણયશસૂરિજી મ.. -----
----- (જુઓ મલ્ટીકલરદર્શન વિભાગ)
આ.શ્રી વિજયધનેશ્વરસૂરિજી મ. -- ૮૨૨

● જૈન શાસનના પુણ્ય પ્રભાવક ધુરંધર આચાર્યો

—સંપાદક

આ. શ્રી વિજયવલ્લભસૂરિજી મ. - ૮૨૪
આ. શ્રી વિજયનેમિસૂરિજી મ. --- ૮૨૫
આ.શ્રી વિજયમહેન્દ્રસૂરિજી મ. --- ૮૨૭
આ. શ્રી વિજયરામચંદ્રસૂરિજી મ. - ૮૨૭
આ.શ્રી ભુવનભાનુસૂરિજી મ.સા. - ૮૨૯

આ.શ્રી કીર્તિસાગરસૂરિજી મ. --- ૮૩૦
આ.ભ. શ્રી ધર્મસૂરિજી મ. --- ૮૩૧
આ.શ્રી પ્રેમસૂરિજી મ. --- ૮૩૩
આ.શ્રી વિજયરામસૂરિજી મ. --- ૮૩૫

આ.શ્રી ગુણસાગરસૂરિજી મ. --- ૮૩૬
આ.શ્રીવિજય જયધોષસૂરિજી મ. - ૮૩૭
આ.શ્રી વિજય હેમપ્રભસૂરિજી મ. ૮૩૯
આ. શ્રી હેમભૂષણસૂરિજી મ. --- ૮૪૦

● કચ્છ-વાગડ સમુદાયના સફળ સૂત્રધારો

—સંપાદક

વાગડ સમુદાયની ગૌરવગાથા --- ૮૪૩
 પૂજ્ય દાદાશ્રી પદ્મવિજયજી મ. --- ૮૪૪
 પૂજ્ય દાદાશ્રી જીતવિજયજી મ. --- ૮૪૪

પૂજ્ય મુનિશ્રી હીરવિજયજી મ. --- ૮૪૫
 શ્રી વિજયકનકસૂરિજી મ. --- ૮૪૬
 શ્રી વિજયદેવેન્દ્રસૂરિજી મ. --- ૮૪૭

પૂ. મુનિરાજશ્રી કંચનવિજયજી મ. ૮૪૮
 આ. શ્રી વિજયકલાપૂર્ણસૂરિજી મ. ૮૪૮
 આ.શ્રી વિજય કલાપ્રભસૂરિજી મ. ૮૫૦

● સદીના સમયફાળેનાચાર્યો

—સંપાદક

આ. દર્શનસાગર સૂરિજી મ. --- ૮૫૧
 આ.શ્રી વિજયમનોહરસૂરિજી મ. --- ૮૫૨
 આ.શ્રી વિજયવિબુધપ્રભસૂરિજી મ. ૮૫૩
 આ.શ્રી વિજયઅરવિંદસૂરિજી મ. - ૮૫૪
 આ. શ્રી વિજયચંદ્રોદયસૂરિજી મ. - ૮૫૪
 આ.શ્રી વિજયજયકુંજરસૂરિજી મ. - ૮૫૬

આ.શ્રી નિત્યોદયસાગર સૂરિજી મ. ૮૫૭
 આ. શ્રી વિજય નરચંદ્રસૂરિજી મ. ૮૫૮
 આ.શ્રી જગવલ્લભસૂરિજી મ. --- ૮૬૦
 આ.શ્રી રવિરત્નસૂરિજી મ. --- ૮૬૧
 આ.શ્રી રત્નસેનસૂરિજી મ. --- ૮૬૨
 આ.શ્રી રશ્મિરત્નસૂરિજી મ. --- ૮૬૩

આ. શ્રી ઉદયકીર્તિસૂરિજી મ. --- ૮૬૫
 આ.શ્રી ભાનુચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા. - ૮૬૬
 આ.શ્રી વિજય હરિકાંતસૂરિજી મ. ૮૬૭
 આ. શ્રી મહાયશસાગરસૂરિજી મ. -- ૮૬૭
 આ.શ્રી વિજયભદ્રસેનસૂરિજી મ. -- ૮૬૮
 આ. શીલરત્નસૂરિજી મ. --- ૮૭૦

● ભારતભૂષણ મહાપુરુષો

—સંપાદક

આ.શ્રી વિજયકેશરસૂરિજી મ. --- ૮૭૨
 ઉપા. શ્રી ધર્મસાગરજી મ. --- ૮૭૩
 પં. શ્રી અભયસાગરજી મ. --- ૮૭૪

આ.શ્રી સૂર્યોદયસાગરસૂરિજી મ. --- ૮૭૬
 આ. શ્રી કીર્તિચંદ્રસૂરિજી મ. --- ૮૭૮
 આ. શ્રી પદ્મસાગરસૂરિજી મ. --- ૮૮૦

આ.શ્રી વિજયઅભયદેવસૂરિજી મ. ૮૮૧
 પૂ. પં. શ્રી ચંદ્રશેખરવિજયજી મ. - ૮૮૩

● સમકાલીન શાસનદીપક સૂરિવરો

—સંપાદક

આ. શ્રી વિજયમહોદયસૂરિજી મ૦ - ૮૮૫
 આ. શ્રી વિજયવિજ્ઞાનસૂરિજી મ. - ૮૮૫
 આ.શ્રી વિજયકસ્તૂરસૂરિજી મ. --- ૮૮૭
 આ.શ્રી વિજયઓમકારસૂરિજી મ. ૮૮૮
 આ.શ્રી જિનેન્દ્રસૂરીજી મ. --- ૮૮૮
 પૂ.પં.શ્રી ચંદ્રશેખરવિજયજી મ. --- ૮૮૯

આ.શ્રી વિ.લલિતશેખરસૂરિજી મ. ૮૮૧
 આ.શ્રી વિજયરાજશેખર સૂરિજી મ. ૮૮૪
 આ.શ્રી નવરત્નસાગરસૂરિજી મ. -- ૮૮૭
 આ.શ્રી પદ્મસૂરિજી મ. --- ૮૮૮
 આ.શ્રી કુન્દકુન્દસૂરિજી મ. --- ૮૦૧
 આ.શ્રી અશોકસાગરસૂરિજી મ. --- ૮૦૧

આ.શ્રી વિજયકીર્તિયશસૂરિજી મ., ---
 --- (જુઓ મહીકલરદર્શન વિભાગ)
 આ.શ્રી સોમચંદ્રસૂરિજી મ. --- ૮૦૪
 આ.શ્રી કલાપ્રભસાગરસૂરિજી મ. - ૮૦૫
 આ.શ્રી મુકિતસાગરસૂરિજી મ. --- ૮૦૭
 આ.શ્રી પુન્યોદયસાગરસૂરિજી મ. - ૮૦૮

● ભદ્રપરિણામી જૈનાચાર્યો

—સંપાદક

આ.શ્રી તીર્થેન્દ્રસૂરિજી મ. --- ૮૧૦
 આ.શ્રી કુલશીલસૂરિજી મ. --- ૮૧૧
 આ.શ્રી વિજય હિતપ્રજ્ઞસૂરિજી મ. ૮૧૩
 આ.શ્રી વિજય હર્ષવર્ધનસૂરિજી મ. ૮૧૩
 આ.શ્રી વરબોધિસૂરિજી મ. --- ૮૧૫
 આ.શ્રી વિજય મનમોહનસૂરિજી મ. ૮૧૬
 આ.શ્રીવિજય ભવ્યભૂષણસૂરિજી મ. ૮૧૭
 આ.શ્રીવિ. ભુવનભૂષણસૂરિજી મ. ૮૧૮

આ.શ્રી વિજય વજ્રભૂષણસૂરિજી મ. ૮૨૦
 આ.શ્રી રવિશેખર સૂ.મ. --- ૮૨૧
 આ.શ્રી શ્રમણચંદ્રસૂરિજી મ. --- ૮૨૨
 આ.શ્રી શ્રીચંદ્રસૂરિજી મ. --- ૮૨૩
 આ.શ્રી નિર્મલચંદ્રસૂરિજી મ. --- ૮૨૪
 આ.શ્રી વિજય હેમપ્રભસૂરિજી મ. ૮૨૪
 આ.શ્રી હર્ષશીલસૂરીશ્વજી મ. --- ૮૨૬
 આ. શ્રી વિજય યુગચંદ્રસૂરિજી મ. ૮૨૮

આ.શ્રી શિવસાગરસૂરિજી મ. --- ૮૨૮
 આ.શ્રી નીતિસાગરસૂરિજી મ. --- ૮૩૦
 આ. શ્રી રત્નાકરસૂરિજી મ. --- ૮૩૧
 આ.શ્રી રત્નશેખરસૂરિજી મ. --- ૮૩૧
 આ.શ્રી યોગીન્દ્રસૂરિજી મ. --- ૮૩૩
 આ.શ્રી પ્રભાકરસૂરિજી મ. --- ૮૩૩
 આ.શ્રી વિ. જિનદર્શનસૂરિજી મ. --- ૮૩૪
 આ.શ્રી વિ. ચંદ્રભૂષણસૂરિજી મ. - ૧૨૨૫

આ.શ્રી શાંતિસૂરીશ્વરજી મહારાજ - ૯૩૬

● રત્નત્રયીના સાધક શ્રમણો

—સંપાદક

પં. શ્રી ભદ્રંકરવિજયજી ગણિવર -- ૯૩૯
 પં. શ્રી પદ્મવિજયજી મ.શ્રી ----- ૯૪૦
 મુનિરાજ શ્રી જિતેન્દ્રવિજયજી મ. - ૯૪૨
 મુનિશ્રી હિરણ્યપ્રભવિજયજી મ. ૧૨૨૭
 પં.શ્રી વજ્રસેનવિજયજી મ. ----- ૯૪૩
 શ્રી મહાસેન વિજયજી મ. ----- ૯૪૪
 પં.શ્રી ભદ્રશીલવિજયજી મ. ----- ૯૪૫
 પં. શ્રી કુલભૂષણવિજયજી મ. ---- ૯૪૬
 પં. શ્રી પૂર્ણચંદ્રવિજયજી મ. ----- ૯૪૮
 પં. શ્રી મુકિતચંદ્રવિજયજી મ. ----- ૯૫૦

પં. શ્રી મુનિચંદ્રવિજયજી મ. ----- ૯૫૦
 ગણિવર્ય શ્રી મહોદયસાગરજી મ. ૯૫૨
 પં. શ્રી પ્રશાંતવલ્લભવિજયજી મ. - ૯૫૨
 મુનિ શ્રી નિર્વેદચંદ્રવિજયજી મ. --- ૯૫૪
 મુનિરાજ શ્રી સંવેગચંદ્રવિજયજી મ. ૯૫૫
 મુનિરાજ શ્રી દેવરત્નસાગરજી મ. ૯૫૫
 પં.શ્રી રવિરત્નવિજય મ. ----- ૯૫૬
 ગણિવર્યશ્રી જગતદર્શનવિજયજી મ. ૯૫૮
 ઉપા.શ્રી વિશ્વરત્નસાગરજી મ. ---- ૯૬૦
 પં.શ્રી શિવાનંદવિજયજી મ. ----- ૯૬૧

પં.શ્રી પુંડરીકવિજયજી મ.સા. ----- ૯૬૨
 મુનિશ્રી મુનિશરત્નવિજયજી મ. --- ૯૬૩
 પં. શ્રી હેમેન્દ્ર વિ.મ. ----- ૯૬૪
 મુનિશ્રી જયભૂષણવિજયજી મ. --- ૯૬૪
 મુનિરાજ શ્રી પુણ્યરતિવિજયજી મ. ૯૬૬
 મુનિરાજશ્રી જિનચંદ્રવિજયજી મ. - ૯૬૮
 ઉપા.શ્રી રત્નત્રયવિજયજી મ. ---- ૯૬૯
 મુનિ શ્રી સર્વોદયસાગરજી મ. --- ૯૭૨
 પં.શ્રી જયસોમવજયજી મ. ----- ૯૭૪

● જૈન શાસનમાં ઉપકારક એવા વંદનીય શ્રમણીઓ—પૂ. પ્રવર્તક મુનિરાજશ્રી હરીશભદ્રવિજયજી મ.સા.

● પૂજ્ય સાધ્વીજી ભગવંતોના કેટલાક વિશેષ પરિચયો

—સંપાદક

સા. મૃગાવતીશ્રીજી મ. ----- ૯૮૦
 સા. શ્રી મોક્ષમાલાશ્રીજી મ. ----- ૯૮૧
 સા. શ્રી સિદ્ધિમાલાશ્રીજી મ. ---- ૯૮૩

સા. શ્રી જયાશ્રીજી મ. ----- ૯૮૪
 સા. શ્રી નિર્મમાશ્રીજી મ. ----- ૯૮૬
 સા. શ્રી પુણ્યરેખાશ્રીજી મ. ----- ૯૮૮

સા. શ્રી ઉપશાંતશ્રીજી મ. ----- ૯૮૯
 સા.શ્રી નેમશ્રીજી મ. ----- ૯૯૧
 સા. શ્રી વિમલકીર્તિશ્રીજી મ. ---- ૯૯૧
 સા. શ્રી સ્મિતગિરાશ્રીજી મ. ----- ૯૯૩

● કચ્છ—વાગડ શ્રમણી સમુદાય

—પૂ.પં.શ્રી પૂર્ણચંદ્રવિજયજી મ.સા.

વાગડ સમુદાયનો ચાર્ટ ----- ૯૯૬
 સ્વ. શ્રી આણંદશ્રીજી મ. ----- ૯૯૭
 સા. શ્રી રતનશ્રીજી મ. ----- ૯૯૮
 સા. શ્રી ચતુરશ્રીજી મ. ----- ૯૯૯
 સા. શ્રી ચરણશ્રીજી મ. ----- ૧૦૦૦
 સા. શ્રી લાવણ્યશ્રીજી મ. ----- ૧૦૦૨
 સા. શ્રી નિર્જરાશ્રીજી મ. ----- ૧૦૦૫

સા. નીતિશ્રીજી મ. ----- ૧૦૦૮
 સા. શ્રી ચંદ્રોદયાશ્રીજી મ. ----- ૧૦૦૯
 સા. શ્રી ચંદ્રેખાશ્રીજી મ. ----- ૧૦૧૧
 સા. શ્રી ચાતુરતાશ્રીજી મ. ----- ૧૦૧૨
 સા. શ્રી ચંદ્રકલાશ્રીજી મ. ----- ૧૦૧૫
 સા. શ્રી કુમુદશ્રીજી મ. ----- ૧૦૧૫
 સા. શ્રી સુલસાશ્રીજી મ. ----- ૧૦૧૬

સા. શ્રી પુષ્પચૂલાશ્રીજી મ. ----- ૧૦૧૭
 સા. શ્રી દિવ્યપ્રભાશ્રીજી મ. ----- ૧૦૧૯
 સા. શ્રી હેમન્તશ્રીજી મ. ----- ૧૦૨૦
 સા.શ્રી સુવર્ણપ્રભાશ્રીજી મ. ---- ૧૦૨૧
 સા. શ્રી દમયંતીશ્રીજી મ. ----- ૧૦૨૩
 સા શ્રી હંસકીર્તિશ્રીજી મ. ----- ૧૦૨૫
 સા. શ્રી ચંદ્રકીર્તિશ્રીજી મ. ----- ૧૦૨૫

● ધર્મ-ભક્તિમાં શ્રદ્ધાસંપન્ન શ્રાવકો

—પૂ.સા.શ્રી પદ્મયશાશ્રીજી મ.સા.

નરેન્દ્રકુમાર ધારશીભાઈ મહેતા - ૧૦૨૮
 શ્રાવિકા હરકુંવરબહેન ----- ૧૦૨૮
 વોરા માનકુંવરબહેન તલકચંદ - ૧૦૨૯
 પુષ્પાબહેન ચિમનલાલ શાહ ---- ૧૦૨૯

પ્રભાકુંવરબહેન નંદલાલભાઈ
 દેવચંદ શેઠ ----- ૧૦૩૦
 દોશી પૂનમચંદ બાલુભાઈ ----- ૧૦૩૧

ડૉ. નીતિલાલભાઈ ----- ૧૦૩૧
 શ્રી ઉષાબેન રમેશકુમાર મહેતા - ૧૦૩૧
 શ્રાવિકારત્ન કોકીલાબેન ----- ૧૦૩૧

● વીસમી સદી : વિશેષાર્થના અધિકારીઓ

—સંપાદક

શ્રી દીપચંદભાઈ એસ. ગાર્ડી --- ૧૦૩૨
 શ્રી ગૌતમભાઈ ચિમનલાલ શાહ ૧૦૩૬
 શ્રી ધીરજલાલ ટોકરશી કાપડિયા - ૧૦૩૮
 શ્રી શિવુભાઈ લાઠિયા ----- ૧૦૩૯
 શ્રી રાવલમલ જૈન 'મણિ' ----- ૧૦૪૦

શ્રી રવિલાલ લવજીભાઈ પારેખ ૧૦૪૪
 શ્રી મનહરભાઈ શિવલાલ પારેખ ૧૦૪૬
 શ્રી કુમારપાળ વિ. શાહ ----- ૧૦૪૮
 શ્રી ચિનુભાઈ હિંમતલાલ શાહ - ૧૦૫૨
 શ્રી રાજેન્દ્રભાઈ દલાલ ----- ૧૦૫૪

શ્રી રાજેન્દ્રભાઈ મયાભાઈ શાહ ૧૦૫૭
 શ્રી પ્રભુદાસભાઈ ----- ૧૦૫૯
 પદ્મશ્રી ડૉ. કુમારપાળ દેસાઈ --- ૧૦૬૨
 શ્રી શશિકાન્તભાઈ રતિલાલભાઈ ૧૦૬૪

શ્રી સુરેન્દ્રભાઈ સી. શાહ ----- ૧૦૬૬

પૂજ્ય ગુરુજી સંબંધે વિશેષ માહિતિ માટે જુઓ પાના નં. ૧૨૨૯ થી ૧૨૩૧

● જૈન શાસનની ધર્મનિષ્ઠ ગૌરવશાળી પ્રતિભાઓ

—શ્રીમતી પાડલબેન ભરતકુમાર ગાંધી (M.A.)

પૂ. જનકમુનિ મ.સા. ----- ૧૦૬૯
 પ્રાણલાલ દેસાઈ ઉર્ફે પ્રસન્નમુનિ ૧૦૭૦
 શ્રી મૂળવંતભાઈ દોમડિયા ----- ૧૦૭૨
 શ્રી વિનયકાંત પ્રભાશંકર બખાઈ
 સ્વ. શ્રીમતી ઉષાબેન વિ. બખાઈ ૧૦૭૪
 શ્રી રવિચંદભાઈ શેઠ ----- ૧૦૭૬
 શ્રીમતી ભાનુબેન શેઠ ----- ૧૦૭૮
 શ્રી હરકિશનભાઈ ડી. બાટવીયા તથા
 શ્રીમતી વિજયાબેન બાટવીયા --- ૧૦૭૯
 શ્રીમતી લાલુબેન ડી. દસાડિયા - ૧૦૮૦
 ધર્મનો અદ્ભૂત પ્રભાવ ----- ૧૦૮૧
 શ્રી જયસુખભાઈ પંચમિયા ----- ૧૦૮૩

શ્રી કિશોરભાઈ કોરડિયા ----- ૧૦૮૪
 શ્રી દુર્લભજી શામજી વિરાણી --- ૧૦૮૬
 શ્રી રજનીકાંત માણેકચંદ શેઠ --- ૧૦૮૭
 શ્રી દિનેશભાઈ પારેખ ----- ૧૦૮૮
 ડૉ. રસિકભાઈ લલ્લુભાઈ શાહ - ૧૦૯૦
 શ્રી રામજીભાઈ ડાહ્યાભાઈ દોશી ૧૦૯૨
 શ્રી હરિભાઈ રામજીભાઈ દોશી ૧૦૯૪
 શ્રી હરસુખભાઈ એમ. કામદાર ૧૦૯૫
 શ્રી જનકભાઈ મગનલાલ દફતરી ૧૦૯૬
 ગિરજાબેન જમનાદાસ દામાણી - ૧૦૯૮
 શ્રી શામળદાસભાઈ જે. મહેતા
 કમળાબેન શામળદાસ મહેતા --- ૧૦૯૯

શ્રી નટવરલાલ હરજીવનદાસ શેઠ
 સ્વ. અનસૂયાબેન નટવરલાલ શેઠ ૧૧૦૦
 શ્રી રમેશચંદ્ર પી. પારેખ તથા
 શ્રીમતિ ઈન્દુબેન પારેખ ----- ૧૧૦૨
 શ્રી ન્યાલચંદભાઈ ગોપાણી ----- ૧૧૦૪
 શ્રીમતી પ્રવિણાબેન
 ન્યાલચંદભાઈ ગોપાણી ----- ૧૧૦૫
 શ્રી મધુભાઈ મગનલાલ ખંધાર - ૧૧૦૬
 શ્રીમતી નીરૂબેન આઈ. પારેખ --- ૧૧૦૭
 શ્રી ઈશ્વરભાઈ અને
 જ્યોતિબેન દોશી ----- ૧૧૦૯
 હેમલતાબેન જયસુખલાલ શાહ - ૧૧૧૧

● જૈન શાસનની બહુમુખી પ્રતિભાઓ

—શ્રીમતી પાડલબેન ભરતકુમાર ગાંધી (M.A.)

શ્રી શશીકાંતભાઈ કોટીયા ----- ૧૧૧૪
 શ્રી વિજયભાઈ આર. રૂપાણી -- ૧૧૧૬
 શ્રી હસમુખભાઈ શાહ ----- ૧૧૧૮
 હસમુખભાઈ ટોળિયા ----- ૧૧૨૦
 શ્રી સુમતિભાઈ હેમાણી ----- ૧૧૨૨
 ડૉ. અમીતભાઈ તથા
 ડૉ. બબીતાબેન હપાણી ----- ૧૧૨૪
 શ્રી પ્રવિણભાઈ પુંજાણી ----- ૧૧૨૬
 શ્રી જાદવજી વેલજી શેઠિયા ----- ૧૧૨૭

જૈન શ્રેષ્ઠી ચૈતન્યભાઈ સંઘવી --- ૧૧૨૯
 શ્રી રસિકભાઈ પારેખ ----- ૧૧૩૧
 શ્રી લીલાબેન કોઠારી ----- ૧૧૩૩
 સુભદ્રાબેન શ્રોફ ----- ૧૧૩૪
 શ્રીમતી વંદિતાબેન કે. પટેલ --- ૧૧૩૭
 શ્રી અનિલભાઈ વી. દોશી ----- ૧૧૩૮
 શ્રી મહેન્દ્રભાઈ ભરવાડા ----- ૧૧૩૮
 શ્રી ચંદ્રવદનભાઈ દલાલ ----- ૧૧૪૦

શ્રી મયુરભાઈ શાહ ----- ૧૧૪૧
 શ્રી ચંદ્રકાંત માણેકચંદ શેઠ ----- ૧૧૪૨
 શેઠ પરિવારના નજરાણા ----- ૧૧૪૨
 શ્રી જીતેન્દ્રભાઈ બેનાણી ----- ૧૧૪૪
 શ્રી કિરીટભાઈ દોશી ----- ૧૧૪૪
 શ્રી હરસુખલાલ કે. તંબોલી ----- ૧૧૪૫
 શ્રી જયંતભાઈ રાહી ----- ૧૧૪૭
 શ્રીમતી અનુપમાબેન બી. સંઘાણી ૧૧૪૮

● ધર્મોત્થાનમાં પુણ્ય પ્રતિભાઓ

—સંપાદક

શ્રી અનિલભાઈ ગાંધી ----- ૧૧૫૦
 શ્રી અનંતરાય ગિરધરલાલ શાહ ૧૧૫૧

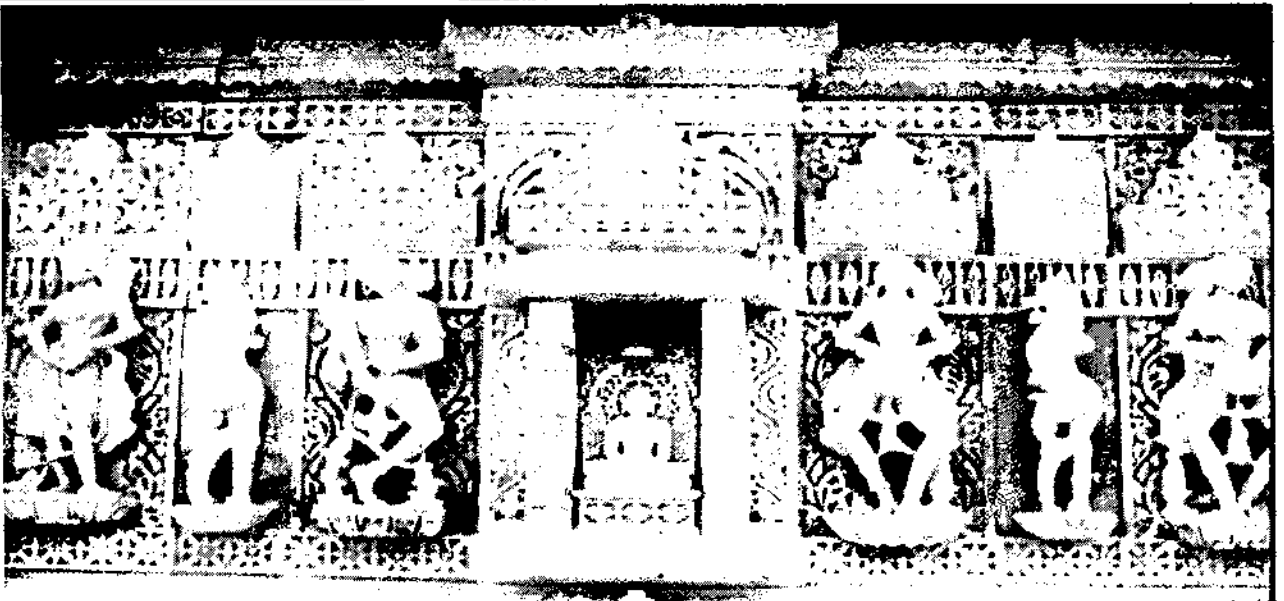
સ્વ. શ્રી અનંતરાય હીરાચંદ --- ૧૧૫૨
 શ્રી અશોકભાઈ મધુસૂદનભાઈ - ૧૧૫૨

અનંતરાય યુનિલાલ મહેતા --- ૧૧૫૩
 શ્રી ઈશ્વરલાલ પાનાચંદ શાહ -- ૧૧૫૩

શ્રી કપૂરચંદ રાયશી શાહ ----- ૧૧૫૪
 શ્રી કાંતિલાલ બાલચંદ પારેખ- ૧૧૫૪
 શ્રી કસ્તૂરચંદ જેતશી સંઘવી --- ૧૧૫૫
 શ્રી કાંતિલાલ સોમચંદ ગાંધી -- ૧૧૫૭
 કાંતિલાલ નગીનદાસ શાહ ----- ૧૧૫૮
 શ્રી કાન્તિલાલ લહેરચંદ શાહ -- ૧૧૬૦
 શ્રી કાન્તિલાલ યુનીલાલ શેઠ -- ૧૧૬૩
 શ્રી કીર્તિભાઈ અંબાલાલ શાહ -- ૧૧૬૪
 શ્રી કેશવલાલ મોહનલાલ શાહ -- ૧૧૬૪
 શ્રી ખીમચંદ છગનલાલ શાહ --- ૧૧૬૫
 સ્વ. શ્રી ખુમચંદ રતનચંદ શાહ - ૧૧૬૬
 શ્રી ચન્દ્રકાન્ત મૂળચંદ શાહ ----- ૧૧૬૭
 શ્રી સુરેશભાઈ મૂળચંદ શેઠ તથા ૧૧૬૯
 રસીલાબેન સુરેશભાઈ શેઠ --- ૧૧૬૯
 શ્રી ચંદુલાલ ભાઈચંદ શાહ --- ૧૧૭૦
 શ્રી છોટાલાલ મણિલાલ શેઠ --- ૧૧૭૧
 શ્રી જે. કે. સંઘવી ----- ૧૧૭૨
 શ્રાવિકા રત્નકુણિણી જીવીબહેન ૧૧૭૩
 શ્રી જવતલાલ પરતાપશીભાઈ- ૧૧૭૫
 શ્રી જવરાજભાઈ ગોરધનદાસ- ૧૧૭૭
 શ્રી દીપચંદ જૈન ----- ૧૧૭૭
 શ્રી ડુંગરશી સોજીભાઈ મોતા--- ૧૧૭૮
 શ્રી ધનવંતરાય આર. શાહ----- ૧૧૭૯
 નવીનચંદ છોટાલાલ શેઠ ----- ૧૧૮૦

શ્રી નરેન્દ્રભાઈ કોરડીઆજી --- ૧૧૮૦
 શ્રી નંદુભાઈ પી. વોરા ----- ૧૧૮૨
 શ્રી નૌતમભાઈ આર. વક્રીલ --- ૧૧૮૩
 શ્રી નાનચંદ તારાચંદ શાહ ----- ૧૧૮૩
 નિર્મળાબેન શશીકાંતભાઈ મહેતા ૧૧૮૪
 શ્રી પ્રફુલ્લભાઈ કાંતિલાલ શાહ ૧૧૮૫
 શ્રી પોપટલાલ તારાચંદ મેપાણી ૧૧૮૫
 પદ્માવતીબહેન મનુભાઈ ઝવેરી - ૧૧૮૬
 શ્રી પ્રવીણચંદ ફૂલચંદ શાહ --- ૧૧૮૭
 શ્રી બાબુલાલ પોપટલાલ મેપાણી ૧૧૮૮
 શ્રી ભરતભાઈ સી. સુતરીયા --- ૧૧૮૯
 શ્રી ભરતભાઈ મોહનલાલ કોઠારી ૧૧૮૯
 શ્રી ભુપતરાય નાથાલાલ શાહ - ૧૧૯૦
 શેઠ શ્રી ભૂપતરાય હીરાચંદ દોશી ૧૧૯૧
 શ્રી મનુભાઈ દલસુખભાઈ ઝવેરી ૧૧૯૨
 શ્રી મનુભાઈ ગોરધનદાસ ગાંધી ૧૧૯૩
 શ્રી મણિલાલ બેચરદાસ શાહ-- ૧૧૯૩
 મનહરબેન (બાબીબહેન) મહેતા ૧૧૯૪
 સેવામૂર્તિ મણિબહેન નાણાવટી - ૧૧૯૫
 શ્રી મહેશભાઈ શાંતિલાલ ----- ૧૧૯૭
 સ્વ. શ્રી માણેકલાલ સવાણી --- ૧૧૯૮
 સ્વ. મોહનલાલ જે. કોઠારી --- ૧૧૯૯
 શ્રી મોહનલાલ બેચરદાસ મહેતા ૧૨૦૦

શ્રી રતિલાલ દુર્લભદાસ દોશી - ૧૨૦૦
 શ્રી રમણિકલાલ કુંવરજીભાઈ-- ૧૨૦૧
 શ્રી લહેરચંદ છોટાલાલ મહેતા-- ૧૨૦૩
 ડૉ. વ્રજલાલ એન. બગડિયા --- ૧૨૦૪
 શ્રી વિનોદભાઈ તારાચંદ શેઠ -- ૧૨૦૫
 શ્રી શશીકાંતભાઈ એલ. ઝવેરી - ૧૨૦૬
 શ્રી શશીકાંતભાઈ મોહનલાલ -- ૧૨૦૭
 શ્રી શાંતિચંદ બાલુચંદ ઝવેરી --- ૧૨૦૮
 શ્રી શૈલેશભાઈ એચ. કોઠારી -- ૧૨૧૦
 શ્રી શાંતિલાલ કપૂરચંદ મહેતા ૧૨૧૨
 સ્વ. શ્રી શાંતિલાલ હીરાચંદ શાહ ૧૨૧૩
 શ્રીમતી કુમુદબેન શાંતિલાલ શાહ ૧૨૧૪
 શ્રી સુરેશભાઈ કોઠારી ----- ૧૨૧૫
 શ્રી સુરેશભાઈ કાન્તિલાલ શાહ ૧૨૧૫
 શ્રી હરગોવિંદભાઈ વી. શાહ -- ૧૨૧૭
 શ્રી હસમુખરાય વનમાળીદાસ ૧૨૧૮
 શ્રી હરખચંદભાઈ વી. ગાંધી --- ૧૨૧૯
 શ્રી હીરાચંદ પીતાંબર ----- ૧૨૨૧
 શ્રી હિંમતલાલ અંબાલાલ શાહ ૧૨૨૨
 શ્રી ચંદ્રકાંતભાઈ મગનલાલ શાહ ૧૨૨૨
 શ્રી ચીમનલાલ અમીચંદ દોશી- ૧૨૨૩
 શ્રી પ્રવીણચંદ બાબુભાઈ શાહ - ૧૨૨૪
 શ્રી તારકભાઈ શાહ ----- ૧૨૨૪

શ્રી લલ્લિ-વિક્રમ-રાજચશ ગુરુવર નિશ્રામાં
આંધ્રપ્રદેશના પ્રાચીન કુલ્પાક તીર્થ જિર્ણોદ્ધાર

દેવ-ગુરુ ચરણે
શ્રી કુલ્પાકજી તીર્થ
કમિટિની વંદના...

આ અદ્ભુત જિનાલયમાં
શ્રી ઋષભદેવ (માણિક્યસ્વામી)
શ્યામવર્ણના છે.

શ્રી શ્વેતામ્બર જૈન તીર્થ કુલપાક

પ્રતિષ્ઠા : વિ.સં. ૨૦૫૨, મહા સુદ-૭, તા. ૨૬-૧-૧૯૯૬

શ્રી જૈન શ્વેતામ્બર તીર્થ, કુલ્પાકજી

કોલન પાક, આલેર સ્ટેશન-૫૦૮ ૧૦૨, આંધ્રપ્રદેશ. ફોન : ૦૮૬૮૫-૨૨૮૧૬૯૬
દક્ષિણ હૈદરાબાદથી ૭૦ કિમી. દુર, આલેર સ્ટેશનથી ૭ કિમી. દૂર.

સૌરાષ્ટ્રમાં ભાવનગર જિલ્લામાં મહુવા તાલુકામાં

ખુંટવડા જિનાલયના મૂળનાયક

શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી ભગવાન

...સૌજન્ય...

સ્વ. શ્રી છગનલાલ હીરાચંદ ગાંધી પરિવાર તરફથી દર્શનાર્થ

મુળનાયક શ્રી ઋષભદેવ ભગવાન

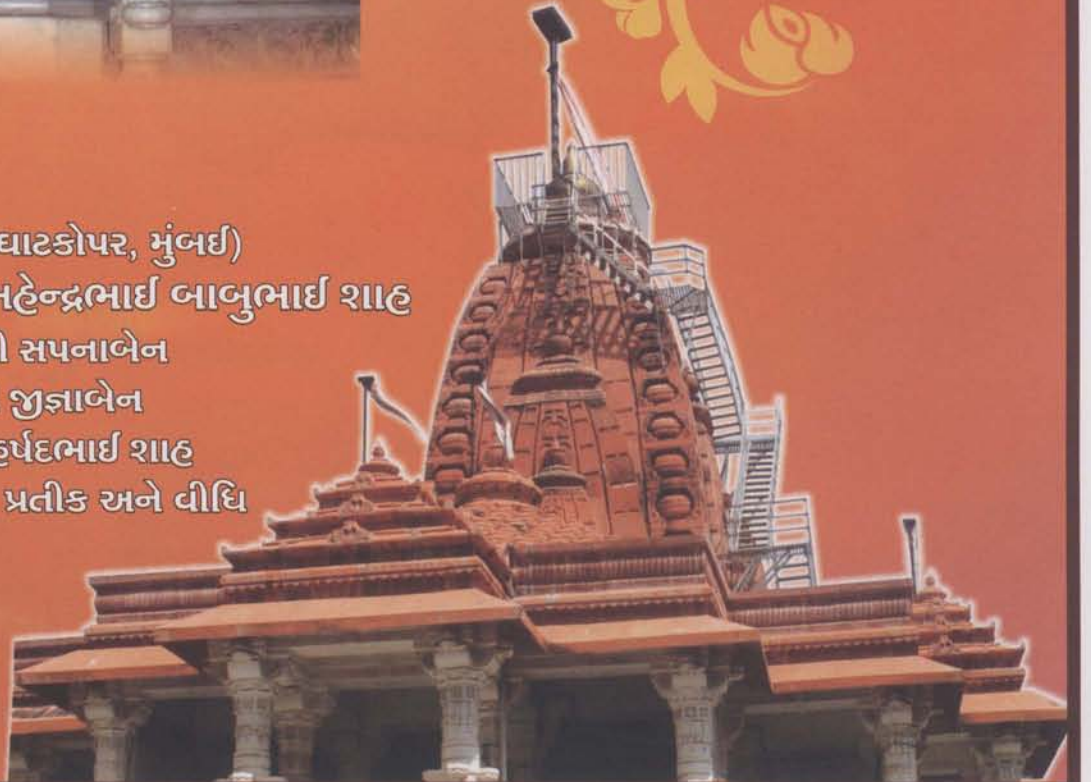

જિનભક્તિનો સંદેશો આપતા
સિહોરના મરુદેવા પ્રાસાદના
ચૌમુખિ પ્રતિમાશ્રુ

જ્યાં આત્મા પરમાત્મ ભક્તિમાં
તન્મય અને તદાકાર બની જાય છે,
જ્યાં દર્શનાર્થીઓનું દિલ
જડાઈ જતું હોય છે...

સૌજન્ય :

સિહોર નિવાસી (હાલ : ઘાટકોપર, મુંબઈ)
શ્રીમતી કોકિલાબેન મહેન્દ્રભાઈ બાબુભાઈ શાહ
શ્રી રાજેશભાઈ - શ્રીમતી સપનાબેન
શ્રી પુર્વેશભાઈ - શ્રીમતી જુજાબેન
શ્રીમતી રીટાબેન - શ્રી હર્ષદભાઈ શાહ
રૂશીલ, આગમ, કનિશ, પ્રતીક અને વીધિ

સંસારના આધિ-વ્યાધિ અને ઉપાધિમાં ગ્રસ્ત માનવીને પવિત્ર જીવનની પ્રેરણા ભરી કવિતાના પાન આવા જિનમંદિરો અને જિનચિંબોના દર્શનથી જ થાય છે. આવા પવિત્ર સ્થળો ખરેખર તો આત્માને તારનારા બની રહે છે.

શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામી ભગવાન

તળાજ
તાલુકાના
દિહોર નગરનાં
જિનાલયમાં

શ્રી સંભવનાથ ભગવાન

શ્રી શ્રેયાંસનાથ ભગવાન

જાન્યુઆરી ૨૦૧૯

શ્રીમતી હર્ષાબેન મહેન્દ્રકુમાર વલ્લભદાસ શાહ સહપસ્તિવાર
દીહોર નિવાસી (હાલ : ઘાટકોપર, મુંબઈ)

મૂળનાયક
ભગવાન
વર્ધમાનસ્વામીની
અદ્ભુત પ્રતિમા

સૌરાષ્ટ્રની ભૂમિને
ધન્યતા અપાવનાર
શ્રદ્ધા ભક્તિની જ્યોતસમા,
આવા પૂજનીય, વંદનીય અને
સ્પર્શનીય પવિત્ર સ્થાનોની
ભાવયાત્રા દ્વારા સૌ સિદ્ધગતિને
પામે અને આત્મિક સામ્રાજ્યની
સૌને અનુભૂતિ થાય એ જ
શુભાભિલાષા...

: સૌજન્ય :

શ્રી પીયાવા શ્વેતામ્બર મૂર્તિપૂજક
તપગરદ્ધ જૈન સંઘ

મુ. પીયાવા - સાવરકુંડલા પાસે
(સૌરાષ્ટ્ર)

જ્યાં શ્રી માણિભદ્રજી ગત ભવમાં શેઠ માણેકચંદનો
જન્મ થયેલ તે ભેરૂગઢ ઉજ્જૈનની હવેલીનાં સ્થાને થયેલ
શ્રી કેશરીયાનાથદાદાનું દેરાસર તથા શ્રી માણિભદ્ર ચક્ષરાજનું ભવ્ય મંદિર

સૌજન્ય : શ્રી પૂનમચંદજી હુકમીચંદજી છાજેડ - ઉજ્જૈન

॥ શ્રી ચિંતામણી પાર્શ્વનાથાય નમઃ ॥

॥ શ્રી ગૌતમસ્વામીને નમઃ ॥

॥ સ્મરણાંજલી ॥

અમારા પૂ. માતૃશ્રી

પ્રભાલક્ષ્મીબેન ભોગીલાલ જોટાણી

ની પૂણ્યતિથી પ્રસંગે

જન્મ : સંવત ૧૯૯૦ જેઠ સુદ-૭ મંગળવાર તા. ૧૯-૬-૧૯૩૪ (ખારી)

સ્વર્ગવાસ : સંવત ૨૦૬૭ અષાઢ સુદ-૫ મંગળવાર તા. ૫-૭-૨૦૧૧ (વલ્લભીપુર)

જગત નિયંતા પરમાત્માએ વિશ્વની જીવ સૃષ્ટીના જીવન મરણના ક્રમને અનિવાર્ય બનાવેલ છે. જગતના ધર્મગુરુઓ, માંધાતા કે મહારથીઓ આવી રહેલા મૃત્યુને એક દાણ પણ રોકી શકતા નથી તો આપણે માનવી માત્ર કોણ ?

અનાદિકાળથી સ્વિકારાયેલા આ અફર નિર્ણયને આપણે સૌએ પણ સ્વિકારવો જ રહ્યો.

સંવત ૨૦૬૭ અષાઢ વદી-૧૦ને સોમવાર તા. ૨૫-૭-૨૦૧૧ અમારા પરિવારના છાયા સ્વરૂપ પ્રેરણા મૂર્તિ અને અમારા પરિવારના શિરછત્ર પૂ. અમારા માતૃશ્રીની પૂણ્યતિથી નિમિત્તે શતકો જેટલી સંખ્યાના પરિવાર સગા-સ્નેહીજનો અને શુભેચ્છકોની ઉપસ્થિતિમાં તેઓશ્રીના અમારા ઉપરના અગણિત ઉપકારોને લઈ શ્રદ્ધાંજલી અર્પવાનો અમારો નમ્ર પ્રયત્ન છે.

૨૦ વરસની ઉંમરમાં લગ્નજીવનથી જોડાઈ કુટુંબની જવાબદારી વહન કરવા વહેવારના ગાડે જોડાઈ ગયા. કુટુંબના ભાગ્યચક્રને ફેરવવા સખત પુરુષાર્થ શરૂ કર્યો. અમો સૌ ભાઈ-બહેનોને ન્યાય-નિતિ અને ધર્મના સંસ્કાર આપી વલ્લભીપુર જેવા નાના ગામની ઘરતી ઉપર સમતાના બીજ વાવીને જીંદગીના ઘણા વરસો સમતાભાવ-સહીષ્ણુતા અને નમ્રતા તેમજ સચ્ચાઈ, વિશ્વાસ અને શ્રદ્ધાના વારિ સિંચન દ્વારા આ વટવૃક્ષને વલ્લભીપુર-ભાવનગર-સુરત-મુંબઈ જેવા ક્ષેત્રોમાં પ્રસરાવેલ છે તેના થડ એટલા ઉંડા અને સ્થિર છે કે તેનું મુળ શોધવું મુશ્કેલ છે.

► P.T.O.

જેના હૃદયમાં સદાય વહેતી, વાત્સલ્ય ગંગા ભલી; જેની વાણીમાં સદાયે વહેતી, શર્કરા સમ શબ્દ નર્મદા;
જેના રોમેરોમમાં સદાયે વસતી; અમ કલ્યાણ ભાવના; એવા શ્રી માતના પુનિત ચરણે સદા હોજો અમ વંદના.

ધર્મનિષ્ઠ-ઉત્તમ-આતિથ્ય સત્કાર તથા સર્વ પ્રત્યેના સમભાવ જેવા ઉત્તમ ગુણોને લઈ તેઓશ્રીએ જીવન દરમિયાન સર્વત્ર ચંદનની સુવાસ પ્રસરાવી છે. કુટુંબ અને સમાજ તથા ગામના અનેક પ્રશ્નોને પોતાની આગવી સમજણ શક્તિ અને સમાધાનકારી વૃત્તિને લઈને સરળતા પૂર્વક ઉકેલતા રહ્યા હતા.

આજે શ્રદ્ધાંજલીના પ્રસંગે અમારા પૂજ્ય માતૃશ્રીનો વિયોગ હોવા છતાં અમારી આંખમાં વિષાદ કે આંસુ નથી - હૈયે શોકનો ડુમો નથી. આંખ અને અંતરમાં આપની અનેક વિધ સ્મૃતિઓ ઉભરાય છે, જેવી કે સચુક્ત પરિવારમાં વરસીતપ, ઉપધાન તપ, ૫૦૦ આયંબિલ, સિદ્ધિતપ, માસદામણ, ૪૫ ઉપવાસ તથા અનેક તપસ્યાઓ તથા અનેકવાર તિર્થયાત્રા પ્રસંગો મહા મહોત્સવ પૂર્વક ઉજવેલ છે. તથા પરિવારમાં અનંત લબ્ધિનિધાન શ્રી ગુરુ ગૌતમસ્વામિ, પરમ ઉપકારી શાસન સમ્રાટ પ.પૂ. આ.ભ. વિજય નેમિસૂરીશ્વરજી મ.સા. તથા પ.પૂ. આ. ભ. વિજય વિજ્ઞાનસૂરીશ્વરજી મ.સા. તથા પ.પૂ.આ.ભ. વિજય કસ્તુરસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની પ્રતિમા ભરાવી અને મહા મહોત્સવપૂર્વક પ્રતિષ્ઠા કરી (સં. ૨૦૪૩) અને પ.પૂ.આ.ભ. નરેન્દ્રસાગરસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની નિશ્રામાં (સં. ૨૦૫૩) અજારા તિર્થે (ઉના) તથા વલ્લભીપુર માં ૧૦૦મી સાલગીરી પ્રસંગે (સં. ૨૦૫૯) પ્રથમવાર વિશાળ સંખ્યામાં અહમતપની આરાધના કરાવી છે. તો સુરતમાં પ.પૂ. ગુપ્તધરાશ્રીજી મ.સા.ની શુભ નિશ્રામાં (સં. ૨૦૬૨) વિશાળ સંખ્યામાં અહમતપની આરાધના કરાવી છે તેમજ વલ્લભીપુર થી પાલીતાણા ઇરિપાલિત સંઘ-ભાવનગર-ઘોઘા બે વખત છ'રિ પાલિત સંઘ તેમજ સુરત-સમેતશિખર સંઘના સંઘપતિ બની અને વલ્લભીપુર થી ૭ કિલોમીટરે અયોધ્યાપુરમ તીર્થ ની સમગ્ર ભૂમિ દાન કરી જીવન ધન્ય બનાવ્યું છે અને આવા સુકૃત્યો દ્વારા શાસન પ્રભાવના દ્વારા શાસન અને કુટુંબની શાન વધારી છે.

છેલ્લે વલ્લભીપુર જેવા નાના ગામમાં પૂજ્ય સાધ્વીજી મ.સા. ૧૮ ઠાણા નો અષાઢ સુદ-૨ (સં. ૨૦૬૭) નો ભવ્ય ચાર્તુમાસ પ્રવેશ કરાવી તથા ચાર્તુમાસનો સમ્પૂર્ણ લાભ લઈ આપે અચાનક જ વિદાય લીધી છે.

આજે આપની પૂણ્યતિથિએ આપની પાસેથી મળેલા સુસંસ્કારોને લઈ આપની કાયમી સ્મૃતિ તથા આપના પૂણ્યાર્થે આપે જ એકત્ર કરેલી લક્ષ્મીનો સદ્ઉપયોગ કરીને અમારા ઉપર આપના સાગર જેવા મહાન ઉપકારોના બદલામાં માત્ર બિંદુ જેટલો અમારો આ નમ્ર પ્રયત્ન છે. આ અમારી કુલ પાંખડી સ્વરૂપે અર્પણ કરેલી આપના શ્રી ચરણોમાં શ્રદ્ધાંજલી છે.

અંતમાં, આપ અમારી આંખથી અદિઠ હોવા છતાં આપશ્રીની લાગણી, પ્રેમ, શુભેચ્છા, પ્રેરણા અને આશિર્વાદની અવિરત વર્ષા અમારા સહપરિવાર ઉપર વરસતી રહે એજ અંતરની લાગણી.

જે દિવ્ય આત્માના અનુગામી બનાવનું અમારે શિરે આવી પડ્યું છે. ત્યારે અમારી જવાબદારીઓને પહોંચી વળવાની સદ્બુદ્ધિ અને સાર્મથ્ય અમારામાં આવી રહે અને અમારા પૂજ્ય સ્વ. માતૃશ્રીની દીક્ષી અમારા હાથે ઝાંખી ન પડે તેવા આશિર્વાદ પરમ કૃપાળુ જિનેશ્વર ભગવંત, ધર્મગુરુઓ અને વડીલો પાસે માંગીએ છીએ.

-: લિ. :-

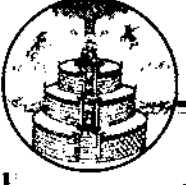
- પુત્રો : લલિત - નરેન્દ્ર - પંકજ - વિપુલ - પરેશ - સંદિપ - શૈલેષ - મનિષ
- પુત્રવધુઓ : અ.સૌ. કિરણ - રેખા - પૂર્વિકા - ધર્મિષ્ઠા - જિતા - આશા - નિશા - હેતલ - રીના પ.પૂ.સા. સ્મિતગિરાશ્રીજી મ.સા. (સંસારીનામ સ્વાતિબેન - ચાને સોનલબેન)
- પુત્રીઓ : અ.સૌ. ભદ્રાબેન - કલ્પનાબેન - ધર્મિષ્ઠાબેન - રૂપલબેન - કાજલબેન
- પૌત્રો પરિવાર : ભવિક, કુલદિપ, અભિષેક, જય, દિપ, કરણ - ધર્મિલ - ઉર્મિલ - વંદન - મહાવીર - હેતાંશ
- પૌત્રી પરિવાર : ધારા - મેઘા - જિનિશા - આયુષી - હેતસ્વી - જિયા - કવિશા

જિન શાસનનાં ઝળહળતાં નક્ષત્રો

વિભાગ-૬

પૂજ્યો-પ્રજ્ઞાવંતો અને પ્રભાવકો-ની આભા અને પ્રભા

શ્રમણસંઘના સમર્થ સુકાનીઓ
 શ્રીમદ્ વિજયભુવનભાનુસૂરીશ્વરજી મહારાજ
 અધ્યાત્મમાર્ગના સાધનાનિષ્ઠ ચારિત્રધરો
 શાસ્ત્રજ્ઞાનના વિદ્યા વારિધિસમા શ્રમણ અધિનાયકો
 સૂરિમંત્રના સાધક સૂરિવરો
 શાસ્ત્રસાહિત્યના સમર્થ સંપાદકો :
 સમકાલીન સર્જક સૂરિવરો
 વિવિધ ધર્મકાર્યો પ્રવર્તાવનારા પ્રભાવક જેનાચાર્ય
 તપ-પરંપરાના સમર્થ સંચમધરો
 જેન શાસનના પુણ્ય પ્રભાવક ધુરંધર આચાર્યો
 કચ્છ-વાગડ સમુદાયના સફળ સૂત્રધારો
 સદીના સમયજ્ઞ જેનાચાર્યો
 ભારતભૂષણ મહાપુરુષો
 સમકાલીન શાસનદીપક સૂરિવરો
 ભદ્રપરિણામી જેનાચાર્યો
 રત્નત્રયીના સાધક શ્રમણો
 જેન શાસનમાં ઉપકારક એવા વંદનીય શ્રમણીઓ
 કચ્છ-વાગડ શ્રમણી સમુદાય
 ધર્મ-ભક્તિમાં શ્રદ્ધાસંપન્ન શ્રાવકો
 વીસમી સદી : વિશેષાધ્યના અધિકારીઓ
 જેન શાસનની ધર્મનિષ્ઠ ગોરવશાળી પ્રતિભાઓ
 જેન શાસનની બહુમુખી પ્રતિભાઓ
 ધર્મોત્થાનમાં પુણ્ય પ્રતિભાઓ

શ્રમણસંઘના સમર્થ સુકાલીઓ

૨૫૦૦ વર્ષનો જૈનશાસનનો ઇતિહાસ એમ કહે છે કે સિદ્ધાંત અને શાસન રક્ષા ખાતર શુદ્ધ પ્રરૂપક ગુણવાળા આ શ્રમણસંસ્થાના સંઘનાયકો અને જ્યોતિર્ધરોને પ્રસંગે પ્રસંગે અનેક તાણાવાણામાંથી પસાર થવું પડ્યું છે. કાળબળની સામે પડકાર ફેંકીને પણ શાસનની આન-શાન વધારી છે. સો ટચના સોના જેવો શાસનનો મૂલ્યવાન વારસો જાળવવામાં આ પ્રતિભાસંપન્ન સંઘનાયકોની રોમાંચક વાતો ઇતિહાસના પાને જોવા મળે છે. પૂર્વે થઈ ગયેલા જૈનાચાર્યોમાં ઘણા અજૈન હતા. અને વર્તમાનમાં પણ કેટલાક જૈનાચાર્યો જૈનેતર છે. નશ્વર વૈભવના આત્મઘાતક-રંગરાગને શાસ્ત્રવચનો દ્વારા ઓળખી સંસારી માયાને ફગાવી દઈ જિનધર્મનું અમૃતપાન કરાવનારા વિક્રમની વીસમી સદીના તીર્થોદ્ધારકો, આગમગ્રંથોના સંશોધકો, અહિંસા ધર્મના પ્રસારકો એવા કેટકેટલા પરમ વંદનીય આદરણીય સંતોને કારણે ભારતભરમાં જૈનધર્મનો વિજયનાદ હમેશા ગાજતો રહ્યો છે.

શ્રી સુધર્માસ્વામીની ૭૧મી પાટે થયેલા

સામ્પ્રતકાલીન શ્રમણસંઘના

મહાન સૂત્રધાર; પ્રથમ પીયૂષપયોનિધિ; પરમ તપસ્વી

પૂજ્ય પંન્યાસ શ્રી મણિવિજયજી દાદા

ચરમ તીર્થપતિ શ્રી મહાવીર પ્રભુએ પચ્ચીસસો વર્ષ પૂર્વે ચતુર્વિધ શ્રી સંઘની સ્થાપના કરી. પ્રભુજી ૭૨ વર્ષનું આયુષ્ય પાળી, અઘાતી કર્મનો નાશ કરી નિર્વાણ પામ્યા. પ્રભુજીની પાટે શ્રી સુધર્માસ્વામીજી આવ્યા. ત્યાર બાદ ચરમ કેવલી શ્રી જંબૂસ્વામીજી આવ્યા. આ પાટપરંપરામાં જગદ્ગુરુ શ્રી વિજયહીરસૂરીશ્વરજી ૫૮મી પાટે થયા. ૬૯મી પાટે પં. શ્રી કીર્તિવિજયજી ગણિ થયા. તેમનો જન્મ ખંભાતમાં સં. ૧૮૧૬માં થયો હતો. તેમણે સં. ૧૮૬૧માં દીક્ષાગ્રહણ કરી હતી. તેમના શિષ્ય પં. કસ્તૂરવિજયજી ગણિ થયા. તેમનો જન્મ સં. ૧૮૩૭માં પાલનપુરમાં થયો હતો. તેમણે સં. ૧૮૭૦માં પૂ. પં. કીર્તિવિજયજી મહારાજ પાસે દીક્ષાગ્રહણ કરી હતી. તેમના શિષ્ય પં. શ્રી મણિવિજયજી દાદા શ્રી સુધર્માસ્વામીની ૭૧મી પાટે થયા.

ગુજરાતની ધરતી પર અનેક પવિત્ર તીર્થો છે, તેમાં ભોયણીજી એક પ્રભાવક અને પવિત્ર તીર્થ છે. ભોયણીજીની બાજુમાં અઘાર નામે ગામ છે. ત્યાં વીશા શ્રીમાળી જ્ઞાતિના જીવણદાસ શેઠ વસતા હતા. તેમના ધર્મપત્નીનું નામ ગુલાબદેવી હતું. સં. ૧૮૫૨ના ભાદરવા સુદમાં ગુલાબદેવીની કુક્ષિએ એક પુત્રરત્નનો જન્મ થયો. બાળકનું નામ મોતીચંદ

પાડ્યું. શાળાનું સામાન્ય શિક્ષણ પ્રાપ્ત કરીને મોતીચંદ પિતાના ધંધામાં જોડાયા અને ધંધાર્થે ખેડા જિલ્લાના પેટલી ગામમાં આવી વસ્યા. આ અરસામાં તેમને સાધુ-શિરોમણિ પં. શ્રી કીર્તિવિજયજી મહારાજનો માતર તીર્થે સમાગમ થયો અને તેમના ઉપદેશથી વૈરાગ્યવાસિત બન્યા. આગળ જતાં દીક્ષા લેવા તત્પર બન્યા. સં. ૧૮૭૭માં પાલી મુકામે પૂ. પં. શ્રી કીર્તિવિજયજી મહારાજે તેમને ૨૫ વર્ષની ભરયુવાન વયે દીક્ષા આપી શ્રી મણિવિજયજી નામે જાહેર કર્યા.

તેઓશ્રી મહાત્મસ્વી અને ઉગ્ર વિહારી હતા. એનાથી પ્રભાવિત થઈને અનેક પુણ્યશાળી આત્માઓ તેમના શિષ્યો બન્યા. સં. ૧૯૧૨માં શ્રી બૂટેરાયજી, શ્રી મૂલચંદજી અને શ્રી વૃદ્ધિચંદજીને દીક્ષા આપી.

બાલ્યાવસ્થાથી જ સદ્ગુણી અને ધાર્મિક વૃત્તિવાળા માબાપના ઉત્સંગમાં ઊછરેલા આ મહાત્માના ગુણોનું શું વર્ણન કરવું! માતાપિતાએ એમના જીવનમાં એવી તો અક્ષય સુવાસ મૂકી કે જે તેમના જીવનપર્યંત અખૂટ રહી. આ વિનીત મુનિવરે પોતાની શારીરિક શક્તિ પહોંચી ત્યાં સુધી નાનામોટાં સર્વની ગોચરી-પાણી વગેરે વૈયાવચ્ચમાં સતત ઉદમ કર્યો. પ્રસન્ન મુખ કદી મ્હાન કર્યું નહીં. સાનુકૂળ-પ્રતિકૂળ પ્રસંગોમાં, વિહારમાં, તપસ્યામાં, કદી પણ વચન કે વદન વિકારી થયાં નહીં. એમના વ્યક્તિત્વમાં મળતાવડા-પણાનો મહાન ગુણ હતો. તેથી ગમે તે સમુદાયના મુનિવર્યો સાથે તેમને હૃદયનો સંબંધ બંધાતો. ૮૬ વર્ષની વૃદ્ધાવસ્થાએ પોતાનું શરીર સાવ અશક્ત હોવા છતાં, પોતાની જરૂરિયાતોની ઉપેક્ષા કરી.

તેમને નવકારવાળી ગણવાનો વિશેષ અભ્યાસ હતો. જ્ઞાનદશામાં જાગ્રત, પ્રમાદના પરિહારી, હઠાગ્રહથી વેગળા રહી, જ્ઞાનાદિ આચારનું સેવન કરતાં જ્યાં સુધી શારીરિક સ્થિતિ નભી શકી ત્યાં સુધી અપ્રતિબદ્ધ વિહાર કરી, તપસ્યાઓ કરી, સમાચારીનું શુદ્ધ યથાર્થ આરાધન કરી, અક્રિયન નિર્લેપ એવા આ બાળબ્રહ્મચારી મહાત્માએ લગભગ ૫૯ વર્ષ પર્યંત વિશુદ્ધ ચારિત્ર પાળી ભવ્ય જીવોને ધર્મપરાયણ કર્યાં. જિંદગીભર આરાધનાપૂર્વક ખરેખરું કાર્ય કર્યું. અણાહારી પદના આ સાચા અભિલાષીએ જીવનમાં ઘણી વાર ચારે આહારનો ત્યાગ કરી, અણાહારીપદ માટે સતત પ્રયત્ન સેવી, છેવટે આઠમને દિવસે પણ ચારે આહારનો ત્યાગ કર્યો અને પૂજ્યશ્રી સં. ૧૯૩૫માં આસો સુદ ૮ને દિવસે કાળધર્મ પામ્યા. તેઓશ્રીએ સં. ૧૯૭૭માં દીક્ષા ગ્રહણ કરી; સં. ૧૯૨૨ના જેઠ સુદ ૧૩ને દિવસે પંચાસપદ અર્પવામાં આવ્યું. સં. ૧૯૨૩માં તેમને હસ્તે શ્રી મુક્તિવિજયજીને ગણિપદ આપવામાં આવ્યું. વર્તમાનમાં લગભગ ૧૦૦૦થી વધુ સાધુઓ પૂ. મણિવિજયજીદાદાના પરિવારમાં વિચરે છે.

સૌજન્ય : સુશીલાબેન કે. શાહ ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ,
કાંકરીયા અમદાવાદ

સંવેગી શિરતાજ-મહા યોગીરાજ

પૂ. શ્રી બુદ્ધિવિજયજી (બૂટેરાયજી) મ.

પંજાબ, રાજસ્થાન અને ગુજરાતમાં જૈનશાસનનો ડંકો વગાડનાર પંજાબી સાધુઓમાં શ્રી બૂટેરાયજી મહારાજ પ્રથમ પંક્તિમાં બિરાજે છે. તેઓ ધર્મગ્રંથોના ઊંડા અભ્યાસી અને ક્રિયાકાંડમાં નિપુણ સાધુવર્ધ હતા.

શ્રી બૂટેરાયજી મહારાજ જન્મે શીખ હતા. તેમનો જન્મ વિ. સં. ૧૮૬૩માં લુધિયાણા નજીક દુલવા ગામમાં થયો હતો. તેમનું જન્મનામ બુટ્ટાસિંહ હતું. માતાનું નામ કમાદે અને પિતાનું નામ ટેકસિંહ હતું. માતા કમાદેને સુસ્વપ્નથી સૂચિત એક પુત્ર જન્મ્યો. એટલે માતાને મનોમન એવી પ્રતીતિ તો હતી જ કે પુત્ર અસાધારણ હશે. એમાં બાળક બુટ્ટાસિંહને ધાર્મિક વાચન અને ક્રિયાકાંડમાં વિશેષ રુચિ હતી. તે જોઈને માતાને પોતાની શ્રદ્ધા દેઢ થતી દેખાતી હતી.

બુટ્ટાસિંહનું મન તત્કાલીન શીખ ધર્મના સાધુઓ કરતાં જૈન યતિઓ અને સ્થાનકવાસી સાધુઓ પ્રત્યે વધુ આકર્ષાયું હતું. માતાના આશીર્વાદ લઈ, ઘર છોડી નીકળેલા બુટ્ટાસિંહે

અનેક સાધુઓનો સમાગમ કર્યો. વિ. સં. ૧૮૮૮માં દિલ્હીમાં એક સ્થાનકવાસી સાધુ પાસે દીક્ષા લઈ શ્રી બૂટેરાયજી મહારાજ નામે જાહેર થયા. શ્રી બૂટેરાયજીનું પ્રથમ લક્ષ્ય સંસ્કૃત અને અર્ધમાગધી ભાષાનું જ્ઞાન સંપાદન કરીને શાસ્ત્રોનું ઊંડું અધ્યયન કરવાનું હતું. આ પરિશીલનનાં સુફળ પ્રાપ્ત થયાં. તેનાથી સમગ્ર જૈનશાસનમાં એક મહાન ક્રાંતિ આવી. તેમણે સ્થાનકવાસી સંપ્રદાયને માન્ય એવા બત્રીસ આગમોનું ઝીણવટપૂર્વક વારંવાર અધ્યયન કર્યું. આ કમ પાંચેક વર્ષ ચાલ્યો. પરિણામસ્વરૂપ, તેમના મનમાંથી મૂર્તિપૂજાનો વિરોધ નીકળી ગયો.

જન્મે શીખસંતાન હોવાથી તેમનું મનોબળ ખૂબ દૃઢ હતું. પોતાને યોગ્ય લાગે તે મત વ્યક્ત કરતાં તેઓ કદી અચકાતા નહીં. પરિણામે અનેક વારના શાસ્ત્રાધ્યયનને આધારે મૂર્તિપૂજા અને મુહપત્તિના પ્રશ્નોને તેમણે હિંમતપૂર્વક જાહેર કર્યા અને તે પ્રમાણે અનુસરવાનો અનુરોધ કર્યો. પરિણામે, શિયાલકોટ, પતિયાલા, પપનાખા, અમૃતસર, પસરૂર, રામનગર, અંબાલા આદિ અનેક સ્થળોએથી તેમને અનુસરનારા સંઘો થયા. એમાં બે પ્રખર શિષ્યોનો ઉમેરો થયો. સં. ૧૯૦૨માં શિયાલકોટમાં મૂલચંદને દીક્ષા આપી અને સં. ૧૯૦૮માં રામનગરમાં વૃદ્ધિચંદને દીક્ષા આપી. આ ત્રિપુટીએ સત્યધર્મની મશાલ પ્રજ્વલિત કરી જૈનશાસનના પ્રચાર-પ્રસાર માટે વિહાર આદર્યો. સં. ૧૯૧૧માં સિદ્ધાયલજીની યાત્રાએ આવ્યા. ભાવનગર ચાતુર્માસ કર્યું. અહીં પૂજ્યપાદ ઉપાધ્યાયજી શ્રી યશોવિજયજી મહારાજના સાહિત્યનું અવગાહન કર્યું. એ ચોમાસું વિતાવીને સં. ૧૯૧૨માં અમદાવાદ મુકામે પૂ. મણિવિજયજી દાદા પાસે સંવેગી દીક્ષા લીધી. શેઠ પ્રેમાભાઈ, હેમાભાઈ, દલપતભાઈ આદિ તેમના શ્રાવકો થયા. આ ત્રિપુટીએ ગુજરાતમાં રહીને યતિઓ સામે જેહાદ જગાવી. સંવેગી ધર્મની વિજયપતાકા ફરકાવી. સાધુઓને સમ્માનનીય સ્થિતિ આપી. છ વર્ષ જેટલા લાંબા સમય સુધી પંજાબમાં વિચરી ધર્મ પ્રત્યેના વાદવિવાદ અને મતભેદો શમાવ્યા. સં. ૧૯૨૮માં પુનઃ ગુજરાતમાં પધાર્યા ત્યારે તેમના શિષ્ય આત્મારામજી મહારાજ સાથે ૧૭ સાધુઓએ સંવેગી દીક્ષા ગ્રહણ કરી, એ એક ઐતિહાસિક ઘટના હતી.

તેઓશ્રી શિષ્ય-પ્રશિષ્ય આદિનો વિશાળ સમુદાય ઊભો કરી શક્યા હતા. એ સત્યવીર મહાયોગી સં. ૧૯૩૯માં અમદાવાદમાં કાળધર્મ પામ્યા. એ શીખસંતાનને ધન્ય છે, જે શ્રી મહાવીર પ્રભુના શાસનમાં સંઘનાયક બન્યા!

વીસમી સદીના, જૈનશાસનના રાજા

પૂ. ગણિવર્ય શ્રી મુક્તિવિજયજી (મૂળચંદજી) મહારાજ

વીસમી સદીના જૈન-શાસનના રાજા તરીકે ઓળખતા તે પૂ. ગણિવર્ય શ્રી મુક્તિ-વિજયજી (મૂળચંદજી) મહારાજ જૈનશાસનના ગગનમાં એક તેજસ્વી તારલા હતા.

પૂ. મૂળચંદજી મહારાજનો જન્મ પંજાબમાં શિયાલકોટમાં વિ. સં. ૧૮૮૬માં ભાવડા જૈન જ્ઞાતિમાં ઉપકેશ વંશમાં બરડા ગોત્રમાં થયો હતો. તેમના પિતાનું નામ સુખા શાહ અને માતાનું નામ બકોરાબાઈ (મહતાબદેવી) હતું. બાળક મૂળચંદ નાનપણથી જ બહુ તેજસ્વી હતા. દેખાવે શક્તિશાળી અને પ્રતિભાશાળી લાગતા. નાનપણથી જ વ્યાવહારિક શિક્ષણ સાથે સ્થાનકમાં જવાની ટેવ પડી. સામાયિક કરે, પ્રતિક્રમણ કરે અને 'થોકડા'નો મુખપાઠ કરે. આગળ જતાં, સાધુઓનો પરિચય પ્રગાઢ થતાં નિયમ લેવાની ઈચ્છાઓ જાગી અને એક સમય એવો આવ્યો કે તેમને દીક્ષા લેવાની ભાવના થઈ. માતાપિતાએ પ્રસ્તાવને સહર્ષ અનુમોદન આપ્યું. સોળ વર્ષની ઉંમરે સં. ૧૯૦૨માં ઋષિ બૂટેરાયજી મહારાજના વરદ્ હસ્તે દીક્ષા ગ્રહણ કરી.

શ્રી બૂટેરાયજી મહારાજ અને મૂળચંદજી મહારાજ-બંને ગુરુશિષ્ય-ઘણી ક્રાંતિકારી વિચારસરણી ધરાવતા હતા. એને લીધે શાસનમાં પેસી ગયેલી આચાર શિથિલતાઓ અને કુરીતિઓ નાબૂદ થઈ શકી. જિનપ્રતિમાની પૂજા કરવી કે નહીં તથા મુહપત્તિ બાંધવી કે નહીં, તે વિશે સમાધાન ન થતાં સં. ૧૯૦૩માં પંજાબમાં રામનગરમાં મુહપત્તિનો દોરો તોડી નાખ્યો. એથી સંઘમાં ઘણો ઉદાપોહ થયો, પરંતુ પોતાની શંકાના સમાધાન માટે બૂટેરાયજી મહારાજ પોતાના બે શિષ્યો શ્રી મૂળચંદજી અને શ્રી વૃદ્ધિચંદજી સાથે એક હજાર માઈલ કરતાં પણ વધુ અંતરનો કઠિન અને ઉગ્ર વિહાર કરીને પૂ. મણિવિજયજી દાદા પાસે અમદાવાદ આવ્યા. તેઓશ્રીના સત્સંગથી અત્યંત પ્રભાવિત થઈને, ત્રણેએ પૂ. દાદા પાસેથી ફરી સંવેગી દીક્ષા લેવાનો નિર્ણય કર્યો. શત્રુંજય મહાતીર્થની યાત્રા કરીને સં. ૧૯૧૨માં અમદાવાદમાં આવીને ત્રણેએ સંવેગી દીક્ષા લીધી. શ્રી બૂટેરાયજીનું નામ બુદ્ધિવિજયજી, શ્રી મૂળચંદજીનું નામ મુક્તિવિજયજી અને શ્રી વૃદ્ધિચંદજીનું નામ વૃદ્ધિવિજયજી રાખવામાં આવ્યું.

ગુજરાતમાં એ સમયે સાચા ત્યાગી-સંવેગી સાધુઓની સંખ્યા ઘણી જ ઓછી થઈ ગઈ હતી. કઠિન સાધનામાર્ગ અને પ્રતિકૂળ સંજોગોને કારણે સમગ્ર ગુજરાત, સૌરાષ્ટ્ર, કચ્છ અને રાજસ્થાન તેમ જ પંજાબમાં-કુલ મળીને પચીસથી ત્રીશ જેટલા જ સંવેગી સાધુઓ છૂટાછવાયા વિચરતા હતા. યતિ અને શ્રીપૂજ્યની સંખ્યા ઉત્તરોત્તર વધતી જતી હતી. મોટાં નગરોમાં તેઓનું બળ પણ ઘણું વધ્યું હતું. પંજાબથી આવેલા આ ત્રણ સાધુમહારાજોએ જૈન સાધુસમાજમાં એક ક્રાંતિકારી પગલું ભર્યું અને એને લીધે શ્રી બૂટેરાયજી મહારાજ સંવેગી દીક્ષા ધારણ કરી જ્યારે પંજાબમાં પાછા ફર્યા ત્યારે ત્યાં ઘણો બળભળાટ મચી ગયો, પરંતુ તેઓશ્રીના પ્રભાવથી પંજાબના વતની અને જન્મે બ્રહ્મક્ષત્રિય એવા આત્મારામજી મહારાજ અને એમની સાથે ૧૮ સાધુઓ પણ પંજાબમાંથી વિહાર કરીને ગુજરાતમાં આવ્યા અને સંવેગી દીક્ષા ધારણ કરી, આમ, પંજાબી સાધુઓનો ગુજરાત પર મોટો ઉપકાર થયો.

પ્રખર ચારિત્રપાલક સાધુભગવંત મૂળચંદજી મહારાજ સં. ૧૯૪૪નું ચોમાસું પાલિતાણામાં, ગિરિરાજ શત્રુંજયની છાયામાં, વિતાવતા હતા ત્યારે તેઓશ્રીની તબિયત બગડી. શિષ્યપરિવાર સાથે ભાવનગર પધાર્યા. વૃદ્ધિચંદજી મહારાજ ખડે પગે વૈયાવચ્ચ કરવા લાગ્યા. સં. ૧૯૪૫ના માગશર સુદ દને દિવસે બપોરે ૩-૨૦ કલાકે ૫૯ વર્ષની વયે પૂજ્યશ્રીએ દેહ છોડ્યો. ભાવનગરના સંઘે દાદાસાહેબના પ્રાંગણમાં તેમના પાર્થિવ દેહનો અગ્નિસંસ્કાર કર્યો અને ત્યાં જ આ મહાન પ્રભાવકનું સમાધિમંદિર બંધાવ્યું.

સદ્ગુણોથી શોભતા સમર્થ શાસનરત્ન

પૂ. મુનિરાજશ્રી વૃદ્ધિવિજયજી (વૃદ્ધિચંદજી) મહારાજ

ગઈ કાલના તેમ જ આજના કેટલાય પ્રખર આચાર્યો તેમ જ મુનિવરોનું ગુરુપદ શોભાવનાર પરમ પ્રતાપી શ્રી વૃદ્ધિચંદજી મહારાજ તેમની ક્રિયા-તત્પરતા, શાંતિપ્રિયતા અને નિરાભિમાનીપણને લીધે જૈનશાસનમાં જાણીતા છે.

તેઓશ્રીનો જન્મ પંજાબમાં લાહોર જિલ્લામાં રામનગર શહેરમાં વિ. સં. ૧૮૯૦ના પોષ સુદ ૧૧ને દિવસે થયો હતો. પિતાનું નામ ધર્મજશ અને માતાનું નામ કૃષ્ણાદેવી હતું. તેમનું પોતાનું સંસારીનામ કૃપારામ હતું. જ્ઞાતિએ ઓસવાલ હતા. કૃપારામ ગામઠી નિશાળે અભ્યાસ કરી ચૌદ વર્ષની ઉંમરે દુકાને

બેઠા. એ સમયે પંજાબમાં હુંદક મતનું પ્રાબલ્ય હતું. ધર્મવૃત્તિવાળા કૃપારામ પણ તે મતની ક્રિયાઓ કરવા લાગ્યા. દરમિયાન કૃપારામનું વેવિશાળ કરવામાં આવ્યું હતું પણ કોઈ કારણસર તે તૂટ્યું. બીજે ઠેકાણે વાત ચાલતી હતી, પણ તે મુલતવી રહી. આ વખતે સં. ૧૯૦૩માં પૂ. બૂટેરાયજી મહારાજે મુનિ મૂળચંદજી તથા શ્રી પ્રેમચંદજી સાથે હુંદક મતનો ત્યાગ કર્યો. કૃપારામમાં વૈરાગ્યભાવના જાગી. સં. ૧૯૦૫માં દીક્ષા લેવાનો વિચાર કર્યો, પણ તે પાર પડ્યો નહીં, પરંતુ બૂટેરાયજી મહારાજે સં. ૧૯૦૮માં અષાઢ સુદ ૧૩ને દિવસે દિલ્હીમાં દીક્ષા આપી તેમને શ્રી વૃદ્ધિચંદજી નામે ઘોષિત કર્યા.

શ્રી વૃદ્ધિચંદજી મહારાજે દીક્ષા ગ્રહણ કરીને અભ્યાસ અને ભક્તિમાં ખૂબ ધ્યાન આપ્યું. પછી તેઓ ગુજરાતમાં આવ્યા. અહીં તેઓશ્રીની પુણ્યપ્રતિભા ખૂબ વિસ્તરી. સં. ૧૯૧૨માં અમદાવાદમાં શ્રી બૂટેરાયજી મહારાજ, શ્રી મૂળચંદજી મહારાજ અને શ્રી વૃદ્ધિચંદજી મહારાજની વડીદીક્ષા પં. શ્રી મણિવિજયજી દાદા પાસે થઈ. શ્રી વૃદ્ધિચંદજીનું નામ મુનિશ્રી વૃદ્ધિવિજયજી રાખવામાં આવ્યું. આ પછી તેઓશ્રીએ ગ્રામાનુગ્રામ વિહાર કરીને ધર્મોપદેશ આપવા માંડ્યો, તેમ જ શાસનહિત માટે અનેક કાર્યો કરવા માંડ્યા. તેમની વાણી અતીવ મધુર અને પ્રભાવી હતી. વળી તેઓશ્રી એટલા નમ્ર હતા કે કોઈની સામે સહેજ પણ કડક વલણ દાખવતા નહીં. શ્રી બૂટેરાયજી મહારાજના સ્વર્ગવાસ પછી શ્રી મૂળચંદજી મહારાજ, કે જેઓ તેમના ગુરુભાઈ હતા તેમને વડીલ માન્યા અને તેમના ભક્તિવિનયમાં પોતાની મહત્તા સમજી. શત્રુંજય અંગેની લડતમાં તેઓશ્રીએ આગવું કાર્ય કર્યું. ભાવનગરમાં સંઘ વચ્ચે ચાલતા ઝગડા મિટાવ્યા. ‘જૈનધર્મ પ્રસારક સભા’ તથા ‘જૈન ધર્મપ્રકાશ’ માસિક પણ તેઓશ્રીની સદ્ભાવનાનું ફળ છે.

પૂજ્યશ્રી દીક્ષા લીધા પછી પંજાબમાં ત્રણ વર્ષ રહ્યા. સં. ૧૯૧૧માં ગુજરાતમાં આવ્યા. પછી પંજાબ ગયા જ નહીં. ગુજરાતમાં ૩૮ ચોમાસામાં અડધોઅડધ તો ભાવનગરમાં જ કર્યા. બાકીનાં વલ્લભીપુર, પાલિતાણા, અમદાવાદ વગેરે સ્થાને કર્યા. જીવનની છેલ્લી ઘડી સુધી જૈન વિદ્યાશાળા તેમ જ પાઠશાળા માટે ચિંતા સેવ્યા કરી.

સં. ૧૯૪૮માં વ્યાધિએ જોર કર્યું. ‘અરિહંત સિદ્ધ સાહુ’ના ધ્યાનમાં વૈશાખ સુદ ૩ની રાતના ૯-૩૦ કલાકે ભાવનગરમાં દેહોત્સર્ગ કર્યો. તેમનાથી દીક્ષિત થયેલા પં. શ્રી ગંભીરવિજયજી, શ્રી ધર્મસૂરિજી (કાશીવાળા), શ્રી વિજયનેમિ-સૂરિજી આદિ સાધુઓ હતા.

ન્યાયાભોનિધિ, કુવાદિતિમિસ્તરણી

પૂ. આચાર્યદેવ શ્રી વિજયાનંદસૂરીશ્વરજી (શ્રી આત્મારામજી) મહારાજ

પ્રકાંડ પંડિત પૂ. આત્મારામજી મહારાજ પંજાબ અને ગુજરાતની ધરતી પર ભવ્ય અને વિશાળ શાસનપ્રભાવના પ્રસરાવનાર મહાન સાધુ હતા. છેલ્લા બે સૈકામાં થયેલા બહુશ્રુત પ્રભાવક જૈનાચાર્યોમાં આત્મારામજી મહારાજનું સ્થાન મુખ્ય છે.

પૂ. આત્મારામજી મહારાજ જન્મે કપૂર બ્રહ્મક્ષત્રિય જાતિના હતા. તેઓશ્રીનો જન્મ વિ. સં. ૧૮૮૨ના ચૈત્ર સુદ ૧ ને મંગળવારે પંજાબમાં જીરાનગર નજીક લહેરા ગામમાં થયો હતો. તેમનું જન્મનામ દિત્તારામ હતું. માતાનું નામ રૂપાદેવી અને પિતાનું નામ ગણેશચંદ્ર હતું. પિતા ગણેશચંદ્ર મહારાજા રણજીતસિંહના સૈનિક હતા. લહેરાના જાગીરદાર અત્તરસિંહ શીખ ધર્મગુરુ હતા. એમની ઈચ્છા દિત્તાને શીખ ધર્મગુરુ બનાવવાની હતી, પરંતુ ગણેશચંદ્ર એકના એક પુત્રને સાધુ બનાવવાની ઈચ્છા ધરાવતા ન હતા. તેથી અત્તરસિંહે તેમને જેલમાં પૂર્યા. જેલમાંથી ભાગીને તે અત્તરસિંહ સામે બહારવટે ચડ્યા અને એક વખત ઉપરીઓની સાથે ઝપાઝપીમાં ગોળી વાગવાથી મૃત્યુ પામ્યા, પરંતુ દિત્તારામના લલાટે સંસારત્યાગની રેખા લખાયેલી હતી તે તેઓ ભૂંસી શક્યા નહીં. પિતાના મિત્ર જોધમલ ઓસવાલને ત્યાં ઊછરતા દિત્તાને જૈન સાધુઓનો સંપર્ક થતો રહ્યો. સામાયિક-પ્રતિક્રમણ આદિ ધાર્મિક ક્રિયાઓમાં રસ પડવા માંડ્યો. આગળ જતાં, લહેરામાં આવેલા બે સ્થાનકવાસી જૈન સાધુઓ ગંગારામજી મહારાજ અને જીવણરામજી મહારાજની છાપ દિત્તાના મન ઉપર અમીટ પડી. એમણે દીક્ષા લેવાનો સંકલ્પ કર્યો. જોધમલ ઓસવાલની નામરજી છતાં દિત્તાને દીક્ષા માટે સંમતિ આપવી પડી. વિ. સં. ૧૮૧૦માં ૧૮ વર્ષની વયે માલેરકોટમાં જીવણલાલજી મહારાજના હસ્તે દીક્ષા લીધી અને આત્મારામજી નામ રાખવામાં આવ્યું.

પૂ. આત્મારામજી મહારાજ અત્યંત પ્રભાવશાળી યુવાન સાધુ હતા. અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રત્યે તેમને અપાર લાગણી હતી. તેમની ગ્રહણશક્તિ અને સ્મરણશક્તિ અજોડ હતી. રોજની ૩૦૦ ગાથાઓ કંઠસ્થ કરી શકતા. અર્ધમાગધી અને સંસ્કૃત ભાષાનું શાસ્ત્રીય જ્ઞાન સંપાદન કરીને આગમોના કેટલાક પાઠોના ખોટા અર્થો સુધારવાનું ભગીરથ કાર્ય તેમના હાથે થયું. આગમના ગ્રંથો ઉપરાંત વેદો, ઉપનિષદો, પુરાણો, ભગવદ્ ગીતા, રામાયણ, મહાભારત, શંકરભાષ્ય આદિ હિન્દુ ધર્મના, તેમ જ કુરાન અને

બાઈબલ જેવા અન્ય ધર્મગ્રંથોનું તેમણે ઊંડું પરિશીલન કર્યું હતું. ઈ. સ. ૧૯૮૩માં શિકાગોમાં ભરાયેલી વિખ્યાત સર્વધર્મ પરિષદમાં ભાગ લેવા માટે જૈન ધર્મના પ્રતિનિધિ તરીકે પૂજ્ય આચાર્યપ્રવરને આમંત્રણ મળ્યું હતું, પરંતુ જૈનસાધુ સમુદ્ર પાર જતા ન હોવાથી એ પરિષદ માટે મહુવાના યુવાન બેરિસ્ટર શ્રી વીરચંદ્ર રાઘવજી ગાંધીને તૈયાર કરીને મોકલવામાં આવ્યા હતા. આ માટે તેઓશ્રીએ તૈયાર કરેલો 'શિકાગો પ્રશ્નોત્તર' નામનો ગ્રંથ જૈનધર્મના પાયાના સિદ્ધાંતો પર ઘણો પ્રકાશ પાડે છે. આ પરિષદમાં પૂ. આત્મારામજી મહારાજ ગયા હોત તો સ્વામી વિવેકાનંદ સાથે મેળાપ થાત! પૂ. આત્મારામજી મહારાજ જે તેઓનું સ્થાનકવાસી નામ છે અને શ્રી વિજયાનંદસૂરિ તેઓનું સંવેગી દીક્ષા પછી આચાર્ય થયા બાદનું નામ છે. આ બંને નામનો સંયુક્ત પ્રભાવ પંજાબ, રાજસ્થાન, ગુજરાત આદિ પ્રાંતોમાં એટલો અસરકારક રહ્યો કે બંને સંયુક્ત નામે 'આત્માનંદ' નામની અનેક શાળાઓ, કોલેજો, પાઠશાળાઓ, પુસ્તકાલયો, દવાખાનાંઓ, ધર્મશાળાઓ આદિની સ્થાપના થઈ. પંજાબમાં તો જ્યાં જઈએ ત્યાં 'આત્માનંદ'નું જ નામ ગુંજતું હોય!

સં. ૧૯૧૦માં દીક્ષા ગ્રહણ કર્યા પછી તેઓશ્રી ૧૭ સાધુઓ સાથે ગુજરાતમાં આવ્યા. ૨૨ વર્ષના દીક્ષાપર્યાય પછી સં. ૧૯૩૨માં બૂટેરાયજી મહારાજ પાસે સંવેગી દીક્ષા લીધી. એ જમાનામાં આ એક ઐતિહાસિક ઘટના હતી. સં. ૧૯૩૨નું ચાતુર્માસ ભાવનગર કરીને તેઓશ્રી રાજસ્થાનમાં થઈ પંજાબમાં પાંચ વર્ષ વિચર્યા. ત્યાર બાદ પાછા ગુજરાતમાં, અમદાવાદ, સુરત, રાધનપુર, મહેસાણા, પાલિતાણા આદિ સ્થળોએ ચાતુર્માસ કર્યા. સમગ્ર જૈનસમાજ પર પૂજ્યશ્રીનો ખૂબ જ પ્રભાવ હતો.

સાઠ વર્ષના આયુષ્યમાં તેઓશ્રીએ અનેક ભગીરથ કાર્યો કર્યા. લોકોમાં ધર્મ પ્રત્યેની અદ્ભુત જાગૃતી આણી. શિક્ષણ અને સંસ્કારના ક્ષેત્રે અનેક સમાજોપયોગી કાર્યોની—પ્રવૃત્તિઓની રચના કરી. જ્યાં જ્યાં વિચર્યા ત્યાં ત્યાં વ્યક્તિ, કુટુંબ, સંસ્થા કે સંઘના વ્યક્તિગત કે સામૂહિક પ્રશ્નોનાં નિરાકરણ કર્યા. એ મહામના સાધુશ્રેષ્ઠ સં. ૧૯૫૩ના ચાતુર્માસ માટે ગુજરાનવાલા (હાલ પાકિસ્તાનમાં) તરફ વિહાર કરતા હતા ત્યાં તેમની તબિયત બગડી. ઉગ્ર વિહાર થઈ શક્યો નહીં. હાંફ ચડવા લાગ્યો. ગુજરાનવાલા પહોંચ્યા. જેઠ સુદ ૭ને દિવસે સાંજે પ્રતિક્રમણ કર્યા પછી રાત્રે એકદમ ન્યાસ ચડ્યો. તેઓશ્રી ઊઠીને આસન ઉપર બેઠા. શિષ્યમંડળ દોડી આવ્યું. તેમણે આસન ઉપર બેસીને ત્રણ વાર 'અર્હનુ, અર્હનુ,

અર્હનુ' એમ મંત્રોચ્ચાર કર્યો અને બોલ્યા, “લો ભાઈ, અબ હમ ચલતે હૈં સબ કો ખમાતે હૈં.” અને તેઓશ્રીના ભવ્યાત્માએ નશ્વરદેહ છોડી દીધો. પૂજ્યશ્રીના કાળધર્મ પામ્યાના સમાચાર જોતજોતાંમાં સમગ્ર ભારતવર્ષમાં ફેલાઈ ગયા. અનેક સ્થળે તેઓશ્રીની પ્રતિમાની અને પાદુકાની સ્થાપનાઓ થઈ. શત્રુંજય તીર્થ અને ગિરનાર તીર્થ પર પણ પૂજ્યશ્રીની પ્રતિમાઓ સ્થાપવાનો નિર્ણય થયો છે બરાબર એ તેમની અક્ષરકીર્તિનું ઉજ્જવળ દેષાંત છે.

સૌજન્ય : આ શ્રી મુકિતપ્રભસૂરિ મ.ની પ્રેરણાથી ગુરુભક્તોના તરફથી

વચનસિદ્ધ વિભૂતિ

પૂ. ઉપાધ્યાય શ્રી વીરવિજયજી ગણિવર્ય

જન્મ : સં. ૧૯૦૮ : પડવા ગામ (ભાવનગર).
દીક્ષા : સં. ૧૯૩૫ અંબાલા (પંજાબ). ઉપાધ્યાયપદ : સં. ૧૯૫૭ (પાટણ). સ્વર્ગવાસ : સં. ૧૯૭૫ (અંબાત).

પૂજ્ય ઉપાધ્યાય શ્રી વીરવિજયજી ગણિવર શાંતિની મૂર્તિ સમા હતા. પ્રેરણાનું કેન્દ્રસ્થાન હતા. તેઓશ્રી ભાવનગર પાસેના બાડી-પડવાના વતની હતા. ભાવસાર જ્ઞાતિમાં જન્મ્યા હતા. પૂ. મુનિવર શ્રી થોભણવિજયજી મહારાજના પરિચયથી વૈરાગ્યવાસિત બન્યા હતા. લગ્ન થયાને થોડો સમય થયો હતો, છતાં સંયમના રાગે પંજાબમાં દીક્ષા લેવા માટે ગયા, પરંતુ સંબંધીઓને બબર પડતાં પંજાબમાંથી પાછા લઈ આવ્યા. તેમના માતૃશ્રીએ કહ્યું કે, “તું મારે એકનો એક પુત્ર છે. મારી સંભાળ કોણ લે? તારે પુત્ર થાય પછી દીક્ષા લેવી હોય તો ખુશીથી લેજે.” વીરજીભાઈએ માતાની આ વાત કબૂલ રાખી.

એક વખત વીરજીભાઈ આઠ આના અને તપેલી લઈને ઘી લેવા માટે જતા હતા, ત્યાં રસ્તામાં એક બ્રાહ્મણે સમાચાર આપ્યા કે, “વીરજી! તારી વહુએ દીકરાને જન્મ આપ્યો છે.” બસ, આ સાંભળી હાથમાંની તપેલી અને આઠ આના પેલા બ્રાહ્મણને આપી દીધાં અને કહ્યું કે, “મારી માતાને કહેજો કે વીરજી દીક્ષા લેવા ગયો.” આ સમાચાર મળતાં માતાને પણ ખાતરી થઈ કે હવે વીરજી પાછો નહીં આવે. વીરજીભાઈ સીધા પંજાબ પહોંચ્યા. અંબાલામાં પૂ. આત્મારામજી મહારાજે તેમને દીક્ષા આપી અને પોતાના શિષ્ય જાહેર કર્યા. દીક્ષા ગ્રહણ કરીને મુનિશ્રી વીરવિજયજી જ્ઞાન-ધ્યાનમાં લાગી ગયા. તેઓશ્રી વ્યાખ્યાન સરસ આપતા. ઉપરાંત અચ્છા કવિ, ગાયક અને સમર્થ મુનિવર્ણ પણ હતા. શુદ્ધ ચારિત્રપાલનના પ્રભાવે તેઓશ્રીના જીવનમાં

ચમત્કાર જેવા અનેક-પ્રસંગો બનેલા. તેઓશ્રી વચનસિદ્ધ પણ હતા. તે વિશેના એક-બે પ્રસંગો નોંધપાત્ર છે :

તેઓશ્રી ગુરુવર્યો આદિ સાથે સૌરાષ્ટ્રમાં પધારેલા ત્યારે ભાવનગર પાસે સાણોદર ગામે પૂજ્ય મુનિશ્રી દાનવિજયજી મહારાજ (પંજાબી) આદિએ સવારે વિહાર કર્યો અને પોતે નવકારસી વાપરવા રોકાયા. તેઓશ્રીએ પછી આઠ વાગે વિહાર કર્યો. પૂ. દાનવિજયજી મહારાજ દસ માઈલ ચાલીને કોળિયાક પહોંચ્યા, તો પૂ. વીરવિજયજી ઉપાશ્રયમાં બેઠા હતા! શ્રાવકોએ કહ્યું કે, “પૂજ્યશ્રી તો આઠ વાગ્યાના અહીં આવી ગયા છે! તમે કેમ મોડા પડ્યા?” આ સાંભળી બધા આશ્ચર્યચકિત થઈ ગયા!

શિહોરમાં મૂંગો નામે પોપટ ઉપાશ્રયમાં કામ કરે. એક વખત પૂજ્ય ઉપાધ્યાયજી મહારાજ પધાર્યા. પોપટ ઉપાધ્યાયજી મહારાજના પગ દાબે. પૂજ્યશ્રીએ પૂછ્યું કે, “કોણ છે?” પોપટ મૂંગો હોવાથી શી રીતે જવાબ આપે? ત્યાં તો ઉપાધ્યાયજી મહારાજ બોલ્યા કે, “અરે બોલ, બોલતો કેમ નથી?.....” અને પોપટ બોલતો થઈ ગયો! એક વખત તેઓશ્રી ખંભાતમાં વ્યાખ્યાન આપી રહ્યા હતા. ત્યાં અચાનક પૂ. ઉપાધ્યાયજી મહારાજ પોતાના હાથમાં રહેલી મુહપત્તિ મસળવા લાગ્યા. આ જોઈને શ્રાવકોએ પૂછ્યું, તો કહે, “ભાવનગર-વડવાના ઉપાશ્રયમાં પાટ સળગતી હતી તે ઓલવી નાખી.” શ્રાવકો આશ્ચર્ય પામ્યા અને ભાવનગર તપાસ કરાવી તો ખબર મળ્યા કે તે સમયે પાટ સળગી હતી અને આપોઆપ બુઝાઈ પણ ગઈ હતી!

દીક્ષા પછીના પ્રથમ વર્ષે જ શ્રી રામવિજયજી મહારાજને તેમણે વ્યાખ્યાન કરવાનો આદેશ આપ્યો અને વ્યાખ્યાન સાંભળીને પીઠ થાબડતાં કહ્યું કે, “તૂ અચ્છા વ્યાખ્યાતા હોગા.” આ ભવિષ્યવાણી એટલી બધી સચોટ પૂરવાર થઈ કે એમના મૂર્તિમંત ઉદાહરણ રૂપે આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજયરામચંદ્ર-સૂરીશ્વરજી મહારાજનું ચારિત્ર સાક્ષીભૂત છે. આવા ચમત્કારો પછી તાબડતોબ ત્યાંથી વિહાર કરી જતા!

સૌજન્ય : આ.શ્રી મુકિતપ્રભસૂરિ મ.ની પ્રેરણાથી ગુરુભક્તોના તરફથી

જૈનશાસનમાં જેઓ ‘સદ્ધર્મસંરક્ષક’ તરીકે પ્રસિદ્ધિ પામ્યા

પૂ. આ.શ્રી વિજયકમલસૂરીશ્વરજી મ.સા

જન્મ : સં. ૧૯૦૮ સરસા (પંજાબ), યતિ દીક્ષા : સં. ૧૯૨૦ (પંજાબ), સ્થાનકવાસી દીક્ષા : સં. ૧૯૨૯ જીરા (પંજાબ), સંબેગી દીક્ષા : સં. ૧૯૩૨ અમદાવાદ,

આચાર્યપદ : સં. ૧૯૫૭ પાટણ અને સ્વર્ગવાસ : ૧૯૮૩ જલાલપુર (નવસારી).

સદ્ધર્મસંરક્ષક પૂજ્ય આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજયકમલસૂરીશ્વરજી મહારાજ. પૂ. મુનિવર શ્રી લક્ષ્મીવિજયજી મહારાજના શિષ્ય, પૂ. આત્મારામજી મહારાજના પ્રભાવક પટ્ટધર અને શ્રી સુધર્માસ્વામીજીની ૭૪મી પાટને પોતાના પ્રચંડ ચારિત્રપ્રભાવથી અને નીડર પડકારથી શોભાવી જનારા આ મહાપુરુષ અનેક રીતે પૂ. આત્મારામજી મહારાજના ઉત્તરાધિકારી હતા. કોઈની યે શેહમાં નહીં તણાવાની, સત્યના નિરૂપણમાં સિંહ જેવો નાદ જગાવવાની અને નિઃસ્પૃહતાની પરાકાષ્ટાની કળા તેમણે પૂ. આત્મારામજી મહારાજ પાસેથી મેળવી હતી. બાર વર્ષની ઉંમરે તેમણે યતિ-દીક્ષા મેળવી હતી,

પૂ. કમલવિજયજી મહારાજના લલાટે બ્રહ્માનું તેજ ઝગારા મારતું હતું. તેઓશ્રી મોટે ભાગે હિન્દીમાં જ બોલતા અને બોલતા થોડું, પણ નાભિના ઊંડાણમાંથી શબ્દો એવા નીકળતા કે મુમુક્ષુઓ માટે તો એ બોલ માર્ગદર્શક મશાલ બની જતા. ભલભલા રાજા-મહારાજને શરમાવે રૂપના ધારક આ મહાપુરુષ હિંસાના હિમાયતી રાજવીઓ સમક્ષ અહિંસાનો એવો સચોટ અને સજ્જડ ઉપદેશ આપતા કે સહવર્તીઓને ય ત્યારે એમ થઈ જતું કે, મહારાજ આ કેટલું બધું કડક સંભળાવી રહ્યા છે! પરંતુ તેઓશ્રીનાં વચનોની ધારી અસર થતી.

પૂ. આત્મારામજી મહારાજની પાટ પૂજ્યશ્રીએ વફાદારી અને વીરતાથી દીપાવી. જીવનમાં એવા પ્રસંગો આવ્યા કે જ્યારે કડવા થઈને ય સત્યની રક્ષા કરવાનો પ્રસંગ ઊભો થયો ત્યારે ઘરના કે પરનાનો ભેદ રાખ્યા વિના તેઓશ્રીએ જે શાસ્ત્રયુક્તતા દાખવી તેનો ઈતિહાસ ખૂબ ગૌરવભર્યો છે. ખુમારી, સત્યપ્રીતિ અને પવિત્રતા તો તેઓશ્રીની જ. જીવનનાં છેલ્લાં વર્ષોમાં શહેરમાં રહેવાનું થતાં, ત્યાં થઈ રહેલો મર્યાદાનો સાર્વત્રિક લોપ જોઈને તેઓશ્રી બોલી ઊઠ્યા કે, “શહેરી લોગ ચંદન કી ચિતા સે જલાયેંગે, તો લકડી સે જલાનેવાલે ગામડે મૌજૂદ હૈં. મૃત્યુ બિગાડના નહીં હૈં.” અને પૂજ્યશ્રી શહેર છોડીને, ગામડામાં જઈને સાધનામાં મગ્ન બન્યા. અંતે એક મોટા શહેરની પાસે આવેલા ગામડામાં જ તેમનું જીવન સમાધિપૂર્વક પૂર્ણ થયું. તેઓશ્રીએ શાસનની રક્ષા કાજે પોતાની જાતનો વિચાર કર્યા વિના જે ન્યોછાવરી દાખવી તે વિરલ કહી શકાય તેવી હતી.

સૌજન્ય : આ.શ્રી મુકિતપ્રભસૂરિ મ.ની પ્રેરણાથી ગુરુભક્તોના તરફથી

સકલાગમ રહસ્યવેદી, જ્યોતિષમાર્તંડ મહાપુરુષ

પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજયદાનસૂરીશ્વરજી મ.

પૂ. આત્મારામજી મહારાજના સમુદાયે એકત્રિત થઈને શ્રી કમલવિજયજી મહારાજને આચાર્યપદાડ઼ કરવાનો નિર્ણય લીધો અને પાટણમાં એ પ્રસંગ ઊજવાયો ત્યારે શ્રી વીરવિજયજી મહારાજે સૌની ઈચ્છાને માન આપીને ઉપાધ્યાયપદનો સ્વીકાર કર્યો હતો. પૂ. આચાર્યશ્રી કમલસૂરીશ્વરજી મહારાજની પાટને શોભાવતા પૂ. ઉપાધ્યાય શ્રી વીરવિજયજી મહારાજ સમર્થ મુનિવર્ય હતા, પરંતુ સં. ૧૯૭૫માં તેઓશ્રી સ્વર્ગવાસી બનતાં આ પાટ-પરંપરા પર શ્રી કમલસૂરીશ્વરજી મહારાજે શ્રી દાનસૂરીશ્વરજી મહારાજ અને શ્રી લલિતસૂરીશ્વરજી મહારાજને સમર્પિત કર્યાં.

શ્રીમદ્ વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજા અને શ્રીમદ્ વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજા જેવાં બે અણમોલ રત્નના ઘડવૈયા તરીકે શ્રી દાનસૂરીશ્વરજી મહારાજાએ જૈનશાસનને જે પ્રદાન કર્યું છે તેનું તો મૂલ જ થાય તેમ નથી! ઝીંઝુવાડાના વતની આ મહાપુરુષે ૨૨ વર્ષની વયે પૂ. ઉપાધ્યાય વીરવિજયજી મહારાજના શિષ્ય બનીને, સંયમ સ્વીકારીને, જ્ઞાન-ધ્યાન અને જપ-તપની એવી તો ભીખસાધના કરી અને કરાવી કે આ યુગમાં એક પ્રખર વિદ્વાન, એક ચુસ્ત ચારિત્રપાલક અને ભીમ-કાન્ત ગુણના અનેરા ધારક તરીકે શ્રીમદ્ વિજયદાનસૂરીશ્વરજી મહારાજાનાં નામ અને કામ એકી અવાજે વખણાઈ ગયાં!

તેઓશ્રી જ્યોતિષ વિષયના અજોડ અભ્યાસી હતા. સકલ આગમોના રહસ્યના વેતા હતા. તેથી 'સકલાગમ રહસ્યવેદી' તરીકે સુપ્રસિદ્ધ બનેલા. આ પુણ્યપુરુષનો પ્રભાવ કોઈ ઓર જ હતો! સાધુસંસ્થા જ્યારે ઓટમાં હતી ત્યારે તેમણે ૬૦-૭૦ શિષ્યોનું સર્જન કર્યું, તે એ વાતની સાક્ષી પૂરે છે કે કઠોર ચારિત્રપર્યાયના સાધક-આરાધકને એવો જ શિષ્યસમુદાય મોટી સંખ્યામાં મળી રહે છે.

કોઈપણની ભૂલ થાય તો એની સામે પુણ્યપ્રકોપ ઠાલવવાની જવાબદારી અદા કરનારા અને પછી પાછું એટલું જ વાત્સલ્ય વહાવનારા એ મહાપુરુષે જ્ઞાન અને ચારિત્રનાં એવાં બીજ વાવ્યાં કે, એને વિકસાવનારા બે મહાપુરુષો-શ્રીમદ્ વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજા અને શ્રીમદ્ વિજયરામચંદ્ર-સૂરીશ્વરજી મહારાજાના રૂપમાં આપણને મળી આવ્યા! તે સમયે કોઈ પણ ચર્ચાસ્પદ બાબતમાં પૂ. દાનસૂરીશ્વરજી

મહારાજનો બોલ પ્રમાણ ગણાતો. આટલી હદ સુધી તેઓશ્રીની પ્રતિષ્ઠા હતી તેના મૂળમાં તેમનું અગાધ જ્ઞાન અને ઊંડી ચારિત્રનિષ્ઠા હતાં. પાટડી જેવા નાના ગામને પોતાની સ્વર્ગારોહણભૂમિ દ્વારા ઐતિહાસિક બનાવી જનારા આ મહાત્માની તવારીખો નીચે પ્રમાણે છે :

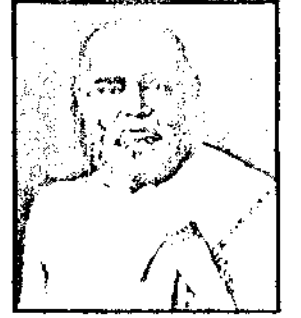
જન્મ : સં. ૧૯૨૪ ઝીંઝુવાડા, દીક્ષા : સં. ૧૯૪૬ ઘોઘા, આચાર્યપદ : સં. ૧૯૮૧ છાણી અને સ્વર્ગવાસ : સં. ૧૯૯૨ પાટડી.

સૌજન્ય : આ.શ્રી મુક્તિપ્રભસૂરિ મ.ની પ્રેરણાથી ગુરુભક્તોના તરફથી

નવયુગ-પ્રવર્તક, શાસ્ત્રવિશારદ

પૂ.આ.શ્રી વિજયધર્મસૂરીશ્વરજી મહારાજ

પ્રાકૃતિક દેશ્યોથી નયનરમ્ય મહુવા નગરીમાં 'શ્યામવચ્ચ' જેવા પવિત્ર ખાનદાન કુળમાં રામચંદ્ર શેઠ અને કમળા શેઠાણી ઉદાર, સરળ, શિયળસંપન્ન અને જૈનધર્મના રંગે રંગાયેલાં રહેતા. સત્યચરિત કુટુંબોમાં ચારિત્રશીલ સંતાનો જન્મે છે અને સ્વ-પરનાં

કલ્યાણમય કાર્યો કરીને જગતને ઊર્ધ્વગામી બનાવે છે. આવા એક પુણ્યશાળી દંપતીને ત્યાં પૂજ્યશ્રીનો જન્મ થયો હતો. જન્મનામ મૂળચંદ્ર હતું. બાળપણથી ધર્મ પ્રત્યે વિશેષ રુચિ ધરાવતા મૂળચંદ્રને શાળાના શિક્ષણમાં બહુ રસ પડ્યો નહીં, એટલે પિતાએ દુકાને બેસાડી દીધા. વેપાર-ધંધો કરતાં કરતાં મૂળચંદ્ર સક્રાને રવાડે ચડી ગયા. એમાં એક વાર મોટી ખોટ ખાધી. પિતાએ ઠપકો આપ્યો. આ આઘાતથી મૂળચંદ્રની વૈરાગ્યવૃત્તિ જાગી ઊઠી. તે ભાવનગર આવ્યા. ત્યાં પૂ. શ્રી વૃદ્ધિવિજયજી મહારાજના વ્યાખ્યાન શ્રવણનો અવસર પ્રાપ્ત થયો. મૂળચંદ્ર મુનિવર્યશ્રીની વાણીથી અત્યંત પ્રભાવિત થયા. તેણે દીક્ષા લેવાનો અટલ નિર્ધાર કર્યો. પૂ. શ્રી વૃદ્ધિવિજયજી મહારાજ પાસે દીક્ષા લઈ મુનિ ધર્મવિજયજી બન્યા.

સંસારી જીવનની તડકી-છાંયડીમાંથી મુક્ત થયેલા પૂજ્યશ્રીએ સંયમજીવન સ્વીકારીને નિશ્ચય, કર્યો કે ગુરુદેવનાં ચરણોની સેવા કર્યા વિના સૂવું નહીં, પઠનપાઠન અને દીક્ષાપાલનમાં નિરુદ્ધમી અને નિરુત્સાહી થવું નહીં, અસંયમનાં સ્થાનો ઉપસ્થિત કરવાં નહીં, ટૂંકી દૈનિકને સ્થાને જૈનશાસનને

વિશાળ પરિપ્રેક્ષ્યમાં જોવાની પ્રવૃત્તિઓ ચલાવવી. આવા નિષ્ઠાવાન નિર્ણયોથી તેઓ બહુ જ ટૂંકા ગાળામાં ન્યાય, વ્યાકરણ, સાહિત્ય, કોષ ઉપરાંત આગમના અઠંગ અભ્યાસી બની રહ્યા. સમાજમાં દીર્ઘદૃષ્ટિ ધરાવતા દિગ્ગરાજ પંડિતો તૈયાર કરવાને ઈરાદે, અત્યંત પરિશ્રમ વેઠીને, કેટલાક વિદ્યાર્થીઓ અને મુનિરાજોને સાથે લઈ જઈને બનારસ (કાશી)માં પુણ્યપવિત્ર 'શ્રી યશોવિજયજી મહારાજ'ના નામે સંસ્કૃત પાઠશાળા સ્થાપી. આ પાઠશાળામાં સર્વ પ્રકારનો વ્યવસ્થિત અભ્યાસ આરંભાયો. તદુપરાંત, પૂજ્યશ્રીના અથાક પ્રયત્નોથી વ્યાકરણ, કાવ્ય, ન્યાય, કોષ આદિ ગ્રંથો અને વિશેષાવશ્યક જેવા આગમિક ગ્રંથોનું પ્રકાશન થયું. આ ગ્રંથો વિના મૂલ્યે ભારતમાં અને પાશ્ચાત્ય દેશોમાં મોકલવામાં આવ્યા. આમ, તેઓશ્રીના વરદ્ હસ્તે જૈનશાસનની અભૂતપૂર્વ સેવા થઈ એટલું જ નહીં, પણ પૂજ્યશ્રીએ પ્રગટ કરેલાં આ ગ્રંથોનાં વિવરણોએ પણ સાહિત્યક્ષેત્રે અદ્ભુત પ્રભાવ પાથર્યો. દા. ત. ન્યાયના ગ્રંથો શાંકરભાષ્યના ભક્તોએ જોયા ત્યારે ખબર પડી કે મહાવીરસ્વામીનો સ્વાદ્વાદ સંશયવાદાત્મક નથી, પણ નિર્ણયાત્મક સત્ય છે. પારસ્પરિક ક્લેશો અને મિથ્યા વાયુદ્ધો સમાવવા માટે સર્વથા સક્ષમ છે. તે જ પ્રમાણે, આગમિક ગ્રંથોને જોયા પછી પંડિતોને ધર્માસ્તિકાય અને અધર્માસ્તિકાયની મર્યાદાનો ખ્યાલ આવ્યો.

પૂજ્યશ્રી શાસ્ત્રોની ચર્ચા-વિચારણા, વાદ-વિવાદ અને નૂતન અર્થઘટનો કરવામાં પારંગત હતા. પરિણામે, તેઓશ્રી સામે કોઈ વિરોધ ટકી શકતો નહીં. અંગ્રેજ રાજ્યમાં ગોરાઓ ચામડાના બૂટ પહેરીને આબુના જૈન મંદિરોમાં જતા. એ બાબત ડો. થોમસના માધ્યમથી લંડનની પાર્લામેન્ટ સાથે પત્રવ્યવહાર કરીને પૂજ્યશ્રીએ આ દુર્વર્તન બંધ કરાવ્યું હતું. આ પ્રસંગો તેમની તેજસ્વી પ્રતિભાના સાક્ષી બની રહ્યા છે.

વ્યક્તિત્વ સો ટચનું સોનું બન્યા વગર વક્તૃત્વમાં પ્રભાવકતા, હિમકામિકા અને મધુરતા આવતા નથી. પૂ. શ્રી વિજયધર્મસૂરીશ્વરજીના વ્યક્તિત્વમાં પણ ગુરુદેવના આશીર્વાદ હતા, બ્રહ્મચર્યધર્મની નિષ્ઠા હતી, ઉઘાડા પુસ્તક જેવું સર્વથા નિર્દભ જીવન હતું. જગડુ શાહના અન્નભંડારોની જેમ પૂજ્યશ્રીનાં જીવન-કવન પણ અન્ય જીવો માટે ખુલ્લાં હતાં. આંખોમાં સમતારસ હતો. કાન અન્યનાં દુઃખદર્દ સાંભળવાં તત્પર હતા. ચરણ ગમે તે સ્થળે અને સમયે ધર્મોપદેશ કરવા માટે સદા તૈયાર રહેતા. વેદ-વેદાંત-ઉપનિષદ્-ભગવદ્ગીતા-

મહાભારત આદિ ગ્રંથોમાંથી શ્લોકો ટાંકતા જઈ વ્યાખ્યાન આપતા. આચાર્યશ્રીની દલીલો શ્રોતાવર્ગને બહુ સરળતાથી સમજાઈ જતી. આવા વક્તવ્ય-કૌશલ્યને લીધે તેઓશ્રી માંસાહાર-વિરોધી ચળવળને સફળ બનાવી શક્યા હતા. કીડાઓના સંહારથી બનતાં રેશમનાં વસ્ત્રોનો ત્યાગ કરી, શુદ્ધ ખાદી પરિધાન કરવાનો પ્રચાર કર્યો. પૂજ્યશ્રીના આ અભિયાનોએ જૈનશાસનમાં નવી હવાનો સંચાર કર્યો.

દીક્ષાપર્યાય દરમિયાન સીમિત પ્રદેશોમાં જ વિહાર કરીને પૂજ્યશ્રી અટક્યા નહોતા, પરંતુ બંગાળ, બિહાર, આસામ, ઓરિસ્સા, ઉત્તરપ્રદેશ, મધ્યપ્રદેશ, મારવાડ, ખાનદેશ, વિદર્ભ, સૌરાષ્ટ્ર, ગુજરાત, મહારાષ્ટ્ર આદિ પ્રાંતોમાં વિહાર કરીને જૈનધર્મ પ્રત્યેના વિધર્મીઓના અજ્ઞાન-ગેરસમજને દૂર કર્યા હતાં. એવા એ અહિંસા, સંયમ અને તપોધર્મના આચારક અને પ્રચારક પૂજ્યશ્રીએ સં. ૨૦૩૩ના ભાદરવા સુદ ૧૪ ને દિવસે શિવપુરી મુકામે દેહ છોડ્યો, ત્યારે ગામેગામના શ્રાવકો શોકમગ્ન બની ગયા હતા. પૂજ્યશ્રી પાછળ અગણિત ગુણાનુવાદ સભાઓ થઈ હતી. આજે પણ તેઓશ્રીના શિષ્ય-પ્રશિષ્ય સમુદાય દ્વારા શાસનના નૂતન અભિગમોનો પ્રચાર-પ્રસાર થતો રહે છે.

સૌજન્ય : શ્રી ૧૦૮ શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ભક્તિવિહાર જૈન ટ્રસ્ટ,
શંખેશ્વર. જિ. પાટણ

સિદ્ધાન્તમહોદધિ સુવિશાલગચ્છાધિપતિ ગુરુદેવ

સ્વ. પૂ. આચાર્યદેવેશ શ્રીમદ્
વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મ.સા.

એઓશ્રી એક અપ્રતિમ જન્મસિદ્ધ વૈરાગ્યવાન યુગપુરુષ હતા. મૂળ રાજસ્થાન પિંડવાડાનિવાસી શ્રાવક ભગવાનદાસ અને શ્રીમતી કુંકુબાઈના એ સુપુત્ર. એમનું જન્મથીશુભ નામ પ્રેમચંદજી હતું. જન્મ વિ.સં. ૧૯૪૦ ફા.સુ. ૧૫

શ્રી પ્રેમચંદભાઈ સાધુદીક્ષા લેવા સુરત વ્યારાથી લગભગ ૩૬ માઈલ (૬૦ કિ.મી.) પગપાળા ચાલી રેલગાડી પકડી પાલીતાણા પહોંચી ગયા, ને ત્યાં વિ.સં. ૧૯૫૭ ફા.વદ ૬ સકલાગમ-રહસ્યવેદી પ્રૌઢ ગીતાર્થ આચાર્યદેવ

શ્રીમદ્ વિજય દાનસૂરીશ્વરજી મહારાજના દીક્ષિત શિષ્ય બની મુનિ પ્રેમવિજયજી થયા. ચારિત્ર જીવનમાં એમણે નિત્ય એકાસણાં, ગરુજનોની સેવા, અપ્રમત્ત સાધુચર્યા, ત્યાગવૃત્તિ અને સ્વાધ્યાય-ધ્યાનને આત્મસાત્ કર્યા. પ્રકરણશાસ્ત્રો અને દર્શનશાસ્ત્રોની સાથે આગમશાસ્ત્રોનું ગંભીર ચિંતન એમનો મુખ્ય વ્યવસાય બની ગયો. આશ્ચર્ય એ થાય છે કે એઓશ્રી પંડિતો પાસે ઓછું ભણ્યા છતાં શ્રી ‘સ્યાદ્વાદ રત્નાકર’, ‘અનેકાંતજયપતાકા’ આદિ મહાન દર્શનશાસ્ત્રોનું પણ વાંચન જાતે કરતા. તેમજ સૂક્ષ્મબુદ્ધિથી એઓશ્રીએ પૂર્વધરમહર્ષિ વિરચિત કમ્મપયડી. પંચસંગ્રહ જેવા ગંભીર અને જટીલ શાસ્ત્ર લગાવી, બીજાઓને ભણાવી, ‘સંક્રમકરણ’, ‘માર્ગણાદ્વાર’ વગેરે મહાન શાસ્ત્રોની સંસ્કૃતમાં રચના કરી. તેમજ શિષ્યો પાસે ૧૫-૧૫, ૨૦-૨૦ હજાર શ્લોક પ્રમાણ ‘ખવગસેદી’ ‘ઠિઈબંધો’ વગેરે ગંભીર શાસ્ત્રોની રચના કરાવી. વિ.સં. ૧૮૮૦માં પંન્યાસ, વિ.સ. ૧૮૮૭માં ઉપાધ્યાય અને ૧૮૮૧માં આચાર્ય બનેલા.

એઓશ્રી સમર્થ શાસનપ્રભાવક આચાર્ય શ્રી વિજયરામચંદ્રસૂરિજી મ., શ્રી વિજયજંબૂવિજયજી મ., શ્રી વિજય યશોદેવસૂરિજી મ. વગેરે લગભગ ૩૦૦ શિષ્ય-પ્રશિષ્યોના ગચ્છાધિપતિ હતા, અને પરિવારનેઓ વ્યર્થ વિકલ્પો આદિ દોષોથી બચાવવા શાસ્ત્રવ્યવસાયમાં મગ્ન રાખતા.

છ’રી પાળતી સંઘયાત્રા, ઉજમણાં, પ્રતિષ્ઠા-અંજનશલાકા મહોત્સવો, દીક્ષા-ઉત્સવો, ધર્મ-સ્થાનોદ્ધાટન વગેરે કેટલાય કાર્યો એઓશ્રીની નિશ્ચામાં થયેલા. મુંબઈ દ્વિભાષી રાજ્યની વિધાનસભામાં આવેલા બાલસંન્યાસ-પ્રતિબંધક બિલના વિરોધમાં એમણે ભારે આંદોલન જગાવેલું. એઆ બળ પર મુખ્યમંત્રી શ્રી મોરારજી દેસાઈએ ‘શું શેતાનનિર્માણ પર પ્રતિબંધ નહિ? ને સંતનિર્માણ પર પ્રતિબંધ?’ વગેરે મુદ્દા પર ઐતિહાસિક ભાષણ કરી ભારે બહુમતિથી બિલને ઉડાવી દીધેલું.

પૂ. આચાર્યદેવશ્રીને વર્ષો સુધી છાતીમાં દુઃખાવો ચાલેલો, તથા છેલ્લા ૪-૫ વર્ષ પ્રોસ્ટેટગ્રંથી અને હૃદય પર દબાણની વ્યાધિ રહેતી, કેટલીક વાર અસહ્ય દરદ ઉપડતું. છતાં એમાં એઓશ્રી સહિષ્ણુતા-શાંતિ-સમાધિ અદ્ભુત જાળવતા. ખંભાતમાં વિ.સં. ૨૦૨૪માં વૈશાખ વદ-૧૧ સાંજે એકાએક વ્યાધિ વધી ગઈ. લગભગ ૮૦ મુનિઓ સાથે હતા. એમણે નવકારમંત્રની ધૂન ચલાવી, પૂજ્યશ્રી ખૂબ સમાધમાં હતા, એ

‘વીર! વીર! ખમાવું છું’ બોલતા રાત્રે ૧૦-૪૦ મિનિટે સ્વર્ગવાસ પામ્યા. આખા ભારતના સંઘોમાં પૂજ્યશ્રીના વિયોગથી વજ્રાઘાત જેવું દુઃખ થયું અને એઓશ્રીના અદ્ભુત સદ્ગુણ-સુકૃત-સાધનાઓની તથા શાસનરક્ષા-પ્રભાવનાની અનુમોદનાર્યે જિનેન્દ્રભક્ત મહોત્સવો થયા.

આગમોદ્ધારકશ્રીને દીક્ષા આપનાર આગમજ્યોતિર્ધર પૂજ્ય મુનિપ્રવર શ્રી ઝવેરસાગરજી મ.

શ્રી તપાગચ્છની તેજસ્વી અને પ્રાણવાન શ્રમણપરંપરામાં પૂજ્યશ્રી ઝવેરસાગરજી મહારાજનું નામ સાદર સ્મરણીય રહેશે. શુદ્ધ ચારિત્ર અને પ્રગાઢ શાસનપ્રીતિ સાથે શાસનનાં સાતે ક્ષેત્રોમાં નક્કર અને કાયમી અર્ધણને મહાપુરુષોના માપદંડ તરીકે સ્વીકારીએ તો તપાગચ્છની સાગરશાખાના પૂજ્યપાદ મુનિપ્રવર શ્રી ઝવેરસાગરજી મહારાજ પણ નિઃશંક એકશ્રેષ્ઠ શ્રુત-સ્થવિર શ્રમણરત્ન હતા.

આ ચરિત્રનાયકનો જન્મ ઉત્તર ગુજરાતના મહેસાણામાં સં. ૧૮૮૮માં થયો. સં. ૧૯૧૨માં પૂ. શ્રી ગૌતમસાગરજી મહારાજના મહેસાણાના ચાતુર્માસ વખતે તેઓ તેમના સંપર્કમાં આવ્યા અને એ સમાગમે સંયમ તરફ વળ્યા. અમદાવાદમાં સં. ૧૯૧૩માં માગશર સુદ ૧૧ને દિવસે ભાગવતી દીક્ષા લીધી. સં. ૧૯૨૭માં પ્રથમ ચાતુર્માસ સ્વતંત્રપણે પાટણમાં કર્યું.

પૂર્વજન્મની વિશિષ્ટ આરાધનાને બળે, દીક્ષા થઈ ત્યારથી પૂજ્યશ્રીએ પૂ. ગુરુદેવની નિશ્ચામાં આવશ્યક અધ્યયન અને ક્રિયાઓ સાથે સંયમની ઝીણવટભરી જયણાની બાબતમાં ઊંડી સમજણ સાથે નિપુણતા મેળવી. અન્ય ગુરુબંધુઓ સાથે સૌમનસ્ય ભાવે યથોચિત વિનય મર્યાદાથી વર્તીને સામુદાયિક જીવનના આદર્શ સંસ્કારોને જીવનમાં સ્થાપિત કર્યા. એમનાં સંયમ, શીલ, ચારિત્ર, ત્યાગ, તપ અને ધર્મપ્રવૃત્તિઓના પ્રભાવે પુણ્યવાન આત્માઓનું આકર્ષણકેન્દ્ર બની રહ્યા. ગુજરાતનાં નાનાંમોટાં ગામોમાં વિચરવા દરમિયાન પોતાની પ્રતિભાશાળી પ્રવચનશૈલીથી અનેક પુણ્યાત્માનાં હૃદયમાં પ્રેરણાઓ ઉપજાવી શક્યા. એમ કહેવાતું કે પૂજ્યશ્રી ઉપર મૂળચંદ્રજી મહારાજના ચાર હાથ હતા. સં. ૧૯૨૮માં પાટણમાં શ્રી રત્નસાગરજી મહારાજને દીક્ષા આપી સર્વપ્રથમ શિષ્ય બનાવ્યા. તે જ વરસે પૂ. ગચ્છાધિપતિની આજ્ઞાથી માળવા તરફ વિહાર કરી ધર્મ-પ્રભાવનાનાં ઘોડાપૂર વહાવ્યાં. સં. ૧૯૨૯માં રતલામમાં ચાતુર્માસ વખતે આચારશુદ્ધિ પર વ્યાખ્યાનમાળા આપી. સં.

૧૯૩૦માં પણ ત્યાં જ ચાતુર્માસ કરી લોકોમાં જિન્મૂર્તિ પૂજા શાસ્ત્રોક્ત તથા મોક્ષનું કારણ છે તે શાસ્ત્રીય રીતે સમજાવી ધર્મભાવનાની વૃદ્ધિ કરી. મહિદપુરમાં ભવ્ય અષ્ટાહ્નિકા મહોત્સવ કર્યો. એ જ સમયે સનાતન ધર્મ પર આઠ દિવસની જાહેર વ્યાખ્યાનમાળા યોજી.

સં. ૧૯૩૧માં સેમાલિયા જૈન તીર્થે પ્રતિષ્ઠા તથા ધજાદંડ ચઢાવ્યો. સંઘ સાથે અને મક્ષીજી તીર્થ સંઘ સાથે મક્ષીજી તીર્થમાં, મંગળપ્રવેશ કર્યો. મક્ષીજીમાં અટ્ટમની આરાધના પૂર્ણ કરીને ઉજ્જૈન તરફ વિહાર કર્યો. ઉજ્જૈનમાં સ્થાનકવાસી સાધુઓ સાથે પ્રભુપૂજાની આવશ્યકતા પર ચર્ચા કરી. ફાગણ ચોમાસી ઈંદોરમાં, ચૈત્રી ઓળી ઈંદોરમાં અને ત્યાંથી સં. ૧૯૩૨માં રતલામથી કરમદી તીર્થે ધર્મપ્રભાવના કરી બદનાવરમાં પ્રવેશ કર્યો. સં. ૧૯૩૩માં મહીદપુરમાં વિધિપૂર્વક પાંચ આગમોની વાચનાનું મંગળાયરણ કર્યું. તે જ વર્ષમાં મહા સુદ પાંચમથી શ્રી આચારંગસૂત્રથી ૧૧ અંગની વાચના શરૂ કરી. ચૈત્ર માસમાં ભગવતીસૂત્રની પણ શરૂઆત કરી. સં. ૧૯૩૪માં ઉદયપુરમાં પ્રવેશ કર્યો. ત્યાંથી કેશરિયાજીમાં જૈન-જૈનેતરોના મેળાની સ્થાપના કરી. ઉદયપુરમાં અનેક પ્રતિષ્ઠાઓ કરી. ચાતુર્માસ પછી ભીલવાડા તરફ વિહાર કર્યો. સં. ૧૯૩૫માં કાનોડમાં જાહેર વ્યાખ્યાનો આપ્યાં અને 'અમારિપ્રવર્તન' માટે અથાગ પ્રયત્નો કરી સફળતાને વર્યા. સં. ૧૯૩૬માં જિનેન્દ્રભક્તિ મહોત્સવ માટે ઉદયપુરમાં પધાર્યા. ત્યાંના જ્ઞાનભંડારો વ્યવસ્થિત કર્યા. યોગાનંદમંદિર પ્રતિષ્ઠા કરી તથા એકલિંગજી પાસે અદ્ભૂતજી તીર્થની સ્થાપના કરી શ્રી શાંતિનાથ પ્રભુની પ્રતિષ્ઠા કરી. પછી ઉદયપુર ચાતુર્માસ કરી પર્યુષણ પર્વની અપૂર્વ આરાધના અને નવ છોડનું ઉજ્જમણું આદિ દ્વારા જૈન ધર્મનો જયજયકાર વર્તાવ્યો. સં. ૧૯૩૭માં ગોડીજી મહારાજ દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર થયો. ચૈત્ર-આસોની આયંબીલની ઓળી માટે શ્રી વર્ધમાન તપ કાયમી ખાતું પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણાથી સ્થાપવામાં આવ્યું. સં. ૧૯૩૮માં આહડ, મેવાડ, ચિતોડ વગેરે સ્થળે વિહાર કરતાં કરતાં ઉદયપુરમાં ચાતુર્માસ માટે પ્રવેશ કર્યો. સં. ૧૯૪૦માં રાણકપુર તરફ વિહાર કરી પંચતીર્થની યાત્રા કરી. સં. ૧૯૪૦માં ઉદયપુરમાં ચાતુર્માસ કર્યું. સં. ૧૯૪૧માં કેસરિયાજી, લુણાવાડા, કપડવંજ, બાલાસિનોર વગેરે સ્થળોએ જિનેન્દ્રભક્તિ-મહોત્સવો યોજ્યા. ઠેર ઠેર જાહેર વ્યાખ્યાનોમાં સંસારમાં ધર્મ અને તેની ભેદરેખા જણાવીને, બધાં ભારતીય દર્શનો તત્ત્વદર્શનની ભૂમિકાએ એક છે એ વાત સચોટતાથી પૂરવાર કરી. સનાતનીઓની માન્યતાના આધાર રૂપ વેદો-

ઉપનિષદોના આધારે મૂર્તિપૂજા યથાર્થ છે એ વાદ પ્રતિપાદિત કર્યો. સં. ૧૯૪૨માં ઉદયપુરમાં ચાતુર્માસ વખતે શ્રી સિદ્ધાયલ મહાતીર્થના રખોપા ફંડ માટે મોટી રકમ એકત્ર કરાવી. ઉદયપુરમાં સમસ્ત જિનાલયોની ચૈત્યપરિપાટીની શરૂઆત કરાવી. ઉપધાન તપનો લહાવો લેવા સુંદર ભાવોલ્લાસ ઊભો કર્યો. નવપદની ઓળીની સામૂહિક આરાધના આદિ અનેક ધર્મમંગળ કાર્યો થયાં. સં. ૧૯૪૩માં પૂજ્યશ્રીની વેરાગ્યઝરતી વાણીથી પાંચ બહેનોનાં હૃદયમાં સંયમની ભાવના જાગી. સં. ૧૯૪૫માં ભાવનગરમાં પ્રવેશ કર્યો. ત્યાંથી પાલિતાણા, બોટાદ, લીમડી આદિ સ્થળોએ જૈન ધર્મનો જયજયકાર પ્રવર્તાવ્યો. વિશેષ કરી મેવાડ-માલવા.

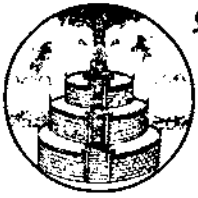
પ્રાતસ્મરણીય સ્વનામધન્ય શ્રી ઝવેરસાગરજી મહારાજે ભાવનગર-બોટાદ-લીમડી નિરંતર જિનશાસનની રક્ષા પ્રભાવના કરીને સ્વ-પર આત્માનું કલ્યાણ કરવાપૂર્વક નિજ જીવનને ધન્ય બનાવ્યું. શુદ્ધ ચારિત્ર અને પ્રગાઢ શાસનપ્રીતિ સાથે ગીતાર્થતા અને શાસનના સાતેય ક્ષેત્રોમાં નક્કર અને કાયમી અર્પણને મહાપુરુષોને ઓળખવાનો માપદંડ માનીએ તો તપાગચ્છની સાગરશાખાના ઝવેરસાગરજી મંઠ પણ નિઃશંક એક શ્રેષ્ઠ શ્રુત-સ્થવિર શ્રમણરત્ન હતા.

તપાગચ્છાધિરાજ શ્રી મૂલચંદજી મ.ના અંતિમ સમયે પૂજ્યશ્રીએ વિશિષ્ટ આરાધના કરાવી સમાધિમાં સહાયક બન્યા. વળી તેઓની અંતિમ સૂચનાનુસાર શ્રી કમલવિજયજી મ.ને આચાર્યપદે આરૂઢ કરાવવામાં અગ્રિમ રહ્યા. છેલ્લે કપડવંજના પરમ ભક્ત મગનલાલના પનોતા હેમચંદને લીંબડીમાં દીક્ષા આપી આનંદસાગરજી તરીકે સ્વશિષ્ય બનાવ્યા. માત્ર છ માસના પોતાના આયુષ્યનો પરિભાષ થતાં શિષ્યને અનેક રીતે તૈયાર કર્યો અને આગમક્ષેત્રે છવાયેલા અંધકારને ઊલેચવાની જવાબદારી હૈયાના આશિષ સાથે આપી પોતે લીંબડીમાં જ સ્વર્ગવાસી થયા. ગુરુ આશિષબળે આનંદસાગરજી આગળ વધતાં આગમોદ્ધારક, આગમવાચનદાતા, આગમમંદિર નિર્માતા આ. આનંદસાગરસૂરિ (સાગરાનંદસૂરિ) મ. બન્યા.

સં. ૧૯૪૮ના માગશર સુદ મૌન એકાદશીએ લીમડીમાં પૂજ્યશ્રી કાળધર્મ પામ્યા. શાસનનાં અનેકવિધ મંગળ કાર્યો કરનારા એ ગુરુદેવશ્રીને કોટિ કોટિ વંદના!

સૌજન્ય : ય.પૂ.આ.શ્રી અશોકસાગરસૂરિજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી શ્રી વર્ધમાન જૈન પેઢી-પાલિતાણા.

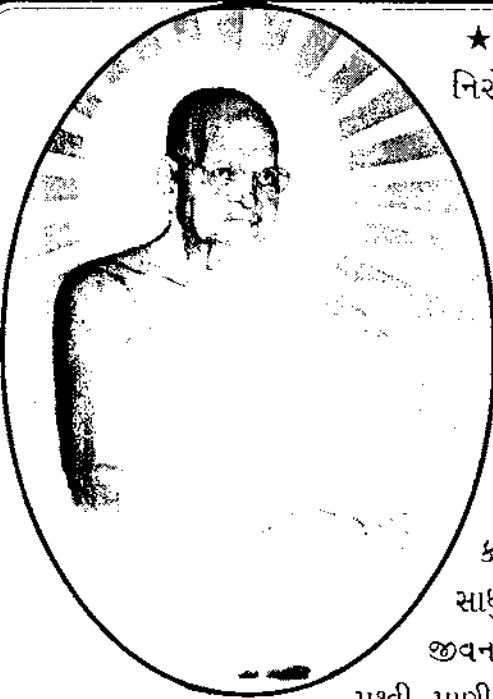
અધ્યાપન કૌશલ્યસ્વામી અને અહિંસાના ફિરસ્તા પૂ. આચાર્યદેવ

શ્રીમદ્ વિજયભુવનભાનુસૂરીશ્વરજી મહારાજ

(જન્મ શતાબ્દી વિ.સં. ૧૯૬૭-૨૦૬૭)

—પૂ. પં.શ્રી ગુણસુંદરવિજયજી મ.સા.

★ માનવજાતને વિશેષ શું અપેક્ષણીય છે?
નિરોગી-સ્વસ્થ-તત્વાનુસારી પવિત્ર મન.

★ ભગવાન શ્રી મહાવીર-વર્ધમાન સ્વામીએ ઠેઠ એકેન્દ્રિય ઝાડ-પાન વગેરે જીવો સુધીની દયા અને પ્રેમનો ઉપદેશ આપ્યો છે. એના માટે જૈન ધર્મે વિશિષ્ટ જીવ-વિજ્ઞાન આપ્યું છે. ★ જૈન ધર્મની અહિંસા સૂક્ષ્મ કોટિની અને આગવી છે. ★ પૃથ્વી-પાણી વગેરે કાયવાળા સૂક્ષ્મ જીવોનીય હિંસા કરવી નહીં, કરાવવી નહીં, અનુમોદવી નહીં, એવા મહા-અહિંસાવ્રતને પાળનારી જૈન સાધુ-સાધ્વી સંસ્થા આપીને જૈન ધર્મે માનવજાતને એક અનન્ય લભ્ય ઉચ્ચ જીવન આદર્શ પૂરો પાડ્યો છે. એ પણ જૈનધર્મની આગવી બક્ષિસ છે. ★ પૃથ્વી-પાણી-અગ્નિ વગેરેનો પરિમિત ઉપયોગ. તે પણ કંપતા દિલે...એ પણ જૈન ધર્મની માનવજાતને એક બક્ષિસ છે. ★ જૈન ધર્મે માનવજાતને સંવર અને નિર્જરામાર્ગની અનન્ય ભેટ કરી છે. ★ પાપનો અપેક્ષાભાવ પણ દુષ્કૃત્ય છે. વનસ્પતિના જીવોને વ્યક્ત પાપો ન હોવા છતાં વિરતિભાવ ન હોવાથી તેમનો ભવસાગરથી ઉદ્ધાર થતો નથી. ઇત્યાદિ.....

“શિક્ષણ આપો.....શિક્ષણ આપો” ઘણી બૂમરાણ થાય છે પણ “ક્યું શિક્ષણ, કઈ શિક્ષા” એનો કોઈ વિચાર નથી. જૈનદર્શન આ કહે છે કે “રાગદ્વેષ દાય થાય એવું શિક્ષણ એ જ ખરું શિક્ષણ” બાકી તો સરકસમાં પશુ-પંખીઓને પણ ઘણું શિક્ષણ અપાય છે. એક લેખકે કહ્યું છે કે :—

“Man has changed this earth Physically-Chemically and in many other ways, but the sorrowful thing is, he is utterly ignorant of the ultimate goal 'as to why all this.'”

શિબિરના માધ્યમથી આ અને આવું સુંદરગુણપ્રદાયક શિક્ષણદાન કરવા દ્વારા જૈન યુવાનોને અનહદ લાભપ્રદાયી પૂ.આ. શ્રી વિજયભુવનભાનુસૂરીશ્વરજી મહારાજના અધ્યાપન કૌશલ્યની સુંદરગુણદાયી વાતો રજૂ કરે છે પૂ.પં.શ્રી ગુણસુંદરવિજયજી ગણી મહારાજ. આપણે સૌ એનું પાન કરીએ. અને સાથે જ સાચા અર્થમાં વર્તમાનની ભયંકર હિંસાને બ્રેક લગાવવા એ મહાપુરુષ જે જબ્બર જેહાદ જગાવી તેનું પણ અહીં ગુણસભર સુંદર બયાન રજૂ કરે છે એ જ પૂ. પં.ન્યાસજી મહારાજ. આપણે એમાંથી અહિંસા પરમોધર્મના પાઠ શિખીએ. -સંપાદક.

આધુનિક શિક્ષણના ઝેર જેની રંગ-રંગમાં પ્રસરીને 'નાસ્તિકતા'નો રોગ લગાડી ચૂક્યા હોય, **EAT, DRINK AND BE MERRY** જેનો જીવનમંત્ર બનેલો હોય, પગથી માથા સુધી જેને જમાનાનો જાલિમ રંગ લાગી ચુક્યો હોય; તેવા એક-બે નહીં, બસો-અઢીસોને; એક-બે દિવસ માટે નહીં, ૩૦/૩૦ દિવસ માટે; ઉજાણી અને જલસા માટે નહીં પણ તત્ત્વજ્ઞાન અને ધાર્મિક સંસ્કાર પીરસવા માટે ભેગા કરવા તે કેટલું મોટું સાહસ હતું! આ વાતનો જ્યારે ફણગો ફૂટ્યો ત્યારે તો આ સાહસને દુઃસાહસ કહેવાનું અને તેનો ઉપહાસ કે મશ્કરી કરવાનું ઘણાને સૂઝ્યું હશે, પણ એ વાતને તો આજે પાંચ દાયકાથી વધુ વા'ણા વીતી ગયા છે. આજ સુધીમાં પ્રતિવર્ષ થયેલી આવી અનેક વેકેશન કે ગ્રીષ્મકાલીન શિબિરોમાં આવા હજારો યુવાનોએ જૈન તત્ત્વજ્ઞાનનાં પીયૂષ પીધાં છે અને સુંદર ગુણ સંસ્કારોથી જીવનને અદ્ભુત મઠી દીધેલું હશે. આજેય સહુને આશ્ચર્ય થાય છે કે જૈન ધર્મનું ગહન તત્ત્વજ્ઞાન શીખવામાં મોજીલા યુવાનોને કેવી રીતે રસ પડ્યો હશે? 'શિબિર'ના

અભિયાનને આટલી જવલંત સફળતા કેમ સાંપડી હશે? શિબિરમાં પ્રવેશ થાય ત્યારે કદાચ શિબિરાર્થી યુવાન નવકાર પણ ન જાણતો હોય અને તીર્થંકર કોને કહેવાય તે પણ ન જાણતો હોય પણ ૩૦ દિવસની કે ૨૧ દિવસની શિબિરમાંથી બહાર નીકળે ત્યારે તમે તેને પૂછો :

આઠ કર્મના નામ બોલો, તે સડસડાટ બોલી જાય.

નવ તત્ત્વ કયા કયા? શણવારમાં તે ગણાવી દે.

સમ્યક્ત્વના ૬૭ વ્યવહાર કયા? ફટાફટ તે બોલી જાય.

માર્ગાનુસારીનાં ૩૫ ગુણો કયા? વિભાગ પાડીને તે તમને સરસ સમજાવી દે.

ધ્યાનનાં પ્રકારો ગણાવી દે. છ દ્રવ્યની ઓળખાણ આપી દે. વિરતિની મહત્તા અને આત્મદ્રવ્યની સિદ્ધિ ઉપર તે સુંદર સમજણ આપી શકે.

જેણે વિલાસ અને વિકથાનો જ રસ કેળવ્યો છે તેને એક તો આ તાત્ત્વિક પદાર્થોનો રસ જ ન પડે, કદાચ રસ ઊભો થાય તોય આવું ગહન તત્ત્વજ્ઞાન જલ્દી મગજમાં બેસે નહીં. તેને બદલે કોલેજિયન શિબિરાર્થીઓ રસપૂર્વક ભણીને જૈન તત્ત્વજ્ઞાનના સારા જાણકાર બની જાય, તે બધો પ્રભાવ પરમોપકારી પૂજ્યપાદ ગુરુદેવ શ્રીમદ્ વિજય ભુવનભાનુસૂરીશ્વરજી મહારાજના અદ્વિતીય કોટીના અધ્યાપન કૌશલ્યનો. અધ્યાપન કળાના અજબ ગજબના કસંબી હતા તેઓશ્રી. કઠિન ગ્રન્થોનું અધ્યયન કરી લેવું હજી સહેલું છે પણ બીજાને ભણાવીને મગજમાં બરાબર ફીટ કરાવી દેવું ઘણું કઠિન છે, પણ પૂજ્યશ્રીને તેની જબરી હથોટી હતી.

વિદ્યાર્થીઓને બોજો લાગે નહીં અને તત્ત્વનાં પદાર્થો આસાનીથી કંઠસ્થ થઈ જાય તેવી યુક્તિ-પ્રયુક્તિઓથી પૂજ્યશ્રી ભણાવતા હતા. જુદા જુદા વિદ્યાર્થીઓને ફરતું ફરતું ભણાવેલું પૂછીને પાકું કરાવી દેતા. તેઓશ્રી એવી ગમ્મત સાથે ભણાવતા કે તત્ત્વજ્ઞાનનો ગહન વિષય પણ વિદ્યાર્થીઓને બોજારૂપ ન બને. તેના કેટલાક નમૂના જોવા જેવા છે :

★ અરિહંત પરમાત્માના આઠ પ્રાતિહાર્ય અભિનય મુદ્રાથી સમજાવતા, તેથી વિદ્યાર્થીઓને સરળતાથી યાદ રહી જતા.

નજીક રહેલા બે સવળા હાથને દૂર લઈ સિંહાસનનો ખ્યાલ આપતા. (૧)

વીંઝવાની મુદ્રાથી બીજું પ્રાતિહાર્ય ચામર ઓળખાવતા.(૨)

મસ્તક આગળ પાંચ આંગળીઓને પહોળી કરી વર્તુળાકારે ગોઠવીને ભામંડલની આકૃતિ રચતા.(૩)

હાથની પાંચ આંગળીઓ ગોળાકારે નીચે લટકતી બતાવી ત્રણ છત્રની મુદ્રા રચતા.(૪)

ઊંચા-સવળા બે હાથોને નજીકમાંથી દૂર લઈ જવાની મુદ્રાથી અશોકવૃક્ષ ઓળખાવતા.(૫)

બે હાથથી વૃષ્ટિની મુદ્રા કરી પુષ્પવૃષ્ટિ ગોખાવતા.(૬)

તર્જની બે આંગળીઓને ઊંચી-નીચી જતી બતાવી દેવદુંદુભિ-દેવનું નગારું સૂચવતા.(૭) અને

વાંસળીના કાણાંની જેમ બન્ને હાથની આંગળીઓ ઊંચી-નીચી થતી બતાવી દિવ્ય-ધ્વનિ બોલાવરાવતા.(૮)

વિદ્યાર્થીઓ પાસે પણ અભિનય-મુદ્રા કરાવી શ્રી અરિહંતદેવના આઠ પ્રાતિહાર્યો થોડી જ વારમાં કંઠસ્થ કરાવી દેતા.

★ આઠ કર્મોનાં નામ યાદ રખાવવા માટે એક નાનકડી વાર્તા કહેતા. જ્ઞાનચંદ શેઠ દર્શન કરવા ગયા. રસ્તે પેટમાં વેદના ઉપડી. તેથી સીધા મોહનભાઈ વેદના ઘરે જઈને કહ્યું મને પેટમાં એટલી બધી વેદના થાય છે કે જાણે હમણાં મારું આયુષ્ય પૂરું થઈ જશે. વેદો કહ્યું : ગભરાશો નહીં. ઈશ્વરનું નામ લો અને ફાકી ગોમૂત્ર સાથે લઈ લેજો એટલે તમારા અંતરાય નાશ પામશે.

આટલી વાર્તા યાદ રાખે એટલે આઠ કર્મના નામ ઝટ યાદ રહી જાય.

★ શિબિરમાં સમ્યક્ત્વના ૬૭ બોલ ભણાવતાં પહેલા પૂજ્યશ્રી વિદ્યાર્થીઓને એક લીટી ગોખાવી દેતા.

સ દ શુ લિ દૂ ભૂ લ આ જ ભા ઠા પ્ર ભા વિ
પછી સમજાવતા :

સદ = સદહણા, શુ = શુદ્ધિ, લિ = લિંગ, દૂ = દૂષણ

ભૂ = ભૂષણ, લ = લક્ષણ, આ = આગાર, જ = જયણા

ભા = ભાવના, ઠા = ઠાણ, પ્રભા = પ્રભાવક, વિ = વિનય

હવે યાદ રાખો : સદહણા : ૪, શુદ્ધિ-લિંગ ૩-૩,

દૂષણ-ભૂષણ-લક્ષણ = ૫-૫-૫

આગાર-જયણા-ભાવના-ઠાણ : ૬-૬-૬-૬, પ્રભાવક : ૮, વિનય : ૧૦

બધાંનો સરવાળો કરો, કેટલાં થયા? ૬૭.

એમ કરીને ૬૭ બોલ બરાબર યાદ કરાવી દેતા, વારાફરતી વિદ્યાર્થીઓને પૂછીને પાકું કરાવી દેતા !

★ માર્ગાનુસારીના ૩૫ ગુણો સરળતાથી યાદ રહે તે માટે ચાર વિભાગો પાડીને યાદ રખાવતા :

પ્રથમ વિભાગ : કર્તવ્યો-૧૧ ન્યાયસંપન્ન વિભવ આદિ

બીજો વિભાગ : દોષ ત્યાગ-૮ નિંદાત્યાગ આદિ

ત્રીજો વિભાગ : ગુણ ગ્રહણ-૮ પાપભીરુતા આદિ

ચોથો વિભાગ : સાધના-૮ કૃતજ્ઞતા આદિ

★ ભણેલા પદાર્થો અધ્યેતાએ યાદ રાખવા જોઈએ, તે ગુરુદેવશ્રી ખાસ ઈચ્છતા. તેથી ભણેલા પદાર્થોને ઉપર બતાવ્યું તે મુજબ વિભાગીકરણ કરીને યાદ રાખવાની સરળતા કરી આપતા. લલિતવિસ્તરા ગ્રંથમાં ચૈત્યવંદન યોગની સિદ્ધિ માટે ભૂમિકાના ૩૩ કર્તવ્યો બતાવેલા છે. તેની સ્મૃતિ માટે ચાર વિભાગમાં આ ૩૩ કર્તવ્યોનો સંગ્રહ કરીને પોતાના અતિ પ્રસિદ્ધ ‘પરમતેજ’ પુસ્તકમાં દર્શાવેલા છે. આવું વિભાગીકરણ તો પૂજ્યશ્રીના સાહિત્યમાં ઠેર ઠેર જોવા મળશે.

★ ઘણાંને સ્તવન ગોખ્યાં પછી કઈ કડી પછી કઈ કડી આવે તે જલ્દી યાદ નથી આવતું. આ મુશ્કેલીના નિવારણ માટે પૂજ્યશ્રી ઉપાય બતાવતા-દરેક કડીના પહેલા અક્ષર ભેગા કરીને એક લીટી બનાવીને યાદ રાખી લો. પછી તે લીટીના અક્ષરો ઉપરથી કડી યાદ આવી જશે.

★ ગાથા ગોખાવવાની તેઓશ્રીની પદ્ધતિ પણ બહુ મજાની. તેઓશ્રી કહેતા : રેલ્વે એન્જિન જે રીતે જુદા જુદા ડબ્બાનું એક પછી એક શન્ટિંગ કરે એ રીતે ગાથાઓના શબ્દોનું શન્ટિંગ કરવાનું.

બીજી રીતે ક્યારેક કહેતા : Divide and Rule નો નિયમ લાગુ પાડીને ગોખો.

‘વંદિતુ સવ્વસિદ્ધે’ ગાથા ગોખવી હોય તો, પહેલા એક એક શબ્દ જુદા પાડી દો.

પહેલાં 'વંદિતુ' શબ્દ ૧૦-૧૨ વાર રટીને પાકો કરી લો.
પછી 'સવ્વસિદ્ધે' શબ્દ.....

હવે શંદિંગ કરો : વંદિતુ સવ્વસિદ્ધે-૧૦/૧૨ વાર રટીને પાકો કરી લો. બસ, આ રીતે એક પછી એક શબ્દ લેતા ચાલો. પૂર્વ પૂર્વના શબ્દ અને શબ્દસમૂહ સાથે ભેગા કરતા ચાલો, થોડી જ વારમાં ગાથા તૈયાર. વળી, આગળ-આગળની ગાથાનું અનુસંધાન ચોક્કસ યાદ રહે એ માટે પૂર્વની ગાથા રટાવતી વખતે જ પછીની ગાથાનો પ્રથમ શબ્દ પહેલી ગાથાના છેલ્લા શબ્દની સાથે સાથે ગોખાવી દે.

આવી સરળ અને સરસ પદ્ધતિ બતાવીને તેઓશ્રીએ ગોખવાનો કંટાળો ધરાવનારને ગોખવાના રસિયા બનાવી દીધા હતા અને દિવસની ૨/૩ ગાથા કરનારને કલાકની ૨૦/૨૫ ગાથા ગોખતા કરી દીધા હતા.

- ★ કોઈ પણ ગ્રંથ ભણ્યા પછી તેની સંક્ષિપ્ત નોંધ કરવાનું મુનિઓને ખાસ સૂચવતા. નોંધ કેવી રીતે કરવી તેની પદ્ધતિ પણ બતાવતા. ભણેલાની સંક્ષિપ્ત સુંદર નોંધ કેવી રીતે કરવી તે શીખવું હોય તેણે પ્રકરણ દોઢન અને તત્ત્વાર્થ ઉપા નામની પૂજ્યશ્રીની બે મુદ્રિત નોંધપોથી ખાસ જોઈ લેવી.
- ★ ગ્રંથમાં આવતા વિષયોની સ્મૃતિ રહે તે માટે ગ્રંથની અનુક્રમણિકા ગોખી લેવાનું પૂજ્યશ્રી ખાસ કહેતા.
- ★ ત્રિષષ્ટિ શલાકા પુરુષ ચરિત્ર જેવા ચરિત્રગ્રંથો વાંચતી વખતે સાધુઓને પાંચ નાની નોટો બનાવવાનું કહેતા. એકમાં કથાવિષય, બીજામાં ઉપદેશ, ત્રીજામાં ભાવનાઓ, ચોથી નોટમાં ક્વોટેશન જેવા શ્લોકો અને પાંચમીમાં તાત્ત્વિક પદાર્થોની નોંધ કરવાનું સૂચવતા.
- ★ સંસ્કૃત-પ્રાકૃત જલ્દી ભણી શકાય તે માટે ઘણી યુક્તિઓ બતાવતા. ૧૫-૨૦ દિવસમાં પ્રાકૃત પાઠમાળા ભણાવી દેતા. સંસ્કૃત નામ-સર્વનામના રૂપો રટાવવાની તેઓશ્રીની પદ્ધતિ સાવ નિરાળી. ત્રીજી વિભક્તિથી સંબોધન સુધીના ઊભા માત્ર એકવચનના રૂપો સાથે, પછી તે જ રીતે ઊભા માત્ર દ્વિવચન અને બહુવચનના રૂપો રટાવે. તેથી રૂપો કંઠસ્થ કરવામાં ખૂબ ઓછો શ્રમ પડે.
- ★ દીર્ઘ ઈકારાન્ત-ઊકારાન્તના રૂપોમાં સંબોધનમાં ઈ-ઉ

હસ્વ આવે તો જિંદગી સુધી ન ભૂલાય તે માટે 'હે નાદિ! હસ્વ' આવું જ ગોખવાનું કહેતા.

- ★ સંસ્કૃત ધાતુના ગણ સહેલાઈથી યાદ રહી જાય તે માટે ધાતુનો પાઠ આ રીતે જ કરાવતા : દા.ત. નશ્-નશ્યતિ, ની-નયતિ, ઈષ્-ઈચ્છતિ, કથ્-કથયતિ, યા-યાતિ, પા-પિબતિ. નવા શબ્દો અને અર્થો ગોખતી વખતે શબ્દનું લિંગ ભૂલાય નહીં માટે એકવચનમાં જેવું રૂપ થતું હોય તેવું જ ગોખાવે. દા.ત. રવિઃ એટલે સૂર્ય, વિધિઃ એટલે વિધિ, વનમ્ એટલે જંગલ, વારિ એટલે પાણી વગેરે વગેરે.
- ★ સંસ્કૃત વિભક્તિઓના પ્રત્યયોના અર્થ યાદ કરાવવા માટે રમૂજમાં જ નાનકડી એક લીટી પાકી કરાવી દેતા. જેમકે ને-થી-માટે-માંથી-ની-માં.
- ★ જોડાક્ષરો બોલવામાં ઘણાંની ભૂલો થતી હોય છે. તે ભૂલોનાં નિવારણ માટે તેઓશ્રી ટેકિન્ક બતાવતા : 'વિદ્યા' બોલવું હોય ત્યારે વિદ્ + યા આ રીતે અડધો અક્ષર દ્વ પહેલા જુદો બોલીને પછી યા એમ બોલો તો શુદ્ધ બોલાય.
- સમ્યક્ બોલવું હોય તો સમ્ + યક્ આ રીતે પહેલા અડધો મ્ બોલીને પછી યક્ બોલવાનું રાખો.
- ★ દીક્ષા લીધા બાદ સાધુએ શાસ્ત્રોના સારા જ્ઞાતા બનવા માટે અભ્યાસક્રમ કેવી રીતે ગોઠવવો તેનું પણ તેના જીવન્ય, મધ્યમ કે ઉત્તમ કોટીના ક્ષયોપશમને ખ્યાલમાં રાખીને માર્ગદર્શન આપતા. અભ્યાસનો આખો ક્રમ જ લખાવી દેતા.
- મધ્યમ કે ઓછા ક્ષયોપશમવાળા સાધુઓ દશવૈકલિક સૂત્ર કે ઉપદેશમાળા જેવા મોટા ગ્રંથોની બધી ગાથાઓ ગોખી ન શકે તેને ચૂંટેલી ગાથાઓ ગોખવા પ્રેરતા. ચોટદાર ગાથાઓ પોતે જ ચૂંટી આપતા. પૂજ્યશ્રીએ તૈયાર કરેલી ઉપદેશમાળાની અર્થ સહિતની એક પુસ્તિકા મુદ્રિત થયેલી છે તેમાં પૂજ્યશ્રીએ ચૂંટેલી ચોટદાર ગાથાઓ આગળ ફૂદડીની નિશાની કરેલી છે.
- ★ ન્યાયના કિલષ્ટ તત્ત્વો મેઘાવી સાધુને ઘણી વાર સફળ પદ્ધતિથી વિહારમાં ચાલતાં ચાલતાં જ વગર પુસ્તકે ભણાવી દેતા.
- આવી તો ઘણી બધી તરકીબો, યુક્તિઓ અને પદ્ધતિઓ પૂજ્યશ્રી બતાવતા તેને કારણે તેઓશ્રીના શિષ્ય પરિવારમાં

શાસ્ત્રાધ્યનનો રસ ખૂબ જળવાયો છે અને પંક્તિબદ્ધ વિદ્વાન સાધુઓ તૈયાર થયા છે. તે સાધુઓ પણ ભણાવતી વખતે આવી સરળ પદ્ધતિઓ અપનાવે છે

આવી સરળ પદ્ધતિઓને કારણે પૂજ્યશ્રી ટૂંકા સમયમાં ઘણું અને સચોટ ભણાવી દેતા. ૨૧ દિવસની શિબિર પૂરી થાય ત્યારે ઘણાં શિબિરાર્થીઓના મુખમાંથી ઉદ્ગાર નીકળતા—“અમે કોલેજના એક વર્ષમાં જેટલો કોર્સ ભણીએ છીએ તેના કરતાં આ ૨૧ દિવસમાં અમે વધુ ભણ્યા છીએ” ધર્મના ક્ષેત્રમાં સાવ નવા કહેવાય એવા કોલેજિયન વિદ્યાર્થીઓને ધ્યાનશતક, ધોડશકપ્રકરણ, યોગદેષ્ટિ, નવતત્ત્વ કે કર્મગ્રન્થના પદાર્થો શીખવવામાં પણ પૂજ્યશ્રીને જ્વલંત સફળતા પ્રાપ્ત થઈ તે તેઓશ્રીની અસાધારણ કોટિની અધ્યાપન કુશલતાને જ આભારી છે.

જાણી લો આ મોટા પ્રોફેસરે બાલમંદિરનો પાઠ આપ્યો “સાહેબ ! સંસ્કૃતની પહેલી બૂક તો આપની કૃપાથી મારે થઈ ગઈ પણ આ બીજી બૂકનો પહેલો પાઠ આટલો બધો અઘરો છે, હું બીજી બૂક નહીં ભણી શકું. આપ આગ્રહ ન રાખશો.” એક મુનિએ પૂજ્યશ્રીને દિલ ખોલીને વાત કરી.

“અરે બીજી બૂક તો કેટલી સહેલી છે ! ગભરાઈશ નહીં, લે હું તને ભણાવું, ન શું આવડે?”

અનેક વ્યસ્તતાઓ વચ્ચે પણ રોજ કલાક ફાળવીને પૂજ્યશ્રી તે મુનિને સંસ્કૃત બૂક ભણાવવા લાગ્યા. એમ.એ. કોલેજના પ્રોફેસર બાલમંદિરનો પાઠ આપે તેવો પૂજ્યશ્રી માટે આ વિષય હતો. છતાં જરાય નાનમ વગર મુનિને ઉત્સાહથી ભણાવ્યા અને સંસ્કૃતના પારંગત બનાવ્યા. (ઈતિ અધ્યાપન કૌશલ્ય)

હવે અહિંસા વિષયક વાતો

ભક્ષ્ય-અભક્ષ્ય; પેય-અપેય; કર્તવ્ય-અકર્તવ્ય; પૈસાની કમાણી-નુકશાન; ઉન્નતિ-અવનતિ; આબાદી-બરબાદી; અમૃત-ઝેરની ઓળખાણ રહિતતાનું નામ છે મૂઢતા પશુઓની બેરહમ કતલ વગેરેમાં આવી મૂઢતા રહેલી છે. પૂ.પાદ આચાર્યદેવશ્રીએ લોકોની-સરકારની-સુધારાઈ વગેરે જાહેર સંસ્થાની આવી મૂઢતા નિવારવા કરેલી કાર્યવાહીના બહુ થોડા નમૂના અત્રે રજૂ કરે છે પૂજ્યશ્રીના શિષ્ય પંન્યાસશ્રી ગુણસુંદરવિજયજી ગણી. આપણે તે જોઈએ.

પગલે પગલે અહિંસાનો પ્રભાવ

અહિંસાના ફિરસ્તા

ધર્મશાસ્ત્રોમાં લખ્યું છે : કૃપામહાનદીતીરે સર્વ ધર્માસ્તૃષ્ઠાંકુરાઃ દયા રૂપી મહાનદીના તીર ઉપર ધર્મનો છોડ પાંગરે છે. દયા એ ધર્મનું મૂળ છે. અહિંસા એ ધર્મની જનની છે. પૂજ્યપાદ ગુરુદેવ શ્રીમદ્ વિજય ભુવનભાનુસૂરીશ્વરજી મહારાજા અહિંસાનો અવતાર હતા. કરુણાની જીવંત પ્રતિમા હતા. પૂજ્યપાદશ્રીના પગલે પગલે અહિંસાનો પ્રભાવ પથરાતો. પ્રભુગીત સાંભળવાના રસવાળા તેમના કાનમાં હિંસાના સમાચાર સંભળાતા શૂળની વેદનાનો અનુભવ થતો. ચારે બાજુ વ્યાપક બનતી જતી હિંસાથી તેઓ ખૂબ ત્રસ્ત હતા. કોઈપણ રાજકીય નેતા વગેરે તેમને મળવા આવે ત્યારે તેઓશ્રી હિંસાની ભયાનક અસરો તર્કબદ્ધ સમજાવીને હિંસા અટકાવવાના પ્રયત્નો કરવા પ્રેરણા કરતા.

★ મુંબઈમાં દેવનાર કતલખાનું ખુલ્યું ત્યારે પણ તેઓશ્રીએ પ્રચંડ વિરોધ નોંધાવ્યો હતો. ‘દિવ્ય-દર્શન’માં તે અંગે લેખો લખીને લોકોને ખૂબ જાગૃત કર્યા હતા.

★ ઈ.સ.૧૯૬૦માં મુંબઈ સરકારે સૌરાષ્ટ્ર પ્રદેશના ગીરના જંગલમાં સાક્ષાત્ સિંહનું દર્શન પ્રવાસીઓ કરી શકે તે માટે એક યોજના બનાવી હતી. નિયત સ્થાન પાસે એક ભેંસને રોજ બાંધવામાં આવે તેથી શિકાર માટે સિંહ રોજ ત્યાં આવે અને પ્રવાસીઓ સિંહને જોઈ શકે. આ હિંસક યોજનાનું તા. ૨૭-૨-૬૦ના દિવસે ઉદ્ઘાટન પણ થઈ ગયું. પૂજ્યપાદશ્રીને આ વાતની જાણ થતાં તેઓશ્રીએ મોટો વિરોધ જગાવ્યો. આ મહાસંયમી પુરુષે જગાવેલી જેહાદનો એવો ચમત્કાર થયો કે યોજના એક મહિનો પણ ન ચાલી. સરકારને નમતું જોખવું પડ્યું અને તા. ૧૭-૩-૬૦ના દિવસે તો તેને રદ કરવામાં આવી.

★ હિંસાના વધતા જતા પ્રચારની સામે લોકોને જાગૃત કરવા પૂજ્યપાદશ્રી ‘દિવ્ય-દર્શન’માં અવારનવાર લેખો લખતા. તા. ૨૧-૮-૫૭ના દિવસે પ્રગટ થયેલા ‘દિવ્ય-દર્શન’માં આવો એક લેખ છપાયેલો છે તેનું હેડિંગ છે—‘અહિંસા વિરુદ્ધ હિંસાનો ભયંકર પ્રચાર.’ તેજ રીતે દેડકાંની નિકાસ, સસલાની ખેતી ઇત્યાદિ હિંસક યોજનાઓ સામે પૂજ્યશ્રીના વેધક લેખો દિવ્યદર્શનમાં પ્રગટ થયેલા છે.

★ પૂજ્યપાદશ્રી કોલ્હાપુરથી બેંગ્લોર તરફ પધાર્યા ત્યારે

બેંગ્લોરમાં પ્રવેશ કરતા પૂર્વે એક વિરાટ અહિંસા-સંમેલન યોજાયું હતું. વિજયાપુરમ્માં યોજાયેલા આ સંમેલનમાં પૂજ્યશ્રીની તારક નિશ્રામાં પદ્માવતી પ્રાણીદયા ટ્રસ્ટ માટે માતબર ફંડ થયું હતું.

- ★ બેંગ્લોરમાં કૂતરાઓની રક્ષા માટે પૂજ્યપાદશ્રીના આશીર્વાદથી પ્રાણી કલ્યાણ કેન્દ્ર નામની સંસ્થા સ્થપાઈ. ત્યારે બેંગ્લોરમાં કૂતરાઓની હિંસા સંપૂર્ણ બંધ થઈ ગઈ હતી.
- ★ કર્ણાટક સરકારના મુખ્યમંત્રી એસ. બંગારપ્પાના, રાજ્યની સ્કૂલમાં સાતમા ધોરણ સુધીના બાળકોને મધ્યાહ્ન ભોજનની અંતર્ગત દર સપ્તાહે એક ઈંડુ આપવાનો પ્રસ્તાવ રજૂ થયો હતો. પણ પૂજ્યપાદશ્રીની પ્રેરણાથી તેની

કેન્દ્ર સરકારના પ્રધાન શ્રી બૂટાસિંહજીને બેંગ્લોર નજીકના કતલખાનાને અટકાવવાનો જોરદાર-

અસરપ્રદાયક ઉપદેશ આપતા પૂજ્યપાદશ્રી

સામે મોટું વિરોધ-આંદોલન શરૂ થયું જેને કારણે સરકારે આ હિંસક યોજના આખરે મૂકી દેવી પડી.

- ★ પૂજ્યપાદશ્રી કર્ણાટકમાં વિચરતા હતા ત્યારે તેઓશ્રીને સમાચાર મળ્યા કે મુંબઈ નજીક પાલઘર પાસે સરકાર એક મોટું કતલખાનું બાંધવાની છે. પૂજ્યપાદશ્રીએ સરકારને પત્રો લખીને આ યોજનાની ભયાનકતા સમજાવી. પૂજ્યશ્રીના પ્રત્યનોને જ્વલંત સફળતા પ્રાપ્ત થઈ અને યોજના બંધ રાખવામાં આવી. તા. ૭-૮-૮૯ના દિવસે કતલખાનાની યોજના મોકૂફ રાખવાના ઓર્ડરની કોપી પૂજ્યશ્રીને સરકારે પાઠવી હતી. તા. ૨૪-૧૦-૮૯ના

‘મુંબઈ સમાચાર’માં આ સમાચાર પ્રગટ થયા હતા.

- ★ કર્ણાટક રાજ્યમાં એનિમલ ફૂડ કોર્પોરેશન દ્વારા ૫૮૦ લાખ રૂપિયાના ખર્ચે બેંગ્લોરમાં કાયરમનહલ્લી નામના ગામમાં તળાવની જમીન પર હેન્નુર બેલ્લારી રસ્તા પર ૫૭ એકર જમીન પર મોટું યાંત્રિક કતલખાનું શરૂ થવાનું હતું. તે જ વિસ્તારમાં વિચરી રહેલા કુરુણાના અવતાર પૂજ્યપાદશ્રી આ કેવી રીતે ખમી શકે? તેઓશ્રીએ આ યોજના સામે પ્રચંડ વિરોધનું વાતાવરણ સર્જ્યું અને જે સફળતા મળી તે વાંચો તા. ૧૩-૨-૮૦ના ‘મુંબઈ સમાચાર’ના શબ્દોમાં જ.
- ★ વિજયભુવનભાનુસૂરીશ્વરજીના શુભાશિષ સહ શ્રી અહિંસા સંઘ કર્ણાટકના પ્રયાસોને કારણે બેંગ્લોર નજીક કતલખાનું બાંધવાનું આયોજન થયેલું તે હવે નહીં બંધાય અને તેને બદલે તે જગાનો ઉપયોગ મંદિર, શાળા, ચિલ્ડ્રન્સ પાર્ક કે ગોશાળા બાંધવામાં થશે.’ (અને ખરેખર ત્યાં મંદિર સ્થપાયું જ)
- ★ શાળાના બાળકોને મધ્યાહ્ન ભોજનમાં ઈંડા આપવાની યોજના તામિલનાડુ સરકારે પણ કરી હતી. ઈરોડના જૈન ઉપાશ્રયના ઉદ્ઘાટન પ્રસંગે તામિલનાડુ સરકારના સમાજ કલ્યાણ ખાતાના પ્રધાનશ્રી શુભલક્ષ્મી જગદીશન આવેલા તે અવસરે પૂજ્યપાદશ્રીએ ‘અહિંસાની પરમોચ્ચતા’ એ વિષય ઉપર અંગ્રેજીમાં હૃદયસ્પર્શી પ્રવચન ફરમાવ્યું. પૂજ્યશ્રીએ સમજાવેલી દલીલોથી મંત્રીથી ખૂબ જ પ્રભાવિત થઈ ગયા અને ઈંડા આપવાની યોજના બંધ કરવામાં આવી.
- ★ ઈ.સ. ૧૯૮૨માં પૂજ્યપાદશ્રી જિનપ્રતિમા અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ પ્રસંગે શિરડી પધાર્યા હતા. તેઓશ્રીની જાણમાં આવ્યું કે સોલાપુર જિલ્લામાં ત્રણ થી પાંચ વર્ષના બાળકોને પોષક આહાર રૂપે ઈંડા આપવાની યોજના કરવામાં આવી છે. તા. ૧૭-૨-૮૨ના દિવસે પૂજ્યપાદશ્રીએ મહારાષ્ટ્ર સરકારના મુખ્યમંત્રીને ઈંડાની હાનિકારકતા સમજાવતો એક વિસ્તૃત અંગ્રેજી પત્ર લખીને આ યોજના બંધ કરવાના તાત્કાલિક પગલા લેવા અનુરોધ કર્યો હતો.
- ★ ઈરોડથી બેંગ્લોર તરફના વિહાર દરમિયાન એક ગામની સ્કૂલમાં ઉતારો હતો ત્યારે બાજુના લમ્માદેવીના મંદિરમાં

દેવીભક્તો એક બોકડાને વધ માટે લાવ્યા હતા. આ વાત સાંભળતા જ પૂજ્યશ્રીનું હૃદય કડુણાથી કંપી ઊઠ્યું. પૂજ્યશ્રીએ સાધુઓને મોકલી દેવીભક્તોને સમજાવ્યા અને દેવીભક્તો માની ગયા, જેથી બોકડાને જીવનદાન મળી ગયું.

★ છેલ્લે જ્યારે પૂજ્યપાદશ્રી અમદાવાદ પધાર્યા ત્યારે ચૈત્ર સુદ-૧૩ની પ્રભુ વર્ધમાન-મહાવીર જન્મકલ્યાણકની ઉજવણી પ્રસંગે ગુજરાત રાજ્યના તત્કાલીન મુખ્યપ્રધાન શ્રી ચીમનભાઈ પટેલને જીવદયાનો મહિમા સમજાવી સંસ્કારભૂમિ ગુજરાતમાં સંપૂર્ણ હિંસા-પ્રતિબંધ લાદવા અનુરોધ કર્યો હતો. પૂજ્યપાદશ્રીના આ અનુરોધના સ્વીકારની પહેલ રૂપે સંપૂર્ણ ગોવંશહત્યા પર પ્રતિબંધ લાદવાનું ચીમનભાઈએ વચન આપ્યું હતું, જે વચનનું તેમણે પાલન પણ કર્યું.

★ જીવરક્ષા માટે સતત લડત ચલાવી રહેલા માલેગામના શ્રી કેસરીચંદભાઈ, દક્ષિણના શ્રી રઘુનાથમલજી, બોરીવલીના શ્રી અરવિંદભાઈ પારેખ, અમદાવાદના શ્રી સુરેશભાઈ ઝવેરી, બેંગલોરના પી. ઉત્તમચંદ દુગ્ગડ; ગુન્ટુરના પીલા રામકૃષ્ણ આદિ કાર્યકર્તાઓને પૂજ્યપાદશ્રી હંમેશા પ્રોત્સાહન આપતા રહેતા અને સમયે સમયે યોગ્ય માર્ગદર્શન પણ આપતા.

★ ગુજરાતમાં સં. ૨૦૪૨ની સાલમાં ખૂબ દુષ્કાળનું વાતાવરણ હતું ત્યારે દુષ્કાળથી મરી રહેલા જીવોની રક્ષા માટે પૂજ્યપાદશ્રીના આશીર્વાદથી જીવદયા-ભંડોળનો નવસારી તપોવનથી આરંભ કરવામાં આવ્યો હતો, જેના દ્વારા હજારો-લાખો પશુઓને અભયદાન મળ્યું હતું.

ગુજરાત-રાજસ્થાનની અનેક પાંજરાપોળો જે જીવદયાનું સુંદર કાર્ય કરી રહી છે, તેમને પણ પૂજ્યશ્રીની ખૂબ કૃપાદંષ્ટિ મળી છે.

પૂજ્યપાદશ્રીની કૃપા, પ્રેરણા અને માર્ગદર્શનથી જીવરક્ષાની અનેકવિધ ભવ્ય પ્રવૃત્તિઓ શ્રી કુમારપાળ વિ. શાહ આદિ કરી રહ્યા છે, તે તો સકલ સંઘને જ નહીં રાજકારણીઓને પણ અત્યંત સુવિદિત છે.

જીવદયાની જેહાદ જગાવનારા અહિંસાના ફિરસ્તા પૂજ્યશ્રીને કોડો ચરણ વંદના.

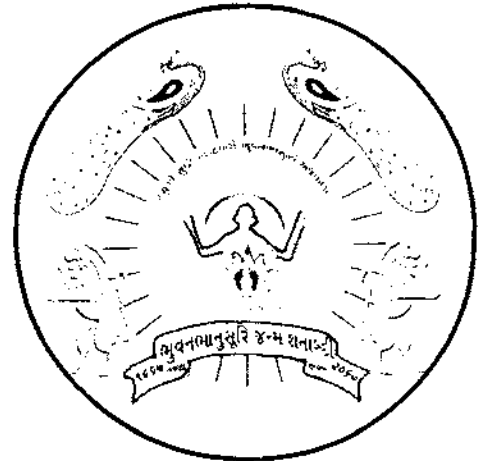
* વિશુદ્ધભાવથી દાન દઈ દુઃખી જીવોના દુઃખ ફેડવા હોય, એને સજા આપી હોય તો પોતાને એવી સ્વચ્છ શાતા મળે કે જેનાથી ખોટાં વિકારોની અશાતા ન જાગે, તો દુઃખ પણ નહીં અને દુષ્કૃત્યના વિકારો પણ નહીં.

* સુખ-દુઃખ તો આપણી કલ્પનાના છે, આપણા કર્મના ઉદયના છે, આપણા રાગ-દ્વેષના હિસાબે જ છે.

* આપણા પોતાના અશુભકર્મોના ઉદય વિના આપણું બીજો કોઈ બગાડી શકે જ નહીં.

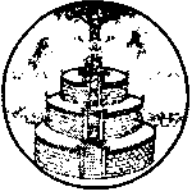
* દયા એ મોક્ષમાર્ગે પ્રવાસનું જબ્બર બળ છે.

* જિનેશ્વરદેવની પ્રાર્થનામાં અદ્ભુત અચિંત્ય તાકાત છે. પ્રાર્થનાથી અવશ્ય ફળસિદ્ધ થાય છે. સાચા દિલની અને ગદ્ગદ્ હૈયાની પ્રાર્થના અસાર મલિન વૃત્તિઓના કૂચા દૂર ફેંકી દે છે; સારભૂત પ્રવૃત્તિઓના માખણ હાથમાં આપે છે.

પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવશ્રી વિજયભુવનભાનુસૂરીશ્વરજી મહારાજશ્રીની જન્મ શતાબ્દી વિ.સં. ૧૯૬૭-૨૦૬૭ના ઉપલક્ષમાં એઓશ્રીના જ હસ્તક્રમણોમાં સાદર સમર્પણ

—પં. ગુણસુંદરવિજયજી ગણી

અધ્યાત્મમાર્ગના સાધનાનિષ્ઠ ચારિત્રધરો

શ્રમણધર્મ આખરે તો એક આધ્યાત્મિક ખોજ છે. ભૌતિકજીવનના સામે છેડે અધ્યાત્મની દુનિયા છે. આંતરકષાયો અને વિષયની અભીપ્સાઓ શમાવી આત્મગુણોના ઊંચા સુખની અનુભૂતિની એ દિવ્ય સૃષ્ટિ છે. સૂરિપુરંદર પૂ. આ. શ્રી હરિભદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા. અને કલિકાલસર્વજ્ઞ શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય જેવા અનેક પૂજ્યવર્યોએ યોગ-અધ્યાત્મના ગ્રંથોમાં અધ્યાત્મસુખની દિશા ચીંધી છે. તે માર્ગને અનુસરીને સાધક આત્માઓ અધ્યાત્મ-માર્ગની નૈષ્ઠિક સાધનામાં ગળાડૂબ બને છે. આવા કર્મયોગીઓ અને અધ્યાત્મયોગીઓ અનેક સાધક આત્માઓ માટે એક ઊંચો આદર્શ સ્થાપી જનારા છે.

જિનશાસનપ્રભાવક ગચ્છાધિપતિ આચાર્યદેવેશ

પૂ.આ.શ્રી સુબોધસાગરસૂરીશ્વરજી મ.સા.

પાલનપુર પાસેનું જૂના ડીસા શહેર. આ શહેરને અડીને વહે છે શુભ્ર સલિલા બનાસ નદી અને એથી જ નગરની પ્રાકૃતિક સમૃદ્ધિ અનેકગણી વધી જાય છે. આમેય ડીસા નગર બબ્બે વિશાળ અને સુરમ્ય, ભવ્ય અને ઉત્તુંગ, દિવ્ય અને દેદીપ્યમાન જિનાલયો, અનેક પૌષ્ઠશાળાઓ, ઉપાશ્રયો, આયંબિલ શાળાઓ, ગુરુમંદિરો અને કીર્તિમંદિરોથી અલંકૃત છે. આ શહેરના યૂનીલાલ છગનલાલ મહેતાને ત્યાં માતા જમનાબહેનની રત્નકુલિએ સં. ૧૯૭૯ના માગશર વદ દસમના દિવસે પુત્રનો જન્મ થયો. સમયના ગર્ભમાં પણ અજબ સંકેતો છુપાયેલા હોય છે. હર એક ક્ષણનો અલગ અલગ ચહેરો હોય છે. પુત્ર જન્મની એ ક્ષણ પણ માંગલ્યનો પ્રતિધ્વનિ પ્રગટ કરતી હતી.

પુત્રનું નામ પાડવામાં આવ્યું વર્ધીચંદ. જમનાબહેનને કુલ છ સંતાનો હતાં. પ્રથમ પુત્ર તે શાંતિલાલભાઈ. પછી પુત્રી મણિબહેન. પછી કાંતિલાલ, વર્ધીચંદ, રતિલાલ, અને સૌથી નાનાં તે સવિતાબહેન.

પુત્ર વર્ધીચંદને માતા જમનાબાઈ ભારે લાડકોડથી ઉછેરવા લાગ્યાં. ઘરમાં કશી વાતની કમી નહોતી. પાણી માગે

ત્યાં દૂધ હાજર થઈ જાય. હા, યૂનીલાલભાઈનો સ્વભાવ ઘણો જ કડક હતો. તેઓ પાલનપુરના નવાબના જમણા હાથ સમા પોલીસ પટેલ હતા, એટલે સખ્તાઈ એમના સ્વભાવમાં હતી. એમનો તાપ સૂર્ય સમાન હતો પણ માતા જમનાબાઈ ઋજુ કોમળ હૃદયનાં શ્રાવિકા હતાં. તેઓ ધર્મકાર્યમાં સતત રત રહેતાં. દેવદર્શન, વર્ધીતપ, આયંબિલની ઓળી, અઢાઈ પણ કરતાં. ગુરુભગવંતોને વંદન કરવા માટે નિયમિત જતાં. જમનાબાઈ વર્ધીચંદને પોતાની સાથે દેરાસર લઈ જતાં. તેઓ તપનાં અનુરાગી હતાં. માતાના સંસ્કાર પુત્ર વર્ધીચંદ પર પડ્યા. દર પૂનમે નાનકડો વર્ધીચંદ માતાની સાથે ભીલડિયાજી તીર્થનાં દર્શન કરવા પણ જતો. ત્યાં જઈ એ ભાવથી ભક્તિ કરતો. માતાની જેમ પુત્ર વર્ધીચંદ પણ સાધુભગવંતોની વૈયાવશ્ય માટે સદાય ખડેપગે તૈયાર રહેતો.

વર્ધીચંદને માતા પાસેથી બાલ્યવયે પ્રભુપ્રીતિના સંસ્કાર સાંપડ્યા હતા. બાળપણે ઉપાશ્રયની દીવાલ પરની યોગનિષ્ઠ આચાર્ય શ્રીમદ્ બુદ્ધિસાગરસૂરિ મહારાજની મોટી તસ્વીર જોતો ત્યારે લાંબા સમય સુધી એની આંખ ત્યાંથી ખસી શકતી નહોતી. એ તસ્વીરને જોઈને વર્ધીચંદનું અંતર ઝંકૃત બની જતું મનમાં કંઈક જુદા જ પ્રકારનો ભાવ અનુભવાતો.

પિતા યૂનીલાલભાઈની ધાક જખરી હતી. આસપાસના પંથકમાં એમની હાક વાગતી. પણ એમનો આ પુત્ર! પુત્ર નામે વર્ધીચંદ! દીક્ષા લેવાની રહ લઈ બેઠો હતો! છેવટે એમનો સંકલ્પ સફળ થયો. સં. ૧૯૮૮ના ફાગણ સુદ ત્રીજને દિવસે વર્ધીચંદે સ્વયં સાધુનો વેશ ધારણ કરી લીધો. અટ્ટમ તપ હતો અને વિહાર કર્યો.

પૂ. આચાર્ય ભગવંત શ્રી કીર્તિસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજના તેઓ વિનમ્ર શિષ્યરત્ન બન્યા અને મુનિ શ્રી સુબોધસાગર મહારાજ તરીકે ઘોષિત થયા. હવે તો હાથ લાગ્યો હતો એક જ માર્ગ, તપનો. એક જ માર્ગ, જ્ઞાનનો. સાધુ માટે તો સ્વાધ્યાય એ જ સૌથી મોટી કિંમતી ચીજ છે અને સ્વાધ્યાયમાં સહેજ પણ પ્રમાદ ન હોય. આજસ ત્યજે તે આગળ વધે. એમાં પાછું મળ્યું ગુરુવર્ય આ. ભ. શ્રી કીર્તિસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજનું પ્રોત્સાહન અને માર્ગદર્શન.

પહેલા જ વર્ષે મુનિશ્રી સુબોધસાગરજીએ યાતુર્માસ દરમ્યાન ચાર પ્રકરણ અને છ કર્મગ્રંથનો અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યો. શાસ્ત્રો શીખવાં હોય તો સંસ્કૃતના જ્ઞાન વગર શી રીતે ચાલે? એમણે તત્કાળ સંસ્કૃતનો અભ્યાસ શરૂ કરી દીધો. તેમના ચિત્તમાં પૂ. આ. ભ. શ્રી બુદ્ધિસાગરજી મ.સા.ની પંક્તિઓ ગુંજવા લાગી.

પછી તો એમણે સંસ્કૃત ઉપરાંત પ્રાકૃત, વ્યાકરણ, ન્યાય, સિદ્ધાંત અને આગમોનો ઊંડો અભ્યાસ કર્યો. શિષ્યરત્નની યોગ્યતા જાણીને સંવત ૨૦૧૦ના માગશર સુદ ત્રીજને દિવસે જૂના ડીસા મુકામે પૂજ્યપાદ ગુરુદેવે તેઓશ્રીને પંચાસ પદ પ્રદાન કર્યું. પૂ. આ. શ્રી સુબોધસાગરજીએ અનેક ગામો અને નગરોમાં પ્રાભાવિક યાતુર્માસ કર્યા. અનેક સ્થળે પ્રાચીન જિનાલયોનો જીર્ણોદ્ધાર કર્યો. અંજનશલાકા, પ્રતિષ્ઠા, ઉપધાન, છ'રીપાલિત સંઘો, શ્રી જિનભક્તિ મહોત્સવો તથા નૂતન જિનાલયોનાં નિર્માણ કર્યા.

વિજાપુર જ એમની જન્મભૂમિ અને એ જ એમની નિર્વાણભૂમિ. ત્યાં એમની સમાધિ રચાઈ કાળની થપાટથી જીર્ણ બનેલ આ સમાધિમંદિરનો જીર્ણોદ્ધાર કરી જંગલમાં મંગલની રચના કરવા માટે જ આચાર્ય ભગવંત પૂ. સુબોધસાગર સૂરીશ્વરજી મહારાજને વિજાપુરના સંઘે વિ.સં. ૨૦૨૮ના યાતુર્માસ માટે વિનંતી કરી. પૂજ્યશ્રી ત્યાં પધાર્યા. એમનાં ભગવતી સૂત્ર પરનાં પ્રવચનોએ લોકોને ઘેલું લગાડ્યું હતું. કોઈ અકળ અગમ્ય કારણસર પૂજ્યશ્રીનાં હૃદયમાં એક વાત સતત ગુંજ્યા કરતી હતી. આ સમાધિ મંદિરની પુણ્યવંતી ભૂમિ પર અલૌકિક તીર્થધામનું સર્જન થાય, હજારો ભાવિકો આ તીર્થ ભૂમિની સ્પર્શના કરે અને આધ્યાત્મિક વિકાસની પ્રેરણા મેળવે.

અને આજે તો આ સ્થાન એક દિવ્ય તીર્થભૂમિ બની ગયું છે. કામ કરી ગઈ પૂજ્યશ્રીની અંતઃ પ્રેરણા.

એક પુણ્યવંતુ તીર્થ બન્યું. પૂજ્યશ્રીનાં પાવન પગલાં ઠેરઠેર પડ્યાં. પગલાં પડ્યાં ને ભૂમિ પાવન થઈ. જ્યાં પગ માંડ્યા, ત્યાં મંદિર બન્યાં. અનેક જિનાલયોનો જિર્ણોદ્ધાર થયો. અનેક નૂતન જિનાલયોનું નિર્માણ થયું.

મુંબઈમાં ગોરેગાંવના જવાહરનગરના શ્રીસંઘને આંગણે પૂજ્યશ્રી પ્રતિષ્ઠા કરવા પધાર્યા. જવાહરનગરમાં પ્રભુના કલ્યાણકોની ઉજવણી થતી હતી ત્યારે પુનઃ એકવાર સૌએ ગચ્છાધિપતિપદ સ્વીકારવાની પૂજ્યશ્રીને આગ્રહભરી વિનંતી કરી. શ્રી સંઘની વિનંતી પર ચિંતન-મનન કર્યા બાદ એમણે કરી : તે પણ પદવીની નહીં, પણ આસપાસની ભીષણ અને વિષમ એવી દુષ્કાળની પરિસ્થિતિની. ત્રણ ત્રણ વર્ષથી દુષ્કાળ પડતા હતા. માણસો તરફડતા હતા. ઘાસચારા વિના અબોલ પશુઓ બાંગરતાં હતાં. તે સમયે તેમના પૃથ્વર શિષ્ય પૂ. આ.શ્રી મનોહર-કીર્તિસાગરસૂરિજી મ.સાહેબે વિશાળ માનવમહેરામણને પડકાર ફેંકતા કહ્યું :

“આજના આ સમયે એક નમ્રાતિનમ્ર અપીલ છે કે પૂજ્યપાદશ્રીને ૬૬ વર્ષ થયાં છે તેથી જીવદયા ફંડમાં પણ ૬૬ લાખ રૂપિયાનું ભંડોળ એકત્રિત કરવામાં આવે તો મને અવશ્ય ખાતરી છે કે આપણા સહુની વિનંતીનો સ્વીકાર કરીને પૂજ્યપાદશ્રી ગચ્છાધિપતિપદનો જરૂર સ્વીકાર કરશે.”

સાંભળીને મેદનીએ શાસનદેવની જય બોલાવી. સૌએ જીવદયાનું ફંડ એકત્રિત કરવાનો મક્કમ નિર્ધાર કર્યો.

કરુણાભર્યું પૂજ્યપાદશ્રીનું હૈયું. અબોલ જીવો માટે કરુણાવહી નીકળી. કરુણાની પ્રેરણા વહી નીકળી. સૌનાં હૃદય ઉત્સાહ અને ઉમંગથી ભરાઈ ગયાં. “જવાહરનગરની ધન્ય ધરા પર સકળ સંઘની ઉપસ્થિતિમાં ગચ્છાધિપતિ પદની માંગલિક વિધિ કરવામાં આવશે.”

સમય હવે ઓછો હતો. ૬૬ કલાકથી પણ ઓછો. ને ત્યાં સુધીમાં ૬૬ લાખનું માતબર ફંડ એકઠું કરવાનું હતું. પરિણામ ચમત્કારિક આવ્યું. માત્ર ૪૮ કલાકમાં જ ૬૬ લાખ જેવી માતબર રકમનો ફાળો નોંધાઈ ગયો. અને એ દિવસ પણ આવી પહોંચ્યો. વિક્રમ સંવત્ ૨૦૪૪ના મહાવદ પાંચમ ને સોમવારનો એ દિવસ.

એ જ શમિયાણામાં અનુપમ શાસનપ્રભાવક, ભગવતીસૂત્રના માસ્ટર માર્શન્ડ સમા, નિખાલસહૃદયી પૂ. આ. ભ. શ્રી સુબોધસાગરસૂરીશ્વરજી મ. સા.ને યોગનિષ્ઠ આચાર્ય

શ્રીમદ્ બુદ્ધિસાગરસૂરિજી મ.સા.ના સમુદાયના ગચ્છાધિપતિ તરીકે અલંકૃત કરવાનો એ ઐતિહાસિક અવસર હતો.

પૂજ્યપાદશ્રીનાં ચાતુર્માસો ભવ્ય રીતે ઠેરઠેર થયાં છે. પાલનપુર, આંબલીપોળ (અમદાવાદ), પાદરા, નવસારી, ગોડીજી (મુંબઈ), પૂના, ડીસા, વિજાપુર, રાજકોટ, ભાવનગર, મલાડ (મુંબઈ), પુંધરા, સાબરમતી, નવસારી, વાલકેશ્વર, ગોરેગાંવ, મહુડી એમ વિવિધ સ્થળોએ પૂજ્યપાદશ્રીનાં ચાતુર્માસ સંપન્ન થયાં છે.

પૂજ્યપાદશ્રીના હસ્તે નિર્માણ પામ્યાં છે અનેક ઉપાશ્રયો જેવા કે, નવસારી મહાવીર સોસાયટી, શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ, શ્રી વિજાપુરતીર્થ સોસાયટી-વિજાપુર, ધાનેરા, જૂના ડીસા, કુંભાસણ, સુરત-સૈફી સોસાયટી, ધનાલી, સુરત-મગદલ્લા શ્રી નાગેશ્વરતીર્થ, સીરસાડ, લોદરા, આજોલ, ગવાડા, પુંધરા, મિરામ્બિકા (અમદાવાદ), સોલા રોડ (અમદાવાદ), સુપાર્શ્વનાથ-વાલકેશ્વર-મુંબઈ, વસઈ-દહીસર, ભાવનગર આયોજનાર (અમદાવાદ)—એમ સંખ્યાબંધ ઉપાશ્રયો તથા તીર્થ નિર્માણ થયેલ છે.

પૂજ્યપાદશ્રીનો શિષ્યગણ : પૂ. આ. ભ. શ્રી મનોહર-કીર્તિસાગરસૂરીશ્વરજી મ.સા., પૂ.પંચાસ શ્રી સુદર્શન કીર્તિસાગર મ.સા., પૂ. પ્રવર્તક શ્રી યશકીર્તિસાગર મ.સા., પૂ. પંચાસ શ્રી ઉદયકીર્તિ સાગર મ.સા., પૂ. પંચાસ શ્રી રાજકીર્તિસાગર મ.સા., મુનિરાજ શ્રી પ્રસન્નકીર્તિ સાગર મ.સા., મુનિરાજ શ્રી જયકીર્તિસાગર મ.સા., પૂ. મુનિરાજ શ્રી અનંતકીર્તિસાગર મ.સા., પૂ. મુનિરાજ શ્રી વિશ્વોદયકીર્તિસાગર મ.સા., પૂ. મુનિરાજ શ્રી વિદ્યોદયકીર્તિસાગર મ.સા. પૂજ્યપાદશ્રીના હસ્તે થયેલી પ્રતિષ્ઠાઓની સંખ્યા ૮૬ જેટલી છે, જેમાંની મુખ્ય તે પાલનપુર, ગોરેગાંવ (મુંબઈ), અંધેરી, ગાંભી, મહુડી (અંજનશલાકા), માણસા, ભીલડિયાજી તીર્થ, જૂના ડીસા, ખીમત, ધાનેરા, નવસારી, ગવાડા, આજોલ, વિજાપુર, ધરણીધર સોસાયટી (અમદાવાદ), મિરામ્બિકા-અમદાવાદ, સુરત, પ્રાંતિજ, સોલારોડ, આબુનગર, ઝવેરીપાર્ક-અમદાવાદ, સાબરમતી, સીરસાડ વગેરે છે. હમણાં જ તા. ૩-૮-૦૭ના સવારે સમાધિપૂર્વક કાળધર્મ પામ્યા. ટી.વી. ચેનલ અને ટેલિકંપત્રો દ્વારા આ સમાચાર વિસ્તારથી પ્રગટ થયેલા.

સૌજન્ય : લોપાબેન સૌમિલભાઈ ભાવનગરી,

૯. ધ્વનીલ-ચેલીશા

પરમ તપસ્વી, મહાન શાસનપ્રભાવક, વર્તમાન
ગચ્છાધિપતિ, દક્ષિણ દિવાકર

પૂ. આચાર્યશ્રી

વિજયઅશોકરત્નસૂરીશ્વરજી મહારાજ

ગુજરાતમાં વડોદરા પાસેનું છાણી ગામ ભવ્ય શ્રી શાંતિનાથ જિનાલયોથી શોભાયમાન પોતાનો પુણ્યપ્રકાશ પાથરી રહ્યું છે. શ્રી મહાવીર ભગવાન, શ્રી પાર્શ્વનાથ અને શ્રી કુંધુનાથ, શ્રી વાસુપૂજ્યસ્વામી ભગવાનનાં ભવ્ય દહેરાસરો, ઉપરાંત ઉપાશ્રયો, ધર્મશાળાઓ, આયંબિલખાતું તથા જ્ઞાનમંદિરથી યુક્ત છાણીનગરમાં શાહ ચંદુલાલ છોટાલાલનાં ધર્મપત્ની શ્રી કમળાબહેનની કુક્ષિએ સં. ૧૯૮૨ના જેઠ સુદ ૧૩ની મધ્યરાત્રિએ પુત્રરત્નનો જન્મ થયો. છાણી ગામમાં ધર્મમય વાતાવરણ તો હતું જ, એમાં સુસંસ્કારોની સુગંધ મળતાં 'સોનામાં સુગંધ'નો ન્યાય થયો અને પૂજ્યશ્રીને સં. ૨૦૦૧માં પૂ. ઉપાધ્યાય શ્રી ભુવનવિજયજી મહારાજની નિશ્રામાં શ્રી શાંતિનાથ ભગવાનના ૫૦ વર્ષના પ્રતિષ્ઠાના મહોત્સવ વખતે પૂ. ઉપાધ્યાયજી મહારાજના સંસર્ગમાં આવતાં વૈરાગ્યભાવના પ્રગટી. તે જ વર્ષે પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવેશ શ્રીમદ્ વિજયલબ્ધિ-સૂરીશ્વરજી મહારાજની નિશ્રામાં ખંભાતથી શાહ કેશવલાલ વજેચંદ તરફથી છ'રીપાલિત સંઘમાં જોડાઈને પાલિતાણામાં ચૈત્ર સુદ ૪ ને દિવસે સંઘમાળ પછી, પૂ. ઉપાધ્યાયશ્રી ભુવનવિજયજી મહારાજની આચાર્યપદવી થઈ તે સાથે તેમની દીક્ષા પણ થઈ. પૂ. આચાર્યશ્રી ભુવનતિલકસૂરિના શિષ્ય તરીકે મુનિશ્રી અશોકવિજયજી નામે જાહેર થયા અને તે જ વર્ષે ત્યાં પાલિતાણા પૂ. આ. શ્રી કનકસૂરીશ્વરજી મહારાજના વરદ હસ્તે વડી દીક્ષા ગ્રહણ કરી. સંયમજીવન સ્વીકાર્યા પછી પૂ. ગુરુભગવંતને આજીવન જીવન સમર્પિત કર્યા પછી સ્વાધ્યાયમાં મગ્ન બની ગયા. ગુરુદેવ અને પૂ. વડીલ ગુરુબંધુ શ્રી ભદ્રંકરવિજયજી મહારાજની નિશ્રામાં પ્રકરણગ્રંથો અને આગમગ્રંથોનું ઊંડું અધ્યયન કર્યું. પૂ. ગુરુદેવ સાથે ગુજરાત, સૌરાષ્ટ્ર, કચ્છ, મહારાષ્ટ્ર, આંધ્ર અને કર્ણાટકમાં વિહાર કરીને શાસનપ્રભાવનાનાં અનેક કાર્યો કરાવ્યાં. શ્રી દશવૈકાલિક સૂત્ર, શ્રી સમવાયાંગસૂત્રનાં યોગોદ્ઘન કર્યાં. વીશસ્થાનક તપ, પાંચ વર્ષીતપ, પંદર ઉપવાસ, અષ્ટાઈ તપ, ૨૪ ભગવાનનાં એકાસણાં, પાંચે કલ્યાણકોની આરાધના, પોષ દશમી તપની, સહસ્રકુટ તપ ૧૭૦ જિનની આરાધના કરી છે. વર્ધમાન તપ સો ઓળી સૂરિમંત્ર પાંચપીઠ ચાર વખત.

સં. ૨૦૨૮ના જેઠ સુદ બીજને દિવસે પૂ. તારક ગુરુદેવનો દાવણગિરિમાં વિરહ થયો. તે પછીથી વડીલ ગુરુબંધુ પૂ. આ. શ્રી વિજયભદ્રંકરસૂરીશ્વરજી મહારાજની નિશ્રામાં સં. ૨૦૩૩માં મૈસૂર મુકામે ચાતુર્માસ દરમિયાન શ્રી ભગવતીસૂત્રના યોગોદ્દહન સાથે સૂત્રનું વાચન કર્યું. સં. ૨૦૩૪ના કારતક વદ દના દિવસે ભવ્ય મહોત્સવપૂર્વક ગણિ-પંચાસ પદવી થઈ. ત્યાંથી કાયમ માટે ત્રણ વિગઈનો ત્યાગ કર્યો. બદામ, કાજુ અને દ્રાક્ષ સિવાય મેવો અને માવાનો ત્યાગ, પાંચ તિથિ ધી, લીલોતરી, મિષ્ટાન્નનો ત્યાગ, પાકાં કેળાં સિવાય અન્ય ફળોનો ત્યાગ. ચોમાસામાં અઢાઈ અને બાર તિથિ અને શેષકાળમાં પાંચ તિથિ અને અઢાઈમાં લીલોતરીનો ત્યાગ. દીક્ષા પછી તેરમા વર્ષથી બિયાસણાં, દહેરાસરમાં દેવવંદન, દરેક પ્રતિમાજીને નમો જિણાણાં, પાષાણની પ્રતિમાજીને ત્રણ ત્રણ ખમાસમણાં ચૈત્યવંદન, લગભગ ૧૫૦ લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ અને તેટલાં જ ખમાસમણાં પ્રાયઃ ઊભાં ઊભાં, શ્રી નવકારમંત્રનો અરિહંત સિદ્ધિપદ સિદ્ધિચક્ર નમો માણસ્સનો કરોડ ઉપરનો જાપ હજુ ચાલુ છે. શ્રી વર્ધમાન તપની ૮૪મી ઓળી (સં. ૨૦૪૭), રાત્રે સંથારા સમયે જીવનમાં લાગેલા દોષની ગુહા અને આરાધનાની અનુમોદના પૂ. આ. શ્રી વિજયભદ્રંકરસૂરીશ્વરજી મહારાજની આજ્ઞા અને વાસક્ષેપ દ્વારા સં. ૨૦૪૩ના પોષ વદ ૧ના દિવસે દોડ બાલાપુરમાં આચાર્ય પદે આરૂઢ કરવામાં આવ્યા. ત્યારથી પૂજ્ય આચાર્યશ્રી વિજયઅશોકરત્નસૂરીશ્વરજી મહારાજ નામથી પ્રસિદ્ધ થયા. પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં દીક્ષા, વડી દીક્ષા, ઉપધાન તપ, ભવ્ય અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવો થઈ રહ્યા છે. ૪૦ વર્ષથી બેંગલોર અને મદ્રાસ, દક્ષિણનાં નાનાં નાનાં ગામડાંઓમાં વિચરીને અને ત્યાં ચાતુર્માસ કરીને શાસનપ્રભાવના કરી રહ્યા છે. પરમ શાસનપ્રભાવક સૂરિવર નિરામય દીર્ઘાયુ પામી સુદીર્ઘ શાસનસેવા કરતા રહો એવી પ્રાર્થના સાથે પૂજ્યશ્રીને કોટિશઃ વંદના!

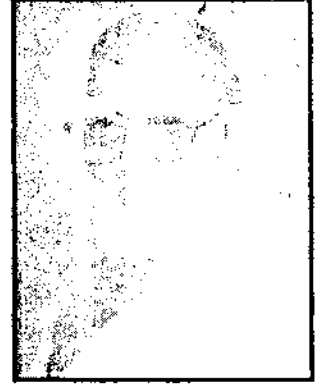
★ સંવત ૨૦૫૩, વૈશાખ વદ ૧૧ના સો ઓળી પારણું બેંગલોર પૂજ્ય રાજયશસૂરીશ્વરજી મં.સા. આદિ સમુદાય સાથે.

★ ગચ્છાધિપતિ પદ, ટુમકુર, કર્ણાટક, આસો સુદ ૧, સંવત-૨૦૫૭, અનેક સંધોએ તથા સમુદાય મળી.

★ દક્ષિણદિવાકરની પદવી : સંવત ૨૦૬૦ ના અષાઢ સુદ બીજને રવિવાર, બેંગલોર આદિ ૧૮ સંધોની ઉપસ્થિતિમાં ચાતુર્માસ પ્રવેશ વખતે, હિરીપુરનાં ચાતુર્માસ પ્રવેશદિન.

આગલોડ સ્થિત શ્રી મણિભદ્ર તીર્થના ઉદ્ધારક,
વક્તાપુર તીર્થના સ્થાપક યોગસાધનાના સાધક
પૂ.આ.શ્રી વિજયઆનંદધનસૂરીશ્વરજી મ.

પૂજ્ય આચાર્યશ્રી વિજય આનંદધનસૂરીશ્વરજી મહારાજનો જન્મ સં. ૧૯૭૭ના શ્રાવણ વદ પાંચમે રાજસ્થાનના સિરોહી રાજ્યના પાલડી (માયલી) ગામે બિબલોસા પરમાર ગોત્રમાં થયો હતો. તેમના પિતાનું નામ ચતરાજી પમાજી, માતાનું નામ કંકુબાઈ અને તેમનું જન્મનામ ચૂનીલાલજી હતું. ચૂનીલાલ માત્ર દોઢ વર્ષના થયા કે તેમનાં માતૃશ્રી સ્વર્ગવાસ પામ્યાં. પિતા ચતરાજીનાં મોટાં ભાભી ચમનીબાઈએ તેમને ઊછેરીને મોટા કર્યા. પૂર્વના પુણ્યયોગે અને આ જન્મના ધર્મસંસ્કારોએ તેમની ધર્મ પ્રત્યેની રુચિ ઉત્તરોત્તર ખીલતી ગઈ. બાળવયથી જ પ્રતિક્રમણ, પૌષધાદિ વ્રત-નિયમો તેમના જીવન સાથે વણાઈ ગયાં. કુમારવયે પહોંચતાં હિન્દી, અંગ્રેજી સાથે વ્યાવહારિક શિક્ષણ સંપાદન કર્યું. તેજ બુદ્ધિ અને સાલસ સ્વભાવના કારણે તેઓ સૌમાં પ્રિય બન્યા હતા. ૧૬ વર્ષની વયે તેમને દત્તક પુત્ર તરીકે જોધપુર રાજ્યના બગડીનગરના શ્રી લાલચંદજી ચંદનમલજી અને તેમનાં ધર્મપત્ની લક્ષ્મીબાઈએ ખોળે લેતાં તેમને મુંબઈ જવાનું થયું. મુંબઈ ગયા છતાં વ્રત-નિયમો તો ચાલુ જ રહ્યાં અને આગળ જતાં આ સંસ્કારો વૈરાગ્યભાવમાં પરિણમ્યા અને તેઓ દીક્ષા લેવા તત્પર બન્યા. સં. ૨૦૦૮ના અષાઢ સુદ ૧૪ના દિવસે તેમની એ ભાવનન સાકાર બની અને દીક્ષા અંગીકાર કરવાપૂર્વક તેઓ પૂજ્યપાદ આચાર્યશ્રી વિજયરામચંદ્ર-સૂરીશ્વરજી મહારાજના પટ્ટધર પૂ. આ. શ્રી વિજયભુવનસૂરિજી મહારાજના શિષ્ય બની મુનિશ્રી આનંદધનવિજયજી નામે જાહેર થયા. મુનિજીવનના ઉપાકાળે તેઓશ્રીએ ગુરુગમ બની 'કર્મગ્રંથ', 'પ્રકરણ', 'ન્યાય' તથા આગમશાસ્ત્રોનો ઊંડો અભ્યાસ કર્યો. જ્યોતિષશાસ્ત્ર અને મંત્રવિદ્યાનું પણ વિશદ જ્ઞાન પ્રાપ્ત કર્યું. પ્રાયઃ એક લાખ શ્લોકો કંઠસ્થ કર્યાં.

તપ-જપ અને યોગસાધના : પૂજ્યશ્રીએ સંયમસાધના અને જ્ઞાનોપાસનામાં આગળ વધવા સાથે જપ-તપ અને યોગમાં પણ ઉત્તરોત્તર આગળ વધતા રહી એક સમર્થ

સાધક તરીકે નામના પ્રાપ્ત કરી છે. તેઓશ્રીએ વરસીતપ-૨, ચૌમાસી-૧, અઠાઈ-૫, ૨૩ કલાક મૌનપૂર્વક સતત ૫૦૦ આર્યબિલ, શ્રી શંભેશ્વર પાર્શ્વનાથનાં ૧૦૮ અઠમ વગેરે તપશ્ચર્યાઓ કરી છે. ઈડરગઢ પર શ્રી શાંતિનાથ જિનાલયની પાછળ આવેલી પ્રાચીન ગુફામાં રહીને અષ્ટાંગ યોગસાધના તેમ જ વિવિધ આસનો સિદ્ધ કર્યાં. અહીં ગુફામાં ત્રણ વર્ષ દરમિયાન તપપૂર્વક સવાકરોડ નવકારમંત્રનો જાપ કર્યો. ઈડર પાંજરાપોળમાં રહીને દિવસ દરમિયાન માત્ર બે વાર ૫૦૦ ગ્રામ દૂધ પર રહીને ૯ લાખ નવકારમંત્રનો જાપ કર્યો. ૫૦૦ આર્યબિલમાં ૯ લાખ નવકારમંત્રનો જાપ પ્રાયઃ મૌન રહીને કર્યો. ઉપરાંત, તારંગા તીર્થની ગુફામાં ૨૦ દિવસના આર્યબિલપૂર્વક શ્રી ઋષિમંડલ મૂલમંત્રનો એક લાખનો જાપ, અચલગઢ (આબુ)માં એક વર્ષ રહી એકાસણાં સાથે શ્રી સિદ્ધચક્ર મૂલમંત્રનો જાપ, પોસીના તીર્થમાં ચાર માસ દરમિયાન પાંચ અઠમ અને ૬ આર્યબિલ કરી, સવા લાખ ઉવસગગહરં સ્તોત્રનો જાપ, ગિરનારજી પર ગુફામાં રહી એકાસણાં સાથે એક લાખ નવકારમંત્રનો જાપ, આગલોડ (ઉ. ગુ.)માં ૨૧ દિવસ શ્રી માણિભદ્રવીરની સાધના કરેલ. પૂજ્યશ્રીએ ઈડર અને તારંગાની ગુફાનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવી તથા અચલગઢની ટોચ પરનો રૂમ રિપેર કરાવી, તે તે સ્થાનોની તીર્થપેઢીને અર્પણ કરેલ.

પૂજ્યશ્રીને સં. ૨૦૩૯ના અષાઢ સુદ દના રોજ ઘાણેરાવ (રાજસ્થાન) સ્થિત કીર્તિસ્તંભ તીર્થે પૂ. આ. શ્રી વિજયહિમાચલ-સૂરિજી મહારાજે આચાર્યપદે આરૂઢ કર્યાં. સં. ૨૦૪૬ના જેઠ સુદ પાંચમે વક્તાપુર (સાબરકાંઠા)માં પૂ. ગુરુદેવશ્રી વિજય-ભુવનસૂરિજી મહારાજ આદિ તથા ચતુર્વિધ સંઘની ઉપસ્થિતિમાં 'યોગદિવાકર'ની પદવી અર્પણ કરવામાં આવી. પૂ. આ. શ્રી વિજયઆનંદધનસૂરિજી મહારાજના શિષ્યપરિવારમાં આચાર્ય શ્રી પ્રદીપચંદ્રસૂરજી મ. મુનિશ્રી જયચંદ્રવિજયજી, મુનિશ્રી ભુવનાનંદવિજયજી, મુનિશ્રી રાજયશ-વિજયજી અને મુનિશ્રી મહાર્હસવિજયજી છે.

શાસનપ્રભાવના : પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણા અને નિશ્રામાં શાસનપ્રભાવનાનાં અનેકવિધ કાર્યો સંપન્ન થયાં છે. તેમાં વિજાપુર પાસે આગલોડમાં શ્રી માણિભદ્રવીરના પ્રાચીન સ્થાનનો ઉદ્ધાર કરાવી, તેને તીર્થરૂપે સારી રીતે વિકસાવ્યું છે. એક બાજુ નવું તીર્થ સાબરકાંઠામાં હિંમતનગરથી ૮ કિ. મી. દૂર વક્તાપુર ગામે 'ૐ શ્રી પાર્શ્વ-પદ્માવતી જૈન શ્વે. મૂ. તીર્થ' નામે સ્થાપી, ત્યાં પણ જિનાલય, ઉપાશ્રયો, ધર્મશાળા,

ભોજનશાળા આદિનું આયોજન કરાવી, સં. ૨૦૪૬માં પ્રતિષ્ઠામહોત્સવ ઊજવવાપૂર્વક વિકસાવવામાં આવી રહ્યું છે. આ ઉપરાંત સંપ્રતિ મહારાજાકાલીન ૨૪ જિનબિંબથી યુક્ત વટપલ્લી (શ્રી શત્રુંજય આદીનાથ જૈન તીર્થ) વડાલીની સ્થાપના કરવામાં આવી છે. રાજસ્થાન મધ્યે રાની સ્ટેશનથી મુંડારા જતા ૧૦ કીમી. દૂર રમણિયાજી તીર્થની સ્થાપના કરેલ છે. ઉપરાંત બજાણા-પાટડી જતા માલવણ ચોકડી પાસે ખેરવા ગામમાં પણ તીર્થની સ્થાપના કરેલ છે. પોતાની જન્મભૂમિ પાલડી (એમ) રાજસ્થાનમાં વર્ધમાન આનંદધન વૈયાવચ્ચધામ પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણાથી ખુલ્યું છે. અમદાવાદમાં સરખેજ ગાંધીનગર હાઈવે પર આનંદધામ નામનું નાનકડું ભવ્ય વિહારધામ પણ પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણાથી બનેલ છે.

આ ઉપરાંત, હિંમતનગર (મહાવીરનગર) વીસનગર, દેણપ જૂનાગઢ તલાટી-મંદિર, જસનગર, કાલુકોકીન (રાજસ્થાન)માં શિખરબંધ દેરાસર, સુમેરપુર (ઉંદરી), બેલાપુર (થાણા) અને મામલતદારવાડી-મલાડ (મુંબઈ)માં જિનાલયો, દેવ-દેવીની પ્રતિષ્ઠા, નાડોલમાં શ્રી પદ્મનાભસ્વામી જિનાલયે શ્રી પાર્શ્વ-પદ્માવતીની પ્રતિષ્ઠા, અચલગઢ (આબુ)માં યક્ષ-યક્ષિણીની પ્રતિષ્ઠા તથા વડાલી (સાબરકાંઠા) ગામે સોસાયટીમાં શિખરબંધ દેરાસર અને ઉપાશ્રયનું નિર્માણ, બોરીજમાં જિનાલયનું શિલારોપણ, અમદાવાદ-નારણપુરામાં હરિપાર્કમાં, હિંમતનગરમાં મહાવીરનગરમાં તેમ જ એકલારા, તથા દેરોલ (કૃષ્ણનગર) મટોડા અને ડરામલી ગામે તથા રાજસ્થાનમાં છોટી સાદડીમાં ઉપાશ્રયોનું નિર્માણ ઉપરાંત ૧. તારંગાજીનો, ૨. ભદ્રેશ્વર તીર્થનો, ૩. જેસલમેરનો અને ૪. સમેતશિખરજીનો—એમ આગલોડથી ૪ સંઘો, પાલીથી સિદ્ધાચલગિરિનો, પોરબંદરથી ગિરનારજીનો, પાલિતાણાથી બાર ગાઉની સંઘયાત્રા સામુદાયિક તથા ૯૯ યાત્રા, એકલારાથી તારંગાજી, વડાલીથી તારંગાજી, હિંમતનગરથી પોસીનાજી આદિના છ'રીપાલિત યાત્રાસંઘો; ચારભુજા (રાજસ્થાન)ના રસ્તે 'હિમાચલનગર' નામનું ભવ્યતીર્થ પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણાથી બન્યું છે. આગલોડ, પાલિતાણા, વટપલ્લી, રમણિયા અને વક્તાપુરમાં ઉપધાનતપની આરાધના વગેરે અનેકવિધ ધર્મકાર્યો પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં સુસંપન્ન બન્યાં છે. પૂજ્યશ્રી નિરામય દીર્ઘાયુ પ્રાપ્ત કરો એવી શાસનદેવને હાર્દિક અભ્યર્ચના તથા પૂજ્યશ્રીનાં ચરણારવિંદમાં કોટિશઃ વંદના!

સૌજન્ય : ગુરુભક્તોના સૌજન્યથી

સરળ સ્વભાવી : પ્રવચનપ્રભાવક

પૂ.આ.શ્રી વિજયકનકશેખરસૂરિજી મ.સા.

અનેક તીર્થોની શ્રેણિઓથી શોભતો મરુધર દેશ, પાંચ ભવ્ય જિનાલયોથી મંડિત નયનરમ્ય ખિવાન્દી ગામ. તેમાં ધર્મમૂર્તિ સુશ્રાવક ચંદનમલજીનાં ધર્મપત્ની જતનાબહેનની રત્નકુક્ષિથી જન્મ પામેલ બાળક કુંદનમલના કુંદન સમા રૂપલાવણ્યને જોઈને કોણ કહે

કે આ માત્ર ઘરનો દીપક નથી, પણ જિનશાસનનો સિતારો છે ! પિતાજી સમગ્ર કુંદુબને સંસારની જડ ઉખાડનાર ચારિત્રના માર્ગે પ્રયાણ કરવા-કરાવવાની ભાવનામાં રમતા હતા. તેથી જ બાળકના વ્યાવહારિક શિક્ષણને મુખ્યતા ન આપતાં ધાર્મિક સંસ્કરણ માટે બોર્ડિંગમાં મૂક્યો. બીજી બાજુ, પરમ શાસનપ્રભાવક વ્યાખ્યાન વાયસ્પતિ પૂ. આ. શ્રી વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજના વૈરાગ્યને દેઢાવનારા, સંસારના રસને ક્ષીણ કરનારાં પ્રવચનો વાંચવા-સાંભળવાનો સુયોગ પ્રાપ્ત થયો. તેથી સંસાર ઉપરથી મન ઊઠી ગયું.

ભવોચ્છેદક તારણહાર, અસીમોપકારી એવા પૂ. પિતાશ્રી ચંદનમલજીએ પોતાની બે લાડલી દીકરીઓને સંયમમાર્ગે સ્થાપિત કરીને, સંયમ માટેનો પોતાનો માર્ગ ખુલ્લો થયો જાણીને સં. ૨૦૧૧ના જેઠ સુદી-પાંચમે પોતાના સુપુત્રરત્ન કુંદન સાથે કલકત્તા મુકામે પૂજ્યપાદ ગુરુદેવશ્રી આ. વિજયરામચંદ્રસૂરિજી મહારાજશ્રીના વરદ હસ્તે દીક્ષા સ્વીકારી.

સં. ૨૦૪૬ વૈશાખ સુદી ૧૨ના દિવસે મુંબઈ, ચંદનબાળા ઉપાશ્રયે પૂ. આ. ભગવંતશ્રી મિત્રાનંદસૂરિજી મ.સા.ના વરદ હસ્તે ગણિ-પંચાસ પદવી થઈ.

ત્યારબાદ મુનિશ્રીના વિનય વૈયાવચ્ચ, ઔચિત્ય, ધીરતા, ગંભીરતા અને શાસ્ત્રોનું પઠનપાઠન, પૂજ્યો પ્રત્યેનો સમર્પિત ભાવ વગેરે ગુણોના પ્રભાવે વડીલોએ સં. ૨૦૫૦, મહાસુદ આઠમના દિવસે મુંબઈ લાલબાગ ઉપાશ્રયે પરમ તપસ્વી વર્ધમાન તપોનિધિ પૂ. આ. શ્રી પ્રભાકરસૂરિજી મ.સા.ના વરદ હસ્તે આચાર્ય પદે આરૂઢ કર્યા.

પોતે આચાર્ય હોવા છતાં પોતાના અનંતોપકારી સંસારી પૂજ્ય-પિતાશ્રી-ગુરુ ભગવંતશ્રીની ખૂબ જ ઉત્સાહ-ઉલ્લાસપૂર્વક સમતાભાવે અને પ્રસન્નચિત્તે અપ્રમત્તભાવે, વિનયવિવેક, નમ્રતાપૂર્વક જે અપ્રતિમ સેવા-ભક્તિ-વૈયાવચ્ચ કરવા દ્વારા પૂ. ગુરુ ભગવંતશ્રીનો સૌથી વધારે પ્રિય મનોભિષ્ટ એવો કર્મનિર્મૂલક મુક્તિપ્રદાતા એવો મહામૂલો સ્વાધ્યાય કરાવવા દ્વારા અપૂર્વ શાતા સમાધિ આપવા દ્વારા, ગુરુને પ્રમુદિત કરી રહ્યા. આવા કલિકાલમાં પણ આવા શાંત વિનયવંત સેવાભાવી ઉત્કૃષ્ટ ભક્તિ કરનારા સુપુત્ર રત્ન જોવા કે મળવા મુશ્કેલ છે.

ગુરુકૃપાથી તેઓશ્રીના શ્રીમુખેથી લીધેલ કોઈ પણ તપના પરચક્રબાણ દ્વારા તે તે પ્રાય નિર્વિઘ્ને પરિપૂર્ણ થાય છે તેવો ઘણાને અનુભવ છે. તેમના શ્રીમુખેથી અજિતશાંતિ અને સંતિકર સૂત્રો સાંભળવાં જેવાં છે. પોતાના ગુરુ ભગવંતની નિષ્કામ સેવાભક્તિના પ્રતાપે તેઓશ્રીને પણ સેવાભાવી શિષ્ય મુનિશ્રી કીર્તિધ્વજ વિજયજી મ. સુંદર આરાધના કરી રહ્યા છે.

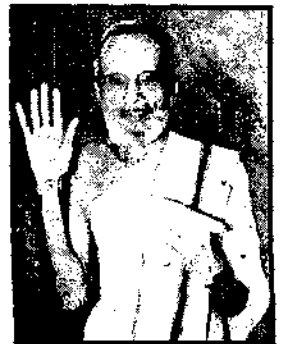
પૂજ્યશ્રીના પ્રવચનો લખવા અને એ આત્મસાત કરવારૂપ સ્વાધ્યાયની તેના ઉપરથી પ્રવચનની તૈયારી કરવા સતત પ્રેરણા આપનાર પૂ. પંચાસ શ્રી ભદ્રાનંદવિજયજી ગણિવર્ય (માસ્તર મ. સાહેબ)નો ઉપકાર ભૂલ્યા વગર છેલ્લા ઘણા વર્ષોથી સુંદર પ્રવચનો દ્વારા અનેકના હૃદયમાં પૂજ્યશ્રીએ સ્થાન પ્રાપ્ત કર્યું છે. અલ્પ ચોમાસામાં પણ તેઓશ્રી અનેકોના અનેકવાર રાહદાર બન્યા છે. સં. ૨૦૪૫ના વૈશાખ વદ-૬ને દિવસે મુમુક્ષુ લાલચંદ્રકુમાર પૂજ્યશ્રીનું શિષ્યત્વ સ્વીકારીને મુનિશ્રી કીર્તિધ્વજવિજયજી નામ ધારણ કરી સુંદર સંયમજીવન જીવી રહ્યાં છે એવા એ પરમ શાસનપ્રભાવક આચાર્યદેવેશને શતશઃ વંદના.

સંકલનકાર : મુનિશ્રી ચારિત્રભૂષણવિજયજી મ.

સૌજન્ય : ચંદ્રાબહેન ચન્દ્રકાંતભાઈ મહેતા, માદુંગા-મુંબઈ-૧૯

પ.પૂ.આ.શ્રી
કીર્તિસેનસૂરિજી મ. સા.

પૂ. આ. શ્રી કીર્તિસેનસૂરીશ્વરજી મહારાજે ૨૪ વર્ષની ઉંમરે વૈરાગ્યવાસિત બની, સુખમય સંસારનો ત્યાગ કરી, સિદ્ધાંતમહોદધિ, સચ્ચારિત્ર ચૂડામણિ

પૂજ્ય આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજાદિ ૧૦૦ ઉપરાંત પૂ. સાધુ-ભગવંતોની પુનીત નિશામાં મહારાષ્ટ્રના વણી ગામે સં. ૨૦૧૧ના વૈશાખ સુદ ૭ના દિવસે ધર્મતીર્થપ્રભાવક પૂ. આ. શ્રી વિજયમિત્રાનંદસૂરીશ્વરજી મહારાજ પાસે ભાગવતી દીક્ષા સ્વીકારી. તેમની યોગ્યતાને અનુલક્ષી વ્યાખ્યાનવાચસ્પતિ પૂ. આ. શ્રી વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજે સં. ૨૦૪૦ના ધનતેરસના દિવસે પન્ના-રૂપા ધર્મશાળા-પાલિતાણામાં ભગવતીસૂત્રના જોગ કરાવ્યા અને હસ્તગિરિ તીર્થે સં. ૨૦૪૧-ના ફાગણ સુદ ૩-ના દિવસે ૩૦૦ ઉપરાંત પૂ. સાધુસાધ્વીજી મહારાજો અને ચતુર્વિધ સંઘની વિશાળ ઉપસ્થિતિ વચ્ચે મહામહોત્સવપૂર્વક ગણિ પદથી અલંકૃત કર્યા તથા સં. ૨૦૪૨ના ફાગણ વદ ૩-ને દિવસે શ્રી શંખેશ્વર તીર્થે વિશાળ ચતુર્વિધ સંઘ વચ્ચે પંચાસપદથી વિભૂષિત કર્યા. ત્યારબાદ વિ.સં. ૨૦૫૦ મહા સુદ-૮ને શનિવારે શ્રી શત્રુંજય મહાતીર્થે રત્નત્રયીધામમાં આચાર્યપદથી વિભૂષિત કર્યા. હાલ ૫૭ વર્ષનો દીક્ષાપર્યાય. આજે ૮૦ વર્ષની ઉંમરે પણ પૂજ્યશ્રી સુંદર આરાધના કરી-કરાવી રહ્યા છે. છેલ્લાં ૩૫ વર્ષોથી ગુર્વાજ્ઞાનુસાર જુદાં જુદાં ક્ષેત્રોમાં-કચ્છ, મારવાડ, મુંબઈ, સૌરાષ્ટ્ર, ગુજરાત, બનાસકાંઠામાં ચાતુર્માસ કરી શાસનપ્રભાવના પ્રવર્તાવી છે. પૂજ્યશ્રી ઉત્તમ લેખક પણ છે. ૨૫ જેટલાં પુસ્તકો 'જ્ઞાનદીપક પ્રકાશન ટ્રસ્ટ' મારફત પૂજ્યશ્રીનાં પુસ્તકો પ્રકાશિત થઈ રહ્યાં છે.

પૂજ્યશ્રીની દીક્ષા બાદ તેમના સંસારી પરિવારમાંથી સાધ્વીશ્રી ચંદ્રધર્માશ્રીજી, સાધ્વીશ્રી ચંદ્રદર્શનાશ્રીજી, સાધ્વીશ્રી અમીરસાશ્રી આદિ દિક્ષિત થઈ નિર્મળ સંયમની આરાધના કરી રહેલ છે. પૂજ્યશ્રીનું ચિંતન-મનન-દેશના બિન્દુનું માધ્યમ મુખ્યત્વે પંચસૂત્ર-પ્રથમસૂત્ર : 'ચાર શરણ સ્વીકાર, સ્વદોષદર્શન અને પરગુણ અનુમોદન' છે. પૂજ્યશ્રીના સદુપદેશાનુસાર શ્રી શંખેશ્વર મહાતીર્થમાં 'શ્રી શંખેશ્વર વર્ધમાનસૂરિ જ્ઞાન આરાધના ટ્રસ્ટ' દ્વારા હાઈ વે ઉપર શ્રી 'શ્રી વર્ધમાનસૂરિ જ્ઞાનમંદિર', 'શ્રી વર્ધમાનસૂરિ શાસ્ત્રસંગ્રહ', પાઠશાળા, કાર્યાલય, સ્વાધ્યાય હોલ વગેરે સાકાર થઈ રહેલ છે. આ વર્ધમાનસૂરિ એટલે આજથી ૭૦૦ વર્ષ પહેલાં થયેલ શ્રી વસ્તુપાલ-તેજપાલના ગુરુ અને શ્રી શંખેશ્વર મહાતીર્થના અધિષ્ઠાયક દેવાત્મા. પૂજ્યશ્રીને તેમના પ્રત્યે અપાર ભક્તિ છે. પૂ. આચાર્ય શ્રી કીર્તિસેનસૂરિજીનું સંસારી નામ કાંતિલાલ. પિતાનું નામ ગોવર્ધનભાઈ અને માતાનું નામ રંભાબહેન હતું.

તેમનો જન્મ સં. ૧૯૮૭ના માગશર વદ ૧-ને દિવસે અંબાપર (કચ્છ) માં થયો હતો. પૂજ્યપાદશ્રી હાલ પાલિતાણા મધ્યે 'જય શત્રુંજય આરાધના ધામ' મધ્યે બિરાજમાન છે. જ્યાં દેવાધિદેવ શ્રી મહાવીરસ્વામી જિનમંદિર, ભવ્ય જ્ઞાનમંદિર, શ્રી સુધર્મસ્વામી પ્રવચન હોલ, શ્રી ગૌતમસ્વામી સ્વાધ્યાય હોલ, સૂરિમંત્ર પંચપીઠ, શ્રી ત્રિભુવનસ્વામીની પ્રતિમા, ૮ નાના ઉપાશ્રય, ધ્યાનમંદિર આદિ વિશાળ સંકુલ છે. જેના સૌજન્યદાતા દેવેન્દ્રભાઈ રતિલાલ શાહ, પાટણવાળા (હાલ પાર્લા-મુંબઈ) છે. શિષ્ય પરિવારમાં પં. કીર્તિરત્ન વિજયજી મ., મુનિ તીર્થરત્ન વિજયજી મ. આદિ ૫ છે.

સૌજન્ય : જય શત્રુંજય આરાધનાધામ ટ્રસ્ટ, પાલિતાણા

પ.પૂ. આ.શ્રી કમલરત્નસૂરિજી મ.સા.

એમનો જન્મ પિંડવાડા (રાજસ્થાન)માં વિ.સં. ૧૯૮૭ના ભાદરવા વદ સાતમે થયો હતો. પિતાનું નામ કિસ્તુરચંદજી અને માતાનું નામ નંદિનીબહેન હતું. માતાપિતાના સુસંસ્કાર અને પૂ. સિદ્ધાંતમહોદયિ આ. ભ. શ્રીમદ્ વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના સુપરિચયથી એમની વૈરાગ્યભાવના પ્રજ્વલિત થઈ. તેઓ રોજ બહુ ઠાઠમાઠથી પરિવાર સાથે સ્નાત્રપૂજા ભણાવતા હતા. એમણે પોતાના ઘરનું વાતાવરણ જિનેન્દ્ર ભક્તિમય બનાવ્યું. એ જ કારણે એમનો શાસન તરફનો અનુરાગ અને સંસાર તરફ ઉદાસીનભાવ દિનપ્રતિદિન વધતો ગયો.

એમણે એકત્રીસ વર્ષની ભરયુવાન વયે બ્રહ્મચર્યવ્રત લીધું અને વિ.સં. ૨૦૨૫ના વૈશાખ સુદ ૭ના રોજ પિંડવાડામાં સહકુટુંબ દીક્ષા ગ્રહણ કરી. સમગ્ર પરિવારની દીક્ષા, વડી દીક્ષા એક જ દિવસે થઈ. પિતા અને બે પુત્રોની ગણિ પદવી એકજ દિવસે થઈ. રાજસ્થાનમાં એક કુટુંબના ૬ સભ્યોની દીક્ષા એક જ દિવસે સર્વપ્રથમવાર થઈ. એમણે રાજસ્થાનની કીર્તિમાં ચાર ચાંદ લગાવી એક આશ્ચર્ય સર્જી દીધું. તેઓ મેવાડ દેશોદ્ધારક આ.ભ. શ્રી જિતેન્દ્ર સૂ.મ.ના સુશિષ્ય બન્યા.

ગૌરવમય પરિવાર :

પિંડવાડાના શ્રેષ્ઠીવર્ય શ્રી કિસ્તુરચંદજી હંસરાજજી પ્રાગ્વાટ પરિવાર બહુ ગૌરવશાળી છે. આ પરિવારના ૬ સભ્યો દીક્ષિત થયા. કિસ્તુરચંદજી હંસાજીના પુત્ર, પુત્રવધૂ, બે પૌત્ર તેમજ બે પૌત્રી. કિસ્તુરચંદજી હંસરાજજીનો પરિવાર નીચે મુજબ છે : ૧. ધર્મચંદજી કિસ્તુરચંદજી, ૨. કાલિદાસજી

કિસ્તુરચંદજી, ૩. પુખરાજજી કિસ્તુરચંદજી, પુત્રી-૧. સંતીબહેન, ૨. પંકુબહેન.

પૂ. ગુરુદેવના ચાતુર્માસ સ્થળો

નાગૌર, માંડવલા, ચાંદરાઈ, મોકલસર, ગઢસિવાના પિંડવાડા, તખતગઢ, મંડાર, માંડવલા, પાલીમારવાડ, પાડીવ, પાડીવ, ખમનોર, કોશીથલ, સનવાડ, ઈંદોર, રતલામ, મુંબઈ, મુંડારા, સોલાપુર, રતલામ, દાંતરાઈ, વાપી, તખતગઢ, સુરેન્દ્રનગર, ઉદયપુર, અમદાવાદ, પાલનપુર, સાદડી(રાણકપુર), ખેડબ્રહ્મા, સિરોહી, જોધપુર શ્રીપાલનગર-મુંબઈ, ભાચંદર, પાલીતાણા પાટણ, વડોદરા, રાજકોટ (સૌરાષ્ટ્ર), ભેરુતારક ધામ અન્નાદરા વગેરે સ્થળોએ ચાતુર્માસ કરેલ છે.

સંયમની શુદ્ધ સાધનામાં વિપુલ જ્ઞાનનો અપૂર્વ સંગમ એમના જીવનમાં મળે છે. એમનું જીવન સાદું પરંતુ સદ્જ્ઞાન અને ક્રિયાની પાંખો દ્વારા ઊડતું મોક્ષમાર્ગ તરફ ઉડયન કરી રહ્યું છે. આપણે એમની અનુમોદના કરતાં અપાર ગૌરવની અનુભૂતિ કરીએ.

પૂજ્ય ગુરુદેવ શ્રી આચાર્ય ભગવંત શ્રીમદ્ વિજય કમલરત્નસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની શુભનિશ્રામાં સાબરમતી યાત્રિકભુવન પાલિતાણામાં વિક્રમ સંવત ૨૦૬૧માં ૨૫૦ ભાઈબહેનો ચોમાસે રહેલ હતા. તેનું આયોજન મુંબઈના ભાઈઓ તરફથી હતું. વર્ધમાન સિદ્ધગિરિ ઉપધાન તપ મુંબઈ તરફથી આસો સુદ ૧૨ દિ. ૧૪-૧૦-૦૫થી ઉપધાન થયું હતું, અને વિક્રમ સંવત કાર્તિક સુદ ૧૪ + ૧૫ દિ. ૧૫-૧૧-૨૦૦૫થી સંઘવી ધરમચંદજી પુખરાજ કિસ્તુરચંદજી હંસરાજજી પરિવાર, પિંડવાડા તરફથી નવ્વાણું યાત્રા થઈ હતી.

એમના શિષ્યો પૂ.આ.વિ.દર્શનરત્નસૂરિજી મ.સા., પૂ.આ. અજિતરત્નસૂરિજી મ.સા., મુનિશ્રી ખોંતિરત્ન વિ. મ.સા., મુનિશ્રી ગણધરરત્ન વિ.મ.સા. પ્રશિષ્યો વગેરે ગણીને લગભગ ૧૯ સાધુ સમુદાય છે.

ડીસા પાસે દાંતીવાડા કોલોની ગામે છોકરીઓની દીક્ષાઓ ૨૦૬૨માં પૂ. ગુરુદેવોની નિશ્રામાં થયેલ. ચૈત્રી ઓળી જીરાવલાજી મહાતીર્થ પાસેના દાંતરાઈ-નગરમાં પૂજ્યોની નિશ્રામાં ૧૧ દિવસીય મહોત્સવ સાથે થયેલ.

ન્યાયવિશારદ

પ.પૂ. આ.શ્રી અજિતરત્નસૂરિજી મ.સા.

હિન્દીભાષી પ્રદેશને ધર્મઆભાષી આલોકિત કરનાર રત્નદીપ! પિંડવાડાના શ્રી મહાવીરસ્વામી જિનપ્રાસાદ યુક્ત પિંડવાડાનગરીમાં કાલિદાસભાઈ અને કમળાબહેનના પાવન પ્રાંગણમાં વીરેન્દ્રકુમાર નામે એક કમળબીજ વિ.સં. ૨૦૧૪ના માગશર સુદ તેરશે ઊગ્યું, જે વિકસીને જિનશાસનને પોતાની સુવાસથી સમગ્ર રાષ્ટ્રને સુરભિત કરવા લાગ્યું. સમ્યક્ ચારિત્રના પર્યાય વિમલ, પૃથ્વી સમા ક્ષમાશીલ, ચંદ્ર જેવા સૌમ્ય, આકાશ જેવા દિવ્ય નક્ષત્રોથી અલંકૃત થઈને સંયમ પાલનમાં વજ્રસમાન દૃઢ જિનશાસન-સ્તંભ બની સરસ્વતીપુત્ર અને પ્રાણીમિત્ર રૂપે શોભાયમાન થયા. માત્ર અગિયારવર્ષના અલ્પાયુમાં વૈરાગ્યદીપક વડે આલોકિત મહાત્માને અમે સાદર વંદન કરીએ છીએ. 'પુત્રનાં લક્ષણ પારણામાં'-આ ન્યાયે બાળકમાં સુસંસ્કારનાં દર્શન થવાં લાગ્યાં.

પ્રાકૃત, સંસ્કૃત, ન્યાય, વ્યાકરણ, જ્યોતિષ, આગમ-છેદ-ગ્રંથ-કમ્મપયડિ, હિન્દી-ગુજરાતી ભાષા પર અધિકાર ધરાવનાર એમની કલમ 'શ્રી સિદ્ધ હેમ્લઘુવૃત્તિ પર ૫-૬-૭ અધ્યાયની ગુણરત્નાવૃત્તિ રૂપે અવતરિત થઈ. તેઓ મોટા મોટા ગ્રંથો સરળ ભાષામાં ભણાવે છે. એમણે 'કમ્મપયડિ'ની ગુજરાતી ટીકા પણ લખી છે.

જૈનદર્શનમાં તપને કર્મોની નિર્જરાનું સર્વોત્તમ સાધન માનવામાં આવે છે. એમનું સમગ્ર જીવન સ્વાધ્યાય રૂપી તપસાધનામાં લીન રહ્યું છે. શ્રી ભગવતીજી સુધીનાં યોગોદ્ઘન, વર્ષોત્તપ, ૭૭ વર્ધમાન તપની ઓળી, શ્રી સિદ્ધગિરિજીની ચૌવિહાર છટ્ટપૂર્વક સાત યાત્રા, વર્ધમાન વિદ્યા સૂરિમંત્રની પાંચે પીઠની આરાધનાની સાધના સાથે દૈનિક પ્રત્યાખ્યાન તથા પર્વતિથિની વિશેષ તપસ્યાઓની એમની નિયમિત આરાધના ચાલે છે. એમના તપ-પ્રભાવ, વિશુદ્ધ ચારિત્ર અને મંગળ પ્રવચનોથી જિનશાસન આલોકિત થઈ રહ્યું છે.

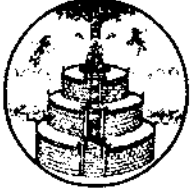
એમના શિષ્યો મુ. શ્રી પ્રાજરતિવિજયજી મ., મુ.શ્રી દીપકરત્નવિજયજી મ., મુ.શ્રી તરુણરત્નવિજયજી મ., મુ.શ્રી આનંદરત્નવિજયજી મ., મુ.શ્રી અભયરત્નવિજયજી મ., મુ. ૧ઈ આગમરત્નવિ.જયજી મ., મુ.શ્રી યોગરત્નવિજયજી મ.

સૌજન્ય : રજત ઇન્ડસ્ટ્રીઝ

જામનગર

સૌજન્ય : રજત ઇન્ડસ્ટ્રીઝ

જામનગર

શાસ્ત્રજ્ઞાનના વિદ્યા વારિધિસમા શ્રમણ અધિભાવકી

સર્વજ્ઞ પ્રભુના શાસનની અજોડતા તેના અવ્વલ અને અઢળક શાસ્ત્રખજાનાને આભારી છે. જૈન શાસનનો ભવ્ય જ્ઞાનખજાનો માત્ર તેના શ્રુતભંડારોમાં જ સચવાયેલો નથી, પણ જીવંત શ્રુતભંડાર સમા શ્રુતધરો વિશાળ સંખ્યામાં આજે પણ વિદ્યમાન છે. પાંચ પ્રહરનો સ્વાધ્યાય એ શ્રમણજીવનની નિત્ય ક્રિયા છે. સૂત્ર અને અર્થનું વિનિયોજન એ જૈન શાસનની આગવી શ્રુતપરંપરા છે. સ્વ-પર દર્શનનાં શાસ્ત્રોનું ગહન અધ્યયન કરીને વિદ્વતાથી ઓપતા વિદ્યાવારિધિ સમા સૂરિવરો અને મુનિવરોથી જૈન શાસન દીપે છે. જૈનાગમોના પ્રકાંડ વિદ્વાનોથી જૈન સંઘ આજે પણ સમૃદ્ધ છે. આ શાસ્ત્રવેત્તાઓએ જૈનશાસનમાં એક નવો જ યુગ પ્રવર્તાવ્યો છે, અપૂર્વ ચેતના પ્રગટાવીને અભિનવ સંસ્કારો આપ્યા છે. ભિન્નભિન્ન વિષયના નિષ્ણાંતોએ પોતાના સમગ્ર જીવનને તપ, ત્યાગ, સંયમ અને સ્વાધ્યાયની સુવિશુદ્ધ આરાધના કરવાપૂર્વક જિનશાસનની સેવા, રક્ષા અને પ્રભાવના કરવામાં જોડી દીધું હતું. ગુણરત્નના સાગરસમાન આવા અનેક પૂજ્યો અને આવા પ્રખર વિદ્યાવારિધિઓને કોટિશઃ વંદના!

આગમોદ્ધારક

પૂજ્યપાદ આચાર્યશ્રી

આનંદસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજ

અનંતી ઉત્સર્પિણી અને અવસર્પિણીમાં વીતરાગ પ્રભુનું શાસન અમરત્વને પામેલું છે. એ અમરતાને નિત્યસિદ્ધ રાખવા બંને કાળના અરિહંત ભગવંતોએ શાસનના મૂળમાં અમૃતને સીંચીને ઉદાત્ત અને ઉદાર ભાવે શાસનનો પાયો દૃઢ કર્યો છે. અમૃતસભર મૂળને વિકસ્વર બનાવવાની

અનુપમ શક્તિ સાધુજનો, મહાપુરુષો અને આત્મશ્રેયસ્કરો જ પામી શકે છે અને જેઓ જન્મધરીને સ્વ-પરના શ્રેયાર્થે જીવનના અંત સુધી મહાન્યાનો ગુણ જાળવી રાખે છે તેમ જ કોઈ મહાન કાર્ય દ્વારા એ સિદ્ધ કરી શકે છે. એવી વિભૂતિઓ વંદનીય બની જાય છે. આગમોદ્ધારક પરમ પૂજ્ય આચાર્યપ્રવર શ્રી આનંદસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજ એક વંદનીય વિભૂતિ હતા. એ ગુજરાતના ખેડા જિલ્લામાં, કપડવંજ શહેરમાં, ગાંધી પરિવારમાં, પિતા મગનભાઈના ખાનદાન કુળમાં, માતા

યમુનાબહેનની ઉદરવાટિકામાં વીર સંવત ૨૪૦૧, વિ. સં. ૧૯૩૧ના અષાઢી અમાવસ્યા એટલે 'દિવાસા' ના મંગલ દિવસે એક પનોતા પુત્રનો જન્મ થયો. પુત્રની મુખકાંતિ પ્રમાણે નામ રાખવામાં આવ્યું હેમચંદ્ર. સંસ્કારી માતાપિતાએ પાંચ વર્ષની ઉંમરે હેમચંદ્રને અભ્યાસ માટે નિશાળે મૂક્યા. 'પુત્રનાં લક્ષણ પારણામાંથી.'-એ ન્યાયે બાળપણથી જ હેમચંદ્રમાં-જ્ઞાનમાં પંડિતાઈ, બુદ્ધિમાં ચતુરાઈ, વાણીમાં ગંભીરતા, હૃદયમાં મૃદુતા નયનોમાં દયાદ્રતા, અંતરમાં આદ્રતા અને સ્વભાવમાં સાહસિકતા જેવા અનેક ગુણો પાણીદાર ઝવેરાતની જેમ ચળકતા હતા. તે સાથે જ તત્ત્વજ્ઞાન પ્રત્યે વિશેષ જિજ્ઞાસા અને ચિંતનશીલ પ્રકૃતિનો પણ વિકાસ થતો જતો હતો. એટલે જ ૧૨ વર્ષની વયે માણેક નામની કન્યા સાથે હેમચંદ્રનું સગપણ થયું ત્યારે સર્વ કુટુંબીજનોના આનંદ વચ્ચે તેઓ તો ઉદાસીન જ રહ્યા હતા. માતાપિતાએ નારાજગીનું કારણ પૂછ્યું ત્યારે કહ્યું કે, "મને લગ્નગ્રંથિથી જોડશો નહીં. મારે શાશ્વત સુખની પ્રાપ્તિ અર્થે દીક્ષા લેવી છે." તેમ છતાં, હેમચંદ્રનાં લગ્ન કરી નાખવામાં આવ્યાં. માણેક વિનયી, વિવેકી, આજ્ઞાંકિત હોવા છતાં હેમચંદ્રને સંસારરસથી ભીંજવી શકી નહીં. તેનું મન વધુ ને વધુ વૈરાગ્યવાસિત થતું ચાલ્યું. એક દિવસ મોટાભાઈ મણિલાલ સાથે અમદાવાદ આવ્યા. બંને ભાઈઓએ દીક્ષા લેવાની ભાવના દર્શાવી. ગુરુદેવે માત્ર મણિલાલને દીક્ષા આપી.

આથી હેમુ નિરાશ વદને ઘેર પાછા ફર્યા, પરંતુ તેમનો દેહ સંકલ્પ કોઈ કાળે ચલિત થાય તેમ ન હતો. એક અંધારી રાતે ભાગીને હેમુ ગુરુદેવશ્રી ઝવેરસાગરજી મહારાજ પાસે પહોંચ્યા. ત્યાં ગુરુદેવે દીક્ષા આપી, પણ સંસારી વર્ગને જાણ થતાં સગીર વયના હેમચંદ્રને સંસારમાં પાછા લઈ આવવા માટે શ્વસુરપક્ષ સફળ થયો. આખરે પિતાએ પુત્રનો દેહ મનોભાવ જાણી લીધો. પિતા તરફથી સંમતિ મળતાં હેમચંદ્રે લીંબડી આવીને ગુરુદેવશ્રી ઝવેરસાગરજી મહારાજ પાસે, ૧૬-૧૭ વર્ષની ઉંમરે, સં. ૧૯૪૭ના મહા સુદ પાંચમે દીક્ષા લીધી. બંને પુત્રો પાછળ પિતાએ પણ દીક્ષા લીધી. પૂ. ગુરુદેવના સાંનિધ્યે સંયમની સાધના સાથે તપ, જ્ઞાનાભ્યાસ, ધ્યાન, ભક્તિ, વિનય, વૈયાવચ્ચ આદિ ઉલ્લાસથી કરવા લાગ્યા અને પં. શ્રી કમલવિજયજી મહારાજ પાસે વડી દીક્ષા પામ્યા.

કોઈ ભવિતવ્યતાના યોગે પૂજ્યશ્રીના ફક્ત છ માસના દીક્ષાકાળમાં જ ગુરુમહારાજ ઝવેરસાગરજી કાળધર્મ પામ્યા. ગુરુદેવ પાસે રહીને સતત સ્વાધ્યાય કરવાની ઈચ્છા મનમાં રહી ગઈ. અગાઉ 'સિદ્ધાંતરત્નિકા વ્યાકરણ' ત્રણ જ માસમાં કંઠસ્થ કરીને પોતાની સ્વાધ્યાયની તીવ્ર રુચિની પ્રતીતિ કરાવી હતી. વળી, કોઈ પણ હિસાબે રોજ ૫૦૦ શ્લોકોનું વાચન કરવું એવો તેઓશ્રીનો અટલ નિર્ધાર હતો. પૂ. ગુરુદેવના વિરહને મનમાં સમાવી ફરી પાછા શાસ્ત્રાભ્યાસમાં લીન બની ગયા. વ્યાકરણ, કાવ્ય, ન્યાય આદિનો અભ્યાસ કર્યો અને પ્રાંતે આગમોના નવાવતાર માટે જીવન સમર્પણ કર્યું. શાસ્ત્રના યોગોદ્ધન આવશ્યક છે. સં. ૧૯૬૦માં ભાવનગરમાં પૂજ્યશ્રી નેમિવિજયજી મહારાજ અને મુનિશ્રી આનંદસાગરજી મહારાજ યોગોદ્ધન કરતા હતા, ત્યારે અમદાવાદના શ્રીસંઘને મુનિશ્રી આનંદસાગરજી મહારાજને પદવી આપવાના મનોરથ થયા. શ્રી સંઘે વિનંતી કરી. મંગલ મુહૂર્તે પં. નેમિવિજયજી મહારાજે શ્રી ભગવતીજી યોગમાં પ્રવેશ કરાવ્યો. ગણિપદ અને પંચાસપદ આપવાનું મુહૂર્ત કાઢી આપ્યું. સં. ૧૯૬૦ના જેઠ સુદ ૧૦ને દિવસે પૂ. આનંદસાગરજી મહારાજ પંચાસપદથી વિભૂષિત થયા. ત્યાર પછી અનેક સ્થળોએ વિહાર કરતાં તેઓશ્રી અનેક પ્રકારની શાસનોદ્યોતકર પ્રવૃત્તિઓથી રચ્યાપરચ્યા રહેતા. ખાસ કરીને જૂના-પુરાણા, હસ્તલિખિત, ખવાઈ ગયેલા, અગોચર-અપ્રાપ્ય આગમગ્રંથો શોધી-સંમાર્જિત કરી-પ્રકાશિત કરવાની પ્રવૃત્તિ સતત હાથ ધરવાને લીધે સજ્જન આત્માઓએ પૂજ્યશ્રીને 'આગમોદ્ધારક' ઉપપદથી સંબોધવાનું આરંભ્યું હતું. પૂજ્યશ્રીને વિ. સં. ૧૯૭૪ના વૈશાખ સુદ ૧૦ ને દિવસે

મહામહોત્સવપૂર્વક, સુરતના ચતુર્વિધ સંઘના હર્ષોલ્લાસ વચ્ચે તપોનિષ્ઠ આચાર્યદેવ શ્રી વિજયકમલસૂરીશ્વરજી મહારાજની નિશ્રામાં અને અસંખ્ય સાધુ-સાધ્વીઓની ઉપસ્થિતિમાં આચાર્યપદથી અલંકૃત કરવામાં આવ્યા.

આગમગ્રંથોનો ઉદ્ધાર કરીને તો પૂજ્યશ્રીએ અમર નામના પ્રાપ્ત કરી અને પેઢી દર પેઢીના ભાવિકો માટે જ્ઞાનભંડાર સમૃદ્ધ કરી આપ્યા, પણ 'આગમ-મંદિરો'ના નિર્માણકાર્યથી તો આગમવાણીને યાવચ્ચંદ્રદિવાકરો અમર કરી દીધી. સાઠ વર્ષના સુદીર્ઘ દીક્ષાપર્યાયમાં અવિરત અને અવિરામ કાર્યરત રહેતા પૂજ્યશ્રી સં. ૨૦૦૬માં સુરતમાં સ્થિરતા હતી ત્યારે સ્વાસ્થ્ય કથળ્યું. વૈશાખ વદ પાંચમની બપોરે પૂજ્યશ્રી અર્ધપદ્માસને નવકારમંત્ર ગણતા હતા, શિષ્યો 'અરિહંતે શરણં પવજજામિ' સંભળાવતા હતા અને ચતુર્વિધ સંઘ નમસ્કાર મહામંત્ર સંભળાવતા હતા, ત્યારે ધ્યાનસ્થ પદ્માસન અવસ્થાએ જીવનદીપ બુઝાયો. ૧૦૦થી અધિક સાધુઓ અને ૩૦૦થી અધિક સાધ્વીજીઓનો વિશાળ પરિવાર ધરાવતા દિવંગત આચાર્યભગવંતને તેમના પટ્ટધર શ્રી માણિક્યસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજશ્રીની નિશ્રામાં ચતુર્વિધ સંઘે દેવવંદન કર્યું. પૂ. ગુરુભગવંતના અગ્નિસંસ્કાર સ્થળે રમણીય ગુરુમંદિરની રચના કરવામાં આવી. સં. ૨૦૦૭ના મહા સુદ ૩ ને દિવસે ગુરુમૂર્તિની સ્થાપના કરવામાં આવી.

આગમિક તથા સાહિત્યક્ષેત્રે યોગદાન : ૧. ૮ લાખ શ્લોકપ્રમાણ ૧૮૦ ગ્રંથોનું સંપાદન. ૨. ૨૫ લાખ શ્લોકપ્રમાણ ગ્રંથોનું વાચનાદાન. ૩. ૭૦ હજાર શ્લોકપ્રમાણ આગમિક ગ્રંથોનું સર્જન. ૪. ૭૦ હજાર શ્લોકપ્રમાણ અનેક વિષયના ગ્રંથોનું મૌલિક સર્જન. ૫. ૧૫ હજાર શ્લોકપ્રમાણ સંસ્કૃત પ્રસ્તાવનાઓ ૮૦ ગ્રંથો પર. ૬. ૪૦ હજાર ફુલસ્કેપ કાગળ પ્રમાણ ગુજરાતી ભાષામાં આગમિક આદિ ગ્રંથોના પદાર્થોનું વર્ણન. ૭. આગમ તથા પ્રકરણગ્રંથોનું સંગ્રહરમર, પાષાણ તથાતામ્રપત્રમાં કંકરાવી દીર્ઘાયુધ્યપ્રદાન. ૮. ભિન્ન ભિન્ન સ્થાનમાં સાત વખત આગમવાચના (દરેક વાચના લાગટ છ માસ સુધી.)

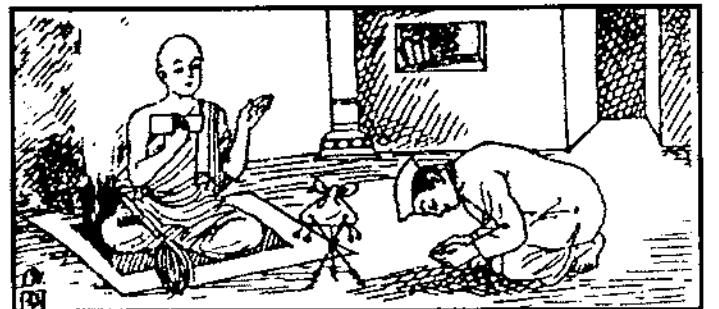
અન્ય શાસન પ્રભાવના : યથાનામગુણ પૂજ્યશ્રી આગમના મહા ઉદ્ધારક બન્યા, તે જ તેઓશ્રીના જીવનની મહાન સિદ્ધિ છે. બાલ્યકાળથી તત્ત્વજ્ઞાનમાં રસ હતો જ. સંયમજીવન સ્વીકારીને શાસ્ત્રોનો અભ્યાસ પ્રત્યે ઓર લગની લાગી. હંમેશાં ૫૦૦ શ્લોકોનું વાંચન કરવાનું વ્રત એ જ સ્વાધ્યાયપ્રીતિનાં દર્શન કરાવે છે. વિ. સં. ૧૯૬૪માં 'દેવચંદ

લાલભાઈ જૈન પુસ્તકોદ્ધાર ફંડ' ની સ્થાપના કરવામાં આવી અને તે સાથે વિવિધ ગ્રંથોનું પ્રકાશન આરંભાયું.

એવું જ બીજું મહાન ભગીરથ જીવનકાર્ય આગમ-મંદિરના નિર્માણનું છે. એક વખત પૂજ્યશ્રી દેવર્ધિગણિ ક્ષમાશ્રમણ ભગવંતે આગમોને પ્રતાડઢ કરી કાળના પંજામાંથી બચાવ્યા હતા. તેમ પૂજ્ય આગમોદ્ધારકશ્રીએ આગમોને શીલોત્ક્રીષ્ણ કરાવી અભૂતપૂર્વ કાર્ય કર્યું. સં. ૧૯૯૪માં પૂજ્યશ્રી જામનગર ચાતુર્માસ સ્થિત હતા ત્યારે સૌરાષ્ટ્રનાં તીર્થસ્થાનોની યાત્રા કરવા શ્રી પોપટલાલ ધારશી અને શ્રી યૂનીલાલ લક્ષ્મીચંદ તરફથી છ'રી પાલિત સંઘ કાઢવાની ભાવના થઈ. સંઘ તીર્થાધિરાજ શત્રુંજય-પાલિતાણા પધાર્યા ત્યારે પૂજ્યશ્રીને વિચાર આવ્યો કે જૈનાગમોને આરસપહાણમાં કોતરાવાય તો કલિકાલના પ્રભાવે થયેલા સ્થાનકવાસીઓ, તેરાપંથીઓ જે બત્રીશસૂત્ર વગેરે માને છે તે સામે, ઉપરાંત દિગંબરોની જેમ આગમવિચ્છેદ પણ ન થવા પામે તે માટે આરસપહાણમાં જ ઉત્ક્રીષ્ણ કરાય તો શાશ્વત કામ થઈ શકે. તે માટે શ્રી શત્રુંજય તીર્થ, પાલિતાણા જ ઉત્તમ સ્થળ કહેવાય. આ માટે ગિરિતળેટીમાં ૯ હજાર વાર જમીન સંપાદન કરવામાં આવી. પૂજ્યશ્રીએ તત્કાલ ત્યાં જ સ્થિર થવાનો નિર્ણય કર્યો. ચાર દ્વારમય પ્રાસાદ મધ્યે ચૌમુખ ભગવંતો એવું મધ્યમંદિર, ચાલીસ દેવકુલિકા, ચાર દેવાલયો અને એક મુખ્ય મંદિર રચીને ક્રમશઃ વર્તમાન ચોવીશીના ચોવીશ, વીશ વિહારમાનના વીશ અને એક શાશ્વતા-એમ પિસ્તાલીશ ચૌમુખજી (૪૫ × ૪ = ૧૮૦ જિનબિંબો) સ્થાપન કરવાનું નક્કી થયું. પિસ્તાલીશ ચૌમુખજી પાંચ મેરુ અને ચાલીશ સમવસરણ પર બિરાજમાન કરવાનું નક્કી થયું. ત્વરિત ગતિએ કામ ચાલ્યું. સેંકડો કારીગરોને કામે લગાડવામાં આવ્યા. ૩૩૪ શિલાઓમાં આગમો કોતરાયાં. ૨૬ શિલાઓમાં 'કમ્મપયડી' આદિ મહાન પ્રકરણો કોતરાયાં તે સાથે 'શ્રી સિદ્ધચક્ર ગણધર મંદિર'ની રચના કરવાનો નિર્ણય થયો. મંદિરમાં નવપદનું મહામંડલ અને દીવાલો પર ચોવીસ પટોમાં તે તે તીર્થંકર સહિત તેમના ગણધરો અને દેવર્ધિગણિ ક્ષમાશ્રમણ સુધીની પાટપરંપરા લીધી. આમ, શ્રી વર્ધમાન જૈનાગમ મંદિર' અને 'શ્રી સિદ્ધચક્ર ગણધર મંદિર' તૈયાર થયાં. પૂજ્યશ્રીના વરદ્ હસ્તે આ પ્રસંગે ૨૫૦૦ પ્રતિમાજીને એક જ દિવસે એકીસાથે અંજનશલાકા કરવાનું ભગીરથ કાર્ય પણ વીસની શતાબ્દિની એક અપૂર્વ શાસન પ્રભાવના હતી.

સમ્મેતશિખરજી, કેસરિયાજી, મક્ષીજી, ભોંયણીજી તીર્થરક્ષાના પ્રસંગો પણ તીર્થરક્ષા માટે મહત્વના પૂરવાર થયા હતા. એવું જ બીજું નિર્માણકાર્ય સુરતમાં 'શ્રી વર્ધમાન જૈન તામ્રપત્રાગમ મંદિર' બાંધવાનું થયું. 'શ્રી આગમોદ્ધારક સંસ્થા'ની સ્થાપના કરી. પાલિતાણાસ્થિત સુરતના ઝવેરી નગીનદાસ ઝવેરચંદના કુટુંબી રતનબહેને સુરતની જગ્યા આપી. સં. ૨૦૦૩ના ફાગણ વદ દને ગુરુવારે શેઠ માણેકલાલ મનસુખલાલ સંઘવીને હાથે ભૂમિખનન થયું. વૈશાખ વદ બીજને બુધવારે શેઠ મૂળચંદ વાડીલાલ માણસાવાળાને હાથે શિલા-સ્થાપન થયું. રાતદિવસ કામ ચાલ્યું. ત્રણ માળના વિશિષ્ટ વિશાળ દેવવિમાન સમા શ્રી મહાવીર પ્રભુના ભવ્ય જિનાલયમાં ભીંતો પર તામ્રપત્રો લગાવવામાં આવ્યાં. સં. ૨૦૦૪ના મહા સુદ ૩ ને દિવસે પ્રતિષ્ઠા-મહોત્સવ ઊજવાયો. પ્રાંગણમાં 'આગમોદ્ધારકશ્રીની સાહિત્યસેવા'નો પરિચય આપતો ખંડ બાંધવામાં આવ્યો, જેમાં પૂજ્યશ્રીની સાહિત્યસાધનાની ઝાંખી પ્રાપ્ત થાય છે. ગુજરાતમાં દુષ્કાળ પડ્યો ત્યારે તેઓશ્રીની હૃદયસ્પર્શી વાણીથી પીગળીને અનેક શ્રેષ્ઠીઓએ પોતાના ધનભંડાર ખુલ્લા મૂકી દીધા હતા. પૂજ્યશ્રીના સમયમાં અંગ્રેજ સરકારે તીર્થસ્થાનોનો કબજો લેવાની પેરવી કરી ત્યારે સમતાના સાગર સાગરજી મહારાજે રાતદિવસ એક કરીને, અનેક સંઘોને, પેઢીઓને, શ્રાવકોને જાગૃત કરીને સમ્મેતશિખરજીનો પહાડ ખરીદી લેવાની વ્યવસ્થા કરી હતી. આમ, પૂજ્યશ્રીએ ધર્મજાગૃતિ માટે અગાધ અને અવિરત પ્રયત્નો કર્યા. કોલકોત્તામાં ગુજરાતી જ્ઞાનમંદિરની સ્થાપના કરી. અનેક સંઘોના પરસ્પરના મતભેદ મિટાવ્યા. આશરે ચારસો ઉપરાંત સાધુ-સાધ્વીઓનો વિશાળ શિષ્ય-પ્રશિષ્ય સમુદાય ખડો કર્યો! કોટિ કોટિ વંદન હજો એ મહાત્માને!

સૌજન્ય : પ.પૂ.આ.શ્રી હર્ષસાગરસૂરિજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી શ્રી સાગર પરિવાર તરફથી

શ્રી ઘંટાકર્ણ મહાવીર મહુડી તીર્થના સ્થાપક,
વિશાળ ગ્રંથરાશિના કર્તા,

**યોગનિષ્ઠ પૂ. આચાર્યપ્રવર શ્રીમદ્
બુદ્ધિસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજ**

શીલ, સંસ્કાર અને સુવિશુદ્ધ સંયમની સૌરભથી સદા સુરમિત ગુણિયલ ગુર્જરદેશની શસ્યશ્યામલા રત્નગર્ભા ભૂમિ પર એક દિવસ એક તેજપુંજ પ્રગટ્યો. એ ભૂમિ તે સુરમ્ય આમ્રઘટાઓ વચ્ચે શોભતાં પ્રાચીન જૈન ઉત્તંગ જિનાલયો વડે શોભતી વિજાપુર (વિદ્યાપુર) નગરી: અને તે દિવસ વિ. સં. ૧૯૩૦ના મહા માસનો કૃષ્ણ પક્ષની ચતુર્દશીનો ધન્ય દિવસ. તે ધન્ય દિવસે પાટીદાર જ્ઞાતિના અગ્રગણ્ય શ્રી શિવાભાઈ પટેલની શીલવતી ભાર્યા અંબાબહેનની રત્નકુક્ષીએ તેજસ્વી પુત્રને જન્મ આપ્યો. ઝગમગતું ભવ્ય લલાટ, પ્રેમસાગર સમાં નયનો, પ્રભાવશાળી મુખારવિંદ અને સસ્મિત ચહેરો, આબાલવૃદ્ધ સૌને આકર્ષી રહ્યો. ફોઈએ નામ પાડ્યું બહેચરદાસ. શૈશવકાળથી બાળકમાં મહાત્માનાં લક્ષણો દૃષ્ટિગોચર થતાં હતાં. એકવાર નાનકડા બહેચરને ઝાડની ડાળીએ ઝોળી બાંધીને સુવડાવ્યો હતો, ત્યાં ઉપર મોટો સાપ આવીને બેઠો. સૌ હતપ્રત થઈ ગયાં, પ્રાર્થના કરવા લાગ્યાં. એટલામાં સાપ આપોઆપ ધીમે ધીમે સરકીને ચાલ્યો ગયો. આ વાત સાંભળી એક મહાત્માએ ભવિષ્યવાણી ભાખી કે, ‘યહ લડકા બડા સંત યોગી હોગા’ અને બાળક બહેચરે મોટા થતાં એવાં લક્ષણો બતાવવા પણ માંડ્યાં. બહેચર ભણવામાં અને રમત-ગમતમાં અગ્રેસર રહેવા લાગ્યો. ગુજરાતી, સંસ્કૃત, અંગ્રેજી આદિ ભાષાઓ સારી રીતે શીખીને પાંચ ધોરણ સુધી તો પ્રથમ નંબર પ્રાપ્ત કર્યો. મિત્રો પાસેથી ધાર્મિક અભ્યાસની વાતો સાંભળી પાઠશાળાએ જવાનું શરૂ કર્યું. નમસ્કાર મહામંત્ર વિધિપૂર્વક વિનયસહ ગુરુ પાસેથી ગ્રહણ કર્યો. મુખપાઠ કર્યો. રાત્રિભોજન અને કંદમૂળનો ત્યાગ કર્યો. જોતજોતામાં પાંચ પ્રતિક્રમણ, ચાર પ્રકરણ, ત્રણ ભાષ્ય અને કર્મગ્રંથનો સંગીન અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યો. અર્થ-ભાવાર્થ-પરમાર્થનું પરિશીલન કર્યું. હજી પણ વધુ અધ્યયનની ઝંખના જાગી. પૂજ્ય તપસ્વી રવિસાગરજી મહારાજ સાહેબના સમાગમ દ્વારા અધ્યયન સરળ બન્યો. ગુજરાતના કાશી સમા જ્ઞાનતીર્થ મહેસાણામાં ‘શ્રી યશોવિજયજી જૈન-સંસ્કૃત-પ્રાકૃત પાઠશાળા’માં પ્રવેશ મેળવ્યો અને ત્યાં જ જૈનદર્શનનું ઉત્તમ અને તલસ્પર્શી અધ્યયન કર્યું. તથા વૃદ્ધાવસ્થાના કારણે સ્થિરવાસ રહેલા પૂજ્ય ઉપકારી ગુરુવર્ય શ્રી રૂપસાગરદી મ.સા.ની સેવા-સુશ્રુષા તથા અંતિમ નિર્યામણા દિ સેવાનો અમૂલ્ય લાભ મેળવ્યો. એ જ સમયમાં ખ્રિસ્તીધર્મના પ્રચારક પાદરીની સભામાં પંડિત

બહેચરદાસે હિન્દુધર્મ તથા આર્યત્વના સંસ્કારોનું પૂર્ણ જતન કરવા તથા રક્ષણ કરવા માટે સભાને સંબોધીને ધર્મરક્ષણનું કાર્ય કર્યું. બહેચરભાઈને એક યતિશ્રીના જ્ઞાનનો લાભ તથા સદ્ગુણાનુરાગી પૂજ્યશ્રી કપૂરવિજયજી મ.સા. આદિ અનેક ત્યાગી તપસ્વી પૂજ્ય ગુરુવર્યોના સમાગમથી જ્ઞાનનો લાભ મળ્યો છે અને ત્યારથી બહેચરભાઈને સંયમ સ્વીકારવાની ભાવના થઈ. એવામાં તપસ્વીરત્ન મુનિવર્ય શ્રી સુખસાગરજી મહારાજ પાલનપુરમાં બિરાજમાન હતા. બહેચરભાઈ ત્યાં પહોંચી ગયા અને દીક્ષા લેવાની ભાવના દર્શાવી. સં. ૧૯૫૭ના માગશર સુદ દને શુભ દિવસે મહામહોત્સવપૂર્વક દીક્ષા ગ્રહણ કરી. યથાનામ તથાગુણા બુદ્ધિના મહાસાગર બન્યા.

પૂજ્યશ્રી યમ, નિયમ, આસન, પ્રાણાયામ, પ્રત્યાહાર, ધારણા, ધ્યાન, સમાધિ અને અષ્ટાંગ યોગની સહજભાવે સાધના કરી પારંગત બન્યા હતા. કલાકોના કલાકો સુધી સહજ સમાધિભાવમાં અડોલ રહેતા. અપૂર્વ આધ્યાત્મિક ઓજસવંત લોકોત્તર શક્તિને પ્રભાવે અનેક દેવી શક્તિઓ આકર્ષાઈને પૂજ્યશ્રીની સેવામાં ઉપસ્થિત રહેવા લાગી. પોતાની પ્રતિભા, પ્રજ્ઞા અને પુરુષાર્થની શક્તિઓ દ્વારા પૂજ્યશ્રી સમાજ અને શાસનપ્રભાવનામાં સતત કાર્યશીલ રહેવા લાગ્યા.

પૂજ્યશ્રીનું બીજું મહત્ત્વનું પ્રદાન ગ્રંથરચનાનું છે. તેમણે એક પછી એક એમ એકસો આઠથી અધિક ગ્રંથો જેમાં પાંત્રીસથી અધિક સંસ્કૃત ગ્રંથોની રચના કરી પ્રગટ કરીને ધર્મજ્યોતને ઝળહળતી રાખી. અનેક ભાવિકોનાં અંતરમાં જ્ઞાનજ્યોતનો પ્રકાશ પ્રસાર્યો. સ્થાનકમાર્ગી સંપ્રદાયના શ્રી અમીઋષિ જેવા મુનિઓ આ ગ્રંથોના પ્રભાવથી પૂ. શ્રી બુદ્ધિસાગરજી મહારાજના શિષ્ય બન્યા અને શ્રી અજિતસાગરજી મહારાજ બન્યા. પૂજ્યશ્રીના સમાજસેવાનાં કાર્યો અને ગ્રંથપ્રકાશનોથી પ્રભાવિત થયેલા અનેક રાજરાજેશ્વરો તેમના દર્શનને ઝંખતા, દર્શન પામી તૃપ્તિ અનુભવતા. સાક્ષરો સમાધાન પામતા, સમાજસેવકો પ્રેરણા પામીને કર્તવ્યશીલ બનતા. વડોદરાનરેશ શ્રી સયાજીરાવ ગાયકવાડની વિજ્ઞાનિથી પૂજ્યશ્રીએ રાજમહેલમાં પધારી કરેલાં પ્રવચનથી મહારાજા ખૂબ પ્રભાવિત થયા હતા. અને વિજયાદશમીને દિવસે થતી પાડાની હિંસા નહિ કરવાની પ્રતિજ્ઞા લીધી હતી. માણસાનરેશ, પેથાપુરનરેશ, ઈડરનરેશ, વરસોડાનરેશ આદિ અનેક રાજરાજેશ્વરોએ શિકાર, માંસાહાર, વ્યસનો, જુગાર આદિનો ત્યાગ કર્યો હતો. પૂજ્યશ્રીની પંડિતાઈનો પ્રભાવ ગુજરાતની સીમા પાર છેક બનારસ સુધી પહોંચ્યો હતો. કારણ કે પૂજ્યશ્રીનો જૈન દૃષ્ટિએ ‘ઈશાવાસ્યોપનિષદ્ ગ્રંથ ભાવાર્થ’ (ગુજરાતુવાદ) ગ્રંથનું

અધ્યયન કરીને ત્યાંના મહાવૈયાકરણીઓ અને નૈયાયિકોએ તેઓશ્રીને 'શાસ્ત્રવિશારદ'ની માનદ પદવી આપી હતી. તથા પૂજ્યશ્રી યોગશક્તિના પ્રભાવે આત્મસાક્ષાત્કારની દિવ્યશક્તિઓના પ્રભાવે ભવિષ્યવાણીનું ઉદ્બોધન કરતા જણાવ્યું કે રાજા સકળ માનવ થશે. રાજા ન અન્ય કહાવશે. એક ખંડ બીજા ખંડ ઘરબેઠા વાત કરશે. સાયન્સની વિદ્યાવડે શોધો ઘણી ચલાવશે જે ગુપ્ત ને જાહેરમાં દિવ્ય વાદ્યો વાગશે. આવી અનેક ભવિષ્યવાણી ઉચ્ચારી હતી. જે આપણે સૌએ ૧૦૦ વર્ષ પછી પણ આજે અનુભવી રહ્યા છીએ. સં. ૧૯૭૦ના માગશર મહાસુદ પૂર્ણિમાને દિવસે પેથાપુર નગરના આંગણે ભારતભરના શ્રીસંધોએ એકત્રિત થઈને પૂજ્યશ્રીને મહા-મહોત્સવપૂર્વક આચાર્યપદે આરૂઢ કર્યા હતા. સૌએ આ પ્રસંગનો ખૂબ લાભ લીધો હતો.

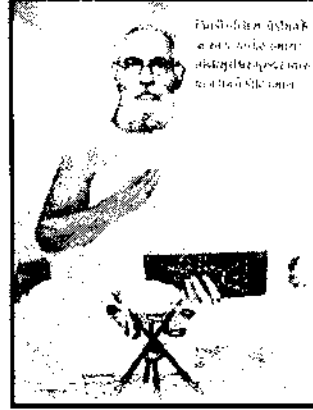
પરંતુ સં. ૧૯૮૧ના વર્ષમાં, ૨૪ વર્ષનો ભરપૂર અને વિવિધ કાર્યોથી સમૃદ્ધિને વરેલો દીક્ષાપર્યાય પૂરો થયો. જેઠ વદ ૩ ને દિવસે મહુડીથી વિહાર કરીને વિજાપુર વિદ્યાશાળા ઉપાશ્રયે પધાર્યા. 'ઓમ અર્હ મહાવીર' નો અજપાજપ ચાલુ થયો. પૂજ્યશ્રીને ભવિષ્યનું દર્શન થઈ ચૂક્યું હોય તેમ આસપાસ જોયું. સર્વ શિષ્ય સમુદાય હાજર હતો. પ્રસન્નતાપૂર્વક નયનો મીંચ્યાં અને સમાધિસ્થ થયા. સૌ સ્વપ્નું જોતાં હોય તેમ જોઈ રહ્યા. પૂજ્યપાદ આચાર્ય શ્રી મહાપ્રયાણ કરી ચૂક્યા હતા. એ જોતાં જ સૌની આંખોમાંથી અશ્રુધારાઓ ચાલી. જીવનની અંતિમ ક્ષણ સુધી જ્ઞાનજ્યોતિને અખંડ પ્રકાશિત રાખનારા આ મહાત્માએ ત્રણ દિવસ પહેલાં તો એકી સાથે ૨૭ પુસ્તકો પ્રેસમાં મોકલ્યાં હતાં. નશ્વર દેહ પર પણ એવી જ દીપ્તિ પ્રકાશતી હતી. પૂજ્યશ્રીના સ્વર્ગગમનના સમાચાર વીજળી વેગે ગામોગામ અને નગર નગરે પહોંચી ગયા. ૫૦-૫૦ માઈલના અંતરથી લાખો ભાવિકો ઉમટી પડ્યા. વિજાપુર માનવમહેરામણથી છવાઈ ગયું. જેઠ વદ ૪ને દિવસે ભવ્ય સ્મશાન યાત્રા નીકળી. 'જય જય નંદા, જય જય ભદ્રા'ના જયકારથી ગગન છવાઈ ગયું. લાખો આંખો અશ્રુધારા વહાવતી રહી અને પૂજ્યપાદ ગુરુદેવનો ક્ષર દેહ પંચમહાભૂતોમાં વિલીન થઈ ગયો. માત્ર એકાવન વર્ષના આયુષ્યમાં ભવ્યતમ સાધના, અને પ્રભાવક સચ્ચારિત્રને લીધે મહાન પૂર્વસૂરિઓની પંક્તિમાં પ્રકાશી રહ્યા.

આજેય વિજાપુરના જૈનમંદિરના પરિસરમાં પૂજ્યશ્રીના અસ્તિત્વની અનુભૂતિ સૌ કોઈને થાય છે. કારણ? કારણ કે સુવાસ કદી મરણાધીન બનતી નથી. એ તો ચિરંતન હોય છે. શાશ્વતી મહેક તો આજેય એવીને એવી જ અનુભવાય છે.

સૌજન્ય : પદ્માવતીબેન નિરંજનભાઈ ભાવનગર હ. ગાંધીબલ

'જૈનરત્ન વ્યાખ્યાન વાયસ્પતિ', ૫૮ શાસ્ત્રગ્રંથોના સર્જક-સંપાદક, જૈનશાસનના મહાન જ્યોતિર્ધર, કવિકુલકિરીટ

પૂ. આ. શ્રી વિજયલલિતસૂરિજી મ. સા.

મહાન ધર્મધુરંધર જૈનાચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયલલિત-સૂરિશ્વરજી મહારાજના પુણ્યનામથી ભાગ્યે જ કોઈ અજાણ્યું હશે! તેઓશ્રીનો જન્મ ઉત્તર ગુજરાતમાં ભોયણીજી તીર્થની નજીક આવેલા બાલશાસન નામના નાનકડા ગામમાં થયો હતો. પિતા

પીતાંબરદાસ અને માતા મોતીબહેનને ત્યાં સં. ૧૯૪૦ના પ્રથમ પોષ સુદ ૧૨ને શુભ દિવસે તેઓ અવતર્યા. માતાપિતાએ વહાલસોયા બાળકનું નામ લાલચંદ રાખ્યું. માતાપિતાના ધાર્મિક સંસ્કારો અને બાલ્યવયથી સાધુ-સાધ્વીજીઓના સહવાસને લીધે લાલચંદમાં વૈરાગ્યભાવ જાગ્યો હતો. આગળ જતાં, શ્રી જિનેશ્વરદેવોએ પ્રબોધલો માર્ગ જ સંસારની માયામાંથી મુક્તિ અપાવવામાં સમર્થ છે એમ સ્વીકારીને માત્ર ૧૯ વર્ષની ભરયુવાન વયે બાલબ્રહ્મચારી પ્રાતઃસ્મરણીય પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજયકમલસૂરિશ્વરજી મહારાજ પાસે ભાગવતી દીક્ષા અંગીકાર કરી મુનિશ્રી લલિતસૂરિશ્વરજી નામે ધોષિત થયા. તેઓશ્રીના ગહન જ્ઞાનનો પરિચય તેમણે સંપાદિત કરેલા 'દ્વાદશાર નયયક' ગ્રંથના ચાર ભાગમાંથી મળી આવે છે. આ ગ્રંથનું પ્રકાશન દાદરના જૈન જ્ઞાનમંદિરના ઉપક્રમે ઉપરાષ્ટ્રપતિશ્રી સર્વપલ્લી રાધાકૃષ્ણનના શુભ હસ્તે થયું હતું અને એ વખતે પૂ. સૂરિશ્વરજીએ ગિર્વાણગીરા સંસ્કૃતમાં વક્તવ્ય આપીને સૌને મંત્રમુગ્ધ કરી દીધા હતા. પૂજ્યશ્રી વક્તૃત્વશક્તિમાં પણ પારંગત હતા. તેઓશ્રીમાં વિદ્વતા અને કવિત્વનો સુભગ સમન્વય થયો હતો. તેથી તેમનાં પ્રવચનો સાંભળવા અસંખ્ય ભાવિકો એકત્રિત થતા હતા. ઈડરના શ્રીસંઘે સં. ૧૯૭૧માં પૂજ્યશ્રીને 'જૈનરત્ન વ્યાખ્યાન વાયસ્પતિ'ના માનવંતા બિરુદથી અલંકૃત કર્યા હતા.

પૂજ્યશ્રી ખ્યાતનામ કવિ હતા. તેઓશ્રીની અગણિત કાવ્યકૃતિઓ સરળ અને સુંદર હોવાને લીધે એટલી લોકપ્રિય નીવડી કે આજે પણ મહાનગરોના મહાન જિનાલયોથી માંડીને

નાનાં ગામડાંનાં આબાલવૃદ્ધો નરનારીઓના કંઠે ગવાતી સંભળાય છે. આ રચનાઓને તેઓશ્રીના ભક્તોમાં એકલાખ પુસ્તકો દ્વારા પ્રસરાવવામાં આવી છે અને છતાં આ પુસ્તકોની માંગ સતત ચાલુ જ હોય છે! આવા અસાધારણ પ્રભાવને લીધે તેઓશ્રી 'કવિકુલકિરીટ'ના નામે ઓળખાય છે. પૂજ્યશ્રીએ રચેલા સંસ્કૃત, ગુજરાતી, હિન્દી ભાષામાંનાં ગીતોની સંખ્યા ત્રણ હજાર ઉપર થવા જાય છે. ૫૮ વર્ષના સુદીર્ઘ દીક્ષાપર્યાયમાં પૂજ્યશ્રીએ અનેક નાનામોટા, ગદ્યપદ્યના, ગુજરાતી, હિન્દી, ઉર્દૂ અને સંસ્કૃત ભાષામાં લોકોપયોગી તથા વિદ્વદ્ભોગ્ય ગ્રંથોનું નિર્માણ, સંકલન અને સંપાદન કરીને સાહિત્યની અજોડ સેવા કરી છે. તેઓશ્રીને અનેકવાર અન્ય દાર્શનિકો સાથે વાદ-વિવાદ કરવાના પ્રસંગો ઉપસ્થિત થયા હતા. તેમાં પણ પૂજ્યશ્રીએ દરેક વખતે વિજય પ્રાપ્ત કર્યો હતો. કુશાગ્ર બુદ્ધિ, તીક્ષ્ણ તર્કશક્તિ અને અદ્ભુત વાક્યાતુર્યથી તેઓશ્રી પ્રતિસ્પર્ધીને પરાસ્ત કરતા. નરસંડામાં આર્યસમાજીઓ સાથે વિવાદમાં મૂર્તિપૂજાની સાર્થકતા સિદ્ધ કરી હતી. ખંભાત પાસેના વટાદરે ગામમાં મુકુન્દાશ્રમ નામના સંન્યાસીએ સનાતનીઓ સાથે વેદ વિષયક શાસ્ત્રાર્થ ચલાવ્યો ત્યારે પૂજ્યશ્રીએ 'વેદ હિંસાવાદી છે, અને જૈનધર્મ દયામય છે' એમ પ્રતિપાદિત કરી આખું હતું. પંજાબમાં તો અનેક સ્થળોએ વાદવિવાદોના પ્રસંગો ઉપસ્થિત થયા હતા અને દરેક વખતે પૂજ્યશ્રીએ વિજય મેળવ્યો હતો! જેમ કવિત્વપણાથી તેમ વાદવિજયમાં પણ આઠ પ્રભાવકોમાં ગણના થાય છે. એ પૂજ્યશ્રીને વરેલી સિદ્ધિ પણ અવિસ્મરણીય છે.

જૈન શાસનની પ્રભાવના કરવા માટે પૂજ્યશ્રીએ ઠેર ઠેર જિનમંદિરોની પ્રતિષ્ઠાઓ, ઉદ્યાપનો, ઉપધાનો, છ'રી પાળતા સંધો, દીક્ષાઓ, પદપ્રદાનો, સાધર્મિક વાત્સલ્ય તથા અન્ય મંગલકારી મહોત્સવો મોટી સંખ્યામાં કરાવ્યા હતા. ઘણીવાર વિપરીત સ્થિતિમાં અડગ રહીને, સિંહગર્જના કરીને, વિજય પ્રાપ્ત કરીને આચાર્યપદ શોભાવ્યું હતું. મુંબઈમાં તારદેવના પ્રખ્યાત ચોકનું (નવજીવન સોસાયટી પાસે) 'આચાર્ય લબ્ધિસૂરીશ્વરજી ચોક' નામકરણ કરીને ઋણ અદા કરવાનો વિનમ્ર પ્રયત્ન થયો છે તો, પૂજ્યશ્રીની જન્મભૂમિ-બાલશાસનને 'લબ્ધિનગર' નામ આપવાનો સ્તુત્ય નિર્ણય લેવાયો છે. આમ, અનેક ક્ષેત્રમાં અમાપ પ્રભાવના દ્વારા જિનશાસનમાં શાશ્વત સ્થાનના અધિકારી આચાર્યભગવંતનું નામ સુવર્ણક્ષેત્રે અંકિત થયેલું છે. એવા એ મહાન સૂરીશ્વરજીને કોટિ કોટિ વંદન!

'શ્રાવસ્તિ તીર્થોદ્ધારક', 'કર્ણાટકકેસરી',
મહાન તપસ્વી, સમર્થ સાહિત્યારાધક

પૂ. આ.શ્રી વિજયભદ્રંકરસૂરીશ્વરજી મ.

કૃતિથી ભદ્રંકર, આકૃતિથી ભદ્રંકર, વૃત્તિથી ભદ્રંકર, પ્રકૃતિથી ભદ્રંકર, પ્રવૃત્તિથી ભદ્રંકર એવા ભદ્રંકર પ્રભાવશાળી વ્યક્તિત્વથી શોભતા, યથાનામગુણ પૂ. આ. શ્રી વિજયભદ્રંકર-સૂરીશ્વરજી મહારાજ વ્યાખ્યાનવાચસ્પતિ પૂજ્યપાદ આચાર્ય ભગવંતશ્રી વિજયલબ્ધિસૂરીશ્વરજી મહારાજના પદાલંકાર ધર્મ-દિવાકર પૂ. આ. શ્રી વિજયભુવનતિલકસૂરીશ્વરજી મહારાજના પદ્ધર રૂપે સૂર્યસમાન દીપી રહ્યા છે. ગરવા ગુજરાતની પુનીતપાવન નગરી છાણીમાં સં. ૧૯૭૩ના મહા વદ દને દિવસે તેમનો જન્મ થયો. શૈશવમાંથી જ સંયમજીવનના શણગાર સજવાનાં સ્વપ્નાં સેવવાં માંડ્યાં, પરંતુ ત્રણ ભાઈઓ વચ્ચે એક જ પુત્ર એટલે દીક્ષાની અનુમતિ મેળવવી અત્યંત કઠિન બની ગઈ. સામે પક્ષે, તેમને દીક્ષાની ભાવનાની ભરતી એવી ચડે કે હિમાલય જેવો અવરોધ પણ નહીં નડે તેની પ્રતીતિ થાય. એક દિવસ કોઈ સુવર્ણ પળે પ્રવ્રજ્યા અંગીકાર કરવાના નિશ્ચય સાથે ઘરમાં કોઈને પૂછ્યા વિના નીકળી પડ્યા. પૂ. દાદા ગુરુદેવ શ્રી વિજયલબ્ધિસૂરીશ્વરજી મહારાજ પાસે પાટણ પહોંચ્યા. પૂ. ગુરુદેવશ્રીને પ્રાર્થના કરી કે, દીક્ષા પ્રદાન કરો. સં. ૧૯૮૮ના અષાઢ સુદ ૧૧ના શુભ દિને પૂ. ગુરુદેવે દીક્ષા પ્રદાન કરી અને સંસારી મામા પૂ. આ. શ્રી ભુવનતિલકસૂરીશ્વરજી મહારાજના શિષ્યરત્ન મુનિશ્રી ભદ્રંકરવિજયજી તરીકે જાહેર કર્યા.

દીક્ષા સાથે જ શિક્ષા ચાલુ થઈ. આરંભથી જ અંતરની અવિરામ લગનીથી આઠ-દસ કલાક એકધારું અધ્યયન શરૂ કર્યું. કોઈ મળવા આવે તો શોધવા પડે, પૂજ્યશ્રી કોઈ એકાંત માળિયામાં બેઠાં બેઠાં અભ્યાસમાં લીન થઈ ગયા હોય! પરિણામે ત્રણ જ વર્ષમાં સંસ્કૃત ટીકા વાંચતાં થઈ ગયા. પોતે સંસ્કૃત શ્લોકોની રચના કરવા લાગ્યા. તેથી સમુદાયમાં 'પંડિત મહારાજ' તરીકે પ્રસિદ્ધ થવા લાગ્યા.

આવી અખંડ અને અગાધ સાહિત્યસેવા સાથે પૂજ્યશ્રી દૂર-સુદૂરના અનેક પ્રદેશોમાં સતત વિહરતા રહ્યા છે. ગુજરાત, મારવાડ, માળવા, ઉત્તર પ્રદેશ, કર્ણાટક, મહારાષ્ટ્ર, આંધ્ર આદિ પ્રાંતોમાં જિનશાસનની ધર્મજ્યોત પ્રસરાવી રહ્યા છે; તેના ફળ સ્વરૂપે, ચિકમંગલૂર-કર્ણાટકમાં ઘણા સંધોએ એકત્ર થઈને ઉપધાનમાળા પ્રસંગે પૂજ્યશ્રીને 'કર્ણાટકકેસરી'

ની પદવીથી વિભૂષિત કર્યા છે. એવી જ િજી શાસનપ્રભાવના બિહાર, ઉત્તર પ્રદેશ આદિ પ્રાંતોની પણ છે. ઉત્તર પ્રદેશમાં આવેલી શ્રાવસ્તિ નગરી ભૂગોળમાંથી ભૂંસાઈ ગઈ હતી. શ્રી સંભવનાથ પ્રભુની આ કલ્યાણક ભૂમિ પર પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણાથી સંભવનાથ ભગવાનનું સ્વર્ગવિમાનસદેશ વિશાળ સંગેમરમરનું ભવ્ય જિનાલય ખડું કરવામાં આવ્યું અને ઉપાશ્રય-ધર્મશાળા આદિનાં નિર્માણકાર્યો થયાં. આવા મહાન શાસનપ્રભાવનાનાં કાર્યોથી પ્રભાવિત થઈને તેઓશ્રીને સં. ૨૦૨૬ના માગશર સુદ દેને દિવસે આંધ્રપ્રદેશના આદોનીમાં આચાર્યપદથી અલંકૃત કરવામાં આવ્યા. પૂજ્ય આચાર્યશ્રી ભદ્રંકરસૂરીશ્વરજી મહારાજ વિ. સં. ૨૦૪૮ના ચૈત્રી ઓળીના દિવસોમાં અંકલેશ્વર મુકામે સ્વર્ગવાસ પામ્યા. અંકલેશ્વરમાં તથા ઝંકાર તીર્થમાં વિશાળ ગુરુમંદિર નિર્માણ થયેલ છે.

સૌજન્ય : પ.પૂ.આ.શ્રી પુણ્યાનંદસૂરીશ્વરજી મ.સા. તથા પૂ.પં.શ્રી વિક્રમસેનવિજયજી મ.સા.ની સત્પ્રેરણાથી શેઠ શ્રી મણિલાલ લક્ષ્મીચંદ ઠગિયાવાળા પરિવાર મુલુંડ-મુંબઈ તરફથી

શ્રી જિત-હીરબુદ્ધિ-તિલક-શાંતિચક્રસૂરિ સમુદાયના
સૂર્યસમા તેજસ્વી અનેક તીર્થોદ્ધારક
કલિકુંડ તીર્થોદ્ધારક આચાર્યદિવશ્રી
રાજેન્દ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.

લેખક : મુનિશ્રી
રત્નત્રયવિજયજી

પૂજ્યશ્રીનું સમેતશિખર
મહાતીર્થનું સ્વપ્ન સાકાર થયું.

જેઓના મનમાં વીરતા
છે, તનમાં અપાર સમતાનો
ભાવ છે, હૃદયમાં તીર્થોદ્ધાર
કરવાનો અણમોલ ભાવ છે.
ઘટઘટમાં કલિકુંડ દાદા પ્રત્યે
અખૂટ શ્રદ્ધા છે, રોમરોમમાં

સમેતશિખર મહાતીર્થ જેમને વસેલાં છે. એવાં આચાર્ય ભગવંત
શાંતિચંદ્ર સૂરિ સમુદાયના એક સૂર્ય સમા તેજસ્વી હતા.

પૂજ્યશ્રીનો જીવન પરિચય : જન્મ : બનાસકાંઠાના
તીર્થસ્વરૂપ થરાદની પાસે મોટી પાવડમાં શેઠકુલમાં માગશર

સુદ-૭ના દિવસે થયેલ. માતા પારુબહેન અને પિતા
બાદરમલના કુલને પાવન કરી શાંતિચંદ્રસૂરિનો ભેટો થતાં
પોતાના મનને સંયમભાવમાં લગાડી ફાગણ સુદ-૨ના દિવસે
બનાસકાંઠાના લુદરા ગામમાં સંયમી બનેલ. આ.વિ.
સોમચંદ્રસૂરિજીનાં શિષ્ય બનેલ. સંસારી નામ રમણિકલાલ હતું.
રમણિકમાંથી રાજેન્દ્રવિજય બન્યા. ગુરુદેવે પણ પંડિત રાખી
નાની ઉંમરમાં પ્રાકૃત-સંસ્કૃત-વ્યાકરણ-સાહિત્ય-વાસ્તુશાસ્ત્ર-
શિલ્પશાસ્ત્ર-કાવ્યાનુશાસન-જ્યોતિષશાસ્ત્ર-ન્યાય આદિનો
વિશાળ અભ્યાસ કરી વિશાળ જ્ઞાનસાગરના અધિપતિ બન્યા.

દાદા ગુરુદેવ શાંતિચંદ્રસૂરિ પ્રત્યે એમને અખૂટ શ્રદ્ધા
તેથી તેમની સેવાઓ લાભ લેવા માટે પોતે એક પલ પણ ચૂક્યા
નથી. દાદા ગુરુદેવ પણ એમને રાજેન્દ્ર કહીને પ્રેમથી બોલાવીને
અંતરનાં આશીર્વાદ આપેલ. ચારિત્રપર્યાય-૬૩ વર્ષ, કુલ
આયુષ્ય-૭૩ વર્ષ.

પ્રવચન પ્રભાવકતા : પૂજ્ય શ્રી પ્રખર પ્રવચનકાર હતા.
તેઓશ્રીની વાણીમાં શાસ્ત્રપાઠો વસેલા હતા. ગમે તેવા શાસ્ત્રના
મહાન વિષયોને સરળશૈલીમાં રજૂઆત કરવાની એમની કલા
હતી. સાધુ-સાધ્વીજીને વાચના આપવામાં એમની અજોડ
શક્તિ હતી. જીવનમાં બિલકુલ આળસ ન હતી. કાગળ-કલમ
અને શાસ્ત્રગ્રંથોનું વાચન એમના જીવનનું એક અમૃત હતું.
શાંતિસૌરભ માસિકમાં એમના દ્વારા લખેલી કથાની શૈલી
ખરેખર અદ્ભુત શૈલી હતી. પૂજ્યશ્રીએ પોતાના જીવનમાં ઘણાં
પુસ્તકો પણ લખેલાં અને એમનાં પ્રવચનનાં પુસ્તકો પણ ઘણાં
પ્રકાશિત થયેલાં છે. શાંતિસૌરભ માસિકમાં એમનાં દ્વારા
લખેલી જે કથાની શૈલી તે ખરેખર અદ્ભુત શૈલી હતી.
પૂજ્યશ્રીએ પોતાનાં જીવનમાં ઘણાં પુસ્તકો પણ લખેલાં અને
એમનાં પ્રવચનનાં પુસ્તકો પણ ઘણાં પ્રકાશિત થયેલાં છે.

માત્ર કંઠમાંથી નહીં પરંતુ રોમરોમમાંથી અમૃતધારાની
જેમ વહેતી સંવેદના પરમાત્માની સામે દરરોજ રજૂ કરતા હતા.
સંવેદના વખતે સાધુ-સાધ્વીજી એટલી શાંતિપૂર્વક સાંભળતાં
હતાં. એ વખતે કોઈને ઊઠવાનું મન ન થાય. એમના ઘટઘટમાં
પ્રભુભક્તિ વસેલી હતી. નવયુવકોને સમજાવવાની કલા પણ
પ્રભાવકતા ભરેલી હતી. જીવનમાં જટિલ સમસ્યાનું સમાધાન
પણ પૂજ્ય શ્રી સહજપણાથી કરી શકતા હતા. હિન્દી યા
ગુજરાતી બંને ભાષામાં પ્રવચન આપવાની કુશલતા હતી.

પૂજ્યશ્રીની વિહારયાત્રા : પૂજ્યશ્રીએ પોતાનાં સંયમ-
જીવન દરમ્યાન લાખો કિલોમીટરની પદયાત્રા કરેલ. લાંબા-

લાંબા વિહાર કરીને પૂજ્ય ઘડીએ ઘણાં શાસન પ્રભાવનાં કાર્યો કરેલ. ગુજરાત-રાજસ્થાન-મહારાષ્ટ્ર-ઉત્તરપ્રદેશ-ઉડીસા-બિહાર-ઝારખંડ-મધ્યપ્રદેશ આદિ પ્રદેશોમાં સમસ્ત સાધુ સમુદાય સાથે પૂજ્યશ્રીએ ઉગ્ર વિહાર કરેલ.

સમેતશિખર મહાતીર્થ જે તીર્થે પહોંચતાં 'છ' માસ લાગે એવા મહાતીર્થનાં બે છ'રી પાલિત સંઘ કાઢી ઇતિહાસમાં નામ અમર કરેલ.

તીર્થોદ્ધારકતા : પૂજ્યશ્રીએ સહુપ્રથમ ધોળકા ગામમાંથી કલિકુંડ પાર્શ્વનાથની પ્રતિમા બહાર લાવી કલિકુંડ તીર્થની સ્થાપના કરેલ. કલિકુંડદાદાનો પૂજ્યશ્રી ઉપર એવો પ્રભાવ પડ્યો કે પૂજ્યશ્રી એક તીર્થનો ઉદ્ધાર કર્યા પછી એમના હાથે દસ તીર્થના ઉદ્ધારો થયેલા!

(૧) શ્રી કલિકુંડ તીર્થ-ધોળકા-ગુજરાત (૨) શ્રી જયત્રિભુવન તીર્થ-નંદાસણ (૩) શ્રી શંભેશ્વર પાર્શ્વનાથ તીર્થ-અણસ્તુ (૪) શ્રી શાંતિકનક તીર્થ-ભાભર (૫) શ્રી શત્રુંજય સ્થાપના તીર્થ-કલિકુંડ (૬) શ્રી વિશાલનાથ જૈન તીર્થ-પટણા (૭) શ્રી હીરસૂરિદાદાવાડી તીર્થ-આગરા (૮) શ્રી ધરણેન્દ્ર પાર્શ્વનાથ તીર્થ-ઢીમા (૯) શ્રી અમીઝરા પાર્શ્વનાથ તીર્થ-ડુવા (૧૦) શ્રી સમેતશિખર મહાતીર્થ-શિખરજી

સાહિત્યસર્જન : સૂયગડાંગ સૂત્ર ઉપર પ્રવચનો આપેલાં તેનાં 'વરસે વાદલ હરખે હૈયાં' નામના ૭ ભાગ પ્રકાશિત થયેલા. બાકીનાં ઐતિહાસિક મહાકથા-ચિંતન-નવકારમંત્ર ઉપર કુલ ૭૦ જેટલા પુસ્તકો પ્રકાશિત થયેલાં છે. પૂજ્યશ્રીએ જીવનમાં સાહિત્યસર્જનમાં પોતાનું તન-મન એક કરીને કડી મહેનત સાથે સાહિત્ય પ્રગટ કરેલ. શાંતિસૌરભ માસિક, જે દાદા ગુરુદેવ નામથી પ્રકાશિત થાય છે. તમામ સાહિત્ય ભારે લોકાદર પામેલું.

સમેતશિખર મહાતીર્થમાં 'જૈન સાહિત્ય પ્રદર્શની'નો કાર્યક્રમ પ્રતિષ્ઠા વખતે રાખેલ ત્યારે શ્વેતામ્બર, દિગમ્બર, તેરાપંથી, સ્થાનકવાસી, ચારે ફિરકાનાં ૧૦૮ જેટલાં પ્રકાશનો પ્રદર્શન માટે આવેલાં તેમાં લગભગ ૧૫૦૦ જેટલાં પુસ્તકો હતા. ૧૦૦ ઉપર માસિકો પણ આ પ્રસંગે આવ્યાં હતા.

ગુરુદેવની અંતરની ભાવના : પૂજ્યશ્રીની એક જ ભાવના હતી કે મારા સમસ્ત સમુદાયને સાથે લઈને સમેત શિખર મહાતીર્થમાં શ્વેતાંબરોની ધ્વજા લહેરાવું. તેવી ઉત્તમ ભાવના હોવાથી ગુરુદેવને આકસ્મિક ઈજા થવાથી બે મહિના

સુધી સાલ હોસ્પિટલમાં રહી પાછા કલિકુંડ તીર્થમાં પધારી કલિકુંડ દાદાના પ્રભાવે પુનર્જીવન પાવન કરી સમેતશિખર મહાતીર્થમાં ઐતિહાસિક ચાતુર્માસ કરી ત્રેવીસ જિનાલયનું નિર્માણ-જે પહાડ ઉપર થયેલ ત્રેવીસ જિનાલયોનો એક જ સાથે અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠામહોત્સવ માગશર સુદ-૧૦ના દિવસે ઉલ્લાસભર થયેલ. ગુરુદેવને તકલીફ હોવા છતાં ઊભા થઈને કલિકુંડ દાદાને અંજન કરેલ. એક જ સાથે સમેતશિખર મહાતીર્થમાં શ્વેતાંબરોની ત્રેવીસ ધ્વજા લહેરાયેલ. લગાતાર આઠે દિવસ સંપૂર્ણ દિગમ્બર-શ્વેતાંબર જૈન સમાજને ભોજન માટે આમંત્રણ આપેલ. ફલે ચૂંદડીમાં ૧૦,૦૦૦ જેટલી અજૈન પ્રજાએ ભોજન ગ્રહણ કરેલ. સમેતશિખર મહાતીર્થમાં આ પ્રતિષ્ઠાએ ચાર ચાંદ લગાડેલ. શ્રદ્ધાળુઓએ ગુરુદેવના સપનાને સાકાર બનાવેલ. તીર્થનિભાવ માટે પણ સારી રકમ આ પ્રસંગે એકઠી થયેલ.

મોક્ષભૂમિમાં મોક્ષગમન : પાવન પ્રતિષ્ઠાનો કાર્યક્રમ પૂર્ણ થયા પછી ૧ મહિના પછી ગુજરાત તરફનો વિહાર કાર્યક્રમ નક્કી થયેલ. તેવામાં પોષ વદ-૧૩ મેરુતેરસ ઋષભદેવપ્રભુના નિર્વાણકલ્યાણકનાં દિવસે બપોરે ૧૨ વાગે અચાનક હાર્ટનો હુમલો થતાં તીર્થકરોની મોક્ષભૂમિમાં ગુરુદેવનું દેવલોક ગમન થયેલ. સમેતશિખર તીર્થ દૂર હોવા છતાં એક જ દિવસમાં હજારોની સંખ્યામાં ગુરુદેવનાં ભક્તો હાજર થઈ કરોડોની બોલી બોલીને સમસ્ત શિખરજી તીર્થમાં ગુલાલ ઉડાડી અગ્નિસંસ્કાર કરેલ. શિખરજીમાં ગુરુદેવે 'શાંતિ-રાજેન્દ્ર સંકુલ'નું નિર્માણ કરેલ. તે જ સ્થળે અગ્નિસંસ્કાર કરેલ. ગુરુદેવનું ભવ્ય ગુરુમંદિરનું નિર્માણ કરવામાં આવશે.

ગુરુદેવનાં હાથે ૧૪૦થી વધારે દીક્ષા, ૪૦ છ'રીપાલિત સંઘ, ૨૮ ઉપધાન તપ, ૪૦થી વધારે અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠા કરેલ. હાલ ગુરુદેવની આજ્ઞામાં ૨૨ જેટલા સાધુ ભગવંત તથા ૧૫૦ જેટલાં સાધ્વીજી ભગવંતો છે. ગુરુદેવનાં જવાથી સમુદાયમાં ઘણી મોટી ખોટ પડી છે.

ગુરુદેવ જ્યાં હોય ત્યાં એમના આત્માને શાંતિ મળે એજ અંતરની શુભેચ્છા.

સૌજન્ય : પ.પૂ.ઉપાધ્યાય પ્રવરશ્રી રત્નત્રયવિજયજી
ગણિવરની પ્રેરણાથી સંઘવી શા કાલુચંદજી ચેલાજી પુત્ર
ગૌતમકુમાર કટારિયા સંઘવી પરિવાર, સાંચોર
(રાજસ્થાન)

હર્ષકલશ સંકુલના સ્થાપક, દક્ષિણભૂષણ

પૂ.આ.શ્રી વિજયપુણ્યાનંદસૂરિજી મ.સા.

પુનીતપાવન છાણી નગરીને વડોદરાના મહારાજા ગાયકવાડે 'દીક્ષાની ખાણ' તરીકે ઓળખાવી છે. છાણી વિષે કહેવત પડી ગઈ છે કે, 'ગામ છાણી-દીક્ષાની ખાણી.' ભાગ્યે જ કોઈ ઘર એવું હશે કે જ્યાંથી કોઈ સંયમ-આરાધક શ્રી વીરપ્રભુની શાસનસેવામાં ન સંયર્થ હોય! એવી એ પવિત્ર ભૂમિમાં સં. ૧૯૮૭ના પોષ વદ દને દિવસે પૂજ્યશ્રીનો જન્મ થયો. સંકલ્પને કલ્પતરુની ઉપમા આપી છે. મનના મનોરથોને સંકલ્પમાં સુદૃઢ કરી દો એટલે ફળ મળ્યા વગર રહે જ નહીં. પૂજ્યશ્રીના મનોનિકુંજમાં પણ નાનપણથી વૈરાગ્યભાવનાનાં મૂળ રોપાયાં હતાં અને આગળ જતાં, એ સંકલ્પના કલ્પવૃક્ષને વિકસવાનું વાતાવરણ મળ્યું હતું. માતાપિતાને સંયમ સ્વીકારવાની વાત કરી, પણ અનુમતિ મળી નહીં. મિત્રો સાથે ભાગીને ઉમેટા પહોંચ્યા. ત્યાં એ સંકલ્પ ફળીભૂત થયો. શ્રાવસ્તિ તીર્થોદ્ધારક આચાર્યદેવ શ્રી વિજયભદ્રંકરસૂરીશ્વરજી મહારાજનું શિષ્યત્વ સ્વીકારી, સં. ૨૦૦૪ના પોષ વદ પાંચમે દીક્ષા ગ્રહણ કરીને મુનિશ્રી પુણ્યવિજયજી નામે ઘોષિત થયા. સંયમ સ્વીકારીને મુનિશ્રી શાસનપ્રભાવનાનાં અનેકવિધ કાર્યોમાં તલ્લીન બની ગયા. શાસ્ત્રો આદિનો તલસ્પર્શી અભ્યાસ કર્યો. જ્યોતિષશાસ્ત્રમાં સવિશેષ પારંગત થયા. એ ઉપરાંત, પૂજ્યશ્રીના બે ગુણવિશેષ સૌના આકર્ષણનું કેન્દ્ર બની રહ્યા : ૧. તેઓશ્રીની કથા-આલેખનની શૈલી હૃદયંગમ છે. સુબોધ-સુવાચ્ય કથાઓના સર્જક તરીકે તેઓશ્રી અજોડ સાહિત્યસાધના કરી રહ્યા છે.

પૂજ્યશ્રી તપમાં પણ આગળ વધતા જ રહ્યા છે. વર્ષીતપ, સિદ્ધિતપ, ચત્તારિ અષ્ટ, ૧૬-૧૧ ઉપવાસ, વીશસ્થાનક આદિ તપ સાધવામાં અગ્રેસર રહ્યા છે. પૂજ્યશ્રીને કાનપુરમાં સં. ૨૦૪૩ના પોષ સુદ ૧ને શુભ દિવસે પૂ. આ. શ્રી વિજયભદ્રંકર-સૂરીશ્વરજી મહારાજે આચાર્ય પદવી પ્રદાન કરી અને મુનિ શ્રી પુણ્યવિજયજીમાંથી આચાર્યશ્રી પુણ્યાનંદસૂરીશ્વરજી મહારાજ બન્યા. આજે પણ શાસનપ્રભાવનાનાં કાર્યો કરી રહ્યા છે. તેઓશ્રીના ૯ શિષ્યપ્રશિષ્યો પાંચ ભાણિયાઓએ દીક્ષા ગ્રહણ કરેલ છે. વિદ્વાન આ. વારિષ્ઠેશસૂરિજી તથા સ્વ. આ. વીરસેનસૂ. નામે પ્રસિદ્ધ શિષ્યો છે. પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણાથી વિહારધામ તથા અલૌકિક અનુપમ વિશ્વમાં પ્રથમ ઝૂંમાં પંચપરમેષ્ઠીની

સ્થાપના, પ્રતિષ્ઠા તેઓશ્રીના હસ્તે જ સં. ૨૦૫૮ મહાવદ-૩, ૧૯-૨-૨૦૦૩ના અનુમોદનીય થઈ. ત્રણ ભત્રીજીઓએ પણ દીક્ષા ગ્રહણ કરી છે. પૂ. દાદા ગુરુદેવની છત્રછાયામાં છાણીમાં ચાતુર્માસ સમયે તેઓશ્રીનાં સંસારી માતાએ ઉપધાન તપ કરાવવાનો અમૂલ્ય લાભ લીધો. એવા એ શાંતમૂર્તિ-તપસ્વીરત્નસાધક સંત સ્વસાધના કરવાપૂર્વક અનેક જીવોને શાસનરસના ઈશ્વરુક બનાવી રહ્યા છે. લાખ લાખ વંદન હજો એ પરમ શાસનપ્રભાવક સૂરીશ્વરજીને!

પૂજ્યશ્રીની ભાવનાના સહારે ગણિવર વિક્રમસેનવિજયના માર્ગદર્શન અનુસાર છાણીથી ૯ કિ.મી. હાઈવે ટય પદમલા ગામે શ્રી ઝૂંકાર જૈન તીર્થ-ભદ્રંકરનગર વિહારધામરૂપે નિર્માણ થયું, જેમાં ત્રિશિખરી જિનાલય, કલ્પસૂત્રમંદિર, રાયણપગલાં મંદિર, ગુરુમંદિર, શાસનદેવદેવીમંદિર, વિશાળ ૨-ઉપાશ્રય, પ્રવચનહોલ, ભોજનશાળા તથા અદ્યતન ધર્મશાળા નિર્માણ પામેલ છે, જેમાં વિશ્વમાં પ્રથમ એવા વિશાલ ઝૂં ની સ્થાપના-તેમાં પંચપરમેષ્ઠીની પ્રતિષ્ઠા-અંજનશલાકા સં. ૨૦૫૮, મહા વ. ૩ના પૂજ્યશ્રીના હસ્તે થઈ તથા પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણાથી ગેટવે ઓફ ક્રોડેશના સ્થાનને પામેલ પન્ડાળા હિલ સ્ટેશને મહાવીર-લબ્ધિ ધામ નિર્માણ થયેલ છે. તેમાં રથાકાર જિનાલય, ભોજનશાળા-ધર્મશાળા-ઉપાશ્રય આદિ તૈયાર થયેલ છે, જેની અંજન-પ્રતિષ્ઠા પૂજ્યશ્રીના હસ્તે સં. ૨૦૬૧, પો. વ. ૬ ના થશે. પોષ વ. ૫ ના પૂજ્યશ્રી સંયમજીવનના ૫૮માં વર્ષમાં પ્રવેશ તથા જીવનના ૭૫મા વર્ષમાં પ્રવેશ કરશે. તેઓનાં ચરણે વંદના.....

૨૦૬૨માં અનેક સંઘોએ ભેગા થઈને પૂજ્યશ્રીને દક્ષિણભૂષણ પદવી આપેલ. પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણાથી વિટા-ચિપલુન, યક્ષંબા આદિ જિનાલયના કાર્યો ચાલુ છે. દિવાળીમાં સૂરિમંત્રની સાધના કરે છે. પ્રતિદિન પૂજ્યશ્રીના પ્રભાવથી ઝૂંકારતીર્થ વૃદ્ધિ પામી રહ્યું છે. સં. ૨૦૬૪નું ચાતુર્માસ પદ્મ ઠાણા સાધુ-સાધ્વી ૨૦૦ શ્રાવક-શ્રાવિકા સાથે ઐતિહાસિક થયું. તીર્થમાં પાંચ દીક્ષાઓ થઈ, સં. ૨૦૬૬ના પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં ગણિવર વિક્રમસેન વિ.મ.ની પ્રેરણાથી અડાસ (આણંદ) વડોદરા-અમદાવાદ નેશનલ હાઈવે પર શ્રીમતી ચંદ્રાબેન રસિકલાલ (માસરરોડવાળા) પરિવાર નિશ્રામાં હર્ષકલશ સંકુલ મધ્યે શ્રી પાર્શ્વ-લબ્ધિભદ્રઅરૂણપ્રભ વિહારધામમાં કલશાકારે જિનાલમાં શ્રી લબ્ધિપાર્શ્વનાથપ્રભુની અંજન-પ્રતિષ્ઠા માગ.વદ-૫ના થયેલ છે. પૂજ્યોની પ્રેરણાથી

તારાપુર ચોકડી પાસે વિહારધામ તથા શ્રી શંખેશ્વરતીર્થની નજદીક પાનવા ગામે નવગ્રહમંદિર સહ વિહારધામ થશે, નેનપુરા ચોકડી વિહારધામમાં શ્રી લલ્લિપ્તસૂરિ સાધના સદન નિર્માણ પામેલ છે. પૂજ્યશ્રી શતાયુ બની શાસનશોભા વધારવામાં નિમિત્ત બને એજ મંગલ ભાવના....

સૌજન્ય : પૂ. ગણિવર્યશ્રી વિક્રમસેનવિજયજી મ.ની પ્રેરણાથી શ્રી જેન શ્વેતામ્બર પાર્શ્વનાથ દેરાસર ટ્રસ્ટ, સાંગલી (મહારાષ્ટ્ર) તરફથી

૨૪૦ થી વધુ પુસ્તકોના સર્જક : જેમની કલમમાં
યમત્કારિક શક્તિ ધરબાયેલી છે

પૂ.પૂ.શ્રીમદ્ વિજયરત્નસુંદરસૂરિજી મ.સા.

ખેડૂત જ્યારે ધરતી પર બીજ વાવે છે ત્યારે ખુદ ખેડૂતને પણ ખ્યાલ નથી હોતો કે આ બીજમાં કેટલી શક્તિ અને શક્યતાઓ છુપાયેલી છે. પણ જ્યારે એ બીજ વૃક્ષનું રૂપ લે છે ત્યારે સહુથી વધુ આનંદ એ ખેડૂતને થાય છે, કારણ બીજ પોતે વાવ્યું હતું.

આજથી ૪૧ વર્ષ પૂર્વે આવું જ એક બીજ જિનશાસનની જમીન પર વર્ધમાન તપોનિધિ, ન્યાય વિશારદ સ્વ. પૂ.આ. શ્રી ભુવનભાનુસૂરીશ્વરજી મ.સા.એ વાવ્યું હતું. એ બીજમાં છુપાયેલી શક્તિ અને શક્યતાઓની કલ્પના કદાચ કોઈને નહીં હોય પણ આજે એ બીજ આચાર્ય રત્નસુંદરવિજયજી મ.સા.ના નામે વૃક્ષરૂપે બનીને સંસારના સાપ-સંતાપથી સંતપ્ત થયેલા અનેક પ્રાણીઓને શીતળ છાયા અને મીઠા ફળ આપી રહ્યું છે.

૨૦૨૩ની સાલમાં ચૈત્ર વદ બીજના શુભ દિને જ્યારે પૂ. ગુરુદેવને જીવન સમર્પિત કર્યું અને સંયમસાધનાનો યજ્ઞ શરૂ કર્યો ત્યારે ન પોતે જાણતા હતા કે ન દુનિયા જાણતી હતી કે આ સમર્પણ અને આ સધના એમને કઈ સિદ્ધિ સુધી પહોંચાડશે.

આજે એ બીજની સફળતા અને સરસતા જોઈ સહુથી વધુ આનંદ તો બીજ વાનાર પૂ. ગુરુદેવને તેમજ બીજને જલનું સિંચન કરનાર (સંસારીપણે પિતાશ્રી) પૂ. ગુરુદેવ દેવસુંદર વિ.મ.સા.ને થતો હશે.

ફળ-ફૂલથી લદાયેલું, હર્યુ-ભર્યુ વૃક્ષ કોને આકર્ષણનું કારણ નથી બનતું એ પ્રશ્ન છે. પૂજ્યશ્રીની વાણી જનગણને ગજબ આકર્ષણરૂપ બની રહી છે. એમના મુખેથી વહેતો જિનવાણીનો અસ્ખલિત પ્રવાહ શ્રોતાગણને તરબોળ અને ઓળધોળ કરી નાખે છે. પ્રવચન હોલમાં જગ્યા ન મળવાથી બારી અને ગેલેરીમાં ઊભા રહીને એમની વાણીનું અમૃતપાન કરનારા શ્રોતાઓને જોશો તો ખ્યાલ આવશે કે બે-બે, ત્રણ-ત્રણ કલાક ખડે પગે ઊભા રહીને પ્રવચન સાંભળવા છતાં લેશમાત્ર કંટાળતા નથી.

હરિયાળી જેમ આંખોને ઠંડક અને મનને તાજગી આપે છે એમ પૂજ્યશ્રીની વાણી પણ શ્રોતાગણના તન-મનને ઠંડક આપે છે અને અવનવી તાજગીથી ભરી દે છે. એમની વાણી આકર્ષણરૂપ છે તો એમની કલમ આલંબનરૂપ છે.

સુવિશાળ વૃક્ષ અનેક માનવીઓને આલંબનભૂત બને છે એમ પૂજ્યશ્રીની કલમ પણ અટવાતા-અથડાતા જીવો માટે અનેરું આલંબન પુરુ પાડે છે. અનેક સમસ્યા વચ્ચે ઘેરાયેલા માનવીના હાથમાં જો એમની કલમે લખાયેલું એકાદ પુસ્તક પણ આવી જાય તો પળ-બે પળમાં એની સમસ્યાઓનું નિરાકરણ થઈ જાય એવી યમત્કારિક શક્તિ એમની કલમમાં ધરબાયેલી છે. એમના આ સમ્યક સાહિત્યે કેટલાયને પડતા બચાવ્યા છે. તો કેટલાને ઠોકર ખાતા અટકાવ્યા છે, નિઃસહાયને સહાયરૂપ બન્યા છે તો નિરલંબોનોને આલંબન પૂરું પાડ્યું છે. ૨૪૦ પુસ્તકો પ્રગટ થઈ ચૂક્યા છે પણ આજે નવા એકાદ-બે પુસ્તકો સિવાય બધા જ અપ્રાપ્ય છે. ૨૫-૫૦ હજાર કે લાખ સુધીની નકલો બહાર પડવા છતાં લોકોની માંગ સંતોષાતી નથી.

વાણી આકર્ષણરૂપ છે, કલમ આલંબનરૂપ છે તો એમનું હૈયું આમંત્રણરૂપ છે. લીલુછમ વૃક્ષ જેમ બધાયને આમંત્રણનું કારણ બને છે તેમ આ સંતનું સ્નેહસભર હૃદય પણ સજ્જન-દુર્જન, ધર્મી-અધર્મી, સુખી-દુઃખી અને ગુણવાન-દોષવાન બધાયને આમંત્રણરૂપ છે.

એમના રોમરોમમાં વણાયેલી અને છવાયેલી મૈત્રીભાવના, પ્રેમ, હૂંફ અને વાત્સલ્યને નિચોડ એમની વાણી અને કલમમાં જોવા મળે છે. જેનું હૈયું પ્રેમસભર હોય તેની વાણી અને કલમ પ્રિય ન બને તો જ આશ્ચર્ય છે.

સૌજન્ય : ગુરુભક્ત શ્રી કુમારભાઈ હિમતલાલ મહેતા પરિવાર,
માટુંગા-મુંબઈ તરફથી

જૈની વિજ્ઞાની : સંશોધક

પૂ.આ.શ્રી વિજયનંદિધોષસૂરીશ્વરજી મ.

પૂજ્ય આચાર્યશ્રી વિજયનંદિધોષસૂરિજી મહારાજ જૈનદર્શન અને વિજ્ઞાનના ક્ષેત્રમાં સંશોધક છે. પરમ પૂજ્ય શાસન સમ્રાટ આ.શ્રી વિજય નેમિસૂરિશ્વરજી મહારાજના સમુદાયના ગૌરવરૂપ પૂ.આ. શ્રી વિજયાસૂર્યોદયસૂરીશ્વરજી મહારાજના શિષ્ય પૂ.

આચાર્યશ્રી વિજયનંદિધોષસૂરિજી મહારાજના વૈજ્ઞાનિક સંશોધન પાછળ પાર્શ્વચંદ્રગચ્છના પરમ પૂજ્ય ઉપાધ્યાય શ્રી ભુવનચંદ્રજી મહારાજની પ્રેરણા છે.

આ સંશોધનથી પ્રભાવિત થયેલ અમદાવાદની ઈસરો અને પી. આર. એલ. જેવી દેશની અગ્રગણ્ય વિજ્ઞાન સંશોધન સંસ્થાઓના જૈન-જૈનેતર વિજ્ઞાનીઓએ પ્રાયોગિક સંશોધન કરવા માટે એક પ્રયોગશાળાનું આયોજન કરવાનો અનુરોધ કર્યો. તેના ફળસ્વરૂપે તેઓની પ્રેરણાથી “ભારતીય પ્રાચીન સાહિત્ય વૈજ્ઞાનિક રહસ્ય શોધ સંસ્થા”(Research Institute of Scientific Secrets from Indian Oriental Scriptures-RISSIOS)ની અમદાવાદમાં સ્થાપના કરવામાં આવી.

આપણા માનનીય ભૂતપૂર્વ રાષ્ટ્રપતિ ડૉ. એ.પી.જે. અબ્દુલ કલામ પણ તેઓના સંશોધન કાર્યથી પ્રભાવિત થયા છે અને દેશના અગ્રગણ્ય વિજ્ઞાનીઓ ડૉ. પી.સી. વૈદ્ય, ડૉ. જયંત વિષ્ણુ નારલીકર, ડૉ. નરેન્દ્ર ભંડારી (પી. આર. એલ.) પ્રો. (ડૉ.) કે. વી. મર્ડિયા (યુ.કે.) વગેરેએ તેમના અંગ્રેજી પુસ્તક “Scientific Secrets of Jainism” ની પ્રસ્તાવના, કોમેન્ટ્સ લખી આપી છે. “ચિત્રલેખા” જેવા નામાંકિત પ્રતિષ્ઠિત સાપ્તાહિકે પણ “આભામંડળ” અંગેના તેમના સંશોધનની તા. ૨૪, એપ્રિલ ૨૦૦૬ના અંકમાં વિશેષ પ્રકારે નોંધ લીધી છે.

વિભિન્ન સમાચાર પત્રોના પત્રકારોએ પણ તેમના કાર્યને અવસરે અવસરે બિરદાવ્યું છે. તેમાં સૌ પ્રથમ અંગ્રેજી દૈનિક “ટાઈમ્સ ઓફ ઇન્ડિયા” (અમદાવાદ આવૃત્તિ)ના તંત્રી અને

પીઠ પત્રકાર શ્રી તુષારભાઈ ભટ્ટે તા. ૨ ઓગસ્ટ ૧૯૯૭, શનિવારના “ટાઈમ્સ ઓફ ઇન્ડિયા”માં તેમના અંગે એક સુંદર લેખ લખ્યો, “જન્મભૂમિ-પ્રવાસી” (મુંબઈ)ની રવિવાર તા. ૬-૫-૨૦૦૧ની પૂર્તિમાં શ્રીમતી અવંતિકાબહેન ગુણવંતભાઈએ પણ તેમના જીવન અને કાર્ય અંગે લખ્યું. શ્રી તુષારભાઈ ભટ્ટે તા. ૧૭ જાન્યુઆરી ૨૦૦૩ના પુનઃ ન્યૂયોર્કથી પ્રકાશિત થતા ગુજરાતી સાપ્તાહિક “ગુજરાત ટાઈમ્સ” (ગુજરાતી)માં ‘રેતીમાં રેખાચિત્રો’ કોલમમાં પૂજ્ય આચાર્યશ્રી શ્રી વિજયનંદિધોષસૂરિજી મહારાજના કાર્યને એક શકવર્તી કાર્ય તરીકે બિરદાવ્યું.

ઈ.સ. ૨૦૦૪માં અમદાવાદમાં કોબામાં ભરાયેલી આંતરરાષ્ટ્રીય જૈન ડોક્ટર્સ કોન્ફરન્સમાં ક્વોન્ટમ મિકેનિક્સ અને જૈન દર્શન ઉપર ૪૦ મિનિટ અંગ્રેજીમાં સ્લાઈડ શો સાથે પ્રવચન આપેલ. તે સાંભળી ત્યાં હાજર રહેલ આગમ સંશોધક પરમ પૂજ્ય મુનિરાજ શ્રી જંબૂવિજયજી મહારાજ ખૂબ પ્રસન્ન થયેલા અને તેમણે તેઓને અભિનંદન આપેલા.

અમેરિકાસ્થિત જૈનોની સર્વમાન્ય સંસ્થા જૈના (Jain Associations IN North America-JAINA)ના એજ્યુકેશન કમિટીના ચેરમેન શ્રી પ્રવિણભાઈ કે. શાહ જૈના તરફથી પ્રકાશિત થતાં દરેક પુસ્તકો પ્રકાશિત કરતા પૂર્વે તેમને જોવા માટે સુધારા વધારા કરવા માટે મોકલે છે અર્થાત્ સંપાદન માટે તેમની મદદ લે છે.

એ સાથે તેઓએ ઘાટકોપર (પૂર્વ) સ્થિત સંઘવી લેબમાં શ્રી મધુભાઈ સંઘવી, શ્રી રોહિતભાઈ સંઘવી તથા શ્રી સૌમિલભાઈ સંઘવી દ્વારા બટાકા, બટકાની સુકી વેફર, આદુ, મૂળા, ગાજર, શકરિયા, ડુંગળી, લસણ વગેરે અનંતકાયના માઈક્રોસ્કોપિક પરીક્ષણ કરાવી તેની વિડિયો ઉતારાવી છે, તો સાથે સાથે બહારનાં ખાદ્ય પદાર્થોમાં પાણીપુરીનું પાણી, બ્રેડ, પિત્તાનો વાસી રોટલો, કેડબરી ચોકલેટ તથા શ્રીખંડ વગેરેનું પણ પરીક્ષણ કરાવેલ છે. આ પ્રયોગોનાં પરિણામો જોઈ ઘણા લોકોએ અનંતકાય તથા બજારના ખાદ્યપદાર્થોનો ત્યાગ કર્યો છે. પૂજ્યશ્રીએ વિજ્ઞાનક્ષેત્રે કરેલા ભારે મોટા પુરુષાર્થ બદલ અભિનંદન સાથે લાખ લાખ વંદનાઓ.

ઈ.સ. ૨૦૦૦માં અમેરિકાની નોર્થ કેરોલીના સ્થિત અમેરિકન બાયોગ્રાફિકલ ઇન્સ્ટિટ્યૂટે પણ તેમને વિવિધ પ્રકારના ત્રણ એવોર્ડ આપવાની દરખાસ્ત મોકલેલ પરંતુ સાધુ

જીવનમાં તે યોગ્ય ન લાગવાથી પૂજ્ય મુનિશ્રીએ તેનો અસ્વીકાર કરેલ.

હમમાં જ તા. ૨૪ ફેબ્રુઆરી ૨૦૦૮ના મુંબઈ દોલતનગરમાં ૮૦૦૦ જેન જેનેતર સદ્ગૃહસ્થોની હાજરીમાં પરમ પૂજ્ય આ. શ્રી હેમચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજે તેઓને જેન ધર્મનું મહાન પદ આચાર્યપદ અર્પણ કર્યું. તે વખતે અમદાવાદની સુપ્રસિદ્ધ વિજ્ઞાન સંસ્થાના અગ્રણી વિજ્ઞાની તથા ભારતના મુન મિશનના મુખ્ય વિજ્ઞાની ડૉ. નરેન્દ્રભાઈ ભંડારીએ પૂજ્ય આચાર્યશ્રી વિજયનંદીઘોષસૂરિજી મહારાજના આભામંડળ, જેનદર્શન તથા પ્રાયોગિક સંશોધન (સુધારા વધારા સાથે ગુજરાતી બીજી આવૃત્તિ) તથા AURA : A Theoretical and practical Research (English Edition)નું વિમોચન કરેલ અને ત જ દિવસે રાત્રે ૯-૦ વાગે પૂજ્ય આચાર્યશ્રી શ્રી વિજયનંદીઘોષસૂરિજી મહારાજના આગ્રહથી આ વિષયમાં સંશોધન કરનાર વિજ્ઞાની ડૉ. અમરેશભાઈ મહેતાએ આભામંડળ, વાસ્તુશાસ્ત્ર અને

રોગનિદાન અંગે સુંદર ઓડિયો વિઝ્યુઅલ પ્રવચન આપેલ.

તેમના સંશોધનને લગતી એક વિડિયો સીડી ગઈ સાલ બહાર પાડવામાં આવી છે અને તેના વિમોચન સમારંભમાં જેન ડોક્ટર્સ ફેડરેશન, મુંબઈના અગ્રણી ડોક્ટર્સ ડૉ. ભરતભાઈ પરમાર, ડૉ. સુજલભાઈ શાહ વગેરે ૧૦૦ કરતાં પણ ડોક્ટર્સ પધારેલ. જરૂર જણાશે તો હવે પછી પણ તે પ્રકારની સીડી પ્રકાશિત કરવામાં આવશે.

વધુમાં તેઓ અમદાવાદસ્થિત ડૉ. અમરેશભાઈ મહેતા દ્વારા એમ.સી. ઉપર પણ એક વિશિષ્ટ અને વિસ્તૃત પ્રાયોગિક સંશોધન કરાવી રહ્યા છે અને સંગીત ચિકિત્સા અંગે પણ તેઓ સંશોધન કરાવી તે સંબંધી વિભિન્ન ભારતીય શાસ્ત્રીય રાગોની અદ્ભુત ઓડિયો વિડિયો સીડી તૈયાર કરવાનું તેમનું આયોજન છે.

સૌજન્ય : શેઠ શ્રી કાંતિલાલ મૂળચંદ શાહ, દહેગામવાળા હાલ અંધેરી, હ. શ્રીમતી નયનાબેન કલ્પેશભાઈ શાહ, દ. અનુરાધા, જુના નાગરદાસ રોડ, ચિનાઈ કોલેજ સામે, અંધેરી (પૂર્વ), મુંબઈ-૪૦૦૦૬૯

જ્ઞાન વહું સંસારમાં-જ્ઞાન પરમસુખ હેવ-જ્ઞાન વિના જ્યાં જીવડાં ન લહે તત્ત્વસંકેત

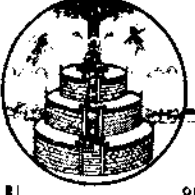
પ્રસ્તુત ગ્રંથના શ્રુત પ્રચારક તથા આરાધક શ્રાવક-શ્રાવિકાઓ

પ્રેરણાદાતા : પ.પૂ. જ્યેષ્ઠર્શન વિજયજી મ.સા. (નેમિપ્રેમી)

૧	સૌ. મધુરીબેન જમદીશચંદ્ર શેઠ, અમેરિકા, કેનેડા, મદ્રાસ, મુંબઈ	૧૪.	શ્રીમતી કમલાબેન રમણિકભાઈ શાહ, ભૂજ
૨	સૌ. કાશ્મીરાબેન વિનોદભાઈ લોડાયા, ઔરંગાબાદ	૧૫.	શ્રીમતી કુમુદબેન રમેશચંદ્ર ગાંધી, અહમદનગર
૩	સૌ ગીતાબેન ઝિરીશભાઈ મેશરી, ઔરંગાબાદ	૧૬	શ્રીમતી ધનગૌરી ચમનલાલ ભક્ષસારી, અંજાર
૪	શ્રી દલપતભાઈ સી. શાહ, નવસારી	૧૭	શ્રીમતી સુરેખાબેન અજિતજી પોકરણા, પૂના
૫	સૌ સરોજબેન બચુભાઈ શાહ, કાંદીવલી	૧૮	શ્રી મેહુલભાઈ ઉત્તમચંદ સંઘવી, મુંબઈ
૬	શ્રી ધનેશ, પરેશ તથા દીપેનકુમાર દોશી, ચેન્નઈ	૧૯	સૌ. વીરબાળા હસમુખભાઈ શાહ, ચેરવડા
૭	સૌ. પ્રફુલ્લાબેન કિરીટભાઈ મહેતા, નાલાસોપારા	૨૦	શ્રી અરવિંદભાઈ જી. દોશી, ઝરિયા
૮	શ્રી પારસભાઈ વિનોદભાઈ શાહ, અહમદનગર	૨૧	સૌ. શોભાબેન કીર્તિભાઈ શાહ, ચાકણ
૯	સૌ. કલ્પનાબેન કેલાશજી જૈન, પૂના	૨૨	સૌ. વિજયાબેન અશોકભાઈ શાહ, પૂના
૧૦	શ્રી હિસબનભાઈ હસમુખભાઈ શેઠ, કોલકાતા	૨૩	શ્રી મેનાબેન રસિકભાઈ મહેતા, મુંદ્રા
૧૧	સૌ. કલ્પનાબેન દીપકભાઈ શાહ, ભેંગલોર	૨૪.	શ્રી કિરણભાઈ કાંતિલાલ શાહ, ગાંધીધામ
૧૨	શ્રી હિરેનભાઈ પ્રવિણભાઈ શાહ, ભાવનગર	૨૫	સૌ. ભારતીબેન દીપકભાઈ શાહ, ઘોડનદી
૧૩	શ્રી જયંતભાઈ નાનાલાલ શાહ, નાગપુર	૨૬	સૌ. જયશ્રીબેન જિતેન્દ્ર શાહ, મુંબઈ
		૨૭	સૌ. રવિબાલા સુભાષભાઈ પટ્ટણી, કોપરગામ

શ્રુતજ્ઞાનનું કરતાં સન્માન-ક્યારેક પ્રગટશે કેવળજ્ઞાન

॥ જૈનં જયતિ શાસનમ્ ॥

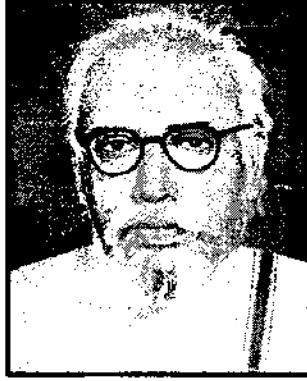
સૂરિમંત્રાલા સાધક સૂરિવરો

અષ્ટવિધ પ્રભાવકોમાં મંત્રપ્રભાવક અને વિદ્યાપ્રભાવકનું પણ આગવું સ્થાન છે. આજે પણ જૈન શ્રમણસંસ્થા પાસે સૂરિમંત્ર કે વર્ધમાનવિદ્યા જેવા પવિત્ર મંત્રો અને વિદ્યાઓનો અણમોલ વારસો જીવંત સ્વરૂપે સચવાયેલો છે. અનેક પૂજ્ય આચાર્ય ભગવંતો સૂરિમંત્રના પંચ-પ્રસ્થાનની આરાધના કરે છે. આજે એવા પણ આચાર્ય ભગવંતો વિદ્યમાન છે, જેમણે સૂરિમંત્ર પ્રસ્થાનની આરાધના અનેક વાર કરી હોય. આ મંત્રના દિવ્ય પ્રભાવથી અવસરે-અવસરે ઉપદ્રવોનું નિવારણ અને શાસનના-અભ્યુદયની ચમત્કૃતિઓ પણ સર્જ શકાય છે.

‘દક્ષિણ-દીપક’- ‘દક્ષિણ દેશોદ્ધારક’ સમર્થ પ્રવચનકાર

પૂ. આ.શ્રી વિજયલક્ષ્મણસૂરીશ્વરજી મ.

મનોહર માલવાદેશની જાવરા નગરી પૂજ્યશ્રીની જન્મભૂમિ હતી. પિતાનું નામ મૂળચંદભાઈ અને માતાનું નામ ધાપુબાઈ હતું. ઓસવાલ જ્ઞાતિનાં આ દંપતીને ત્યાં સં. ૧૯૫૩માં તેઓશ્રીનો જન્મ થયો હતો. તેમનું સંસારી નામ દોલતરામ હતું. તેમનાથી છ-

સાત વર્ષે મોટાં રાજકુંવર નામે એક બહેન હતાં. દોલતરામની બાલ્યાવસ્થામાં જ પિતાએ ધંધાર્થે બીકાનેરમાં કાયમી વસવાટ કર્યો, પરંતુ માતા-પિતા લાંબું જીવ્યાં નહીં. આથી દોલતરામનો ઉછેર મામાને ત્યાં થયો. તેઓશ્રી સ્થાનકવાસી કુટુંબમાં જન્મ્યા હતા અને યુસ્ત સ્થાનકવાસીને ત્યાં ઊછર્યા હતા, એટલે તેમના મન પર મૂર્તિપૂજા વિરુદ્ધ સંસ્કારો હતા, પરંતુ સોળ વર્ષની ઉંમરે પૂ. આત્મારામજી મહારાજ કૃત ‘સમ્યક્ત્વ શલ્યોદ્ધાર’ નામનો ગ્રંથ વાંચવામાં આવ્યો અને તેમનાં આંતર્યક્ષુ ખૂલી ગયાં. મૂર્તિપૂજા શાસ્ત્રસિદ્ધ વાત છે એ સમજાયું. ત્યાર પછી તેઓ હંમેશાં મંદિરે જઈ પ્રભુદર્શન કરવા લાગ્યા અને નમસ્કાર મહામંત્રની ત્રિકાલગણના કરવા માંડી. પૂ. મુનિશ્રી લબ્ધિવિજયજી (પછીથી આચાર્ય ભગવંત) મનુષ્યની પરીક્ષા કરવામાં અત્યંત વિખ્યાત હતા. તેઓશ્રીએ આ રત્નને પારખી લીધું. દોલતરામે પણ ભયાનક ભવાટવીને પાર કરવા માટે પૂજ્યશ્રીના પગ પકડી લીધા. ઘણો સમય પૂ. ગુરુદેવ પાસે રહી વિદ્યાભ્યાસ કર્યો. આખરે સં. ૧૯૭૧માં સિકંદરાબાદ

(આગ્રા)માં ભવતારિણી ભાગવતી દીક્ષા અંગીકાર કરી મુનિશ્રી લક્ષ્મણવિજયજી બન્યા.

તેઓશ્રીની સ્મરણશક્તિ સતેજ હતી. અંતરમાં વિદ્યાર્જનનો અનેરો ઉત્સાહ હતો. તેથી શાસ્ત્રાભ્યાસ સારી રીતે ચાલ્યો. ન્યાય, તર્ક, જ્યોતિષ, મંત્ર, વ્યાકરણ, સાહિત્ય આદિ વિષયોમાં પ્રવીણતા પ્રાપ્ત કરી. મુંબઈમાં ‘આત્મા, કર્મ અને ધર્મ’ વિષય પર આપેલાં વ્યાખ્યાનો આજે પણ ‘આત્મતત્ત્વવિચાર’ના બે ભાગમાં ઉપલબ્ધ છે અને વાંચતાં મંત્રમુગ્ધ કરે છે. તદુપરાંત, દાદર-જૈન જ્ઞાનમંદિરમાં આપેલાં પ્રવચનોનો સંગ્રહ ‘ધર્મતત્ત્વપ્રકાશ’, જેનું સંપાદન પૂ. આ. શ્રી વિજયકીર્તિચંદ્ર-સૂરીશ્વરજી મહારાજે કર્યું છે તે પણ તેઓશ્રીની વિદ્વત્તાનો પરિચાયક છે. સં. ૨૦૧૪માં રાજનગર-વિદ્યાશાળામાં નવકાર મહામંત્ર ઉપર આપેલાં પ્રવચનો ‘નમસ્કાર મહિમા’ નામે પ્રસિદ્ધ થયાં છે. પૂજ્યશ્રીને પૂ. ગુરુદેવ આચાર્ય ભગવંત શ્રી વિજયલબ્ધિસૂરીશ્વરજી મહારાજે સં. ૧૯૮૧માં ગણિ પદ, સં. ૧૯૮૨માં પંચાસ પદ અને સં. ૧૯૮૩માં આચાર્ય પદ અર્પણ કર્યાં. ચૈત્ર વદ પાંચમે આચાર્યપદે આરૂઢ કરવામાં આવ્યા તે સમયે પૂ. ઉપાધ્યાયશ્રી ગંભીરવિજયજી મહારાજને પણ આચાર્ય પદે સ્થાપવામાં આવ્યા હતા અને આ પ્રસંગે સૌરાષ્ટ્રની પાવન ભૂમિ શિહોરમાં આઠ દિવસ સુધી ભવ્ય મહોત્સવ ઊજવાયો હતો અને ત્યારથી જૈનાચાર્ય શ્રી વિજયલક્ષ્મણસૂરીશ્વરજી મહારાજનું નામ લાખો લોકોનાં હૈયે અને હોઠે રમવા લાગ્યું હતું.

પૂ. આચાર્યશ્રીએ સૂરિમંત્રની પાંચે પીઠો (પંચપ્રસ્થાન) સિદ્ધ કરેલી હતી. પહેલી અને બીજી પીઠ રોહીડા (રાજસ્થાન)માં સિદ્ધ કરેલી; ત્રીજી અને ચોથી પીઠ અંધેરી-મુંબઈમાં; અને પાંચમી પીઠ નિપાણીના ચાતુર્માસ વખતે સોળ આચંબિલપૂર્વક, મૌન પાળી, સ્ત્રીનું મુખ જોયા વિના સિદ્ધ કરી

હતી. પરિણામે, પૂજ્યશ્રીનો પ્રભાવ એટલો પ્રબળ બનેલો કે સંકલ્પ કરેલાં સર્વે કાર્યો સત્વરે સિદ્ધ થતાં. તેઓશ્રીએ ગુજરાત, સૌરાષ્ટ્ર, કચ્છ, મારવાડ, માલવા, મધ્યપ્રદેશ, મહારાષ્ટ્ર, આંધ્ર અને તમિલનાડુ જેવા વીશ હજારથી વધુ માઈલનો વિહાર કર્યો હતો. તેઓશ્રી જ્યાં જ્યાં વિચર્યા તે ભૂમિ પાવન અને ધન્ય બની ગઈ. ત્યાંનાં હજારો સ્ત્રી-પુરુષો પૂજ્યશ્રીનાં દર્શન, સહવાસ અને વ્યાખ્યાનશ્રવણથી કૃતાર્થ બનતાં. પૂજ્યશ્રીના ઉપદેશથી હજારો માણસોએ જીવહિંસા ત્યજી હતી. મૈસૂર રાજ્યમાં અનેક ગામોમાં અમુક અમુક દિવસોમાં કતલખાનાં બંધ રાખવાના નિયમો થયા હતા. વળી,

દક્ષિણ ભારતમાં નોંધપાત્ર શાસનપ્રભાવક કાર્યોને લીધે તેઓશ્રીને ‘દક્ષિણદીપક’ અને ‘દક્ષિણદેશોદ્ધારક’ જેવી પદવીઓથી અલંકૃત કરવામાં આવ્યા હતા. કુસુંપમાંથી સંપમાં અને અધર્મમાંથી ધર્મમાં પાછા ફર્યા હતા. પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં ચાણરમાથી ભોંયણી તીર્થનો, રતલામથીમાંડવગઢનો, હૈદરાબાદથી કુલ્પાકજી તીર્થનો-એવા અનેક છ’રીપાલિત સંઘો નીકળ્યા હતા. સિરોહીમાં ૪૫૦ ભાવિકોએ ઉપધાનતપની આરાધના કરી હતી. દસ હજારની મેદની વચ્ચે માલારોપણવિધિ થઈ હતી અને પૂ. પં. કીર્તિવિજયજી ગણિને આચાર્ય પદ પ્રદાન કરવામાં આવ્યું હતું. સં. ૨૦૧૪માં રાજનગર (અમદાવાદ)ના મુનિસંમેલનમાં સમાધાન અને સંગઠન માટે ખૂબ કાર્યરત રહ્યા હતા.

એવા એ પ્રભાવશાળી સૂરીશ્વરજી મુંબઈ-દાદર જૈન મંદિરમાં સં. ૨૦૨૮ના ફાગણ વદ ૯ ની રાત્રિએ ૩-૩૦ કલાકે સમાધિપૂર્વક કાળધર્મ પામ્યા, તે પૂર્વે રાત્રિના ૨-૩૦ સુધી તો ઊભાં ઊભાં હંમેશના નિયમ પ્રમાણે જાપ કરતા હતા. તેઓશ્રીની અંતિમ યાત્રામાં મુંબઈ અને પરાંઓમાંથી હજારો ભાવિકો ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

સૌજન્ય : શ્રી આત્મકમલ લબ્ધિસૂરીશ્વરજી જૈન જ્ઞાનમંદિર ટ્રસ્ટ,
દાદર મુંબઈ-૨૮

૩૦૦ થી વધારે ભવ્યાત્માઓના ચારિત્ર-પથદર્શક
અને શાસનના શણગારરૂપ એવા

પ.પૂ.આ. શ્રી દેવેન્દ્રસાગરસૂરીશ્વરજી મૉ

ગરવી ગુજરાતની તીર્થભૂમિ તરીકે વિખ્યાત બનેલ મહેસાણા જિલ્લાની પુણ્ય ધરા પર અને ગગનચુંબી જિનાલયોથી શોભતી નગરી વીસનગરમાં શ્રી કલ્યાણ પાર્શ્વનાથ

ભગવંતના નિત્ય ઉપાસક શ્રાદ્ધવર્ય શ્રીયુત ગગલભાઈનાં પરોપકારપરાયણ ધર્મપત્ની મોતીબહેનની કુક્ષિએ સં. ૧૯૬૦ના ભાદરવા સુદ ૮ના શુભ દિવસે શાસનના ભાવિ હીરલાએ જન્મ લીધો. ‘પુત્રનાં લક્ષણ પારણાંમાંથી’ એ ન્યાયે

માતાપિતાએ નામ પાડ્યું ડાહ્યાભાઈ. બાલ્યકાળમાં જ માતાપિતાના સંસ્કારો અને પૂર્વભવની આરાધનાના બળે, પોતાના વડીલ ભાઈ-બહેન સાથે ધાર્મિક અભ્યાસમાં ખૂબ સારી પ્રગતિ કરી. વ્યાવહારિક શિક્ષણ પૂરું કરી ધંધાર્થે મુંબઈ ગયા. મોહમયી મુંબઈનગરીના મોહમાં તણાયા નહીં. ત્યાં પણ મિત્રો સાથે ધાર્મિક પ્રવૃત્તિઓમાં જોડાયા. શ્રાવકચાર, વિધિપૂર્વક નવપદની ઓળી તથા ઉચ્ચ ધાર્મિક અભ્યાસ તેમ જ રાત્રે વૈરાગ્યપોષક રાસોનું શ્રવણ કરીને વૈરાગ્યના રંગે રંગાવા લાગ્યા. સ્વભાવદશાને પામવા, સંયમ મેળવવા, ચાતક પક્ષીની જેમ આતુર બન્યા. પૂ. આગમોદ્ધારકશ્રીએ જેઠ સુદ પાંચમનું મુહૂર્ત ફરમાવ્યું. એ ધન્ય દિવસની ધન્ય પળે સં. ૧૯૮૪ના પૂ. આગમોદ્ધારકશ્રીના વરદ્ હસ્તે ચારિત્ર ગ્રહણ કરી મુનિરાજ શ્રી ચંદ્રસાગરજી મહારાજના પ્રથમ શિષ્ય બની મુનિ શ્રી દેવેન્દ્રસાગરજી મહારાજ નામે ઘોષિત થયા.

સંયમજીવનની પ્રાથમિક શરૂઆતથી જ, જ્ઞાન-ધ્યાન અને વિનય-વૈયાવચ્ચ દ્વારા અને રત્નત્રયીની અભૂતપૂર્વ આરાધના દ્વારા કર્મઈંધણ ભસ્મીભૂત બનાવવા સજ્જ બન્યા. પૂ. આગમોદ્ધારકશ્રી પાસે વ્યાકરણનો અભ્યાસ કર્યો. સં. ૧૯૮૭માં સર્વપ્રથમવાર, ત્રણ વર્ષના ટૂંકા સંયમપર્યાયમાં પણ, વિજય-દેવસૂરિ સંઘ (પાયધુની-મુંબઈ) ની પાટ પરથી અવિરતપણે આગવી શૈલીથી પ્રવચનમાં લોકોને પરિપ્લાવિત કરી દઈ ધર્માભિમુખ બનાવ્યાં અને અદ્ભુત પ્રવચનકાર તરીકે પરચો આપ્યો. ત્યાર પછી ગુજરાત, મહારાષ્ટ્ર, માળવા, મેવાડ આદિ પ્રદેશોમાં અવિરામ વિચરીને ખૂબ ખૂબ શાસનપ્રભાવના કરી. સં. ૧૯૯૯માં પૂજ્યશ્રીની ગણી પદવી થઈ. આ મહોત્સવમાં શ્રીસંઘ તથા શ્રેષ્ઠીવર્ય મૂલચંદ બુલાખીદાસે મહોત્સવપૂર્વક અનેરી પ્રભાવના કરી. સં. ૨૦૦૭માં સુરતના શ્રીસંઘે ગચ્છાધિપતિની અનુમતિથી પં. શ્રી હેમસાગરજી મહારાજ તથા પં. શ્રી દેવેન્દ્રસાગરજી મહારાજને આચાર્યપદે આરૂઢ કરવાનું નક્કી કર્યું. પરંતુ પં. શ્રી દેવેન્દ્રસાગરજી

મહારાજે પોતે એ પદવીને લાયક નથી એમ જાણીને આચાર્યપદ ગ્રહણ કરવાની અનિચ્છા દર્શાવી; તેથી બે પૂજ્યોને આચાર્યપદે અને ચરિત્રનાયકશ્રીને ઉપાધ્યાયપદે સ્થાપન કર્યાં. સં. ૨૦૦૯માં પોતાની જન્મભૂમિ વીસનગરમાં ચાતુર્માસ કરી, શેષકાળ સ્થિરતા કરતા હતા ત્યાં વાવના શ્રીસંઘે પોતાને ગામ ચાતુર્માસ કરવા આવી રહેલા તેરાપંથી આચાર્ય તુલસીના આગમનની વાત કરી; અને આર્ત હૃદયે જણાવ્યું કે, 'સાહેબ! આ સમયે આપણા કોઈ મુનિરાજ નહિ હોય તો આપણા સાધર્મિકો બધા તેરાપંથી બની જશે. આ માટે અમે ઘણા પૂજ્યશ્રીને વિનંતી કરી છે, પણ એક યા બીજા કારણસર તેઓ આવીશકે તેમ નથી. છેલ્લે આપની પાસે આશા લઈને આવ્યા છીએ'. સર્વે હકીકત સાંભળી શાસન રક્ષા કાજે પોતાની કેટલીક પ્રતિકૂળતાને અવગણીને પૂજ્ય ઉપાધ્યાયજી વિસનગરથી ઉગ્ર વિહાર કરીને તેરાપંથી આચાર્ય તુલસીના પ્રવેશ પહેલાં ચાર દિવસે વાવમાં પ્રવેશ્યા અને હંમેશા ત્રણ વ્યાખ્યાનો યોજીને શ્રાવકવર્ગને મજબૂત બનાવ્યો. સૌ પ્રત્યે અપાર વાત્સલ્યભાવ અને કોઈ પણ સમુદાયના ગુણીયલોનાં ગુણો પ્રત્યેનું બહુમાન અને અપૂર્વ અનુમોદના કરવાનો જબરદસ્ત ગુણ હતો.

સં. ૨૦૧૨માં પૂજ્યશ્રીએ વયોવૃદ્ધ શ્રમણોપાસક માટે પાલિતાણામાં 'મુમુક્ષુ શાંતિનિકેતન' નામની સંસ્થા સ્થાપી. સં. ૨૦૧૫માં મુંબઈ-સાંતાક્રુઝના ચાતુર્માસ દરમિયાન સ્થાનકવાસી સંપ્રદાય તરફથી પ્રકાશિત થતી 'જૈન સિદ્ધાંત' માસિકના તંત્રી શ્રી ગિરધરલાલ નગીનદાસને શાસ્ત્રોની યુક્તિ-પ્રયુક્તિ દ્વારા તીર્થંકર પરમાત્માની સ્થાપના કલ્પને માનતા કરી દીધા. આ ચાતુર્માસ પછી ઉગ્ર વિહાર કરીને શ્રી સમેતશિખરની પ્રતિષ્ઠા પ્રસંગે પૂ. ગચ્છાધિપતિ આચાર્ય શ્રી માણિક્યસાગરસૂરિજી મહારાજની સાથે રહી; ત્યાંની તથા આજુબાજુમાં આવેલી તીર્થંકર ભગવંતોની કલ્યાણક ભૂમિની સ્પર્શના કરી. સં. ૨૦૧૮માં દિલ્હીમાં પ્રવેશ કર્યો અને પૂ. આચાર્યશ્રી ચંદ્રસાગર-સૂરીશ્વરજી મહારાજ તરફથી સમાચાર આવ્યા કે વહેલી તકે ઉજ્જૈન આવો. તુર્ત જ ઉજ્જૈન તરફ વિહાર કરીને પૂજ્યશ્રીની સેવામાં હાજર થયા. વૈશાખ સુદ ૧૦ના રોજ ગુરુદેવશ્રીના વરદ હસ્તે અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ પ્રસંગે પૂ. ઉપાધ્યાયજી આચાર્ય પદે આરૂઢ થયા. પ્રભુશાસન વહન કરવાની જવાબદારી વધતાં પોતાની સઘળી શક્તિ કામે લગાડી પ્રસંગોપાત શાસનરક્ષા કરી અને અનેકવિધ અણમોલ શાસનપ્રભાવના કરી, જેની ઝાંખીરૂપ વિગતો નીચે મુજબ છે :

૧. પરમાત્મા વીરપ્રભુની ૨૫૦૦મી નિર્વાણકલ્યાણકની ઉજવણી પૂ.આ. શ્રી વિજયનંદનસૂરિજી મહારાજ સાથે રહીને શાનદાર રીતે સંપન્ન કરી. (૨) સં. ૨૦૩૨ના બાયડ મુકામે શ્રેષ્ઠીવર્ય શ્રીયુત્ કસ્તૂરભાઈ લાલભાઈની અતિ આગ્રહ ભરી વિનંતીને સ્વીકારી. પોતાનાં અન્ય કાર્યોને ગોણ બનાવીને સિદ્ધગિરિની નવી ટૂંકની પ્રતિષ્ઠા માટે પૂ. આ. શ્રી વિજય-કસ્તૂરસૂરિજી મહારાજ સાથે પધારી ૫૦૦ ઉપરાંત જિનબિંબોની પ્રતિષ્ઠા કરી. (૩) સં. ૨૦૩૩માં જાગેલા નેમ-રાજુલ નાટકના વિવાદ પ્રસંગે પોતાની બુદ્ધિપ્રતિભાથી તે ઝંઝાવાત શમાવીને વાતાવરણ શાંત પાડ્યું. (૪) સં. ૨૦૩૫માં શ્રી શંખેશ્વર તીર્થે પોતાના લઘુગુરુબંધુ મુનિશ્રી અભ્યુદયસાગર મ.સા. તથા મુનિશ્રી નવરત્નસાગરજી પ્રેરિત સંસ્થાપિત નવનિર્મિત શ્રી આગમમંદિરની મહામહોત્સવપૂર્વક અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠા (૫) સં. ૨૦૩૬માં ખેડા તીર્થથી શ્રી સિદ્ધગિરિનો ઐતિહાસિક ૫૫૦ ભાવિકો સાથેનો છ'રીપાલિત સંઘ કાઢ્યો. (૬) સં. ૨૦૩૮માં પુનઃ શંખેશ્વર આગમમંદિરની અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠા પ્રસંગે નિશ્ચા પ્રદાન કરી અને સાગર-સમુદાયમાં સર્વ પ્રથમ શ્રમણ તરીકે પૂ. શ્રી હિમાંયુસાગરજી મહારાજને વર્ધમાન તપની ૧૦૦ ઓળીની પૂર્ણતામાં પંચાસપદ-પ્રદાનનો ભવ્યોત્સવ વિધિસર સંપન્ન કર્યો. (૭) સં. ૨૦૪૦માં રાજસ્થાન-ડુંગરપુરમાં ભવ્ય અંજનશલાકા પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ પ્રસંગે નિશ્ચા પ્રદાન કરી. (૮) સં. ૨૦૪૧માં પૂજ્યપાદ પંચાસપ્રવર શ્રી અભયસાગરજી મ.સા. પ્રેરિત પાલિતાણા જંબુદીપ નિર્માણની અંજન-શલાકા પ્રતિષ્ઠા પ્રસંગે સાગરસમુદાયના આ વિશિષ્ટ અવસરે, સમુદાયના પાંચ આચાર્ય ભગવંતો આદિ ૮૩ શ્રમણ ભગવંતો તથા ૩૦૦ થી અધિક શ્રમણીગણની ઉપસ્થિતિમાં ભવ્યાભિભવ્ય પ્રતિષ્ઠાવિધિ થઈ. સાગર સમુદાયના આ ઐતિહાસિક સંમેલનમાં શાસનપ્રભાવક સૂરિવરને સમુદાયના દરેક આચાર્ય ભગવંતો આદિ શ્રમણ ભગવંતોએ ગચ્છાધિપતિ તરીકે સ્થાપિત કર્યા. (૯) સં. ૨૦૪૨માં અમદાવાદથી શંખેશ્વરજી મહાતીર્થના પંચતીર્થીયુક્ત ભવ્ય છ'રીપાલિત સંઘમાં નિશ્ચા અર્પી. શંખેશ્વરજી તીર્થમાં ઐતિહાસિક વર્ધમાન તપની ૧૦૦મી ઓળીની પૂર્ણાહૂતિ, પોષ દશમીની પ્રભાવક આરાધના, વાયના આદિ વિવિધ પ્રસંગોની ઉજવણી કરાવી મહારાષ્ટ્રમાં સૌપ્રથમ વાર પૂનામાં આકાર લઈ રહેલ શ્રી આગમોદ્ધારક દેવર્દિ જૈન આગમમંદિર ટ્રસ્ટ દ્વારા નિર્મિત આગમમંદિરના ખાતમુહૂર્ત શિલાન્યાસ પ્રસંગે નિશ્ચા પ્રદાન કરી અને શ્રી વિજયદેવસૂરિ

સંઘ-ગોડીજી જૈન ઉપાશ્રય, પાયધુની-મુંબઈમાં ઐતિહાસિક ચાતુર્માસ કર્યું. (૧૦) ચરિત્ર-નાયક સૂરિવરની પૂજ્ય નિશ્રામાં ૩૧ ભવ્ય ઉપધાન તપ, અનેક પ્રતિષ્ઠા-અંજનશલાકા મહોત્સવો, નાના મોટા ૧૩ છ'રીપાલિત સંઘો અને અનેક ધાર્મિક સંસ્થાઓની સ્થાપનાઓ દ્વારા શાસનપ્રભાવનાનાં વિવિધ કાર્યો થયાં. ★ ડભોઈમાં દેવચંદ ધરમચંદની પેઢીની સ્થાપના કરી. ★ સિહોર જૈનસંઘના કાયમી ઝઘડાનું સમાધાન કરાવી શ્રી સંઘની પુનઃ સ્થાપના કરી. (૧૧) સંયમના અવિહડ રાગી સૂરિવરની પ્રેરણાથી ૩૦૦થી વધારે ભવ્યાત્માઓએ ચારિત્રમાર્ગે પ્રયાણ કર્યું. (૧૨) ૧૮ વર્ષની ઉંમરથી જીવનપર્યંત શાશ્વતી નવપદજીની ઓળીની આરાધના દૈન્યપૂર્વક કરી. પૂજ્યશ્રીના ઉપદેશથી પ્રતિવર્ષ સામુદાયિક વિધિપૂર્વક ચૈત્રી ઓળીની આરાધના કરાવવા સાગર-સંસ્કરણ નામના ટ્રસ્ટની સ્થાપના પણ કરવામાં આવી. (૧૩) સમ્યક્જ્ઞાનની પર્યુપાસના પૂજ્યશ્રીના જીવનનો અવિનાભાવિ અંશ છે. તેઓશ્રી ૮૨ વર્ષની જેફ વયે પણ અજોડ વ્યાખ્યાનશૈલીથી ભાવિકોને ધર્મમાર્ગે પ્રેરતા, શ્રમણ-શ્રમણીઓને વાચના આપી સંયમમાર્ગે સ્થિર કરતા. રત્નત્રયીની અભૂતપૂર્વ આરાધના કરતા શાસનશણગાર સૂરિવર સ્વ-પર કલ્યાણ સાધી, સં. ૨૦૪૩માં અમદાવાદમાં અષાઢ સુદ દને દિવસે અપૂર્વ સમાધિપૂર્વક કાળધર્મ પામ્યા. પૂજ્યશ્રીનું ગુરુમંદિર આજે વીતરાગ સોસાયટીમાં સુંદર શોભી રહ્યું છે! કોટિ કોટિ વંદન હજો એ સમર્થ સૂરિવરને!

સૌજન્ય : પ. પૂ. આ. શ્રી હર્ષસાગરસૂરિજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી
શ્રી. સાગર પરિવાર તરફથી

ત્રિકાળ સૂરિમંત્રના જાપથી અને લબ્ધિગુરુકૃપાથી
પ્રગટેલી અનોખી પ્રતિભા : સમર્થ તર્કનિપુણ,

પૂ. આચાર્યશ્રી
વિજયવિક્રમસૂરીશ્વરજી
મ.

જીવનની મહત્તા જન્મસ્થાનની પ્રભાવક ભૂમિને લીધે, માતા-પિતાના સંસ્કાર-સિંચનને પરિણામે અને ગુરુદેવની અપ્રતિમ વત્સલતાને કારણે પ્રગટે છે, પનપે છે અને સંસિદ્ધ થાય છે, તેનું ગરવું

દૃષ્ટાંત પૂ. આ. શ્રી વિજયવિક્રમસૂરીશ્વરજી મહારાજ છે. તેમનો જન્મ નિસર્ગશ્રીથી શોભતી, ગગનચુંબી જિનાલયોની ગૌરવાન્વિત છાણી નામની ધર્મનગરીમાં પિતા છોટાલાલ અને માતા પ્રસન્નબહેનને ત્યાં સં. ૧૯૭૨ના જેઠ સુદ પાંચમે થયો હતો. જન્મનામ બાલુભાઈ હતું. શૈશવકાળથી જ પ્રેમપ્રપૂર્ણ વ્યક્તિત્વથી તેઓ અનેકોના વહાલા બાલુડા બની ગયા હતા. તેમની તેજનીતરતી આંખો, તેજસ્વી લલાટ, સુડોળ દેહસૌંદર્ય પ્રથમથી જ મહાનતાનો પરિચય કરાવતા હતા. ધર્મભાવનાના બીજાંકુરો તો પૂર્વ ભવથી પ્રગટી ચૂક્યા હતા, તેમાં શીલવતી માતાએ અને સૌજન્યશીલ પિતાએ સંસ્કારસિંચન કર્યું. બાળપણથી જ પ્રભુભક્તિ અને ગુરુભક્તિ પ્રિય હતાં. એમાંથી બાલુકુમારના વૈરાગ્યના ભાવ સાકાર થવા માંડ્યા. સંસારની અસારતા સમજાઈ. સંયમજીવનની સાર્થકતા આકર્ષી રહી, પરંતુ માતા પ્રસન્નબહેનનો પ્રેમ અત્યંત સંવેદનશીલ હતો. દીકાની વાત થતાં તેઓ બેભાન બની જતાં, પરંતુ વિલક્ષણ બુદ્ધિશક્તિવાળા બાલુભાઈ પોતાના નિર્ણયમાંથી ચલિત થાય તેમ ન હતા. તેમણે પોતાના પિતાને દીકા માટે તૈયાર કર્યા. પિતા-પુત્ર રાતોરાત ચાણસ્મા પહોંચ્યા, ત્યાં પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય-લબ્ધિસૂરીશ્વરજી મહારાજ બિરાજતા હતા. પિતા-પુત્રે સંયમ-જીવન સ્વીકારવાની ભાવના દર્શાવી. પૂ. ગુરુદેવશ્રીએ સં. ૧૯૮૫ના જેઠ સુદ ૩ને શુભ દિવસે ભટેવા પાર્શ્વનાથની પવિત્ર છાયામાં દીકા આપી, છોટાલાલને મુનિશ્રી મુક્તિવિજયજી અને બાળક બાલુકુમારને બાલમુનિ શ્રી વિક્રમવિજયજી તરીકે ઘોષિત કર્યા. તેઓશ્રીના વડીલ બંધુ નગીનભાઈ પણ પૂર્વે પૂ. દાદા ગુરુદેવશ્રીના શિષ્ય બની મુનિશ્રી નવીનવિજયજી બન્યા હતા.

ચૌદ વર્ષની વયે ભોગૈશ્વર્યને ઠુકરાવી, યોગેશ્વરની સાધના કરવા કૃતસંકલ્પ બનેલા બાલમુનિને મહાયોગી બનતાં કોણ અટકાવી શકે? પૂજ્યશ્રી વિનમ્રભાવે ગુરુચરણે સમર્પિત થઈ અધ્યયન-તપશ્ચર્યામાં દિનપ્રતિદિન આગળ વધતા ગયા. શાસ્ત્ર, જ્યોતિષ, વ્યાકરણ, સાહિત્ય આદિનાં વિવિધ ક્ષેત્રોનું અતુલ જ્ઞાન પ્રાપ્ત કર્યું. અનેક યોગોમાં વૃદ્ધિ પામતાં વિદ્વાન, ગંભીર, શાસનપ્રભાવક મહાપુરુષ બન્યા. પૂજ્યપાદ ગુરુદેવશ્રીએ સર્વ પ્રકારની યોગ્યતા નિહાળીને સં. ૨૦૧૧ના માગશર સુદ દને દિવસે સિદ્ધાયલજીમાં પંચાસ પદથી વિભૂષિત કર્યા. પદસ્થ બન્યા પછી તેઓશ્રીએ ગુરુભગવંત સાથે અનેક શાસ્ત્રગ્રંથોનું સંપાદનકાર્ય અપ્રમત્તભાવે કર્યું. તેઓશ્રીએ નંદી, અવયૂરી, વાસુપૂજ્યચરિત્ર, આચારાંગચૂર્ણ, શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામી ચરિત્ર,

હેમમધ્યમવૃત્તિ વ્યાકરણ, ચૈત્યવંદન, હેમધાતુપારાયણ, પાઈઅલચિન્નામમાલા આદિ અનેક ગ્રંથોનું સંપાદન કર્યું. આ સંપાદનોનાં પ્રકાશનને લીધે પૂજ્યશ્રી ભારતભરમાં એક સમર્થ શાસ્ત્રવેત્તા તરીકે સુખ્યાત બન્યા. મુંબઈ લાલબાગમાં અંતિમ ચાતુર્માસ દરમિયાન પૂ. દાદાગુરુની તબિયત બગડી પૂજ્યપાદ કવિકુલકિરીટ દાદા ગુરુદેવશ્રીની સં. ૨૦૧૭ના શ્રાવણ સુદ પાંચમે સમાધિમય ચિરવિદાય પછી તેઓશ્રી ઉપર સમુદાયની સર્વ જવાબદારી આવી પડી. પૂ. ગુરુદેવનો સર્વ પ્રભાવ, ભવ્ય વારસો પૂજ્યશ્રીમાં પ્રત્યક્ષ દેખાતો હતો અને પૂજ્યશ્રીએ એ સિદ્ધ પણ કરી બતાવ્યો.

પૂજ્યશ્રી સૂરિમંત્રના જાપના અઠંગ ઉપાસક હતા. તેમણે અખંડ ત્રિકાલ સૂરિમંત્રના જાપથી વચનસિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરી હતી. તેઓશ્રી જે બોલે તે થઈને રહે. ભારતવર્ષના પ્રદેશોમાં-પ્રાંતોમાં વિચરી મહાન શાસનપ્રભાવનાઓ કરી. સં. ૨૦૨૮માં સિકંદરાબાદથી શિખરજીના અને સં. ૨૦૩૦માં કલકત્તાથી પાલિતાણાના મહાન છ'રીપાલિત સંઘો કાઢ્યા હતા. ખંભાતમાં ૧૦૮ માસક્ષમણ તપશ્ચર્યા કરાવી. ભરૂચતીર્થનો ઉદ્ધાર કરાવ્યો. પૂજ્યશ્રીનું અંતિમ ચાતુર્માસ સં. ૨૦૪૨માં અમદાવાદમાં થયું. ઓચિંતા રોગનો હુમલો થયો. ડોક્ટરો-વૈદ્યોના ઉપચાર સફળ થયા નહીં. અસંખ્ય શિષ્યો-પ્રશિષ્યો-શિષ્યાઓ-શ્રાવક-શ્રાવિકાઓના મંત્રોચ્ચારોની ધુન વચ્ચે ગુરુદેવનો હંસલો ચીરવિદાય થયો. અગણિત ભક્તજનોનાં નયનોને ભીંજવી જનારો એ દિવસ હતો. સં. ૨૦૪૨ની દીપાવલીનો. ચારિત્રધર્મની સમર્થ સાધનાના આ સાધકે આંતરિક નમ્રતા-ક્ષમા-સરળતા-ઉદારતાની જ્ઞાનલક્ષ્મી પ્રાપ્ત કરી હતી. તેઓશ્રીમાં વક્તૃત્વશક્તિ, કવિત્વશક્તિ, વાદશક્તિ, ધ્યાનશક્તિ અનુપમ અને અદ્ભુત હોવા છતાં સમગ્ર જીવનમાં તેઓશ્રી ગુરુસેવા અને ગુર્વાજ્ઞાને પ્રાધાન્ય આપતા રહ્યા. ભરૂચ તીર્થ, કુલપાક તીર્થ, વારાણસી તીર્થના ઉદધાર કરવાના સંકલ્પો, પ્રેરણાબળો પૂજ્યશ્રીના રહ્યા અને પ્રાચીન તીર્થભૂમિઓનો જિજ્ઞાસુદાર થઈ રહ્યો છે. આથી પૂજ્યશ્રી તીર્થપ્રભાવકની પદવીથી વિભૂષિત થયા. પ્રાચીન જિનાલયોમાં જિનભક્તિ, ભક્તામરસ્તોત્રની સાધના જેમના જીવનની સિદ્ધિ સાધના હતા. આથી તો ભક્તામરસ્તોત્રની સાથેમાનતુંગસૂરિજી મ.ના ઐતિહાસિક સ્મૃતિમાં વિક્રમસૂરિજી મ.સા.નું પણ નિત્ય ભક્તામર સ્તોત્ર પાઠી પદ અલંકૃત છે. કલકત્તાથી પાલિતાણાસ સિકંદરાબાદથી સમેતશિખર છ'રીપાલક સંઘયાત્રાના પૂજ્યશ્રી નિશ્રાપ્રદાતા હતા. પૂજ્યશ્રીને કોટિશ વંદના!

સિદ્ધિતપના અદ્વિતીય પ્રેરક-પ્રભાવક અને વચનસિદ્ધ મહાત્મા

પૂ. આ.શ્રી વિજયચંદ્રોદયસૂરીશ્વરજી મ.

સંઘ, સમાજ અને શાસનનું કેવળ હિત જ લક્ષમાં રાખીને અનેક શાસનોપયોગી માંગલિક કાર્યોમાં જેમના યશસ્વી હાથે હંમેશાં વિક્રમ જ સર્જાયા છે, પછી તે અંજનશલાકા હોય કે વિવિધ તપશ્ચર્યા હોય, પણ

આત્મસૂઝ, વિશિષ્ટ નિર્ણાયકશક્તિ, અનુપમ પ્રતિભા ધરાવનાર સૌમ્યમૂર્તિ તે આપણા શાસનપ્રભાવક અને વચનસિદ્ધ પ. પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયચંદ્રોદયસૂરીશ્વરજી મહારાજ. જ્યાં જ્યાં તેઓશ્રીએ ચાતુર્માસ કર્યા છે ત્યાં ત્યાં તપધર્મની હંમેશાં વસંત ખીલી ઊઠી છે. જેઓશ્રીના મંગલ સાન્નિધ્યમાં નમસ્કાર મહામંત્રના કરોડોની સંખ્યામાં જાપ થયા છે. જૈનશાસનની એકતાના સ્તંભ સમા પ. પૂ. આ. શ્રી વિજયચંદ્રોદયસૂરિજી મહારાજનું સં. ૨૦૪૪નું ભાવનગરનું ચોમાસું યાદગાર બની રહેશે. તેમાં વિશ્વરેકોર્ડ રૂપ સિદ્ધિતપની મહાન તપશ્ચર્યા થઈ- ૮૦૦ આરાધકોનો ભક્તિરંગ સોળે કળાએ ખીલી ઊઠ્યો. આ સમય દરમિયાન પાંજરાપોળ માટે હજારો રૂપિયાનું ફંડ થયું. અનુકંપા, અભયદાન અને સાધર્મિકના ક્ષેત્રોને પણ યાદ કર્યાં. સંઘજમણો અને મોટી સંખ્યામાં સંઘપૂજનો થયાં. ધર્મધ્વજા લહેરાવીને વિનાવિઘ્ને અખંડ તપશ્ચર્યા પૂર્ણ કરાવી.

પુણ્યવંતા પુરુષોનાં પાવન પગલાંથી પવિત્ર બનેલી સૂર્યપુર (સુરત)ની ધરતીમાં સુપ્રતિષ્ઠિત ખીમચંદ સ્વરૂપચંદ સંઘવીનું ધર્મિષ્ઠ કુટુંબ રહે. ખીમચંદભાઈના બે પુત્રો : ચિમનભાઈ તથા ચૂનીભાઈ. સમજી લ્યો કે, રામલક્ષ્મણની અતૂટ જોડી. શ્રી ચિમનભાઈનાં ધર્મપત્ની કમળબહેન ધર્મલક્ષ્મીનાં સાક્ષાત્ અવતાર. એમની કુક્ષિએ ચાર પુત્રના જન્મ બાદ સં. ૧૯૮૪ના મહા સુદ ૬ ના પુણ્યદિને એક પુત્રરત્નનો જન્મ થયો. 'પુત્રનાં લક્ષણ પારણામાં' એ લોકોક્તિ અનુસાર બાળપણથી જ તેમનું નામ પાડવામાં આવ્યું 'સુરવિંદચંદ.' જાણે ભવિષ્યમાં સિદ્ધ થનાર ધર્મશૂરવીરતાનો સંકેત ન આપતું હોય! નામ તો માત્ર સ્થાપન રૂપે જ રહ્યું, પૂર્ણ દેહલાલિત્ય અને શ્વેત વાનને કારણે તેઓ 'લાલા' તરીકે સમગ્ર સુરતમાં ખ્યાતિ પામ્યા.

સમય જતાં વ્યાવહારિક અભ્યાસ સાથે માતા-પિતાના ધાર્મિક સંસ્કારોથી પણ વાસિત થવા લાગ્યા. યોગાનુયોગે સં. ૧૯૯૩માં પૂ. શાસનસમ્રાટશ્રીના પટ્ટધર પૂ. આ. શ્રી વિજયવિજ્ઞાનસૂરિજી મહારાજ તથા ઉપા. શ્રી કસ્તૂરવિજયજી ગણિવરનું સુરત-વાડીના ઉપાશ્રયે ચાતુર્માસ થતાં તેઓશ્રીની વૈરાગ્યસભર વાણી અને સતત પ્રેરણાથી 'લાલા'નો આત્મા સંસારની ઉપરછલ્લી લાલાશને જાણી જાગી ઊઠ્યો. પરિણામે, નિશાળમાં કે સંસારમાં ક્યાંય ચેન પડતું નહીં. ઘરેથી નીકળે નિશાળે જવા, પણ પહોંચી જાય ઉપાશ્રયે-અને જ્યાં રજાનો ડંકો સંભળાય એટલે ઉપાશ્રયથી બાળકો સાથે બાળસહજ તોફાનમસ્તી કરતાં કરતાં ઘર ભેગા થાય, જેથી કોઈને ખ્યાલ ન આવે કે લાલો નિશાળે જાય છે કે ઉપાશ્રયે! કેવી સંયમ લેવાની તીવ્રતા! ત્યાર પછી પૂ. આ. શ્રી વિજયલાવણ્યસૂરિજી મહારાજ આદિના સમાગમમાં આવતાં તેમને સતત સંસારની અસારતા અને સંયમની મહત્તાનો ખ્યાલ આવતો ગયો. પછી તો મરણાંતકષ્ટ જેવી ટાઈફોઈડની ભયંકર બિમારી પ્રબળ અશાતાવેદનીય કર્મના ઉદયે આવતાં, જીવનની પણ આશા રહી નહીં. આવા કાળમાં તેમણે મનોમન નિશ્ચય કર્યો કે, તબિયત પૂર્વવત્ સારી થઈ જતાં કોઈપણ સંજોગોમાં સંયમ સ્વીકારીશ. આમ, ભયંકર બિમારી જીવનની અનુપમ તાજગીમાં નિમિત્ત બની!

'લાલા' બને છે 'લાલા મહારાજ' : માતા કમળાબહેનની તબિયત લક્ષમાં રાખીને નજીકનાં જ મુહૂર્ત જોવરાવવામાં આવ્યાં. સં. ૨૦૦૦ના માગશર વદ ૧નું શુભ મુહૂર્ત નક્કી થવા છતાં ય કેટલાંક સગાં-સ્નેહીજનો સ્વકીય સામાન્ય સ્વાર્થને સિદ્ધ કરવા સુરવિંદને સમજાવવા લાગ્યા, પણ શાશ્વત સુખનો અભિલાષી આ શૂરવીર આત્મા સંસારનાં ક્ષણિક સુખોમાં અટવાય કાંઈ! સૂર્યપુરના આંગણે છેલ્લાં કેટલાંય વર્ષોથી આવી યુવાનવયે દીક્ષા થયાનો પ્રસંગ આવ્યો ન હતો. તેથી લોકોમાં અનેરા ઉત્સાહનું વાતાવરણ સર્જાયું. દીક્ષાનો વરઘોડો માગશર વદ ૧ના દિવસે છોક બપોરે ૧ વાગ્યા બાદ શ્રી રત્નસાગરજી હાઈસ્કૂલના વિશાળ પટાંગણમાં ઊતર્યો. લોકોના અદમ્ય ઉત્સાહ અને ઉમંગભર્યા વાતાવરણમાં દીક્ષાપ્રસંગ સંપન્ન થયો. શ્રી સુરવિંદ મુનિશ્રી ચંદ્રોદયવિજયજી નામે પૂ. આ. શ્રી વિજય-કસ્તૂરસૂરીશ્વરજી મહારાજના શિષ્ય જાહેર થયા, છતાં ય લોકો તો તેઓશ્રીને 'લાલા મહારાજ' તરીકે જ ઓળખતા. આજે પણ સુરતનાં લોકો તેમને એ જ નામે ઓળખે છે. સંયમ સ્વીકાર્યા બાદ તે જ વર્ષે ફાગણ સુદ પાંચમે વડી દીક્ષા થઈ. પૂ. ગુરુદેવની વ્યવહારકુશળતા તેમ જ

પૂ. ગુરુદેવના ધર્મરાજાના ગુણોનો સંક્રમ તેઓશ્રીમાં થયો. તેથી આજે પણ કટોકટીભર્યા પ્રસંગે વ્યવહારુ નિર્ણયો લેવાની કુનેહ તેમ જ શાસનપ્રભાવનાની અનેક પ્રવૃત્તિમાં પઠન-પાઠન-વાચનાદિ વિદ્યાવ્યાસંગ જળવાઈ રહ્યો છે. આજે પૂજ્યશ્રી ઉન્નતિની ટોચે બિરાજે છે તે ગુરુસમર્પણથી પ્રાપ્ત પૂજ્ય ધર્મરાજા ગુરુદેવશ્રીની પૂર્ણ કૃપાનું જ અનુપમ ફળ છે એમ કહેવું અતિશયોક્તિભર્યું નથી.

વડીલોની આજ્ઞાથી સં. ૨૦૦૯માં જાવાલથી ઉગ્ર વિહાર કરી અમદાવાદ-પાંજરાપોળના ઉપાશ્રયે સૌ પ્રથમ ચાતુર્માસ કર્યું. કહેવાય છે કે ત્યારે પૂજ્યશ્રીની વૈરાગ્યસભર વાણી સાંભળવા ભાવિકોની અપૂર્વ ભીડ જામતી, કારણ કે વર્ણનીય પ્રસંગનું તાદેશ ચિત્ર ખડું કરી શ્રોતાઓને રસતરબોળ કરી દેવાની, હકીકતોને સચોટ અને સરળ રીતે રજૂ કરવાની, કથાપ્રસંગ પ્રોત્સાહિત કરવાની તેઓશ્રીમાં અજોડ શક્તિ હતી. તેથી જ તેઓશ્રીની અમૃતવાણી સાંભળવી એ જીવનનો લહાવો ગણાય છે. ધર્મપ્રેરક વ્યાખ્યાનશૈલીથી તેઓશ્રી 'વ્યાખ્યાન-વાચસ્પતિ' તરીકે જખ્બર લોકચાહના મેળવી શક્યા હતા.

શાસનદીપક આચાર્યશ્રી : પૂજ્યશ્રીમાં અનેકવિધ આત્મશક્તિ નિહાળી સં. ૨૦૧૪માં પૂનામાં ગણિ પદ, ઘાટકોપર-મુંબઈમાં પૂ. પંન્યાસ પદથી વિભૂષિત કરવામાં આવ્યા. તે દરમિયાન ઉપધાન, દીક્ષા, પ્રતિષ્ઠા, સામૂહિક તપશ્ચર્યાઓ આદિ ધર્મકાર્યો વિપુલ સંખ્યામાં થયાં. વિવિધ શાસનપ્રભાવનાથી વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ કરવાની વિશિષ્ટ શક્તિથી જુદાં જુદાં ગામ-શહેરોમાં ચાતુર્માસ તથા શેષ કાળમાં શાસનપ્રભાવના કરતા જ રહ્યા છે. તેઓશ્રી જ્યાં વિરાજમાન હોય ત્યાં ચોથો આરો વર્તે એવી લોકવાયકા પ્રસિદ્ધ થઈ! સં. ૨૦૨૪ના પોષ વદ ૬ ને દિવસે જન્મભૂમિ સુરતમાં તેઓશ્રીને ઉપાધ્યાયપદથી અલંકૃત કરવામાં આવ્યા. ત્યાર બાદ શાસનનાં અનેકવિધ કાર્યો કરવાની તેઓશ્રીની અમોઘ શક્તિને જાણીને, સૂરિપદ માટેની પ્રૌઢતા અને યોગ્યતા જાણીને સં. ૨૦૨૯ના માગશર સુદ બીજને શુભ દિને સુરેન્દ્રનગર મુકામે આચાર્યપદે વિરાજિત કરવામાં આવ્યા.

સંયમીનાં પગલેપગલે : તેઓશ્રીએ સંયમ સ્વીકારતાં જ તેઓશ્રીના સંસારી-સંબંધીઓમાં સંયમ સ્વીકારવાનો સ્રોત શરૂ થયો. તેઓશ્રીનાં પગલેપગલે તેમના સંસારી વડીલબંધુ શ્રી અમરચંદભાઈ તે મુનિશ્રી અશોકચંદ્રવિજયજી, (સં. ૨૦૦૭માં) સંસારી પિતા શ્રી ચિમનભાઈ તે સ્વ. મુનિશ્રી

પ્રસન્નચંદ્રવિજયજી, (સં. ૨૦૧૪માં,) સંસારી વડીલબંધુ શ્રી શાંતિભાઈના સુપુત્ર હેમંતકુમાર તે હાલ આ.શ્રી સોમચંદ્રસૂરિજી, (સં. ૨૦૨૫માં) સંસારી વડીલબંધુ શ્રી શાંતિભાઈની સુપુત્રી કુ. નયનાબહેન તે હાલ સાધ્વીશ્રી યશસ્વિનીશ્રીજી તરીકે ચારિત્ર્યધારી બન્યાં.

પૂ. આચાર્યશ્રીહસ્તે મહત્ત્વનાં શાસનકાર્યો : પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયચંદ્રોદયસૂરીશ્વરજી મહારાજના વરદ હસ્તે અનેક સ્થાનોએ અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠાના મહોત્સવો પ્રભાવના-પૂર્વક ઊજવાયા છે, જેમાં મુંબઈ-માદુંગા, મુલુન્ડ, ચોપાટી, જોગેશ્વરી, વાલકેશ્વર (આદીશ્વર), બાબુલનાથ, ભાયખલા; અમદાવાદ-સાબરમતી, પાંજરાપોળ, ગિરધરનગર, સોમેશ્વરા કોમ્પ્લેક્સ (સેટેલાઈટ રોડ); સુરત-શાહપુર, રાંદેર રોડ, સૂરજમંડન પાર્શ્વનાથ, ભાવનગર-દાદાસાહેબ તેમ જ નાગેશ્વર તીર્થ, ગઢ (બનાસકાંઠા), સુરેન્દ્રનગર શ્રી વાસુપૂજ્યસ્વામી શતાબ્દીમહોત્સવ, અમરેલી, પાલિતાણા-જિનહરિવિહાર, આરીસાભવન, ધર્મશાંતિ આરાધનાભવન, ૧૦૮ સમોવસરણ મહાવીરસ્વામી જિનપ્રાસાદ અને ધીપરલા-કીર્તિધામ વગેરે કુલ ૫૪ અંજનશલાકા અને ૨૦૦ ઉપરાંત નાની મોટી પ્રતિષ્ઠાઓ કરાવેલ છે.

સમાધિપૂર્ણ કાળધર્મ :-કેટલાંક લોકો હોય છે કે જેઓ જીવનને સદ્વરતાથી પૂરું કરે છે આ પૂજ્ય આચાર્યશ્રીએ પણ શાસનમાં અનેક કાર્યોને સંપન્ન કરી સં. ૨૦૬૨ની શ્રા. સુ. ૧૪ સાંજે ૭-૨૭ મિનિટે મુંબઈ-ખેતવાડી મુકામે અર્થસંપન્ન બિલ્ડીંગમાં અંતિમ શ્વાસ મૂક્યો. શાસનને ખરેખર ચંદ્ર જેવા સૌમ્ય અમે મહામના સૂરિવરની દુઃસહ્ય ખોટ પડી.

એવા મહાન શાસનપ્રભાવક સાધુવરને કોટિશઃ વંદન!

સૌજન્ય : ૧૦૮ સમવસરણ જૈન તીર્થદર્શન ભવન ટ્રસ્ટ, પાલિતાણા

સર્વત્ર જિનશાસનની યશ

જ્યોત જલાવનાર

પૂ.આ.શ્રી

કલ્યાણસાગરસૂરીશ્વરજી

મ.સા.

જન્મ : ૯-૧૦-૧૯૨૫

દીક્ષા : ૪-૫-૧૯૪૯

ગણિ : ૧૮-૧-૧૯૭૨

પંન્યાસ : ૨૮-૨-૧૯૭૫ આચાર્ય : ૮-૩-૧૯૭૬

વલસાડ જિલ્લાના અણગામ ગામની ભોમકા એ દિવસે ધન્ય બની ગઈ, કારણ કે એ દિવસે આ ગામે સમસ્ત જૈન આલમને આત્મપ્રભા થકી અજવાળનાર એક તેજસ્વી તારકનો જન્મ થયો હતો. પિતા ગણેશમલજી અને માતા ચંદનાબાઈનું એ ત્રીજું સંતાન કસ્તૂરીની સુગંધ જેવું જ નામ કસ્તૂરચંદ. સંવત ૧૯૮૧ની એ તારીખ એટલે તા. ૯-૧૦-૧૯૨૫નો એ મહિમાવંત દિવસ અને તેજસ્વી બાળક એ જ જિન શાસનને જયવંતુ બનાવનાર આપણા સહુના આદરણીય આચાર્ય ભગવંત પૂ. શ્રી કલ્યાણસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજ. શૈશવકાળથી જ સંસારમાં રહ્યો છતે એમનું મનપંખી વીતરાગની વાટે ઉડ્યન કરવા માટે ઉત્સુક હતું. સંસારમાં તો હોય મોહ અને માયા, રાગ અને ભોગ, પણ એમનું હૃદય તો વૈરાગ્ય ભાવ તરફ અભિમુખ બન્યું હતું. સંસારના ભાવોમાં ચિત્ત ચોંટતું ન હતું. દૂર દૂરથી જાણે કોઈ અગમ-અગોચર તત્ત્વનો સાદ આવી રહ્યો હતો. આવ, બાળક, આવ સંસારનાં ભોગસુખો એ તારી મંજિલ નથી. તારો માર્ગ તો નિશ્ચિત થઈ ચૂક્યો છે. તારે તો વીતરાગતાના પંથે પગલાં માંડવાનાં છે. તારી મંજિલ અહીં છે. સતત વિચારોમાં ડૂબી જવું. સતત આત્માભિમુખ બની જવું. ક્યારેક જાતમાં ખોવાઈ જવું ને આત્મજળના ઊંડાણમાં ડૂબકી લગાડવી.....આ બધાં લક્ષણો વૈરાગ્ય ભાવને વ્યક્ત કરનારાં હતાં. મન માયા મમતાથી અળગું બની ગયું હતું. દિલમાં આત્મદીપક પ્રગટી ચૂક્યો હતો અને બન્યું પણ એમ જ.

સંસારી અવસ્થામાં જ તેમને પૂ. શ્રી કૈલાસસાગર-સૂરીશ્વરજી મહારાજનો સમાગમ મુંબઈ, કોટમાં થયો અને એમનું મન અલૌકિક આનંદનો અનુભવ કરી રહ્યું. (વિ.સં.-૨૦૦૪) તરસ્યા ને જાણે જળ મળ્યું! ભૂખ્યાને જાણે ભોજન મળ્યું. મન તો હતું જ, પણ માર્ગ મળતો ન હતો, પણ પૂજ્યશ્રીનો સમાગમ થતાં જ જાણે પંખીને ઊડવા માટે આકાશ મળી ગયું અને જીવનની દિશા અને આત્માની ભાવદશા બદલાઈ ગઈ, મોહશત્રુ ડરી ગયા! તપ, ત્યાગ અને વૈરાગ્યના માર્ગે જવા માટે તેઓશ્રી તત્પર બન્યા. ભાવના ભરપૂર હતી. ઈચ્છા ગજવેલ જેવી હતી. સંકલ્પ લોહ સમો દૃઢ હતો ને સંયમ ગ્રહણની ચિરમનીષા સાકાર થવાની ઘડી પણ આવી પહોંચી. સંવત ૨૦૦૫ની વૈશાખ સુદ છઠ્ઠ, તા. ૪-૫-૧૯૪૯નો એ ધન્ય દિવસ હતો અને પૂ. આચાર્ય ભગવંતના વરદ હસ્તે તેઓશ્રીને ભાગવતી દીક્ષા આપવામાં આવી.

સાધુ જીવનમાં જૈન આગમો અને અન્ય શાસ્ત્રોનું

એમણે ગહન અધ્યયન કર્યું. સમય, સતત, તપ, આરાધના, ગુરુભક્તિ અને શાસ્ત્રાભ્યાસમાં જ વ્યક્ત થતો. સતત સ્વાધ્યાય અને સતત ચિંતન, શિલ્પશાસ્ત્ર વ્યાકરણ અને જ્યોતિષના વિષયોમાં તેમણે પ્રભુત્વ પ્રાપ્ત કર્યું.

ગુરુ ભગવંત પાસે રહીને તેઓશ્રીની શાસન સેવામાં મુનિ શ્રી કલ્યાણસાગરજી સહભાગી બન્યા. પ્રભુભક્તિ અને ગુરુભક્તિ એ બે હતા એમના જીવનમંત્રો. સં. ૨૦૨૮ની સાલમાં તા. ૧૮-૧-૧૯૭૨ના રોજ અમદાવાદ મુકામે તેમને ગણિ પદ અર્પણ કરાયું. એ પછી સં. ૨૦૩૧ના વર્ષમાં તા. ૨૮-૨-૧૯૭૫ના પાવન દિવસે તેઓશ્રીને પંચાસ પદથી અલંકૃત કરવામાં આવ્યા. સં. ૨૦૩૨ના ફાગણ સુદ સાતમના દિવસે તા. ૮-૩-૧૯૭૬ના રોજ જામનગર મુકામે તેઓશ્રીને આચાર્ય પદથી વિભૂષિત કરવામાં આવ્યા. ઉત્તર ગુજરાતનું ગરવું જૈન તીર્થ એટલે મહેસાણાનું શ્રી સીમંધર સ્વામી જિનાલય. મહેસાણાના આ મહાતીર્થના સ્વપ્નદેષ્ટા અને વિકાસમાં પૂજ્ય આચાર્યદેવ શ્રી કલ્યાણસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજની પ્રેરણા અગ્ર સ્થાને અને નોંધપાત્ર છે. પ.પૂ. ગુરુદેવ આ.શ્રી કેલાસ સાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજના હાર્દિક આશીર્વાદથી દક્ષિણ ગુજરાતની ધરતીને પાવન કરતું પ્રસિદ્ધ મહાતીર્થ ભીલાડ સ્ટેશન નજીક નંદિગામે સાકાર થવા પામ્યું છે. આ ઓસિયાજી મહાતીર્થનું નિર્માણ પૂ. આ. ભ. શ્રી કલ્યાણસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજની પ્રેરણા અને માર્ગદર્શનને કારણે શક્ય બન્યું છે. આ ભવ્યાતિભવ્ય મહાતીર્થ જિનશાસનને જગતમાં જયવંતું કરનાર બની રહ્યું છે. ૨૦૪૬માં મહા સુદ-૧૪ના શુભ દિને કરાવી. ૨૦૪૮, પોષ વદિ-૮ રાધનપુરથી પાલિતાણા ૨૭ દિવસનો છ'રીપાલિત સંઘ કુટુંબના વડીલ કાનજીભાઈ જેયંદભાઈ ગાંધી પરિવારના નામે નીકળ્યો, જેમાં ૫૦૦ યાત્રિકો, ૧૫૦૦ અન્ય ગામોના મહેમાનો અને છેલ્લે સંઘમાળ વખતે ૧૫૩ બસોનું આવાગમન.

૨૦૫૭માં મહા સુદી-૧૪, સુરતમાં અડાજન રોડ, દીપા કોમ્પ્લેક્ષમાં મૂળનાયક વિમલનાથ પરમાત્માની શુભ પ્રતિષ્ઠા કરાવી. તેમ જ વંશવારસોને ધજા, દંડ-ધજારોપણ-વિધિનું સૌભાગ્ય પ્રાપ્ત થયું. આ સિવાય નારણપુરા, ગોદાવરી, વિજય-નગર બોરીજ, રાંતેજ, સૂરત, આદિ રાજનગરનાં મહત્ત્વનાં જિનાલયોમાં શાસનરક્ષક દેવદેવીઓની પ્રતિષ્ઠા પૂજ્યશ્રીનાં કરકમલો દ્વારા થઈ. શ્રી મીરામ્બિકા જૈન સંઘમાં તપાગચ્છના અધિષ્ઠાયક શ્રી માણિભદ્ર-દેવ તથા સૂરિમંત્રની અધિષ્ઠાત્રી શ્રી મહાલક્ષ્મીજીની દેવકુલિકા નિર્માણ કરાવી

પ્રતિષ્ઠા દ્વારા શ્રી સંઘને મોટી આવક કરાવવામાં પૂજ્યશ્રી નિમિત્ત બન્યા, જેના પ્રભાવે શ્રી સંઘની આરાધનાભવન બનાવવાની ભાવના પરિપૂર્ણ થઈ.

સમગ્ર જિનશાસનની યશોગાથારૂપ મહાતીર્થ સ્વરૂપ જિનમંદિર, પ્રભુભક્તિ કરીને પૂજ્યશ્રીએ પુણ્યાનુબંધી પુણ્ય ઉપાર્જન કર્યું હતું કે જે કદાચ તીર્થંકર નામ-કર્મ બંધાવે.....મોટી શાંતિ સાંભળીને પાટણના એક ઝવેરી એટલા બધા સુપ્રસન્ન થઈ ગયા હતા કે બીજે દિવસે નવગ્રહની માળા-મણિઓનો ડબો લઈને આવ્યા અને પૂજ્યશ્રીને કહ્યું કે 'આમાંથી જે કાંઈ બપ હોય તે લઈ લ્યો!' પૂજ્યશ્રીએ તે શ્રાવકને એટલી જ પ્રસન્નતાથી 'ના' પાડી. શાસ્ત્રસિદ્ધાંતના નીતિનિયમોમાં સતત જાગ્રત અને ગુરુપ્રેરિત કાર્યોમાં સતત કાર્યરત પૂજ્ય આચાર્યદેવ દીર્ઘકાળસુધી શાસનપ્રભાવનાનાં કાર્યો કરતા રહો એ જ પ્રાર્થના....!

સૌજન્ય : શ્રી કલ્યાણ સેવા સંઘ, સવાણીની સ્કુલ રોડ, પાસ રોડ, સુરત

પૂ.આ.શ્રી વિજયહેમચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.

પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયહેમચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ એક સ્વ-પર ઉપાસક આત્મસાધનાના ધ્યેયને વરેલા પોતાની શક્તિ, સફળતા અને વિદ્વતાને છુપાવી રાખવાની મનોવૃત્તિના તેઓશ્રી ચાહક છે. પૂ. આ. શ્રી વિજયહેમચંદ્ર-સૂરીશ્વરજી મહારાજની વિરલ સિદ્ધિનાં મૂળ એમના કૌટુંબિક

સંસ્કારોમાં, પૂર્વજન્મના સંસ્કારોમાં અને નાનપણમાં જ અંતરમાં પ્રગટેલી સાધુજીવન પ્રત્યેની અભિરુચિમાં રોપાયેલાં હોય એમ લાગે છે. તેઓશ્રીની જન્મભૂમિ જંબુસર પાસેનું નાનું સરખું અણખી ગામ. ગામમાં જૈનનું એક જ ઘર. એ ઘર તે એમના દાદા દીપચંદભાઈ અને દાદીમા ડાહીબહેનનું ઘર. એ બન્નેનાં જીવનમાં ધર્મશ્રદ્ધા સારી રીતે સિંચાયેલી. તેઓ ઘરમાં ઘરદેરાસર રાખીને પૂજાભક્તિ કરે અને સાધુમહારાજો અને સાધ્વીમહારાજોની ઉલ્લાસપૂર્વક ભક્તિ-સેવા કરીને જીવનને કૃતાર્થ બનાવે. આ ધર્મસંસ્કારો એમના પુત્ર હીરાભાઈ અને પુત્રવધૂ પ્રભાવતીબહેનમાં ઊતર્યા. શ્રી હીરાભાઈને ત્રણ પુત્રો અને બે પુત્રીઓ એમ પાંચ સંતાનોનો

પરિવાર. પહેલું સંતાન પુત્રી ઈન્દુ, બીજું સંતાન પુત્ર ધનસુખ, ત્રીજું સંતાન પુત્ર હસમુખ, ચોથું સંતાન પુત્રી હંસા અને પાંચમું સંતાન પુત્ર પ્રવીણ. આ પાંચ ભાઈ-ભાંડુઓમાંના વચેટ હસમુખભાઈ તે જ આપણા આચાર્યશ્રી વિજયહેમચંદ્રસૂરિજી મહારાજ. સં. ૧૯૯૩ના પોષી પૂનમના દિવસે એમનો જન્મ. ત્યાર બાદ, હીરાભાઈ વ્યવસાયાર્થે પોતાના કુટુંબ સાથે અમદાવાદ આવ્યા ને સાબરમતીમાં વસ્યા. તે સમયે હસમુખભાઈની ઉંમર તો નાની હતી, પણ ભાવિનો કોઈ શુભ સંકેત કહો કે, તેમને બચપણથી જ રમત-ગમત પ્રત્યે ઓછું આકર્ષણ હતું અને અભ્યાસ પ્રત્યે વધારે રુચિ હતી. બુદ્ધિ પણ એવી તેજસ્વી કે થોડું ભણે અને કોઠામાં વધારે વસી જાય અને એ બધા કરતાં વધારે આકર્ષણ ધર્મ પ્રત્યે હતું. દસ વર્ષની સાવ પાંગરતી ઉંમરે જ એમના મનમાં એવા એવા ભાવ જાગતા કે, વીતરાગ પરમાત્માના ધર્મનું શરણ સ્વીકારીને મારા જીવનને ઉજમાળ બનાવું. આ ભાવના એમના મનને ખાન-પાન અને મોજમજાના સામાન્ય આનંદ પ્રત્યે ખેંચાઈ જતાં રોકી રાખતી. એવામાં સં. ૨૦૦૨ની સાલનું પ. પૂ. આ. શ્રી વિજયઅમૃતસૂરિજી મહારાજનું ચોમાસું મુનિશ્રી દેવવિજયજી, મુનિશ્રી પુણ્યવિજયજી, મુનિશ્રી ધુરંધરવિજયજી આદિ પરિવાર સાથે સાબરમતીમાં થયું. હસમુખભાઈને તો આ મનગમતો સુયોગ સાંપડ્યો! એમની ધર્મરુચિને ખીલવવાનો અવસર આવી ઊભો. એમના હૃદયમાંનો ધર્મરંગ વધુ પાકો બન્યો. આ પછીના વર્ષે, સં. ૨૦૦૩નું ચોમાસું પૂ. શાસનસમ્રાટશ્રીનું થયું. તેઓશ્રી સાથે પૂ. આ. શ્રી વિજયોદયસૂરિજી મહારાજ, પૂ. આ. શ્રી વિજયનંદનસૂરિજી મહારાજ, પૂ. મુનિરાજ શ્રી મેરુવિજયજી, પૂ. મુનિરાજ શ્રી દેવવિજયજી આદિ હતા. આ પ્રસંગે હસમુખભાઈની ત્યાગ-વૈરાગ્ય-સંયમની ભાવનાનો વિકાસ કરવામાં ખાતર-પાણીનું કામ કર્યું અને ત્યારથી એમને સંસારરસ ફિક્કો લાગવા માંડ્યો. પછી તો શાળાનો અભ્યાસ છોડીને અમદાવાદમાં લુણસાવાડામાં ચાતુર્માસ બિરાજતા પૂ. મુનિરાજ શ્રી મેરુવિજયજી (વર્તમાન આચાર્ય શ્રી વિજયમેરુપ્રભસૂરિજી) અને પૂ. મુનિરાજ શ્રી દેવવિજયજી (વર્તમાન આચાર્ય શ્રી વિજયદેવસૂરિજી)ના સાન્નિધ્યમાં રહીને, સં. ૨૦૦૫ના મહા વદ પાંચમને શુભ દિને કોઠ-ગાંગડ મુકામે, કુટુંબપરિવાર અને ચતુર્વિધ સંઘની વિશાળ ઉપસ્થિતિમાં પૂ. મુનિરાજ શ્રી મેરુવિજયજી મહારાજે હસમુખભાઈને દીક્ષા આપીને પૂ. મુનિ શ્રી દેવવિજયજી મહારાજના શિષ્ય તરીકે મુનિશ્રી હેમચંદ્રવિજયજી નામે ઘોષિત

કર્યા. બાર વર્ષના બાળભિક્ષુ મુનિશ્રી હેમચંદ્રવિજયજીને તો મનગમતી અમૂલ્ય અને અપૂર્વ વસ્તુ મળ્યાનો આનંદ થયો. તેઓશ્રી જ્ઞાન-ધ્યાન, તપસ્યા અને ગુરુની ભક્તિમાં એકતાન બની ગયા. બાળમુનિની સંયમયાત્રા મુખપૂર્વક આગળ વધતી રહી. દીક્ષા લીધા પછી પૂરાં બાર વર્ષ અધ્યયનમાં લીન બની ગયા. તેઓશ્રીની અભ્યાસ પ્રત્યેની ઝંખના જોઈને ગુરુદેવે તેમને શાસ્ત્રીજી પાસે પાણિનીના વ્યાકરણનો અભ્યાસ કરવા મૂક્યા. વ્યાકરણની સાથોસાથ ન્યાય, સાહિત્ય અને આગમગ્રંથોનો પણ ઊંડો અભ્યાસ કર્યો. બૃહદ્ ગુજરાત સંસ્કૃત પરિષદની પરીક્ષાઓ આપી. ‘સિદ્ધાંતકૌમુદી’, ‘પ્રૌઢ મનોરમા’, ‘લઘુ શબ્દેન્દુશેખર’, ‘પરિભાષેન્દુશેખર’, ‘વાક્યપ્રદીપ’, ‘વૈયાકરણ’, ‘ભૂષણસાર’ આદિ વ્યાકરણના તથા ‘મુક્તાવલી વ્યાપ્તિપંચક’, ‘સિદ્ધાંત લક્ષણ’, ‘વ્યુત્પત્તિવાદ’, ‘કુસુમાંજલિ’ વગેરે ન્યાયના તેમ જ શિષ્ટ સાહિત્યના ગ્રંથોનો બાર બાર વર્ષ સુધી સતત અભ્યાસ કર્યો.

તપસ્યામાં પણ સહજ રુચિ વર્તતી હતી. વર્ધમાન તપની ઓળી, વીશસ્થાનક તપની ઓળી, અષ્ટાઈ તપ વગેરે સુંદર તપસ્યા પણ અનુમોદનીય છે. કુટુંબ પ્રથમથી જ ધર્મના રંગે રંગાયેલું, એમાં આવા પનોતા પુત્ર ત્યાગધર્મનો ભેખ લીધો, એટલે એની અસર કુટુંબીજનો પર થયા વગર રહે? એમનાં પગલે એમના પરિવારમાંથી ચાર વ્યક્તિઓએ સંયમમાર્ગનો સ્વીકાર કર્યો. સં. ૨૦૦૮માં નાની બહેન હંસાએ દીક્ષા લીધી; એમનું નામ હેમલતાશ્રીજી છે. સં. ૨૦૧૭માં નાનાભાઈ પ્રવીણકુમારે દીક્ષા લીધી; આ વિદ્યાવ્યાસંગી મુનિશ્રીનું નામ પ્રદ્યુમ્નવિજયજી છે અને તેઓ પૂ. આ. શ્રી વિજયહેમચંદ્ર-સૂરિજીના શિષ્ય બન્યા છે. સં. ૨૦૧૭માં પિતાશ્રીએ દીક્ષા લીધી એમનું નામ મુનિરાજ શ્રી હીરવિજયજી રાખ્યું અને તેઓશ્રી પૂ. ઉપાધ્યાય શ્રી મેરુવિજયજી મહારાજના શિષ્ય થયા.

આવા જ્ઞાનથી અને શીલથી ઓજસ્વી ધીર-ગંભીર પ્રકૃતિથી પરિપક્વ બનેલા આ મુનિપ્રવરની યોગ્યતા જોઈને પૂ. આ. શ્રી વિજયઅમૃતસૂરીશ્વરજી મહારાજે ભગવતીસૂત્રના યોગોદ્ધન કરાવવાપૂર્વક સં. ૨૦૨૩ના કારતક વદ ૬ને શુભ દિને સુરતમાં ગણિ પદથી અને સં. ૨૦૨૪ના વૈશાખ સુદ ૧૦ના તીર્થાધિરાજ સિદ્ધગિરિની છાયામાં-પાલિતાણા નગરે પંન્યાસ પદથી અલંકૃત કર્યા. ત્યાર બાદ સં. ૨૦૩૧ના પોષ વદ ૭ને દિવસે ભાયખલા-મુંબઈમાં ઉપાધ્યાયપદ પ્રદાન થયું અને સં. ૨૦૩૩ના મહા સુદ ૧૦ના દિવસે અમદાવાદ-રાજનગર સ્થિત, નગરશેઠના વંડામાં, પૂ. શાસનસમ્રાટશ્રીના

સમુદાયના ૧૦-૧૦ આચાર્યભગવંતોની નિશ્રામાં, જ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્રના અનુમોદનીય કાર્યક્રમો અને ભવ્યાતિભવ્ય મહોત્સવ યોજીને શાસનના શ્રેષ્ઠ એવા આચાર્ય પદે આરૂઢ કરવામાં આવ્યા.

સાહિત્યસર્જન : પૂજ્યશ્રીએ માત્ર અઢાર વર્ષની વયે રચેલ 'કીર્તિકલ્લોલ કાવ્ય' તેમની જ્ઞાનગરિમાનો ખ્યાલ આપે છે. સંસ્કૃત ભાષામાં વિવિધ છંદોમાં રાણકપુર તીર્થનો ઐતિહાસિક પરિચય આ ખંડકાવ્યમાં આપ્યો છે. વ્યાકરણના પ્રયોગો અને સાહિત્યના લાક્ષણિક ભાવોથી સભર આ કૃતિ સાહિત્યના શિખરે બિરાજે તેવી છે.

પૂજ્યશ્રી હેમચન્દ્રસૂરિજી મ.ની નિશ્રામાં સં. ૨૦૫૮ની સાલમાં મહા વદ-૩ના ભવ્ય અંજનશલાકા પ્રતિષ્ઠા-મહોત્સવ મેરુધાયજૈનતીર્થ (અબિયાપુર)માં ઊજવવામાં આવ્યો તથા અમદાવાદ-કાંકરિયામાં નૂતન નિર્મિત શ્રી શત્રુંજય તીર્થાવતાર પ્રાસાદમાં પણ વૈશાખ સુદ-૭, ભવ્ય અંજનશલાકા, પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ ઊજવવામાં આવ્યો. તેઓનો શિષ્ય-પ્રશિષ્ય પરિવાર પણ પ્રશંસનીય છે.

શ્રી સૂરિમંત્ર સમારોધક સ્તવના

પૂ. આ. શ્રી શ્રેયાંસપ્રભસૂરિજી મ.સા.

આરાધનાનું સમુત્થાન અને પૂજ્યશ્રી

રાધનપુરના વતની દોશી ભૂદરભાઈ સૂરજમલ પરિવારના ચંદ્રકાંતભાઈ અને સુશીલાબહેનના પ્રથમ સંતાનરૂપે જન્મેલા શ્રીકાંત નામને ધરનારા પૂજ્યશ્રી બાલ્યવયથી જ વૈરાગી બની ૧૬ વર્ષની કુમળી વયે

સંયમ પામ્યા અને પોતાનાં બા મહારાજ સા. શ્રી સદ્ગુણાશ્રીજી મ.સા.ના પગલે પગલું મૂકી પૂ. મુ. શ્રી મુક્તિપ્રભવિજયજી મ.સા. (હાલ આ.ભ.)ના શિષ્ય પૂ. મુ. શ્રી શ્રેયાંસપ્રભવિજયજી મ.સા. તરીકે જાહેર થયા. ગુરુ નિશ્રાએ જ્ઞાન-ધ્યાન અને તપ-ત્યાગમાં આગળ વધી, ગુરુદેવો અને 'સૂરિરામ' આદિ વડીલોના અનન્ય કૃપાપાત્ર બન્યા અને તેથી જ લઘુવયમાં ગણિ-પંન્યાસ-ઉપાધ્યાય પદ પામી સૂરિ પદને પણ પામ્યા. લઘુવયમાં જ વિશિષ્ટ પ્રવચન શક્તિને ધારણ કરતા આ મહાપુરુષ 'પ્રસિદ્ધ પ્રવચનસાર' અને 'છોટેરામ' તરીકેની પ્રસિદ્ધિ પામી અનેક

આત્માઓના ઉદ્ધારક બન્યા અને વિશાળ શિષ્ય સંપદાના સ્વામી બન્યા. વળી પોતાનાં આલંબન અને માર્ગદર્શન દ્વારા સંસારી ૬-૬ બહેનોને સંયમ પંથે વાળી ઉપકારનું ઋણ જાણે અદા ન કરતા હોય તેમ પોતાના પિતાશ્રી ચંદ્રકાંતભાઈને પણ આજથી ૧૮ વર્ષ પૂર્વે સંસારસાગરથી ઉદ્ધાર્યા અને પૂ. મુ. શ્રી ચારિત્રસુંદરવિજયજી મ.સા. તરીકેની સંયમની આરાધનામાં લયલીન કર્યા! તેઓશ્રીની નિશ્રામાં આજ સુધી અનેક દીક્ષા-પ્રતિષ્ઠા-અંજનશલાકા સ્વરૂપ પ્રભાવક પ્રસંગો ઊજવાયા છે અને ઊજવાય છે. તેથી તેઓશ્રીના જીવનમાં પ્રભાવકતા તો છે જ પરંતુ પ્રભાવકતા સાથે જ આરાધકતા પહેલેથી જ જોવા મળે છે. તે એક અનોખી વાત છે, કેમ કે માત્ર ૩૨ વર્ષની લઘુ વયમાં ૧૦૦ ઓળી પૂર્ણ કરવાની ભાવનામાં રમતા પૂજ્યશ્રી વર્ષમાં સાડાદસ મહિના આયંબિલ તપની આરાધના કરતા હતા, પરંતુ તે ભાવના સ્વાસ્થ્યની પ્રતિકૂળતાને કારણે પૂર્ણ ન થવા છતાં આજ સુધી એકાસણાંના તપને વળગી રહેવા દ્વારા શ્રમણસંઘને મોટો આદર્શ આપી રહ્યા છે. ચારિત્રનિષ્ઠા પણ આ પુણ્ય પુરુષની અજબ-ગજબની છે. એનું એક જ દેષ્ટાંત લઈએ તો વલ્લભીપુર જેવા નાનકડા ગામમાં એકાએક હાર્ટએટેક જેવા જોખમી મહારોગનો પ્રવેશ થયો, ત્યારે પણ વાહનનો ઉપયોગ નહીં કરવાનો દૈઢ સંકલ્પ કરીને આ મહાપુરુષે જોખમ ખેડીને પણ ત્યાં જ ઉપચારો કરાવ્યા. ડોળી કે વ્હીલચેર કે વાહનોને જરાય મહત્ત્વ ન આપ્યું. આ રીતે એક સુંદર આદર્શ ઊભો કર્યો.

આ રીતે પ્રથમ વાર વિશિષ્ટ આરાધના કર્યા પછી વિ.સં. ૨૦૫૬માં પ્રસંગવિશેષ રાધનપુર જવાનું થતાં પૂજ્યશ્રીનાં સંસારી માતૃશ્રી સુશીલાબહેનનું સ્વાસ્થ્ય અસ્વસ્થ થવાથી પૂજ્યશ્રીએ તક ઝડપી લઈને પોતાના સંસારી પક્ષે પિતા મુનિશ્રી ચારિત્રસુંદર-વિજયજી મ.સા. સાથે ૧૦ દિવસ સુધી નિર્ધામણા કરાવતાં-કરાવતાં પૂજ્યશ્રીએ આ સૂરિમંત્ર પંથપ્રસ્થાનની આરાધના કરી એકવાર સળંગ અથવા છૂટી-છૂટી કરવા સંભળાવ્યું હતું અને તે સાંભળીને અનુમોદના કરી પૂજ્યશ્રીના શ્રીમુખેથી જ અરિહંતનું શ્રવણ અને રટણ કરતાં-કરતાં પરલોકની વાટે સંચર્યા. પૂજ્યશ્રીએ સમાધિપ્રદાન સ્વરૂપ શાંતિનો શ્વાસ લીધો. હવે તે સંભળાવેલી આરાધના અવસરને જોતાં આજે પાંચ વર્ષ પછી તે ઋણ અદા કરવા પૂજ્યશ્રી સફળ અને કટિબદ્ધ રહ્યા છે, જેથી ચાલુ વર્ષમાં અમદાવાદ ગિરધરનગર શ્રી સંઘની આગ્રહભરી વિનંતી સ્વીકારી વિ.સં. ૨૦૬૦ના મહા સુદ ૧૪, તા. ૫-૨-૨૦૦૪ દિને પ્રારંભેલી પૂર્વવત્ ભીષ્મ સાધના વિ.સં. ૨૦૬૦ના વૈશાખ સુદ ૯, તા.

૨૯-૪-૨૦૦૪ દિને સમાપન પામી રહી છે. તન્નિમિત્રક ગિરધરનગર શ્રીસંઘ આયોજિત ભવ્ય દશાલ્કિક મહામહોત્સવનાં મંડાણ થઈ ચૂક્યાં છે. પ્રાંતે પૂજ્યશ્રી પાસે આપણે સૌ એજ ઝંખીએ કે આપ આપની આ આરાધના-સાધના દ્વારા ખૂબ-ખૂબ આત્મબળ કેળવી પ્રભુશાસનની વિશિષ્ટ આરાધના-રક્ષા-પ્રભાવના કરી ભવ્યાત્માઓને સંસારસાગરથી તારવા માટે મેઢી રૂપ બની રહો.

પૂજ્યશ્રીની તેજસ્વી તવારીખો

જન્મ : વિ.સં. ૨૦૦૯, કારતક સુદ ૧૪, મુંબઈ, તા. ૩૧-૧૦-૧૯૫૨.

દીક્ષા : વિ.સં. ૨૦૨૫, માગસર સુદ ૧૦, રાધનપુર, તા. ૧૯-૧૧-૧૯૬૮.

વડી દીક્ષા : વિ.સં. ૨૦૨૫, મહા સુદ ૧૩, પાલી, તા. ૩૧-૧-૧૯૬૯.

ગણિ પદ : વિ.સં. ૨૦૪૯, માગસર સુદ ૬, કોલ્હાપુર.

પંચાસ-ઉપાધ્યાય પદ : વિ.સં. ૨૦૫૨, વૈશાખ સુદ ૬, ભોરોલ.

આચાર્ય પદ : વિ.સં. ૨૦૫૨, વૈશાખ સુદ ૭, ભોરોલ.

પ્રથમ વાર સૂરિમંત્ર સાધના : વિ.સં. ૨૦૫૫, વૈશાખ સુદ ૮ થી, જૂના ડીસા (ગુજ.)

દ્વિતીયવાર સૂરિમંત્ર સાધના : વિ.સં. ૨૦૬૦, મહા સુદ ૧૪ થી, ગિરધરનગર (અમદાવાદ)

પૂજ્યશ્રીની બેવાર થયેલ શ્રી સૂરિમંત્ર પંચપ્રસ્થાન સમારાધનાની વિશિષ્ટતાઓ :

★ સૂરિમંત્રની પાંચે પીઠોની સળંગ આરાધના ★ સળંગ થતી હોવાથી વચ્ચે ત્રણ છઠ્ઠ ★ ૮૪ દિવસ સુધી સંપૂર્ણ મૌન ★ સંપૂર્ણ એકાંતવાસનું સેવન ★ શક્ય પ્રયત્ને ઈશ્વારાઓનો પણ અભાવ ★ સંપૂર્ણપણે બાહ્ય વ્યવહારોથી અલિપ્ત ★ જાપ સિવાયના સમયમાં ગ્રંથોના વાચન સિવાય પત્રોનું વાચન-શ્રવણ પણ નહીં ★ આ દિવસો દરમિયાન લગભગ ૮૪,૦૦૦- થી અધિક સંસ્કૃત શ્લોકોનું વાચન ★ માત્ર એક સાધુ અને ઉત્તરસાધક સિવાય એક પણ સાધુ કે શ્રાવકના પરિચયનો અભાવ ★ માત્ર પાંચ વર્ષમાં જ આ આરાધના બે વાર કરવી ★ છેલ્લાં ૪૦૦ વર્ષ પછી આ આરાધનાનું પુનરાવર્તન કરવું.

સૌજન્ય : શ્રી ભરતભાઈ વસ્તીમલજી પૂનમિયા, વાપી (દ.ગુજ.)

જ્યોતિર્વિદ જૈનાચાર્ય

પ.પૂ. આ.ભ. શ્રી લલિતસૂરીશ્વરજી મ.સા.

★ વાત્સલ્યમૂર્તિ પૂ. ગુરુદેવશ્રી : સાધર્મિકોના સહોદર પૂજ્યશ્રી ગુપ્તસહાય દ્વારા સાધર્મિકોને આર્થિક ક્ષેત્રે પગભર અને માનસિક ક્ષેત્રે સમાધિસભર બનાવવાનું અનુપમ કાર્ય કર્યું.

★ દીક્ષા દાનવીર પૂ.

ગુરુદેવશ્રી : તેઓશ્રીએ અનેકાનેક મુમુક્ષુઓનાં જીવનમાં ત્યાગની તમન્ના અને વૈરાગ્યની વેલડી વિકસાવી સંયમની સુરભિ પ્રસરાવી.

★ જન્મ : વિ.સં. ૧૯૮૯, આસો સુદ ૬, પાટણ.

★ દીક્ષા : વિ.સં. ૨૦૦૬, મહા સુદ ૩, અમદાવાદ.

★ વડી દીક્ષા : ૨૦૦૬, વૈશાખ સુદ ૧૦, આંતરસુબા.

★ ગણિ પદ : વિ.સં. ૨૦૩૦, માગસર સુદ ૫, જામનગર.

★ પંચાસ પદ : વિ.સં. ૨૦૩૨, મહાવદી ૧૪, પૂના.

★ આચાર્ય પદ : વિ.સં. ૨૦૩૨, ફાગણ સુદ ૨, પૂના.

★ કાળધર્મ : વિ.સં. ૨૦૬૦, મહાસુદ-૯, ધાકડી લલિતધામ તીર્થની આસપાસ.

★ અગ્નિસંસ્કાર : વિ.સં. ૨૦૬૦, મહાસુદ-૧૦ લલિતધામમાં.

બનાસના પાણીની આજુબાજુ ઘૂમતી ઘૂમરી લેતી લીલીછમ અને ધર્મઆરાધનાના જીવંત ધબકારથી ધબકતી બનાસકાંઠાના લોવાણા ગામની ધન્યધરાએ વિ.સં. ૧૯૯૮ના આસો સુદ-૬ના સોનેરી સુપ્રભાતે પ્રતિષ્ઠા સંપન્ન રાયચંદભાઈ અને ધર્મનિષ્ઠ સુસંસ્કારી કંકુબહેનની રત્નકુક્ષિએ એક પુણ્યક્ષણે મહાતેજસ્વી લલાટ અને ભવ્ય મુખમુદ્રા ધરાવતા પુત્રરત્નનું પુનીત અવતરણ થયું, જેથી કુટુંબ-પરિવારમાં આનંદની લહેરો લહેરાવવા લાગી અને માતાપિતાએ યથા નામ તથા ગુણાઃ એવું લહેરચંદ નામ પાડ્યું.

વિચક્ષણ, કર્તવ્યનિષ્ઠ અને મમતામયી માએ ધર્મકર્મના મર્મનું સમજણપૂર્વક શિક્ષણ આપી ગુણદીપકમાં અધ્યાત્મતેજનું સિંચન કર્યું. આમ માતા-પિતાએ લહેરચંદને શૈશવકાળથી જ શિષ્ટ સંસ્કારોથી સંસ્કારિત કર્યા.

કિશોરવયમાં જ દેવસંકેતથી આત્મસંશોધનના વિજ્ઞાનની ઝંખના જાગી અને એ ઉત્કટ ભાવના પ.પૂ.આ. ભ. શ્રી ભક્તિ-સૂરીશ્વરજી મ.સા. અને બાંધવબેલડી પૂ. મુ. શ્રી પ્રેમવિજયજી મ. અને પૂ.મુ. શ્રી સુબોધવિજયજી મ.ના ગુરુગમથી વિકાસ પામી અને આત્મવિકાસના અભિયાનમાં પ્રચંડ પુરુષાર્થનો યજ્ઞ માંડ્યો. વિ.સં. ૨૦૦૬ મહા સુદ-૩ના દિવસે આત્મમાંગલ્યની કેડીએ પ્રયાણ કરી પંચમ પદને ગ્રહણ કરવા દ્વારા પૂ. મુનિશ્રી લબ્ધિવિજયજી બની પૂ. મુનિ શ્રી સુબોધવિજયજી મ.નાં ચરણોમાં જીવન સમર્પિત કર્યું.

અસાધારણ વિદ્વતા અને પ્રચંડ પુરુષાર્થથી મુનિશ્રીએ ન્યાયવ્યાકરણ, કાવ્ય, તર્ક, સાહિત્ય, જ્યોતિષ વગેરેનો વિસ્તૃત અભ્યાસ કર્યો. પૂ. મુનિશ્રીની સમ્યક્ પ્રેરણાથી થયેલ જિનશાસન પ્રભાવના વિવિધ સત્કાર્યોને અને અપૂર્વ યોગ્યતાને નિહાળીને જામનગરના શ્રી દેવબાગ જૈન સંઘની વિનંતીથી સંવત ૨૦૩૦, માગસર સુદ-૫ના શુભ દિવસે ગણિ પદવી પ્રદાન કરાઈ. આ પદવી બાદ ગણિ લબ્ધિવિજયજીને પૂ. ગુરુદેવશ્રીની હૃદયમનની અંતરંગ ભાવનાથી પૂનામાં શ્રી આદિનાથ સોસાયટીમાં સંવત ૨૦૩૨, મહા વદી ૧૪ના રોજ પંચાસ પદવીથી વિભૂષિત કરવામાં આવ્યા, સાથે સાથે વિ.સં. ૨૦૩૨, ફાગણ સુદ-૨ ના દિવસે પૂના મુકામે સૂરિપદ તેમ જ સંઘનું સુકાન સોંપવામાં આવ્યું. પૂજ્યશ્રીએ સંયમજીવનના પાંચ-પાંચ દાયકાના સુવર્ણ યુગ (ગોલ્ડન પિરિયડ)માં તનતોડ પુરુષાર્થથી શાસનઉન્નતિનાં અનેક કાર્યો કરેલ છે.

★ પૂજ્યશ્રી દ્વારા ઐતિહાસિક કાર્ય : જિનશાસનના ઉત્કર્ષમાં પાયાની ઈંટ રૂપે બનેલી ‘શ્રી જૈન ધર્મ તત્ત્વજ્ઞાન પ્રચારક પરિષદ’ની સ્થાપના કરી. ભારતવર્ષનાં પંડિતવર્યો, શિક્ષક, શિક્ષિકાઓને સંગઠનના એક સૂત્રે બાંધેલ છે. આમ, જ્ઞાનની જ્યોત જ્વલંત રાખવા શાસનરૂપી કોડિયામાં ‘તેલ’ પૂરવાનું વીસમી સદીનું ઐતિહાસિક, અદ્વિતીય કામ કર્યું છે.

★ શાસનપ્રભાવક પૂ. ગુરુદેવશ્રી : જિનાલય, ઉપાશ્રય, આયંબિલશાળા, પાઠશાળા આદિ નિર્માણ, અનેક શ્રી સંઘમાં ભક્તિયુવક મંડળની સ્થાપના તેમ જ છ’રીપાલિત સંઘ, ઉપધાન તપ આદિ અનેકવિધ શાસનપ્રભાવનાનાં કાર્યો કરેલ છે.

★ અહિંસામૂર્તિ પૂ. ગુરુદેવશ્રી : બનાસકાંઠાની ધર્મનગરી થરા ચાતુર્માસમાં પાંજરાપોળ ઉત્કર્ષ માટેના વિરલ કોટિના આયોજનમાં ઉદારદિલ શ્રાવક-શ્રાવિકાઓએ ભારે ઉલ્લાસ સહ પોતાની સંપત્તિનું દાન કર્યું. આમ થરા, સમી,

ગઢડા, વિરમગામ, રાધનપુર આદિ અનેક પાંજરાપોળમાં અબોલ પ્રાણીઓને અભયદાન તેમ જ જીવદયાનાં અનેકવિધ કાર્યોનાં દિગંતવ્યાપી તોરણો બંધાયાં છે. પૂજ્યશ્રી કાળધર્મ પામ્યા તેના બે દિવસ અગાઉ જ સ્વયં એ માંડલ શ્રી સંઘને માતબાર રકમ જીવદયી ખાતે જાહેર કરેલ. કેવા જીવદયાપ્રેમી ગુરુદેવ!! સાધર્મિકોના સહોદર અને ગરીબોના બેલી પૂ. ગુરુદેવશ્રી : પૂજ્યશ્રી પાસે આવેલ સાધર્મિક પ્રાયઃ ખાલી હાથે પાછો ન જ જાય. ગુપ્ત સહાય દ્વારા સાધર્મિકોને આર્થિક ક્ષેત્રે સમાધિસભર બનાવવાનું અનુપમ કાર્ય કર્યું છે. લબ્ધિનિધાન ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ દ્વારા પ્રતિવર્ષ સારામાં સારી રકમનું અનાજ, રેશનીંગ, વ. પણ સાધર્મિકોને, ગરીબોને અપાવતા.

માનવકલ્યાણ અને શાસનસેવાની જ્વલંત જ્યોતિરૂપ પૂજ્યશ્રી : જીવનમાં સરલતા, હૃદયમાં પ્રમોદભાવ, મનમાં સર્વજીવપ્રતિ મૈત્રીભાવનાથી અનેકોના જીવનમાં શાંતિ, તુષ્ટિ અને પ્રસન્નતાનો પરિમલ પ્રગટાવ્યો છે. હજારો, લાખો જીવનનૈયાઓને પૂજ્યશ્રીએ સરળશૈલીમાં હૃદયસ્પર્શી સચોટ અમૃતવર્ષા સમી પાવનવાણી દ્વારા ઈષ્ટિત સ્થાને પહોંચાડેલ છે.

ધ્યાનરમણતામાં મગ્ન પૂજ્યશ્રી : આત્મદર્શનાર્થે કલાકો સુધી પૂજ્યશ્રી ધ્યાનમાં-જાપમાં લયલીન બની જતા અને અધ્યાત્મવિદ્યાના તેજપુંજ પ્રસારી લાખો શ્રદ્ધાળુ શ્રાવક-શ્રાવિકાઓને પ્રેરક માર્ગદર્શન આપતા.

નિખાલસતાના નિધિ પૂજ્યશ્રી : પ્રભુભક્તિ-ગુરુભક્તિથી પ્રગટેલ લઘુતા, કૃતજ્ઞતા, વિનય, વૈયાવચ્ચ વગેરેથી સાધનાનાક્ષેત્રની સંખ્યાતીત ઝળહળતી સિદ્ધિઓ પૂજ્યશ્રીએ પ્રાપ્ત કરેલ.

જ્યોતિર્વિદ્ પૂજ્યશ્રી : જ્યોતિષશાસ્ત્રમાં નિષ્ણાત હતા. અન્ય સમુદાયવર્તી મહાન આચાર્ય ભગવંતો પણ પૂજ્યશ્રી પાસે અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠાદિનાં મુહૂર્તો મંગાવતા. પૂજ્યશ્રી દ્વારા પ્રકાશિત આરંભસિદ્ધિ મહાગ્રંથ ખૂબ પ્રસિદ્ધિ પામેલ.

જ્ઞાનપિપાસુ પૂ. ‘ગુરુદેવશ્રી : જૈનશાસનની પ્રભાવના થાય અને જૈનશાસનની પ્રાચીન પરંપરાનો ઈતિહાસ જળવાઈ રહે તે માટે ભાવિ પેઢી ગૌરવ લે તેવા દળદાર સચિત્ર ગ્રંથો પ્રકાશન કરેલ છે. ષડ્દર્શન સુબોધિકા વ. તત્ત્વચિંતન- પુસ્તિકાઓ પણ ઘણા પુરુષાર્થથી તૈયાર કરી પ્રકાશિત કરાવેલ છે.

શ્રી લબ્ધિધામ તીર્થના સંસ્થાપક પૂ. ગુરુદેવશ્રી :

પ્રભુમંદિરો બનાવી ધર્મભાવના ટકાવવા અને વિરમગામ અને માંડલ વચ્ચે ૨૪ કિ.મી. સુધી જ્યાં કોઈ પણ વિરામસ્થાન નહીં હોવાથી શેષકાળમાં ૧૦૦૦ થી ૧૫૦૦ જેટલા કોઈપણ સમુદાયના સાધુસાધ્વીજી મ. આદિને વિહારમાં અનુકૂળતા રહે તે અર્થે લબ્ધિધામ તીર્થનું નિર્માણ કાર્ય આરંભ્યું. પૂ. ગુરુદેવની શુભ ભાવનામાં ગુરુભક્તોનો સહયોગ મળ્યો, જેની ફલશ્રુતિએ અકલ્પિત શ્રી લબ્ધિધામ તીર્થનું સર્જન થયું.

સૌજન્ય : પૂ. મુનિશ્રી સિદ્ધરત્નવિજયજી મ.ની પ્રેરણાથી કુસુમબેન હીરાલાલ પરિવાર, સમી તરફથી

**સૂરિમંત્રના વિશિષ્ટ આરાધક અને યશસ્વી
માંગલિક મુહૂર્તદાતા**

**પૂ. આચાર્યશ્રી
વિજયઅશોકચંદ્રસૂરિજી મહારાજ**

જે આચાર્યભગવંતના અનંત ઉપકારોને અનુભવતા અનેક ભક્તો કૃતાર્થતાનો અનેરો આનંદ પામી રહ્યા છે, જેઓશ્રીની પ્રેરક નિશ્રામાં અનેક સ્થળે જિનેન્દ્રભક્તિમહોત્સવો ભવ્ય સમારોહપૂર્વક યોજાય છે, જેઓશ્રીના પુણ્ય પ્રતાપે જિનશાસનની ધર્મસભાઓ હંમેશાં ગાજતી રહી હતી તે પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવશ્રી સમવસરણ મહામંદિરના મુખ્ય મુહૂર્તદાતા શ્રી વિજયઅશોકચંદ્ર-સૂરીશ્વરજી મહારાજ વર્તમાન શાસનસમ્રાટ-સમુદાયને વિશિષ્ટ ભક્તિભાવથી પ્રેરી રહ્યા છે.

પૂજ્યશ્રીનો જન્મ સુરત મુકામે સં. ૧૯૮૦ના શ્રાવણ વદ પાંચમે થયો હતો. પિતા શેઠશ્રી ચિમનલાલ ખીમચંદ સ્વરૂપચંદ સંઘવી અને માતા કમળાબહેન ધર્મપરાયણ અને ધર્મસહિષ્ણુ દંપતી હતાં. આ સંસ્કારવારસો પુત્રોમાં પણ ઉતર્યો. સંસારી બંધુઓ-શાંતિભાઈ, બાબુભાઈ, કુસુમભાઈ, અરવિંદકુમાર, જયંતીભાઈ-સૌના તેઓ પ્રિય બંધુ હતા. જૈન ધર્મના સંસ્કારો વચ્ચે ઉછેર થવાથી દેવદર્શન તથા પૂજા-વ્યાખ્યાનશ્રવણ વગેરે સહજ ભાવે થતાં રહ્યાં. આગળ જતાં, જપ-તપ, શાસ્ત્રાભ્યાસ, ચિંતન-મનન અને સ્વાધ્યાય જાણે કે તેમનાં આભૂષણો બની રહ્યાં! પરિણામે ત્યાગવૈરાગ્યની ભાવના બલવત્તર બનતી ચાલી.

સં. ૨૦૦૭ના વૈશાખ સુદ પાંચમના શુભ દિને ખાનગીમાં દીક્ષા લીધી અને સ્વ-પર કલ્યાણક તેમ જ સ્વાધ્યાયરત સાધનામય જીવનનો આરંભ કર્યો. પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં સુરત શહેરમાં સં. ૨૦૪૧ના ચાતુર્માસમાં જિનશાસનના ઇતિહાસમાં યાદગાર બની રહે એ રીતે સામુદાયિક ૪૦૦ સિદ્ધિતપની ભવ્ય આરાધના થઈ હતી. પૂજ્યશ્રીએ સૂરિમંત્રના પાંચમા પ્રસ્થાનની દસ વાર આરાધના કરી છે. છેલ્લા કેટલાયે સમયથી જિનશાસનમાં થતાં કેટલાંયે વિશિષ્ટ કાર્યોનાં માંગલિક મુહૂર્તો પૂજ્યશ્રીના હસ્તે જ નીકળતા હતા.

પૂ. આ. શ્રી વિજયચંદ્રોદયસૂરીશ્વરજી મહારાજના તેઓશ્રી સંસારી પક્ષે વડીલબંધુ થાય છે. બાલ્યકાળથી જ ધર્મસંસ્કારો દૃઢ થવાથી તેઓશ્રી કલાકો સુધી જપ-જાપમાં નિમગ્ન રહી શકતા. પરિણામે સમુદાયમાં પણ જપ-તપના સુંદર આરાધના થાય છે. સં. ૨૦૪૨માં સુરતમાં જ સામુદાયિક ૩૦૦ વર્ષીતપની અનુપમ આરાધના થઈ હતી. સામુદાયિક વીશસ્થાનક તપની આરાધનામાં પણ ૨૦૦-૨૫૦ આરાધકો જોડાયા હતા. આ સર્વ તપનાં ભવ્ય ઉજમણાંઓએ તો વળી સોનામાં સુગંધ જેમ, શાસનપ્રભાવનામાં ઓર ઉમેરો કર્યો હતો. આ આરાધક મહાપુરુષને સં. ૨૦૨૪ના વૈશાખ સુદ ૧૦ના શુભ દિવસે સુરતમાં ગણિ પદવી, સં. ૨૦૨૯ના મહા સુદ ૧૧ના શુભ દિવસે અમદાવાદમાં પંચ્યાસ પદવી, સં. ૨૦૩૦ના ફાગણ સુદ ૩ના શુભ દિવસે સોજિત્રામાં ઉપાધ્યાય પદ અને સં. ૨૦૩૪ના ફાગણ સુદ ૩ના શુભ દિવસે મુલુન્ડ-મુંબઈમાં આચાર્યપદ પ્રદાન કરવામાં આવ્યાં. પૂજ્યશ્રીના શિષ્યપરિવારમાં પૂ. પંચ્યાસ શ્રી પુષ્પચંદ્રવિજયજી, પૂ. આચાર્ય શ્રી સોમચંદ્રસૂરિજી, પં. શ્રી કેલાસચંદ્રવિજયજી, ગણિશ્રી પ્રશમચંદ્રવિજયજી આદિ વિરાજે છે. મુનિશ્રી નિર્વેદ(સ્વ.), નિરાગ, સત્યચંદ્ર વિજયજી પૂ. ગણિ શ્રી સોમચંદ્રવિજયજી સંસારીપક્ષે તેઓશ્રીના ભત્રીજા થાય છે. પૂજ્ય સાગરજી મહારાજના સમુદાયમાં પૂ. સાધ્વીજી યશસ્વિનીશ્રીજી સંસારીપક્ષે તેઓશ્રીનાં ભત્રીજા થાય છે, એટલું જ નહીં પૂજ્યશ્રીના પ્રશિષ્યોની પણ ઉજ્જવલ પરંપરા છે. જાપાનના કોબે જિનાલયની તથા લેસ્ટરના જિનાલયની પ્રતિષ્ઠાનાં મંગલ મુહૂર્તો પૂજ્યશ્રીએ કાઢી આપ્યાં છે.

તેઓશ્રીની વ્યવહાર-કુશળતા અને સામા માણસને પરખવાની તથા સાચવવાની શક્તિ પ્રશંસનીય હતી. અનેક સંઘોમાં તેમણે આંતરિક ઝઘડાઓનું શમન કરાવી સુલેહનું

વાતાવરણ રચ્યું હતું. સાધુ-સાધ્વીજી ભગવંતોના અંતરંગ વર્તુળમાં પણ તેઓ પ્રેમભર્યું સ્થાન પામ્યા હતા. આચાર્ય પદવી થઈ ત્યારથી તેઓશ્રીએ પૂર્ણ દેહતાથી સૂરિમંત્રની આરાધના કરી હતી. પંચ પ્રસ્થાપન ઉપરાંત સૂરિમંત્રના માત્ર પાંચમા પ્રસ્થાનની આરાધના તેઓશ્રી દર વર્ષે મૌનપૂર્વક કરતા હતા. આચાર્યપદવી પછી તેકમ જીવનના અંતિમ વર્ષ સુધી ૧૬ દિવસની સુધી એટલે કે સળંગ ૨૮ વર્ષ સુધી ચાલતો રહ્યો હતો.

૨૦૬૨ની સાલનું ચાતુર્માસ પૂ. ચંદ્રોદયસૂરિશ્વરજી મ.ની ખેતવાડી મુકામે થયું તે ચાતુર્માસમાં જ પૂ. ચંદ્રોદયસૂરિશ્વરજી મ.નો કાળધર્મ નિશ્રામાં થયો. ચાતુર્માસ પૂર્ણ થયા બાદ પૂજ્યશ્રી અમદાવાદ પધાર્યા. ઓપરા સોસાયટીની ઉપાશ્રયમાં વિ.સં. ૨૦૬૩ મહા સુદ-પની વહેલી સવારે સાવ અણધારી રીતે ઉપસ્થિતિ તમામને 'હું જાઉં છું' કહીને ૩:૦૬ મિનિટે આ પૃથ્વી રથી વિદાય લીધી તેમનો અગ્નિસંસ્કાર પણ સંઘની ઉદારતાથી ઉપાશ્રયનાં પટાંગણમાં જ થયો અને સ્થાન પર સમાધિ મંદિરનું નિર્માણ પણ શ્રી મહાવીર જૈન શ્વે. મૂ.પૂ. સંઘ (ઓપેરા સોસા.-અમદાવાદ) દ્વારા જ કરવામાં આવ્યું. એવા એ પ્રખર શાસનપ્રભાવક આચાર્યદેવને કોટિશઃ વંદન!

સૌજન્ય : શ્રી ૧૦૮ સમવસરણ જૈન તીર્થદર્શન ભવન ટ્રસ્ટ, પાલિતાણા

શ્રી સૂરિમંત્રના અનુપમ સાધક

પ. પૂ. આ. શ્રીમદ્વિજય જયશેખરસૂરીશ્વરજી મ.સા.

સુરતના ધર્મનિષ્ઠ સુશ્રાવક ચિમનભાઈ ઝવેરીનાં ધર્મપત્ની મોતીકોરબહેનની કુશિથી વિ.સં. ૧૯૮૬, જેઠ વ. ૫-ના જયંતીલાલ નામે પુત્રરત્નનો જન્મ થયો. સ્તનપાન કરાવતી વખતે માતાએ કાનમાં ફૂંકેલો 'બેટા! સંયમ એ જ સાર છે'નો મંત્ર, ધર્મસંસ્કારી વાતાવરણ, સચ્ચારિત્રયૂઝામણિ સ્વ. પૂ. આ. શ્રી વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મ.સા.નું વાત્સલ્ય, સકલસંઘહિતેથી સ્વ. પૂ. આ. શ્રી વિજય ભુવનભાનુસૂરીશ્વરજી મ.સા.નાં વૈરાગ્યરસઝરતાં પ્રવચનો, સ્વક્રીય વડીલબંધુ પૂ. મુનિરાજશ્રી ધર્માનંદવિજયજી મ.સા.યની કે જેઓ પાછળથી સહજાનંદી, અધ્યાત્મરસિક, કર્મસાહિત્યમર્મજ્ઞ, વ્યવહારદક્ષ, નિષ્કપટ, સદા સુપ્રસન્ન સ્વ. પૂ. આ. શ્રી વિજય ધર્મજિતસૂ. મ.સા. બન્યા, તેઓની મસ્તીભરી સંયમસાધનાનાં દર્શન તથા જીવલેણ અકસ્માતમાંથી આબાદ બચાવ થવા પર સૌથી જ્યેષ્ઠબંધુ મોહનભાઈની

મળેલી પ્રેરણા.....આ બધાંનો સરવાળો એટલે જયંતીલાલનું વિ.સં. ૨૦૦૮ જેઠ સુદ પાંચમે મુનિ જયશેખરવિજયમાં રૂપાંતરણ. જોતજોતાંમાં વર્ધમાનતપની ૬૨ ઓળી, નૂતન કર્મ સાહિત્ય બંધવિધાન અંતર્ગત મૂળપ્રકૃતિ રસબંધોની સંસ્કૃતમાં ૧૬૦૦૦ શ્લોકપ્રમાણ વૃત્તિ, ગુજરાતીમાં 'કર્મસિદ્ધાંતનું વિજ્ઞાન', મધુર પ્રવચનો દ્વારા ચોમાસાંઓમાં અનેકવિધ શાસનપ્રભાવના.....પૂજ્ય ગુરુદેવોએ કમશઃ ગણિ વગેરે પદથી અલંકૃત કર્યા. વિ.સં. ૨૦૪૪ના દ્વિતીય જેઠ સુદ-૧૦ના કોલ્હાપુર, લક્ષ્મીપુરી મુકામે આચાર્ય પદથી અલંકૃત કરાયા. એ પછી તો તેઓ શ્રી સૂરિમંત્રની સાધનામાં જ જખરા ઓતપ્રોત થઈ ગયેલા. શ્રી સૂરિમંત્રની પાંચે પીઠિકાઓની પાંચથી વધારે વાર તેઓશ્રીએ તપ-જપ દ્વારા સાધના કરી અને શ્રી સૂરિમંત્રની પાંચ પીઠિકાઓની પંચ પ્રસ્થાનની આરાધનાના વિધિની સરળ સંકલના કરી. જેના પ્રભાવે તેઓશ્રીએ શાસનપ્રભાવક ૧૬ અંજનશલાકા-૪૦ પ્રતિષ્ઠા વગેરે અનેક કાર્યો નિર્વિઘ્નરૂપે કરાવેલાં.

જેમના સંસારી પરિવારમાંથી માતા વગેરે ૧૪ પુણ્યાત્માઓ સંયમમાર્ગે સંચર્યા અને જેમના ૨૦ શિષ્ય-પ્રશિષ્યાદિ સંયમ સાધી રહ્યા છે એવા પૂ. ગુરુદેવશ્રી જયશેખરસૂરીશ્વરજી મ.સા.નાં ચરણોમાં અગણિત વંદન.

સૂરિમંત્ર પીઠિકાસાધક, ભરૂચ તીર્થોદ્ધારક

મહાન. ભાષાવિદ્, પ્રકાંડ પંડિત

પૂ. આ.શ્રી વિજયરાજયશસૂરીશ્વરજી મ.

ગગનમંડળમાં વિધવિધ શ્રહો, નક્ષત્રો, તારલાઓ પોતપોતાની શ્રીશોભાથી વિશ્વસૌંદર્ય ધારણ કરી રહ્યાં છે, તેમ જિનશાસનમાં જુદા જુદા સૂરિવરોએ પોતપોતાની રીતે તપ-જપ-આરાધના દ્વારા શાસનસેવા ધારણ કરી છે. એવા એક વિશિષ્ટ સાધક છે પૂ. આ.

શ્રી રાજયશસૂરીશ્વરજી મહારાજ. તેઓશ્રીનો જન્મ નડિયાદ શહેરમાં સં. ૨૦૦૧ના ચૈત્ર વદ ૧૦ના મંગલદિને થયો હતો. પિતા જિનદાસ અને માતા સુભદ્રાના લાડકવાયા સંતાન રમેશભાઈ નાનપણથી જ વૈરાગ્યવૃત્તિ ધરાવતા હતા. ઘરમાં ભૌતિક સુખસાહ્યબીની તમામ અનુકૂળતા હોવા છતાં

રમેશભાઈને સંસારની અસારતા હૃદયમાં વસી ગઈ હતી. પગપાળા દેવદર્શને જવું, ખુલ્લા પગે કોલેજ જવું, પોતાનાં કપડાં પોતે જ ધોવાં-એવી નાની નાની બાબતોમાં તેમના સંસ્કારો વ્યક્ત થતા હતા. આગળ જતાં મુંબઈમાં ઉચ્ચ અભ્યાસ કરવા સાથે પૂ. ગુરુદેવ શ્રી વિજયલબ્ધિસૂરીશ્વરજી મહારાજની સેવા કરવાનો લાભ મળ્યો અને રમેશભાઈને સંયમજીવન સ્વીકારવાની લગની લાગી. સં. ૨૦૨૦ના મહા વદ પાંચમને શુભ દિવસે લાલબાગમાં પૂ. આ. શ્રી વિજયવિક્રમ-સૂરીશ્વરજી મહારાજના સાંનિધ્યમાં ભવતારિણી ભાગવતી દીક્ષા પ્રાપ્ત કરી મુનિ શ્રી રાજયશવિજયજી બન્યા. દીક્ષા ગ્રહણ કરીને પૂજ્યશ્રી પૂ. ગુરુદેવશ્રીની નિશ્રામાં રહીને સ્વાધ્યાય-તપમાં દિનપ્રતિદિન વિકાસ સાધવા માંડ્યા. દીક્ષાના ચોથા વર્ષથી તો પ્રવચનપીઠ સંભાળી અને સમગ્ર ભારતવર્ષમાં એક અચ્છા પ્રવચનકાર તરીકે પ્રસિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરી. તેઓશ્રીની આ અનન્ય કુશળતા જોઈને પૂ. શ્રી વિજયવિક્રમસૂરીશ્વરજી મહારાજ આનંદિત થઈ બોલી ઊઠતા કે, “રાજા મારું રાજ્ય સંભાળશે.” પોતાનું આટલું માન હોવા છતાં મુનિશ્રી રાજયશવિજયજી પૂરેપૂરા વિનમ્ર, વિવેકી, નિખાલસ અને નિઃસ્પૃહી રહેતા. શાસ્ત્રોના અધ્યયનમાં નિમગ્ન રહેતા. જ્યોતિષશાસ્ત્ર અને શિલ્પશાસ્ત્રમાં પૂજ્યશ્રીનું વિશિષ્ટ અને વ્યાપક જ્ઞાન જોઈ સહુ કોઈ આશ્ચર્ય પામતાં, તદુપરાંત, તેઓશ્રીએ અનેક ભાષાઓ પર પ્રભુત્વ પ્રાપ્ત કરીને પોતાની એક પ્રકાંડ પંડિત તરીકેની પ્રતિભા ઉપસાવી હતી. પૂ. ગુરુદેવશ્રી સાથેના બે ભવ્ય છ’રીપાલિત સંઘોમાં વિહાર કરીને પૂજ્યશ્રીએ પોતાનો એક સમર્થ ભાષાવિદ્ તરીકેનો પરિચય આપ્યો હતો. ગુજરાતી, સંસ્કૃત, પ્રાકૃત, હિન્દી, અંગ્રેજી, મરાઠી, રાજસ્થાની આદિ સર્વ ભાષાઓ પર એકસરખું પ્રભુત્વ ધરાવનાર પૂજ્યશ્રી કોઈ વિદ્વાન પ્રોફેસરની અદાથી ઈંગ્લિશમાં લેક્ચર આપી શકે છે.

વળી, એક મહાન તપસ્વી અને સમર્થ આરાધક તરીકે પણ તેઓશ્રીની અનન્ય છાપ છે. સં. ૨૦૪૩માં રાજનગરમાં પૂ. આ. શ્રી વિજયનવીનસૂરીશ્વરજી મહારાજના વરદ હસ્તે પૂજ્યશ્રીને આચાર્ય પદે આરૂઢ કરવામાં આવ્યા. ત્યારથી પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયરાજયશસૂરીશ્વરજી મહારાજ વિવિધ શાસન-પ્રભાવના દ્વારા લાખો ભાવિકોનાં હૃદયે સ્થાન પામી ચૂક્યા છે. તેઓશ્રી પર ગુરુકૃપાની અમીધારા અહોનિશ વરસતી રહે છે, જેને લીધે પૂજ્યશ્રી ભરૂચ તીર્થોદ્ધારનું કાર્ય સફળતાથી પૂર્ણ કરી શક્યા છે. એ મહાન તપસ્વીને કોટિ કોટિ વંદના!

પૂ.આ.શ્રી ચંદ્રાનન સાગરસૂરિજી મ.સા.

કમ ઉંમરે જો લોગ સફલતા કે સબ સે ઝુંચે શિખર કો હાસિલ કરતે हैं उन्हें साधना भी बहुत ज्यादा करनी पड़ती है। लेकिन उस शिखर पर बने रहने के लिए उससे भी कई गुना ज्यादा तपस्या के लिए खुद को समर्पित करना होता है। आचार्य चंद्रानन सागर सूरिश्चर महाराज को ऐसा ही सबसे ऊंचा शिखर हासिल है जिन्होंने साधना, तपस्या और धर्म के मुश्किल मार्ग को आम आदमी के लिए आसान बनाने की कोशिशों को नई दिशा दी है। साथ ही सामाजिक, शैक्षणिक, सांस्कृतिक कार्यों को आगे बढ़ाने में अपना महत्वपूर्ण योगदान दे रहे हैं। वे औरों की तरह सिर्फ जीवन का धर्म और धर्म का मर्म बताने के साथ ही पवित्रता से परिपूर्ण कर्म का मार्ग ही नहीं बताते बल्कि सामाजिक और शैक्षणिक क्षेत्र में क्रांतिकारी परिवर्तन का रास्ता दिखाते हैं। शिक्षा के लिए उनका गजब समर्पण है। आध्यात्मिक चेतना के साथ-साथ शैक्षणिक क्रांति उनकी प्रेरणा का महत्वपूर्ण हिस्सा देखी गई है। जितने धार्मिक और सामाजिक कार्य उनके खाते में दर्ज हैं उतनी ही शैक्षणिक विकास की कोशिशें भी आचार्य चंद्रानन सागर सूरिश्चर महाराज के कार्यों का हिस्सा रही हैं। आज के संतों में आचार्य चंद्रानन सागर सूरिश्चर महाराज शिक्षा के विकास के सबसे महत्वपूर्ण हस्ताक्षर के रूप में देखे जाते हैं।

ગુજરાત કે સૌરાષ્ટ્ર ઇલાકે કે આદરિયાણા મેં વિક્રમ સંવત ૨૦૧૫ કો ભાદરવા સુદ ૧ કો જન્મે આચાર્ય ચંદ્રાનન સાગર સૂરિશ્ચર મહારાજ કા દીક્ષા સંસ્કાર રાજસ્થાન કે ગોડવાડ કી ધરતી પર પાલી જિલે કે ફાલના મેં વિક્રમ સંવત ૨૦૨૭ કે જેઠ વદ ૧૧ કો ૧૭ જૂવ ૧૯૭૧ કો શનિવાર કે દિન હુઆ। છોટી સી ઉમ્ર મેં સાધુ કા

चोला पहनकर बीते ३५ वर्षों से जनसेवामें जुटे आचार्य चंद्रानन सागर धर्म के मर्म को समझाने के साथ ही शिक्षा के विकास में अपने योगदान के अलावा जन-जन को पढ़-लिखकर जीवनका मर्म समझा रहे हैं। बीते ३५ सालों में राजस्थान, गुजरात, महाराष्ट्र, कर्नाटक, तमिलनाडु और आंध्र प्रदेश की धरती पर करीब डेढ़ लाख से ज्यादा पदयात्रा कर चुके आचार्य चंद्रानन सागर सूरिश्चर महाराज जहाँ भी गए वहाँ सत्कर्म की शिक्षा देने के साथ ही जरूरतमंद वर्ग की सहायता करके उनका जीवन स्तर उठाने की कोशिश उनका पहला उद्देश्य रहा। अपनी इन्हीं कोशिशों के तहत बीते ३५ सालों में आचार्य चंद्रानन सागर सूरिश्चर महाराज १० हजार से ज्यादा जरूरतमंद परिवारों के बच्चों को रोजगार दिलाने का काम कर चुके हैं। कमजोर वर्ग के परिवारों के प्रतिभाशाली छात्रों की उच्च शिक्षा के लिए हाल ही में शुरू हुआ उनका अभियान अब तक पांच सौ से ज्यादा युवक-युवतीओं को सहयोग कर चुका है।

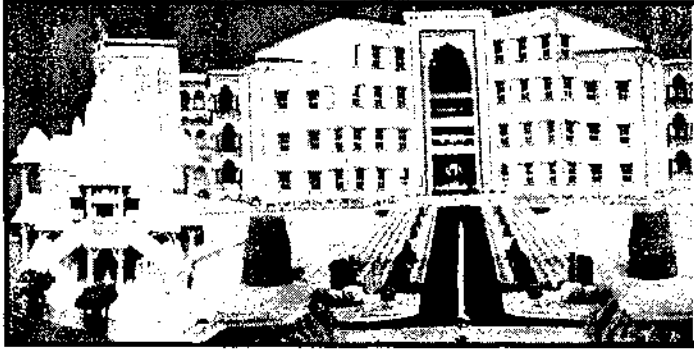
शिक्षा का क्षेत्र आचार्य चंद्रानन सागर सूरिश्चर महाराज का सबसे प्रिय विषय रहा है। राजस्थान, गुजरात, कर्नाटक, तमिलनाडु और महाराष्ट्र में आचार्य की प्रेरणा से बीस से ज्यादा शैक्षणिक संस्थाएँ संचालित हैं। इनमें से १० संस्थाएँ स्कूल, कॉलेज और छात्रावास का एक साथ संचालन करती हैं। आचार्य चंद्रानन मानते हैं कि शिक्षा के बिना सर्व कल्याण की कोशिशों को नयी दिशा नहीं दी जा सकती साथ ही विकास की गति को भी तेज नहीं किया जा सकता। यही कारण है कि आचार्य चंद्रानन सागर सूरिश्चर महाराज का विशेष ध्यान सिर्फ शिक्षा की तरफ है। उनकी कोशिशों से मुंबई में एक अत्याधुनिक कॉलेज और स्कूल का सपना आकार ले रहा है तो लोनावला में एक कॉलेज, एक स्कूल और एक छात्रावास के निर्माण की प्रक्रिया शुरू हो चुकी है। आचार्य चंद्रानन अगर आज के संतों में सबसे क्रांतिकारी संत के रूप में विख्यात हैं तो

इसकी एकमात्र वजह यही है कि वे जीवन में धर्म और तपस्या कोजितना महत्व देते हैं, शिक्षा को भी उसी की बराबरी में मानते हैं क्योंकि उनकी राय में—‘शिक्षा एकमात्र साधन है जिसके जरिए धर्म के मर्म और जीवन के धर्म को आसानी से समझा जा सकता है।’

बीते दस वर्षों का हिसाब लगाया जाए तो आचार्य चंद्रानन सागर सूरिश्चर महाराज की कोशिशों से स्थापित एवं उनके श्रद्धालुओं द्वारा संचालित विभिन्न संस्थाओं द्वारा पांच लाख से ज्यादा जरूरतमंद लोगों को शिक्षा, चिकित्सा एवं सामाजिक विकास की सुविधाएँ उपलब्ध कराने के अलावा ५० लाख से ज्यादा पशुओं के जीवन को बचाने की कोशिशों की गई हैं। राजस्थान ही नहीं गुजरात, महाराष्ट्र और दक्षिण भारत की गौशालाएँ इस बात की गवाह हैं कि आचार्य चंद्रानन सागर सूरिश्चर महाराज ने पशु कल्याण के कितने मजबूत काम किए हैं। राजस्थान के सुमेरपुर में विशाल भगवान महावीर चिकित्सालय के आधुनिकीकरण एवं विस्तार का कार्य आचार्य चंद्रानन सागर सूरिश्चर महाराज की कोशिशों से लगातार विकसीत हो रहा है तो कर्नाटक के मैसूर में पांच एकड़ जमीन पर महावीर दर्शन अस्पताल हाल ही में शुरू हुआ है। पोलियो शिबिर, नेत्र चिकित्सा शिबिर एवं दंत चिकित्सा शिबिर सहित जरूरतमंद वर्ग के लोगों के लिए हर इलाज मुफ्त में करने की प्रेरणा उन्होंने चेन्नई के युवाओं को दी तो यह आदेश उन्होंने एक यज्ञ की तरह स्वीकारा और सन २०० से यह सेवाकार्य लगातार चल रहा है। चेन्नई, बेंगलोर, मुंबई, मैसूर, पालीताणा, अमदावाद, सुमेरपुर और विभिन्न स्थानों पर चिकित्सा ट्रस्ट आचार्य के सान्निध्य में संचालित हो रहे हैं। जहाँ लाखों लोगों को हर साल मुफ्त एवं रियायती दरों पर चिकित्सा सुविधाएँ हासिल हैं। युवा वर्ग में आचार्य चंद्रानन सबसे ज्यादा लोकप्रिय संतों में शिखर पर हैं और शिखर की मजबूरी यह है कि कोई एक ही रह सकता है। आचार्य चंद्रानन उस शिखर पर बिराजमान हैं तो

અસકી પીછે અનકી યુવાઓં મેં લોકપ્રિયતા, શિક્ષા કે પ્રતિ સમર્પણ ઓર ધર્મ કી ધારા કો આગે બઢાને કી કોશિશોં કા કમાલ હી અસલી કારણ માના જા સકતા હૈ।

પૂજ્યશ્રી કા વિશિષ્ટ આયોજન

અજ્યુકેશન ક્ષેત્રમેં અક અદ્ભુત નજરાણા જૈસી સંસ્કાર કે સાથ શિક્ષાકા નયા પૈગામ દેવે જૈસી અઘતન રેસીડેન્સી સર્વસુવિધાયુક્ત સ્કુલ વિદ્યાપીઠ જહાં બચ્ચોંકો સંસ્કાર, સંસ્કૃતિકે સાથ ઁચ્ચશિક્ષાકા જ્ઞાન પ્રાપ્ત હોગા। જિનશાસન કી પાવનીય સંસ્કૃતિ, સંસ્કાર, સદાચારકી ધ્વજા લહેરાવે વૈસા ભવ્ય ગુરુકુલ, વિશ્વકે ચૌક મેં ક્ષઢે રહે વૈસે નવયુવાનોં કો ઁચ્ચ શિક્ષા હેતુ ભવ્ય કૉલેજ કા ભી નિર્માણ। નયનરમ્ય શ્રી નવગ્રહયુક્ત શ્રી નાકોઢા પાર્શ્વનાથ પ્રભુ કા આલિશાન જિનાલય, નાકોઢા ભૈરવ દેવ અવં શ્રી માં ભગવતી પદ્માવતી માતા આદિ કા મંદિર।

પૂ. ઢાઢા ગુરુદેવશ્રી ઢર્શનસાગરજી ગુરુદેવ કા ભવ્ય ગુરુ મંદિર, આલિશાન ૮૦ કમરોં યુક્ત સર્વ સુવિધા સમ્પન્ન વિશાલ ઢર્મશાલા, ભોજનાલય, પૂજ્ય સાધુ-સાધ્વીજી ભગવંતોંકે ઁપાશ્રય, વિશાલ પુસ્તકાલય, જ્ઞાન ભણ્ઢાર, લાયબ્રેરી, વિશાલતમ હોલ, સભાભવન, શીતલ જલ પ્યાઁઁ હોસ્પિટલ આદિ કા ંતિહાસિક નિર્માણ કાર્ય ર૫ અકઢ ભૂમિસ્વણ્ઢ પર શીઘ્રગતિસે ચાલુ હો ગયા હૈ।

સૌજન્ય : પૂ.સા.શ્રી કલ્પિતાશ્રીજી મ., સા.શ્રી ચારુતાશ્રીજી મ. (વેન મ.)કી પ્રેરણાસે નિત્યચંઢ્ર ઢર્શન જૈન ઢર્મશાલા, પાલિતાણા

પ્રાકૃત-સાહિત્ય વિશારઢ, કર્મસાહિત્યના અનેક ગ્રંથોના રચયિતા, તપોભૂર્તિ : ગ્રંથકાર

પૂ.આ.શ્રી વિજયવીરશેખરસૂરીશ્વરજી મ.સા.

જન્મ : વિ.સં. ૧૯૯૪,
ચૌ.સુ-૧૨, સોમવાર,
તા. ૧૧-૪-૧૯ુ૮,
નવાગામ-હાલાર

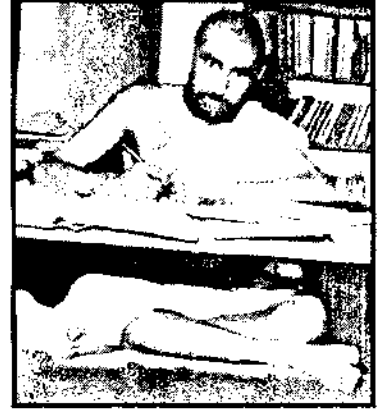
ઢીક્ષા : વિ.સં. ૨૦૧૧,
મહાસુઢ-૧૦ બુધવાર,
તા. ૨-૨-૧૯૫૫,
ઢાઢર, મુંબઈ

વડી ઢીક્ષા : વિ.સં.
૨૦૧૧, વૈશાખ સુઢ-ુ, ગુરુવાર
તા. ૨૮-૪-૧૯૫૫, પૂના-મહારાષ્ટ્ર

ગણિપઢવી : વિ.સં. ૨૦૪૧, જ્યે.સુ.૧૦ બુધવાર,
તા. ૨૯-૫-૧૯૮૫, પાલડી-રાજસ્થાન

પંચાસપઢવી : વિ.સં. ૨૦૪૪, ફાગણ વઢ-ુ રવિવાર,
તા. ૢ-ુ-૧૯૮૮, શંખેશ્વરતીર્થ-ગુજરાત

આચાર્યપઢવી : વિ.સં. ૨૦૪ૢ, ફાગણ સુઢ-૧૧, બુધવાર,
તા. ુ-ુ-૧૯૯૦, ડોળિયા, સૌરાષ્ટ્ર

પૂ. આ. શ્રી વિજયવીરશેખરસૂરીશ્વરજી મહારાજ પૂજ્યપાઢ આચાર્યઢેવ શ્રી વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજના સમુઢાયમાં તેજસ્વી તપસ્વી છે. પૂજ્યશ્રીનો જન્મ મોસાણ, હાલારના નવાગામે સં. ૧૯૯૪ના ચૈત્ર સુઢ ૧૨ને શુભ ઢિવસે સોમવાર, તા. ૧૧-૪-૧૯ુ૮ના રોજ ચોથા પહોરમાં માતા જોમાબહેનની રત્નકુક્ષિએ થયો હતો. તેઓશ્રીનું સંસારી નામ વીરચંઢ હતું. કુટુંબના ધાર્મિક સંસ્કારો પૂર્વભવની પુણ્યસિઢ્ધિ અને પૂજ્યોના પારસસ્પર્શ સમા સમાગમે ભાઈ વીરચંઢની ભાવના વૈરાગ્યવાસિત થઈ અને આગણ જતાં, તેઓ ઢીક્ષાની ભાવનાવાળા થયા. ૧ુ વર્ષની ભરયુવાન વયે સિઢ્ઢાંતમહોઢધિ પૂ. આ. શ્રી વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજની નિશ્રામાં તેમના જ વરઢ હસ્તે બુધવાર તા. ૨-૨-૧૯૫૫ વિ.સં. ૨૦૧૧ના મહા સુઢ ૧૦ના ઢાઢર-જ્ઞાનમંઢિરમાં ઢીક્ષા અને વિ.સં. ૨૦૧૧ વૈશાખ સુઢ-ુ ગુરુવાર તા. ૨૮-૪-૧૯૫૫ના પૂના (મહારાષ્ટ્ર)માં વડીઢીક્ષા અંગીકાર કરીને વીરચંઢભાઈ મુનિશ્રી

વીરશેખરવિજયજી બન્યા. પૂજ્યોની પરમ કૃપાથી સિદ્ધહેમ સંસ્કૃત-પ્રાકૃત વ્યાકરણ, કાવ્ય-ન્યાય આગમાદિ ગ્રંથોનો ગહન અભ્યાસ કરીને દીક્ષાનાં પાંચ છ વર્ષ બાદ કર્મસાહિત્યમાં પ્રવેશ કર્યો.

અને દીક્ષાના અગ્યારમા વર્ષે વિ.સં. ૨૦૨૨ની સાલમાં પંદર હજાર શ્લોક પ્રમાણ બંધવિધાન મૂળગ્રંથ પૂર્ણ કરેલ. વિ.સં. ૨૦૨૨ સન ૧૯૬૬માં પૂજ્યપાદ આ.ભ. શ્રીમદ્વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મ.ની નિશ્રામાં અમદાવાદમાં વિશાળ કુંકમપત્રિકા અનેકવિધ પત્રિકાઓ અને પુસ્તિકાઓ અને અનેક દૈનિકપત્રોમાં અનેકવિધ જાહેરાતો દ્વારા વિરાટ-માનવ મહેરામણ સાથે અનેકાનેક સાંબેલા વગેરેની સજાવટપૂર્વક ભવ્યાતિભવ્ય વરઘોડામાં હાથીની અંબાડીમાં ૨ ગ્રંથરત્નોને પધારવા પૂર્વક પ્રાયઃ કરીને સિદ્ધરાજ જયસિંહે સિદ્ધહેમ વ્યાકરણનો દબદબાપૂર્વકનો જે વરઘોડો કાઢેલ તે પછી સૌથી પ્રથમ આવો દબદબાપૂર્વકનો ભવ્યાતિભવ્ય વરઘોડો હોવો જોઈએ. અને આ જ બે પુસ્તકના પ્રકાશન નિમિત્તે પ્રકાશન હાઈસ્કૂલમાં મોટા પાયા પર પ્રાચીન અને અર્વાચીન જૈન સાહિત્યનો વિવિધ સામગ્રી સાથે જુદા જુદા વિષયોનો વિભાગવાર તેમની સમજૂતી આપતા લખાણ સાથે તો બધા જ રૂમો ભરીને ભવ્ય અને વિરાટ પ્રદર્શન અને પ્રકાશ હાઈસ્કૂલના વિશાળ પ્રાંગણમાં સુશોભિત ભવ્ય વિશાળ મંડપમાં દરેક સમુદાયના સાધુ સાધ્વી સાથે ચતુર્વિધ સંઘની ઘણી મોટી હાજરીમાં અનેક પ્રકારના કાર્યક્રમો સાથે બે ગ્રંથરત્નોનું વિમોચન કરવામાં આવેલ, જેના કારણે સામાન્ય જનતા અને બુદ્ધિજીવી લોકો જૈન સાહિત્ય તરફ આકર્ષિત અને પ્રભાવિત થયેલ. ત્યારબાદ ક્રમે કરીને બંધવિધાન મહાશાસ્ત્રના સટીક વોલ્યુમનું ૧૫ ભાગમાં સંપૂર્ણ પ્રકાશન થયેલ. સચ્ચારિત્ર ચૂડામણિ, કર્મસાહિત્યનિપુણમતિ પૂ. આ. શ્રી વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજના માર્ગદર્શન મુજબ વિશાળકાય બંધવિધાન પંદર ગ્રંથોના મૂળ ગ્રંથકાર, સ્વોપજ સત્તાવિધાન ગ્રંથકાર અનેક વિદ્વાન મુનિવરોને પ્રાકૃત વ્યાકરણનો અભ્યાસ કરાવનાર, જ્ઞાની સાથે ૨૧-૨૫-૩૬ જેવા ઉપવાસની દીર્ઘ તપશ્ચર્યા કરનાર, વડીલોની ભક્તિ, વિનય, વૈયાવચ્ચવાળા મુનિશ્રી વીરશેખરવિજયજી મહારાજને ૨૭૦ વર્ષમાનતપની ઓળીના સમારાધક પૂ. આ. શ્રી વિજયરાજતિલકસૂરીશ્વરજી મહારાજની તારક નિશ્રામાં પાલડી-રાજસ્થાનમાં સં. ૨૦૪૧ના જેઠ સુદ ૧૦ને બુધવારે તા. ૨૯-૫-૧૯૮૫ના શુભ દિવસે ગણિપદ અને વિ.સં. ૨૦૪૪ના ફાગણ વદ અને

રવિવારે તા. ૬-૩-૧૯૮૮ના શુભ દિવસે, ગત ચોવીશીના નવમા શ્રી દામોદર જિનના સમયમાં અષાઢી શ્રાવકે બનાવેલા શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથસ્વામીનાં પ્રતિમાજીથી પાવન તીર્થમાં, પંન્યાસપદથી વિભૂષિત થયા.

ત્યારબાદ પૂ. પંન્યાસપ્રવરશ્રીના વરદ હસ્તે અનેકવિધ શાસનપ્રભાવના થઈ. શાહ દેવશી મેઘજી પેથડ પરિવારના આ પનોતા પુત્રને પગલે પગલે પરિવારમાંથી પણ ઘણી દીક્ષાઓ થઈ. પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં ઉપધાન, ઓળી વગેરે તપો, પ્રતિષ્ઠા-અંજનશલાકા આદિ મહોત્સવો, છ'રીપાલિત સંઘો આદિ મહાન કાર્યો થયાં. ૩૫ વર્ષના દીક્ષાપર્યાયમાં તેઓશ્રીએ મહાન પ્રભાવનાઓ કરીને જૈનધર્મનો જ્યજ્યકાર પ્રવર્તાવ્યો. પરિણામે, ૮૪ વર્ષના દીર્ઘાયુથી ગચ્છાધિપતિ શ્રીમદ્ વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજની આજ્ઞાને અનુવર્તીને, તેઓશ્રીની જ તારક નિશ્રામાં, ૩૦મી અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ પ્રસંગે, વિ.સં. ૨૦૪૬ના ફાગણ સુદ ૧૧ ને બુધવારે તા. ૭-૩-૧૯૮૦ના શુભ દિવસે શ્રી નેમીશ્વર તીર્થ (ડોળિયા)ના પ્રાંગણમાં આચાર્યપદે આરૂઢ કરવામાં આવ્યા. પ. પૂ. આ.ભ. શ્રીમદ્વિજય વીરશેખર સૂરીશ્વર (ત્યારે પંન્યાસ) મહારાજે એકલા હાથે શરૂઆતથી અંત સુધીની જાતમહેનત કરી પીંડવાડામાં ૩૬-૪૫ છોડનું ઉજ્જમાણું ૪૫ આગમનો ભવ્ય વરઘોડો અનેક પૂજનો સહિત અષ્ટાક્ષિકા મહોત્સવપૂર્વક તેઓશ્રીની જ નિશ્રામાં વિ.સં. ૨૦૪૩માં ૨૨ ગ્રંથરત્નોનું પ્રકાશન (વિમોચન) કરેલ. તેવી જ રીતે તેમણે જ એકલા હાથે જાત મહેનત કરીને તૈયાર કરેલ 'સત્તાવિહાણ તત્ત્વતરપયડિસ' વગેરે પુસ્તકો અને ૧ થી ૬ કર્મગ્રંથના ૧૦ પ્રકારના પુસ્તકોનું વિ.સં. ૨૦૫૩માં શ્રીપાલનગરમાં તેઓશ્રીની જ નિશ્રામાં એક સાથે જ ઉદ્ઘાટન થયેલ. તેમ જ હમણાં પણ વિ.સં. ૨૦૬૪માં પુનર્મુદ્રણ ૨૧ ગ્રંથરત્નો પોષ મહિનામાં પ્રકાશિત કર્યા અને બાકીના પણ ગ્રંથરત્નોનું પણ ટૂંક સમયમાં આજ સાલમાં પ્રકાશન થવાની સંભાવના છે. પૂજ્ય આચાર્યશ્રી વિજયવીરશેખરસૂરીશ્વરજી મહારાજ નિરામય દીર્ઘાયુષ્ય પામીને અનેકવિધ શાસનપ્રભાવક કાર્યો કરતા રહો એ જ અભ્યર્થના! અને પૂજ્યશ્રીનાં ચરણારવિંદમાં કોટિ કોટિ વંદના!

સૌજન્ય : રિદ્ધિ પ્રતાપરાય એચ. શાહ, હસ્તે લલિતાબેન, ભાવિકાબેન ભંડારિયાવાળા હાલ-વિરાટ (ઈસ્ટ)

ઉન્નતિ-ખ્યાતિ અશોકભાઈ હ. અસ્મિતાબેન .
(ખોપાળાવાળા) હાલ-વિરાટ (ઈસ્ટ)

• શાસ્ત્રોરૂપી તીર્થના ઉદ્ધારક, મહાન સંશોધક અને
વિરલ શ્રુતોપાસક

આગમપ્રજ્ઞ મુનિશ્રી જંબૂવિજયજી મહારાજ

વર્તમાન યુગમાં કઠિન શાસ્ત્રીય ગ્રંથોનું સંશોધન, અમૂલ્ય હસ્તપ્રતોનું સંરક્ષણ અને અખંડ અને અવિરત શ્રુતોપાસનાના આદર્શસમા દર્શનપ્રભાવક, શ્રુતસ્થવિર, તત્ત્વજ્ઞ મુનિરાજશ્રી જંબૂવિજયજી મહારાજ કાળધર્મ પામતા ભારતીય સાહિત્ય અને સંસ્કૃતિને દાર્શનિક જ્યોતિર્ધરની ખોટ પડી છે. આજના યુગમાં એમની શ્રુતોપાસના અને સંયમજીવનની આરાધના દૃષ્ટાંતરૂપ ગણાતી હતી, તો એની સાથોસાથ જીવદયા, સાધર્મિક ભક્તિ અને ગરીબ તરફની સંવેદનાનો ધબકાર એમનું હૃદય સતત અનુભવતું હતું. તેઓશ્રી સાધુ તરીકે, સંશોધક તરીકે અને સર્વકોઈના કલ્યાણને ઈચ્છનાર તરીકે સર્વત્ર આદર પામ્યા. ૮૭ વર્ષે પણ એમની પ્રાચીન ગ્રંથોની ઉપાસના અને એના ગહન મર્મનું નિરૂપણ એટલું જ અપ્રમત્તભાવે ચાલું રહ્યું. એમના પિતા સુશ્રાવક શ્રી ભોગીલાલભાઈ તે મુનિ ભુવનવિજયજી મહારાજે મુનિ જંબૂવિજય મ.નું સુંદર ઘર કર્યું.

ચોથા સૈકામાં થયેલા જૈનાચાર્ય મલ્લવાદિ શ્રમણે બાર પ્રકારના દાર્શનિક મંતવ્યોની વિશેષતા અને મર્યાદા દર્શાવીને અંતે એ સર્વને સમાવી લેતા અનેકાંતવાદની ચર્ચા કરી છે. આ ગ્રંથની મૂળ હસ્તપ્રત નહોતી મળતી, પરંતુ એના પર લખાયેલી ટીકાઓને આધારે ધર્મ અને તત્ત્વજ્ઞાનના અભ્યાસીઓને મુનિરાજ જંબૂવિજયજી પાસેથી એક અપૂર્વ અને અપ્રાપ્ય ગ્રંથ ઉપલબ્ધ થયો. વીસ-વીસ વર્ષ સુધી અખૂટ ઘેર્યથી એમણે આનું સંશોધનકાર્ય કર્યું અને જરૂર ઊભી થતાં 'ભોટ' નામની પ્રાચીન તિબેટી ભાષા અને લિપિનો પણ અભ્યાસ કર્યો. આમ સંશોધન જે ભાષાની પારંગતતા માગે તે ભાષામાં મુનિરાજશ્રી પારંગત થઈ જતા હતા. ફ્રેન્ચ, અંગ્રેજી, જર્મન, જાપાનીઝ, સિંહાલી, પાલી અને તિબેટીયન ભાષામાં તેઓ નિપુણ હતા. વળી જ્ઞાનોપાસના

સતત ચાલતી રહે તે માટે તોઓ મુખ્યત્વે કોઈ નાના ગામમાં ચાતુર્માસ કરતા, જેથી સાધુજીવનનું નિરતિયાર સંયમજીવન ગાળવાની સાથોસાથ તેઓનું શાસ્ત્ર અધ્યયન અને સંપાદનનું કાર્ય નિર્વિઘ્ને ચાલ્યા કરે. તેઓશ્રીના દર્શને જનારને એમની આસપાસ પ્રાચીન ગ્રંથોની હસ્તપ્રતો જોવા મળે.

જાપાન, ઈંગ્લેન્ડ, જર્મનીમાં પ્રાચીન ભારતીય શાસ્ત્રો વિશે સંશોધન કરનારી ઘણી વ્યક્તિઓ એમની પાસે આવતી અને દિવસોના દિવસો સુધી એમની સાથે રહીને એમના પાંડિત્ય અને પાવનત્વ બંનેનો અનુભવ કરતી. આગમ પ્રભાકર મુનિરાજશ્રી પુણ્યવિજયજી મહારાજે આગમ સંશોધનના મહાકાર્ય દ્વારા ઉત્તમ ગ્રંથો આપ્યા હતા, તે પરંપરાને મુનિરાજશ્રી જંબૂવિજયજીએ એક વધુ ઊંચા સોપાને પહોંચાડી. 'અનુયોગદ્વાર' સૂત્ર જેવો આગમનો ઉકેલવાની ચાવી સમો ગ્રંથ એમણે સંપાદિત કર્યો, તો હરિભદ્રસૂરિની કૃતિ 'ધર્મબિંદુ'નું સંપાદન કર્યું. કણાદના વૈશેષિક સૂત્રોના અર્વાચીન પાઠ સામે તેમણે પ્રાચીન પાઠ શોધી આપ્યા, સંશોધન માટેનો શ્રમ, ચીવટ, ખંત એ બધું તો હતું, પરંતુ એમની પાસે એક ત્રીજી આંખ હતી જે સંશોધન સમયે મૂળ ગ્રંથના મર્મને કે એની ખૂટતી કડીને ઉજાગર કરી આપતી.

વિપુલ હસ્તપ્રતો ધરાવતા જૈન ગ્રંથભંડારોમાં રહેલા જ્ઞાનવારસાની સાચવણી માટે એમણે અપ્રતિમ પ્રયાસો કર્યા. વિશ્વપ્રસિદ્ધ જેસલમેરના જ્ઞાનભંડારને વ્યવસ્થિત કરવા માટે રાજસ્થાનના રણપ્રદેશની કારમી ગરમી અને ફૂંકાતી લૂ વચ્ચે ના ગ્રંથભંડારને વ્યવસ્થિત કર્યો અને એ રીતે ભારતના જ્ઞાનવારસાને જાળવવાનું કાર્ય કર્યું. એ જ રીતે લીંમડી, ખંભાત, પાટણ, પૂણે જેવાં સ્થળોએ રહીને એમણે માઈક્રો ફિલ્મીંગ કે ઝેરોક્ષ દ્વારા એ જ્ઞાનસમૃદ્ધિને સુરક્ષિત કરી લીધી.

ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ જૈનોલોજીએ બ્રિટિશ લાઈબ્રેરીમાં રહેલી ૧૫૦૦ મૂલ્યવાન હસ્તપ્રતોનું કેટલોગ કર્યું ત્યારે જૈન ધર્મની તમામ સંપ્રદાયના અગ્રણીઓએ એક અવાજે કહ્યું કે આની પ્રસ્તાવના (ફોરવર્ડ) લખવા માટે સૌથી યોગ્ય અધિકારી મુનિરાજ જંબૂવિજયજી મહારાજ છે અને તેઓએ વિદેશમાં રહેલી જૈન હસ્તપ્રતના કાર્ય માટેનું સુંદર માર્ગદર્શન પૂરું પાડ્યું.

આવા દર્શનપ્રભાવક અને શ્રુતસ્થવિર, જીવદયા અને કરુણાના જીવંત પ્રતીક અને આ યુગમાં અનેક શ્રુતસુકૃતો કરનાર મુનિરાજશ્રી જંબૂવિજયજી મહારાજ એમના જ્ઞાન અને ધર્મના સાધનામય જીવનથી એક એવું ઊર્ધ્વ શિખર રચી ગયા છે કે જે ભવિષ્યના ધર્મપુરુષો અને વિદ્વાપુરુષો માટે ઊર્ધ્વ આદર્શરૂપ બની રહેશે.

આલોખન : ડૉ. કુમારપાળ દેસાઈ

શાસ્ત્રસાહિત્યના સમર્થ સંપાદકો : સમકાલીન સર્જક સૂરિવરો

પૂર્વપુરુષોએ આપેલા અણમોલ શાસ્ત્રવારસાના સંરક્ષણ અને સંવર્ધનની ગંભીર જવાબદારી આજની પેઢીના શિરે છે. અનેક ખ્યાતનામ સંસ્થાઓ અને સંઘો ગ્રન્થ-પ્રકાશનના ક્ષેત્રે કાર્યરત છે. ટકાઉ કાગળો ઉપર શુદ્ધ હસ્તપ્રતો તૈયાર કરી પ્રાચીન શાસ્ત્રવારસાને નવું દીર્ઘ જીવન આપવાનું પણ ખૂબ જરૂરી છે, તો પ્રાચીન લિપિમાં લખાયેલ હસ્તપ્રતોને ઉકેલી તેની પ્રેસકોપી તૈયાર કરવાનું કાર્ય પણ ખૂબ ખંત અને ચીવટ માંગી લે છે. અનેક હસ્તપ્રતોનો આધાર લઈને શુદ્ધ પાઠોવાળી સંપાદિત નકલ તૈયાર કરવાનું કાર્ય ખૂબ કઠિન છે. આજે અનેક મહાત્માઓ આવી કઠિન કાર્યવાહી પણ ખૂબ ઉત્સાહથી કરી રહ્યા છે. કઠિન ગ્રન્થોના સરળ ભાવાનુવાદ, ભાષાન્તર કે સંપાદનનાં કાર્યો આજે સુંદર ચાલે છે, તો પ્રાકૃત, સંસ્કૃત અને ગુજરાતી ભાષામાં શાસ્ત્રસંગત અભિનવ ગ્રન્થોની રચનાનું કાર્ય પણ ક્યાંક ક્યાંક ઠીક પ્રમાણમાં થઈ રહ્યું છે, તે પણ ખૂબ ઉત્સાહજનક છે.

૭ વર્ષ ૩ માસ અને ૨૧ દિવસની ઉંમરે દીક્ષિત થઈ ૭૯ વર્ષ સંયમજીવનના ધારક, ૮૭ વર્ષના દીર્ઘાયુષી, અગણિત આદર્શોના આદમ

**પૂ. ગચ્છાધિપતિ આચાર્ય શ્રી
સૂર્યોદયસાગરસૂરીશ્વરજી મ.સા.**

ગુજરાત-અમદાવાદ પાસે કાપડના વ્યાપારીઓના નામથી વસેલું કર્પટવાણિજ્ય..જે આજે કપડવંજના નામથી ઓળખાય છે. એક સમયે કાપડના વ્યાપારનું આ મથક હતું. તેમ જૈનોના ઇતિહાસમાં આ ગામનો ઉલ્લેખ વખતો વખત થયો છે. જૈન સંપ્રદાયની શ્વેતામ્બર પરંપરામાં ૪૫ આગમનું મૂલ્ય છે તે આગમો ઉપર ટીકા રચવાનું ભગીરથ કાર્ય સૈકાઓ પૂર્વે આચાર્ય શ્રી અભયદેવસૂરિ મ. જે આ ગામમાં પૂર્ણ કરેલું. વળી પાલિતાણા જૈન તીર્થની તળેટીમાં સર્વપ્રથમવાર જૈમ આગમોને મારબલ ઉપર કોતરાવી આગમોનો ઉદ્ધાર કરનાર આગમોદ્ધારક આ. સાગરાનંદસૂરિ

મ. આ કપડવંજના જ પનોતા પુત્ર હતા. તો આગમો વિશે સુંદર સંશોધન કાર્ય કરનાર પૂ. પુણ્યવિજયજી મ. પણ આ કપડવંજના જ હતા. જૈન સાહિત્યના આવા પ્રખર સાક્ષરોથી કપડવંજ ઐતિહાસિક ગૌરવ ધરાવે છે. આજે આ કપડવંજ એક નવો ગૌરવતા જ ધારણ કરી રહ્યો છે.

સં. ૧૯૮૦ના ફા. સુ. ૧૨ના દિવસે ચંદુભાઈ અને માતા ચંદનબેનને ત્યાં એક ચંદ્રસ્વપ્નસૂચિત બાળક અવતર્યો. સુંદર ચહેરાથી હસુ હસુ થતા આ બાળકનું નામ હસમુખ પાડવામાં આવ્યું. આજ દિવસે સંયમ-દીક્ષાના ભાવ સાથે ચંદુભાઈએ પત્ની ચંદનબેન પાસે દીક્ષા લેવાની અનુમતિ માંગી... ત્યારે પત્નીએ કહ્યું.....“આ દીકરાને સંસારમાં નાંખી તમો છટકવા માંગો છો? દીકરાને ૭ વર્ષનો થવા દો. આપણે ત્રણેય દીક્ષા લઈશું.” બસ...આ વાતને ૭ વર્ષ થતાં જ ત્રણેય સંકલ્પ મુજબ દીક્ષા લેવા નીકળ્યા. અલબત્ત આ બાળકે ૫ વર્ષની ઉંમરથી ચૌવિહાર (સૂર્યાસ્ત બાદ બીજા દિવસના સૂર્યોદયની ૪૮ મિનિટ સુધી આહાર-પાણીના ત્યાગરૂપ એક વ્રત) કરવા માંડેલા અને દીક્ષા લેવાના અનેક ભાવો સાથે પ્રભુપૂજા, ગુરુવંદન આદિ સાધના કરતાં ત્રણ માસ યાત્રાદિ કરી અમદાવાદ પૂ. સાગરજી મ. વિદ્યાશાળામાં બિરાજેલ ત્યાં આવ્યા અને દીક્ષા માટે વિનંતી કરી. પૂજ્યપાદશ્રીએ કાયદાકીય ગૂંચવણમાં ન ફસાવાય તે રીતે સં. ૧૯૮૭ અ.સુ.પના પ્રાતઃ

માતા ચંદનબેનની દીક્ષા કરી. બપોરે વિજય મુહૂર્તે પિતા ચંદુભાઈની દીક્ષા થઈ...બાળક હસમુખ મટી મુનિ સૂર્યોદયસાગરરૂપે બાળમુનિ જાહેર થયા. વિદ્યાશાળાના ઉપાશ્રયમાં જ આ દીક્ષાઓ થઈ પછીના ૭ દિવસમાં બીજી ૭ દીક્ષા. પૂજ્ય સાગરજી મ. જે આપેલી....હસમુખની બુદ્ધિપ્રતિભા વિસ્તરતી ગઈ. પૂજ્ય આગમોદ્ધારક સાગરજી મ.ના આશિષ પિતા મુનિ લલ્લિસાગરજી મ.ની ચીવટથી અવનવો અભ્યાસ ચાલુ થયો. મહોપાધ્યાય શ્રી ધર્મસાગરજી મ.ના સાનિધ્યમાં વ્યાકરણ-સાહિત્ય-યૌગિક-કર્મગ્રંથાદિ વિષયોનો તીક્ષ્ણ અભ્યાસ થયો. બનારસ યુનિ.માં 'તીર્થ' સુધીની પરીક્ષાઓ આપી યોગ્યતા સંપાદિત કરી સહાધ્યાયી પૂ. પં. શ્રી અભયસાગરજી મ. જોડીયા ભાઈરૂપે સાથે ને સાથે રહ્યા. જે સાથ આજીવન ચાલ્યો. પાલીતાણા ભૂગોળ-ખગોળના સંશોધન ક્ષેત્રે જંબૂદ્વીપ સંકુલ બન્યું તે આ બન્નેની મિત્રતાનું સ્મારક ગણાય. અન્યોન્ય પૂરક બની સાહિત્યના અને શાસનના સ્થાપત્યોના અનેક કાર્યો કર્યા.

મુનિ સૂર્યોદયસાગર ગણિ-પંન્યાસ પદથી આગળ વધવા અનિચ્છા દર્શાવતા બે દશકો શ્રી સંઘના આગ્રહ સાથે નન્નો ભણતા રહ્યા. પછી મિત્રસખા પંન્યાસ અભયસાગરજી મ.ના અત્યાગ્રહથી આચાર્યપદથી વિભૂષિત થયા. પૂજ્યશ્રીના પરિવારમાંથી ૩૧ પુન્યાત્માઓએ દીક્ષાનો સ્વીકાર કર્યો છે. દાદા-દાદી, પિતા-બેન-માતા-કાકા આદિનો તેમાં સમાવેશ થાય છે. બેન મ. આજે વિદ્યમાન છે. જેઓ પાલીતાણામાં સા. શ્રી વિચક્ષણાશ્રીજી મ. તરીકે વિદ્યમાન છે. આ. યશોભદ્રસાગરસૂરિ મ., આ. પ્રમોદસાગરસૂરિ મ. પણ પૂજ્યશ્રીના પરિવારના દીક્ષિત આચાર્યો વિદ્યમાન છે.

— કપડવંજમાં પૂજ્યશ્રી દ્વારા શ્રુતમંદિર, રત્નમંદિર અને સાગરજી મ. જ્યાં જન્મ્યા હતા તે ઘરમાં તે પૂજ્યશ્રીનું સ્મૃતિમંદિર નિર્મિત થયું છે.

— જંબૂદ્વીપ મંદિરમાં સ્વકાય પ્રમાણ પ્રભુ મહાવીર સ્વામી ભગવાનનું જિનાલય (જે ગુજરાતમાં દ્વિતીયસ્થાને ગણાય છે.) પૂજ્યશ્રીના પરિશ્રમનું પ્રતિક્ષણ છે.

— મહાવીરપુરમ્માં જીવિતસ્વામી પ્રભુપ્રતિમા પૂજ્યશ્રીની પ્રભુ ભક્તિ છે. સાથે જ

— ૨૦૫૦માં ગચ્છાધિપતિ પદથી અલંકૃત થતાં પૂજ્યશ્રીનો વ્યાપ વિરાટ બની ગયો.

— રાજસ્થાનમાં બાંસવાડા, ઘાટોલ, મોટાગાંવ, બિબડોદજી તીર્થ પૂજ્યશ્રી દ્વારા વિકસિત થયું.

— નાગેશ્વર તીર્થ, માંડવગઢ તીર્થ, અયોધ્યાપુરમ્ તીર્થ, અમદાવાદ વેજલપુર ઉવસગગહરં તીર્થ પૂજ્યશ્રી દ્વારા અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠા પામેલ મહાન તીર્થો છે.

પૂજ્યશ્રીએ ૨૫૦ જેટલા મુમુક્ષુઓને સંયમપ્રદાન કર્યું છે. જ્યારે પૂજ્યશ્રીની છત્રછાયામાં ૮૫૦ જેટલા પૂ. સાધુ-સાધ્વી સમુદાય છે. તપાગચ્છ સંપ્રદાયના ૨૦ સમુદાયોમાં સૌથી વિશાલ સમુદાયના નાયકપદે પૂ. આ. શ્રી સૂર્યોદયસાગર સૂરિ મ.સા. રહ્યા છે. જીવનની લાક્ષણિકતામાં તેઓએ વિદ્વતા સાથે વિનય, ત્યાગ, સાદગી, સરલતાને આત્મસાત્ કરી છે. મુંબઈમાં ૭૨ વર્ષે પધારી ગોડીજી જિનાલયે સ્વર્ણ પાર્શ્વનાથ પ્રભુની તથા વાલકેશ્વર શ્રી ઝવેરચંદ પ્રતાપચંદ, સુપાર્શ્વનાથ સંઘમાં ભવ્ય પ્રતિષ્ઠા સંપન્ન કરી છે. ૭ વર્ષની વયે સંસારનો ત્યાગ કરી ૨ લાખ કિ.મી.નો પાદવિહાર કરી ૮૨ વર્ષની ઉંમરે પૂજ્યશ્રીએ સંયમજીવનના ૭૫ વર્ષમાં મંગલ પ્રવેશ કર્યો--ભવ્ય સંયમ અમૃત ઉત્સવની ઉજવણી થઈ.

પૂજ્ય ગચ્છાધિપતિ શ્રી પ્રભુ મહાવીરની પટ્ટપરંપરામાં ૭૨ મી પાટે આવે છે. આ એક શુભ સંકેત છે. મહારાષ્ટ્ર, રાજસ્થાન, મધ્યપ્રદેશ, બિહાર, બંગાલ, ગુજરાત આદિ પૂજ્યશ્રીના પાદવિહારના રાજ્યો છે. તેઓના ૭૫મા સંયમવર્ષની ઉજવણી પ્રસંગે જૈનોના ચારેય સંપ્રદાયનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવતી 'ભારત જૈન મહામંડળ' દ્વારા પૂજ્યશ્રીને 'રાષ્ટ્ર સંત'થી વિભૂષિત કરવામાં આવ્યા હતા. તો મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય વતી ઉપમુખ્યમંત્રી શ્રી આર. આર. પાટીલ દ્વારા તેઓને વિશેષ અતિથિનો દરજ્જો આપવામાં આવ્યો હતો.

પૂજ્યશ્રીએ આવી મહાન વિભૂતિ હોવા છતાં આ મંગલ ક્ષણે પોતાની જાતને અતિ સામાન્ય ગણીને પૂર્વે થયેલા મહાપુરુષોનું અવલંબન લઈ વિશુદ્ધ ચારિત્રનું પરિચાલન કરવાના જીવનના અંતિમ શ્વાસ સુધી સત્યાગ્રહી છે. તેઓએ સ્વસમુદાયના પ્રત્યેક સાધુ-સાધ્વીને સંયમચર્યાની વિશુદ્ધિ માટે પ્રાયશ્ચિત્ત પ્રદાન કર્યું હતું અને વધતા ભૌતિકવાદ તરફ ઘસડાયા વિના ભગવાન મહાવીરદેવના શાસ્ત્રવચનોથી જીવનને સભર બનાવવાનો આગ્રહ રાખવાનો આદર્શ આપ્યો હતો.

આવા પૂજ્યો... જૈનનું, ગુજરાતનું નહીં પરંતુ ભારતભરનું ગૌરવ છે. આવી મહાન વિભૂતિનાં વંદન-પૂજન-ગુણાનુવાદ કરી સ્વજીવનને ગૌરવવંતું કરીએ.

વિ.સં. ૨૦૫૮ થી વિ.સં. ૨૦૬૫ સુધીની પૂજ્યશ્રી દ્વારા વિસ્તૃતકાર્યોની ઝાંખી કરાવતી માહિતી અમને મળેલી પણ સંજોગોવસાત્ ચરિત્ર ટુંકાવવું પડેલ છે

વિ.સં. ૨૦૬૬

★ વાલકેશ્વર-આદીશ્વર જિનાલયે જય તળેટીની પ્રતિષ્ઠા
★ મુંબઈ વાલકેશ્વરથી-સિદ્ધાયલનો ૫૦ દિવસીય છરી પાલક મહાસંઘ, પ્રયાણ પ્રસંગે મુખ્યમંત્રી અશોક ચવ્હાણનું આગમન
★ દાદાની ધજાની શાનદાર ઉજવણી ★ ખંભાત તીર્થે પોષ દશમી-૭૩ જિનાલયે પૂજાના થાળ અર્પણ ★ પાલીતાણા સંઘ માળારોપણ પ્રસંગે જયતળેટીની હીરાજડિય ભવ્ય અંગી ચડાવાઈ ★ ચીમનલાલ ગુગલીયા (મુલુંડ) પરિવાર દ્વારા વલ્લભીપુર-સિદ્ધાયલ છ'રીપાલક સંઘ ★ બિપિનચંદ્ર કેશરીચંદ્ર ઝવેરી (ખંભાત) પરિવાર દ્વારા સોનગઢથી સિદ્ધાયલનો છ'રીપાલક સંઘ ★ મહા સુદ ૧૪ના રાત્રે ૯-૦૯ કલાકે જંબૂદ્વીપમાં સેવારત કૃપાપાત્ર પૂ.આ. શ્રી સાગરચંદ્રસાગર સૂ.મ., ગુણરત્નસાગરજી મ., પદ્મયશ-દર્શન-મૈત્રી-મોક્ષ-વૈરાગ્ય-ધન્યચંદ્ર આદિ દ્વારા નવકાર મંત્રના સ્મરણ સાથે પકમી પ્રતિક્રમણ પછી સમાધિભાવે પૂજ્યશ્રીનું સ્વર્ગગમન ★ વિરાટ સંખ્યામાં અંતિમયાત્રા-જંબૂદ્વીપ સંકુલમાં અગ્નિ સંસ્કાર ગુજરાત રાજ્યના સ્પીકર શ્રી અશોકભટ્ટનું આગમન ★ ૮૭ દિવસીય વિરાટ મહોત્સવના મંડાણ, પાલીતાણા બિરાજીત તમામ પૂજ્યગણ દ્વારા ગુણાનુવાદ પૂજ્યશ્રીની દિવ્યકૃપા, અદ્ભુત ચમત્કારો આજે પણ અનુભૂત થઈ રહ્યા છે.

★ ૮૭ દિવસમાં સિદ્ધાયલની ગોદમાં જયતળેટી સમીપ આગમવિલામાં વિશ્વનું પ્રથમ શંખાકાર જિનાલયનું નિર્માણ તેમજ પ્રતિષ્ઠા સાગરચંદ્રસાગરસૂરિ મ.સા.ની પ્રેરણાથી ભવ્યાતિભવ્ય રીતે થઈ હતી.

સૌજન્ય : શ્રી સૂર્યોદય-અભય-સિદ્ધાયલ યાતુર્માસ આરાધના ઉત્સવ સમિતિ, પાલિતાણા

શાસનકંટકોદ્ધારક અને મહાન શાસનપ્રભાવક

પૂ. આચાર્યશ્રી હંસસાગરસૂરીશ્વરજી મ.

શાસનસ્તંભ-શાસનકંટકોદ્ધારક પૂ. આ. શ્રી હંસસાગર-સૂરીશ્વરજી મહારાજનો જન્મ વિ. સં. ૧૯૫૪ના કારતક વદ ૬ ને સોમવારે ઠળિયા ગામે થયો હતો. પિતાનું નામ દીપચંદ જેરામભાઈ અને માતાનું નામ ઊજમબહેન તથા પોતાનું સંસારી

નામ હઠીચંદ હતું. હઠીચંદને બાળપણથી જ ધર્મપ્રીતિ સવિશેષ હતી. એમાં નાનપણમાં માતાપિતાનો સ્વર્ગવાસ થતાં કુટુંબની જવાબદારી તેમની ઉપર અને વડીલ બંધુ મોતીચંદભાઈ ઉપર આવતાં નાની વયે ધંધાર્થે મુંબઈ જવાનું થયું. મુંબઈમાં ધંધા સાથે હંમેશાં પ્રભુપૂજા-પ્રતિક્રમણ-સામાયિક અને વ્રત-નિયમ-તપ આદિ કરવાપૂર્વક ધર્મકાર્યોમાં દિન-પ્રતિદિન આગળ વધતા રહ્યા. ધર્મસમાજમાં અગ્રસ્થાન પ્રાપ્ત કર્યું. નવપદજીની ઓળીનું આરાધન કરવા રાસ વાંચતા. એ માટે સેંકડોની માનવમેદની મળતી. સં. ૧૮૭૬માં લગ્ન થયાં. તેમને બે પુત્રો અને એક પુત્રી થયાં, પરંતુ ધર્મ પ્રત્યેની ભાવના જરાયે ઓછી થઈ ન હતી. સં. ૧૯૮૫માં દીક્ષા અંગીકાર ન કરાય ત્યાં સુધી છ વિગઈનો ત્યાગ કર્યો. ભરયુવાનીમાં ચતુર્થ વ્રત અંગીકાર કર્યું. ૮-૧૦-૧૧-૧૫-૧૬-૨૧ ઉપવાસ અને વર્ધમાન તપની ઓળીઓ આદિ તપસ્યાઓ કરી સં. ૧૯૮૫માં મુંબઈથી ઠળિયા આવી, શ્રીસંઘને એકત્રિત કરી, નૂતન જિનમંદિર બંધાવવાનો શુભ નિર્ણય કરાવ્યો. પોતાને છ વિગઈનો ત્યાગ હોવા છતાં, યથાશક્તિ ભાગ લેવાની ભાવનાએ શ્રી જિનમંદિર અંગેના પથ્થરો કઢાવવા માટે અને કાટકડા ગામનાં જંગલોમાં આઠ આઠ દિવસ રહીને પથ્થરની ખાણોમાંથી પથ્થરો કઢાવતા અને ગામ પહોંચાડતા. સં. ૧૯૮૬માં ખાતમુહૂર્ત અને શિલાસ્થાપન કરી, પાયા મથાળ સુધી લાવી, ચારિત્ર અંગીકાર કરવાની ભાવનાએ પાછા મુંબઈ ગયા. મુંબઈ સં. ૧૯૮૭ના કાર્તિક વદ ૬ને રવિવારે પૂ. આ. શ્રી દાનસૂરીશ્વરજી મહારાજના વરદ હસ્તે, ૨૦ હજારની માનવમેદની વચ્ચે, હર્ષોલ્લાસપૂર્વક દીક્ષા અંગીકાર કરી, પૂ. આ. શ્રી ચંદ્રસાગરસૂરીશ્વરજી (તે વખતે મુનિ શ્રી ચંદ્રસાગરજી) મહારાજના શિષ્ય તરીકે મુનિશ્રી હંસસાગરજી નામે ઘોષિત થયા. દીક્ષા બાદ દોઢ વર્ષ સુધી પૂ. આ. શ્રી વિજયદાનસૂરિજી મહારાજ સાથે રહ્યા. બાદ સુરત પધારી સ્વસમુદાય સાથે થઈ ગયા.

દીક્ષા બાદ પૂજ્યશ્રીએ ટૂંક સમયમાં ધર્મશાસ્ત્રોનું તથા આગમોનું સુંદર જ્ઞાનસંપાદન કર્યું. 'પિંડનિર્યુક્તિ' ગ્રંથનો અનુવાદ 'શ્રાદ્ધપ્રતિક્રમણ સૂત્ર', 'તત્ત્વતરંગિણી' ગ્રંથ 'કુમહતાવિષ જાંગુલી' મંત્ર તિમિરતરણિના અનુવાદ, પ્રાચીન-અર્વાચીન ઇતિહાસોની સમીક્ષા કરતું સાહિત્ય નિર્માણ કર્યું. અનેક સમાધાનગ્રંથો બનાવ્યા, અનેક ગ્રંથોનું સંપાદન કરી પ્રસિદ્ધ કરાવ્યા. કાવ્યરચના ક્ષેત્રે સ્તવન ચોવીશી, ચૈત્યવંદન

ચોવીશી આદિ ભાવવાહી કૃતિઓની રચના કરી. આમ, આગમશાસ્ત્રો, ઇતિહાસ, કાવ્ય આદિ વિવિધ ક્ષેત્રોમાં તેઓશ્રીએ અગાધ પ્રતિભાબળે અપૂર્વ વિકાસ સાધ્યો. પૂજ્યશ્રીએ અનેક ગામોમાં જિનમંદિરોનાં નિર્માણ કરાવ્યાં. સેંકડો પ્રતિમાજીનો પ્રવેશ તથા પ્રતિષ્ઠાઓ કરાવી. પોતાના પુત્ર, પુત્રી, પત્ની, ભત્રીજાઓને પ્રવ્રજ્યા આપી શાસનને સુપ્રત કર્યાં તદુપરાંત અનેક મુમુક્ષુઓને સંયમમાર્ગે દોર્યા. પૂજ્યશ્રીની શાસનસેવાને અનુલક્ષીને પૂ. આગમોદ્ધારક શ્રી આનંદસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજના આદેશાનુસાર ગચ્છાધિપતિ પૂ. આ. શ્રી માણિક્યસાગર-સૂરીશ્વરજી મહારાજે કરેલ ફરમાન મુજબ ચતુર્વિધ સંઘની વિશાળ સભામાં સુરતના શ્રીસંઘે ‘શાસન કંટકોદ્ધારક’ ની પદવી અર્પણ કરવાની બુલંદ ઘોષણા કરી. પાલિતાણામાં પદવી-સમારંભ યોજવાનો નિર્ણય થયો. સં. ૨૦૦૭ના મહાવદ પાંચમે વયોવૃદ્ધ ચારિત્રપાદ મુનિશ્રી અમરશી મહારાજને વરદ હસ્તે પદવી અર્પણ થઈ. પૂજ્યશ્રીને સં. ૨૦૧૫માં પૂ. આચાર્યશ્રી ચંદ્રસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજે ચાણસ્મા મુકામે મહા વદ ૧૩ ને ગુરુવારે ગણિ પદ આપ્યું. સં. ૨૦૨૨માં પાલિતાણામાં પૂ. આ. શ્રી માણિક્યસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજે મહા વદ ૩ ને શનિવારે ઉપાધ્યાયપદથી વિભૂષિત કર્યાં. સં. ૨૦૨૮માં તળાજામાં માગશર સુદ બીજના સુપ્રભાતે આચાર્યપદથી અલંકૃત કરવામાં આવ્યા.

ત્યાર બાદ, તેઓશ્રી પોતાની દેખરેખ તળે ૩. એક લાખને ખર્ચે તૈયાર કરાવેલા ભવ્ય ‘શાસન કંટકોદ્ધારક જ્ઞાનમંદિર’ તથા જ્ઞાનવિકાસનાં અવશિષ્ટ રહેલાં કાર્યોની પૂર્ણાહુતિ અર્થે પોતાની જન્મભૂમિમાં પધાર્યાં. ઠળિયાના શ્રીસંઘે અત્યંત પ્રેમાદરપૂર્વક પૂજ્યશ્રીનું સામૈયું કર્યું. અહીં એક માસની સ્થિરતામાં પૂજ્યશ્રીની તબિયત બરાબર હતી. ત્યાર બાદ બિમારી શરૂ થઈ. સુજાણ ડોક્ટરો નિરુપાય રહ્યા. સતત ઉપાયો ચાલુ હોવા છતાં શ્વાસનો વ્યાધિ વધતો ચાલ્યો. જેમ જેમ વ્યાધિ વધતો ચાલ્યો તેમ તેમ આચાર્યદેવ આત્મધ્યાનમાં વધુ ને વધુ દત્તચિત્ત બનતા ચાલ્યા. ચૈત્ર સુદ ૧૩ની રાતે સહુની સાથે સ્વસ્થતાથી વાતો કરતાં, ૩-૮ મિનિટે નશ્વર દેહનો ત્યાગ કરી, સ્વર્ગગમન થયું. જૈનસંઘોએ મહાન જ્યોતિર્ધર ગુમાવ્યો! પૂ. શાસનસ્તંભ આચાર્યદેવના નામને તેમ જ તેઓશ્રીનાં શાસનરક્ષાનાં કાર્યોને અમર બનાવવા માટે સ્વજન્મભૂમિમાં તૈયાર થઈ રહેલ સમાધિમંદિર તથા સંગેમરમરના શિલ્પકલાયુક્ત ગુરુમંદિરના નિર્માણ માટે શ્રીસંઘે છૂટે હાથે

સદ્વ્યય કર્યો. કોટિ કોટિ વંદન હજો એ શાસનના એ અજોડ સંરક્ષક સિંહપુરુષને!

સૌજન્ય : શ્રી સૂર્યોદય-અભય સિદ્ધાચલ ચાતુર્માસ આરાધના ઉત્સવ સમિતિ-પાલિતાણા

શાસનહિતવત્સલ, અનેક ધર્મગ્રંથોના

સંશોધક-સંપાદક-લેખક

પૂ. આ.શ્રી નરેન્દ્રસાગરસૂરીશ્વરજી મ.

શ્રી શત્રુંજય મહાગિરિ આદિ અનેક તીર્થોથી પવિત્ર બનેલી સૌરાષ્ટ્રની ધરતી ઉપર કદંબગિરિ-તાલધ્વજગિરિની નિશ્રામાં આવેલા ઠળિયા (સ્થલિકા) નામના પાંચેક હજારની વસતી ધરાવતા ગામમાં શાહ કુટુંબમાં પૂજ્યશ્રીનો જન્મ સં. ૧૯૮૩ના ફાગણ વદ ૧-ને શુભ દિવસે થયો. પિતાશ્રીનું નામ હઠીચંદ અને માતૃશ્રીનું નામ અનોપબહેન હતું. પુત્રનું નામ પરમાણંદ પાડવામાં આવેલું, જે પરમ આનંદના આરાધક બનીને સાર્થક કર્યું. થોડા સમય પછી, ચરિત્રનાયકના પિતાશ્રી હઠીચંદભાઈએ સકલ સંઘના ઉલ્લાસ સાથે, નૂતન શિખરબંધ જિનાલય બંધાવવા માટે ખાતમુદૂર્ત કરીને સં. ૧૯૮૭ના કારતક વદ ૩-ના શુભ દિને મુંબઈમાં ધામધૂમપૂર્વક પૂ. આ. શ્રી ચંદ્રસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજ (તે સમયે મુનિ શ્રી ચંદ્રસાગરજી મહારાજ)ના વરદ હસ્તે દીક્ષા ગ્રહણ કરી અને મુનિશ્રી હંસસાગરજી તરીકે ઘોષિત થયા. આ વખતે ચરિત્રનાયકશ્રીની ઉંમર માત્ર સાડાત્રણ વર્ષની હતી. પૂજ્ય મુનિશ્રી શ્રી હંસસાગરજી મહારાજ આદિ ઠાણા ચાર વર્ષ બાદ પાલિતાણા શ્રી શત્રુંજય ગિરિરાજની ૮૮ યાત્રા કરવા માટે પધાર્યા. પોતાના સંસારી પરિવારને પણ દાદાની છત્રછાયામાં લાભ લેવા માટે ઉપદેશ આપી પાલિતાણા બોલાવ્યા. પાલિતાણા આવી ત્રણેય ભાગ્યશાળીઓએ લાભ લેવા પોતાનું રસોડું ખોલી યશાશક્તિ લાભ લીધો. સુપાત્રદાનના પ્રભાવે ત્રણેય મહાભાગને પ્રવ્રજ્યા અંગીકાર કરવાની ભાવના થતાં પોતાના સ્વજનોને જાણ કરી. સ્વજનોએ દુઃખાતા દિલે સંયમની અનુમતિ આપી. ઠળિયા શ્રીસંઘે પણ પોતાને આંગણે જ ધામધૂમપૂર્વક ત્રણે મુમુક્ષુઓને દીક્ષા આપવાનો નિર્ણય કરીને પાલિતાણા બિરાજતા પૂ. મુનિશ્રી હંસસાગરજી મહારાજને વિનંતી કરતાં, તેનો સ્વીકાર કરીને, પૂજ્યશ્રી ઠળિયા પધાર્યા. ઠળિયા શ્રીસંઘે ધામધૂમથી પ્રવેશ કરાવ્યો. દીક્ષાર્થીઓને બેન્ડવાજાં આદિની ધામધૂમ વચ્ચે, નવકારશી જમણ આદિ મહોત્સવપૂર્વક સં. ૧૯૮૧ના ફાગણ વદ ૧૩ ને દિને પ્રવ્રજ્યા પ્રદાન કરીને

પરમાનંદને મુનિશ્રી નરેન્દ્રસાગરજી તરીકે પોતાના શિષ્ય બનાવ્યા. પૂ. સાધ્વીશ્રી તારાશ્રીજી મહારાજનાં શિષ્ય શ્રી અનોપબહેનનું નામ સાધ્વીશ્રી અંજનાશ્રીજી રાખીને, તેમનાં શિષ્યા વિમળાબહેનનું નામ સાધ્વીશ્રી વિદ્યાશ્રીજી રાખીને જાહેર કર્યાં. બાલમુનિશ્રી નરેન્દ્રસાગરજીમાં પૂર્વના પ્રબળ પુણ્યોદયે એક દિવસમાં ૫૦ગાથા કરવાની બુદ્ધિ હતી. પ્રથમ ચાતુર્માસમાં જ પંચપ્રતિક્રમણ-પગમસજગાય-પક્ષ્મીસૂત્ર-ચાર પ્રકરણ-દશવૈકલિકનાં ચાર અધ્યયન મુખપાઠ થઈ ગયાં. જેમ જેમ ઉંમર વધતી ગઈ, તેમ તેમ સંસ્કૃત, પ્રાકૃત, 'સિદ્ધહેમ-શબ્દાનુશાસન' આદિ ગ્રંથોનો અભ્યાસ કર્યો. આગમગ્રંથો અને જ્યોતિષગ્રંથોનો પણ ઊંડો અભ્યાસ કર્યો. ગુરુનિશ્રામાં અવિરામ અધ્યયન કરીને પ્રખર શાસ્ત્રવેત્તા બન્યા. તેઓશ્રીને ગુરુકૃપાથી ૬ શિષ્યોની પ્રાપ્તિ થઈ.

સં. ૨૦૨૨માં ચોટીલા શ્રીસંઘની વિનંતીથી પૂ. ઉપાધ્યાયશ્રી દર્શનસાગરજી મહારાજ તથા પૂ. ગુરુવર્ચશ્રી હંસસાગરજી મહારાજ આદિ ઠાણા ટંનું ચાતુર્માસ થયું. ત્યાં મુનિરાજ શ્રી નરેન્દ્રસાગરજી મહારાજને આસો વદ ૬ ને દિવસે મહામહોત્સવપૂર્વક ગણિ પદ અર્પણ કર્યું. ત્યાર બાદ સં. ૨૦૨૮માં તળાજા સંઘની વિનંતીથી ચાતુર્માસ ત્યાં થયું, ત્યાં સં. ૨૦૨૯ના મહા સુદ ૩ ને દિવસે પંન્યાસ પદથી વિભૂષિત કર્યાં. સં. ૨૦૨૯ના ચૈત્ર સુદ ૧૩ ને દિવસે પૂ. ગુરુદેવશ્રી હંસસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજ ઠળિયા મુકામે સ્વર્ગવાસી થતાં સમુદાયની ક્ષેત્રો સાચવવાની-શાસનરક્ષાની જવાબદારી પંન્યાસ શ્રી નરેન્દ્રસાગરજી મહારાજ પર આવી પડી. પૂજ્યશ્રીએ સં. ૨૦૩૨ તથા સં. ૨૦૪૨ની સંવત્સરી પ્રસંગે પત્રિકા આદિ સાહિત્ય બહાર પાડીને શાસનપક્ષને દેવસુર સમાચારીમાં સ્થિર કરવાપૂર્વક અપૂર્વ સેવા બજાવી. ત્યાર બાદ સમુદાયની શિસ્તને અનુવર્તીને, પૂજ્યશ્રીની અનિચ્છા હોવા છતાં, વડીલોની આજ્ઞાને શિરોમાન્ય ગણીને, સં. ૨૦૪૩ના વૈશાખ સુદ ૬ ના શુભ દિને પાલિતાણા-આગમમંદિરના વિશાળ પટાંગણમાં પૂ. આ. શ્રી સૂર્યોદયસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજના વરદ હસ્તે ઉપાધ્યાય પદ આપવામાં આવ્યું અને ઉપાધ્યાય પદને યથાર્થ શોભાવ્યું જોઈને સં. ૨૦૪૪ના ફાગણ વદ ૩ ને શુભ દિને સ્વ. પૂ. ગચ્છાધિપતિ આચાર્યદેવશ્રી દેવેન્દ્રસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજની આજ્ઞાનુસાર સાગરસમુદાયના વડીલ આચાર્યદેવ શ્રી દર્શન-સાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજની પવિત્ર નિશ્રામાં પૂ. ગચ્છાધિપતિ આચાર્યશ્રી ચિદાનંદસાગરજી મહારાજના વરદ હસ્તે અમદાવાદ-વીતરાગ સોસાયટીમાં અનેક ગામોમાંથી પધારેલા શ્રીસંઘોના પરમ ઉલ્લાસ વચ્ચે આચાર્ય પદ અર્પણ કરવામાં આવ્યું અને પૂજ્યશ્રી

નરેન્દ્રસાગરસૂરીશ્વરજી તરીકે ઉદ્ઘોષિત થયા.

પૂજ્યપાદશ્રી વિજયદેવસૂરિ પરંપરાના પરમ રક્ષક હતા. શાસ્ત્ર-પરંપરાના અજોડ વેત્તા બની સમસ્ત શાસનમાં તેઓ સમાચારિનું રક્ષણ નીડરતાપૂર્વક કરતા. મુંબઈ પાર્લામાં મળેલ ૧૮ સંપ્રદાયના વરીષ્ઠ આચાર્યોએ લેખિત પત્ર દ્વારા તેઓની શાસનસેવાને મુક્તમને બિરદાવી હતી. તેઓશ્રી શાસ્ત્રોના સંરક્ષક હતા. સાથે જ જ્યોતિષના અઠંગ અભ્યાસી હતી. લગભગ ૨૦૦ થી વધુ જિનાલયોની પ્રતિષ્ઠા તથા ૧૫૦૦થી વધુ મુમુક્ષુઓના દીક્ષાના મુર્હૂતો તેઓશ્રીએ આપ્યા હતા.

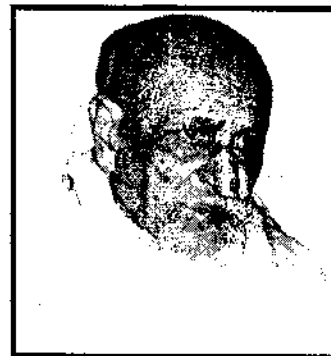
પૂ. આ. શ્રી નરેન્દ્રસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજે આજ સુધીમાં લગભગ સવાસો ગ્રંથો પ્રગટ કર્યા છે, જેમાંના મોટા ભાગના તેઓશ્રીએ સંપાદિત કર્યા છે, રચ્યા છે અને પ્રસિદ્ધ કર્યા છે. આ વિશાળ ગ્રંથરાશિ શાસનપ્રેમી ભાવિકોમાં અત્યંત પ્રશંસા પામી છે અને પૂજ્યશ્રીની આ અમૂલ્ય સાહિત્યસેવાથી અનુપમ શાસનપ્રભાવના થઈ છે. તેઓશ્રી રાજનગર-અમદાવાદમાં સં. ૨૦૪૪માં વૈશાખ માસમાં યોજાયેલા શ્રમણસંમેલનમાં સાગરસમુદાયના પ્રતિનિધિ તરીકે ઉપસ્થિત રહ્યા હતા અને સંમેલનમાં મહત્વનો ભાગ ભજવ્યો હતો.

સંઘમના સાધક નિસ્પૃહી આ પૂજ્યશ્રીનો કાળધર્મ ૨૦૬૫માં થયો અને સમસ્ત શાસનમાં અનેરી ખોટ પડી. એવા એ શાસનપ્રભાવક પૂજ્ય આચાર્યદેવને કોટિશ: વંદન!

સૌજન્ય : શ્રી સૂર્યોદય-અભય સિદ્ધાચલ ચાતુર્માસ આરાધના ઉત્સવ સમિતિ-પાલિતાણા

જિનાગમસેવી અવિરત આગમ ઉપાસક

પૂ. આ.શ્રી દોલતસાગરસૂરીશ્વરજી મ.

પૂજ્યશ્રીનો જન્મ ઉત્તર ગુજરાતમાં મહેસાણા નજીક આવેલા જેતપુર નામના નાનકડા ગામડામાં થયો હતો. તેઓ જન્મે પટેલ જાતિના હતા. પિતા ગલદાસ અને માતા દિવાળીબહેનના આ લાડકવાયા પુત્રનું નામ શંકર હતું. આ બાળક ભવિષ્યમાં જિનશાસનનું તૃતીય પદ પામી આટલો મહાન બનશે તે કલ્પનાતીત હતું, પરંતુ માણસનું પૂર્વ જન્મનું પુણ્ય એને જીવમાંથી શિવ બનવા તરફ પ્રેરે છે, તે શંકરના જીવનથી ફલિત થાય છે. વતનમાં બાળપણ વિતાવીને શંકર

રાજનગર-અમદાવાદ આવીને રહ્યો. તે એક માતાપિતા જેવું વાત્સલ્ય દાખવનાર શ્રાવકદંપતી સાથે રહેતો હતો. ત્યાં દિન-પ્રતિદિન સાધુ-સાધ્વીજીઓનો સમાગમ, જિનાલયમાં દેવદર્શન, લોકોત્તર પર્વ-પ્રસંગો, તપ-જપ-આરાધના આદિમાં જોડાવાના પ્રસંગો તેમના જીવનમાં બનતા રહ્યા અને તેના પરિણામે શંકરના ધાર્મિક સંસ્કારોનું સંવર્ધન થતું રહ્યું. ધન કમાવાના ધ્યેયથી ગામ છોડીને અમદાવાદ આવી વસેલા શંકરે એક દિવસ ધર્મધન કમાવા માટે સંસાર છોડવાનો નિર્ણય કર્યો.

સં. ૧૯૯૫માં પૂજ્યપાદ આગમોદ્ધારક શ્રી આનંદ-સાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજના પટ્ટધર પૂજ્ય માલવદેશોદ્ધારક આચાર્ય શ્રી ચંદ્રસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજ (તે વખતે મુનિશ્રી ચંદ્રસાગરજી મહારાજ)ના પટ્ટધર ગચ્છાધિપતિ આચાર્યશ્રી દેવેન્દ્રસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજનું ચોમાસું અમદાવાદ, શાહપુર, મંગળ પારેખના ખાંચે હતું, ત્યાં થતી દરેક આરાધનામાં જોડાતાં શંકરનું મન પ્રાંતે વૈરાગ્યવાસિત બન્યું અને ૧૯૯૬ના કારતક વદમાં સંયમ ગ્રહણ કર્યું, પરંતુ કેમ જાણે, સમય પૂરો પાક્યો ન હોય તેમ, મોહપાશમાં પડેલાં કુટુંબીજનો આવી ચડ્યાં અને સંયમી નૂતન મુનિને પરાણે જેતપુર લઈ જઈ ફરી સંસારી બનાવી દીધા. નજરકેદમાં રહેતા આ પુણ્યાત્મા કાચી માટીના ન હતા. પુનઃ સંયમ પ્રાપ્ત કરવા મક્કમ અને અડગ રહ્યા. એક દિવસ લાગ શોધી જેતપુરથી નાસી છૂટ્યા. એકશ્વાસે મહેસાણા દોડી, ત્યાંથી ગાડી પકડી અમદાવાદ આવ્યા. પૂજ્યપાદ ગુરુદેવશ્રીનાં ચરણોમાં પુનઃ જીવન સમર્પિત કર્યું. દીક્ષા ગ્રહણ કરી મુનિશ્રી દોલતસાગરજી બન્યા. કુટુંબીજનો તરફથી પુનઃ વિટંબણા ન થાય તે કારણે તેમના સંસર્ગથી દૂર રહ્યા. ગુરુનિશ્રામાં સંયમસાધનાના માર્ગે આગળ વધી થોડા જ સમયમાં પૂ.આ.શ્રી કુમુદસાગરજી મહારાજના વરદ હસ્તે વડી દીક્ષા ગ્રહણ કરી. સંયમની મસ્તીમાં મસ્ત બનેલા આ સાધકે જ્ઞાન, ધ્યાન, વિનય, વૈયાવચ્ચને પોતાના જીવનનો મંત્ર બનાવ્યો. જ્ઞાનધ્યાન અને આરાધનાના નિતનવા ગુણો વિકસાવતા ગયા. પોતાની આગવી બુદ્ધિપ્રતિભાએ સંસ્કૃત, પ્રાકૃત, ન્યાય, કાવ્ય આદિ ક્ષેત્રોમાં ખૂબ જ વિકાસ સાધ્યો. કર્મસાહિત્યના વિષયમાં તો અપૂર્વ વિદ્વતા પ્રાપ્ત કરી. સં. ૨૦૨૨માં ગણિપદ પ્રાપ્ત કરી શાસનપ્રભાવનાનાં કાર્યોમાં લીન બન્યા. પૂજ્યપાદ સાગરજી મહારાજે પણ જિનશાસનના અણમોલ ખજાનાનું સુવ્યવસ્થિત સંયોજન કર્યું, તેના સંરક્ષણ માટે આગમ મંદિર જેવા બેનમૂન શિલ્પની જિનશાસનને ભેટ ધરવામાં આવી. ૪૫ આગમોને

મુદ્રિત કરી ‘આગમરત્નમંજૂષા’ રૂપે પ્રકાશિત કરી તથા અન્ય અનેક ધર્મગ્રંથોનું પ્રકાશન કરવાનું ભગીરથ કાર્ય કર્યું પૂજ્યશ્રીએ પૂ. ગુરુદેવશ્રી દેવેન્દ્રસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજ સમક્ષ પોતાની ભાવના જણાવી કે “પોતાના નામ પ્રમાણે જિનશાસનની દોલતને સંરક્ષવા અને સંવર્ધવા જ જીવન સમર્પિત કરીશ.” પૂ. ગુરુદેવશ્રી અત્યંત પ્રસન્ન થયા અને આશીર્વાદ આપી પ્રોત્સાહિત કર્યા. સં. ૨૦૨૮માં સુરત-સ્થિત પૂ. ગચ્છાધિપતિ આચાર્યદેવ શ્રી માણિક્યસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજની અનુમતિ અને આશીર્વાદથી પૂજ્યશ્રીએ શ્રુતભક્તિ કરવા કાજે જિનાગમની સેવના કરવાનો ભેખ લીધો. આજપર્યંત નવાં ૬ આગમમંદિર માટે ૪૫ મૂળ તામ્રપત્ર આગમો કોતરાવી તથા સટીક-પંચાંગી આગમોની બે નકલ પોતાની નિશ્રામાં તૈયાર કરાવી. તથા ‘આગમરત્નમંજૂષા’ નું પુનર્મુદ્રણ કરાવી, એકાગ્રતાપૂર્વક શ્રુતભક્તિ કરતાં કરતાં ‘જિનાગમસેવી’ નું હુલામણું નામ પ્રાપ્ત કર્યું!

સં. ૨૦૪૩માં પૂ. ગુરુદેવશ્રીની ઈચ્છા આચાર્ય પદ અર્પણ કરવાની થઈ. પૂજ્યશ્રીની અનિચ્છા છતાં, પૂ. ગુરુદેવની આજ્ઞાને શિરોધાર્ય કરી, અમદાવાદ-નારણપુરામાં વૈશાખ સુદ ૬-ને દિવસે પ્રથમ ઉપાધ્યાય પદે સ્થાપ્યા. ત્યાર પછી પૂ. ગુરુદેવની કૃપાદૃષ્ટિનો પૂજ્યશ્રીને બહુ અલ્પ સમય લાભ મળ્યો. સં. ૨૦૪૩ના અષાઢ સુદ ૬-ના દિવસે અમદાવાદ-આંબાવાડી મુકામે પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીનો સ્વર્ગવાસ થતાં અસહ્ય આઘાત થયો. ૨૦૪૪ના ફાગણ વદ ૩-ના દિવસે ગુરુમંદિરની પ્રતિષ્ઠાવિધિ બાદ, પૂ. આ. શ્રી રામસૂરીશ્વરજી મહારાજ ડહેલાવાળા, પૂ. આ. શ્રી દર્શનસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજ તત્કાલીન પૂજ્યપાદ ગચ્છાધિપતિ આચાર્યદેવેશ ચિદાનંદસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજ આદિની શુભ નિશ્રામાં અને શ્રમણશ્રમણીવૃંદની વિશાળ ઉપસ્થિતિ વચ્ચે શ્રી પરમ આનંદ શ્વે. મૂ. જૈન સંઘ-પાલડી (અમદાવાદ)ના આંગણે મહામહોત્સવપૂર્વક પૂજ્યશ્રીને આચાર્યપદવીથી અલંકૃત કરવામા આવ્યા. આજે આયુષ્યના નવમા-દશમા દશકને પૂર્ણ કરતા પૂજ્યશ્રી અંવિરામ પુરુષાર્થથી આગમકાર્યોમાં જ પ્રવૃત્ત રહે છે. કોઈ એમના આ શ્રમ વિશે પૂછે તો હસતા મુખે ઉત્તર આપતા હોય છે કે, “આગમની સેવા તો મારે મન એક કલ્પવૃક્ષ છે. સતત એમાં વ્યસ્ત રહેવાને કારણે આંતર-મન અવર્ણનીય આનંદની અનુભૂતિ કરે છે!”

પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણાથી પ્રભુશાસનમાં બીજી આગમવાચનાની ઐતિહાસિક નગરી ઉજ્જૈયણીનગરીમાં જ્યાં

શ્રીપાલ મહારાજા, શ્રી મયણાસુંદરીએ શાશ્વતા નવપદજીની આરાધના કરી હતી તે પ્રાચીન સ્થળનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવનાર પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવેશ શ્રી ચંદ્રસાગર સૂરીશ્વરજી મહારાજા દ્વારા સંસ્થાપિત શ્રી સિદ્ધચક્રારાધનતીર્થે તામ્રપત્ર સટીક આગમમંદિરની રચના થઈ.

પોતાના જન્મસ્થાન જેતપુર (મહેસાણા) મુકામે ડાહ્યાતુર્માસ કરી ગ્રામવાસીઓને સેકડોની સંખ્યામાં જૈન બનાવ્યા. તેઓની સમ્યગ્દર્શનની શુદ્ધિ માટે શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામિ ભગવંતનું ભવ્ય શિખરબદ્ધ જિનાલય બનાવરાવ્યું અને અષ્ટાલિકા મહોત્સવ પૂર્વક અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠાનો શાનદાર પ્રસંગ ઉજવાયો.

પરમાત્મા મહાવીરદેવના સમયે વિદ્યુન્માલી દેવ દ્વારા ગૃહસ્થજીવનમાં કાર્યોત્સર્ગમુદ્રામાં ધ્યાનારૂઢ રહેલા પ્રભુની પ્રતિમાજી બનાવી હતી જેની ઉદય રાજર્ષિ દ્વારા નિત્ય પૂજા થતી હતી. કાળક્રમે તે પ્રતિમાજી ઉપલબ્ધ ન રહી તેના જેવા જ મહાવીરની સપ્રમાણ કાયાયુક્ત પંચધાતુમય બે પ્રતિમાજી નિર્માણ કરાવ્યા. પ્રથમ પ્રતિમાજી પાલિતાણા જંબૂદ્વીપ મધ્યે મૂળ જિનાલયની ભમતીની પાછળ નૂતન શિખરબદ્ધ જિનાલયમાં સ્થાપન કરાવ્યા. તેમજ બીજી પ્રતિમાજી પૂના-કાત્રજ શ્રી વર્ધમાન જૈન આગમતીર્થે સ્થાપિત કર્યા.

ભારતવર્ષમાં છઠ્ઠા નંબરે અને મહારાષ્ટ્રમાં સર્વ પ્રથમ નિર્માણ પામી રહેલા શ્રી વર્ધમાન જૈન આગમતીર્થ-પૂનાના સુવર્ણ આગમમંદિરને પૂજ્યશ્રીનું માર્ગદર્શન સાંપડી રહ્યું છે. જિનાગમના સંરક્ષણ અને સંવર્ધન કરતાં આ સૂરિવર આ તીર્થના વિકાસ પાછળ કંઈક સોનેરી સ્વપ્નાં અવગાહી રહ્યા છે! તેઓશ્રીની આ મનોભાવના જિનશાસનમાં ઉત્તરોત્તર આગળ વધી સાકાર બની રહેશે એમાં શંકાને સ્થાન નથી.

સંવત ૨૦૬૬ના ફાગણ સુદ-૧ના મંગલદિને પ્રવર્તમાન સાગર સમુદાયના યોગ-ક્ષેમની જવાબદારીભર્યું નેતૃત્વ તેમને ગચ્છાધિપતિપદ અર્પણ કરી સોંપવામાં આવી. ૮૧ વર્ષની જેફવયે પણ સંઘ-શાસન-સમુદાયની સતત સેવામાં તત્પર પૂજ્યશ્રીની આંતરીક ખુમારી યુવાનને પણ શરમિંદા બનાવી દે તેવી છે.

પૂજ્યશ્રીની પુન્યપ્રભાવકતામા ગરવા ગિરારતીર્થના સમીપે આવેલા ઓશમ પહાડની તળેટીમાં ઢંકગિરિતીર્થમાં શ્રી સિદ્ધચક્ર ચંત્રમય જિનમંદિરની ઐતિહાસિક પ્રતિષ્ઠા સંવત ૨૦૬૬ના વૈશાખ સુદ-૬ના મંગલમૂહુર્તે થવા પામેલ. જે

ઈતિહાસનું નજરાણું છે. ધન્ય છે એ સૂરિવરને! ધન્ય છે પૂજ્યશ્રીની આગમસેવાને!

સૌજન્ય : પૂ. આ. શ્રી હર્ષસાગરસૂરિજી મ. સા. ની પ્રેરણાથી
સાગર પરિવાર તરફથી

ગુર્વાજ્ઞાના અજોડ ધારક, બારડોલીના પનોતાપુત્ર,
બમતીધર સાહિત્યસર્જક

પૂ. આચાર્ય ભગવંત
શ્રી મનોહરકીર્તિસાગરસૂરીશ્વરજી મ. સા.

ગુજરાતના સપૂત સરદાર પટેલને યાદ કરો એટલે બારડોલી યાદ આવે. બારડોલી નજર સમક્ષ ખડું થઈ જાય. બારડોલીનો આખોય નકશો આંખ સમક્ષ રમી રહે. બારડોલીની સડકો અને પહોળા પહોળા માર્ગો આંખ આગળ ઊંચકાય. બારડોલીનાં કતારબંધ મકાનો, વાણિયાવાસની મેડીઓ અને પાટીદારોનાં ટ્રેક્ટરો નજર સમક્ષ રચાઈ જાય. સરદાર પટેલવાળા પેલા બારડોલીના સત્યાગ્રહની પૃષ્ઠભૂમિ તે જ આ નગરી. પણ સમયના વહેણ સાથે સંદર્ભો પણ બદલાતા હોય છે. સરદારવાળું બારડોલી ક્યારે કોઈ દિવ્યાત્માના નામ સાથે પણ સંકળાઈ જાય.

કોને ખબર કે જિનશાસનને ઉજાળનાર જિનધર્મની ઉજ્જવળ પરંપરામાં ઉજમાળી યશકલગીઓ ઉમેરનાર અને સંયમજીવન દ્વારા પ્રશાંતપણે આગળ વધી, પોતાના તપોભૂત જીવનમાં પોતાની દિવ્ય કલમ દ્વારા ઉત્તમ સાહિત્યિક કૃતિઓ જગતનાં ચરણે ધરનાર એક દિવ્યાત્મા રૂપી છોડ આ જ ભૂમિમાંથી પાંગરશે? કોને ખબર? કોણ જાણી શકે?

સંવત ૧૯૮૪ની સાલ હતી. ભાદરવા સુદ એકમનો શુભ દિન હતો. ધર્મપ્રેમી શ્રાવક નગીનદાસભાઈ શાહનું ઘર હતું. ત્યારે એ શુભ ઘડીએ એમનાં ધર્મપત્ની કમળાબહેનની કુક્ષિએ એક પુત્રરત્નનો જન્મ થયો. નામ પાડ્યું મનહર. બસ, આ બાળક મનહર એ જ પ્રશાંતમૂર્તિ આચાર્ય ભગવંત પૂ. શ્રી મનોહરકીર્તિસાગરસૂરિ મહારાજ.

તેમણે બારડોલીમાં જ પ્રાથમિક શિક્ષણ ગ્રહણ કર્યું. બચપનથી જ એમની ગ્રહણશક્તિ ખૂબ તેજ. બાળક મનહરને બાળપણથી જ ધર્મ અને તપ પ્રત્યે અભિરુચિ. પિતા નગીનદાસભાઈ અને માતા કમળાબહેને સિંચેલા ધાર્મિક સંસ્કાર અને બાળક સ્વયંના અંતરમાં પ્રગટેલો ધર્મનો દીવો

અને આ બધાના સરવાળા રૂપે બાળકનું ઘડતર થયું.

૨૧ વર્ષની ઉંમરે સં. ૨૦૦૫ના કારતક વદ દસમના શુભ દિવસે મુંબઈ ખાતે એમણે દીક્ષા અંગીકાર કરી ને તેઓ વીતરાગની વાટે ચાલી નીકળ્યા. જીવનનો સાચો રાહ એમને લાધી ગયો. જીવન ધન્યતા અનુભવી રહ્યું.

વાત એમ બની કે મેટ્રિક થયેલા યુવક મનહરને છાત્રાલયમાં યોગનિષ્ઠ આચાર્ય શ્રી બુદ્ધિસાગરસૂરિજી મહારાજ વિરચિત 'યોગદીપક' નામનો ગ્રંથ વાંચવા મળ્યો ને દૃષ્ટિ બદલાઈ ગઈ યુવાનની. મનમાં દીક્ષાની તીવ્ર તાલાવેલી જાગી ને તે યુવાન મનહર પૂ. શ્રી સુબોધસાગર મહારાજનો શિષ્ય બન્યો. આ નૂતન મુનિરાજને નામ અપાયું મુનિ મનોહરકીર્તિ સાગરજી. મુનિ મનોહરકીર્તિ સાગરજીએ જ્ઞાનસાધનાનો આરંભ કર્યો. અને તપોમાર્ગી, સંયમમાર્ગી અને આત્મમાર્ગી મુનિ શ્રી મનોહરકીર્તિ સાગરજીની જ્ઞાનયાત્રા અતિ વેગવંતી બની. તેઓ સ્વાધ્યાયમગ્ન બની ગયા. અલ્પકાળમાં જૈનદર્શનનું સમગ્ર જ્ઞાન મેળવી લીધું. સંસ્કૃત અને પ્રાકૃતનો ઊંડો અભ્યાસ કર્યો. એમના હૃદયની ભીતરમાં એક સત્ત્વશાળી સર્જક લપાઈને બેઠો હતો. બસ, આ સર્જકને હાથમાં કલમ પકડવાની જવાર હતી.

કોને ખબર, એમના હાથે શરૂ થનારી સર્જનયાત્રા ક્યા ક્યા માર્ગે વિચરણ કરશે? કેવાં ઊર્ધ્વ શિખરો સર કરશે? જૈન ધર્મ તો મહાસાગર સમો છે. એનું ઊંડાણ તમને હાથ ન લાગે. અંદર પડ્યાં છે મબલખ મોતી, પણ એ માટે મરજીવા બનવું પડે. ડૂબકી લગાવવી પડે. જીવની પણ પરવા કર્યા વગર ઊંડાણમાં જે ઊતરે, તે ભરે મોતીથી મુટ્ટી! કિનારે ઊભા રહીને તમાશો જોનારા પસ્તાય. અંદર પડેલ જીવાત્મા મોતીઓથી મુટ્ટી ભરીને બહાર આવે.

પણ જ્ઞાન સાગરનાં મોતી મુટ્ટીમાં પકડવાનું કાર્ય અઘરું છે, કારણ કે એમાં ડૂબવાનું છે, અગાધ ઊંડાણમાં સરકવાનું છે; જીવસટોસટનો ખેલ ખેલવાનો છે, મોહ માયાનો પરિત્યાગ કરવો પડે.

મુનિમાંથી આગળ વધતાં વધતાં આજના પ્રશાંતમૂર્તિ આચાર્ય ભગવંત બનેલા પૂ. શ્રી મનોહરકીર્તિ સાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજ તો ખમતીધર સર્જક છે. શબ્દોનાં મોતી પકડનારા છે. અંતરમાં પડેલી ઉત્તમોત્તમ કથાઓને કંડારનારા છે. સરળ ભાષા ને સહજપણે સરી પડતા શબ્દો.

લખાણમાં ઊંચાઈ પણ એટલી જ અને ઊંડાણ પણ એટલું જ, છતાં વાંચનારને લખાણનો ભાર ન લાગે. ઝરણું વહે એમ કથા વહે જાય. જ્ઞાનદૃષ્ટિ ખૂલતી જાય. મન પ્રફુલ્લિત બનતું જાય. સરળતા છતાં શ્રેષ્ઠતા. ચોટદાર સંવાદો અને હૃદયને સ્પર્શી જતો શબ્દપ્રવાહ.

તેઓશ્રી ઉત્કટ ચારિત્રનાં આરાધના અને જ્ઞાનસાધના કરતાં કરતાં સં. ૨૦૨૬ના મહા વદ પાંચમના શુભ દિને જૂના ડીસા નગરમાં ગણિ-પંચાસ પદ પામ્યા ને અનેકવિધ રીતે શાસનપ્રભાવના કરતાં કરતાં પૂ. ગુરુદેવ આચાર્ય ભગવંત શ્રી સુબોધસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજાએ તેમની સવિશેષ યોગ્યતા જાણી અમદાવાદમાં સાબરમતી ખાતે સં. ૨૦૩૧ના મહાસુદ પાંચમે તેમને આચાર્યપદથી અલંકૃત કર્યા.

પૂજ્યશ્રીનું સંપૂર્ણ જીવન ગુર્વાજ્ઞામય છે. ગુરુજીને સંપૂર્ણપણે સમર્પિત થયેલું છે. ગુરુનો શબ્દ એ એમનો શબ્દ છે. જ્યારે જુઓ ત્યારે.

પૂજ્યશ્રીના શિષ્ય-પ્રશિષ્ય પરિવારમાં પૂ. પંચાસશ્રી સુદર્શનકીર્તિસાગરજી મહારાજ, મુનિશ્રી અનંતકીર્તિસાગરજી મહારાજ, મુનિવર્યશ્રી શાંતિસાગરજી મહારાજ, વ્યાખ્યાન વાયસ્પતિ પંચાસ પ્રવર પૂ. શ્રી ઉદયકીર્તિસાગરજી મહારાજ(હાલ આચાર્ય), મુનિ શ્રી વિશ્વોદયકીર્તિસાગરજી મહારાજ તથા મુનિ શ્રી વિદ્યોદય કીર્તિસાગરજી મહારાજ શોભાયમાન છે.

પૂ. આચાર્ય ભગવંત શ્રી મનોહર કીર્તિસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજની સર્જનયાત્રા વણથંભી આગળ વધતી રહી છે. આજ દિન સુધીમાં અંદાજે ૬૦ કરતાં પણ વધારે ગ્રંથોનું આલેખન એમની યશસ્વી કલમ દ્વારા સંપન્ન થયું છે. એમની પ્રવાહી અને પ્રાસાદિક શૈલીને કારણે એમનાં ગ્રંથોનું વાચન કરનારો વર્ગ ખૂબ વિશાળ છે.

કલિકાલ સર્વજ્ઞ હેમચંદ્રાચાર્ય દ્વારા સંસ્કૃત ભાષામાં રચાયેલ ચોવીસ તીર્થંકર પરમાત્માઓનાં જીવનચરિત્રો સરળ અને પ્રાસાદિક ગુજરાતી ભાષામાં ઉતારવાનો સંકલ્પ પૂજ્યશ્રીએ કર્યો હતો. એમની નેમ હતી કે આ તીર્થંકર ચરિત્રોનાં અલગ અલગ પુસ્તકો બને. માત્ર સંકલ્પ કરવાથી કામ બનતું નથી, પણ પૂજ્યશ્રીનો સંકલ્પ ગજવેલ જેવો હતો. એમણે આ મહાકાવ્ય કાર્ય તરત જ આરંભી દીધું ને તૈયાર થઈ ગયાં ચોવીસ તીર્થંકર પરમાત્માઓનાં ચોવીસ પુસ્તકો

વતા 'જૈન રામાયણ' અને 'જૈન મહાભારત' એમ કુલ છઠ્વીસ પુસ્તકો પ્રગટ કર્યાં.

એમણે વિપુલ સાહિત્ય સર્જન કર્યું છે. શબ્દ સાથેનો સથવારો એમણે ક્યારેય છોડ્યો નથી. એમણે વૈવિધ્યસભર દિશાઓમાં સાહિત્યસર્જન કર્યું છે.

જે સૂર એમનાં પુસ્તકોમાં પ્રગટ થાય છે, એ જ સૂર એમની વાણીમાં પ્રગટ થાય છે. વાણી જ છેવટે તો સર્જનનું દર્પણ છે. દર્પણમાં જે પ્રતિબિંબ પડશે તે વાણી-વર્તનની તસ્વીર જેવું જ રહેશે.

ચોવીસ તીર્થંકર પરમાત્માઓના ચોવીસ પુસ્તકો ઉપરાંત 'જૈન મહાભારત' અને 'જૈન રામાયણ' એમ એમણે તત્સમયે છઠ્વીસ પુસ્તકો સરળ પ્રાસાદિક શૈલીમાં ગુજરાતીમાં પ્રસિદ્ધ કર્યાં છે. પૂજ્યશ્રીનું આ કાર્ય જૈનજગતના ઇતિહાસમાં સુવર્ણાક્ષરે અંકિત થશે અને એ ઉપરાંત પણ સંખ્યાબંધ ગ્રંથો એમની કલમપ્રસાદીરૂપ પ્રગટ થયા છે. તપ, સાધના, ઉપાસના અને સર્જનકાર્ય આ ચતુર્કોણીય ઉદ્યમો એમના સાધુજીવનમાં કેન્દ્રસ્થાને રહ્યા છે.

સૌજન્ય : શ્રીમતી છાયાબેન દીપકભાઈ શાહ, પાટણ
હ. વૈભવ-ધવલ

જૈનતત્ત્વજ્ઞાનના ચાર્ટોના સંપાદક

પૂજ્ય આચાર્યશ્રી

વિજયરાજેન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ

પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજયરાજેન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજની જન્મભૂમિ સુરેન્દ્રનગર. પિતાનું નામ મગનલાલ અને માતાનું નામ શકરીબહેન. તેમને ત્રણ પુત્રો. સૌથી નાના પુત્ર રમણિકલાલનો જન્મ સં. ૧૯૮૯ના માગશર વદ ૧૨ના દિવસે થયો. પિતાશ્રીનો વ્યવસાય મહારાષ્ટ્રના જલગાંવમાં ચાલતો હતો, પણ રમણિકલાલની ચાર વર્ષની વયે માતા સ્વર્ગવાસી થતાં પિતાએ જલગાંવ છોડ્યું અને સુરેન્દ્રનગર આવીને રહ્યા. રમણિકલાલના મામા મુંબઈ રહેતા હતા. તે ત્રણે ભાણેજને અભ્યાસાર્થે મુંબઈ લઈ ગયા. મામા-મામી સાચવતાં અને વ્યાવહારિક તેમ જ ધાર્મિક શિક્ષણ મળે તેની કાળજી રાખતાં. પરિવાર મૂર્તિપૂજક વર્ગના સહવાસે દેરાસર જવાની શ્રદ્ધાવાળો થયો હતો. માતા સમાન મામીએ પાડેલા સંસ્કારો બાળક રમણિકમાં ઊતર્યા, જેથી રોજ દેરાસર જવું, પૂજા કરવી,

પાઠશાળાએ જવું, વ્યાખ્યાનો સાંભળવાં-લખવાં, એમ ઉત્તરોત્તર ધર્મક્રિયામાં રસ લેવા લાગ્યા પ્રારંભમાં બાબુ પન્નાલાલ હાઈસ્કૂલમાં તથા કોટની હાઈસ્કૂલમાં મેટ્રિક સુધી અભ્યાસ કર્યો. આ દરમિયાન પ્રભુપૂજામાં, અંગરચના કરવામાં તેમનું મન વધુ ને વધુ લીન રહેવા લાગ્યું. ભવ્ય અંગરચનાથી પ્રસન્નતાની વૃદ્ધિ કરતા. રજાના દિવસોમાં કલાકોના કલાકો દેરાસરમાં જ હોય. આ બધાં ભાવિનાં ઝેંધાણ હતાં. વળી, તેઓ નજીકના મુંબઈ-ભૂલેશ્વર લાલબાગ ઉપાશ્રયે આવાગમન કરતાં સુવિહિત સાધુ ભગવંતોની વૈરાગ્ય નીતરતી વાણી સાંભળવા જાય. વ્યાખ્યાનશ્રવણથી અરિહંત પરમાત્માની વાસ્તવિક ઓળખાણ થઈ. સંસારના રંગરાગ અને મોજશોખની ભયંકરતા સમજાઈ. જીવોના ભેદ, નવતત્ત્વ, નવપદ, પંચપરમેષ્ઠી, આઠ કર્મ, સામાયિક, પૌષ્ઠ, દેશવિરતિ, સર્વવિરતિ, સમ્યક્ત્વ—આ સર્વ જૈનશાસનનાં મહત્ત્વનાં અંગોની સમજ મળી.

સં. ૨૦૦૬માં પાલિતાણા-આયંબિલ ભવનમાં પૂ. ગુરુભગવંતની નિશ્રામાં ચાતુર્માસમાં સાથે રહી જ્ઞાનાભ્યાસ કર્યો. દિવાળી લગભગમાં સમેતશિખર આદિ પૂર્વ દેશનાં તીર્થોની, કલ્યાણકભૂમિની યાત્રા કરી, જેમાં રમણિકલાલ પણ જોડાયા અને સંયમ સ્વીકારવા માટે બધા ઉત્સાહી બન્યા.

સં. ૨૦૦૭ના વૈશાખ સુદ ૬ ના દિવસે પાંચ મુનિઓની વડી દીક્ષા સાથે સી. પી. ટેન્ક-માધવબાગના વિશાળ મંડપમાં વરસીદાનનો વરઘોડો ઊતર્યો અને ભવ્ય રીતે દીક્ષા થઈ. પૂ.આ.ભ. વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના હસ્તે રજોહરણ પ્રાપ્ત કર્યું. રમણિકલાલ પૂ. મુનિવર્ય શ્રી ભાનુવિજયજી મહારાજના શિષ્ય રૂપે સંયમ સ્વીકારી મુનિશ્રી રાજેન્દ્રવિજયજી બન્યા. દીક્ષા અંગીકાર કરીને પૂજ્યશ્રી ઉત્તરોત્તર સાધનામાં લાગી ગયા. પૂજ્યપાદ આચાર્યભગવંત શ્રી વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજ અષ્ટપ્રવચનમાતા, પ્રકરણ, કર્મસાહિત્ય આદિ શાસ્ત્ર-સ્વાધ્યાય અંગે સમજાવતા. પૂજ્યશ્રી ભાનુવિજયજી મહારાજ સંસ્કૃત ભાષાના સરળ નિયમો, વ્યાકરણ, ન્યાયભૂમિકા, ઓઘનિર્ધુક્તિ વગેરે શીખવતા.

પૂજ્યપાદ ગુરુભગવંતશ્રી ભુવનભાનુસૂરિજી મહારાજશ્રીએ તેઓશ્રીની યોગ્યતા નિહાળી શ્રી ભગવતીસૂત્રનાં યોગોદ્દહન કરાવી મલાડમાં સં. ૨૦૩૫ના વૈશાખ સુદી-૬ને દિવસે ગણિ પદ અને સં. ૨૦૩૮ના મહાસુદ-૧૦ને દિવસે નડિયાદમાં પંચાસ પદથી વિભૂષિત કર્યા પંચાસશ્રી

રાજેન્દ્રવિજયજી મહારાજને કોલ્હાપુરમાં ૨૦૪૩ના દેશાખ સુદ-દને દિવસે આચાર્ય પદે આરુઢ કરવામાં આવ્યા. હાલ ૬૧ વર્ષનો દીક્ષાપર્યાય. આ સુદીર્ઘ સંયમપર્યાયમાં પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં શાસન-પ્રભાવનાના અનેકવિધ કાર્યો થયાં છે. જૈનદર્શનની સંક્ષેપમાં સમજ મળે માટે સચિત્ર જૈન તત્ત્વજ્ઞાન ચિત્રાવલી ગુજરાતી-હિન્દી પુસ્તકનું પ્રકાશન થયું.

આચાર્યશુદ્ધિ-વિચારશુદ્ધિનો પાયો 'આહારશુદ્ધિ' છે બાવીશ અભિક્ષયના વર્ણન સાથે અનેકવિધ નવી અભિક્ષય ખાન-પાનની સમજૂતી સાથે આહારશુદ્ધિ પુસ્તક ગુજરાતી-હિન્દી-મરાઠીમાં પ્રકાશિત થયું હોમ કે હોસ્પિટલની અનેક આવૃત્તિ પ્રકાશિત થઈ.

ધોળકા દિવ્યદર્શન ટ્રસ્ટ તરફથી પ.પૂ.આ. રાજેન્દ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના માર્ગદર્શનનાનુસાર સચિત્ર તત્ત્વજ્ઞાનના ચાર્ટો ફ્લેક્સમાં તૈયાર થયા છે, જે દરેક સંઘોમાં પાઠશાળામાં, શિબિરો ઉપયોગી છે.

સૌજન્ય : શ્રી આદિનાથ શ્રે.મૂ.પૂ. તપાગચ્છ જૈન સંઘ.
આ.શ્રી વિજયનીતિસૂરિ આરાધનાભવન, કતારગામ-સૂરત

યુવા જાગૃતિ પ્રેરક : વ્યાકરણવિશારદ
૨૭૫ દીક્ષાદાનેશ્વરી, સૂરિમંત્ર પંચપ્રસ્થન સમારાધક

પ.પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયગુણરત્નસૂરીશ્વરજી મ.સા.

વિનય-વિવેક જેવા સદ્ગુણોથી સંપન્ન અને જિનશાસન પાટપરંપરાને સમયે સમયે જે ધર્મપ્રભાવક મહાપુરુષોની ભેટ મળી છે તેમાં તપાગચ્છીય શ્રી વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજના સમુદાયમાં પૂ.આ. શ્રી ગુણરત્નસૂરિજી મહારાજ એક વિરલ વિભૂતિ છે.

પૂજ્યશ્રીનો જન્મ રાજસ્થાનમાં પાદરલી મુકામે સં. ૧૯૮૮ના પોષ સુદિ-૪ને દિવસે ઉમદા, ધર્મસંપન્ન, સંસ્કારી પરિવારમાં થયો. પુત્રનું નામ ગણેશમલ રાખવામાં આવ્યું. પિતા હીરાચંદ્રજી અને મમતાળુ માતા મનુબાઈના ઉછેરે

વાત્સલ્યથી ઊછરતા ગણેશમલને શૈશવકાળથી ઉત્તમ ધર્મસંસ્કાર મળ્યા. અંગ્રેજી માધ્યમમાં પોદાર મારવાડી કોલેજમાં મેટ્રીક સુધીનો વ્યાવહારિક અભ્યાસ કર્યો. ચાર વર્ષ સુધી ફિલ્મ સ્ટાર શશિકપુર પણ ગણેશભાઈ સાથે એક જ બેચ પર ભણતા હતા.

સિદ્ધાંત મહોદધિ પૂ.આ. દેવ શ્રી વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજ, ન્યાયવિશારદ આ.શ્રી ભુવનભાનુસૂરિજી મ. અને વડીલબંધુ શ્રી જિતેન્દ્રવિજયજી મહારાજનું ઉમદા અને પ્રેરક જીવન જોયા પછી ગણેશમલને પણ સંસારવાસ આકરો થઈ પડ્યો. વેવિશાળ થયેલ હોવા છતાં પૂર્વભવના પુણ્યોદયે સદ્ગુરુઓનો સમાગમ પામી એકવાર પોર્તુગલરાજ્યના દમનમાં ભાગી ગયા. મોહવશ પિતા પાછા લઈ ગયા. ઘુટો લઈ પિતા મારવા આવ્યા તોય મુમુક્ષુની એક જ વાત....મારે દીક્ષા જ લેવી છે. છેલ્લે પિતાની આજ્ઞા પામી પ્રવ્રજ્યા અંગીકાર કરવા પરમ ભાગ્યશાળી બન્યા.

સં. ૨૦૧૦ના મહા સુદ-૪ને દિવસે દાદર મુંબઈ મુકામે સં. મોટાભાઈ મુનિરાજ શ્રી જિતેન્દ્રવિજયજી મહારાજનું શિષ્યત્વ સ્વીકારીને મુનિશ્રી ગુણરત્નવિજયજી બન્યા. ૧૪ વર્ષ સુધી દાદા પ્રેમસૂરિજીની નિશ્રામાં છાયાની જેમ રહી જ્ઞાનસંપાદન કરી તથા શુદ્ધ ક્રિયાનુષ્ઠાન આરાધી અનંત પુણ્ય ઉપાર્જન કરતા રહ્યા. પૂજ્યપાદશ્રીના વિશેષ કૃપાપાત્ર બની, કર્મસાહિત્યના સર્જનના પાયાનું કામ હાથ પર લઈ, જ્ઞાનગંગાની ધૂણી ધખાવી અને ૬૦ હજાર શ્લોક પ્રમાણ પ્રાકૃત, સંસ્કૃત વિરાટકાય ગ્રંથો લખ્યા, જેના વખાણ દેશ વિદેશમાં બર્લિનના પ્રો. કલાઉઝ બ્રુને 'ગાગરમેં સાગર ભર દિયા'ના શબ્દોમાં કર્યા. પૂજ્યશ્રીએ આ ઉપરાંત, 'જૈન મહાભારત', 'રે! કર્મ, તારી ગતિ ન્યારી'. 'જોજે કરમાએ ના' 'ટેન્શન ટુ પીસ', 'એક થી રાજકુમારી' (મહાસતી અંજના) 'સૌ ચાલો સિદ્ધગિરિ જઈએ', 'સચિત્ર જૈન રામાયણ' અને 'સચિત્ર જૈન તત્ત્વજ્ઞાન' આલ્બમ વગેરે હિન્દી, ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં ઉત્તમ અને વિપુલ પ્રમાણમાં સાહિત્યસર્જન કર્યું છે. પૂજ્ય સિદ્ધાંતમહોદધિ આ. શ્રી પ્રેમસૂરિજીના વિશિષ્ટ કૃપાપાત્ર હતા માટે જ સ્તો (૧) છેલ્લુ સમુદાય વ્યવસ્થાપત્રક પૂજ્યશ્રીએ મુનિ ગુણરત્ન વિ. પાસે લખાવ્યું. (૨) પૂજ્ય પ્રેમસૂરિદાદાનો ઓઘો મુનિ ગુણરત્ન વિ.ને મળ્યો. (૩) પૂજ્ય દાદા પ્રેમસૂરિજીએ અંતિમ સમયે નિર્ધારણા માટે ખડે પગે સેવામાં રહેતા "ગુણરત્નને બોલાવો" એમ કહી યાદ

કર્યા...તુરંત આવી જ્ઞાનસાર, વિવેકાષ્ટક તથા ઝાંઝરીયા ઋષિની સજ્જાય સંભળાવીને અંતિમ નિર્ધારણ કરાવી.

છેલ્લાં ઘણાં વર્ષોથી રાજસ્થાન-ગુજરાતમાં જ વિચરી રહ્યા છે. રાજસ્થાનમાંની પૂજ્યશ્રીની શાસનપ્રભાવના અદ્ભુત અને વિશિષ્ટ કોટીની છે. યુવાવર્ગને ધર્મમાર્ગે વાળવામાં તેઓશ્રીનો ફાળો નોંધપાત્ર છે. તેઓશ્રીની નિશ્રામાં યુવાનો માટે ૫૫ જેટલી જ્ઞાનશિબિરો યોજાઈ છે અને તેમાં લગભગ ૪૦ હજાર યુવાનોએ ધર્મબોધ પ્રાપ્ત કર્યો છે. પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણાથી ‘ઓપન બુક્સ એક્ઝામ’ અખિલ ભારતીય સ્તરે લેવામાં આવે છે. પૂજ્યશ્રીની પ્રવચનશૈલી મીઠી-મધુર અને તલસ્પર્શી છે. જૈન રામાયણ ઉપર તેઓશ્રીનાં જાહેર પ્રવચનોમાં જૈન-જૈનેતરો ભાગ લે છે. તે પૂજ્યશ્રીનો ખાસ વિષય છે. એવી જ રીતે, સાધના-આરાધનાના ક્ષેત્રે પણ પૂજ્યશ્રી અપ્રમત્તભાવે અવિરામ અનેકવિધ પ્રવૃત્તિઓ ચલાવતા રહ્યા છે. સૂરિમંત્રની પાંચેય પીઠિકાની તેમણે આરાધના કરી છે પૂજ્યશ્રી નિર્દોષ ગોચરીના આગ્રહી છે. તેઓશ્રીએ વર્ધમાન તપની ૬૯ ઓળી, અનેક અઢાઈ-અઠમ અને નિત્ય એકાસણાં સાથે ૧૦ વર્ષ અને ૧૦ મહિના સુધીનો દૂધ વિગઈનો ત્યાગ કર્યો હતો. પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં ૩૫ જેટલાં યાદગાર ઉપધાન તપ થયાં છે. ૭૨ જેટલી ઐતિહાસિક પ્રતિષ્ઠાઓ થઈ છે.

તેજસ્વી તવારીખ

જન્મ :-સં. ૧૯૮૯ પો.સુ. ૪ પાદરલી (રાજસ્થાન)

દીક્ષાદાતા :-સિદ્ધાંત મહોદધિ આ. શ્રીપ્રેમસૂરીશ્વરજી મ.સા.

દીક્ષા :-સં. ૨૦૧૦ મહા સુદ-૪, મુંબઈ, દાદર

વડી દીક્ષા :-સં. ૨૦૧૦ ફાગણ વદ-૭, મુંબઈ

ગણી પદવી :-સં. ૨૦૧૪ માગશર સુદ-૧૧, હાજા પટેલની પોળ, અમદાવાદ

પંચાસ પદવી :-સં. ૨૦૪૪ મહા સુદ-૧૪, જાલોર, રાજસ્થાન

આચાર્ય પદવી :-સં. ૨૦૪૪ દિ. જે.સુદ-૧૦ પાદરલી (રાજસ્થાન)

પરિવાર દીક્ષિત :-આ. શ્રી જિતેન્દ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા. (મોટાભાઈ), આ.શ્રી રશ્મિરત્નસૂર.મ.સા. (સાં. ભાણેજ), સા.શ્રી પુષ્પલતાશ્રીજી (સાં.ભાભી) પ્રવર્તની સા.શ્રી પુણ્યરેખાશ્રીજી મ.સા., મનીષારેખાશ્રીજી (સાં.ભત્રીજી)

ઓળી પ્રેરક :- શ્રી જીરાવલા તીર્થમાં ૩૨૦૦ આરાધકોની ઐતિહાસિક ચૈત્રી ઓળી જેનું નામ ગિનેશ બુક ઓફ જેનાજમાં અંકિત થયેલ છે.

સંઘ પ્રેરક :- ૨૭૦૦ યાત્રિક માલગાંવ-પાલિતાણા, ૪૦૦૦ યાત્રિક પાલિતાણા. ગિરનાર, ૫૦૦૦ યાત્રિક માલગાંવ-રાણપુર આદિ ૫૫ છઃરી પાલક સંઘો.

દીક્ષા પ્રેરક :-સુરતમાં ૨૮ દીક્ષા, પાલિતાણામાં ૩૮ દીક્ષા આદિ. ૨૮૧ યુવક-યુવતિઓની દીક્ષા. કુલ ૮૧ શિષ્ય-પ્રશિષ્યો. ૨૩૩ સાધ્વી ભગવંતના ગણાધિપતિ.

તપ પ્રેરક :- સુરતમાં ૧૩૫૫+૧૫૦૦+૨૦૦૦ અઢાઈ તથા અમદાવાદમાં ૩૫૮ તથા સુરતમાં ૬૫૦ સમૂહ સિદ્ધતપના પ્રેરણાદાતા.

શિબિર પ્રેરક :-દર વેકેશનમાં યુવા શિબિરો, ચાતુર્માસમાં રવિવારીય શિબિરો (કુલ ૫૫) દ્વારા ૫૦ હજારથી વધુ યુવાનોમાં જીવન પરિવર્તન.

ઉપધાન પ્રેરક :-શ્રી શંખેશ્વર તીર્થમાં ૨૧મી સદીનું ઐતિહાસિક ૧૭૦૦ આરાધકોનું ભવ્યાતિભવ્ય ઉપધાન (કુલ ૩૬ ઉપધાન) જીરાવલા મહાતીર્થમાં વરીષ્ઠ માર્ગદર્શન, દયાલશા કિલા, જેસલમેર, વરમાણ, મુંગથલા, સિદ્ધવડ, સાતસણ.

તીર્થ પ્રેરક :-અમિનવ મહાવીરધામજ્ઞાન તીર્થ (સુમેરપુર)માં વિશ્વની સૌથી ઉંચી ૨૯.૫ ફૂટની સપરિકર પદ્માસન પ્રભુ મહાવીરની પ્રતિમા અને અજોડ આર્ટ ગેલેરીનું નિર્માણ, શ્રી પાવાપુરી તીર્થ જીવ મૈત્રીધામ, સંઘવી ભેરુતારક ધામ, શ્રી શંખેશ્વર સુખધામ (પોસાલિયા), શ્રી મહાવીર વિહારધામ (નેતરા)

જ્ઞાનપ્રેરક :-શ્રી નાકોડા તીર્થ સંચાલિત વિશ્વ પ્રકાશ પત્રાચાર પાઠ્ય પુસ્તક (ત્રણ વર્ષીય બી.જે.કોર્સ)માં ઘેર બેઠા એક લાખથી વધુ વિદ્યાર્થીઓએ જૈનધર્મનું વિના મૂલ્યે જ્ઞાન મેળવ્યું છે અને મેળવી રહ્યાં છે.

નવ્વાણું પ્રેરક :-શ્રી સિદ્ધવડ ઘેટીપાગ તીર્થોદ્ધાર, શનુંજય મહાપુરમ્ (સિદ્ધવડ)ની કાયમી રચના સાથે ૨૨૧૭ આરાધકોની ઐતિહાસિક નવ્વાણું યાત્રા.

ચૌવિહાર છટ્ટ પ્રેરક : ૧૧૦૦ યુવાનો દ્વારા એક્રીસાથે ચૌવિહાર છટ્ટ સાત યાત્રાનો રેકોર્ડ

સાહિત્ય પ્રેરક : જર્મનીના ફ્લાઉજ બ્રુન દ્વારા પ્રશંસા પ્રાપ્ત ખવગસેદી ગ્રંથ, ઉપશમનાકરણ, પયડીબંધો, દ્વિવર્ણસ્તુતિરશ્મયઃ, આદિ સંસ્કૃત પ્રાકૃત ગ્રંથ, ચાલો સિદ્ધગિરિ જઈએ, સચિત્ર જૈન રામાયણ, સચિત્ર જોજે કરમાયના (ભવ આલોચના)

સમૂહ રાત્રિભોજન ત્યાગ પ્રેરક :-સુરતમાં ૧૨૮ સમાજો અને અમદાવાદના ૧૭૦ સંઘ સમાજોના લાખો જૈનોને સમૂહ રાત્રિભોજન ત્યાગ કરાવી વિશ્વવ્યાપી અભિયાન શરૂ કર્યું.

સૌજન્ય : પ્રવચનપ્રભાવક આ.ભ.શ્રી રશ્મિરત્નસૂરિજી
મ.સા.ની પ્રેરણાથી તેમના સાંસારિક પિતાશ્રી સંઘવી
પુખરાજજી છોગાજી પરિવાર, વિશાખાપટ્ટનમવાલા તરફથી

કથા-કલમના કુશળ કસબી અને

સર્જન-સંપાદનના કલાસ્વામી

પૂ. આ.શ્રી વિજયપૂર્ણચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.

પૂજ્ય આચાર્યશ્રી વિજયપૂર્ણચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજનું નામ શ્રવણગોચર થતાં જ આંખ અને અંતર સમક્ષ એક સમર્થ સાહિત્યસર્જક ખડા થઈ જાય છે, જેઓ શબ્દના શિલ્પી, કલમના કસબી અને ભાવ-ભાષાના ભંડાર છે. પૂજ્યશ્રી આકાર-આકૃતિથી ભલે ઓછા જાણીતા હોય, પણ અક્ષર-આલેખનથી તો ઠેર ઠેર સુપ્રસિદ્ધ છે. જૈનજગતના જાણીતા માસિક ‘કલ્યાણ’-ના માધ્યમે પૂજ્યશ્રી ખૂબ ખૂબ પ્રસિદ્ધ છે, તો વળી પૂજ્યશ્રીની લેખ-પ્રસાદીના કારણે ‘કલ્યાણ’ માસિક પણ ખૂબ ખૂબ પ્રસિદ્ધિ પામ્યું છે. ‘કલ્યાણ’માં નિયમિત અનેક કોલમો લખવા ઉપરાંત, લેખોનું સંપાદન પણ પૂજ્યશ્રી કરતા રહ્યા છે. તેઓશ્રીની લેખનકળા અને સંપાદનસૂઝ એવી આગવી છે કે, જેના સ્પર્શે પ્રાચીન કથાનકો જીવંત બની જાય છે અને પ્રાચીન સાહિત્ય પણ નવા શણગાર પામે છે. પૂજ્યશ્રી મિતભાષી છે, પણ ‘કલ્યાણ’ અને કલમના માધ્યમે અનેકોની સાથે કલાકોના કલાકો મૌન વાર્તાલાપ કરતા હોય એમ લાગે. તેઓશ્રીનું સાહિત્ય સર્વતોમુખી છે. ચિંતન, કથાલેખન, સંપાદન, સંકલન : આ અને આવી સાહિત્યની વિવિધ ક્ષિતિજોને અજવાળતાં એમનાં કેટલાંયે પુસ્તકો પ્રકાશિત થયાં છે. જુદી જુદી સંસ્થાઓ દ્વારા પ્રકાશિત આવાં નાનાં-મોટાં પુસ્તકોની સંખ્યા ૧૦૦ આસપાસની થાય છે. જો કે એ બધાં જ પ્રકાશનો ભારે માંગને કારણે આજે અપ્રાપ્ય છે. આથી પૂજ્યશ્રીના સાહિત્યના વ્યવસ્થિત પ્રકાશન માટેની અનેકાનેક માગણી-

લાગણીને માન આપીને સં. ૨૦૪૬-ના મૌન એકાદશીને શુભ દિવસે ‘સંસ્કૃતિ પ્રકાશન-સુરત’ સંસ્થાની સ્થાપના કરવામાં આવી છે. સવા-દોઢ વર્ષના ટૂંકા સમયમાં આ સંસ્થા દ્વારા ૧૦ પુસ્તકો પ્રકાશિત થઈ ચૂક્યાં છે. આ સાહિત્યને સંઘ-સમાજે એવી અંતરની લાગણીથી વધાવી લીધું છે કે આજે પૂર્વે પ્રકાશિત પાંચ પુસ્તકો અપ્રાપ્ય બની ચૂક્યાં છે. આ સિદ્ધહસ્ત લેખક આચાર્યશ્રીએ લેખનની શરૂઆત લગભગ ૨૫ વર્ષ પૂર્વે કરી હતી. ૨૫ વર્ષના સમયમાં પૂજ્યશ્રીની કલમે અનેક ઐતિહાસિક આગમિક કથાઓ, જૈનસાહિત્યની શ્રેણીબદ્ધ કથાઓ, સંસ્કૃતિપોષક અનેકાનેક વાર્તાઓ, ચિંતન-મનનથી ભરપૂર સાહિત્યની ભેટ જૈનસંઘને મળી છે, એનું મૂલ્ય આંકી શકાય તેમ નથી.

સં. ૨૦૪૧ના ફાગણ સુદ ૩-ના દિવસે હસ્તગરિમાં ગણિ પદે અને સં. ૨૦૪૪ના ફાગણ વદ ૩-ના મુંબઈ-શ્રીપાલનગરમાં પંન્યાસ પદે પ્રતિષ્ઠિત કરાયા બાદ, પૂ. ગચ્છાધિપતિ આચાર્યભગવંત શ્રી વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજના વરદ હસ્તે સં. ૨૦૪૭ના વૈશાખ સુદ ૬-ના શુભ દિવસે સુરતમાં આચાર્ય પદે આરૂઢ કરવામાં આવ્યા.

સં. ૨૦૦૧ની ધનતેરશના દિવસે નાસિક-મહારાષ્ટ્રમાં જન્મ પામીને ‘પ્રકાશ’ નામ ધરાવનાર પૂજ્યશ્રીના પિતાનું નામ બાબુભાઈ, માતાનું નામ શાંતાબહેન અને ભાઈનું નામ મહેન્દ્ર હતું. બાબુભાઈનું મૂળ વતન તારંગાની તળેટીમાં વસેલું કોઠાસણા ગામ. ધંધાર્થે તેઓશ્રી મહારાષ્ટ્રમાં ટાંકેદ-ઘોટીમાં થોડો સમય રહીને નાસિકમાં સ્થિર થયા, એટલું જ નહીં, એક આગેવાન તરીકે નાસિક ઉપરાંત આસપાસનાં કેટલાંય ગામોમાં પ્રસિદ્ધ થયા. પૂ. મુનિરાજ શ્રી મુક્તિવિજયજી મહારાજ (પછીથી આચાર્ય)ના પરિચયે તેઓશ્રી સંયમમાર્ગે વળવાની ભાવના ધરાવતા થયા. પ્રકાશ-મહેન્દ્ર એ વખતે નાના હતા, છતાં પિતાજી સાથે સાથે પૂજા, પ્રતિકમણ, પૌષ્પ આદિ આરાધનાઓ કરતા અને દીક્ષાના વિષયમાં કંઈ પૂછવામાં આવે ત્યારે “પૂ. પિતાજી જે કરે તે અમે કરવાના” એવો જવાબ આપતા. બાબુભાઈ દીક્ષા લે એમાં નાસિકના આગેવાનો સંમત હતા, પણ નાનાં બાળકોની બાબતમાં સંમતિ ન હોવાથી સં. ૨૦૧૧ના વૈશાખ સુદ ૭-ને દિવસે મુરબાડ પાસેના ઘસઈ ગામે બાબુભાઈએ નજીકનાં સગાંઓની હાજરીમાં ગુપ્ત રીતે સંયમનો સ્વીકાર કર્યો. પોતાનું નામ શ્રી જયકુંજરવિજયજી અને એમના શિષ્ય તરીકે પ્રકાશ-મહેન્દ્રને શ્રી પૂર્ણચંદ્રવિજયજી અને શ્રી મુક્તિપ્રભવિજયજી નામે જાહેર કરાયા.

પૂ. મુનિરાજ શ્રી મુક્તિવિજયજી મહારાજની કડક દેખરેખ નીચે સંયમઘડતર ચાલુ થયું. પ્રારંભનાં થોડાં જ વર્ષોમાં સુંદર અને સંગીન અભ્યાસ કરી લીધો. એમાં ધીમે ધીમે શ્રી પૂર્ણચંદ્રવિજયજી મહારાજનાં રસ અને રુચિ લેખનમાર્ગે વધુ વળ્યાં અને થોડાં જ વર્ષોમાં એક સિદ્ધહસ્ત લેખક તરીકે તેઓશ્રી સુપ્રસિદ્ધ થયા. પ્રારંભે શશધર, શ્રમણપ્રિયદર્શી, ઉપાંશુ, ચંદ્ર, નિઃશેષ, સત્યદર્શી આદિ અનેક ઉપનામોથી તેઓશ્રીએ લેખનનો પ્રારંભ કર્યો. શ્રી પૂર્ણચંદ્રવિજયજી મહારાજના મૂળ નામે લેખન શરૂ થયા બાદ તો તેઓશ્રી સંઘ-સમુદાયમાં ખૂબ જ જાણીતા-માનીતા બની ગયા. પૂજ્યશ્રીને 'જેમ લેખનશક્તિ સ્વતઃસિદ્ધ છે, એવી જ રીતે સંપાદન-સંકલનની કળા પણ સ્વયંવશ છે. 'ધર્મનો મર્મ', 'પાનું ફરે, સોનું ખરે', 'સાગર છલકે મોતી મલકે', 'સિંધુ સમાયો બિંદુમાં', 'બિંદુમાં સિંધુ' ભાગ ૧-૨-૩ આદિ 'પૂ. ગચ્છાધિપતિનાં પ્રવચન'-પુસ્તકો, 'ચૂંટેલું ચિંતન' (પૂ. પંચાસજી મહારાજના પ્રવચનાંશો), 'મુક્તિનો મારગ મીઠો', (પૂ. આ. શ્રી વિજયમુક્તિચંદ્રસૂરીજી મહારાજના પ્રવચનાંશો) તથા પૂ. પં. શ્રી ભદ્રંકરવિજયજી ગણિવર, પૂ. આ. શ્રી વિજયરવિચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ, પૂ. આ. શ્રી વિજયજિનપ્રભસૂરીશ્વરજી મહારાજ આદિ 'કલ્યાણ'ના એકી અવાજે આકાર પામેલા વિશેષાંકો વારંવાર વાંચવાનું મન થાય, એવી પૂજ્યશ્રીની સંપાદનશૈલીના બોલતા પુરાવા છે.

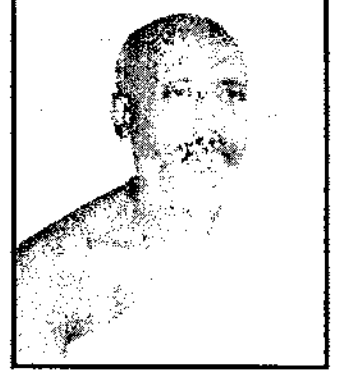
સિદ્ધહસ્ત સાહિત્યસર્જક પૂ. આ. શ્રી વિજયપૂર્ણચંદ્ર-સૂરીશ્વરજી મહારાજ વર્ષોથી સરસ્વતીસાધનામાં લીન છે. તેઓશ્રીની આ સાધના સતત આગળ વધતી રહે, જેના પ્રભાવે આંખ આગળથી ઓઝલ થયેલો આપણો પ્રાચીન ઇતિહાસ પુનઃ પ્રકાશમાં દીપી ઊઠે, તેઓશ્રી શ્રુતના પરમ ઉપાસક છે. તેઓની પ્રેરણાથી તેઓશ્રીના વિદ્વાન શિષ્ય મુનિરાજ શ્રી યુગચંદ્રવિજયજી મ.ના માર્ગદર્શનથી મુંબઈ ગોવાળિયા ટેન્કના વિશાળ મેદાનમાં થયેલ શ્રુતમહાપૂજાનું આયોજન એવું ભવ્ય અને ઐતિહાસિક થવા પામેલ કે જેના દર્શન માટે લાખો દર્શનાર્થી આવેલ. પૂજ્યશ્રીનો શિષ્ય-પ્રશિષ્ય પરિવાર પણ શક્તિશાળી અને શ્રુતજ્ઞાન પ્રત્યે રુચિ ધરાવનાર છે. પૂજ્યશ્રીના જીવનમાં ઉપધાન-ઉજમણા-પ્રતિષ્ઠા-દીક્ષા સંઘો આદિ અનેકવિધ કાર્યક્રમો સતત ચાલુ હોય છે. શક્તનના સ્રોતસમા પૂજ્ય સૂરિવરના ચરણોમાં કોટિ કોટિ વંદન.

સૌજન્ય : શ્રીમતી નિર્મલાબેન સરદારમલજી જૈન,
મુલુન્ડ-મુંબઈ

લેખન અને પ્રવચન દ્વારા જૈનસંઘોને
જાગૃત બનાવનાર

પૂ.આ.શ્રી વિજયમુક્તિપ્રભસૂરિજી મ.સા.

સિદ્ધાંત મહોદધિ સ્વ.
પૂ. આચાર્યપ્રવર શ્રી
વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી
મહારાજનો સુવિશાળ
સાધુસમુદાય નજર સમક્ષ
અંકિત થાય અને
વ્યાખ્યાનવાચસ્પતિ, પ્રચંડ
પ્રતિભાના સ્વામી પૂ.
આચાર્યદેવ શ્રી

વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજની સ્મૃતિ ન થાય એવું બને જ નહીં! આ મહાપુરુષ મન સમક્ષ પ્રત્યક્ષ થાય એટલે સિદ્ધગર્જનાના સ્વામી પૂ. આચાર્યદેવ શ્રી વિજયમુક્તિચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજની યાદ આવે અને એમની યાદ આવતાં એમની સાથે પડછાયાની જેમ જીવનભર રહીને આચાર્ય પદ સુધી પહોંચેલ પ્રશમરસપયોનિધિ પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજયજયકુંજરસૂરીશ્વરજી મહારાજની યાદ આવે અને એમની યાદ સાથે સંકળાઈને યાદ આવી જતાં બે નામ એટલે-પૂ. આ. શ્રી વિજયપૂર્ણચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ તથા પૂ. આ. શ્રી વિજયમુક્તિપ્રભસૂરીશ્વરજી મહારાજ. સંસારી વતન નાસિક. પિતા બાબુભાઈ અને માતા શાંતાબહેને આપેલ ધર્મસંસ્કારોનું ધાવણ પીને ઊછરેલી પ્રકાશ-મહેન્દ્રની બાંધવબેલડી એટલે જાણે રામલક્ષ્મણની અજોડ જોડી. એમાં મુખ્ય ઉપકાર જો કોઈનો હોય તો તે હતો તે વખતે 'લઘુરામ' તરીકે લોકજીભે ગવાઈ ગયેલ પૂ. મુનિરાજ શ્રી મુક્તિવિજયજી મહારાજનો! વૈરાગ્યના રંગ રેલાવતી એમની દેશનાના શ્રવણે શ્રોતાઓનાં હેયાં ડોલી ઊઠે! એમાં બાબુભાઈનું મન વૈરાગ્યવાસિત બન્યું અને એમણે સંયમી બનવાનો નિર્ધાર કર્યો. તેમાં વળી સિદ્ધાંતમહોદધિ પૂ. આ. શ્રી વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજનો મેળાપ થતાં પોતાના પુત્રો પ્રકાશ અને મહેન્દ્રને પણ સંયમમાર્ગના સાથી બનાવવાની ભાવના જાગૃત થઈ. વ્યાખ્યાનવાચસ્પતિ પૂ. આ. શ્રી વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજની વાણીના શ્રમણે એમાં વેગ આવતો ગયો અને સં. ૨૦૧૧ના વૈશાખ સુદ ૭ ના દિવસે ધસઈ (મહારાષ્ટ્ર) મુકામે ત્રણેય સંયમમાર્ગના પથિક બન્યા, અને મુનિશ્રી

જયકુંજરવિજયજી, મુનિશ્રી પૂર્ણચન્દ્રવિજયજી અને મુનિશ્રી મુક્તિપ્રભવિજયજી નામે જાહેર થયા; તેમાં મુનિશ્રી મુક્તિપ્રભવિજયજી મુનિ શ્રી જયકુંજરવિજયજીના શિષ્ય બન્યા.

પૂ. મુનિરાજ શ્રી મુક્તિપ્રભવિજયજી મહારાજ નાનપણથી તીક્ષ્ણ બુદ્ધિ, સહનશીલતા, સમર્પિતતા આદિ વિશિષ્ટ ગુણો ધરાવતા હતા, જેના પ્રભાવે સુંદર શ્રુતસાધના, વર્ધમાનતપની ૩૧ ઓળી, શ્રી સિદ્ધગિરિરાજની ૯૯ યાત્રા, ચોવિહાર ઉપવાસ સાથે એક જ દિવસમાં સિદ્ધાયલની ૭ યાત્રા, આશ્રિતવર્ગના યોગક્ષેમની સતત ચિંતા, શાસનની પ્રભાવના-રક્ષા કરવાની અદ્ભુત દક્ષતા આદિ ગુણોથી સમૃદ્ધ સંયમજીવન ધારી રહ્યા છે. પૂ. ગુરુદેવોની આજ્ઞાથી પ્રવચનપીઠને શોભાવી ત્યારથી તર્કબદ્ધ યુક્તિઓ સાથે શાસ્ત્રસિદ્ધ સત્યને મધુર છતાં માર્ગસ્થ રીતે શ્રોતાઓ સુધી પહોંચાડવા દ્વારા પૂ. ગુરુદેવોના હૈયામાં અનેરું સ્થાન પામ્યા છે. નાની ઉંમરમાં દીક્ષા લેવા છતાં ગુરુનિશ્રાએ અને ગુરુકૃપાએ તેઓશ્રીનું જીવન-ઘડતર અદ્ભુત રીતે થયું છે. પૂજ્યશ્રીની જ્ઞાનરાશિ જૈન સંઘ માટે ખૂબ ખૂબ ઉપયોગી નીવડે છે. જૈન સમાજને જ્યારે જ્યારે જાગૃત કરવાનો અને અસત્યની સામે સનાતન સત્યને ખુલ્લું મૂકવાનો વખત આવ્યો છે ત્યારે ત્યારે પૂજ્યશ્રી કલમ અને વાણીને કામે લગાડ્યા વિના રહ્યા નથી. પ્રવચન પીઠેથી નીચે ઊતર્યા બાદ બિલકુલ શાંત અને સૌમ્ય તેમ જ હસમુખા લાગતા પૂજ્યશ્રી પ્રવચનપીઠ પર બિરાજમાન થયા બાદ શાસ્ત્રીય સત્યોની રક્ષા કરવા ટાણે કોઈની પણ શેહશરમમાં પડ્યા વિના કડકમાં કડક બન્યા વિના રહેતા નથી. સમર્થ પ્રવચનકારની સાથે સાથે સમર્થ લેખક તરીકે પણ તેઓશ્રી પ્રસિદ્ધિ પામ્યા છે. ‘વિજયમુક્તિચંદ્રસૂરી ગ્રંથમાળા’ તરફથી પ્રગટ થયેલ શ્રાવકજીવન, જીવનને જીવી તું જાણ, જય શત્રુંજય, રાણકપુરની ભીતરમાં, વાર્તા રે વાર્તા, નાનકડી વાર્તા, સાહસના શિખરેથી, જિંદગી એક ઝંઝાવાત, પથ્થર કે પ્રભુ? શ્રાવકે શું કરવું જોઈએ? વગેરે અનેક આકર્ષક પુસ્તકો પૂજ્યશ્રીની વિદ્વત્તા, રસિકતા અને સર્જનશક્તિનો પરિચય કરાવે છે.

પૂજ્યશ્રીનો જન્મ નાસિક (મહારાષ્ટ્ર)માં સં. ૨૦૦૪ના વૈશાખ સુદ ૮ના દિવસે થયો. દીક્ષા ધસઈ મુકામે સં. ૨૦૧૧- ના વૈશાખ સુદ ૭ના દિવસે થઈ. સં. ૨૦૪૨ના માગશર સુદ બીજના દિવસે અમદાવાદ મુકામે ગણિપદ, સં. ૨૦૪૪ના ચૈત્ર વદ ૪ના દિવસે મુંબઈ-ભૂલેશ્વર-લાલબાગમાં પંચાસપદ પૂ. આ. શ્રી વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજના

વરદ હસ્તે થયેલ. જ્યારે આચાર્યપદ સુરત-ગોપીપુરામાં સં. ૨૦૪૭ના દ્વિતીય વૈશાખ સુદ ૬-ના તેઓશ્રીની આજ્ઞા અને મંગલ આશીર્વાદપૂર્વક પોતાના પિતા-ગુરુદેવ પૂ. આ. શ્રી વિજયજયકુંજરસૂરીશ્વરજી મ.ના વરદ હસ્તે થયેલ. જૈનશાસનના જવાબદારીભર્યા તૃતીયપદે બિરાજમાન પૂ. આ. શ્રી વિજયમુક્તિપ્રભસૂરીશ્વરજી મહારાજ આજે અનેક રીતે જૈનસંઘને પોતાની આગવી શક્તિનો પરિચય આપી રહ્યા છે. સૂરિસમ્રાટ સૂરિરામના સમુદાયમાં નહિવત્ થઈ ગયેલ સૂરિમંત્ર પંચપ્રસ્થાનની આરાધનાનો પુનઃપ્રારંભ કરાડ મુકામે સળંગ પાંચે પિઠીકાની આરાધના કરી પૂજ્યશ્રીએ કરેલ. તેઓશ્રીના શિષ્ય પરિવારમાં આચાર્યશ્રી શ્રેયાસપ્રભસૂરીશ્વરજી, મુનિશ્રી પુણ્યપ્રભવિજયજી, મુનિશ્રી ધર્મરક્ષિત વિજયજી, મુનિશ્રી આત્મરક્ષિતવિજયજી, મુનિશ્રી પાર્શ્વરક્ષિત વિજયજી, મુનિશ્રી દર્શનરક્ષિતવિજયજી, મુનિશ્રી પ્રશમરક્ષિતવિજયજી, મુનિશ્રી યશારક્ષિતવિજયજી, તથા બાળમુનિશ્રી પૂર્ણરક્ષિતવિજયજી, આદિ શ્રમણો અનેક રીતે તૈયાર થઈ શાસન પ્રભાવના સહ સ્વઆરાધના કરી રહ્યા છે. તેઓશ્રીએ પોતાના ગુરુદેવની પાવનનિશ્રામાં રહી કરેલા અનેક કાર્યો પૈકી બંગાલ-બિહારમાં વિ.સં. ૨૦૬૦થી વિ.સં. ૨૦૬૪ પાંચ વર્ષ વિચરણ દરમ્યાન થયેલ કાર્યો ખરેખર મહત્વના ગણી શકાય એવા ચિરંજીવ હતા. વિ.સં. ૨૦૬૦ કલકત્તા ચાતુર્માસમાં માત્ર બે મહિનામાં ટોલીગંજ ખાતે જિનાલય નિર્માણ, વિ.સં. ૨૦૬૧માં સમ્મેતશિખર મહાતીર્થનો ૬૫૦ યાત્રિકો સાથેનું ઐતિહાસિક ચાતુર્માસ, ★ શિખરજી ભોમિયાજી-શાંતિનાથ જિનાલયમાં ૧૦૮ પાર્શ્વનાથ ભગવાનની અંજનશલાકા તથા પ્રતિષ્ઠા, ★ શત્રુંજયમંડન આદિનાથ જિનાલય નિર્માણ, ★ શિખરજી તીર્થમાં ઉપર નીચે મૂળનાયક ભગવાનના પરિકરનું નિર્માણ, ★ સમ્મેતશિખર ભાતાઘર જિજ્ઞોદ્ધાર, ★ જલમંદિર પાસે નૂતન ઉપાશ્રય નિર્માણ, ★ શ્રી વાસુપૂજ્યસ્વામી કલ્યાણક ભૂમિ ચંપાપુરી તીર્થ જીજ્ઞોદ્ધાર, ★ પ્રભુ મહાવીરની કલ્યાણક ભૂમિ લછવાડ-ક્ષત્રિયકુંડ જિજ્ઞોદ્ધાર, ★ સુવિધિનાથ કલ્યાણક ભૂમિ કાર્કટીતીર્થ જિજ્ઞોદ્ધાર, ★ ભાગલપુર જિજ્ઞોદ્ધાર, ★ રાજગૃહી ચાતુર્માસ, ★ શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામી કલ્યાણકભૂમિ રાજગૃહી- તીર્થના પાંચે પહાડના અગીયાર મંદિરોનો જિજ્ઞોદ્ધાર, ★ તેમજ કલકત્તા ટોલીગંજ-સમ્મેતશિખર શ્વે. કોઠી-સમ્મેતશિખર ભોમિયભવન-પાવાપુરી નયામંદિર-કુમારડીહ-લઠવાડ-ચંપાપુરી-ભાગલપુર આદિ અનેક સ્થળે વિજયરામચંદ્રસૂરિ ગુરુમંદિરનું નિર્માણ ★ આ બધા કાર્યો કે જે થતાં વર્ષોના વર્ષો પસાર થઈ જાય

તે માત્ર પૂજ્યશ્રીની કુનેહબુદ્ધિ અને નિર્ણાયક કાર્યશક્તિથી માત્ર ચારવર્ષમાં થવા પામ્યા હતા. જે દ્વારા પૂર્વભારતની કલ્યાણકભૂમિઓમાં નવા ઇતિહાસનું સર્જન થવા પામ્યું હતું. જે જિજ્ઞોદ્ધારોમાં લગભગ ત્રણ કરોડ રૂપિયાનો સદ્વ્યય થયો હશે. પૂર્વભારતની કલ્યાણક ભૂમિઓના જિજ્ઞોદ્ધારના માર્ગદર્શક તથા પ્રેરક પૂજ્યશ્રીને પણ પૂર્વભારતના છત્રીસ સંઘોએ સાથે મળી પાવાપુરી સમવસરણ તીર્થ ચાતુર્માસ દરમ્યાન વિ.સં. ૨૦૬૪ શ્રાવણ વદ-૮ રવિવારના રોજ સુવર્ણાક્ષરી પ્રશસ્તિ દ્વારા પૂર્વભારત કલ્યાણકભૂમિ તીર્થોદ્ધારક તરીકેની મહાન પદવી એનાયત કરેલ. પાંચ વર્ષમાં પાંચ પાંચ કલ્યાણક તીર્થોના જિજ્ઞોદ્ધારનો સુવર્ણાક્ષરી ઇતિહાસ સર્જનાર સૂરિદેવને શતશઃ વંદના.

સૌજન્ય : શ્રીમતી નિર્મલાબેન સરદારમલજી જૈન, મુલુંડ-મુંબઈ

શ્રુતભક્તિના મહાન પુરસ્કર્તા

પૂ. આ.શ્રી યશોવિજયસૂરીશ્વરજી મ.

સાધુજીવનની સમાચારીના પાલનમાં સદાય સજાગ અને સમયબદ્ધ રહેનારા પૂ. આચાર્યદેવશ્રી યશોવિજયજી મહારાજનું ત્યાગી જીવન અનેક ગુણોથી મહેકી રહ્યું છે. પૂજ્યપાદ બાપજી મહારાજના સમુદાયમાં ઉચ્ચતમ પદે બિરાજમાન પૂ. સૂરિવર્ય ખરે જ વાત્સલ્ય અને પ્રસન્નતાની મૂર્તિ છે!

મહામહોપાધ્યાય શ્રી યશોવિજયજી મહારાજના જ્ઞાનસારસૂત્રની “સમશીલં મનો યસ્ય સ મધ્યસ્થો મહામુનિઃ” પંક્તિની જીવંત કૃતિ અને “ચિત્ત પ્રસન્ને રે પૂજનકળ કહ્યું” એ પંક્તિમાં આનંદધનજી મહારાજાએ વીધેલી-ચીધેલી ચિત્તપ્રસન્નતાની ઝળહળતી ઝાંખી કરાવતું વ્યક્તિત્વ એટલે પૂ. આચાર્યશ્રી યશોવિજયસૂરિજી મહારાજ.

તેઓશ્રીનો જન્મ સં. ૨૦૦૨ના મહા વદ ૧૩ને શુક્રવાર, તા. ૧-૩-૧૯૪૬માં ઝીંજુવાડામાં એક સંસ્કારી અને ધર્મનિષ્ઠ પરિવારમાં થયો હતો. બાળપણથી પૂર્ણિમાના ચંદ્ર જેવું પ્રસન્ન મુખકમળ અનેક જીવોના આકર્ષણનું કેન્દ્ર હતું. પિતા જયંતીલાલે અને માતા કંચનબહેને બાળકનો ઉછેર પણ પૂરતા

વાત્સલ્ય-ભાવથી કર્યો. સમય જતાં તેઓ શ્રુતભક્તિના મહાન પુરસ્કર્તા બન્યા. પૂજ્યશ્રીનું સંસારી નામ જશવંતભાઈ. બાળપણથી જ જશવંતભાઈનાં ધર્મપ્રીતિ, તપ-જપની આરાધના અને જ્ઞાન-ધ્યાનમાં રસ વધતા જ રહ્યા. એવામાં ગુરુદેવશ્રી આચાર્યભગવંત શ્રી ઔંકારસૂરિજી મહારાજની કૃપાદષ્ટિએ જશવંતભાઈની ધર્મજ્યોત પ્રજ્વલિત કરી અને સં. ૨૦૧૩-ના મહા સુદ ૧૦-ના દિવસે ઝીંજુવાડામાં દીક્ષા લઈ પૂ. આ. શ્રી ઔંકારસૂરિજી મહારાજના વિનેય શિષ્ય મુનિ યશોવિજયજી નામે જાહેર થયા. આગળ જતાં, પૂ. આ. શ્રી ઔંકારસૂરિજી મહારાજના વરદ હસ્તે સં. ૨૦૪૨માં જૂના ડીસા મુકામે પંન્યાસ પદવીથી વિભૂષિત કરવામાં આવ્યા. સં. ૨૦૪૫ના મહા સુદ પાંચમને દિવસે બનાસકાંઠા જિલ્લાના વાવ ગામે પૂ. આ.શ્રી હિમાંશુ-સૂરીશ્વરજી મહારાજના વરદ હસ્તે આચાર્ય પદવીથી અલંકૃત કરવામાં આવ્યા.

પ્રખર પ્રતિભાના ધારક, શાસનપ્રભાવક અને સૌજન્ય-શીલ વ્યક્તિત્વ ધરાવતા આ મહાપુરુષ સાથે જ અનેકવિધ શાસનકાર્યોથી સંયમજીવનની સુવાસ પ્રસરાવી રહ્યા છે. પૂજ્યશ્રીનો અલ્પ પરિચય પણ આપણને પ્રસન્ન વદન, સમતાપૂર્ણ હૃદય અને નેહ નીતરતાં નયનોની ત્રિવેણીમાં સ્નાન કરતાં હોઈએ એવો અનુભવ કરાવી જાય છે. આ. ભ. ઔંકારસૂરિ મ.સા.ની ત્રણ દાયકાથી પણ વધુ સમય સુધી સતત વહી રહેલી ગુરુકૃપાના પૂજ્યશ્રી અનુપમ વાહક છે. ભક્તિયોગ એમનો પ્રિયમાં પ્રિય યોગ છે. પ્રભુ પ્રત્યે પાંગરતી પૂજ્યશ્રીની ભક્તિધારામાં આપણે સહજપણે પરિપ્લાવિત થઈ ઊઠીએ છીએ. વિહારયાત્રામાં પણ સતત ચિંતન-મનન-સંકલન-લેખન આદિ ચાલતાં જ હોય. યાત્રામાં વિહરતાં તેઓશ્રીનું દર્શન નયનરમ્ય હોય છે.

આ. શ્રી યશોવિજયસૂરિ મ.સા.નાં વાચનાનાં કેટલાંક પુસ્તકોનાં નામ :—

‘દરિસણ નરસિએ’, ‘ઋષભ જિનેશ્વર પ્રીતમમાહરો’, ‘અસ્તિત્વનું પરોઢ’, ‘અનુભૂતિનું આકાશ’, ‘સોહિભાવ નિર્ઘ્રંથ’, ‘આતમજાની શ્રમણ કહાવે’, ‘પ્રભુનો પ્યારો સ્પર્શ, આપ હિ આપ બુઝાય’, ‘આત્માનુભૂતિ’, ‘રોમ રોમ પરમ સ્પર્શ’, ‘મેરે અવગુણ ચિત ન ધરો’.

પૂજ્યશ્રીનાં પાવન પગલે તેઓશ્રીના પિતાશ્રી મુનિરાજ શ્રી જિનચંદ્રવિજયજી મહારાજ સુંદર સંયમસાધના કરી રહ્યા છે. તથા લઘુબંધુ વિદ્વદ્વર્ય આ. વિજય શ્રી મુનિચંદ્રસૂરિ

મહારાજ સંશોધનક્ષેત્રે હરણકાળ ભરી રહ્યાં છે માનુશ્રી સાધ્વીશ્રી કલ્પલતાશ્રીજી મહારાજ તરીકે વિચરી રહ્યા છે તથા લઘુબંધુ આચાર્ય રાજપુણ્યસૂરિ તરીકે સુંદર સંયમસાધના કરી રહ્યા છે. આમ, પોતાના કુટુંબીજનો અને અન્ય અનેક પવિત્ર આત્માઓને પૂજ્યશ્રીએ સંયમમાર્ગ સંબોધ્યો છે. વર્તમાન જિનશાસનના સિતારા સમા આ આચાર્યદેવ શાસ્ત્રોના ગૂઢ અભ્યાસી છે. ઉચ્ચ કોટિના અધ્યાત્મચિંતક છે. આનંદધન આત્માના એકનિષ્ઠ આરાધક છે. અગણિત અનુષ્ઠાનોના ઉપાસક છે. આવા મહાસમર્થ ધર્માત્માના વરદ હસ્તે શાસનનાં માંગલિક કાર્યો દીર્ઘ કાળપર્યંત થતાં રહો એ જ હાર્દિક અભ્યર્થના સાથે પૂજ્યશ્રીને શતશઃ વંદના!

સૌજન્ય : વોરા સુશીલાબેન મુક્તિલાલ ચીમનલાલ

ડાહવાળા

સાહિત્યસર્જક : શાસ્ત્રવેત્તા

પ.પૂ.આ.શ્રી શ્રેયાંસચન્દ્રસૂરિજી મ.સા.

નામ : શાંતિલાલ

પિતા : ઠાકરશી નાગશી લોડાયા

માતા : ગંગાબેન (લીલાબેન)

ગામ : જખો, (કચ્છ)

જન્મ : વિ.સં. ૧૯૯૭ જેઠ વદ-૭ તા. ૧૬-૬-૪૧ મુંબઈ

દીક્ષા : વિ.સં. ૨૦૧૩ મહાવદ-૫, મુલુન્ડ, મુંબઈ

ગણિપદ : વિ.સં. ૨૦૩૪, વૈશાખ સુદ-૩, બોરસદ

પંચાસપદ : વિ.સં. ૨૦૩૯, ચૈત્ર સુદ-૪, વલસાડ

સમુદાય : શાસનસમ્રાટ પૂજ્યપાદ આ. નેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજાનો

દીક્ષા વય : ૧૬ વર્ષ + દીક્ષા પર્યાય : ૫૫ વર્ષ

સૂરિપર્યાય : ૧૨ વર્ષ + ગુરુદેવ : પૂજ્યપાદ આ.

યશોભદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજા (કચ્છ-સુથરીવાળા)

પૂજ્યશ્રીનું વતન કચ્છનું જખો ગામ. પિતાનું નામ ઠાકરશી નાગશી અને માતાનું નામ લીલાબાઈ. સ્વનામ શાંતિલાલ. તેમનો જન્મ મુંબઈમાં તા. ૧૬-૬-૧૯૪૧ને સોમવારે થયો. સેવાશ્રામ (વધા), ગુરુકુળ (સોનગઢ) અને મુલુન્ડમાં વ્યાવહારિક શિક્ષણ પાંચ ધોરણ સુધીનું લીધું. પંચ પ્રતિક્રમણ, ચાર પ્રકરણ, ત્રણ ભાષ્ય, ચાર કર્મગ્રંથ, તત્ત્વાર્થસૂત્ર, હેમલઘુ-પ્રક્રિયાનો અભ્યાસ કર્યો. સં. ૨૦૧૩ના મહા વદ પાંચમ ને મંગળવારે પૂજ્યપાદ શાસનસમ્રાટશ્રીના સમુદાયના પૂ.

આ. શ્રી વિજયયશોભદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજના શિષ્ય તરીકે દીક્ષા અંગીકાર કરીને મુનિશ્રી શ્રેયાંસવિજયજી મહારાજ બન્યા. ગુજરાત, મહારાષ્ટ્ર, આંધ્રપ્રદેશ, કર્ણાટક, તામિલનાડુ, ઓરિસ્સા, બંગાળ, બિહાર, મધ્યપ્રદેશ, ઉત્તરપ્રદેશ, હરિયાણા, પંજાબ, રાજસ્થાન આદિ સમગ્ર ભારતવર્ષમાં વિચર્યાં.

તેઓશ્રીની વિશેષ પ્રવૃત્તિઓમાં સાહિત્યસર્જનનું કાર્ય નોંધપાત્ર છે. પૂજ્યશ્રીએ અનેક ગ્રંથો પ્રગટ કર્યા છે. પૂજ્યશ્રીને શૈક્ષણિક શિબિરોમાં પણ ખૂબ રસ છે. બાળકોની જ્ઞાનશિબિરોનું પણ આયોજન કર્યું છે.

પુસ્તક પ્રકાશન-પાર્શ્વનાથચરિત્ર ત્રણ આવૃત્તિ-ધન્યકુમારચરિત્ર ત્રણ આવૃત્તિ-શાંતિનાથચરિત્ર-બે આવૃત્તિ વર્ધમાન દેશના-ગૌતમકુલક-ઉપદેશતરંગિણી-ઉપદેશપ્રાસાદ ભાગ ૧-૨-૩ તથા બારસા સૂત્ર સૂચિ. હાલમાં ત્રિષષ્ટિ શલાકા પુરુષચરિત્ર ભાગ ૧-૪ હિન્દીમાં પ્રકાશનનું કામ થયેલ છે. શાંતિનાથ ચરિત્ર હિન્દીમાં છપાયેલ છે.

ધાર્મિક શિબિર-વિ.સં. ૨૦૩૧-૩૩-૩૫-૩૬-૩૭-૩૮ અમદાવાદ પાંજરાપોળ તથા ગોધરા ૨૦૩૪-૩૭ મુંબઈ, બોરીવલી, દોલતનગર, ૨૦૩૯ તથા ૨૦૪૩ અમદાવાદ-શામળાની પોળ, ૨૦૩૫ દિવાળી શિબિર, પુસ્તક પ્રકાશન-ધાર્મિક શિક્ષણ શિબિર તથા તીર્થયાત્રામાં વિશેષ રસ. ૪૨ વર્ષથી સળંગ બેઆસણાં ચાલુ છે.

બે શિષ્યો છે. પૂ. મુનિશ્રી મુક્તિચંદ્રવિજયજી તથા પૂ. મુનિશ્રી ગૌતમવિજયજી મ.

દીક્ષા મુંબઈ-ગણિ પદ-બોરસદ, ૨૦૩૪ પંચાસ પદ-વલસાડ ૨૦૩૯ થયેલ છે. પ્રતિષ્ઠા-બુરહાનપુર-વિમલનાથપ્રભુની તથા શાંતિનાથ વાડી તથા પાઠશાળા અને બહેનોના ઉપાશ્રયનું ઉદ્ઘાટન આ બધા કાર્યક્રમ તેઓશ્રીની નિશ્ચામાં બુરહાનપુર મધ્યપ્રદેશમાં થયેલ છે.

સૌજન્ય : શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ જેન દેરાસર પેઢી, દોલતનગર, બોરીવલી-મુંબઈ-૬૬

ધીર-ગંભીર અને મેઘાવી ચિંતક, પ્રભાવી પ્રવચનકાર,

પ. પૂજ્ય આચાર્યશ્રી

વિજયપ્રધુમ્નસૂરિજી મહારાજ

જૈનધર્મનાં સાતેય ક્ષેત્રોનાં પાતળાં પડેલાં વહેણોને પુનઃ ખળખળ વહેતા ઝરણારૂપે પરિવર્તિત કરનાર, વીસમી સદીના શાસન-પ્રભાવક આચાર્ય ભગવંતોમાં મૂર્ધન્ય સમા અને જૈન

સંઘમાં 'શાસનસમ્રાટ' ગણાયેલા મહાન આચાર્યશ્રી વિજયનેમિ-
સૂરીશ્વરજી મહારાજના સમુદાયમાં આચાર્યશ્રી વિજયદેવ-
સૂરીશ્વરજી મહારાજના પટ્ટધર આચાર્યશ્રી હેમચંદ્રસૂરીશ્વરજીના
સંસારી લઘુબંધુ અને શિષ્ય આચાર્યશ્રી વિજયપ્રદ્યુમ્નસૂરીશ્વરજી
મહારાજ પોતાના વિદ્વત્તા, શાસ્ત્રાધ્યયન અને પ્રભાવક
પ્રવચનશક્તિના યોગે શુકતારકની જેમ ચમકી રહ્યા છે.

તેઓશ્રીનું મૂળ વતન જંબૂસર પાસેનું અણખી ગામ.
વિ.સં. ૨૦૦૩ના આસો વદ ૧૨ના રોજ એમનો જન્મ.
સંસારી નામ પ્રવીણકુમાર. પિતાશ્રી હીરાલાલ દીપચંદ શાહ
અને માતૃશ્રી પ્રભાવતીબહેન પાસેથી ધર્મસંસ્કારોનું સિંચન થયું.
વ્યવસાય અર્થે પિતાશ્રીએ વસવાટ અમદાવાદ-સાબરમતી ખાતે
કર્યો. શાસનસમ્રાટ આચાર્યશ્રી વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજ
જ્યારે સાબરમતીમાં ચાતુર્માસ બિરાજમાન હતા ત્યારે ઘરે
પધારતાં સાધુ-સાધ્વીજીનાં દર્શન-વંદનનો લાભ સૌ કુટુંબીજનો
સાથે આ બાળ પ્રવીણને પણ મળ્યો.

કુટુંબમાં દીક્ષાનાં પ્રથમ દ્વાર ખોલ્યાં વડીલબંધુ
હસમુખભાઈએ. તેઓ સં. ૨૦૦૫માં મુનિશ્રી હેમચંદ્રવિજયજી
નામે દીક્ષિત થયા. તે પછી બહેન હંસાબહેન સં. ૨૦૦૮માં
સાધ્વીજી શ્રી હેમલતાશ્રીજી બન્યાં. સં. ૨૦૧૨માં માતા
પ્રભાવતીબહેન સાધ્વીજી શ્રી પદ્મલતાશ્રીજી બન્યાં અને સં.
૨૦૧૭માં પિતાશ્રી હીરાભાઈ મુનિશ્રી હીરવિજયજી મહારાજ
બન્યા. એ જ વર્ષમાં ૧૩ વર્ષની વયે માગશર સુદ ૫-ના રોજ
પ્રવીણકુમારે સુરત ખાતે પૂજ્ય આચાર્યશ્રી મેરુવિજયજી
મહારાજના વરદ હસ્તે ભાગવતી દીક્ષા ગ્રહણ કરી અને
પોતાના વડીલબંધુ મુનિરાજશ્રી હેમચંદ્રવિજયજીના શિષ્ય
મુનિશ્રી પ્રદ્યુમ્નવિજયજી બન્યા. આમ આખોયે પરિવાર પાંચ
સભ્યોના દીક્ષા-અંગીકાર દ્વારા જૈન શાસનને સમર્પિત થયો.

મુનિશ્રી પ્રદ્યુમ્નવિજયજીનાં સળંગ ત્રણ ચાતુર્માસ
(સં. ૨૦૨૨ થી ૨૪) પૂજ્ય આચાર્યશ્રી વિજયઅમૃતસૂરિજી
મહારાજની નિશ્રામાં થયાં. તે દરમિયાન વિદ્વાન આચાર્યશ્રી
વિજયધર્મધરસૂરિજીના નિકટ પરિચયમાં રહેવાનું થતાં
તેઓના આચારવિચાર અને જ્ઞાનસંસ્કારનો ઊંડો પ્રભાવ મુનિ
પ્રદ્યુમ્નવિજયજી ઉપર પડ્યો. પ્રારંભમાં પોતાના ગુરુમહારાજ
તેમ જ વૈયાકરણ પંડિત શ્રી બંસીધર જા અને તે પછી
દર્શનશાસ્ત્રના પ્રકાંડ વિદ્વાન પંડિતશ્રી દુર્ગાનાથ જા પાસે કરેલા.

સં. ૨૦૩૬માં સુરેન્દ્રનગર મુકામે ગણિ પદવી અને સં.
૨૦૩૮માં જેસિંગભાઈની વાડી, અમદાવાદ ખાતે પંચાસ

પદવીથી તેઓ વિભૂષિત થયા. તે પછી સં. ૨૦૫૨ના માગશર
સુદ-૬ (તા. ૨૭-૧૧-૧૯૮૫)ના રોજ શ્રી પો. હે. જૈનનગર,
અમદાવાદને આંગણે પંચપરમેષ્ઠીના તૃતીય પદ સમું આચાર્યપદ
એમને પ્રદાન થયું. મુનિ રાજહંસવિજયજી(હાલ આચાર્ય) જેવા
વિચક્ષણ શિષ્યરત્નનો સાથ એમને પ્રાપ્ત થયો છે.

‘ઉપાધ્યાય યશોવિજયજી : વ્યક્તિત્વ અને વાક્યમય’,
‘અકબર-પ્રતિબોધક મહાન જૈનાચાર્ય શ્રી હીરવિજયસૂરિ’ તથા
‘પંડિત વીરવિજયજી’ વિશેના વિદ્વત્તાસભર પરિસંવાદો મુંબઈની
શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલય જેવી સંસ્થાએ આચાર્યશ્રી
પ્રદ્યુમ્નસૂરિજીની નિશ્રામાં યોજ્યા છે.

સં. ૨૦૫૫નું વર્ષ એ શાસનસમ્રાટ આચાર્યશ્રી વિજય-
નેમિસૂરીશ્વરજીના સ્વર્ગારોહણની અર્ધશતાબ્દીનું વર્ષ હતું. એ
નિમિત્તે આ. શ્રી હેમચંદ્રસૂરિજી અને આ. શ્રી પ્રદ્યુમ્નસૂરિજીએ
આંબાવાડી જૈન ઉપાશ્રય ખાતે સળંગ આઠ દિવસ (કારતક વદ
૫-થી ૧૨/૮ થી ૧૫ નવે. ૧૯૮૮) શાસનસમ્રાટશ્રીના
જીવનનાં વિવિધ પાસાંઓ વિશે આઠ પ્રવચનો આપ્યાં. આ.
પ્રદ્યુમ્નસૂરિજીએ આ પ્રવચનશ્રેણીમાં નિજ દૃષ્ટિકોણથી
શાસનસમ્રાટશ્રીના જીવનનું જે પુનર્મૂલ્યાંકન કરી આપ્યું તે
સમગ્ર સંઘની એક ઐતિહાસિક ઘટના ગણી શકાય. આ
પ્રવચનશ્રેણી એટલી તો લોકપ્રિય બની કે અમદાવાદ
શહેરવિસ્તારના પાંજરાપોળના ઉપાશ્રય ખાતે ત્યાંના સ્થાનિક
સંઘોના આગ્રહથી પૂજ્ય મહારાજશ્રીને સમ્રાટશ્રી વિશે બીજી
પ્રવચનશ્રેણીનું આયોજન કરવું પડ્યું.

પૂજ્ય મહારાજશ્રીનો સં. ૨૦૫૫નો ચાતુર્માસ ઓપેરા
સોસાયટી ખાતે હતો. એ સંઘના યજમાનપદે પૂજ્ય આચાર્યશ્રી
વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજના નિર્વાણ-અર્ધશતાબ્દી
મહોત્સવની ઉજવણી અત્યંત ભવ્ય રીતે કરવામાં આવી. એના
એક ભાગ રૂપે ‘શાસનસમ્રાટ પ્રવચનમાળા’ ગ્રંથનું વિમોચન
ગુજરાત રાજ્યના તત્કાલીન રાજ્યપાલ શ્રી સુંદરસિંહ ભંડારીના
હસ્તે કરવામાં આવ્યું. કેટલાંક વર્ષોથી સુરતથી પ્રકાશિત થતું
‘પાઠશાળા’ સામયિક સાચે જ જીવનઘડતર માટેની પૂજ્ય
આચાર્યશ્રીની જંગમ પાઠશાળા બની રહ્યું છે. શેઠ શ્રી શ્રેણિક-
ભાઈએ એક સભામાં કહેલું કે “પૂજ્ય મહારાજશ્રીનું ‘પાઠશાળા’
જેવું હાથમાં આવે છે કે એક જ બેઠકે વાંચી જાઉં છું.”

પૂજ્યશ્રીના વરદ હસ્તે શાસનપ્રભાવક કાર્યો થતાં રહે એ
જ અભ્યર્થના. શાસનના આ તેજસ્વી તારકને કોટિ કોટિ
વંદના!
(સંકલન : કાંતિભાઈ બી. શાહ)

જ્ઞાનયાત્રાના અથાક પ્રવાસી

પૂજ્ય આચાર્ય મુનિચંદ્રસૂરિજી મ.સા.

દાદાશ્રી ઈશ્વરભાઈ (પૂ. મુનિશ્રી વિલાસવિજયજી મહારાજા), કાકાશ્રી ચીનુભાઈની (પૂ.આ.ભ. ઝંકારસૂરીશ્વરજી મહારાજાની) દીક્ષા ૧૯૮૦ મહા સુદ ૧૦ના દિવસે થયેલ. વડીલ બંધુ શ્રી યશોવિજયસૂરિજી મહારાજાની દીક્ષા વિ.સં. ૨૦૧૩માં થયેલ. પૂ.આ.ભ.

મુનિચંદ્રસૂરિજીના પરિવારમાંથી ૨૦થી વધુ વ્યક્તિ સંયમમાર્ગે અને એક જ પરિવારમાંથી શાસનપ્રભાવક ત્રણ ત્રણ આચાર્યોની ભેટ આ પરિવારે આપી.

દાદાશ્રી વિલાસવિજયજી મહા તપસ્વી ૬૦ વર્ષની વયોવૃદ્ધ ઉંમરે (૬ વર્ષના દીક્ષા પર્યાયમાં) પણ ૩૧, ૪૫, ૬૦, ૭૦ ઉપવાસ કર્યા.

કાકાશ્રી ઝંકારસૂરીશ્વરજી મહારાજા જૈન સમાજમાં એક અતિ સન્માનનીય આચાર્ય તરીકે પ્રસ્થાપિત થયા. સં. ૨૦૪૪માં તપાગચ્છ શ્રમણ મહાસંમેલનનું સંચાલન કરી આચાર્યશ્રીએ સંઘ એકતાનું અધૂરું કાર્ય પરિપૂર્ણ કર્યું અને સંઘ એકતાના શિલ્પી તરીકે જાણીતા બન્યા.

પિતાશ્રી જિનચંદ્રવિજયજી ૮૪ વર્ષની વયોવૃદ્ધ ઉંમર સુધી તપ ત્યાગ ક્રિયા આદિમાં વ્યસ્ત રહી અપ્રમત્તપણે સાધના કરી છે

વડીલ બંધુ આ. યશોવિજયસૂરીશ્વરજી ભક્તિમાર્ગ યોગમાર્ગના પથદર્શક છે. પ્રસન્નતા, સમર્પણભાવ, સાક્ષીભાવના સ્વામી છે. આ હરિભદ્રસૂરિજી, આનંદધનજી, દેવચંદ્રજી, ઉ. યશોવિજયજીના ગ્રંથો ઉપર એમની વાચના તથા પુસ્તકો ભક્તિમાર્ગની માર્ગદર્શિકા સમાન છે. આવા સંયમરસિક અને પુણ્યવંત પરિવારમાં વિ.સં. ૨૦૦૭ ઈ.સ. ૧૯૫૧ ફાગણની અજવાળી ચૌદસે કુળને અજવાળનાર પુત્રરત્ન મહેન્દ્રનો જન્મ થયો.

મોરના ઈંડાને જેમ ચીતરવા ન પડે તેમ પૂર્વભવની કો'ક પ્રબળ વૈરાગ્યવાસિત આરાધના લઈને આવેલ પુત્ર

મહેન્દ્રે માત્ર ૧૨ વર્ષની બાળ ઉંમરે પ્રથમ ઉપધાન તપ કરી મોક્ષમાળા પહેરી. સંસારીપક્ષે કાકા, સંઘ એકતાના શિલ્પી આ. ઝંકારસૂરિજી મ. પાસે સંસ્કૃતની પ્રથમ બુક કરી જ્ઞાનયાત્રાનો પ્રારંભ કર્યો. ૧૩ વર્ષની ઉંમરે બીજું ઉપધાન તપ-પાંત્રીસુ કરી સાધના ક્ષેત્રે વધુ દૃઢ બન્યા. આત્માને વૈરાગ્યથી વાસિત કર્યો. માત્ર ૧૫ વર્ષની ઉંમરે શત્રુંજયની ૯૯ યાત્રા કરી શરીરને પણ કસ્યું. સંસ્કૃતની બીજી બુક પ્રકરણાદિ તથા તત્ત્વાર્થ કંઠસ્થ કર્યા.

ધર્મપરાયણ પિતાશ્રીને પણ સંયમની ભાવના હતી જ. માતા-પિતા સહિત સમગ્ર પરિવાર વિ.સં. ૨૦૨૩ના મહા સુદ ૧૦ના દિવસે વિરતિની વાટે સંયમો, સંયમ લઈ અભ્યાસમાં ગૂંથાઈ ગયા.

દીક્ષા જીવનના 'પાંચ'માં જ વર્ષે પૂ.આ. ભ. શ્રી ઝંકારવિજયજી મ. સાથે બનાસકાંઠાના વાવ તાલુકાના બેપણ નગરે (બેનાતટ નગરે) પ્રતિષ્ઠા પ્રસંગે જવાનું થયું. ત્યાં એક કબાટમાં 'ધાતુ-પારાયણ' ગ્રંથના અધૂરા ફર્મા જોયા. પૂછપરછ કરતાં જણાયું કે એક મુનિરાજે સંપાદન-મુદ્રણકાર્ય શરૂ કરેલ પણ તે પૂરું થઈ શક્યું નથી.

પૂ.આ. શ્રી ઝંકારવિજયજી મ.ની પ્રેરણાથી અધૂરા ગ્રંથને પૂર્ણ કરવા જરૂરી સામગ્રી મેળવવાના પ્રયાસો આદર્યા. સંસારીપક્ષે કાકા આગમપ્રજ્ઞ મુનિરાજ શ્રી જંબૂવિજયજી મહારાજે સંશોધન સંપાદનની કેટલીક સમજ અને મહત્વની સૂચનાઓ કરી સફળતાના આશિષ આપ્યા. આ આશિષની અમીવર્ષાથી સંશોધન કાર્યને બળ અને વેગ મળ્યો અને ધાતુપારાયણથી સાહિત્ય સર્જનના શ્રીગણેશ થયા.

ધાતુ-પારાયણથી શરૂ થયેલી આ સર્જનયાત્રા આજ સુધી અવિચ્છિન્ન રીતે ચાલે છે.

પ્રવચનસારોદ્ધારટીકા, પ્રવચન સારોદ્ધાર વ્યવહારસૂત્ર વિષમપદ ટીકા, કથારત્નાકર, ધર્મરત્નકરંડક, ધર્મસંગ્રહ, દસસાવગચરિયમ્ આદિ ગ્રંથો પ્રાચીન તાડપત્રીય અને હસ્તલિખિત પ્રતોના આધારે સંશોધિત સંપાદિત કરી સંધને સમર્પિત કર્યા. પ્રભાવક ચારિત્ર, જૈન સંસ્કૃત સાહિત્યનો ઇતિહાસ ભાગ ૧-૨-૩ વગેરે ગ્રંથોના શ્રમસાધ્ય સંપાદનો સર્વત્ર આવકાર પામ્યા છે.

સંશોધન સંપાદન માટે ઘણા બધા સાધુ-સાધ્વીજી પંડિતો પૂજ્યશ્રીનું માર્ગદર્શન ઈચ્છે છે. પૂજ્યશ્રી પણ સંશોધન

ક્ષેત્રે રસ-રુચિ ધરાવતા ઘણા વિદ્વાનો અને મહાત્માઓ સાથે સ્વ-પર ગચ્છના ભેદભાવ વિના સહકાર આપે છે. કોઈ પણ પૂ. સાધુ-સાધ્વીજી અથવા પંડિતવર્ય આદિને સંશોધન-સંપાદન માટે જરૂરી માર્ગદર્શન આપવું, જરૂરી સામગ્રી મેળવી આપવી. પ્રુફો જોઈ આપવા, પ્રસ્તાવના લખી આપવી, સુધારા-વધારા કરવા વગેરે અનેક બાબતમાં સહાયક થતા રહ્યા છે. સંપર્કમાં આવનાર રુચિ ધરાવનાર વ્યક્તિને કક્ષા મુજબ કાર્ય સોંપી પ્રોત્સાહિત પણ કરી રહ્યા છે. પ્રસિદ્ધિની ઘેલછાથી લાખો યોજન દૂર એવા પૂજ્યશ્રી આજે સકળ સંઘ માટે સાહિત્ય સંશોધન-સંપાદન ક્ષેત્રે દીવાદાંડી સમાન બન્યા છે.

વિદ્વજ્જનોને આદરણીય હોવા સાથે બાળકોને પણ અતિપ્રિય છે. બાળકો માટે બોધપાઠસભર કથાઓ પૂજ્યશ્રી પીરસતા રહ્યા છે. સર્વક્ષેત્રગ્રાહી પ્રસંગકથાઓ લખવામાં પૂજ્યશ્રીની હથોટી છે. “શાંતિસૌરભ”માં ‘પ્રસંગ-પરિમલ’ કોલમમાં ‘મુનીન્દુ’ના ઉપનામથી નિયમિતપણે વાર્તાઓ પ્રગટ થાય છે. પ્રસંગ પરિમલ, પ્રસંગ નવનીત, પ્રસંગ સુધા, પ્રસંગ શિખર, પ્રસંગ કલ્પલતા, પ્રસંગ વિલાસ, પ્રસંગ સુવાસ, પ્રસંગ પ્રભા, જનક કથાપરીમલ પ્રસંગસિદ્ધિ, પ્રસંગ રંગ વગેરે પૂજ્યશ્રીના કથાપુસ્તકો અઘાવધિ પ્રગટ થયા છે.

સહુની વચ્ચે છતાં સહુથી અલિપ્ત રહીને શ્રુતની દુનિયામાં મગ્ન બનીને જ્ઞાનાનંદમાં મહાલતા, ગંભીરતા, સરળતા, નમ્રતા, નિખાલસતા, જેવા ગુણોના સ્વામી અલગારી વ્યક્તિત્વસંપન્ન એવા પૂજ્ય આચાર્યદેવ બહુમુખી વ્યક્તિત્વ દ્વારા પોતાનું આગવું સ્થાન જૈન શાસનમાં વિવિધ ક્ષેત્રોમાં સતત આપી રહ્યા છે. તે સાથે બનાસકાંઠા, મરુભૂમિ (મારવાડ), સુરત, મુંબઈ, અમદાવાદ વગેરે વિચક્ષણ ક્ષેત્રમાં ચાતુર્માસ તપ, ઉપધાન, પ્રતિષ્ઠા, ઉજમણા, દીક્ષા, છ’રીપાલિતસંઘ, જ્ઞાનભંડારનિર્માણાદિ અનેકવિધ શાસનની ઉન્નતિના કાર્યો કરી રહ્યા છે.

સૌજન્ય : શાહ સંજયકુમાર છગનલાલ બાગરેયા, નવસારી

સરળતા, નમ્રતા, વિદ્વતા આદિ અનેક ગુણના ભંડાર

પૂજ્ય આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય અજિતશેખરસૂરિજી મહારાજ સાહેબ

‘અંજન! તું C.A.ની ડીગ્રી મેળવીશ, તો તારા થોડા રૂપિયાના કમિશન માટે કંપનીએ કરેલ આરંભ-સમારંભના પાપ ઉપર તું સિક્કો લગાવીશ? આવા પાપ કરીને તારે કેટલી

દુર્ગતિઓમાં કેટલીવાર રખડવું છે? આત્માને કેટલા કર્મોના ભારથી ભારે કરવો છે?’ પૂજ્યપાદ આ.ભ.શ્રીમદ્ વિજય ભુવનભાનુસૂરિ મહારાજ સાહેબે પૂ. ભાઈ મહારાજશ્રી અભયશેખર વિ.મ.ને માસખમણના પારણાર્થે આવેલ પૂજ્યપાદ ગુરુદેવશ્રીની સંયમયુક્ત વૈરાગ્યવાણીથી ભીંજાયેલા અંજને કહ્યું-‘તો પછી શું કરું?’

પૂજ્યપાદ ગુરુદેવશ્રી-‘સંસાર છોડી દે’.

અંજન : માતાજી હાં પાડે તો સંસાર ત્યજી સંયમ સ્વીકારું અને તે સમયે ધન્યમાતા સુશીલાબહેને કહ્યું ‘સાહેબજી! એને દીક્ષા લેવાની ભાવના હશે તો હું તેને અંતરાયભૂત નહીં બનું...અને તે વિ.સં. ૨૦૩૩ના ભા.સુ.પના ધન્ય દિવસ...ધન્ય પળ...પૂજ્યપાદ ગુરુદેવ આ.ભ.શ્રી વિજય ભુવનભાનુસૂરિશ્વરજી મહારાજની પ્રેરણા જૈન જગતમાં અજોડ વિદ્વતા. અદ્ભુત પ્રવચન શૈલી, સરળતા આદિ અનેક ગુણોથી વિશિષ્ટ એવા શ્રી અજિતશેખરવિજયજી મહારાજરૂપે શ્રીસંઘ હૃદયમાં સ્થાન પામ્યા. જેમના પરિવારમાંથી ચાર ભાઈઓ દીક્ષિત અને ચારેય ઝળહળતા આચાર્ય મહારાજ સાહેબ...

C.A. સુધીનો વ્યવહારિક અભ્યાસ કરીને યૌવનના મનમોહક મહેલના મુસાફર બનવાને બદલે સંયમજીવનના શિખર સાધક થવા યતનગતમાં પૂજ્ય મુનિશ્રી અજિતશેખર વિજયજીનું સંયમજીવનનું ઘડતર પૂ.આ.દે.શ્રી વિજય ભુવનભાનુસૂરિ મ.સા., પૂ. ગચ્છાધિપતિ આ.દે.શ્રી વિજય જયધોષસૂરિ મ.સા., પૂ.આ.શ્રી ધર્મજિતસૂરિજી મ.સા., પૂ.આ.શ્રી જયશેખરસૂરિજી મ.સા., પૂ. આ.દે.શ્રી વિ. અભયશેખરસૂરિ મ.સા. આદિ ગુરુ ભગવંતોએ પ્રેમ-વાત્સલ્ય લાગણીથી વૈરાગ્યની સાથે શાસ્ત્રના જ્ઞાનનું અવગાહન કરાવ્યું. જેના પ્રભાવે સંયમજીવનમાં અનેક પ્રકારની સંપદા, ચતુર્વિધ શ્રીસંઘના આદર-બહુમાન, પ્રીતિસંપદા, આચાર સંપદા પ્રાપ્ત કરી, દેવ-ગુરુ કૃપાના બળે સમર્પણભાવ, સ્વાધ્યાય, સાધના, સ્વચ્છતા, સ્વસ્થતા, સાત્ત્વિકતા, સ્વાત્મશુદ્ધિ આદિ સંસ્કારને આત્મપ્રદેશ સાથે દેઢ કર્યા...પોતાના આત્માને નવનિધાનમય-પરમગુરુ-ગુરુદેવની આજ્ઞાને વફાદાર, પવિત્રતા, પ્રસન્નતા, પ્રભાવકતા, પુણ્યાઢ્યતા, પ્રામાણિકતા, પ્રજ્ઞાતિશય, પરમ ઔદાર્યનિધિ, પરમ આચાર સંપન્નમય બનાવ્યો.

પૂજ્ય ગુરુદેવનો આજ્ઞાકિત આ મહાત્મા જ્યાં પણ ચાતુર્માસ કરે છે ત્યાં સકલ શ્રીસંઘ સમક્ષ જ્ઞાનવાણીની થતી રસાળશૈલીથી રજૂઆત કે જેમાં ક્યાંય પાંડિત્યની પ્રચૂરતા ન

આવે. ભાર્ષના આડંબર વિનાની રજૂઆત આદિ દ્વારા શ્રોતાવર્ગ ભીંજાઈ જાય, પ્રભુવચન-શાસન પર બહુમાન ભાવના અંકુર પ્રગટી જાય. આ પ્રવચન પદ્ધતિની સાથે ચતુર્વિધ સંઘને સ્વાધ્યાયઉપયોગી ગ્રંથોના સરળ ભાષામાં અનુવાદ કર્યા છે જેમકે સ્યાદ્વાદ મંજરી, પૂજ્ય સૂરિપુરંદર આ.શ્રી હરિભદ્રસૂરિ મહારાજ રચિત દાર્શનિક ગ્રંથ ધર્મસંગ્રહણી ગ્રંથ ભાગ-૧ તથા ભાગ-૨ પૂજ્ય મહોપાધ્યાય શ્રી યશોવિજયજી મહારાજ રચિત પ્રતિમા શતક ગ્રંથ, શ્રી નંદિસૂત્ર મલયગિરિજી ટીકાના વિષમપદ ભાવાનુવાદ, પર્યુષણના પહેલા ત્રણ દિવસ તથા પર્યુષણના ચોથાથી સાતમા દિવસના પ્રવચનનો (પ્રતાકાર) શ્રી શ્રદ્ધા વિધિ ગ્રંથ (જેને લાઈફ મેનેજમેન્ટ કોર્સરૂપ મહત્તા સમજાવીને) પ્રગટ કરાયા. શ્રીસંઘ સભ્યના મુખમાં રમતાં કર્યાં. ગુજરાતી ભાષામાં ૫૦ પુસ્તકો હિન્દી ભાષામાં ૨૦ પુસ્તકોના માધ્યમે પ્રભુશાસનના તાત્ત્વિક પદાર્થ સ-રસ સરળ રીતે સર્વજનસમક્ષ ઉદારતાથી ખુલ્લા કર્યા છે. આવા મહાત્મા પોતાની જ્ઞાનસંપત્તિથી શ્રી જૈનશાસન અનેક હૃદયમાં ચિરંજીવ કરે એવી પરમકૃપાળુ પરમાત્માને પ્રાર્થના.

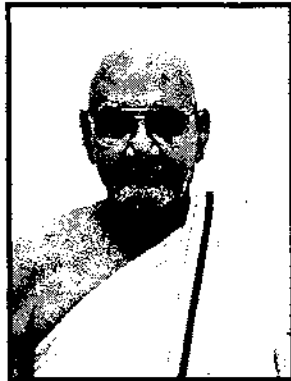
સૌજન્ય : શ્રી જૈન મધુર સંઘ, કંચનગારગલી હુબલી(કર્ણાટક)

વર્ધમાન તપ સમારાધક : મધુર પ્રવચનકાર : કવિરત્ન

પૂ.આ.દેવશ્રી કલ્પયશસૂરીશ્વરજી મ.સા.

જન્મ : વિ.સં. ૧૯૮૨,
શ્રાવણ વદી ૧૦, તા.
૧૨-૮-૧૯૩૬ રાધનપુર,
ગુજરાત

દીક્ષા : વિ.સં. ૨૦૨૫
માગશર સુદિ-૪, તા.
૨૨-૧૧-૧૯૬૮, વાપી
(ગુજરાત)

ગુરુ : દક્ષિણકેશરી આચાર્યદેવ
શ્રી સ્થૂલભદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.

વડી દીક્ષા : વિ.સં. ૨૦૨૫, જ્યેષ્ઠ વદી ૧૧, ચિકપેટ
(બેંગ્લોર).

દાતા : પ.પૂ. જયંતસૂરીશ્વરજી મ.સા. અને તીર્થપ્રભાવક
પ.પૂ. વિક્રમસૂરીશ્વરજી મ.સા.

ઉપાધ્યાય-પદ : વિ.સં. ૨૦૫૯, મહાસુદિ ૧૨, તા. ૧૪-
૨-૨૦૦૩, મૈસૂર.

દાતા : દક્ષિણકેશરી, આ.શ્રી સ્થૂલભદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.

આચાર્યપદ : વિ.સં. ૨૦૫૯, જ્યેષ્ઠ સુદિ ૧, તા. ૧-૬-
૨૦૦૩, શ્રી સિદ્ધાયલ સ્થૂલભદ્રધામ, દેવનહલ્લી
(કર્ણાટક).

દાતા : દક્ષિણકેશરી આચાર્યદેવ શ્રી સ્થૂલભદ્રસૂરીશ્વરજી
મ.સા.

કહેવાય છે કે આ ધરતીના કણ-કણમાં સુવાસ ફેલાયેલી છે અને એ સુવાસ માના પ્રેમની છે. જ્યાં માતા પ્રેમનું સિંચન કરે ત્યાં એનો લાડલો દીકરો ધ્રુવતારાની જેમ જગત આખાનો સિતારો બની ચમકી ઊઠે છે એમ જ આ. શ્રી કલ્પયશસૂરીશ્વરજીનાં માતા કાંતાબહેન અને પિતા મનસુખલાલભાઈએ પ્રભુદર્શન, પૂજા, ગુરુભક્તિ, ધર્મશ્રવણ જેવા અમૂલ્ય સંસ્કારોનું સિંચન કર્યું હતું. પરિણામે ૧૯ વર્ષની નાની ઉંમરમાં મહાન ઉપધાન તપની આરાધના કરી છે. પૂ. આચાર્ય શ્રી સાધુતામાં રહીને ક્રિયાશુદ્ધિ સાથે વીશ સ્થાનક તપ, વર્ષી તપ, જ્ઞાનપંચમાદિ અને વર્ધમાન તપની ઓળીમાં આગળ વધતાં વધતાં ૭૪ વર્ષની ઉંમરમાં વર્ધમાન તપની ૧૦૨ ઓળીની પૂર્ણાહુતિ કરી ચૂક્યા છે. ધન્ય છે આવા શાસનરત્નને.

વિ.સં. ૨૦૨૫માં બૃહત્ત તીર્થસ્થાપક દક્ષિણકેશરી પૂ.આ. ભગવંત શ્રી સ્થૂલભદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.નું સાંનિધ્ય પ્રાપ્ત થયું. પૂ.શ્રીની દિનચર્યા, તપાનુરાગિતા, નિખાલસતા, મધુરભાષિતા, વિનમ્રતાદિ ગુણોએ એમને સંયમનો રસ ચખાડ્યો એટલે કે સંયમનો રસાસ્વાદ કરવા આકર્ષિત કર્યા. સંસારની અસારતાનું દર્શન કરતાં કરતાં વૈરાગ્યભાવ એના હૃદયના અણુએ અણુમાં ઓતપ્રોત થઈ ગયો. છેવટે વિ.સં. ૨૦૨૪માં પૂ.શ્રીનાં ચાતુર્માસ વાપીમાં થયાં અને પૂ.શ્રીના સાંનિધ્યમાં રહી ચાતુર્માસ-આરાધના કરી એમણે દીક્ષા અંગીકાર કરી, સાથે જ વાપીનિવાસી અશોકકુમાર (હાલમાં અમિતયશસૂરીશ્વરજી મ.સા.)ની પણ દીક્ષા થઈ.

આજે પણ આચાર્યમહારાજ ગુરુ-આજ્ઞાનું પાલન કરતાં જ્ઞાન, ધ્યાન, તપાદિ ધર્માનુષ્ઠાનમાં રત મધુર પ્રવચન દ્વારા અનેક સંઘમાં ધર્મપ્રભાવના કરતાં કરતાં જય-વિજયનો ધ્વજ લહેરાવી રહ્યા છે. આચાર્ય મ.સા.ની દિવ્યવાણીએ હજારો, લાખોને સાધનામાં રાજમાર્ગ પર પ્રસ્થાપિત કર્યા છે. એમના જાદુઈ હાથોના સ્પર્શે ન જાણે કેટલીય વ્યક્તિઓમાં નવી ચેતનાનો સંચાર કર્યો. એમના પ્રેરક જીવને અનેકોની દિશાનું રૂપાંતર કર્યું. એમની પાવન સંનિધિ અધ્યાત્મનાં નવાં કિરણો

પ્રસરાવતી રહી છે. તેથી આચાર્યશ્રી સાધક જ નહીં, લાખો સાધકોના અનુશાસ્તા છે.

પૂજ્યશ્રીમાં કવિત્વશક્તિ, પ્રવચનશાલીનતાનાં દર્શન થાય છે. પૂજ્યશ્રીએ સંસ્કૃત અને ગુજરાતી ભાષામાં જિનસ્તવન, સજગ્રય, ભક્તામરસ્તોત્ર, રત્નાકરપચ્ચીસી, સકલાહત, ચિંતામણિસ્તોત્ર વગેરેની ગુર્જર કાવ્યમય સ્વરચનાઓ કરવા સાથે વીતરાગસ્તોત્રનો કાવ્યમય ગુજરાતી અનુવાદ, ષોડશક અનુવાદ, લબ્ધિકલ્પઝરણાં, વિચારવૈભવ, પાવનકીધાં ધામ, સંસ્કૃતસ્તુતિ, ગુરુઅષ્ટક, પાંડવ ચરિત્રઠાણાં ઉપદેશ રત્નાકરનો ગુજરાતી અનુવાદ ભાગ-૧-૨ વગેરે વિવિધ રચનાઓની ભેટ એમણે શાસનને ધરી છે.

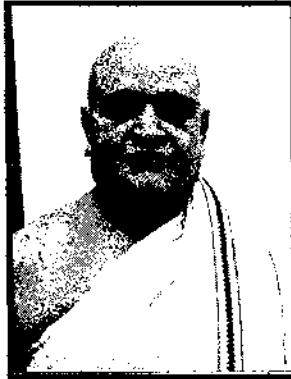
સૌજન્ય : શ્રી આદીશ્વર જૈન વીસા પોરવાલ જૈન મંદિર
ધર્મશાળા-મુંબઈ-૩

વર્ધમાન તપોરત્ન, સ્વાધ્યાયપ્રિય

પ.પૂ.આ.દેવ શ્રી અમિતયશસૂરિ મ.સા.

સમુદાય : જૈનરત્ન,
વ્યાખ્યાનવાચસ્પતિ, કવિકુલ
કિરીટ પ.પૂ. આ. દેવશ્રી
લબ્ધિસૂરીશ્વરજી મ.સા.

તીર્થપ્રભાવક, તર્કનિપુણ
પ.પૂ. આ.દેવ શ્રી વિક્રમ-
સૂરીશ્વરજી મ.સા.ના પટ્ટધર
દક્ષિણ કેશરી પ.પૂ.આ. દેવ શ્રી
સ્થૂલભદ્ર સૂરીશ્વરજી મ.સા.

જન્મ : વિ.સં. ૨૦૦૪, ભાદરવા વદ-૪, તા. ૨૨-૯-
૧૯૪૮, વાપી (ગુજરાત)

દીક્ષા : વિ.સં. ૨૦૨૫, તા. ૨૨-૧૧-૧૯૬૮, વાપી, ગુજરાત

વડી દીક્ષા : વિ.સં. ૨૦૨૫, જેઠ વદ-૧૧, બેંગ્લોર.

વડી દીક્ષા દાતા : પ.પૂ. આ.દેવશ્રી જયંતસૂરીશ્વરજી મ.સા.
અને પ.પૂ. આ.દેવ શ્રી વિક્રમસૂરીશ્વરજી મ.સા.

તપસ્થા : વર્ધમાનતપની ૧૦૦ ઓળી, નવપદ ઓળી, પોષ
દશમી, ૨૪ તીર્થંકર એકાસણાં, વીશ સ્થાનક ઓળી વગેરે.

આગમવાચન : પ્રકરણ, ભાષ્ય, કર્મગ્રંથ વગેરે ગ્રંથોનું વાચન.
જ્યોતિષ, ન્યાય, કાવ્ય વગેરેનો અભ્યાસ.

ગ્રંથ સંશોધન : શ્રાવકપ્રજ્ઞપ્તિ, જીવસમાસ, જૈન ધર્મ વિષયક

પ્રશ્નોત્તર, પ્રવચન સારોદ્ધાર, દર્શન-રત્ન રત્નાકર ગ્રંથનો
ગુજરાતી અનુવાદ, દંડક-લઘુસંગ્રહણી-હિન્દી અનુવાદ.

ચાતુર્માસ : ગુરુઆજ્ઞાએ વિસનગર (ગુજરાત) ચિકપેટ,
રાજાજીનગર (બેંગ્લોર), ઈડર, વડાલી (ગુજરાત) વગેરે
સંઘોમાં આરાધનામય ચાતુર્માસ થયાં.

પદવી : પંન્યાસ પદ-વિ.સં. ૨૦૫૯, મહા સુદ-૧૨, તા.
૧૪-૨-૨૦૦૩, મૈસૂર.

આચાર્યપદ : વિ.સં. ૨૦૫૯, જેઠ સુદ-૧, તા. ૧-૬-૨૦૦૩,
શ્રી સિદ્ધાચલ સ્થૂલભદ્રધામ, દેવનહલ્લી, બેંગ્લોર.

પદપ્રદાતા : અનેક બૃહત્ તીર્થસ્થાપક દક્ષિણકેશરી પ.પૂ.
આ.દેવ શ્રી સ્થૂલભદ્ર સૂરીશ્વરજી મ.સા.

વિહાર : ગુજરાત, મહારાષ્ટ્ર, કર્ણાટક, તમિલનાડુ, આંધ્રપ્રદેશ,
મધ્યપ્રદેશ, ઉત્તરપ્રદેશ, બિહાર, બંગાલ, રાજસ્થાન,
સૌરાષ્ટ્ર, કાઠિયાવાડ વગેરે.

અનેક સાધુ-સાધ્વીઓનાં ચરણ-કમળ-સ્પર્શથી પાવન
વાપી શહેર નિવાસી પિતા અમૃતલાલ, માતા શાંતાબહેનની
કુક્ષિએ એક રત્નએ જન્મ લીધો. નામ રાખવામાં આવ્યું
અશોકકુમાર. બચપણથી જ માતા-પિતા અને વડીલોએ ધર્મનું
સિંચન કર્યું, જેના પરિણામે વૈધાવચ્ચના અંકુર પુત્ર-રત્નમાં
જાગૃત થયા. પરોપકારી પૂ. ગુરુદેવ આ. શ્રી
સ્થૂલભદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના પરિચયમાં આવવાથી વૈરાગ્ય
પાકો થઈ ગયો, જેના પરિણામે વિ.સં. ૨૦૨૫ના વર્ષમાં
રાધનપુરનિવાસી કુમુદચંદ્ર (હાલમાં આ. શ્રી કલ્પયશ
સૂરીશ્વરજી મ.સા.)ની સાથે દીક્ષિત થઈને જ્ઞાન, ધ્યાન, તપમાં
આગળ વધતાં ગુરુદેવે નમસ્કારથી ત્રીજા પદ આચાર્યપદની
પદવી પર આરૂઢ કર્યાં.

સૌજન્ય : શ્રી આદીશ્વર જૈન વીસા પોરવાલ જૈન મંદિર
ધર્મશાળા-મુંબઈ-૩

**સમર્થ તાર્કિક : જૈન તત્ત્વજ્ઞાનના વિશિષ્ટ જ્ઞાતા
શાસન-પ્રભાવક**

**પ.પૂ. આ.શ્રીમદ્ વિજય
અભયશેખરસૂરીશ્વરજી મ.સા.**

(પૂજ્યશ્રીનો જન્મ ભાદરવા વદ પાંચમ સં. ૨૦૧૦,
તા. ૧૬-૯-૫૪, સુરત મુકામે).

“અક્ષય! તને તારી પ્રોડક્શન એન્જિનિયર તરીકેની કેરિયર બ્રાઈટ દેખાય છે, મને એમાં પાપની ધમધોકાર કમાણી દેખાય છે. તું મોટી કંપનીઓના પ્લાન્ટોના પ્લાન બનાવશે! પછી એ પ્લાન મુજબ ચાલતા પ્લાન્ટોમાં પાણી વગેરેમાં કેટલા બધા જીવોનો આરંભ-સમારંભ થશે? અને હાથમજૂરી કરતા કેટલા માનવો બેકાર થશે? તને થોડા હજારનો પગાર મળશે પણ તું કેટલાં બધાં પાપોનો અશુભારંભ કરશે? તને જૈન તરીકે બુદ્ધિ આ માટે મળી છે કે તારું અને બીજાનું હિત થાય એવી પ્રવૃત્તિઓ કરવા મળી છે?”

સં. ૨૦૩૦ (ઈ.સ. ૧૯૭૪)ના અષાઢ મહિનામાં સાવરકુંડલા મુકામે યુવાવર્ગના ઉદ્ધારક પૂ. આચાર્ય ભગવંત શ્રીમદ્ વિજય ભુવનભાનુસૂરીચરજી મહારાજશ્રીના સવારના લગભગ ચારેક વાગ્યે મુંબઈ યુનિવર્સિટીના પ્રોડક્શન એન્જિ. બીજા વર્ષની પરીક્ષા આપી વંદન માટે આવેલા વીસ વર્ષના યુવક અક્ષયકુમારને ઉપર મુજબ પ્રેરણા આપી રહ્યા હતા.

દાદાજીના પરિવારની સાત દીક્ષા અને પોતાની બહેનની દીક્ષાથી ધર્મરંગે રંગાયેલા આ યુવાનને પૂ. ગુરુ મહારાજશ્રીની પ્રેરણાએ જાટકો આપ્યો. ત્યાં જ સંકલ્પ કર્યો- આજીવન બ્રહ્મચર્ય પાળવું અને ચોમાસા પછી શીઘ્ર દીક્ષા લેવી. તીવ્ર બુદ્ધિપ્રતિભાના કારણે યુનિવર્સિટીમાં સેકન્ડ રેન્ક પામેલા તથા મોટી મોટી ઓફરો આવવાની શરૂ થઈ હોવા છતાં એક જ જાટકે દીક્ષાનો નિર્ણય લીધો.

ધર્મસંસ્કારી માતા સુશીલાબહેને પણ એમની તીવ્ર ભાવના જોઈ રજા આપી. મોહનભાઈના આ ચોથા સંતાને સં. ૨૦૩૧ના કારતક વદ દશમે બીજા ત્રણ મુમુક્ષુ સાથે દીક્ષા લીધી અને પોતાના નાના કાકા મહારાજ પૂ. જયશેખરવિજયજી મ.ના પ્રથમ શિષ્ય થયા (પૂ. જયશેખરવિજયજી મહારાજ પાછળથી આચાર્ય મ. થયાં). પછીથી એમના નાનાભાઈ તથા માતાએ પણ દીક્ષા લીધી.

પ્રબળ સત્ત્વબળે નબળી કાયામાં પણ બે વાર અપ્રમત્તભાવે માસક્રમણ કર્યા. એકવાર મૌન અષ્ટાઈ કરી. માત્ર દસ વર્ષની ઉંમરથી દરેક સુદ પાંચમના ઉપવાસ શરૂ કર્યા. અત્યાર સુધીમાં લગભગ ૧૭૮ અઠ્ઠમ થઈ ગયા ને વર્ધમાનતપની ઉદ્ધ ઓળી કરી છે. વિશેષ પ્રકારે શારીરિક પ્રતિકૂળતા ન હોય તો લાંબા લાંબા વિહારોમાં પણ એકાસણાં એ એમનો રોજિંદો ક્રમ છે.

પૂજ્યશ્રીની સર્વાંગીણ યોગ્યતા જોઈ વિ.સં. ૨૦૫૭ના

વૈશાખ સુદિ બારશે પૂજ્યપાદ ગચ્છાધિપતિશ્રી આચાર્ય ભગવંત જયધોષસૂરીચરજી મહારાજે એમને આચાર્યપદે સ્થાપિત કર્યા. આચાર્ય પદ પછી પોતાના ગુરુદેવના દક્ષિણ મહારાષ્ટ્રના અધૂરા કાર્યો ઉપાડી લઈ ત્યાં ઠેરઠેર અંજનશલાકા, પ્રતિષ્ઠા, ઉપધાન વગેરે કાર્યક્રમો પણ શાસનપ્રભાવક રીતે સંપન્ન કરી રહ્યા છે.

અત્યાર સુધીમાં તેઓશ્રી દ્વારા લગભગ ૪૫થી વધુ ગ્રંથો પુસ્તકોનાં લેખન-સંપાદન-સંશોધન થયેલાં છે. તેઓશ્રીની નિશ્રામાં સં. ૨૦૬૦માં થાણા-પાલિતાણાનો ઐતિહાસિક છ'રીપાલિત સંઘ સંપન્ન થયો. હાલ તેઓશ્રીનો ચોવીશ શિષ્યો-પ્રશિષ્યોનો પરિવાર છે. તત્ત્વના અને સત્ત્વના પ્રખર આગ્રહી પૂજ્યશ્રી દીર્ઘકાળ સુધી જૈન સંઘ ઉપર અનેક રીતે ઉપકાર શ્રેણી વરસાવે તેવી શુભેચ્છા.

છાણી નગરના પનોતા પુત્ર, પ્રવચન પ્રભાવક

પૂ.આ.શ્રી. સાગરચંદ્રસાગરસૂરિજી મ.સા.

છાણીની
એ પાવન
ધરા....જેના
કણેકણમાં
સંયમની
ઉર્જાનો સ્રોત
વહે છે, જેના
વાતાવરણમાં
દાદા
શાંતિનાથની
પવિત્ર છાયા,
જીવદયાના
નવપલ્લવિત
પરિણામ તથા
પ્રભુ વીરની

વૈરાગ્યરસઝરતી મધુરવાણીના બિંદુઓ વિખરાયેલા રહે છે એવી આ ધરા પર ગામના ૮૦ ઘરોમાંથી ૧૬૦ જેટલી દીક્ષાઓ થઈ છે. જે ધરતી પર વિશિષ્ટ સંયમી મહાપુરુષો સદા વીરવાણીનું મધુર પાણી સિંચતા રહે છે.

આ પાવન ધરતીના સંયમપૂત પરમાણુઓએ અન્ય ગામના પણ કેટલાય આત્માઓને વૈરાગ્યવાસિત કર્યા હતા.

છાણીના એ દાદા શાંતિનાથ પ્રભુના જિનાલય સમીપના પ્રાંગણમાં આજ સુધીમાં લગભગ ૩૦૦ આત્માઓ દીક્ષિત થયા છે.

છાણીના શાંતિલાલ છોટાલાલ શાહ પરિવારનું પનોતું રત્ન. શાંતિભાઈના પાંચ પુત્રો જેમાંના ત્રણ પુત્રો સાગર સમુજદાયના માલવોદારક પૂ. ઉપા. શ્રી ધર્મસાગરજી મ.સા.ના શિષ્ય આગમવિશારદ પૂ. પં. શ્રી અભયસાગરજી મ.સા.ના ચરણોમાં જીવન સોંપી વિકાસના ઉચ્ચ શિખરે પહોંચ્યા. ત્રણ પુત્રો જિનશાસનના મહાન સૂરિવરો—પૂ. આ. અશોકસાગરસૂરિજી મ.સા., આ. જિનચંદ્રસાગરસૂરિજી મ.સા., પૂ. આ હેમચંદ્રસાગરસૂરિ મ.સા. થયા. તો અન્ય બે પુત્રોએ પોતાના પુત્રરત્નોને શાસનને સમર્પિત કર્યા. સૌથી જ્યેષ્ઠ પુત્ર શ્રી સેવંતીભાઈના પનોતા પુત્રરત્ન એ જ મુનિ સાગરચંદ્રસાગરજી મ.સા. કા.વ. ૧ વિ.સં. ૨૦૨૩ના છાણીના વાણીયાવાડમાં જન્મ ધારણ કરી ૧૧ વર્ષની કુમળી વયે વૈ. સુ. ૬ વિ.સ. ૨૦૩૪ના કલ્પેશમાંથી મુનિ સાગરચંદ્રસાગર બનનારા એ મુનિવર આજે જિનશાસનના સર્વોચ્ચ આચાર્યપદે શોભી રહ્યા છે. ગૃહીમાંથી મુનિ અને મુનિમાંથી સૂરિ સુધીની યાત્રા ખરેખર અદ્ભુત છે.

પૂજ્યશ્રીના જીવનઘડતરમાં ત્રણેય કાકા મ.સા., પૂ. અશોક-જિનચંદ્ર-હેમચંદ્રસા.સૂ.મ.નં મહત્ત્વનું યોગદાન રહ્યું. બાળવયથી જ અભ્યાસમાં સતત ઉદ્યમશીલ રહ્યા. તેમના માતા-પિતા મંજુબેન અને સેવંતીભાઈ પણ નાની વયમાં જ દીકરાને ગુરુના હાથમાં સોંપીને ધન્ય થયા હતા. તેઓ કહેતા કે લગ્ન બાદ તરત જ તેમણે સંકલ્પ કરેલો કે “સ્વજીવન તો પ્રભુચરણે સમર્પિત કર્યું નથી; આ ભવમાં સંયમ નથી લઈ શક્યા તો હવે પ્રથમ સંતાન જિનશાસનના ચરણે સોંપી દેવું.” કલ્પેશને જન્મથી જ ધર્મના સંસ્કાર તેઓ સાવચેતીથી આપતાં. માત્ર ૬ વર્ષની ઉંમરે તેણે ઉપવાસ સાથે પૌષ્ઠ કર્યો હતો. એની ઉંમર નાની હતી પણ સમજશક્તિ ઘણી મોટી હતી. છાણી ગામના ઓટલા ઉપર તે સાધુ મહારાજની જેમ વસ્ત્રો પહેરી ગામના છોકરાઓને ભેગા કરી પ્રવચન આપતા હતા. એ વખતે ખબર ન હતી કે એની આ ચેઝંટા ક્યારેક વાસ્તવિક બની સંઘ, સમાજ અને રાષ્ટ્રને અજવાળનારી બનશે! પુત્ર પ્રત્યેના મોહ-લાગણીને-માની મમતાને પાછળ રાખીને હૃદયને કઠણ કરીને મંજુબેને દીક્ષા માટે એને રજા આપી હતી.

દીક્ષા બાદ સંસ્કૃત, વ્યાકરણ, સાહિત્ય, કાવ્ય, ન્યાય, ઇતિહાસ, યોગ, જ્યોતિષ તેમજ આગમિક પ્રકરણો આદિના

સઘન અભ્યાસ સાથે વડીલોની સેવા-વિનય-વૈયાવચ્ચ દ્વારા શિષ્યગણોમાં અગ્રેસર રહ્યા. પ્રથમ ચોમાસું ઉંઝા જૈન સંઘમાં થયું. ત્યારબાદ અમદાવાદ, સુરત, ખંભાત, રતલામ, ઈન્દોર, ભાવનગર, નવસારી, મહેસાણા, કલકત્તા, પાલીતાણા, મુંબઈના વિવિધ સંઘો, વાપી આદિ સંઘોમાં ભવ્યતમ ચાતુર્માસો થયા. વિદ્વભોગ્ય પ્રભાવક પ્રવચનો, આકર્ષક પ્રવચનશૈલી, યુવાશિખિરો, રાત્રિપ્રવચનો-ધ્યાન-યોગ-પ્રશ્નોત્તરી આદિ દ્વારા સંઘોમાં જાગૃતિનો શંખનાદ ફૂંક્યો.

સંસ્કૃતિ વિચાર પરિષદ-નવસારી, વિશ્વ જૈન પરિષદ-મુંબઈ, જૈન સ્ટુડન્ટ ફાઉન્ડેશન આદિ સંસ્થાની સ્થાપના કરી તે દ્વારા જિનશાસનના પ્રભાવક તથા મહત્ત્વપૂર્ણ વિવિધ આયોજનો-વિશિષ્ટ કાર્યો થયા. વાપી ગામમાં વર્ષોના ઇતિહાસમાં પ્રથમવાર એક તિથિ પક્ષનું ચાતુર્માસ કરી યાદગાર ઉપધાન કરાવ્યા. તેમની પ્રેરણાથી આજ સુધીમાં ૯ ઉપધાન તપ થયા છે. જેમાંથી અનેક આત્માઓ સંયમી થયા છે. ૫૪ દીક્ષા, ૧૨ છ'રી પાલક સંઘો-જેમાં મુંબઈથી નાગેશ્વરનો ૫૧ દિવસીય વિરાટ સંઘ તેમજ નવસારીથી પાલિતાણાનો ૩૩ દિવસીય સંઘ, મુંબઈ વાલકેશ્વરથી પાલિતાણાનો ૫૦ દિવસીય સંઘ તથા અન્ય સંઘો નીકળ્યા. ૬૮ તીરથ ભાવયાત્રાનું અભિનવ સંયોજન, ૪૫ આગમ પરિચય વાચના, ગુરુપાદુકા પૂજન, અખંડ અભિષેક ઉત્સવ, મેરૂ અભિષેક, નવકાર આરાધના જાપ અનુષ્ઠાનો આદિ દ્વારા સંઘોમાં ભક્તિનો માહોલ ઊભો કરતા. મુંબઈના હૃદયસમા ગોડીજી જિનાલયમાં ઐતિહાસિક ચોમાસુ બાદ ૭૦૦ કિલો વજનના ચમત્કારિક શ્રી સ્વર્ણ પાર્શ્વનાથપ્રભુ તથા વિજયદેવસૂરિ ગુરુમૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા તથા સુપાર્શ્વનાથ જિનાલયે મનોરથ કલ્પદ્રુમ પાર્શ્વનાથ પ્રભુની પ્રતિષ્ઠા સમગ્ર મુંબઈમાં ગાજી હતી. તો કાંદીવલીમાં પાંચ તેમજ ભાર્યંદરમાં સામૂહિક ૯ દીક્ષાઓ (જેમાં ૧ મરાઠી અજૈન બેન પણ હતા.) દ્વારા અદ્ભુત શાસનપ્રભાવના કરી હતી. પાલિતાણા તીર્થે સોનગઢ રોડ પર શત્રુંજય-તીર્થ પ્રવેશદ્વાર તથા પાલીતાણા રોડ પર ૨૪ દેરી-કેવલ્યવાટિકા-૧૦૮ સ્તૂપ આદિનું નિર્માણ કરાવ્યું હતું. જેમની પ્રેરણાથી મુંબઈમાં સર્વપ્રથમ સ્વર્ણાક્ષરી આગમમંદિરનું નિર્માણ પાલાં (ઈસ્ટ) જૈન સંઘમાં થયું. જૈન સ્ટુડન્ટ ફાઉન્ડેશન જે. એસ.એફ.ના માધ્યમે કોલેજીયન યુવાનોમાં જૈનત્વ જગાડવાનું કાર્ય થઈ રહ્યું છે. એવા આ પૂજ્યશ્રીને ‘અયોધ્યાપુરમ્’ તીર્થે આચાર્યપદવી અપાઈ હતી. વર્ધમાન તપ ઓળી, અઢાઈ, વર્ધીતપ આદિ દ્વારા તપથી જીવનને શણગાર્યું છે. તેમા શિષ્યોમાં

મુનિ પ્રસન્નચંદ્ર સા.મ.સા., તીર્થચંદ્રસા.મ.સા.,
મૈત્રીચંદ્રસા.મ.સા., મોક્ષચંદ્રસા.મ.સા., વૈરાગ્યચંદ્રસા.મ.,
ધન્યચંદ્રસા.મ., સિન્દેશચંદ્રસા.મ., સિદ્ધચંદ્રસા.મ. આદિ પણ
સંયમની આરાધનામાં મ્હાલે છે.

પ્રવચન પ્રભાવક સૂરિપ્રવરશ્રીનો પુન્યવંતો પરિચય

જન્મ : કા.વ. ૧ વિ.સં. ૨૦૨૩ છાણી, વતન : છાણી
(વડોદરા)

સંસારી નામ : કલ્પેશ

પિતાનું નામ : શ્રી સેવંતીલાલ જયંતીલાલ શાહ

માતાનું નામ : મંજૂબેન સેવંતીભાઈ શાહ

ભાઈ : પ્રીતેશ કુમાર , ભાભી : ભાવનાબેન

બહેન : હેતલબેન

દીક્ષા : વૈ. સુ. ૬ વિ.સં. ૨૦૩૪ છાણી

વડીદીક્ષા : મા. સુ. ૫ વિ.સં. ૨૦૩૩ પાલનપુર

ગણિપદ : મા. વ. ૫ વિ.સં. ૨૦૫૮, સુરત અઠવા લાઈન્સ

પંચ્યાસ પદ : ચૈત્ર વદ ૧૦ વિ.સં. ૨૦૬૨, રાજકોટ

ગુરુદેવશ્રી : પૂ.આ. શ્રી જિનચંદ્રસાગરજી મ.સા.

શિષ્ય ગણ : પૂ. મુનિ પ્રસન્ન, તીર્થ, મૈત્રી, મોક્ષ, વૈરાગ્ય,
ધન્ય, સિદ્ધેશ, સિદ્ધચંદ્રસાગર મ.સા.

તપ : વર્ધમાન તપ ૪૫ ઓળી, અઢાઈ-૨ વર્ષોતપ, અખંડ

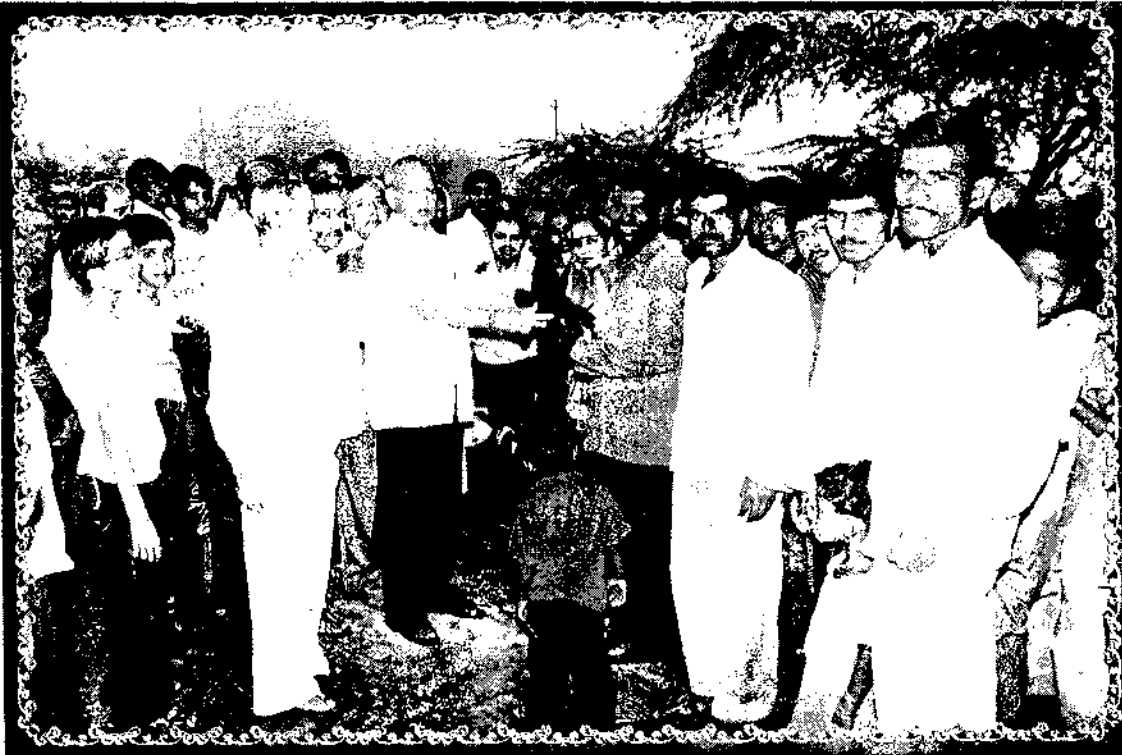
ગુરુનવમીની આરાધના, પ્રતિવર્ષ અદ્દમ ઈત્યાદિ

આંખે ઊડીને વળગે તેવી વિશેષતાઓ :

ઓજસ્વી પ્રવચન શક્તિ, વિદ્વદ્ભોગ્ય આકર્ષક તાર્કિક
પ્રવચનશૈલી, પ્રભાવક વ્યક્તિત્વ, કુશળ આયોજનકાર,
ઈતિહાસવેત્તા, સિદ્ધહસ્તકલાકાર, સંઘ સન્માર્ગદર્શક, સાત્ત્વિક,
તાત્ત્વિક, મૌલિક અને મનનીય પ્રવચનકાર.

૧૧ વર્ષની બાલવયે જૈન દીક્ષા સ્વીકારી. સંસ્કૃત,
વ્યાકરણ, સાહિત્ય, કાવ્ય, ન્યાય, ઈતિહાસ, જ્યોતિષ, આગમિક
પ્રકરણો આદિના સઘન અભ્યાસ સાથે વડીલોની સેવા-વિનય
દ્વારા શિષ્યગણોમાં અગ્રેસર રહ્યા. વિદ્વદ્ભોગ્ય આકર્ષક
પ્રવચનો, યુવા શિબિરો આદિ દ્વારા સંઘોમાં જાગૃતિનો સંખનાદ
ફૂક્યો, અનેક ઉપધાનો, છ'રી પાલક સંઘો, ૬૮ તીરથ
ભાવયાત્રા, ૪૫ આગમ લેખન, આગમ મંદિર-નવસારી અને
પાર્લા (ઈ) આદિ અભૂતપૂર્વ કાર્યો થયા. સતત આઠ વર્ષથી પૂ.
ગચ્છાધિપતિશ્રીની અપ્રતિમ સેવા સાથે શાસન-સંઘ-સમુદાયની
રોનકને ટોચ પર પહોંચાડી સ્વજીવન ઉજાળ્યું છે.

સૌજન્ય : શ્રી સૂર્યોદય-અભય સિદ્ધાચલ યાત્રુમાસ
આરાધના ઉત્સવ સમિતિ-પાલિતાણા.

દર વરસે યાત્રુમાસ
દરમ્યાન થતી
જીવદયા-
અનુકંપાદાનની
પ્રવૃત્તિમાંથી એક
ઝલક
ગરીબોની ઝૂંપડીઓ
સુધી જઈ વિતરણ
કરાયેલ કપડા-
વાસણ-ધાન્ય વગેરે.
પ્રેરણાદાતા :
પ.પૂ.
જયદર્શનવિજયજી
મ.સા. (નેમિપ્રેમી)
તલેગામ-શિકાપુર
ચૈત્યપરિપાટી

વિવિધ ધર્મકાર્યો પ્રવર્તવિભાગ પ્રભાવક જૈનાચાર્યો

જૈનશાસનની વર્તમાનની જાહોજલાલીના મૂળમાં તે તે સમયે થયેલા બહુશ્રુત આચાર્યભગવંતોની કર્તવ્યનિષ્ઠાનો અને શાસનપ્રભાવનાનાં કાર્યોનો ફાળો મહત્વનો છે. અરિહંત પરમાત્મા પછી, જગતના જીવો પર ઉપકાર કરવાની દૃષ્ટિએ, આચાર્યભગવંતોનું પ્રદાન મોખરે છે. જૈનશાસનની સેવા, રક્ષા અને પ્રભાવના માટે જ જેમણે અવતાર લીધો હોય તેવા અનેક શ્રમણભગવંતોની અજોડ વિદ્વત્તા, અદ્ભુત ગ્રંથરચના અને મહાન શાસનપ્રભાવનાથી આપણો ઇતિહાસ ઉજ્જવળ છે.

નીડર અને પ્રભાવક વ્યાખ્યાનકાર

પૂ.આ.શ્રી વિજયમેરુપ્રભસૂરીશ્વરજી મ.સા

પૂજ્યપાદ આચાર્યભગવંત શ્રીમદ્ વિજયમેરુપ્રભ-સૂરીશ્વરજી મહારાજ એક દર્શનદુર્લભ શ્રમણભગવંત હતા. તેજસ્વી અને ઊંચી કાયા, ઊજળો ગૌર વાન, ચમકતું રેખાંકિત વિશાળ લલાટ, કરુણાર્દ્ર અને વેધક આંખો, સુડોળ ગરવી નાસિકા, પ્રભાવશાળી ચહેરાને વધુ પ્રભાવશાળી બનાવતી ધવલ દાઢી અને યમ-નિયમથી સંયમિત બનેલ દેહ પર શોભતાં ધવલ વસ્ત્રો, જાણે પુરાણકાળના કોઈ ઋષિવરનું સ્મરણ કરાવે એવું ભવ્ય અને દિવ્ય બાહ્ય વ્યક્તિત્વ પ્રથમ દર્શને જ પ્રભાવ પાથરે છે! પૂજ્યશ્રીનું બાહ્ય વ્યક્તિત્વ ઋષિવરનું છે, તેમ આંતર વ્યક્તિત્વ સૂરિવરનું છે. આ વ્યક્તિત્વનો સુયોગ આજન્મ છે. જન્મે વિપ્ર, પણ કર્મે જૈન એવા આ મહાત્મા અનોખા શ્રમણ-ભગવંત હતા.

તેઓશ્રીનો જન્મ ગુજરાતમાં ઈડર પાસેના નાનકડા દેશોત્તર ગામમાં સં. ૧૮૬૨ના આસો વદ ૧૩ (ધનતેરસ)ને શુભ દિવસે થયો. પિતાનું નામ મોતીરામ ઉપાધ્યાય. માતાનું નામ સૂરજબહેન, નાનાભાઈ સુખદેવ અને નાની બહેન જડીબહેનના પરિવારમાં પોતાનું સંસારી નામ મોહનભાઈ ધારણ કરીને વત્સલતાથી પોષાતા હતા. ભારતીય વર્ણવ્યવસ્થામાં મોખરે ગણાય એવા બ્રાહ્મણકુળમાં જન્મ્યા હોવાથી હંમેશાં વેદ-ઉપનિષદ અને ગીતાના શ્લોકોના ગુંજારવ વચ્ચે દિવસો પસાર થતા હતા. આવા ઘરમાં જન્મ લેનાર મોહનભાઈનું ભાવિ કંઈક અલગ જ નિર્માણ થયું હોય તેમ, વ્યાવહારિક શિક્ષણ ખપ પૂરતું લઈને ધર્મસાધનાની છોળો

ઊછાળતી હોય એવી ધર્મપરાયણ નગરી ખંભાતમાં આવ્યા. ત્યાં એક જૈનેતર વેદ દ્વારા એક ધર્મનિષ્ઠ, દેવ-ગુરુ-ધર્મ-ઉપાસક શ્રેષ્ઠીવર્ય શ્રી કસ્તુરચંદ અમરચંદને ત્યાં આવ્યા. જૈનકુળને છાજે અને શોભાવે તેવા ધર્મના સુસંસ્કારોથી દિન-પ્રતિદિન મોહનભાઈમાં પરિવર્તન થવા લાગ્યું. નિરંતર પૂજ્ય સાધુ-સાધ્વી ભગવંતના ગમન-આગમનથી અને તેઓની ભાવભરી ભક્તિથી હૈયું આનંદિત અને વિકસ્વર થવા લાગ્યું. તેમની પ્રામાણિકતાથી શેઠ પણ ખુશ હતા, તેથી પગાર પણ વધારી આપ્યો. શેઠને ત્યાં અચૂક પ્રભુનાં દર્શન કરતાં અને સૂર્યાસ્ત બાદ વાપરતા નહીં. જ્યારે દેશાંતર જાય ત્યારે ફોટાનાં દર્શન કરતાં. પર્વના દિવસે પૌષધ કરતા. ખંભાતમાં શાસનસમ્રાટ પૂજ્યપાદ આચાર્ય મહારાજાધિરાજ શ્રી વિજયનેમિસૂરીશ્વર મહારાજના પુણ્યપ્રભાવક દર્શન તથા સમાગમના કારણે જૈનધર્મ પ્રત્યે સારી અભિરુચિ પ્રગટી; ત્યાગ, સર્વત્યાગના પુનીત પંથે પ્રયાણ કરવા હૈયું ઉત્કંઠિત બન્યું, જેના ફળસ્વરૂપે સં. ૧૮૮૫ના કારતક વદ ૧૦ના શુભ દિને ખંભાત પાસે વત્રા મુકામે ૨૩ વર્ષની ભરયુવાન વયે પારમેશ્વરી પ્રવ્રજ્યા અંગીકાર કરી પૂજ્યપાદ શાસનસમ્રાટશ્રીના શિષ્ય ગીતાર્થશિરોમણિ પૂ. આ. શ્રી વિજયોદયસૂરીશ્વરજી મહારાજના શિષ્ય 'મુનિશ્રી મેરુવિજયજી'ના નામકરણથી જાહેર થયા.

અજોડ ગુરુભક્તિ, અદ્ભુત અને સચોટ જ્ઞાનશક્તિ, નીડર અને પ્રભાવક પ્રવચનકળાના ત્રિવેણીસંગમ રૂપ પૂજ્યશ્રીને સં. ૨૦૧૫માં ઘાટકોપર (મુંબઈ)માં ઉપાધ્યાય પદ (ઉપધાનતપના પુણ્ય-પ્રસંગે) તથા સં. ૨૦૧૮ના વૈશાખ સુદ દને દિવસે પાલિતાણા (જ્યાં કાંકરેકાંકરે અનંતા આત્માઓ

સિદ્ધિપદને પામ્યા છે એવા પ્રાયઃ શાશ્વત તીર્થ)માં પંચપરમેષ્ઠી ભગવંતો પૈકીના તૃતીયપદે-આચાર્યપદે આરૂઢ કરવામાં આવ્યા. પૂ. ગુરુદેવશ્રીની આજ્ઞા અને કરાવેલ પ્રતિજ્ઞાના કારણે વડવા-ભાવનગરમાં ‘એકીસાથે સર્જંગ પંચ-પ્રસ્થાન’ની ભવ્ય અને મંગલમય આરાધના થઈ. પૂજ્યશ્રી જેવા ધીરગંભીર, તેજસ્વી, પ્રભાવી, દીર્ઘ દેષ્ટા, નીડર, સ્પષ્ટવક્તા, પરોપકારી, શાસન-પ્રભાવક આચાર્યશ્રીની નિશ્રામાં, તેમના વરદ હસ્તે સુવર્ણાક્ષરે અંકિત થાય તેવાં સુંદર શાસનપ્રભાવનાનાં કાર્યો થયાં છે. જેની યત્કિંચિત રૂપરેખા નીચે મુજબ છે :

અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠા : (૧) શ્રી આદીશ્વરજી-પાયધુની-મુંબઈ, જે વિક્રમરૂપ શાસનપ્રભાવના થયેલ અને દીક્ષાકલ્યાણક વરઘોડો, બૃહદ્ મુંબઈની નવકારશી, પ્રતિષ્ઠા સમયની હાજરી ઇત્યાદિ પ્રશંસનીય થયેલ. (૨) દોલતનગર-બોરીવલી-મુંબઈ જિનાલયના ઉપર વર્તમાન ચોવીશી તથા શાશ્વતાજિન. (૩) શાસ્ત્રીનગર-ભાવનગર. (૪) ઓઢવ-અમદાવાદ, (૫) શ્રી સોસાયટી-વડોદરા, (૬) વિદ્યાનગર-ભાવનગર. (૭) શિહોર-શ્રી મારુદેવા પ્રાસાદ ગગનોતુંગ ચૌમુખ ભવ્ય અને વિશાળ જિનાલય. (૮) તળાજા-શ્રી સુમતિનાથ જિનાલયની ૧૯ દેરીઓ.

પ્રતિષ્ઠા : કળાપરા (રાજસ્થાન), સ્વરૂપગંજ (રાજસ્થાન), ભાનપરા (મેવાડ), કોલાબા (મુંબઈ), શિહોર, ભાવનગર, સાબરમતી (ચૌમુખજી), વરતેજ, અગિયાળી, વરલ, વલ્લભીપુર (ચૌમુખજી) શ્રીનગર (ગોરેગામ-મુંબઈ), દોલતનગર (બોરીવલી), જૈન મરચન્ટ (વડોદરા) આદિ.

ઉદ્ધાપન : દોલતનગર, સાબરમતી, શિહોર, ભાવનગર, મહુવા, અમદાવાદ.

ઉપધાન તપ : સાબરમતી, વાંકલી, ઘાટકોપર, પાલેજ, પાલિતાણા (ત્રણવાર), દોલતનગર (ચાર વાર), શિહોર.

છ’રીપાલિત સંઘ : થાણા તીર્થ, અગાશી તીર્થ, શેરીસા તીર્થ, ઘોઘા તીર્થ, પાલિતાણા તીર્થ, (લીંબડી તથા પાંજરાપોળ-અમદાવાદથી), ઝઘડિયા તીર્થ, રાણકપુર આદિ પંચતીર્થ, કાપરડાજી તીર્થ આદિ.

શાશ્વતી નવપદ ઓળીની આરાધનાઓ : પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં છેલ્લાં દશેક વર્ષથી ચૈત્રી ઓળીની સામુદાયિક આરાધના જુદાં જુદાં શહેરો અને તીર્થસ્થાનોમાં થઈ છે. તેમાં વિ. સં. ૨૦૪૮માં પણ ભાવનગર શહેરમાં ઓળીની સામુદાયિક આરાધના અદ્ભુત શાસનપ્રભાવનાપૂર્વક સુસમ્પન્ન થયેલ.

ઉપાશ્રય-વ્યાખ્યાનખંડ : ભાવનગર, પાલેજ, આદીશ્વરજી-પાયધુની, મોરચૂપણા, શિહોર, સાબરમતી પાલિતાણા-કેશરિયાજી નગર, બોટાદ, દોલતનગર (મુંબઈ).

પૂજ્યપાદશ્રીના વરદ હસ્તે અનેક પુણ્યાત્માઓની દીક્ષા, વડી દીક્ષા તથા સ્વ-પર સમુદાયના પૂજ્યોને ગણિ પદ, પંન્યાસ પદ, ઉપાધ્યાય પદ, આચાર્ય પદ-પ્રદાન.

શ્રીસંઘોને દેવદ્રવ્યમાંથી મુક્તિ, આયંબિલ ખાતાઓનું નવનિર્માણ. પુનરુદ્ધાર, નિભાવર્કડ આદિ શાસનપ્રભાવના.

સૌજન્ય : અમારા કુટુંબના પરમ ઉપકારી પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી મેરુપ્રભસૂરિ દાદાના પુનિત ચરણોમાં અમારી ભાવભરી કોટિ કોટિ વંદનાઓ-ચંદ્રકાંત મૂળચંદ શાહ અગિયાળીવાળા પરિવાર, મુંબઈ

પરમ શાસનપ્રભાવક

પૂ. આ.શ્રી વિજયસુબોધસૂરીશ્વરજી મ.

પૂ. તપોનિધિ આચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયભક્તિસૂરીશ્વરજી મહારાજનાં શિષ્યરત્નો પણ પોતપોતાની આગવી વિશિષ્ટતાઓથી શાસનને પોતાનું વિશિષ્ટ પ્રદાન કરનારા રહ્યા છે. આ સહુમાં આગળ તરી આવતું નામ એટલે બાંધવબેલડી પૂ. આ. શ્રી વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજ અને પ. આ. શ્રી વિજયસુબોધ-સૂરીશ્વરજી મહારાજ. પૂ. આ. શ્રી વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજ પૂજ્યશ્રીના સંસારીપણે નાનાભાઈ છે, તેઓશ્રી સમુદાયના ગચ્છાધિપતિ છે, પરંતુ રાજ્યનો સર્વ કાર્યભાર પ્રધાન ચલાવે તેમ, સમુદાયનું સઘળું કામકાજ પૂ. આ. શ્રી વિજયસુબોધ-સૂરીશ્વરજી મહારાજ જ ચલાવતા. બંને બાંધવો રામ-લક્ષ્મણની જોડી ગણાય. એકબીજાના પરિપૂરક બનીને ગમે તેવાં વિશાળ અને વિરાટ કાર્યો પણ સરળતાથી પાર પડે.

પૂજ્યશ્રીનો જન્મ સં. ૧૯૭૨ના વૈશાખ સુદ ૭ના દિવસે થયો હતો. તેમનું જન્મનામ શેષમલ હતું. માતાપિતા રાજસ્થાનમાંથી મહેસાણા આવીને રહ્યાં અને ત્યાં શેષમલને અભ્યાસ માટે શાળાએ બેસાડ્યા. તેમને ધર્મ પ્રત્યે પણ ખૂબ લગની હતી. તેમનામાં પરોપકારવૃત્તિ પણ ખૂબ હતી. ‘અસંવિભાગી મદુ તસ્સ મોક્ષો’ અને ‘તેન ત્યક્તેન ભુંજિથાઃ’ જેવાં સૂક્તો પૂજ્યશ્રીના જીવનમાં પહેલેથી જ ચરિતાર્થ થયાં હતાં. પૂ. ગુરુદેવ શ્રી ભક્તિસૂરીશ્વરજી મહારાજની સૂચગાંગ સૂત્રની અમૃતદેશના સાંભળીને સંસાર પ્રત્યે તીવ્ર અરુચિ જન્મી અને તુરત દીક્ષા લેવાની ભાવના થઈ. રાતદિવસ દીક્ષા લેવાનું જ

રટણ કરવા લાગ્યા. માતાએ પણ ભાઈ શેષમલના ઉત્કટ વૈરાગ્યને જોઈને અનુમતિ આપી. સં. ૧૯૮૮ના પોષ વદ ૧૦ ને શુભ દિવસે વીરમગામ મુકામે પૂ. ગુરુદેવ શ્રી ભક્તિસૂરીશ્વરજી મહારાજના વરદ હસ્તે દીક્ષા થઈ અને નામ આપ્યું મુનિશ્રી સુબોધવિજયજી. ખરેખર, મુનિશ્રી યથાનામગુણ બોધ આપવામાં અત્યંત કુશળ હોવાથી અનેક પુણ્યશાળી જીવોને પ્રતિબોધવામાં સફળ રહ્યા. પોતાની આ સાહજિક પ્રતિભાથી તેઓશ્રીએ અનેક જીવોને ચારિત્રપંથે ચડાવ્યા. પૂજ્યશ્રી જ્યારે બુલંદ કંઠે કથાગીતો લલકારતા, ત્યારે ભલભલાં પાષાણહૈયાં પણ પીગળી જતાં. પૂજ્યશ્રીને કથાકથનશૈલી વરેલી હતી, તેથી હંમેશાં સેંકડો આબાલવૃદ્ધ ભાવિકો તેઓશ્રીના કથામૃતથી ધન્ય ધન્ય બનતાં. પૂ. આ. શ્રી વિજયસુબોધસૂરીશ્વરજી મહારાજ ભલભલા નાસ્તિકને ધર્મ પમાડી યુસ્ત આરાધક બનાવી દેતા. સં. ૨૦૧૦ના મહા સુદ પાંચમે પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીએ તેમને પંચાસ પદથી અલંકૃત કર્યા તથા સં. ૨૦૨૮માં મુંબઈ-ગોરેગાંવ શ્રીસંઘ તથા અન્ય શ્રીસંઘ તથા અન્ય શ્રીસંઘોની આગ્રહભરી વિનંતીથી માગશર સુદ બીજે જવાહરનગરમાં તેઓશ્રીને આચાર્ય પદે આરૂઢ કરવામાં આવ્યા.

આ બાંધવ-બેલડીનાં જ્ઞાનધ્યાન અને તપત્યાગને પ્રભાવે જૈનધર્મનો સૂર્ય પૂર્ણ કળાએ ખીલી ઊઠ્યો. તેઓશ્રી જ્યાં જ્યાં પધારે ત્યાં ત્યાં જોતજોતાંમાં સૌનાં દિલ જીતી લે. તેઓશ્રીની વિદ્વત્તાથી વિદ્વાનો અંજાઈ જતા. અનેક સંઘોમાં જાહોજલાલીભર્યા ચોમાસાં કરી આરાધનાઓની રેલમલછેલ વરસાવી છે, હજારોનાં જીવનમાં વ્રત-પચ્ચક્ષ્માણ-તપત્યાગની રંગોળી પૂરી છે. હિંગનઘાટ, પૂના સિટિ, પૂના—આદિનાથ સોસાયટી, દૌડ (બારામતી), વાઈ (મહાબલેશ્વર), મુંબઈ-મરીન ડ્રાઈવ વગેરે અનેક સ્થળોએ અંજનશલાકા—પ્રતિષ્ઠા કરાવી છે. આ ઉપરાંત, પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી ભક્તિ-સૂરીશ્વરજી મ.ની અંતિમ ભાવનાને સાકાર બનવા માટે આ બાંધવબેલડીએ મુંબઈમાં ૧૦૮ શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવંતોનાં પ્રતીક રૂપે ૧૦૮ શ્રી પાર્શ્વનાથ સામૂહિક મહામંદિરનો ઉપદેશ આપ્યો. પ્રભુભક્તોએ તેઓશ્રીનો આદેશ ઝીલી લીધો અને શ્રી શંખેશ્વર મહાતીર્થમાં ૮૪૦૦૦ ચો. ફૂટના વિસ્તારમાં વિશ્વભરનું અજોડ એવું વિશાળ જિનાલય નિર્માણ પામ્યું. તેઓશ્રીના વિશાળ શિષ્ય—પ્રશિષ્ય સમુદાયથી જૈનશાસનની અનેકવિધ પ્રવૃત્તિઓ થતી રહે છે. પૂજ્યશ્રીના શિષ્યોમાં ૧. પૂ.

આ. શ્રી લબ્ધિસૂરીશ્વરજી મહારાજ, ૨. પૂ. પં. શ્રી અરુણવિજયજી ગણિ, ૩. પૂ. પં. શ્રી શાંતિચંદ્રવિજયજી ગણિ, ૪. મુનિશ્રી વિદ્યાચંદ્રવિજયજી મહારાજ મુખ્ય છે અને પ્રશિષ્યોમાં મુનિશ્રી પુણ્યવિજયજી મહારાજ, મુનિશ્રી ચંદ્રશેખર-વિજયજી મહારાજ, મુનિશ્રી ભદ્રસેનવિજયજી, મુનિશ્રી જયચંદ્રવિજયજી મહારાજ, મુનિશ્રી હરિષેણવિજયજી મહારાજ, મુનિશ્રી ધનપાલવિજયજી મહારાજ, મુનિશ્રી વિમલભદ્રવિજયજી મહારાજ, મુનિશ્રી હેમંતવિજયજી મહારાજ, મુનિશ્રી શીલભદ્ર-વિજયજી મહારાજ, મુનિશ્રી ધર્મચંદ્રવિજયજી મહારાજ આદિ છે. પૂજ્યશ્રીના શિષ્યો—પ્રશિષ્યો વિદ્વાન, વ્યાખ્યાનકાર અને શાસનપ્રભાવક બન્યા છે. પ.પૂ. આ. શ્રી ભાનુચંદ્ર-સૂરીશ્વરજી મ.સા. તથા પૂ. આ. શ્રી હેમચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા. તથા પૂ.આ. શ્રી રત્નશેખરસૂરીશ્વરજી મ. તથા પં. શ્રી કુલચંદ્ર વિ. K. C. મ.સા. આદિ શિષ્યરત્નો પૂ. ગુરુદેવશ્રીનાં દરેકે દરેક કાર્યોમાં સાથે રહીને સુંદર સુવ્યવસ્થા કરી રહેલ છે. જ્યોતિર્વિદ પૂ. આ. લબ્ધિસૂરીશ્વરજી મ.સા., મહાતપસ્વી આ. શ્રી શાંતિચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા., મહાવિદ્વાન પૂ. પં. શ્રી અરુણવિજયજી મ.સા. તથા મુનિ શ્રી વિદ્યાચંદ્રજી મ. વિ. તેમના સમર્થ શિષ્યો છે.

સં. ૨૦૪૭ના માગશર સુદ ૧૧ના પૂજ્યશ્રીનું અમદાવાદ-ગિરધરનગરમાં આવેલ ચત્રભુજ હોસ્પિટલમાં પથરીનું ઓપરેશન કરવામાં આવ્યું. ઓપરેશન બાદ નબળાઈ વધતી ચાલી, સ્વાસ્થ્ય બગડતું જ ચાલ્યું. માગશર સુદ ૧૩ના રાત્રે ૯-૨૨પના કાળધર્મ પામ્યા. અંતિમ સમયે પૂજ્યશ્રીની આત્મપરિણતિ અને સમતા અનોખી હતી. પૂજ્યશ્રીના નશ્વરદેહને શંખેશ્વર લાવી, તેમના ચિરંજીવ એવા શ્રી ભક્તિનગરમાં અગ્નિસંસ્કાર કરવામાં આવ્યા. સ્વ-પર કલ્યાણમાં જીવનને ઉજજવળ અને પરમ ઉપકારી બનાવનારા એવા આ મહાસમર્થ આચાર્ય ભગવંતને કોટિ કોટિ વંદના!

સૌજન્ય : શ્રી ૧૦૮ ભક્તિવિહાર જૈન ટ્રસ્ટ, શંખેશ્વર (જિ. પાટણ)

દક્ષિણકેશરી, મહાનશાસનપ્રભાવક પરમપૂજ્ય

આ.દે.શ્રી વિ.સ્થૂલભદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.

મહાન વ્યક્તિત્વ ને કૃતિત્વના સ્વામી શાસનપ્રભાવક પ. પૂ. ગુરુદેવશ્રીનો જન્મ ગુજરાતની ધર્મનગરી રાધનપુર નગરીમાં ધર્મનિષ્ઠ શ્રીમંત કાંતિલાલ વરધીલાલ દોશી પરિવારમાં શ્રીમતી તારાબહેનની કુક્ષિએ વિક્રમ સંવત ૧૯૮૦, ફા.સુ. ૧૫

(પૂર્ણિમા)ના પાવન દિવસે પુણ્યપુરુષનો જન્મ થયો. જન્મથી તેજસ્વી બાલકુમારનું નામ વસંત પાડ્યું. રાધનપુરના વસંતકુમાર જૈનશાસનના મહાસંત અને પુણ્યભૂમિના પ્રભાવક પુરુષ બન્યા.

ન્યાયાસંપન્નાદિ ગુણોથી અલંકૃત શ્રી પિતાજી કાંતિલાલ તેમ જ ધર્મમાતા તારાપ્રભાબહેનના સુસંસ્કારોનાં સિંચનથી આત્માનાં ગુણપુષ્પો વિકસિત બનતાં રહ્યાં. અપાર સંસ્કારો અને સંતોની વાણીથી બાળક વસંતકુમારનું મન વૈરાગ્યવાસિત બન્યું. લાલબાગમાં બિરાજિત વ્યાખ્યાનવાચસ્પતિ, કવિકુલકિરીટ પૂ.આ. શ્રી વિ. લબ્ધિસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની અમૃતમયી વાણીનું પીયૂષપાન કરી પૂજ્યશ્રીનાં જ કરકમલોથી વિક્રમ સંવત ૨૦૦૭, વૈશાખ સુદિ-૬ ના દિવસે રાધનપુરમાં સંયમજીવનનો સ્વીકાર કરી તર્કનિપુણ પૂજ્ય ગુરુદેવ શ્રી વિક્રમવિજયજી મ.સા.ના શિષ્યરત્ન પ.પૂ. મુનિરાજ શ્રી સ્થૂલભદ્રવિજયજી મ.સા. તરીકે પ્રખ્યાત થયા.

છાણી નગરમાં બધા જ સાધુમહાત્માઓની વચ્ચે પૂ. દાદા ગુરુદેવશ્રીએ જ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્ર ત્રણેના ત્રિવેણી-સંગમની સાધના નિહાળી પૂજ્યશ્રીને ‘જ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્રના મહાન આરાધક’ તરીકે બિરદાવ્યા.

પૂ.આ.દે.શ્રી વિ. વિક્રમસૂરીશ્વરજી મ.સા.એ શિષ્યમાં સંપૂર્ણ યોગ્યતા નિહાળી સમેતશિખર તીર્થમાં વિ.સં. ૨૦૨૮ના વૈ.સુદ ૬ના શુભદિને ગણિ પદ અને વિ.સં. ૨૦૩૧ના મહાસુદ-૧૨ના દિવસે રાધનપુરમાં પંન્યાસ પદવી અર્પણ કરી પિતાશ્રી કાંતિલાલભાઈને ૭૦ વર્ષની વયોવૃદ્ધ ઉંમરે સંયમજીવન આપી ગુરુભાઈ શ્રી કમલચંદ્ર વિજયજી મ.સા. બનાવી ઉન્નત વૈયાવચ્ચ કરી જીવન સફળ બનાવ્યું. દાવણગિરિ, વિસનગર આદિ સંઘોમાં પારસ્પરિક મતભેદોને અમૃતવાણી, દીર્ઘદર્શિતા, ચાતુર્યતથી મિટાવી મૈત્રીભાવનું સર્જન કર્યું.

આચાર્ય પદપ્રદાન : પૂજ્યશ્રીમાં સંપૂર્ણ યોગ્યતા નિહાળી અમદાવાદમાં વિ.સં. ૨૦૪૩, પો.વ. ૧ના પ્રશાંતમૂર્તિ પૂ.આ. શ્રી વિ. નવીનસૂરીશ્વરજી મ.સા.એ આચાર્ય પદ પ્રદાન કરી પૂ.આ. શ્રી સ્થૂલભદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા. તરીકે જાહેર કર્યા.

દક્ષિણ બૃહત્તીર્થસ્થાપક પૂ. ગુરુદેવશ્રી :- કર્ણાટક પ્રાંતમાં લાખો જૈનોની વસ્તી હોવા છતાં પણ શ્વેતાંબરીય તીર્થ ન હોવાના કારણે પૂજ્યશ્રીએ એક પાર્શ્વનાથ ભગવાનનું તીર્થ બનાવવાનો મહાન સંકલ્પ કર્યો.

દાનવીર શ્રી કપૂરચંદજીની ઉદારતા અને ભારતવર્ષના સંઘોની તથા ગુરુભક્તોની ઉદારતાથી ૧૧૭ જિનાલયયુક્ત ૪૪ કલ્યાણમંદિર ગોખના નિર્માણની સાથે ભવ્ય ઈતિહાસના સર્જનતારૂપ અવંતિ પાર્શ્વનાથની ૮૧”ની શ્વેતવર્ણીય પ્રતિમા, મૂળનાયક ૭૧”ની નાકોડા પાર્શ્વનાથની શ્યામવર્ણીય પ્રતિમાથી સુશોભિત દેવવિમાનતુલ્ય શ્રી નાકોડા-અવંતિ ૧૦૮ પાર્શ્વનાથ જૈન તીર્થધામ વિક્રમ-સ્થૂલભદ્રવિહારનું વિશાલકાય પ્રથમ મહાતીર્થનું નિર્માણ થયું અને પૂજ્ય આચાર્ય ભગવંતના પાવન સાન્નિધ્યમાં અને શિલ્પકલામનીષી પૂજ્ય આચાર્યશ્રીની પ્રેરણાથી વિ.સં. ૨૦૫૫ વૈશાખ સુદિ-૭, ૨૨-૪-૯૯ના દિવસે પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીના સાન્નિધ્યમાં ભવ્યાતિભવ્ય દશાલ્લિકા મહોત્સવપૂર્વક અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠા સંપન્ન થઈ. મહાન તીર્થધામ લાખો જૈનોનું પરમ શ્રદ્ધાસ્થલ બન્યું છે. તીર્થધામમાં ધર્મશાળા, ભોજનશાળા અને શ્રી લબ્ધિ-વિક્રમ-સ્થૂલભદ્રસૂરીશ્વરજી આરાધનાભવનનું સુંદર નિર્માણ થયું છે.

પૂજ્ય આચાર્ય ભગવંતની પ્રેરણાથી ટુમકુર હાઈવે રોડ પર વિ.સં. ૧૯૯૫ના કમલાકાર ભવ્ય જિનાલયમાં શ્રી લબ્ધિ પાર્શ્વનાથ ભગવાન, શ્રી ગૌતમસ્વામી, દાદાગુરુદેવ શ્રી લબ્ધિસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની ગુરુમૂર્તિ, અધિકાયક ભૈરુજી અને અંબિકાદેવી-પદ્માવતીદેવીની પ્રતિષ્ઠા સહ ‘શ્રી પાર્શ્વ લબ્ધિધામ’ મહાનતીર્થની સુંદર સ્થાપના કરાવી. પ્રતિપૂર્ણિમાનો મેળો, શ્રી લબ્ધિ-વિક્રમ-સ્થૂલભદ્રકૃપા ભવન સહ ધર્મધામના સંકલનથી એક આહ્વાદકારી તીર્થનું નવનિર્માણ થયેલ છે.

શ્રી સિદ્ધાયલ-સ્થૂલભદ્રધામ :-આહ્વાદકારી વાતાવરણ, ભવ્ય ગિરિમાલા, વિશાલ જલ સરોવરથી નયનરમ્ય નૈસર્ગિક વાતાવરણમાં શ્રી લબ્ધિ-વિક્રમકૃપાવતાર દક્ષિણકેશરી પૂજ્ય આચાર્ય ભગવંતની અખંડ સૂરિમંત્ર સાધના અને આપ પૂજ્યશ્રીના શિષ્યરત્ન આચાર્ય શ્રી ચન્દ્રચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની ૫૧ દિવસીય માણિભદ્રવીરની સાધના સહ છાયાદર્શને સંકલ્પબળથી શ્રી સિદ્ધાયલ-સ્થૂલભદ્રધામ મહાન તીર્થની પૂજ્યોએ સ્થાપના કરી.

★ ચિકપેટ-બેંગલોરનું પરમશ્રદ્ધા કેન્દ્ર ૮૦ વર્ષ પ્રાચીન શ્રી આદિનાથ જિનપ્રાસાદ (ચિકપેટ)નો જીર્ણોદ્ધાર સહ

નવનિર્માણ દક્ષિણકેશરી પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીની પ્રેરણા અને શિલ્પકલામનીષી પૂજ્ય આચાર્યભગવંતના માર્ગદર્શનથી ગજાવલી, હંસાવલી, સર્પાવલીથી આકર્ષિત થંભાવલી નકકારશીયુક્ત મંડોવરમાં ભવ્ય કોરણી દ્વારા આરસપાષાણમાં ભવ્ય જિનાલય બની રહ્યું છે.

★ ૪૫ જિનાલયના પ્રતિષ્ઠાચાર્ય. :-બેંગલોર અને દક્ષિણભારતમાં પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીની પ્રેરણા અને પ્રકૃષ્ઠ પુણ્યપ્રભાવથી ૪૫ જિનાલયોની અંજનશલાકા- પ્રતિષ્ઠા સહ મહામહોત્સવ મહાન શાસનપ્રભાવના પૂર્વક પૂજ્યશ્રીનાં કરકમલો દ્વારા થઈ.

★ શ્રી ચંદ્રપ્રભુલબ્ધિધામ વિક્રમ સ્થુલભદ્ર વિહાર : અમદાવાદથી ૨૮ કિ.મી. અને અંબાજી-હિંમતનગર હાઈવે પર ચિલોડા ચોકડીથી ૫ કિ.મી. ધણપ ગામમાં ૮૪ જિનાલયયુક્ત નવનિધિમંદિર, નવગ્રહમંદિર સહ શ્રી ચંદ્રપ્રભુલબ્ધિધામની સ્થાપના પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીની પ્રેરણાથી થઈ. તીર્થધામમાં શ્રી મહેન્દ્રભાઈ પોપટલાલ મહેતા (ઈડરવાળા)ની પ્રમુખ ઉદારતા અને અનેક દાનવીરો, સંઘો તેમ જ ગુરુભક્તોની ઉદારતાથી વિશાલ તીર્થધામનું નિર્માણ થઈ ગયું છે. ધર્મશાળા-ભોજનશાળાની સુંદર સુવિધા છે. જેની પ્રતિષ્ઠા સ્થુલભદ્ર ગુરુકૃપા પ્રાપ્ત પૂ.આ.શ્રી ચંદ્રયશસૂરિજી મ.સા.ની નિશ્રામાં ૨૦૬૧માં સંપન્ન થઈ.

★ જીર્ણોદ્ધાર : ગુજરાતમાં પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણાથી ઈડર બાવન જિનાલય અને નાના પોશીનાં તીર્થોના જીર્ણોદ્ધારનું કાર્ય ચાલુ છે. ★ શ્રી સિદ્ધાયલ-સ્થૂલભદ્રધામમાં મુખ્યમંદિરની અંજનશલાકા પ્રતિષ્ઠા : મહાનતીર્થસ્થાપક, સૂરિમંત્ર સમારાધક, દક્ષિણકેશરી પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીના શરીરમાં અંતિમ સમયમાં ભયંકર વ્યાધિ હોવા છતાં દાદાની મુખ્ય ટૂંક નિર્માણ કરવાની ભવ્યતમ ભાવનાની અભિવ્યક્તિ આજીવન અંતેવાસી પૂ.આ.શ્રી ચંદ્રયશસૂરીશ્વરજી મ.સા. સમ્મુખ રાખતાં પૂ. ગુરુદેવશ્રીની ભવ્યતમ ભાવના પૂરી કરવા શિષ્યે મુખ્યમંદિરનાં નિર્માણનાં કાર્યનો દૈઘ સંકલ્પ કરી દાદા શ્રી શંખેશ્વર તીર્થ પેઢીના અપૂર્વ સહયોગથી ટ્રસ્ટમંડળના સહયોગથી અને ગુરુભક્ત શ્રી મહેન્દ્રભાઈ પી. મહેતાની સખત મહેનતથી વિજ્ઞાનયુગને આશ્ચર્ય થાય તેવી મહાનયમત્કાર સ્વરૂપ શ્લોક બોલીને પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીએ અંજનશલાકા કરાવી. વિ.સં. ૨૦૫૯, જેઠ સુદ-૩ના વ્યાધિગ્રસ્ત શરીરે પણ અતિપ્રસન્નતાપૂર્વક દાદા આદિનાથની મુખ્યમંદિરમાં પ્રતિષ્ઠા

સ્વહસ્તે કરાવી. દક્ષિણભારતને પાલિતાણાની યાદ અપાવે એવું મહાન તીર્થ અર્પણ કર્યું.

★ અંતિમ વિદાય : વિ.સં. ૨૦૫૯, જેઠ સુદ-૧૩, ગુરુવાર, તા. ૧૨-૬-૨૦૦૩ના પ્રાતઃ ૧૧-૦૫ મિનિટે શ્રી નમસ્કાર મહામંત્રનું શ્રવણ કરતાં શ્રી સિદ્ધાયલ-સ્થૂલભદ્ર-ધામમાં જ સર્વને નિરાધાર છોડી વિદાય થયા. પૂજ્યશ્રીના પાર્થિવદેહનાં અંતિમદર્શન હેતુ બેંગલોર, કર્ણાટક, તમિલનાડુ, આન્ધ્રપ્રદેશ, મહારાષ્ટ્ર, ગુજરાત આદિ અનેક શ્રી સંઘોના હજારો ગુરુભક્તોએ પધારી અશ્રુપૂર્ણ શ્રદ્ધાંજલિ અર્પણ કરી. પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીની અંતિમ ક્રિયા સમયે હજારો ગુરુભક્તોનાં નયનોમાંથી ચોધાર આંસુ વહી રહ્યાં હતાં. સમાધિસ્થલ પર ભવ્ય સ્મૃતિ મંદિરના નિર્માણ સહ તીર્થનું નિર્માણ કાર્ય પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીની દિવ્યકૃપાથી આજીવન અંતેવાસી શિષ્ય દક્ષિણભારતતીર્થપ્રભાવક પૂ.આ.શ્રી વિ. ચંદ્રયશસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની નિશ્રામાં પૂજ્યશ્રીની નિર્દેશનાનુસાર ભવ્યતાથી થઈ રહ્યું છે, જે ભારતવર્ષનું બેનમૂન તીર્થ બનશે. દિવ્ય શક્તિના ધની સૂરિદેવ સદા આશિષ વરસાવો.

સૌજન્ય : પ.પૂ.આ.શ્રી ચંદ્રયશસૂરિજીની પ્રેરણાથી
ગોકુલનગર-નજરાના જૈન શ્રે.મૂ. સંઘ, ભિવંડી

કલ્યાણમિત્ર બનીને અનેકને આનંદની લખલૂટ

લહાણી કરી જાણનારા

પ.પૂ. આ.શ્રીમદ્ વિજયમિત્રાનંદસૂરિજી મ.

તનમાં ઉગ્ર વ્યાધિ હોય છતાં મન સંપૂર્ણ સમાધિમગ્ન જોવા મળ્યું હોય, જીવનમાં જાણે વ્યાધિ અને સમાધિ વચ્ચે સ્પર્ધાત્મક હોડ-દોડ મચી હોય અને આમાં વ્યાધિને પાછળ મૂકીને વિજેતા તરીકે સમાધિ આગળ વધી જતી જોવા મળતી હોય, તો ચોક્કસ અનુમાન કરી લેવું જ રહ્યું કે, આવા જીવનના સ્વામી પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય મિત્રાનંદસૂરીશ્વરજી મહારાજા જ હોવા જોઈએ! કલ્યાણ-મિત્ર બનીને અનેકને આનંદની લખલૂટ લહાણી કરાવી જનારા તેઓશ્રીના જીવનની વિરલ વિશેષતા એ હતી કે, તેઓનું તન જેમ વધુ ને વધુ વ્યાધિ ગ્રસ્ત બનતું ગયું એમ મન વધુ ને વધુ પ્રમાણમાં સમાધિ-મસ્ત રહેવામાં સફળતા હાંસલ કરતું રહ્યું!

વ્યાધિની ફૂંકાતી આંધીમાં પૂજ્યશ્રી જે રીતે સમાધિની જ્યોતને જવલંત રાખી શક્યા અને એના દ્વારા ભાવિકોને જે

રીતે અદ્ભુત આલંબન પૂરું પાડનારા બની ગયા; એના દ્વારા જાણે સાધનાના મંદિર પર કળશની પ્રતિષ્ઠાપૂર્વક એઓશ્રી ધર્મધ્વજ લહેરાવતા ગયા. પૂ. આચાર્યદેવશ્રી જીવનના પ્રારંભનાં વર્ષોનાં કાર્યો દ્વારા તો જૈનસંઘ ઉપરાંત સમુદાયમાં અવિસ્મરણીય રહેવા પામશે જ, તદુપરાંત જીવનના છેલ્લાં વર્ષોમાં અનેક રીતની પરવશતા વચ્ચે પણ પ્રવચન, વાચના, જિજ્ઞાસુઓને પત્ર દ્વારા માર્ગદર્શન આદિ પ્રવૃત્તિઓ સદા અપ્રમત્ત રહીને જે રીતે કરતા ગયા, એથી એ અવિસ્મરણીયતામાં કંઈક ગણો વધારો થતો જ રહ્યો. એ અવિસ્મરણીયતાનો સાક્ષાત્કાર એટલે જ પ્રસ્તુત 'જીવન-કવન વિશેષાંક'.

પૂજ્યશ્રીના જીવન-કવનની વિશેષતા એ છે કે, તેઓ જીવનના પ્રારંભિક કાળથી જ અનોખા તરી આવતા હતા. તેઓશ્રી જ્યાં જ્યાં ચાતુર્માસ કરવા પધારતા ત્યાં ચાર માસ ઉપરાંત આજીવન સંઘના હૈયામાં એ રીતે વસી જતા કે, જેમ જેમ ક્ષણ પસાર થતી, એમ એ વસવાટ વધુ ને વધુ નક્કર બનતો જતો. સમુદાય પ્રત્યે અનુરાગી-ક્ષેત્રોમાં જ નહીં, અન્ય ક્ષેત્રોમાં પણ તેઓશ્રી સ્વભાવ-પ્રભાવની વિશેષતાથી સંઘના હૈયે ચિરસ્થાયી બની જતા. એમની બોલ-ચાલની એ વિશેષતા હતી કે, એ બોલમાંથી જાણે ફૂલડાં વેરાતાં અને એ ચાલમાંથી જાણે પાયલ જેવું માધુર્ય રેલાતું.

છેલ્લે છેલ્લે સાબરમતી સ્મૃતિમંદિરની અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠાના પ્રસંગે તેઓશ્રીની સાથે અવારનવાર દીર્ઘ સમય સુધી રહેવાનો લાભ મળ્યો, પછી પાલિતાણા ખાતે ચાતુર્માસ માટે વિહાર કર્યો, ત્યારે એવી તો કલ્પનાય ન હતી કે, આ મિલન અંતિમ બની રહેશે. ચાતુર્માસ પૂર્ણ થયા બાદ અસ્વસ્થ તબિયતના સમાચાર અવારનવાર મળતા હતા, એમાં શંખેશ્વર તીર્થની સ્થિરતા દરમિયાન વધુ અસ્વસ્થ બનેલી તબિયતના સમાચાર મળ્યા, એના આઘાતની હજી તો કળ વળે, એ પૂર્વે એ જ સમાધિપૂર્વક સ્વર્ગવાસી બનીને જીવનની જેમ મૃત્યુ-મહોત્સવને માણી જનારા પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજયમિત્રાનંદ સૂરીશ્વરજી મહારાજાની અંતિમ-સાધનાના સમાચાર મળતા જ સ્મૃતિના સરોવરમાં સ્વર્ગસ્થ પૂજ્યશ્રીના જીવનની કેટલીક અનન્ય-વિશેષતાઓ કમળની જેમ ખીલી ઊઠી, જેની સુવાસ આજેય તરબતર અને તરોતાજા ગણી શકાય એવી છે. ચાલો, થોડાં ઘણાં એ કમળોની સુવાસ માણીએ :

★ હિતકારી એવી કડવી વાતો પણ મીઠી-ભાષામાં

કહેવાનો તેઓશ્રીનો ગુણ જીવનમાં ઉતારવા જેવો છે.

★ ગમેતેવાં દ્રવ્ય-ક્ષેત્ર-કાળ મળવા પામ્યા હોય, પણ એનો સામનો કર્યા વિના એને યોગ્ય રીતે સત્કારીને, એને પોતાને અનુકૂળ બનાવી દેવાની તેઓશ્રીની જીવન-કળા આપણી નજર સામે હરહંમેશ જીવંત રાખવા જેવી છે.

★ જ્ઞાન-ધ્યાન કે સાહિત્યના સર્જન-સંપાદન કાજે જીવનની પળેપળનો સદુપયોગ કરવાનો એઓશ્રીનો જીવન-સંદેશ તો સતત કાનમાં ગુંજતો રાખવા જેવો છે.

★ સાધુ-જીવનની નાનીમોટી હરકોઈ બાબત કે પ્રવૃત્તિમાં તેઓશ્રીએ પ્રાપ્ત કરેલી સિદ્ધહસ્તતા આપણે આદર્શ તરીકે નજર સમક્ષ રાખીએ, તોય થોડી-ઘણી બાબતોમાં તો સિદ્ધહસ્તતા હાંસલ થયા વિના જ ન રહે.

★ સ્વ કે પર, સમુદાય કે પર સમુદાય, સાધુ કે શ્રાવક, જિજ્ઞાસુ કે તર્કબાજ આવા ભેદ વિના પઠન-પાઠન કરાવવાની, ઉપાધ્યાય જેવી જ્ઞાનોપાસના જીવનના અંતિમ વર્ષ લગી તેઓશ્રીએ જે રીતે જાળવી જાણી.

★ સતત સ્વાધ્યાય અને નિરંતર ચિંતન-અનુપ્રેક્ષાના બળે સંસ્કૃત-ભાષાત્મક ટીકા જેવાં સર્જનપૂર્વક, સંપાદન-સંકલન ઉપરાંત 'ધર્મદૂત' સમી સાહિત્ય-સૃષ્ટિની તેઓશ્રી જે ભેટ ધરી ગયા, એને આંખથી અદૃશ્ય ન બનાવીએ, તો કમ સે કમ સતત સ્વાધ્યાય અને વાચનનો ગુણ તો આપણે આત્મસાત્ કરી જ શકીએ.

★ કલ્યાણ-મિત્ર બન્યા બાદ આનંદની લખલૂટ લહાણી કરતાં રહેવું, એ તો વધુ દોહાલી સાધના છે, છતાં પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજયમિત્રાનંદસૂરીશ્વરજી મહારાજાનું જીવન-કવન સતત સ્મરણમાં રહે, તો આવી સાધના આપણા માટે જરૂર થોડીક સહેલી તો બન્યા વિના જ ન રહે!

આ જાતની સહેલાઈને સિદ્ધ કરવામાં પૂજ્યશ્રીનું જીવન-કવન આપણને ઉપયોગી અને ઉપકારી બને, એ જ કલ્યાણ-કામના!

સૌજન્ય : વાત્સલ્યનિધિ પૂ.આ.ભ. શ્રીમદ્ વિજય મહાબલસૂરિજી

મહારાજા તથા પ્રવચનપ્રદીપ પૂ.આ.ભ. શ્રીમદ્ વિજય

પુણ્યપાલસૂરીશ્વરજી મહારાજાના સંયમજીવનની અનુમોદનાર્થે

પૂ.પંન્યાસપ્રવરશ્રી ભવ્યભૂષણવિજયજી મ. (હાલ આચાર્ય)ની પ્રેરણાથી

મહારાષ્ટ્રભુવન-પાલિતાણા ચાતુર્માસ આરાધકો તરફથી સં. ૨૦૬૬

સંયમમૂર્તિ, વાત્સલ્યવારિધિ અને અનુપમ
વ્યક્તિત્વને ધારણ કરનારા

પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજયમહાબલસૂરીશ્વરજી મહારાજ

સૌરાષ્ટ્રના સાવરકુંડલા પાસે ગાધકડા ગામમાં જન્મેલા મનસુખભાઈ તે જ પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયમહાબલસૂરીશ્વરજી મહારાજ. ‘દૂધવાળા’ તરીકે ઓળખાતા મનસુખભાઈ જેમ જ્ઞાતિમાં, વેપારીવર્ગમાં જાણીતા હતા, તેમ ધાર્મિક ક્ષેત્રમાં પણ ધર્મ-આરાધના, દેવભક્તિ, ગુરુભક્તિ, સાધર્મિક સેવા વગેરે સત્કાર્યોથી અને વિનય, વિવેક, સરળતા, ઔચિત્ય આદિ સદ્ગુણોથી સુવિખ્યાત હતા. જીવનભર યાદ રહે એવી ધન્ય પળ ક્યારેક મળી આવે છે. મનસુખભાઈના જીવનમાં પણ એક એવી પુણ્ય પળ આવી. પવિત્રતાની પ્રતિમૂર્તિ જેવા પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજનો પુણ્યપરિચય થયો અને મનસુખભાઈએ આત્માને ‘મહાત્મા’ બનાવવાનું લક્ષ્ય નિશ્ચિત કર્યું. આ ભાવના ધર્મતીર્થપ્રભાવક પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજયમિત્રાનંદસૂરીશ્વરજી મહારાજના સતત સમાગમથી, ભવ્ય પ્રેરણાથી તેમ જ માર્ગદર્શનથી દૈનંતર બની. સિદ્ધાંતમહોદધિ પૂ. આ. શ્રી વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજના સદુપદેશથી અનેક મુમુક્ષુઓને આરાધના કરવા માટે અનુકૂળતા કરી આપનારા અને સંયમની સંગીનતાલીમ આપનારા મુમુક્ષુમંડળમાં મુખ્ય સંચાલક સ્થાને રહીને બે વરસ સુધી સફળ સંચાલન કરનાર મનસુખભાઈએ અનેક દીક્ષાર્થીઓને તૈયાર કરી એ દ્વારા પૂજ્યપાદશ્રીના અનહદ આશીર્વાદ મેળવ્યા.

સં. ૨૦૦૭માં ૨૮ વર્ષની ભરયુવાનીમાં મનસુખભાઈએ પોતાનાં ધર્મપત્ની વિમલાબહેન (ઉ. ૨૪) સાથે અંધેરી-મુંબઈ મુકામે ઉપધાન તપની આરાધના કરી અને ત્યારે જ સજોડે બ્રહ્મચર્ય વ્રતનો સ્વીકાર કરી સંયમમાર્ગે જવાના પોતાના દેહ નિર્ધારને પરિવાર સમક્ષ વ્યક્ત કર્યો. ચાર વર્ષના પોતાના પુત્ર પ્રવીણને પૂજ્યપાદશ્રીની શીતળ છાયામાં, પોતાના ગુરુદેવશ્રી મિત્રાનંદવિજયજી મહારાજ પાસે ભણવા માટે મૂકીને સંયમમાર્ગ તરફ મક્કમ કદમ ઉઠાવ્યું. પોતાના આ પુત્રને ‘કુળ નહીં, પણ શાસનને અજવાળે’ એવી ઉદાત્ત ભાવનાથી જન્મતાં જ નમસ્કાર મહામંત્રનું શ્રવણ કરાવનારા આ પિતાની ધર્મભાવનાનું ફળ આજે આપણે પૂ. આચાર્યશ્રી

વિજયપુણ્યપાલસૂરિજીની પ્રતિભામાં જોઈ શકીએ છીએ. પોતાના આઠ વર્ષના પુત્ર પ્રવીણને દીક્ષા આપવા અંગે કુટુંબીઓનો મોટા પાયે વિરોધ હોવાથી સં. ૨૦૧૧ના વૈશાખ સુદ ૭ના દિવસે ખાનગી રીતે વણી (જિ. નાસિક) મુકામે પૂ. આ. શ્રી વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજના વરદ હસ્તે સંયમ અપાવ્યું. ત્યારબાદ મનસુખભાઈએ પોતે પણ થોડા જ દિવસમાં સં. ૨૦૧૧ના જેઠ સુદ-૫ ના દિવસે મુંબઈ-ભાયખલામાં અધ્યાત્મયોગી પૂ. પંન્યાસપ્રવર શ્રી ભદ્રંકરવિજયજી ગણિવર્ધના શુભ હસ્તે ભવ્ય સમારોહપૂર્વક પોતાનાં ધર્મપત્ની સાથે દીક્ષા અંગીકાર કરી અને મનસુખભાઈ મુનિ શ્રી મહાબલવિજય નામે પૂ. આ. શ્રી વિજયમિત્રાનંદસૂરીશ્વરજી મહારાજના શિષ્ય બન્યા. આ માટે પૂજ્યશ્રીના મોટાભાઈ ઘોઘારી જ્ઞાતિના આગેવાન તથા ગોડીજી જૈન દેરાસર-મુંબઈના ટ્રસ્ટી શ્રીયુત બાવચન્દભાઈ દૂધવાળાની વિનંતી અને સહયોગ અપૂર્વ રહ્યો તથા વિમલાબહેન સાધ્વીશ્રી વિમલકીર્તિશ્રીજી તરીકે પ્રવર્તિની સાધ્વીશ્રી જ્યાશ્રીજી મહારાજનાં શિષ્યા સાધ્વીશ્રી નિરંજનાશ્રીજી મહારાજનાં શિષ્યા બન્યાં. આજે તેઓશ્રી ભલે હયાત નથી પણ પોતાનાં શિષ્યા-પ્રશિષ્યા આદિનું સુંદર યોગક્ષેમ કરવા સાથે સંયમની સુંદર આરાધના કરીને પાંચ વર્ષ પૂર્વે સુરતના ચાતુર્માસ દરમિયાન સમાધિપૂર્વક સ્વર્ગગમન સાધી સંયમનો સુંદર આદર્શ મૂકતા ગયા છે. પૂ. મુનિશ્રી મહાબલવિજયજી મહારાજે દીક્ષા અંગીકાર કરી અપ્રમત્તપણે જ્ઞાન-ધ્યાન, વિનય-વૈયાવચ્ચ, સંયમ-તપ વગેરે જીવનનાં અંગ બનાવ્યાં. વળી ધૈર્ય, ગંભીર, ઔદાર્યઆદિ ગુણો સાથે સંયમજીવનમાં નાનામાં નાનો દોષ પણ ન લાગે એની તકેદારી રાખીને, ગુરુકૃપાના પાત્ર બનીને, આજે પોતાના શિષ્ય-પ્રશિષ્યોમાં એક આદર્શ ખડો થાય એવું યોગક્ષેમ કરી રહ્યા છે. તેઓશ્રીની તારક નિશ્ચામાં નાસિક અને માલેગાંવમાં ઐતિહાસિક ચિરસ્મરણીય ઉપધાન તપની આરાધના તથા ૭૭-૭૬-૧૭ આદિ છોડના ઉદ્યાપનમહોત્સવ, અનેક સ્થળે જિનભક્તિમહોત્સવો ઊજવાયા છે. અનેરી શાસનપ્રભાવના થઈ હતી. પૂજ્યશ્રીની પાવન નિશ્ચામાં છ’રીપાલક યાત્રાસંઘો નીકળ્યા છે. એમાં પણ અનેરી શાસન પ્રભાવના થઈ હતી. મુંબઈ-બોરીવલી ચંદાવરકર લેનમાં નવનિર્મિત ભવ્ય જિનાલયની અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠા પ્રસંગે પૂજ્યશ્રીએ અદ્ભુત યોગદાન અને શાસ્ત્રીય માર્ગદર્શન આપ્યું છે. શ્રીસંઘ આ

બાબત તેઓશ્રીને મહાન ઉપકારી માને છે. નાસિકના ચાતુર્માસમાં ૨૫૦ ઘરમાં ૧૮૩ સામુદાયિક સિદ્ધિતપનું ભવ્ય અનુષ્ઠાન પૂજ્યશ્રીના ઉપદેશથી અને તેઓશ્રીની વાત્સલ્યમયી અમીવૃષ્ટિ રૂપ નિશ્રામાં જ થયું હતું. પારણાં પ્રસંગે ભવ્યાતિભવ્ય મહોત્સવ ઊજવાયો હતો. પૂજ્યશ્રીનાં પ્રત્યેક ચાતુર્માસ ઐતિહાસિક અને અનેરી શાસનપ્રભાવનાયુક્ત થયાં છે. પ્રત્યેક સ્થળે સુંદર ધર્મદર્શન કરાવી ભવ્યાત્માઓને ધર્મકાર્યોમાં ઉત્સાહિત અને ઉલ્લસિત બનાવ્યા છે. તેમ જ તપાગચ્છાધિપતિ પૂ.આ.ભ. શ્રીમદ્ વિજયરામચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજાના સ્વર્ગગમન અવસરે તેઓશ્રીના સંયમ-જીવનની અનુમોદનાર્થે અમદાવાદ-નવરંગપુરાના આંગણે આયોજિત પંચાલિકાશ્રી જિનભક્તિ-મહોત્સવ થયેલ અને ૧૧૧ છોડનું ભવ્યઉદ્ઘાપન આજે પણ અમદાવાદવાસીઓ માટે યાદગાર સંભારણું બની રહ્યું છે. પૂજ્યશ્રીના ઉપદેશથી નાસિકનગરમાં ‘પૂ. આ.શ્રી વિજયપ્રેમ-સૂરિજી જૈન પૌષ્ઠશાળા’, ‘પૂ. આ.શ્રી વિજયરામચન્દ્ર-સૂરીશ્વરજી પ્રવચન હોલ’ તથા ‘મહારાષ્ટ્ર-કેસરી પૂ.આ. શ્રી વિજયયશોદેવસૂરીશ્વરજી જૈન ગુરુમંદિર’નું નવનિર્માણ થયું છે. પૂજ્યશ્રીની પાવન નિશ્રામાં વણા (સુરેન્દ્રનગર), ગાધકડા (સોરાષ્ટ્ર), માલેગાંવ (મહારાષ્ટ્ર) વગેરે સ્થળોએ શાનદાર-યાદગાર પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવો ઊજવાયા છે અને શ્રીસંઘોમાં પૂજ્યશ્રીએ એકતા કરાવી છે. પૂજ્યશ્રીના શિષ્યો પૂ.આ. શ્રી વિજયપુણ્યપાલસૂરીશ્વરજી મહારાજ તથા પૂ. પંન્યાસ શ્રી ભવ્યભૂષણવિજયજી આદિ ૧૬ શિષ્ય-પ્રશિષ્યો જૈનશાસનની આરાધના-રક્ષા કરવા સાથે અનેરી ધર્મપ્રભાવના વિસ્તારી રહ્યા છે, જ્યારે પૂ. મુનિરાજ શ્રી ચંદ્રદર્શનવિજયજી મહારાજ પણ વૃદ્ધવયે પોતાના ગુરુદેવની અજોડ વૈયાવચ્ચ, સંયમ અને તપધર્મની ઉત્કૃષ્ટ સાધના કરતાં કરતાં સમતા અને સમાધિપૂર્વક મૃત્યુને મહોત્સવ બનાવી ગયા છે. તેમ જ પોતાના વિશાળ સંસારી કુટુંબને સંયમધર્મની અનુમોદનાનું ભારોભાર આલંબન આપી ગયા છે.

પૂ. મુનિરાજ શ્રી મહાબલવિજયજી મહારાજની યોગ્યતા જાણી પૂ.આ. શ્રી વિજયરામચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજે તેઓશ્રીને સં. ૨૦૪૧ના ફાગણ સુદ ૩ના દિવસે શ્રી હસ્તગિરિ મહાતીર્થની છત્રછાયામાં ગણિ પદે અને મુંબઈ-લાલબાગ-ભૂલેશ્વરમાં સં. ૨૦૪૪ના ચૈત્ર વદ ૪ના દિવસે પોતાના સંસારી પુત્ર શિષ્ય-મુનિ સાથે પંન્યાસ પદે

બિરાજમાન કર્યા અને સં. ૨૦૪૭ના દ્વિતીય વૈશાખ સુદ દેના દિવસે તેઓશ્રીના જ વરદહસ્તે આચાર્ય પદે અભિષિક્ત કર્યા. ૮૮ વર્ષનો વયપર્યાય, ૫૪ વર્ષનો સંયમપર્યાય અને ૧૭ વર્ષનો સૂરિપદ પર્યાય ધરાવતા પૂજ્યશ્રી આજે પણ યુવાનને શરમાવે તેવી સાધનાના સ્વામી છે. સર્વગ્રાહ્ય વ્યક્તિત્વના સ્વામી છે. શાસનદેવને એક જ પ્રાર્થના કે, પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયમહાબલસૂરીશ્વરજી મહારાજ જૈનશાસનની સુંદર આરાધના, રક્ષા અને પ્રભાવના દ્વારા સૂરિપદને શોભાવે અને સહુનું યોગક્ષેમ કરે! પૂજ્યશ્રીનાં ચરણોમાં કોટિશઃ વંદના.

સૌજન્ય : વાત્સલ્યનિધિ પૂ.આ.ભ. શ્રીમદ્ વિજય મહાબલસૂરિજી મહારાજ તથા પ્રવચનપ્રદીપ પૂ.આ.ભ. શ્રીમદ્ વિજય પુણ્યપાલસૂરીશ્વરજી મહારાજાના સંયમજીવનની અનુમોદનાર્થે પૂ.પંન્યાસપ્રવરશ્રી ભવ્યભૂષણવિજયજી મ. (હાલ આચાર્ય)ની પ્રેરણાથી મહારાષ્ટ્રભુવન-પાલિતાણા ચાતુર્માસ આરાધકો તરફથી સં. ૨૦૬૬

સિદ્ધાંતપ્રભાવક, નૂતન ગચ્છાધિપતિ

પૂ. આ. ભ. શ્રીમદ્
વિજયપુણ્યપાલસૂરીશ્વરજી મ.સા

જિનશાસનમાં
આગવી પ્રજ્ઞા,
પ્રતિભા ને
પ્રભાવકતાના ધારક,
કર્મસાહિત્યનિપુણ,
અનુપમેય
સંયમધારક પૂ. આ.
શ્રી
વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી
મહારાજના

છત્રછાયામાં બાળપણ વિતાવનારા બાળદીક્ષિત પૂ. આ. શ્રી વિજયપુણ્યપાલસૂરીશ્વરજી મહારાજના નામથી જૈનજગતમાં ભાગ્યે જ કોઈ અજાણ હશે. સં. ૨૦૧૧ના વૈશાખ સુદ ૩ના શુભ દિને વણી (નાસિક) મુકામે પૂ. આ. શ્રી વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજના વરદહસ્તે દીક્ષિત બનેલા અને પ્રવીણ મટીને ‘મુનિ પુણ્યપાલવિજયજી’ તરીકે નવાજાયેલા પૂજ્યશ્રી સ્વપિતા-મુનિની ભાવનાને અનુરૂપ આધ્યાત્મિક જીવનવિકાસ સાધવા સાથે ત્યાગ-વૈરાગ્યના માર્ગે ખૂબ જ આગળ વધી રહ્યા છે. માત્ર ૮ વર્ષની વયે પંચપ્રતિકમણ, નવસ્મરણાદિ પૂર્ણ કરનાર પૂજ્યશ્રી આજે તો

સંસ્કૃત, પ્રાકૃત, ન્યાય, વ્યાકરણ, કાવ્ય, સાહિત્ય, આગમશાસ્ત્ર વગેરેનો સંગીન અભ્યાસ પૂર્ણ કરવા સાથે, અગાધ અભ્યાસનું પ્રભાવક પુણ્યદર્શન કરાવી રહ્યાં છે. પરિણામે, તેઓશ્રીની પ્રવચનશક્તિ આકર્ષક બની રહી છે. જૈનધર્મનાં તત્ત્વો, વિવિધ અને રસપોષક દૃષ્ટાંતોનો તેઓશ્રી પાસે વિપુલ ભંડાર છે. સ્વરમાધુર્યથી પ્રવચનમાં તેઓશ્રીએ આગવી શૈલી સ્થાપિત કરી છે. પૂજ્યશ્રીની વાણીમાં મધુરતા અને ગંભીરતાનો સમન્વય છે. જ્યારે કોઈ સ્તવન કે સજ્જાય પૂજ્યશ્રીના મધુર કંઠે સાંભળવા મળે ત્યારે વહેતાં ઝરણાંના મનોરમ સંગીતનો અનુભવ થાય છે. પૂજ્યશ્રીની વ્યાખ્યાનવાણીમાં વૈરાગ્યની છોળો ઊછળે છે, ભક્તિરસનું પાન થાય છે. પ્રવચનશક્તિ જેવી જ પૂજ્યશ્રીની સર્જન શક્તિ છે. આજે તેઓશ્રીએ ‘દિવ્યદીપ’ના ઉપનામે રચેલાં અંજનશલાકા-ગીતો લોકકંઠે ગુંજી રહ્યાં છે, તો જિનભક્તિ-ગુરુભક્તિનાં તેમ જ અન્ય પ્રાસંગિક ગીતો અને કુલકો પણ ઠેર ઠેર ગવાય છે. પૂ. આ. શ્રી વિજયરામચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજનું વિશેષ વાત્સલ્ય પ્રાપ્ત કરનાર પૂજ્યશ્રીને શાસ્ત્રાનુસારિતા તો જાણે વારસામાં મળી છે! કુદરતે બક્ષેલી પ્રવચનશક્તિને ચાર ચાંદ લગાડી દે એવી તેઓશ્રીની શાસ્ત્રાનુસારિતા અનુકરણીય અને અભિનંદનીય છે. તેઓશ્રીના આવા સુંદર ઘડતરમાં પૂ. આ. શ્રી વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજ, પૂ. આ. શ્રી વિજય રામચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ, પૂ. પં. શ્રી પદ્મવિજયજી ગણિવર્ય, દાદા ગુરુદેવ પૂ. આ. શ્રી વિજયમિત્રાનંદસૂરીશ્વરજી મહારાજ તથા પિતા-ગુરુદેવ પૂ. આ. શ્રી વિજયમહાબલ-સૂરીશ્વરજી મહારાજનો ફાળો છે. સાડા ચાર વર્ષની બાળવયથી ઉપકારી પૂજ્યોએ અધ્યયન, સુસંસ્કારોનું વાવેતર, સંયમની રક્ષા, શાસ્ત્રાનુસારિતાનો વારસો વગેરે જે જે ઉપકારોની હેલી વર્ષાવી છે તેને પ્રસંગે પ્રસંગે તેઓશ્રીના પ્રવચનાદિમાં યાદ કર્યા વગર રહેતા નથી. આ તેઓશ્રીની જન્મસિદ્ધ કૃતજ્ઞતાનું પ્રતિબિંબ છે. પૂજ્યશ્રીના પૂ. પંન્યાસ શ્રી ભુવનભૂષણવિજયજી ગણિવર તથા પૂ. પંન્યાસ શ્રી વજ્રભૂષણવિજયજી ગણિવર આદિ છ વિનીત શિષ્યો પ્રગુરુદેવ તથા ગુરુદેવની સુંદર સેવાભક્તિ સાથે જ્ઞાનાભ્યાસાદિપૂર્વક સંયમજીવનમાં આગળ વધી રહ્યા છે. પૂજ્યશ્રીની યોગ્યતા જોઈને સં. ૨૦૪૨ના મહા સુદ ૨-ના દિવસે પૂજ્યપાદ આચાર્યશ્રી વિજયરામચન્દ્ર-સૂરીશ્વરજી મહારાજે અમદાવાદ-શ્રી શાંતિનાથની ધોળમાં ગણિ પદે આરૂઢ કર્યા. ત્યારબાદ સં. ૨૦૪૪ના ચૈત્ર વદ ૪ ના દિવસે પિતા ગુરુદેવ સાથે જ

તેઓશ્રીને પણ પંન્યાસ પદે પ્રસ્થાપિત કર્યા અને એ જ પૂજ્યપાદ ગચ્છાધિપતિશ્રીના વરદ હસ્તે સંયમજીવનના ઉદ્દેશ્ય વર્ષના અંતિમ દિવસે ઉદ ગુણોથી વિભૂષિત એવા આચાર્ય પદથી અલંકૃત કરવામાં આવ્યા. વળી એ જ પુણ્યદિને પદપ્રદાતા પૂ. ગચ્છાધિપતિ પણ આચાર્ય પદના પદમા વર્ષમાં પદાર્પણ કરી રહ્યા હતા એ કેવો ભવ્યતમ યોગાનુયોગ!

મહારાષ્ટ્રની ધર્મવિમુખ જનતાને ધર્માભિમુખ બનાવનારા મહારાષ્ટ્ર દેશોદ્ધારક પૂ. આ. ભ. શ્રીમદ્ વિજય રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ તથા મહારાષ્ટ્ર કેસરી પૂ. આ. ભ. શ્રીમદ્ વિજય યશોદેવસૂરીશ્વરજી મહારાજાની અનુપસ્થિતિમાં મહારાષ્ટ્રની ધરતીને ધર્મથી ધબકતી રાખવાનું...મહારાષ્ટ્રના સંઘોને સદ્ધર્મ અને સન્માર્ગનું દર્શન કરાવવાનું કાર્ય ઉભય પૂજ્યો વિચરણ અને પ્રવચનો દ્વારા કરી રહ્યા છે. મહારાષ્ટ્રમાં ઠેર-ઠેર પૂજ્યશ્રીના સાંનિધ્યમાં ઉપધાન, તપો, જિનાલય, ઉપાશ્રય નિર્માણ, અંજન પ્રતિષ્ઠા, ઉદ્ઘાટન, ઉત્સવો આદિ ધર્માનુષ્ઠાનો સતત ઉજવાતા જ રહે છે. ૪ વર્ષ પૂર્વે નાસિક મુકામે ઉભય પૂજ્યોનો સંયમ અર્ધ શતાબ્દિ મહોત્સવ ભવ્યતાથી ઉજવાયો હતો. મહારાષ્ટ્રના સંઘો ઉભય પૂજ્યોને મહારાષ્ટ્ર સંઘોપકારી, મહારાષ્ટ્ર સદ્ધર્મ સંરક્ષક, મહારાષ્ટ્ર સંઘ સન્માર્ગદર્શક આદિ વિશેષણોથી નવાજે છે. તાજેતરમાં જ મહારાષ્ટ્રના આંગણે સંઘના ભાવિકોની સ્વયંભૂ ભાવનાથી નિર્માણ પામેલ શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વભ્યુદય તીર્થ વણી આદિ, ૮ અંજન પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવો, ૨ શતાબ્દિ મહોત્સવો આદિ પ્રસંગો ઉલ્લાસભરે ઉજવાયા છે. મહારાષ્ટ્રના અનેક જિનાલયોની પ્રતિષ્ઠા તેમજ ઈશા પેલે પૂના, સદાશિવ પેઠ શ્રી કુન્થુનાથ જિનાલયની પ્રતિષ્ઠા, અંજનશલાકા, ઈશા એમરલ્ડ પૂનાના આંગણે પૂજ્યશ્રીના સદુપદેશથી એક જ વ્યક્તિ દ્વારા નિર્મિત શ્રી આદિનાથ જિનાલયની પ્રતિષ્ઠા, અંજનશલાકા તથા આરાધના ભુવનનું નિર્માણ તથા ઉદ્ઘાટન, શ્રી પંચદશા ઓસવાલ જૈન સંઘ દ્વારા નિર્મિત શ્રી શીતલનાથ જિનપ્રાસાદની પ્રતિષ્ઠા, અંજનશલાકા આદિ અનેક ઐતિહાસિક કાર્યો પૂજ્યશ્રીની નિશ્ચામાં સાનંદ અને નિર્વિઘ્ન સંપન્ન થયા છે.

પાલિતાણાના આંગણે શ્રી સિદ્ધગિરિરાજના અધિનાયક દાદા આદિનાથ ભગવંતના તમામ તમામે કલ્યાણકોની સામુહિક સ્તર પર ભવ્ય રીતે ઉજવાયા. ભવ્યાત્માઓ કલ્યાણકના રાજને સમજતા થાય અને દાદાની ભક્તિ દ્વારા ભાવિકો સંસારનો ક્ષય કરી અજન્મા અમર બને એ

ભાવનાથી કલ્યાણકોની ભવ્યતમ ઉજવણીનો સદુપદેશ આપીને કલ્યાણકો ઉજવણીના અદ્ભુત માહોલના સદુપદેશદાતા એવા પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણાથી પાલિતાણામાં દાદાના કલ્યાણકોની ઉજવણીનો શાનદાર રીતે પ્રારંભ થયો તે એક ઐતિહાસિક શકવર્તી કાર્ય થયું ગણાય.

ત્યારબાદ ગિરિરાજના ૩-૩ શાનદાર છ'રી પાલક સંધો, એક પછી એક લગાતાર સંપન્ન થયા છે. આ વર્ષે પણ ગિરિરાજના સાન્નિધ્યમાં ભવ્ય ચાતુર્માસ, ઉપધાન તપ, ૩-૩ નવ્વાણું યાત્રાઓ તથા ત્યારબાદ છ'રીપાલક સંધોના પ્રસંગો ઉજવાયા છે અને ઉજવાતા રહેશે એ પૂજ્યશ્રીના પાવન પુણ્યની નિશાની છે.

આજે જ્યારે લોકહેરીનો પ્રચંડ પવન ચારે બાજુ ફૂંકાઈ રહ્યો છે, જ્યાં ત્યાં જમાનાવાદનું તાંડવનૃત્ય આંખે ચડે છે, ભલભલા પણ જમાનાવાદની નાગચૂડમાં ભીંસાતાં જોવા મળે છે, ત્યારે જેની અતિ આવશ્યકતા છે એવા શાસ્ત્રસંમત માર્ગને શાસ્ત્રીય નીતિથી સમજાવનારા દુર્લભ થતા જાય છે, ત્યારે પૂજ્યશ્રી એ શાસ્ત્રસંમત માર્ગને બાળભોગ્ય રીતે સુંદર શૈલીમાં સમજાવી શકે છે. તેઓશ્રીને આ કળા સાહજિક વરી છે. આવી આગવી કળાના સ્વામીને જ્યારે સાંભળીએ ત્યારે ભાવિકોને સ્વ. પૂજ્યપાદ આચાર્યશ્રી વિજયરામચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ સ્મૃતિમાં આવ્યા વિના રહેતા નથી. દર વર્ષનો વય પર્યાય, ૫૪ વર્ષનો સંયમ પર્યાય, અને ૧૭ વર્ષનો સૂરિપદ પર્યાય ધરાવતા જિનશાસનની આરાધના, રક્ષા અને પ્રભાવનામાં તત્પર પૂજ્યશ્રીની વાણી સાંભળવી એ જીવનનો એક લહાવો છે. 'વાત્સલ્યભર્યા વચન' અને 'પ્રભાવકતાસભર પ્રવચન' આ બંનેના સુભગ મિલને પિતા-પુત્ર, ગુરુ-શિષ્યની આ બેલડીનાં પાવન પગલાં જ્યાં જ્યાં મંડાય છે ત્યાં ત્યાં ઐતિહાસિક શાસનપ્રભાવના સર્જાય છે, અશાસ્ત્રીયતા દૂર થાય છે, ક્લેશોનો શાસ્ત્રીય ઉકેલ આવે છે, શ્રીસંઘ લોકોત્તર મધુરતાનો અનુભવ કરે છે.

નૂતન ગચ્છાધિરાજ

ગુણિયલ ગચ્છાધિરાજ પૂ.આ.ભ.શ્રીમદ્ વિજય મહોદયસૂરીશ્વરજી મહારાજના સ્વર્ગવાસ પછી સમાધિનિધિ પૂ.આ.ભ.શ્રીમદ્ વિજય હેમભૂષણસૂરીશ્વરજી મહારાજને ગચ્છાધિપતિપદે પ્રસ્થાપિત કરાયા હતા. તેઓશ્રીના સમાધિપૂર્વક સ્વર્ગવાસ પછી સુવિશાલ ગચ્છાધિપતિનું સ્થાન ખાલી હતું તે સાન્નિધ્યમાં નંદપ્રભા પ્રાસાદના પ્રાંગણે

ગચ્છસ્થવિર પૂ.આ.ભ. શ્રીમદ્ વિજય લલિતશેખરસૂરીશ્વરજી મહારાજની શુભનિશ્ચામાં સમુદાયના ૨૦ આચાર્ય ભગવંતો એકત્રિત થયા હતા. સાપ્તાહિક વિચારણા બાદ વડીલ આચાર્ય ભગવંતોના આશીર્વાદપૂર્વક પ્રવચનપ્રદીપ પૂ.આ.ભ.શ્રીમદ્ વિજય પુણ્યપાલસૂરીશ્વરજી મહારાજને ગચ્છાધિપતિ પદે સ્થાપવાનો શુભનિર્ણય સર્વાનુમતે લેવામાં આવ્યો હતો.

આ શુભ નિર્ણયની ઉદ્ઘોષણ ફાગણ વદ ૮ની પુણ્યપ્રભાતે શાસનપતિ શ્રી મહાવીર પરમાત્માની સાક્ષીએ તથા ચતુર્વિધ શ્રી સંઘની સુવિશાલ ઉપસ્થિતિમાં થતા સર્વત્ર આનંદોલ્લાસનું વાતાવરણ સર્જાયું હતું. તે શુભ સમાચાર વાયુવેગે ભારતભરમાં પ્રસરતા જ સર્વત્ર આનંદની લહેર ફરી વળી હતી.

“નૂતન ગચ્છાધિપતિશ્રી” આ મહાન જવાબદારીનું સુંદર રીતે વહન કરનારા બનો તથા સુવિશાલ સમુદાયનું સુંદર સંચાલન-સંરક્ષણ અને સંવર્ધન કરનારા બનો એ જ હાર્દિક શુભેચ્છાઓ.

સૌજન્ય : વાત્સલ્યનિધિ પૂ.આ.ભ. શ્રીમદ્ વિજય મહાબલસૂરિજી મહારાજ તથા પ્રવચનપ્રદીપ પૂ.આ.ભ. શ્રીમદ્ વિજય પુણ્યપાલસૂરીશ્વરજી મહારાજના સંયમજીવનની અનુમોદનાર્થે પૂ.પંન્યાસપ્રવરશ્રી ભવ્યભૂષણવિજયજી મ. (હાલ આચાર્ય)ની પ્રેરણાથી મહારાજીભુવન-પાલિતાણા ચાતુર્માસ આરાધકો તરફથી સં. ૨૦૬૬

પ.પૂ. આચાર્યશ્રી નરદેવસાગરસૂરિજી મહારાજ સાહેબ

પૂ. આગમોદ્ધારકશ્રીના શિષ્યરત્ન માલવદેશોદ્ધારક આચાર્યશ્રી ચંદ્રસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજના શિષ્ય વાત્સલ્યસિંધુ, પ્રશાંત ચારિત્રમૂર્તિ ગચ્છાધિપતિ પૂ. આ. શ્રી દેવેન્દ્રસાગર-સૂરીશ્વરજી મહારાજના વિદ્વાન અને સરળહૃદયી શિષ્યરત્ન પૂ. આચાર્ય શ્રી નરદેવસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજનો જન્મ બનાસ-કાંઠાના વાવ ગામે સં. ૧૯૯૮માં ચૈત્ર

વ૦-૧૧ના દિને થયો હતો. પિતાનું નામ ભૂધરભાઈ, માતાનું નામ મણિબહેન અને તેમનું જન્મનામ સેવંતીલાલ હતું. સં.

૨૦૧૦માં પૂ. સાધ્વીશ્રી મહોદયશ્રીજીના સૌહાર્દપૂર્ણ સૂચનથી સેવંતીલાલ પૂ. આ. શ્રી દેવેન્દ્રસાગરસૂરિજી મહારાજના પરિચયમાં આવ્યા અને પૂર્વભવના પુણ્યોદયે સં. ૨૦૧૨ના વૈશાખ સુદ ૩ના દિવસે શ્રી શત્રુંજય તીર્થની છત્રછાયામાં સંયમમાર્ગનો સ્વીકાર કર્યો. દીક્ષા પછી થોડા જ સમયમાં ક્ષયોપશમની તીવ્રતાથી વ્યાકરણ, ન્યાય, કર્મગ્રંથ આદિનો પૂ. ગુરુદેવશ્રીની નિશ્રામાં સુંદરતમ અને તલસ્પર્શી અભ્યાસ કર્યો. ત્યારથી સ્વ-પર સમુદાયના સાધુ-સાધ્વીઓને વાચનાની વિશિષ્ટ શૈલી દ્વારા આગમનાં અનુપાન કરાવવા નિમિત્તભૂત બન્યા છે.

અત્યાર સુધીની ૫૧ વર્ષની સંયમયાત્રામાં, અનેકવિધ શાસનપ્રભાવનાનાં પ્રસંગોમાં લગભગ ૩૫ ઉપરાંત સ્થળોએ પ્રતિષ્ઠા કરાવી છે. ખાપર તથા પાંદુરના-હૈદરાબાદનાં આ ત્રણ સ્થળો પર અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠા ૧૦૮ છોડનાં ઉજમણાં સહ થયેલ છે. ૨૧થી વધુ ઉદ્યાપનમહોત્સવ સહ ઉપધાન તપ ઊજવાયાં છે. સુરત, કતારગામ, વિસનગર, ઉવસગગહરં તીર્થ, કલકત્તા, બારડોલી, નગપુરા, યેવલા, શિરપુર ટીંટોઈ, સિકંદરાબાદ, કોલ્હાપુર આદિ સ્થળોમાં ઉપધાનતપની આરાધનાઓ થયેલ છે. પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણા પામી અનેક પુણ્યાત્માઓએ દીક્ષા પ્રાપ્ત કરી છે. પૂનાના ૧૭૫ વર્ષ પ્રાચીન શ્રી ગોડીજી પાર્શ્વનાથ જિનાલયના જીર્ણોદ્ધાર માટે પૂજ્યશ્રીની એક માત્ર પ્રેરણા પામી શિલ્પકળાસમૃદ્ધ જિનાલય થયેલ છે, જેની પ્રતિષ્ઠા સં. ૨૦૪૭માં થઈ. આવું જિનાલય આખા મહારાષ્ટ્રમાં બીજું નથી તથા શ્રી કુલપાકજીમાં ચૌમુખજી જિનાલયના ઐતિહાસિક જીર્ણોદ્ધારનો પ્રારંભ થયો. છેલ્લાં ૨૨ વર્ષથી તાત્વિક રીતે પ્રશ્નોત્તરી શૈલીથી ‘શ્રી ભગવતીજી સૂત્ર’ તથા ‘શ્રી મલયસુંદરી ચરિત્ર’ ઉપર આગવો પ્રકાશ પાથરી રહ્યા છે. પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં ઘણા છ’રીપાલિત સંઘો નીકળ્યા છે. નાની-મોટી અનેક શાસનપ્રભાવના કરતાં-કરાવતાં ગુજરાત, સૌરાષ્ટ્ર, મહારાષ્ટ્ર, ઉત્તરપ્રદેશ, બિહાર, બંગાળ, ઓરિસ્સા તામિલનાડુ, કર્નાટક, આંધ્રપ્રદેશ આદિ અનેક પ્રદેશોમાં વિચર્યા છે. પૂજ્યશ્રીની ઉત્તમ પ્રભાવનાનું મુખ્ય અંગ કોઈ પણ હોય તો તે એ છે કે, દરેક શ્રીસંઘમાં પૂર્ણ ઐક્ય અને પૂર્ણ સહકાર તથા પ્રેમસંપાદન કરીને જ કાર્ય કરે છે. નિઃસ્પૃહતાથી થયેલાં આવાં ભવ્ય કાર્યો સ્વ-પરની સાધનાનાં સુંદર દૃષ્ટાંતો બની રહે છે. પૂ. આચાર્ય પદવી સં. ૨૦૪૮માં વૈશાખ માસે સુદ-દનાદિને પાલિતાણા મુકામે ભવ્ય રીતે થઈ હતી. પૂજ્યશ્રીના ત્રણ શિષ્યો પૈકી મુખ્ય વયોવૃદ્ધ શિષ્ય મુનિશ્રી નરરત્નસાગરજી ખેડા

ચાતુર્માસમાં સં. ૨૦૪૧ના આસો સુદ ૧૩ને દિવસે સુંદરતમ આરાધના કરી કાળધર્મ પામ્યા. બીજા શિષ્યો-મુનિશ્રી ચંદ્રકીર્તિસાગરજી (હાલ આચાર્ય ચંદ્રકીર્તિસાગરસૂરીશ્વરજી મ.સા.) અને પૂજ્ય વયોવૃદ્ધ મુનિશ્રી પુણ્યકીર્તિ સાગરજી મ., પ્રશિષ્ય મુનિરાજશ્રી પદ્મકીર્તિસાગરજી મ. સુંદર પ્રભાવના કરતાં જયવંતા વર્તી રહે છે. એવા એ વિદ્વદર્થ આચાર્યપ્રવરને શતશઃ વંદના!

૨૦૫૮ વર્ષનું કોલ્હાપુરનું ચોમાસું ઐતિહાસિક બન્યું હતું. ‘શ્રી ભગવતી સૂત્ર’ વાચનના માધ્યમે આરાધનાનું વાતાવરણ અતિ અદ્ભુત બન્યું. દરરોજ સુવર્ણ-રજતથી સૂત્રપૂજા, સંઘપૂજા વ. ઉલ્લાસભર થયેલ.

ઉપધાન તપની આરાધના ઉલ્લાસભર શરૂ થયેલ. આમ પૂજ્યશ્રીને પગલે અનેક ધર્મઆરાધનાઓ પુણ્યક્ષેત્રોમાં થઈ રહેલ. પૂજ્યશ્રીના વરદહસ્તે ૨૧થી અધિક ઉપધાન તપ, ઉજમણાં સહિત દરેક ઉપધાન તપના માધ્યમે અનેક આત્માઓની દીક્ષાઓ થઈ છે. સતત ૧૮વર્ષથી ‘ભગવતી સૂત્ર’નું ચોમાસામાં સૂત્રવાચન, હૈદરાબાદમાં છ પ્રતિષ્ઠાઓ, એક અંજનશલાકા થયાં છે.

છેલ્લાં બે ચાતુર્માસ સુરતમાં બિરજમાન બની અનેક ધર્મકાર્યોમાં નિશ્રાદાતા બન્યા છે. સુરત-કતારગામ સંઘની સ્થાપના વિ.સં. ૨૦૩૪માં પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં થઈ ત્યારે ૩૦ ઘરો હતા, આજે ૧૩૦૦ ઉપરાંત ઘરો છે. શ્રી ઉપધાન તપ અનેક તપસ્યાઓ ગત ચાતુર્માસ કતારગામ આરાધનામય બન્યું હતું. કતારગામ બાદ શિરપુર-બલસાણા છ’રિપાલિત સંઘ, વિસનગર-તારંગા છ’રિપાલક સંઘ કેલાસનગર સંઘનું ચાતુર્માસ સુંદર આરાધનામય પસાર થયું અનેકવિધ તપશ્ચર્યા શ્રી ભગવતીસૂત્ર પ્રવજ્યા, પ્રતિદિન અઢાઈ તપ, મોક્ષદંડક તપ, શ્રી વાવપથક જૈનમિત્રમંડળ તરફથી ૩૦૦ ઉપરાંત આર્યબિલ ઓળી થયેલ છે. ચાતુર્માસ બાદ નૂતન જિનાલયમાં શ્રી મહાવીર પરમાત્માનો ભવ્ય પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ તથા ૩૦૦ લગભગ પુણ્યાત્માઓનો પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં સામુદાયિક વર્ષોત્તમની આરાધનાનો પ્રારંભ. ૬૫૦ આર્યબિલ, ચાતુર્માસ કેલાસનગર-ચાતુર્માસ પૂર્તિની ભવ્ય ઉજવણી ૬૫૧૧ સામાયિકથી પારણાનો લાભ અનેક પૂજનો સહ તપમહોત્સવ ઉજવાયો પૂજ્યશ્રીનો આઠમો વર્ષોત્તમ ચાલે છે. ગણિ ચંદ્રકીર્તિ મ.સા. (હાલ આચાર્ય) ૮૩ ઓળી, મુનિ પદ્મકીર્તિસાગરજી ૫૧ ઓળી આરાધી રહ્યા છે. છેલ્લા બે ચાતુર્માસ સુરત થતાં અનેક ધર્મકાર્યના નિશ્રાદાતા બન્યા.

ચાતુર્માસ બાદ શિરપુર-બલસાણા છ'રીપાલિત સંઘ, શિરપુર ઉપાશ્રય નિર્માણ માટે લાખો રૂપિયાનું ફંડ, માલક-તારંગા છ'રીપાલિત સંઘ આદિ અનુષ્ઠાનો યોજાયા.

પૂજ્યશ્રીના દીક્ષાપર્યાય ૫૦ વર્ષની પૂર્ણતા (વૈ.સુ-૩) નિમિત્તે શ્રી અમદાવાદમાં શ્રી વાવ પથક અમદાવાદ વાડીએ કુબડીયા અમીચંદભાઈ પરિવાર હ. કાન્તાબેન તરફથી અનેકવિધ પૂજનો સહ મહોત્સવ યોજાયો જેમાં ૬૦૦ ઉપરાંત આયંબિલ તપ-૨૦૦૦ સામાયિક-લાખો રૂપિયાનું જીવદયા ફંડ વિ. થયેલ. મહોત્સવ ચિર અવિસ્મરણીય બની ગયો.

મોક્ષદંડ તપ, સાંકળી અઢાઈ, અઢાઈ તપ વિ. તપશ્ચર્યા સાથે શ્રી વાવપથક જૈન મિત્રમંડળ કૈલાસનગર તરફથી “વર્ધમાન તપના ૮૦ ઉપરાંત પાયા ૩૦ ઉપરાંત આરાધકોએ આરાધના કરવા દ્વારા ચાતુર્માસ દીપાવ્યું છે.

ભાવનગરમાં પણ શ્રી ભગવતીજ સૂત્રના પ્રવચનો, અનેક પ્રકારની તપશ્ચર્યાઓ, આરાધનાઓ કરવા-કરાવવા દ્વારા સુંદર શાસન પ્રભાવના સંપન્ન થયેલ. નૂતન આ.ભ.શ્રી ચંદ્રકીર્તિસાગરજી મ.શ્રીની ૯૯મી ઓળીનું પારણું થયેલ તથા વિશાળ સંખ્યાની ઉપસ્થિતિમાં કા. સુ. ૧૪ દિને ૧૦૦ ઓળીનો શુભ પ્રારંભ પૂ. નૂતન આચાર્યશ્રીએ કરેલ.

પૂજ્યશ્રીની નિશ્ચામાં મુદરડા (જિ. મહેસાણા) ગામે શ્રી ઉપધાનતપની ભવ્ય આરાધના-અમદાવાદ શ્રી કુંથુનાથ જૈન સંઘ-પાલડીમાં ૧૭૦ ઉપરાંત શ્રી રાંતેજ તીર્થમા શાશ્વતી ઓળીની આરાધના. બાલોલ તીર્થમાં શ્રી વિમલનાથ દાદાની આરાધના નિમિત્તે અદ્દમ તપ, મહોત્સવ સાથે શ્રી સિદ્ધાયલ મહાતીર્થની મૂળ તળેટીમાં શ્રી સિદ્ધાયલજી ભવ્ય તળેટીનું ભવ્ય નિર્માણકાર્ય સંપન્ન કરાવી પૂજ્યશ્રી અમદાવાદ પધાર્યા. પૂજ્યશ્રીનો શ્રી કુંથુનાથ સંઘમાં શાનંદાર પ્રવેશ (ચાતુર્માસ) થયો ત્યારથી અનેકવિધ આરાધનાઓથી ધન્ય બની રહ્યો છે. શ્રી સંઘમાં વર્ષીતપ ઉપરાંત અનેક તપશ્ચર્યાઓ, અનુમોદનીય દાનપ્રવાહ વહેરાવી સંઘના કાર્યમાં વેગ આપ્યો છે. ઐતિહાસિક ચાતુર્માસ સંપન્ન થઈ રહેલ છે.

સૌજન્ય : ઈલાબહેન રસિકલાલ શેઠ (ખેડાવાળા)

ઝાડેશ્વર શ્રે.મૂ. જૈન સંઘ, મુક્તમપુરા-ભરૂચ

પ્રતિભા સંપન્ન વિદ્વાન પૂજ્ય

આ. શ્રી અમરસેનસૂરીશ્વરજી મ.સા.

છાણી દીક્ષાની ખાણી ને ચારિતાર્થ કરતા ધર્મનિષ્ઠ શ્રાવક ચંદુભાઈના સુપુત્ર કમલાબહેનના દુલારા સુપુત્ર તે

શશીકાન્તભાઈ. તેમનો જન્મ સંવત ૧૯૯૩, તા. ૧૯-૯-૧૯૩૭ના ભાદરવા સુદી ૧૪ના થયો. પુત્રના લક્ષણ પારણાથી જન્મથી પ્રભાવશાળી નામ પ્રમાણે ગુણને ધારણ કરનાર તેમના પરાક્રમથી દિવસે દિવસે માતા-પિતાના સુસંસ્કારોએ ધર્મમાં જોડ્યા સાથે વહેવારિક જ્ઞાનમાં

પણ અંગ્રેજી હિન્દી ગુજરાતીનું સારું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કર્યું. છાણીમાં પૂ. આચાર્યદેવ શ્રી ભુવન તિલક સૂરીશ્વરજી મ.સા.ના ચાતુર્માસમાં ધર્મનો સારો એવો રંગ લાગ્યો. માતા-પિતાના સંસ્કારથી રોજ પૂજાદર્શન પરમાત્માની સુંદર અંગરચના ધર્મમાં પંચ પ્રતિક્રમણ આદિ શીખેલ હતા. સોનામાં સુગંધ દીક્ષાની રઠ લાગી. ગુરુદેવ સાથે વિહાર અને સંવત ૨૦૧૩ મહા સુદ છટ્ટના ખંભાત મુકામે દીક્ષા પૂજ્ય દાદા ગુરુદેવ શ્રી પૂ. જૈન રત્ન વ્યાખ્યાન વાયસ્પતિ આચાર્યદેવશ્રી લબ્ધિસૂરીશ્વરજી મ.સા. હાથે ગ્રહણ કરી. ધર્મ દિવાકર પૂજ્ય આચાર્યદેવશ્રી ભુવનતિલકસૂરીશ્વરજી મ.સા.નું શિષ્યત્વ ગ્રહણ કરી વડીદીક્ષા સંવત ૨૦૧૩ મહાવદ ૧૩ ગ્રહણ કરી જ્ઞાનાભ્યાસ. વૈયાવચ્ચમાં તથા તપસ્યામાં વિશેષ રુચિ. ચાર પ્રકરણ ભાષ્ય કમગ્રંથ, સંસ્કૃત પ્રાકૃત તથા તપસ્યામાં વર્ષીતપ. પંદર સોળ સિદ્ધિતપ, ત્રણ વખત શ્રેણીતપ, વીશસ્થાનક ચોવીસ પરમાત્માના એકાસણા પોષદશમી ચાતુર્માસમાં અદ્દમના પારણે અદ્દમ આદિ વિવિધ તપસ્યા સાથે (સાંસારિક વડીલ બંધુ) ગુરુ વિરહ પછી ગચ્છાધિપતિ તપસ્વી રત્ન આચાર્યદેવ શ્રી અશોકરત્નસૂરીશ્વરજી મ.સા. સાથે વિચરણ અનેક યોગોદ્વહન પછી ભગવતી સૂત્રમાં યોગોદ્વહન પછી સંવત ૨૦૫૨ વૈશાખ સુદ છટ્ટમાં આચાર્ય પદવીથી ગદગ મુકામે વિભૂષિત કર્યા. પૂજ્ય આચાર્યદેવશ્રી સાથે વિચરણ કરતા દૈત્યી અધિક અંજનશલાકા પ્રતિષ્ઠા દીક્ષા ઉપધાન તપ ઉજમણા યાત્રાસંઘોના મુહૂર્ત આદિ પ્રદાન કરી રહ્યા છે. તેમના મધુર પ્રવચનથી સારી સંખ્યામાં ભાગ્યશાળી લાભ લઈ જીવનને કૃતાર્થ કરી રહ્યા છે. દરેક શાસ્ત્રનો ઊંડાણથી અભ્યાસ સાથે જ્યોતિષ શાસ્ત્ર તથા શિલ્પ શાસ્ત્રનું પણ સારું એવું જ્ઞાન ધરાવે છે. પૂજ્યશ્રીનું જીવન સાદગીમય, ત્યાગમય નિસ્પૃહાદિ જોઈ અનેક જીવોને અનુકરણી રહે છે. પ્રવચન પ્રભાવક જ્યોતિષ શિલ્પજ પૂજ્ય આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય અમરસેન સૂરીશ્વરજી મ.સા. દીર્ઘ આયુ બની શાસનની ધ્વજા લહેરાવો એજ મનોકામના.

પ. પૂ. આચાર્ય શ્રી રત્નભૂષણસૂરિજી મહારાજ

પૂ.આ. શ્રી રત્નભૂષણસૂરિજી મ.નો જન્મ સં. ૧૯૮૩ના શ્રાવણ સુદ દને દિવસે મોસાળ જેતપુર (કાઠી) ગામે સોરઠ વીસા શ્રીમાળી જ્ઞાતિમાં થયો હતો. તેમનું નામ રમેશચંદ્ર હતું. પિતા જીવણલાલ દોશી અને માતા છબલબહેનનાં બે સંતાનોમાં રમેશચંદ્ર મોટા હતા. તેમનાથી

ચાર વર્ષ નાના છબીલદાસ હતા. રમેશચંદ્રની માત્ર છ વર્ષની ઉંમરે માતા સ્વર્ગવાસી બન્યાં. દાદીમા કપૂરબહેને બંનેને ઊછેરીને મોટા કર્યાં. કુટુંબ ખૂબ ધર્મપરાયણ હતું, તેથી રમેશચંદ્રે બાળવયમાં સારા એવા સંસ્કાર પામી, માત્ર ૧૦ વર્ષની વયે પાંચ પ્રતિક્રમણનો ધાર્મિક અભ્યાસ સંપન્ન કર્યો. બાલવયમાં જ અતિચાર પણ મોઢે કર્યાં અને સંવત્સરી પ્રતિક્રમણમાં બોલીને સૌને મંત્રમુગ્ધ બનાવ્યાં. ધોરાજી પાસેના પોતાના વતનના મોટીમારડમાં વ્યાવહારિક પ્રાથમિક અભ્યાસ, માધ્યમિક અભ્યાસ અમરેલીમાં અને પિતાશ્રી ધંધાર્થે કલકત્તા વસવાટ કરતાં ત્યાં હાઈસ્કૂલમાં અંગ્રેજી માધ્યમથી અભ્યાસ કરી મેટ્રિક પાસ થયા. સં. ૨૦૦૮માં પૂ. આ. શ્રી વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ કલકત્તા પધારતાં, તેઓશ્રીના સમાગમથી આ ધર્મપરાયણ કુટુંબમાં વૈરાગ્યની ભાવના પ્રગટી. તેમાં સં. ૨૦૧૩માં અષાઢ સુ. ૩ના શુભ દિવસે પિતા જીવણલાલભાઈએ દીક્ષા અંગીકાર કરી. પૂ.આ. શ્રી વિજય માનતુંગસૂરિજી મહારાજના શિષ્ય મુનિશ્રી જયભૂષણવિજયજી નામે જાહેર થયા. ત્યારબાદ સં. ૨૦૧૪માં, અમદાવાદમાં બીજા શ્રમણસંમેલનના ઐતિહાસિક પ્રસંગ પછી તુરત જેઠ સુદ ૬ના દિવસે રમેશચંદ્રે પૂ. આ. શ્રી વિજયસિદ્ધિસૂરીશ્વરજી (બાપજી) મહારાજના વરદ હસ્તે દીક્ષા અંગીકાર કરી, પૂ. આ. શ્રી વિજય રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજના શિષ્યરત્ન પૂ. આ. શ્રી વિજય જિતમૃગાંકસૂરીશ્વરજી મ.ના શિષ્ય મુનિ રત્નભૂષણ-વિજયજી નામે ઘોષિત થયા. એ જ રીતે કુટુંબના છેલ્લા સભ્ય છબીલદાસે પણ સં. ૨૦૧૮માં ચૈત્ર વદ પાંચમને દિવસે અમદાવાદમાં દીક્ષા અંગીકાર કરી. તેઓશ્રી સંસારી પક્ષે મોટાભાઈ પૂ. રત્નભૂષણ-વિજયજી મ.ના શિષ્ય મુનિશ્રી કુલભૂષણવિજયજી બન્યા. પૂજ્યશ્રીએ ૩૫ ઉપવાસ, બે

માસખમણ, વરસીતપ, સિદ્ધિતપ સંસ્કૃત બે બુક ન થાય ત્યાં સુધી છ વિગઈનો મૂળથી ત્યાગ, વઢોની વૈયાવચ્ચમાં અગ્રેસર આમ કુટુંબના સર્વસભ્યો, ત્યાગ માર્ગનો સ્વીકાર કરી, જિનશાસનને ચરણે જીવન સમર્પિત કરી, શાસનશોભામાં વૃદ્ધિ કરી રહ્યા છે.

પૂ. મુનિશ્રી રત્નભૂષણવિજયજી મહારાજે દીક્ષા લીધા પછી પણ ધર્માભ્યાસમાં ખૂબ આગળ વધી વિશદ અને ઊંડું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કર્યું. શરૂઆતમાં ‘સિદ્ધહેમ વ્યાકરણ’, ‘ન્યાયશાસ્ત્ર’ વગેરેનો તેમ જ ૪૫ આગમોનો ટીકા સહિત ગુરુમુખે અભ્યાસ કર્યો. તેઓશ્રીએ દરેક ધર્મગ્રંથો લખ્યાં જેમાં ‘રત્નચિંતન’ પુસ્તકમાં પોતાના ચિંતનનો ખજાનો આપ્યો છે. તેઓશ્રીએ દીક્ષા લીધી ત્યારથી તે સં. ૨૦૩૨માં પૂ. ગુરુ મહારાજ સ્વર્ગવાસ પામ્યા ત્યાં સુધી એક પણ દિવસના વિયોગ વિના સતત ગુરુસેવા કરી આજીવન અંતેવાસી બની ગુરુદેવની અનન્યકૃપા અને આશીર્વાદ મેળવ્યાં છે અને એ ગુરુકૃપા બળે આજે પણ પૂજ્યશ્રી સંયમની આરાધના, આધ્યાત્મિક સાધના અને જ્ઞાનની ઉપાસનામાં ઉત્તરોત્તર વૃદ્ધિ કરી રહ્યા છે. પૂજ્યશ્રીની આવી ઉત્કૃષ્ટ યોગ્યતા જાણીને તેમને સં. ૨૦૪૫ના પોષ વદિ ૧-ને દિવસે ગણિ-પંચાસ પદથી વિભૂષિત કરવામાં આવ્યા. તેમ જ સં. ૨૦૫૦ના મહા સુદ ૮ના દિવસે આચાર્ય-પદથી વિભૂષિત કરવામાં આવ્યા. પૂ. આચાર્યશ્રી રત્નભૂષણ-સૂરિજી મ. સ્વ-પર કલ્યાણ માર્ગે આગળ વધી વિવિધ ધર્મકાર્યો દ્વારા આગળ વધી સારી એવી શાસનપ્રભાવના પ્રવર્તાવી રહ્યા છે. તેઓશ્રીએ વરસી તપ, અઢાઈ, જ્ઞાનપંચમી, નવપદની ઓળીઓ વગેરે તપસ્યા કરી છે. સિદ્ધગિરિજીની ૯૯ યાત્રા અને તેમાં છટપૂર્વક સાત યાત્રા કરી હતી. પૂજ્યશ્રીએ પ્રાચીન હસ્તપ્રતોનું સંશોધન તેમ જ પ્રાચીન પદ્ધતિ મુજબ અત્યારે પણ લહિયાઓ પાસે આગમાદિ શાસ્ત્રગ્રંથો લખાવવાનું કાર્ય કરાવી રહ્યાં છે. તેઓશ્રીએ દરેક ધર્મગ્રંથોનું સંપાદન કરેલ છે અને તે પ્રકાશિત થયેલ છે. તેમાં ‘અધ્યાત્મ રત્નમંજૂષા’ અને ‘આરાધનાનું મંગલમય ભાથું’ એ બે નોંધપાત્ર છે. પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં શાસનપ્રભાવનાનાં અનેકવિધ કાર્યો સુસંપન્ન થયાં છે-જેવાં કે, પ્રભુપ્રતિષ્ઠાઓ, દીક્ષાઓ, છ’રીપાલિત યાત્રા સંઘો, નાની મોટી સામુદાયિક આરાધનાઓ, ઓચ્છવ-મહોત્સવો વગેરે. સં. ૨૦૪૭નું ચાતુર્માસ સમ્મેતશિખરજી તીર્થે કર્યું. તેઓશ્રી તથા વયોવૃદ્ધ પૂ. મુનિ શ્રી જયભૂષણ વિજયજી મ. તથા નિઃસ્પૃહી-વૈયાવચ્ચકારી પૂ. મુનિશ્રી કુલભૂષણ વિજયજી મ. (સંસારીપક્ષે પિતાશ્રી અને લઘુબંધુ) આદિની નિશ્રામાં આ ચાતુર્માસ દરમિયાન સુંદર

આરાધના થવા સાથે ભારતભરમાં અજોડ એવું ભક્તામર મંદિર તથા ભોમિયાજીનું મંદિર નિર્માણ પામ્યાં તેની અંજનશલાકા પ્રતિષ્ઠા આદિ શાસનપ્રભાવનાપૂર્વક સંપન્ન થયેલ. તે પછીના ૧૬ વર્ષમાં પણ અનેક પ્રકારની આરાધના, શાસનપ્રભાવના આદિ તેઓશ્રીની નિશ્રામાં થયેલ અને ચાલુ છે

પૂજ્યશ્રી દ્વારા આ રીતે જ્ઞાનપ્રસારનાં, ધર્મપ્રભાવનાનાં અને તીર્થભક્તિ-જાગૃતિનાં કાર્યો ઉત્તરોત્તર આગળ વધતાં રહો એ જ અભ્યર્થના સાથે એ કાર્યો માટે પૂજ્યશ્રી સ્વસ્થ નિરામય દીર્ઘાયુ પામો એવી શાસનદેવને પ્રાર્થના સાથે પૂજ્યશ્રીનાં ચરણે શતશઃ વંદના!

સૌજન્ય : પ્રકાશભાઈ આર. શાહ, વરલી, મુંબઈ-૪૦૦૦૩૦
જયનગર થે.મૂ. જૈન સંઘ, વાપી

પ.પૂ. આચાર્યદેવ શ્રી વિજય નીતિસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના સમુદાયના વર્તમાન ગચ્છાધિપતિ પ. પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજય હેમપ્રભસૂરીશ્વરજી મહારાજ

અનાદિકાળથી અનંત ભવસાગરમાં પરિભ્રમણ કરતા જીવને મહાન પુણ્યોદયે જૈનકુળમાં જન્મ મળે છે. એવા કોઈ પ્રબળ પુણ્યને લીધે ગૌરવવંતા ગુજરાત પ્રદેશના અમદાવાદ પાસેના કરોલી (તા. દહેગામ)માં સં. ૧૯૮૮ના જેઠ સુદ પાંચમે શાહ મનસુખલાલ પાનાચંદનાં ધર્મપત્ની શણગારીબહેન (પાર્વતીબહેન)ની કુક્ષિએ એક પુત્રરત્નનો જન્મ થયો. બાળકનું નામ પાડ્યું બુલાખીદાસ. કરોલીની નિશાળમાં બુલાખીદાસે ગુજરાતી ચાર ધોરણ સુધીનો અભ્યાસ કર્યો. પછી ધંધાર્થે માબાપ સાથે અમદાવાદ આવી વસ્યા. અમદાવાદમાં સાત ધોરણ સુધીનો અભ્યાસ કરી કાપડની દુકાનમાં નોકરીએ રહ્યા. દરમિયાન તેમનાં બહેન શાંતાબહેન લગ્ન પછી ટૂંક સમયમાં જ વિધવા થતાં, દીક્ષા લઈને સાધ્વીશ્રી સ્નેહલતાશ્રીજી બન્યાં. આ ઘટનાથી બુલાખીદાસનું મન પણ સંસાર પરથી ઊતરી ગયું. તેમણે ધાર્મિક અભ્યાસમાં વધુ રસ લેવા માંડ્યો. સંયમજીવન માટે વહાલસોયાં માતાપિતા સંમતિ આપતાં ન હતાં. તેથી ભીલડિયાજી તીર્થની યાત્રાનું બહાનું કાઢીને ઘેરથી નીકળી પડ્યા. રાજસ્થાનમાં સાદડી મુકામે પ.પૂ. આ. શ્રી વિજયમહેન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ પાસે પહોંચ્યા અને દીક્ષા માટે વિનંતી કરી. પૂ. આચાર્યશ્રીના આદેશ પ્રમાણે પૂ. પં. શ્રી કસ્તુરવિજયજી મહારાજના વરદ હસ્તે શેષલી તીર્થ (લુણાવા)માં

સં. ૨૦૧૭ના અષાઢ સુદ ૭ને દિવસે દીક્ષા ગ્રહણ કરી બુલાખીદાસ પૂ. આ. શ્રી વિજયમહેન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજના શિષ્ય મુનિશ્રી હેમપ્રભવિજયજી મ.સા. નામે જાહેર થયા.

દીક્ષા ગ્રહણ કરી ત્યારથી જ પોતાના જીવનમાં ગુરુભક્તિ માટે પ્રથમ સ્થાન આપતા રહ્યા. સં. ૨૦૨૨માં પૂ. ગુરુદેવની છત્રછાયા ગુમાવી. તે પછીથી પૂ. પં. શ્રી મંગળવિજયજી મ. (પછીથી પૂ. આચાર્યશ્રી)ની નિશ્રામાં આજ્ઞાનુસાર સંયમજીવન વિતાવતા રહ્યા અને સાધના-આરાધના દ્વારા ગુરુદેવના કૃપાપાત્ર બની રહ્યા. પૂજ્યશ્રી સં. ૨૦૩૧માં પાલિતાણામાં ચાતુર્માસ હતા ત્યારે પૂ. આ. શ્રી વિજયમંગલપ્રભસૂરીશ્વરજી મહારાજની નિશ્રામાં ‘ભગવતીસૂત્ર’નાં યોગોદ્ઘટન કર્યાં. સં. ૨૦૩૨ના માગશર સુદ પાંચમે ગણિ પદ અને માગશર સુદ છટ્ટને દિવસે પંચાસ પદથી વિભૂષિત કરવામાં આવ્યા. પૂજ્યશ્રીનાં વિહારક્ષેત્ર ગુજરાત અને રાજસ્થાન રહ્યાં છે. રાજસ્થાનના ખિવાન્દી પર પૂજ્યશ્રીની અસીમ કૃપા છે. સં. ૨૦૪૨માં તેઓશ્રી ખિવાન્દી ચાતુર્માસ સ્થિત હતા ત્યારે અનેક શ્રીસંઘોની આગ્રહભરી વિનંતીથી પૂજ્યશ્રીને આચાર્ય પદે આરૂઢ કરવા પૂ. આ. શ્રી વિજયઅરિહંત-સિદ્ધસૂરીશ્વરજી મહારાજને અમદાવાદથી ખિવાન્દી પધારવા નિમંત્રણ આપ્યું. આચાર્યદેવ ઉગ્ર વિહાર કરી ખિવાન્દી પહોંચ્યા. સં. ૨૦૪૩ના માગશર સુદ ૬ને શુભ દિવસે અગણિત માનવમહેરામણ વચ્ચે મહામહોત્સવપૂર્વક આચાર્ય પદથી અલંકૃત કરવામાં આવ્યા. પૂ. પંચાસ આચાર્યશ્રી વિજયહેમપ્રભસૂરીશ્વરજી મહારાજ તરીકે જાહેર થયા. પૂજ્યશ્રી હંમેશાં નમસ્કાર મહામંત્રનો અને સંતિકરનો શ્રદ્ધાપૂર્વક જાપ કરે છે. તેઓશ્રીની પાવન નિશ્રામાં અનેક દીક્ષા, પ્રતિષ્ઠા, અંજનશલાકા ઉપધાન, સંઘ, ઉદ્યાપનો આદિ મહોત્સવ થયા છે અને થઈ રહ્યા છે. પંચાસશ્રી લલિતપ્રભવિજયજી, સ્વ. મુનિશ્રી જયપ્રભવિજયજી, ગણિશ્રી મુક્તિનિલયવિજયજી, મુનિશ્રી આત્મપ્રભવિજયજી, મુનિશ્રી અર્હપ્રભવિજયજી, મુનિશ્રી હિરણ્યપ્રભવિજયજી, ગણિશ્રી પ્રશમેશપ્રભવિજયજી, સ્વ. મુનિશ્રી લીંકારપ્રભવિજયજી, પૂ. મુનિશ્રી યશઃપ્રભવિજયજી મ.સા., મુનિશ્રી નીતિપ્રભવિજયજી મ.સા. મુનિશ્રી હેમહર્ષવિજયજી મ.સા., મુનિશ્રી ભાનુપ્રભવિજયજી મ.સા., મુનિશ્રી હેમનિલયવિજયજી મ.સા. આદિ શિષ્ય-પ્રશિષ્યરત્નોથી વીંટળાયેલા પૂજ્યશ્રી અનેકવિધ શાસનપ્રભાવક કાર્યોમાં વ્યસ્ત હોય છે. એવા તપસ્વી-યશસ્વી-તેજસ્વી આચાર્યદેવ નિરામય દીર્ઘાયુ પામી

શાસનપ્રભાવના વડે જયવંતા વર્તો એવી અભ્યર્થના સાથે પૂજ્યશ્રીનાં ચરણોમાં કોટિ કોટિ વંદના!

પ.પૂ. ગચ્છાધિપતિ આચાર્યશ્રી વિજય અરિહંતસિદ્ધસૂરીશ્વરજી મ.સા. ૨૦૬૫માં વૈશાખ સુદી-૫ના કાળધર્મ પામતા સમુદાયની જવાબદારી પૂજ્યશ્રીના શીરે આવેલ અને તે સમયે શ્રી સંઘની ઉપસ્થિતિમાં ગચ્છાધિપતિ પદે નિયુક્ત કરેલ અને ૨૦૬૬ના કા.વ.૧૨ના રોજ ચતુર્વિંધ શ્રીસંઘની ઉપસ્થિતિમાં સિદ્ધાચલ મહાતીર્થ ભવ્ય મહોત્સવ સહ ગચ્છાધિપતિ પદારૂઢ પ્રસંગ ભારે ઠાઠમાઠથી ઉજવાયેલ. એ ભવ્ય પ્રમંગ નિહાળનારે ધન્યતાનો અનુભવ કર્યો હતો. શુદ્ધ સંયમના ચાહક પૂજ્યશ્રી સમુદાયના સુદીર્ઘ સમય સુધી વાહક બને તેવી શાસનદેવને પ્રાર્થના.

સૌજન્ય : ગચ્છાધિપતિ પ.પૂ.આ.ભ.શ્રીવિજય હેમપ્રભસૂરિશ્વરજી મ.સા.ના ૫૦મા ચાતુર્માસના શુભ પ્રસંગે લક્ષ્મીવર્ધક જૈન સંઘ, શાંતિવન પાલડી-અમદાવાદ તરફથી

પૂ.આ.શ્રી વિજય રત્નચંદ્રસૂરિજી મ.સા.

પરમાત્મા શ્રી મહાવીરદેવે સ્થાપેલું આ મહામ શાસન યુગોના યુગો સુધી જયવંતુ વર્તી રહ્યું છે. આ શાસનમાં અનેક તેજસ્વી નક્ષત્રોનો તેજ પમરાટ ફેલાઈ રહ્યો છે. જ નક્ષત્રોનો નાદ દિગંત સુધી ફેલાયો છે છેલ્લા ૨૫૦૦ વર્ષમાં અનેક મહાન આત્માઓનો પ્રાદુર્ભાવ આ ભારતની ભવ્ય ભૂમિ ઉપર થયો છે. એમાંય ગુજરાતની ગૌરવભૂમિનો સાથ સદાકાળ રહ્યો છે. છેલ્લા ૧૫૦ થી ૨૦૦ વર્ષમાં બનાસકાંઠાની ધરતીએ જૈન શાસનના જવાહીર સમા યુગ પુરુષોનું અવતરણ કર્યું છે. તે જ બનાસકાંઠાના પાલડી નામના નાનકડા પણ મીઠડા ગામમાં શ્રીમાળવંશીય શાન્તિભાઈને ત્યાં મથુબેનની કુક્ષિથી વિ.સં. ૨૦૨૧ પોષ વદ ૮ના દિવસે એક તેજસ્વી રત્નનો જન્મ થયો. જેનું નામ માતા-પિતાએ ખૂબ જ હોશથી રજની પાડ્યું.

જુઈના ફૂલની જેમ ઉઘડતી કળીએ ૧૫ વર્ષની કિશોરવયે સંસારના સુખોને લાત મારી વિ.સં. ૨૦૩૬ જેઠ વદ-૧ના મુંબઈમાં તપાગચ્છાધિપતિ આચાર્યદેવ રામસૂરીશ્વરજી મહારાજના વરદ હસ્તે પૂ. આ. અભયદેવસૂરીશ્વરજી મ.ના શિષ્ય તરકે મુનિ રત્નચંદ્ર વિજયજી બન્યા અને વિ.સં. ૨૦૫૫ માગસર સુદ-૧૦ના શનુજયતીર્થની પાવનભૂમિમાં સૂરિપદ પ્રાપ્ત થતા તેઓ આ. રત્નચંદ્રસૂરિ તરીકે વિખ્યાત પામ્યા.

જૈન શાસનના તેજસ્વી નક્ષત્રમાં જેમની ગણના કરી શકાય છે તેવા પૂજ્યશ્રી અદ્ભુત પ્રવચન શક્તિ ધરાવે છે. તેવી જ રીતે લેખનશક્તિના પણ તેઓશ્રી માલિક છે. નાની ઉંમરે અનેક શાસન પ્રભાવનાના કાર્યો કરેલ છે. મુંબઈ, અમદાવાદ અને બનાસકાંઠા તેઓશ્રીના વિચરણના મુખ્ય સ્થળો રહ્યાં જે તેમની પ્રેરણાથી અમદાવાદથી શનુજય તીર્થ, ડીસાથી શનુજય તીર્થ, અમદાવાદથી શંભેશ્વર તીર્થ, પાલડીથી શંભેશ્વર તીર્થ, ઉદયપુરથી નાગેશ્વર તીર્થ વિગેરે ઘણા મોટા અને મહાપ્રભાવક સંઘ નીકળ્યા છે. અનેક આત્માઓને પ્રતિબોધ કરી સંયમ માર્ગે વાળ્યા છે. એ સિવાય અનેક શાસન પ્રભાવના થઈ રહી છે. આ બધી જ બાહ્ય આરાધનાઓની સાથે આભ્યંતર સાધના ને પણ ભૂલી શકાય તેમ નથી. નિરંતર વાચના દ્વારા સાધુઓમાં સંયમની મસ્ત ભાવના, તપ દ્વારા સાધુઓમાં સંયમની મસ્ત ભાવના. તપ દ્વારા વૈરાગ્યની પ્રબળતા, જ્ઞાન દ્વારા કર્મની નિર્જરા વિગેરે આંતરિક ગુણ જબ્બરદસ્ત ખીલ્યા છે. પૂજ્યશ્રીએ તપ-જપ-મૌન અને એકાંતપૂર્વક સૂરિમંત્રની પ્રભાવક સાધના કરી છે. એમની વ્યાખ્યાન શક્તિથી ઘણા અજૈનો પણ જૈનધર્મનું પાલન કરતા થઈ ગયા છે. પૂજ્યશ્રીમાં સરળતા, નિદંભતા અને નિખાલસતાના ગુણો પણ ખૂબ જ વિકસ્યા છે.

તેમણે તેમના પરિવારમાં પણ અનેક આત્માઓને ધર્માભિમુખ બનાવી લગભગ ભાઈઓ-બહેનો મળી ૧૪-૧૫ આત્માઓને સંયમ દાન કર્યું છે. પૂજ્યશ્રીએ મુંબઈમાં તેઓશ્રીના દાદાગુરુના નામથી એક સાધુ-સાધ્વી પાઠશાળાની પ્રેરણા કરતાં અત્યારે આ પાઠશાળા દેદીપ્યમાન રીતે ચાલે છે. જેમાં સાધુ-સાધ્વીજી અને મુમુક્ષુઓ જ્ઞાનરસનું પાન કરી રહ્યા છે.

મુખ્યત્વે તેઓશ્રીની પ્રેરણાથી સાધર્મિકોની ભક્તિ ગુરુભક્તિ, શિક્ષણ સહાય, સાધુ-સાધ્વી વૈયાવચ્ચ જેવા આસ્થાના કેન્દ્રો ખીલી ઊઠ્યા છે. તેઓશ્રીની રત્નત્રયીની આરાધના ઉચ્ચ કક્ષાની રહી છે જ્ઞાનસાધના, દર્શનસાધના.

ચારિત્ર સાધના : પાંચ સમિતિ, ત્રણ ગુપ્તિના સતત ધારક બની નિરતિયાર જીવન જીવવા માટે તો સતત પ્રયત્ન અને સંયમજીવનના દોષોનું નિરાકરણ કરવા માટે પ્રયત્નશીલ રહે છે. પૂજ્યશ્રીની સતત ૧૮ વર્ષ ગુરુકુળ વાસ સેવ્યા બાદ ગુર્વાજ્ઞાપૂર્વક વિવિધ ગામ શહેરોમાં શાસનપ્રભાવના કરી ભવ્ય જીવોને પ્રતિબોધ કરી વિચરી રહ્યા છે. એક ઘટના-

મહારાષ્ટ્રના ધોલવડ ગામે છેલ્લે ૩૦ વર્ષથી દેવ-દેવી ગુરુ મંદિરનો પ્રશ્ન અટવાયા કરતો હતો. ઘણા-ઘણા પ્રયત્ન કરવા છતાં કોઈ સંતોષજનક ઉકેલ આવતો ન હતો. બધાની ઈચ્છા હતી કે આ પ્રશ્ન ઉકેલાઈ જાય તો સારું પણ કોઈના કોઈ કારણસર કામ ગુંચવાઈ ગયું હતું. તે ગામમાં પૂજ્યશ્રી પધાર્યા અને ઉપધાન તપની આરાધના કરાવી. આ નાનકડા ગામમાં કોઈ આચાર્ય ભગવંત ૬૦ દિવસ રોકાયા હોય તો આ પહેલી જ વાર ! અને પૂજ્યશ્રીના સ્નેહાળ વ્યક્તિત્વ અને સરળ સ્વભાવે બધાના દિલ જીતી લીધા અને વરસોથી અટવાયેલા પ્રશ્નનો નીવેડો લાવી પૂજ્યશ્રીએ પ્રતિષ્ઠા કરાવી.

ઘણા વરસો સુધી પૂજ્યશ્રી શાસન ઉપર ઉપકારની વર્ષા કરતા રહે એ જ અભ્યર્થના.

સૌજન્ય : શ્રી રત્નોદય ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ, શ્રી શ્રુતસેવા સંસ્થાન, આ. વિજયરામસૂરીશ્વરજી સંસ્કૃત તત્ત્વજ્ઞાન પાઠશાળા, શ્રદ્ધા સંસ્કાર પરિવાર, હૃદય પરિવર્તન, રત્નચિંતામણી વિહારધામ-જાડા, વજ્રસ્વામિ પાઠશાળા-પાલડી, ડહેલાવાળા જૈન ઉપાશ્રય-પાલડી, નૂતન જૈન યૌવધશાળા, આરાધના ભવન-ઉસ્માનપુરા, જૈન ઉપાશ્રય-પુણ્ય એપાર્ટમેન્ટ-વસ્ત્રાપુર, અમદાવાદ

પ.પૂ. આ. શ્રી ગુણશીલસૂરિજી મ.સા.

મોસાળ બરગડા (કેરાલા)માં સં. ૨૦૦૧માં જન્મેલા ગુલાબકુમાર બાલ્યાવસ્થાથી જ શાંત સૌમ્ય સ્વભાવના હતા. સહુની સાથે હળીમળીને રહેતા. સં. ૨૦૦૮માં પિતાજી ધનજીભાઈ સાથે પૂજ્યપાદશ્રી વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજી

મહારાજનો પરિચય થતાં જ ધર્મસંસ્કારો ખીલી ઊઠ્યા. સં. ૨૦૧૧માં અગિયાર વર્ષની વયે પિતાશ્રી સાથે ઉપધાન વહન કરી સંયમજીવનની તાલીમ મેળવી. સં. ૨૦૧૪થી સં. ૨૦૧૯ સુધી, પાંચ વર્ષ, પૂજ્યપાદશ્રીજીની સાથે રહી સંયમજીવનની તાલીમ મેળવી. સં. ૨૦૧૯માં પિતાશ્રી ધનજીભાઈ સપરિવાર દીક્ષિત થઈ પૂ. મુનિરાજ શ્રી ભદ્રશીલવિજયજી બન્યા, ત્યારે ગુલાબકુમાર તેમના શિષ્ય તરીકે મુનિરાજશ્રી ગુણશીલવિજયજી નામે જાહેર થયા.

પૂ. મુનિશ્રી ગુણશીલવિજયજી દીક્ષાગ્રહણથી જ અધ્યયન, વિનય, વૈયાવચ્ચ, તપ આદિમાં લીન બન્યા. કાવ્ય-વ્યાકરણ-ન્યાય આદિનો સુંદર અભ્યાસ કરી પૂજ્યપાદશ્રીના તથા સ્વગુરુદેવના વિશેષ કૃપાપાત્ર બન્યા. સં. ૨૦૨૭થી પૂ. ગુરુદેવશ્રીની નિશ્રામાં ચાતુર્માસ કરી મધુર વક્તૃત્વ, સૌમ્ય સ્વભાવ આદિ ગુણો વડે અનેકોનાં દિલ જીતી લીધાં. પ્રવચન માટે ૪-૫ માઈલ નિત્ય આવાગમન અને એક દિવસમાં ત્રણ ત્રણ પ્રવચન એ તો તેઓશ્રીના જીવનનો નિત્યક્રમ બની ગયો! સં. ૨૦૩૭માં જામનગરમાં બાળમુમુક્ષુ હિતેશકુમારે પૂજ્યશ્રી પાસે દીક્ષા ગ્રહણ કરી, પૂજ્યશ્રીનું શિષ્યત્વ સ્વીકારી મુનિરાજશ્રી હર્ષશીલવિજયજી નામ ધારણ કરી આજે સુંદર જ્ઞાન-ધ્યાન-પ્રવચનમાં આગળ વધી રહ્યા છે. સં. ૨૦૩૮માં જામનગર-ઓસવાલ કોલોનીમાં શા પેથરાજભાઈ રાયશીભાઈએ પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણાથી અજોડ ઉપધાનતપ કરાવેલ. કલકત્તાથી પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણા પામીને ૬૮ દિવસનો બિહારની કલ્યાણક ભૂમિઓનો ઐતિહાસિક સંઘ શ્રીમતી નીલમબહેન કાંકરિયા તથા શ્રીમતી તારાબહેન કાંકરિયા તરફથી નીકળેલ. તેમ જ ભવાનીપુરમાં ઉપધાનતપની આરાધના પણ યાદગાર થયેલ. વિ.સં. ૨૦૪૬ની સાલમાં ઘાટકોપર શ્રી સંઘમાં ચાતુર્માસ દરમિયાન પૂજ્યશ્રી પ્રતિદિન ૬૦ ફૂટ-શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ આરાધના ભુવનમાં પ્રેરણાત્મક પ્રવચનો દ્વારા સુંદર ધર્મજાગૃતિ લાવેલ, જેના પરિણામે ચાતુર્માસમાં અનેક શાસનપ્રભાવક કાર્યો થવા પામેલ. સૌમ્ય સ્વભાવ, પરોપકારવૃત્તિ, પ્રવચનપટુતા-આ સર્વ ગુણોની સુવાસથી મધમધતા પૂજ્યશ્રીને ગચ્છાધિપતિ પરમ ગુરુદેવે એમના ગુરુદેવની સાથે ગણિ પદથી વિભૂષિત કર્યા હતા અને સં. ૨૦૪૭ના દ્વિતીય વૈશાખ સુદ ૧૩ના દિવસે મુંબઈ-ઘાટકોપરના આંગણે પૂજ્યશ્રીને પૂન્યાસ પદે આરૂઢ કરવામાં આવ્યા. વિ.સં. ૨૦૪૮ની સાલમાં અમદાવાદ-દશા પોરવાડ ચાતુર્માસ દરમિયાન પણ પ્રતિદિન-રંગસાગર શ્રી સંઘમાં પૂજ્યશ્રીનાં પ્રભાવક પ્રવચનો યોજાતાં બંને સ્થાનોમાં સુંદર આરાધનાઓ સંપન્ન થવા પામી.

પૂજ્યશ્રીના ગુરુદેવશ્રીના કાળધર્મ બાદ વિ.સં. ૨૦૪૯- માં જામનગર-શાંતિભુવન ચાતુર્માસમાં અનેકવિધ શાસનપ્રભાવક મહોત્સવો ઊજવાયા. ચાતુર્માસ બાદ વિ.સં. ૨૦૫૦માં સંઘવી શ્રી દિલીપભાઈ ભાઈચંદભાઈ મેઘજી માડુ પરિવાર તરફથી જામનગર-પાલિતાણાનો ૨૪ દિવસીય ભવ્ય

છ'રીપાલક સંઘ નીકળેલ. અનેકવિધ ગુણોથી શોભતા પૂજ્યશ્રીજીને તપસ્વીસમ્રાટ પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય રાજતિલકસૂરીશ્વરજી મહારાજા તથા સુવિશાલ ગચ્છાધિપતિ પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય મહોદયસૂરીશ્વરજી મહારાજાએ સ્વહસ્તે ભોરોલ તીર્થમાં વિ.સં. ૨૦૫૨ વૈ.સુ. ૭- ના પુણ્યદિને આચાર્ય પદે અભિષિક્ત કર્યા. પૂજ્યશ્રીએ આચાર્ય પદપ્રદાન બાદ સૂરિમંત્રનાં પાંચે પ્રસ્થાનોની આરાધના અપ્રમત્તપણે કરી. અનેકવિધ શાસનપ્રભાવક કાર્યો પૂજ્યશ્રીની નિશ્ચામાં ઊજવાતાં જ રહે છે. વિ.સં. ૨૦૫૩માં અમદાવાદ શાહીબાગમાં, વિ.સં. ૨૦૫૬માં બોરસદમાં, વિ.સં. ૨૦૫૭માં વાંકાનેરમાં, વિ.સં. ૨૦૫૮માં મહેસાણામાં. ભવ્ય ઉપધાન તપ પૂજ્યશ્રીની નિશ્ચામાં યોજાયેલ. વિ.સં. ૨૦૫૫માં બોરસદ નગરમાં ઊજવાયેલ ભવ્યાતિભવ્ય અંજનશલાકા પ્રતિષ્ઠા-મહોત્સવમાં શ્રી સંઘને પૂજ્યશ્રીનું પ્રબળ માર્ગદર્શન મળેલ. વિ.સં. ૨૦૫૭માં બોરસદથી માતરતીર્થનો અને વિ.સં. ૧૦૬૦માં બોરસદથી શ્રી સિદ્ધાયલજી મહાતીર્થનો ભવ્ય છ'રીપાલક સંઘ સંઘવી ભરતભાઈ કેશવલાલ વાસણવાળા પરિવાર તરફથી ખૂબ જ ઉલ્લાસપૂર્વક નીકળેલ.

પૂજ્યશ્રીના લઘુગુરુબંધુ પૂ. મુનિપ્રવર શ્રી કુલશીલ વિ.મ. અને પૂજ્યશ્રીના શિષ્યરત્ન પૂ. મુ. શ્રી હર્ષશીલવિ. મ., દ્વારા સંપાદિત.—લેખિત—‘એક મજેની વાર્તા’, ‘એક સરસ વાર્તા’, ‘શ્રમણ ભગવાન મહાવીર’, ‘ચોવીસ તીર્થકરચરિત્ર’ આદિ અનેક સચિત્ર પુસ્તકો જૈનસમાજમાં ખૂબ જ લોકપ્રિય બન્યાં છે.

વિ.સં. ૨૦૬૦માં રંગસાગર ચાતુર્માસમાં પૂજ્યશ્રીએ સૂરિમંત્રની પંચપ્રસ્થાનની ૮૪ દિવસની અખંડ આરાધના મૌનપૂર્વક કરીને આરાધના-સાધનાનો અનેરો આદર્શ ઊભો કરેલ. પૂજ્યશ્રીની સૂરિમંત્રની આરાધના નિમિત્તે રંગસાગર સંઘમાં ભવ્યાતિભવ્ય દશાહ્નિક જિનભક્તિ મહોત્સવ ઊજવાયેલ. વિ.સં. ૨૦૬૮માં શાંતિવન પાલડી ખાતે પૂજ્યશ્રીના સદુપદેશથી નિર્મિત થયેલ વિજય રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી આરાધના ભવન ખાતે શ્રી વિજય ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ સ્વામી જિનાલયનો ભવ્યાતિભવ્ય અંજનશલાકા પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ ઊજવાયેલ તે જ સાલમાં ખંભાતમાં આ. શ્રી કૈવલ્યરત્નાશ્રીજીની વર્ધમાનતપની ૧૦૦મી ઓળીની પૂર્ણાહૂતિનો મહોત્સવ વિ.સં. ૨૦૬૨માં બોરસદથી કલિકુંડ તીર્થનો છ'રીપાલિત સંઘ, નરોડાતીર્થમાં પોષ

દશમીના-શાસન પ્રભાવક અટ્ટમ તપની આરાધના, ડીસા નગરમાં મુમુક્ષુઋષિજી કુમારીનો ભવ્ય દીક્ષા મહોત્સવ અને એ જ વર્ષમાં શ્રી સિદ્ધાયલજી મહાતીર્થમાં સાબરમતી યાત્રિક ભુવનમાં થયેલ યાદગાર ભવ્ય ચાતુર્માસ. વિ.સં. ૨૦૬૩માં શ્રી સિદ્ધાયલજી મહાતીર્થમાં બેંગલોર ભુવનમાં ખંભાત પરિવાર આયોજિત ભવ્ય નવાણુ યાત્રા.

માગશર મહિનામાં મુમુક્ષુ ભવ્યાકુમારી પ્રદીપભાઈ ભીવંડીવાળા તથા મહા મહિનામાં મુમુક્ષુ મંગળાબહેન રમણિકલાલ વડેયા-ડીસાવાળાનો ભવ્યાતિભવ્ય પ્રવ્રજ્યા મહોત્સવ

મહા મહિનામાં જ શ્રી સિદ્ધાયલજી મહાતીર્થમાં હીરા-શાંતા યાત્રિક ગૃહમાં જિજ્ઞાંઢારિત શ્રી મહાવીરસ્વામી જિનાલયમાં ભવ્ય પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ...મુંબઈ ભારતનગર જૈન સંઘ, ગ્રાન્ટરોડની અત્યાગ્રહભરી ચાતુર્માસની વિનંતીનો સ્વીકાર. ત્યાંથી અમદાવાદ થઈ અમદાવાદમાં પણ પૂજ્યશ્રીના આચાર્યપદના ૧૧ વર્ષના પૂર્ણાહૂતિ પ્રસંગે ભવ્ય મહોત્સવ ઊજવાયેલ. ત્યાંથી આણંદમાં આનંદ-મંગળ આરાધનાધામમાં પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ તથા નૂતન ઉપાશ્રયમાં ઉદ્ઘાટનનો મંગલ પ્રસંગ ખૂબ જ સુંદર રીતે ઊજવાયેલ.

મુંબઈ મહાનગરમાં પધરામણી કરતા પ્રત્યેક સ્થાનોમાં ભવ્ય સામૈયું, નવકારશી, પ્રવચનો, સંઘપૂજનની હારમાળા સર્જાઈ...ખાસ કરીને કચ્છી દશા ઓશવાળ સમાજમાં પૂજ્યશ્રી આચાર્યપદ પ્રદાન બાદ પ્રથમવાર પધરામણી કરતા હોવાથી અપૂર્વ ઉલ્લાસ પ્રવર્તતો હતો. મુંબઈ મહાનગરમાં મુલુંડમાં જેઠ સુદ દના દિવસે પૂજ્યશ્રીનો ભવ્યાતિભવ્ય પ્રવેશ થયેલ. મુલુંડમાં પણ ચારેય દિવસ વિવિધ સ્થાનોમાં પ્રવેશ-નવકારશી પ્રવચનો, સંઘપૂજનોની શ્રેણીઓ રચાણી. ત્યાંથી ભાંડુપ પધારતા પૂજ્ય તપસ્વીરત્ન પંન્યાસ શ્રી ભદ્રશીલ વિજયજી મ.ની પુણ્યતિથિ પ્રસંગે શાંતિસ્નાત્ર મહોત્સવ, વિકોલીની શાનદાર ચૈત્ય પરિપાટી, વિકોલીમાં અનેકવિધ શાસન પ્રભાવના, ત્યાંથી અંધેરી થઈ પાલ્માં પૂજ્યપાદ ગચ્છાધિપતિ આ.ભ. હેમભૂષણમ.ના દર્શન, વંદન, ત્રણ દિવસ સ્થિરતા, શાંતાકૂઝ, દાદર, ભૂલેશ્વર, મસ્જિદબંદર, શ્રીપાલનગર, તારદેવ આદિ સ્થાનોમાં સુંદર શાસનપ્રભાવના કરતા પૂજ્યશ્રીજીનો ભારતનગર જૈન સંઘમાં અષાઢ સુદ-૯ના ભવ્યાતિભવ્ય ચાતુર્માસ પ્રવેશ થયેલ. ભારતનગર સંઘનો ઉત્સાહ અને ગુરુભક્તોનો ઉલ્લાસ, ગુરુપૂજનાદિની અપૂર્વ ઉછામણી,

અનેકવિધ શાસનપ્રભાવનાના કાર્યોપૂર્વકનું યશસ્વી ચાતુર્માસ, ચાતુર્માસ બાદ શાહપુર તીર્થનો આઠ દિવસનો ભવ્યાતિભવ્ય છ'રીપાલક સંઘ, પોષ માસમાં મરીન ડ્રાઈવમાં સુ. ઉમેદચંદ્ર ભોગીલાલ શાહના નિવાસસ્થાને નવનિર્મિત શ્રી આદિનાથ સ્વામી ગૃહ જિનાલયમાં ભવ્ય અંજનશલાકા પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ. પુનઃ ગુરુદેવશ્રીનો ગુજરાત તરફ વિહાર. વડોદરા, સુભાનપુરામાં ચાતુર્માસની જય. માર્ગમાં પણ ભાવંદર, વિરાર, વાપી, સુરત, બોરસદ વિગેરે સ્થાનોમાં પણ અનેક શાસનપ્રભાવક પ્રસંગો. અમદાવાદ નગરમાં મુમુક્ષુ વીરચંદભાઈ ડાબા તથા તેમની સુપુત્રી જિનલકુમારીનો ભવ્યાતિભવ્ય પ્રવ્રજયા મહોત્સવ. વડોદરા, સુભાનપુરા વિજય રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી આરાધના ભુવનમાં વિ.સં. ૨૦૬૪નું યશસ્વી અવિસ્મરણીય ચાતુર્માસ. વાયનાશ્રેણી આદિ અનેકવિધ અનુષ્ઠાનો, અનેક સાધ્વીજી ભગવંતોની માસક્ષમણ આદિ ઉત્કૃષ્ટ તપશ્ચર્યાઓ, અનેકવિધ આરાધનાસભર ચાતુર્માસ પૂર્ણ થયા બાદ વિ.સં. ૨૦૬૫માં અમદાવાદ, શાંતિવન પાલડીમાં મુ.શ્રી હર્ષશીલવિજયજી મહારાજના ગણિ-પંન્યાસપદ પ્રદાન નિમિત્તે ઊજવાયેલ ભવ્ય મહોત્સવ. સુરભિત વાટિકા ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટના ઉપક્રમે શ્રી સુમતિનાથ સ્વામિ જિનાલયનો ભવ્યાતિભવ્ય અંજનશલાકા પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ બાદ કોઠોરા (કચ્છ) નિવાસી શ્રી ભાગચંદભાઈ દામજી ધરમશી પરિવાર આયોજિત ૧૦૦૦ થી અધિક યાત્રિકો ૧૫૦થી વધારે સાધુ સાધ્વીજી ભગવંતો સાથેનો ૧૯ દિવસનો રાજનગરથી પાલિતાણા સુધીનો ભવ્યાતિભવ્ય છ'રીપાલક ઐતિહાસિક અવિસ્મરણીય યાત્રા સંઘ. ત્યારબાદ સુરતનિવાસી શ્રી પ્રવીણચંદ્ર નગીનદાસ શાહ પરિવાર આયોજિત વલ્લભીપુર-પાલીતાણા મહાતીર્થનો ભવ્ય છ'રીપાલિત સંઘ. વિ.સં. ૨૦૬૫મં જ અમદાવાદ-પાલડી રંગસાગરમાં પૂજ્યશ્રીના સદુપદેશથી પ્રારંભિત થયેલ વર્ષીતપની સામુહિક આરાધના.

પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં અનેકવિધ શાસન પ્રભાવનાના કાર્યો સંપન્ન થતા રહે છે.

પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજયગુણશીલસૂરીશ્વરજી મહારાજ પ્રખર પ્રભાવી વ્યક્તિમત્તા દ્વારા અનેક શાસનપ્રભાવક કાર્યોમાં જયવંતા વર્તો એ જ મંગળકામના સાથે પૂજ્યશ્રીનાં ચરણોમાં ભાવભીની વંદના.....

સૌજન્ય : પંન્યાસશ્રી ભદ્રશીલવિજય ગણિ સ્મારક ટ્રસ્ટ અમદાવાદ

દક્ષિણબૃહત તીર્થસ્થાપક પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ

શ્રીમદ્ વિજય સ્થૂલભદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના

પ્રભાવક શિષ્યરત્ન શિલ્પકલામનીષી

પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ

શ્રીમદ્ વિજય ચંદ્રયશસૂરીશ્વરજી મ.સા.

ઈડર નગરનો ધન્ય અવતાર, પિતા છોટાલાલ, માતા કાંતાબહેનના પ્યારા-દુલારાનો જન્મ ઈ.સ. ૧૯૬૬, ચૈત્ર સુદ-૧ના પાવન દિવસે થયો. ઈડર ગામમાં શ્રી લબ્ધિસમુદાયના અને પ્રશાંતમૂર્તિ પૂજ્ય પંન્યાસ શ્રી પદ્મવિજયજી મ.સા.ના ધર્મસંસ્કાર અને માતાપિતાના સુસંસ્કારોથી બચપણથી જ સુનીલકુમારનું જીવન નિર્દોષ, સહજ અને ધર્મમય હતું. ૧૦ વર્ષની બાળવયમાં અક્ષયનિધિ તપારાધના કરતાં કંઠની મધુરતા, બુદ્ધિ-ચાતુર્યતા વાણીમાં નિખાલસતા, પઠનપાઠનમાં ગહનતા જોઈને મહાન શાસનપ્રભાવક શ્રી લબ્ધિ વિક્રમપટ્ટાલંકાર પ.પૂ.આ. દેવશ્રી વિજય સ્થૂલભદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની પાસે ૩ વર્ષની સંયમજીવનની તાલીમ લઈને દર્શનજ્ઞાનચારિત્ર્યનો સમર્પણભાવ લાવી ૧૪ વર્ષની બાળવયમાં વિ.સં. ૨૦૩૮, ફાગણ સુદ ત્રીજના દિવસે ઈડરનગરમાં હર્ષોલ્લાસપૂર્વક સંયમજીવનનો સ્વીકાર કર્યો. સંયમજીવન સાથે જ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીના સાંનિધ્ય અને કૃપાબળથી વ્યાકરણ, ન્યાય, કાવ્ય, કોશ, તર્કશાસ્ત્ર, શિલ્પવાસ્તુ અને આધ્યાત્મિક ગ્રંથોના શાસ્ત્ર ગ્રંથોના અધ્યયન સાથે ગુરુસમર્પણ દ્વારા બાળવયમાં તેજસ્વી પ્રભાવક બન્યા.

દક્ષિણકેશરી પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીના પુણ્યપ્રભાવથી પૂજ્ય મુનિરાજશ્રીએ અનેક તીર્થો, જિનમંદિરો, ધર્મસંસ્કાર સ્થળોનું માર્ગદર્શન કરીને શિલ્પવાસ્તુકલા, જૈન સંસ્કૃતિકલા, ધર્મકલા દ્વારા એકવીસમી સદીનાં મહાન તીર્થો શ્રી નાકોડા અવંતિ ૧૦૮ પાર્શ્વનાથ જૈન તીર્થધામ, શ્રી પાર્શ્વલબ્ધિધામ ભેટ શ્રી સિદ્ધાયલ સ્થૂલભદ્ર ધામ, ચન્દ્રપ્રભ લબ્ધિધામ, ૮૪ જિનાલય જેવો મહાન તીર્થોની ગુરુકૃપાથી પૂજ્યશ્રીનો પ્રભાવક કાર્યશક્તિ તથા ગુણરસિક તીર્થોની શાસનને ભેટ મળી.

જિનભક્તિમાં તન્મયતા, તીર્થનિર્માણ-કાર્યોના સંકલ્પ સાથે નિર્માણ કરાવવાની શક્તિ, શાસનભક્તિમાં મગ્નતા જેવા અનેક ગુણો દ્વારા જીવનને શાસનપ્રભાવક, મહાન બનાવ્યું છે.

શ્રી નાકોડા અવંતિ ૧૦૮ પાર્શ્વનાથ જૈન તીર્થધામ વિક્રમ સ્થૂલભદ્ર-વિહારની ઐતિહાસિક પ્રતિષ્ઠાવેળા વાસ્તુ

શિલ્પકલામનિષી અને શ્રી સિદ્ધાયલ સ્થૂલભદ્ર પર જિનાલયની પ્રતિષ્ઠા વખતે દક્ષિણ ભારતના જૈનસંઘોની ઉપસ્થિતિમાં તથા શ્રી આણંદજી કલ્યાણજી પેઢીના અધ્યક્ષશ્રી શ્રેણિકભાઈ દ્વારા ગુરુદેવશ્રીના સાંનિધ્યમાં પૂજ્ય મુનિરાજશ્રીને ‘દક્ષિણ ભારત ધર્મપ્રભાવક’ પદવીથી ઉદ્ઘોષિત કર્યા.

પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીના પુણ્યપ્રભાવ અને શિષ્યમાં ગુરુશક્તિ દ્વારા ભારતવર્ષનાં અજોડ, અદિતીય, શિલ્પસ્થાપત્યના બેનમૂન દેવનહલ્લી ૧૦૮ પાર્શ્વતીર્થમાં પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીની ૫૧ દિવસીય સૂરિમંત્રની સાધનાથી અને પૂજ્ય મુનિરાજશ્રીને શ્રી વીરમાણિ-ભદ્રની દિવ્ય છાયા, દિવ્ય સંકેતનાં દર્શનથી પહાડ પર દક્ષિણ ભારતના બેનમૂન શ્રી સિદ્ધાયલ સ્થૂલભદ્રધામમાં મુખ્યમંદિર, બાવન જિનાલય, ઘેટીપાગ મંદિર, વર્ષીતપ મંદિર, લબ્ધિ દાદાવાડીનું નિર્માણ પૂજ્યશ્રીની અખંડ સાધનાનું પરિણામ છે. ચિકપેટ (બેંગલોર) શ્રી આદિનાથ પ્રભુના મંદિરજીના જીર્ણોદ્ધારનો પ્રારંભ પૂજ્ય આચાર્ય ભગવંતની પ્રેરણાથી જ થયો. નવનિર્મિત જિનાલયમાં ૨૧મી સદીની ઐતિહાસિક શિલ્પકલા પૂજ્ય મુનિરાજશ્રીના માર્ગદર્શનનું સુકળ છે. દક્ષિણ ભારતની દેવનગરી (દેવનહલ્લી)માં ગુરુશિષ્યની સાધનાનું અપૂર્વ યોગદાન રહ્યું છે. ગુરુહૃદયમાં એમણે પોતાનું એક અપૂર્વ સ્થાન બનાવ્યું છે. ગુરુકૃપાએ અનેક શાસનસેવા-શક્તિઓનો પ્રાદુર્ભાવ થયો છે.

પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીનાં આધ્યાત્મિક પ્રવચનોના પ્રભાવે, ગુરુ પ્રેરણાના બળે તેઓ પણ પ્રવચન-પ્રભાવક બન્યા છે. ગુરુદેવશ્રીની પ્રેરણાથી નવનિર્મિત શ્રી ચંદ્રપ્રભ લબ્ધિધામ (અમદાવાદ), શ્રી શત્રુંજય તીર્થ (પોરુર-ચેન્નઈ) સહ ઈડર પોશીના તીર્થોના તીર્થોદ્ધારમાં એમનું અપૂર્વ યોગદાન છે. દક્ષિણ ભારતમાં એમને બધાં ‘કમ્પ્યૂટર માઈન્ડ’ તરીકે જ ઓળખે છે. ચારિત્રમાં ઉચ્ચતા, કાર્યમાં કુશળતા, જિનશાસનનાં શાસનપ્રભાવક કાર્યોમાં તેમની રાતદિવસની સાધના સુવર્ણાક્ષરે અંકિત થઈ શકે એવી મહાન છે. સંઘર્ષો વચ્ચે સમન્વયતા અને શાસન પ્રતિ આયહડ શ્રદ્ધાથી મૈત્રીપૂર્ણ પણ શાસનનો જયજયકાર કરાવી શાસનનાં કાર્યો પ્રભાવક રીતે આયોજિત કરે છે. એમની સાધનાના પ્રતાપે દક્ષિણ ભારતના ઘર-ઘરમાં ‘જૈનમ્ જયતિ શાસનમ્’ નો દિવ્યનાદ ગુંજતો થયો છે. પ્રભુકૃપા અને ગુરુકૃપાથી એમને વિ.સં. ૨૦૫૯, જેઠ સુદ એકમ, તા. ૦૧-૦૬-૨૦૦૩ના રોજ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીએ ‘આચાર્ય પદ’થી અલંકૃત કર્યા છે. લબ્ધિ સમુદાયની

મહાશક્તિ, ગુરુ સ્થૂલભદ્રની કૃપાશક્તિ એટલે શાસનપ્રભાવક પૂજ્ય આચાર્યદેવ શ્રી ચંદ્રયશસૂરીશ્વરજી મ.સા.

સમસ્ત દક્ષિણ ભારતના જૈન સંઘો અને દશહજાર ઉપરાંત શ્રાવક-શ્રાવિકા જનસમૂહ વિ. ઐતિહાસિક પદવી સમારોહ આયોજિત કરી પોતાના શાસન પ્રભાવક, કાર્યશક્તિ વિષયાસક્તતા, દીર્ઘદૃષ્ટિ જેવા ગુણોથી પ્રભાવિત પૂજ્યશ્રી સ્થૂલભદ્રસૂરીજી મ.સા. પૂજ્યશ્રીને પંન્યાસ પદની અનુજ્ઞા અર્પણ કરી વિક્રમ સં.

દક્ષિણ ભારતમાં ગુરુદેવની ચિરવિદાય પછી ગુરુકૃપાથી શાસનનો, સમુદાયનો, મોટો કાર્યભાર ૩૯ વર્ષની ઉંમરે ગંભીરતા સાથે સંભાળી બે વર્ષમાં જ પંદર જિનાલયોની પ્રતિષ્ઠા એટલું જ નહીં ગુજરાત રાજ્યમાં ૨૦૬૨માં પાલિતાણા પધારી ઘણા તીર્થમાં ચોરાશી જિનાલયની વૈશાખ વદી ૧૧ના ૨૦૬૨ની ઐતિહાસિક અંજનશલાકા પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ ઉજવાયો જેમાં દેશભરમાં એક લાખ વ્યક્તિઓએ કાર્યક્રમમાં ભાગ લીધો. અમદાવાદમાં એક સામૂહિક ચારસો જિનાલયમાં અભિષેકનું અનુષ્ઠાન પણ એક પ્રભાવ અને રાજનગરના ઇતિહાસમાં ઇતિહાસ સર્જક મહાભિષેકનું આરાધન થતાં સમસ્ત પાટનગરના સંઘોમાં પૂજ્યશ્રીનો અપૂર્વ પ્રભાવ પડ્યો. સાબરકાંઠા, મહેસાણા ઐતિહાસિક અભિષેક ઉત્સવ ઉજવીને ગુજરાત રાજ્યમાં એક અપૂર્વ પરમાત્મા ભક્તિનો મોટો મહેરામણ ઊભો કર્યો. જે વરસોડાના ઇતિહાસમાં ન થઈ શકે તે પૂજ્યશ્રીએ ૧૨ માસમાં શાસન પ્રભાવક કાર્યની શૃંખલા સર્જાવી. ઈડર નગરમાં આચાર્યપદવી મળી. પૂજ્યશ્રીનું પોતાના ગામમાં પ્રવેશ થતાં એક ઐતિહાસિક નગરપ્રવેશ અને ૨૭ દિવસનો દીક્ષા મહોત્સવ ઉજવી માનવસેવા અનુકંપાના પ્રભાવક કાર્ય કરેલ છે.

૧. શ્રી પાર્શ્વનાથ જૈનમંદિર ટ્રસ્ટ, ગાંધીનગર, પૂ. ચંદ્રયશસૂરિજી મ.સા. ૨. શ્રી સિદ્ધાયલ સ્થૂલભદ્રધામ ટ્રસ્ટ, દેવનહલ્લી, બેંગલોર, સ્થૂલભદ્રસૂરિજી મ.સા. ૩. શ્રી અરિહંત લબ્ધિ શાસન ચેરી. ટ્રસ્ટ, ઘણપ ચંદ્રપ્રભ લબ્ધિધામ. એમ. પી. મેહતા. ૪. ચંદ્રપ્રભ સ્થૂલભદ્રસૂરિ પુણ્યપ્રભાવક ટ્રસ્ટ ઓકલીપુરમ્ વિક્રમસૂરિજી મ.સા. ૫. શ્રી સ્થૂલભદ્રકૃપા ઓમ ચંદ્રલબ્ધિ મહાસંઘ ગુજરાત, લબ્ધિસૂરિજી

સૌજન્ય : ગોકુલનગર, નજરાના જૈન થે.મૂ. સંઘ ભીવંડી (મહા.)

મહિમાવંતી તીર્થોથી મંડિત મરુધરભૂમિમાં સંયમની
ખાણ સમાન માલવાડા નગરને જન્મથી પાવન
કરનારા સુણતર સમાજનાં પ્રથમ આચાર્ય ભગવંત
શાંતિદૂત, ગચ્છાધિપતિ, જૈનાચાર્ય

પ.પૂ.શ્રીમદ્ વિજય નિત્યાનંદસૂરીશ્વરજી મ.સા.

વિશ્વમાં સર્વત્ર શાંતિ,
સદ્ભાવ, સહયોગ, સૌહાર્દના
સમર્થક, રાષ્ટ્રીય વિચારધારાઓમાં
આધ્યાત્મિક અભિવ્યક્તિના પ્રખર
પ્રવક્તા, આત્મ વલ્લભ દર્શનને
આચરણ દ્વારા ચરિતાર્થ કરી
ભૌતિકવાદના ત્રાસમાં સર્વત્ર સર્વધર્મ
સદ્ભાવ રાખી સર્વજન કલ્યાણ માટે
ચેતના અને વિકાસનો શંખનાદ

કરનારા, જિનશાસનમાં અગણિત કાર્યો શાંતિ અને સરળતાથી
પૂર્ણ કરનારા આચાર્ય ભગવંત શ્રીમદ્ વિજય નિત્યાનંદ
સૂરીશ્વરજી મ.સા.ના અસાધારણ વ્યક્તિત્વથી ભાગ્યે જ કોઈ
અપરિચિત હશે.

ભારતની રાજધાની દિલ્હીમાં શ્રી ચીમનલાલજી જૈનનાં
ધર્મપરાયણા પત્ની શ્રીમતી રાજરાનીની કુક્ષિએ તેઓશ્રીનો
જન્મ થયો. અનિલ, સુનીલ તથા પ્રવીણ ત્રણેય પુત્રોથી પોતાનો
ભાગ્યભંડાર ભરેલો જોઈ માતાપિતા અપાર ખુશ થતાં.
મહાતીર્થ હસ્તિનાપુરીજીમાં માતાનાં હાલરડાંની સાથે
સત્સંસ્કારોનું પણ સંવર્ધન થવા લાગ્યું.

માતા-પિતાના ધર્મસંસ્કારોનું અમૃત પીનાર ત્રણેય
બાળકોને સંસારની વિલાસિતાની ચમકદમક પ્રભાવિત ન કરી
શકી. પરિવારમાં દીક્ષાની વાત નીકળતાં બંને મોટાભાઈઓની
વાતને સમર્થન આપતાં એમણે કહ્યું : “અમે નાના હોવા છતાં
સંયમ પાલનમાં શૂરવીર સાબિત થશું.” પુત્રોની પ્રબળ ભાવના
સમજી સં. ૨૦૨૪ના માગશર સુદી દશમને દિવસે માત્ર નવ
વર્ષની ઉંમરે ઉત્તર પ્રદેશના બડૌત શહેરમાં જિનશાસનરત્ન,
શાંત તપોમૂર્તિ, રાષ્ટ્રસંત આ.ભ. શ્રીમદ્ વિજય સમુદ્ર
સૂરીશ્વરજી મ.સા.નાં કર-કમળોએ માતાપિતા, ત્રણે ભાઈઓ
અને બાબાજી—કુલ છ સભ્યોએ એક સાથે ભાગવતી પ્રવ્રજ્યા
ગ્રહણ કરી. સ્વ-પર-કલ્યાણાર્થ જીવન સમર્પિત કર્યું. ગુરુ
સમુદ્રએ મુનિશ્રી નિત્યાનંદવિજય નામ આપી સંસારી પિતા

મુનિ શ્રી અનેકાંત વિજયજી મ.સા.ના શિષ્ય ઘોષિત કર્યા.

ગુરુ સમુદ્રની છત્રછાયામાં બાલ મુનિઓનો સર્વાંગી
વિકાસનો આરંભ થયો. એમણે સંસ્કૃત, પ્રાકૃત, ન્યાય,
વ્યાકરણ, સાહિત્ય સહિત જૈનાગમોનું તલસ્પર્શી અધ્યયન કર્યું.
બાળવયમાં જ પ્રવચન-પ્રવિણતા પ્રાપ્ત કરી તેઓએ ગુરુ
સમુદ્રના પત્ર વ્યવહારનો સંપૂર્ણ ભાર ઉપાડી લીધો અને તેર
વર્ષની ઉંમરથી જ ગુર્વાજાથી વિવિધ વિવાદોના નિર્ણય આપવા
લાગ્યા. દસ વર્ષ સુધી તેમણે આ જવાબદારી નિભાવી.

ગુરુવર્ષ ઈન્દ્રના અંગત સચિવ મુખ્ય સલાહકાર તરીકે
વર્ષો સુધી કામ કરી અનેક સમુદાય-વિકાસનાં કાર્યો કર્યા.
એમની નિર્ણયશક્તિ, વિનયવિવેક, શાસનસેવાની ઉત્કંઠાથી
પ્રભાવિત થઈ પરમાર ક્ષત્રિયોદ્ધારક ચારિત્ર ચૂડામણિ આ.ભ.
શ્રીમદ્ વિજય ઈન્દ્રદિન્ન સૂરીશ્વરજી મ.સા.એ એમને વિ.સં.
૨૦૪૪માં ઠાણામાં ગણિ પદવી, વિ.સં. ૨૦૪૭માં વિજય
વલ્લભ સ્મારક, દિલ્હીમાં પંચાસ પદવી થા વિ.સં. ૨૦૫૦માં
તીર્થાધિરાજ શ્રી શત્રુંજયતીર્થ-પાલિતાણામાં આચાર્યપદવીથી
વિભૂષિત કરતાં ઉત્તર ભારતીય ક્ષેત્રોની દેખરેખની જવાબદારી
સોંપી.

જાલના (મહારાષ્ટ્ર)ના બે ફિરકાઓનો વિવાદ એમણે
માર્મિક પ્રવચનો દ્વારા ઉકેલ્યો અને દ્વેષના દાવાનળને પ્રેમ-
ગંગાથી બુઝાવી નાખ્યો. પરિણામે સકળ સંઘે તેમને ‘શાંતિદૂત’
પદથી અલંકૃત કર્યા. ગંગાનગરમાં આત્મવલ્લભ કન્યા
મહાવિદ્યાલયની સ્થાપનાની પ્રેરણા આપી નારી-ઉત્કર્ષનું કામ
કર્યું. તેથી સકળ સંઘે ‘શિક્ષા-સંત’ પદથી વિભૂષિત કર્યા.
પીલીબંગા, હનુમાનગઢ, સૂરતગઢ, નોહર ભાદરા વગેરે
ક્ષેત્રોમાં મંદિરોના જીર્ણોદ્ધારનાં કરેલાં અગણિત કાર્યોના કારણે
‘જીર્ણોદ્ધારપ્રેરક’ પદથી તેમને અલંકૃત કરાવ્યા. ખોડ, ચાતુર્માસ
દરમ્યાન ૩૬ કોમનાં અગ્રગણ્ય લોકોએ ‘જ્ઞાનગંગા ભગીરથ’
પદથી તથા તીર્થ, મંદિર અને ધર્મ-સાધના કેન્દ્રોના જીર્ણોદ્ધાર-
કાર્યના પરિણામે ૧૯ કલ્યાણકોની ભૂમિ અયોધ્યા તીર્થ-સકળ
શ્રી સંઘ દ્વારા ‘કલ્યાણક તીર્થોદ્ધારક’ પદથી અને ગોડવાડ
ક્ષેત્રના લાટાડા ગામમાં સંકાંતિ કાર્યક્રમમાં સ્થાનકવાસી
સંપ્રદાયના તો સામાન્ય સંત શ્રી રૂપ મુનિજી મ.સા.એ એમને
શાલ ઓઢાડી ‘પંજાબ માર્તંડ’ પદથી સન્માનિત કર્યા.

શ્રીમદ્ નિત્યાનંદસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના અભિનંદનીય
ગુણોથી આકર્ષાઈ દિગંબરાચાર્ય શ્રી પુષ્પદંત સાગરજી મહારાજે
પોતે ઉપાશ્રયે આવી વિવિધ વિષયો પર વિચારવિનિમય કર્યો.

શ્રી આત્મવલ્લભ-સમુદ્રઈન્દ્રકા પાટપરંપરાના તેઓ એવો પ્રથમ આચાર્ય હતા કે તેમણે કોલકાતામાં ચાતુર્માસ કરી જિનશાસન-પ્રભાવનાનો સુવર્ણ ઇતિહાસ રચ્યો. સમેત શિખર મહાતીર્થમાં એમણે શ્રી જૈન શ્વે. તપાગચ્છ-દાદાવાડી, સમ્મેતશિખર પહાડ પર શ્રી સંભવનાથ ભગવાનની નિર્વાણ ટૂંક પર ચરણ પાદુકાની પ્રતિષ્ઠા, રામપુરમાં શ્રી આત્મવલ્લભ જૈનભવન વગેરે જિન-શાસન-પ્રભાવનાનાં કાર્યો કરાવ્યાં.

દક્ષિણ ભારત પ્રવાસનાં બે વર્ષો દરમિયાન પૂ. ગુરુદેવોની યશ-પતાકા લહેરાવવાની સાથે લોક-કલ્યાણ, સાધર્મિક ઉત્કર્ષ, જીવદયા, જિનશાસન અને પરોપકારનાં લગભગ ૧૦૦ કરોડનાં રચનાત્મક કાર્યો કરાવી તેઓ જન-જનની શ્રદ્ધાના કેન્દ્ર બની ગયા. ૧૯ વર્ષોથી નિર્માણાધીન શ્રી હિસાર મહાતીર્થનું નિર્માણ એમના પ્રભાવે દ્રુત ગતિએ ફરી શરૂ થયું. એની ઐતિહાસિક અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠા વખતે લુધિયાણાથી ૮૦૦ યાત્રી સ્પેશ્યલ યાત્રા-ટ્રેન લઈ પહોંચ્યા હતા. આ વિશેષ અવસરે તીર્થ ટ્રસ્ટ દ્વારા એમને 'શાસન-દિવાકર' પદથી સુશોભિત કરવામાં આવ્યા.

દિલ્લીના વલ્લભ સ્મારકની પુણ્યધરા પર સમુદાય-વડીલના આશીર્વાદ અને દેશના લગભગ પ્રત્યેક સંઘ, મહાસભા તથા મહાસંઘની આગ્રહભરી વિનંતીથી એમણે સમુદાયની લગભગ હાથમાં લીધી અને શ્રી આત્મવલ્લભ-સમુદ્ર-ઈન્દ્રદિન પટ્ટ-પરંપરાના તેઓ ક્રમિક પટ્ટધર બન્યા. પછી સમાના ચાતુર્માસમાં ચતુર્વિધ સંઘે એમને ગચ્છાધિપતિ પદથી વિભૂષિત કર્યાં.

કચ્છમાં શ્રી પાર્શ્વ-વલ્લભ-ઈન્દ્રધામની અંજનશલાકા પ્રતિષ્ઠા વખતે આ.ભ. શ્રી વિજયવસંત સૂરીજી મ.સા.ને 'તપ-ચક્રવર્તી', વયોવૃદ્ધા સાધ્વી જગતશ્રીજી મ.સા.ને 'શાસનચંદ્રિકા' અલંકરણ પ્રદાન કરીને તથા અમદાવાદમાં સાધ્વીશ્રી સુજાન શ્રી મ.સા. તથા સાધ્વી સુબુદ્ધિશ્રીજી મ.સા.ના ૮૧મા જન્મદિન તથા દીર્ઘ સંયમપર્યાયની અનુમોદનાર્થે મહામહોત્સવ ઊજવી વડીલો પ્રત્યે પોતાનું કર્તવ્ય નિભાવ્યું. ઇડરમાં સમુદાય વડીલે શાલ ઓઢાડી વાસકેષ આપી આશીર્વાદ આપ્યા તે અવિસ્મરણીય ઘટના છે. મુનિ શ્રી લક્ષ્મીચંદ્ર વિજયજી મ.સા.ને 'આદર્શ ગુરુચરણ સેવી', મુનિ શ્રી ધર્મરત્ન વિજયજી મ.સા.ને 'નિઃસ્પૃહસેવાશીલ' પદથી વિભૂષિત કરવામાં એમનો વાત્સલ્યભાવ પ્રગટ થાય છે. એમના ચાર શિષ્યો તત્ત્વચિંતક મુનિશ્રી ચિદાનંદ વિજયજી મ.સા., મુનિ શ્રી નિજાનંદ વિજયજી મ.સા. તથા મુનિશ્રી મોક્ષાનંદ વિજયજી મ.સા. અને

મુનિશ્રી પુણ્યાનંદ વિજયજી મ.સા. એમના આશીર્વાદથી સ્વ-પર-કલ્યાણમાં તલ્લીન છે.

ભક્તોની અડધી વ્યથા તો એમની મધુર વાણીથી જ દૂર થઈ જાય છે. સહવર્તી મુનિઓ, આચાર્યોની તેઓ મુક્ત કંઠે પ્રશંસા કરે છે. જૈતપુરામાં શ્રી આત્મવલ્લભ સમુદાયના કેન્દ્ર શ્રી વિજયવલ્લભસાધના-કેન્દ્રના નિર્માણની પ્રેરણા આપી પૂર્વવર્તી ગુરુદેવો પ્રત્યે એમણે સમર્પણભાવ પ્રગટ કર્યો છે.

લાતુર અને ભૂજના ભૂકંપ, કારગીલ યુદ્ધ, સુનામી વિભિષિકા, બિહાર પૂર વખતે આર્થિક સહયોગની અપીલ દ્વારા તથા સ્વદેશી ખાદી ધારણ કરી રાષ્ટ્રપ્રેમ એમણે વ્યક્ત કર્યો છે.

શ્રી વિજયાનંદસૂરિ વિદ્યાપીઠ-નાગૌર, શ્રી આત્મવલ્લભ જૈન કન્યા મહાવિદ્યાલય-શ્રી ગંગાનગર, શ્રી વિજયવલ્લભ સ્કૂલ-જંડિયાલા, ગુરુ શ્રી આત્મવલ્લભ જૈન સી.સૈ. સ્કૂલ-સુનામ, જૈનાચાર્ય શ્રી વિજય ઇન્દ્રદિનસૂરિ કે.જી. સ્કૂલ-બોડેલી, શ્રી વિજય વલ્લભ વિદ્યાવિહાર-અમદાવાદ, નાગાર્જુન યુનિવર્સિટી ગુંદુર, આંધ્ર પ્રદેશકા શ્રી આત્મવલ્લભ જૈન મ્યુઝિયમ તથા સેન્ટર સાઉથ કમ્પેરેટિવ રિલિજિયસ સેન્ટર વગેરે સંસ્થાઓ દ્વારા એમનો શિક્ષણ-પ્રેમ વ્યક્ત થાય છે. જૈન ધર્મના વિભિન્ન વિષયો પર એમના ઉપથી વધારે પુસ્તકો પ્રગટ થઈ ચૂક્યાં છે.

તેઓશ્રીના જીવનનું સુવર્ણજન્મ મહોત્સવ વર્ષ (૫૦મું વર્ષ) શ્રમણ-શ્રમણીઓ તથા પૂજ્ય માતાજી મહારાજની શુભ ભાવનાઓ એમને પ્રાપ્ત થઈ છે. ગુરુ વલ્લભનું સ્વપ્ન 'જૈન યુનિવર્સિટી' એમનું સાકાર થાય તેવી શુભકામનાઓ સમગ્ર દેશના શ્રી સંઘો એમને પાઠવી રહ્યા છે. જૈન યુનિવર્સિટીનો પાયાના પથ્થર મૂકવામાં આવ્યો ત્યારે આચાર્યશ્રીએ દ્રવ્ય અને મિઠાઈનો ત્યાગ કર્યો છે. આચાર્યશ્રીનો ખુડાલા ચાતુર્માસ પ્રવેશ રાજા-મહારાજાના શાહી યુગની યાદ દેવરાવતો હતો. ખુડાલા જૈન સંઘે પ્રવેશોત્સવમાં ૨૪ હાથી, ૫૧ ઘોડા-ગિંટ સહિત ચાર કિ.મી. લાંબો પ્રવેશ જુલુસ કાઢ્યો હતો.

વર્ષ ૨૦૦૮માં ચેન્નાઈ ચાતુર્માસમાં સૂરિમંત્રની ચાર પીઠિકાઓની સાધના પ્રગય પ્રભાવી કેશરવાડી તીર્થમાં સંપન્ન થઈ. આચાર્યશ્રીની જાપ-સાધનામાં તપ દ્વારા બલ દેવા માટે એક બહેને ૧૨૧ ઉપવાસની સુદીર્ઘ તપસ્યાનો કીર્તિમાન બનાવ્યો. આચાર્યશ્રી શતાધિક અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠાઓ કરાવી ચુક્યા છે. અનેક દીક્ષા, છ'રીપાલક સંઘો કઢાવ્યા છે.

વર્ષ ૨૦૦૮નું ચાતુર્માસ દિલ્હીમાં કર્યા બાદ ૧૨ કલ્યાણકોની ભૂમિ હસ્તિનાપુરમાં ૨૫ કરોડની લાગતથી નિર્મિત ૧૫૧ ફૂટ ઉંચું શ્રી અષ્ટાપદ તીર્થની ઐતિહાસિક અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠા તા. ૨-૧૨-૨૦૦૮નું ભવ્ય આયોજન. આવા અદ્ભુત પુરુષાર્થી, મહાન શાસનપ્રભાવક, ગચ્છાધિપતિ જૈનાચાર્યના ચરણોમાં કોટિ કોટિ વંદના

સૌજન્ય : ગુરુભક્તોના સૌજન્યથી

પ.પૂ.આ.શ્રી રત્નશેખરસૂરીશ્વરજી મ.સા.

બેંગ્લોર (કર્ણાટક)
સ્થિત કંકુબહેન જેવંતરાજ
પોરવાલ માતૃશ્રીની પવિત્ર
કુક્ષિએ દિવ્ય સ્વપ્ન અને
દિવ્ય સંકેતના અનુસારે
ફાગણ વદ-૪, ગુરુવારે તા.
૧૪-૩-૧૯૬૩ના શુભ દિને
સવારે ૯=૩૦ વાગે એક
તેજસ્વી બાળકને જન્મ
આપ્યો તે બાળકનું નામ
રમેશકુમાર પાડવામાં આવ્યું.

નાનપણથી જ માતાના અને ફઈબા તથા બહેનના સંસ્કારો હેઠળ નિર્માણ પામેલ આ બાળકને ધર્મના સુસંસ્કારો આપવામાં આવ્યા. નાનપણથી જ અતિ સરલ, નમ્ર, વિનયી અને દયાળુ આદિ સુસંસ્કારોને કારણે બાળક રમેશ સૌને પ્રિય બની ગયો. પાઠશાળામાં પણ ભણવામાં ખૂબ જ હોશિયાર, અતિ તેજસ્વી બુદ્ધિપ્રતિભા જોઈને પાઠશાળાના પંડિતજીએ પણ કહ્યું કે આ બાળકને શાસનના ચરણે સમર્પિત કરવામાં આવે તો ભવિષ્યમાં આ બાળક એક સમર્થ આચાર્ય બની શકે તેવી પૂરી સંભાવના છે. ફઈબાએ પંડિતજીની વાત ઝીલી લીધી અને બાળક દીક્ષા જ લે એવા સંસ્કારો આપવામાં આવ્યા. દશ વર્ષની નાની ઉંમરમાં ફઈબાની સાથે કલકત્તાથી નીકળેલ પાલિતાણા પર્યટનો છઃરીપાલિત સંઘયાત્રા ચાલીને કરી અને દાવણગિરિમાં ઉપધાન પણ કર્યા. નાની ઉંમરથી આ બાળકના આવા ઉલ્લાસિત ભાવો જોઈને ફઈબાએ માતાપિતા અને પરિવારના સૌએ દીક્ષા અપાવવા માટે સંમત કર્યા. અતિશય ઉલ્લાસ-ઉમંગના વાતાવરણની સાથે તથા રાજાશાહી ઠાઠમાઠથી હેલિકોપ્ટર દ્વારા પુષ્પવૃષ્ટિની સાથે ભવ્યાતિભવ્ય વર્ષોદાનની યાત્રા સાથે

અંદાજિત પચીસહજારની મેદની સમક્ષ મા. સુદ-૫-ના શુભદિને આ તેજસ્વી બાળકે સંયમજીવનનો સ્વીકાર કર્યો.

સંયમજીવન સ્વીકાર્યા બાદ રમેશમાંથી આ બાળક હવે મુનિશ્રી રત્નશેખરવિજયજી મ.સા. બન્યા. આ નાના બાલમુનિની વડીદીક્ષા પૂ. ગચ્છાધિપતિ ગુરુદેવશ્રીના વરદ હસ્તે પૂનામાં વૈશાખ સુદ-૬ના દિને સુસંપન્ન થઈ. આ નાનો બાળમુનિ (ભક્તિસૂરિ સમુદાયમાં) સૌનો પ્રિય બની ગયો.

સરળતા, નમ્રતા, વિનય, સ્વાધ્યાયરુચિ આદિ વિશિષ્ટ ગુણોને કારણે આ નાના બાલમુનિને દરરોજની ૫૦-૬૦ ગાથા કંઠસ્થ કરવી રમતવાત થઈ પડી. દરરોજના ૮ થી ૧૦ પંડિતો પાસે અભ્યાસ કરતાં કરતાં આ બાલમુનિએ ભાષ્યપ્રકરણો, કર્મગ્રંથ, પંચસંગ્રહ, કમ્પયડી, તત્ત્વાર્થ, લોકપ્રકાશ, વિશેષાવશ્યક ભાષ્ય, દ્રવ્યગુણપર્યાયનો રાસ, પન્નવણા સૂત્ર (આગમ) સમકિતના ૬૭ બોલની સજ્જાય, સીમંધરસ્વામી ભ.નું ૧૨૫, ૧૫૦, ૩૫૦ ગાથાઓનાં સ્તવનો વ્યાકરણ, ન્યાય, સાહિત્ય, છંદ, કાવ્ય, અલંકારશાસ્ત્ર, આગમ વાચન, ચિંતન-મનન અને શિલ્પશાસ્ત્ર આદિનો ખૂબ જ સુંદર અભ્યાસ કરી આ નાના બાલમુનિને મોટા યોગેદ્વલન કરાવવા દ્વારા વિશિષ્ટ પ્રવચનશક્તિ અદ્ભુત જોઈને પૂ. ગચ્છાધિપતિ ગુરુદેવશ્રી શંખેશ્વરજીમાં મા.વ. ૪ને દિવસે મુનિમાંથી ગણિ પદ આપવામાં આવ્યું. ગણિ પદ ધારણ કર્યા બાદ આ ગણિવર્ચની અદ્ભુત શાસનપ્રભાવના, પ્રવચનશક્તિ, વ્યવહારકુશળતા, દીર્ઘદ્રષ્ટા, યશસ્વી માર્ગદર્શક, સાહિત્યપ્રકાશક આદિ અનેકાનેક ગુણો જોઈને પૂ. ગુરુદેવશ્રીએ ગણિમાંથી ૨૦૫૬ ફાગણ સુદી-૭ના દિને પંચાસપદથી વિભૂષિત કર્યા. પંચાસ પદ ધારણ કર્યા બાદ પૂ. ગુરુદેવશ્રીના દરેક કાર્યમાં પછી તે ઉપાશ્રયનું કાર્ય હોય કે દેરાસરનું કાર્ય હોય, પાઠશાળાનું હોય કે જ્ઞાનમંદિરનું હોય, શ્રી ૧૦૮ ટ્રસ્ટમાં થતાં દરેક કાર્યોમાં અને દરેક ક્ષેત્રોમાં પૂ. ગુરુદેવશ્રીનો પડ્યો બોલ ઝીલી લેનાર આ પંચાસશ્રીનો મૂખ્ય ફાળો રહ્યો છે.

પૂ. ગુરુદેવશ્રીની એક ભાવના હતી કે પંચાસજી મ.ને આચાર્ય પદથી વિભૂષિત કરવામાં આવે તો ખરેખર શાસનને ઉપયોગી બની રહેશે. અત્યારસુધીમાં અનેકાનેક પરિવારોને ધર્માભિમુખ કરવામાં આ પંચાસજી મ.ની એક લબ્ધિ રહી છે. શાસનપ્રભાવના, સાધુસાધ્વી-વૈયાવચ્ચ અને સાધર્મિકભક્તિ, વિદ્યાદાન, સાતેય ક્ષેત્રોની ભાવથી ભક્તિ તે તેમનાં જીવનસૂત્રો રહ્યાં છે.

૩૬ ગુણોથી યુક્ત એવા આચાર્યપદે આરૂઢ કરવા માટે ભક્તિસૂરિ સમુદાય તથા શ્રી ૧૦૮ પા.ભ.વિ. જૈન ટ્રસ્ટના સમગ્ર ટ્રસ્ટિગણની ઈચ્છાનુસાર આ પંચાસજી મ.નો ભવ્યાતિભવ્ય આચાર્યપદ પ્રદાન સમારોહ પ્રસંગ ૨૦૬૨ વૈશાખ સુદિ-૧૦ (પ્રથમ), તા. ૭-૫-૨૦૦૬ રવિવારના શુભ દિને પ્રભાતે શુભ મંગળ યોગે શ્રી ભક્તિવિહાર જૈન ટ્રસ્ટના આંગણે ભારે આનંદ ઉલ્લાસથી, હજારોની મેદની વચ્ચે સુસંપન્ન થયો. પૂ.આ.શ્રી અત્યારે અનેક સંઘોમાં વિચરી શાસનપ્રભાવનાના અદ્ભુત કાર્યો કરી રહ્યા છે.

પ.પૂ.આ.ભ.શ્રીમદ્ વિજય રત્નશેખરસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના શિષ્યો મુનિશ્રી પ્રશાંતશેખર મ.સા., મુનિશ્રીનયશેખર મ.સા., મુનિશ્રી રાજશેખર મ.સા.

સૌજન્ય : પાલનપુરનિવાસી (હાલ મુંબઈ)
રસિલાબેન અરવિંદભાઈ શાહ પરિવાર તરફથી

પ્રાચીન તીર્થોદ્ધારક....શાસનપ્રભાવક...માલવ શિરોમણિ

પ.પૂ. આ.શ્રી હર્ષસાગરસૂરિજી મ.સા.

તપાગચ્છીય સાગર-સમુદાયના એક અણમોલ જવાહિરનો જન્મ કપડવંજ (ગુજરાત)ની ધન્ય ઘરા પર સં. ૨૦૧૮માં થયો. પિતાશ્રી ત્રંબકભાઈ અને માતાશ્રી સુશીલાબહેનના લાડપ્યારમાં મિનેશકુમારનો ઉછેર થયો. માતાપિતાના ધર્મસંસ્કારોએ તેમની વિકાસયાત્રાથી સૌ કોઈ મુગ્ધ બની રહેતા.

ચૌદ વર્ષની બાલ્ય અવસ્થામાં જ વૈરાગી બની મિનેશકુમારે પોતાની સંયમરૂપી જીવન નૌકાને સુવિશાલ ગચ્છાધિપતિ પૂ.આ.ભ. શ્રી દેવેન્દ્રસાગરસૂરિજી મહારાજાના ચરણોમાં સમર્પિત કરી પૂ. ગુરુદેવની અસીમકૃપાથી પૂજ્યશ્રીએ અલ્પ દીક્ષા પર્યાયમાં અનેક પ્રકરણગ્રંથ, કર્મગ્રંથ, જ્યોતિષગ્રંથ અને આગમગ્રંથોનું વિશેષ પ્રમાણમાં અધ્યયન કર્યું. અને આઠ વર્ષના નાનકડા દીક્ષાપર્યાયમાં પૂજ્યપાદ ગચ્છાધિપતિ ગુરુદેવશ્રી દેવેન્દ્રસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજા આ તમામ કાર્યભારના ઉત્તરસાધક બની સમુદાયની સેવા કરવાનું સૌભાગ્ય પ્રાપ્ત કરી પોતાની આગવી સૂઝ-બૂઝની સૌને પ્રતીતિ

કરાવી. નાની વયમાં જ કોઈપણ અધરા કહેવાતા શાસનકાર્યોની જવાબદારી માથે લઈ કાર્ય સફળતા પામવી એ એમના જીવનનો લાક્ષણિક ગુણ રહ્યો છે.

ગુજરાત, મહારાષ્ટ્ર, કોંકણ, મધ્યપ્રદેશ, રાજસ્થાન આદિ અનેક પ્રાંતોમાં વિચરીને હજારો લોકોને ધર્મયુક્ત અને ધર્મયુસ્ત બનાવ્યાં. વ્યવહારમાં કુશળતા, હૃદયમાં ઉદારતા, સ્વભાવમાં નમ્રતા, વાણીમાં મધુરતા, ચહેરા પર હસમુખતા, કાર્યમાં બુદ્ધિમત્તા, અંતરમાં સરળતા આદિ અનેક ગુણોથી તેમનું વ્યક્તિત્વ અને કૃતિત્વ શાસન વચ્ચે ઊપસી આવ્યું છે.

પૂ.આચાર્યશ્રી પ્રખર વક્તા, લેખક, શાસનપ્રભાવક તીર્થોદ્ધારક પ્રભાવશાળી યુવાપ્રણેતા સંતરત્ન છે.

નવકાર મહામંત્રની વિશિષ્ટ સાધના-આરાધના અને પ્રવચનકલાથી શ્રોતાઓને મંત્રમુગ્ધ કરવાની ગજબની કલા છે.

મીની પાલિતાણા નામથી જગપ્રસિદ્ધ કાત્રજ પૂના સ્થિત જૈન આગમતીર્થનું વિશાળ મંદિર, વિશાળ ધર્મશાળા ભવન આદિના નિર્માણકાર્યમાં પૂજ્યશ્રીના માર્ગદર્શન અને દેખરેખમાં મુખ્ય ભૂમિકા રહી છે. તીર્થના વિકાસમાં કુશળ સંચાલન અને માર્ગદર્શન મળતું રહ્યું છે. સાત શિષ્યો પ્રશિષ્યોના તારણહાર અને સમગ્ર જૈન ચાતુર્માસસૂચિ (મુંબઈ)ના આઘપ્રેરક અને માર્ગદર્શક રહ્યાં છે.

પૂના સ્થિત કાત્રજ આગમતીર્થના નિર્માણની સાથે સાથે ઓસવાલ મંદિર, ડી.એસ.કે. સોસાયટી, કુમાર ગેલેક્સી, વિઠ્ઠલવાડી અને ઈન્દ્રપ્રસ્થ ઋતુરાજ સોસાયટી, સાંગલી જેવા પૂનાના વિવિધ સંઘોના જિનમંદિર આદિ તથા બારામતી, સાંગલી, નિગડી, ખંડાલા, ચોક, પરલી, પોયનાડ, અલીબાગ, દાપોલી, અંધેરી સ્પોર્ટ કોમ્પ્લેક્સ, મલાડ, વાલકેશ્વર, પ્રાચીનતીર્થ ઢંકગિરી, પરાસલી, વહી, ઘસોઈ આદિ માલવાનાં અનેક તીર્થો, મંદિરો અને સંઘના સફળ પ્રેરક માર્ગદર્શક રહ્યાં છે. માલવામાં એક જ વર્ષના વિચરણકાળમાં એટલા બધા પ્રભાવક કાર્યો તેઓશ્રીના સાનિધ્યમાં થયાં કે શ્રીસંઘ દ્વારા માલવ શિરોમણિનું બિરુદ પંચાસપ્રવર હતા ત્યારે જ આપવામાં આવ્યું હતું.

વિશ્વવિખ્યાત મહારાષ્ટ્રના પૂના-કાત્રજ મહાતીર્થમાં

જિનશાસનપ્રભાવક સાગરસમુદાયરત્ન

માલવશિરોમણિ પૂ.પં.શ્રી હર્ષસાગરજી મ. સં.

૨૦૬૨, ફાગણ વદ-૨, શુક્રવાર તા. ૧૭ માયં,

૨૦૦૬ના રોજ આચાર્યપદ ઉપર ભારે ઠાઠમાઠથી
આરૂઢ થયાં. પૂજ્યશ્રીના આચાર્યપદ પ્રદાન મહોત્સવ
દરમિયાન તપ-જપ ક્રિયાનો ધુધવતો મહાસાગર

★ ૩૬૦ પૌષધ ★ ૩૬૦૦ પ્રતિકમણ ★ ૩૬૦૦૦
સામાયિક ★ ૩૬૦૦૦૦૦ શ્રી નવકાર મહામંત્રનો જાપ ★
૩૬૦૦૦૦૦૦૦ નમો આચરિયાણં પદનો જાપ ★
સમવસરણયુક્ત જપ આગમની ભવ્ય રચના ★ જપ
આગમસ્તૂપનું નિર્માણ ★ દેવવિમાન તુલ્ય કાત્રજ તીર્થ ★ ૩૬
જિનાલયોમાં વિશિષ્ટ પૂજન ★ પૂજ્યપાદ શ્રી
સાગરજીમહારાજના સમગ્ર સાહિત્યનું પ્રદર્શન ★ સાગર
રત્નત્રયી પ્રદર્શન ★ દિવ્ય પંચ પ્રસ્થાન રથ ★ સૂરિમંત્રનો
દર્શનીય પટ ★ મહાવિશાલ પદપ્રદાન મંડપ ★ સુવર્ણ, હીરા-
મોતીથી પ્રભુજીની ભવ્ય અંગ-રચના ★ એક જ દિવસમાં
સમગ્ર પૂનાનાં જિનાલયોમાં ૧૮ અભિષેક-પૂજન ★ ૧૮૦
શહેર-ગામોમાં મહોત્સવોનાં આયોજનો ★ શ્રી મણિભદ્ર-
સૂરિમંત્ર શાંતિસ્નાત્ર જેવા મહાપૂજનનું આયોજન ★ જીવદયા,
સાધર્મિક ભક્તિ, અનુકંપાદાન જેવાં અનેક સુકૃત્યો સુસંપન્ન
થયા.

પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણાથી ઉજજૈન, પૂના, મુંબઈ-મલાડ તેમજ
બૃહદ્ મુંબઈના એક સાથે એક જ સમયે સમસ્ત જિનાલયોના
અઢાર અભિષેક મહામહોત્સવનું સફળ આયોજન થયું. સંવત-
૨૦૬૫માં પાલિતાણા શ્રી શાશ્વત ગિરિરાજના સાંનિધ્યમાં
૧૫૦૦ આરાધકોનું સમૂહ ચાર મહિનાનું ચાતુર્માસ તેમની
પુન્ય પ્રભાવકતાની નિશાની બની ગયું. મધ્યપ્રદેશમાં શ્રી
નાગેશ્વરજી મહાતીર્થની પંચતીર્થીના શ્રી ઘસોઈ તીર્થનો તીર્થોદ્ધાર
એ પણ પૂજ્યશ્રીની પાવન પ્રેરણાનું પાવન ઝરણું છે.

વિશાળતા, ગંભીરતા, દયાળુતા, વિદ્વતા, ઉદારતા,
મનોહરતા, જ્ઞાનીપણું, સ્નેહાળતા, સાધુતા, વિરાગમયતા,
સરળતા, ત્યાગીપણું, ધૈર્યવાનતા, શૌર્યતા, લક્ષ્યસિદ્ધતા, વિવેક,
સુંદરતા, હિતકારિતા, સુવક્તા, મધુરતા, સૌમ્યતા, નિર્મળતા,
શુભાષિતો, નમ્રતા, સુકાર્યશીલતા વગેરે અનેક સદ્ગુણોના
મહાસાગર એવા જિનશાસનપ્રભાવક, સાગરસમુદાયરત્ન પૂ.
આચાર્ય શ્રી હર્ષસાગરસૂરીશ્વરજીએ મરુભૂમિથી મહારાષ્ટ્ર સુધી
અનેક ગામો અને શહેરોમાં ૪૫,૦૦૦ કિલોમીટરની પદયાત્રા
(વિહાર) કરી જિનશાસનની અદ્ભુત પ્રભાવના કરી આ
પદયાત્રા દ્વારા તેમણે હજારો વ્યક્તિઓને સદ્ધર્મમાં સ્થિર કરી
હર્ષમય અને ધર્મમય જીવન જીવવાનું અલભ્ય માર્ગદર્શન
આપ્યું. તેમ જ સેંકડો વ્યક્તિઓમાં મુમુક્ષુતાનું બીજારોપણ કરી

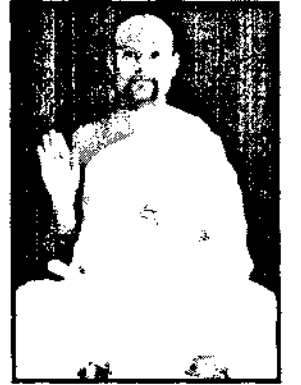
અનન્ય ઉપકારની ગંગા વહાવી છે. સુરત શહેરમાં હીરાની
મંદીની કટોકટીમાં એક વર્ષ સુધી ૧૦૦૦ સાધર્મિક
પરિવારોમાં પ્રતિમાસ ૧૧ લાખ રૂપિયાની સાધર્મિક ભક્તિ
કરી પોતાની સાધર્મિકો પ્રત્યેની ભક્તિ-મમતાના દર્શન કરાવ્યાં.

આ તેજોવલયયુક્ત મહામનીષીએ લીંકારસાધના,
નવકારમંત્રઅનુષ્ઠાન, તપ-જપ-સંયમ, અંજનશલાકા,
પ્રતિષ્ઠાદિ, દિવ્ય અનુષ્ઠાન, છ'રીપાલિત સંઘ, ઉપધાન,
ઉજમણાં, તીર્થોદ્ધાર, યોગોદ્ધનની દિવ્ય ક્રિયા દ્વારા પોતાના
વ્યક્તિત્વને તેજોવલયયુક્ત બનાવ્યું છે. એમના સાંનિધ્યથી
જીવનમાં દિવ્ય શાંતિનો અનુભવ થાય છે. એમના મંગલકારી
આશીર્વાદથી વ્યક્તિનાં તન-મન આધ્યાત્મિક ઊર્જા-સભર
બની જાય છે. સૌજન્ય : સાગર પરિવાર તરફથી

પૂ. સૂરિમંત્ર સમારાધક

આ.ભ. શ્રીમદ્ વિજય
પ્રદીપચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા

પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીનો જન્મ
ચૂડા (ભેંસાણ-સોરઠ) નિવાસી
શાસનપ્રેમી પિતા ચંપકલાલ
સવચંદભાઈ રૂપાણી અને ધર્મપ્રેમી
માતા મંજુલાબહેન ચંપકલાલ
રૂપાણીને ત્યાં તા. ૩૧-૧૨-
૧૯૬૧ના રોજ પોરબંદર (સૌરાષ્ટ્ર)
મધ્યે થયે હતો. જેના પરમ પગલે
ભાવીના અનેકાનેક ગામોની
ઘરતીમાં જ્ઞાનના પ્રદીપ પ્રગટાવવાનું હશે એવું જ અર્ધસૂચક
નામ પાડવામાં આવ્યું આ બાળકનું ચિ. પ્રદીપકુમાર.

સમય પસાર થતા શૈક્ષણિક કારકિર્દી પૂરી કરતા
તેઓશ્રીએ મિકેનિકલ એન્જિનિયરીંગ પુરું કર્યું. શરૂઆતથી જ
તેજસ્વી તેમણે ચેસ તથા કેરમ જેવી અનેક સ્પર્ધાઓમાં
રાજ્યકક્ષાના અનેકવિધ ઈનામો મેળવ્યા. બાલ્યકાળથી જ શાંત
અને ગંભીર, ચિંતક એવા તેમણે યુવાવસ્થા દરમિયાન જ અચાનક
આ ભયનાક સંસારની અસારતાનું ભાન થયું. ધીમે-ધીમે
વૈરાગ્યભાવોમાં ખૂબ વૃદ્ધિ આવી. મોક્ષ જ મેળવવા યોગ્ય છે.
તેવી ખાતરી થઈ અને તેના પુરુષાર્થ સ્વરૂપ પ્રવ્રજ્યા અંગીકાર
કરવાની તાલાવેલી જાગી અને સાંસારિક જીવનની ક્ષણભંગુરતાને
આત્મસાત કરી વૈરાગ્યભાવે વિરતીની વાટે વિહરવા માટે પ.પૂ.

સપ્તતીર્થ સ્થાપક, યોગદિવાકર આચાર્ય ભગવંત શ્રીમદ્ વિજય આનંદધનસૂરીશ્વરજી મહારાજનું શિષ્યત્વ અંગીકાર કર્યું.

વિ.સં. ૨૦૪૩ના વૈશાખ વદ-૬ તા. ૧૮-૫-૧૯૮૭ના શ્રી માણીભદ્ર વીર જૈન શ્રે. તીર્થ આગલોડ મુકામે પૂજ્યશ્રીની દીક્ષા થઈ અને નામ રાખવામાં આવ્યું. મુનિ શ્રી પ્રદીપચંદ્રવિજયજી મ.સા. તેઓશ્રીની વડીદીક્ષા વિ.સં. ૨૦૪૩ના જેઠ સુદ-૧૦ના અમદાવાદ મુકામે થઈ.

સંયમ શ્રદ્ધા કર્યા બાદ સમર્પણભાવ ધારણ કરવા સાથે વિનય-વૈયાવચ્ચ જ્ઞાન પ્રાપ્તિની તાલાવેલી સાથે સંસ્કૃત, ન્યાય, કાવ્યકોષ, આગમગ્રંથો, જ્યોતિષ શાસ્ત્ર અને વિવિધ દર્શનશાસ્ત્રો આદિનો પારગામી અને તલસ્પર્શી અધ્યયન કર્યો. તેમના પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીની આજ્ઞા અને આશીષથી ઈડરગઢ પહાડ પર નિયમિત એકાસણાની તપશ્ચર્યા સાથે સળંગ બે વર્ષ સુધી રહીને આત્મકલ્યાણાર્થે આરાધના કરેલી છે.

તેઓશ્રીની સૂક્ષ્મપ્રજ્ઞા, વિશિષ્ટ ક્ષયોપશમ, ગંભીરતા, નમ્રતા, સરળતાદિ ગુણોના કારણે તેમના પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીએ યોગ્યતા જોતા તેમના જ દીક્ષા સ્થળ શ્રી માણીભદ્ર વીર જૈન

શ્રે. તીર્થ આગલોડ મુકામે વિ.સં. ૨૦૫૪, વૈશાખ સુદ-૬, શુક્રવાર તા. ૧-૫-૧૯૮૮ના ઉપાધ્યાયપદે અલંકૃત કર્યા. અનેકવિધ શાસનના કાર્યો કરતા પૂજ્યશ્રીની ઉત્તરોત્તર વધતી જતી યોગ્યતા જોતા નાની વયે જ સંપ્રતિ મહારાજાના જિનબિંબથી યુક્ત શ્રી વટપલ્લી (વડાલી) શત્રુંજયધામતીર્થે વિ.સં. ૨૦૬૦, મહાસુદ-૧૪, ગુરુવાર તા.૫-૨-૨૦૦૪ના આચાર્યપદે આરૂઢ કર્યા અને શાસનની જવાબદારી સોંપી. શાસનના અનેકવિધ કાર્યો જેમકે પ્રતિષ્ઠા, ઉપધાન, દીક્ષા, છ'રી પાલિત સંઘ, નવ્યાણુ યાત્રા, શિબિરો આદિના પૂજ્યશ્રી સફળ સંચાલક તેમજ કુશળ માર્ગદર્શક છે. તેમજ આવા અનેક આયોજનોમાં પૂજ્યશ્રીએ તેમના ગુરુદેવશ્રીની સાથે રહી નિશ્ચા પ્રદાન કરી છે. તેઓશ્રીના શિષ્ય પરિવારોમાં પૂ.મુનિશ્રી મહાહંસવિજયજી મ.સા. આદિ મુનિ ભગવંતો છે.

પૂજ્યશ્રી મૌલિક અને તાત્ત્વિક પ્રવચન શક્તિ ધરાવવાની સાથે બહુમુખી પ્રતિભાસંપન્ન, વિદ્વાન અને વિશ્રુત ગુરુભગવંત છે તેમને લાખ લાખ વંદનાઓ.

સૌજન્ય : ગુરુભક્તો તરફથી

Phones : 23464552/23444708
23441937/ 66312266
Fax : 91-22-23443632
E-mail : rnco@vsnl.com
website : www.rnagardas.com

*With Best Compliments
From*

R. NAGARDAS & COMPANY

RAW MATERIALS FOR PAINTS ● PLASTICS ● COATINGS
● PRINTING INKS ● RUBBER & ALLIED INDUSTRIES
● CHEMICALS ● SOLVENTS ● PIGMENTS & ADDITIVES

179, SAMUEL STREET, 1ST FLOOR, (KHOJA GALLI),
MASJID BUNDER, MUMBAI-400009

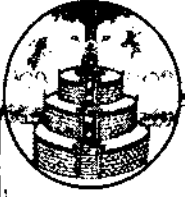
Tel _ 66382514/23540021/23540022
Fax : 91-22-23540023
zaveri@dilipkumarandco.com
www.dilipkumarandco.com

*With Best Compliments
From*

Dilipkumar & Co.

**Pharmaceutical Raw Materials
Animal Feed Supplements**

606, 6th Floor, Arun Chambers
Tardev Main Road, Mumbai - 400 034

તપ-પરંપરાના સમર્થ સંયમધરો

શ્રમણ જીવન એટલે તપોમય જીવન, બારેય પ્રકારનાં તપની છોળો શ્રમણધર્મમાં સહેજે ઊડતી હોય છે. આમ તો સ્વાધ્યાય, ધ્યાન, કાયોત્સર્ગ વગેરે ઊંચા દરજ્જાનાં તપ છે, પણ વિશેષ કરીને ઉપવાસ-આયંબિલ આદિ માટે તપ શબ્દ વિશેષ રૂઢ થયેલો છે. ચતુર્વિધ સંઘમાં તપધર્મનો જ્યંડકો ખૂબ વાગી રહ્યો છે અને એમાંય સંયમીવર્ગ તો કમાલ કરી રહ્યો છે. વર્ધમાનતપની ૨૦૦ ઓળીને પણ વટાવી ગયેલા તપસ્વીઓ જૈન સંઘનું આભૂષણ છે. શ્રમણ-શ્રમણીવૃંદમાં તપધર્મનો મહિમા વિશેષરૂપે જોવા મળે છે. વરસીતપ, સિદ્ધિતપ, શ્રેણિતપ, ભદ્રતપ, મહાભદ્રતપ, ધર્મચક્રતપ, સમવસરણતપ, સિંહાસનતપ, માસકામણતપ આદિ. આ તપસ્વી સંયમધરો સાચા અર્થમાં તપ-પ્રભાવક બની જૈન શાસનનો પ્રભાવ વધારી રહ્યા છે.

વયોવૃદ્ધ-જ્ઞાનવૃદ્ધ અને ચારિત્રવૃદ્ધ, પરમ શ્રદ્ધેય

પૂ. આચાર્યપ્રવર શ્રી વિજય સિદ્ધિસૂરીશ્વરજી (બાપજી) મહારાજ

વિક્રમની વીસમી અને એકવીસમી સદીમાં જ્ઞાન અને ચારિત્રનું આરાધન કરનાર જે મુનિવરો અને આચાર્યદેવો થઈ ગયા, તેમાં સૌથી વયોવૃદ્ધ પૂ. આ. શ્રી વિજયસિદ્ધિસૂરીશ્વરજી મહારાજ હતા.

પૂજ્ય બાપજી મહારાજ

પાંચ વીંશી કરતાં લાંબા આયુષ્યને ધારણ કરનાર અને ચાર વીંશી કરતાં વધારે સમય સુધીના દીક્ષાપર્યાયને ધારણ કરનાર આવા વયોવૃદ્ધ અને ચારિત્રવૃદ્ધ પૂર્વપુરુષોની હરોળમાં બેસી શકે એવા મહાપુરુષ હતા અને પૂજ્યશ્રીની ઉંમર અને દીર્ઘ અવિચ્છિન્ન તપસ્યાનો વિચાર કરતાં તો કદાચ એમ લાગે કે ૧૦૫ વર્ષની અતિ વૃદ્ધ વયે પણ જીવનની અંતિમ ઘડી સુધી પોતાની તપસ્યાને સાચવી રાખનાર ખરેખર અદ્વિતીય આચાર્ય હશે!

પૂ. આચાર્ય મહારાજનો જન્મ વિ. સં. ૧૯૧૧ના શ્રાવણ સુદ ૧૫-રક્ષાબંધનના પુનીત પર્વને દિવસે મોસાળ વળાદમાં થયો હતો. એમનું પોતાનું વતન અમદાવાદ-ખેતરપાળની પોળમાં હતું. હાલ પણ એમનાં કુટુંબીજનો ત્યાં જ

રહે છે. આ પોળ અમદાવાદની મધ્યમાં માણેકચોકની પાસે આવેલ છે. એમ કહેવાય છે કે આ પોળની નજીકમાંથી ભદ્રનો કિલ્લો અને એનો ટાવર તે કાળે જોઈ શકાતા હતા! એમના પિતાનું નામ મનસુખલાલ અને માતાનું નામ ઊજમબહેન હતું. બંને ધર્મપરાયણ અને પોતાનાં સંતાનોમાં ધર્મનાં સંસ્કારો પડે એવી લાગણી રાખનારાં હતાં. તેમને છ પુત્રો અને એક પુત્રી હતાં, તેમાં આચાર્યમહારાજ સૌથી નાના હતા. એમનું સંસારી નામ ચૂનીલાલ હતું. ચૂનીલાલ વ્યાવહારિક શિક્ષણ લઈ પિતા તથા ભાઈઓને ધંધામાં મદદ કરવા લાગ્યા.

માતપિતાની આજ્ઞાને વિનીત ચૂનીલાલે શિરોધાર્ય કરી અને અમદાવાદમાં જ આકાશેઠના કૂવાની પોળમાં રહેતા ખરીદિયા કુટુંબનાં ચંદનબહેન સાથે એમનાં લગ્ન થયાં. ચંદનબહેન ચૂનીલાલ કરતાં ફક્ત છ મહિના જ મોટાં હતાં અને ખૂબ જ ધર્મપ્રેમી હતાં. લગ્ન તો કર્યું, પણ અંતરનો વૈરાગ્ય દૂર ન થયો. બે-ત્રણ વર્ષ ગૃહસ્થજીવન ભોગવ્યું ન ભોગવ્યું અને વળી પાછી વૈરાગ્યની ભાવના તીવ્ર બની અને તેવીસ વર્ષની ભરપૂરા વયે ચૂનીલાલે અફર નિશ્ચય કરી લીધો કે હવે સંયમ લીધે જ છૂટકો. ફરી પાછો ઘરમાં સંસાર અને વૈરાગ્ય વચ્ચેનો ગજગ્રાહ શરૂ થયો.

કુટુંબના સજ્જડ વિરોધમાં કોણ સાધુ દીક્ષા આપવા તૈયાર થાય? એટલે પોતાની મેળે સાધુવેશ પહેરીને ઝાંપડાની પોળના ઉપાશ્રયમાં રહ્યા અને છેવટે જંગમ યુગપ્રધાન સમા તે સમયના મહાપ્રભાવક પરમ શ્રદ્ધેય શ્રી મણિવિજયજી દાદાએ એમને લવારની પોળમાં સંઘની ઉપસ્થિતિ વચ્ચે ભાગવતી દીક્ષા આપી. વિ. સં. ૧૯૩૪ના જેઠ વદ બીજને.

દિવસે ચુનીલાલ મુનિશ્રી સિદ્ધિવિજયજી બન્યા.

તે વર્ષનું પ્રથમ ચોમાસું સિદ્ધિવિજયજી મ.એ ગુરુદેવની નિશ્રામાં અમદાવાદ કર્યું. ચોમાસા બાદ પૂ. મણિવિજયજી દાદાએ મુનિ સિદ્ધિવિજયને રાંદેર ખરતરગચ્છીય મુનિ રત્નસાગરજીની સેવા કરવા મોકલ્યા. નૂતન મુનિ ગુરુઆજ્ઞા તહત્તી કરી વૈયાવચ્ચ માટે પહોંચી ગયા. એ જ વર્ષે આસો સુદ-૮ના પૂજ્ય મણિવિજય દાદાના સ્વર્ગવાસ થતાં સિદ્ધિવિજયજીના હૈયે અપાર વેદના થઈ. ગુરુ મ.ની ગેરહાજરીમાં પણ એમની આજ્ઞા મુજબ વૈયાવચ્ચ-સેવા કરતાં રહ્યાં. એક વર્ષ રાંદેર પછી ૮ વર્ષ સૂરત વૈયાવચ્ચ-સેવાની સાથે અધ્યયન તપ-જપ કરતાં રહ્યાં. સુરત શહેર મહારાજશ્રીનું ખૂબ રાગી રહ્યું. વિ. સં. ૧૯૫૭ની સાલમાં ભારે ઉત્સવપૂર્વક પૂ. પંચાસશ્રી ચતુરવિજયજી મહારાજના વરદ હસ્તે મુનિશ્રી સિદ્ધિવિજયજી મહારાજને પંચાસ પદવીથી વિભૂષિત કરવામાં આવ્યા. વિ. સં. ૧૯૭૫ની વસંતપંચમીને દિવસે મહેસાણામાં પૂજ્યશ્રીને આચાર્ય પદવીથી અલંકૃત કરવામાં આવ્યા હતા. તેઓશ્રીનો કંઠ મધુર, ભલભલાને મોહી લે એવો હતો, એટલે જ્ઞાન સાથે વાણીની પ્રાસાદિકતાથી પૂજ્યશ્રીનાં પ્રવચનો અદ્ભુત પ્રભાવ પાથરતાં. જ્ઞાનોપાસના પૂજ્યશ્રીનું જીવન બની ગઈ હતી. એક બાજુ ઉગ્ર અને દીર્ઘ તપસ્યા અને બીજી બાજુ સતત જ્ઞાનસાધના. બાહ્ય અને અભ્યંતર તપનો એક જ જીવનમાં આટલો સુમેળ વિરલ ગણાય.

ઉગ્ર અને દીર્ઘ તપસ્યા માટે તો પૂ. બાપજી મહારાજનું જીવન એક આદર્શ બની ગયું હતું. સં. ૧૯૫૭થી તેઓશ્રી ચોમાસામાં એકાંતરે ઉપવાસનું ચોમાસી તપ કરતા હતા અને ૭૨ વર્ષની ઉંમરથી અંત સમય સુધી ૩૩ વર્ષ સુધી એકાંતરે ઉપવાસનું વાર્ષિક તપ ચાલુ રાખ્યું હતું. આમાં ક્યારેક બે ત્રણ ઉપવાસ પણ કરવા પડતા અને ક્યારેક ૧૦૫ ડિગ્રી જેટલો તાવ આવી જતો તો પણ તપોભંગ થતો નહીં. પૂજ્યશ્રીનું આયંબિલ પણ અસ્વાદવ્રતનું ઉત્તમ દૈનંદ હતું. આટલા ઉગ્ર તપસ્વી હોવા છતાં તેઓશ્રી કદી કોધને વશ ન થતા. હંમેશાં સમતાભાવ ધારણ કરતા. એ વાત તેઓશ્રીના તપસ્વી જીવન પ્રત્યે આદર ઉત્પન્ન કરે તેવી છે.

તેમજ પૂજ્યશ્રીના વરદ હસ્તે અનેક પ્રતિષ્ઠાઓ અને અંજનશલાકાઓ થઈ છે અને સેંકડોની સંખ્યામાં દીક્ષાઓ થઈ છે. પૂજ્યશ્રીનો શિષ્યસમુદાય ૪૦ ઉપરાંતનો છે. એ દર્શાવે છે કે તેઓશ્રી શિષ્યમોહમાં ફસાયા ન હતા. પોતાના ગુરુદેવને

કદી વીસરી શક્યા નહીં. સં. ૧૯૮૫માં સાણંદમાં પૂ. મણિવિજયજી દાદાની મૂર્તિની પ્રતિષ્ઠા થઈ અને પૂ. બાપજી મહારાજ તે વખતે જઈ શક્યા નહીં તો છેવટે બીમારી અને સખત તાપ હોવા છતાં વિહાર કરીને, સાણંદ જઈને ગુરુમૂર્તિનાં દર્શન કર્યા ત્યારે જ સંતોષ પામ્યા.

ઉપરાંત, એક અજબ વાત તો જુઓ : વિ.સં. ૧૯૮૫ વર્ષ પહેલાંની આ વાત છે. અમદાવાદના રાજમાર્ગ પર એક વયોવૃદ્ધ સાધુ, બાળક પા પા પગલી માંડે તેમ, થોડું થોડું ચાલવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે અને એમના મનમાં, ૮૫ વર્ષની જેક ઉંમરે ગિરનાર અને શત્રુંજયના પહાડો ચઢીને ત્યાં બિરાજમાન દેવાધિદેવનાં દર્શન કરવાના કોડ જાગે છે અને પૂ. બાપજી મહારાજ, એ ઉંમરે ધીમી ધીમી ગતિથી મજલ કાપીને, ડોળીની મદદ લીધા વિના, બંને ગિરિરાજોની યાત્રા કરીને પાછા ફર્યા. વંદન હો અ તપસ્વી સૂરિદેવને !

સૌજન્ય : કોરડિયા ડાહ્યાલાલ વાલચંદ અસારા પરિવાર તરફથી

**સહસાવન (ગિરનાર) કલ્યાણકભૂમિ તીર્થોદ્ધારક
ભીષણ કલિકાલમાં પણ ઘણા અણગારની યાદ
અપાવનાર ઘોર તપસ્વીસમ્રાટ**

**પ.પૂ. આચાર્યભગવંત શ્રીમદ્ વિજય
દિમાંશુસૂરીશ્વરજી મ.સા.**

જેમની મહાન તપશ્ચર્યાનું વર્ણન વાંચતાં રૂંવાડા ખડા થઈ જાય અને મસ્તક અહોભાવથી ઝૂકી જાય તેવા ઉપરોક્ત મહાપુરુષે ૨૭ વર્ષની ભર યુવાવસ્થામાં હર્યાભર્યા સંસારનો પરિત્યાગ કરીને કર્મસાહિત્યનિષ્ણાત પ.પૂ.આ.ભ. શ્રી વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના સમુદાયમાં વ્યાખ્યાન વાયસ્પતિ પ.પૂ.આ.શ્રીરામચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા. પાસે સંયમ સ્વીકારીને કર્મક્ષય માટે ઘોર સાધનાનો યજ્ઞ માંડ્યો. વિહાર હોય તો આયંબિલ અને સ્થિરતા હોય તો ઉપવાસ! વડીલોનો વિનય-વૈયાવચ્ચ, ભક્તિ અને આજ્ઞાપાલન દ્વારા વિશિષ્ટ ગુરુકૃપા પ્રાપ્ત કરી તપશ્ચર્યાની સાથે સાથે સંયમયોગોનું સુવિશુદ્ધ પાલન, નિર્દોષ ગોચરીનો ખપ અને વિશિષ્ટ સ્વાધ્યાયપ્રેમ તથા જાય આ તેમના જીવનના અંગ બની ગયા. ૯૬ વર્ષની વય સુધીમાં દિવસે પ્રાયઃ કદિ સૂતા નહીં. મોટી ઉંમરમાં ૨૦-૨૨ કિ.મી.ના વિહારોમાં પણ ડોળીનો ઉપયોગ કર્યો નહીં. લગભગ એકાસણાથી ઓછું પર્યટ્ક્રમાણ નહીં. ૮૫ વર્ષની ઉંમર સુધીમાં

ચડતા-ઉતરતા ક્રમે તીર્થંકર વર્ધમાન તપ, ૨૦ સ્થાનક તપ, ૨ વર્ષીતપ, શ્રેણી તપ.....ઈત્યાદિ દ્વારા પૂજ્યશ્રીએ કરેલ લગભગ ૩૦૫૦ ઉપવાસનું કોષ્ટક નીચે મુજબ છે.

ઉપવાસ	૩૦	૨૪	૨૩	૨૨	૨૧	૨૦	૧૯	૧૮	૧૭	૧૬	૧૫	૧૪	૧૩
કેટલીવાર	૧	૧	૨	૨	૨	૨૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨
ઉપવાસ	૧૨	૧૧	૧૦	૯	૮	૭	૬	૫	૪	૩	૨	૧	
કેટલી વાર	૨	૨	૨	૨	૩	૮	૩	૫	૫૬	૫૨	૨૦૪	૧૩૩૪	

★ ૨૦સ્થાનકતપમાં પ્રથમ અરિહંત પદની આરાધના સળંગ ૨૦-૨૦ ઉપવાસ ૨૦ વખત કરીને છેલ્લા ૨૦ ઉપવાસ પછી શ્રી સિદ્ધાયલજી મહાતીર્થની પદયાત્રા કરીને આયંબિલથી પારણું કરેલ.

★ 'નમો સિદ્ધાણં' પદમાં ૫ અક્ષરો હોવાથી ૫ અક્ષરો દ્વારા બીજા પદની આરાધના કરી!-

★ વર્ધમાન આયંબિલ તપની ૧૦૮ ઓળી કરી. તેમાં ૫૪ મી ઓળીમાં રોજ સિદ્ધગિરિજીની ૨ યાત્રા કરવા દ્વારા ૧૦૮ યાત્રા કરી. ★ ૫૮મી ઓળીમાં ૭ છટ્ટ તથા ૨ અક્રમ સહિત ૧૨૦ યાત્રાઓ કરી. ★ ૫૯-૬૦-૬૧-૬૪મી ઓળીઓ છટ્ટના પારણે આયંબિલથી કરી. ★ ૬૧ મી ઓળીમાં ૭ છટ્ટ, ૨ અક્રમ અને વચ્ચે ૯ આયંબિલ સહિત ૨૯ દિવસમાં ગિરનારજી મહાતીર્થની ૯૯ યાત્રા કરી અને ઓળીના અંતે અક્ષરો તપ સાથે જામકંડોરણાથી જૂનાગઢના છ'રીપાલક સંઘમાં પદયાત્રા કરી! ★ ૬૫મી ઓળી એકાંતરા ઉપવાસ-આયંબિલથી કરી! ★ ૬૬મી ઓળીમાં કેટલાક છટ્ટ તથા બાકીના એકાંતરા ઉપવાસ-આયંબિલ કર્યા. ★ ૭૭મી ઓળીમાં સિદ્ધગિરિની ૧૦૮ યાત્રાઓ કરી.

જેના રોમરોમમાં જિનશાસન-જિનાજ્ઞા વસેલા હતા અને રગેરગમાં માત્રને માત્ર આ શાસનની સેવાની તમન્નાનું લોહી વહેતું હતું તેવા પૂજ્યશ્રીએ સમસ્ત જૈન સંઘની એકતા અને સૌના હૈયામાંથી પક્ષાપક્ષી અને વેરઝેર દૂર થઈ અરસપરસ આત્મીયભાવો સંપન્ન થાય એવા શુભસંકલ્પ સાથે ૧૦૦મી ઓળીની પૂર્ણાહૂતી અવસરે લગભગ ૭૯ વર્ષની જૈફ વયે ઘોર અભિગ્રહ ગ્રહણ કર્યો કે જ્યાં સુધી સકળસંઘમાં એકતા ન સધાય ત્યાં સુધી મારે અખંડ આયંબિલ કરવા.

૧૦૦મી ઓળીનું પારણું કર્યા વગર ૧૦૧, ૧૦૨, ૧૦૩, ૧૦૪, ૧૦૫, ૧૦૬, ૧૦૭, ૧૦૮ અખંડ ઓળીઓ

દ્વારા ૧૦૦૮ આયંબિલ ઉપર અક્રમ કર્યો અને પારણું કર્યા વગર અખંડ ૧૭૫૧ આયંબિલ થયા ત્યારે વિ.સં. ૨૦૪૪ના અમદાવાદમાં યોજાયેલ શ્રમણસંસ્થાના મહાસંમેલનની પૂર્ણાહૂતિ અવસરે ચતુર્વિધસંઘ તથા સ્થવિર પૂજ્યોના અતિઆગ્રહવશ અનિચ્છાએ માત્ર ઈશુરસથી પારણું કર્યું....પરંતુ બીજા જ દિવસથી ૬ વિગઈના ત્યાગપૂર્વક ૯૨ દિવસ એકાસણા કર્યા અને પોતાની અધૂરી ભાવનાને વેગ આપવા અષાઢ સુદ ૬ વિ.સં. ૨૦૪૪થી પુનઃ અખંડ આયંબિલ શરૂ કર્યા.... દિનપ્રતિ-દિન વધતી જતી વૃદ્ધાવસ્થાને કારણે ક્ષીણ થતાં દેહ દ્વારા પણ લોખંડી મનના આ મહાત્માએ કોઈપણ જાતની મયક આપ્યા વગર કર્મરાજા સામે ખૂંખાર યુદ્ધ આદર્યું હતું. અનેકવિધ મુશ્કેલીઓ વચ્ચે પણ પોતાના દેહ સંકલ્પને વળગીને જૈફવયે પણ નિર્દોષ ચર્યાદિપૂર્વક ચુસ્ત સંયમજીવનની સફરમાં આગળ વધતાં જ ચાલ્યા હતા.

૯૩ વર્ષની ઊંમરે જિનશાસનના ઇતિહાસમાં પ્રાયઃ પ્રથમવાર આયંબિલપૂર્વકના છ'રિપાલિત સંઘનું આયોજન થયું. વિ.સં. ૨૦૫૭ના પોષમાસમાં વાસણા-અમદાવાદથી સિદ્ધગિરિના ઐતિહાસિક સંઘનું પ્રયાણ થયું. દિનપ્રતિદિન પગપાળા વિહાર સાથે પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં સંઘ આગળ વધી રહ્યો હતો તે અવસરે મૂલધરાઈ પાસે પૂજ્યશ્રીના પગના થાપાનો બોલ તૂટી ગયો... છતાં છ'રીપાલિત સંઘ આગળ વધ્યો પરંતુ જીવનભર પગપાળા વિહાર કરતા પૂજ્યશ્રીને સ્ટ્રેક્ચરમાં બેસાડવાનું અનિવાર્ય થયું. સિદ્ધગિરિના દર્શન થતાં પૂજ્યશ્રી બધી વેદનાઓ ભૂલી ગયા અને ૧૮ દિવસ સુધી સમાધિપૂર્વક વેદના સહન કરતા રહ્યા....થાપાનું ઓપરેશન પણ આયંબિલ તપમાં કરાવ્યું પરંતુ ભારે દવાઓના કારણે મગજમાં ગરમી ચડી જતાં અઠવાડિયા બાદ સ્વસમાધિ ટકાવવા માટે રડતા હોયે અખંડ ૪૬૦૧ આયંબિલનું પારણું કર્યું હતું.

જ્યારે સમસ્ત જૈન સંઘ ગિરનાર તીર્થ પ્રત્યે ઉપેક્ષા સેવતો હતો ત્યારે પૂજ્યશ્રીએ આ તીર્થ ઉપરના સહસાવનની નેમિનાથ ભગવાનના દીક્ષા - કેવળજ્ઞાનની ભૂમિની રક્ષા અને ઉદ્ધાર માટે પોતાના જીવનના અમૂલ્ય વર્ષો ન્યોછાવર કરી સહસાવન તીર્થનો ઉદ્ધાર કર્યો હતો. અનેક કપરા સંયોગોમાંથી પસાર થઈને પાવનભૂમિની સમીપ કેવળજ્ઞાન કલ્યાણકના પ્રતીકરૂપે એક વિશાળકાય સમવસરણ મંદિરના નિર્માણની પ્રેરણા કરી તેનું સુંદર સર્જન કરાવ્યું. અત્યંત આલ્ષાદ્ધક એવા આ મંદિરના દર્શન કરતાં જ હોયું ભાવવિભોર બની નાચી ઉઠે

છે. આજે પણ તે નિર્મળ અને પવિત્ર વાતાવરણમાં પ્રભુજીના વિચરણ કાળના સ્પંદનો વહેતા ન હોય! તેવો અનુભવ થાય છે. આ તીર્થ પ્રત્યેની ભક્તિની તીવ્ર લાગણીના પ્રભાવે જ પૂજ્યશ્રીએ અંતિમ શ્વાસ જૂનાગઢ ગામના ઉપાશ્રયમાં છોડ્યા હોવા છતાં તેઓશ્રીના પાર્થિવદેહની અંતિમ સંસ્કારવિધિ પહાડ ઉપર સહસાવન કલ્યાણક ભૂમિમાં જ થવા પામેલ છે તે પણ એક સુવર્ણ ઇતિહાસનું સર્જન થયેલ છે.

પૂજ્યશ્રીના વડીલ બંધુ પણ પૂજ્યશ્રી પૂર્વે દીક્ષા લઈ આ. જિતમુંગાકસૂરિના નામે પ્રસિદ્ધ થયા હતા. તેમના જીવનરૂપી બાગમાં પણ તપ, ત્યાગ, તિતિક્ષા, સમર્પણ, સ્વાધ્યાય, વાત્સલ્ય, ગંભીરતા, નિઃસ્પૃહતા, સમતા, સૌજન્ય આદિ અનેક સદ્ગુણોરૂપી પુષ્પો ખીલ્યા હતા.

પૂજ્યશ્રીના સંસારીપુત્રને માત્ર ૭૧ વર્ષની બાલવયમાં પોતાની પહેલા ચારિત્રગ્રહણ કરાવેલ. તેઓશ્રી આ. નરરત્નસૂરિ તરીકે પ્રસિદ્ધ થયા હતા. સ્વ. પૂજ્યપાદ આ. પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજસાહેબની અમિદષ્ટિના પ્રભાવે બાળ દીક્ષામાં સર્વોત્કૃષ્ટ સ્થાન પામ્યા હતા. તેઓએ પણ જીવનમાં સરળતા, સમતા, નમ્રતા આદિ અનેક ગુણો ખીલવીને જીવનભર પિતા મહારાજની ખડેપગે સેવા કરી હતી.

જૈનશાસનના ઝળહળતા સિતારા એવા પૂ.આ. હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મહારાજે સાહેબના જીવનના અંશ માત્રને જાણીને આપણા હૈયા હચમચી જાય છે તો આ મહાપુરુષના સમસ્ત જીવનને જાણતાં-માણતાં કેવા ભાવો પ્રગટી શકે?

આ મહાપુરુષના જીવનની ઢળતી સંધ્યાના ૧૩ વર્ષ દરમ્યાન તેઓશ્રીની અખંડ સેવા કરનાર શાસનપ્રભાવક પ.પૂ.પં. ચન્દ્રશેખરવિજયજી ગણિવર્યના પ્રશિષ્ય આજીવન આયંબિલના ઘોર અભિગ્રહધારી (૧૦૦+૬૫મી ઓળીના આરાધક) પ.પૂ.મુનિ હેમવલ્લભ વિજયજી મહારાજ સાહેબના શુભહસ્તે સંપાદન થયેલ પૂજ્યશ્રીના સમસ્ત જીવન ઉપર પ્રકાશ પાડતો “વીસમી સદીની વિરલ વિભૂતિ” નામનો ગ્રંથ અવશ્ય વાંચી મહામૂલા આ માનવભવમાં આવા અનેક ગુણો ખીલવી સૌ આત્મસાધના દ્વારા પરમપદના ભાગી બને એ જ મંગલકામના.

સૌજન્ય તથા ગ્રંથપ્રાપ્તિ સ્થાન : પૂ. મુનિશ્રી હેમવલ્લભવિજયજી મ.ની પ્રેરણાથી સહસાવન કલ્યાણકભૂમિ તીર્થોદ્ધાર સમિતિ, હેમાભાઈનો વંડો, ઉપરકોટ રોડ, જગમાલ ચોક, જૂનાગઢ-૩૬૨૦૦૧ ફોન : ૦૨૮૫ - ૨૬૨૨૮૨૪

તપસ્વી સમ્રાટ, વર્ધમાન તપોમૂર્તિ, પ્રાચીન આષ્ટાતીર્થોદ્ધારક
પ.પૂ.આ.શ્રી વિજય રાજતિલકસૂરીશ્વરજી મ.સા.

અહિંસા ધર્મના પાલન માટે સંયમ જરૂરી છે અને સંયમની વિશુદ્ધિ માટે તપ ખૂબ જરૂરી છે, છ બાહ્ય અને છ અભ્યંતર ભેદથી બાર પ્રકારનો તપ ખૂબ જ પ્રસિદ્ધ છે.

આવા તપ ધર્મના એક વિરલ આરાધક એટલે પ.પૂ.આ. રાજતિલકસૂરીશ્વરજી મહારાજા. ચરમ તીર્થપતિ શ્રમણ ભગવાન શ્રી મહાવીર પરમાત્માના શાસનના પ્રાપ્ત ઇતિહાસમાં વિરલ અદ્ભુત તપ સાધના કરનાર આ મહાપુરુષે એક નવતર ઇતિહાસનું સર્જન કર્યું છે. શ્રી વર્ધમાન તપની આરાધનામાં ત્રણ ત્રણ વાર આગેકૂચ કરનારા અને ચૌદ હજારથી પણ વધુ આયંબિલ દ્વારા ૧૦૦+૧૦૦+૮૮ મી ઓળી ગિરનાર તીર્થમાં પૂર્ણ કરી મહાન પ્રભાવક બનેલા કર્મસાહિત્ય નિષ્ણાત સિદ્ધાન્ત મહોદયિ પ.પૂ.આ.શ્રી વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજાના પટ્ટધર તથા વ્યાખ્યાન વાયસ્પતિ આ.દેવ.શ્રી રામચંદ્રસૂરિ મ.સા.ના લઘુગુરુબંધુ તપસ્વી સમ્રાટ પ.પૂ.આ.શ્રી વિજય રાજતિલકસૂરીશ્વરજી મહારાજાનું જીવન સૌને તપ-મંડાણનું બળ પૂરું પાડનાર બને છે.

વિ.સં. ૧૯૭૨ ના જેઠ સુદ-૭ના ઘોળકા પાસે ચીલોડા ગામમાં સુશ્રાવક શ્રી પ્રેમચંદભાઈના કુળમાં માતા-સમરથબેનની કુશિથી જન્મ પામેલ રતિલાલ બાલ્યવયથી ધર્મના સંસ્કારોથી વાસિત થઈ વૈરાગ્યની ભાવનાવાળા બન્યા. અત્યંત સુખ સાહ્યબીમાં ઉછરવા છતાં ત્યાગ વિરાગની જ્યોત હૈયામાં ઝળહળતી હતી. વિ.સં. ૧૯૮૦ અષાઢ સુદ ૧૪ ના શુભ દિવસે પૂ.આ. શ્રી દાનસૂરિજી મ.સાના હસ્તે દીક્ષિત બની મુનિ શ્રી રાજવિજયજી બની પૂ. ઉપાધ્યાયશ્રી પ્રેમવિજયજી ગણિવરના શિષ્ય તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યા. આયંબિલ તપનાં આવા અજોડ વિક્રમ તપસ્વીને પણ દીક્ષા પછી વડી દીક્ષાના જોગમાં આયંબિલ કરવું ખૂબ જ ભારે પડતું. આયંબિલનાં આહાર પ્રત્યે અરૂચિ હતી અને જોતા જ ઉબકા આવે, ઉલટી થાય તેવું થતું. છતાં પણ વાત્સલ્યમૂર્તિ એવા પૂ. ગુરુદેવ “મા” જેવા બની એમને આયંબિલ કરાવતા અને એ રીતે એમના વડી દીક્ષાનાં જોગ કઠીનાઈથી પૂરા કરાવ્યા.

જીવનની કોઈ શુભ પળે એવી સોનેરી ઘડી આવી જાય છે કે જીવનની દિશા ફરી જાય છે અને એ આત્મા એવો ભવ્ય પુરુષાર્થ આચરે છે કે જોતાં, સાંભળતાં આશ્ચર્ય થઈ જાય. કર્મયોગે જડબામાં રસી થતાં એનું ઓપરેશન કરવાનું નિશ્ચિત થયું. પરિસ્થિતિ, વેદના અકથ્ય હતા. પણ તેઓએ એવો શુભ સંકલ્પ કર્યો જો આમાંથી હવે ઉગરી જવાય તો બાકીનું સમગ્ર જીવન આયંબિલના ચરણે ધરી દેવું.

સંકલ્પ સાચો અને મનોબળ મજબૂત હતું. માંદગીમાંથી બહાર આવ્યા અને વિ.સં. ૧૯૮૨ મુંબઈ શેઠ મોતીશા લાલબાગ ઉપાશ્રયમાં પોતાના પરમ તારક ગુરુદેવની તથા વડીલ ગુરુબંધુ. પૂ. પં. શ્રી રામવિજયજી ગણિવરની નિશ્રામાં ચાતુર્માસમાં વર્ધમાન તપની ૧૦૦ ઓળી માટે પાયો નાંખ્યો.

આ મહાપુરુષે આ રીતે વર્ધમાન તપમાં આગળ વધતાં વિ.સં. ૨૦૧૩ના મહા સુદ ૮ના શુભ દિને સુરેન્દ્રનગર મુકામે પોતાના પરમતારક સુવિશુદ્ધચારિત્રયુગમણિ પ.પૂ. ગુરુદેવેશ આ.શ્રી વિ. પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજાની તારક નિશ્રામાં ૧૦૦ મી ઓળી અતિભવ્ય મહોત્સવપૂર્વક પૂર્ણ કરી. તેમાં ૪૦ થી ૧૦૦ ઓળી તો ઠામ ચોવિહાર કરેલી. ઠામ ચોવિહાર એટલે આયંબિલ સમયે આહાર પાણી વાપરવા. આયંબિલ પૂરું કર્યા પછી પાણી પણ વાપરવું નહીં અર્થાત્ તે જ સ્થાને અશન-પાન-ખાદિમ-સ્વાદિમ ચારે પ્રકારના આહારનો ત્યાગ કરવો. વિ.સં. ૨૦૧૩માં ફરીથી વર્ધમાન આયંબિલ તપનો પ્રારંભ કર્યો અને વિશ્વવિક્રમી બીજી વખતની ૧૦૦ ઓળી (તેમાં પણ ૧ થી ૭૨ ઓળી તો ઠામ ચોવિહાર) કરી.

પૂજ્યશ્રીની ગણી તથા પંન્યાસ પદવી વિ.સં. ૨૦૨૨ વૈશાખ સુદ ૮ ખંભાત અને આચાર્ય પદવી વિ.સં. ૨૦૨૮ માગસર સુદ ૨ રાજપુર ડીસામાં થયેલ. તેઓશ્રીની નિશ્રામાં શ્રી ભારોલતીર્થમાં ભવ્યાતિભવ્ય ઐતિહાસિક શ્રી નેમિનાથ પ્રભુ, શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ પ્રભુ આદિ જિનબિંબોની અંજનશલાકા પ્રતિષ્ઠા થઈ.

પૂજ્યશ્રીનું વિ.સં. ૨૦૫૩નું ચાતુર્માસ ૨૭ વર્ષે તીર્થધિરાજ શ્રી શત્રુંજય મહાતીર્થમાં દબદબાભરે થયું, તે ચાતુર્માસમાં ૫૧ ઉપવાસ, ૧૫ ઉપરાંત માસક્ષમણ, સિદ્ધિતપ, શ્રેણીતપ તેમજ પૂજ્યશ્રીને ચાલુ ૧૦૦+૧૦૦+૮૮=૨૮૮મી ઓળીના અનુમોદનાર્થે સમગ્ર પાલિતાણામાં અષ્ટકર્મચીરક સામુહિક અઢાઈ તપનું મંગલ અનુષ્ઠાન ૮૦૦ (આઠસો અઢાઈ)ની સંખ્યામાં થયું અને અપૂર્વ ગુરુભક્તિ અદા થઈ. ૮૮મી ઓળીની પૂર્ણાહૂતી શ્રી ગિરનારજી તીર્થમાં શ્રી નેમિનાથદાદાની છત્રછાયામાં વિ.સં. ૨૦૫૪ ફા.સુ. ૩ના થઈ. શ્રી શંખેશ્વરજી મહાતીર્થમાં શાશ્વતી એવી ચૈત્રી ઓળીની આરાધનાર્થે પધાર્યા પણ પૂર્વકૃત કર્મોદયે જમણા અંગે પેરેલીસીસ થતાં અમદાવાદ પધાર્યા. વિ.સં. ૨૦૫૪ના શ્રાવણ વદ પના સવારના ૮-૧૦ કલાકે ચતુર્વિધ શ્રી સંઘની ઉપસ્થિતિમાં ગચ્છાધિપતિ પ.પૂ.આશ્રીવિ. મહોદયસૂરીશ્વરજી મહારાજાદિના શ્રીમુખે શ્રી નવકાર મહામંત્રનું રમરણ કરતાં-કરતાં ૮૪ વર્ષની વયે ૬૫ વર્ષનો સંયમ પર્યાય પાળી સમાધિપૂર્વક કાળધર્મ પામ્યા.

સૌજન્ય : પ.પૂ.આ.શ્રી ઠર્પતિલકસૂરિજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી કચ્છ-માંડવીનિવાસી શ્રીમતી જયાબેન શાંતિલાલ ભાઈલાલ પરિવાર-નડિયાદ-રાજકોટ

વર્તમાનમાં વર્ધમાનતપની પ્રેરણા દ્વારા
આયંબિલતપનું વ્યાપક મહત્ત્વ દર્શાવનારા તપોમૂર્તિ,
વચનસિદ્ધ મહાપુરુષ, શાસનદીપક અને અપૂર્વ
શાસનપ્રભાવક

પૂ. આ.શ્રી વિજયભક્તિસૂરીશ્વરજી મ.

ભારતભરમાં ગામેગામે આયંબિલતપનું મહત્ત્વ દર્શાવી, આયંબિલ શાળાઓનો પાયો નાખનાર પૂ. આ. શ્રી વિજયભક્તિ-સૂરીશ્વરજી મહારાજ સમીવાળાને નામે જગપ્રસિદ્ધ છે. પ્રગટપ્રભાવી શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથજીથી ગુજરાતના સુપ્રસિદ્ધ વઢિયાર પ્રદેશના શંખેશ્વર ગામથી સાત ગાઉ દૂર રાધનપુર પાસેનું સમી ગામ રૂના વેપારનું મોટું મથક ગણાય છે. એ ગામમાં વીશાશ્રીમાળી જ્ઞાતિમાં શ્રી વસ્તાચંદ પ્રાગજીભાઈનું ધર્મિષ્ઠ ઘર હતું. જૈનશાસનની મોટામાં મોટી શાશ્વતી ઓળીની તપશ્ચર્યાની શરૂઆતના મંગલ દિને સં. ૧૯૩૦ના આસો સુદ ૮ના શુભ દિવસે વસ્તાભાઈનાં તપસ્વિની સુશ્રાવિકા હસ્તુભાઈએ પુત્રરત્નને જન્મ આપ્યો. માતાપિતાએ મહોત્સવપૂર્વક બાળકનું નામ મોહનલાલ રાખ્યું. માતાપિતાના ધાર્મિક સંસ્કારો બાળકમાં ઉતર્યા, અભ્યાસમાં બુદ્ધિપ્રતિભાના ચમકારા દેખાવા લાગ્યા, થોડા વખતમાં પંચપ્રતિકમણ અને નવસ્મરણ સુધી પહોંચી ગયા. યૌવનના આગમન સાથે મોહનલાલમાં તપશ્ચર્યાની વસંત ખીલી. વિધિસાહેત વીસ સ્થાનકતપ, ચોસઠપહોરી પૌષ્ઠ, ચાર વરસ સમોસરણ તપ, સિંહાસન તપ આદિ તપશ્ચર્યા કરીને દીર્ઘ તપસ્વી બની ગયા. એવામાં પૂ. આ. શ્રી વિજયધર્મસૂરીશ્વરજી મહારાજ સમી પધાર્યા. મોહનભાઈ પર વૈરાગ્યની અસર પ્રબળ બની. એમનો પવિત્ર આત્મા જાગૃત બની ગયો. એમને સંયમજીવન સ્વીકારવાનો ઉત્સાહ થયો. સમીના સંઘની ભાવનાથી પોતાના પનોતા પુત્ર મોહનભાઈની દીક્ષાનો મહોત્સવ સમીમાં જ ઊજવાયો. સં. ૧૯૫૭ના મહા વદ ૧૦ને દિવસે પૂ. આ. શ્રી વિજયધર્મસૂરીશ્વરજી મહારાજે સંઘ સમક્ષ દીક્ષા પ્રદાન કરી. સભાજનોએ ચોખ્ખાથી વધાવ્યા. પૂ. ગુરુદેવે મોહનલાલને મુનિશ્રી ભક્તિવિજયજી તરીકે પોતાના શિષ્ય બનાવ્યા. મુનિશ્રી ભક્તિવિજયજી મહારાજ પણ શાસ્ત્રવિશારદ, જૈનધર્મના સમર્થ જ્ઞાતા કાશીવાળા આચાર્યદેવ શ્રી વિજયધર્મસૂરીશ્વરજી મહારાજની સેવા ભક્તિભાવથી કરતા રહ્યા અને જ્ઞાન-તપના માર્ગે આગળ વધતાં રહ્યા. અનેક મહારોગનાશક અને સર્વસિદ્ધિદાયક શ્રી

આર્યબિલ તપ દ્વારા વર્ધમાનતપની જીવનભર આરાધના અને પ્રેરણા કરતા રહ્યા. વિદ્યાભ્યાસમાં શાસ્ત્ર અને વ્યાકરણાદિમાં પારંગત થયા. પૂ. ગુરુદેવ તો કાશી પધાર્યા હતા અને ત્યાં વિદ્વાનો તૈયાર કરવાની ભાવનાથી 'શ્રી યશોવિજયજી પાઠશાળા'ની સ્થાપના કરી હતી. મુનિશ્રી ભક્તિવિજયજીને પૂ. ગુરુદેવનાં દર્શનની ભાવના થતાં તેઓશ્રી લાંબો વિહાર કરીને કાશી પહોંચ્યા અને ત્યારે ગુરુશિષ્યનું હૃદયંગમ મિલન થયું હતું.

પ્રત્યેક જગ્યાએ આર્યબિલ ખાતાં શરૂ કરાવવાં અને તપોભાવનાની સંવૃદ્ધિ કરવી એ પૂજ્યશ્રીનાં આગવાં ધર્મકાર્યો હતાં. સં. ૧૯૭૫ના અષાઢ સુદ બીજના શુભ દિવસે કપડવંજમાં પૂ. આ. શ્રી વિજયવીરસૂરીશ્વરજીએ તેઓશ્રીને ગણિ પદથી અને પાંચમને દિવસે પંચાસ પદથી વિભૂષિત કર્યા. સં. ૧૯૮૮માં શેઠ જીવતલાલ પ્રતાપશી તથા શેઠ નગીનદાસભાઈ આદિ આગેવાનોની વિનંતીને માન આપી મુંબઈ પધાર્યા. તે સમયે ભૂલેશ્વર-લાલબાગનું ચાતુર્માસ યાદગાર બની રહ્યું. સં. ૧૯૮૨માં શિષ્યસમુદાય સહિત પાલિતાણા પધાર્યા ત્યારે વીરમગામ, સમી આદિ સંઘના આગેવાનોની આગ્રહભરી વિનંતીથી પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજયસાગરાનંદસૂરીશ્વરજી મહારાજે પૂજ્યશ્રીને વૈશાખ સુદ ૪ને શનિવારે પ્રાતઃકાળે વિશાળ માનવસમુદાયની ઉપસ્થિતિમાં આચાર્ય પદથી અલંકૃત કર્યા. આ ઉપરાંત, ઉપરિયાળા તીર્થની તીર્થકમિટી તથા ઘણાં ગામોના આગેવાનોની ભાવનાથી પૂજ્યશ્રીનો અર્ધશતાબ્દી મહોત્સવ ધામધૂમપૂર્વક ઊજવાયો.

યથાનામગુણ આચાર્યશ્રી મહાન તપોનિધિ હતા. દસ ચીજો વાપરવાનો નિયમ કડકપણે પાળતા. રાજસ્થાન, ગુજરાત, ઉત્તર પ્રદેશ, મુંબઈ આદિ પ્રદેશોમાં વિચરી, સમેતશિખરજી, ગિરનારજી, શત્રુંજય આદિ તીર્થોની ઘણી યાત્રાઓ કરી; કલકત્તા, બનારસ, મુંબઈ આદિ અનેક ક્ષેત્રોમાં દીર્ઘ ચારિત્રપર્યાયમાં કુલ ૫૮ ચાતુર્માસ કરી, શાસનનાં અનેક કાર્યો સુસંપન્ન કર્યા. તેઓશ્રી નિત્ય પ્રાણવલ્લભ શંખેશ્વર દાદાનું સ્મરણ કરતા. વિહારમાં વારંવાર શંખેશ્વર તીર્થની યાત્રા પણ કરતા. પૂજ્યશ્રીએ અંતિમ ચાતુર્માસ સમીમાં કર્યું. ૮૫ વર્ષની વૃદ્ધાવસ્થાએ કર્મોદયવશ માંદગીએ ઘેરી લીધા, છતાં પણ આત્મવિશ્વાસ પ્રબળ કરીને પૂજ્યશ્રીએ અંતિમ સાધના શ્રી શંખેશ્વરતીર્થમાં કરવાની ભાવના દર્શાવી. પોતાનો નશ્વરદેહ શંખેશ્વર તીર્થધામમાં છોડવાની ઈચ્છા વ્યક્ત કરી. ડોક્ટરોની ના હોવા છતાં અપૂર્વ આત્મબળ દર્શાવી, શિષ્યો-

પ્રશિષ્યો સાથે શંખેશ્વર પધાર્યા. પૂજ્યશ્રીનાં શિષ્યરત્નો-પૂ. પં. શ્રી પ્રેમવિજયજી ગણિ, પૂ. પં. શ્રી સુબોધવિજયજી ગણિ, (વર્તમાનમાં સર્વ આચાર્યશ્રીઓ) આદિએ ઘણી સેવા કરી. પૂજ્યશ્રીને હાથમાં ઉપાડીને શંખેશ્વર દાદાનાં દર્શન કરાવ્યાં. પૂજ્યશ્રીએ ભાવભીની પ્રાર્થનાથી અંતિમ ઈચ્છા દર્શાવી કે, “હે દાદા! ભવોભવ તારું શરણ, તારું શાસન પ્રાપ્ત થજો”- અને માળા હાથમાં લઈ મહામંત્રનો જાપ જપતાં જપતાં તલ્લીન થઈ ગયા. સં. ૨૦૧૫ના પોષ સુદ ૩ને પવિત્ર દિને વિજય મુહૂર્તે, પાંચ મણકા બાકી રહેતાં નશ્વરદેહનો ત્યાગ કરી, સ્વર્ગગામી બન્યા. ૩૦ વર્ષ પછી પૂજ્યશ્રીનું સ્વપ્ન સાકાર થયું : પૂજ્યશ્રીની સ્મૃતિના સ્મારક રૂપે શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવંતની ભક્તિ અને મહિમાની વૃદ્ધિ સ્વરૂપે ‘શ્રી ૧૦૮ પાર્શ્વનાથ ભક્તિવિહાર મહાપ્રાસાદ’ નિર્માણ થવા પામ્યું. પૂજ્યશ્રી વચનસિદ્ધ મહાપુરુષ, વર્ધમાનતપના પ્રેરક, ધર્મભાવનાના ઘોતક, ઐક્યના અનુરાગી, ઉપરિયાળા તીર્થના ઉદ્ધારક, ઘણા રાજપુરુષોના પૂજ્ય અને વિશાળ શિષ્ય સમુદાય ધરાવતા હતા. ૨૧ શિષ્યો, ૪૨ પ્રશિષ્યો અને ઘણાં જ સાધ્વીજીઓનો સમુદાય વર્તમાનમાં વિચરી રહ્યો છે એવા પૂજ્યપાદ શાસનપ્રભાવક ગુરુદેવશ્રીને કોટિશઃ વંદન!

સૌજન્ય : શ્રી ૧૦૮ પાર્શ્વનાથ ભક્તિવિહાર જૈન ટ્રસ્ટ,
શંખેશ્વર (જિ. પાટણ)

ધર્મશાસ્ત્રાદિમાં પારંગત, વિપુલ સાહિત્યસર્જક,
સંયમસમ્રાટ, દેશનાદદા

પૂ.આ.શ્રી વિજયદક્ષસૂરીશ્વરજી મ.સા.

આચાર્ય શ્રી વિજયદક્ષસૂરીશ્વરજી મહારાજ આચાર્ય પરંપરાના એક ઉજ્જવલ તારક હતા. સં. ૧૯૬૮ થી ૨૦૪૮ સુધીનું આઠેક દાયકા ઉપરનું પૂજ્યશ્રીનું સુદીર્ઘ જીવન, પરમ તેજસ્વી અને યશસ્વી રહ્યું છે. સં. ૧૯૬૮ના ભાદરવા સુદ ૧૪ના મહેસાણામાં જન્મેલા પૂજ્યશ્રીને શૈશવકાળમાં જ દાદા તારાયંદ મહેતાની વૈરાગ્યભાવનાનો વારસો મળ્યો. પિતા ચતુરભાઈએ તેમને જૈન ધર્મના શિક્ષણ અને સંસ્કાર આપ્યા. પૂજ્ય ગુરુદેવ આચાર્યશ્રી વિજયલાવણ્યસૂરીશ્વરજી મહારાજે તેમના વૈરાગ્યના રંગને વધુ ગાઢ બનાવ્યો. પૂજ્યશ્રીની યુવાનીની ઉંઘાની ઊઘડતી વેળાએ જ (સં. ૧૯૮૭ના માગશર વદ બીજના દિવસે કરોડા તીર્થે) સંયમયાત્રાનો આરંભ થયો. આ સંયમી જીવનનો ઉછેર અને ઘડતર પૂજ્યપાદ શાસનસમ્રાટશ્રીએ

કર્્યા. સાહિત્યસમ્રાટ, વ્યાકરણવાચસ્પતિ, શાસ્ત્રવિશારદ ગુરુદેવ પૂજ્ય આચાર્યશ્રી વિજયલાવણ્યસૂરીશ્વરજી મહારાજે આગમ, સાહિત્ય, વ્યાકરણ, ન્યાય, જ્યોતિષ આદિનો ગહન અભ્યાસ કરાવ્યો અને શ્રમણજીવનનું સંગીન ઘડતર કર્યું.

પૂ. ગુરુદેવશ્રીએ બે દાયકા સુદીર્ઘ પાવન સાનિધ્ય ભોગવ્યા બાદ પૂ. ગુરુભગવંતશ્રીની આજ્ઞા અને આશીર્વાદ સાથે સં. ૨૦૦૮થી સ્વતંત્રપણે શાસનપ્રભાવનાની યાત્રાનો સફળ પ્રારંભ કર્યો. ૬૦ વર્ષ ઉપરાંતના સંયમી જીવન દરમિયાન પૂજ્યશ્રીએ રાજસ્થાન, ગુજરાત, સૌરાષ્ટ્ર, મુંબઈ, મહારાષ્ટ્ર, પૂના આદિ પ્રદેશોનાં અનેક નાનાં-મોટાં શહેરો-ગામોમાં અપ્રમત વિહાર કરીને અનેકાનેક શાસનકાર્યો કર્યા-કરાવ્યાં. પૂજ્યશ્રીના વરદ હસ્તે બીલીમોરા, સાંતાક્રૂઝ, ખીમેલ, કરેડા તીર્થ, અગાસી તીર્થ, દહાણું રોડ, કલ્યાણીસ્તરા-રાજસ્થાન વગેરે અનેક સ્થળોએ અંજનશલાકા અને પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવો ઊજવાયા. સેંકડો આરાધકોએ પૂજ્યશ્રીની પ્રેરક નિશ્રામાં ઘણીવાર ઉપધાન તપની આરાધના કરી છે. ઘણી વાર વિવિધ પ્રતિજ્ઞાઓ પણ કરી છે. પંડિત છબીલદાસ કેસરીચંદ સંઘવી આદિ ઘણા જ્ઞાનપિપાસુઓએ પૂજ્યશ્રી પાસે પર્યુષણ પર્વમાં તેઓશ્રીની પ્રેરણાથી જૈનેતરોએ પણ આ મહાપર્વની આરાધના કરી છે. પૂજ્યશ્રી અનેક પ્રસંગે સફળ શાંતિદૂત પૂરવાર થયા છે. તેઓશ્રીની મધ્યસ્થીથી ઘણા સંઘોમાં શાંતિ અને એકતાના સૂરજ ઊગ્યા છે. પૂજ્યશ્રી પ્રખર વક્તા અને સફળ શાસનપ્રભાવક હોવાથી કોઈ પણ ધર્મકાર્યને અતિ સરળતાથી પાર પાડી શક્યા છે અને સમાજ પર અનન્ય પ્રભાવ પાથરી શક્યા છે. પૂજ્યશ્રી સંસ્કૃત, પ્રાકૃત, હિન્દી, મારવાડી, ગુજરાતી અને અંગ્રેજી ભાષાઓ પર સારું પ્રભુત્વ ધરાવે છે.

શ્રી અગાસી તીર્થમાં વિશાળ જમીન ઉપર પ્રગટપ્રભાવી શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ભગવાનનું અતિ ભવ્ય રમણીય આરસપહાણનું શ્રી સમવસરણ મહામંદિર નિર્માણ પામ્યું છે. જમણી બાજુ લબ્ધિનિધાન શ્રી ગૌતમસ્વામીજીનું તથા ડાબી બાજુ રાજરાજેશ્વરી શ્રી પદ્માવતીમાતાનું રમણીય મંદિર કમલ-આકારે નિર્માણ પામ્યું છે. ભોજનશાળા, ધર્મશાળા, ઉપાશ્રય, સેનેટોરિયમ, મધ્યમ વર્ગના જૈનો માટે રહેઠાણ યોજના (સાધર્મિક સંકુલ), ધ્યાનખંડ વગેરે નિર્માણ પામ્યાં છે જે પૂજ્યશ્રીને આભારી છે. પૂજ્યશ્રીને કોટી કોટી વંદના.

સૌજન્ય : શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ જૈન ટ્રસ્ટ, શ્રી પાર્શ્વનાથ ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ, શ્રી પાર્શ્વ-પદ્માવતી યુવક ફાઉન્ડેશન સંઘ

સંયમ, સરસ્વતી અને સદોદિતતાના
ત્રિવેણી-સંગમે પ્રતિષ્ઠિત એવા

પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયમુક્તિચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ

પૂ. સ્વર્ગગત આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજયમુક્તિચંદ્ર-સૂરીશ્વરજી મહારાજના વિશાળ જીવન પર દૃષ્ટિપાત કરીશું તો લાગ્યા વિના નહીં રહે કે એ મહાપુરુષ હતા. રાધનપુરમાં જન્મેલી એ જીવનગંગા આગળ જતાં અનેક પવિત્ર પ્રવાહોથી પરિપુષ્ટ બનીને રાંધેજા મુકામે સમાધિના મહાસાગરમાં વિલીન થઈ ગઈ. રાધનપુરથી રાંધેજા સુધી અને સં. ૧૮૭૧થી સં. ૨૦૩૮સુધીના કાળમાં પથરાયેલી એ જીવનગંગાનું થોડું અમૃતપાન કરીશું તો જણાશે કે એ મુક્તિલાલ ખરેખર મુક્તિના જ લાલ હતા. રાધનપુર એટલે ધર્મસંસ્કારોની નગરી. પૂ. આ. શ્રી વિજયલબ્ધિસૂરીશ્વરજી મહારાજ કહેતા કે “રાધનપુરની આગળ ‘આ’ લગાવીએ તો જ તેને સમ્માન આપ્યું ગણાય. એ રાધનપુરમાં મણિલાલ અને મણિબહેનનું નામ ધરાવતાં દંપતીને ત્યાં સં. ૧૮૭૧માં એક પુત્રરત્નનો જન્મ થયો. માતાપિતાએ તેનું નામ મુક્તિલાલ પાડ્યું અને મુક્તિલાલ ખરેખર મુક્તિલાલ બન્યા. શ્રી મણિભાઈને ત્રણ પુત્રો થયા : મહાસુખલાલ, કાંતિલાલ અને મુક્તિલાલ. મણિભાઈ ધંધાર્થે આકોલામાં રહેતા હતા, પરંતુ તેમનું મન વારંવાર દીક્ષા લેવા માટે જંખતું હતું. સં. ૧૮૭૫-માં સ્વર્ગવાસી થયા ત્યાં સુધી એમની એ ભાવના સાકાર ન બની, પરંતુ વૈરાગ્યનાં બીજ ત્રણે પુત્રોમાં રોપાઈ ગયાં હતાં. એમાં મુક્તિલાલ નાનપણથી ભણવામાં હોંશિયાર હતા, પરંતુ ચાર અંગ્રેજી ધોરણથી આગળ ભણ્યા નહીં. મહાસુખભાઈ સાથે વેપાર અર્થે મુંબઈ ગયા. ત્યાં પૂ. આ. શ્રી સાગરાનંદ-સૂરીશ્વરજી મહારાજનું ચાતુર્માસ હતું. મુક્તિલાલ તેઓશ્રીના પરિચયમાં આવ્યા. તેઓશ્રીની નિશ્રામાં ધાર્મિક અભ્યાસમાં આગળ વધ્યા અને વર્ધમાન તપનો પાથો નાખ્યો. આ અરસામાં મુનિવર્ય શ્રી રામવિજયજી મહારાજ ઊગતા સૂર્યની અદાથી પ્રભાવ પાડી રહ્યા હતા. મુક્તિલાલના મોટાભાઈ એક વાર તેઓશ્રીના વ્યાખ્યાનમાં આવ્યા અને હંમેશાં વ્યાખ્યાન સાંભળવાની ટેવ પડી ગઈ. અંતે સંયમ સ્વીકારવાની ભાવના દૃઢ થઈ. બંને ભાઈઓની દીક્ષા અંગીકાર કરવાની મનોકામના જોઈ ત્રીજા ભાઈએ પણ એ જ પંથે પ્રયાણ કરવાનો સંકલ્પ કર્યો. મહાસુખભાઈ સં. ૧૮૮૭માં દીક્ષા સ્વીકારીને મુનિશ્રી મલયવિજયજી બન્યા. ત્યાર બાદ સં. ૧૮૮૮માં મહા સુદ

૧૦ના દિવસે શ્રી શત્રુંજયની ગોદમાં પૂ. આ. શ્રી વિજયદાન-સૂરીશ્વરજી મહારાજના વરદ હસ્તે સંયમ સ્વીકારીને મુક્તિલાલે મુનિશ્રી મહોદયવિજયજી નામ ધારણ કર્યું, પરંતુ માતા મણિ-બહેનના આગ્રહથી વડી દીક્ષા વખતે નામ બદલીને શ્રી મુક્તિ-વિજયજી રાખવામાં આવ્યું. આગળ જતાં, વચેટ ભાઈ ક્રાંતિલાલ પણ સંયમ સ્વીકારીને મુનિશ્રી રવિવિજયજી મહારાજ બન્યા. ત્રણે પુત્રોને શાસનને ચરણે ધરીને માતા મણિબહેન જીવનને ધન્ય બનાવી ગયાં. ત્રણે ભાઈઓ આચાર્ય પદને વર્યા હતા.

મુનિશ્રી મુક્તિવિજયજી મહારાજ નાનપણમાં વ્યાવહારિક અભ્યાસમાં આગળ રહેતા, તેમ શાસ્ત્રાભ્યાસમાં પણ આગળ રહેવા લાગ્યા. રાતદિવસ જોયા વિના સતત અભ્યાસ મગ્ન રહેવું એ પૂજ્યશ્રીનું એક મહાન લક્ષણ બની ગયું. પૂજ્યશ્રી માનતા કે કોઈ સાધુને ધર્મશાસ્ત્રોનું જ્ઞાનસંપાદન કરવું હોય તો ઓછામાં ઓછો દસ વર્ષનો સમય આપવો જોઈએ. એમાં ગુરુકૃપા ભળે તો તો કહેવું જ શું! પૂજ્યશ્રી ઉપર પૂ. આ. શ્રી વિજયદાનસૂરિજી મહારાજના ચાર હાથ હતા. તેઓશ્રીએ તેમને ઘડવામાં ખૂબ જ કાળજી લીધી હતી. દીક્ષા પછીનાં થોડાં જ વર્ષો પછી પૂજ્યશ્રીને પ્રવચન માટે તૈયાર કર્યા હતા. રાધનપુરમાં જ સગાં-વહાલાં-પરિચિતો સમક્ષ મુનિશ્રી મુક્તિવિજયજી મહારાજે પ્રથમ વ્યાખ્યાન કરીને સૌનાં મન મોહી લીધાં હતાં. સં. ૧૯૮૮માં પૂનામાં ચાતુર્માસ દરમિયાન પૂ. ગુરુદેવોની નિશ્ચામાં ૭-૭ કલાકની વાચનાનો અખંડ લાભ લઈ અત્યંત જ્ઞાનવૃદ્ધિ કરી હતી. આ ચાતુર્માસમાં માતા મણિબહેનની તબિયતના સમાચાર મળતાં ત્રણે બંધુઓ મુરબાડ ચાતુર્માસ બાદ તુરત રાધનપુર તરફ વિહાર કરવા લાગ્યા. સં. ૨૦૧૦માં પૂ. પંચાસ શ્રી ભદ્રંકરવિજયજી ગણિવર્યની નિશ્ચામાં ચાતુર્માસ વખતે મુનિશ્રી મુક્તિવિજયજીના યુવાનીના ઉત્સાહને એક નવો જ દિશાબોધ મળ્યો. નમસ્કાર મહામંત્રાદિ વિષયક ચિંતનની દિશા મળતાં પૂજ્યશ્રીના જીવનમાં એક નવો જ પ્રકાશ ફેલાયો, જેના પ્રભાવે તેઓશ્રીની વૃત્તિ-પ્રવૃત્તિમાં સંઘવાત્સલ્ય, મૈત્રી આદિ અનેક ગુણોની વિશેષ ખિલવણી થવા પામી. પૂજ્યશ્રી વારંવાર આ ચાતુર્માસને યાદ કરીને ધન્યતા અનુભવતા. પૂજ્યશ્રીના જીવન-સાગરનું પેટાળ આમ તો ઢગલાબંધ તેજસ્વી રત્નોના પ્રકાશથી ઝગારા મારી રહ્યું હતું, પરંતુ એમાં યે નિરીહતા, સંયમપ્રિયતા, સ્વાધ્યાયરસિકતા આદિ ગુણો તો એવા વિશિષ્ટ કોટિના હતા કે એની જોડ જડવી મુશ્કેલ છે.

સ્વાધ્યાય પ્રત્યે વિશેષ રુચિ એ પૂજ્યશ્રીનો વિશિષ્ટ

ગુણ હતો. નિત્ય નવું મેળવવાની તમન્ના પૂજ્યશ્રીને છેલ્લાં વર્ષોમાં અંગ્રેજી અભ્યાસ માટે પ્રયત્નશીલ રાખતી. નવસારી ચાતુર્માસ પછી તો તેઓશ્રીએ અંતરમુખી આરાધના વધુ પ્રમાણમાં આરંભી દીધી. સાંજે પ્રતિક્રમણ બાદ તુરત જ સૂઈ જતા અને રાત્રે સાડાબાર-એક વાગે જાગીને સવાર સુધી સ્વાધ્યાયમાં ખોવાઈ જતા. જીવનના પ્રારંભકાળે કંઠસ્થ કરેલું કેટલુંય શ્રુત આ રીતે પૂજ્યશ્રીએ છેલ્લાં વર્ષોમાં ફરી તાજું કરી લીધું હતું. સ્વ-પર સમુદાયના સુવિહિત સાધુઓ સાથે હળી-મળી જવાની પૂજ્યશ્રીની મિલનસાર વૃત્તિ તો સુપ્રસિદ્ધ છે. આ સર્વ ગુણોના યોગથી જીવનમાં જે શાંતિ-શુદ્ધિ અનુભવી શકાય એનો ભરપેટ આસ્વાદ માણીને પૂ. આચાર્યદેવશ્રી મૃત્યુમાં પણ સમાધિ સાધી ગયા, ત્યારે શાસનને એક મહાવક્તા, સમર્થ સ્વાધ્યાયવીર અને સદ્ગુણભંડાર સાધુવર્ય ગુમાવ્યાનો શોક વ્યાપી વળ્યો. લાખ લાખ વંદન હજો એ મહાન સાધુવર્યને!

સૌજન્ય : ભરતભાઈ ચંદુલાલ શાહ (ખેડાવાલા) અમદાવાદ
નિર્મલ શાંતિલાલ કટકાની રતલામ (મ.પ્ર.)

વચનસિદ્ધ મહાત્મા, મહારાષ્ટ્ર-કેસરી પૂ. આ. શ્રી વિજયયશોદેવસૂરિજી મ.

સં. ૧૯૪૪ના ચૈત્ર વદ ૧૩ના શુભ દિવસે ધર્મનગરી અમદાવાદમાં પૂજ્યશ્રીનો જન્મ થયો. તેમનું સંસારી નામ જેસિંગભાઈ હતું. પિતાનું નામ લાલભાઈ અને માતાનું નામ ગજરાભાઈ હતું. કુટુંબ જૈનધર્મ પ્રત્યેની શ્રદ્ધા, ભક્તિ અને સંસ્કારથી રંગાયેલું હતું. આવા ધર્મપરાયણ કુળમાં જન્મવાનું ભાગ્ય જેસિંગભાઈને પ્રાપ્ત થયું. કુટુંબના ધર્મના સંસ્કારો અને દેવ-ગુરુ ઉપરની દૃઢ શ્રદ્ધા-આ પ્રમુખ ગુણો તેમનામાં બાલ્યવયથી જ વણાઈ ગયા હતા. ભોગ-ઉપભોગનાં સાધનો વચ્ચે પણ તેમનું મન તેમ જ ધ્યેય સંયમજીવનની અનુમોદના તરફ જ રહેતું. કાળ વહેતો રહ્યો. જેસિંગભાઈ ભણી ગણીને યૌવનવય પામ્યા. ગૃહસ્થધર્મને સ્વીકારતાં તેઓ પરણ્યા અને સાથે સાથે પેઢીની અનેક જવાબદારીઓ પણ સંભાળી લીધી. કર્તવ્યની કસોટીમાં કુશળતા દાખવી વ્યવસાયમાં નામના

મેળવી. બજારમાં પેઢીની આબરૂ પણ ખૂબ વધારી. આ બધું પ્રાપ્ત છતાં તેમને મન તો જિનપૂજા, પ્રવચનશ્રવણ, જપ-તપ અને આરાધના જ મુખ્ય હતાં.

વિ. સં. ૧૯૮૧માં પૂ.આ. શ્રી વિજયદાનસૂરીશ્વરજી મહારાજ, પૂ. પં. શ્રી પ્રેમવિજયજી મહારાજ તથા પૂ. મુનિશ્રી રામવિજયજી મહારાજનું ચોમાસું અમદાવાદમાં હતું. પ્રવચનમાં માનવમેદનીનો પાર રહેતો નથી. ગુરુ ભગવંતોની અભિલાષા ફક્ત ‘સવિ જીવ કરું શાસનરસી’ હોય છે. તેઓ આવેલ તકોને સાધી લે છે. પૂ.પં. શ્રી પ્રેમવિજયજી મહારાજે શ્રાદ્ધરત્નો પારખી લીધાં અને એક દિવસ પૌષધમાં રહેલા શ્રાવકોને પૂછ્યું, “બોલો ભાઈ, આ જેસિંગભાઈ ચારિત્ર લે તો તેમની સાથે કોણ કોણ તૈયાર છે?” આ વાતમાં આરાધકોએ સારો એવો ઉત્સાહ દર્શાવ્યો. સારા એવા અભિગ્રહો થયા. જેસિંગભાઈએ પણ નિર્ણય જણાવ્યો કે, “આવતા ચોમાસા પહેલાં દીક્ષા લેવી, નહીંતર અષાઢી ચૌદશથી ઉપવાસ કરવા.” આવા અભિગ્રહથી સર્વ કુટુંબીજનો અકળાઈ ઊઠ્યા, પણ જેસિંગભાઈ તેમના નિર્ણયમાં મક્કમ હતા. આખરે તેમની મક્કમતાનો વિજય થયો. સં. ૧૯૮૧ના ફાગણ સુદ બીજનો દિવસ દીક્ષાગ્રહણ માટે નક્કી થયો. એ પુણ્ય દિવસ આવી પહોંચતાં પૂ.આ. શ્રી વિજયદાનસૂરીશ્વરજી મહારાજના વરદ હસ્તે જેસિંગભાઈએ અને બીજાં પણ સાથીઓએ દીક્ષા ગ્રહણ કરી. જેસિંગભાઈ મટી મુનિશ્રી જશવિજયજી બની ગયા. સંસારનો ત્યાગ કરી, ત્યાગના માર્ગે શ્રી રામવિજયજીના શિષ્ય બની ગયા. આ દીક્ષા-મહોત્સવની ભવ્યતા નીરખી પૂ. આ. શ્રી વિજયવલ્લભસૂરિજી મહારાજે પણ મુક્તકંઠે પ્રશંસા કરી કે, “યહ તો ઈસ કાલકે શાલિભદ્ર કી દીક્ષા હુઈ.” દીક્ષા બાદ મુનિશ્રી જશવિજયજી જ્ઞાનસાધનામાં લયલીન બની ગયા. સંયમજીવનની ક્રિયા કરવામાં એકતાન બની, ગુર્વાજાનું પાલન-વિનયાદિ ગુણ સાધવામાં ઉત્સુક બની, અન્ય મુનિરાજો માટે એક આદર્શરૂપ બન્યા. સંયમયાત્રામાં પ્રગતિ કરતા રહ્યા. યોગ્યતા પ્રમાણે સં. ૧૯૮૫માં ગણિ-પંચાસપદ, સં. ૨૦૦૪માં ઉપાધ્યાયપદ અને સં. ૨૦૦૫માં આચાર્યપદે આરૂઢ થઈ આચાર્યશ્રી વિજયયશોદેવસૂરીશ્વરજી તરીકે જાહેર થયા. પૂજ્યશ્રીની સંયમસાધનામાં તેમ જ શાસનપ્રભાવનામાં પણ અગ્રેસર રહ્યા. તેઓશ્રીએ મહારાષ્ટ્ર અને ખાનદેશમાં વિચરી ત્યાંની પ્રજામાં ધર્મશ્રદ્ધાનું અદ્ભુત સિંચન કર્યું. અનંતા ઉપકાર કર્યા, જે મહારાષ્ટ્ર કદી વીસરે તેમ નથી. મહારાષ્ટ્રમાં તેઓ ‘મહારાષ્ટ્ર

કેસરી’ તરીકે જ ઓળખાતા રહ્યા. પૂ. આ. શ્રી વિજય યશોદેવસૂરીશ્વરજી મહારાજનું સ્થાન વિશિષ્ટ હતું.

સૌજન્ય : પૂ. પંચાસશ્રી શિવાનંદવિજયજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી શ્રી મહાવીરસ્વામી જૈન ચેતામ્બર મંદિર ટ્રસ્ટ, બેંગલોર

ગુર્વાજાને જીવનમંત્ર બનાવનારા,
તપોમૂર્તિ, પરમ સહિષ્ણુ

પૂ. આ.શ્રી વિજયત્રિલોચનસૂરિજી મ.

પૂજ્ય આચાર્યશ્રી વિજયત્રિલોચનસૂરિજી મહારાજનો જન્મ પવિત્ર અને ધર્મવાસિત એવા સ્થંભનતીર્થ (ખંભાત)માં સં. ૧૯૫૪ના માગશર વદ ૧૧ને દિવસે થયો હતો. તેમના પિતાનું નામ પોપટલાલ, માતાનું નામ

જયકોરબહેન અને તેમનું પોતાનું જન્મનામ ત્રિભુવન હતું. ત્રિભુવને બાલ્યવયમાં જ પિતાનું છત્ર ગુમાવ્યું હતું, પણ વડાલસોથી માતાએ બેવડી જવાબદારી સંભાળી પુત્ર ત્રિભુવનમાં ઉચ્ચ સંસ્કારો અને સદ્ગુણોનું આરોપણ કર્યું. સમય જતાં માતાને પુત્રને પરજાવવાના કોડ જાગ્યા. માતાના આગ્રહને વશ થઈ ત્રિભુવને સંસાર તો માંડ્યો, પણ તેમનું મન સંસારમાં લાગ્યું નહીં. તેમાં એક પુત્રીનો જન્મ થયો. સંસારનું બંધન વધ્યું અને સાથે તેમની મનોવેદના પણ વધી. તેઓ દીક્ષા લેવાનો નિશ્ચય કરી, હવે કોનું શરણ લેવું તે વિચારવા લાગ્યા. એવામાં પ્રખર ત્યાગી-વૈરાગી પૂ. મુનિ શ્રી જશવિજયજી (આચાર્યશ્રી વિજયયશોદેવસૂરિજી) મહારાજનું અપ્રમત્ત સંયમજીવન જોઈ તેઓશ્રીનું શરણું લેવાનું નક્કી કર્યું. પ્રવ્રજ્યાના માર્ગે જવા માટે તેઓ જ નહીં, તેમનાં ધર્મપત્ની પણ તત્પર બન્યા. સં. ૧૯૮૮ના જેઠ વદ ૧૧ને દિવસે ખંભાતમાં પૂજ્યપાદ આચાર્યશ્રી વિજયદાનસૂરીશ્વરજી મહારાજના વરદ હસ્તે ભાગવતી પ્રવ્રજ્યા અંગીકાર કરી અને પૂ. મુનિશ્રી જશવિજયજીના શિષ્ય તરીકે મુનિશ્રી ત્રિલોચનવિજયજી નામે ઘોષિત કરવામાં આવ્યા અને તેઓશ્રીનાં ધર્મપત્નીને સાધ્વીશ્રી ઈન્દ્રશ્રીજી નામે જાહેર કરવામાં આવ્યાં.

જેની ઝંખના ઊંડે ઊંડે વર્ષોથી ભરી હતી તે પ્રાપ્ત

થતાં મુનિશ્રી ત્રિલોચનવિજયજી સંયમસાધનામાં લાગી ગયા. દાદાગુરુદેવોનું અને પોતાના ગુરુદેવનું સંયમજીવન આંખ સામે રાખી તપ-ત્યાગ, જ્ઞાન-ધ્યાન, વૈયાવચ્ચ અને આજ્ઞાકિતપણાને આત્મસાત્ કર્યા, ગુરુસમર્પણભાવ અને ગુરુ-આજ્ઞા તેઓશ્રીનો જીવનમંત્ર બની ગયો. તેઓશ્રી તપસ્વી તરીકે પ્રસિદ્ધિ પામ્યા. તેઓશ્રીમાં એક બીજી પણ વિશેષતા હતી કે, તેઓશ્રી હંમેશ દોષરહિત ગોચરી વાપરવા-લાવવામાં સાવધાન રહેતા. અન્ય સાધુઓને વાચનામાં પણ ગોચરીના ૪૨ દોષોનો એવો સુંદર ખ્યાલ આપતા કે સાધુઓ તે દોષમાંથી બચવાનો ખ્યાલ રાખે. વળી, 'દેહ દુઃખમ્, મહા ફલમ્' આ મંત્ર તેઓશ્રીના જીવનમાં ઊડે સુધી વણાઈ ગયો હતો. દેહનું દુઃખ સહન કરવા શ્રદ્ધાનું આત્મબળ જોઈએ અને અંતરાત્મામાં સહનશીલતા પરિણમવી જોઈએ-એમ તેઓશ્રી માનતા. આ વાતની પ્રતીતિ પૂજ્યશ્રીના જીવનના અંત સુધી જોવા મળે છે.

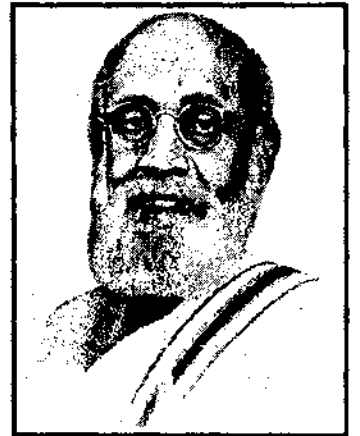
મુનિશ્રી ત્રિલોચનવિજયજી મહારાજને તેમની સંયમજીવનની ઉત્કટ સાધનાની યોગ્યતા જાણીને સં. ૨૦૧૫ના વૈશાખ સુદ દના અહમદનગરમાં પંન્યાસ પદથી અને સં. ૨૦૨૮ના માગશર સુદ ૨-ને દિવસે અમલનેરમાં આચાર્ય પદથી અલંકૃત કરવામાં આવ્યા હતા. પૂ. આ. શ્રી વિજયયશોદેવ-સૂરીશ્વરજી મહારાજના શિષ્યપરિવારમાં સૌ પ્રથમ સૂરિપદારૂઢ થનારા પૂજ્યશ્રી હતા. પૂ. ગુરુદેવ સાથે છેલ્લું ચોમાસું મહારાષ્ટ્ર છોડી રાજસ્થાન-સિરોહીમાં કર્યું. સં. ૨૦૨૮માં પૂ. ગુરુદેવ કાળધર્મ પામ્યા. પૂ. આ. શ્રી વિજયત્રિલોચનસૂરિજીને આ આઘાત કારમો હતો, પણ સમતા કેળવી હતી. જવાબદારી સમજ્યા હતા. મહારાષ્ટ્રવાસીઓની ચિંતા દૂર કરવા તેઓશ્રી પોતાના શિષ્યપરિવાર સાથે મહારાષ્ટ્ર પધાર્યા અને તે પ્રદેશને પોતાની કર્મભૂમિ બનાવી. ગુરુદેવનું સ્થાન સંભાળી અનંતી કૃપાનો વરસાદ વરસાવ્યો. એ પ્રદેશમાં ગામેગામ વિચરી શ્રાવકોને શ્રીસંઘ પ્રત્યેની ફરજો અને શાસ્ત્રોક્ત વ્યવસ્થા વગેરે સમજાવી દોષોથી વાર્યા. યુવાન ભાઈ-બહેનોને પણ વડીલોને નિત્ય વંદન કરતાં તેમ જ દેવદર્શન, પૂજા-અને ગુરુવંદન આદિમાં રસ લેતાં કર્યા. આ પ્રદેશનાં નાનાં-મોટાં શાસનકાર્યો કે મતભેદો માટે તેઓશ્રી સદા જાગૃત રહેતા. અમલનેર તરફનો પૂ. આ. શ્રી વિજયત્રિલોચનસૂરિજી મહારાજનો વિહાર ચાલુ હતો. ચાર-પાંચ માઈલનું અંતર

બાકી હતું. પૂજ્યશ્રી એક પછી એક વિચારમાં ગૂંથાઈ રહ્યા હતા. અમલનેર સંઘના મતભેદ મિટાવી સર્વનું કલ્યાણ કરીશું. ગુરુબંધુને ભેટીશું. તેવામાં સામેથી કાળ સમી એક એમ્બેસેડર કાર આવી અને ધક્કો લાગ્યો. સાથેના શ્રમણભગવંતો અને આસપાસના સૌ ભેગા થઈ ગયા. ભક્તો પણ આવી પહોંચ્યા. અમલનેર લાવી ઉપચારો શરૂ કર્યા. ગામેગામથી સંઘના આગેવાનો અને ભાવિક ભક્તો શાતા પૂછવા આવવા લાગ્યા. “હું શાતામાં છું. મારી ચિંતા કરશો નહીં. મોટરવાળાનો કોઈ દોષ નથી, તેને કાંઈ કહેશો નહીં, લઢશો નહીં.” આમ રટણ ચાલુ હતું. બંધક મુનિ, ગજસુકુમાલ મહાત્મા અને મેતારજ મુનિને થયેલા ઉપસર્ગો યાદ કરે છે. પોતાની વેદનાને હળવી બનાવે છે. પૂ. આ. શ્રી વિજયભુવનભાનુસૂરિજી મહારાજ આરાધના કરાવે છે. “મહાત્મા, જાગો છો ને? સાવધાન! સાવધાન! ખરો અવસર આવ્યો છે.” અને ખરેખર મહારાષ્ટ્ર નિરાધાર બન્યું. હંસલો ઊડી ગયો! દીપક બુઝાઈ ગયો! ગુરુદેવ છેલ્લી ક્ષણ સાધી ગયા. બંને ભવ સુધારી ગયા. સમતાના સાગર, કરુણાવત્સલ, પરહિત-ચિંતક અને ગુર્વાજ્ઞામંત્રને જીવનમાં ઉતારનારા પૂ. આ. શ્રી વિજયત્રિલોચનસૂરિજી મહારાજ સાહેબનાં ચરણે કોટિશ: વંદના!

સૌજન્ય : પૂ. પંન્યાસશ્રી શિવાનંદવિજયજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી શ્રી મહાવીરસ્વામી જૈન શ્વેતામ્બર મંદિર ટ્રસ્ટ, બેંગલોર

સિદ્ધચક્રારાધન તીર્થોદ્ધારક, માલવદેશોદ્ધારક અને શ્રી વર્ધમાન આયંબિલ તપના પ્રખર પ્રસારક પૂ. આ.શ્રી ચંદ્રસાગરસૂરીશ્વરજી મ.

પૂ. આચાર્યશ્રી ચંદ્રસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજ શ્રી વર્ધમાન આયંબિલ તપ અને શાશ્વતી શ્રી નવપદજી ઓળીની આરાધનાના પ્રસારક તરીકે વિશેષ પ્રસિદ્ધિ પામ્યા હતા. પૂજ્યશ્રીનો જન્મ અમદાવાદ દોશીવાડાની પોળમાં કૂવાવાળા ખાંચામાં શેઠશ્રી જેશીંગભાઈ પટવાને ઘેર સુશ્રાવિકા પ્રધાનબહેનની કુક્ષિએ સં.

૧૯૪૦ના કાર્તિક સુદ ૧૧ના મંગલ દિને થયો હતો. સંસારી નામ ચિમનભાઈ હતું. તેઓ નાનપણથી ધાર્મિક અભ્યાસમાં ઘણી રુચિ દાખવતા હતા. પ. પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયનીતિસૂરિજી મહારાજના નિકટ પરિચયમાં આવી તેઓશ્રી ધર્મક્રિયામાં તત્વજ્ઞ આરાધક તરીકે અત્યંત જાણીતા બન્યા. ધર્માભ્યાસ સાથે જપ-તપમાં પણ વધુ રસ દાખવવા માંડ્યા. ત્યાં યોગ્ય વયે, માતાપિતાના આગ્રહથી તેમનાં લગ્ન ફૂલીબહેન સાથે કરવામાં આવ્યાં. તે વખતના લોકમાનસને માન આપી તેઓશ્રી મુંબઈમાં શેઠશ્રી નગીનદાસ કરમચંદની પેઢીમાં ધર્મ સાથે અર્થોપાર્જનના પ્રશ્નને હલ કરવા જોડાયા હતા. સંસારમાં પડ્યા છતાં ધર્મભાવના એવી જ પ્રબળ અને કાર્યરત હતી. તેઓ વર્ધમાનતપની ઓળીની સળંગ આરાધના, વીતરાગ પ્રભુની અષ્ટપ્રકારી પૂજા, વ્યાખ્યાનશ્રવણ, સાંજે પ્રતિક્રમણ, પર્વતિથિએ પૌષ્ઠ આદિ ધર્મપ્રવૃત્તિ અનેક આરાધક પુણ્યાત્માઓ સાથે પાયધુની સ્થિત શ્રી ગોડીજી જૈન દેરાસર-ઉપાશ્રયમાં કરતા. ગોડીજીમાં સામાયિક-પ્રતિક્રમણ-પૌષ્ઠ આદિની સામૂહિક આરાધના પ્રસંગોપાત થતી. તેમાં તેઓશ્રી સૌના લાડીલા ધર્મનેતા બની રહ્યા. તેમની દેખરેખ અને દોરવણી નીચે અનુપમ હર્ષોલ્લાસથી ધર્મક્રિયાઓ થતી હતી. આવા ૮૦-૯૦ આરાધકોની એક મંડળી હતી અને તેના તેઓ આગેવાન હતા. આ સર્વ ધાર્મિક પ્રવૃત્તિઓના ફળસ્વરૂપે તેઓશ્રીએ મુંબઈમાં કુંભાર ટુકડામાં ભાડાના મકાનમાં શ્રી વર્ધમાન તપ આર્યબિલ ખાતાની સ્થાપના કરી અને ખૂબ પ્રેમ, આદર અને ખંતથી અનેક પુણ્યાત્માઓને શ્રી વર્ધમાન આર્યબિલ તપમાં જોડી આગળ વધાર્યા. મોહમયી મુંબઈ નગરીમાં આવી ધાર્મિક પ્રવૃત્તિઓમાં અનેક જીવોને સાંકળવા એ ઘણું કઠિન કાર્ય હતું, પરંતુ તેઓશ્રી એવાં કાર્યો સફળતાથી પાર પાડી ખૂબ અનુમોદનાને પાત્ર બન્યા હતા.

ચિમનભાઈ પૂ. આગમોદ્ધારકશ્રીનાં તાત્ત્વિક વ્યાખ્યાનોથી ખૂબ પ્રભાવિત થયા હતા અને તેના પરિણામે વૈરાગ્યની ભૂમિકાએ સ્થિર થઈ, સંસારના કીચડમાંથી નીકળવા મથામણ કરવા લાગ્યા. તેમનાં ધર્મપત્ની ફૂલીબહેનની પ્રબળ મોહદશા અને બાધક મનોવૃત્તિના કારણે ધર્મમાર્ગે દોરનાર ઉપકારી પૂ. આ. શ્રી વિજયનીતિસૂરીશ્વરજી મહારાજ પણ દીક્ષા આપવાના પ્રશ્ને દ્વિધામાં હતા, પરંતુ ચિમનભાઈનો સંકલ્પ દૃઢ હતો. અંતે પૂ. આગમોદ્ધારક આચાર્યદેવશ્રીની હૂંફ મળી. એક વખત ગોડીજીમાં ધર્મક્રિયામાં રસ લેતા ૮૦ જેટલા આરાધકોને એમ હતું કે ચિમનભાઈ પરિસ્થિતિવશ દીક્ષા લઈ

શકે તેમ નથી, પરંતુ ચિમનભાઈએ જોરદાર સંયમરંગ રાખ્યો. સ્તવનાદિ લલકારી બધાંને સંયમ તરફ વાળવા અભિગ્રહ આપવા માંડ્યો અને પ્રાંતે પોતે પણ વૈરાગ્યના માર્ગે ભાગવતી દીક્ષા ગ્રહણ કરી 'મુનિ શ્રી ચંદ્રસાગરજી' નામે સંયમજીવનનો સ્વીકાર કર્યો. દીક્ષા બાદ પૂજ્યશ્રીએ જ્ઞાનાભ્યાસમાં એકાગ્ર બની સિદ્ધહેમ વ્યાકરણ પર પ્રભુત્વ મેળવ્યું. શુદ્ધ પાઠો સાથે મૂળ માત્ર છપાવી અને 'આનંદબોધિની' નામે સુંદર વિદ્વદ્ભોગ્ય ટીકા લખી, વિદ્વાનોમાં અગ્રગણ્ય સ્થાન મેળવ્યું. પૂજ્યશ્રીની પ્રતિભા, વાણી, શક્તિ, પડછંદ કાયા, મેઘમલ્હાર સમો બુલંદ અવાજ તેમ જ ત્યાગ-તપ-સંયમનું ઓજસ્વી બળ સંઘમાં અનેક ધર્મકાર્યોની પરંપરા વધારનારું નીવડ્યું. માલવાની-ઉજ્જૈનની પુણ્યભૂમિમાં વીશમા તીર્થંકર શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામીના શાસનકાળમાં શ્રીપાલ મહારાજા અને મયણાસુંદરીએ નવપદજીની ચિરસ્મરણીય આરાધના કરેલી તે સ્થાન જીર્ણોદ્ધાર બની ગયું હતું. તેનો પૂજ્યશ્રીએ આમૂલચૂલ ઉદ્ધાર કરાવી શ્રી સિદ્ધચક્રારાધન તીર્થની પુનઃ સ્થાપના કરી. ભવ્ય ધર્મશાળા, આર્યબિલ ખાતું, જ્ઞાનમંદિર, ભોજનશાળા, ઉપાશ્રય આદિના નિર્માણ સાથે શ્રીપાલ-મયણાસુંદરીની નવપદ આરાધનાની ભૂમિ સાથે સંલગ્ન પ્રાચીન છ-સાત દેરાસરોનો ઉદ્ધાર કરી, શ્રી કેશરિયાજીની દેહપ્રમાણ તે જ વર્ષની નવી પ્રતિમા ભરાવી તેની સ્થાપના કરી, જે પ્રતિમા સમક્ષ શ્રીપાલ મહારાજા અને મયણાસુંદરીએ આરાધન કરેલ તે પ્રતિમાજી હાલ ધૂલેવાજીમાં કેશરિયાજી તરીકે પ્રખ્યાત છે એ લોકોક્તિને ચિરંજીવ બનાવી. આથી સમગ્ર ઉજ્જૈન જૈન સંઘનો પણ પુનરુદ્ધાર થયો અને વિકાસ થયો. માલવામાં પણ અનેક ગામોમાં જૈનધર્મની ઝાંખી બનેલી છાયાને તેજસ્વી બનાવી.

પૂજ્યશ્રીને પાલિતાણામાં પૂ. આગમોદ્ધારક આચાર્યદેવના વરદ હસ્તે સં. ૧૯૯૮માં ગણિપદ અને પંન્યાસ પદથી વિભૂષિત કરવામાં આવ્યા અને ૨૦૦૭ના મહા સુદ ૧૦ના મંગલ દિને પૂ. ગચ્છાધિપતિ આચાર્યદેવ શ્રી માણિક્યસાગર-સૂરીશ્વરજી મહારાજના વરદ હસ્તે સુરત-ગોપીપુરામાં મહોત્સવપૂર્વક આચાર્ય પદથી અલંકૃત કરવામાં આવ્યા. તેઓશ્રીએ નવપદ આરાધક સમાજ અને પછી શ્રી સિદ્ધચક્ર આરાધક સમાજની સ્થાપના કરી. આજે પણ પ્રતિવર્ષે હજારો આરાધકો આ સમાજની દોરવણી નીચે શ્રી સિદ્ધચક્રજીની ઓળીની આરાધના કરે છે. પૂજ્યશ્રીએ શ્રી વર્ધમાન આર્યબિલ તપની શ્રી નવકાર મહામંત્રના ૬૮ અક્ષર પ્રમાણ ૬૮ ઓળી કરી હતી. તેમ જ નવપદજીની ૧૧૪

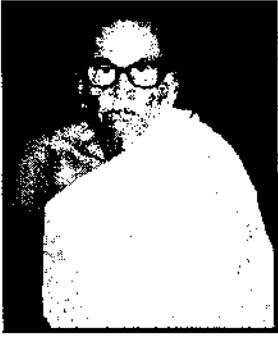
ઓળી કરી હતી. પ. પૂ. આગમોદ્ધારકશ્રીનાં વ્યાખ્યાનોના પ્રચાર-પ્રસાર માટે 'સિદ્ધયક' માસિકનું સંપાદન સં. ૧૯૮૬થી ૧૯૮૯ અને સં. ૨૦૦૩થી ૨૦૧૮ સુધી કર્યું હતું. આ ઉપરાંત, અનેક ગ્રંથોનું સંપાદનકાર્ય અને નૂતન ગ્રંથોનું લેખન પણ કર્યું. પૂજ્યશ્રી સં. ૨૦૧૯ના ફાગણ વદ દ્વિતીયે સુરતમાં સમાધિપૂર્વક કાળધર્મ પામ્યા. પૂજ્યશ્રીના ૪૫-૫૦ શિષ્યો-પ્રશિષ્યો વર્તમાનમાં વિચરી રહ્યા છે અને શાસનપ્રભાવનાથી પૂજ્યશ્રીની પ્રતિભાને ઊજવળ પ્રકાશથી શોભાવી રહ્યા છે! કોટિ કોટિ વંદન હજો એવા પૂજ્યવરને!

સૌજન્ય : ગુરુ ભક્તોના તરફથી

સંયમજીવનના ઉત્કૃષ્ટ સાધક અને

મહાન ત્યાગી-તપસ્વી

પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયરંગસૂરીશ્વરજી મ.

પૂજ્યપાદ આચાર્યશ્રી વિજયરંગસૂરીશ્વરજી મહારાજનો જન્મ વડોદરા પાસેના દરાપરા નામના એક નાનકડા ગામમાં સં. ૧૯૬૫માં કારતક વદ અમાવસ્યાના દિવસે થયો હતો. પિતાનું નામ મનસુખલાલ અને માતાનું નામ ગંગાબહેન હતું.

તેઓશ્રીનું જન્મનામ ડાહ્યાલાલ હતું. આદર્શ માતાપિતાની છત્રછાયામાં બાળક ડાહ્યાભાઈનો ઉછેર થયો હતો. ગામ સાવ નાનું હતું તેથી ધાર્મિક અને વ્યાવહારિક શિક્ષણની સગવડ ન હોવાથી ડાહ્યાભાઈને ભણવા માટે પાલિતાણા તીર્થક્ષેત્રમાં આવેલ ગુરુકુળમાં મૂકવામાં આવ્યા. ધાર્મિક સંસ્કારોનો વારસો ગળથૂથીમાં જ મળેલો, તેથી ડાહ્યાભાઈ ખૂબ જ અપ્રમતભાવે ધાર્મિક શિક્ષણ લેવા લાગ્યા અને અહીં આવનાર યાત્રિકોની સેવાભક્તિ કરવામાં પણ રસ લેવા લાગ્યા. પ્રભુભક્તિમાં તો અપાર રુચિ હતી જ, તેથી સિદ્ધગિરિની ૯૯ યાત્રા કરી. વધુ ધાર્મિક અભ્યાસ કરવાની તાલાવેલી લાગતાં તેઓશ્રી મહેસાણાની પાઠશાળામાં દાખલ થયા. એનાથી ૫ આગળ બીજાં બે વર્ષ શિવપુરીની બોર્ડિંગમાં રહીને ધાર્મિક અભ્યાસમાં સારી એવી પ્રગતિ કરી. ત્યાર બાદ તેમને પૂ. આ. શ્રી વિજયયશોદેવ-સૂરીશ્વરજી મહારાજનો નિકટનો પરિચય થયો અને પ્રાંતે સં. ૧૯૮૩ના કારતક વદ પાંચમને શુભ દિને

સિદ્ધાંતમહોદધિ પૂ. આચાર્ય ભગવંત શ્રીમદ્ વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજના વરદ હસ્તે અઢાવીશ વર્ષની ભરપૂર વયે ભાગવતી દીક્ષા અંગીકાર કરી પૂ. આ. શ્રી વિજયયશોદેવસૂરીશ્વરજી મહારાજના શિષ્ય મુનિશ્રી વિજયરંગવિજયજી તરીકે ઘોષિત થયા.

દીક્ષાદાતા અને દીક્ષાગુરુ-બન્ને મહાત્માઓ ઉચ્ચ કક્ષાના સંયમી, તપસ્વી અને ત્યાગી સૂરિવરો હતા તેથી તેઓશ્રીને પણ સંયમજીવનની ઉત્તમ તાલીમ મળી, જ્ઞાન-તપની ઉત્તમ વૃદ્ધિ થઈ અને અંતરંગ ગુણોનો વિકાસ થયો. સેવા-વૈયાવચ્ચના ગુણો તો પ્રથમથી જ વિકસેલા હતા. કેવળ ૬ વર્ષના દીક્ષાપર્યાય પછી ગુર્વાજાથી જુદું ચોમાસું કરીને વ્યાખ્યાન આપવામાં પણ અદ્ભુત કુશળતા પ્રાપ્ત કરી. સં. ૨૦૩૧ના કારતક વદ ૧૦ ને દિવસે પૂના મુકામે ગણિ પદ અને સં. ૨૦૩૨ના વૈશાખ સુદ પાંચમે ધૂલિયા મુકામે પંન્યાસ પદથી વિભૂષિત કરવામાં આવ્યા. ત્યાર બાદ, મહારાષ્ટ્રમાં પૂજ્યશ્રીનાં અનેક પ્રભાવક ચાતુર્માસ થયાં. તેઓશ્રીની નિશ્રામાં પ્રતિષ્ઠા, ઉપધાન આદિ અનેક મહોત્સવો અનેરી શાસનપ્રભાવનાસહ ભવ્ય રીતે ઊજવાયા. તેઓશ્રીની ઉત્કૃષ્ટ સંયમસાધના, વિશાળ જ્ઞાનપ્રાપ્તિ, યશસ્વી શાસનકાર્યો કરાવવાની કુશળતા આદિ ગુણોથી પ્રેરાઈને સં. ૨૦૩૮ના મહા વદ દ્વિતીયે મંચર (પૂના) મુકામે આચાર્ય પદે આરૂઢ કરવામાં આવ્યા. પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયરંગસૂરીશ્વરજી મહારાજના વિશિષ્ટ પ્રભાવથી મહારાષ્ટ્ર અને ખાનદેશના શ્રીસંઘો પૂજ્યશ્રીના અતિ નિકટના પરિચયમાં આવ્યા.

જુનરમાં સં. ૨૦૪૦માં ચાતુર્માસ સ્થિત હતા ત્યારે નિયમ મુજબ ઊભા ઊભા પ્રતિક્રમણ કરતાં એકાએક પડી જવાથી જમણા અંગે લકવા (પક્ષઘાત)ની અસર થઈ અને તબિયત બગડી. ત્યારથી તેઓશ્રી નાઈલાજે બેસણાં કરવા લાગ્યા. જીભ ઉપર અજબ કાબૂ ધરાવતા હતા. હંમેશાં પાદવિહાર કરવાના આગ્રહી હતા. તબિયત લથડી પછી ક્યારેક ડોળીનો ઉપયોગ કરતા. તબિયત લથડ્યા પછી સ્વજીવન વિશે વિશેષ સભાન થઈ ગયા હતા. આરાધનાનો વેગ પણ વધાર્યો હતો અને સમાધિભાવમાં સવિશેષ લીન રહેતા હતા. અહમદનગરનું ચોમાસું થયું ત્યારે પ્રતિષ્ઠાનાં કાર્યો પૂજ્યશ્રી અને ગુરુબંધુ શ્રી વિજયધનપાલસૂરીશ્વરજી મહારાજની નિશ્રામાં સુંદર રીતે ઊજવાયાં હતાં. ત્યાર બાદ પૂજ્યશ્રીનું છેલ્લું ચોમાસું સંગમનેર મુકામે થયું. ચાતુર્માસ

દરમિયાન સુંદર આરાધના કરી-કરાવી. સં. ૨૦૪૫ના કારતક વદ ૪ને દિવસે સકળ સંઘની ઉપસ્થિતિમાં, વિશાળ સાધુવર્ગની નવકારમંત્રની અખંડ ધૂન વચ્ચે, પદ્માવતીની આરાધના પૂર્વક અને પંચમહાવ્રતના ઉચ્ચારણપૂર્વક અંતિમ આરાધના કરી સમાધિપૂર્વક આ નશ્વર જગતમાંથી વિદાય લીધી-કાળધર્મ પામ્યા. સમગ્ર જૈનસમાજમાં આ સમાચારથી ઘેરા શોકની લાગણી ફેલાઈ ગઈ.

સૌજન્ય : પૂ. પંચાસશ્રી શિવાનંદવિજયજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી શ્રી મહાવીરસ્વામી જૈન ચેતામ્બર મંદિર ટ્રસ્ટ, બેંગલોર

મેવાડદેશોદ્ધારક, ૨૨૨ પ્રતિષ્ઠા કારક, ૪૦૦
અદ્વમના તપસ્વીસ ૪૦૦ જિનાલયોના જિણોદ્ધારક

પ. પૂ. આ.શ્રી વિજયજિતેન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ

મરુભૂમિ રાજસ્થાનમાં પાદરલી ગામ છે. તેમાં હીરાચંદજી નામે એક સુશ્રાવક વસતા હતા. તેમનાં ધર્મપત્ની મનુબાઈની કુક્ષિએ સં. ૧૮૭૮ના વૈશાખ વદ ૬ને દિવસે એક પુત્રરત્નનો જન્મ થયો. પુત્રનું નામ જેઠમલજી રાખ્યું. માતાના પ્રબળ સંસ્કાર વડે આ. શ્રી મંગલપ્રભસૂ.મ.ની પ્રેરણાથી ધાર્મિક સંસ્કારવાળા થયા. શાળાકીય શિક્ષણ લઈને વેપારધંધાર્થે મુંબઈ આવેલા જેઠમલજીને પૂ. આ. શ્રી વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજનો પાવનકારી સંપર્ક થયો અને તેઓ સંયમી બનવાના મનોરથવાળા થયા. સંસારની જંજાળમાં જકડાઈ ચૂક્યા હોવાથી આ મનોરથ સફળ બનાવવા ઘણો પુરુષાર્થ કરવો પડ્યો, પણ અંતે વિજયી બનીને સવા વરસના બાલકને માતા-પિતાને સોંપીને સં. ૨૦૦૮ના જેઠ સુદ પાંચમે મુંબઈ ભાયખલામાં સંયમ સ્વીકારીને મુનિ શ્રી જિતેન્દ્રવિજયજી મહારાજ બન્યા અને ગુરુપદે પૂ. મુનિવર્ય શ્રી ભાનુવિજયજી મહારાજને સ્થાપિત કર્યા.

ગુરુસમર્પણભાવ, જ્ઞાનધ્યાનની તાલાવેલી, તપપ્રેમ આદિ ગુણોના પ્રભાવે થોડા જ સમયમાં તેઓશ્રીએ અદ્ભુત પ્રગતિ સાધી. પૂજ્યશ્રીના નાનાભાઈ ગણેશમલજીએ પણ વડીલ બંધુના સંયમજીવનથી આકર્ષાઈને બે વર્ષ બાદ દીક્ષા લીધી. અને મુનિ ગુણરત્નવિજયજી બન્યા. મુનિ શ્રી જિતેન્દ્રવિજયજી મહારાજ પર ગજબની ગુરુકૃપા હતી, એથી થોડાં જ વર્ષોમાં જ્ઞાન-ધ્યાન અને તપ-જપનાં ક્ષેત્રે પૂજ્યશ્રીએ ખૂબ જ સુંદર પ્રગતિ સાધી. અદ્વમ એમનો પ્રિય તપ. ૪૦૦ અદ્વમ કરીને આ

ક્ષેત્રમાં મહાન સિદ્ધિ મેળવી. તદુપરાંત કર્મસાહિત્યના સર્જનમાં પણ સુંદર ફાળો આપ્યો. પૂ. દાદા ગુરુદેવના કાળધર્મ બાદ પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણા “મારી ભાવના છે કે કોઈ મેવાડ સંભાળે, કોઈ મારવાડ સંભાળે એ વાતને લક્ષમાં લઈ તેઓશ્રીએ પોતાની વિહારભૂમિના કેન્દ્ર તરીકે મેવાડને પસંદ કર્યું. આ પ્રદેશનો ઘણી રીતે ઉદ્ધાર કરવો જરૂરી હતો. વિશાળ અને મહાન જિનમંદિરો જર્જરિત થઈ ગયાં હતાં, ક્યાંક મંદિરો સારાં હતાં, તો પૂજકોનો અભાવ હતો. આ બધી ખામીઓને નજર સમક્ષ રાખીને પૂ. પંચાસજી જિતેન્દ્રવિજયજી ગણિવરે ખૂબ જ કષ્ટો સહન કરીને મેવાડમાં વિચરણ ચાલુ રાખ્યું અને પૂજ્યશ્રીના પ્રયત્નોથી થોડાં વર્ષોમાં મેવાડ પ્રદેશ ધર્મજાગૃતિ અનુભવી રહ્યો. પૂજ્યશ્રીની પાવનકારી પ્રેરણાથી મેવાડ માલવા આદિમાં ૪૦૦ મંદિરોનો જીણોદ્ધાર થયો. દેરાસરોના જીણોદ્ધાર સાથે હજારો શ્રાવક-શ્રાવિકાઓના જીણોદ્ધાર કર્યા. સ્થાનકવાસી તેરાપંથીઓને જિનપૂજાની શાસ્ત્રીયતા સમજાવી જિનપૂજક બનાવ્યા. ૨૨૨ જેટલાં મંદિરોની અંજનશલાકા પ્રતિષ્ઠાઓ કરાવી. ૨૫ ઉપરાંત ઉપધાનતપ થયાં. ૭૫ દીક્ષાઓ થઈ. બિખરે ફૂલ જેવા ૨૫ ઉપરાંત પુસ્તકો પ્રકાશિત થયાં, જેમાં ‘રસબંધો’ નામનો ૨૫ હજાર શ્લોક પ્રમાણ સંસ્કૃત-પ્રાકૃત ગ્રંથ પ્રગટ થયો છે. પૂજ્યશ્રીના માર્ગદર્શન નીચે ૨૫ જેટલા જ્ઞાનભંડારો સ્થાપિત થયા. પૂજ્યશ્રીના કુટુંબમાંથી છ : મુમુક્ષુઓએ દીક્ષા અંગીકાર કરી છે.

મેવાડ પ્રદેશમાં ઈસ્લાલ, સિરસ, માંડલગઢ, દયાલકિલા તીર્થ, નાગેશ્વર, ભદ્રંકરનગર, લાલુખેડા, ભીમ, વિઘ્નહરાત્રિલોકપતિ પાર્શ્વનાથ વારાણસી ધામ આદિ અનેક નાનાંમોટાં તીર્થોનાં જીણોદ્ધાર, વિકાસ, વિસ્તાર તથા રક્ષણ માટે અને તેને સક્ષમ અને સુદૃઢ બનાવવા ભગીરથ અને સતત પરિશ્રમ ઉઠાવવા બદલ પૂજ્યશ્રીને ‘મેવાડદેશોદ્ધારક’ તરીકે ઓળખવામાં આવ્યા. ગણિપદવી વખતે ૨૦ હજાર માનવમેદની હાજર હતી. તેઓશ્રીની યોગ્યતા પ્રમાણે, શ્રી સંઘની નમ્ર વિનંતીઓ થવાથી અને પૂ. ગુરુદેવશ્રીની આજ્ઞાને વશવર્તીને સં. ૨૦૪૪ના ફાગણ વદ ૩ને શુભ દિવસે રાજસ્થાનના દલોટ મુકામે આચાર્ય પદે આરૂઢ ‘૨વામાં આવ્યા. ત્યારે ૩૦ હજારથી વધુ માનવમેદની હતી. અનેકવિધ શાસનપ્રભાવના દ્વારા જિનશાસનનો જયજયકાર પ્રવર્તાવનાર પૂજ્યશ્રીનો સંયમપર્યાય ૫૪ વર્ષનો હતો. પૂજ્યશ્રીની સમાધાનવૃત્તિ જબરદસ્ત હતી માટે ખુમારી સાથે કહી શકતા હતાં કે ૫૪ વર્ષના સંયમપર્યાયમાં મને ૫૪ મિનિટ પણ

આર્તધ્યાન થયું નથી! માન-અપમાન દરેકમાં સમદષ્ટિ પૂજ્યશ્રીનો મુદ્રાલેખ હતો. “શ્રાવક પાસે ગોચરી માંગવી, છોકરા, છોકરી માંગવા એટલે કે દીક્ષા આપવી. પણ પૈસા માંગવા નહિ, નહિતર સાધુની કિંમત કોડીની થઈ જાય....

૩૦-૩૫ કિ. મી. નો રોજિન્દો વિહાર હતો. સુકલકડી કાયામાં જોશ અને ખુમારી જોવા જેવી હતી. સં. ૨૦૬૧માં મેવાડમાલવાની પ્રતિષ્ઠાઓ પૂર્ણ કરી અતિ ઉગ્ર વિહાર કરી સુરત પહોંચ્યા. ત્યાં તાવ ચઢ્યો-ઉતરે જ નહિં. વર્ષોથી દવા લીધેલ નહી માટે ઉપેક્ષા કરી. રોગ વધતાં તપાસ કરાવી. લીવરનું કેન્સર થઈ સ્ટેજનું ખ્યાલ આવ્યો છતાં અપાર સમાધિ. મારી તો ટીકિટ ક્યારની પૂરી થઈ ગઈ છે. વગર ટીકિટની મુસાફરી છે. ગમે ત્યારે ટી. ટી. આવે ઉતરવા તૈયાર છું-સમાધાન એ જ સ્વર્ગ છે, પ્રતિકુળતામાં પ્રસન્નતા આદિ સૂત્રો આત્મસાત્ કરેલા. આસો સુદ-૨ના રાત્રે ૧.૫૨ મિનિટે સુરત ભટાર રોડમાં નમસ્કાર મહામંત્ર સાંભળતાં સાંભળતાં સ્વર્ગવાસી બન્યા. ૧૦૭ શિષ્યો તથા ૨૦૧ શિષ્યાઓના હિતચિંતક ગુરુદેવશ્રીનો સદા માટે વિરહ થઈ ગયો. અમર રહો પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી!

(પૂજ્યશ્રીના વિસ્તૃત જીવન માટે પં. શ્રી રશ્મિરત્ન વિ. સંપાદિત ‘સૂરિ જિતેન્દ્ર જીવન જયોત’ તથા ‘નમામિ સૂરિ જિતેન્દ્ર’ માં પૂજ્યશ્રીનું વિસ્તૃત જીવન છે.)

સૌજન્ય : પ્રવર્તિની સા.શ્રી પુણ્યરેખાશ્રીજીના શિષ્યા સાધ્વી દર્શિતરેખાશ્રીજીના શિષ્યા સા.શ્રી સમકિતરેખાશ્રીજીની પ્રેરણાથી તેમના સંસારી પરિવારજનો તરફથી

પ્રખર તપસ્વી, સાહિત્યસર્જક અને મહાન
શાસનપ્રભાવક : વર્ધમાન તપોનિધિ, ૨૨૪
અદ્વૈતપના આરાધક

પ.પૂ.આ.શ્રી
વિજયપ્રભાકરસૂરિજી
મ.સા

પોતાના પરોપકારી અને પ્રભાવશાળી વ્યક્તિત્વને લીધે જિનશાસનના ચતુર્વિધસંઘનો જેમના પ્રત્યે અવિહંગ રાગ રગરગમાં વ્યાપી વળેલો છે

તેવા શ્રી વિજયપ્રભાકરવિજયજી મહારાજ પણ પૂ. આ. શ્રી વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજના સમુદાયમાં વિનય, વિવેક, મમતા, ઉદારતા, વિદ્વતા, વ્યવહારકુશળતા, પરોપકારિતાને લીધે અત્યંત લોકપ્રિય મહાત્માની ખ્યાતિ ધરાવે છે. જ્યાં રપ જેટલાં જિનમંદિરો જિનશાસનની આલબેલ પોકારી રહ્યાં છે, જ્યાંથી અસંખ્ય ભવ્યાત્માઓ પ્રવ્રજ્યાના પુનીત પંથે પળ્યા છે, તે વિરાગનગરી રાધનપુરમાં શેઠ રતિભાઈ ભૂરાભાઈ દોશીનાં સુશ્રાવિકા ધર્મપત્ની હીરાબહેનની રત્નકુક્ષિએ સં. ૧૯૯૨ના ફાગણ વદ ૧ (ધૂળેટી)ને દિવસે તેઓશ્રીનો જન્મ થયો. પૂજ્યશ્રીનું સંસારી નામ બાબુભાઈ હતું. બાબુભાઈ કુસંગને પ્રતાપે બાલ્યકાળમાં ઉન્માર્ગે ચડી ગયા હતા, પરંતુ પૂ. મુનિવરોના સત્સંગે તરત જ સન્માર્ગે ચડી ગયા. છ વર્ષની કુમળી વયે આયંબિલની ઓળી કરવાનું મન થયું અને હોંશે હોંશે કરી. નાનપણથી જ ધાર્મિક સંસ્કારો સુદૃઢ અને સુવિકસિત થયા. કુટુંબ ધંધાર્થે મુંબઈ આવ્યું, તેમાં પરમ શાસનપ્રભાવક સુવિશાળ ગચ્છાધિપતિ પૂ. આ. શ્રી વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજનાં પ્રવચનોની પ્રગાઢ અસર થઈ. માતાપિતાની ધાર્મિક વૃત્તિએ બાબુભાઈને પ્રોત્સાહન પૂરું પાડ્યું. તેઓ સંયમજીવનના પૂર્વસંસ્કરણ રૂપ અનેક વ્રત-નિયમો ધારણ કરવા લાગ્યા. જીવન સંયમ માટે, મોક્ષ માટે જ છે એવી દૈઢ શ્રદ્ધા સેવવા લાગ્યા. રાત્રિભોજન કે હોટલમાં ખાવાનું બંધ કર્યું. આસો વદ ૮થી કારતક સુદ ૫ સુધી મિષ્ટાન્ન લેતા નહીં. પોતાને વાપરવા મળતા પૈસા દીનદુઃખીને આપી દેતા. ૧૪ વર્ષની ઉંમરે ચાર મિત્રોએ થોડા પૈસા ભેગા કર્યા અને મહાવીર જન્મકલ્યાણકના દિવસે ૭૦ પુણ્યવાનોને એક આનાની પ્રભાવના કરી હતી. બાબુભાઈની આ ધર્મપ્રવૃત્તિ અને ચારિત્રપ્રવૃત્તિથી પિતા રતિલાલ પણ ખૂબ જ રાજી રહેતા. તેઓ ઈચ્છતા કે પોતાની હયાતીમાં જ બાબુલાલની દીક્ષા થાય અને બન્યું પણ એમ જ. ભવતારિણી દીક્ષાદાતા પૂજ્યપાદ આચાર્યભગવંત શ્રીમદ્ વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજની પાવન નિશ્રામાં દાદર-મુંબઈમાં સં. ૨૦૧૦ના મહા સુદ ૪ને શુભ દિવસે પ્રવ્રજ્યા સ્વીકારીને બાબુભાઈ ૧૭ વર્ષની યુવાન વયે પૂ. આ. શ્રી વિજયમુક્તિચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજના શિષ્ય બની મુનિશ્રી પ્રભાકરવિજયજી નામે ઘોષિત થયા.

અત્યાર સુધી તેમણે પાંચ ઉપવાસ પાંચ વખત, છ ઉપવાસ છ વખત, સાત ઉપવાસ, આઠ ઉપવાસ અગ્યાર વખત, નવ ઉપવાસ ત્રણ વખત તેમજ ૧૬ ઉપવાસ, ૩૦

ઉપવાસ, ૩૩ ઉપવાસ, ૪૨ ઉપવાસ કરીને જૈન જગતમાં તપસ્વીઓને પ્રેરણા માટે કાંતિ સર્જી છે. અત્યાર સુધી આયંબિલો ૫૦૭૦ તેમજ તીર્થંકર તપના આયંબિલો પણ ૧૦૦૦ કરેલ છે. ૬૦ હજાર કિલોમીટરથી વધારે પગપાળા વિહાર તેમજ સૌરાષ્ટ્ર, ગુજરાત, મહારાષ્ટ્ર, બિહાર ભારતના દસથી બાર રાજ્યમાં તેમણે ધર્મ પમાડ્યો છે.

ગુરુકૃપાના બળે અને ફળસ્વરૂપે પૂજ્યશ્રીમાં સાધના-સ્વાધ્યાય-શાસનસેવાના અનેકાનેક ગુણોનો વિકાસ થયો. સ્વ-પર કલ્યાણની પ્રવૃત્તિઓમાં તપશ્ચર્યા એ સંયમજીવનનો પાયો છે. પૂજ્યશ્રીએ તો સંસારીપણામાં પણ તપ-સાધના પર વિશેષ રુચિ દર્શાવી હતી. સાધુપણામાં તો આ ગુણનો અનેકગણો વિકાસ થયો. પૂજ્યશ્રીએ આજ સુધીમાં છટ્ટનાં પારણે છટ્ટ—એક માસ, ચારનાં પારણે ચાર—એક માસ, પાંચ ઉપવાસ પાંચ વારથી માંડીને ૯, ૧૦, ૧૧, ૧૨, ૧૩, ૨૦, ૩૦, ૩૩, ૪૨ ઉપવાસની આરાધના દોઢ વર્ષમાં કરી છે. આજ સુધીમાં સત્તર સો ઉપરાંત ઉપવાસ કર્યા છે. વીશસ્થાનક તપની ઓળી, ૧૦૮ અષ્ટમ પૂર્ણ કર્યા. ૨૪ ભગવાનના ચઢતા-ઊતરતા, વળી ચઢતા આ સો—ઓળી ઉપરાંત એક હજાર આયંબીલ કર્યા છે. આયંબિલ, ૧૦૦ ઓળી પૂરી થઈ ગઈ છે. પૂજ્યશ્રીની વર્ધમાનતપની ૯૫મી ઓળી નિમિત્તે ૯૯ છોડનો ભવ્ય ઉદ્ઘાપન મહોત્સવ તેમ જ ૯૪ અને ૯૬મી ઓળી નિમિત્તે ભવ્ય ઉજમણાં અમદાવાદ-નવરંગપુરામાં ઊજવાયાં હતાં. એવી જ રીતે, પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણા અને નિશ્ચામાં ૨૦ જેટલાં ઉજમણાં, ૧૫ છ'રીપાલિત યાત્રાસંઘો અમદાવાદ, જામનગર, બોરસદ આદિ સ્થાનોમાં ઉપધાનતપની આરાધના, અનેક ભવ્યાત્માઓને દીક્ષાપ્રદાન, ૧૫ જેટલા નવા સંઘોની સ્થાપના અને સ્થિરતા, ૪૦ જેટલાં નાનાંમોટાં જિનમંદિરોનાં નિર્માણ, પાંચ દેરાસરોના જીર્ણોદ્ધાર, અનેક ઉપાશ્રયોનું નિર્માણ, ૧૩/૧૪ પાઠશાળાઓની સ્થાપના આદિ મહાન પ્રભાવક કાર્યો થયાં છે. પૂજ્યશ્રીએ અમદાવાદમાં શ્રી કૃષ્ણનગર જૈન સંઘ અને શ્રી બાપુનગર જૈન સંઘ આદિની સ્થાપના કરાવી છે. તેઓશ્રી દ્વારા જ્યાં સંઘો સ્થપાયા, એ આજે સારી રીતે વિકાસ પામ્યા છે. ૨૦ ઘરોનો સંઘ ૧૬૦૦ ઘર સુધી પહોંચ્યો છે. જ્યાં જ્યાં ચાતુર્માસ થયાં છે, ત્યાંના શ્રીસંઘોમાં આરાધનાનાં પૂર ઊમટ્યાં છે.

અગાધ અભ્યાસના ફળસ્વરૂપે પૂજ્યશ્રીએ સાહિત્યનું વિપુલ સર્જન કર્યું છે. લોકોપકારી—લોકભોગ્ય સાહિત્યસર્જનમાં

તેઓશ્રી અગ્રેસર રહ્યા છે. ધર્મ, અધ્યાત્મ, સમાજ, વિજ્ઞાન આદિ વિષયોને સાંકળીને વર્તમાન સંદર્ભમાં ધર્મસંસ્થાપના અને જૈનદર્શનની મહત્તા પ્રતિપાદિત કરતા ૪૦ થી વધુ ગ્રંથો રચ્યા છે, જેમાં 'વિજ્ઞાન અને જૈનદર્શન' ભાગ ૧-૨, 'સંસ્કૃતિનું વિજ્ઞાન', 'શ્રમણો-પાસકનું ઝગમગતું જીવન', 'વિલય ચિનગારી', 'પ્રેરણાની પરબ', 'મહામંત્રનું વિજ્ઞાન', 'જીવનમાં મૌનનો ચમત્કાર', 'વીતરાગવચનનું સર્વશ્રેષ્ઠ વિજ્ઞાન', 'સાપેક્ષવાદનું વિજ્ઞાન', 'પ્રેમસૂરિદાદા', 'જીવનનું અમૃત', 'આત્મવાદ', 'જીવન અને વ્રતો', 'કોધનો દાવાનળ અને ઉપશમની ગંગા', 'ચિંતનનું ચૈતન્ય', 'આચારસંહિતા', 'અદેશ્ય એટમભોમ્બ', 'રાત્રિભોજન કેમ નહિ?', 'બાળભોગ્ય નવકાર', 'ધર્મનું વિજ્ઞાન', 'સાર્થવાહ', 'મારું વહાલું પુસ્તક', 'હું પુસ્તકની સાથે', ચિંતનની સાથે સાથે પ્રશ્નોત્તરી આદિ નૂતન શૈલીથી લખાયેલા ગ્રંથો છે. વિજ્ઞાન વિષયક ગ્રંથોની તો હજારો નકલો બપી ગયેલી છે અને દેશવિદેશમાં લોકપ્રિય પણ થયેલી છે.

એવી અનેકવિધ શાસનપ્રભાવના દ્વારા બહુમુખી પ્રતિભાને ઉપસાવતા સાધુવરને સં. ૨૦૪૧માં માગશર સુદ દને દિવસે પાલિતાણામાં પૂ. આ. શ્રી વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજે ગણિ પદ, સં. ૨૦૪૪ના ફાગણ વદ અને દિવસે અમદાવાદમાં પૂ. આ. શ્રી વિજયમિત્રાનંદસૂરીશ્વરજી મહારાજના વરદ હસ્તે પંચાસ પદ અને સં. ૨૦૪૬ના ફાગણ સુદ ૧૧ને શુભ દિવસે બોરસદ મુકામે પૂ. આ. શ્રી વિજયરાજતિલક-સૂરીશ્વરજી મહારાજના વરદ હસ્તે આચાર્ય પદ પ્રદાન કરવામાં આવ્યાં. પદપ્રદાનના આ દિવસે, પ્રસંગને અનુલક્ષીને બોરસદમાં જીર્ણોદ્ધાર પામી રહેલા શ્રી આદિનાથ જિનમંદિર માટે સારું ફંડ થયું. બોરસદમાં તાજેતરમાં ૨૦૫૯માં ઉપાશ્રયના જીર્ણોદ્ધાર માટે ૨૭ લાખનું ફંડ કરેલ અને નૂતન ઉપાશ્રયનું ઉદ્ઘાટન કરી વિદ્યાનગર ચાતુર્માસ કરેલ છે. બહારગામના સંઘોએ તેમ જ ભાવિકોએ જૈનમંદિરમાં દેવદ્રવ્ય અને સ્વદ્રવ્ય અર્પણ કરી સુંદર લાભ લીધો. જીવદયામાં પણ અનુમોદનીય ફાળો નોંધાયો. આ પ્રસંગે પૂજ્યશ્રીના સંસારી સંબંધીઓએ પણ દ્રવ્યનો અનુપમ સદ્વ્યય કર્યો હતો. સાધના-આરાધનામાં ઉત્કૃષ્ટ સ્થાને બિરાજતા આ સૂરિવર નિરામય દીર્ઘાયુષ્ય પામીને શાસનપ્રભાવનાનાં સર્વોત્કૃષ્ટ કાર્યો સફળતાપૂર્વક પાર પાડતા રહ્યો અને તે માટે શાસનદેવ પૂજ્યશ્રીને સંપૂર્ણ સ્વાસ્થ્ય બક્ષો એવી અભ્યર્ચના સાથે પૂજ્યશ્રીનાં ચરણોમાં કોટિ કોટિ વંદના!

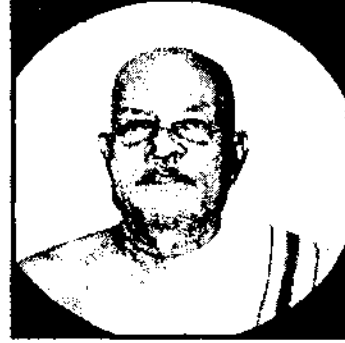
મહારાષ્ટ્ર માલેગાવમાં લાખ્મોના ફંડથી ૬૮ તીર્થ મંદિર બનાવેલ છે. પૂજ્યશ્રીના અંતરમાં ઔદાર્યતા, આંખોમાં નિર્મળતા, સ્વભાવગત સરળતા, સાર્વત્રિક સાદગી, સંઘ પરોપકાર પરાયણતા-પરસ્પર આત્મીય સદ્ભાવ દ્વારા શ્રી સંઘની સમન્વયતા માટેનો પ્રયત્નોના ઉત્કૃષ્ટ ગુણવૈભવ આદર ભાવથી મસ્તકને ઝુકાવનારો છે.

૨૦૬૦માં વલ્લભવિદ્યાનગરમાં ચોમાસાના ભવ્ય સામૈયા બાદ સાધર્મિક વાત્સલ્ય તથા શિરવડ કરતા પૂર્ણ થયું. દરેકને ૪૫ રૂપિયાથી તથા ગોળના રવાથી બહુમાન થયું. ચંદ્રમણિ તીર્થ પેઢી બનાસકાંઠામાં ૨૦૩૪માં નવા ડીસામાં ચોસઠ પહોરી પૌષઠ ભાઈબહેન મળીને સાડાચારસો કરાવ્યાં હતાં. ૨૦૬૧નું ચોમાસુ રાજકોટ શ્રમજીવી સોસાયટીમાં સંપન્ન થયું. ૨૦૩૫માં વાવમાં તેમની નિશ્રામાં ભોજન પ્રતિક્રમણ કરતા ભાભરમાં ૨૦૩૬માં બસ્સોથી અઢીસો જણ પુરુષો પ્રતિક્રમણ કરતા હતા.

સં. ૨૦૫૨માં ઔરંગાબાદથી સમેતશિખરનો છ'રીપાલિત સંઘ ૧૮૦૦ કિ.મી. જેટલું અંતર ચાલીને (સૌથી ઝડપી) દિવસ ૫૮માં સમેતશિખર પહોંચ્યો હતો. ઔરંગાબાદમાં ૨૦૫૧ના ચાતુર્માસમાં ત્યાં ઝોહરીવાળાનું દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર રૂ. ૫૦ લાખના ખર્ચે ફક્ત અઢી માસમાં જ પૂરું કરેલ હતું. જેમાં ૩ દેરાસરનું ૧ (એક) દેરાસર બનાવામાં આવ્યું હતું. જેમાં ૫-ધુમ્મટ, ૩ શિખરવાળું દેરાસર બનાવ્યું. જે ઔરંગાબાદની એક ઐતિહાસિક ઘટના બનેલી. ત્યાં પૂ.આ.ભ. પ્રભાકરસૂરિ મ.સા.ની નિશ્રામાં જ ઉપધાનતપની આરાધના કરાવાયેલી જેમાં એક સ્થાનકવાસી વ્યક્તિ (પરિવાર) દરેક ઉપધાન કરનારને પ્રભાવનામાં સોનાની ચેઈન આપી હતી. જે પણ એક અદ્ભુત પ્રસંગ હતો. પૂજ્યશ્રીના હસ્તે મુનિશ્રી ધર્મજીવિજયને ઘણી પદવીઓ આપી હતી અને ઉજ્જમણા પણ થયા હતા અને મુનિશ્રી ગણિ બન્યા અને નામ બદલીને ધર્મદાસ ગણિ બન્યા. જે હાલમાં પંન્યાસજી મ.સા. તરીકે આચાર્ય ભગવંત સાથે જ વિચરી રહ્યા છે. પૂજ્યશ્રીએ માલેગાવમાં ૬૮ તીર્થધામ બનાવેલ છે. અનેક દેરાસરના જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યા છે. તેમજ વિહારધામ, ઉપાશ્રય વગેરે બનાવ્યા છે.

સૌજન્ય : કેતનભાઈ નવીનચંદ્ર શાહ-અમદાવાદ
ભરતકુમાર ચંદુલાલ શાહ (ખેડાવાળા) અમદાવાદ

મહાન ત્યાગી, વૈરાગી, નિસ્પૃહી અને શાંતમૂર્તિ પૂ. આ.શ્રી વિજયધનેશ્વરસૂરિજી મ.

પૂ. આ.શ્રી વિજયધનેશ્વરસૂરીશ્વરજી મહારાજનો જન્મ સં. ૧૯૭૫ના ફાગણ વદ ૭ના દિવસે મહારાષ્ટ્રના અહમદનગરમાં થયો હતો. પિતા મોતીલાલ અને માતા રતનબહેનના લાડીલા પુત્રનું

નામ ધનરાજજી હતું, પણ બાબુભાઈના લાડભર્યા નામે વધુ જાણીતા હતા. અઢળક સંપત્તિનો વારસો મૂકીને માતાપિતા સ્વર્ગે સિધાવ્યાં. માતાપિતાના સુખથી વંચિત બનેલા બાબુભાઈની સંભાળ ભાભીએ મા જેવી મમતાથી લીધી. સુખસાહ્યથી વચ્ચે તેમને ધર્મસંસ્કારો પણ ઉત્તરોત્તર મળતા રહ્યા. ધાર્મિક અને વ્યાવહારિક અભ્યાસ તથા દુનિયાદારીનો અનુભવ લેતાંલેતાં બાબુભાઈ યૌવનને ઊંબરે આવીને ઊભા રહ્યા. વડીલ ભાભીએ કેટકેટલા કોડ સેવી બાબુભાઈનો લગ્નપ્રસંગ મનાવ્યો. પુણ્ય વરસે ત્યારે ચારે બાજુથી વરસે તેમ ધર્મપત્ની ચાંદીબહેન પણ સુસંસ્કારી અને ધર્મપરાયણ મળ્યાં. બાલ્યવયમાં પડેલા સંસ્કારો જાગતા હતા. શ્રીસંઘ અને સમાજનાં કાર્યોમાં રસ લેવા લાગ્યા. આગળ જતાં અહમદનગરનાં બે દહેરાસરના પ્રમુખ-ટ્રસ્ટીની જવાબદારી સંભાળી સંઘ-શાસનને પણ વફાદાર બન્યા. પૂ. સાધુ-સાધ્વી મહારાજોનાં બહુમાન સહિત વૈયાવચ્ચ-ભક્તિ કરવા લાગ્યા. બાબુભાઈ ધર્મકાર્યોમાં અગ્રેસર તો હતા જ, એમાં હવે પૂજ્ય આચાર્યશ્રીના સમાગમનો અને ઉપધાનતપનો પુણ્યયોગ સાંપડ્યો. તેથી સજોડે ઉપધાનતપમાં જોડાયા અને તેમાં તેઓને રસ લાગ્યો. તેઓના જીવનમાં એક નવું જ પરિવર્તન આવ્યું. ઉપધાનના છેલ્લા દિવસે તેઓનાં નયનો સજળ બની ગયાં.

સં. ૨૦૧૦માં પૂજ્ય યશોદેવસૂરિ આદિ અહમદનગર પધાર્યા. ચાતુર્માસના એ દિવસો હતા. દીક્ષા લેવાની એ ઉત્કંઠા બાબુભાઈમાં તીવ્ર બની હતી. ચાતુર્માસ પૂર્ણ થતાં ચતુર્વિધ સંઘ સમક્ષ વિધિપૂર્વક સજોડે ચતુર્થવ્રતનાં પચ્ચક્રખાણ લીધાં. સં. ૨૦૧૧ના ફાગણ વદ ૪ દીક્ષા દિવસ નક્કી થયો. શ્રી સંઘના અગ્રેસર અને શહેરના નગરશેઠ તરીકે પ્રતિષ્ઠા પામેલા બાબુભાઈની દીક્ષાનો પ્રસંગ સૌને મન આનંદમંગલનો ઉત્સવ

બની રહ્યો. તેમના સમ્માનસમારંભમાં જૈનો તેમ જ જૈનેતરો, સરકારી અધિકારીઓ, પ્રમુખ નાગરિકો વિશાળ સંખ્યામાં ઉપસ્થિત હતા. બાબુભાઈ સાથે તેમનાં ધર્મપત્ની ચાંદીબહેન પણ દીક્ષા લેવા તત્પર હતાં. એ ધન્ય દિવસ આવી પહોંચતાં આ ભાગ્યશાળી દંપતીને, ધનવૈભવ અને સંસારનો ત્યાગ કરતાં જોવા સ્થાનિક તેમજ પૂના, સંગમનેર, નાસિક વગેરે સ્થળેથી ૮૦ હજારની માનવમેદની ઊમટી હતી. વિશાળ દીક્ષામંડપમાં સિદ્ધાંતમહોદયિ પૂ. આચાર્ય પ્રવર શ્રી વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજના વરદ્ હસ્તે રજોહરણ સ્વીકારી દીક્ષાર્થીઓને નાચી ઊઠતાં જોઈ જોનારાં પણ ધન્ય બની ગયા. પ્રાંતે દીક્ષા અંગીકાર કરતાં ધનરાજભાઈ પૂ. આ. શ્રી વિજયયશોદેવસૂરીશ્વરજી મહારાજના શિષ્ય બનાવી મુનિ શ્રી ધનેશ્વરવિજયજી નામે અને ચાંદીબહેનને સાધ્વીશ્રી ચંદ્રયશાશ્રીજી નામે ઉદ્ઘોષિત કરવામાં આવ્યાં. પૂ. મુનિરાજ શ્રી ધનેશ્વરવિજયજી મહારાજ દીક્ષા-

જીવનના આરંભથી જ જપ-તપ, જ્ઞાન-ધ્યાન, વૈયાવચ્ચ અને સંયમની ઉત્કૃષ્ટ સાધનામાં લાગી ગયા.

પૂ. મુનિશ્રીની યોગ્યતા જોઈ વડીલોએ તેમને સં. ૨૦૪૨માં અમલનેર મુકામે ગણિ પદ અને સં. ૨૦૪૪માં અહમદનગરમાં પંન્યાસ પદ પ્રદાન કર્યું અને સંગમનેરના મહાન પુણ્યોદયે સં. ૨૦૪૭ના જેઠ સુદ ૧૧ના શુભ દિને આચાર્ય પદે આરૂઢ કરી આચાર્યશ્રી વિજયધનેશ્વરસૂરિજી મહારાજના નામે ઘોષિત કરવામાં આવ્યા. ત્યારથી પૂ. આચાર્યશ્રીની પ્રેરણાથી અને શુભ નિશ્રામાં શ્રીસંઘ અને શાસનનાં અનેક કાર્યો પ્રભાવનાપૂર્વક સુસંપન્ન બન્યાં છે. પૂનાથી પાલિતાણા શ્રી સિદ્ધગિરિ તીર્થનો છ'રીપાલિત યાત્રાસંઘ, ઉપધાન આદિ સુંદર રીતે યોજાયાં છે.

સૌજન્ય : પૂ. પંન્યાસશ્રી શિવાનંદવિજયજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી શ્રી મહાવીરસ્વામી જૈન ચેતામ્બર મંદિર ટ્રસ્ટ, બેંગલોર

સાહિત્યોપાસક પ્રવર્તક પૂજ્ય મુનિરાજ શ્રી હરીશભદ્રવિજયજી મહારાજ સમ્પાદિત જેન દર્શનનું વાંચવા-મનન કરવા યોગ્ય સાહિત્ય

● સચિત્ર નવકાર ૪ ભાષામાં	● કરમ ન રાખે શરમ
● દવા દુઃખ નિવારની	● કરોળિયાની જાળ
● જીવનનો સાચો સાથી	● કાળચક્ર
● બાર ભાવના	● મારો સોહામણો ધર્મ
● આદર્શ શ્રાવકજીવન	● આયમતી સંધ્યાએ
● ઉગમતી પ્રભાતે	● જીવનનું સરયેશું
● બુદ્ધિ ચતુરાઈ ભાગ : ૧-૨	● શ્રુતસાગરના રહસ્ય ભાગ-૧-૨-૩
● ધર્મ મહેલના ૨૧ પગથિયા	● ઉપકારી ઉપકરણ
● બંધન અને મુક્તિ	● ઘડવેયા-તીર્થંકર નામકર્મના
● જ્ઞાનસાર ૪-અષ્ટક	● મુલાકાત-અરૂપી દ્રવ્યની

—: પ્રાપ્તિસ્થાન :—

નવજીવન ગ્રંથમાળા (ગા) ટ્રસ્ટ

કુકરેજા કોમ્પ્લેક્સ ૨/૧૦૧, લાલબહાદુર શાસ્ત્રી માર્ગ, ભાંડુપ (પ.) મુંબઈ-૭૮

જૈન શાસનના પુણ્ય પ્રભાવક ધુરંધર આચાર્યો

જૈન શ્વેતામ્બર મૂર્તિપૂજક સંપ્રદાયમાં પણ પૂર્વકાળથી અનેક ગચ્છો અસ્તિત્વ ધરાવે છે. સૈદ્ધાંતિક બાબતોમાં સમાન માન્યતા હોવા છતાં ભિન્નભિન્ન ગચ્છો વચ્ચે સમાચારીની બાબતમાં નાની-મોટી ભિન્નતા હોઈ શકે. વર્તમાનમાં તપાગચ્છ, ખરતરગચ્છ, અંચલગચ્છ, પાયચંદગચ્છ, વિમલગચ્છ આદિની શ્રમણપરંપરા મૌજુદ છે. તપાગચ્છમાં પણ વિવિધ સમુદાયો છે. આ દરેક સમુદાયના નાયક પદે સમર્થ સુવિહિત ગીતાર્થ પૂજ્ય આચાર્ય ભગવંતની વરણી થાય છે. આ પૂજ્ય ગચ્છનાયક આચાર્ય ભગવંતોના સફળ નેતૃત્વ હેઠળ વિશાળ શ્રમણ-શ્રમણી સમુદાયનું સુચારુ યોગક્ષેમ થાય છે. આ ગચ્છનાયકોના આજ્ઞાતંત્ર હેઠળ શ્રમણધર્મની ગરિમાનું સુંદર જતન થઈ રહ્યું છે. આ બધા મહાપુરુષો શ્રી ચતુર્વિધ સંઘના પરમ હિતચિંતકો અને મોભી ગણાયા છે.

ધર્મમંદિરો-સરસ્વતીમંદિરો-સત્કર્મમંદિરો સ્થાપવાની ઉદ્દ્યોષણા કરનાર યુગપુરુષ :

પૂ. આચાર્યદેવેશ શ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ

પૂજ્યપાદ આચાર્ય શ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી મહારાજ ગુજરાતની સાંસ્કૃતિક અને શૈક્ષણિક નગરી વડોદરામાં જન્મ્યા હતા. તેઓશ્રીનો જન્મ સં. ૧૯૨૭ના કારતક સુદ બીજ (ભાઈ બીજ) ને દિવસે થયો હતો. પિતાનું નામ દીપચંદભાઈ અને માતાનું નામ ઈચ્છાબહેન હતું. પૂજ્યશ્રીનું સંસારી નામ છગનભાઈ હતું. તેમને બીજા ત્રણ ભાઈઓ અને ત્રણ બહેનો હતાં. જૈનધર્મ પ્રત્યે વિશેષ રુચિ તો વંશપરંપરાગત હતી.

સં. ૧૯૪૨ના વર્ષમાં જ્ઞાન-સંયમની સાક્ષાત્ મૂર્તિ સમા પરમ પૂજ્ય યુગપ્રધાન આચાર્ય શ્રી વિજયાનંદસૂરીશ્વરજી મહારાજ (આત્મારામજી મહારાજ)નું વડોદરામાં આગમન થયું. તેઓશ્રીનું વૈરાગ્યમય પ્રવચન સાંભળતાં જ નાના, પણ વૈરાગ્ય-વાસિત છગનલાલના મન રૂપી હરણે જાણે કે મોરલીનો નાદ સાંભળ્યો! ૧૯૪૩માં પૂ. શ્રી આત્મારામજી મહારાજ, રાધનપુરમાં ચાતુર્માસ સ્થિત હતા, ત્યારે છગનલાલ કુટુંબીજનોની સંમતિ મળતાં રાધનપુર આવ્યા. વૈશાખ સુદ ૧૩ને શુભ દિને મુનિશ્રી હર્ષવિજયજી મહારાજના હાથે દીક્ષા આપવામાં આવી. દાદા ગુરુએ નામ આપ્યું મુનિશ્રી વલ્લભવિજયજી. સંયમપંથના પ્રવાસીના લલાટે ખરેખર વલ્લભ બનવાનું જ લખાયું હતું. પૂજ્યશ્રીએ પંજાબમાં આ પ્રમાણે પ્રવૃત્તિઓ આદરવાનો સંકલ્પ કર્યો : (૧) આત્માનંદ જૈન સભાની પંજાબનાં અનેક નગરોમાં સ્થાપના. (૨) ગુજરાનવાલામાં સમાધિમંદિર. (૩) ઠેર-ઠેર પાઠશાળાની સ્થાપના. (૪) 'આત્માનંદ' (વિજયાનંદ) પત્રિકાનું પ્રકાશન. પૂજ્યશ્રીએ પોતાના જીવનકાળ દરમિયાન વહેલામોડા બધા સંકલ્પો પૂરા કર્યા. તેઓશ્રીની પ્રેરણાથી સં. ૧૯૯૩માં શ્રેષ્ઠી શ્રી કસ્તૂરભાઈ લાલભાઈના હસ્તે શ્રી આત્માનંદ જૈન કોલેજની સ્થાપના કરવામાં આવી. પૂ. દાદાગુરુના સ્વર્ગવાસ પછી સતત તેર વર્ષ સુધી પંજાબના વિવિધ પ્રદેશોમાં વિહાર કરીને તેઓશ્રીએ અનેક શૈક્ષણિક, સાંસ્કૃતિક અને સંઘ-ઐક્યનાં સમર્થ કાર્યો કર્યાં. રાજસ્થાન, ગુજરાત અને મહારાષ્ટ્રને પણ પોતાની શક્તિનો લાભ આપ્યો. ગુજરાતમાં પાલનપુર, પાટણ, અમદાવાદ, સુરત, વડોદરા, રાધનપુર, ડભોઈ, મિયાગામ, ખંભાત, પાલિતાણા આદિ સ્થળોએ, રાજસ્થાનમાં સાદડી, ફાલના, બીકાનેર વગેરે

સ્થળોએ તથા મહારાષ્ટ્રમાં મુંબઈ, પૂના, બેલાપુર વગેરે સ્થળોએ ચાતુર્માસ કર્યા. જીવનનાં અંતિમ વર્ષો મહાનગરી મુંબઈમાં વિતાવીને ૮૪ વર્ષની પાકટ વયે સં. ૨૦૧૦ના ભાદરવા સુદ ૧૦ ને મંગળવારે રાત્રે ૨-૩૨ વાગ્યે શાંતિપૂર્વક-સમાધિપૂર્વક મહાપ્રયાણ કર્યું. જિનશાસનનું એક મહાન પ્રકરણ પૂર્ણ થયું.

સંઘ-એકતા : પૂજ્યશ્રી ખૂબ વિશાળ દેષિ ધરાવતા હતા. જૈન-જૈનેતરોમાં ભેદ જોતા નહીં. જૈનધર્મ અંતર્ગત ગચ્છ, મત, વાડા આદિ તેઓશ્રીના લક્ષમાં આવતા નહીં. આ કાર્ય માટે તેઓશ્રીએ સં. ૧૯૬૮માં વડોદરામાં અને સં. ૧૯૮૦માં અમદાવાદમાં યોજાયેલાં મુનિસંમેલનોમાં વિશિષ્ટ યોગદાન આપ્યું. પૂજ્યશ્રી જ્યાં જ્યાં જતા, ત્યાં ત્યાં સ્નેહસંમેલન ગોઠવી, લોકોના પરસ્પરના મતભેદો મિટાવી, સંપ-સહકારનું વાતાવરણ રચતા.

સમાજસુધારણા : આચાર્યશ્રી એક કર્મનિષ્ઠ યોગી હતા. તેઓશ્રીને 'સુધારક' અને 'સમયજ્ઞ' એવાં વિશેષણોથી નવાજવામાં આવે છે. તેઓશ્રી ધર્મ, દર્શન અને સમાજને જોડનારા એક વિશિષ્ટ અને સમયદર્શી પુરુષ હતા. આ ત્રણે ક્ષેત્રોના વિકાસમાં પૂજ્યશ્રીએ અવિરત પુરુષાર્થો કર્યા. સમાજને નિર્વ્યસની, પ્રબુદ્ધ, વિવેકી અને સદ્ગુણસંપન્ન બનાવવામાં સાધુઓએ યોગ્ય યોગદાન આપવું જોઈએ.

ઉપસંહાર : મહાપુરુષોનાં ચરિત્રો પામવાં સહેલાં નથી. પૂ. આ. શ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાગર સમાન દેષિ ધરાવતા હતા. તેઓશ્રી માત્ર જૈનાચાર્ય જ ન હતા, પણ ભારતના મહાન સંતપુરુષોમાંના એક હતા. પૂજ્યશ્રી સર્વધર્મભાવની દેષિ ધરાવતા હતા. રૂઢિગત ક્રિયાકાંડ અને ગતાનુગતિક અનુષ્ઠાનોમાં રાચતા સમાજને પૂજ્યશ્રીએ નૂતન યુગદેષિ આપી. શિક્ષણ અને સમાજના ઉત્કર્ષ માટે સહુને સજાગ કર્યા. તેઓશ્રી માનતા કે, 'ધર્મ એટલે માત્ર દેરાસર-ઉપાશ્રય નહીં, પરંતુ જીવનનું વ્યાપક દર્શન અને જીવનની સર્વ પ્રવૃત્તિઓમાંથી અભિવ્યક્ત થતા સંસ્કારો.' પૂજ્યશ્રી સાચા અર્થમાં યુગદેષ્ટા અને સમયદર્શી આચાર્ય હતા. વર્તમાન સમયમાં જિનશાસનમાં નૂતન સમૃદ્ધિ અને સદ્ગતિનાં દર્શન થાય છે તે આવા સમર્થ આચાર્યદેવોને આભારી છે. એવા દિવ્ય, ભવ્ય જીવનથી સ્વ-પરકલ્યાણનાં સર્વોચ્ચ શિખરો સર કરનારા આચાર્ય ભગવંતને કોટિ કોટિ વંદના!

સૌજન્ય : જયંતીલાલ મયાચંદ શાહ પરિવાર, અમદાવાદ-મુંબઈ

મહુવાની ધરતી પર જન્મ્યા અને વિધિના અક્ષળ
વિધાન પ્રમાણે મહુવામાં જ કાળધર્મ પામ્યા,
શનિવારે વિશાખા નક્ષત્રમાં ૨૦ ઘડી અને ૧૫
પળે જન્મ, શનિવારે એ જ સમયે દેહવિલય
વીતરાગશાસનની મહાન વિભૂતિ

પ.પૂ. આ.શ્રી વિજયનેમિસૂરિજી મ.સા.

અનેકવિધ
શાસનપ્રભાવનાને લીધે
વીસમી સદીના સૌથી
મોટા સૂરિયક-
ચક્રવર્તીનું માનભર્યું
સ્થાન પામનાર
પૂજ્યશ્રીનો જન્મ
સૌરાષ્ટ્રની સાહસશૂરી
ધરતી અને પ્રકૃતિથી
પલ્લવિત મહુવા
(મધુમતી) નગરીમાં થયો
હતો. ભાવનગર રાજ્યના
એ ગૌરવવંતા બંદરે શેઠ
પદ્મા તારાના નામનો

આંકડો ચાલતો. એ વંશના ધર્મપ્રેમી લક્ષ્મીચંદ દેવચંદ અને દિવાળીબાના ગૃહે સં. ૧૯૨૮ના કારતક સુદ ૧ને દિવસે પનોતા પુત્ર 'નેમચંદ'નો જન્મ થયો. યુસ્ત ધર્મપાલનના આગ્રહી, સદાચારી તેમ જ સાદાઈ અને સંતોષના જીવનવ્રતને વરેલાં સંસ્કારી મા-બાપની શીતળ છાયા તથા ત્રણ બહેનો અને એક ભાઈના હેતુભર્યા સહવાસ વચ્ચે નેમચંદનો ઉછેર થતો હતો. અભ્યાસ પછી તો નેમચંદ સંયમમાર્ગે વિહરવા દૃઢનિશ્ચયી બની ચૂક્યા હતા, પરંતુ એ માટે માતાપિતાની સંમતિ મળી નહીં. એક દિવસ કોઈને કહ્યા વગર ઘર છોડી ભાવનગર પહોંચ્યા. સં. ૧૯૪૫ના જેઠ સુદ ૭ ના પૂ. વૃદ્ધિચંદ્રજી મહારાજ પાસે ૧૬ વર્ષની યુવાવયે ભાગવતી દીક્ષા અંગીકાર કરી અને નેમચંદમાંથી મુનિશ્રી નેમવિજયજી બન્યા અને તે સાથે જ ગુરુસેવા, સંયમસાધના અને જ્ઞાનોપાર્જનમાં એકનિષ્ઠ બની ગયા.

સં. ૧૯૪૮માં વાત્સલ્યમૂર્તિ ગુરુદેવની શીળી છાયા ગુમાવી. આથી પૂજ્યશ્રીના હૃદયને ઘણો આઘાત લાગ્યો, પરંતુ જ્ઞાન-તપની સહાયે અલ્પ સમયમાં સ્વસ્થતા પ્રાપ્ત કરી લીધી.

ત્યાર બાદ, સૂક્ષ્મ અને તીક્ષ્ણ બુદ્ધિના બળે અલ્પ સમયમાં અનેક શાસ્ત્રોનું ઊંડું અવગાહન કર્યું એટલું જ નહીં, જૈનદર્શનની સાથે અન્ય દર્શનો-સાંખ્ય, યોગ, મીમાંસા, વેદાંત વગેરેનું પણ જ્ઞાન સંપાદન કર્યું. તેમની આ જ્ઞાનલબ્ધિ અને તેનાથી સમૃદ્ધ વિદ્વત્તાપૂર્ણ વ્યાખ્યાનશૈલી, કડક સંયમરુચિ આદિ યોગ્યતા જોઈ તેમના વડીલ ગુરુબંધુ ઉદારમના ગીતાર્થ પ્રવર પૂ. પંન્યાસ શ્રી ગંભીરવિજયજી મહારાજે ભાવનગરમાં 'શ્રી ભગવતીસૂત્ર'ના યોગોદ્દહનમાં પ્રવેશ કરાવી, વલભીપુર મુકામે સં. ૧૮૬૦ના કારતક વદ ૭ના ગણિ પદથી, માગશર સુદ ૩ના પંન્યાસ પદથી વિભૂષિત કર્યા અને આગળ જતાં, તેઓશ્રીમાં ઉત્તરોત્તર થતી ગુણજ્ઞાનની વૃદ્ધિને જોઈને તેમ જ શાસનધુરાને વહન કરવાની યોગ્યતાને જાણી, પૂ. વડીલ બંધુએ સં. ૧૮૬૪માં ભાવનગરમાં મહામહોત્સવપૂર્વક આચાર્ય પદવીથી અલંકૃત કર્યા. લગભગ છેલ્લાં ૩૦૦ વર્ષ પછી યોગોદ્દહન, પંચપ્રસ્થાનની આરાધના વગેરે શાસ્ત્રીય વિધિપૂર્વક કરીને આચાર્ય પદવી પ્રાપ્ત કરનારા તેઓ સર્વ પ્રથમ આચાર્ય હતા. તેથી તેઓશ્રી આચાર્યોના ચક્રમાં ચક્રવર્તી અને જૈનશાસનમાં સમ્રાટ કહેવાયા. આચાર્ય પદવી પ્રાપ્ત થતાં તેઓ આચાર્યશ્રી વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી તરીકે જાહેર થયા અને આગળ જતાં વિશાળ શિષ્ય-પ્રશિષ્ય સમુદાયથી શોભાયમાન પૂજ્યપાદશ્રી 'શાસનસમ્રાટ'થી વિશેષ ખ્યાત થયા.

સં. ૨૦૦૫નું ચાતુર્માસ જન્મભૂમિ-મહુવામાં વિતાવતા હતા ત્યારે તબિયત લથડી. દિન-પ્રતિદિન અશક્તિ વધતી ચાલી. દિવાળીનું પર્વ આવ્યું. આસો વદ અમાસની સવાર ઊગી. બાહ્ય ઉપચારો મૂકીને નિર્યામણાનો આભ્યંતર ઉપચાર શરૂ થયો. બરોબર ૭ વાગ્યે પૂજ્યશ્રીનો આત્મા સ્વર્ગલોક ભણી સંચર્યો. એક ભવ્ય જીવનનું ૭૭ વર્ષનું ચક્ર પૂર્ણ થયું. પૂજ્યશ્રીના દેહવિલય-સ્થળથી ૫૦ ડગલાં દૂર તેમનું જન્મસ્થળ હતું, જ્યાં કારતક સુદ ૧ને દિવસે એમનો જન્મ થયો હતો!!

જ્ઞાનવૃદ્ધિ અને જ્ઞાનોદ્ધાર : ત્યાગમાર્ગ ગ્રહણ કર્યો અને ધર્મશાસ્ત્રોના અધ્યયનમાં મગ્ન રહ્યા એટલે સ્વકલ્યાણ તો નિશ્ચિત થયું જ, પરંતુ સાચા સૂરિનું કાર્ય તો પરકલ્યાણનું પણ છે એમ પોતે દૈનંતાથી માનતા હતા, ધર્મકાર્યો કે ધાર્મિક ક્રિયાઓ સમજણ વગર ન થવી જોઈએ એમ પણ તેઓશ્રી માનતા હતા, એ માટે નાના બાળકથી માંડીને મોટા વિદ્વાનો સુધીના માટે ધાર્મિક પાઠશાળાઓ હોવી જરૂરી છે એમ સ્વીકારતા હતા. પરિણામે અમદાવાદ, ખંભાત, મહુવા, વઢવાણ, જાવાલ આદિ

અનેક સ્થળે પાઠશાળાઓ, જંગમ શાળાઓ, કન્યાશાળાઓ સ્થાપી-સ્થપાવી. પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણાથી ખંભાત, અમદાવાદ, કદંબગિરિ અને મહુવાના વિશાળ જ્ઞાનભંડારો એના સાક્ષીરૂપે આજે પણ ઊભા છે. આ ભંડારોમાં જૈન-જૈનેતર ધર્મ સંબંધી હસ્તલિખિત-મુદ્રિત એવી હજારો પ્રતો જળવાઈ રહી છે.

શિષ્યપરંપરા : પૂજ્યપાદશ્રીનું બીજું ધ્યેય હતું જ્ઞાન અને ગુણસંપન્ન તેજસ્વી શિષ્યપરંપરા રચવાનું. આ કાર્યથી જૈનશાસનનો વિસ્તાર અને વિકાસ શક્ય છે એમ તેઓશ્રી માનતા અને એ ધ્યેયને લક્ષમાં રાખીને પ્રત્યેક શિષ્યને આદર્શભૂત કડક અનુશાસનથી તૈયાર કરતા. ગહન અધ્યયન અને કઠોર ચારિત્રપાલન માટે સદા જાગૃત રહેતા. પરિણામે આઠ બહુશ્રુત આચાર્યો અને અનેક વિદ્વાન મુનિવરોની ભવ્ય પરંપરા શાસનને સમર્પી શક્યા. સ્વયં અદ્વિતીય કક્ષાના વિદ્વાન અને તેઓશ્રીની વિદ્વાન વિશાળ શિષ્ય-પ્રશિષ્યની પરંપરા જૈન ધર્મના ઇતિહાસનું ગૌરવશાળી પ્રકરણ બની રહ્યું છે.

જીવદયા : આ અહિંસાપ્રધાન જૈનશાસનના અધિનાયક તરીકે જીવદયા એ પૂજ્યશ્રીનું વિશિષ્ટ ધ્યેય હતું. સૌરાષ્ટ્રના સાગરકાંઠાના કંઠાળ અને વળાંક જેવા પંથકોમાં ત્યાંનો મુખ્ય વ્યવસાય માછીમારીનો હતો, તે ઉપરાંત દેવદેવીઓને પશુઓના ભોગ ધરાવવાની પ્રથા પણ ફૂલીફાલી હતી. પૂજ્યશ્રીએ ગામડે ગામડે ફરીને, હજારો માઈલોનો વિહાર કરીને, જાનના જોખમે હિંસક માનસ ધરાવતી જાતિઓને ઉપદેશ આપીને આવી ધાતકી પ્રથાઓ બંધ કરાવી.

તીર્થોદ્ધાર : આચાર્યશ્રીનું તીર્થોદ્ધાર પ્રત્યેનું વલણ ઉમદા અને વિરાટ હતું. એમનાં રોમેરોમમાં તીર્થો પ્રત્યે અપાર ભક્તિભાવ અને એટલી જ ચિંતા હતી. કાપરડાજી તીર્થના ઉદ્ધાર સમયે પ્રાણોંત પરિષદ સહ્યો હતો. કદંબગિરિ તીર્થના ઉદ્ધારમાં એમણે પ્રાણ રેડ્યા હતા. આવાં કાર્યોમાં પૂજ્યશ્રી જાનની પરવા કરતા નહીં. શેરીસાના તીર્થનો ઉદ્ધાર એ આચાર્યશ્રીની શ્રદ્ધાપૂર્ણ દોરવણી અને શેઠ સારાભાઈ ડાહ્યાભાઈની અથાગ જહેમતનો સરવાળો છે. માતર, રાણકપુર, સંતભતીર્થ આદિ તીર્થો અને અનેક ગામોમાં જીર્ણોજિનાલયોનાં કરાવેલાં ધરમૂળ ઉદ્ધારો આજે પણ તેઓશ્રીની જીવંત યશગાથા સંભળાવી રહ્યા છે. આ ઉપરાંત, તીર્થોના હકો અને તેની રક્ષા માટે પણ પૂજ્યશ્રી સતત કાળજી રાખતા. ગિરિરાજ ગિરનારના તીર્થ માટે જૂનાગઢના નવાબ સાથે ચાલેલા કેસમાં પૂજ્યશ્રીએ લીધેલી જહેમત ગજબની હતી. એવી જ રીતે, સમેતશિખર,

તારંગા, અંતરિક્ષજી, મક્ષીજી અને શત્રુંજય ગિરિરાજના ગૂંચવાડા ભરેલા કેસોના વિજય પાછળ તેઓશ્રીની વિલક્ષણ બુદ્ધિ કામ કરી ગઈ હતી. એથી જ, સમસ્ત સંઘ વતી ભારતભરનાં જૈન તીર્થોનો વહીવટ કરતી શેઠ આણંદજી કલ્યાણજીની પેઢી પૂજ્યશ્રીને પૂછ્યા વિના ડગલું ભરતી નહીં. આમ, આ ચારે મહાન ધ્યેયની સિદ્ધિ માટે આચાર્યશ્રી અડગ આત્મવિશ્વાસ સાથે સતત પ્રયત્નશીલ રહ્યા અને વિજય પણ પ્રાપ્ત કરતા રહ્યા.

પૂજ્યશ્રી સકળ સંઘમાં પરમ આદરણીય બન્યા હતા. સં. ૧૯૯૦ના અમદાવાદના ઐતિહાસિક મુનિસંમેલનમાં તેઓશ્રીની સૂઝ-સમઝણથી અનેક વાદ-વિવાદો શમી ગયા અને એ સિદ્ધિથી એમનો કીર્તિકળશ સર્વોચ્ચ ટોચે ઝળક્યો હતો.

પ્રતાપી વ્યક્તિમત્તા : ઊંડું શાસ્ત્રજ્ઞાન, પ્રભાવક વાક્યાતુરી, સતત ધર્મજાગૃતિ, કઠોર ધર્મચર્યા તેમ જ વિશાળ અને દીર્ઘ દૃષ્ટિથી સમગ્ર શાસનની ખેવના કરતા પૂજ્ય આચાર્યશ્રી જૈન-જૈનેતર-સૌમાં ખૂબ જ આદરણીય હતા.

(સંકલન : પૂ.આ.શ્રી શીલચંદ્રસૂરિજી મ.ના લેખમાંથી ટૂંકાવીને સાભાર)

સૌજન્ય : શ્રી ૧૦૮ સમવસરણ જૈન તીર્થદર્શન ભવન ટ્રસ્ટ, પાલિતાણા તરફથી

પ્રશાંતમૂર્તિ : ભદ્ર પ્રકૃતિથી વિભૂષિત

પૂ.આ.શ્રી વિજયમહેન્દ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.

પ.પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયમહેન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ પરમ તીર્થોદ્ધારક આચાર્યભગવંત શ્રી વિજયનીતિસૂરીશ્વરજી મહારાજના પટ્ટધર પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયહર્ષસૂરીશ્વરજી મહારાજના પટ્ટધર હતા અને સમુદાયમાં પરંપરાએ ગચ્છાધિપતિ હતા. તેઓશ્રીનો જન્મ સં. ૧૯૫૩માં રતલામમાં થયો હતો. તેમનું સંસાર નામ મિસરીમલજી હતું. તેમણે ચાર વર્ષની વયે પિતા અને અગિયાર વર્ષની વયે માતા ગુમાવ્યાં. વ્યાવહારિક ચાર શ્રેણી હિન્દીનો અભ્યાસ કરી શ્રી યશોવિજયજી જૈન સંસ્કૃત પાઠશાળામાં-મહેસાણા ચાર માસ સુધી પંચપ્રતિકમણાદિ ધાર્મિક અભ્યાસ કર્યો. સં. ૧૯૬૪માં પં. શ્રી સિદ્ધિવિજયજી ગણિના સંપર્કમાં આવતાં, તેમના હૃદયમાં વૈરાગ્યભાવના જાગૃત થઈ. ત્યાર બાદ સં. ૧૯૬૮માં વિસનગરમાં પૂ. શ્રી નીતિવિજયજી મહારાજના સંપર્કમાં આવતાં સં. ૧૯૬૯માં તેઓશ્રીના શિષ્ય શ્રી હર્ષવિજયજી મહારાજના શિષ્ય તરીકે દીક્ષા ગ્રહણ કરી. તેર વર્ષ સુધી પૂ.

ગુરુમહારાજ પાસે રહી ન્યાય, વ્યાકરણ આદિ ગ્રંથોનો અભ્યાસ તેમ જ ઉત્તરાધ્યયન, આચારંગ આદિ સૂત્રોના યોગોદ્ધત્ત કર્યા અને સં. ૧૯૯૯માં અમદાવાદમાં આચાર્યપદથી અલંકૃત થયા.

તેઓશ્રીની શુભ નિશ્રામાં પૂના, બાલાપુર, ભરૂચ, ગોહિલી, પાડીવ આદિ સ્થળે ઉપધાન આદિ વિવિધ તપોની સુંદર આરાધના થઈ હતી, તેમ જ સિદ્ધક્ષેત્ર, જામનગર, શિવગંજ, પાડીવ આદિ સ્થળોએ ભગવતી આદિ સૂત્રોની વાચનાઓ, ઉદ્યાપન, અષ્ટલિકા મહોત્સવો, અંજનશલાકા, પ્રતિષ્ઠા, દીક્ષાઓ આદિ શાસનપ્રભાવક કાર્યો થયાં હતાં. પૂજ્યશ્રી સ્વભાવે અત્યંત શાંત, માયાળુ, સદૈવ જ્ઞાનધ્યાનમાં મગ્ન અને સરળતા, સૌમ્યતા આદિ ગુણોના ભંડાર હતા. સં. ૨૦૨૨માં ૫૩ વર્ષનો સુદીર્ઘ દીક્ષાપર્યાય પાળી કાળધર્મ પામ્યા. પૂજ્યશ્રીના વિશાળ શિષ્યપરિવારમાં ઊડીને આંખે વળગે એવી પ્રતિભાના સ્વામી પ.પૂ. આચાર્ય દેવશ્રી વિજય હેમપ્રભ સૂરીશ્વરજી મ.સા. એક હતા. તેઓની દીક્ષા વિ.સં. ૨૦૧૭ના અષાઢ સુદ ૭ના દિવસે થયેલી. આ દીક્ષાનો પ્રસંગ જિનશાસનમાં ઉજજવલ ઇતિહાસમાં એક સુવર્ણ પૃષ્ઠનો ઉમેરો કરે છે.

પૂજ્યશ્રીનાં આજ્ઞાંકિત શિષ્ય તરીકે પંકાયેલા તે વખતે મુનિહેમપ્રભ વિજયરૂપે પ્રતિક્ષણ પૂજ્યશ્રીની નિકટ જ રહેતા. પૂજ્યશ્રીનાં અંતિમ આશીર્વાદને પ્રાપ્ત કરવા તેઓ બડભાગી બન્યા. એ આશીર્વાદની ફળશ્રુતી સ્વરૂપ આજે વિશાળ શિષ્ય સમુદાય સાથે વિચરતા વળી પરમેષ્ઠીનાં તૃતીય પદે બિરાજીને જિનશાસનની પ્રભાવનાનાં મહાન કાર્ય કરતાં વિચરી રહ્યા છે. પૂજ્યશ્રીના જવાથી જૈન સમાજને સુવિહિત આચાર્યની મોટી ખોટ પડી. એવા એ સમર્થ શાસનપ્રભાવક આચાર્યદેવને શતશઃ વંદના!

સૌજન્ય : ગચ્છાધિપતિ પ.પૂ.આ.શ્રી હેમપ્રભસૂરિજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી શ્રી લક્ષ્મીવર્ધક જૈન સંઘ, પાલડી-અમદાવાદ

જૈનશાસનના જ્યોતિર્ધર, સુવેશાળગચ્છાધિપતિ,
સમર્થ- પ્રભાવક વ્યાખ્યાનવાચસ્પતિ

પરમ પૂજ્ય આચાર્યપ્રવર શ્રીમદ્
વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ

જન્મ : વિ.સં. ૧૯૫૨, ફાગણ વદ ૪, દહેવાણ.

વતન : પાદરા (જિ. વડોદરા).

દીક્ષા : સં. ૧૯૬૯, પોષ વદ ૧૩, ગંધારતીર્થ.

ગણિ-પંચાસ પદ : સં. ૧૯૮૭, કારતક વદ ૩, (મુંબઈ).

ઉપાધ્યાય પદ : સં. ૧૯૯૧, ચૈત્ર સુદ ૧૪, રાધનપુર.

આચાર્ય પદ : સં. ૧૯૯૨, વૈશાખ સુદ ૬, મુંબઈ.

સ્વર્ગવાસ : સં. ૨૦૪૭, અષાઢ વદ ૧૪, અમદાવાદ.

દીક્ષાપર્યાય : ૭૭ વર્ષ અને ૬ મહિના.

સુવિશાળ ગચ્છાધિપતિ, જૈન શાસનના મહાન જ્યોતિર્ધર, યુગપુરુષ, પરમ ગીતાર્થ પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવશ્રી વિજય રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ, ૭૮ વર્ષનો દીક્ષાપર્યાય પાળી ૯૬ વર્ષની ઉંમરે, અમદાવાદમાં સં. ૨૦૪૭ના અષાઢ વદ ૧૪ (તા. ૯-૮-૧૯૯૧)ના રોજ અરિહંત પરમાત્માના ધ્યાનમાં મગ્ન બનીને સમાધિપૂર્વક કાળધર્મ પામ્યા.

પૂજ્યાપદ આચાર્યશ્રી વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજનું ૭૮ વર્ષનું સુદીર્ઘ દીક્ષાજીવન સંખ્યાબંધ મહત્વની ઘટનાઓથી સભર હતું. પૂજ્યશ્રીનું જીવન એટલે ઇતિહાસ. છેલ્લા સૈકામાં થઈ ગયેલા મહાન જૈનાચાર્યોનો ઇતિહાસ. પૂજ્યશ્રીનો જન્મ એમના મોસાળના ગામ દહેવાણમાં વિ.સં. ૧૯૫૨ના ફાગણ વદ ૪ના શુભ દિને થયો હતો. એમનું નામ ત્રિભુવન રાખવામાં આવ્યું હતું. એમના પિતાનું નામ છોટાલાલ અને માતાનું નામ સમરથબહેન હતું. બાળક ત્રિભુવનના જન્મ પછી માતા પિયરથી પાદરા આવે તે પહેલાં તો પિતાશ્રી છોટાલાલનું અવસાન થયું. છોટાલાલને બીજા બે ભાઈઓ હતા. છોટાલાલની માતાનું નામ (ત્રિભુવનની દાદીમાનું નામ) રતનબા હતું. ત્રિભુવને પાદરાની સરકારી શાળામાં અભ્યાસ ચાલુ કર્યો.

કિશોર ત્રિભુવન ધર્મ-અભ્યાસમાં ઘણો તેજસ્વી હતો. સાધુ ભગવંતના સંપર્કને લીધે દીક્ષા લેવાના કોડ એના મનમાં જન્મ્યા, પરંતુ એનાં દાદીમા, એના કાકાઓ એને દીક્ષા લેતા અટકાવતાં હતાં, કારણ કે ત્રણ ભાઈઓ વચ્ચે આ એક જ દીકરો હતો. ત્રિભુવનના પિતાના એક કાકાએ તો ત્રિભુવન જો દીક્ષા ન લે તો પોતાની દુકાન ત્રિભુવનના નામ ઉપર કરી આપવાનું પ્રલોભન પણ બતાવ્યું હતું, પરંતુ એથી ત્રિભુવન જરા

પણ આકર્ષિત થયો ન હતો. કિશોર ત્રિભુવને દીક્ષા લેવાનો અડગ નિશ્ચય કર્યો હતો, વહેલી તકે દીક્ષા લેવાનું નક્કી કર્યું. એણે થોડા વખત પછી વડોદરામાં પૂ. પ્રેમવિજયજી મહારાજ પાસે જઈ પોતાની દીક્ષાનું મુહૂર્ત કઢાવ્યું, પરંતુ એ માટે સમય ઓછો હતો. (ઓછો હોય એ જરૂરી પણ હતું.) દીક્ષા ચૂપચાપ લેવી હતી. દીક્ષા વડોદરા રાજ્યની બહાર આપવામાં આવે તો તાત્કાલિક કાયદાનો પ્રશ્ન ઊભો ન થાય, એટલે પૂ. પ્રેમવિજયજી મહારાજે ત્રિભુવનને દીક્ષા માટે બ્રિટિશ સરહદમાં આવેલા જંબૂસર પહોંચવાનું કહ્યું. માસર રોડ પહોંચી, ત્યાંથી પંગે ચાલી જંબૂસર જવાનું હતું. ત્રિભુવન વિશ્વામિત્રીથી ટ્રેનમાં બેઠા. રસ્તામાં પાદરા સ્ટેશન આવતું હતું. મુસાફરોની ચડ ઊતરમાં પોતાના ગામનો કોઈ માણસ તેને જોઈ ન લે તે માટે પાદરા સ્ટેશન આવતાં પહેલાં ત્રિભુવન પાટિયા નીચે સૂઈ ને સંતાઈ ગયો. સાંજના માસર રોડ ઊતરીને, પગપાળા ચાલીને તે જંબૂસર રાતના સાડા-અગિયાર વાગે પહોંચ્યો. ઉપાશ્રયમાં જઈને તેણે મોટા મહારાજને જઈને બધી વાત જણાવી. બીજે દિવસે આમોદમાં દીક્ષા આપવાનું વિચારાયું હતું, પરંતુ ત્યાં પણ ઉપાશ્રયમાં ત્રિભુવનના દૂરના એક કાકી ત્રિભુવનને જોઈ ગયાં, એટલે આમોદમાં દીક્ષા આપવાનું માડી વાળવામાં આવ્યું અને જૈનોની વસ્તી વગરના તીર્થધામ ગંધારમાં દીક્ષા આપવાનું નક્કી થયું. મુનિ મંગળવિજયજીએ એ કાર્ય માટે હિંમત દર્શાવી. તેઓ તથા મુનિ નયવિજયજી તથા મુનિ પ્રકાશવિજયજી કિશોર ત્રિભુવનની સાથે ૧૯ માર્ચલનો વિહાર કરી ગંધાર પહોંચ્યા. ગંધારમાં દીક્ષામુહૂર્તનો સમય થઈ ગયો હતો અને મુંડન માટે ગામમાંથી હજામને આવતાં વાર લાગી તો ત્યાં સુધીમાં મુનિ મંગળવિજયજીએ પોતે કેશલોચ ચાલુ કરી દીધો હતો. હજામ આવી પહોંચતાં મુંડન થયું. આ રીતે પાંચ-સાત જણ વચ્ચે ત્રિભુવનનો દીક્ષાવિધિ ગુપ્ત રીતે થઈ ગયો અને નામ મુનિશ્રી રામવિજયજી રાખવામાં આવ્યું.

દીક્ષા પછી શ્રી રામવિજયજી મહારાજે સં. ૧૯૬૯નું પ્રથમ ચાતુર્માસ સિનોર ગામમાં કર્યું. એ વખતે વ્યાખ્યાનની જવાબદારી શ્રી દાનવિજયજી મહારાજની હતી, પરંતુ એક દિવસ પૂ. શ્રી દાનવિજયજીની તબિયત સારી ન હતી ત્યારે એમના ગુરુદેવ વડીલ પંજાબી મહારાજ ઉપાધ્યાય શ્રી વીરવિજયજી મહારાજે નૂતન સાધુ શ્રી રામવિજયજીને વ્યાખ્યાન આપવા માટે ફરમાવ્યું, કારણ કે શ્રી રામવિજયજીમાં એ શક્તિ એમણે નિહાળી હતી. પાટ ઉપર બિરાજી વ્યાખ્યાન આપવાનો શ્રી રામવિજયજી માટે આ પહેલો જ પ્રસંગ હતો. પોતે ના પાડી છતાં પૂ.

ગુરુભગવંતની આજ્ઞા થતાં એ જવાબદારી સ્વીકારવી જ પડી. ક્યા વિષય પર વ્યાખ્યાન આપવું એનો વિચાર કરી લીધો. સમકિતના સડસઠ બોલની સજ્જાય પોતાને કંઠસ્થ હતી તેના વિવેચનરૂપે પૂજ્યશ્રીએ સરસ વ્યાખ્યાન આપ્યું. તે વ્યાખ્યાન સાંભળીને પૂ.ઉપા. શ્રી વીરવિજયજીએ આગાહી કરેલી કે રામવિજયજી ભવિષ્યમાં સમર્થ વ્યાખ્યાતા થશે. પૂજ્યશ્રી જ્યાં જ્યાં વિચર્યા ત્યાં તેમનાં પગલેપગલે અંજનશલાકા, પ્રતિષ્ઠા, દીક્ષા, ઈત્યાદિ પ્રકારના ઉત્સવો સતત યોજાતા રહ્યા.

ખંભાતમાં એકી સાથે ૨૪ અને અમલનેરમાં એકી સાથે ૨૬ વ્યક્તિઓએ એમની પાસે દીક્ષા લીધી. તેમના હાથે ૨૫૦- થી વધુ મુનિઓએ અને ૫૦૦ થી વધુ સાધ્વીજીઓએ દીક્ષા ગ્રહણ કરી છે.

પૂજ્યશ્રીએ દીક્ષા લીધી ત્યારે દીક્ષાનાં ચારે બાજુ જખ્ખર વિરોધ ચાલતો હોવાથી પૂજ્યશ્રીને પોતાની ખાનગીમાં અને તે પણ દરિયાકિનારે અને તે પણ માત્ર પાંચ-સાત વ્યક્તિની હાજરીમાં જ દીક્ષા લેવી પડી હતી અને એથી એજ વખતે આ મહાપુરુષે મનોમન નિર્ણય કરેલ કે-મારે દીક્ષામાર્ગને એવો સુલભ બનાવવો છે કે નાના બાળકોથી માંડી યુવાનો પ્રૌઢો વૃદ્ધો, લાખોપતિઓ, અબજોપતિઓ સહુ કોઈ જાહેરમાં ધામધૂમથી દીક્ષા લઈ શકે, અને પૂજ્યશ્રીએ દીક્ષા બાદ પોતાની પ્રવચનધારા દ્વારા એવો દીક્ષાનો ડંકો વગાડ્યો કે-બાળકો, યુવાનો, પ્રૌઢો અને વૃદ્ધોની જાહેરમાં ધામધૂમથી દીક્ષા થવા માંડી. આશ્ચર્યની વાત એ છે કે પૂજ્યશ્રીને પોતાને ખાનગીમાં દીક્ષા લેવી પડી હતી જ્યારે પૂજ્યશ્રીના અંતિમ યુવાશિષ્ય અતુલભાઈ ઝવેરી જેઓ અબજોપતિ બાપના નબીરા હતા-જેઓના વરઘોડા પરદેશમાં પણ હીરાના વેપારીઓએ કાઢ્યા હતા તેમની દીક્ષા અમદાવાદ-નવરંગપુરા ખાતે સ્ટેડિયમમાં લાખો માણસોની મેદની વચ્ચે થઈ હતી અને એ વખતે સમસ્ત અમદાવાદના એક લાખ કરતા વધુ જૈન-જૈનેતરોને તેમના કુટુંબીઓએ નીચે બેસાડીને બહુમાનપૂર્વક ભોજન કરાવી બુફે પદ્ધતિથી સારી સાધર્મિક ભક્તિ ન થાય તેનો એક આદર્શ ઊભો કરી દીધો હતો. પૂજ્યશ્રીનું અંતિમ ચાતુર્માસ અમદાવાદ સાબરમતી પુખરાજ રાયચંદ આરાધનાભવન ખાતે નિર્ણિત થયું હતું. ચાતુર્માસ પ્રવેશ સમયે એટલી બધી ભાવિકોની ભીડ જામી હતી કે ખુદ પૂજ્યશ્રી પ્રવચનમંડપમાં જઈ શક્યા ન હતા ને પ્રથમ પ્રવચન શિષ્યોને કરવું પડ્યું હતું. પ્રવેશ બાદ પૂજ્યશ્રીનું સ્વાસ્થ્ય બગડતાં પૂજ્યને ડોલીમાં બેસાડી પાલડી ખાતે દર્શન બંગલે લઈ

જવામાં આવ્યા હતા અને ત્યાં પૂજ્યશ્રીને ટ્રીટમેન્ટ અપાતી હતી. ટ્રીટમેન્ટ દરમ્યાન તેઓશ્રીને પોતાનો અંતિમ સમય નજીક જણાતા આહાર-પાણી તથા દવાનો સંપૂર્ણ ત્યાગકરી સાગારિક અણશન સ્વીકારી લીધું હતું. આ સમાચાર ભારતભરમાં પહોંચતાં હજારો ભક્તો અંતિમદર્શન માટે ત્યાં હાજર થઈ ગયા હતા અને બરાબર વિ.સં. ૨૦૪૭ અષાઢ વદ-૧૪ના સવારે ૧૦ વાગે સેકંડો સાધુ-સાધ્વી અને હજારો શ્રાવક-શ્રાવીકાની ઉપસ્થિતિમાં ‘અરિહંત-અરિહંત’ના ઉચ્ચાર સાથે પૂજ્યશ્રીએ દેહ છોડ્યો હતો. પૂજ્યશ્રીની નવશિખરવાળી પાલખી સાથેની અંતિમયાત્રા અષાઢ વદ ૦))ના દર્શન બંગલેથી નવ વાગે નીકળી અમદાવાદના રાજમાર્ગો પર પસાર થઈ ૨૫ કિ.મી.નો રજમાર્ગ કાપી સાંજના ૬ વાગે સાબરમતી રામનગરના અગ્નિ સંસ્કારસ્થળે પહોંચી હતી અને બરાબર સૂર્યાસ્ત સમયે એક કરોડ અગ્યાર લાખની બોલી બોલવાપૂર્વક ભક્તોએ પૂજ્યશ્રીના દેહને અગ્નિદાહ દીધો હતો. પૂજ્યશ્રીના અંતિમ દર્શનમાં અને સ્મશાનયાત્રામાં બે લાખથી વધુ લોકો જોડાયા હતા. અમદાવાદ-ગાંધીનગર સ્થિત તમામ રાજદ્વારી નેતાઓ અંતિમદર્શન અને શ્રદ્ધાંજલિ આપવા આવી ચૂક્યા હતા પૂજ્યશ્રીના સ્વર્ગવાસના સમાચારની નોંધ દરેક દૈનિક પત્રકારોએ પ્રથમ પેજ પર ફોટા છાપવા સાથે સ્વયંભૂ રીતે લઈ એમને વિશ્વસ્તરીય વ્યક્તિ તરીકે નવાજી હતી. આવા લોખંડી વ્યક્તિત્વના સ્વામી સિદ્ધાંતનિષ્ઠ સૂરિદેવને ભાવપૂર્ણ વંદનાવલિ. એ સૂરિવરને કોટિ કોટિ વંદનાઓ.

સૌજન્ય : શ્રી દેવગુરુપસાય ગુપ-પૂના-મહારાષ્ટ્ર

શિબિરોના આદ્યપ્રેરક, વાયનાદાતા, ભાવાચાર્ય,

સુવિશાળગચ્છાધિપતિ

સ્વ. પૂ. ગુરુદેવ
આચાર્ય
શ્રીમદ્વિજય
ભુવનભાનુસૂરીશ્વરજી
મ.સા.

સંસારી નામ :
કાંતિભાઈ,

માતાજી : ભૂરીબહેન,
પિતાજી : ચીમનભાઈ

વ્યાવહારિક અભ્યાસ :

G.D.A.C.A. સમક્ષ

દીક્ષા : પોષ સુદ-૧૨, સંવત-૧૯૮૧, તા. ૧૬-૧૨-૧૯૮૫,
ચાણસ્મા નાનાભાઈ પોપટભાઈની સાથે

વડી દીક્ષા : મહા સુદ-૧૦, સંવત-૧૯૮૧. ચાણસ્મા

પ્રથમ શિષ્ય : પૂ. પંન્યાસશ્રી પદ્મવિજયજી મ.

ગુરુદેવશ્રી : સિદ્ધાન્ત મહોદયિ પૂ.પૂ.આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય
પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજ.

ગણિપદ : સં. ૨૦૧૨, ફાગણ સુદ-૧૧, તા. ૨૨-૨-
૧૯૫૬, પૂના

પંન્યાસ પદ : સંવત-૨૦૧૫, વૈશાખ સુદ-૬, તા. ૨-૫-
૧૯૬૦, સુરેન્દ્રનગર

આચાર્યપદ : સંવત-૨૦૨૮, પોષ સુદ-૧૨, તા. ૮-૧-
૧૯૭૨, અમદાવાદ

૧૦૦ ઓળીની પૂર્ણાહૂતિ : સંવત-૨૦૨૬, આસો સુદ-૧૫.
તા. ૧૪-૧૦-૧૯૭૦, કલકત્તા

૧૦૮ ઓળીની પૂર્ણાહૂતિ : સં. ૨૦૩૫, ફાગણ વદ-૧૩,
તા. ૨૫-૩-૧૯૭૮, મુંબઈ

પ્રિય બાબતો : શાસ્ત્ર-સ્વાધ્યા ઘોષ, સાધુ-વાચના, અષ્ટાપદ
પૂજામાં મગ્નતા, સ્તવનોના રહસ્યાર્થની પ્રાપ્તિ, દેવદ્રવ્ય
આદિની શુદ્ધિ, ચાંદનીમાં લેખન, માંદગીમાં પણ ઊભા-
ઊભા ઉપયોગપૂર્વક પ્રતિક્રમણાદિ ક્રિયાઓ, સંયમ જીવનની
પ્રેરણા, આશ્રિતો પાસે સંસ્કૃત-પ્રાકૃત ગ્રંથોનું વિવેચન

તપસાધના : વર્ધમાનતપના ૧૦૮ ઓળી, છટ્ટના પારણે છટ્ટ,
પર્વતિથિએ છટ્ટ, આર્યબિલ આદિ, ફૂટ, મેવો, મિષ્ટાન
આદિનો જીવનભર ત્યાગ...

ચારિત્ર પર્યાય : ૫૮ વર્ષ, આચાર્યપદ પર્યાય : ૨૦ વર્ષ,
કુલ આયુષ્ય : ૮૨ વર્ષ, કુલ પુસ્તકો : ૧૧૪ થી વધુ

સ્વહસ્તે દીક્ષાપ્રદાન : ૪૦૦થી વધુ,

સ્વહસ્તે પ્રતિષ્ઠા : ૨૦,

સ્વનિશ્રામાં ઉપધાન : ૨૦, સ્વહસ્તે અંજનશલાકા : ૧૨

કુલ શિષ્ય-પ્રશિષ્ય આજ્ઞાવર્તી પરિવાર : ૪૩૫ વિદ્યમાન
શ્રમણો

કાળધર્મ : સં. ૨૦૪૮ ચૈત્ર વદ ૧૩, તા. ૧૯-૪-૧૯૮૩,
અમદાવાદ

જ્ઞાન-ધ્યાન, તપ-જપ ને સમતાના સાધક
અને શાસનપ્રભાવક

પૂ. આચાર્યશ્રી કીર્તિસાગરસૂરિજી મ.

અમદાવાદ-રાજનગરની નજીક સુંદર અને સંસ્કારી
કોચરબ-ગામ-પાલડી છે. પાલડી ગામે વણિક જાતિમાં
અગ્રેસર પરોપકારી, સેવાપરાયણ નરોત્તમદાસ નામે શેઠને ત્યાં
શીલ-સંસ્કારસંપન્ન સહધર્મચારિણી પૂરીબહેન હતાં. તેમની
રત્નકુશિએ સં. ૧૯૪૬ના ફાગણ સુદ ૧૦ના શુભ દિને શુભ-
સ્વપ્નસૂચિત પુત્રરત્નનો જન્મ થયો. માતાપિતાએ લાડકવાયા
પુત્રનું નામ કેશવ રાખ્યું. પુણ્યવ્રતના પ્રભાવ પ્રમાણે સાત વર્ષની
ઉંમરે અભ્યાસ શરૂ કર્યો. તે પહેલાં માતાપિતાના મુસંસ્કારોની
રેખાઓ કેશવના જીવનમાં અંકિત થવા માંડી હતી. નિત્ય
જિનદર્શન, નિત્ય જિનભક્તિ, નિત્ય નવકારશીના પર્યટ્ક્રમણ
તેમ જ વિનયવિવેકથી સંપન્ન બાળક ઉંમરમાં નાનો લાગતો
પણ સંસ્કારમાં મહાન લાગતો હતો. સાધુસંતોની વૈયાવચ્ચમાં
પ્રથમ, વડીલોના વિનયમાં પ્રથમ, ગરીબગુરુઓની સેવામાં
અગ્રેસર રહેતા. આ બાળકમાં પ્રથમથી જ પ્રમાદનું નામનિશાન
ન હતું. દિન-પ્રતિદિન સાધુસંતોની સેવા કરતાં કરતાં જ્ઞાનવૃદ્ધિ
પણ થતી રહેતી. પરિણામે વૈરાગ્યનો રંગ ઘેરો થતો ચાલ્યો.
પૂ. યોગનિષ્ઠ મુનિરાજ શ્રીમદ્ બુદ્ધિસાગરજી મહારાજના સતત
સમાગમે કેશવલાલનો વૈરાગ્યવાસિત આત્મા સંસારત્યાગ અને
સંયમ-સ્વીકારના નિર્ણય પર આવ્યો. સં. ૧૯૬૮ના કારતક
વદ પાંચમે સંયમ સ્વીકારી, કેશવલાલ મુનિશ્રી કીર્તિસાગરજી
બન્યા અને સંયમશ્રીને વર્યા.

દીક્ષા ગ્રહણ કરીને ગુરુનિશ્રામાં આગમોનું અધ્યયન
કર્યું, સિદ્ધાંતોનું પરિશીલન કર્યું; વ્યાકરણ, કાવ્ય, ન્યાયશાસ્ત્રનું
શિક્ષણ લીધું. ગુરુનિશ્રા અને ગુરુનિષ્ઠા, ગુરુસેવા અને
ગુરુભક્તિના પ્રભાવે સં. ૧૯૮૪ના માગશર સુદ પાંચમે
વિજાપુર નગરે પૂજ્યપાદ પ્રસિદ્ધ વક્તા આચાર્યશ્રી
અમૃતસાગર સૂરીશ્વરજી મહારાજના વરદ્ હસ્તે પંન્યાસ પદે
આરૂઢ થયા. સાણંદ, આંબલીપોળ-અમદાવાદ, સાબરમતી,
જૈન સોસાયટી-અમદાવાદ, પ્રાંતિજ, મહેસાણા, ઊંઝા,
પાલનપુર, ગઢ, પાટણ, જૂના ડીસા, મુંબઈ, પૂના, પાદરા,
નવસારી, બોટાદ વગેરે અનેક સ્થળોએ ચાતુર્માસ કર્યા. વિ.સં.
૧૯૮૬ વૈ. સુ. ૩ મહેસાણા નગરે પૂજ્યપાદ બાળસ્વભાવી,
ભદ્રિક પરિણામી આચાર્ય શ્રી રિદ્ધિસાગરસૂરિના વરદ્ હસ્તે

આચાર્યપદે આરૂઢ થયા. સં. ૨૦૦૨ અને સં. ૨૦૦૪ના મુંબઈના ચાતુર્માસ દરમિયાન અધ્યાત્મજ્ઞાન પ્રચારક મંડળને પુનઃ પ્રણવંતુ બનાવ્યું અને પૂ. યોગનિષ્ઠ આચાર્ય ભગવંત શ્રી બુદ્ધિસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજ વિરચિત ૧૨૫ ગ્રંથોના પુનઃપ્રકાશન કાર્યને વેગવાન કર્યું. આંતરજ્યોતિ ભાગ ૧ થી ૪, ભજનપદ ભાવાર્થ ભાગ ૧-૨ આદિ સરળ ભાવવાહી ગુજરાતી ભાષામાં આધ્યાત્મિક સાહિત્યનું સર્જન કર્યું. પૂજ્યશ્રીના વરદ હસ્તે શાસનપ્રભાવનાનાં ઘણાં કાર્યો થયાં. કોલવાડ ગામે ઘણાં વર્ષો જૂનાં પારસ્પરિક મતભેદને સમજાવી સદ્ભાવ, સંપ, શાંતિનું વાતાવરણ સર્જ્યું અને શ્રી આદીશ્વર ભગવાનની પ્રતિષ્ઠા સંપન્ન થઈ. સં. ૨૦૨૨ના વૈશાખ સુદ ૩ના શુભ દિને કુંભાસણ મધ્યે આમૂલચલ નવનિર્મિત શિખરબંધી શ્રી શીતલનાથજી જિનાલયમાં શ્રી શીતલનાથજી આદિ જિનબિંબોની પ્રતિષ્ઠા કરાવી.

પૂજ્યશ્રી સ્વભાવે ઘણા જ ભદ્રિક, સરળ અને સૌમ્ય હતા, શાંત અને ગંભીર હતા, ધીર અને વીર હતા, ક્ષમા અને નિરભિમાનના અવતાર હતા. તેઓશ્રીએ ૨૫ વર્ષ સુધી સતત એકાસણાં કર્યા હતાં. જ્ઞાન, ધ્યાન, તપ, જપ, સંયમ, સ્વાધ્યાય અને સમતા દ્વારા આત્માની ઉત્ક્રાંતિ કરી પરમ પદની પ્રાપ્તિનું ધ્યેય સિદ્ધ કરવા સતત જાગૃત રહેતા. તેઓશ્રીએ સં. ૨૦૨૬માં જૂના ડીસા મુકામે પોતાના શિષ્ય આચાર્યશ્રી સુબોધસાગર-સૂરીશ્વરજી મહારાજ અને વિશાળ શિષ્ય-પ્રશિષ્ય-પરિવાર સહિત ચાતુર્માસ પ્રવેશ કર્યો ત્યારે વૃદ્ધાવસ્થાનાં લક્ષણો જણાવાં માંડ્યાં હતાં. શરીર ક્ષીણ બનતું ચાલ્યું હતું. ભાદરવા સુદ ૪ સંવત્સરી મહાપર્વની સુંદર આરાધના કરી, ભાદરવા સુદ પાંચમે તપસ્વીઓનાં પારણાં થયાં. પ્રભુજીની રથયાત્રાનો વરઘોડો બપોરે ૩=૦૦ કલાકે ચડ્યો. સાંજે ૫=૦૦ વાગે સ્વામિ વાત્સલ્ય થયું. રાત્રે ૧૧=૦૦ કલાકે પૂજ્યશ્રીનું સ્વાસ્થ્ય કથળ્યું. ચતુર્વિધ સંઘ જેન પૌષધશાળામાં એકત્રિત થઈ ગયો. પૂજ્યશ્રીને ભાવિ સ્પષ્ટ થઈ ગયું હોય તેમ ચોરાશી લાખ જીવયોનિને તેઓશ્રીએ ત્રિવિધે-ત્રિવિધે બમાવ્યા. નમસ્કારમંત્રનું સ્મરણ સતત ચાલુ રહ્યું. મહાપ્રયાણની તૈયારી કરી લીધી. 'નમો અરિહંતાણં'નો જાપ કરી, નશ્વર દેહનો ત્યાગ કરી, શાશ્વત સિદ્ધ આરાધક આત્મા ૮૧ વર્ષની ઉંમરે ૪૭ વર્ષનો સંયમપર્યાય પાળી અનંતની યાત્રાએ ચાલ્યો! લાખો ભાવિકો શોકમગ્ન બની ગયા. ભવ્ય અંતિમયાત્રા સાથે અગ્નિસંસ્કાર થયા. ડીસા જેન

સંઘે સદ્ગત આત્માના ચારિત્રપર્યાયની અનુમોદનાર્થે સં. ૨૦૨૭ના કારતક સુદ ૫ થી ૧૩ સુધી, નવ દિવસનો શ્રી સિદ્ધચક્ર મહાપૂજન, શ્રી અર્હંત મહાપૂજન, શ્રી અષ્ટોત્તરી સ્નાત્રપૂજા આદિ સહ ભવ્ય જિનેન્દ્રભક્તિ મહોત્સવ ઊજવીને સ્વર્ગસ્થ ગુરુદેવ પ્રત્યેની ભક્તિ વ્યક્ત કરી. પૂજ્યશ્રીના અગ્નિસંસ્કાર થયા તે સ્થળે તેઓશ્રીના વિદ્વાન પદ્ધર, શાસનપ્રભાવક પૂ. આ. શ્રી સુબોધસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજના સદુપદેશથી ૫૧ ફૂટ ઊંચું ભવ્ય કીર્તિમંદિર રચવામાં આવ્યું. પૂજ્યશ્રી ચિરઃસ્મરણીય શાસનપ્રભાવના કરીને સ્વ-પર કલ્યાણના કીર્તિકળશો સ્થાપિત કરી ગયા. એવા એ મહાન શાસનપ્રભાવક ગુરુભગવંતને કોટિ કોટિ વંદના!

સૌજન્ય : રસિલાબેન કાળીદાસ-પાટણ હ. રાજુભાઈ

પૂજ્યપાદ યુગદિવાકર, મહાનશાસનનાયક, પ્રૌઢ પ્રભાવશાલી, શતાધિક જિનાલય પ્રણેતા આ.ભ. શ્રી ધર્મસૂરીશ્વરજી મ.સા.

સંતપુરુષો-વિરલ વિભૂતિઓના જીવન એવાં ગુણગરિષ્ઠ હોય છે કે જેની અભિવ્યક્તિ કરવામાં અક્ષરો ય અશક્ત બની જાય!! શબ્દમાં સમાય નહીં ને કલમમાં કંડારાય નહીં એવી વિરલતા એમને વરી હોય છે. આવી એક વિરલ વિભૂતિ એટલે વિ.સં. ૨૦૬૦માં જેમની જન્મશતાબ્દીની ઠેર ઠેર શાસન-પ્રભાવનાઓપૂર્વક ઉજવણી થઈ છે તે પૂજ્યપાદ પરમકૃપાળુ મહાન શાસનજ્યોતિર્ધર સમર્થ સંઘનાયક દ્રવ્યાનુયોગના વિરલ વ્યાખ્યાતા શતાધિક જિનાલયોપાશ્રયાદિપ્રણેતા યુગદિવાકર આચાર્યભગવંત શ્રી વિજયધર્મસૂરીશ્વરજી મહારાજ!!

(૧) જ્ઞાન-સાધના : ગંગાના નિર્મલ સ્રોત સમી સંયમયાત્રાના દર વર્ષ દરમિયાન તેઓશ્રીએ નિરંતર જ્ઞાનની અપૂર્વ અને અસ્ખલિત આરાધના કરી હતી. પ્રારંભમાં અધ્યયન-રૂપે, પછી અધ્યાપનરૂપે, તે પછી દૈનિક બબ્બે ત્રણ-ત્રણ સમયનાં પ્રવચનો-વાચનાઓરૂપે, નૂતન સર્જનરૂપે અને શિક્ષણ સંસ્થાઓની સ્થાપના-પ્રોત્સાહનરૂપે તેઓશ્રીનું સમગ્ર જીવન જ્ઞાન-સાધનામાં તત્પર હતું. અતિ ઉચ્ચ કક્ષાની અધ્યયનરુચિ અને કુશાગ્રબુદ્ધિના બળે, દીક્ષાના પ્રારંભના વર્ષોમાં જ તેઓશ્રીએ વ્યાકરણ-સાહિત્ય-ન્યાય-પ્રકરણો-આગમો અને કર્મશાસ્ત્રો પર અદ્ભુત પ્રભુત્વ પ્રાપ્ત કરી લીધું હતું.

તેઓશ્રીએ જીવનભર જ્ઞાનની સાધના અને જ્ઞાનનો

પ્રચાર સતત ચાલુ રાખ્યો હતો. સં. ૨૦૩૮માં મુંબઈ મજલામમાં તેઓશ્રી કાલધર્મ પામ્યા તેના એક દિવસ પૂર્વે, પોતાના તમામ બાલસાધુઓને એકત્રિત કરીને હિતશિક્ષા આપતાં તેઓશ્રીએ ફરમાવ્યું હતું કે “સાધુજીવનને સફળ બનાવવા માટે નિરંતર સ્વધ્યાયમાં તત્પર રહેજો. પ્રમાદ સેવ્યા વિના જ્ઞાનોપાસનામાં આગળ વધજો.” જીવનના અંતિમ દિવસે અભિવ્યક્ત થયેલ આ ભાવના એ જ દર્શાવે છે કે પૂજ્યશ્રી સમ્યગ્જ્ઞાનના કેવા અદ્ભુત અને અપ્રમત આરાધક હતા!!!

(૨) આરાધનાયોગોમાં પ્રણિધાન : કોઈ પણ આરાધના-અનુષ્ઠાન જ્યારે મન-વચન-કાયાનું પ્રણિધાન અર્થાત્ તલ્લીનતા આવે છે ત્યારે એ આરાધના આપણા માટે બને છે યોગ. પણ....આવી તલ્લીનતા કાંઈ દરેકને હાથવગી નથી હોતી. એ તો પૂજ્યશ્રી સમા વિરલ આત્માઓને હાથવગી હોય છે.

જેવું પ્રણિધાન પૂજ્યશ્રી ભક્તિના ક્ષેત્રે ધરાવતા હતા, એવું જ પ્રણિધાન પ્રતિક્રમણાદિ અનુષ્ઠાનોમાં ય ધરાવતા હતા. આ સંબંધી એક હૃદયસ્પર્શી આશ્ચર્યકારી પ્રસંગ વિ.સં. ૨૦૩૪ના તેમના પાલિતાણાના ચાતુર્માસમાં બન્યો છે.

(૩) સાધર્મિકોનું અપાર વાત્સલ્ય : શાસ્ત્રો કહે છે કે એક તરફ ધર્મારાધના અને બીજી તરફ સાધર્મિકોની સર્વ રીતની ઉચિત ભક્તિ. આ બેને બુદ્ધિરૂપી ત્રાજવાનાં બે પલ્લાંમાં મૂકીએ તો બન્ને પલ્લાં સમાન જ રહેવાનાં!! જેમની ભક્તિનો મહિમા આવો અદ્ભુત દર્શાવાયો છે એ સાધર્મિકો માટે પૂજ્યશ્રીની લાગણી-વાત્સલ્ય અપાર હતું. વિ.સં. ૨૦૦૭માં ૫૦ હજારની જંગી મેદની વચ્ચે આચાર્યપદાર્પણ થયા બાદના પ્રથમ પ્રવચનમાં એમણે જે શબ્દો ઉચ્ચાર્યા હતા તેમાં તેમની આ લાગણી-વાત્સલ્યનાં પ્રતિબિંબ ઝિલાય છે. તેઓશ્રીએ કહ્યું હતું ત્યારે કે “આચાર્ય પદ માટેની પૂર્ણ અનિચ્છા છતાં મુંબઈના સકલ સંઘ, અનેક સંસ્થાઓ અને વ્યક્તિઓના આગ્રહથી જ્યારે મેં આ જવાબદારીનો સ્વીકાર કર્યો છે ત્યારે મુંબઈના સમસ્ત સંઘ અને તેના મોવડીઓને મારો પ્રથમ અનુરોધ એ છે કે ભારતના ગૌરવસમા આ વિશાલ નગરમાં બહારથી દેવદર્શન-યાત્રા-ઔષધોપચાર વગેરે કારણે હરહંમેશ સેકડોની સંખ્યામાં આવતા આપણા સાધર્મિક ભાઈઓને ઉતારા માટે મુંબઈના જૈન સંઘને અનુરૂપ ધર્મશાળા અને ધર્માનુકૂલ ભોજન માટે ભોજનાલયની આ ભૂમિમાં જે ઉણપ છે તે સત્વર દૂર કરે. ધર્મ અને તેની આરાધના કલ્યાણનો માર્ગ છે, પરંતુ જ્યાં સુધી

આપણા સાધર્મિકો અન્ન વિના ભૂખ્યાં રહેતાં હોય પૂરતાં વસ્ત્રો વિનાનાં રહેતાં હોય, રહેવાની સગવડ વિનાનાં હોય, જીવનનિર્વાહ માટે ફાંફા મારતાં હોય અને તેમનાં બાળકો યોગ્ય શિક્ષણથી વંચિત રહેતાં હોય; ત્યાં સુધી એને ધર્મસાધનાની સગવડ અને નિશ્ચિતતા કઈ રીતે હોય?”

આ તીવ્ર લાગણીના પરિણામે, વિ.સં. ૨૦૧૬માં પુનઃ મુંબઈ પધાર્યા ત્યારે તેઓશ્રીએ સતત સાત વર્ષ ભગીરથ પુરુષાર્થ-ઉપદેશ આપીને પદ વિશાળ ખંડો, ત્રણ વિરાટ હોલ યુક્ત પાંચ મજલાની આલિશાન ઈમારત સાધર્મિકો માટે તૈયાર કરાવી અને તેમાં (૧) ધર્મશાળા, (૨) ભોજનશાળા, (૩) જૈન વાડી, (૪) જૈન કિલનિક, (૫) જૈન જ્ઞાનભંડારની સર્વાંગસુંદર સુવિધા કરાવી. સમયના તકાજાને અનુરૂપ સાધર્મિક બંધુઓ માટે આ એક વિરાટ કાર્ય પૂજ્યશ્રીએ એવું કરાવ્યું કે ત્યારથી જ સાધર્મિક ક્ષેત્રે તેઓશ્રીની ગણના પૂ.આ. શ્રી વલ્લભ-સૂરીશ્વરજી મ.સા. સાથે થવા માંડી.....આ ઉપરાંત વિ.સં. ૨૦૧૮માં ગોડીજીમાં પૂજ્યશ્રીએ સાધર્મિક સેવા સંઘની સ્થાપના કરાવી હતી. આ સંસ્થાએ તે કાળે દસ વર્ષમાં ૩૧. ૬ લાખથી વધુ રકમ સાધર્મિકોની અન્ન-વસ્ત્ર-ઔષધાદિ જરૂરિયાતમાં વહાવી હતી. વિ.સં. ૨૦૧૬માં વાલકેશ્વર પૂજ્યશ્રીએ જૈન ઉદ્યોગગૃહની સ્થાપના કરાવીને મધ્યમવર્ગીય સાધર્મિકોને જીવનનિર્વાહનું સાધન કરી આપ્યું હતું, જે આજે પણ અનવરત ચાલુ જ છે. આ કાયમી આયોજનો ઉપરાંત ચાતુર્માસ-અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવોમાં તે તે સમય પૂરતી પૂજ્યશ્રી હસ્તક થતી સાધર્મિકભક્તિનો વ્યાપ પણ ખૂબ વિશાળ હતો, જેમાં ગોડીજી પાર્શ્વનાથ સાર્ધ શતાબ્દી મહોત્સવ પ્રસંગે થયેલ ૨૫૦ સાધર્મિક કુટુંબની થયેલ અન્ન-વસ્ત્ર-ઔષધાદિ ભક્તિ વગેરે ઉલ્લેખનીય છે.

શ્રી સંઘના અમુક અંશે ઉપેક્ષિત આ અંગ પરત્વેની પૂજ્યશ્રીની વિશિષ્ટ લાગણી અને પ્રવૃત્તિ, એમના સંઘનાયકપદને ખરા અર્થમાં ચરિતાર્થ કરતી હતી.

(૪) જૈનશાસનની પ્રભાવના : તેઓશ્રીની અમોઘ ઉપદેશલબ્ધિના બળે વિવિધ સ્થળોએ જૈનશાસનના મહત્વનાં અંગોરૂપ જિનમંદિરો - ઉપાશ્રયો - આર્યબિલ ભવનો-જ્ઞાનમંદિરો-પાઠશાળા-ધર્મશાળા-ભોજનશાળા વગેરેનાં અદ્ભુત નિર્માણ થયાં છે. એમાંય જીવનનાં છેલ્લાં મુખ્ય વર્ષો દરમ્યાન મુંબઈમાં વિચરીને સ્થળેસ્થળે જિનમંદિર-ઉપાશ્રયાદિના નિર્માણ કાજે એમણે જે ભગીરથ પુરુષાર્થ

આદ્યો હતો એના જ કારણે મોહમયી મુંબઈનગરી મંદિરોથી મંડિત થઈ ગઈ છે. ચેમ્બૂર-ઘાટકોપર-કાંદિવલી ચતુર્વિંશતિ જિનાલય-ભાંયંદર બાવન જિનાલય વગેરે દેવવિમાન જેવાં નયનરમ્ય મંદિરો તેઓશ્રીની જ પુનીત પ્રેરણાનાં પરિણામો છે. પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણાથી નિર્મિત થયેલાં જિનમંદિરોની સંખ્યા લગભગ શતાધિક છે. એ જ રીતે મુંબઈ ગોડીજી જૈન ઉપાશ્રય, શાંતાકુઝ જૈન ઉપાશ્રય-બોરીવલી જામલીગલી જૈન ઉપાશ્રય જેવાં લગભગ દૃષ્ય ભવ્ય અને આલિશાન આરાધના-સ્થળો તેઓશ્રીની અમોઘ ઉપદેશલબ્ધિ અને પ્રખર પ્રેરણાશક્તિના પરિચાયક બની રહે તેવાં છે.

છેલ્લે છેલ્લે તેઓશ્રીની પ્રેરણાથી સંવત ૨૦૩૩ અને ૨૦૩૪માં યોજાયેલ ઐતિહાસિક અને અજોડ પદયાત્રા મહાસંઘો શ્રી શેત્રુંજય તીર્થ પદયાત્રા સંઘ અને શ્રી ગિરનાર તીર્થયાત્રાસંઘ-એ તો એક યશસ્વી, યાદગાર અને ચિરસ્મરણીય ઇતિહાસરૂપે સ્થાન-માન પ્રાપ્ત કર્યું છે. એ મહાસંઘોમાં જે ઉદારતાથી સંઘ-શાસનના ને અનુકંપાદિનાં આયોજનો થતાં હતાં તેના કારણે તો માત્ર જૈન સમાજમાં નહીં પરંતુ જૈનેતર સમાજમાં ય એ મહાસંઘો પરત્વે આદર અને સદ્ભાવનું એક અલૌકિક વાતાવરણ જામ્યું હતું.

આ સર્વ કાર્યોની સાથે સાથે કેળવણીસહાય, હોસ્પિટલ-નિર્માણ સહાય વગેરે સાર્વજનિક કાર્યોમાં ય તેઓશ્રીનું યોગદાન અદ્ભુત રહ્યું છે. તેઓશ્રીની પ્રેરણાથી પાલિતાણામાં થયેલ શ્રી શેત્રુંજય હોસ્પિટલનું નિર્માણ અનેક યાત્રિકો અને સાધુ-સાધ્વીજીના માટે આશીર્વાદ બની ચૂક્યું છે.

આવા પરમપુણ્યશાલી અને ગુણગણનિધાન પૂજ્યશ્રીના પાવન ચરણકમલમાં આપણે ભાવપૂર્ણ વંદન કરીએ.

સૌજન્ય : શ્રી કાંદીવલી જૈન શ્રે. મૂ. સંઘ,
ભુલાભાઈ દેસાઈ રોડ, કાંદીવલી (વેસ્ટ), મુંબઈ-૬૭

પરમ પૂજ્ય ગચ્છાધિપતિ

પ.પૂ.આ.શ્રી
પ્રેમસૂરીશ્વરજી મ.સા.

એક અનોખું વ્યક્તિત્વ

તરણતારણહાર સર્વજ્ઞ
શાસન શ્રી જિનશાસનમાં
વર્તમાનમાં વિદ્યમાન આચાર્યગણમાં

પરમપૂજ્ય પ્રશાન્તમૂર્તિ ગચ્છાધિપતિ આચાર્યદેવ શ્રી વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ અગ્રગણ્ય ધર્મધુરંધર આચાર્યોમાંથી એક છે.

પૂજ્યશ્રી તો અનુભૂતિસમ્પન્ન આત્મજ્ઞાની, વિશિષ્ટ વ્યવહારકુશળ, સમયજ્ઞ મહાપુરુષ, પ્રતિભાસમ્પન્ન પ્રાજ્ઞ, વિખ્યાત વચનસિદ્ધ, પ્રખ્યાત પ્રભાવી, પ્રેમપ્રતિમા, સ્નેહમૂર્તિ, સ્મિતના જાદુગર, પ્રશાન્તમૂર્તિ, સમતાસાગર, ધર્મધ્રુવતારક, સંઘ-એકતાશિલ્પી, પ્રેમાળ, વાત્સલ્ય-મૂર્તિ, શાસનપ્રભાવક, સદાયે હસમુખા સ્વભાવવાળા છે.

મૂલ રાજસ્થાનના મજલદુનારા નિવાસી લુંકડ ગોત્રીય સંપ્રત્તિ મહારાજાના વંશજ એવા પૂજ્યશ્રીના પિતાશ્રી પ્રતાપચંદજી અને માતાશ્રી રતનબહેન વરસો પહેલાં ગુજરાતમાં મહેસાણામાં આવીને વસ્યા. આ રીતે બાલઉછેર મહેસાણામાં સંઘવી પોળમાં થયો. પૂજ્યશ્રીનો જન્મ અજમેર બ્યાવર પાસે રાજનગર (વિજયનગર)માં વિ.સં. ૧૯૭૬, ફાગણ સુદ પૂનમ ધૂળેટી, તા. ૫-૩-૧૯૨૦ની મધ્યરાત્રિએ જ્યારે આકાશમાં ઉચ્ચના કર્કના ગુરુના સંયોગના સમયે થયો હતો. દીક્ષા પણ ઉચ્ચના કર્કના ગુરુમાં થઈ હતી, જે એમ બતાવે છે કે આ બાળક ઉચ્ચપદ એવું ગુરુપદ પામશે અને એ સાચે જ સિદ્ધ થયું. આપણા આજના આ સમાજમાં એક વિરલ વિભૂતિ તરીકે ધાર્મિક આચાર્યપદથી તેઓ વિભૂષિત છે અને બધાને યોગ્ય માર્ગદર્શન આપી રહ્યા છે.

પૂજ્યશ્રી નાના હતા ત્યારે એમના ગુરુદેવ પૂજ્યપાદ વૈરાગ્યવારિધિ, વર્ધમાન આયંબિલ તપોનિધિ, કાંકરેજ દેશોદ્ધારક આચાર્યદેવશ્રીમદ્ વિજયભક્તિસૂરીશ્વરજી મહારાજ બાળકોની ધાર્મિક પરીક્ષા લેવા મહેસાણા પાઠશાળામાં પધાર્યા ત્યારે એ ઝવેરીએ આ 'હીરા' ને પારખી લીધો. પ્રથમ અષાઢ વદિ ૬, તા. ૪-૮-૧૯૩૧ના દિવસે અમદાવાદમાં ૧૧ વર્ષની કુમળી વયમાં પૂજ્યશ્રીની દીક્ષા થઈ હતી. સંસારી નામ 'પન્નાલાલ' ઉપરથી સંયમી નામ 'મુનિ પ્રેમવિજય' રાખવામાં આવ્યું. 'યથા નામ તથા ગુણઃ' આ ઉક્તિ પ્રમાણે વિનય, વૈયાવચ્ચ, સેવા સદ્ભાવના, મિષ્ટ ભાષાથી જોતાં જોતાં બધાને પ્યારા બની ગયા. ૩૪ વરસની ઉંમરમાં તેમનો અમદાવાદમાં પંન્યાસ પદનો ભવ્ય પ્રસંગ ઊજવવામાં આવ્યો. પૂજ્યશ્રીનો પોતાના ગુરુ પ્રત્યે ભક્તિભાવ પણ અનુપમ અને અનોખો હતો. ૮૪ વર્ષની વૃદ્ધ ઉંમરમાં પોષ મહિનાની કડકડતી ઠંડીમાં પણ તેઓના ગુરુદેવે

ચૌદશનો ઉપવાસ અને પાર્શ્વનાથ ભગવાનની આરાધના છોડી ન હતી. રોજ સવારે પન્યાસ પ્રેમવિજય શંખેશ્વર દાદાના દરબારમાં લઈ જતા. રાત્રે ગુરુદેવ પાસે જ સૂતા અને થોડો અવાજ થાય તો જાગીને સેવામાં હાજર થઈ જાય. આથી જ ગુરુ મહારાજને બહુ જ શાતા મળતી હતી. ગુરુ મહારાજનો કાળધર્મ સમાધિપૂર્વક થયો ત્યારે તેમની સ્મૃતિમાં શ્રી શંખેશ્વર મહાતીર્થમાં શ્રી ૧૦૮ પાર્શ્વનાથ ભક્તિવિહાર મહાપ્રાસાદનું ભવ્યાતિભવ્ય વિશ્વમાં સૌથી મોટા જિનાલયનું નિર્માણ કરાવ્યું. પૂજ્યશ્રીના સંસારી મોટા ભાઈ પ.પૂ. આ. સુબોધસૂરીશ્વરજી મ.સા. બહુ જ ક્રિયાયુક્ત અને સંયમ-એક-લક્ષી હતા. આ બાંધવબેલડીએ જિનશાસનમાં જખરદસ્ત શાસનપ્રભાવના કરી છે. તા. ૧૪-૫-૧૯૫૮ના રોજ પાટણમાં પૂજ્યશ્રી આચાર્ય પદ ઉપર બિરાજમાન થયા. વર્તમાનમાં તેઓશ્રી પૂ. ભક્તિસૂરિ (સમીવાળા) સમુદાયના તપાગચ્છાધિપતિ આચાર્ય પ્રવર પદ પર બિરાજમાન છે. પૂજ્યશ્રીના જીવન દરમ્યાન ૭૨ ચોમાસાં થયાં છે. પૂજ્યશ્રીના દાદાગુરુદેવ પ.પૂ. શાસ્ત્રવિશારદ આચાર્યપ્રવરશ્રી વિજયધર્મસૂરીશ્વરજી મ.સા. (કાશીવાળા) પ્રકાંડ મેધાવી વિદ્વાન હતા. ૩૮૦ જેટલા પરદેશી સ્કોલર એમની પાસે ભણવા આવતા. પૂજ્યશ્રીના આજ્ઞાવર્તી સાધુ-સાધ્વીઓ ૩૫૦ છે.

ગુજરાત રાજ્ય અહિંસા અને અમારિપ્રવર્તનની બાબતમાં સમગ્ર ભારત વર્ષનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવે છે. ગુજરાતના કંકરકંકરમાં અહિંસાનું અમૃત-આયમન થયું છે. આ તો કુમારપાલ મહારાજા, હેમચંદ્રાચાર્ય, પેથડ શાહ અને અનેક મહર્ષિઓની ભૂમિ છે. આજે વિકટ સમયમાં રાજ્યસ્તર પર વ્યાપક રૂપથી અહિંસાનો પૈગામ ફેલાવવાનું આંદોલન પૂજ્યશ્રી કરાવી રહ્યા છે. સં. ૨૦૪૫ આંબાવાડી ચાતુર્માસમાં પર્યુષણ મહાપર્વના એક દિવસ માટે તત્કાલીન મુખ્યમંત્રી શ્રી અમરસિંહ ચૌધરી દ્વારા કતલખાનાં બંધ રખાવીને કુમારપાલ મહારાજાની સ્મૃતિ કરાવી દીધી હતી. પછી સાબરમતી ચાતુર્માસમાં પણ મુખ્યમંત્રી શ્રી ચિમનભાઈ પટેલ દ્વારા પહેલાં ૩ દિવસ અને પછી ૮ દિવસ કતલખાનાં બંધ રખાવવામાં આવ્યાં હતાં. મહારાષ્ટ્રમાં તત્કાલીન મુખ્યમંત્રી શ્રી ગોપીનાથ મુંડે દ્વારા અને રાજસ્થાનમાં તત્કાલીન મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૈરોસિંહ શેખાવત દ્વારા રાજ્યભરમાં ગૌવંશ હત્યાબંદી પૂજ્યશ્રીના ઉપદેશ દ્વારા

કરવામાં આવી હતી.

તપસ્યા માટે તો એમના વાસક્ષેપ માટે પડાપડી થાય છે. ૨૫૦ ઘરની જૈન વસ્તીવાળા થરા ગામમાં ૩૫૦ સિદ્ધિતપ, કાંકરેજ સમાજમાં ૩૪૨ જેટલાં વરસીતપ, હાડેચાનગરમાં એક જ કુટુંબમાં ૧૨-૧૨ માસક્ષમણ, ૮ થી ૧૫ વરસની ઉંમરનાં ૧૦૮ બાળકોની એક સાથે ઉપધાન તપની માળ આ એમની તપ-સિદ્ધિનાં અનોખાં દર્શન છે. જૈન-અજૈન બધાં જ તપમાં જોડાઈ જાય છે અને હેમખેમ તપ કરીને પાર ઊતરી જાય છે. પૂજ્યશ્રી જ્યાં પણ ચાતુર્માસ માટે પધારે તે સંઘમાં સાંકળી માસખમણ, સાંકળી સોળભત્તુ, સાંકળી અઢાઈ, સાંકળી અઢમ અને સાંકળી આયંબિલ તપ અવશ્ય જ થાય છે.

બે વર્ષ પહેલાં પૂજ્યશ્રી ચાતુર્માસાર્થે મહેસાણાના ઉપનગર જૈન શ્રી સંઘના પ્રાંગણે પધાર્યા ત્યારે આબાલવૃદ્ધ સહુ જનજનનાં ઉરમાં ઉમંગની ઊર્મિઓનો મહાસાગર હિલ્લોળે ચઢ્યો હતો. પૂજ્યશ્રીના આગમન સાથે જ સાંકળી માસક્ષમણ, સાંકળી ૧૬ ઉપવાસ, સાંકળી ૮ ઉપવાસ, સાંકળી અઢમ, સાંકળી આયંબિલ તપ અને સામૂહિક તપમાં ૨૪ તીર્થંકર ભગવાન તપ (લોગસ્સ તપ) આદિ અનેક તપ આરાધનાઓથી ભારે ધર્મમય વાતાવરણમાં ચાલી રહ્યાં હતાં. પ્રેરક પ્રવચનોમાં 'પ્રશમરતિ' ગ્રંથ, વિક્રમચરિત્ર ઉપર અને મહિલાશિબિર અને બાલશિબિર ચાલી રહ્યાં છે. ભક્તામર પૂજન, પદ્માવતી પૂજન, મહાલક્ષ્મી પૂજન, સરસ્વતી પૂજન આદિ ભવ્યાતિભવ્ય સામૂહિક પૂજનો થઈ રહ્યાં હતાં. 'શ્રી કલ્પસૂત્ર' ઉપર ઓપન પેપર પરીક્ષા લેવામાં આવી રહી છે. પ્રવચનમાળાનો લાભ લેવા માટે જૈન તેમ જ જૈનેતર સમુદાય મોટી સંખ્યામાં ઉપસ્થિત રહે છે.

પૂજ્યશ્રીની પાવન નિશ્રામાં અનેક પ્રતિષ્ઠાઓ, પાઠશાળાઓ, આયંબિલખાતાઓ, દીક્ષાઓ, છ'રીપાલિત સંઘો, ઉપધાનો, અંધજન ગરીબ માટે મેડિકલ કેમ્પો, હોસ્પિટલો, ધર્મશાળા, અન્નક્ષેત્ર, જીવદયાનાં કાર્યો, ગૌવંશ હત્યાબંદીનાં કાર્યો, સમ્મેતશિખર તીર્થ રક્ષાનાં કાર્યો આદિ માનવતાનાં કાર્યો કરીને પૂજ્યશ્રીએ સમાજમાં ધાર્મિક તથા આધ્યાત્મિક ક્રાંતિ કરી છે.

સૌજન્ય : શ્રી ૧૦૮ પાર્શ્વનાથ ભક્તિવિહાર ટ્રસ્ટ, શંખેશ્વર

શાસનપ્રભાવક ગચ્છાધિપતિ

પ.પૂ.આ.શ્રી વિજયરામસૂરીશ્વરજી મ.સા.

ગરવી ગુજરાતના મહાનગર અમદાવાદ નજીક એક ઘણું રળિયામણું ગામ છે. નામ છે કુબડથલ. પ્રકૃતિને ખોળે રમતાં આ કુબડથલ ગામે એક સંસ્કારી અને શીલસંપન્ન શ્રાવકદંપતી રહે. શ્રાવકનું નામ ભલાભાઈ અને એમનાં પત્નીનું નામ ગંગાભાઈ. ભલાભાઈ

યથાનામ ભલમનસાઈથી ભરેલા અને ગંગાભાઈ યથાનામ ધર્મમય પ્રવૃત્તિથી પવિત્ર જીવન વિતાવતાં સુખપૂર્વક દિવસો પસાર કરે. આ દંપતીને સંસારના ઉત્તમ ફળરૂપે બે પુત્રો પ્રાપ્ત થયા : ૧. વાડીભાઈ અને ૨. રમણભાઈ. બંને ભાઈઓએ દુર્ભાગ્યવશાત્ બાળપણથી જ પિતૃછાયા ગુમાવી. દાદાજી પૂંજાભાઈ અને માતા ગંગાબાની છાયામાં બંને ભાઈઓએ સંસ્કારના પાઠ શીખ્યા અને ધર્મ પ્રત્યે અભિરુચિ કેળવી. એવામાં પૂંજાભાઈને ધંધાર્થે અમદાવાદ આવી વસવું પડ્યું. માતા ગંગાભાઈ અને બંને ભાઈઓ પણ અમદાવાદ આવીને રહ્યા, પરંતુ ત્યાં પણ વિધિની કૂરતાએ દાદાજી પૂંજાભાઈને આ દુનિયામાંથી ઉઠાવી લીધા. આ આઘાતોથી ધર્મમય વૃત્તિવાળા રમણભાઈમાં વૈરાગ્યભાવના તીવ્ર થઈ ઊઠી. તેમને સંસારની અસારતા સમજાઈ ગઈ અને ચારિત્ર લેવાની ભાવના થઈ. એવામાં અમદાવાદ બિરાજમાન પરમ પૂજ્ય આચાર્ય ભગવંત શ્રી વિજયસુરેન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજની વૈરાગ્યસભર વાણી સાંભળી રમણભાઈ સંયમજીવન માટે તત્પર થયા. તેમણે માતા સમક્ષ દીક્ષાગ્રહણ કરવાની અનુમતિ માગી. પરીક્ષા લીધા બાદ માતા તેમની વાતમાં સંમત થયાં, પણ વાડીભાઈને આ વાતની ખબર પડી એટલે તે અકળાઈ ઊઠ્યા. તે પોતાના નાના અને લાડકવાયા ભાઈને સાધુ બનવા દે તેમ નહોતા. આ વિરોધમાં કેટલોક સમય વ્યતીત થયો. અંતે રમણભાઈના દૃઢ નિર્ણય સામે કુટુંબીજનોએ ઝૂકી જવું પડ્યું. માતાની ઈચ્છા પણ દીક્ષા લેવાની થતાં આ કાર્યમાં વધુ ઉત્સાહ આવ્યો. અંતે સં. ૧૯૭૩ના મહા સુદ પાંચમે જન્મેલા આ ભાગ્યશાળી બાળક રમણે, ૧૩ વર્ષની નાની અને કુમળી વયે સં. ૧૯૮૬ના

વૈશાખ વદ ૧૦ના શુભ દિવસે ગુરુદેવ આચાર્યશ્રી વિજયસુરેન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજના વરદ હસ્તે દીક્ષાગ્રહણ કરી. પૂ. ગુરુદેવે તેમનું નામ 'રામવિજયજી' રાખ્યું. ગુરુદેવની આજ્ઞાને અનુવર્તીને મુનિ શ્રી રામવિજયજીએ આગમગ્રંથોનો ગહન અભ્યાસ કર્યો અને ન્યાય, વ્યાકરણ, સાહિત્ય આદિ વિષયોમાં પારંગત બન્યા. યોગોદ્ધન કરીને આગમનો અધિકાર મેળવી લીધો. અપ્રમત્તભાવે અને શુદ્ધ ભાવનાઓથી ચુસ્ત સંયમજીવન જીવતા મુનિશ્રીમાં પૂ. ગુરુદેવે સંપૂર્ણ યોગ્યતા જોઈ સં. ૧૯૮૯ના આસો વદ ૩ના શુભ દિને ગણિ પદથી વિભૂષિત કર્યા.

૮૮ વર્ષની જૈંક વય, ૭૫ વર્ષનો સંયમી પર્યાય, ૫૫ વર્ષનો આચાર્ય પર્યાય, તપાગચ્છાધિપતિ...જ્ઞાન ઉપાસક શ્રી વિજયરામસૂરીશ્વરજી મહારાજ એટલે જ્ઞાનની ગંગા અને ક્રિયાની યમુનાનો સુભગ સંગમ, મહાન આરાધકનું વિરલ વ્યક્તિત્વ.

ગણિવર શ્રી રામવિજયજી મહારાજ તો પ્રથમથી જ જૈન શાસનની પ્રભાવનામાં રત હતા. તેઓશ્રીની વ્યાખ્યાનશૈલી અત્યંત મોહક હતી, તેથી તેમનો ભાવિક સમુદાય પણ ઉત્તરોત્તર વિશાળ બનતો રહ્યો. એવામાં સં. ૨૦૦૬ના કારતક સુદ પાંચમના ગોઝારા દિવસે પૂ. ગુરુદેવનું સ્વર્ગગમન થયું. પૂ. શ્રી રામવિજયજી મહારાજ માટે આ આઘાત સહન કરવો દુષ્કર હતો, પરંતુ તેઓશ્રી જ્ઞાનદેષિના પ્રબળ પ્રભાવે સમાધાન સાધીને અખંડપણે શાસનનાં કાર્યો કરતા રહ્યા. તેઓશ્રીની આ વિશિષ્ટ અને નિરંતર ચાલતી ધર્મપ્રવૃત્તિઓથી પ્રેરાઈને અનેક શ્રીસંઘોએ તેમને આચાર્ય પદ ગ્રહણ કરવા માટે વિનંતીઓ કરી. છેવટે, અંતરથી તો આવી પદવીઓથી અલિપ્ત રહેવાવાળા આ મુનિરાજને, વડીલ ગુરુભ્રાતા પૂ. પંન્યાસજી શ્રી રામવિજયજી મહારાજે સં. ૨૦૦૭ના વૈશાખ સુદ ૩ ના શુભ દિવસે પાટણમાં ખેતરવસીના પાડામાં પંન્યાસ પદ તથા વૈશાખ સુદ ૫ના શુભ દિવસે આચાર્ય પદ અર્પણ કર્યું. ગણિવર શ્રી રામવિજયજી સકલ સમુદાયના અધિપતિ આચાર્યદેવ શ્રી વિજયરામસૂરીશ્વરજી મહારાજ બની ગયા. પૂ. આચાર્યદેવશ્રીએ ઘણા પુણ્યશાળી આત્માઓને સન્માર્ગે વાળ્યા રહ્યા છે. ગુજરાત, રાજસ્થાન આદિ તેઓશ્રીનાં મુખ્ય વિહારક્ષેત્રો છે. આ ઉપરાંત, બિહાર, બંગાળ, ઉત્તર પ્રદેશ, મહારાષ્ટ્ર આદિ પ્રદેશોમાં પણ તેમણે ચાતુર્માસ કર્યા છે. વિ.સં.

૨૦૪૪માં ભરાયેલા મુનિસંમેલનના તેઓશ્રી સફળ સૂત્રધાર હતા. સમગ્ર શ્રીસંઘોની એકતાનું સંવર્ધન-પોષણ કરવામાં તેઓશ્રીનો અનન્ય ફાળો છે. એવા એ પૂજ્ય આચાર્યદેવ વર્તમાનમાં પણ ચારિત્રના કડક પાલનના આગ્રહી હતા. આટલી ઉંમરે પણ જરા પણ શિથિલતાને સ્થાન નહોતું. મક્કમ મનોબળ ધરાવતા પૂજ્યશ્રીજીનું જીવનકવન અનોખું હતું. એવા એ મહાન સૂરિવર સં. ૨૦૬૧ના ફાગણ વદ ૮ના દિને તા. ૩-૪-૦૫ની ઢળતી સંધ્યાએ ૫ કલાક અને ૦૫ મિનિટે કાળધર્મ પામ્યા. કોટિ કોટિ વંદના!!

સં. ૨૦૬૨ની ફાગણ વદ ૮ની વાર્ષિક તિથિએ દેહભક્તિ નહિ ગુણસ્મૃતિ દ્વારા યાદ કરીને હૃદયથી ભાવાંજલિ અર્પિયું. દેહથી ખાખ બનેલી ભક્તો માટે લાખેણી ગુરુરામ પાવનભૂમિમાં ગુરુની નજરમાં કાયમ વસેલા શિષ્યાચાર્ય શ્રી વિજય અભયદેવ સૂરીશ્વરજી મ.ની સાનિધ્યતામાં ગુરુરામની અમર કહાનીનું વાગોળવા જેવું ગુંજન થશે અને શુભમંગલ ફાઉન્ડેશનની સેવા સવાઈ બનશે.

અંતે મહાન જૈઆચાર્યશ્રીએ પોતાના જ્ઞાન-ધ્યાન શુદ્ધ આચારનો વારસો સમુદાયના આચાર્યો પદસ્થો-સાધુ-સાધ્વીજી સહિત ૩૫૦માં મૂકીને ગયા છે. જેનો અહેસાસ આજે પણ થઈ રહ્યો છે.

વર્તમાને પોતાના જ પટ્ટધર શિષ્યરત્ન આચાર્ય શ્રી વિજય અભયદેવસૂરીશ્વરજી મ. ગુરુના પગલે પગલે એજ આચાર પાલન સહિત તપ-ત્યાગ અનુભૂતિમાં અભિભૂત થઈ ગુરુકૃપાએ યાવત્ચંદ્ર દિવાકરૌ જેવા શાસનપ્રભાવનાના મહાન કાર્યો કરી ગુરુના ગૌરવમાં ચાર ચાંદ લગાવી રહ્યા છે.

સમસ્ત સુરત જૈન સંઘના ચારે ફિરકાઓ દ્વારા આ એક મહાપુરુષની વાર્ષિક તિથિએ અનેક આચાર્યો-શ્રેષ્ઠિઓ ઉપસ્થિત રહી. શુભ મંગલ ફાઉન્ડેશન દ્વારા નિર્મિત પાવનભૂમિના વિશાળ સંકુલમાં ગુણાનુવાદ સભામાં ગુણવૈભવનું દર્શન કરાવ્યું. ભૂમિની પ્રભાવકતા પણ ત્યારે જોવા મળે છે દર રવિ-સોમવારે હજારો ભાવિકો દર્શન કરવા આવી ગુરુચરણસ્પર્શ કરી ધન્યતા અનુભવે છે. ગુરુગુણસ્મૃતિમાં તપ-જપ સાથે જીવદયા મેડિકલ કેમ્પ અનુકંપાદિ સેવના કાર્યો પણ ભક્તો ઉદાર હાથે કરી રહ્યા છે.

સૌજન્ય : શુભ મંગલ ફાઉન્ડેશન ટ્રસ્ટ, સુરત

તપોનિધિ, શાસન-સમ્રાટ, ભારતદિવાકર-
અચલગચ્છાધિપતિ

**પૂ. આચાર્યપ્રવર શ્રી
ગુણસાગરસૂરીશ્વરજી મ.સા.**

પૂ.આ. શ્રી ગુણસાગરસૂરિજી મહારાજનો જન્મ સં. ૧૯૬૮ના મહા સુદ ૨ ને શુક્રવારે કચ્છમાં દેઢિયા ગામે થયો હતો. એમના પિતાશ્રીનું નામ ક.વી.ઓ. જ્ઞાતિના લાલજી દેવશી છેડા અને માતૃશ્રીનું નામ ધનબાઈ હતું. તેમનું પોતાનું સંસારી નામ ગાંગજી હતું. પિતા લાલજીભાઈએ વ્યવસાયાર્થે મુંબઈ આવી શિવરીમાં દુકાન કરી હતી. ૧૨ વર્ષના ગાંગજીભાઈ પિતાશ્રી સાથે દુકાનમાં જોડાતાં તેઓ શાળામાં વ્યાવહારિક શિક્ષણ ચાર ધોરણ સુધીનું જ લઈ શક્યા. તેર વર્ષની ઉંમરે ગાંગજીભાઈને શીતળાનો રોગ થયો અને એવી ગંભીર સ્થિતિમાં મુકાયા હતા કે પિતાશ્રીએ માનેલું કે તેઓ અવસાન પામ્યા છે, એટલે સ્મશાને લઈ જવાની તૈયારી કરવા માંડેલી, ત્યાં શરીરમાં હલનચલન થઈ અને છ મહિનાની ગંભીરમાંદગી પછી ગાંગજીભાઈ સ્વસ્થ થવા માંડ્યા. એ ઘટના પછી પોતાનાં માતૃશ્રીને પ્રતિક્રમણ વગેરે વિધિ પુસ્તક વાંચીને કરાવતાં કરાવતાં અને માતૃશ્રીની સાથે તપશ્ચર્યા કરતાં કરતાં યુવાન વય થતાં તેમણે કચ્છનાં તીર્થોની યાત્રા કરી અને ત્યાર પછી સમેતશિખર અને તેની આસપાસનાં તીર્થોની યાત્રા કરી. તેઓ ધાર્મિક ઉત્સવોમાં આગળ પડતો ભાગ લેવા લાગ્યા અને મુંબઈમાં કચ્છી મહાજનવાડીમાં સામાયિક-પૌષ્ઠ વગેરે પણ નિયમિતપણે કરવા લાગ્યા.

એવામાં તેઓ જામનગરમાં તે સમયના અચલ-ગચ્છાધિપતિ પૂ. શ્રી ગૌતમસાગરસૂરિ અને તેમના શિષ્ય પૂ. ગણિવર્ય શ્રી નીતિસાગરજી મહારાજના સંપર્કમાં આવ્યા. દીક્ષા લેવાની પોતાની ભાવના વ્યક્ત કરી અને તે પ્રમાણે સં. ૧૯૮૩માં તેમણે પોતાના ગામ દેઢિયા (કચ્છ)માં ચૈત્ર વદ ૮ને દિવસે દીક્ષા ગ્રહણ કરી પૂ. શ્રી નીતિસાગરજી મહારાજના શિષ્યરૂપે મુનિશ્રી ગુણસાગરજી નામ ધારણ કર્યું. કચ્છ-માંડવીમાં, જામનગરમાં, ભૂજમાં, કચ્છ-ગોધરામાં, મોટા આસંબિયામાં એમ એક પછી એક એમનાં ચાતુર્માસ થતાં રહ્યાં. એમની અસાધારણ તેજસ્વિતા પારખીને ગુરુમહારાજે પંડિતો રાખીને એમને સંસ્કૃત અને પ્રાકૃત ભાષાનો ઊંડો અભ્યાસ કરાવ્યો. સમય જતાં સં. ૧૯૮૩માં તેમને ઉપાધ્યાય પદ પ્રદાન કર્યું અને સં. ૨૦૦૩માં પૂ. આ. શ્રી

ગૌતમસાગરસૂરિજીએ તેમને ગચ્છની સર્વ જવાબદારી પણ સોંપી. સં. ૨૦૧૨માં મુંબઈમાં તેમને શ્રીસંઘ તરફથી આચાર્ય પદવી આપવામાં આવી અને તેઓ સં. ૨૦૩૦માં ભદ્રેશ્વર તીર્થમાં તીર્થપ્રભાવક અચલગચ્છાધિપતિ પૂ. આચાર્યશ્રી ગુણસાગરસૂરિજી મ.સા તરીકે પ્રસિદ્ધ થયા. ગચ્છાધિપતિ આચાર્ય ભગવંતે ત્યાર પછી કચ્છ, રાજસ્થાન, બૃહદ્ મુંબઈમાં અનેક સ્થળે વિહાર કરી અનેક શ્રેષ્ઠીઓને પ્રતિબોધ આપીને અનેક મહાત્મનાં ધર્મકાર્યો કરાવ્યાં. તેમણે શ્રી આર્યરક્ષિત જૈન તત્ત્વજ્ઞાન વિદ્યાપીઠની સ્થાપના કચ્છ-મેરાઉમાં કરાવી. ભૂજપુરથી ભદ્રેશ્વર તીર્થનો સંઘ કઢાવ્યો. મેરાઉમાં શ્રાવિકા-વિદ્યાપીઠની સ્થાપના કરાવી. કચ્છથી શત્રુંજયની તીર્થયાત્રાનો છ'રીપાલિત સંઘ કઢાવ્યો. ઉપરાંત જિનમંદિરો, ઉપાશ્રયો, જ્ઞાનમંદિરો, ધર્મશાળાઓ, ગ્રંથાલયો, અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠાઓ, જીર્ણોદ્ધાર, દીક્ષા-પદવીપ્રદાનો વગેરે વિવિધ પ્રકારનાં ઘણાં કાર્યો વર્ષોવર્ષ મહોત્સવપૂર્વક કરાવ્યાં. પોતાનાં માતૃશ્રીને દીક્ષા આપી સાધ્વી ધર્મશ્રીજી નામ આપ્યું. સં. ૨૦૪૦માં એમણે મુંબઈથી સમેતશિખરજીનો સંઘ અને સમેતશિખરથી શત્રુંજયનો છ'રીપાલિત સંઘ કઢાવ્યો એ એમની વિરલ સિદ્ધિ લેખાય. તેમની પ્રેરણાથી સમેતશિખરમાં સમવસરણ ૨૦ જિનાલય તીર્થનું નિર્માણ કચ્છી ધર્મશાળા સહિત કરાવ્યું અને કચ્છમાં ૭૨ જિનાલયનાં નિર્માણનું કાર્ય ઉપાશ્રયો, ધર્મશાળા વગેરે નિર્માણ પામ્યા.

જૈન-એકતા માટે તેઓશ્રીએ પ્રશંસનીય પ્રવૃત્તિઓ અને પ્રચાર કર્યો. એમની પ્રેરણાથી વિવિધ પ્રકારનાં અધિવેશનો અને સંમેલનો યોજાયાં હતાં. એમને જુદે જુદે સમયે વિવિધ પદવીથી સંઘ અને સમાજે અલંકૃત કર્યા. તેઓશ્રીની નિશ્રાનાં બે અધિવેશનોમાં ભારતના રાષ્ટ્રપતિ જ્ઞાની ઝૈલસિંઘ પધાર્યા હતા. ૭૨ જિનાલય તીર્થની ભૂમિ ઉપર સં. ૨૦૪૩માં અક્ષયતૃતીયાના દિવસે રાષ્ટ્રપતિએ તેમને સાતમા વરસીતપનું પારણું કરાવવા ઈશ્વરસ વહોરાવ્યો. એમની પ્રેરણા અને સદુપદેશથી જુદે જુદે સ્થળે અને જુદે જુદે સમયે કેટલાક યુવકોએ અને યુવતીઓએ દીક્ષા લીધી. એ રીતે એમના હસ્તે ૧૧૫ થી વધુ સાધ્વીઓએ દીક્ષા લીધી અને પચાસેક સાધુઓએ દીક્ષા લીધી, જેમાં એમના શિષ્યો પૂ. ગુણોદયસાગરજી અને પૂ. કલાપ્રભસાગરજીને આચાર્ય પદવી અપાઈ છે. આમ એમના પ્રભાવક ચરિત્રથી અચલગચ્છનો સાધુ-સાધ્વીજનો વિશાળ સમુદાય ઊભો થયો છે. તેઓની દરેક રીતે પ્રગતિ થાય તેની સતત કાળજી રાખતા. તેઓનો

આજ્ઞાવર્તિ સમુદાય કુલ ૫૦ શ્રમણો અને ૨૨૫ શ્રમણીગણ પ્રમાણ હતો. વિક્રમની એકવીસની સદીનો ઇતિહાસ લખાશે ત્યારે અર્ધશતાબ્દીથી વધુ દીક્ષાપર્યાયનાં વર્ષોમાં જૈનશાસનની અનેકવિધ સેવા બજાવી જનાર મહાન ગચ્છાધિપતિશ્રીનું નામ સુવર્ણાક્ષરે લખાશે. પૂજ્યશ્રી ૭૭ વર્ષની વયે, સં. ૨૦૪૪ના ભાદરવા વદ ૩૦ ને સોમવારે મુંબઈમાં સમાધિપૂર્વક કાળધર્મ પામ્યા. તેમની જન્મભૂમિ કચ્છ-દેદીયામાં તેઓના અજોડા ખેતરમાં સ્મૃતિરૂપે શ્રી ગુણ પાર્શ્વનાથ તીર્થ નિર્માણ પામ્યું છે. પૂજ્યશ્રીના ભવ્યાત્માને કોટિ કોટિ વંદના!

પૂજ્યપાદ વર્તમાન ગચ્છાધિપતિ

આચાર્યદેવ

શ્રીમદ્વિજય જયઘોષસૂરીશ્વરજી મહારાજ

—પૂ. પંચાસશ્રી મહાબોધિ વિજયજી મ.સા.

આપણ એમના પાંચ

વિશિષ્ટગુણોનો આસ્વાદ કરીએ.

૧. પરોપકારવૃત્તિ : સમસ્તવિશ્વ આજે દિન-પ્રતિદિન વધુને વધુ સ્વાર્થી બનતું જાય છે ત્યારે આ મહાપુરુષના લોહીના પ્રત્યેક બુંદમાં પરોપકારની વૃત્તિ વણાયેલી છે. નાનામાં નાના સાધુને કઈ વસ્તુની જરૂરિયાત હશે એનો ઉપયોગ તેઓશ્રીને સતત રહેતો હોય છે.

તેઓશ્રી ઘણીવાર કહેતા હોય છે.....“આજના દીક્ષિત સાધુને પણ આપણે ગૌતમસ્વામીના રૂપમાં જોવાના છે. સાધુને જે વસ્તુ આપવી હોય તે ઉત્તમકક્ષાની આપવી. હલકી, વધારાની કે અદલાબદલી રૂપે પણ કોઈ વસ્તુ સાધુને આપીએ તો આપણને ઘોર લાભાંતરાય કર્મ બંધાય છે.”

એકવાર સ્વ. ગુરુદેવશ્રીએ પિંડવાડામાં એમને લખવા માટે નવી-સારી પેન આપી. સાથે કહ્યું : “આ પેન માત્ર તારે વાપરવાની.” એ વખતે પૂર્ણનમ્રતા સાથે પૂજ્યશ્રીએ કહ્યું : “ગુરુદેવ! એવી રીતે આ પેન હું નહીં રાખી શકું. કોઈ માંગશે, કોઈને ગમશે તો હું આપી દઈશ.” આચાર્યભગવંતે સહર્ષ અનુમતિ આપી.

૨. આગમજ્ઞાતા : વર્તમાનકાળના તમામ આગમોના પૂજ્યશ્રી વિશિષ્ટજ્ઞાતા છે. વિશિષ્ટ એટલા માટે કે આગમોના માત્ર શબ્દાર્થ કે વાક્યાર્થ ન કરતાં છેક ઐદંપર્યાર્થ સુધી તેઓશ્રી પહોંચતા હોય છે. આનો અનુભવ પૂજ્યશ્રીની પાસે આગમ-ગ્રંથોની વાચના લેનારા મહાત્માઓને ઘણીવાર થયો છે.

જિંદગીમાં ક્યારેય છાપું નહીં વાંચનારા આ મહાપુરુષ સાધુઓને દિવસમાં છ-છ કલાક સુધી આગમગ્રંથો-પ્રકરણગ્રંથો અને કર્મસાહિત્યમાં પાઠો આપતા હોય છે. સમુદાયનો ભેદભાવ રાખ્યા વગર શ્રુતજ્ઞાનની આ ગંગાને તેઓ નિરંતર વહાવી રહ્યા છે. સંઘ અને સમુદાયની અનેકવિધ જવાબદારીઓથી ઘેરાયેલા હોવા છતાં નિરંતર સ્તોત્રપાઠ અને સમય મળે તો દિવસે, ન મળે તો રાત્રે જાગીને પણ ‘દશવૈકલિક’, ‘આચારંગ-સૂત્ર’ આદિના પાઠ તેઓશ્રી કરતા હોય છે.

દીક્ષાના પ્રારંભકાળમાં ક્ષયોપશમ મંદ હોવા છતાં ગુરુકૃપાથી છેક શતાવધાન સુધી પહોંચી શક્યા, એટલું જ નહીં પ્રાકૃતવ્યાકરણ શીખ્યા વગર પ્રાકૃતભાષામાં અસ્ખલિતપણે સાધુ ભગવંતોને પોણોકલાક સુધી વાચના આપી શક્યા. વધારે શું લખીએ? શાસ્ત્રીય બાબતોમાં ગૂંચ પડે ત્યારે ‘મુન્નિ જયઘોષ-વિજયજીની પણ સલાહ લેવી’ આવું વાક્ય પોતાના પટ્ટકમાં લખીને સ્વ. પરમગુરુદેવ શ્રીમદ્ વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજે એમની આગમજ્ઞતા-ગીતાર્થતા ઉપર મહોર મારી દીધી હતી.

૩. સંઘએકતા : સ્વ. બંને ગુરુભગવંતોના હૃદયમાં રમતી સંઘ એકતાના પૂજ્યશ્રી પ્રખર હિમાયતી છે. એમના હૃદયમાં સંઘ અને શાસન પ્રત્યે ભારોભાર આદરભાવ અને બહુમાનભાવ છે. વર્તમાનસંઘની દુર્દશા અને કફોડી સ્થિતિથી તેઓશ્રી અત્યંત વ્યથિત છે, અત્યંત ચિંતિત છે. એમની વાચના અને પ્રવચનો દરમિયાન આ વેદના પ્રગટ થયા વગર રહેતી નથી. પ્રાયઃ કરીને એમનું એકપણ પ્રવચન એવું નહીં હોય કે જેમાં સંઘ અને શાસનની એકતા, સમાધિ અને આદરભાવની વાત ન આવતી હોય. ચૌદ પૂર્વધરશ્રુતકેવલી શ્રી ભદ્રબાહુસ્વામી પણ સંઘની

આજ્ઞા સામે જો ઝૂકી જતા હોય તો આપણે કોણ?

(૪) પ્રાયશ્ચિત્તાદાતા : આજ સુધીમાં હજારો આત્માઓએ પૂજ્યશ્રી પાસે પોતાનાં કાળાંમાં કાળાં પાપોની આલોચના બિલકુલ સહજભાવે કરી છે. એની પાછળ મુખ્ય ત્રણ કારણ છે.

(૧) પહેલું કારણ છે પૂજ્યશ્રીની ગંભીરતા. પૂજ્યશ્રી ગંભીરતાના મહાસાગર છે. આ મહાપુરુષની ગંભીરતા આગળ સો સો મહાસાગરો પણ ઝાંખા પડે તેમ છે. ગમે તેવી ગંભીર આલોચના પૂજ્યશ્રીની પાસે અત્યંત સરળતાથી થઈ શકે છે, કારણ કે કોઈ વાંચી જશે, કોઈ સાંભળી જશે આવો ભય કોઈને હોતો નથી, વળી આ વિષયમાં પૂજ્યશ્રી અત્યંત કાળજી ધરાવનારા છે. અનેક જવાબદારીઓ વચ્ચે બેઠા હોવા છતાં પણ સાધુઓની આલોચના સાંભળવાનું, પ્રાયશ્ચિત્ત આપવાનું તેમ જ તે અંગેના પત્રવ્યવહારનું કામ પૂજ્યશ્રી સ્વયમેવ કરતા હોય છે.

(૨) વર્તમાન કાળમાં પૂજ્યશ્રી છેદગ્રંથના વિશિષ્ટ જ્ઞાતા છે. આથી જ સામા જીવોની ભાવના, શક્તિ વગેરે જોઈને એને યોગ્ય પ્રાયશ્ચિત્ત આપે છે, એટલું જ નહીં, જે પાપ જીવનમાં સહજ બની ગયાં હોય તેમાંથી કાયમ માટે કઈ રીતે છુટાય તેની ચાવીઓ પણ બતાવતા હોય છે.

(૩) સામી વ્યક્તિની નેગેટિવસાઈડ જાણ્યા પછી પણ એના પ્રત્યે પોતાના હૃદયમાં એકસરખો પ્રેમભાવ, વાત્સલ્યભાવ ધારણ કરવો એ જેવીતેવી બાબત નથી. પૂજ્યશ્રી આ કળામાં પારંગત છે અને એટલા માટે જ પૂજ્યશ્રી પાસે પ્રાયશ્ચિત્ત લેતાં કોઈને હિચક્રિયાટ નથી થતો.

૫. બ્રહ્મનિષ્ઠતા : પૂજ્યશ્રી પાંચે મહાવ્રતોના પાલનમાં સૂક્ષ્મ કાળજી ધરાવે છે. એમાં પણ બ્રહ્મચર્યવ્રતના પાલનમાં અત્યંત નિષ્ઠાવાન છે. વિજાતીય સ્ત્રી કે સાધ્વીની સાથે ક્યારેય દ્રષ્ટિ મિલાવીને વાત કરતાં તેઓશ્રીને જોયા નથી. બને ત્યાં સુધી તો વાત કરવાનું જ ટાળે. અત્યાવશ્યક કાર્યાર્થે વાત કરવી જ પડે તો મોં અન્ય દિશા તરફ વાળીને જ વાત કરવાનો આગ્રહ રાખતા હોય છે.

ફોટાઓના આલબમ, વર્તમાનપત્રો અને તેની પૂર્તિઓને ક્યારેય હાથમાં લેતા નથી. આ બધાં સાધનો આપણા વ્રત માટે જોખમી છે, એવું તેઓશ્રીનું દૈદપણે માનવું છે.

આજના વિષમકાળમાં આવા ભીષ્મવ્રતનું અણીશુદ્ધપણે પાલન કરનારા એ ગુરુદેવનાં ચરણોમાં કોટિકોટિ વંદના.

ભોપાલ તીર્થોદ્ધારક ગચ્છાધિપતિ

પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી વિજયં

દેમપ્રભસૂરીશ્વરજી મહારાજાના વિશિષ્ટ
ગુણોના દર્શન

૧. ગુરુ સમર્પિતતા :

આ યુગમાં ગુરુને સમર્પિત થઈને રહેવું. ગુરુને પોતાના હૈયામાં વસાવવા ઉપરાંત ગુરુના હૈયામાં સ્થાન મેળવવું અને ગુરુના વ્યક્તિત્વમાં પોતાના સર્વસ્વને ઓગાળી નાખવું એ કોઈ સહેલું નથી. લોઢાના ચણા ચાવવા કરતાં ય વધુ કઠિન

ગણાવી શકાય એવી અને ઘણાને તો સાવ જ અશક્ય લાગે એવી એ સાધના છે, છતાં દોહાલી આ સાધનાને સાવ સહેલી બનાવીને, ગુરુને પોતાના હૈયે વસાવીને ગુરુના હૈયામાં વસી જવા સુધીની સિદ્ધિ પૂજ્યશ્રીએ મેળવી હતી.

પૂજ્યશ્રીએ તેઓશ્રીના દાદા ગુરુદેવ પૂ.આ.શ્રી ચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજાના તથા તેઓશ્રીના ગુરુદેવ પૂ.આ.શ્રી પ્રભવચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજાની ૧૨-૧૨ વર્ષ સુધી ખડેપગે સેવા કરી. તે સેવા દરમ્યાન એક ઘડો પાણી પણ શ્રાવક કે સાધ્વીજીને લાવવા નથી દીધું. યાને પોતાની તમામ શક્તિ ગુરુચરણે સમર્પિત કરી હતી.

૨. જિનશાસન પ્રત્યે અગાધ રાગ : જિનશાસન પામેલો જીવાત્મા નાનો હોય કે મોટો હોય, ગરીબ હોય કે અમીર હોય. સર્વ પ્રત્યે એક જ ભાવ, એક જ ભાષા, સમયે સમયે જિનેશ્વર પ્રરૂપિત ધર્મ પ્રત્યે ભારોભાર બહુમાનભાવ, જિનશાસન પ્રત્યે જબરદસ્ત અનુમોદના, (પૂજ્યશ્રીને) જન્મતાં જ જિનશાસનની પ્રાપ્તિ ન થતાં મનમાં અત્યંત ખેદનો અનુભવ. કોઈ પણ નાનું બાળક પ્રભુ દર્શન કે ગુરુવંદન કરે તો પણ આનંદિત થઈ જાય.

૩. બ્રહ્મનિષ્ઠતા : પૂજ્યશ્રી પાંચેય મહાવ્રતનું પાલન કરી રહ્યા છે. બ્રહ્મચર્ય વ્રતના પાલનનું તેજ તેઓશ્રીના મુખ પર દેખાઈ આવે છે. પૂજ્યશ્રીએ ક્યારેય વિજાતીય પ્રત્યે દ્રષ્ટિ મીલાવીને જોયું નથી અને વાત પણ કરી નથી. હા, એમની પાસે બેસવાથી પણ બ્રહ્મનિષ્ઠતાની સુવાસ પ્રસરતી હોય છે.

૪. સંઘ એકતા : પૂજ્યશ્રીએ દીક્ષાના ૬૦ વર્ષમાં જ્યાં જ્યાં પણ વિચરણ કર્યું છે ત્યાં સર્વ સ્થળે સંઘને એકત્રિત કરવાનું કાર્ય કર્યું છે. પણ ક્યારેય જુદા પાડવાનું કે પક્ષ-વિપક્ષ રચવાનું કાર્ય કર્યું નથી.

કોઈ પણ જીવ પોતાના આચરણથી ધર્મ પામે તેવું કાર્ય કર્યું છે, અધર્મ પામે તેવો ઉપદેશ કે આચરણ કર્યું નથી. તેના સાક્ષાત્ દર્શન પાલીતાણા ગિરિવિહારમાં (કોઈ પણ ગચ્છ-સમુદાયના ભેદોને દૂર રાખી સર્વેને સમાવી લેવાનું કાર્ય) આજે કરી શકાય છે.

૫. વ્યસનમુક્તિ : પૂજ્યશ્રીએ આજથી ૨૫ વર્ષ પૂર્વે કોંકણ પ્રદેશના (આપણા જૈનો મરાઠી સાથે મિશ્રિત થઈ સાથે જ જમતા હતા) નાના ગામોમાં પદાર્પણ કરી ૧૦-૧૨ દિવસ રોકાઈને ૩-૫ ટાઈમ વ્યાખ્યાનો ગોઠવીને અનેક વ્યસનોથી ભરેલા યુવાનોનું જીવન-પરિવર્તન કરેલ.

તેવી રીતે બેંગલોર શહેરમાં ૨૫ વર્ષ પૂર્વે શિબિરો દ્વારા ૫૦૦ યુવાનોના હૃદય પરિવર્તન કર્યા હતા, આમ ઠેરઠેર પ્રવચનો કરી લોકોને જિનશાસનના રસિક બનાવ્યા છે.

૬. વિશેષ : પૂજ્યશ્રીની કરુણાથી પ્રેરાઈને તેઓશ્રીની પ્રેરણા અનુસાર સંસ્થાએ પાલિતાણા તીર્થમાં અજૈનો માટે બે સ્થળે અન્નક્ષેત્ર, સાત સ્થળે છાશની પરબો, પરમાત્મ ભક્તિ તેમજ ચતુર્વિધ શ્રીસંઘની ભક્તિ માટે વિશાળ ગૌશાળા, કતલખાને જતાં-દુકાળથી પીડાતાં પશુઓ માટે પાંજરાપોળનું નિર્માણ કરેલ છે.

પ્રાચીન સંસ્કૃતિને પુનઃજીવિત કરવા માટે દુઃખીજનો પ્રત્યેની અપાર કરુણાથી પ્રેરાઈને પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણા અનુસાર પંચગવ્ય આધારિત આયુર્વેદિક કેન્સર હોસ્પિટલ દ્વારા અનેક જીવોને શાતા આપવાનું કાર્ય ચાલી રહ્યું છે.

તદુપરાંત પ્રાચીન તીર્થ ભોપાલનો તીર્થોદ્ધાર અને પાલિતાણા સ્થિત ગિરિવિહારની જેમ અમદાવાદ શેરીસા તીર્થ રોડ ઉપર ચતુર્વિધ શ્રીસંઘના વૃદ્ધો-અશક્તો માટે આરાધના સ્થળ, વિહારમાં આવતા જતા પૂજ્ય ગુરુભગવંતો માટે ઉપાશ્રય સહ શ્રી પંચ જિનેશ્વર કેવલ્યધામ મહાતીર્થનું નિર્માણ પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણાથી થયેલ છે.

છેલ્લા ૧૭ મહિનાથી શત્રુંજય ગિરિરાજને અડીને ૧૦૦ ગામ છે તે પ્રત્યેક ગામમાં ૧૦૦૦ ગરીબ-અનાથ

પરિવારોને દર મહિને અનાજ, તેલ, સાબુ આદિ જરૂરીયાતની વસ્તુ ગિરિવિહાર તરફથી મોકલવામાં આવે છે. સુંદર રીતે આ કાર્ય ચાલી રહ્યું છે. તથા ગિરિવિહારના પ્રત્યેક કાર્યોની ઉપર સોનાના કળશ સમાન, પાલિતાણામાં વર્ષોની ખોટ પૂરી કરનાર અદ્યતન સુવિધાયુક્ત હોસ્પિટલનું ફાગણ સુદ-૩ તા. ૮ માર્ચ-૨૦૧૧ના રોજ ઉદ્ઘાટન થયું. તેમાં સાધુ-સાધ્વીજી ભગવંતોનો અમૂલ્ય સેવાનો લાભ મળી રહ્યો છે.

સૌજન્ય : એક ગુરુભક્તના તરફથી

અનન્ય ગુરુકૃપાપાત્ર વિદ્વાન, ગચ્છાધિપતિ

પૂ.આ. શ્રી હેમભૂષણસૂરિજી મહારાજ

આ યુગમાં ગુરુને સમર્પિત થઈને રહેવું, ગુરુને પોતાના હૈયામાં વસાવવા, ઉપરાંત ગુરુના હૈયામાં સ્થાન મેળવવું અને ગુરુના વ્યક્તિત્વમાં પોતાનાં સર્વસ્વને ઓગાળી નાખવું એ કાંઈ સહેલું નથી : લોઢાના ચણા ચાવવા કરતાંય વધુ કઠિન ગણાવી શકાય એવી અને ઘણાને તો સાવ જ અશક્ય લાગે એવી એ સાધના છે, છતાં ડોહાલી આ સાધનાને સાવ સહેલી બનાવીને, ગુરુને પોતાને હૈયે વસાવીને ગુરુના હૈયામાં વસી જવા સુધીની સિદ્ધિ મેળવી જનારા કોઈ સાધકની સ્મૃતિ થાય તો બીજી જ પળે પૂ. પં. શ્રી હેમભૂષણવિજયજી ગણિવર અચૂક યાદ આવી ગયા વિના ન જ રહે! છેલ્લાં ૧૫ વર્ષ, ૧ મહિનો અને ૨૦ દિવસ સુધી પૂજ્ય ગચ્છાધિપતિ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજની કાયા આસપાસ પ્રતિચ્છાયા બનીને રહેલું અને પોતાની તમામ તાકાતને રામચરણે સમર્પિત કરી ચૂકેલું એક વિરલ વ્યક્તિત્વ એટલે જ પૂ. પં. શ્રી હેમભૂષણવિજયજી ગણિવર!

મેળવવા જેવો એમનો પરિચય : વતન વાપી. પિતાનું નામ છગનલાલ ઉમેદચંદ. માતાનું નામ મણિબહેન. જન્મ દિન સં. ૨૦૦૩ના આસો વદ આઠમ. નામ હરીનકુમાર. પૂર્વની કોઈ સાધનાના યોગે હરીનકુમારને સાધુસહવાસ શૈશવથી જ ગમતો. ઘરના સંસ્કાર ઘણા જ ઉત્તમ. વળી માતાપિતા પણ સાચાં શ્રાવક હોવાથી એ સંસ્કાર વધતા રહ્યા. સાત ધોરણના શિક્ષણ બાદ માતાપિતાને લાગ્યું કે, હરીનના સંસ્કારો એવા છે કે તેને સુયોગ્ય ઘડતર મળે તો જૈનશાસનને દીપાવનારો સાધુ થઈ શકે. આ વખતે પૂ. આ. શ્રી વિજયહીરસૂરીશ્વરજી મહારાજ (તે વખતે પંન્યાસશ્રી)ના પરિચયથી છગનભાઈ સવિશેષ ધર્માભિમુખ બન્યા હતા. તેથી હરીનના હૈયામાં રહેલી સાધુત્વના સ્વીકારની

ભાવનાને વિકસિત બનાવવા તેમણે પોતાનાથી બનતો બધો જ પુરુષાર્થ કર્યો.

સિદ્ધાંતમહોદધિ પૂ. આ. શ્રી વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજ, કવિકુલકિરીટ પૂ. આ. શ્રી વિજયલબ્ધિસૂરીશ્વરજી મહારાજ, વ્યાખ્યાનવાચસ્પતિ પૂ. આ. શ્રી વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ તથા પૂ. મુનિ શ્રી રોહિતવિજયજી મહારાજ આદિનો પરિચય વધતો ગયો, એમ હરીનકુમારની સંયમભાવના પુષ્ટ બનતી ગઈ. એમાં ૧૦ અને ૧૧ વર્ષની વયે પૂ. પં. શ્રી રોહિતવિજયજી ગણિવરની નિશ્રામાં ક્રમશઃ રાજકોટ અને રાધનપુરમાં ચાતુર્માસ રહીને હરીનકુમારે સંયમજીવનની તાલીમ લેવાનો શુભારંભ કર્યો અને એ ભાવના ઉત્તરોત્તર વધુ દૃઢ થતી ગઈ. એમાં વળી સં. ૨૦૧૫ના માગશર મહિને પૂ. આ. શ્રી વિજયજિતમૃગાંકસૂરીશ્વરજી મહારાજનો પુણ્યપરિચય એવી શુભ ઘડીએ થયો કે, સવા વર્ષ એમની નિશ્રામાં ગાળીને સંયમ સ્વીકારવા માટે બધી રીતે સજ્જ બની ગયા અને સં. ૨૦૧૬ના વૈશાખ સુદ ૧૨ના મંગલ દિવસે માત્ર સાડાભાર વર્ષની વયે હરીનકુમાર પૂ. પં. શ્રી મૃગાંકવિજયજી ગણિવરના શિષ્યરત્ન શ્રી હેમભૂષણવિજયજી મહારાજ તરીકે જાહેર થયા.

પૂ. પં. શ્રી મૃગાંકવિજયજી ગણિવરના જીવનમાં ભીમકાંત ગુણ એવો સુંદર વિકસેલો હતો કે, જેના પ્રભાવે પૂ. શ્રી હેમભૂષણવિજયજી મહારાજનું સુંદરમાં સુંદર ચારિત્રઘડતર થવા પામ્યું. ૧૦ થીય વધુ રોજની ગાથાઓ, ૧૦૦૦ ગાથાથી ય વધુ સ્વાધ્યાય આદિ વિશેષતાઓ સાથે પ્રારંભાયેલી એ જ્ઞાનયાત્રા ધીમે ધીમે આગળ વધી રહી. થોડાં જ વર્ષોમાં પૂ. મુનિશ્રીએ સાધુવિધિ, ૪ પ્રકરણ, ૩ ભાષ્ય, ૬ કર્મગ્રંથ, બૃહત્-સંગ્રહીણિ, દશવૈકાલિક, વીતરાગ સ્તોત્ર, તત્ત્વાર્થ, યોગશાસ્ત્ર, જ્ઞાનસાર, હારિભદ્રીય અષ્ટક, શાંતસુધારસ, ઉત્તરાધ્યયન, પ્રવચન, સારોદ્ધાર, સિદ્ધહેમ વ્યાકરણ (છ હજારી) અભિમાન ચિંતામણિ કોશ આદિ ગ્રંથો કંઠસ્થ કરવા ઉપરાંત સ્તવન-સજ્જાય આદિ હજારો ગાથાઓ મુખપાઠ કરી લીધી.

પૂ. ગુરુદેવશ્રીની નિશ્રામાં સાધના-આરાધના-સ્વાધ્યાય કરવા દ્વારા મુનિશ્રીને પોતાની એક આગવી પ્રતિષ્ઠા પ્રાપ્ત થઈ હતી. ગુરુનિશ્રાનો લાભ ૧૬ વર્ષ સુધી લઈને મુનિશ્રીએ ગુરુસેવા તથા અંતિમમાંદગીમાં નિર્ધામણા આદિનો અપૂર્વ લાભ લીધો. પૂજ્ય ગુરુદેવના સમાધિપૂર્ણ સ્વર્ગવાસ બાદ તેઓશ્રી પૂજ્ય ગચ્છાધિપતિ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજને પોતાના સંયમજીવનના ક્ષેમકુશળ માટે શિરોધાર્ય

ગણીને સંયમસાધનામાં આગળ વધવા માંડ્યા અને થોડા જ સમયમાં પૂજ્ય ગચ્છાધિપતિની સેવામાં એવી રીતે સમર્પિત બની ગયા કે પૂજ્યશ્રીના શિરે રહેલી અનેકવિધ જવાબદારીઓ વહન કરવામાં તેમને સફળતા મળી. પૂજ્યશ્રીનો પત્રવ્યવહાર આદિ અનેકવિધ જવાબદારીઓ વહન કરવામાં મુનિશ્રી ગચ્છાધિપતિશ્રીને એવી રીતે સમર્પિત થઈ ગયા કે, પૂજ્ય ગચ્છાધિપતિશ્રીની કાયાની છાયા બનીને ૧૫-૧૫ વર્ષ સુધી વિહરવાનું ભાગ્ય એમને સાંપડ્યું.

સં. ૨૦૩૨ સુધી ગુરુનિશ્રા મેળવીને અપૂર્વ ગુરુકૃપા પામનારા પૂ. મુનિશ્રી સં. ૨૦૩૨થી પૂ. ગચ્છાધિપતિની સેવામાં ઉપસ્થિત થયા. ત્યારબાદ ધીમે ધીમે નાની-મોટી જવાબદારીઓ વહન કરીને વધુ ને વધુ ગુરુકૃપા પામવા ભાગ્યશાળી બન્યા. ‘જિનવાણી’ પાક્ષિક માટે પ્રવચનો તૈયાર કરવાની જવાબદારીથી પ્રારંભાયેલી એ સેવાસરિતા ધીમે ધીમે એટલી ઘેઘૂર બનીને વહેવા લાગી કે, જેનાથી ઉપકારનાં લેખાં જ ન લગાવી શકાય. પ્રવચનોનું અવતરણ, પત્રવ્યવહાર, નાના-મોટા પ્રશ્નોની ચર્ચાવિચારણામાં પૂ. ગચ્છાધિપતિના વરદ હસ્તે પાલિતાણામાં ગણિ પદારૂઢ બન્યા હતા અને સં.

૨૦૪૭ના દ્વિતીય વૈશાખ સુદ ૧૦ના દિવસે અમદાવાદમાં પંન્યાસ પદે પ્રતિષ્ઠિત કરાયા. સદૈવ પ્રસન્નતા, ગંભીરતા, સરળતા, પ્રતિષ્ઠા નામનાની કામનાથી પરાડ્મુખતા આદિ વિરલ ગુણો ધરાવતા પૂજ્યશ્રીના લઘુબંધુ પણ પૂજ્યશ્રીના શિષ્ય તરીકે પૂ. શ્રી દિવ્યભૂષણવિજયજી મહારાજ નામે પ્રસિદ્ધ છે. પદપ્રાપ્તિની કામનાથી દૂર રહેનારા અને છતાં ગુર્વાજ્ઞાને શિરોધાર્ય ગણીને પંન્યાસ પદ સુધી પહોંચેલા પૂ.પં. શ્રી હેમભૂષણવિજયજી ગણિવરને વર્ધમાન-તપોનિધિ પૂ. આ. ભ. શ્રીમદ્ વિજયરાજતિલકસૂરીશ્વરજી મહારાજ તથા સુવિશાલ ગચ્છનાયક પૂ. આ. ભ. શ્રીમદ્ વિજય મહોદયસૂરીશ્વરજી મહારાજના વરદ હસ્તે વાપી પાસે બગવાડા મુકામે આચાર્ય પદ પર સ્થાપિત કરવામાં આવ્યા. સ્વ. પૂ. આ. શ્રી વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજના સમયથી પત્રવ્યવહાર આદિ અનેક જવાબદારીઓને સુયોગ્ય રીતે વહન કરનારા તેઓશ્રી આજે સ્વર્ગવાસ બાદ તેઓશ્રીની ઈચ્છા-આજ્ઞાનુસાર સમગ્ર ગચ્છનું સુંદર સંચાલન કાર્ય કરી ગચ્છની અપૂર્વ સેવા બજાવી હતી. પૂજ્યશ્રી ગચ્છસંચાલનમાં સંપૂર્ણ સફળતા પ્રાપ્ત કરી હમણા જ કાળધર્મ પામ્યા.

સૌજન્ય : દેવગુરુપસાય ગૃપ, પૂના (મહારાષ્ટ્ર)

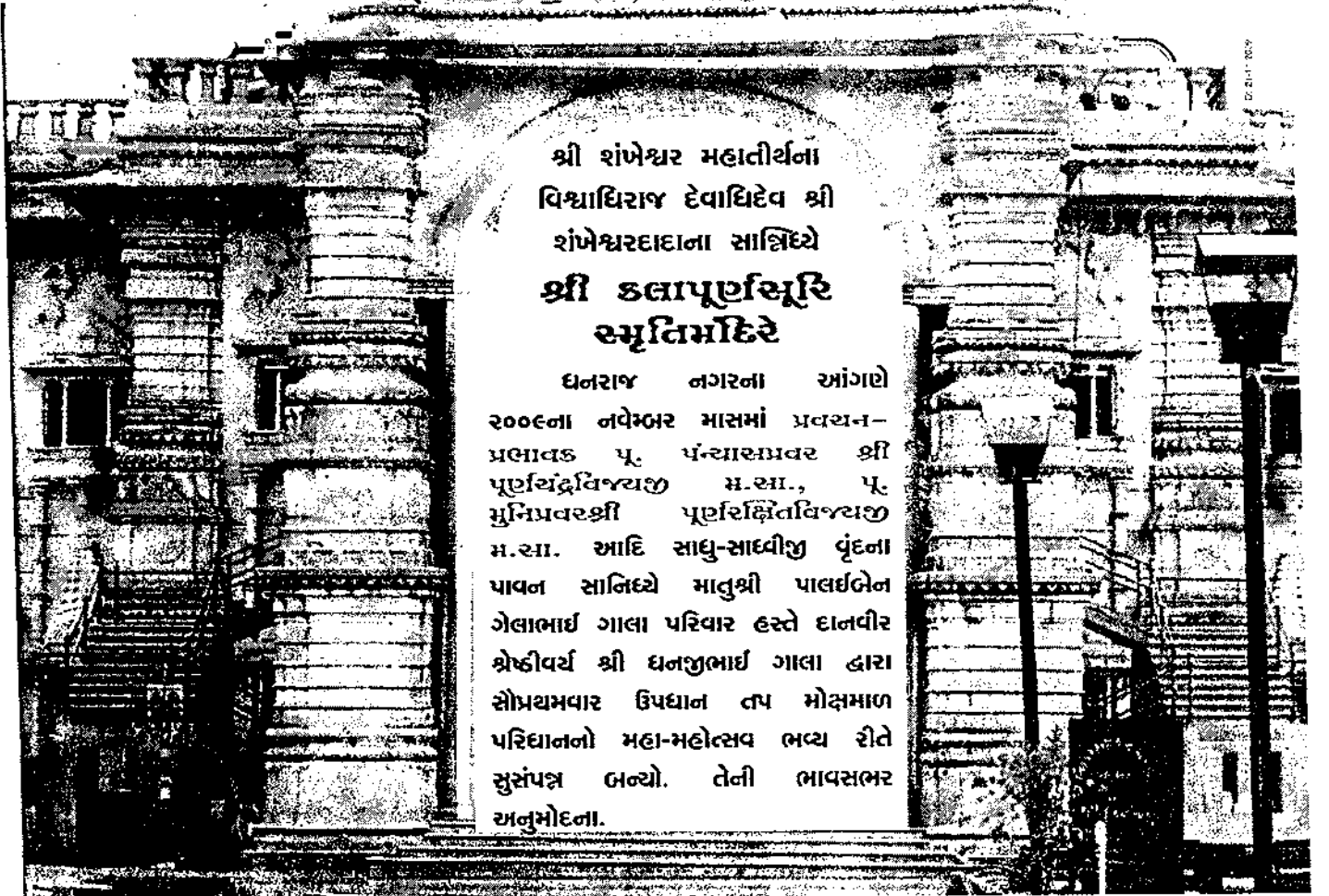
સંવત ૨૦૧૧માં બેંગલોર મુકામે લલ્હિવિક્રમ સમુદાયના ગચ્છાધિપતિ પ.પૂ.આ.શ્રી અશોકરત્નસૂરીશ્વરજી મ.સાની નિશ્રામાં નંદલાલ દેવલુક સંપાદિત ‘સ્વપ્નશિલ્પીઓ’ ગ્રંથ વિમોચન પ્રસંગે ગ્રંથ અર્પણ કરતા શ્રી મનહરભાઈ પારેખ તસવીરમાં નજરે પડે છે.

તપ ત્યાગ અને સાધનાથી વિભૂષિત

કચ્છ-વાગડ સમુદાયના સફળ સૂત્રધારો

ભારતની પશ્ચિમ દિશાએ આવેલો ખમીરવંતો કચ્છપ્રદેશ, એનાં ભૌગોલિક સ્થાનો, એની ભાષા, એના રિવાજોથી સૌમાં નિરાળો તરી આવે છે. કચ્છ વાગડમાં જૈનધર્મનું પ્રાબલ્ય પ્રાચીન કાળથી જોવા મળે છે. ખમીરવંતા કચ્છની ધર્મભાવનાની સૌરભથી મધમધતા વિરલ વાગડ પ્રદેશના અનોખા દેદીપ્યમાન પ્રાચીન જૈન તીર્થો રોમાંચક અને હૃદયદ્રાવક નજરે પડે છે. આ ધન્ય ધરાને મોટું ગૌરવ અને યશકીર્તિ અપાવવામાં સંતરત્નોનું મુંગું છતાં મહત્વનું પ્રદાન નોંધાયું છે. અણવિકસિત એવા વાગડ પ્રદેશમાં ત્યાગી વૈરાગી અને ઉત્તમ ચારિત્રજીવનના સંયમયાત્રીઓ ઝબકી ઊઠ્યા અને આ ભૂમિને પોતાની સાધનાની અનુભૂતિનું પયગાન કરાવી દૂરદૂરના વિસ્તારો સુધી જૈનશાસનની ધજાપતાકા ફરકાવી મહાન ઉપકાર કર્યો છે.

શ્રી શંખેશ્વર મહાતીર્થના
વિશ્વાધિરાજ દેવાધિદેવ શ્રી
શંખેશ્વરદાદાના સાન્નિધ્યે
શ્રી કલાપૂર્ણસ્ફુરિ
સ્મૃતિમંદિરે

ધનરાજ નગરના આંગણે
૨૦૦૯ના નવેમ્બર માસમાં પ્રવચન-
પ્રલાવક પૂ. પંચાસપ્રવર શ્રી
પૂર્ણચંદ્રવિજયજી મ.સા., પૂ.
મુનિપ્રવરશ્રી પૂર્ણચંદ્રવિજયજી
મ.સા. આદિ સાધુ-સાધ્વીજી વૃંદના
પાવન સાન્નિધ્યે માતૃશ્રી પાલઈબેન
ગેલાભાઈ ગાલા પરિવાર હસ્તે દાનવીર
શ્રેષ્ઠીવર્ય શ્રી ધનજીભાઈ ગાલા દ્વારા
સોપ્રથમવાર ઉપધાન તપ મોક્ષમાળ
પરિધાનનો મહા-મહોત્સવ ભવ્ય રીતે
સુસંપન્ન બન્યો. તેની ભાવસભર
અનુમોદના.

વાગડ સમુદાયની ગૌરવગાથા

અહીં જૈન ધર્મ પણ પ્રાચીન કાળથી પળાતો આવ્યો છે. કચ્છ તથા સૌરાષ્ટ્રના આભીરો (આજની ભાષામાં આહીરો) જૈન ધર્મ પાળતા હતા—એવો ઉલ્લેખ આવશ્યક સૂત્રની ચૂંટિમાં મળે છે. ઈ.સ.ના પહેલ સૈકામાં (ભ. શ્રી મહાવીર સ્વામીના નિર્વાણથી ૫૦૦ વર્ષ પછી) પ્લીની નામા ગ્રીક પ્રવાસીએ, તેણે કરેલી ભારત-યાત્રાના વર્ણનમાં કચ્છ દેશને ‘અભિવિયા’ તરીકે ઓળખાવેલ છે, ૪૫૦૦ વર્ષ પહેલાના હડપ્પાના અવશેષોમાં મળેલા સિક્કા તથા મુદ્રાઓ પણ જિનેશ્વર દેવોની પ્રતિમા અંકિત થયેલી જોવા મળે છે.

કચ્છમાં જૈન મુનિઓનું વિચરણ : અકબર પ્રતિબોધક જગદ્ગુરુશ્રી હીરવિજયસૂરિજીના પ્રશિષ્ય મહાન વિદ્વાન પંન્યાસશ્રી વિવેકહર્ષ ગણિવરે કચ્છ પ્રદેશમાં વિચરણ કરેલું છે. તેમના ઉપદેશથી કચ્છ નરેશ શ્રી ભારમલ્લજીએ “રાયવિહાર” નામનું આદિનાથ ભગવાનનું જિનાલય બંધાવી તપાગચ્છીય જૈન સંઘને સમર્થ્યું હતું. તપાગચ્છીય શ્રી વિજયભ્રમસૂરિજી કચ્છના મનહર (આજનું મનફરા) ગામના ઓશવંશીય રત્ન હતા. ઉપાધ્યાયશ્રી માનવિજયજી મ.સા.એ ભુજમાં ચાતુર્માસ કરી સ્તુતિ વિગેરેની રચના કરી છે. વિજયસેનસૂરિજીના શિષ્ય આચાર્યશ્રી વિજયસિંહસૂરિજીએ કટારિઆ મંડન શ્રી મહાવીરસ્વામી આદિ જિનબિંબોની અંબનશલાકા પ્રતિષ્ઠા કરી છે.

વાગડ પ્રદેશ : વાગડની આ ઘરતી તો નિરાળાઇ છે...નિરાલંબા છે. સંસાર સમસ્તને એ આધાર અને આલંબન પુરું પાડે છે. કારણ કે એ સતનાબંધને બંધાયેલી છે. એ સત્ને વળી સંતનો સહારો છે. આમ સંત અને સત્ને અરસપરસને આધાર છે અને આ આધાર-શિલા જ વિશ્વને ટેકો આપવા દ્વારા ટકાવી રહી છે. આવા મહાતપસ્વી સંતો સમયે સમયે અને સ્થળે સ્થળે થતાં જ રહે છે અને વિનાશ તરફ ઝંઝાવાતી ઝડપે ઘસતા આ વિશ્વને અટકાવવામાં તો મૂક છતાં મહત્વનું પ્રદાન કરી જાય છે. આવી વાગડની ભૂમિનો વાગડ સમુદાય વાગડ જૈન સમાજમાં એક ઉદાહરણરૂપ બની ગયો છે.

વાગડ સમુદાય : જાતકાળે સાધના કરવા દ્વારા, જગત કાળે જેઓશ્રી અનેક મુખી આદર્શો ખડા કર્યા છે તેવા “વાગડ સમુદાય”ના ઉપકારી અનેક પૂજ્ય સાધુભગવંતો તથા પૂજ્ય સાધ્વીજી મ.સા. વાગડ જેવા અણવિકસિત પ્રદેશમાં ઝળકી ઉઠ્યા. તેમના ત્યાગી, વૈરાગી અને ઉત્તમ ચારિત્ર જીવનના અપૂર્વ પ્રભાવે અનેક ભવ્યજીવોને શુદ્ધ મોક્ષ માર્ગે ચઢાવ્યા છે. તેઓશ્રીના નિર્મળ ચારિત્ર્યના પ્રભાવથી “વાગડ સમુદાય” દિન પ્રતિદિન વૃદ્ધિ પામતો ગયો. તેમાંય વળી રાજસ્થાન જેવા દૂરના પ્રદેશમાં જન્મ લઈ, કચ્છ-વાગડની અજાણી ભૂમિને પોતાની ધર્મ-કર્મભૂમિ બનાવનાર, આ ભૂમિને પોતાની સાધનાની અનુભૂતિનું પચપાન કરાવવા, વાગડ સમુદાયના આચાર્ય ભગવંત પૂ.શ્રી કલાપૂર્ણસૂરીશ્વરજી મ.સા.એ વાગડ સમુદાયમાં દિનમણિની જેમ દેદીપ્યમાન બની પોતાની આધ્યાત્મિક શક્તિ વડે “વાગડ સમુદાય”ની વિજયપતાકા....સુવાસ દૂરદૂરના વિસ્તારો સુધી પહોંચાડી આ ભૂમિ પર મહાન ઉપકર કર્યો છે. આવા પરોપકારી મહાપુરુષોના પગલે પગલે વાગડ સમુદાયના ઉપકારી અન્ય સૌ પૂ. સાધુ-સાધ્વીજી ભગવંતોએ આ પ્રદેશના લોકોના જીવનને ઉજ્જત, ઉર્ધ્વગામી અને મંગલમય બનાવવામાં સૌને સદા-સર્વદા આલંબન પુરું પાડી પોતાનું યોગદાન આપ્યું છે.

વાગડની તપોભૂમિમાં એકથી એક ચઢિયાતા નારી રત્નો પણ પ્રગટ થયાં છે. અખંડ નિર્મળ ચારિત્ર્ય વિભૂષિત, વાગડ સંઘાડાના સાધ્વી પ.પૂ.શ્રી આણંદશ્રીજી મ.સા.એ વાગડની ભૂમિમાં જન્મ લઈ, પોતાના જીવનને સફળ બનાવવાની સાથે કેટલાય જીવોને તાર્યા છે. એટલું જ નહીં પોતાની ઉત્તમ જ્ઞાન-સાધના વડે વાગડના સાધ્વી સમુદાયને વધુ પ્રકાશિત..પ્રજ્વલિત કરેલ છે. શાસનની શોભા વધારનાર આ પરોપકારી પૂ. સાધ્વીજી ગુરુ મહારાજના પગલે પગલે કચ્છ-વાગડ અને અન્ય દૂરદૂરના પ્રદેશોમાંથી પણ કેટલાય ભાગ્યશાળીઓએ મોક્ષલક્ષ્મીને પ્રાપ્ત કરા ઉત્તમ એવું ચારિત્ર્ય વાગડ સમુદાયમાં સ્વીકારીને આ પ્રદેશમાં ધર્મની આરાધના કરી, કરાવી રહેલ છે. સૌએ શાસનની શોભા વધારી છે. એમ કહેવાય છે કે વાગડ સમુદાયમાં કેટલાંય સાધ્વી ગુરુભગવંતો એટલાં તો વિદ્વાન છે કે તેમના વાણી, વર્તન, શુદ્ધચારિત્ર, તપ, ત્યાગ આદિના અપૂર્વ પ્રભાવથી તેઓશ્રી જ્યાં જ્યાં વિચરે છે; ત્યાં ત્યાં અપૂર્વ રીતે સૌને પ્રભાવિત કર્યા છે. તેઓ પોતાના નામની પાછળ “વાગડવાળા”ના નામથી પોતાને ઓળખાવે છે.

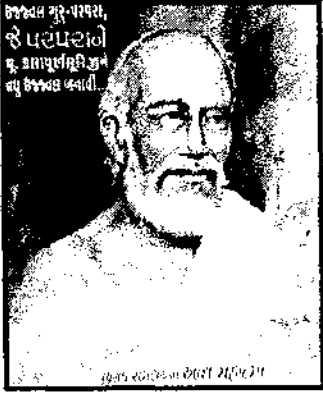
પ્રેષક : પ્રવચનપ્રભાવક પૂ.પંન્યાસપ્રવર શ્રી પૂર્ણચન્દ્રવિજયજી મ.સા.

પ.પૂ. કચ્છ વાગડ સમુદાયનાયક આ.ભ.શ્રી કલાપ્રભસૂરીશ્વરજી મ.સા., પૂ.પં. કલ્પતરુવિજયજી મ.સા., પૂ. પંન્યાસશ્રી પૂર્ણચન્દ્રવિજયજી મ.સા. આદિ સાધુ-સાધ્વીવૃન્દના ભૂજ આરાધના ભવન શ્રીસંઘમાં ભવ્ય ચાતુર્માસ (વિક્રમ સં. ૨-૬૬) નિમિત્તે શ્રી આરાધના ભવન જૈન સંઘ-ભૂજ (કચ્છ)ના સૌજન્યથી

ઉજ્જવલ ગુરુ-પરંપરા, જે પરંપરાને પૂ.
કલાપૂર્ણસૂરિજીએ વધુ ઉજ્જવલ બનાવી.....

વાગડ સમુદાયના આઘ મહાત્મા

પૂજ્ય દાદાશ્રી પદ્મવિજયજી મહારાજ

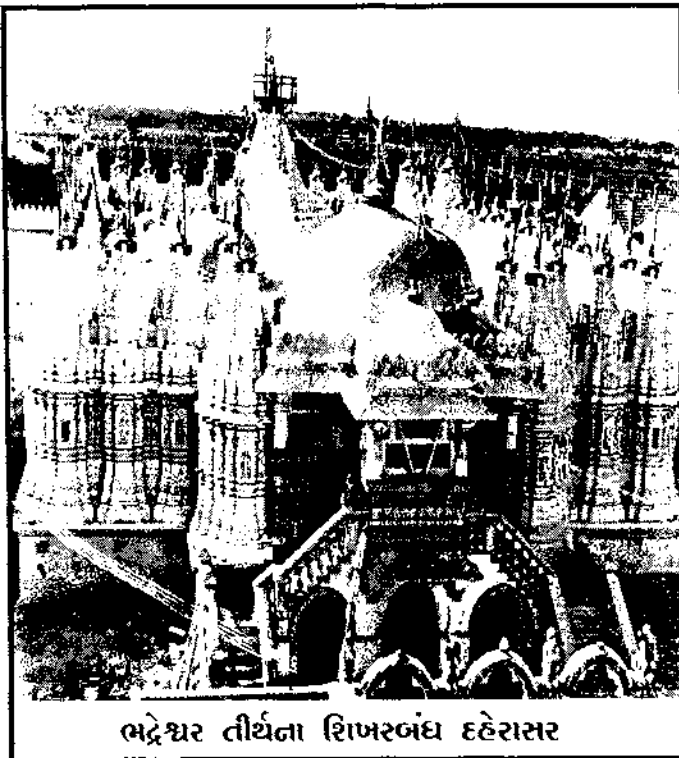

વિ.સં. ૧૮૬૬માં
કચ્છ-વાગડના ભરૂડીઆ
ગામે તેજસ્વી બાળકનો જન્મ
થયો. માતા : રૂપાબાઈ-
પિતા : દેવશીભાઈ- વંશ :
ઓશવાળ. ગોત્ર : સત્રા.
ગૃહસ્થી નામ : પરબતભાઈ.

બળદની દર્દભરી
રિબામણ જોઈ વૈરાગી

થયેલા આ પરબત નામના કિશોરે ૧૭ વર્ષની વયે શ્રી
રવિવિજયજી નામના ગોરજી પાસે દીક્ષા લીધી. નામ પડ્યું
: શ્રી પદ્મવિજયજી. જોતજોતામાં આગમ, વ્યાકરણ, કાવ્ય,
જ્યોતિષ, વેદક વગેરેનો ઊંડો અભ્યાસ કરી વિદ્વાન બન્યા.

સત્ય માર્ગની જાણ થતાં ૪૫ વર્ષની ઉંમરે વિ.સં.
૧૮૧૧માં સંવેગી દીક્ષા સ્વીકારી.

ભદ્રેશ્વર તીર્થના શિખરબંધ દહેરાસર

ત્યારે ભારતમાં સંવેગી સાધુઓ બહુ જ ગણ્યાગાંઠ્યા
હતા. આથી ગુરુ શોધતાં તેમને બહુ જ મુશ્કેલી પડી.

સંવેગી દીક્ષા પછી તેર વર્ષ બાદ ૫૮ વર્ષની ઉંમરે
તેમની વડી દીક્ષા થઈ. તેમના ગુરુ બન્યા તપાગચ્છીય દાદાશ્રી
મણિવિજયજી મહારાજ!

ત્યાર પછીનાં દશ વર્ષોમાં એમણે જબરદસ્ત સંયમ-
સાધના કરી. તપ, ત્યાગ, ઔદાર્ય, વૈરાગ્ય વગેરે ગુણોથી
એમણે જીવનને નંદનવન સમું બનાવ્યું.

ઉદારતાનો ગુણ તો એટલો બધો વિકલેસો હતો કે
તેમણે એક વખત ડેલાવાળા સૌભાગ્યવિજયજી મહારાજને
પોતાના શિષ્ય રત્નવિજયજી સોંપી દીધેલા. (આ વાતનો
ઉલ્લેખ 'મુહપતિ-ચર્યા' નામના પુસ્તકમાં શ્રી બુટેરાયજીએ
પણ કરેલો છે. જુઓ પેજ નંબર-૩૨)

આવી મહાન ઉદારતાના સ્વામી પ્રકાંડ જ્યોતિર્વેતા
મુનિશ્રી પદ્મવિજયજી મ.સા. ૬૮ વર્ષની વયે વૈશાખ સુદ
૧૧ની સાંજે પલાંસવા મુકામે કાળધર્મ પામ્યા. એમના
ઉત્તરાધિકારી તરીકે પૂજ્ય દાદાશ્રી જીતવિજયજી મ.સા.
આવ્યા, જેમણે કચ્છ વાગડ પ્રદેશમાં ધર્મસંસ્કારોનું કાર્ય-
પોતાના ગુરુદેવનું કાર્ય સહર્ષ ઉપાડી લીધું.

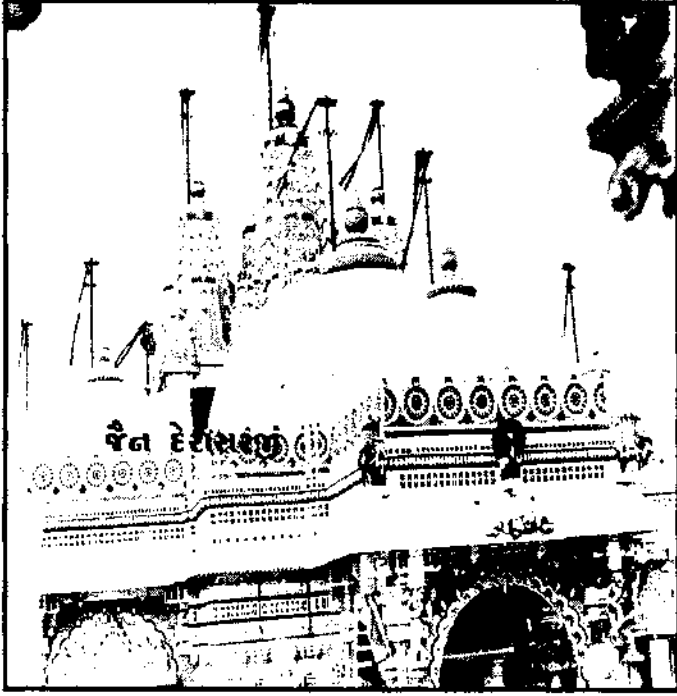
વાગડ સમુદાયના આઘ મહાત્મા પૂજ્ય દાદાશ્રી
પદ્મવિજયજી મ.સા.ને અગણિત વંદન.....!

પૂજ્ય દાદાશ્રી જીતવિજયજી મહારાજ

દાદાશ્રી જીતવિજયજી
મહારાજ પોતાના સંયમ અને
તપોનિષ્ઠ જીવનથી જૈનજગતમાં
જાણીતા છે.

આ મહાપુરુષનો જન્મ
વિ.સં. ૧૮૮૬ ચૈત્ર સુદ ૨ ના
પવિત્ર દિવસે કચ્છ દેશના મનફરા
ગામની પુણ્યધરા પર થયો હતો.
વિક્રમની ૧૮મી સદીના પૂર્વાર્ધમાં
થઈ ગયેલા તપાગચ્છાધિપતિ આચાર્યશ્રી વિજયપ્રભસૂરિજી
મ.સા.ની પણ આ મનફરા (જૂનું નામ મનોહરપુર) જ
જન્મભૂમિ હતી. આજ સુધી આ ગામમાંથી ૬૫ જેટલા
આત્માઓ સંયમધર બનેલા છે. તે આવા મહાપુરુષોને

આભારી છે.

પૂ. જીતવિજયજી મ.સા.નાં માતા અવલબહેન અને પિતા ઊકાભાઈ હતાં. સંસારી નામ હતું જયમલ્લ. બાળપણથી જ ધર્મરંગે રંગાયેલા આ જયમલ્લને ૧૨ વર્ષની વયે આંખમાં વેદના થઈ. ધીરે ધીરે દેખાતું બંધ થઈ ગયું, પણ આંતરદષ્ટિ બંધ નહોતી થઈ. તેમણે ૧૦૦૦ વર્ષ પ્રાચીન પ્રભુશ્રી શાન્તિનાથ ભગવાનની પ્રતિમા પાસે પ્રાર્થના કરી : “જો હું દેખતો થાઉં તો મારે દીક્ષા સ્વીકારવી” અને ખરેખર તેઓ દેખતા થયા. અભિગ્રહ પ્રમાણે પૂજ્ય મણિવિજયજી દાદાના શિષ્ય પૂ. પદ્મવિજયજી પાસે આડીસર મુકામે વિ.સં. ૧૮૨૫ વૈ.સુ. ૩ના સંયમ સ્વીકારી જયમલ્લમાંથી ‘જીતવિજયજી’ બન્યા. જ્યાં તેમની દીક્ષા થઈ એ ફૂવાનું બાહું પાણી (આડીસર ગામ રણની પાસે જ છે) મીઠું થયું અને સૂકી રાયણ નવપલ્લવિત થઈ. આથી દીક્ષાના સમયથી જ તેમની આશ્ચર્યભરી સુવાસ ચારે બાજુ ફેલાઈ ગઈ.

વિ.સં. ૧૮૩૮માં ગુરુદેવશ્રી પૂ. પદ્મવિજયજી સ્વર્ગવાસી થયા, ત્યારબાદ તેમણે ખૂબ જ ભ્રમણ કર્યું અને અનેક લોકોનાં હૈયામાં ધર્મ-ભાવના ભરી, મારવાડ, ગુજરાત, કાઠિયાવાડ, કચ્છ વગેરે અનેક સ્થળોએ તેમનાં ચાતુર્માસ થયેલાં છે.

તેમની વચનસિદ્ધ મહાપુરુષ તરીકે પ્રસિદ્ધિ હતી. એમના મુખેથી નીકળેલું વાક્ય સત્ય બને જ, એવી ઘણી

ઘટનાઓ લોકોને પ્રત્યક્ષ જોવા મળેલી. આંબરડી ગામે એક ગુલાબચંદ ઝોટા નામના લંગડાભાઈને નવકાર મંત્રના જાપ દ્વારા તે જ વખતે ચાલતા કરી દીધેલા.

વિ.સં. ૧૮૫૫માં સૂઈ ગામમાં બિરાજમાન પૂજ્યશ્રીની નજર આકાશ પર જતાં “હવે તો એવો કાળ આવશે કે જેની પાસે ધાન હશે તેની પાસે ધન હશે” એવા શબ્દો તેમના મુખમાંથી નીકળી પડ્યા. આ સાંભળીને ત્યાંના શેઠ નેણશી પોપટલાલે અનાજનો વિપુલ સંગ્રહ કરેલો અને ખરેખર વિ.સં. ૧૮૫૬માં ભયંકર દુકાળ પડ્યો. પૂજ્યશ્રીની વાણી સાચી સાબિત થઈ. આવી તો કેટલીયે ઘટનાઓ એમના જીવનમાં બનેલી છે.

કેટલાયને દેશવિરતિધર અને કેટલાયને સર્વવિરતિધર બનાવી અનેક લોકોનાં હૈયે ધર્મભાવનાનાં બીજ રોપી એમણે સ્વ-પર જીવનને ધન્ય બનાવ્યું.

વૃદ્ધાવસ્થામાં પલાંસવા (કચ્છ-વાગડ) ખાતે સ્થિરતા કરી. વિ.સં. ૧૮૭૮ (કચ્છી નવું વર્ષ અષાઢી બીજથી શરૂ થતું હોવાથી ત્યારે કચ્છી વિ.સં. ૧૮૮૦ હતી, પણ કાર્તિકથી શરૂ થતી વિ.સં. ૧૮૭૮ જ હતી.), અષાઢ વદ-૬ની વહેલી સવારે સિદ્ધ ભગવંતોનું ધ્યાન ધરતાં સ્વર્ગે સિધાવ્યા. પૂજ્ય કનકસૂરિજી મ.નો સમુદાય તથા પૂ. શાન્તિચન્દ્રસૂરિજી મ.નો સમુદાય-એ પૂજ્ય દાદાશ્રી જીતવિજયજી મ.સા.ની જ શિષ્ય-પરંપરા છે.

આજીવન ગુરુ-અંતેવાસી

પૂજ્ય મુનિશ્રી હીરવિજયજી મહારાજ

વાગડ પ્રદેશના અનન્ય ઉપકારી આ મહાપુરુષનો જન્મ વિ.સં. ૧૮૧૩માં પલાંસવામાં થયો હતો. તેઓ ચંદુરા કુટુંબમાં જન્મ્યા હતા. તેમના પિતાનું નામ ઓધવજીભાઈ તથા માતાનું નામ રૂપાબાઈ હતું. તેમનું સંસારી નામ હરદાસ હતું. આ પુણ્યશાળી આત્માએ ૨૫ વર્ષની ઉંમરે વિ.સં. ૧૮૩૮ના માગશર સુદ-૩ના પલાંસવા મુકામે પૂ. દાદાશ્રી પદ્મવિજયજી મહારાજના વરદ હસ્તે દીક્ષા અંગીકાર કરી હતી. તેમનું નામ શ્રી હીરવિજયજી પાડી પ.પૂ. શ્રી જીતવિજયજી મ.સા.ના શિષ્ય બનાવ્યા હતા.

પુણ્યશાળી માણસોના પ્રસંગો પણ પ્રતાપી જ હોય છે. આ સમયે વરસીદાનમાં ૫૦૦૦ કોરી અને મહોત્સવનો કુલ ખર્ચ ૮૦૦૦૦ કોરી થયો હતો.

પૂ. ગુરુ મહારાજે કચ્છ-વાગડ-ગુજરાત-સૌરાષ્ટ્રનાં ગામોમાં વિચરી ધર્મોપદેશ વડે કેટલાય આત્માનો ઉદ્ધાર કરી, બ્રહ્મચર્યવ્રત અને સંયમના ઉચ્ચતમ માર્ગે વાળ્યા હતા. તેઓશ્રીના શુભ હસ્તે તપ, જપ, પચ્ચક્રમાણ, તપસ્યાઓ, પૂજાઓ અને જૈન શાસનની પ્રભાવનાં અનેકાનેક શુભ કાર્યો થયાં હતાં.

શ્રી બુદ્ધિવિજયજી, શ્રી કનકસૂરિ તથા શ્રી તિલકવિજયજી તેમના શિષ્યો હતા. આમ દરેક સ્થળની ભૂમિને પાવન કરીને અનેક ભવ્યાત્માઓનો ઉદ્ધાર કરીને શારીરિક શક્તિ ક્ષીણ થઈ જવાથી અંતે પોતાની જન્મભૂમિ પલાંસવામાં સ્થિરતા કરી. વિ.સં. ૧૮૮૬નું અંતિમ ચાતુર્માસ પલાંસવા કર્યું અને આસો વદ-૧૧ના રોજ શ્રી નવકાર મહામંત્રનું સ્મરણ કરતાં સ્વર્ગે સિધાવી ગયા.

તેમના સ્વર્ગવાસથી વાગડના જૈન સમાજને મોટી ખોટ પડી! વાગડભૂમિના અનન્ય ઉપકારી પૂજ્યશ્રીના ચરણકમળમાં હાર્દિક વંદના.

વાત્સલ્યમૂર્તિ પૂજ્ય આચાર્ય

શ્રી વિજયકનકસૂરીશ્વરજી મહારાજ

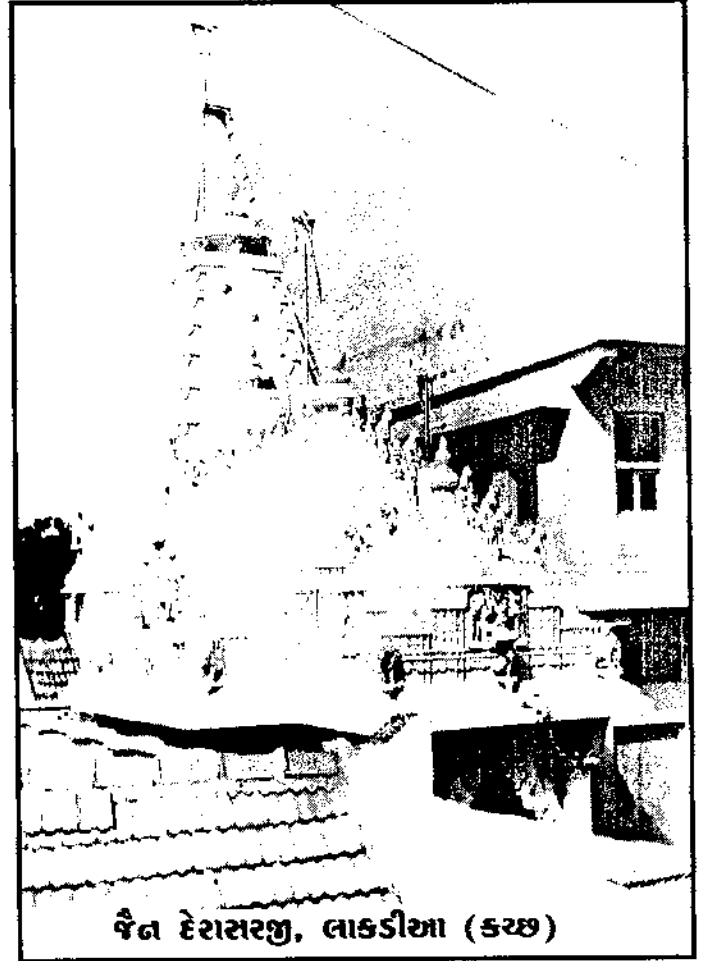
વિ.સં. ૧૮૩૮,

ભાદરવા વદ-૫ના પુણ્ય દિવસે પલાંસવા (કચ્છ-વાગડ)માં એક જ્યોત પ્રગટી, જેના પ્રકાશથી સમસ્ત વાગડ પ્રદેશ પ્રકાશિત થઈ ઊઠ્યો. એ જ્યોતિ 'કનકસૂરિજી મહારાજ' તરીકે પ્રખ્યાત થઈ. માતા : નવલબહેન, પિતા :

નાનચંદભાઈ, ગૃહસ્થી નામ : કાનજીભાઈ હતું.

નાનપણથી જ વૈરાગ્ય-વાસિત આ આત્મા વિરાગીની સાથે બુદ્ધિશાળી પણ હતા. એમની ઉત્કટ બુદ્ધિને જોઈને પલાંસવાના ઠાકોર તેમને બેરિસ્ટર બનાવવા 'ઈંગ્લેન્ડ મોકલવા તૈયાર થયા, પણ જે ધર્મનાયક બનવાના હોય તેમને બેરિસ્ટર થવું કેમ ગમે? કાનજીભાઈએ સ્પષ્ટ ના કહી.

સાધ્વીરત્ન શ્રી આણંદશ્રીજી મ.સા.ના સતત સમાગમે એમના હૈયામાં વૈરાગ્ય દિન-દિન પલ્લવિત થવા લાગ્યો અને એક દિવસે એ જ સાધ્વીજીના શ્રીમુખે પાલિતાણા મુકામે

આજીવન બ્રહ્મચર્યવ્રત સ્વીકાર્યું, ત્યારે તેમની ઉંમર માત્ર ૧૮ વર્ષની હતી. યૌવનની ઊગતી ઉંચાએ કેવો અણનમ અને પવિત્ર સંકલ્પ!

૨૩ વર્ષની વયે વિ.સં. ૧૮૬૨માં (માગ. સુ.૧૫), ભીમાસર (કચ્છ-વાગડ) મુકામે પૂજ્ય શ્રી જીતવિજયજી દાદા પાસે દીક્ષા સ્વીકારી. પૂ. મુનિશ્રી હીરવિજયજી મ. (તેમના જ સંસારી કાકા)ના શિષ્ય પૂ. કીર્તિવિજયજી તરીકે પ્રખ્યાત થયા. વડી દીક્ષામાં પૂ. કનકવિજયજી અને આગળ જતાં પૂ. કનકસૂરિજી તરીકે પ્રસિદ્ધ થયા.

વિ.સં. ૧૮૭૫માં સંઘસ્થવિર પૂજ્ય આચાર્ય શ્રી સિદ્ધિસૂરિજીએ તેમને પંન્યાસ પદવી અને સં. ૧૮૮૮ અમદાવાદમાં આચાર્ય-પદથી વિભૂષિત કર્યા.

વિ.સં. ૧૮૭૮માં જીતવિજયજી અને સં. ૧૮૮૬માં હીરવિજયજી મ.ના સ્વર્ગવાસ પછી વાગડ-સમુદાયના તેઓ કર્ણધાર બન્યા. પોતાની સંયમ-સુવાસ દ્વારા સમસ્ત જગ્યાએ આદરપ્રાપ્ત અજાતશત્રુ બન્યા.

તેમનું અષ્ટ પ્રવચન માતાના પાલનથી સભર એવું જીવન હતું કે જે જોઈને જ જીવો પામી જાય. એમનાં મધુર-વચનમાં એવી તાકાત હતી કે જેને કદી ઉત્થાપવાનું મન ન થાય. એમની પાસે જનારને, ચરણ-સ્પર્શ કરનારને અનહદ શાન્તિનો અનુભવ થતો. ગમે તેવા ઉકળાટવાળો માણસ એમની હાજરીમાં શાન્ત, પ્રશાન્ત બની જતો. આ તેમની-ઉપશમ ગુણની અનુપમ સિદ્ધિ હતી.

વિ.સં. ૨૦૧૨માં કચ્છમાં જ્યારે ધરતીકંપનો આંચકો લાગ્યો ત્યારે પૂજ્યશ્રી ભયાઉ મુકામે હતા. ધરતી ધણધણી ઊઠી, પણ પૂજ્યશ્રીના પ્રભાવથી ભયાઉ-કિલ્લામાં રહેલું એક પણ મકાન પડ્યું નહીં કે કોઈ મર્યું નહીં. જ્યાં પૂજ્યશ્રી હતા તે ઉપાશ્રય નવો જ બનેલો હતો ને છત પર પાંચ હજાર મણ પથ્થર હતા, છતાં એક કાંકરી પણ નીચે પડી નહીં. આવી પ્રચંડ સૂક્ષ્મ શક્તિના સ્વામી પૂજ્ય આચાર્યશ્રી વિ.સં. ૨૦૧૮, શ્રાવણ વદ જના ભયાઉ મુકામે પંચસૂત્રનું શ્રવણ કરતાં કરતાં અનંતની યાત્રાએ ઊપડી ગયા. પૂજ્યશ્રીના અનહદ ઉપકારોથી કચ્છ-વાગડ આજે નતમસ્તક છે.

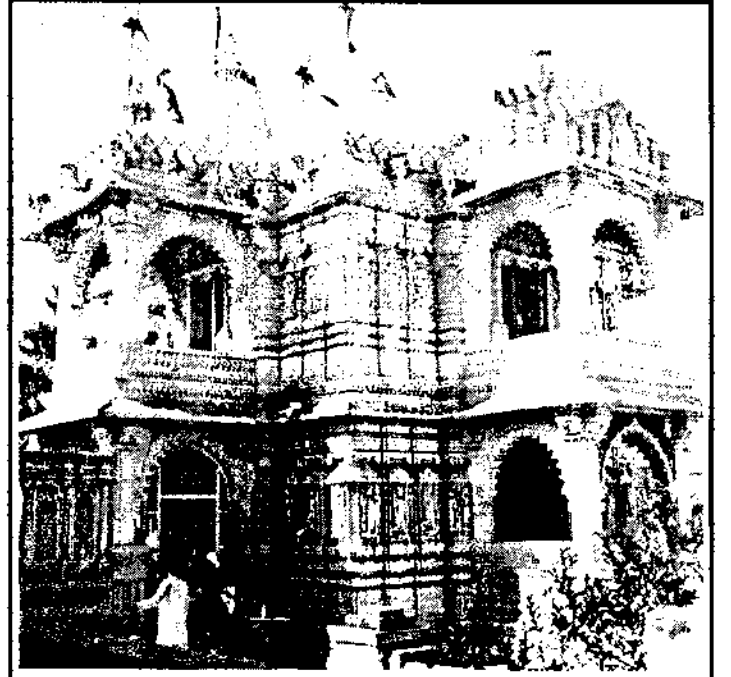
તપોમૂર્તિ પૂજ્ય આચાર્ય

શ્રી વિજયદેવેન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ

વાગડ પ્રદેશના ઓશવાળ જૈન ભાઈઓનો ઉદ્ધાર કરવા માટે કચ્છની પવિત્ર ધરતી પર કોઈ દેવાત્માનું અવતરણ થયું. ધરતીના લોકોએ પણ જેઓને દેવેન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ તરીકે પિછાણ્યા તે પૂજ્ય આચાર્યશ્રીનો જન્મ વિ. સં. ૧૯૪૮, ફા.વ. ૧૨ના દિવસે લાકડીઆ (કચ્છ-વાગડ)ની પુણ્યધરા ઉપર થયેલો હતો.

માતા : મૂળીબહેન, પિતા : લીલાધરભાઈ, ગૃહસ્થી નામ : ગોપાળભાઈ હતું. બાળ ગોપાળ પૂજ્યશ્રી જીતવિજયજી મહારાજ આદિના સંપર્કથી તથા પૂર્વ જન્મના પ્રબળ સંસ્કારથી વૈરાગ્ય-વાસિત થયા. મહેસાણાની પાઠશાળામાં અભ્યાસ કરવાથી એ વૈરાગ્ય અત્યંત પુષ્ટ થયો. દીક્ષા માટે મક્કમ નિર્ધાર કર્યો પણ એકના એક પુત્ર ગોપાળ પર માતા મૂળીબહેનને અપાર સ્નેહ હતો. એ કેમેય રજા આપવા તૈયાર

શ્રી શીતલતાય દેરાસર
મુંદ્રા (કચ્છ)

ન થયાં, પણ ગોપાળભાઈ પણ ક્યાં ઓછા હતા? ગમે તેમ થઈ જાય પણ આ જિંદગીમાં દીક્ષા તો લેવી જ લેવી. એમના અંતરાત્માનો આ દેઢ સંકલ્પ હતો, પણ માને તરછોડીને તે દીક્ષા લેવા માંગતા ન હતા. આથી માતાની સમ્મેતશિખર આદિની તીર્થયાત્રા કરવાની ભાવના હતી તે પૂર્ણ કરાવી. માતાની અનુમતિની રાહ જોવાથી ૩૬ વર્ષની ઉંમર થઈ ગઈ. ત્યાં સુધી તેમણે આધોઈ, મનકરા, સામખિયારી આદિ સ્થળે પાઠશાળાઓ ચલાવી જૈન ઓશવાળ ભાઈઓમાં ધર્મના સંસ્કારો રોપ્યા. આજે પણ ઓશવાળ ભાઈઓ તેમના પ્રત્યે અત્યંત કૃતજ છે. એક દિવસ આધોઈ મુકામે કોઈ બાઈનું મહેણું સાંભળી દીક્ષા માટે કૂદી પડ્યા.

વિ.સં. ૧૯૮૮માં લાકડીઆ મુકામે દીક્ષા સ્વીકારી પૂ. કનકસૂરિજી મ.સા.ના શિષ્ય થયા. નામ પડ્યું : મુનિ શ્રી દીપવિજયજી. વિ.સં. ૨૦૦૪માં પૂજ્ય ગુરુદેવે યોગ્યતા જોઈ પંન્યાસ પદથી વિભૂષિત કર્યા. પૂજ્ય કનકસૂરિજી મ.સા.ના સ્વર્ગવાસ પછી વિ.સં. ૨૦૨૦માં (વૈ.સુ. ૧૧) કટારીઆ મુકામે આચાર્યપદથી અલંકૃત થયા ને વાગડ સમુદાયના નાયક બન્યા.

પૂજ્ય આચાર્યશ્રી તીવ્ર સ્મરણશક્તિ, બુલંદ અને મધુર અવાજ તથા અપૂર્વ વ્યાખ્યાનશક્તિના સ્વામી હતા. તેમનાં

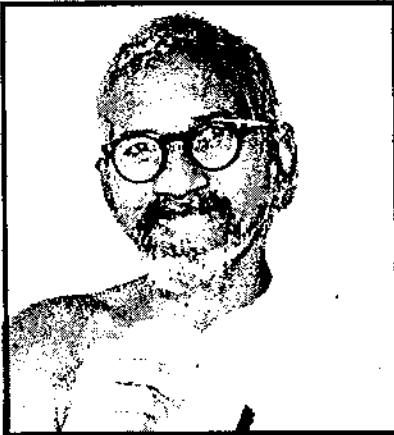
વ્યાખ્યાનો તથા તેમના મધુર કંઠેથી સજ્જાયો વગેરે સાંભળવાં તે જીવનનો લહાવો ગણાતો. એમનાં વ્યાખ્યાનો સાંભળવા વિદ્યાશાળા (અમદાવાદ)નો હોલ ખીચોખીચ ભરાઈ જતો.

વિ.સં. ૨૦૨૬માં નવસારી મુકામે પૂજ્યશ્રીને ફ્રેક્ચર થતાં તથા વૃદ્ધાવસ્થા થઈ જતાં હાલવા-ચાલવાનું બંધ થઈ ગયું. શરીર વ્યાધિગ્રસ્ત થયું પણ મન સમાધિમસ્ત જ હતું. વિ.સં. ૨૦૨૮માં પૂ. કલાપૂર્ણવિજયજી મ.સા.ને આચાર્યપદવી આપી ઉત્તરાધિકારી જાહેર કર્યા. એજ વર્ષે આઘોઈ મુકામે ચૈત્ર સુદ ૧૪ના દિવસે ઉપવાસના પર્યક્ષખાણ પૂર્વક સાંજે ૫-૦૦ વાગે કાળધર્મ પામ્યા. એમના જવાથી ખરેખર જૈન સંઘને મહાન શાસનપ્રભાવક એક આત્માની ખોટ પડી.

જ્યોતિર્વેત્તા

પૂજ્ય મુનિરાજશ્રી કંચનવિજયજી મ.સા.

[પૂ. કલાપૂર્ણસૂરિજીના ગુરુદેવ]

ફલોદી
(રાજ.)માં જન્મેલા
લક્ષ્મીચંદભાઈ
વ્યવસાયાર્થે મદ્રાસ
ગયા. ત્યાં વૈરાગ્ય
જાગતાં દીક્ષા માટેનો
દૃઢ સંકલ્પ કર્યો.
સદ્ગુરુની શોધ માટે
પાલિતાણા રહ્યા. અનેક
સૂરિભગવંતોના પરિચય

પછી તેમણે કચ્છવાગડદેશોદ્ધારક પૂ. કનકસૂરિજીને સદ્ગુરુ તરીકે સ્વીકાર્યા. પ્રથમ પોતાની સાળી તથા પત્નીને દીક્ષા અપાવી. પછી પોતે દીક્ષા લીધી.

દીક્ષા પછી તેમનું નામ પડ્યું : મુનિશ્રી કંચનવિજયજી.

અત્યંત ફક્કડ આ મુનિશ્રી જ્યોતિષ શાસ્ત્રમાં પારંગત હતા તથા સુંદર પ્રવચનકળા પણ તેમને વરેલી હતી. વિ.સં. ૨૦૨૮માં એમને જણાઈ આવ્યું કે હવે મારું આયુષ્ય અલ્પ છે. એટલે તેમણે ચોવિહાર ૧૬ ઉપવાસના પર્યક્ષખાણ લઈ લીધાં. ૧૧મા ઉપવાસે કા.વ. ૨ ના ભચાઉ (કચ્છ) મુકામે સમાધિપૂર્વક સ્વર્ગે સિધાવ્યા.

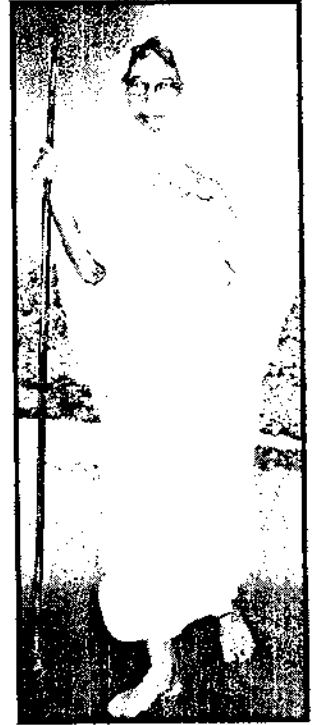
એ નિઃસ્પૃહ મહાત્માને હાર્દિક વંદન!

કચ્છ-વાગડ સમુદાયના નેતૃત્વને સફળ અને ઉજ્જવળ બનાવનાર, કચ્છ અને ભારતભરના વિવિધ પ્રદેશોમાં અભૂતપૂર્વ શાસનપ્રભાવના

પ્રવર્તાવનાર, વાત્સલ્યમૂર્તિ, કરુણામૂર્તિ

પૂ. આ. શ્રી વિજયકલાપૂર્ણસૂરિજી મ.

રાજસ્થાનમાં ધર્મતીર્થ જેવો મહિમા ધરાવતું ફલોદી નગર તેઓશ્રીની જન્મભૂમિ. પિતાનું નામ પાબુદાનજી, માતાનું નામ ખમાબહેન. સં. ૧૯૮૦ના વૈશાખ સુદ બીજના દિવસે એમનો જન્મ થયો. નામ રાખ્યું અક્ષયરાજજી. જાણે આત્માના અક્ષય સુખ માટે આ નામ હોય એવો ઉજ્જવળ સંકેત એમાં સમાયો હતો! અક્ષયરાજ ઘરસંસારમાં રહ્યા હતા અને સામાન્યજનની જેમ લગ્ન પણ કર્યા હતાં, એટલે કુટુંબને નિભાવવાની જવાબદારીમાં એમને પોતાના પિતાજીને સહકાર પણ આપવો પડ્યો હશે, પરંતુ એમના જીવનની બદલાયેલી કાર્યદિશા પરથી કંઈક એવું તારણ નીકળી શકે કે, એમનો જીવ મોહ-માયા-મમતામાં રાચનારો કે વૈભવ-વિલાસ, સુખોપભોગ કે સમૃદ્ધિમાં ખૂંપી જનારો નહીં હોય, પણ એમના હૃદયને તો તપ-ત્યાગ-વૈરાગ્યનો માર્ગ જ પસંદ હશે અને તેથી જ એમનું અંતર સંયમની સાધના પ્રત્યેના રંગથી રંગાયેલું હશે અને તેથી જ સંસારમાં રહ્યા છતાં અલિપ્ત જેવું જળકમળવત્ જીવન જીવતા હશે. આવા ઉત્તમ જીવને સંસારની અસારતાનો ખ્યાલ જરા સરખા સંતસમાગમથી, ધર્મની વાણીના શ્રવણથી કે ધર્મના અધ્યયનથી કે સંસારીઓને વેઠવાં પડતાં દુઃખોનાં દર્શનથી પણ આવી જતાં વાર લાગતી નથી. અક્ષયરાજના જીવનમાં પણ કંઈક એવું જ બન્યું. અક્ષયરાજનો સંસારી જીવ ત્યાગના માર્ગે વૈરાગ્યને વિભૂષિત કરતાં ધવલ વસ્ત્રોથી શોભી ઊઠ્યો, પણ આવું ઉચ્ચ કોટિનું આત્મહિત સાધવામાં તેઓશ્રીએ કેવળ પોતાના જ કલ્યાણથી સંતોષ ન માનતાં શાંત, હિતકારી અને વિવેકભરી સમજુતીથી

શ્રી વિજય કલાપૂર્ણસૂરિ સાધના મંદિર
ઘનરાજનગર (શંખેશ્વર)

કામ લઈને પોતાના પૂરા પરિવારને-ધર્મપત્ની તથા બંને બાળકુમાર પુત્રોને સાથે લઈ ત્યાગમાર્ગનો સ્વીકાર કર્યો, એટલે આ રીતે, પોતાના આખા પરિવારને ભવસાગરને તરી જવાના દિવ્ય વહાણ સમા ભગવાન તીર્થંકર પ્રરૂપિત ધર્મનાં ચરણે, આનંદ અને ઉલ્લાસપૂર્વક સમર્પિત કરી દીધો.

આ ઘટના બની તે પ્રસંગે યોગાનુયોગ પણ કેવો આવકારદાયક બન્યો! સંયમના માર્ગના પુણ્યપ્રવાસી બનેલા અક્ષયરાજજીનું ગુરુપદ, મૂળ એમના વતનના જ એક સપૂત સાધુપુંગવ તેમ જ કચ્છ વાગડદેશોદ્ધારક પૂજ્ય આચાર્ય શ્રી વિજયકનક-સૂરીશ્વરજી મહારાજના આત્મલક્ષી શિષ્યરત્ન પૂ. મુનિરાજ શ્રી કંચનવિજયજી મહારાજે પ્રાપ્ત કર્યું. શ્રી અક્ષયરાજજીનો દીક્ષામહોત્સવ એમના વતન ફલોદી શહેરમાં ધામધૂમથી સં. ૨૦૧૨ના વૈશાખ સુદ ૧૦ના, પરમાત્મા શ્રી મહાવીરપ્રભુના કેવળજ્ઞાન કલ્યાણકના પર્વના દિને ઊજવાયો હતો. તેઓશ્રીનું નામ મુનિ શ્રી કલાપૂર્ણવિજયજી રાખવામાં આવ્યું, જાણે કે આત્મસાધનાની કળાને પરિપૂર્ણ રૂપે પ્રાપ્ત કરનારા પરમ ધર્મપુરુષાર્થમાં સંલગ્ન રહેવાનો જ એમનો ભાગ્યયોગ ન હોય! અને એ નૂતન મુનિરાજ શ્રી કલાપૂર્ણવિજયજી મહારાજનાં પગલે પગલે ત્યાગમાર્ગે પ્રયાણ કરતા બે સુપુત્રોનાં નામ મુનિ શ્રી કલાપ્રભવિજયજી અને મુનિશ્રી કલ્પતરુવિજયજી રાખવામાં આવ્યાં. હાલ આ બંને ૫૭ વર્ષના સુદીર્ઘ સંયમપર્યાયવાન પૂ. આ. શ્રી કલાપ્રભસૂરિ તથા પૂ. પં. શ્રી કલ્પતરુવિજયજી મ. આ બંને જ્ઞાનચારિત્રની નિષ્ઠાભરી આરાધના દ્વારા પોતાની સંયમયાત્રામાં આગળ વધી રહ્યા છે.

પૂજ્ય શ્રી કલાપૂર્ણવિજયજી મુનિવર માટે તો આ અવસર ભૂખ્યાને ભાવતાં ભોજન મળી જાય એવો હતો. એટલે એમાં લેશ પણ ક્ષતિ આવવા ન પામે કે એક ક્ષણ જેટલો સમય પણ આત્મતત્ત્વના અહિતકાર અરિ સમાન આળસમાં એળે ન જવા પામે એ રીતે તેઓ સતત અપ્રમત્તભાવે પોતાના સંયમી જીવનને ઉજજવળ બનાવવા મન-વચન-કાયાની એકાગ્રતાથી કાર્યરત બની ગયા. આ કાર્યમાં શાસ્ત્રાભ્યાસ, નાનીમોટી તપસ્યાઓ અને શિષ્યોને અધ્યાપન કરાવવા જેવી પ્રવૃત્તિ ઉપરાંત ધ્યાનયોગ અને ઈશ્વરપ્રણિધાનનો પણ સમાવેશ થાય છે. એમની ધ્યાનયોગ માટેની પ્રવૃત્તિ જોતાં એમ જ લાગે કે જૈનસાધનામાંથી ઠીક ઠીક પ્રમાણમાં વીસરાઈ ગયેલા ધ્યાનના માર્ગને પુનઃ ચાલુ કરવા તેઓશ્રી જાતઅનુભવ અને સ્વયંપ્રયોગ દ્વારા, બહુ જ આવકારપાત્ર પ્રયત્નો કર્યા. જ્યારે તેઓશ્રી તીર્થંકર પરમાત્માની પ્રતિમા સામે ઈશ્વરપ્રણિધાનમાં ઊતરી જતા, ત્યારે તો આરામ, આહાર અને સ્થળકાળના ભેદને વીસરી ગયા હોય એવું ભવ્ય અને પ્રેરક દૃશ્ય જોવા મળતું હતું. આહાર લેવાની વૃત્તિ ઉપર તથા સ્વાદ ઉપર પૂજ્યશ્રીએ હેરત પમાડે એવો કાબૂ મેળવ્યો હતો. આથી તેઓશ્રીની શ્રમણધર્મની સાધના વગેરે ચરિતાર્થ અને પ્રભાવશાલી બની છે એમ કહેવું જોઈએ.

આ સંતપુરુષને સં. ૨૦૨૫ના મહા સુદી ૧૩ ના રોજ ફલોદી શહેરમાં મહામહોત્સવપૂર્વક પંન્યાસપદથી વિભૂષિત કરવામાં આવ્યા અને સં. ૨૦૨૬ના માગશર સુદિ ૩ના દિવસે કચ્છના સુપ્રસિદ્ધ પ્રાચીન તીર્થ ભદ્રેશ્વરની પુણ્યભૂમિમાં આચાર્યપદે આરૂઢ કરવામાં આવ્યા. આ પ્રસંગે આયોજિત જૈનસંઘનો વિશાળ મેળો અને એ મહોત્સવ સદા માટે યાદગાર બની ગયા! પોતે આચાર્ય ન હતા ત્યારે પણ શ્રી સંઘની ધર્મભાવનાને ટકાવી રાખવાની અને વધારવાની જવાબદારીમાં આ મુનિવર ક્યારેય પાછા પડ્યા ન હતા, એટલે આચાર્ય બનીને સંઘનાયક તરીકેના મહાન જવાબદારીવાળા પદે પ્રતિષ્ઠિત થયા પછી તો એમની આ પ્રવૃત્તિમાં અનેકગણો વધારો થવા પામ્યો. વાગડ સમુદાયના આશરે ૪૫૦ સાધુ-સાધ્વીજીઓના શિરછત્ર તરીકે રહીને તેઓશ્રીએ સર્વની સંયમયાત્રા સારી રીતે આગળ વધારી. પૂજ્યશ્રીના શુભ હસ્તે ૩૦૦ જેટલા પુણ્યાત્માઓની દીક્ષાઓ થઈ છે. પૂજ્યશ્રીના નિકટવર્તી શ્રમણ સમુદાયમાં પૂજ્યશ્રીની પ્રેરક નિશામાં અનેક પ્રતિષ્ઠાઓ, ઉપધાનો અને ઉજમણાં થયાં છે. તેમ જ છ'રી પાળતા નાના-મોટા સંખ્યાબંધ સંધો નીકળ્યા છે. તેઓશ્રીએ માળવા, કર્ણાટક, આંધ્ર, રાજસ્થાન, મધ્યપ્રદેશ, મહારાષ્ટ્ર, તમિલનાડુ, છત્તીસગઢ,

સૌરાષ્ટ્ર અને ગુજરાતની ધર્મભાવનાની અભિવૃદ્ધિ કરવા દૂર દૂર સુધી વિહાર અને ચોમાસાં કરવા છતાં કચ્છ, અને ખાસ કરીને વાગડ પ્રદેશના શ્રીસંઘોની જરાયે ઉપેક્ષા ન થાય એની સતત ચિંતા અને કાળજી રાખી છે. પૂજ્યશ્રીનો સ્વર્ગવાસ રાજસ્થાનના કેશવણા મુકામે વિ.સં. ૨૦૫૮ મહાસુદ-૪ના થયો તથા અગ્નિ-સંસ્કાર શંખેશ્વરતીર્થમાં મહા સુદ-૬ના થયો. શંખેશ્વર તીર્થમાં આજે પૂજ્યશ્રીની સ્મૃતિમાં સુવિશાળ ગુરુ-મંદિર ઊભું થયેલું છે. પૂજ્યશ્રીનું પ્રેરક જીવન જાણવા ।।કલાપૂર્ણમ્।। સ્મૃતિગ્રંથ (બે ભાગ) વાંચવા જેવા છે તથા પૂજ્યશ્રીની વાણી જાણવા ‘કહે કલાપૂર્ણસૂરિ’ (ભાગ-૪), પૂજ્યશ્રીએ લખેલા અનેક ગ્રંથો વાંચવા જેવા છે.

મધુરભાષી પરમ પૂજ્ય આચાર્યદેવ

શ્રીમદ્ વિજય કલાપ્રભસૂરીશ્વરજી મહારાજ

વિ.સં. ૨૦૦૦, ઈ.સ. ૧૯૪૩, કા. સુદ ૯ના દિવસે ફલોદી (રાજ.)ના વચની રતનબેન અક્ષરાજજી લુક્કડને ત્યાં રાજનાંદગાંવ(છત્તીસગઢ)માં જન્મ પામેલા જ્ઞાનચન્દ્રજી તે જ વર્તમાન ગણનાયક પૂજ્ય આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય કલાપ્રભસૂરિજી મહારાજ.

વિ.સં. ૨૦૧૦, વૈ.સુ. ૧૦ના પોતાના પિતા-માતા, ભાઈ તથા નાના સાથે દીક્ષિત બનેલા આ મહાત્માનું પ્રારંભિક જીવન પૂ. કનકસૂરિજી મ.ના સામ્રાજ્યમાં તથા પોતાના પિતા-ગુરુવર શ્રી કલાપૂર્ણવિજયજીની છત્રછાયામાં ઘડાયું હતું.

પૂ. દેવેન્દ્રસૂરિજી તથા પૂ. પિતા ગુરુદેવશ્રીના આશીર્વાદથી વિ.સં. ૨૦૨૬, ઈ.સ. ૧૯૭૦માં રાધનપુરથી પ્રવચન આપવાનું શરૂ કર્યું. ત્યારથી શરૂ થયેલી પ્રવચન ભાગીરથીનો એ પ્રવાહ આજે પણ તેમના કંઠમાંથી વહી રહ્યો છે. બુલંદ, મધુર અને લયબદ્ધ અવાજ-એ પૂજ્યશ્રીના પ્રવચનનું ખાસ આકર્ષણ છે.

પૂ. દેવેન્દ્રસૂરિજી મ.ના સ્વર્ગવાસ પછી પિતા ગુરુદેવ પૂજ્ય આચાર્ય શ્રી વિજયકલાપૂર્ણસૂરીશ્વરજી મ.સા. સાથે

રહીને સતત સમુદાય સંચાલનમાં સહાયક બનતા રહ્યા છે. પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીની છત્રછાયામાં જ રહેનારા આ પૂજ્યશ્રીએ લગભગ ક્યારેય ગુરુ-નિશ્રા છોડી નથી. ક્યારેક જ વડીલોની આજ્ઞા પાલન ખાતર જવું પડ્યું છે, તે વાત જુદી છે.

પ્રેરક પ્રવચનો સાથે પૂજ્યશ્રીનું અંતરંગ જીવન પણ એટલું જ સમૃદ્ધ છે. દીક્ષા જીવનથી જ (૧૦ વર્ષની ઉંમરથી) પૂજ્યશ્રીએ નિયમિત એકાસણા ૪૦-૪૫ વર્ષ સુધી ચાલુ રાખ્યા છે. કેટલાય લાંબા વિહારો હોય કે ભયંકર ગરમી હોય, પણ એકાસણા પ્રાયઃ ચાલુ જ હોય!

પૂજ્યશ્રી જાપના ખૂબ જ પ્રેમી છે. દિવસે-રાત્રે અમુક સમય તો જાપ ખાતે ફાળવેલો જ હોય. પૂજ્યશ્રી પ્રભુ ભક્તિના પણ સારા એવા રસિયા છે. ગુરુદેવ પાસેથી વારસામાં ભક્તિના આ સંસ્કારો સહજરૂપે મળેલા છે.

આવા ગુણ-ગણથી સમૃદ્ધ પૂ. મુનિવરશ્રીને પૂજ્ય ગુરુદેવે વિ.સં. ૨૦૪૬, ઈ.સ. ૧૯૯૦, મહા સુદ ૬, આધોઈ (કચ્છ-વાગડ) મુકામે ગણિ-પંન્યાસ પદવીથી વિભૂષિત કર્યા તથા વિ.સં. ૨૦૫૬, ઈ.સ. ૨૦૦૦, મહા સુદ ૬ના વાંકી તીર્થે આચાર્ય પદથી વિભૂષિત કરી ઉત્તરાધિકારી તરીકે ઘોષિત કર્યા. (આ આચાર્ય પદવી વખતે લઘુભન્યુ પૂ. કલ્પતરુવિજયજીને ગણિ-પંન્યાસ પદ તથા શ્રી પૂર્ણચન્દ્રવિજયજી તથા મુનિ શ્રી મુનિચન્દ્રવિજયજીને ગણિ પદ પ્રદાન થયા હતા.)

વિ.સં. ૨૦૫૦ ઈ.સ. ૨૦૦૨, મહા સુદ ૪ ના પૂજ્ય ગુરુદેવના સ્વર્ગવાસ પછી આવી પડેલી સમુદાયની જવાબદારી પૂજ્યશ્રીએ કુશળતાપૂર્વક નિભાવી છે.

સ્વર્ગસ્થ પૂ. ગુરુદેવશ્રીની પૂજ્યશ્રી પર સતત કૃપા વરસતી રહી છે. એવા કેટલાય અનુભવો લોકોને થયા છે ને થઈ રહ્યા છે. પૂજ્ય અધ્યાત્મયોગી સ્વ. પૂ. ગુરુદેવશ્રીના સ્વર્ગવાસ પછી સમુદાયનું સંચાલન સુપેરે કરી રહ્યા છે. પૂજ્યશ્રીના સ્વર્ગવાસ સમયે ૩૧ સાધુઓ હતા, આજે તે આંકડો ૭૧ સુધી પહોંચ્યો છે. ૭૧ સાધુઓ તથા ૫૪૩ સાધ્વીઓનું યોગક્ષેમ કરતા, કચ્છ-વાગડના ભૂકંપથી ધ્વસ્ત બનેલા ગામોમાં ધ્વસ્ત જિનાલયોનો પુનરુદ્ધાર કરાવીને નૂતન જિનાલયોની પ્રતિષ્ઠા દ્વારા વાગડને વૃંદાવનમાં પલટાવનારા પૂજ્ય આચાર્યશ્રી ચિરકાળ શાસનની પ્રભાવના કરતા રહે, તેવી પ્રભુને પ્રાર્થના છે. વિ.સં. ૨૦૬૭નું પૂજ્યશ્રીનું ચાતુર્માસ સિદ્ધગિરિ પાલિતાણામાં.

સદીના સમયસૂ જૈનાચાર્યો

સર્વસંસારના ત્યાગસહિત ઉગ્ર સંયમચર્યાઓના પાલન દ્વારા કાયા સુધીનાં તમામ પાત્રો પરની મમતા ઓગાળ્યા પછી પણ અહંની મમતા ઓગાળવાનું કાર્ય અતિ દુષ્કર છે. માન-મોભો અને પદ-પ્રતિષ્ઠાથી પર બનીને નિસ્પૃહપણે આત્મસાધનામાં રત રહેનારા ભદ્રપરિણામી સરળતા અને સૌમ્યતાથી શોભતા સંતજનો વિશેષ માનનીય અને પૂજનીય છે. ઊંડા ગ્રામ્યવિસ્તારોમાં કે રાજસ્થાન આદિ દૂરના પ્રદેશોમાં અનેક પ્રતિકૂળતાઓ વચ્ચે નિર્મળ અને સુવિશુદ્ધ સંયમયાત્રાના પાલન સાથે આંતરખોજમાં ગરકાવ બનેલા આ મહાત્માઓ આતમમસ્તીમાં મહાલતા હોય છે. માન અને અપમાનના ભેદોને ભૂંસી નાખી ઊંચી આધ્યાત્મિક સ્થિતિને પામેલા આવા પુણ્યપ્રભાવી મહાત્માઓ આજના આ વિષમકાળમાં પણ જૈન સંઘના પરમ વૈભવસમા શોભી રહ્યા છે.

ગચ્છાધિપતિ આચાર્ય દર્શન સાગર સૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ

નિરંજન પરિહાર

ત્યાગ, તપસ્યા, સેવા, સ્નેહ, સમ્માન और इन सबके साथ धन के प्रति गहन आस्था और विराट किस्म की विद्वत्ता की वास्तविक प्रतिमूर्ति के रूप में आचार्य दर्शन सागर सूरेश्वर महाराज को जाना जाता है। जैन धर्म के श्रेष्ठ आचार्यों और

अपने समकालीन गच्छाधिपतियों में सर्वश्रेष्ठ माने जाने वाले आचार्य दर्शन सागर सूरेश्वर महाराज जीते जी धर्म, आस्था और सात्विक जीवन की शालीन प्रतिमा का रूप जीते जी ही धर चुके छे। ७५ वर्ष तक साधु जीवन को जीने वाले आचार्य दर्शन सागर सूरेश्वर महाराज अपने जीवनकाल में अगर गच्छाधिपतियों ते सर्वांगीण अग्रणी आचार्य माने जाते रहे तो इसका कारण यही थी कि जैन धर्म के ९०० से अधिक साधु-साध्वीयों की विराट सेना के सेनापति के रूप में उन्होंने देशभर में धर्म का प्रचार और प्रसार किया। विक्रम संवत् १९५८ में जेठ वद ७ को गुजरात के ध्रांगध्रा जिले के धोली गांव में जन्मे

आचार्य दर्शन सागर सूरेश्वर महाराज २७ वर्ष की उम्र में सांसारिक सुखों का त्याग करके संयम जीवन की तरफ अग्रसर हुए। तब से लेकर ९१ वर्ष की उम्र तक देशभर में भ्रमण के दौरान करीब २०० से ज्यादा मंदिर की स्थापना और प्रतिष्ठा का इतिहास उनके खाते में दर्ज है। उनकी दिव्य उपस्थिति और पावन प्रेरणा के दौरान ही इस विरल योगी के नेतृत्व में मुंबई में पंद्रह मंदिरों की स्थापना हुई।

श्रीमती हरखबेन की कोख से पितांबरदास के घर जन्मे बालक देवचंद में शुरु से ही सत्य, अहिंसा, अपरिग्रह और जीवन में शुचिता केलक्षण स्पष्ट दिखे और इसी की परिणीति विक्रम संवत् १९८६ में जेठ सुद १४ को गुजरात के खंभात में हुई जहाँ बालक देवचंद को पूज्य श्री सागरजी महाराज ने दीक्षा देकर महोदय सागर महाराज के शिष्य के रूप में प्रस्थापित किया। आचार्य दर्शन सागर सूरेश्वर महाराज ने साधु जीवन के दौरान अपनी धार्मिक क्रियाओं और धर्म के प्रति गहन आस्था को इस तरह विकसित किया कि उनके सांसारिक परिवार के ही कुल २५ सदस्यों ने साधु जीवन की तरफ कदम बढ़ाए और दर्शन सागर सूरेश्वर महाराज के धार्मिक आंदोलन को और प्रबलता प्रदान की। जैन धर्म के जितने भी बड़े संत या आचार्य हुए हैं उनमें दर्शन सागर सूरेश्वर

મહારાજ જૈસે ઓર સંત બહુત કમ હુએ હૈં જિનકે પરિવાર કે ઇતને સદસ્યોં ને સાધુ જીવન સ્વીકારા હો। યહ ડનકી તપસ્યાઓંકા હી પરિણામ થા કિ ડનકે પરિવાર કે લોગ હી નહીં અન્ય લોગ થી ડનકી તરફ ઁંચે ચલે આએ ઓર ડનકા સમુદાય ૧૦૦ સે થી જ્યાદા સદસ્યોં કે આંકડે કો પાર કર ગયા।

આચાર્ય દર્શન સાગર સૂરિશ્વર મહારાજ કી ચાતુર્માસ તપસ્યાઓં કે દોરાન ધાર્મિક આયોજનોં કા બડા સિલસિલા શુરૂ હોના બહુત આમ બાત થી। યહી કારમ રહા કિ રાજસ્થાન મેં સર્વાધિક ૧૧ ચાતુર્માસ તપસ્યાઓં કે દોરાન લાઁઓં લોગોં ને ધર્મ પરાયણ જીવન કો જિયા ઓર ઁદ કો સર્વકલ્યાણ કે લિએ સમર્પિત કિયા। રાજસ્થાન કી ૧૧ ચાતુર્માસ કે અલાવા મધ્ય પ્રદેશ મેં ૧૬, મહારાષ્ટ્ર મેં ૧૫, ગુજરાત મેં ૧૦ ઓર ઁક-ઁક ચાતુર્માસ પન્ચિમ બંગાલ, બિહાર ઁવં ઁત્તર પ્રદેશ મેં કરકે દેશભર કે લોગોં કો સત્ય કી રાહ દિઁઁઁઁ ઓર અહિંસા કા માર્ગ મજબૂત કરને કી પ્રેરણા દી। ધર્મ પ્રસાદ કે પ્રતિ જબરદસ્ત સમર્પણ ઓર સત્ય કી સંવેદના કો હી જીવન કા ધર્મ માનને કે સાથ-સાથ અપને પાસ આએ હર સાંસારિક વ્યક્તિ મેં ધાર્મિક, સાત્વિક ઓર સત્ય કી ચેતના જાગૃત કરને કે ફલસ્વરૂપ હી આચાર્ય દર્શન સાગર સૂરિશ્વર મહારાજ સંવત ૧૯૮૬ દીક્ષા કે બાદ પવિત્ર તીર્થ પાલીતાણા મેં સંવત ૨૦૦૮ કી કાર્તિક વદ ૩ કો ગણિ પદવી ઓર ઇસી પર્વતરાજ શત્રુંજય કી ગોદ મેં બસે તીર્થ પાલીતાણા મેં સંવત ૨૦૨૨ કી માઘ સુદ ૧૧ કો ઁપાધ્યાય પદવી સે વિભૂષિત હુએ। સંવત ૨૦૩૫ કી માઘ સુદ ૫ કો મુંબઈ કે પાયધુની સ્થિત ગોડીજી તીર્થ મેં ઁહેં આચાર્ય પદવી ઓર સંવત ૨૦૪૭ મેં ફાલ્ગુન વદ ૩ કો મુંબઈ કે પ્રારના સમાજ મેં ગચ્છાધિપતિ કે પદ સે નવાજે ગએ ઇસ મહાન તપસ્વી સંત ને બારહ વર્ષોં તક ૧૦૦ સંતોં કે સમુદાય કે ગચ્છાધિપતિ કે રૂપ મેં દેશ ઓર ઁનિયા કો ધર્મ, સત્ય ઓર અહિંસા કી રાહ દિઁઁઁઁ કે સાથ હી આચાર્ય દર્શન સાગર સૂરિશ્વર મહારાજ સંવત ૨૦૫૧ મેં ભાદરવા વદ ૩ કે ચાર સિતંબર ૧૯૯૩ કો શનિવાર કે

દિન મુંબઈ મેં જબ આઁઁર સાંસ લીતો ઁનકી જુબાં પર નવકાર મંત્ર કા જાપ થા ઓર કાનોં મેં આચાર્ય ચંદ્રાનન સાગર સૂરિશ્વર મહારાજ કે લોગસસ કી ગૂંજ થી।

અપને અનુયાયિયોં મેં દાદા ગુરુદેવ કે નામ સે વિઁઁઁઁઁ આચાર્ય દર્શન સાગર સૂરિશ્વર મહારાજ કે જીવનકાલ મેં જિતને વિશાલ આયોજન હુએ ઁનકે મુકાબલે કઈ ગુના જ્યાદા વિરાટ ઁનકી અંતિમ યાત્રા રહી। મુંબઈ મેં અબ તક કિસી થી વ્યક્તિ કી અંતિમ યાત્રા મેં ઇતને લોગ ઇસસે પહેલે ઓર ઇસકે બાદ શામિલ નહીં હુએ જિતને આચાર્યદર્શન સાગર સૂરિશ્વર મહારાજ કી અંતિમ યાત્રા મેં। સડકે લાલ ઓર આકાશ મેં ગુલાલ, સમી ભક્તોં કે ચેહેરે લાલ યહ નજારા થા ઇસ મહાન તપસ્વી કી અંતિમ વિદાયી કા। જો લોગ જીતે જી કથા, કહાવતોં ઓર કિસસોં મેં શામિલ હો જાતે હૈં, આચાર્ય દર્શન સાગર સૂરિશ્વર મહારાજ થી ઁન્હોં મેં સે ઁક થે। ઁસે દિવ્ય સંત કો હમ સબકા શત્ શત્ નમન।

સૌજન્ય : પૂ.સા.શ્રી કલ્પિતાશ્રીજી મ.,

સા.શ્રી ચારુતાશ્રીજી મ.(વેન મ.)કી પ્રેરણાસે

નિત્યચંદ્ર દર્શન જૈન ધર્મશાલા, પાલિતાણા

નિઃસ્પૃહ ભાવે સંયમજીવનને દીપાવનાર

પૂ. આ. શ્રી વિજયમનોહરસૂરિજી મ.

સંતોની ભૂમિ સૌરાષ્ટ્રના જામનગર શહેર પાસેના બગસરા ગામે, પિતા કસ્તૂરચંદભાઈ અને માતા સંતોકબહેનને ઘેર સં. ૧૮૪૮માં જન્મેલા હેમચંદ્ર અને રંભાબહેન નામે મોટી બહેન અને ત્રિભુવન નામે નાનાભાઈ હતા. હેમચંદ્રની ૧૨ વર્ષની વયે પિતાજીનું અવસાન થયું. માતા સંતોકબહેન પણ ઘણાં સંસ્કારી અને ધર્મનિષ્ઠ સંનારી હતાં. ત્રણે સંતાનોને સંસ્કારી અને સ્વાવલંબી બનાવી સં. ૧૮૬૪માં દીક્ષા અંગીકાર કરી સાધ્વીશ્રી સરસ્વતીશ્રીજી બન્યાં. બહેન રંભાબહેનનાં લગ્ન કરીને હેમચંદ્ર માતા સાધ્વીજીને વંદન કરવા મહેસાણા ગયા. ત્યાં પૂ. સરસ્વતીજીએ કહ્યું કે, “હેમચંદ્ર! મેં દીક્ષા લીધી ને તું રહી ગયો એ ખટકે છે. પૂ. આચાર્ય ભગવંત અહીં બિરાજમાન છે. એમની પાસેથી હિતશિક્ષા લે.” હેમચંદ્ર ગુરુદેવ પાસે ગયા. ગુરુદેવની અમૃત

જેવી મીઠી વાણી સાંભળી સંસારનો રસ ઊડી ગયો. યાવજીવન બ્રહ્મચર્યનો નિયમ લીધો. પૂ. ગુરુદેવની નિશ્રામાં તાલીમ અને અભ્યાસ લેવા લાગ્યા. પ્રારંભિક અભ્યાસ દ્વારા વૈરાગ્ય તીવ્ર બન્યો અને સં. ૧૯૬૬ના મહાવદ ઉને દિવસે માતર મુકામે (જિ. ખેડા) પૂ. આ. શ્રી વિજયસિદ્ધિસૂરીશ્વરજી મહારાજના વરદ્ હસ્તે સંયમ સ્વીકારી પૂ. આ. શ્રી મેઘસૂરીશ્વરજી મહારાજના શિષ્ય શ્રી મનોહરવિજયજી મહારાજ બન્યા. દીક્ષા લઈને અધ્યયનમાં લીન બન્યા. આ. શ્રી કનકસૂરીશ્વરજી મહારાજ, શ્રી કલ્યાણવિજયજી મહારાજ, આ.શ્રી રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ, શ્રી સૌભાગ્યવિજયજી મહારાજ આદિ એમના સહાધ્યાયી હતા.

પૂજ્યશ્રીનો વૈયાવચ્ચનો મહાન ગુણ હતો. પોતાના ગુરુમહારાજની તો છેક લગી ઉત્તમ પ્રકારની વૈયાવચ્ચ કરેલી જ પણ, પોતાના શિષ્યો અને સ્વસમુદાયના અન્ય સાધુઓ અને પર સમુદાયના સાધુઓની પણ સુંદર પ્રકારે સેવા કરી હતી. તેઓશ્રીના કંઠે ગવાતી પૂજા સાંભળી શ્રોતાઓ ભાવવિભોર બની જતા. પૂજ્યશ્રી પદ પ્રત્યે નિઃસ્પૃહી હતા, છતાં પૂ. ગુરુદેવની આજ્ઞાને વશ વર્તીને પદગ્રહણ કરવાં પડ્યાં હતાં. તેઓશ્રીને સં. ૧૯૮૧ના જેઠ વદ ૧૦ને દિવસે સાણંદમાં ગણિ પદ, સં. ૧૯૮૩ના વૈશાખ વદ ૩ને દિવસે અમદાવાદમાં પંચાસ પદ, સં. ૧૯૮૫માં મહા સુદ ૧૧ને દિવસે ભોયણી તીર્થમાં ઉપાધ્યાય પદ અને સં. ૧૯૮૮ના ફાગણ સુદ ૩ને દિવસે આચાર્ય પદે આરૂઢ કરવામાં આવ્યા હતા. પૂજ્યશ્રીમાં પ્રતિકૂળતા સહન કરવાની ગજબની તાકાત હતી. જેસલમેર જેવાં વિકટ અને વિષમ ક્ષેત્રોનો વિહાર પણ કોઈ જાતની સહાય-સગવડ વિના, ભોમિયા વિના કરેલો. જેસલમેરના રાજા આ જાણી તાજજીબ થઈ ગયા હતા! વિનંતી કરીને રાજમહેલમાં લઈ ગયા હતા. ઉપદેશ સાંભળ્યો અને વિનંતી કરી કે આવા રણપ્રદેશમાં નિઃસહાય વિચરીને મને કલંકિત ન કરશો. વળતાં સહાયનો ઉપયોગ કરશો. અધિકારીઓને પણ સૂચના આપી, પરંતુ સંયમના ખપી સૂરીશ્વરે એક જ દિવસમાં ૨૭ માર્ઠલનો ઉગ્ર વિહાર કરી, જેસલમેરથી પોખરણ પહોંચી ગયા. સહાય ન લીધી તે ન જ લીધી. પૂજ્યશ્રીએ ઘણાં શાસનપ્રભાવક કાર્યો કર્યા. ૫૪ વર્ષનો સંયમપર્યાય પાળી, ૭૦ વર્ષની વયે સં. ૨૦૨૦ના વૈશાખ સુદ ૧૧ના દિવસે વિરાર (મુંબઈ) મુકામે સમાધિપૂર્વક કાળધર્મ પામ્યા. એવા જ્ઞાની-તપસ્વી સૂરિવરને લાખ લાખ વંદન!

સૌજન્ય : દેવગુરુપસાય ગૃપ, પૂના (મહારાષ્ટ્ર)

અનુપમ આરાધક, સમર્થ શાસનપ્રભાવક, પ્રશાંતમૂર્તિ

પૂજ્ય આચાર્યશ્રી

વિજયવિબુધપ્રભસૂરીશ્વરજી મહારાજ

સંઘસ્થવિર પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ શ્રી વિજયસિદ્ધિ-સૂરીશ્વરજી (બાપજી) મહારાજના સમુદાયના અને પૂ. આ. શ્રી વિજયમનોહરસૂરીશ્વરજી મહારાજના શિષ્યરત્ન પ્રશાંતમૂર્તિ પૂ. આ. શ્રી વિજયવિબુધપ્રભસૂરીશ્વરજી મહારાજ અનુપમ આરાધના અને શાસનપ્રભાવના કરવાપૂર્વક તથા સ્વ-સમુદાયના વિશાળ સાધ્વીગણનું નેતૃત્વ સંભાળવાપૂર્વક અનોખું માનસ્થાન ધરાવે છે. તેઓશ્રીનો જન્મ સં. ૧૯૭૩ના આસો વદ પૂનમ-શરદ પૂર્ણિમાએ મહેસાણામાં થયો હતો. પૂર્વના પુણ્યયોગે સંસ્કારવાસિત ગૃહમાં જન્મ પામતાં તેમને બાલ્યકાળમાં જ સહજપણે ધાર્મિક સંસ્કારો પ્રાપ્ત થયા અને તેથી એ સંસ્કારોનો વિકાસ થતાં તેમની રુચિ અને પ્રવૃત્તિ ધર્મમય થવા લાગી. વયની સાથે પ્રભુભક્તિ, ધર્મજ્ઞાન, સત્ સમાગમ અને તપ-આરાધનામાં પણ વૃદ્ધિ થવા લાગી. આ વૃત્તિ-પ્રવૃત્તિ દિવસે દિવસે ગાઢ બનતાં તેમનું મન સંસારનો ત્યાગ કરવા અને વૈરાગ્યનો માર્ગ સ્વીકારવા ઝંખી રહ્યું અને એક દિવસ, માત્ર ૧૫ વર્ષની કુમાર વયે તેમની ઝંખના સાકાર બની. સં. ૧૯૮૮ના પોષ વદ પાંચમના દિવસે જૈનપુરી-અમદાવાદમાં, પૂજ્ય બાપજી મહારાજના સાંનિધ્યે ભાગવતી દીક્ષા અંગીકાર કરીને પૂ.આ. શ્રી વિજયમનોહરસૂરીશ્વરજી મહારાજના શિષ્ય તરીકે મુનિ શ્રી વિબુધપ્રભવિજયજી નામે ઘોષિત થયા.

સંયમજીવનના સ્વીકાર સાથે પૂજ્યશ્રી સંયમની ઉત્કૃષ્ટ સાધના કરવાપૂર્વક જ્ઞાનાભ્યાસ અને તપ-ત્યાગમાં વિકાસ સાધવા લાગ્યા અને વિનય વૈયાવચ્ચ દ્વારા ગુરુભક્તિનો પણ ઉત્તમ લાભ પ્રાપ્ત કર્યો. પૂજ્યપાદ બાપજી મહારાજ અને પૂ. ગુરુદેવશ્રી વિજયમનોહરસૂરીશ્વરજી મહારાજની સેવા-વૈયાવચ્ચ માટે તેઓશ્રી અમદાવાદ-વિદ્યાશાળામાં ઠીક ઠીક સમય રહ્યા. અને જ્ઞાન અને તપમાં વિકાસ સાધતા રહ્યા. તેઓશ્રીની યોગ્યતા જાણી પૂ. ગુરુદેવે સં. ૨૦૧૮ના માગશર સુદ ૬ને દિવસે અમદાવાદમાં પંચાસપદથી વિભૂષિત કર્યા. ત્યાર બાદ સ્વ-પર કલ્યાણના માર્ગે તેઓશ્રી વધુ ને વધુ પ્રભાવક અને પ્રેરક બનતાં. સં. ૨૦૨૦ના માગશર સુદ બીજને દિવસે સાણંદ મુકામે આચાર્યપદે આરૂઢ કરી શ્રી વિજયવિબુધપ્રભસૂરિજી નામે ઉદ્ઘોષિત કરવામાં આવ્યા.

પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં અનેક દીક્ષાઓ, વિવિધ અનુષ્ઠાનો, પ્રતિષ્ઠાઓ અને ધર્મકાર્યો સંપન્ન થયાં છે. વિશેષ કરીને ગુજરાતમાં અને રાજસ્થાનમાં અનુપમ શાસનપ્રભાવના થઈ છે. વિ.સં. ૨૦૫૨ શ્રાવણ સુદ-૪ના શિવગંજ મુકામે સમાધિપૂર્ણ સ્વર્ગવાસ પામનાર પૂજ્યશ્રીને કોટિશઃ વંદના!

સૌજન્ય : દેવગુરુપસાય ગૃપ, પૂના (મહારાષ્ટ્ર)

સરળતમ સ્વભાવના તપસ્વી સૂરિવર

પૂ. આ.શ્રી વિજયઅરવિંદસૂરીશ્વરજી મ.

જિનાજ્ઞા અને ગુર્વાજ્ઞાના પાલન દ્વારા જેમનું ગુલાબી જીવન ચોગરદમ સુવાસ પ્રસરાવી રહ્યું છે તેવા નિઃસ્પૃહી આચાર્યપ્રવર શ્રી વિજયઅરવિંદસૂરીજી મહારાજને જોતાં જ પવિત્ર ‘પંચસૂત્ર’નું ‘અવેક્ષા અણાણે’ સૂત્ર યાદ આવે. પૂજ્યશ્રીનું સંયમી જીવન જાણે કે આવા સૂત્રની જીવંત અનુવૃત્તિ લાગે ‘જ્ઞાનસારસૂત્ર’ના ‘નિઃસ્પૃહત્વં મહાસુખમ્’ પદનો જીવંત અનુવાદ તેમની દિનચર્યા અને જીવનચર્યામાંથી સાંપડે છે. સ્પૃહા વિનાનું તેમનું જીવન ખરેખર પરાર્થવૃત્તિથી ભર્યુંભર્યું છે. ગુલાબ અને પારિજાતક-શાં પુષ્પો જેમ આખી રાત્રિની પ્રતીક્ષા પછી સવારે સૂર્યનાં કિરણોના સ્પર્શથી ખીલી ઊઠે, તેમ પૂર્વભવનાં અનેક પુણ્યકર્મોના બળે વર્તમાનમાં જિનશાસનના નભોમંડળમાં તેજસ્વી તારલાની જેમ સોળે કળાએ ખીલી ઊઠી અનેક શ્રીસંઘોને પ્રેરણા આપી રહ્યા છે. સાચે જ ગુલાબ-શા ગુલાબી અને કમળ-શા કોમળ સ્વભાવ દ્વારા તેઓશ્રી પોતાના નામને સાર્થકતાની ગરિમા અર્પી રહ્યા છે.

કચ્છની ખમીરવંતી ભૂમિએ અનેક સંતો-મહંતો અને વીરપુરુષોની મૂલ્યવાન ભેટ આપી છે. પૂજ્યશ્રી પણ કચ્છના પનોતા પુત્ર છે. સં. ૧૯૮૫ના જેઠ સુદ ૧૨ ને મંગળવારે કચ્છના મનફરા ગામે આ મહાપુરુષનો જન્મ થયો. તેમનું સંસારી નામ અમૃતલાલ હતું. પિતાશ્રી પેથાભાઈ ગાલા અને માતુશ્રી વાલીબહેન ધર્મપરાયણ અને સાત્ત્વિક વૃત્તિનાં હોવાને કારણે પુત્રનો પણ એવા સંસ્કારી વાતાવરણમાં ઉછેર થયો. બાળપણથી જ અમૃતલાલ ધર્મરંગે રંગાયા. વીતરામમાર્ગના પ્રવાસી બનવા અને કષાયોને ડામવા સંગ્રામ શરૂ થયો. જૈન શાસનના સ્વ-પર કલ્યાણ માટે ભેખ લેવાની તમન્ના જાગી. આખરે એ શુભ યોગ ઊભો થયો. સં. ૧૯૮૬ના મહા સુદ ૧૦ને રવિવારે મનફરામાં દીક્ષા ગ્રહણ કરી. પૂ. જનકવિજયજી મહારાજના શિષ્યરત્ન મુનિ શ્રી હ્રીંકારવિજયજી મહારાજ

તેમના ગુરુદેવ બન્યા અને દાદા ગુરુદેવ પૂ. આચાર્યભગવંત શ્રી ભદ્રસૂરિજી મહારાજનાં આશિષ સાથે સંયમયાત્રા આરંભી. અગિયાર વર્ષની કુમળી વયથી આરંભાયેલી પૂજ્યશ્રીની સંયમયાત્રા નિરભિમાનીતા, સાદગી અને અપ્રમત્તતાના ગુણો વડે શોભી રહી અનેકોને પ્રેરણાનાં પીયૂષ પાતી રહી. અપ્રમત્તતા, ઈતિહાસનું વાચન અને લેખન, વિવિધ છંદોમાં સંસ્કૃત શ્લોકોનું સર્જન, જિનમૂર્તિઓ તથા પ્રાચીન શિલાલેખોનું આકલન આદિ તેમના પ્રિય વિષયો રહ્યા છે.

સં. ૨૦૪૫ના મહા સુદ પાંચમને શુભ દિને પૂ. આ. શ્રી હિમાંશુસૂરિજી મહારાજના વરદ્ હસ્તે વાવ મુકામે આચાર્ય પદવીથી અલંકૃત કરવામાં આવ્યા. તેઓશ્રી દ્વારા સમયેસમયે શાસનનાં અનેક મંગલ કાર્યો થતાં રહ્યાં છે. વ્યાખ્યાનો, તપસ્વીઓનું બહુમાન, યાત્રાસંઘો, સ્વામીવાત્સલ્ય, ઉપધાન-ઉજમણાં, દીક્ષાપ્રસંગો આદિ તેઓશ્રીની નિશ્રામાં સતત ચાલુ જ હોય છે. પોતાની જન્મભૂમિ અને ગુજરાતમાં ઠેર ઠેર વિહાર કરીને સદ્બોધની સરિતા વહાવી છે. જૈનસાહિત્ય અને જૈન જ્ઞાનભંડારોને સમૃદ્ધ કરવામાં, એવી પ્રવૃત્તિને પ્રોત્સાહિત કરવામાં તેઓશ્રીનો અનન્ય ફાળો છે. સંઘવત્સલતા અને સાધર્મિક ભક્તિ માટેની ભાવના તેઓશ્રીના વ્યક્તિત્વમાં નીખરી આવે છે. ખરેખર, આવી વિભૂતિઓ જિનશાસનનું ગૌરવ છે. કોટિશઃ વંદન હજો એવી વિભૂતિને!

સૌજન્ય : વોરા જાસુબેન ત્રિભોવનદાસ નાગરદાસ મોરિખાવાળા
પરિવાર તરફથી

સ્વાધ્યાયમગ્ન, સંયમનિષ્ઠ; પ્રશાંતમૂર્તિ

પૂજ્યપાદ આચાર્ય ભગવંત શ્રીમદ્ વિજયચંદ્રોદયસૂરીશ્વરજી મહારાજ

રાજસ્થાનના ભૂષણ સમું ખિવાન્દી (ક્ષમાનંદી) ગામ, જ્યાં શ્રાવકોની આરાધના માટે પાંચ પાંચ પૌષ્ઠશાળાઓ છે. આ ગામમાં જેઠાજી ભેરાજીનું કુટુંબ છે. આ કુટુંબમાં ધર્મનિષ્ઠ માતા ગુલાબબહેનની કુક્ષિથી સં. ૧૯૭૨ના આસો સુદ ૧૪ના શુભ દિવસે એક પુત્રરત્નનો જન્મ થયો.

નામ આપ્યું ચંદનમલ. પૂર્વજન્મના સંસ્કારવારસાને કારણે ધાર્મિક રુચિ જોરદાર હતી. એમાં માતાપિતાના સંસ્કારો પૂરક બન્યા. ચંદનમલજી ક્યારેય વડીલોનો વિનય ચૂક્યા નથી. ચંદનમલજી જ્યાં યૌવનાવસ્થાના ઉંબરે આવીને ઊભા ત્યાં જ લગ્નબંધનથી બંધાઈ ગયા. વ્યવસાયાર્થે વતન છોડી મુંબઈ-નળબજારમાં રહેવાનું થયું. સદ્ભાગ્યે આરાધના માટે ભૂલેશ્વર-લાલબાગમાં દેરાસર-ઉપાશ્રય આવતાં-જતાં પૂ. સાધુ-મહારાજાઓનો સમાગમ અને જિનવાણીશ્રવણનો લાભ મળતો. ઉપરાંત, વ્યાખ્યાન-વાચસ્પતિ પૂ. આ. શ્રી વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજનાં વ્યાખ્યાનો પ્રકાશિત કરનાર ‘જૈનપ્રવચનો’ વાંચવામાં ચાલું હતું, જેના પરિણામે એમનામાં વૈરાગ્ય પલ્લવિત થયો. તેમજ મહાન પુણ્યયોગે લાલબાગના કલ્યાણમિત્ર એવા કેશવલાલ ગૌતમભાઈની સતત પ્રેરણા અને માર્ગદર્શનથી વૈરાગ્યભાવ અતિ પ્રબળ બનતો ગયો અને તેમના સાથ, સહકાર, લાગણીથી પૂ. ગુરુભગવંતશ્રીના શ્રીમુખેથી દીક્ષાનું મુહૂર્ત જલ્દીથી મળી ગયું. પૂર્વભવે કરેલ સામુદાયિક રત્નત્રયની સુવિશુદ્ધ આરાધના દ્વારા સંચિત કરેલ શુભ અનુબંધના પ્રભાવે આ ભવમાં પણ મોક્ષમાર્ગની આરાધનામાં આગળ વધવા માટે જ પૂર્વભવોના ઋણાનુબંધથી પોતાને ત્યાં જન્મેલ સુસંસ્કારી સંતાનોને પરમાત્માના ત્યાગ માર્ગે મોકલવાની ભાવનાથી શ્રમણ ભગવંતોના સમાગમમાં જ રાખ્યા. પ્રવ્રજ્યાના પંથે પ્રયાણ કરવાની ભાવનાથી તાલીમાર્થે ૨૫ વર્ષની યુવાન વયે પૂજ્યપાદ વ્યાખ્યાનવાચસ્પતિશ્રી સાથે મુંબઈથી દહાણુ સુધી વિહાર કર્યો. પણ સમસ્ત કુટુંબને તરવાની ભાવનાથી પોતાની ધર્મપત્ની તથા પુત્રીઓ શાંતિકુમારી (ઉ. વ. ૧૧) તથા વાસંતીકુમારી (ઉ. વ. ૮૧) પણ દીક્ષા લેવા માટે તૈયાર થયાં. તેથી સપરિવાર સમેતશિખરજી આદિ કલ્યાણભૂમિઓની સ્પર્શનયાત્રા કરી, અમદાવાદમાં બીજા મુમુક્ષુઓ સાથે સં. ૨૦૦૦માં ચંદનમલજીની બે સુપુત્રીઓનો દીક્ષાર્થીસમ્માન- સમારોહ ગોઠવાયો. વર્ષોદાનનો વરઘોડો પણ નીકળી ગયો. પરંતુ ‘ત્રેયાંસિંહુ વિદ્વાનિ’ એ ઉક્તિ અનુસાર, પૂર્વના કોઈ અશુભ કર્મના ઉદયથી અને મોહને આધીન થઈ કુટુંબીઓએ કોર્ટ દ્વારા કામચલાઉ મનાઈહુકમ લાવી દીક્ષા અટકાવી. શુભભાવના ટકવી ખૂબ કઠિન છે. સમયનો વિલંબ થવાથી મોટી દીકરીની સંયમની ભાવના પડી જતાં ન છૂટકે એને પરણાવવા માટેની તૈયારી કરવી પડી, પરંતુ અંતરના દૈવ વૈરાગ્ય ભાવથી ભવભીરુ એવા ચંદનમલજીએ વૈરાગ્યવશ બીજા સંતાનને પણ પાપથી બચાવવા લગ્નના ત્રણ દિવસ

આયંબિલ તપ સાથે પૌષઘ લઈ ઉપાશ્રયમાં જ રહ્યા, પરંતુ અંતરમાં દુઃખની સાથોસાથ એક જ અભિલાષા હતી કે મારી લાડલી દીકરી ભવિતવ્યતાના યોગે કોઈ નિકાચિત ચારિત્ર મોહનીય કર્મના અંતરાયના ઉદયે મોક્ષમાર્ગને બદલે ખૂબ જ દુઃખાતા દિલે સંસારમાર્ગે જઈ રહી છે, પરંતુ હવે બીજી પુત્રી વસંતી સુંદર આરાધના કરીને સંસારની મોહમાયા જાળમાં ફસાવાને બદલે અધિકાધિક પુણ્ય બાંધીને ચારિત્ર મોહનીય કર્મ અંતરાય તોડીને ભવાંતરમાં જલ્દીમાં જલ્દી સંયમ પામી શાશ્વતસુખ પામે તે માટે એને વાગડ સમુદાયના ચારિત્રસંપન્ન પૂ. સા. શ્રી ચતુરશ્રીજી મહારાજ પાસે રાખી. સંયમની ભાવના પ્રબળ બનતાં વાગડદેશોદ્ધારક પૂ. આ. શ્રી વિજયકનકસૂરિજી મહારાજના વરદ્ હસ્તે સાંતલપુર મુકામે ચાલુ ઉપધાનતપની માળારોપણ પ્રસંગે ૧૪ વર્ષની પુત્રી વાસંતીકુમારીને સં. ૨૦૦૫ના કાર્તિક સુદ ૧૩ના દીક્ષા અપાવી અને તેઓ પૂ. સા. શ્રી નિર્મળાશ્રીજી મહારાજનાં શિષ્યા પૂ. સા. શ્રી દિનકરશ્રીજી મહારાજ બન્યાં. ત્યાર બાદ, ત્રીજા નંબરની પુત્રી સુંદરીને પણ ચાર વર્ષની વયે પૂ. સા. શ્રી દિનકરશ્રીજી મહારાજ પાસે સંયમની તાલીમ માટે મૂકી અને એ પણ વૈરાગ્યવાસિત બનતાં ૮ વર્ષની ઉંમરે પૂ. આ. શ્રી વિજય-કનકસૂરિજી મહારાજના વરદ્ હસ્તે સં. ૨૦૧૧ના માગસર સુદ ૬ના સંયમ અપાવ્યું અને પૂ. સા.શ્રી દિનમણિશ્રીજી બન્યાં.

ત્યાર બાદ ચંદનમલજી પોતે પણ પોતાના રાજકુમાર જેવા દીકરા સાથે સં. ૨૦૧૧માં કલકત્તા મુકામે પૂજ્યપાદ આચાર્ય ભગવંત શ્રીમદ્ વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજના હસ્તે દીક્ષિત બન્યા અને તેઓશ્રીના શિષ્ય તરીકે મુનિશ્રી ચંપકવિજયજીના નામે જાહેર થયા. તેમના પુત્ર કુંદનમલ પણ તેઓશ્રીના શિષ્ય તરીકે મુનિશ્રી કનકધ્વજવિજયજી બન્યા. દીક્ષાના પ્રારંભ કાળમાં પૂ. ગુરુવર્યોની સેવા-વૈયાવર્ય તથા જ્ઞાનાદિમાં પ્રગતિ કરતા રહ્યા. છેલ્લાં ૧૭ વર્ષોથી પૂ. ગુરુદેવની આજ્ઞાથી જુદાં જુદાં ગ્રામ-નગર-તીર્થોમાં અલગ ચાતુર્માસ કરીને અનેક ગામ-નગરોમાં સારી એવી આરાધના કરાવી રહ્યા છે. આજે ૮૮ વર્ષની ઉંમરે પણ પૂજ્યશ્રીને તપ-સ્વાધ્યાયનો અનુમોદનીય રસ છે. સં. ૨૦૨૨માં તપનો ઉલ્લાસ વધતાં છટ્ઠી વરસીતપ કર્યું હતું. છટ્ઠને પારણે આયંબિલ કરીને આસો- ચૈત્ર બન્ને નવપદજીની આરાધના પણ ચાલુ રાખી. સં. ૨૦૪૨માં ગણિ પદવીથી અને સં.

૨૦૪૪માં પંન્યાસ પદવીથી વિભૂષિત થયેલા પૂજ્યશ્રીની સંયમનિષ્ઠા, સ્વાધ્યાયમગ્નતા, સુદીર્ઘ સંયમપર્યાય, ગંભીરતા આદિની વિશેષ યોગ્યતા જાણી સં. ૨૦૪૭ના દિ. વૈશાખ સુદ ૬ના શુભ દિવસે મુંબઈ-ભૂલેશ્વરમાં આચાર્યપદે આરૂઢ કરવામાં આવ્યા અને આચાર્યશ્રી વિજયચંદ્રોદય-સૂરીશ્વરજી મહારાજ નામે ઉદ્ઘોષિત થયા.

પૂજ્યશ્રીની શુભ નિશ્રામાં અનેક સ્થાનોમાં વિવિધ આરાધનાઓ, અનુષ્ઠાનો અને ભવ્ય ઓચ્છવ-મહોત્સવો અનેરી શાસનપ્રભાવનાપૂર્વક થયા છે. આવા પુણ્યપ્રભાવી પ્રશાંતમૂર્તિ પરમ સમતા વિરાક પૂ. આ. શ્રી વિજયચંદ્રોદયસૂરીશ્વરજી મહારાજ ૫૩ વર્ષનો સંયમપર્યાય પાળી ૮૩ વર્ષની ઉંમરે વિ.સં. ૨૦૬૪ના પોષ વદ-૧ તા. ૨૩-૧-૨૦૦૮ના બપોરે ૧-૪૭ સમયે પરમ સમાધિ અવસ્થામાં કાળધર્મ પામ્યા. થોડા સમય પહેલા કાળધર્મ પામ્યા.

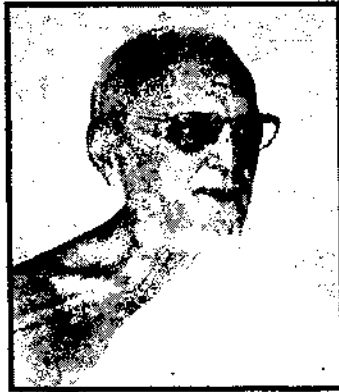
સૌજન્ય : પ.પૂ.આ.શ્રી કનકશેખરસૂરિજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી શ્રી ચન્દ્રકાંત પીતામ્બર મહેતા, માદુંગા-મુંબઈ-૧૯

પ્રશમરસપયોનિધિ અને પૂર્વ ભારતના
કલ્યાણકભૂમિ તીર્થોદ્ધારક

પૂ. આચાર્યશ્રી
વિજયજયકુંજરસૂરીશ્વરજી મહારાજ

સિદ્ધાંતમહોદધિ

પૂ. આ. શ્રી
વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી
મહારાજનો સુવિશાળ
સાધુસમુદાય નજર સમક્ષ
અંકિત થાય અને
સિંહગર્જનાના સ્વામી, નીડર
વક્તા પૂ. આ. શ્રી વિજય-
મુક્તિચંદ્રસૂરીશ્વરજી

મહારાજની યાદ આવે ને આવે જ. એવા એ પૂ. આચાર્યદેવની પુણ્યસ્મૃતિ સાથે પડછાયાની જેમ સંકળાયેલું એક વ્યક્તિત્વ એટલે પૂ. આ. શ્રી વિજયજયકુંજરસૂરીશ્વરજી મહારાજ. અનેક વિશેષતાઓ ધરાવતા પૂજ્યશ્રીના જીવનની એક વિશેષતા તો વિરલાતિવિરલ વિશેષણ પામી જાય એવી છે. એ છે આજીવન અંતેવાસિત્વ. દીક્ષાગ્રહણથી માંડીને પૂજ્યશ્રીએ પૂ. ગુરુદેવનાં દેહદિલની સાથે પડછાયાની જેમ જ સંલગ્ન રહેવાની એવી

‘સેવાવૃત્તિ’ સ્વીકારી કે પૂ. ગુરુદેવશ્રીના સમાધિમૃત્યુની પળ સુધી એ સેવાવ્રત અખંડ જ રહ્યું!

પૂજ્યશ્રીનું સંસારી વતન તારંગાની તળેટીમાં વસેલું વાવ-સતલાસણા પાસેનું કોઠાસણા ગામ. ધંધાર્થે પ્રારંભમાં ટાંકેદઘોટી (મહારાષ્ટ્ર) અને પછી વર્ષોથી નાસિકમાં સ્થિર થયેલા. પૂજ્યશ્રીનો જન્મ સં. ૧૯૭૧ના પોષ વદ ૧ના ટાંકેદ ગામે થયો. પિતાનું નામ મોતીચંદ. માતાનું નામ દિવાળીબહેન અને તેમનું જન્મનામ જયચંદ અને લાડીલું નામ બાબુભાઈ હતું. નાસિક જૈનસંઘના અગ્રગણ્ય કાર્યકર સુધીના પદે પહોંચેલા શ્રી બાબુભાઈને કોઈ એવી પુણ્યપળે પૂ. શ્રી મુક્તિવિજયજી મહારાજનો ભેટો થયો કે, થોડા જ પરિચય પછી સંયમ સ્વીકારવાની ભાવનામાં રમતા એમણે અમુક મુદત સુધીમાં સંયમી ન બનાય તો છ વિગઈના ત્યાગની ભીષ્મ-પ્રતિજ્ઞા સ્વીકારી. થોડાં વર્ષોમાં આ મુદત પૂરી થતાં આશીર્વાદ લેવા તેઓશ્રી પૂ. આ. શ્રી વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજનાં ચરણોમાં જઈ પહોંચ્યા. મનના-મનોરથ વ્યક્ત કરીને આશીર્વાદની માંગ કરી, ત્યારે દીક્ષાના એ સિદ્ધહસ્ત દાનવીરે કહ્યું કે, “એકલા એકલા જ સંસારનો ત્યાગ કરવો છે? બે બાળકોને પણ સાથે લઈ લો. ભલે કદાચ થોડી દીક્ષા લંબાય, પણ બાળકોનું જીવન સુધરી જશે.” આ વચન બાબુભાઈનાં દિલમાં અસર કરી ગયું. એમણે પૂ. મુનિરાજ શ્રી મુક્તિવિજયજી મહારાજને બધી વાત કરી, અને થોડો સમય લંબાવીને બે બાળકો સાથે સંયમી બનવાનું નક્કી થયું. સગાવહાલાં આદિ સૌ સંમત હતાં, પણ બાબુભાઈ નાનાં બાળકો સાથે સંયમ સ્વીકારે એ ગામના અમુક વર્ગને ગમતું ન હતું. એથી અંતે સં. ૨૦૧૧ના વૈશાખ સુદ ૭ને દિવસે મુરબાડ પાસે નાનકડા ધસઈ ગામમાં ગુપ્ત રીતે શ્રી બાબુભાઈ પોતાનાં બે સંતાનો-પ્રકાશકુમાર (વય : ૯) અને મહેન્દ્રકુમાર (વય : ૭) સાથે સંયમી બન્યા અને તેઓ અનુક્રમે મુનિરાજ શ્રી જયકુંજરવિજયજી, મુનિરાજ શ્રી પૂર્ણચંદ્રવિજયજી અને મુનિરાજ શ્રી મુક્તિપ્રભવિજયજીના નામે જાહેર થયા.

પૂજ્યશ્રીનું ‘શ્રી જયકુંજરવિજયજી’ નામ પડ્યું તે પણ ખૂબ જ અન્વર્થ છે. બાબુભાઈ દીક્ષા લેવાના હતા તે પૂર્વે પૂજ્યશ્રીના ગુરુદેવશ્રીને રાત્રે સ્વપ્ન આવ્યું કે એક હાથી પોતાના બે મદનિયાંને લઈ પોતાની પાસે આવી રહ્યો છે અને સારે જ સ્વપ્નમાં થયેલ સૂચન પ્રમાણે બાબુભાઈ પોતાનાં બે સંતાનો સાથે દીક્ષા લેવા પૂજ્યશ્રી પાસે આવ્યા. તેથી પૂજ્યશ્રીએ દીક્ષા સમયે બાબુભાઈનું નામ મુનિરાજ શ્રી જયકુંજરવિજયજી પાડ્યું. કુંજર એટલે હાથી અને જેને બધે વિજય મળવાનો છે એવો

હાથી એટલે 'જયકુંજર'. જયકુંજર-હાથીનું વિસ્તૃત વર્ણન 'શ્રી ભગવતીસૂત્ર'માં આવે છે. સંયમી બન્યા બાદ શ્રી જયકુંજરવિજયજી મહારાજ જ્ઞાન-ધ્યાનની સાધનામાં આગળ વધવા સાથે એવા ગુરુસમર્પિત બની ગયા કે, પોતાનાં સંતાન-શિષ્યોના ઘડતરની તમામ જવાબદારી પૂ. ગુરુદેવને સોંપીને ગુરુસેવાને જીવનમંત્ર બનાવ્યો. સં. ૨૦૧૧થી સં. ૨૦૩૮ સુધી આ મંત્ર તેઓશ્રીએ જીવની જેમ જાળવી જાણ્યો, જેના પ્રતાપે આજે પૂજ્યશ્રીના એ બંને શિષ્યો એક સિદ્ધહસ્ત લેખક તરીકે અને એક કુશળ પ્રવચનકાર તરીકે પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજયપૂર્ણચંદ્રસૂરિજી મહારાજ તથા પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજયમુક્તિપ્રભસૂરિજી મહારાજ તરીકે ગુરુદેવ સાથે જ રહી શાસનપ્રભાવના કરી રહ્યા છે. સમર્થ લેખક અને પ્રભાવક પ્રવચનકાર તરીકે પોતાનાં બે સંતાનશિષ્યો તૈયાર થઈ ગયેલ હોવા છતાં આ રીતની ગુરુસમર્પિતતાની ભાવના જોઈ, મુનિરાજ શ્રી જયકુંજરવિજયજી મહારાજના વ્યક્તિત્વ અને યોગ્યતાથી પ્રેરાઈને, પૂ. ગુરુદેવના કાળધર્મ પછી, પૂ. દાદાગુરુદેવશ્રીએ, તેઓશ્રીને સં. ૨૦૪૧ના ફાગણ સુદ ૩ના પાલિતાણામાં ગણિપદથી અને સં. ૨૦૪૪ના ફાગણ વદ ૪ના મુંબઈ, શ્રીપાલનગરમાં પંચાસપદથી વિભૂષિત કર્યા. પ્રસન્ન વદન, સરળતા, સાદગી, ગુરુસમર્પણભાવ, અનેરું વાત્સલ્ય, અપૂર્વ સ્વાધ્યાયરસિકતા, નિરભિમાનીતા, નિઃસ્પૃહતા, ક્રિયારુચિ આદિ અનેકાનેક ગુણોથી હર્યુભર્યુ આદર્શ જીવન ધરાવતા પૂજ્ય પંચાસપ્રવરશ્રી પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજની આજ્ઞા-આશિષપૂર્વક સં. ૨૦૪૬ના ફાગણ વદ ૧૧ના દિવસે મુંબઈ-ભૂલેશ્વર-લાલબાગમાં આચાર્યપદે અભિષિક્ત થતાં આચાર્યશ્રી વિજયજયકુંજરસૂરીશ્વરજી મહારાજ નામે પ્રસિદ્ધ થયા. આચાર્ય બન્યા બાદ તેઓશ્રીના વરદ હસ્તે ચંચર-કોલ્હાપુર-કરાડ-પૂના ક્રાંતિમા નગર-ઈચલકંરજી-અમદાવાદ ગોતા-બિજાપુર શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ જિનાલય-વિજાપુર શ્રી મહાવીર સોસાયટી જિનાલય, ટોલીગંજ કલકત્તા-ભવાનીપુર કલકત્તા-ભોમિયાભવન શિખરજી ૧૦૮ પાર્શ્વનાથ પરમાત્મા-અષ્ટાપદ મંદિર, જૈન શ્રે. સોસાયટી શિખરજી-કુમારડીહ નૂતન મંદિર-ચંપાપુરી તીર્થ આદિ સ્થળોએ અંજનશલાકા સાથે પ્રતિષ્ઠા થયેલ. તેમજ નાસિક સુવિધિનાથ જિનાલય, ટાંકેદ સર્વોદય તીર્થ, ભંદારદરા તીર્થ, ભાલુસણા, નરોલી મુનિસુવ્રત સ્વામી જિનાલય, પાવાપુરી નયામંદિર, પારસનાથ ઈસરી, કત્રાસગર. ચંપાપુરી તીર્થ, ભાગલપુર, લણવાડ-ક્ષત્રિયકુંડ તીર્થ-કાકંદી તીર્થ શ્રી રાજગૃહી તીર્થ આદિ

કલ્યાણક ભૂમિઓમાં પ્રતિષ્ઠા થયેલ. આ સિવાય છ'રીપાલક સંઘો, ઉપધાન, ઉજમણા તથા અનેક દીક્ષાઓ થયેલ છે.

કલ્યાણકભૂમિઓના જિજ્ઞાસુદારને આંખ સામે રાખી પૂજ્યશ્રીએ બે ચાતુર્માસ કલકત્તા ભવાનીપુર, એક ચાતુર્માસ શ્રી સમ્મેતશિખરજી તીર્થ, એક ચાતુર્માસ શ્રી રાજગૃહી તીર્થ તથા એક ચાતુર્માસ શ્રી પવાપુરી સમવસરણ તીર્થ કરી પાંચ કલ્યાણકભૂમિઓનો જિજ્ઞાસુ કરાવેલ. જે ઉપકારની પાવન સ્મૃતિમાં પૂર્વભારતના છત્રીસ સંઘોએ ભેગા થઈ વિ.સં. ૨૦૩૪ શ્રાવણ વદ-૮ રવિવારના રોજ પાવાપુરી સમવસરણ તીર્થમાં ત્રિદિવસીય મહોત્સવપૂર્વક સુવર્ણક્ષરી પ્રશસ્તિ પત્ર અર્પણ કરવાપૂર્વક પૂજ્યશ્રીને 'પૂર્વભારત કલ્યાણક ભૂમિ તીર્થોદ્ધારક' પદવી એનાયત કરી હતી. ૯૭ વર્ષીય જૈનાચાર્ય શ્રીમદ્વિજય જયકુંજરસૂરિજી મ.સા. તા. ૨૩મી જૂન ૨૦૧૧ના ગુરુવારે સવારે ૭-૨૧ વાગે અમદાવાદ ખાતે સમાધિપૂર્વક કાળધર્મ પામ્યા. પૂજ્યશ્રીની પાલખી વખતે ગુરુભક્તોની વિશાળ હાજરી હતી.

પૂર્વભારત કલ્યાણકભૂમિ તીર્થોદ્ધારક તરીકે જાણીતા થયેલા એ સમર્થ શાસનપ્રભાવક સૂરિવરના ચરણે લાખ-લાખ વંદના.

સૌજન્ય : શ્રીમતી નિર્મલાબેન સરદારમલજી જૈન, મુકુંડ-મુંબઈ

પ.પૂ. આચાર્ય શ્રી નિત્યોદય સાગર સૂરીશ્વરજી મહારાજ

સાધુ-સંત આમ તોર પર સમાજ મેં ધાર્મિક ચેતના ઔર સત્કારિયોં કે પ્રતિ જાગૃતિ પૈદા કરને કે કાર્યોં મેં હી લગે રહતે હૈં, સાથ હી જીવન કે શુદ્ધિકરણ કે લિણ તપસ્યા કે આયોજનોં કા નેતૃત્વ ઁનકે હિસ્સે આતા હૈં. બહુત કમ સંત ઁસે

હુણ હૈં તો ઁનસે હટકર હોનવાલે કાર્યોંમેં અપના યોગદાન દેતે દેખે ગણ હૈં. જૈનધર્મ કે આજ કે સંતોં મેં અગર દેખા

जाए तो आचार्य नित्योदय सागर सूरेश्वर महाराज एकमात्र संत हैं जो सामाजिक चेतना और संगठनप्रियता की वजह से सबसे ज्यादा लोकप्रिय हैं। वे मानते हैं कि समाज जब तक पूरी तरह एक होकर धर्म के प्रति जागृत नहीं होता तब तक समाज में कभी भी सामूहिक बदलाव नहीं आ सकता।

अक्सर यह दखा गया है कि विभिन्न समुदायों और सामाजिक संगठनों में मतभेद की वजह से एक गहरी खाई पड़ जाती है, वहाँ आचार्य नित्योदय सागर सूरेश्वर महाराज की जरूरत महसूस की जाती रही है। अपनी वाणी के और प्रबल इच्छाशक्ति के साथ-साथ प्रखर चेतना के बलबूते पर पूज्य गुरुदेव दर्शन सागर सूरेश्वर महाराज के प्रिय शिष्य आचार्य नित्योदय सागर सूरेश्वर महाराज ने सैकड़ों संस्थाओं, कई गाँवों और अनेक परिवारों के वर्षों पुराने विवाद चुटकी में सुलसझाए हैं। यही कारण है कि बिखरते समाज को एक करने की दिशा में आचार्य नित्योदय सागर सूरेश्वर महाराज के प्रयासों को हर जगह काफी सराहना मिली है और यह उनकी धार्मिक चेतना एवं तपस्या की प्रबलताका ही परिणाम है कि अपनी बात पर अडिग रहने वाले लोग भी आचार्य के आते ही उनके सामने नतमस्तक होकर समाज के हितमें अपने कदम पीछे ले लेते हैं।

गुजरात के सुरेन्द्र नगर के पास आदरियाणा में विक्रम संवत् १९९८ में मगसर सुद २ कोशनिवार के दिन २१ नवंबर १९४१ को श्रीमती मरघाबेन और तलखीभाई के घर जन्मे मासूम नटवरलाल के किसी भी परिजन को यह कतई पता नहीं था कि सिर्फ १४ वर्ष की उम्र में ही इस बालक के कदम संन्यास लेकर संसार का कल्याण करने की तरफ बढ़ेंगे। विक्रम संवत् २०१२ में वैशाख वद ३ को २६ मई १९५६ का शनिवार बालक नटवरलाल के लिए सांसारिक सुखों के त्याग का दिन बनकर आया। इसी दिन गुजरात के चाणस्मा में दीक्षा लेकर बालक नटवरलाल नित्योदयसागर बने और आचार्य

दर्शन सागर सूरेश्वर महाराज को गुरुदेव के रूप में स्वीकार करने के साथ ही प्रण लिया कि वे अपने पूरे साधु जीवन के दौरान समाज के लिए कुछ ऐसा खास किस्म का नय काम करेंगे जिससे समाज बिखरने के बजाए एक हो और सामाजिक विवाद के रास्ते नेक हो।

आचार्य नित्योदय सागर तमिलनाडु, कर्नाटक, महाराष्ट्र, पश्चिम बंगाल, बिहार, उत्तर प्रदेश, मध्यप्रदेश और राजस्थान के हजारों परिवारों में एकता के बीज बोने और सैकड़ों संस्थाओं को समर्पण के सूत्र में पिरोने वाले संत के रूपमें जाने जाते हैं। संगठन उनका सबसे प्रिय विषय है और एकता का प्रयास उनकी पहली कोशिश। जिनशासन की सेवा में इस तरह का एक अनोखा योगदान देनेवाले संत नित्योदय सागर के प्रयासों को प्रबलता प्रदान करने में उनके शिष्य आचार्य चंद्रानन सागर सूरेश्वर महाराज का भी जबरदस्त योगदान है। आचार्य नित्योदय सागर सूरेश्वर महाराज मानते हैं कि एकता ही जीवन की सफलताकी चाबी है जिसके जरिए दुनिया के सीसी भी मुश्किल काम को आसान किया जा सकता है। हालांकि यह भी मानते हैं कि सामाजिक जीवन में एकता इतनी आसान नहीं है लेकिन उनकी यह भी मानता है कि यह कोई इतना मुश्किल काम भी नहीं है जिसे आसानी से नहीं किया जाए। आचार्य नित्योदय सागर सूरेश्वर महाराज की एक मान्यता यह भी है कि कोई भी बात बातों से ही बिगड़ती है और बिगड़ी हुई बात बातों से ही संवरती है। अपनी बातों में पूरी मजबूती और प्रबल शक्ति रखने के साथ वाणी में कठोरता से समाज को एक एकता परोसने वाले आचार्य नित्योदय सागर सूरेश्वर महाराज के जीवन पर निगाह डालें तो लगता है कि उनका पूरा जीवन एकता और संगठन के लिए ही बना है। दिव्य संगठक और एकता के धनी आचार्य नित्योदय सागर सूरेश्वर महाराज के पास जो भी लोग आते हैं उनमें ज्यादातर वे होते हैं जिन्हें संगठन की आशीष और एकता का आशीर्वाद चाहिए, क्योंकि आज के समाज में सबसे

सौजन्य : पू.सा.श्री कल्पिताश्रीजी म.,
सा.श्री चारुताश्रीजी म.(वेन म.)की प्रेरणासे
नित्यचंद्र दर्शन जैन धर्मशाला, पालिताणा

પ.પૂ.આ.શ્રી જગવલ્લભસૂરીશ્વરજી મ.સા.

સત્યનિષ્ઠા, નિર્ભયતા, પરમાર્થવૃત્તિ, નમ્રતા, નિરહંકાર આ પાંચેયનો સમન્વય, આ પાંચેયનું પ્રતિભાસ્થાન, આ પાંચેયની પ્રવહણરૂપી નહેર અને આ પાંચેયની ડોરનાં સ્વામી એટલે... આ. વિજય જગવલ્લભસૂરીશ્વરજી.

જગવલ્લભસૂરિજી એટલે આદર્શોની ઈંટોથી ચણાયેલી ઈમારત જે કાળના તોફાનો વચ્ચે પણ અડગ, અડીખમ, અખંડિતપણે પોતાનું અસ્તિત્વ ટકાવી રાખી સામેનાના પ્રેરણાપુંજ બને છે. એમની આંતરીક મનોભાવનાને જો કવિના શબ્દોમાં લખીએ તો

પ્રભુ પ્રત્યેની ભક્તિ અને જિનાજ્ઞા પ્રત્યે પ્રેમ એ એમના શ્વાસોશ્વાસ છે. યાદ છે અમને પ્રભુ પાસે પહોંચે અને સૂરીશ્વર ક્યારેક બાળક બની રુદન કરવા લાગે અને ક્યારેક પ્રેમીના વિરહમાં પડેલી પ્રેમીકાને અંતર વલોધાતને કારણે જેમ મુખથી ગીતો સરી પડે તેમ ગુરુદેવશ્રીને પણ પ્રભુ સામે આવે ને સહજ શબ્દો સરી પડે અને કાવ્ય રચના થઈ જાય.

ગુરુદેવની કાવ્યશક્તિ અને સી.એમ.ની ગાયનશક્તિ બેઉનો સમન્વય કેટલાક ભાવુકોને ભક્તિમાં ઓતપ્રોત કરી દે. એમના કાવ્યોના અમૃત તો અમે પીધા જ છે..... સાથે સાથે સમેતશીખરજીના સમસ્ત વિહારમાં ૮૦-૮૦ સાધ્વીજી ભ. ને તેમણે જિનવચનામૃત પાવું છે. એનો આસ્વાદ તો અનેક મહાત્માઓ આજે પણ અનુભવે છે. અનેક મહાત્માઓને સંયમ જીવનના પહેલા પગથીયે સમજણરૂપી સથવારો મળ્યો. તેથી હજુ પણ આ સંયમયાત્રા સરળતાથી વિકાસસાધ્ય બની. સમેતશિખરના ઐતિહાસિક સંઘ સાથે શાસનરક્ષા કાજે સમેતશિખરજી તીર્થે તથા શત્રુંજય તીર્થ ઉપર માણીભદ્ર યક્ષરાજની પ્રતિષ્ઠા, સિદ્ધવડનું અદ્વિતીય ચાતુર્માસ, અનેક છરીપાલિત સંઘ, ધર્મચક્ર તીર્થની ઐતિહાસિક પ્રતિષ્ઠા. આવા અનેકાનેક શાસનપ્રભાવનાના કાર્યો કરી મહાત્માઓને જ નહીં પણ પુષ્પ નક્ષત્રની સામાયિકના આલંબને સેંકડો-હજારો યુવાનોને જેમણે (ગુરુદેવશ્રીએ) દુર્ગતિમાં પડતા બચાવ્યા છે. અત્યારના આ વિષમયુગમાં વ્યસન, કેશન અને ટેન્શન જે લોકોના પ્રાણ બની ગયા છે તેને આચાર્ય ભગવંતે આ યુવાનોમાંથી સહજતાથી, સરળતાથી જડમૂળથી ઉખેડી નાંખ્યા છે.

કહેવાય છે પાંચે ઈન્દ્રિયોમાંથી જેણે રસેન્દ્રિય પર કાબુ

મેળવ્યો એણે પાંચે ઉપર કાબુ મેળવ્યો. તો એ રસનાએ સૂરીશ્વરજી પાસે દાસીત્વ સ્વીકાર્યું છે અને એને જ કારણે ગુરુકૃપા તો ખરી સાથે સાથે સૂરીશ્વરજીએ પ્રભુકૃપા અને માણીભદ્ર યક્ષરાજની કૃપા પણ પ્રાપ્ત કરી છે અને એને જ કારણે હજારો ગુરુભક્ત પરિવાર દ્વારા એમનો પડતો બોલ ઝીલાય અને તેથી સૂરિજીને પણ અનેકાનેક ધર્મપ્રભાવનાના કાર્યો અને શાસનશોભાના કાર્યો કરવાની સ્ફૂરણા થાય. અનેકાનેક ભાવુકો ધર્મકાર્યમાં જોડાય, આ બધી સૂરિજીની મૂળભૂત શક્તિ છે..... પરંતુ આ દરેક શક્તિને પ્રભાવીપણે પ્રવાહિત કરનાર સૂરિજીની દરેક ઈચ્છાને એમણે ઈચ્છેલો આકાર આપનાર....એમની દરેક પ્રવૃત્તિને પ્રગતિ આપનાર, એમની દરેક આકાંક્ષાને ઓપ આપનાર જો કોઈપણ હોય તો એક જ ને એક જ પ.પૂ. પં. ચારિત્રવલ્લભવિજયજી મ. છે. સૂરીશ્વરજી જો ગોળ છે તો પૂ. ચારિત્રવલ્લભવિ.મ. ગળપણ છે. સૂરીશ્વરજી જો ફૂલ છે તો ચારિત્રવલ્લભ વિ.મ. તેમાં રહેલી ફોરમ છે. સૂરીશ્વરજી જો સાકર છે તો પૂ. ચારિત્રવલ્લભવિ. મ. તેમાં રહેલી મીઠાશ છે.

ગુરુદેવશ્રીના દરેક સ્વપ્નને સમ્યક્પ્રકારે સાકાર કરવામાં પૂ. ચારિત્રવલ્લભ મ.સા.નો એક અદ્વિતીય સહયોગ રહ્યો છે. ગુરુદેવનો પડતો બોલ ઝીલવો એ બોલનો ગુરુદેવ ઈચ્છિત ઘાટ ઘડવો અને છતાં પણ પ્રોડ્યુસર(કર્તા) તરીકે ક્યાંય પ્રસિદ્ધ ન થવું એ એમની સહજ ઉદારતા છે. બુદ્ધિના સ્તરે જોવા જઈએ તો રીલાયન્સ અને ટાટાના મેનેજિંગ ડાયરેક્ટર પણ એમની સામે પછાત પૂરવાર થાય. આટલી તીક્ષ્ણ બુદ્ધિ છતાં નિરભિમાન અને નિરહંકારપણું જાણે એમના લોહીમાં વણાયેલું છે. જ્યાં જશ લેવાનો વારો આવે ત્યાં ગુરુદેવનું નામ અને જ્યાં માનસિક અને શારીરિક સ્તરે મહેનત કરવાની આવે ત્યાં પોતાનું કામ. કોઈપણ અટપટા કાર્યને ચપટીમાં સરળ બનાવી ઉકેલવાનું એમના ડાબા હાથનું કામ, આટલી કાર્યકુશળતા, આટલા વર્ષોનો દીક્ષાપર્યાય, આટલી બુદ્ધિની તીક્ષ્ણતા છતાં પણ હરહંમેશ ગુરુચરણની રજ બનીને રહેલા પૂ. ચારિત્રવલ્લભ મ.સા. ગુરુદેવના દરેક ઠપકાને ધીનો લપકો માનીને હસતા મુખે ચાટી ગયા છે.

ગુરુદેવના ઈંગીતને સાંગોપાંગ સમજનાર પૂ. ચારિત્રવલ્લભ મ.સા. ગુરુદેવની અસીમ કૃપા પામી આત્મકલ્યાણ અને શાસનપ્રભાવનાના અનેક કાર્યો નિરપેક્ષ રીતે કરી કેટલાય અધર્મલોકોને ધર્મ પમાડવામાં અને ધર્મ

પામેલાઓને સમ્યક્દર્શન નિર્મલ કરવામાં અને સમ્યક્દર્શન પામેલાઓને બોધીબીજની પ્રાપ્તિ કરવામાં અમોઘ સહાયક બન્યા છે. એમની કાર્યકુશળતાની વાતો અને એમણે કરેલા કાર્યોને જો લખવા બેસીએ તો કદાચ આ સમય, લેખણી અને કાગળ બધું જ સૂક્ષ્મ પૂરવાર થાય. દરેક કાર્ય તેમણે ખાલી આદેશ, ઉપદેશથી જ નહીં પરંતુ પોતાની સ્વઉપસ્થિતિથી, પોતાના સ્વબળથી, પોતાના તન-મન અને સર્વસ્વ ન્યોછાવર કરીને ઊભું કર્યું છે, તેથી સફળતા તેમની સાથી બની રહી છે. દરેક કાર્યમાં તેમણે પોતાના શરીરની સામું જોયું નથી. ભૂખ અને ઊંઘ તેમણે ભૂલાવી દરેક પુરુષાર્થને સાધ્યો છે અને તેથી જ ઉત્તીર્ણતા તેમની આશીક બની ગઈ છે. તેમણે કાર્યો કરવામાં ક્યારેય સમુદાયભેદ રાખ્યો નથી. ગુર્વાજ્ઞાએ તેમણે દરેક કાર્યોને પાર પાડ્યા છે તેથી સ્વસમુદાય અને પરસમુદાયમાં પ્રસિદ્ધિએ એમનો પીછો છોડ્યો નથી. પૂજ્યશ્રીને લાખ લાખ વંદનાઓ.

સૌજન્ય : લલિતાબેન વિનોદભાઈ કેશવલાલ શાહ, પાલનપુરવાળા

પ.પૂ. આચાર્યદેવ શ્રી રવિરત્નસૂરીશ્વરજી મ.સા.

રાજસ્થાનની અરાવલી (અર્બુદ) ગિરિમાળાની નજીકમાં જ્યાં પ્રાચીન જીરાવલા, મીરપુર, મુંગથલા અને અર્વાચીન ભેરુતારક, પાવાપુરી તીર્થધામ આવેલા છે. તથા વસ્તુપાલ અને તેજપાલની ચંદ્રાવતી નગરીના નજીક સિરોડી જિલ્લાનું સિરોડી ગાંવ ત્યાં સંપ્રતિકાલીન

શ્રી સિરોડીયા પાર્શ્વનાથ ભગવાનનું પ્રાચીન દેરાસર છે જૈનોની ૨૦૦ ઘરોની વસ્તીવાળા ગામમાં દેવ-ગુરુ-ધર્મમાં નિષ્ઠાવાળા સુશ્રાવક વીરચંદ ઘુડાજી પરિવાર માં માતૃશ્રી લેહરીબાઈની કુક્ષિએ ૨૦૧૫ અષાઢી સુદ ૮ મંગળવાર તા. ૧૪-૭-૫૯ મધ્ય રાત્રિએ જન્મ લઈ રસિકલાલ નામ ધારણ કર્યું. માતા-પિતાના સુસંસ્કારોથી વાસિત ઘરમાં બાલ્યકાળથી ધાર્મિક સંસ્કારોથી ધર્મમય જીવન અને વ્યવહારિક અભ્યાસ પૂર્ણ કરી યૌવનના ઉંબરે આવ્યા ત્યાં સંસારી સગપણનો ત્યાગ કરી પ.પૂ. મુનિરાજ શ્રી ગુણરત્નવિજયજી મ.સા.ના સંપર્કમાં આવતા

સંયમની ભાવના પ્રગટ થઈ. ૨૦૩૪ના માગશર સુદ ૬ના દિવસે ૮ હજારની માનવ મેદની વચ્ચે સર્વપ્રથમ આબૂગોડ ક્ષેત્રમાં પ.પૂ. પંન્યાસ શ્રી હર્ષવિજયજી મ. અને મુનિરાજ શ્રી ગુણરત્નવિજયજી મ. (હાલ આચાર્ય) આદિ વિશાળ સાધુ-સાધ્વીજી મ.સા.ની નિશ્રામાં દીક્ષા લઈ રસિકલાલમાંથી મુનિ શ્રી રવિરત્નવિજયજી મ.સા. બની મુનિ શ્રી ગુણરત્નવિજયજી મ.સા.ના શિષ્ય બન્યા. સંયમજીવનની વિશુદ્ધ આરાધના જ્ઞાનધ્યાનમાં મસ્ત બની સંસ્કૃત-પ્રાકૃત આગમ અને છેદસૂત્રોનું અધ્યયન કર્યું. આવશ્યક ક્રિયા અને ગુરુસેવા માંડલીનું સફળ સંચાલન તપ ત્યાગની સાથે બધી જ ક્રિયામાં કુશળ બન્યા. ૨૧મી સદીના ૧૭૦૦ આરાધકોને શંખેશ્વરજી મહાતીર્થમાં ક્રિયા કરાવી અજોડ ઉત્સાહ વધાર્યો. સમતાસધક પૂજ્યશ્રી પોતે જાતે જ દરેક ક્રિયામાં અપ્રમત્તપણે હાજરી સાથે નિર્દોષ જીવન, ઉગ્રવિહારો છતાં વર્ધમાન તપની ૮૧ જેટલી ઓલી ૩૦-૩૫ કિ.મી. લાંબા લાંબા વિહાર દરમિયાન કરી છે. ઘણી વખત તો પાણી ને રોટલી અને કોઈક વખત નિર્દોષ રોટલી પણ લૂખી ન મળે તો કાચા પૌંઆ ગર્મપાનીમાં પલાળી વાપરે છે. તપ ત્યાગની તિતિક્ષામૂર્તિ સાથે સામુદિક અનુષ્ઠાનો જેમકે ૧૮૦૦ અક્રમ તપ ભૈરુતારક તીર્થમાં ૧૫૦૦ ઓળી આદિમાં નિશ્રા પ્રદાન કરી. પ્રખર પ્રવચન સાથે લોકોને ધર્મમાં જોડ્યા અને રાજસ્થાન, મેવાડ, ગુજરાતમાં પ્રતિષ્ઠા, અંજનશલાકા, ઓળી, ઉપધાનતપ ૬ પૌષધધારિ છઃરિપાલક સંઘ જે માસ્ટરી કહેવાય તેમની પ્રેરણાથી નિકળ્યા પોતાના જીવનમાં કરેલ વિશિષ્ટ આરાધના તપ = ૮૧ જેટલી વર્ધમાનતપની ઓલી, માસક્ષમણ, ૧૬ ઉપવાસ, ૧૫ ઉપવાસ, ૧૧-૧૦-૯ ઉપવાસ અનેક અક્રાઈ, ૧૨૫ અક્રમ તપ, ૫ નવાણું યાત્રા, ૭ ચઉવિહાર છટ કરી ૭-૮-૧૦ યાત્રા, નવપદજીની એક ઘાણની ઓળી સાથે ૩૩ વર્ષથી એકાસણાનો તપ નિત્ય ચાલું છે. દીક્ષાથી જ્યાંસુધી પંન્યાસ પદવી નથી ત્યાંસુધી ૧૨ મહિને ૧ જ વખત કાપ કાઢતા હતા. અત્યારે આચાર્ય થયા છતાં ૧૫-૨૦ દિવસે કાપ કાઢે. સંધારો ઉત્તપટ્ટા સિવાય વધારે ઉપકરણ નહીં, ગમે તેવો શિયાળો હોય કે આબૂ-૨ ડિગ્રી ઠંડી હોય તો પણ એક જ કાંબલી વાપેર છે ક્યારે ધાબળા (બ્લેન્કેટ) વાપરતા નથી. સુકલકડી કાચા છતાં મનોબળ જબરદસ્ત છે એવા મહા તપસ્વી, ગુરુ ભગવંતના પોતાના પરિવારમાંથી પણ ૨ ભાઈઓ, ૧ બેને દીક્ષા લીધી છે. પ્રથમ દીક્ષા થયા બાદ બાદ સિરોડીમાં ૩૩ દીક્ષાઓ આજ લગી થઈ છે. સુયોગ્યતા પ્રાપ્ત કરી વડીલોના આશીર્વાદ સાથે અનુક્રમે ગણિ, પંન્યાસ અને

આચાર્યપદવી ૨૦૬૫ માગશર સુદ ૩ના દિવસે ૧૫ હજારની મેદની વચ્ચે સુરતમાં ૩ સામુહિક આચાર્યપદવી વખતે પ્રાપ્ત કરી છે. પૂજ્યશ્રી આબૂગોડ ધરતીનું જાણે એક રત્ન છે. સાહિત્ય સર્જનમાં પણ સૂરિપ્રેમ સ્વાધ્યાયશ્રેણિ ૫, સજગાયમાણા ભાગ-૧-૨ અને 'આ છે પાલિતાણા' આદિ ૨૦ જેટલા પુસ્તકોના લેખન સંપાદન કરેલ છે.

(પૂજ્યશ્રીનો તવારીખથી સંક્ષિપ્ત પરિચય)

જન્મ : વિ.સં. ૨૦૧૫ અષાઢ સુદ ૮ મંગળ ૧૪-૭-૫૯

જન્મ સ્થળ : સિરોડી (રાજ) નામ : રસિકલાલ

પિતા : વીરચંદ ધુડાજી. માતા : લેહરીબહેન

દીક્ષા : ૨૦૩૪ માગશર સુદી ૬ ગુરુવાર તા. ૧૪-૧૨-૭૭
સિરોડી (રાજ.)

વડી દીક્ષા : ૨૦૩૪ પોષ વદ ૭ મંગળ તા. ૩૧-૧-૭૮
રોહીડા (રાજ.)

ગણિપદવી : ૨૦૫૩ કારતક વદ ૮ મંગળ તા. ૪-૧૨-૮૬,
અમદાવાદ (ભુવનભાનુ સ્મૃતિમંદિર પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ,
અમદાવાદ, ગુજરાત)

પંચાસ પદવી : ૨૦૫૫ ફાગણ વદ ૩, શુક્રવાર તા. ૫-૩-
૮૮ (ભિલડી તીર્થ, ગુજરાત)

આચાર્યપદવી : ૨૦૬૫ માગશર સુદ ૩, રવિવાર તા. ૩૦-
૧૧-૦૮ (સુરત, ગુજરાત)

શિષ્ય સંપદા : ૫, ૮ પૌષધધારિ, છ'રિપાલક સંઘના પ્રેરક
પરિવારમાંથી દીક્ષિત : પં. શ્રી વૈરાગ્યરત્નવિજયજી ગણિ
(સાંસારિક નાનાભાઈ)

મુનિશ્રી જયેશરત્નવિજયજી મ.સા. (સાંસારિક મોટાભાઈ)

સાધ્વી શ્રી વિરલરેખાશ્રીજી મ. (સાંસારિક નાના બહેન)

ગુરુ નામ : પ.પૂ.દીક્ષા દાનેશ્વરી આચાર્યદેવશ્રી
ગુણરત્નસૂરીશ્વરજી મ.સા.

અધ્યયન : સંસ્કૃત, પ્રાકૃત, આગમ અને છંદસૂત્રો, પ્રવચનકાર
અને અનેક પુસ્તકોનું સંપાદન અને લેખન.

સૌજન્ય : પ.પૂ.પંચાસપ્રવર વૈરાગ્યરત્નવિજયજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી
શ્રી ઓસવાલ જૈન સંઘ શિવગંજ (રાજસ્થાન)ના ૫૦ વર્ષના
ઈતિહાસમાં સર્વપ્રથમવાર થયેલ આચાર્ય ભગવંતના વિ.સં.
૨૦૬૬ના ઐતિહાસિક ચાતુર્માસિક આરાધનાની અનુમોદનાર્થે
શિવગંજ (રાજ.) સ્ટે. જવાઈબાંધ

હિન્દી સાહિત્યકાર પૂજ્ય આચાર્યશ્રી રત્નસેનસૂરિજી મ.સા.

તારક તીર્થકર

પરમાત્માઓ જગતના જીવોના કલ્યાણ માટે અર્થથી દેશના આપતા હોય છે. પ્રભુની તે વાણીને ગણધર ભગવંતો સૂત્ર રૂપે ગૂંથતા હોય છે. પ્રભુની તે વાણી આજે વર્તમાનમાં 'આગમ' રૂપે વિદ્યમાન છે. જૈન આગમોની મૂલ ભાષા પ્રાકૃત છે. આગમોનાં રહસ્યોને જાણવાં-માણવાં માટે અનેક

મહાપુરુષોએ એ આગમગ્રંથો ઉપર સંસ્કૃત ભાષામાં ટીકા આદિની રચના કરી. એ આગમગ્રંથોના આધારે અનેક પ્રકરણ-ગ્રંથોની રચનાઓ કરી.

ભારતના અધિકાંશ પ્રાંતોમાં જૈનોની વસ્તી હોવા છતાં વર્તમાનમાં વિદ્યમાન શ્વે. મૂ. જૈન સાધુ-સાધ્વીજીમાં લગભગ ૭૦% સાધુ-સાધ્વીજી ગુજરાત પ્રાંત અને ગુજરાતી ભાષાથી જોડાયેલાં હશે. એના કારણે ભારતના વિવિધ પ્રાંતોમાં અનેક ભાષાઓ હોવા છતાં પણ શ્વે. મૂ. જૈનોનું અધિકાંશ સાહિત્ય ગુજરાતી ભાષામાં છે. હિન્દી, મરાઠી, અંગ્રેજી, તામિલ, તેલુગુ, કન્નડ આદિ ભાષાઓમાં લગભગ બહુ જ અલ્પ પ્રમાણમાં સાહિત્ય છે.

પ્રભાવક પ્રવચનકાર પૂ. પંચાસપ્રવર શ્રી રત્નસેનવિજયજી મહારાજે ૧૮ વરસની ઊગતી જવાનીમાં ભાગવતીદીક્ષા અંગીકાર કરી છે.

વીસમી સદીના મહાનયોગી પરમ નિઃસ્પૃહી પૂજ્યપાદ પંચાસપ્રવર શ્રી ભદ્રંકરવિજયજી ગણિવર્યશ્રીનું અંતિમ શિષ્યત્વ સ્વીકારી એ પુણ્ય પુરુષના કૃપાપાત્ર બન્યા છે.

વિ.સં. ૨૦૩૩માં દીક્ષા અંગીકાર કર્યા પછી પૂ. મુનિશ્રીએ નિયમિત એકાસન તપની આરાધના સાથે ખૂબ સુંદર સ્વાધ્યાય કરેલ છે. સંસ્કૃત-પ્રાકૃત ભાષાઓ ઉપર પ્રભુત્વ મેળવી જૈન દર્શન, જૈન આગમ, જૈન સાહિત્યના અભ્યાસની સાથે સાથે જૈનેતર દર્શનોનો પણ ગહન અભ્યાસ કરેલ.

પોતાના ઉપકારી ગુરુદેવશ્રીની આજ્ઞાનુસાર ૧૮ વરસની ઊગતી જવાનીમાં એમની પ્રવચનયાત્રાનો મંગલ પ્રારંભ થયેલ.

પ્રગતિના પંથે આગળ વધતાં તેઓ પ્રભાવક પ્રવચનકાર રૂપે પ્રસિદ્ધિ પામ્યા. છેલ્લાં ૨૪ વરસોથી રાજસ્થાન, ગુજરાત, મધ્યપ્રદેશ, મુંબઈ અને મહારાષ્ટ્રનાં વિવિધક્ષેત્રોમાં વિચરણ કરી નાનાં-મોટાં શહેરોમાં ચાતુર્માસ કરી સુંદર શાસનપ્રભાવના કરેલ છે. તેઓશ્રી હિન્દી અને ગુજરાતી ભાષામાં સુંદર અને રોચક શૈલીમાં પ્રવચન આપે છે.

હિન્દીભાષા પર સંપૂર્ણ પ્રભુત્વ ધરાવતા પૂજ્ય મુનિશ્રીએ વિ.સં. ૨૦૩૭માં પોતાના પરમ ઉપકારી ગુરુદેવશ્રીને શ્રદ્ધાંજલિ આપતા ‘વાત્સલ્યકે મહાસાગર’ પુસ્તકનું આલેખન કરેલ. ધીમે ધીમે એમની સાહિત્યયાત્રા આગળ વધવા માંડી. ‘દિવ્યસંદેશ’ પ્રકાશન ટ્રસ્ટ મુંબઈના અન્વયે હિન્દીભાષામાં આલેખિત તેમના સાહિત્યનું પ્રકાશન ચાલુ થયું. દર વરસે ૬-૭ પુસ્તકોનું પ્રકાશન થતાં આજે તેમનાં ૧૧૪ પુસ્તકો પ્રકાશિત થઈ ચૂક્યા છે. બે વરસ પૂર્વે અષાઢ સુદ-૯ના દિવસે એમના દ્વારા આલેખિત-સંપાદિત ‘સીસવીં સદી કે મહાનયોગી’ ૧૦૦મા પુસ્તકનું વિમોચન થયેલ છે. શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક સંઘમાં ગુજરાતી સાહિત્ય બહોળા પ્રમાણમાં છે, જ્યારે હિન્દી ભાષામાં સાહિત્યની ખૂબ જ કમીના છે. પૂજ્યશ્રીએ એ કમીની પૂર્તિ કરવા માટે કમર કસેલ છે.

છેલ્લાં ૧૭ વરસથી એમનાં પ્રવચનોને વાચા આપતું ‘અર્હદ્ દિવ્યસંદેશ’ માસિક પણ નિયમિતરૂપે પ્રકાશિત થાય છે.

નૂતન સાહિત્ય સર્જનની સાથે સાથે પૂજ્યશ્રીએ સંસ્કૃત-ભાષામાં અનેક ગ્રંથોનું પણ સંપાદન કરેલ છે. ‘શ્રી હેમચંદ્ર શબ્દાનુશાસનમ્’-‘બૃહદ્વૃત્તિ’-‘લઘુન્યાસ’ સહિત ત્રણ ભાગમાં એમના સંપાદન તળે પ્રકાશિત થયેલ છે. એની સાથે ‘પાણ્ડવચરિત્રમ્’નું પણ સંપાદન કરેલ છે.

સ્વ. પૂજ્યપાદ ગચ્છાધિપતિ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય મહોદયસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની આજ્ઞાનુસાર વિ.સં. ૨૦૫૫ના વૈશાખ સુદિ ૫-ના દિવસે તેમને ‘ગણિ’ પદથી વિભૂષિત કરવામાં આવેલ અને વર્તમાન ગચ્છાધિપતિ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય હેમભૂષણસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની આજ્ઞાનુસારે કા.વદી ૫ સંવત ૨૦૫૯ના શુભ દિવસે શ્રીપાલનગર-મુંબઈમાં તેમને પંચાસપદથી અલંકૃત કરવામાં આવેલ છે. બાલ અને તરુણ સંસ્કરણ વાચના શ્રેણીના માધ્યમે તેમણે હજારો બાળકોને પ્રભુશાસનના રસિક બનાવવા માટે યોગ્ય પ્રયત્ન કરેલ છે. એમની તારક નિશ્રામાં અનેકવિધ સામુદાયિક અનુષ્ઠાનો, આરાધના-તપશ્ચર્યાઓ સંપન્ન થયેલ છે. થાણા (મહા.)માં એઓશ્રીની પ્રેરણાથી સંઘમાં મહાન્ સિદ્ધિદાયક-સિદ્ધિતપની

તપશ્ચર્યા થઈ હતી, જેમાં ૧૦૮ આરાધકો જોડાયા હતા. ધૂલિયા, યેરવડા કર્જત આદિમાં ઉપધાનતપ તથા ઠેર ઠેર ભવ્ય ઉદ્યાપનમહોત્સવો પણ થયા છે.

પૂજ્ય પંચાસજી મ.ના પ્રથમ શિષ્ય તપસ્વી મુનિશ્રી ઉદયરત્નવિજયજી મ.સા. વિ.સં. ૨૦૬૦ ભાદરવા વદ ૧૦ના શુભદિવસે ૮૦ વર્ષની જૈંફ વયમાં પણ વર્ધમાન તપની ૧૦૦ ઓળી પૂરી કરી છે. વિ.સં. ૨૦૫૮માં પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણાથી ભાયંદરનિવાસી સંદીપકુમાર અમરચંદજી ચોપડાએ ભાગવતી દીક્ષા અંગીકાર કરી પૂજ્યશ્રીના શિષ્ય મુનિશ્રી કેવલરત્ન વિજયજી બન્યા છે.

પૂજ્ય પંચાસશ્રીના સદુપદેશથી દેહુરોડ-પૂના નિવાસી શા કેસરીમલ ખેમચંદજી જેને પોતાના સમગ્ર પરિવાર-ધર્મપત્ની, એક પુત્ર તથા એક પુત્રી સહિત વિ.સં. ૨૦૫૯, મહા સુદ-૬ના શુભદિવસે પૂજ્યશ્રીની શુભનિશ્રામાં ભાગવતી દીક્ષા અંગીકાર કરેલ છે. જૈનશાસનની સુંદર આરાધના-પ્રભાવના કરી રહેલા અને નૂતન હિન્દી સાહિત્યનું અવિરત સર્જન કરનારા પૂજ્ય પંચાસશ્રી રત્નસેનવિજયજી મ.નાં ચરણોમાં ભાવભરી વંદના.

૫૮ વર્ષો બાદ થાણાની ધન્યધરા પર રાજસ્થાન શ્વે.મૂ.જૈન સંઘ દ્વારા પ.પૂ.આ.શ્રી કનકશેખરસૂરિજી મ.સા. આદિની તારકનિશ્રામાં તા. ૨૦-૧-૧૧ સં. ૨૦૬૭ ગુરુવાર પોષ વદી-૧ના રોજ પૂ. પંચાસશ્રી રત્નસેનવિજયજી મ.નો આચાર્યપદપ્રદાન સમારોહ શાનદાર રીતે સુસંપન્ન થયો. નૂતન આચાર્યદેવને લાખ લાખ વંદનાઓ.

સૌજન્ય : દિવ્ય સંદેશ પ્રકાશન, મુંબઈ

ગુરુ કૃપાપાત્ર, તપાગચ્છીય પ્રવચન પ્રભાવક

પૂજ્ય આચાર્ય શ્રી રશ્મિરત્નસૂરીશ્વરજી મ.સા.

પ્રભુ મહાવીરનું વિચરણ મરુભૂમિના જે પ્રદેશમાં થયું ત્યાં આજે પ્રભુવીરના અનેક તીર્થો છે. નાણા, દિયાણા, નાંદિયા, જીવિતસ્વામી વાંદિયા.... નંદિવર્ધન રાજાના નામથી નાંદિયા વસ્યું...સિદ્ધાર્થરાજાના નામથી સિદ્ધરથ વસ્યું...

કાનમાંથી ખીલા કાઢવામાં આવ્યા ત્યાં બામણવાડા તીર્થ વસ્યું... એની બાજુમાં જ બે કિ.મી.ના અંતરે પ્રભુવીરના નામથી વીરવાડા વસેલું છે. પ્રભુ મહાવીરનું વિશાલ જિનાલય ગામ બહાર આવેલું છે. આ જિનાલયને વર્ધમાન વિદ્યા સાધનાપીઠ તરીકે પણ ઓળખી શકાય છે. કારણ કે અહીં અનેક સાધક મુનિઓએ શ્રી વર્ધમાન વિદ્યાની સાધના કરેલી છે.

સાંભળવા પ્રમાણે આ ગામમાં તરોજી અને માધોજી નામના બે સગાભાઈઓ જિનશાસનના ઉપાસક સુશ્રાવકો હતા. શ્રી મહાવીરસ્વામી જિનાલયની ઉત્તમ વ્યવસ્થા, સારસંભાલ અને સુંદર ઉપાસના કરતાં હતાં. કોક અગમ્ય કારણસર આ બન્ને ભાઈઓએ ગામ છોડવાનો નિર્ધાર કર્યો. તરોજી વાગરા બાજુ જઈને વસ્યા એમના સંતાનો તરાણી કહેવાયા. માધોજી માલવાડા આદિમાં ગયા અને તેઓ માધાણી કહેવાયા. એટલે તરાણી અને માધાણી ભાઈઓ થયા. તરાણી શ્રી છોગાજી સેનાજી વ્યવસાયાર્થે પોતાના ભાઈઓ સાથે કર્નાટકમાં બસવન ભાગેવાડી જઈ વસ્યા. ગચ્છાધિપતિ આ. શ્રી હેમેન્દ્રસૂરીશ્વરજી મ. સા. તરાણી પરિવારમાંથી બસવન ભાગેવાડીથી દીક્ષિત થયા. શ્રી છોગાજીના પુત્ર શ્રી પુખરાજજી વ્યવસાયાર્થે આંધ્રપ્રદેશના વિશાખાપટ્ટનમમાં સ્થિર થઈ 'જૈનબ્રધર્સ' નામથી વ્યવસાય શરૂ કર્યો. ધર્મપત્ની કૂલવંતીદેવી ખૂબ જ સંસ્કારી કુટુંબના હતા. એમના બે સગા ભાઈઓ દીક્ષિત થઈ આ. શ્રી જિતેન્દ્રસૂરિજી મ. સા., આ. શ્રી ગુણરત્નસૂરિજી મ. સા. રૂપે શાસનનાં નભોમંડળમાં ચમકી રહ્યાં છે. તેમને દીક્ષા માટે ધરથી ભાગી જવાનો પુરુષાર્થ કર્યો પણ પરિવારવાળા પાછા લઈ આવી લગ્ન કરાવી દીધા. લગ્ન પછી પુખરાજભાઈને સંયમ લેવાના કોડ જાગ્યા. પરંતુ કર્મસંજોગે નીકળી ન શક્યા. સંતાનોમાં પાંચ પુત્ર સંપત, કિશોર, રમેશ, મુકેશ, સુરેશ અને બે પુત્રી પુષ્પા અને પ્રમીલા હતા. એમાં ત્રીજા પુત્ર રમેશનો ભાગ્યોદય થયો.

બાલકનો જન્મ સં. ૨૦૨૦ ફાગણ વદ ૭ મંગળવાર ૪-૨-૧૯૬૪ સ્વાતિ-૧ વિશાખાપટ્ટનમમાં થયો પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી પાસે ૮ વર્ષની ઉંમરે જવાનું થયું. નારકી ચિત્રાવલી જોઈ ભવનો ભય લાગ્યો. સંયમની તાલાવેલી જાગી. ૧૨ વર્ષની ઉંમરે વિશાખાપટ્ટનમથી તખ્તગઢ મોટાભાઈના લગ્નપ્રસંગે જવાનું થયું-ત્યાં જોગાનુજોગ પૂજ્ય ગુરુદેવ શ્રી ગુણરત્નસૂરિજી મ.

(ત્યારે મનિશ્રી) નું ચાતુર્માસ હતું. વિહાર વખતે ધરથી ભાગીને નીકળ્યા ત્યારે શાસનદેવની જાણે સહાય હોય તેમ કોઈ સફેદ વસ્તુ તેમને રસ્તો દોરતી જાય-નાની ઉંમર આંધ્રથી આવેલું બાલક જંગલની વાટે સંયમના ભાવ સાથે એકલો હાલ્યો જાય-ગુરુ સંગે રહી ૧૦ દિવસમાં બે પ્રતિક્રમણ બે સામાયિક! પારસમણિનો સ્પર્શ થયો. લોઢું સોનું બની ગયું. સાથે રહ્યા, ઘરે લગ્નપ્રસંગે ૧૨ વર્ષના રમેશની કસોટી આવી છતાં મક્કમ રહી ચાંદરાઈમાં લગ્ન મંડપના સ્થળના જ મુખ્ય અવરજવરના માર્ગે લાઈટો બંધ કરાવી પ્રતિક્રમણ કર્યું. વગર ઈચ્છાએ લગ્નમાં આવ્યા ને રાત્રે ખાવાની વાત આવી તો ત્યાંથી ભાગીને ગુરુ પાસે જતા રહ્યા. સંવત ૨૦૩૪ ફાગણ વદ ૧૦ ૨-૪-૧૯૭૮ રવિવારે ૧૪ વર્ષની ઉંમરે તખ્તગઢમાં દીક્ષા થઈ. દીક્ષાપ્રસંગે તખ્તગઢના મુખિયા શ્રી કેસરીમલ જાડાના કહેવા પ્રમાણે ઘણા સમયથી સુકાયેલ બગીચો લીલોછમ થઈ ગયો. ફૂલવાડીમાં ફૂલો લાગ્યા જે શુભ માનીતા સંકેત હતા.

સં. ૨૦૫૩ કા. વ. ૯ના અમદાવાદ શ્રી ભુવનભાનુસૂરિજી સ્મૃતિમંદિર પ્રતિષ્ઠાના ઐતિહાસિક મહોત્સવમાં ગણિપદવી થઈ. પૂજ્યશ્રીની ભીલડીયા તીર્થમાં સં. ૨૦૫૫ કા. વ. ૩ તા. ૫-૩-૯૯ના મંગલ દિને પંચાસ પદવી થઈ. સુરત અઠવાલાઈન્સમાં સં. ૨૦૬૫ માગશર સુદ-૩ રવિવાર તા. ૩૦-૧૧-૦૯ના મંગલ દિવસે પૂજ્યશ્રીની આચાર્યપદવી થઈ. પદવી પ્રસંગે રેકોર્ડબ્રેક ઉછાણીમાં પૂજ્યશ્રીના પરિવાર આદિએ અવિસ્મરણીય અને સુંદર લાભ લીધેલ. પૂજ્યશ્રીના ૪૫ આગમ આદિના પ્રવચનો લગભગ દરેક ચાતુર્માસમાં યોજાય છે. રાત્રિ પ્રવચનો અને યુવા શિબિરોમાં હજારો યુવાનોના જીવન પરિવર્તન થયા છે. વિધિવિજ્ઞાન અને જૈન મનોવિજ્ઞાનના પ્રવચનો તો યુવાનોને ખુબ જ આકર્ષે છે. પૂજ્યશ્રી દીક્ષા લીધી એ જ દિવસથી એટલે છેલ્લા ૩૨ વર્ષથી ગુરુનિશ્રામાં આરાધના કરી રહ્યા છે. ગુરુકૃપા એ જ સંયમ સાધના છે, એવું તેમનું માનવું છે. જ્યાં ઝાડ ત્યાં છાયડો, ગુરુ ત્યાં શિષ્ય આ એમનો જીવનનો મુદ્રાલેખ છે. પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીની અપરંપાર ગુરુકૃપાના પાત્ર બની પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં થતાં દરેક ઐતિહાસિક આયોજનનું કુશળ માર્ગદર્શન કરે છે. ગુરુની આશિષના બળે જ ૪૫ વર્ષની લઘુ વયે ૩૨ વર્ષના દીક્ષા પર્યાયમાં પૂજ્યશ્રીના ૩૨ જેટલા શિષ્યો છે. જેઓ જ્ઞાનધ્યાન સ્વાધ્યાયમાં સદા રત રહે છે.

કેટલાક બાળમુનિઓ પ્રતિભાવંત અને તીવ્ર મેઘાવી

પણ છે. ઐતિહાસિક સંધો, ચૈત્રી ઓળી, ચાતુર્માસ, દીક્ષા પ્રસંગો અને પ્રતિષ્ઠાપ્રસંગોમાં પૂજ્યશ્રીની તમામ જૈન અજૈન જીવોને પમાડનારી તમન્ના અદ્ભુત છે. પૂજ્યશ્રી ૧૨ ભાષાના જાણકાર છે. ૨૦ હજાર માનવમેદની વચ્ચે શ્રી ભુવનભાનુસૂરિ સ્મૃતિમંદિર પ્રતિષ્ઠા પ્રસંગે પૂજ્યશ્રીએ સંસ્કૃતમાં પ્રવચન આપ્યું. કોલેજોમાં અંગ્રેજીમાં પણ પ્રવચનો આપે છે.

માંસનિર્ધાત, સેક્સ એજ્યુકેશન, ચેરીટીમાં ત્રીસ ટકા ટેક્સ, અંધશ્રદ્ધા નિર્મૂલન એક્ટનું તાજું સશોધન, બેગર્સ એક્ટ, રાત્રે અશ્લીલ પ્રદર્શન, નીલગાય હત્યા, તીર્થોને પર્યટન સ્થળમાં બદલવા, ભુણ હત્યા, ઈગ્નૂના મીટટેકનોલોજી કોર્સમાં, પશુ કાપવાની ડીગ્રીઓ આદિ ૧૨ મુદ્દાઓ વિષે ઠેર ઠેર જાહેર પ્રવચનો દ્વારા હજારો-લાખો વિરોધ પત્રો દિલ્લી મોકલવા, ‘રાત્રિ ભોજન મહાપાપ’ એ જિનાજાની રક્ષા માટે સૂરતમાં જબરદસ્ત ઝુંબેશ ચલાવી રેકૉર્ડસમાં ૧૨૮ સંઘસમાજો દ્વારા સમૂહ રાત્રિભોજનનો ત્યાગનો નિર્ણય કરાવ્યો, વિશ્વવ્યાપી સમૂહ રાત્રિભોજન બંધ અભિયાનનો શંખનાદ કર્યો. અમદાવાદમાં પણ ઝુંબેશ ચાલુ કરી દીધી છે. લાખો જૈનો નિર્ણય કરશે. સત્યશિલ્પ તરીકે તેનો યશ તેઓ ગુરુદેવશ્રીને આપે છે. આ બધુ ગુરુકૃપાથી જ બન્યું છે ને બનશે...મારું કશું નથી.

સૌજન્ય : પ્રવર્તિની પુણ્યરેખાશ્રીજીના શિષ્યા સા.શ્રી દર્શિતરેખાશ્રીજીના શિષ્યા સા.શ્રી સમકિતરેખાશ્રીજીની પ્રેરણાથી તેમના સાંસારિક પરિવારજનો તરફથી

પ.પૂ.આ. શ્રી ઉદયકીર્તિસૂરિજી મહારાજ

પાટણના હાર્દસમાં મધ્ય ભાગમાં રહેતા હતા એક સજ્જન વેપારી. નામ એમનું કાળીદાસભાઈ વીરચંદભાઈ શાહ.

એમનાં ધર્મપત્નીનું નામ રસીલાબહેન.

રસીલાબહેનની ધર્મપ્રીતિ અજોડ હતી. જિનશાસનમાં એમને અતૂટ શ્રદ્ધા. દરરોજ ચૈત્યવંદના માટે મંદિરે જવાનું, ઉપાશ્રયે જઈને ગુરુભગવંતોને ભાવપૂર્વક વંદન કરવાનાં, ઉપવાસ અને એકતાણાં, અઠમ તપ અને આર્યબિલ.....આ બધું તો એમના ધર્મમય જીવનના એક ભાગરૂપ હતું. સમય મળે ગુરુવાણીનું શ્રવણ કરવા જવાનું.

તા. ૧૯-૪-૧૯૬૧નો એ શુભ દિવસ અને શુભ દિવસની એથી પણ શુભ ક્ષણે રસીલાબહેનની કુક્ષિએ એક પુત્રરત્નનો જન્મ થયો.

આજે અનેક પુસ્તકોનું માંગલ્યધર્મી સર્જન કરનાર, ‘ટર્નિંગ પોઈન્ટ’ જેવી પુસ્તક શ્રેણી દ્વારા માનવીગુણોનું ઋજુધર્મી પ્રસારણ કરનાર અને વ્યાખ્યાનની પાટ ઉપર પોતાની માર્મિક વેધક છતાં ધર્મચિંતનથી ભરી ભરી ઓજસભરી વાણી દ્વારા શ્રોતાઓને શ્રેયો માર્ગો બનાવનાર પ્રભાવક પ્રવચનકાર પૂ. આ. શ્રી ઉદયકીર્તિસાગર મહારાજ સાહેબ.

માની મમતા એમને મળી. લાગણીભર્યું માતૃત્વ એમને પ્રાપ્ત થયું. માણસ મોટો જરૂર થાય છે. એને મોટાઈ પણ મળે છે, પણ એ મોટાઈના મૂળમાં પડ્યું હોય છે એનું શૈશવ. મહાન પુરુષોના શૈશવની ચોક્કસ ક્ષણોમાં એમની મહાનતાના ચમકારા વર્તાતા જ હોય છે.

સાધુ વાણીમાં રહેલાં ચિંતન અને તત્ત્વજ્ઞાનનું એને આકર્ષણ. પાટણની શાળામાં ચાર ધોરણ પૂરાં કરી પાંચમામાં હતો ઉમેશ ત્યાં અજબ ઘટના બની ગઈ.

પ્રશાંતમૂર્તિ આચાર્યભગવંત પૂ. શ્રી મનોહરકીર્તિ-સાગરસૂરિજી મહારાજના પરિચયમાં એ આવ્યો. એમની જોશભરી પ્રભાવક વાણીએ ઉમેશના મનમાં અજબ સ્પંદનો જગાડ્યાં.

છેવટે એ દિવસ પણ આવી પહોંચ્યો. એ શુભ દિવસે, માતા રસીલાબહેન અને સગાંવહાલાંની સંમતિ સાથે, સકળ સંઘની ઉપસ્થિતિમાં, ધર્મના જ્યજ્ઞકાર વચ્ચે અમદાવાદના સાબરમતી મુકામે માત્ર સાડા દસ વર્ષની વયે ઉમેશને પ્રશાંતમૂર્તિ આ. ભ. પૂ. શ્રી મનોહરકીર્તિસાગરસૂરિજી મ.સા. ના શિષ્ય તરીકે આચાર્ય ભગવંત સુબોધસાગર સૂરીશ્વરજી મહારાજના વરદ્હસ્તે દીક્ષા આપવામાં આવી.

એ દિવસ હતો તા. ૨૧-૧૧-૭૧નો. માગશર મહિનો હતો. અજવાળી ત્રીજનો શુભ દિવસ હતો. ઉમેશ કાળીદાસભાઈ શાહ બન્યા મુનિ શ્રી ઉદયકીર્તિસાગર મહારાજ.

ઊજળું સાધુત્વ એમને હાથ લાગ્યું.

બાલમુનિ ઉદયકીર્તિસાગર ગુરુની સાથે વિહારના માર્ગો પર ડગલાં માંડી રહ્યા.

ગ્રંથોનું વાચન અને અવગાહન. ગ્રંથના એકેએક શબ્દને ઓળખવાનો. એના મર્મને જાણવાનો.

દાદાગુરુના ગ્રંથો વંચાતા ગયા. ઊંડું ચિંતન થતું ગયું. ઉજાસ પ્રગટતો ગયો. તપ વધતું ગયું. ધ્યાન અવિરત ચાલુ

ને વિજાપુરના શ્રીમદ્ બુદ્ધિ-સાગરસૂરિ જૈન મંદિર ખાતે સંવત ૨૦૫૨ ફાગણ સુદ-૩ના દિવસે સકળ સંઘની હાજરીમાં મુનિશ્રી ઉદયકીર્તિસાગરને ધામધૂમપૂર્વક પંચાસપદવીથી અલંકૃત કરવામાં આવ્યા. ઉમેશમાંથી ઉદયકીર્તિસાગર ને મુનિ ઉદયકીર્તિ-સાગરમાંથી પંચાસ શ્રી ઉદયકીર્તિસાગર મહારાજ સાહેબ.

આજ દિન સુધીમાં પંદરેક પુસ્તકોનું અર્પણ એમણે ગુજરાતી સાહિત્યનાં ચરણે કર્યું છે. આજથી વીસેક વર્ષ પૂર્વે એમણે કલમ ઉપાડી ને શરૂ થઈ ગઈ એમની સર્જનયાત્રા. જૈન ધર્મની જીવનવાચક કથાઓ એમની કલમ દ્વારા કંડારાતી ગઈ અને યુવાનવર્ગમાં આંદોલનો જગાવી ગઈ. વિ.સં. ૨૦૬૫ કારતક વદ-૧૧ તા. ૨૩-૧૧-૦૮ના રોજ તેઓશ્રીએ સકળ શ્રીસંઘની મનવમેદની વચ્ચે વિજાપુર શ્રીમદ્ બુદ્ધિસાગર જૈન સમાધિ મંદિર સંકુલ મધ્યે આચાર્યપદથી વિભૂષિત કરવામાં આવ્યા.

આચાર્ય શ્રી ઉદયકીર્તિસાગરસૂરિજી મહારાજે વર્ણવેલા પ્રસંગો પ્રેરણાના ધોધ સમાન છે. જેને જેટલું જોઈએ એટલું પ્રેરણાજળ લઈ શકે છે, પી શકે છે, સંતૃપ્ત થઈ શકે છે. આવા તો અનેક વિષયો આ ગ્રંથ શ્રેણીમાં આલેખ્યા છે, જે વાંચનારના જીવનમાં પરમ ઉદ્યોત્ કરી દે છે!

એમની પ્રાસાદિક અને પ્રવાહી વાક્યધારા એમનાં વ્યાખ્યાનો સાંભળવાં એ પણ જીવનનો મહામૂલો લઢાવો છે. પ્રેરણાત્મક ઘરેલુ ઉદાહરણોને કારણે એમની વાણી સૌનાં હૃદયને સ્પર્શી જાય છે. એમનો અસ્ખલિત વાક્યપ્રવાહ જૈનો જ નહીં જૈનેતરોને પણ સ્પર્શી જાય છે. એમનાં શિષ્યરત્નો : મુનિ શ્રી વિશ્વોદયકીર્તિસાગર અને મુનિ વિદ્યોદય કીર્તિસાગર.

આચાર્ય શ્રી ઉદયકીર્તિસાગરસૂરિજી મહારાજ પાસે જગત અને જિવાતા જીવનને જોવાની અને મૂલવવાની આગવી દૃષ્ટિ છે.

સૌજન્ય : રસિલાબેન કાળીદાસ પરિવાર, પાટણ હ. રાજેશભાઈ

જિનશાસન પ્રભાવક : ગુરુઆજ્ઞાધારક

પ.પૂ.આ.શ્રી ભાનુચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.

જન્મ : વિ.સં. ૨૦૦૮ ચૈત્ર વદ ૮, સોમવાર તા. ૮-૩-૧૯૫૩ દારવ્ડા મોતીબાગ

માતા : તુલસીબાઈ (સા. તીર્થશ્રીજી મ.સા.)

પિતા : બળવંતરાજજી ધનરાજજી કોઠારી (પૂ. મુનિ વીરસેન વિજયજી મ.)

દીક્ષા વિગત : વિ.સં. ૨૦૨૮, વૈશાખ સુદ-૫, તા. ૭-૫-૧૯૭૩

આચાર્યપદ : વિ.સં. ૨૦૫૬, ફાગણ સુદ-૭ તા. ૧૨-૩-૨૦૦૦, શ્રી ૧૦૮ શંખેશ્વર

કાળધર્મ : વિ.સં. ૨૦૬૪ પોષ સુદ ૬ તા. ૧૪-૧-૨૦૦૮, ગુંદેયા ગાર્ડન, લાલબાગ, મુંબઈ એ દિવસે મકર સંક્રાંતિની શરૂઆત થઈ ગઈ હતી.

પ.પૂ. આ.દેવશ્રી ભાનુચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા. તેમના મોટા દીકરા પ.પૂ.આ.દેવશ્રી ભાનુચંદ્રસૂરિજી મ.સા. જેઓ સરલહૃદયી, મિલનસાર સ્વભાવ, દરેક જીવપ્રત્યે અંતરની લાગણી, હંમેશા હસતું મુખડું એમના જીવનમાં અમીર-ગરીબનો ભેદ ન હતો. પરદુઃખભંજન, વ્યવહારદક્ષ, જિનશાસન પ્રભાવક, સહુના બહાલા, ગુરુઆજ્ઞાધારક, તેઓએ પણ દેશોદેશમાં વિચરી ખૂબ શાસન પ્રભાવના કરી છે. સ્નેહભરી આત્મીયતા વાણીની મીઠાશ, પુષ્પપાંખડી જેવું કોમળ હૈયું હતું. નિરાભિમાન અને નિર્લેપતાના ગુણોને વિકસાવ્યા હતા.

જ્ઞાનોપાસના જોરદાર હતી. સંસ્કૃત-પ્રાકૃત-ન્યાયશાસ્ત્ર આદિનો ઊંડો અભ્યાસ કર્યો હતો. છેલ્લે મુંબઈ પ.પૂ. ગચ્છાધિપતિ આ.દેવશ્રી પ્રેમસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની સાથે વાલકેશ્વરમાં ચાતુર્માસ રહ્યા અને ગુંદેયા ગાર્ડનની પ્રતિષ્ઠા નિમિત્તે ત્યાં પ્રવેશ કર્યો અને મહોત્સવની શરૂઆત થઈ કુંભસ્થાપન દિપક સ્થાપન કરાવી અને બીજે દિવસે રાત્રે ૧૧ વાગે મુમુક્ષુ આત્માને સંયમની અસારતા સમજાવતા-સમજાવતાં, સમાધિપૂર્વક આ પાર્થિવદેહનો ત્યાગ કર્યો. ફૂલની જેમ ખીલી અચાનક કરમાઈ ગયા. જીવન એવું જીવી મૃત્યુને શરમાવી ગયા. કાયમ માટે રડાવી સૌના આંસુમાં વણાઈ ગયા. અકાળે અસ્ત પામી, અનંતની યાત્રાએ નીકળી ગયા. પ.પૂ. વીરવિજયજી મ.સા. પ.પૂ. આ.દેવશ્રી ભાનુચંદ્રસૂરિજી મ.સા.ના ચરણોમાં શતઃ શતઃ વંદના. સદ્ગત આત્મા જ્યાં હોય ત્યાં પ્રભુ શાંતિ અર્પે.

વિરલતા, નિસ્પૃહતા, સરલતા, સમતા એ ત્રણેનો સંગમ પૂજ્યશ્રીમાં સહજ શોભાયમાન હતો જ. પ્રેમભરી પુષ્પાંજલી. પૂ. બાલમુનિશ્રી ભાગ્યચંદ્ર વિજયજી મ., સા. અમીરસાશ્રીજી મ. (દારહાવાળા) સા. રાજરત્નાશ્રી મ.ની ભાવભીની સદૈવ નતમસ્તકે અશ્રુભીની વંદના.

દયા-દર્શન-વિદ્યુત-ધર્મ-તીર્થ પરિવારની વંદના

સૌજન્ય : શ્રી ૧૦૮ પાર્થનાથ ભક્તિવિહાર જૈન ટ્રસ્ટ, શંખેશ્વર

સૂરિમંત્ર પંચપ્રસ્થાન સમારંધક પૂજ્યપાદ

યુવાચાર્યશ્રી

વિજય હરિકાંતસૂરીશ્વરજી મહારાજ

જન્મ : તા. ૧-૧૦-૧૯૬૪, વિ.સં. ૨૦૨૦, ભાદરવા વદ ૧૦, અમદાવાદ

દીક્ષા : તા. ૫-૩-૧૯૭૮, વિ.સં. ૨૦૩૪, મહાવદ ૧૧, માલેગામ (મહા.)

વડીદીક્ષા : તા. ૩-૪-૧૯૭૮, વિ.સં. ૨૦૩૪, ફાગણ વદ ૧૧, ચોપડા (મહા.)

ગણિપદવી : તા. ૪-૧૨-૧૯૮૬, વિ.સં. ૨૦૫૩, કારતક વદ ૮, અમદાવાદ

પંચાસપદવી : તા. ૫-૩-૧૯૮૮, વિ.સં. ૨૦૫૫, ફાગણ વદ ૩, માલેગામ

આચાર્યપદવી : તા. ૭-૩-૨૦૦૮, વિ.સં. ૨૦૬૫, ફાગણ સુદ ૧૧, માટુંગા-મુંબઈ

દીક્ષા દાતા : દાદા ગુરુદેવ શ્રી વિજય ભુવનભાનુસૂરીશ્વરજી મહારાજ

શિક્ષાદાતા : ગચ્છાધિપતિ ગુરુદેવ શ્રી વિજય જયધોષસૂરીશ્વરજી મહારાજ.

પિતા મહારાજ : પૂજ્ય પંચાસ શ્રી સૂર્યકાંત વિજયજી મહારાજ

લઘુબંધુ : પૂજ્ય મુનિરાજ શ્રી રવિકાંતવિજયજી મહારાજ

માસીયાઈ બંધુ : પૂજ્ય મુનિરાજ શ્રી સત્યકાંત વિજયજી મહારાજ

શિષ્ય : પૂજ્ય મુનિરાજ શ્રી લબ્ધિનિધાન વિજયજી મહારાજ

જ્ઞાનપિપાસુ : પૂજ્ય મુનિરાજ શ્રી રત્નભાનુ વિજયજી મહારાજ

માતા મહારાજ : સ્વર્ગસ્થ સાધ્વી શ્રી શીલવર્ધનાશ્રીજી

વડીલ ભગીની : સાધ્વી શ્રી નંદિવર્ધનાશ્રીજી

જ્ઞાનાભ્યાસ : સંસ્કૃત, પ્રાકૃત, ન્યાય, વ્યાકરણ, આગમ શાસ્ત્રો, જ્યોતિષ શાસ્ત્ર.

વિશેષતા : સર્વાધિક ૪૫૦ સાધુ સમુદાયાધિપતિ ગુરુદેવ શ્રી જયધોષસૂરીશ્વરજી મહારાજના પડછાયા બનીને ૩૩ વર્ષ સુધી સાથે રહીને શાસન-સંઘ-સમુદાયના તમામ કાર્યોમાં સતત સહાયક, પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં થયેલ ઐતિહાસિક અને અવિસ્મરણીય શાસન પ્રભાવક પ્રસંગોના માર્ગદર્શક તેમજ મંગલ મુહૂર્ત પ્રદાતા બની ગુરુકૃપાના સ્વામી બન્યા છે. પૂજ્યપાદ ગચ્છાધિપતિ ગુરુદેવશ્રીના આગામી કાર્યક્રમોના સફળ આયોજક તથા સહવર્તીઓના અધ્યાપક.

સૂરિમંત્ર પંચપ્રસ્થાનના સાધક : ૪૫ વર્ષની વયે ૩૨ વર્ષના સંઘમપર્યાયમાં ગચ્છાધિપતિ ગુરુદેવશ્રીના વરદ હસ્તે આચાર્યપદવી થયા બાદના પ્રથમ ચાતુર્માસમાં જ ભીવંડી મુકામે મહાપ્રભાવિક સૂરિમંત્ર પંચપ્રસ્થાનની મહાન સાધના કરી.

જગપ્રસિદ્ધ 'જિનાજ્ઞા માસિક' તથા 'જિનાજ્ઞા પંચાગ'ના પ્રેરક, સ્થાપક તથા માર્ગદર્શક પૂજ્યપાદ યુવાચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય હરિકાંતસૂરીશ્વરજી મહારાજ શાસન-સંઘ-સમુદાયના ઉન્નતિકારક બની રોહ એવી શુભકામના સાથે કોટિ કોટિ વંદના.

સૌજન્ય : કીર્તિભાઈC/o આર. ડી. શાહ, મુંબઈ

પ.પૂ.આ. ગુરુદેવશ્રી

મહાચશાસાગરસૂરીશ્વરજી મ.સા.

પ.પૂ. આગમોદ્ધારક આ. શ્રી આનંદસાગરસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના સમુદાયના પ.પૂ. પ્રશાંતમૂર્તિ સરલસ્વભાવી આ.દેવશ્રી દર્શનસાગરસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના શિષ્યરત્ન તાત્ત્વિક વ્યાખ્યાતા આ.દેવશ્રી મહાચશાસાગરસૂરીશ્વરજી મ.સા. તેઓનો જન્મ સં. ૧૯૮૭ પોષ વદ ૩ના સુરેન્દ્રનગર પાસે (મૂળી) ગામે થયો, તે ગામમાં મૂળી નરેશ પ્રતિબોધકપૂ.આ.માહિકચસાગરસૂરિ મ.સા.ના હસ્તે પાંચ પ્રતિમાજની

સં. ૧૯૮૬ માં સુદ-૪ની પ્રતિષ્ઠા થઈ, બે દેરાસર સાથે જ છે. ચમત્કારીક કેશરના છાટણાં. દેવતા નૃત્ય વાજિંત્રનાદનો અવાજ રાત્રે સંભળાતો. અત્રે ઉપાશ્રયનો એક માળનો પૂજ્યશ્રીના પિતાશ્રીએ સ્વદ્રવ્યથી બનાવેલ છે. **પિતા :** શ્રી અમૃતલાલ ભૂદરભાઈ કોઠારી, **માતૃશ્રી :** ચંપાબેન અમૃતલાલ કોઠારીના ત્રણ સુપુત્રો શ્રી જયંતીલાલભાઈ, મુગુટલાલભાઈ, મનહરલાલભાઈ અને પાંચ સુપુત્રીઓ, ગૌરીબેન, શારદાબેન, મંજુબેન, જશુબેન, અનસૂયાબેન. **અભ્યાસ :** મેટ્રીક પાસ, ઈ.સ. ૧૯૫૨ થી ૧૯૫૫ સુધી પાલિતાણા ગુરુકુળમાં ભણ્યા **આ. દેવ શ્રી દર્શનસાગરસૂરિશ્ચરજી** મ.સા.ના વરદ્ હસ્તે મનહરભાઈએ ૨૨ વર્ષની યુવાન વયે દીક્ષા સં. ૨૦૧૯ મા.વદ ૫ (બંગાલ)માં કુમારડી ગામ કતરાસગઢ પાસે થઈ, **ગણિ પદવી** સં. ૨૦૩૬ મા. સુ. દના પાર્લા (મુંબઈ) ઘેલાભાઈ કરમચંદ ઉપાશ્રયમાં થઈ, પંન્યાસપદવી સં. ૨૦૪૪ માગ.સુ. ૧૫ના પ.પૂ. સિંહગર્જનાના સ્વામી આ.દેવ શ્રી અશોકસાગરસૂરિજી મ.સા. હસ્તે કેલાશનગર જૈન સંઘ સુરત થઈ, **આચાર્યપદવી** સં. ૨૦૫૩ કા.વ. દના ભીડભંજન પાર્શ્વનાથ જૈન સંઘ ગોદાવરી વાસણા અમદાવાદમાં પ.પૂ. સરલસ્વભાવી આ.દેવશ્રી જિતેન્દ્રસાગરસૂરિજી મ.સા., પ.પૂ. સરલહૃદયી આ.દેવ શ્રી પ્રમોદસાગરસૂરિજી મ.સા., પ.પૂ. તપોમૂર્તિ આ.દેવ શ્રી નવરત્નસાગરસૂરિજી મ.સા. શતાધિક સાધુ-સાધ્વી અને સુશ્રાવકોની નિશ્રામાં ૧૦ દિવસીય ભવ્યાતીભવ્ય મહોત્સવપૂર્વક સંપન્ન થઈ. પૂજ્યશ્રીનું સંયમ જીવન જિનશાસન પ્રત્યે વફાદારીપૂર્વક ચુસ્તપણે પાળી પ્રભુઆજ્ઞાને સમર્પિત જીવન અને શુભકાર્યોની સૌરભથી મધમધતું હતું.

૪૧ ચોમાસાઓ કર્યા તેમાં ૧૦ ચોમાસા મુંબઈ જેવા શહેરોમાં રહીને સંયમ જીવનમાં બાધ ન આવે તેમ આરાધના કરાવતા. પૂજ્યશ્રી ૮૦ મુમુક્ષુઓના દીક્ષાદાતા બન્યા, ઉપધાનતપ ૧૦ જગ્યાએ કરાવ્યા, તેમાંથી સં. ૨૦૩૦ ઉંઝામાં સર્વપ્રથમવાર ઉપધાનતપ પછી મોટાભાઈ શ્રી મુગટલાલભાઈની દીક્ષા થઈ. સં. ૨૦૩૨ મૂળી ગામે ઉપધાન તપ અને દેવદેવીની પ્રતિષ્ઠા, સં. ૨૦૩૬ ખાનપુર (અમદાવાદ) માકુભાઈ શેઠના બંગલે ઉપધાન અને ઉપાશ્રયનું ખાતમુહૂર્ત, સં. ૨૦૩૮ જામનગર ઉપધાન, પછી કચ્છ ભદ્રેશ્વરનો છરી'પાલક સંઘ, સં. ૨૦૩૯ ભૂજ (કચ્છ) દાદાવાડીમાં ઉપધાન તપ, સં. ૨૦૪૪ મોરબી ઉપધાનતપ અને નદી કાંઠે દેરાસરનું ખાતમુહૂર્ત, સં. ૨૦૪૬ કલકત્તા

ભવાનીપુર ચોમાસુ અને રાયપુરથી ૪૫૦ યાત્રીકોનો છરી'પાલક ઉવસગગહરં પાર્શ્વનાથ (દુર્ગ) સંઘ અને કેશી ગણધરે પ્રતિષ્ઠા શ્રી વીરપ્રભુની ઉંમર ૩૭ વર્ષની હતી ત્યારે કરી હતી, પછી તે પ્રભુની પૂજ્યશ્રીના હસ્તે ચલપ્રતિષ્ઠા કરી ત્યારે પ્રભુજીને અમીઝ્યા અને પૂ.પં. અભયસાગરજી મ.એ આપેલ મુહૂર્તે પ્રતિમા ઉઠ્યા હતા અને ધર્મશાળાનું શિલાસ્થાપન, ભોજનશાળાનું મોટું ફંડ થયું, સં. ૨૦૪૯ (કચ્છ) ભૂજ પાસે સુખપર ગામે ૧૦ દિવસીય શંભેશ્વર પાર્શ્વનાથ અને શિવપાર્શ્વનાથ પ્રભુની ભવ્ય અંજનશલાકા પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ થયો. સં. ૨૦૫૧ ખાનપુર (અમદાવાદ) જેઠ વદ ૧૨ દેવ દેવી પ્રતિષ્ઠા, પાઠશાળા ઉદ્ઘાટન, આંબેલશાળાનું મોટું ફંડ કર્યું. પછી લક્ષ્મીવર્ધક (અમદાવાદ) ભવ્ય ઉપધાન તપ અને મોટા ઉપાશ્રયનું નિર્માણ અને આનંદસાગર સંઘની સ્થાપના થઈ, જોરાવરનગરે દેવ-દેવીની પ્રતિષ્ઠા કરી અને શ્રી શત્રુંજય દર્શન મહાયશસાગર ટ્રસ્ટની સ્થાપના કરી પછી ચીખલી (ગુજ.)માં દેરાસર શિલાનું સ્થાપન થયું. સં. ૨૦૫૪, પૂના આદિનાથ સોસાયટી ઉપધાન તપ, પછી મહા મહિને લોણાર (હીલ સ્ટેશન) ઉપધાન પછી અંતરીક્ષજનો છરી'પાલક સંઘ, નિગડી ગામે દેરાસર નિર્માણની ઉદ્ઘામણી પછી અમરાવતી હીંગોલી ગામે પ્રભુજીનો ભવ્ય દેરાસમાં પ્રવેશ. સં. ૨૦૫૫ દ્વારબ્હા (મહા.) ઉપધાન અને ઉપાશ્રયનું નૂતનીકરણ, દેવ-દેવી પ્રતિષ્ઠા કરી પૂજ્યશ્રીના તપધર્મમાં ૧૦ વર્ષોત્તર સળંગ કર્યા. વીશસ્થાનક તપ, વર્ધમાનતપની ૪૦મી ઓળી, નવપદની ૩૦ ઓળી, અઢાઈઓ, અઢમ કર્યા ક્યારે પણ છૂટું વાપર્યું નથી. યાત્રાઓ તો અનેક તીર્થોની કરી તેમાં મુખ્યત્વે સમ્મેતશિખરની ચાર વાર સાધુપણામાં જઈને ત્યાં રહી ૪૦ યાત્રા કરી, તળાજાની ૯૯ યાત્રા, ગિરિરાજની ૧૨ વાર નવ્યાણું યાત્રાઓ કરી કુલ ગિરિરાજની ૨૦૦૯ યાત્રાઓ પગે ચાલીને કરી. પાલિતાણામાં બિરાજમાન હોય ત્યારે દાદાની યાત્રા કર્યા વગર પર્યટ્ક્રમણ પારતા નહોતા. છટ્ટ, અઢમ હોય તો પણ દાદાના દર્શન વગર પાણી પણ વાપરતા નહોતા એવા દેહસંકલ્પી પૂજ્યશ્રી હતા. સ્વભાવે સરલ, કોઈપણ ગચ્છભેદ રાખતા નહીં, મળતાવડા સ્વભાવે કોઈ પણ સમુદાયમાં ભળી જતા અને શાસનનું કામ પાર પાડતા. તેમની વાણીમાં અદ્ભુત મીઠાશ હતી. વ્યાખ્યાનની રોચક શૈલી હતી. સદાય હસતો ચહેરો, તેમના તરફ સૌના મનમાં આદરભાવ જગાડતો હતો, એક એક ક્ષણનો સદુપયોગ કરી લેવો તે તેમનો જીવનમંત્ર હતો.

પૂજ્યશ્રીના પરિવારમાંથી ૧૫ પુરુષો અને ૧૪ બહેનોએ દીક્ષા ગ્રહણ કરી હતી, તેમાંથી પ.પૂ. પ્રશાંતમૂર્તિ આ.દેવશ્રી દર્શનસાગરસૂરિજી મ. (મામા મ.) થતા. પ.પૂ. શાસનસેવી આ. જિતેન્દ્રસાગરસૂરિજી મ. (ભાઈ મ.), પ.પૂ. સંગઠનપ્રેમી નિડરવક્તા આ. નિત્યોદયસાગરસૂરિજી મ. (ભાઈ મ.), પ.પૂ. જાપધ્યાનનિષ્ઠ આ. ચંદ્રાનનસાગરસૂરિ મ. (ભત્રીજા મ.), પ.પૂ. પં.શ્રી દિવ્યાનંદસાગરજી મ. (ભત્રીજા મ.), પ.પૂ. મુનિરાજશ્રી પુન્યપાલસાગરજી મ. (ભત્રીજા મ.), પૂ. (બેન મ.સા.) સંવેગવર્ષાશ્રીજી મ. (ભાણી મ.), પૂ.સા. જ્યોતિપ્રજ્ઞાશ્રીજી મ. (કેશરસૂરિમાં) છે. તેમજ પૂજ્યશ્રીએ સવાલાખ કિલોમીટરનો વિહાર કર્યો છે.

પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીનો શિષ્ય પરિવાર

(૧) પ.પૂ. વડીલબંધુ (મોટાભાઈ મ.) તપસ્વી મુનિરાજ શ્રી પ્રીતિવર્ધનસાગરજી મ.સા. (૨) પ.પૂ. મુનિરાજશ્રી કલ્પવર્ધનસાગરજી મ.સા. (મામાના દીકરા), સં. ૨૦૩૨ શિવગંજ (રાજ.) દીક્ષા, (૩) પ.પૂ. તપસ્વી મુનિરાજશ્રી ધર્મકીર્તિયશસાગરજી મ. (બનેવી મ.) સં. ૨૦૩૮ (પાલીતાણા) દીક્ષા. (૪) પ.પૂ.મુનિરાજશ્રી ધર્મચશસાગરજી મ. (સ્થાનકવાસી હતા. પૂજ્યશ્રીએ સં. ૨૦૩૮ (પાલિતાણા)માં દીક્ષા આપી. (૫) પ.પૂ. મુનિરાજ શ્રી પદ્મચશસાગરજી મ.સા. (ભત્રીજા મ.) સં. ૨૦૪૨માં પ્રાર્થના સમાજ શ્રી ચંદ્રપ્રભ જૈન દેરાસરમાં ૧૦ વર્ષની ઉંમરે માગ.સુ. ૩ના દીક્ષા થઈ.

હાલમાં ૨૫મા દીક્ષાવર્ષમાં પ્રવેશ કર્યો છે, તેમણે પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીની અખંડ સેવા કરી હતી. પૂજ્યશ્રીનું સર્વપ્રથમ સ્વતંત્ર ચોમાસુ કરવા પરમ ઉપકારી પ.પૂ.પં. અભયસાગરજી મ. આજ્ઞા અને આશીર્વાદ (ઊંઝા) મોકલ્યા હતા અને છેલ્લું ચોમાસું સં. ૨૦૫૮ મુંબઈનું હાર્ટ ગોડીજી પાર્શ્વનાથ પાયધુની કર્યું, વિહાર કરી પાલિતાણાથી મુંબઈ પધારતા જેમના મનમાં હંમેશા મનમાં શ્રી નવકારમંત્રનું સ્મરણ અને સિદ્ધગિરિનું સ્મરણ ગુંજતું હતું; તેવા પૂજ્યશ્રી સમાધિમય જીવન જીવી ૬૩ વર્ષે તા. ૧૩-૬-૨૦૦૪ જેઠ ૧૬-૧૦ના સાંજે ૪-૩૦ કલાકે ચારોટી ગામે કાલધર્મ પામ્યા.

સુવિશાલ ગચ્છાધિપતિ સરલસ્વભાવી પ.પૂ.આ. સૂર્યોદયસાગરસૂરિજી મ.સા., પૂ. પ્રવચનપ્રભાવક પરમ ઉપકારી આ. સાગરચંદ્રસાગરસૂરિજી મ.સા.ના સાનિધ્યમાં

રહી આરાધના કરીએ છીએ. તેમનું ઋણ ક્યારેય ભૂલી શકાય તેમ નથી. પ.પૂ. તપસ્વી મુનિરાજ શ્રી ગુણરત્નસાગરજી મ., પૂ. તીર્થચંદ્રસાગરજી મ., પૂ. મૈત્રીચંદ્રસાગરજી મ., પૂ. મોક્ષચંદ્રસાગરજી મ., પૂ. વૈરાગ્યચંદ્રસાગરજી મ., પૂ. ધન્યચંદ્રસાગરજી મ.સા. સાથે રહીને ધર્મધ્યાન ખૂબ જ સુંદર થાય છે. તેમની પ્રેરણાથી સર્વપ્રથમવાર ગુરુ ગુણાનુવાદ પંચાલિકા મહોત્સવ અને સં. ૨૦૬૦માં ચોમાસુ કરવા મોકલ્યા. ફોર્ટ જૈન શ્રી સંઘના ટ્રસ્ટીવર્ધો અને શ્રાવકો માતા-પિતાની જેમ ખૂબ જ ઉલ્લાસભર ત્રણેય મુનિશ્રી પ્રીતિવર્ધનસાગરજી મ., પૂ. મુનિશ્રી પદ્મચશસાગરજી મ., પૂ.મુનિશ્રી દિવ્યેશચંદ્રસાગરજી મ. આદિ સાથે ચોમાસુ સંપત્ર થયું, બીજું ચોમાસું સ્વતંત્ર સં. ૨૦૬૫ ચોપાટી કલ્યાણ પાર્શ્વનાથ જૈન સંઘમાં સુંદર થયું. પૂજ્ય ગુરુદેવને નત મસ્તકે કોટિ કોટિ વંદના

સૌજન્ય : પરમ ગુરુભક્ત ઉમાબેન સાગરમલજી સી. જૈન પરિવાર, મુંબઈ

પ.પૂ. આ.શ્રી વિજયભદ્રસેનસૂરિજી મ.સા.

જન્મ : ૧૯૮૨, માગસર સુદ-૨, સુઈગામ.

પિતાશ્રી : પરશોત્તમદાસ.

માતૃશ્રી : નરભીબહેન.

ગામ : અસારા, તા.

વાવ (જિ. બનાસકાંઠા),
(ઉ.ગુ.).

સં. ૨૦૬૪ના પોષ
સુદી ૮ તા. ૧૬-૧-
૨૦૦૮ પાલીતાણામાં
કાળધર્મ પામ્યા.

સાધર્મિક ભક્તિવત્સલ : મૈત્રી-પ્રમોદ-

કારુણ્ય- માધ્યસ્થ ભાવનાને વરેલા, દર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્રની ભાવનામાં ઓતપ્રોત થયેલા પૂ.આ.શ્રી ભદ્રસેનસૂરિજી મહારાજે માનવતાનો દીવડો પ્રગટાવવા, સાધર્મિક પ્રત્યેની સહાનુભૂતિને કારણે ૨૦૦ બ્લોકો ભાવંદર-ઈસ્ટમાં સાધર્મિક ભાઈઓ માટે બનાવવા પ્રેરણા કરી. તેમ જ દર વર્ષે અમુક ઘરોમાં નિયમિત રોકડ-અનાજ મદદ તેમની પ્રેરણાથી થાય છે.

જીવદયાપ્રેમી : ઉપરોક્ત બિરુદને સાર્થક કરવા સમી

પાંજરાપોળને રૂા. ૫૧ હજાર, કંકાવટી પાંજરાપોળમાં રૂા. ૨૫ હજાર, દરેક પાંજરાપોળમાં છૂટક દાન દર વર્ષે તેમની પ્રેરણાથી મોકલાય છે.

સમ્યગ્ જ્ઞાનરસિક : સમ્યગ્જ્ઞાનના પ્રચારાર્થે (૧) શ્રી ચારિત્રવિજયજી જૈન પાઠશાળા (કાંદિવલી) (૨) શ્રી મુક્તિ-વિજયજી જૈન પાઠશાળા (ભાયંદર-વેસ્ટ) (૩) શ્રી ચારિત્ર વિજયજી જૈન પાઠશાળા (કરા-પંચમહાલ)ના સ્થાપક અને શ્રી જગદ્ગુરુ હીર સૂરીશ્વરજી સંસ્કૃત પાઠશાળા (કૃષ્ણનગર)ના પ્રેરણાદાતા તેમ જ અનેક પાઠશાળામાં પ્રસંગોપાત્ત ઈનામ-દાન અપાવેલ છે.

સાહિત્યસેવા : નવસ્મરણ ભાવાર્થ સહિત ★ 'વાવણી કરી લો' ★ 'દિન શુદ્ધ દીપિકા' (ઉદ્ઘાટક-માજી વડાપ્રધાન શ્રી મોરારજી દેસાઈ) ★ 'જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ ભા. ૪' (વિમોચન-શ્રી દીપચંદ ગાર્ડી) ★ 'બાર પર્વની કથા' (પ્રત) ★ 'જન્મ ફલાદેશના અમૂલ્ય સિદ્ધાંતો' ★ 'જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ ભા. ૧' ★ 'જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ ભા. ૪' ફરી વખત આવૃત્તિ બહાર પાડેલ છે. ★ 'શ્રી પાર્શ્વપદ્માવતી આદિ મહાપૂજન' (પ્રત) ★ 'અર્હમ્ સુન્દરમ્-માસિકના સંરક્ષક

પ્રતિષ્ઠા-સંસ્થા :

★ પાટણ કરંડિયા પાર્શ્વનાથ ★ પાલિતાણા-સંકટહર પાર્શ્વનાથ ★ શ્રી યશોવિજયજી આરાધના ભવન-પાલિતાણા-નિર્માણ કરાવેલ. તથા સાધ્વીજી ભગવંતો માટે દર્શન મહાભદ્રગિરિ

જીવનનું યાદગાર કાર્ય : પ્રવર્તક શ્રીની પ્રેરણાથી જન્મશતાબ્દી મહોત્સવ નિમિત્તે શ્રી ચારિત્રવિજયજી મહારાજ શ્રી એક્સટર્નલ સ્કોલર યોજનાનું નિર્માણ થયેલ છે. આ યોજના નીચે બહાર રહીને અભ્યાસ કરતાં ધો ૫ થી ૧૨ સુધીનાં વિદ્યાર્થી-વિદ્યાર્થિનીઓને પ્રતિ વર્ષે રૂા. ૫૦૦ સ્કોલરશિપ આપવામાં આવે છે. આ વર્ષે ૮૨૦ વિદ્યાર્થી-વિદ્યાર્થિનીઓને સ્કોલરશિપ આપવામાં આવેલ છે. શ્રી શત્રુંજય મહાતીર્થ શ્રે. જૈન ગૃપની સ્થાપના કરી છે. જેના પ્રમુખ ભરતભાઈ કે. શાહ છે.

ચારિત્રજીવનની આરાધનામાં સહાયક, પૂર્વ કરેલ સેવા-ભાવના સ્વરૂપે વિનયી, સ્વાધ્યાયપ્રેમી, શિષ્યરત્ન પ.પૂ. મહાભદ્રવિજયજી મ.સા. પ્રવર્તકશ્રીના કાર્યમાં ખડે પગે હાજર

રહી સેવા કાર્ય કર્યું. પંચમહાલ જિલ્લાના જાંબુઘોડા તાલુકામાં કરા સ્વ. શ્રીમતી જશીબેન રાયસિંહ પરમાર (ક્ષત્રિય)ના સુપુત્રે માત્ર બાર વર્ષની નાની ઉંમરે છેલ્લી સાત પેઢીમાં પ્રથમ વખત જ દીક્ષા લીધી. મહાભદ્રવિજયજી નામે જાહેર થયા. કરા ગામમાં જિનમંદિર, પાઠશાળા, ઉપાશ્રય થયેલ છે. પૂ. આચાર્ય મહારાજની અંતિમ ભાવનાઓને મુનિ મહાભદ્રવિજયજી અમલી બનાવી રહ્યા છે.

સૌજન્ય : ગુરુભક્તો તરફથી શ્રી યશોવિજય આરાધના ટ્રસ્ટ, ગિરિરાજ સોસાયટી-પાલીતાણા

પ.પૂ.આ.ભ. શીલરત્નસૂરીશ્વરજી મ.સા.

આર્યવર્તની અલબેલી અવની ભાભરની ભવ્યભૂમિએ સંસ્કારશીલ શકુબેનની કુક્ષીએ ધર્મપરાયણ પિતા બાબુભાઈના કુલાંગણે આજથી અર્ધશતાબ્દિ પૂર્વે શશીની કાંતિ સમાન પુત્રરત્નનો જન્મ થયો. બાળકનું અદ્ભુત રૂપ જોઈને યથાર્થનામ શશીકાંત પાડવામાં આવ્યું.

શશીકાંતનું બચપન રાધનપુરની રમ્યધરામાં વીત્યું. લોહીના બુંદ-બુંદમાં માતાના ધર્મ-સંસ્કારથી સંસ્કારિત શશીકાંત શૈશવકાળની રમત-ગમતની સહજ પ્રવૃત્તિમાં મોહ ન પામ્યો. જેમ સ્વાતીનક્ષત્રમાં વરસાદનું પાણી છીપમાં મોતીનું સ્વરૂપ પામે છે તેમ જન્મદાત્રી માતા અને ગુરુદેવ પ.પૂ.આ.ભ. શ્રી લલ્લિસૂરીશ્વરજી મહારાજના પ્રેરણાના પીયૂષે શશીકાંતના હૃદયરૂપી છીપમાં સંયમની મોતીનું સર્જન થયું.

સ્વજનોનો રાગ અને સંયમના અનુરાગ વચ્ચે હાર-જીતનો ખેલ રચાયો અને શશીકાંતના જ્વલંત વૈરાગ્યનો વિજય થયો. પૂર્વના ભવની અધૂરી સાધનાને પૂરી કરવા ૧૩।૧ વર્ષની બાલ્યવયે પ્રવ્રજ્યાના પંથે પ્રયાણ કર્યું અને પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી લલ્લિસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના શિષ્ય મુનિ શીલરત્નવિજય બન્યા.

બાલ્યવયથી જ કુશાગ્રબુદ્ધિ, તેજસ્વી પ્રતિભાશાળી આદિ સાહજિક ગુણોથી સુશોભિત બાલમુનિ શીલરત્નવિજયે જ્ઞાનની ધૂણી ધખાવી. સ્વાધ્યાયની વાટ અને વૈયાવચ્ચના ધીથી સંયમની જ્યોતને પ્રકાશિત કરવા લાગ્યા.

ગુરુઆજ્ઞા જેમની આરાધના હતી, ગુરુભક્તિ જેમની ઉપાસના હતી, ગુરુસમર્પણ જેમની સાધના હતી જેનો સરવાળો....અર્થાત્ ફલશ્રુતિ પૂજ્યશ્રીના અનન્ય ગુરુકૃપાપાત્ર બની. પ્રવચન પટુતા અને પ્રચંડ પ્રભાવકતા પ્રાપ્ત કરી ગુજરાત, મહારાષ્ટ્ર, રાજસ્થાન, મધ્યપ્રદેશ, બિહાર વિ. અનેક દેશો-

પ્રદેશોમા વિચરી શાંતિ અને સમાધિના સંદેશવાહક બની....આત્મવિકાસની યાત્રામાં માર્ગ ભૂલેલાના પથદર્શક પગદંડી બની...ભવસાગરમાં ભવ્યજીવોરૂપી નાવિકો માટે દિશાસૂચક દીવાદાંડી બની રહ્યા.

ગચ્છ, સમુદાય, થોય કે તિથિના ભેદથી પર રહી સર્વ સાધુ-સાધ્વી મ. સાથે મૈત્રીપૂર્ણ વ્યવહારની આગવી અને અજોડ કલા આદિ અનેક લાક્ષણિક બૂબીઓથી ઝળકતા જીવનને જોઈને ગુરુદેવશ્રી પ.પૂ.આ.ભ. લબ્ધિસૂરીશ્વરજી મહારાજાએ મહાનિશીથસૂત્રના યોગોદ્ઘન કરવાની ભાવના વ્યક્ત કરી.

માનવી વિચારે છે કંઈક અને કુદરત કરે છે કંઈક. ગુરુદેવશ્રીની અચાનક જ ચિર વિદાય થઈ. મનની મનમાં રહી ગઈ. અંતરીક્ષથી નિરંતર ગુરુદેવશ્રીના આશીર્વાદનું છત્ર ધારણ કરી સતત પરોક્ષરૂપે સાંનિધ્ય અને દિવ્યકૃપાથી પ્રત્યેક ચાતુર્માસમાં ભગીરથ શાસનકાર્યોની હારમાળાથી અદિતીય ઈતિહાસનું સર્જન કર્યું.

તપાગચ્છાધિપતિ પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજાએ વિશિષ્ટ યોગ્યતા અને પાત્રતા જોઈને ગરિમાવંત ગણિપદ અને પુન્યવંત પંન્યાસ પ્રજ્ઞાલિકાના પદાધિકારી બનાવ્યા. સ્વ. ગુરુદેવશ્રીના શ્રી લબ્ધિધામતીર્થના અંતિમ સ્વપ્નના કુશળ શિલ્પી બની તીર્થના સુંદર માર્ગદર્શન અને સૂત્રધાર બની....ગુરુદેવના નામને યાવચ્ચંદ્ર દિવાકરો અમરત્વ આપ્યું.

સંઘ, સમાજ અને પરિવારના અનેક સંઘર્ષોના સમાધાનનું સોલ્યુશન શોધવામાં સુજ્ઞ, ભવ્યજીવોના હૃદયરૂપી ધરતી ઉપર વીતરાગવાણીની વરસતી વાદળી જેવા, પૂ. સાધુ-સાધ્વીજી મ.ના સંયમજીવનની ક્યારીમાં ત્યાગ અને આચારવારિનું સિંચન કરનારા, જિનાજ્ઞા અને ગુર્વાજ્ઞાના કટ્ટર પક્ષપાતી, કાર્યકુશળ, તીવ્રશક્તિ, તીક્ષ્ણ તર્કશક્તિવાળા એવા હે પૂજ્યશ્રી! આપને પ્રભાવક આચાર્ય પરંપરાના પદાધિકારી બનાવવા સૂરિપદ સિંહાસને આરૂઢ કરવા પૂજ્યપાદ તપાગચ્છાધિપતિએ પોતાની હાર્દિક મનોકામનાનો કળશ જ્યારે આપના ઉપર ઢોળ્યો છે ત્યારે પ્રભુવીરની પાટપરંપરામાં ૭૮મી પાટે બિરાજમાન થઈ જિનશાસનના ગગનાગણિએ સહસ્રરશ્મિ બનીને આપનું આગમન થઈ રહ્યું છે ત્યારે અમો આપશ્રીને આનંદના અક્ષતથી વધાવીએ છીએ. અંતરથી આવકારીએ છીએ. જિનશાસનની મહાધુરાને નિજસ્કંધો પર ધારણ કરીને પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી ભક્તિસૂરીશ્વરજી મહારાજાના સમુદાયના પ્રભાવશાળી વ્યક્તિત્વધારી બની....શાસન અને સમુદાયની યશોપતાકા દશે-દિશામાં ભહેરાવો....ગચ્છના સ્તંભ બની સફળ કર્ણધાર બનો એ જ અંતરની શુભેચ્છા.

સૌજન્ય : પૂ. મુનિશ્રી ભવ્યરત્નવિજયની પ્રેરણાથી
સતીશભાઈ કેશવલાલ માલદે,
યુગાન્ડા-કમ્પાલા તરફથી

વિ.સં. ૨૦૬૫ની
સાલમાં પ.પૂ.
જયદર્શન
વિ.મ.સા.
(નેમિત્રેમી) દ્વારા
થયેલ મહામંત્ર
નવકાર તપની
ક્રિયાવિધિ સાથે
પૂર્ણાહુતિ નિમિત્ત
નીકળેલ
શોભાયાત્રાની એક
ઝલક - પૂના-
અહમદનગર હાઈવે.

ભારતભૂપણ મહાપુરુષો

પૂર્વકાળથી જૈનાચાર્યોનો રાજ્યસત્તા ઉપર ખૂબ પ્રભાવ રહ્યો છે. સિદ્ધસેન દિવાકરસૂરિ, આચાર્યશ્રી બપ્પભટ્ટ સૂરિ, કલિકાલસર્વજ્ઞ શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય વગેરે અનેકાનેક પૂજ્ય સૂરિવર્યોએ રાજ્યશાસન ઉપર પોતાની પ્રભાવછાયા પ્રસારીને જૈનશાસનની જ્યોતિને વધુ ને વધુ દીપ્તિમંત બનાવી હતી. આજે રાજાશાહી શાસનપ્રથા અસ્તિત્વમાં નથી. રાજાશાહીનું સ્થાન લોકશાહીએ લીધું છે. લોકશાહી શાસનવ્યવસ્થામાં સત્તા એક જગ્યાએ કેન્દ્રિત નથી હોતી તેમ કાયમી કે વંશપરંપરાગત પણ નથી હોતી. તે સંયોગોમાં રાજકારણ ઉપર વર્ચસ્વ કે પ્રભાવ એ ઘણી મુશ્કેલ બાબત બની છે. ક્યારેક રાજકારણીઓ સાથેના સંબંધો બહુ હિતાવહ પણ રહેતા નથી. તે છતાં, આવા વિકટ સંયોગોમાં પણ અનેક પૂ. આચાર્ય ભગવંતો રાષ્ટ્રીય માન અને ગૌરવને ધારણ કરી રહ્યા છે અને પ્રભુશાસનના અહિંસા આદિ દિવ્ય સંદેશને દિગંતમાં પ્રસરાવી રહ્યા છે.

પૂ. આ. શ્રીમદ્ વિજયકેશરસૂરીશ્વરજી મ.

જૈનસમાજના શ્રમણોદ્યાનમાં અનેક, પરમ સૌરભભર્યા ફૂલડાં ખીલ્યાં છે અને એ ફૂલોના મધમધાટે વિશ્વ સુરભિત બન્યું છે. આવાં અનેક ફૂલડાંઓનું અનેરી ફોરમ ફોરતું એક પુષ્પ તે શ્રીમદ્ વિજયકેશરસૂરિજી! ઓમકારજાપના પૂરેપૂરા રસિયા, યોગવિદ્યાના અભ્યાસી તેમ જ ગઈકાલના અને આજના યુગની માર્ગદર્શક થઈ પડે તેવી સાહિત્યશ્રેણીના સર્જક એ સૂરિજી ગઈ કાલે જીવંત હતા. આજે અક્ષરદેહે જાગૃત છે ને આવતી કાલે તેઓ ચિરંજીવ છે.

આવા ચિરંજીવ સાધુપુરુષનો જન્મ સં. ૧૮૩૩ના પોષ સુદી ૧૫ના દિવસે તીર્થાધિરાજની છત્રછાયામાં પાલિતાણા ખાતે થયો હતો. તેઓનું વતન કાઠિયાવાડમાં બોટાદ પાસેનું પાણિયાદ ગામ હતું. તેમના પિતાનું નામ માધવજીભાઈ નાગજીભાઈ હતું ને માતાનું નામ પાનબાઈ હતું. જેમનાં પગલાંથી ભાગ્યોદય થવાથી, તે લક્ષ્મીરૂપમાં પલટાઈ ગયું હતું. તેઓ જ્ઞાતિએ વિસાશ્રીમાળી અને ધંધે વેપારી હતા. માતાપિતા ધર્મના પૂરા પ્રેમી હતા. એવા માતાપિતાને ત્યાં બાળક કેશવજીનો જન્મ થયો. તેમનું મોસાળ પાલિતાણા હતું. તેણે ત્રણ ચોપડી સુધી અહીં અભ્યાસ કર્યો. સં. ૧૮૪૦માં બધું કુટુંબ વઢવાણ કેમ્પમાં રહેવા આવ્યું. અહીં કેશવજીનો છ ચોપડી સુધીનો અભ્યાસ થયો, પણ તેટલામાં કાળનું ચક્ર આવ્યું અને માતાપિતાનો ત્રણ-ત્રણ દિવસના અંતરે સ્વર્ગવાસ થયો. કેશવજીનું હૃદય સંસારથી ધવાયું ને વૈરાગ્ય ભાવના પ્રબળ બની.

આ વખતે તેમને વડોદરા ખાતે શ્રી વિજયકમલ-સૂરીશ્વરજીનો મેળાપ થયો અને સં. ૧૮૫૦ના માગશર સુદ ૧૦ના દિવસે તેમની પાસે જ દીક્ષા લીધી. ગુરુજીએ તેમનું નામ શ્રી કેશરવિજયજી રાખ્યું. શ્રી કેશરવિજયજીએ એક સમર્થ ગુરુનું શરણું સ્વીકાર્યું હતું. તેમની પાસે વડોદરા અને સુરતમાં રહીને તેમણે ખૂબ અભ્યાસ કર્યો. જ્ઞાન વિશાળ થતું ગયું. તેવામાં તેમનું મન યોગ તરફ દોરાયું અને જીવનભર યોગપ્રાપ્તિ માટે ગમે તેવાં સંકટો સંભેવામાં તેમણે મજા માણી છે. અનેક ચમત્કારો તે દ્વારા તેમને પ્રાપ્ત થયેલા કહેવાય છે. ઓમકારનો જાપ તો પોતે કરોડોવાર કરેલો ને જે મળે તેને તે કરવા ઉપદેશ આપેલો.

સં. ૧૮૬૩માં સુરતમાં તેમને ગણિ પદવી અપાઈ અને સં. ૧૮૬૪માં પંન્યાસ પદવીનો ઉત્સવ થયો. આ પછી અચાનક ગુરુદેવનો સ્વર્ગવાસ થતાં, તેમ જ ગુરુદેવની ઈચ્છા મુજબ પાછળનો બધો ભાર તેમને સોંપાતાં કાર્યભાર વધ્યો. રાજયોગ જાણવાની ઈચ્છા અહીં દબાઈ ગઈ. પોતાના સમુદાયનું બંધારણ કરવા તેમણે વઢવાણ કેમ્પમાં સાધુસંમેલન ભર્યું. આ પછી ઘણી દીક્ષાઓ તેમને હસ્તે થઈ. તેમની વિદ્વતા અને યોગીપણાની ખ્યાતિ બધે પ્રસરી વળી હતી. ધરમપુર સ્ટેટ તથા બીજા રાજાઓ તેમના ભક્તો બન્યા હતા. પારસી, મુસલમાન, ધાંચી, મોચી તો તેમને પોતાના જ હિતેષી ગણતા. તેમના ગુણોથી આકર્ષાઈ તથા સ્વર્ગસ્થ સૂરિજીની ઈચ્છાને માન આપી સં. ૧૮૮૩ના કારતક વદી દના રોજ તેમને આચાર્ય પદવી ભાવનગરમાં અપાઈ. આ પ્રસંગે ખૂબ મહોત્સવ,

માનપત્રો તેમ જ લખાણો થયાં હતાં. આ વખતે તેમની સાહિત્ય લેખન-પ્રવૃત્તિ ચાલુ હતી ને તેમના ગ્રંથો જેન જેનેતર સમાજમાં સારો આદર પામ્યા હતા. તેમણે લગભગ ૨૦ ઉપરાંત પુસ્તકો નીતિ, ધર્મ, સ્થાનક ને યોગને અંગે લખ્યાં છે.

વિ. સં. ૧૯૮૫નું વડાલીનું ચાતુર્માસ પૂર્ણ કરી તેઓ તારંગાજી ગયા. અહીં ગુફામાં ધ્યાન અવસ્થામાં બેસતાં શરદીએ ભયંકર હુમલો કર્યો, હૃદયમાં દર્દ પેદા થયું ને આ દર્દ છેવટે પ્રાણ લીધા. ઉપચાર કરવા અમદાવાદ ઊજમફર્દની ધર્મશાળામાં તે ચાતુર્માસમાં શ્રાવણ વદી પાંચમે તો સૂરિજીએ તમામ ત્યાગ કરી ઓમકારનો જાપ શરૂ કર્યો અને જીવનની છેલ્લી ક્ષણે પણ ઓમકાર. શોકની અમાવસ્યા છવાઈ ગઈ, છતાં તેમની પવિત્રતાની પૂર્ણિમા તો આજે પણ સદોદિત છે.

પોતાના સમગ્ર કુટુંબને સંયમમાર્ગે વાળનાર

પૂ. ઉપાધ્યાય શ્રી ધર્મસાગરજી મહારાજ

સમગ્ર ભારતવર્ષ આઝાદી માટેના નારાઓથી ગુંજતું હતું ત્યારે જિનશાસનનાં કેટલાંક તીર્થસ્થાનોને આઝાદી અને આબાદીના પંથે લઈ જવામાં અગ્રણી એવા ઉપાધ્યાય શ્રી ધર્મસાગરજી મહારાજનો જન્મ થયો હતો. ઉત્તર ગુજરાતનું ગામ ઉનાળા, ઊંઝા પાસેનું મીરાદાતાર. ત્યાં પિતા નહાલચંદ અને માતા ખુશીબહેનને ઘરે સં. ૧૯૫૭ના ભાદરવા સુદ ૭ને દિવસે એક પુત્રનો જન્મ થયો. કુટુંબીજનોએ નામ રાખ્યું મૂલચંદભાઈ. મૂલચંદભાઈ બાળપણથી હોશિયાર હતા. અભ્યાસમાં અને અભ્યાસ પૂરો કરીને ધંધામાં સારી કુશળતા દર્શાવી. પરિણામે, ધંધાના વિકાસ અર્થે મુંબઈ ગયા, પણ મુંબઈ પહોંચતાં જ જીવનની દિશા ફરી ગઈ. અમદાવાદના શેઠ ભગવાનદાસ (પૂ. પં. શ્રી ભદ્રંકરવિજયજી) તથા શેઠ ચીમનલાલ (પૂજ્યશ્રીના દીક્ષાગુરુ) પૂ.આ. શ્રી ચંદ્રસાગરસૂરિજી આદિની મિત્રમંડળી રચાઈ. પૂ. શ્રી આનંદસાગર મહારાજ, પૂ. શ્રી વિજયલલિતસૂરિજી મહારાજ, આદિનાં વ્યાખ્યાનો નિયમિત સાંભળવા જવા લાગ્યા. આ મંડળીની સંખ્યા ૪૫ ઉપર પહોંચી. સાથે પ્રતિક્રમણ, સાથે પૂજા, સાથે સ્નાત્રપૂજા, સાથે પૌષ્ઠ આદિ જોઈને સૌના અચંબાનો પાર રહેતો નહીં. આ વાતાવરણમાં મૂલચંદભાઈને દીક્ષાની ભાવના જન્મી, પરંતુ એમાંયે માત્ર પોતાને એકલાને જ આ સન્માર્ગે લઈ જવાને બદલે આખા કુટુંબને આ માર્ગે લઈ જવાનો મનોરથ જાગ્યો. સૌ પ્રથમ પોતાના મોટા પુત્રને દીક્ષા અપાવી; તેઓ મુનિ શ્રી મહોદયસાગરજી મહારાજના નામે

ઘોષિત થયા. ત્યાર પછી પોતે જામનગરમાં પૂ. શ્રી આનંદસાગરસૂરિજી મહારાજના વરદ હસ્તે પ. આચાર્યદેવ શ્રી ચંદ્રસાગરજી મહારાજના શિષ્ય તરીકે ધર્મસાગરજી નામે શાસનના અણગાર બન્યા. બે વર્ષ ચારિત્રપાલન, તપશ્ચર્યા, શાસ્ત્રાભ્યાસ આદિમાં ખૂબ પ્રગતિ સાધી ધર્મસાગરજી મ.ના પૂરા પરિવારે દીક્ષા લીધી. તેમાં પોતાની પત્ની ૨ પુત્રો ૧ પુત્રી અને ખુદ એમ પાંચની દીક્ષા થઈ તેમાં મહાન વિદ્વાન શિરોમણિ પ્રથમ નંબરનો પુત્ર મુનિ મહોદયસાગરજી મ.સા. દીક્ષાના અલ્પપર્યાયમાં અનેક સભાઓમાં ધર્મદેશના દ્વારા જિનશાસનના નામનો ડંકો વગાડ્યો હતો. તેમની પાછળ મુનિ દર્શનસાગરની પ્રભા નીબરી અને ધર્મસાગરજી તીર્થરક્ષાના કાયદાકોર્ટના કામોની આગેવાની લીધી હતી. તપસ્વી મહાન હતા. અઢાઈના પારણે અજૈનને ત્યાંથી ગોચરી લાવી એકાસણાથી પારણા અને આયંબિલમાં કરિયાતુ આદિ ભેગુ કરી ૧૫-૨૦ મિનિટમાં વાપરી લેવું આ ત્યાગ ઉચ્ચો અનેરો હોવાથી એમને લોકો લાકડાના મહાદેવના ઉપનામથી પણ સંબોધી તપાનુમોદના કરતાં હતાં. આવા હતાં પૂ. ધર્મસાગરજી મ. અને પોતાના બીજા પુત્ર અમૃતકુમારને શંખેશ્વરમાં બાળવયે, દીક્ષાવિરોધની જંગી જેહાદ વચ્ચે દીક્ષા અપાવીને, સ્વશિષ્ય બનાવી બાલમુનિ શ્રી અભયસાગરજી નામ આપ્યું. અહીંથી ન અટકતાં, સં. ૧૯૮૧માં રતલામમાં સંસારી પત્ની અને સુપુત્રીને દીક્ષા અપાવી સાધ્વી શ્રી સદ્ગુણાશ્રીજી અને બાલસાધ્વી શ્રીસુલસાશ્રીજી નામથી વિભૂષિત કર્યાં. આમ આખું કુટુંબ જિનશાસનને ચરણે ધરી દીધું.

પૂજ્યશ્રીએ પોતાના વિહારમાં એક સિંહની માફક ગર્જના કરીને ધર્મસ્થાનો પર આવેલા ભયને હટાવેલા છે. સરકાર સામે વણથંભી લડત આપીને વિજય હાંસલ કર્યો છે.

આ પૂજ્યશ્રીએ બોમ્બે પબ્લિક ટ્રસ્ટ એક્ટના કાયદાને લલકાર્યો અને ઠેઠ દીલ્હી સુધી કેસ લડવા માટે ગયા. શ્રીયુત ગુમાનમલજી લોઢા આદિના સહકારથી વેજલપુરના રતિલાલના નામે કેસ લડી વિજય પ્રાપ્ત કર્યો અને સકલ શ્રીસંઘની અબજોની મૂડીને બચાવી. તેમના આ વિજયને અખિલ ભારતીય શ્વેતામ્બરની પ્રતિનિધિ શેઠ આણંદજી કલ્યાણજી પેઢીના અધ્યક્ષ શ્રી કસ્તુરભાઈ લાલભાઈએ અમદાવાદના નગરશ્રેષ્ઠીઓને બોલાવી બિરદાવ્યો હતો. પણ નિસ્પૃહી મહોપાધ્યાયજી તે સભામાં જ હાજર ન રહ્યા અને કોઈને જાણ ન થાય તેવા ક્ષેત્રમાં વિહાર કરી પહોંચી ગયા.

શ્રીયુત પ્રભુદાસભાઈ બેચરદાસભાઈ પંડિત શ્રી

મફતલાલ ઝવેરચંદ આદિ સદાય પૂજ્યપાદશ્રી સાથે શાસનના કાર્યોમાં સાથે રહેતા.

સાગર સમુદાયની એકતાના પણ તેઓ ઘડવૈયા હતા અને શાસનની એકતા માટે શાસનસમ્રાટ નેમિસૂરિ મ. તથા આ. રામચંદ્રસૂરિ મ. સાથે પણ તેઓની વાટાઘાટો થતી અને તેઓને સૌ આદર માનથી જોતા

પૂજ્યશ્રીએ સં. ૧૯૮૬થી સં. ૨૦૩૪ સુધીમાં ૪૮ ચાતુર્માસ કર્યા; તેમાં ખંભાત, ચાણસ્મા, ડભોઈ, વેજલપુર, ઊંઝા, અમદાવાદ, પાલિતાણા, કપડવંજ, રાજકોટ આદિ ગુજરાતનાં નગરો મુખ્ય છે. જ્યારે રતલામ, ઈન્દોર, સીતામહુ, મંદસૌર, આગ્રા, ઉજ્જૈન, ઉદયપુર, નાગપુર, કાનપુર, મુંબઈ સિરોહી આદિ ગુજરાત બહારનાં નગરો છે. આ બતાવે છે કે તેઓશ્રીએ શાસનનાં કાર્યો માટે અવિરામ વિહાર કર્યો છે. એટલું જ નહિ, ૪૮ વર્ષના દીક્ષાપર્યાયમાં પૂજ્યશ્રીએ ૨૧ થી ૩૨ ઓળી ચાલુ વર્ષીતપમાં, ૩૩ થી ૩૭ ઓળી છટ્ટ-અક્રમના વર્ષીતપમાં, ૩૮ થી ૪૫ ઓળી ચાલુ વર્ષીતપમાં કરીને ૧૯ વર્ષીતપ કરેલ. આવા તપસ્વી મુનિરાજનો વિશેષ પ્રભાવ પડતો અને અનેક પુણ્યાત્મા તેમના વરદ હસ્તે સંયમમાર્ગે સંચરવા સજ્જ થતા. પૂજ્યશ્રીના હસ્તે ૬૦ ઉપરાંત મુમુક્ષુઓએ દીક્ષા ગ્રહણ કરી હતી. ૪૦ ઉપરાંત ઉપધાન તપ થયાં હતાં. જેમાં પાલિતાણામાં ૧૮૦૦ આરાધકોને એક સાથે કરાવેલ ઉપધાન તપ આજે પણ એક વિક્રમ છે. ૨૫ ઉપરાંત તીર્થસ્થળો પર શાશ્વતી ચૈત્રી ઓળીની સામુદાયિક આરાધના થઈ. સમસ્ત માળવા અને મેવાડને ગામડે ગામડે વિચરીને ધર્મજાગૃતિ લાવ્યા. ૩૦ ઉપરાંત પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવો ઊજવાયા. ૧૭૫ ઉપરાંત ગામોમાં પાઠશાળાઓ સ્થાપી. શ્રી માંડવગઢ, શ્રી નાગેશ્વર, શ્રી મહાવીરજી (જયપુર) આદિ તીર્થોનો ઉદ્ધાર કરાવ્યો. શાસનરક્ષાર્થે ‘અખિલ ભારતવર્ષીય જૈન સંસ્કૃતિરક્ષક સભા’, ‘રાજસ્થાન જૈન સંઘ’, ‘માળવા-મેવાડ નવપદ સમાજ’ ઈન્દોર પેઢી, માંડવગઢ પેઢી, કેશરિયાજી પેઢી આદિની સ્થાપના કરી. આટલાટલી શાસનપ્રભાવના છતાં સાચા સાધુને છાજે તેવી નિઃસ્પૃહતા તો ગજબની હતી. માન-કષાય પર અદ્ભુત કાબૂ ધરાવતા હતા. ક્યાંય પોતાનો ફોટોગ્રાફ મૂકવાની પણ મનાઈ ફરમાવતા. ઉપાધ્યાયપદવી તો કેટલાય પ્રયત્નો પછી સ્વીકારેલી એ પૂજ્યશ્રીની કાર્યસિદ્ધિ પરનો સુવર્ણકળશ છે.

અર્ધી સદીના દીક્ષાપર્યાયમાં, ૭૮ વર્ષની જૈફ વયે પણ પૂજ્યશ્રી અવિરત ઉત્સાહપૂર્વક શાસનકાર્યો કરી રહ્યા હતા. સં. ૨૦૩૪માં ઊંઝામાં સ્થિત હતા. અવસ્થાને લીધે તબિયત

વારંવાર નાદુરસ્ત થતી જતી હતી. ચોમાસું બેસવાના આગલા દિવસે, અષાઢ સુદ ૧૩ ના રોજ પૂજ્યશ્રીનું સ્વાસ્થ્ય કથળ્યું. પોતે આ સમય ઓળખી ગયા હોય તેમ સભાન બની ગયા. ગોચરીની અનિચ્છા દર્શાવી. રાત વીતી. ચોમાસી ચૈદશની વહેલી સવારે ૪-૨૫ કલાકે પૂજ્યશ્રીએ પૂર્ણ શુદ્ધિ અને કિયારુચિપૂર્વક પ્રતિક્રમણ, પડિલેહણ, દેરાસરનું ચૈત્ય, પર્યક્ષબાણ પારવાની ક્રિયા આદિ કર્યા. મુહપત્તિનું પડિલેહણ એક જ હાથે પોતે બોલપૂર્વક કર્યું. બપોરે ૪-૦૨ કલાકે નમસ્કાર મહામંત્ર, ચતારિ મંગલમ્ની ધૂન વચ્ચે પૂજ્યશ્રીનો પવિત્ર આત્મા સમાધિની આખરી સલામ ભરીને અગમ-અગોચરમાં સરકી ગયો! ઊંઝા સંઘે કરેલા તાર-ટેલિફોનથી સમગ્ર દેશમાંથી માનવમહેરામણ ઊમટ્યો. બીજે દિવસે ૧૧-૩૦ કલાકે દેવવિમાન શ્રી પાલખીમાં મહાયાત્રા નીકળી. બપોરે ૨-૦૦ કલાકે પૂજ્યશ્રીના પાર્થિવ દેહને અગ્નિદાહ દેવાયો. એ પવિત્ર ભૂમિ પર પૂજ્યશ્રીનું સ્મારક રચવાના નિર્ણય સાથે સૌ પાછા ફર્યા. અનેક સ્થળોએ થયેલી ગુણાનુવાદસભાઓ પૂજ્યશ્રીનાં કાર્યોની ગુણગાથા બની રહી!

આવા નિસ્પૃહ શિરોમણિ, શાસન સુભટ, માલવોદ્ધારક પૂજ્યશ્રીને વંદના.

સૌજન્ય : પ.પૂ.આ.શ્રી અશોકસાગરસૂરિજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી શ્રી વર્ધમાન જૈન પેઢી, પાલિતાણા

જંબૂદ્વીપ યોજનાના નિર્માતા

પૂ. પંન્યાસપ્રવર શ્રી અભયસાગરજી મ.

વિજ્ઞાનવાદે જ્યારે વિશ્વના સીમાડા ઓળંગી વિજ્ઞાનના મતે ચંદ્રલોક પર પહોંચ્યું ત્યારે સમગ્ર જગતમાં બળભળાટ મચી ગયો. લોકો કહેવા લાગ્યા કે, શું આગમો! શું વેદો અને શું પુરાણો! બધું જ ગપ છે. પુણ્ય અને પાપને બહાને, દેવ અને નર્કને નામે, ધર્મગુરુઓ ધૂતે છે. વિજ્ઞાનીઓએ વિશ્વ પર ઉપકાર કર્યો, એણે જનતાને ધર્માચાર્યોની જુદી ઝંઝાળમાંથી બચાવી. ભલું થજો એ વિજ્ઞાનીઓનું!—આવું આવું સાંભળી એક મહાત્માનું દિલ દ્રવી ઊઠ્યું, હૃદય પોકારી ઊઠ્યું : “અરે, જે સકળ જીવન લોકકલ્યાણ અર્થે ખર્ચે તે મહાત્માઓ પર આવું આળ! જગદુદ્ધારક ધર્મ પર આવું કલંક! પેટ માટે પસીનો પાડતા એ વિજ્ઞાનીઓ સાચા નથી, એ વાત મારે જગતને જણાવવી પડશે” અને એ મહાત્માએ પરદેશના લેખકો-ચિત્રકોના વિચારોનું મંથન કર્યું અને કલમ ઉપાડી.

વિજ્ઞાનવાદ સામે મોરચો માંડ્યો. એક-બે નહીં, પાંચ-સાત નહીં, જુદી જુદી ભાષામાં જુદી જુદી દલીલોથી પચીસ-પચીસ પુસ્તકો બહાર પાડ્યાં. “ઓ વિજ્ઞાનીઓ! તમે સાચા નથી. તમારી માન્યતામાં કંઈક મણા છે. ધર્માચાર્યોને જૂઠા બોલવાની કોઈ જરૂર નથી. વિશ્વના ધર્મો અને તત્ત્વજ્ઞાનમાં ભારતીય ધર્મો અને તત્ત્વજ્ઞાન શ્રેષ્ઠ કોટિના છે. એ પ્રતિપાદિત સત્ય સાથે ભારતનાં શાસ્ત્રો, ભૂગોળ અને ખગોળ વિજ્ઞાનમાં પણ ઉચ્ચ કોટિની માહિતી ધરાવે છે અને તેથી ભારત અવકાશક્ષેત્રે તેમ જ ભૌગોલિક ક્ષેત્રે વિજ્ઞાનમાં પણ મોખરે છે”-એવી એવી દલીલો દ્વારા ભારતીય તત્ત્વજ્ઞાનની સિદ્ધિ અને સાર્થકતા સાબિત કરી, વિશ્વભરના વિજ્ઞાનીઓને આશ્ચર્યમાં મૂકી દીધા. પૂ. પંન્યાસ શ્રી અભયસાગરજી ગણિવર જૈનશાસનના ગૌરવ રૂપ હતા.

ગુજરાતના મહેસાણા જિલ્લામાં ખાબોચિયા જેવડું ઉનાવા (મીરાદાતાર) ગામ તે પૂજ્યશ્રીનું જન્મસ્થાન. પિતા મૂલચંદભાઈ (ઉપાધ્યાય શ્રી ધર્મસાગરજી મહારાજ), માતા મણિબહેન (સાધ્વીશ્રી સદ્ગુણાશ્રીજી મહારાજ)ના એ લાડીલા સંતાન. જન્મનામ અમૃતકુમાર. ભાઈ મોતીલાલ (મુનિશ્રી મહોદય-સાગરજી મહારાજ) અને બહેન સવિતા (સાધ્વીશ્રી સુલસાશ્રીજી મહારાજ) સાથે લાડકોડથી ઊછરતા હતા. સં. ૧૯૮૧ના જેઠ વદ ૧૧ના પુનિત પ્રભાતે જન્મેલા આ પનોતા પુત્રના આગમન પછી માતાપિતાની ધર્મભાવના ઉત્તરોત્તર વધતી ચાલી. સદ્ગુરુનાં ચરણોમાં જીવન વિતાવવાની તાલાવેલી જાગી. માતાપિતાના આ સંસ્કારો નાનકડા અમૃતલાલને વારસામાં મળ્યા. તેમની ધર્મભાવના વિકસી અને આગળ જતાં, દીક્ષાની ભાવના દઢ થઈ. તેમણે માતાપિતા પાસે પ્રવ્રજ્યાના પુનિત પંથે પ્રયાણ કરવાની અનુજ્ઞા માંગી. તે જમાનામાં બાળદીક્ષાનો પ્રબળ વિરોધ હતો. અમૃતલાલના માર્ગમાં અણકલ્યા અંતરાયો ઊભા થયા પરંતુ અંતે અંતરની ઈચ્છાનો વિજય થયો. પૂજ્યપાદ આગમોદ્ધારક શ્રી સાગરાનંદસૂરિજી રાહબર બન્યા. સાડા છ વર્ષની ઉંમરે સં. ૧૯૮૮ના માગશર વદ ૧૧ને પુણ્ય દિને શ્રી શંખેશ્વર મહા-તીર્થમાં દાદાના ગભારામાં બાલદીક્ષાનો મહોત્સવ ઊજવાયો. સિદ્ધચક્રારાધક તીર્થોદ્ધારક પૂજ્ય આચાર્યદેવ શ્રી ચંદ્રસાગરસૂરિજી મહારાજના શિષ્યરત્ન પૂ. ઉપાધ્યાયશ્રી ધર્મસાગરજી મહારાજના શિષ્ય મુનિશ્રી અભયસાગરજી બન્યા. માતા અને બહેન તથા ભાઈ પણ દીક્ષિત બન્યાં હતાં.

આમ, પિતાપુત્ર ગુરુ-શિષ્ય બન્યા.

મુનિશ્રી ધર્મસાગરજીએ બાલમુનિમાં સંસ્કારો સાથે જ્ઞાનવૃદ્ધિ થાય તેવા પ્રયત્નો આદર્યા. ન્યાય, વ્યાકરણ, સાહિત્ય, આદિના અધ્યયન સાથે જૈનધર્મનું અગાધ જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરાવ્યું. પરિણામે, તેઓશ્રી જૈનધર્મના ગણનાપાત્ર શાસ્ત્રવેત્તા તરીકે સિદ્ધ-પ્રસિદ્ધ થયા. ‘જ્ઞાન ક્રિયાભ્યાં મોક્ષઃ’ એ જૈનધર્મના સૂત્ર પ્રમાણે જ્ઞાન અને ક્રિયા એક જ રથનાં બે ચક્રો છે. મુનિશ્રીએ બંને ચક્રોને સુસાધ્ય બનાવી દીધાં. સં. ૨૦૨૨માં જેઠ વદ ૧૧ને દિવસે કપડવંજ મુકામે ગચ્છાધિપતિ પૂજ્યપાદ શ્રી માણિક્યસાગર-સૂરીશ્વરજી મહારાજના વરદ્ હસ્તે ગણિપદથી અલંકૃત કરવામાં આવ્યા અને સં. ૨૦૨૮ના મહા સુદ ૩ને દિવસે સકલ સંઘની વિનંતીથી નરોડા તીર્થ-અમદાવાદમાં પૂ. ઉપાધ્યાયજી શ્રી ધર્મસાગરજી મહારાજની નિશ્રામાં પંન્યાસપદે આરૂઢ કરવામાં આવ્યા.

ભૂગોળ-ખગોળના પ્રશ્નોને પૂજ્યશ્રીએ વીતરાગી વાણીની સચોટતાથી અને નિર્ણાયકતાથી વ્યક્ત કર્યા. ‘ભૂ-ભ્રમણ શોધ સંસ્થાન’ નામની સંસ્થાની સ્થાપના કરી. આ સંસ્થા સં. ૨૦૨૪થી મહેસાણામાં કાર્યરત છે. પૂજ્યશ્રીએ આ અંગે દેશવિદેશના વિજ્ઞાનીઓ સાથે પત્રવ્યવહાર કર્યો. પરિણામે, તેઓશ્રીને વિશ્વની અનેક સંસ્થાઓએ સભ્યપદ એનાયત કર્યાં. આવી સંસ્થાઓમાં—અમેરિકાની નેશનલ જયોગ્રોફિકલ સોસાયટી, મુંબઈની એશિયાટિક સોસાયટી, દિલ્હીની ઓલ ઇન્ડિયા સાયન્સ ટીચર્સ એસોસિયેશન અને હૈદરાબાદની ડેક્કન ઇન્સ્ટિટ્યુટ ઓફ ઓબ્ઝર્વેટરી જેવી જાણીતી અનેક સંસ્થાઓએ પૂજ્યશ્રીને સભ્યપદ આપીને સન્માન્યા હતા. તેઓશ્રીએ ઘણાં વર્ષો જંબૂદ્વીપ, જૈન ખગોળ અને આધુનિક શોધખોળો વચ્ચે શું તફાવત છે તે દર્શાવવામાં ગાળ્યાં હતાં. અંગ્રેજી, હિન્દી, સંસ્કૃત, ગુજરાતી વગેરે ભાષાઓમાં પુસ્તકો પ્રગટ કરીને પોતાની માન્યતાઓનો બહોળો પ્રચાર કરાવ્યો. યુનિવર્સિટીઓ, કોલેજો, હાઈસ્કૂલો આદિમાં પ્રવચનો આપી, વિજ્ઞાને આપેલા આઘાતોને ધર્મશ્રદ્ધાની ભૂમિકા પર સુનિશ્ચિત કર્યાં.

આવી અવિરત ચાલતી વિશ્વવ્યાપી વિશાળ પ્રવૃત્તિઓ વચ્ચે પણ તેમની તપસાધના અને ધર્મ-આરાધના અખંડ ચાલ્યા કરતી. ધર્મશાસ્ત્રોના અવિરામ અધ્યયનમાં તેઓશ્રી એકલા હતા. શાસ્ત્રાધ્યયન માટે ગુજરાતી, હિન્દી, પ્રાકૃત, અર્ધમાગધી, સંસ્કૃત, ઉર્દૂ, અંગ્રેજી, મરાઠી આદિ ભાષાઓ પર તેમનું પ્રભુત્વ હતું.

એવું જ ત્રીજું મહત્ત્વનું પાસું માલવોદ્ધારક તરીકેના

બિરુદ પૂજ્યશ્રીના ગુરુવર ઉપાધ્યાય શ્રી ધર્મસાગરજી મ.ને મળ્યું તેથી આજે પણ માલવદેશને આરાધના કરવાનો પરમ ઉપકાર કર્યો છે. લીધેલા અધ્યાગ પરિશ્રમનું છે. કુલ અઢારેક વર્ષના ઉગ્ર વિહારથી તેઓશ્રી માળવા-મેવાડનાં ગામેગામ ફરી વળ્યા હતા. પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી સાથે કઠિન વિહાર કરી પ્રેરણાની પરબો માંડી. ધર્મવિહારોમાં થઈ ગયેલાં લોકોમાં જાગૃતિ આણી તેઓને દર્શન-પૂજા કરતાં, તપ-ક્રિયા કરતાં શીખવ્યું. ઈન્દોરમાં સ્થાપેલી પેઢીને આધારે દોઢસો-દોઢસો મંદિરોનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો. આજે માળવામાં પ્રસિદ્ધ સર્વ તીર્થો-શ્રી અમીઝરા, શ્રી ભોપાવર, શ્રી માંડવગઢ, શ્રી મક્ષીજી, શ્રી પરાસલી, શ્રી વઈ પાર્શ્વનાથ, શ્રી મંડોરા તીર્થ અને આજે જેની રોનક સમગ્ર ભારતને આકર્ષી રહી છે તે શ્રી નાગેશ્વર તીર્થને ચમકાવનાર આ પિતાપુત્ર-ગુરુશિષ્યની મહાન જુગલજોડી હતી. આમ, પૂજ્યશ્રી માલવોદ્ધારક તરીકે પણ અનન્ય-અસાધારણ કામગીરી બજાવી ગયા.

એવું જ મહાન કાર્ય જંબૂદ્વીપ-નિર્માણનું છે. ભારતીય સંસ્કૃતિ પ્રત્યે અગાધ પ્રેમ અને આધુનિક જગત પ્રત્યેના કુરુણાભાવને લીધે પોતે પ્રાપ્ત કરેલી શક્તિસંપન્નતાનો સદુપયોગ કરીને આ કાર્ય સફળતાથી પાર પાડ્યું. પૂજ્યશ્રીની માન્યતાના પ્રભાવશાળી પ્રચારને પ્રતાપે જૈનસમાજમાં જંબૂદ્વીપ મંદિર રચવાની વિનંતીઓ થઈ અને વિશાળ જિનાલયનું નિર્માણ થયું. આ મંદિરના પ્રતિષ્ઠા-મહોત્સવ પ્રસંગે ઘણો મોટો સાગર-સમુદાય એકત્રિત થયો હતો. લગભગ ૮૦ સાધુઓ અને ૪૫૦ સાધ્વીજીઓ તથા હજારો શ્રાવક-શ્રાવિકાઓનો મહેરામણ ઊમટ્યો હતો. એ સર્વની વચ્ચે પૂજ્યશ્રીની મહાન પ્રભાવકતા પ્રકાશતી હતી. આવા અમૂલ્યા અવસરે તેઓશ્રીને આચાર્યપદ માટે અનેક વિનંતીઓ થઈ હતી, પણ સદાયે નામનાની કામનાથી અળગા રહેતા આ મુનિવરે હંમેશની જેમ ઈન્કાર કરી દીધો. ૮૦ થાણાનો એક જ અવાજ હતો કે આચાર્યપદ સ્વીકારો, પરંતુ માન-પ્રતિષ્ઠાના નિર્લેપી આ મહાત્મા એકના બે થયા નહોતા.

આવી મહાન વિભૂતિમતાને જીવનની અર્ધી યાત્રા વટાવી ત્યાં લકવો ગ્રસી ગયો. વિશાળ શિષ્યસમુદાય અને હજારો ભાવિકો ખડે પગે સેવાસુશ્રૂષા કરતાં હતાં તેની વચ્ચે પૂજ્યશ્રીએ સં. ૨૦૪૩ના કારતક વદ ૯ને દિવસે ઊંઝા મુકામે પોતાની જીવનલીલા સંકેલી લીધી. દર વર્ષના અલ્પાયુમાં અને અર્ધી સદીથી પણ અધિક દીક્ષાપર્યાયમાં તેઓશ્રીએ જે અનેકવિધ

શાસનપ્રભાવના કરી તે મહાગ્રંથ વગર દર્શાવી ન શકાય તેટલી વિશાળ છે. પૂજ્યશ્રીની મહાનતા તો એ છે કે તેમના સ્વર્ગવાસ પછી પણ તેમના નામસ્મરણથી અનેક સુખદ ચમત્કારો થયાના દાખલા નોંધાયા છે. પૂ. પંન્યાસજીના સ્વર્ગવાસ બાદ તેઓશ્રીએ આરંભેલાં તમામ ધર્મકાર્યોની ધૂરા તેમના પટ્ટધર શિષ્યરત્ન પૂ. આ. શ્રી અશોકસાગરજી મહારાજે સંભાળી છે.

આ પૂજ્યશ્રી નવકાર મહામંત્રના અજોડ આરાધક હતા. દેવી તત્વો સદાય તેઓને સાધનામાં સહાય કરતાં અને દિવ્ય અનુભૂતિઓ કરાવતા સાથે આગમવાચના અનેરી દેતા. આજે તેઓશ્રીનો બહોળો લગભગ ૭૦ જેટલો શિષ્ય-પ્રશિષ્યગણ છે અને તેઓ દ્વારા સ્થપાયેલ જંબૂદ્વીપ સંકુલ તેઓની હયાતી પછી પણ તેઓની પરમકૃપા-આશીર્વાદથી તેઓના પટ્ટધર આ. શ્રી અશોકસાગરસૂરિ મ.ના માર્ગદર્શનમાં વિકાસના અનેક શિખરો સર કરી રહ્યું છે. જેમાં નવકારમંદિર, વિજ્ઞાનભવન અનેરું છે અને હાલ પૂજ્યપાદશ્રીની ભાવનાનુસાર વિશ્વની પ્રથમ ૧૦૮ ફૂટના વિરાટકાય શ્રી આદિનાથદાદાના નિર્માણના શ્રીગણેશ થઈ ચૂક્યા છે.

એવા એ અનેકમુખી પ્રતિભા ધરાવનાર અપૂર્વ અને અજોડ મહાપુરુષનેકોટિ કોટિ વંદના!

સૌજન્ય : પ.પૂ.આ.શ્રી અશોકસાગરસૂરિજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી શ્રી વર્ધમાન જૈન પેઢી, પાલિતાણા

ભવાંતરની સુંદર આરાધનાનું બળ પ.પૂ.ગ.આ.શ્રી સૂર્યોદયસાગરસૂરિજી મ.

જન્મ : ફાગણ સુદ

૧૨ વિ.સં.

૧૯૮૦

દીક્ષા : અષાઢ સુદ ૫

વિ.સં. ૧૯૮૭

ગણી પદવી : મા.સુ.

૬ વિ.સં.

૨૦૨૫

પંન્યાસ પદવી : મહા

સુદ ૩ વિ.સં. ૨૦૨૮

ઉપાધ્યાયપદ : અ.સુ. ૭ વિ.સં. ૨૦૩૮

આચાર્યપદ : આ. વદ ૮ વિ.સં. ૨૦૫૦

ગચ્છાધિપતિ : મા. સુદ ૨ વિ.સં. ૨૦૫૦

છ વર્ષની વયે સંયમ સ્વીકાર, માતા-પિતા, બહેન, દાદા-દાદી કાકા સાથે ૨૭ દીક્ષા, ગુજરાત કંપડવંજનું ગૌરવ, આગમોદ્ધારકશ્રીના હસ્તે દીક્ષિત લઘુવય અંતિમ શિષ્ય, પ.પૂ.પં. અભયસાગરજી મ.ના પરમ મિત્ર. પ.પૂ.ગચ્છાધિપતિ માણિક્યસાગરસૂરિ મ.સા.ના કૃપાપાત્ર. ૩૨ વર્ષની વયથી પ્રાયશ્ચિત્ત આપવાના અધિકારી. શતાધિક દીક્ષાદાતા. માંડવગઢ, અયોધ્યાપુરમ્, ઉવસગ્ગહરં, નાગેશ્વર કરજણ, મહાવીરપુરમ્ જિનાલય આદિ અનેક તીર્થોના પ્રતિષ્ઠાકારક. જંબૂદ્વીપ મંદિરના સ્વપ્રશિલ્પી. દાદામુનિ શ્રુતસાગરજી, પિતા મુનિ લખ્મિસાગરજી મ.ના આજીવન વૈયાવચ્ચ. ૮૬ વર્ષની વયે પણ અપ્રમત્ત જ્ઞાનમગ્ન સ્વાધ્યાયી. ગીતાર્થતા, વાત્સલ્યતા, સરલતા, સહજતાના સ્વામી. કંપડવંજના પૂ. સાગરજી મ.ના ભવ્ય સ્મારકના પ્રણેતા. બાજના, વાંસવાડા, બિબડોદ, ઘાટોલ જિણોદ્ધારના પ્રેરક. વિદ્યાગુરુ : પ.પૂ. વિજયસાગરજી મ., પ.પૂ.ગ.આ. માણિક્યસાગરજી મ., પૂ. ઉપાધ્યાય ધર્મસાગરજી મ. વડીલોની સેવાનો લાભ, પ.પૂ.પં. વિજયસાગરજી મ., પ.પૂ.ગ.આ.માણિક્યસાગરજી મ.સા., પ.પૂ.પં. ક્ષમાસાગરજી મ.સા.

તેઓને સાત વર્ષની લઘુવયમાં દીક્ષા મંળી તેમાં વર્તમાન જીવનના માતા-પિતા આદિની પ્રેરણા કરતા ભૂતકાળની આરાધના બલ આ વર્તમાન સંયમમાર્ગનું મુખ્ય કારણ સમજાય છે; કેમકે ગુરુદેવનો જન્મ થયો ત્યારે તેઓના પિતાશ્રીએ પોતાની ગૃહીણીને જણાવ્યું કે “તને સંભાળનાર પુત્ર આવી ગયો છે. તો મને સંયમ માટે રજા આપ.” ત્યારે અર્ધાગ્નિએ કહ્યું કે “તમે મને નહીં તારો? સંસારમાં ડૂબાડવા માટે મૂકીને જશો?” આવા પરસ્પરના સંવાદમાં નક્કી થયું કે પુત્ર સાત વર્ષનો થાય અને તેની મરજી હોય તો તેને લઈને દીક્ષા લેવી. આ જોતના માનસિક નિર્ણય થયા બાદ ગુરુદેવના પિતાશ્રી વિશાલ કુટુંબની જવાબદારી સાથે દુકાને બેઠા અને પુત્રની ઉંમર ફાગણ સુદ-૧૨ના સાત વર્ષની થતા પિતાજીએ પોતાની પત્નીને કહ્યું કે “આપનો વાયદો પૂરો થયો છે” પ્રિયતમાએ ઉત્તરમાં જણાવ્યું કે હું તૈયાર જ છું. આ પછી અઠવાડીયામા જ પતિ-પત્ની-પુત્ર ઘેરથી પ્રયાણ કર્યું અને ત્રણ મહિના સુધી સંપૂર્ણ સૌરાષ્ટ્રની તીર્થયાત્રા કરી અને ગામોગામના જિનાલયો જુહારી છેક અ.સુ. ૨ના અમદાવાદ આવ્યા અને ત્યાં પૂ. સાગરજી મ. વિદ્યાશાલામાં ચાતુર્માસ

હતા અને તેઓશ્રીની અજોડ પ્રેરણા અને ઉપદેશ મળતા તેમની નિશ્ચામાં જ અ.સુ. પના જ ત્રણેજણાએ દીક્ષાનો સ્વીકાર કર્યો. આ હતું ભવાંતરની આરાધનાનું સુંદર બળ....જેને એક ચમત્કાર તરીકે ગણી શકાય.

આથી પણ વધુ ચમત્કારીક ઘટના બની, દીક્ષાના દોઢ માસ બાદ એટલે કે શ્રાવણ વદ-પના પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીએ સાત નવા દીક્ષિતોના દોઢ માસના ગાળામાં ઉગેલા બાલનો લોચ અશક્ય જણાતા સાતેય નૂતન દીક્ષિતોને મુંડનનો આદેશ કર્યો. પોતે વ્યાખ્યાન આપવા પધાર્યા. આ બાજુ ગુરુદેવ કે જેઓ નૂતન બાલમુનિ સાત પૈકી એક હતા. તેઓશ્રીએ પૂ. અમરેન્દ્રસાગરજી મ.ને વિનંતી કરી કે તમે મારો લોચ કરી આપો. તમે ખાનગીમાં ચીપીયો મંગાવી લ્યો અને ઉપર અગાસીમાં બંધ બારણે વ્યાખ્યાન ઉઠતા પહેલા મારો લોચ કરી આપો.

લોચ કરે તે સાધુ કહેવાય...મુંડન કરે તે મુંડિયો કહેવાય. ગુરુ મ. ઠપકો આપશે કે પ્રાયશ્ચિત્ત આપશે તે લઈ લેશું પણ આટલું મારું કાર્ય કરી આપો. અને મને સાધુતામાં રાખો. તેઓશ્રીએ આ બાબતનો સ્વીકાર કર્યો અને ગુરુ મ.ની આજ્ઞા ન હોવા છતાં પણ ગુરુજી (નાના બાલ મુનિ)નું વચન માની લોચનું કાર્ય કર્યું. તેમાં પણ ભવાંતરની આરાધનાનું બળ કામ કરી ગયું એમ જણાય છે. આ ઘટના પછીના નજીકના અરસામાં બાલ્યવયમાં પણ આવા સત્વના પ્રભાવે કુટુંબમાં સંયમની અસર વિસ્તરી. જેથી દાદાજી પૂ. મુનિશ્રી શ્રુતસાગરજી, દાદી પૂ.સા. મનહરશ્રીજી, બેન સા. વિચક્ષણશ્રીજી મ. આદિની દીક્ષાઓ થઈ. પૂજ્યશ્રીના સંયમ જીવનના ઘડતરમાં કાકા મ. આ. શ્રી કુંચનસાગરસૂરિ મ.નો પણ વિશેષ ફાળો હતો. આ બાલમુનિ સુંદર ભણે અને કઠોર સંયમની સાધના કરવામા ઉદ્યમવંત રહે તેવા ઉત્તમભાવથી તે વખતમાં કઠોર સંયમના પાલક તપસ્વી અને શાસન સેવામાં રક્ત પૂ. ધર્મસાગરજી પાસે એકાકી મૂક્યા જેથી સંયમ અને ભાવનામાં વ્યયઘાત ન આવે. અહીં આગળ બાલમુનિ અભયસાગરજી મ.સા. સાથે ભણવાનો અને બાલવય યોગ્ય તોફાન મસ્તીનો અનુભવ કરતા આગળ વધ્યા. ત્રણ વર્ષ વીતાવ્યા બાદ ઉત્તરોત્તર વિકાસ વધતા અભ્યાસ આદિમાં સુંદર પ્રગતિ કરી તેના ફળસ્વરૂપે સંસ્કૃત ભાષામાં અનેક પરીક્ષાઓ આપી જેના અભ્યાસગ્રંથો પીએચ.ડી.ના ગ્રંથો કરતા પણ વધુ હતા અને સાગર સમુદાયના રત્ન તરીકે પ્રસિદ્ધિ પામ્યા અને પૂ. પં. અભયસાગરજી મ. સાથે ઉત્તરોત્તર અનેક

ચાતુર્માસ થયા. તેમાં અનેક આગમીક વિષયોનું અધ્યયન મળ્યું અને સાથે સાથે ગાઢ મિત્રતા બંધાઈ.

ગચ્છાધિપતિ પૂ.આ. માણેકસાગરસૂરિજી પાસેથી પણ અપૂર્વ આગમ શાસ્ત્રોનું અધ્યયન આદિનો પણ સુંદર લાભ મળ્યો, સાથોસાથ વૈયાવચ્ચનો સારો લાભ મળ્યો. આમાં પણ પૂજ્યશ્રીએ બતાવેલા સાધનાના માર્ગે કરેલી આરાધના આ ફળ આપનારી બની.

પ.પૂ.પં.શ્રીએ ગુરુદેવશ્રીને પાલિતાણામાં ઉપાધ્યાય પદ, આચાર્યપદથી અલંકૃત કર્યા ત્યાર પછી ગચ્છનાયક બન્યા. તેઓશ્રી છેલ્લા ૧૬ વર્ષ ગચ્છાધિપતિપદને શોભાવ્યું અને વિશાળ સાગર સમુદાયનું સંચાલન કર્યું. તેઓશ્રીના સંસારી સંબંધ ધરાવતા ૨૭ પુન્યાત્માઓ સંયમ સાધના કરી રહ્યા છે એ પણ એક આશ્ચર્યકારી ઘટના છે.

પૂજ્યશ્રીના હસ્તે અનેક પ્રતિષ્ઠા, અંજનશલાકા, ઉપધાન આદિ અનુષ્ઠાનો ઉજવાયા છે. પૂ. ગુરુદેવશ્રીના જીવનનો અંતિમ દશકો સમગ્ર સમુદાય તેમજ જિનશાસન માટે અત્યંત યાદગાર અને ગૌરવભર્યો રહ્યો.

વિ.સં. ૨૦૫૮માં પૂ. મુનિ સાગરચંદ્રસાગરની ગણી પદવી પ્રસંગે ગુરુદેવશ્રી પધાર્યા. ભવ્યતમ પદવી પછી પૂ.આ. અશોકસાગરસૂરિજી મ.સા., પૂ.આ.જિનચંદ્રસાગરસૂરિ મ., આ. હેમચંદ્રસાગરસૂરિ મ. આદિની સૂચનાથી પૂ. ગણિ સાગરચંદ્રસાગરજી મ. તથા તેમનો શિષ્યગણ પૂ.શ્રીની સેવામાં સતત સાથે રહ્યા. ૭૨ વર્ષે મુંબઈ મુલુન્ડમાં ભવ્ય ચાતુર્માસ થયું. ગોડીજીના સ્વર્ણ પાર્શ્વનાથ પ્રભુની ઐતિહાસિક પ્રતિષ્ઠા, સુપાર્શ્વનાથ, ચોપાટી, પાર્લામાં પ્રતિષ્ઠા મુંબઈથી નાગેશ્વરનો વિરાટ છ'રી પાલિત સંઘ. સામુહિક નવ દીક્ષા ઉત્સવ આદિ ભવ્યશાસન પ્રભાવનાના કાર્યો થયા. જે શાસન સમુદાયની રોનકને ચાર ચાંદ લગાવનારા થયા.

પૂ. સાગરચંદ્રસાગરજી મ.ની ગણિ, પંન્યાસ, ઉપાધ્યાય, આચાર્ય આદિ તમામ પદવીઓ બાદ દહાણું ઉપધાન તપ કરાવી વાલકેશ્વરમાં ૨૦૬૫નું ચાતુર્માસ યાદગાર રહ્યું. પૂ. આ. અશોકસાગરસૂરિ મ. પણ ચાતુર્માસ સાથે રહ્યા. તેમાં પૂ.આ.શ્રીની સાથે શાસન સમુદાય અને શાસ્ત્રગ્રંથોની અનેક બાબતો યાદગાર બની રહી. સ્વાધ્યાય, વાચના, પ્રાયશ્ચિત્ત, દાન ક્રિયા આદિ સુવ્યવસ્થિ ચાલતું. ચોમાસા પછી વાલકેશ્વરથી પાલિતાણા ૫૦ દિવસીય છ'રી પાલિત સંઘમાં નિશ્રા પ્રદાન કરી.

મહા સુદ-૧૪ સવારે મૈત્રી બહેનની દીક્ષા અને તેનો દીક્ષાનો ઓઘો સૂરિમંત્રથી અભિમંત્રિત સ્વસ્થતાથી કર્યો છેલ્લો સંઘ પણ આવી ગયો હતો.

બધા સાધુઓ સાથે મિચ્છામિ દુક્કડં આપ્યા હતા. દરેકને વ્યક્તિગત અભ્યાસ આદિની સૂચનાઓ કરી હતી. ચૌદસની સાંજે ખૂબ જ જાગૃતિ સાથે પકખી પ્રતિક્રમણ કર્યું છેલ્લે સંતિકરની ગાથા પૂર્ણ કરી.

રાત્રે ૯-૫ મિનિટે આંખો ઊંચી થતા સહુ ભેગા થઈ ગયા. નવકારની ધૂન આરંભી. થોડી સેકંડો આંખો ખૂલી...નવકાર મંત્ર ચાલુ જ હતો. બે મિનિટમાં તો સહેજ પણ ઉકળાટ વગર હાયહોય કે અકળામણ વિના બરાબર ૯-૮ મિનિટે સમાધિપૂર્વક આંખો મીચી દીધી...સદા માટે અમ સહુને અશરણ અસહાય મૂકી ચાલ્યા ગયા. હવે તો જાણે સહુ શોકસાગરમાં ડૂબી ગયા. હવે શું કરી શકાય?

સાગર સમુદાયનું શિરછત્ર સમગ્ર જૈન શાસનનું તપાગચ્છીય, પ્રવર સમિતિના રત્ન, સર્વાધિક દીક્ષા પર્યાયમાં વડીલ, સમુદાયના સાધુ-સાધ્વી ભગવંતના પ્રાયશ્ચિત્ત દાતા, રાષ્ટ્ર સંત, વાત્સલ્યના મહાસાગર હવે આવા ગુરુદેવ ક્યા મળશે?

ગચ્છાધિપતિ પૂ. આ. શ્રી સૂર્યોદયસાગરસૂરિજી મ.સા. ના અંતિમ સમય સુધી સાથે રહીને અત્યંત પ્રીતિપાત્ર બનેલા પૂ. મુનિશ્રી ગુણરત્નસાગરજી મહારાજ જેમનો ધીરગંભીર મુખભાવ સાક્ષીભૂત અંગ બની રહ્યો.

કોઈ પૂર્વજન્મના ઉત્તમ સંસ્કારોને કારણે નાનપણથી જ પ્રભુપૂજા, માતાપિતાની ભક્તિ, ધાર્મિક અભ્યાસ, રાત્રીભોજન ત્યાગ વગેરે લક્ષણોને કારણે નાની ઉંમરથી જ સંસારની અસારતા જોઈ વૈરાગ્યના કોડ જાગ્યા.

સં. ૨૦૩૪મા વૈશાખ વદી સાતમના રોજ રાજસ્થાનમાં મોટાગાંવ મુકામે પૂ. ગુરુદેવ પાસે જ ભાગવતી દીક્ષા અંગીકાર કરી અણગારી બન્યા. સતતપણે ૩૩ વર્ષ સુધી પૂ. ગુરુદેવની નિશ્રાએ જ સાથે રહીને ગુરુદેવની અખંડ સેવા ભક્તિનો મુનિશ્રીને લાભ મળ્યો.

પૂજ્ય ગુરુદેવનું શિષ્યત્વ સ્વીકારીને જ્ઞાન, ધ્યાન, સ્વાધ્યાય અને વૈયાવચ્ચ આદિ ગુણોમાં ઘણી પ્રગતિ કરી.

પૂ. ગુરુદેવના આશીર્વાદથી તપ-જપની અને જ્ઞાન-

ધ્યાનની સાધનામાં પછી તો તલ્લીન બની ગયા. વર્ષીતપ, શ્રેણીતપ, સિદ્ધિ તપ, માસક્ષમણ, ભદ્રતપ, મહાભદ્ર તપ, ચત્તારી અષ્ટદશ હોય, પાંચસો આયંબિલ આદિ અનેક તપસ્યાઓ કરી છે. સૌ પ્રત્યે વાત્સલ્યભાવને કારણે સ્વ-પર બધા જ સમુદાયોમાં સૌના પ્રીતિપાત્ર બની રહ્યા. શાસનસેવાના દરેક કાર્યોમાં ગુરુદેવની સાથે અડીખમ સહાયક બનીને રહ્યા. નવકારમંત્રના પ્રખર આરાધક છે. દીક્ષા ગ્રહણ પછી વિશુદ્ધ સંયમજીવનની ખૂબ જ કાળજી લઈ રહ્યા છે. અનેક ગુણોથી યુક્ત ગુરુ-શિષ્યના ચરણાવિંદમાં શતશ વંદના !

આલેખન : સા.શ્રી શુભોદયાશ્રીજી મ.સા.

સૌજન્ય : બાગમલજી સોભાગ્યમલજી જૂહારમલ
આંચલિયા, મહિદપુર (મધ્યપ્રદેશ)

‘રાષ્ટ્રસંત’નું બિરુદ પ્રાપ્ત કરનાર

કવિકુલતિલક, યુગપ્રભાવક, શતાવધાની :

પૂ. આચાર્ય શ્રી કીર્તિચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.

સાધુપુરુષનું ચરિત્ર ચિત્તને પાવન કરનારું તથા આત્માને અસાધારણ બળ આપનારું હોય છે, તેથી જીવનસાફલ્ય વાંછનારે તેનું પુનઃ પુનઃ શ્રવણ, મનન અને નિદિધ્યાસન કરવું જોઈએ, પરંતુ સાધુપુરુષ ધારવામાં આવે એવી સરળતાથી પ્રાપ્ત થતા નથી. જેમ દરેક પર્વતમાંથી માણેક મળતાં નથી, જેમ દરેક હાથીના કુંભસ્થળમાંથી મોતી જડતાં નથી, જેમ દરેક વનમાં ચંદનવૃક્ષો હોતાં નથી, તેમ દરેક સ્થળે સાધુપુરુષો હોતા નથી. કવિકુલતિલક શતાવધાની આચાર્યશ્રી, વિજયકીર્તિચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ આવી એક વિરલ વિભૂતિ છે. ગરવી ગુજરાતમાં આવેલ ખંભાત શહેરમાં સંઘવી પોળમાં વીસા શ્રીમાળી જ્ઞાતિના ધર્માત્મા મૂળચંદભાઈ વજેચંદભાઈને ત્યાં પુણ્યવંતાં ખીમકોરભાઈની કુક્ષિએ સં. ૧૯૭૨નાં ચૈત્ર વદ અમાસને દિવસે તેમનો જન્મ થયો. સોહામણી મુખમુદ્રા અને કમનીય દેહકાંતિ જોઈને બાળકનું નામ કાંતિલાલ પાડ્યું. કાંતિલાલ નાનપણથી સુસંસ્કારી હતા. આઠ વર્ષની નાની વયમાં પણ ચોવિહાર કરતા. રાત્રિભોજન અને કંદમૂળનો ત્યાગ કર્યો. રમતગમતમાં વ્યાખ્યાન કરવાની અને હાથમાં ઝોળી ભરાવી શ્રાવકોને ત્યાં વહોરવા જવાની રમતો રમતા. તેમને શકરચંદ નામે મોટાભાઈ, રસિકલાલ નામે નાનાભાઈ અને સુભદ્રા નામે નાનાં બહેન હતાં. તેજસ્વી બુદ્ધિપ્રતિભા અને વિનયાદિ ગુણોને લીધે તેઓ સહુમાં અતિ

પ્રિય હતા. ગુજરાતી સાત ધોરણ અને અંગ્રેજી ત્રણ ધોરણનો અભ્યાસ પૂરો કરી વ્યાપારમાં જોડાયા પરંતુ તેમનું મન સંસારી કાર્યોમાં ઓતપ્રોત થતું ન હતું. એવામાં સં. ૧૯૮૮માં પૂ. વ્યાખ્યાનવાચસ્પતિ શ્રી વિજયલબ્ધિસૂરીશ્વરજી મહારાજનું ચાતુર્માસ ખંભાતમાં થતાં, તેઓશ્રીની વૈરાગ્યવાહી દેશના શ્રવણ કરી તેઓ વૈરાગ્યવાસિત બન્યા અને ચારિત્ર ગ્રહણ કરવાની દૃઢ ભાવનાવાળા થયા. માતાપિતાએ અનુમતિ ન આપી, તેથી તેઓ ચાણસ્મા ગયા. ત્યાં બિરાજતા પૂ. મુનિરાજ શ્રી લક્ષ્મણવિજયજી મહારાજ પાસે સં. ૧૯૮૯ના પોષ સુદ દને દિવસે દીક્ષા અંગીકાર કરી મુનિશ્રી કીર્તિવિજયજી તરીકે જાહેર થયા. આ વાતની જાણ થતાં પૂજ્યશ્રીના કુટુંબીજનોએ તેમને પાછા લાવવા ઘણી ધમાલ કરી પરંતુ પૂજ્યશ્રી અડગ રહ્યા. ત્યાર બાદ વૈશાખ સુદ દને દિવસે પૂ. ગુરુદેવ શ્રી વિજયલબ્ધિસૂરીશ્વરજી મહારાજના વરદ હસ્તે વડીદીક્ષા આપવામાં આવી, અને મુનિરાજશ્રી લક્ષ્મણવિજયજી (હાલ આચાર્ય)ના શિષ્ય તરીકે જાહેર થયા.

દીક્ષા ગ્રહણ કરીને મુનિશ્રી અભ્યાસમાં લીન બની ગયા. ફક્ત છ મહિનાના ટૂંકા ગાળામાં પંચ પ્રતિક્રમણ, સાધુક્રિયા, ચાર પ્રકરણ, ત્રણ ભાષ્ય, ચાર કર્મગ્રંથ, ‘મોટી સંગ્રહણી’ આદિનો અર્થ સહિત અભ્યાસ કરી લીધો. તે પછી તેઓશ્રીએ ‘સારસ્વત વ્યાકરણ’, ‘ઉત્તરાર્ધ ચંદ્રિકા’, ‘અમરકોષ’, ‘પંચકાવ્ય’, ‘તર્કસંગ્રહ’, ‘મુક્તાવલી’, ‘પંચલક્ષણી’, ‘સિદ્ધાંતલક્ષણનો ભાગ’, ‘સ્યાદ્વાદમંજરી’, ‘રત્નકરાવતારિકા સ્યાદ્વાદ રત્નાકરનો ભાગ’, સંમતિતર્કના ૧ થી ૩ ભાગ વગેરેનું વિશદ અધ્યયન કર્યું. સૂત્રસિદ્ધાંતમાં ‘અનુયોગદ્વાર’, ‘દશવૈકાલિક’, ‘આવશ્યક-સૂત્ર’, ‘આચારાંગ’, ‘સૂયગડાંગ’, ‘ઠાણાંગ’, ‘વિશેષાવશ્યકનો ભાગ’, ‘જીવાભિગમ’ અને ‘લોકપ્રકાશ’ આદિનું અધ્યયન કર્યું. જ્યોતિષશાસ્ત્રમાં ‘આરંભસિદ્ધિ’, ‘નીલકંઠી’, ‘ષટ્પંચાશિકા’, ‘લઘુ પારાશરી’ આદિ ગ્રંથો કંઠસ્થ કર્યા. તેમ જ જૈનશાસ્ત્ર અનુસાર ‘ઉત્તરાધ્યયન’, ‘આચારાંગ’, ‘કલ્પસૂત્ર’, ‘મહાનિશીથ’, ‘નંદીસૂત્ર’, ‘ઠાણાંગ’ અને ‘ભગવતીજી’ આદિ સૂત્રોનાં ‘યોગોદ્દહન’ કર્યા. પૂજ્યશ્રી કાકચેષ્ટા, બકધ્યાન, શ્વાનનિદ્રા, અલ્પાહાર અને સ્ત્રીત્યાગ વિદ્યાર્થીનાં પાંચ ‘લક્ષણોથી યુક્ત હતા. તેઓશ્રીની ગ્રહણશક્તિ અને ઉદ્બોધનશક્તિ અદ્ભુત હતી, એટલે જ આટલું વિપુલ વિદ્યાર્જન કરી શક્યા અને બહુશ્રુત વિદ્વાનની કોટિમાં બિરાજ

શક્યા. સં. ૨૦૦૬ના દાદરના ચાતુર્માસમાં તેઓશ્રીએ 'પ્રવચન સારોદાર' જેવા મહાન ગ્રંથ પર વાચના આપી, પોતાના પ્રકાંડ પાંડિત્યનો પરિચય આપ્યો હતો. તેમ છતાં, પૂજ્યશ્રી વિદ્વાનોને છાજે તેવી વિનમ્રતાના ભંડાર છે. ૩૮ વર્ષથી એકધારી ગુરુસેવા કરીને તેઓશ્રીએ એ સિદ્ધ કરી બતાવ્યું છે. ટૂંકમાં, પૂજ્યશ્રીએ વિદ્વત્તા, સાહિત્યસર્જન, શતાવધાન વિદ્યામાં તેમ જ શાસનપ્રભાવનામાં ઉજ્જવળ કીર્તિ સંપાદન કરી છે, પરંતુ તેઓશ્રીનું સાચું વ્યક્તિત્વ તો સાધુતામાં જ ઝળકે છે. તેઓશ્રીની સોહામણી શાંત અને પ્રસન્ન મુખમુદ્રા પ્રથમ દર્શને જ સાધુતાનો પરિચય આપી રહે છે. તેઓશ્રી પરમ વિનયી, સરળ સ્વભાવના અને નિખાલસ વર્તન કરનારા સાધુવર્ય છે. ઉપરાંત, પોતાનાં મહાવ્રતોમાં અવિચળ રહે છે, ક્રિયાકાંડમાં ચુસ્ત છે, વ્યવહારમાં દક્ષ છે. નાની અમસ્તી સ્મલના પ્રત્યે પણ મિથ્યા દુષ્કૃત લઈને ચારિત્રને નિર્મળ બનાવે છે.

અર્ધશતી જેટલા સુદીર્ઘ દીક્ષાપર્યાયમાં તેઓશ્રીએ પૂ. ગુરુદેવ સાથે વિવિધ પ્રાન્તોમાં હજારો માઈલોનો પગપાળા વિહાર કર્યો. આબાલવૃદ્ધ સૌને આકર્ષિત કરીને સન્માર્ગે સ્થિર કરવા પુરુષાર્થ સેવ્યો. ખાસ કરીને, દક્ષિણ ભારતના વિહારમાં અહિંસાધર્મનો અત્યંત યશસ્વી પ્રચાર કરીને સમર્થ ધર્મપ્રચારકની કોટિમાં પોતાનું સ્થાન સુનિશ્ચિત કર્યું. આનંદી સ્વભાવ અને મધુર શૈલીને લીધે પૂજ્યશ્રીનાં વ્યાખ્યાનો દૃષ્ટાંતો અને તર્કયુક્તિઓથી સભર શોભી રહે. એ રીતે અનેક વિદ્વાનો, અધ્યાપકો, કોલેજિયનો તેઓશ્રી પાસેથી સમાધાન પામ્યા છે. જિનમંદિર, ગૃહમંદિર, જ્ઞાનમંદિર, ધાર્મિક પાઠશાળાઓ એ બધા ક્ષેત્રમાં ઘણું ઉપકારક કામ પૂજ્યશ્રીના હાથે થયું. શાસનપ્રભાવનાના નાનાંમોટાં કાર્યોમાં સતત વ્યસ્ત રહેવા છતાં તેઓશ્રી કવિતા, લેખો વગેરે લખતા રહે. ઉપરાંત, બહોળા પત્રવ્યવહારના વ્યવસ્થિત અને નિયમિત ઉત્તરો આપવા એ તેઓશ્રીનો ગુણવિશેષ હતો. આમ, અનેક પ્રકારે વિશાળ શાસનપ્રભાવનામાં રત રહેતા પૂ. આ. શ્રી વિજયકીર્તિચંદ્ર-સૂરીશ્વરજી મહારાજને થોડા સમય પહેલાં જ, વિશાળ જનસમુદાયના જયજયકાર વચ્ચે 'રાષ્ટ્રસંત'નું બિરુદ અર્પણ કરવામાં આવ્યું છે. એવા એ બહુમૂલ્ય રત્ન સમા આચાર્યદેવને કોટિશઃ વંદના!

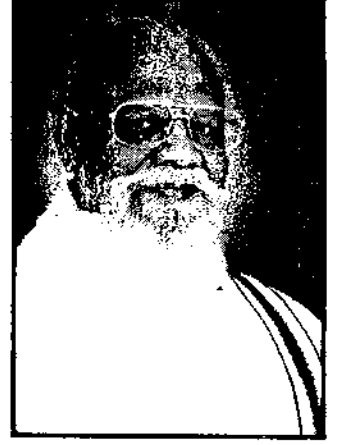
સૌજન્ય : શ્રી આત્મકમલ લબ્ધિસૂરિશ્વરજી જૈન જ્ઞાનમંદિર

દાદર મુંબઈ-૨૮

રાષ્ટ્રીય કક્ષાએ, પ્રભાવશાળી વ્યક્તિત્વ ધારણ કરનાર પ.પૂ. આ. શ્રી પદ્મસાગરસૂરિજી મ.સા.

કાદવમાં રહીને જે કાદવથી અલિપ્ત રહે છે તેને 'પદ્મ' કહેવાય છે, પાણીથી ભરપૂર હોય છતાં જે છલકાય નહીં તેને 'સાગર' કહે છે અને જે 'પદ્મ' પણ છે અને 'સાગર' પણ છે તેમને 'પદ્મસાગર' કહેવાય છે. આ સંસારમાં કેટલાક એવા જીવો જન્મ લે છે, જેમની આત્મિક આત્મા અને સદ્ગુણોની સુવાસ સૌને સુગંધિત અને આનંદિત કરી મૂકે છે! આવા વિરલ મહાત્માઓનું વ્યક્તિત્વ જનસામાન્યથી નિરાળું અને અદ્ભુત હોય છે. તેઓની વિશિષ્ટતાઓ વંદનીય હોય છે. આવી વિભૂતિઓ સ્વજીવનના ઉચ્ચ આદર્શો દ્વારા પ્રાણી માત્રના કલ્યાણની ભાવનાપૂર્વક સર્વ આત્માઓનું હિતમંગલ માર્ગદર્શન કરે છે. પરમ શ્રદ્ધેય પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ શ્રી પદ્મસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજ એવા જ એક દેદીપ્યમાન સિતારા છે. પૂજ્યશ્રીનો જન્મ તા. ૧૦-૯-૧૯૩૫ના શુભ દિને અજીમગંજ (બંગાળ) ની પાવન વસુંધરા પર થયો. પિતાનું નામ જગન્નાથસિંહ અને માતાનું નામ ભવાનીદેવી હતું. પૂજ્યશ્રીનું સંસારી નામ પ્રેમચંદ રાખવામાં આવ્યું હતું. જન્મથી તેમને નમ્રતા, વિવેક, વિનય, સરળતા, નિજાનંદની મસ્તી, ભાવનાશીલતા, મધુરભાષીપણું, ગુણજદેષ્ટિ એવા સદ્ગુણો વારસામાં મળ્યા હતા. તેમનું પ્રાથમિક શિક્ષણ અજીમગંજમાં જ થયું. ત્યાર પછી ધાર્મિક અને વ્યાવહારિક ઉચ્ચ શિક્ષણ કાશીવાળા આચાર્ય શ્રી વિજયધર્મસૂરિજીની પ્રેરણાથી મધ્યપ્રદેશના શિવપુરી શહેરમાં સ્થપાયેલા શ્રી વીરતત્ત્વ પ્રકાશન મંડળમાં રહીને પ્રાપ્ત કર્યું. ત્યાં તેમને વિભિન્ન ચિંતકો અને સાધુસંન્યાસીઓના સાહિત્યનું વાચન-મનન કરવાનો અવસર પ્રાપ્ત થયો.

વિદ્યાકાળ દરમ્યાન તેમનું મન જીવનમાં કંઈક કરવા માટે વારંવાર ઉત્સુક રહ્યાં કરતું હતું. ઘણાં આંતરિક ચિંતન પછી તેઓ એવા નિર્ણય પર પહોંચ્યા કે અતિ દુર્લભ માનવજીવન પામીને માત્ર ભૌતિકતાના રંગોમાં જ લપેટાઈ

રહેવું, ભોગ અને આસક્તિમાં રચ્યાપચ્યા રહેવું એ તો પશુતુલ્ય જીવનની નિશાની છે. માનવીનો અણમોલ અવતાર સાધના-સુકૃત માટે છે. એ રીતે તેમણે પોતાના જીવનની દિશા સુનિશ્ચિત કરી દીધી. શ્રી વીતરાગ પ્રભુપ્રેરિત સંયમમાર્ગ અપનાવીને રત્નત્રયીની આરાધના દ્વારા સ્વપરના કલ્યાણનો માર્ગ ગ્રહણ કરવાનો સંકલ્પ કર્યો અને એ સંકલ્પની સિદ્ધિ રૂપે તેમને સં. ૨૦૧૧-ના કારતક વદ ઉના શુભ દિને, ગુજરાતની પુણ્યભૂમિ સાણંદ મુકામે પૂ. પ્રશાંતમૂર્તિ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ કૈલાસસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજના વરદ હસ્તે દીક્ષા આપવામાં આવી અને શ્રી કલ્યાણસાગરસૂરિજીના શિષ્ય તરીકે મુનિ શ્રી પદ્મસાગરજી નામે ઘોષિત કરવામાં આવ્યા. વિરાટ વ્યક્તિત્વ, પ્રભાવશાળી વાણી અને વિશાળ શાસનપ્રભાવનાથી પૂજ્યશ્રીનો સંયમપર્યાય સોળે કળાએ શોભી રહ્યો. તીવ્ર સ્મરણશક્તિ, અપૂર્વ અભ્યાસપ્રીતિ અને પૂજ્યપાદ ગુરુદેવશ્રીના અંતઃકરણના આશીર્વાદથી બહુ થોડા સમયમાં માત્ર ધર્મગ્રંથોનો જ નહીં પરંતુ દર્શનશાસ્ત્ર આદિ વિષયોનો અભ્યાસ કરી લીધો. આગમગ્રંથોનું પરિશીલન કર્યું.

મનોહર મુખમુદ્રા, ચમકભરી આંખો, આકર્ષક અને પ્રભાવશાળી વ્યક્તિત્વ તથા સુમધુર વાણીથી લાખો જિજ્ઞાસુઓ પૂજ્યશ્રી પ્રત્યે આકર્ષિત રહે છે. મહાપુરુષ ક્યારેય કોઈ પણ ગચ્છસંપ્રદાયની સીમાઓમાં સીમિત રહેતા નથી. સ્થાન, સમય અને સંપ્રદાયનાં બંધનો પૂજ્યવરને બાંધી શકતાં નથી. પૂજ્યશ્રી પોતાનાં પ્રવચનોમાં ઘણીવાર કહે છે, “હું બધાનો છું, બધાં મારા છે, હું મુસ્લિમનો પીર છું. હિંદુઓનો સંન્યાસી, ઈસાઈઓનો પાદરી, શીખોનો ગુરુ અને જૈનોનો આચાર્ય છું.” આવી વિશાળ, ઉદાર અને વિશ્વવ્યાપી ભાવનાને લીધે પૂજ્યશ્રી કર્ણાટક, તામિલનાડુ, આંધ્રપ્રદેશ, મહારાષ્ટ્ર, ગુજરાત, રાજસ્થાન આદિ પ્રદેશોમાં જ્યાં જ્યાં વિચર્યા છે તે દરેક પ્રદેશનાં ગ્રામ-નગરોમાં તેઓશ્રીને ઘણાં યશ-કીર્તિ પ્રાપ્ત થયાં છે. પૂજ્યશ્રીના મુખની એક ઝલકને પામવા લાલાયિત થતી હજારો આંખો, પૂજ્યશ્રીની સુમધુર વાણીની અમૃતધારા પામવા આતુર કાન, પૂજ્યશ્રીનાં ચરણો પાછળ ચાલવાં માટે તત્પર હજારો કદમ તેઓશ્રીની સર્વાધિક અને અદ્વિતીય લોકપ્રિયતાનાં પરિચાયક છે. પ્રકાંડ પાંડિત્યથી ભરપૂર અને લલિત મધુર પ્રવચનોથી પ્રભાવિત થનારો વિશાળ વર્ગ પૂજ્યશ્રીની લોકપ્રિયતાનાં પ્રમાણો છે, ટૂંકા સમયમાં શાસનપ્રભાવનાનો અજોડ કીર્તિમાન સ્થાપિત કર્યો છે. તે વસ્તુતઃ સુવર્ણાક્ષરે લખવા યોગ્ય છે. પૂજ્યશ્રીના અથાગ પ્રયત્નોથી તીર્થસ્થાન જેવું

ભવ્ય અને ગ્રંથભંડારોમાં વિરલ એવું સ્થળ ગાંધીનગર કોબા ગામે નિર્માણ થયું છે.

સૌજન્ય : શ્રી મહાવીર જૈન આરાધના કેન્દ્ર મુ. કોબા-૩૮૨૦૦૯
(ગાંધીનગર) ગુજરાત

ડહ્લોના ઉપાશ્રયના જાજરમાન પાટપરંપરાના
ગચ્છાધિપતિ

પ. પૂ. આચાર્ય શ્રી
વિજયગભ્યદેવસૂરીશ્વરજી મહારાજ

ગરવી ગુજરાતના પછાત ગણાતા બનાસકાંઠા જિલ્લાની એ ગૌરવગાથા છે કે રાધનપુર જેવી નગરીના પ્રત્યેક ઘરમાંથી એક એક આત્મા તો દીક્ષિત બનેલ છે જ. પચ્ચીશ પચ્ચીશ શિખરબંધ જિનાલયોથી શોભતા રાધનપુરમાં મોટી કુટુંબના આધારસ્તંભરૂપ શ્રી રમણિકભાઈનાં ધર્મપત્ની

કાંતાબહેનની રત્નકુક્ષિએ સં. ૨૦૦૬ના ચૈત્ર વદ ૧૩ ને દિવસે એક બાળકનો જન્મ થયો. બાળકનું તેજસ્વી મુખ જોઈને લોકો કહેવા લાગ્યાં કે, આ બાળક અપ્રતિમ વૈભવશાળી અને મહોત્તમ વ્યક્તિ બનશે. આવી અતુલ પ્રતિભા જોઈને માતાપિતાએ નામ પાડી દીધું ‘અતુલ’. અતુલને બાળપણમાં જ સાંસારિક કાર્યોમાં ઓછો અને ધાર્મિક કાર્યોમાં વધુ રસ પડવા માંડ્યો. બાળપણથી તેને દર્શન, પૂજા, સામાયિક આદિ ધર્મક્રિયાઓમાં વિશેષ રુચિ થવા માંડી. ધીમે ધીમે મોટા થતા અતુલનું મન વૈરાગ્ય તરફ વળવા માંડ્યું. સાધ્વીશ્રી કંચનશ્રીજી મહારાજની પ્રેરણાથી પૂ. ગુરુદેવ પાસે રાખવાની ભલામણ થઈ. પૂ. ગુરુદેવે બાળક અતુલને યોગ્ય જાણી, માત્ર ૧૨ વર્ષની કોમળ વયે પાટણ નજીકના સંખારી ગામમાં સં. ૨૦૧૮ના માગશર સુદ પાંચમના શુભ દિને જિનાલયમાં ભાગવતી દીક્ષા આપી અને મુનિશ્રી આનંદ વિજયજી નામે ઘોષિત કર્યાં. પાટણમાં વડી દીક્ષા સમયે ગુરુદેવે આનંદવિજયમાંથી અભયચંદ્ર તરીકે જાહેર કર્યાં.

લોકોની આંખોને આનંદ આપતા બાલમુનિ દિનપ્રતિદિન જ્ઞાન-ધ્યાનમાં સતત આગળ વધવા લાગ્યા. નાની વયે અભ્યાસ અને વિહારમાં પણ સતત પ્રવૃત્ત રહીને તેમણે સૌનાં હૃદય જીતી

લીધાં. પૂ. ગુરુદેવની નિશ્રામાં બિહાર, બંગાળ, મહારાષ્ટ્ર, રાજસ્થાન આદિ પ્રદેશોમાં વિચર્યાં. અનેક પ્રકારની શાસનપ્રભાવના કરી. એનાથી પ્રભાવિત થઈને અનેક સંઘો દ્વારા ગુરુદેવને તેમને પદવી પ્રદાન કરવાની વિનંતીઓ થઈ. પ્રાંત-મુંબઈના પ્રાચીનતમ દેવસુર સંઘના ઉપક્રમે ગોડીજી ઉપાશ્રયમાં સં. ૨૦૩૬ના કારતક વદ ૪ને શુભ દિને ગુરુમહારાજે તેમને ‘ગણિપદ’ થી અને ડહેલાના ઉપાશ્રય (અમદાવાદ) ની વિનંતીથી ડહેલાના ઉપાશ્રયની ગાદીએ ‘પંચાસપદ’ થી વિભૂષિત કરવામાં આવ્યા. સં. ૨૦૩૭ના ચૈત્ર વદ ૩ના દિવસે ઊજવાયેલા આ ઉત્સવમાં અસંખ્ય ભાવિકોએ લાભ લીધો. ગુરુદેવ શ્રી વિજયરામસૂરીશ્વરજી મહારાજે પોતાના કરકમલથી પ્રિય શિષ્ય શ્રી અભયચંદ્રવિજયજી ગણિવરને વાસક્ષેપ નાખી પંચાસજી બનાવ્યા. પૂ. પંચાસજી શ્રી અભયચંદ્રવિજયજીની વ્યાખ્યાનશક્તિ અદ્ભુત છે અને વ્યવહારદક્ષ આયોજનશક્તિ અપૂર્વ છે. એ કારણે તેમના દ્વારા અનેક ભાવિક આત્માઓએ સાધુજીવન સ્વીકાર્યું. પૂજ્યશ્રીની અનેકવિધ પ્રભાવનાથી પ્રભાવિત થઈ અનેક શ્રીસંઘોએ તેમને આચાર્યપદથી અલંકૃત કરવાની વિનંતી કરી. સકળ સંઘોની આ ભાવનાને માન આપી, જે દિવસે ભગવાન શ્રી મહાવીર સ્વામીએ ગૌતમસ્વામી આદિને ગણધર પદવીઓ આપી સંઘની સ્થાપના કરી હતી તે વૈશાખ સુદ ૧૧ના શુભ દિને સં. ૨૦૪૧માં પૂ. પંચાસજી શ્રી અભયચંદ્રવિજયજીને આચાર્યપદથી નવ પૂ. ગચ્છાધિપતિશ્રીની નિશ્રામાં ગુરુદેવે અલંકૃત તૃતીયપદ કરવામાં આવ્યા. હવે પંચાસજી ‘આચાર્યશ્રી વિજયઅભયદેવસૂરીશ્વરજી’ બની રહ્યા. પૂ. આ. શ્રી વિજય અભયદેવસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની પાવન પ્રેરણા દ્વારા અનેકવિધ કાર્યોમાં—બનાસકાંઠા જિલ્લાના અતિ પ્રાચીન શ્રીરામસણ-તીર્થના જીર્ણોદ્ધાર કાર્ય તેમ જ ભાયંદર (વેસ્ટ)માં આચાર્યશ્રી વિજય રામસૂરીશ્વરજી જૈન જ્ઞાન મંદિર ટ્રસ્ટ સ્થાપી—ત્રણ જિનાલયો—ત્રણ ઉપાશ્રયો, સાધારણ-ભવન તેમ જ મુંબઈમાં પ્રથમક્રમે જેમાં ૮૦૦ વિદ્યાર્થીઓ ધાર્મિક અભ્યાસ કરી સમ્યક્જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી રહ્યા છે તેનું નવનિર્માણ કર્યું.

ભીલડિયાજી તીર્થમાં શ્રી જૈન શ્રમણ શ્રાદ્ધ સેવા ટ્રસ્ટ દ્વારા વૃદ્ધ સાધુ-સાધ્વીજી માટે શ્રમણ-શ્રમણી વિહાર સંઘને આરાધના માટે પાઠશાળા જિનાલય-ઉપાશ્રય-ભક્તિભવન આદિ નિર્માણ—અને તે જ ટ્રસ્ટના નેજા હેઠળ સુરત અર્પણ એપાર્ટમેન્ટમાં જિનાલય-ઉપાશ્રય—પાઠશાળાનું નિર્માણ કાર્ય કરાવ્યું છે. ડીસા ચાર રસ્તા પાસે ‘વર્ધમાન જૈન વિહારધામ’નું

રમણીય સંકુલ જિનાલય-ઉપાશ્રયો, ધર્મશાળા-ભોજનશાળા-વિશાળ હોલ સાથે નિર્માણ થયું—ગાંધીનગર સરખેજ હાઈવે પર ગોતા હાઉસિંગ બોર્ડમાં શુભમંગલ શ્રે. મૂ. પૂ. સંઘ સ્થાપી—જિનાલય, ઉપાશ્રય, પાઠશાળા, આયંબિલ શાળા નિર્માણ થયું. શાસનપ્રભાવના કાર્યોમાં ૧૦૦ જેટલા અંદાજિત ગામોમાં જિનાલય, પાઠશાળા, ઉપાશ્રયો, આયંબિલાળા વગેરે માટે પ્રેરણા આપી.

પૂ. તપાગચ્છાધિપતિશ્રીના કાલધર્મ બાદ પૂજ્યશ્રીની ભાવનાનુસાર ડહેલાના ઉપાશ્રય સુરતના પ્રત્યેક સંઘો પૂજ્યશ્રીની લાગણીથી સંકળાયેલા અનેક ગામોના સંઘોની ઉપસ્થિતિમાં અનેક આચાર્ય ભગવંતો, પદસ્થો, મુનિભગવંતો, સાધ્વીજી ભગવંતો તેમજ ૩૦ હજારની જનમેદની વચ્ચે ગુરુદેવની સમાધિ પાસે ગુરુરામ પાવનભૂમિ સુરતમાં સં. ૨૦૬૧ અષાઢ સુદ-૧ના મંગલ દિને ગચ્છાધિપતિ પદે આરૂઢ કરવામાં આવ્યા.

અભય ફાઉન્ડેશન, અમદાવાદના ઉપક્રમે ગુજરાત સરકાર દ્વારા નક્કી થયેલ શ્રી સિદ્ધાયલ તીર્થમાં ગુરુકુલ આસપાસ અઢીદ્વીપ પાસે ‘ગુરુ રામ પ્રવેશદ્વાર’ નિર્માણનું આયોજન તેમજ ધંધુકા નગરમાં નગરપાલિકાના આદેશથી હેમચંદ્રાચાર્ય ગુરુરામ પ્રવેશદ્વાર થનાર છે.

ધાનેરા જૈનસમાજ-નવસારી દ્વારા નવસારીમાં પ્રવેશ કરતાં “ગુરુ રામ પ્રવેશદ્વાર”નું ભવ્ય આયોજન વિશાળ સંકુલનું નિર્માણ થયું છે. સુરત શુભમંગલ ફાઉન્ડેશન ગુરુરામ પાવનભૂમિ (અગ્નિ સંસ્કાર સ્થળ)માં પણ કાયમી સાધર્મિક ભક્તિ મંડપનું આયોજન. અડાલજ જૈન સંઘના ઉપક્રમે અડાલજથી કલોલ જતા હાઈવે પર શેરથા ગામે ગુરુ રામ વિહારધામનું નિર્માણ થઈ રહ્યું છે. જેમાં જિનાલય અને ઉપાશ્રય, ભોજનશાળા, ધર્મશાળાનું નિર્માણ થયું છે.

ધંધુકાથી બરવાળા જતાં તંગડીથી છ કિ.મી.ના અંતરે પોલારપુર ગામના બસ સ્ટેન્ડ પાસે હાઈવે ટચ અભય ફાઉન્ડેશન અમદાવાદના ઉપક્રમે ગુરુરામ છ’રિપાલિત સંઘ વિહાર ધામનું આયોજન. બોરસદ પાસે આસોદર ચોકડી અભય મોક્ષ જૈન વિહારધામ : જિનાલય-ઉપાશ્રય, ભોજનશાળાનું નિર્માણ થયું છે.

ભાયંદરમાં શ્રી રામસૂરીશ્વરજી જૈન જ્ઞાનમંદિર ટ્રસ્ટ દ્વારા ચાલતી આચાર્યશ્રી સુરેન્દ્રસૂરિ પાઠશાળાના રજત જયંતી વર્ષની ભવ્ય ઉજવણીનું આયોજન પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણાથી ટ્રસ્ટ દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું.

મુંબઈ ગોવાલીયા ટેંક-નાના ચોક પાસે શ્રીપતિ આર્કેડમાં કુંકુતારા ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ ઉપક્રમે શિખરબંધી ભવ્ય જિનાલયમાં અંજનશલાકા પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ થયો.

ભાયંદરમાં શ્રી રામસૂરીશ્વરજી જૈન જ્ઞાનમંદિર ટ્રસ્ટના ઉપક્રમે રેલ્વે સ્ટેશન સામે શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામી જિનાલયનો ભવ્ય અંજનશલાકા પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ અને તેનું આયોજન, ત્યાર બાદ સુરતમાં ગુરુરામ પાવનભૂમિ ખાતે દીક્ષા મહોત્સવનો પ્રસંગ, ત્યારબાદ હાલોલ અમદાવાદ, બનાસકાંઠા, ઔરંગાબાદ આદિ ક્ષેત્રોની વિવિધ યોજનાઓનું આયોજન. કાયમી સંભારણારૂપે નિર્માણ પામ્યા છે.

અશક્યને શક્ય બનાવી એક ભગીરથ કાર્ય જે ઇતિહાસના પાને સોનેરી અક્ષરે આલેખાય તેવું અનુપમ કાર્ય શાશ્વતતીર્થ શત્રુંજય પાલીતાણામાં કરોડોના ખર્ચે તીર્થની મહાપૂજાસ્વરૂપ મહાતીર્થની ગૌરવગાથાને ગાતું વિકાસકાર્ય શુભમંગલ ફાઉન્ડેશનના સહયોગથી પાર પાડ્યું છે.

પૂજ્યશ્રીના અંતેવાસી શિષ્યરત્ન ગણિવર્ધ મોક્ષરત્ન વિજયજી મ. પ્રત્યેક કાર્યોમાં સહયોગી બની કાર્યોને પૂર્ણ રીતે દીપાવે છે.

સૌજન્ય : શુભમંગલમ ફાઉન્ડેશન, ગુરુરામ પાવનભૂમિ, પાલ-જકાતનાકા પહેલા, અડાજણ-સુરત-૯ તરફથી

વિરાટ યુવાગણ પ્રતિબોધક,
તપોવન સંસ્કારધામના પ્રણેતા,

**પ.પૂ.પંન્યાસપ્પવરશ્રી ચંદ્રશેખરવિજયજી
મહારાજ સાહેબ**

જન્મ : વિ.સં. ૧૯૮૦,
ફાગણ સુદી-૫, મુંબઈ
સંસારી નામ : ઇન્દ્રવદન
વ્યવહારિક અભ્યાસ :
ઈન્ટર (કોલેજનું બીજું વર્ષ)
માતા : સુભદ્રાબેન
પિતા : કાન્તિભાઈ
નાનાજી : શેઠ જીવતલાલ
પરતાપશીભાઈ
શિષ્ય પરિવાર : પ્રાયે: નેવું.

કાળધર્મ : વિ.સં. ૨૦૬૭, શ્રાવણ સુદી-૧૦, બપોરે ૧૨-૩૯
મિનિટે, અમદાવાદ

અગ્નિસંસ્કાર સ્થળ : તપોવન ઉમિયાપુર (ગાંધીનગર)

સંસારી બેન : સા. શ્રી મહાનંદાશ્રીજી મ.

દીક્ષા : વિ.સં. ૨૦૦૮, વૈશાખ વદી-૬, ભાયખલા-મુંબઈ

વડીલ ગુરુ બાંધવો : આ.ભ.શ્રી રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજા
આ.ભ.શ્રી ભુવનભાનુસૂરીશ્વરજી મ.સા.

અખંડ ગુરુનિશ્રા : સ્વ. શ્રી પ્રેમસૂરીશ્વરજી મ. તથા સ્વ.
ભુવનભાનુસૂરિજી મ.સા.

વર્તમાન ગચ્છનાયક : સિદ્ધાન્ત દિવાકર આ.ભ.શ્રી
જયધોષસૂરિજી મ.સા.

**૭૯ વર્ષની આયુ, ૬૧ વર્ષનું સાધુ જીવન,
૯૦ દીક્ષા લીધેલા શિષ્યો, ૨૭૫ પુસ્તકોનું સંકલન**

સોમવારે અમદાવાદમાં કાળધર્મ પામેલા પંન્યાસશ્રી ચંદ્રશેખરવિજયજી મહારાજ લાખો જૈન યુવાનોના જીવનમાં આમૂલ્યૂલ પરિવર્તન લાવનારા પ્રવચનકાર તરીકે ઇતિહાસમાં યાદ રહેશે. ચંદ્રશેખર મહારાજનાં પ્રવચનોમાં એવો જાદુ હતો કે તેને કારણે તદ્દન નાસ્તિક યુવાનો પણ દૂર દૂરથી ખેંચાઈને આવતા અને તેમનું એક જ પ્રવચન સાંભળીને જીવનપરિવર્તનનો સંકલ્પ કરી લેતા હતા. અનેક બુદ્ધિજીવો ડોક્ટરો, વકીલો, ચાર્ટડ એકાઉન્ટરો અને એન્જિનિયરો તેમનાં પ્રવચન સાંભળવા નિયમિત આવતા હતા.

ચંદ્રશેખર મહારાજની વિશેષતા એ હતી કે તેમનાં પ્રવચનોમાં ગમે તેટલી વિરાટ માનવમેદની ઉમટે તોપણ તેઓ માઈક વગર જ પ્રવચન આપવાનો આગ્રહ રાખતા હતા. તેનું કારણ એ હતું કે જૈન સાધુને શાસ્ત્રોમાં વીજળીનો ઉપયોગ કરવાની મનાઈ ફરમાવવામાં આવી છે. ઘણી વખત તેમનાં રવિવારનાં રામાયણનાં પ્રવચનો સાંભળીને ૨૫ હજાર જેવી મેદની થતી તો પણ તેઓ વગર માઈકે પ્રવચન આપતા. તેમનો અવાજ પણ એટલો બુલંદ હતો કે સભામાં બેઠેલા છેલ્લા શ્રોતા પણ તેમનો એક એક શબ્દ સ્પષ્ટ સાંભળી શકતા હતા. ૭૬ વર્ષની ઉંમરે દસ હજારની મેદની સમક્ષ પ્રવચન આપતાં ચંદ્રશેખર મહારાજને જોવા એ જીવનનો અદ્ભુત લહાવો હતો.

સ્વ. વિનોબા ભાવે એક વખત કહ્યું હતું કે તેઓ બ્રોડકાસ્ટ નહીં પણ ડીપકાસ્ટ કરવા માંગે છે. તેમના પ્રવચનો

એવાં નહોતાં કે તેને સાંભળીને લોકો ભૂલી જાય. આ પ્રવચનનો એક એક શબ્દ લોકોને હૃદય સોસરવો ઉતરી જાય એવો રહેતો હતો. આ પ્રવચનો સાંભળીને લાખો યુવાનોએ ટીવી અને સિનેમા ન જોવાની અને પોતાના માતાપિતાને દરરોજ પગે લાગવાની પ્રતિજ્ઞાઓ લીધી હતી. તેમનાં પ્રવચનો સાંભળીને કોલેજમાં ભણતાં આશરે ૨૫ હજાર યુવક-યુવતીઓએ પોતાના જીવનનાં બધાં પાપોનું પ્રાયશ્ચિત્ત કરીને ‘ભવ આલોચના’ લીધી હતી. આધુનિક યુવાનો પાસે તેમનાં પાપોનું ‘કન્ફેશન’ કરાવવાની વિશિષ્ટ શક્તિ ચન્દ્રશેખર મહારાજમાં હતી.

ચન્દ્રશેખર મહારાજે લાખો જૈન યુવાનોનું સંસ્કરણ કર્યું તે પછી બાળકોમાં ચારિત્ર્ય નિર્માણ માટે ગૃહસ્થોને પ્રેરણા આપીને ‘તપોવન સંસ્કારધામ’ના નામે અભિનવ જૈન ગુરુકુળનો પાયો નંખાવ્યો હતો. પ્રથમ તપોવન આજથી ૨૮ વર્ષ પહેલાં નવસારી નજીક સ્થાપવામાં આવ્યું હતું અને બીજું ‘તપોવન’ અમદાવાદમાં સાબરમતી નજીક સ્થાપવામાં આવ્યું હતું. આ બે તપોવન સ્કૂલ ઉપરાંત જૈન પદ્ધતિનું ઉત્તમ શિક્ષણ અને સંસ્કરણ આપવામાં આવે છે. અત્યાર સુધીમાં હજારો વિદ્યાર્થીઓ આ બે તપોવનમાં ભણીને પોતાના કુળના દીપક બન્યા છે, જેમાંના અનેક તો દીક્ષા લઈને જૈન સાધુ પણ બન્યા છે.

કોઈ પણ જૈન સાધુની જેમ ચન્દ્રશેખર મહારાજને પણ અહિંસા અને જીવદયા માટે ભારે દાઝ હતી. ગુજરાતમાં ગૌહત્યાબંધીનો કાયદો આવે તે માટે તેમણે ઉપવાસનું આંદોલન પણ છેડી દીધું હતું. છેવટે ચીમનભાઈ પટેલની સરકારે જ્યારે આ કાયદો પસાર કર્યો ત્યારે ચન્દ્રશેખર મહારાજે તેમને ફેટો બાંધીને તેમનું અભિવાદન કર્યું હતું. મુંબઈમાં દેવનારના કતલખાનાનું ૧૦૦ કરોડ રૂપિયાના ખર્ચે આધુનિકીકરણ થયું છે તેવા સમાચાર મળતાં જ તેમણે તેની સાંભળે આંદોલન છેડી દીધું હતું. દેવનારમાં નિકાસના હેતુથી એકપણ પશુની કતલ ન થવી જોઈએ તેવી તેમણે માંગણી કરી હતી. તેમાં સ્થાનકવાસી સંપ્રદાયના નમ્રમુનિનો પણ સાથ મળતાં મુંબઈ મહાનગરપાલિકાની સ્થાનિક સમિતિએ નિકાસના હેતુથી કતલ બંધ કરવાનો ઠરાવ કર્યો હતો.

જ્યારે પર્યુષણમાં કતલખાના છ દિવસ માટે બંધ રાખવાનો નિર્ણય થાય તેવી જૈન સંઘોની માંગણી હતી ત્યારે તત્કાલીન મુખ્યમંત્રી ચીમનભાઈ પટેલ ઈજરાયેલના પ્રવાસે જવાના હતા. ચીમનભાઈ ઈજરાયેલથી પાછા આવે ત્યારે તો મોડું થઈ જાય તેમ હતું કારણ કે પર્યુષણ શરૂ થઈ જાત.

આવામાં અર્ધી રાત્રે મુખ્યમંત્રીના બંગલે જઈને છ દિવસ કતલખાના બંધ રાખવાની સહી લાવવામાં જૈન મોવડીઓ સફળ થયા હતા આની પાછળ શ્રી ચંદ્રશેખરવિજયજી મહારાજ સાહેબની પ્રેરણા હતી.

પાછલી સદીમાં એક સમય એવો હતો કે જ્યારે જૈનોની યુવાન પેઢીને સંસ્કૃતિ અને સંસ્કાર વારસાના માર્ગે ટકાવી રાખવા માટે કશુંક નક્કર જરૂરી બન્યું હતું. આવા સમયે ચંદ્રશેખર વિજયજી મહારાજ સાહેબે કેવળ મેકોલ શિક્ષણની ટીકા કરીને જ સંતોષ માન્યો ન હતો. પરંતુ તેમની પ્રેરણાથી તપોવન વિદ્યાપીઠોની સ્થાપના થઈ હતી. જેમાંથી આજે હજારો વિદ્યાર્થીઓ બહાર પડી ચૂક્યા છે. જૈન યુવકોને તૈયાર કરવા તેમણે વીર સૈનિક દળની સ્થાપના કરી હતી.

શ્રી ચંદ્રશેખરવિજયજી મહારાજે આચાર્યપદ લેવાનું સ્વીકાર્યું ન હતું અને પંચાસપ્રવરની પદવીમાં છેક સુધી રહ્યા હતા.

મહારાજના વિદર્ભમાં એક દેરાસરને તાળા લાગતા મહારાજ સાહેબ ત્યાં સુધી વિહાર કરીને ગયા હતા અને અનેક પડકારો વચ્ચે ત્યાં રહ્યા હતા. તેઓશ્રીની પ્રેરણાથી મૂર્તિમંત થયેલી સાધર્મિક આવાસ યોજના થકી જૈનો અમદાવાદના લાંભા, સુરત અને મુંબઈના મીરા રોડ તથા મલાડમાં ઘર પામીને સ્થિર રહી શક્યા છે.

છેલ્લાં બે-ત્રણ વર્ષથી ચન્દ્રશેખર મહારાજનું સ્વાસ્થ્ય કથળ્યું હતું. તો પણ તેઓ જૈન શાસનની, આર્ય સંસ્કૃતિની અને યુવાન પેઢીની સતત ચિંતા કરતા રહ્યા હતા. શરીરની પીડા વચ્ચે પણ તેમના ચહેરા ઉપર અદ્ભુત શાંતિ અને સમાધિ જોવા મળતા હતા. જીવનની અંતિમ ક્ષણ સુધી તેઓ નવકાર મહામંત્રનો જાપ કરતા રહ્યા હતા. ચન્દ્રશેખર મહારાજે તેમના જીવનકાળ દરમ્યાન ૮૪ વિદ્વાન શિષ્યો તૈયાર કર્યા છે. જેઓ ધર્મરક્ષા અને સંસ્કૃતિરક્ષાના તેમના મિશનને જોશભેર આગળ ધપાવી રહ્યા છે.

(ગુજરાત સમાચાર માંથી સાબાર)

સૌજન્ય : પૂ. પંચાસપ્રવરશ્રી કેવલ્યબોધિવિજયજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી શાહ જિતુભાઈ નગીનદાસ (શેઠશ્રી જયંતિલાલ શામજી શાહ પરિવાર, સિહોરવાળા. હાલ દહાનુકરવાડી--કાંદીવડી, (વેસ્ટ) મુંબઈના સૌજન્યથી.

અમઠાલીન શાસનદીપક સૂરિવરો

શાસનપતિ પ્રભુ મહાવીરદેવે સ્થાપેલા અનંતકલ્યાણકર જૈનશાસનની ધવલોજ્જ્વલ પરંપરા આજે પણ ઝળહળી રહી છે તીર્થંકર દેવની જિનજિનકર્મના અચિન્ત્ય પુણ્યપ્રભાવે પ્રભુશાસનની ધુરાને વહન કરનારા સમર્થ પ્રતિભાસંપન્ન સૂરિવરોની સંપ્રાપ્તિ પ્રત્યેક કાલખંડમાં શ્રી સંઘને થતી રહી. આરાધક, પ્રભાવક અને રક્ષક બની પ્રભુશાસનની દિવ્ય દીપ્તિને એમણે દિગંતમાં પ્રસારી. વર્તમાનજૈન સંઘ પણ આવા પ્રભાવક શાસનદીપક સૂરિવરોથી ઊજળો છે. આજના વિષમ કાળમાં પ્રભુશાસનની જ્યોતને ઝળહળતી રાખવામાં અને શ્રી સંઘનું સાચું યોગક્ષેમ કરવામાં આ સૂરિવરોનો સિંહફાળો છે. ભગવાન મહાવીરે ધર્મશાસન ચલાવવા માટે ચતુર્વિધસંઘની સ્થાપના કરીને શ્રીસંઘને તીર્થ જેટલું કે તીર્થંકર જેટલું ગૌરવ આપ્યું છે. ખૂદ ભગવાન સમવસરણમાં જ્યારે દેશના આપે ત્યારે “નમો સંઘસ્સ”, “નમો તીર્થસ્સ” કહીને શ્રીસંઘને નમસ્કાર કરીને પછી જ પોતાની દેશના ચાલુ કરે છે. તીર્થંકરદેવોના પુણ્યવંતા સમયગાળામાં-શ્રમણ પરંપરામાં સમયે સમયે વિશિષ્ટ પ્રતિભાઓના પ્રકાશપુંજ રેલાયા અને જે જે ચરિત્રો ઉપલબ્ધ બન્યા છે તે અત્રે રજૂ કરવામાં આવ્યા છે. —સંપાદક

અગણિત મુહૂર્તોના માર્ગદર્શક,

ગુરુસેવા-ગુણના આદર્શરૂપ

પૂ. આ. શ્રી વિજયમહોદયસૂરિજી મં

સં. ૧૯૭૦ના શ્રાવણ માસની અમાવાસ્યાને દિવસે વઢવાણમાં પિતા મનસુખલાલને ત્યાં જન્મેલા મણિલાલે પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજની ધર્મદેશના શ્રવણે વૈરાગ્યવાસિત બનીને સં. ૧૯૮૦ના અષાઢ સુદ ૧૪ ના રોજ અમદાવાદમાં સકલાગમ રહસ્યવેદી પૂ. આચાર્યદેવ શ્રી વિજયદાનસૂરીશ્વરજી મહારાજની નિશ્રામાં સંયમ સ્વીકાર્યું અને પૂ. આ. શ્રી વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજના શિષ્યરત્ન મુનિ શ્રી મહોદયવિજયજી મહારાજ બન્યા. દીક્ષા-દિવસથી પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીની નિશ્રામાં વિદ્યમાનતા સુધી પડછાયાની જેમ સાથે રહીને આજીવન ગુરુકુલવાસી તરીકેનો અદ્ભુત આદર્શ ખડો કર્યો છે. દીક્ષા, પ્રતિષ્ઠા, અંજનશલાકા આદિ વિવિધ મુહૂર્તોના માર્ગદર્શક બન્યા છે. પૂજ્યશ્રીના સંયમજીવનમાં સેવા-સમર્પણ અને સમુદાયની સાર-સંભાળના ગુણો વ્યાપેલા છે. આ ગુણોને પ્રભાવે તેઓશ્રીને પૂ. ગુરુદેવશ્રીના વરદ હસ્તે સં. ૨૦૨૮ના માગશર સુદ બીજને શુભ દિવસે મુંબઈમાં મહોત્સવપૂર્વક આચાર્યપદે અભિવ્યક્ત કરાયા અને પૂ. આચાર્યશ્રી વિજય-મહોદયસૂરીશ્વરજી મહારાજ તરીકે ઘોષિત થયા.

વર્ષોથી અવિરત ગુરુસેવા, સમુદાયની સારસંભાળ, અનેક મુહૂર્તોનું માર્ગદર્શન, પૂ. ગુરુદેવના પત્રવ્યવહારની જવાબદારી

ઈત્યાદિમાં પોતાના અસ્તિત્વને ઓગાળી દઈને સંયમજીવનને ગૌરવાન્વિત બનાવેલ છે. પરમ શાસન પ્રભાવક પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજના સમાધિપૂર્ણ સ્વર્ગ-ગમન બાદ જેઓશ્રીનાં નામ, કામ સમુદાય અને સંઘ સમક્ષ વધુ પ્રમાણમાં જાણીતા અને માનીતા થઈ રહ્યા. એ પ્રશાંતમૂર્તિ પૂ. આ. શ્રી વિજયમહોદયસૂરીશ્વરજી મહારાજના નિશ્રા-સાન્નિધ્ય પામવાપૂર્વક સમુદાયનું સુકાન સંભાળી રહ્યા. બહોળો અનુભવ, પ્રશાંત પ્રકૃતિ, પૂજ્ય ગચ્છાધિપતિ સ્વર્ગસ્થ ગુરુદેવની પરમકૃપા, જ્યોતિષશાસ્ત્રનો ઊંડો અભ્યાસ આદિ અનેકાનેક વિશેષતા ધરાવતા પૂજ્યશ્રી અને પૂ. આ. શ્રી વિજયરાજ-તિલકસૂરીશ્વરજી મહારાજ એક સાલ અને એક જ દિવસના દીક્ષિત છે. બંનેની દીક્ષા વચ્ચે માત્ર કલાકોનું જ અંતર છે. દીક્ષાની એ ઘડી-પળે કોઈને કલ્પનાય નહીં આવી હોય કે, આ બે સહદીક્ષિતોના શિરે ભવિષ્યમાં એક મહાન જવાબદારી તરીકે સમુદાયનું સંચાલન સ્થાપિત થશે. અને એ કર્તવ્ય અદા કરવામાં બંને અરસપરસ પૂરક બની રહેશે ! પૂજ્યશ્રીનો દીક્ષાપર્યાય ૫૭ વર્ષનો.

સૌજન્ય : દેવગુરુપસાય ગૃપ, પૂના (મહારાષ્ટ્ર)

અદ્ભુત આત્મશ્રદ્ધા ધારણ કરનાર, સાધુ-

સાધ્વીઓનાં અધ્યનના હિમાયતી

પૂ.આ. શ્રી વિજયવિજ્ઞાનસૂરિજી મ.

ગુજરાતના અતિપ્ર્યાત પાટનગર પાટણ નગરમાં

સંઘવી અમૃતલાલભાઈ અને પારસબહેનના ગૃહે સં. ૧૯૪૬માં જન્મ ધારણ કરીને ભીખાભાઈએ બાલ્યકાળમાં જ વાત્સલ્યભરી માતા ગુમાવી. મોસાળમાં ઉછેર પામ્યા. આજે પણ પિતૃક્ષેત્રે હેમચંદ મોહનલાલની પેઢી સુપ્રસિદ્ધ છે. ધર્મભાવના તો તેમનામાં ભરપૂર હતી બાર વર્ષની ઉંમરથી જ નવપદજીની ઓળી કરતા હતા અને દીક્ષાની વાનગી તરીકે કોઈ કોઈ વખત એકલા યજ્ઞા ખાઈ ચલાવી લેતા. એક વખત ચાલુ ઓળીમાં જ દીક્ષા લેવા માટે નાસી છૂટ્યા અને ઓળીના બાકીના બધા દિવસો યજ્ઞાથી જ પસાર કર્યા. આ કારણે પિતાએ અનાદિ વાસનાજન્ય મોહને તિલાંજલિ આપી. સ્વહસ્તે જ દીક્ષા માટે પૂ. આચાર્યભગવંતશ્રી વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજને સુપ્રત કર્યા. ગુરુદેવે તેમને ૧૬ વર્ષની ભર યુવાન વયે, સં. ૧૯૬૨ના કારતક વદ ત્રીજને દિવસે દીક્ષા આપી મુનિ શ્રી વિજ્ઞાનવિજયજી નામે ઘોષિત કર્યા. દીક્ષા લીધા પછી દશ વર્ષમાં પૂ. મુનિશ્રીએ અવિરત ગુરુસેવા, વિનયાદિને કારણે ઉત્તમ અને વિશાળ અભ્યાસ કરીને જ્ઞાનયોગ સિદ્ધ કર્યો, જેના ફળ સ્વરૂપે તેઓશ્રી આસપાસ આજે વિશાળ શિષ્યપરિવાર જોવા મળે છે. પૂ. ગુરુભગવંતે પણ તેમનામાં વિચક્ષણ વ્યવહારજ્ઞાન

જોઈ, તેમને બાલસાધુઓને સાચવવાનું જવાબદારીભર્યું કાર્ય સોંપ્યું હતું.

પૂ. ગુરુભગવંતની આજ્ઞાથી સં. ૧૯૬૮નું ચાતુર્માસ સ્વતંત્રપણે ખંભાત જૈનશાળામાં કર્યું. સં. ૧૯૭૩માં તેઓશ્રીને ધાણેરાવ મુકામે પંચાસ પદથી વિભૂષિત કરવામાં આવ્યા. સમયની પરખ, નીડરતા અને આત્મશ્રદ્ધાના ગુણને કારણે અત્યંત વિકટ પરિસ્થિતિમાં સાધુઓને દીક્ષા આપવાનું અને સાચવવાનું કાર્ય પોતે જ ઉપાડી લેતા. તેમાં સં. ૧૯૭૬માં કસ્તૂરસૂરિજી મહારાજને દીક્ષા આપતાં તો તેઓશ્રીને દસ દસ વર્ષ સુધી મારવાડમાં જ વિચરવું પડ્યું અને તેથી તો તેઓ ઘણા જ નીડર અને આત્મશ્રદ્ધાના પ્રેરક બની રહ્યા. પોતાના આશ્રિતો પ્રત્યેનો એટલો વાત્સલ્યભાવ હતો કે તેઓને અધ્યયન-અધ્યાપન વગેરેમાં પોતાનાં કરતાં સવાયા પકવવા સતત ચિંતન અને મનન કરતા, સતત પરિશ્રમ ઉઠાવતા. તેના પ્રતીક તરીકે તેઓશ્રી પૂ. કસ્તૂરસૂરિજી મહારાજને અધ્યાપન કરાવવા પોતાની જાતે જ યતિ અને સંતો પાસે લઈ ગયાનાં દેષ્ટાંતો છે. જ્યારે પણ દર્શન કરો ત્યારે જાણે એક પ્રભુતામય પ્રાચીન સાધુપુરુષની યાદ આવે એવી સાદાઈ અને પવિત્રતા તરવરી રહે. જ્યાં જ્યાં ચાતુર્માસ કર્યા ત્યાં ત્યાં સંઘમાં જૂના-જામી ગયેલાં તડનાં પડ ઉખેડી પરસ્પર મૈત્રીભાવ પ્રગટાવ્યો. પૂજ્યશ્રીના જીવનમાં ત્રણ મુદ્દા ખાસ તરી આવતા :

- (૧) પ્રાચીન હસ્તપ્રતો સચવાય તે માટે કાળજી લેતા.
- (૨) વૈરાગ્યનો આધાર અને ચારિત્રની શુદ્ધિ પઠન-પાઠનને આભારી હોવાથી કોઈ પણ સાધુ કે સાધ્વીજી મહારાજ પઠન-પાઠન વિના રહી ન જાય અને તેમને પૂરેપૂરી સગવડ મળી રહે તે માટે અથાગ પ્રયત્ન કરતા અને એ જ કારણે છેલ્લા શ્વાસ સુધી પોતાની નિશ્ચામાં વાચના ચાલુ રખાવી હતી. (૩) ચારિત્રશીલ બહોળા સાધુસમુદાયની જરૂરને ધ્યાનમાં રાખી અતિ વિકટ પરિસ્થિતિમાં પણ પોતાના હસ્તે ૪૫ થી ૫૦ મુનિરાજોને દીક્ષા આપી છે. તેમાં શ્રી કસ્તૂરસૂરિજી, યશોભદ્રસૂરિજી, શુભંકરસૂરિજી, કુમુદચંદ્રજી, ચંદ્રોદયસૂરિજી, કીર્તિચંદ્રસૂરિજી, સૂર્યોદયસૂરિજી વગેરે મુખ્ય છે અને અન્ય પરિવારમાં પણ લગભગ બસો સાધુ-સાધ્વીજીને દીક્ષા, વડી દીક્ષા, પદપ્રદાન વગેરે આપ્યાં છે. આ પ્રભાવનાને પરિણામે સુરતમાં જ્ઞાનમંદિર, હસ્તપ્રતોનો સંગ્રહ, પૂ. સાધુ-સાધ્વીજીઓની અધ્યયનપ્રીતિ પ્રત્યક્ષ નિહાળી શકીએ છીએ. જીવનમાં ડોળીનો ઉપયોગ નહીં કરવાના નિશ્ચયને

અડગપણે વળગી રહ્યા હતા. છ કલાકે માત્ર ચાર માઈલનો વિહાર કરી શકતા ત્યારે પણ પોતાના નિશ્ચયમાં અટલ રહ્યા. એટલું જ નહીં, પોતાના નિર્ણયમાં ક્યારેય ચલિત થયા નથી.

તેઓશ્રી સં. ૧૯૮૭માં ઉપાધ્યાય પદવીથી અને સં. ૧૯૯૧માં આચાર્ય પદવીથી વિભૂષિત બન્યા. ૭૭ વર્ષની બુઝુર્ગ વયમાં કે ૬૧ વર્ષના દીર્ઘ ચારિત્રપર્યાયમાં ક્યારેય તેઓશ્રીએ મૃત્યુનો ભય રાખ્યો નથી. કોઈ કોઈ વખત, તપાસ કરતાં ડોક્ટરોને પૂજ્યશ્રીની તબિયત ગંભીર લાગે અને ડોક્ટર એ બીજાને કહેતા હોય તો પોતે સંભળાવી દેતા કે એમાં બીજાને કહેવાની જરૂર નથી, અમે તો મૃત્યુને મુઠ્ઠીમાં લઈને ફરનારા છીએ. છેલ્લે સં. ૨૦૨૧નું ચાતુર્માસ ખંભાતમાં ઓસવાલ ઉપાશ્રયે બહુ જ આનંદપૂર્વક પૂરું કર્યા બાદ ત્યાં જ સ્થિર રહ્યા હતા. તે દરમિયાન સં. ૨૦૨૨ના ફાગણ વદ ૦))ના બપોરે ૧-૦૦ વાગે પહેલો એટેક આવતાં, લકવાની અસર પૂરેપૂરી આવી જતાં, શ્રી દેવ-ગુરુ-ધર્મપસાયથી પછીના એક કલાકમાં સંપૂર્ણ સુધારો થઈ ગયો હતો, પણ સં. ૨૦૨૨ના ચૈત્ર સુદ દશમનો દિવસ આકરો બન્યો. તે દિવસે રાત્રે ૯-૧૧ મિનિટે ખંભાત મુકામે ઓસવાલ ઉપાશ્રયમાં પૂ. વિજ્ઞાનસૂરીશ્વરજી મહારાજનો આત્મા નશ્વર દેહ છોડી સ્વર્ગવાસી બન્યો. એક મહાન યોગીનો-અવધૂતનો તેજ્યમકાર એ કમનસીબ પળે વિલીન થઈ ગયો. એ મહાન વૈરાગીના હૈયામાં વૈરાગ્યનો-ત્યાગનો જે ઝણકાર હતો, સત્ય અને અહિંસાનો જે ચમકાર હતો તે વિલીન થઈ ગયો.

સૌજન્ય : શ્રી ૧૦૮ સમવસરણ જૈન તીર્થદર્શનભવન ટ્રસ્ટ, પાલિતાણા

પ્રાકૃતવિશારદ ધર્મરાજા

પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયકસ્તૂરસૂરિજી મ.

બહુરત્ના વસુંધરા : જગતના જીવોને અભયમાર્ગ તેમ જ મુક્તિમાર્ગદાતા શ્રી જિનેશ્વર ભગવંતના શાસનરસિક ધર્માત્માઓથી મધમધતું અને તે ધર્માત્માઓની જિનશાસન-પ્રભાવક અનેકવિધ પ્રવૃત્તિઓથી ધમધમતું નગર અમદાવાદ તે ગુરુદેવ ધર્મરાજાનું જન્મસ્થાન. અમદાવાદના માણેકચોક પાસેની ખેતરપાળની પોળમાં રહેતા ફતેહચંદ મનસુખલાલ કિનખાબવાળાના નમથી સુપ્રસિદ્ધ કુટુંબમાં વસતા પિતા અમીચંદભાઈ અને માતા અંબાબહેનના પુત્ર રૂપે સં. ૧૯૫૭માં પોષ વદ ૧ના પવિત્ર દિને પૂ. ગુરુદેવનો જન્મ થયો હતો.

તેઓશ્રીનું જન્મનામ કાંતિલાલ હતું. વિક્રમની વીસમી સદીના વયોવૃદ્ધ, જ્ઞાનવૃદ્ધ અને ચારિત્રવૃદ્ધ સંઘસ્યવિર આચાર્યદેવ શ્રી વિજયસિદ્ધિસૂરીશ્વરજી મહારાજ (બાપજી મ.સા.) પણ આ જ કુટુંબના સુપુત્ર હતા. જે કુટુંબમાં ધર્મસંસ્કારની પરંપરાની જાળવણી વડીલો સજાગ થઈ કરતા હોય ત્યાં તેમનાં બાળકોમાં એ સંસ્કારો પ્રતિબિંબિત થતાં વાર નથી લાગતી. ધર્મસંસ્કારોને બળે તથા જન્મજન્માન્તરની કોઈ અનોખી સાધનાને જોરે કાંતિલાલનો ધર્મરાગ, વૈરાગ્યસંગ બાલ્યાવસ્થામાં જ દિન-પ્રતિદિન વૃદ્ધિ પામતો જતો હતો. રતિભાઈ, હિંમતભાઈ તથા નાનાભાઈ વગેરે કુટુંબીજનો સાથે તે સંસ્કારો વિશેષ રીતે યાંગરવા માંડ્યા અને આ જીવન એ સાધનાની સિદ્ધિનું અણમોલ ક્ષેત્ર છે એમ દેઢપણે સમજતા થયા.

પ્રવ્રજ્યાના પુનીત પંથે પ્રયાણ : પારસમણિનો સ્પર્શ તો લોહને સુવર્ણ બનાવે પણ સત્સંગનો રંગ જીવનમાં શું પરિણામ ન લાવે? એક સુભાગી દિને પૂ. શાસનસમ્રાટશ્રી આચાર્યદેવશ્રી વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજ અમદાવાદ-પાંજરાપોળના ઉપાશ્રયે વિરાજિત હતા. પૂજ્યશ્રીના શિષ્ય પંન્યાસશ્રી વિજ્ઞાન-વિજયજી મહારાજ સાથે કાંતિલાલનો સત્સંગ ચાલ્યો. એ પવિત્ર પુરુષના સમાગમથી એમની વૈરાગ્યભાવના ઉત્કટ બનતી ચાલી. આખરે એ ભાવનાથી પ્રેરાઈને, કુટુંબીજનોની અનુમતિની ચિંતા કર્યા વગર એક ધન્ય દિને, સં. ૧૯૭૬ના ફાગણ વદ ૩ના દિને, ભવિષ્યના શાસનોદ્યોતકર બનનાર આ ચરિત્રનાયકે મારવાડના માવલી સ્ટેશન પાસે ગોધૂમ ક્ષેત્રમાં શાંતિમૂર્તિ વાત્સલ્યવારિધિ પૂ. પંન્યાસશ્રી વિજ્ઞાનવિજયજી મહારાજ પાસે, સર્પ જેમ કાંચળી ઉતારે તેમ, સંસારની માયા છોડી, મહાભિનિષ્ક્રમણના પંથે પ્રયાણ કર્યું. સંયમદાતા ગુરુદેવશ્રીએ પોતાના આ નૂતન શિષ્યને મુનિશ્રી કસ્તૂરવિજયજી નામે ઘોષિત કર્યા.

તેઓશ્રીના જીવનમાં ગુરુભક્તિ, શ્રુતભક્તિ અને ચારિત્રભક્તિનો અલૌકિક ત્રિવેણીસંગમ બહુ અલ્પ સમયમાં જ સાકાર થયો. છેલ્લા કેટલાય દાયકાથી સુષુપ્તાવસ્થામાં રહેલી પ્રાકૃત ભાષાને ચેતનવંતી કરી પુનર્જીવન આપ્યું અને તેઓશ્રી પ્રાકૃતવિશારદ, સાહિત્યના મર્મજ્ઞ અને આગમજ્ઞાતા બન્યા.

‘ભગવાન મહાવીર’ વગેરે ૩૯ પુસ્તકોનું સંપાદન, સર્જન અને ભાષાન્તર કર્યું. આમ, તેઓશ્રીએ જીવનમાં પ્રાપ્ત કરેલી જ્ઞાનગંગાનો ખજાનો સંઘ-શાસનને કાયમ માટે સમર્પિત કર્યો.

શાસનોદ્યોતક પાવન પ્રસંગો : સૂરિમંત્ર-સાધક પૂજ્યપાદ ધર્મરાજાએ વહેલી સવારે ધ્યાનના વિષયમાં સાક્ષાત્ સમવસરણસ્થ ભાવ જિનેશ્વરનાં દર્શન કર્યા અને આવું કોઈ પવિત્ર સ્થાન સમોવસરણ એવું બને તેવી ઝંખના થઈ અને તેઓશ્રીના વિનયી શિષ્ય શ્રી ચંદ્રોદયવિજયજી (હાલ પૂ. આ. શ્રી વિજયચંદ્રોદયસૂરિજી) મહારાજ છેલ્લાં ઘણાં વર્ષથી ભારે જહેમત ઉઠાવી તથા પોતાના ગુરુબંધુ (સંસારી મોટાભાઈ) પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયઅશોકચંદ્રસૂરિજી મહારાજ મુદૂર્તાદિમાં સંપૂર્ણ સહકાર આપી, સમોવસરણની એ ઝંખનાને સાકાર બનાવી છે. તેમ જ બન્ને ગુરુબંધુઓએ ઉપકારી ગુરુદેવનાં છેલ્લાં ૩૨ વર્ષથી સતત સાન્નિધ્યમાં રહી, ગુરુભક્તિ-અનુભવજ્ઞાન આદિ ગુણો સંપાદન કર્યા છે, અને અત્યારે ગુરુભક્તિનાં મીઠાં ફળ અનુભવી રહ્યા છે.

પૂ. ધર્મરાજાની પુણ્ય નિશ્રામાં મુંબઈ-માદુંગા, સુરત, ભાવનગર, સાબરમતી આદિ સ્થળોએ અંજનશલાકા ઉત્સવો ઊજવાયા છે અને મુંબઈ-માદુંગા, ચોપાટી, પ્રાર્થનાસમાજ, કુર્લા, નેમિનાથજી (પાયધુની), કોટ તેમ જ સુરત-શાહપોર, વડાયોટા, ગોપીપુરા, છાપરિયા શેરી, દેસાઈ પોળ, કીમ, ભાવનગર-સરદારનગર, મહાવીર વિદ્યાલય તથા અમદાવાદ-સાબરમતી, સરખેજ, લીંબડી અને છેલ્લે તેઓશ્રીએ કરેલ જિનશાસન-પ્રભાવક પ્રસંગો ઉપર સુવર્ણકળશની જેમ પાલિતાણા-સિદ્ધગિરિ ઉપર નવનિર્મિત બાવન દેવકુલિકાઓથી અત્યંત શોભાયમાન જિનપ્રાસાદોમાં ૫૦૪ પ્રભુજીની પ્રતિષ્ઠા કરી. વૃદ્ધાવસ્થા હોવા છતાં દરેકે દરેક પ્રભુજીને વાસક્ષેપ કરી જીવનને ધન્યતમ બનાવ્યું, એટલે પોતે જ્યાં બિરાજમાન હોય ત્યાં સર્વત્ર ચોથો આરો પ્રવર્તતો હોય તેમ સર્વને લાગતું.

જીવનની સર્વોત્કૃષ્ટ સાધનાને સિદ્ધ કરી ચૂકેલા આ દિવ્ય વિભૂતિની સોજિત્રા મુકામે સં. ૨૦૩૨ના વૈશાખ વદ ૧૩ની સાંજે તબિયત નરમ થવા સાથે હૃદયરોગનો હુમલો થયો. મરણાસન્ન સ્થિતિની તીવ્ર અસર હોવા છતાં તેઓશ્રી પ્રસન્ન ચિત્તે વધુ ને વધુ સ્વાધ્યાયની મસ્તીમાં મહાલતા જણાતા હતા. આ સમયે સર્વ શ્રમણભગવંતો, સંઘના આગેવાનો તથા ભાવિકગણ સેવામાં ખડે પગે હાજર હતા, જ્યારે બીજી બાજુ જીવનદીપ બુઝાવાની તૈયારીમાં વધુ ને વધુ આત્મતેજ પાથરતો જતો હતો. પૂજ્યશ્રીનો ‘ૐ હ્રીં અર્હ નમઃ’નો જાપ ચાલુ જ હતો. જાણે જીવનપર્યંત કરેલી ગુરુસેવા, શ્રુતોપાસના અને

શાસનોપાસના જ ન હોય શું! વહેલી સવારે ૪ કલાક અને ૦૨ મિનિટે, જાણે ભૂમિતલ ઉપરનું તેમનું કાર્ય પૂર્ણ થયું હોય તેમ, સ્વર્ગે પધાર્યા. તે પહેલાં ત્રણ-સાડાત્રણ વાગે તો તેમની નિત્યક્રમાનુસાર નવકારવાળી, જાપ-ધ્યાન, જીવનમાં કરેલી યાત્રાઓનું સંસ્મરણ વગેરે આત્મરમણતાની પ્રક્રિયા ચાલુ જ હતી. જીવનની અંતિમ ક્ષણોમાં પણ સંયમ-સાધનાનો તેજ-ચળકાટ ચોમેર પ્રસરીને સૌને આંસુભીનાં કરી ગયો! જીવનના અંતિમ શ્વાસ સુધી આત્માના રોમે રોમ જિનશાસન અને ગુરુદેવ પ્રત્યે અતૂટ સ્નેહ; સર્વોત્કૃષ્ટ ગુણોથી સભર આરાધના એ સર્વનું પ્રેરણાપરબ બની રહે, કાયમનો જાજરમાન ઇતિહાસ બની રહે તે માટે ધર્મરાજાની ગુરુમૂર્તિ ગુરુમંદિરમાં સોજિત્રા મુકામે સકલ સંઘના દર્શનાર્થે પ્રતિષ્ઠિત કરવામાં આવી. એવા એ સિદ્ધાંતમહોદધિ, ગુણગાંભીર્યનિધિ, શ્રુતસ્થવિર કૃપાળુએ પોતાનું જીવન કૃતકૃત્ય, ધન્યાતિધન્ય બનાવી, જિનશાસનનાં અનેક પ્રભાવપૂર્ણ કાર્યોથી પોતાનું નામ જૈન શ્રમણોની પરંપરામાં તેમ જ જૈન શ્રુતસાહિત્યના ઇતિહાસમાં સુવર્ણાક્ષરે અંકિત કર્યું છે!

સૌજન્ય : શ્રી ૧૦૮ સમવસરણ જૈન તીર્થદર્શનભવન ટ્રસ્ટ, પાલિતાણા

બહુમુખી પ્રતિભાવાન, વિશિષ્ટ ગુણોપેત, સંઘ-એકતાના
સંયોજક, ક્ષમતા-મમતા અને સમતાના સંગમ,
ગુણનિધિ સૂરિદેવ

પૂ. આ.શ્રી વિજયઓમકારસૂરિજી મ.

ગુજરાતના પશ્ચિમ ભાગમાં, સુરેન્દ્રનગર જિલ્લામાં આવેલા નાનકડા ગોકુળિયા ગામ ઝીંઝુવાડામાં પિતા ઈશ્વરભાઈના કુળમાં, માતા કંકુબહેનની કુક્ષિએ સં. ૧૯૭૯ના આસો સુદ ૧૩ના દિવસે પૂજ્યશ્રીનો જન્મ થયો હતો. સંસારી નામ ચિનુભાઈ હતું. ૧૧ વર્ષની કોમળ વયે જન્માન્તરીય વૈરાગ્યના સંસ્કારો ઊભરાઈ આવ્યા અને ચિનુકુમારે બાળમુનિ ઝંકારવિજયજીના રૂપે દાદાગુરુ શ્રી વિજયભદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજનાં ચરણોમાં જીવન સમર્પિત કર્યું! પિતા ઈશ્વરભાઈ પણ સાથે જ સંયમ સ્વીકારીને શ્રી વિલાસવિજયજી તરીકે જાહેર થયા. દીક્ષા ગ્રહણ કરીને પૂજ્યશ્રી જ્ઞાન-ધ્યાન અને વૈયાવચ્ચમાં રંગાઈ ગયા. તેઓશ્રીની ગુરુભક્તિ અપ્રતિમ હતી. ‘ઝંકારવિજય’ના મધુરા સંબોધનથી શરૂ થતું ગુરુદેવનું એક એક વાક્ય પૂજ્યશ્રી માટે મંત્ર સમાન હતું. આ અપ્રતિમ ભક્તિને લીધે પૂજ્યશ્રી પર ગુરુકૃપા પણ અદ્ભુત રીતે વરસવા લાગી. તેઓશ્રીને પૂછવામાં આવતું તો તેઓશ્રી કહેતા કે, મારી

પાસે જે કાંઈ છે તે ગુરુકૃપાની દેશ છે. મારું પોતીકું આમાં કશું જ નથી. ભક્તિધારા અને કૃપાધારાને આ રીતે સમાન્તરે વહેતી જોવી એ એક ધન્ય દેશ્ય હતું! ડીસાના ચાતુર્માસ દરમિયાન, હજી તો બીજું કે ત્રીજું જ ચોમાસું હતું, પણ નાનકડા બાલમુનિને પૂ. ગુરુદેવ કહે છે : “આજે તારે પ્રવચન આપવાનું છે.” પૂજ્યશ્રી મૂંઝાયા, પરંતુ ગુરુદેવનાં વચનોને ‘તહત્તિ’ કહીને સ્વીકારવાની વાત જ શીખ્યા હતા. વ્યાખ્યાનનો જરા પણ અનુભવ ન હતો. આથી ગુરુદેવને કહ્યું, “સાહેબજી! મને કાંઈ આવડતું નથી.” ગુરુદેવે કહ્યું, “તું વર્ધમાનદેશના અને ગૌતમપૃથ્થક કેવી કડકડાટ વાંચે છે! બસ. એક ચરિત્રની પ્રત લઈને બેસી જવાનું. પહેલાં મારી પાસે વાંચવાનું અને પછી વ્યાખ્યાનસભામાં.” પૂજ્યશ્રીએ વિનયથી આટલો જ ઉત્તર આપ્યો, “જી.” તે દિવસથી સંસ્કૃત ચરિત્રના ગુર્જર અનુવાદથી જે પ્રવચનધારા ચાલુ થઈ તે ગુરુદેવના આશીર્વાદપૂર્વક દીક્ષિતજીવનનાં ૫૪ વર્ષ સુધી અખંડ વહેતી રહી! તેઓશ્રી સરળ, રોચક અને અસરકારક વ્યાખ્યાન આપતા. કલાકો સુધી તેઓશ્રી સામે બેસી, જાહનવીનાં ખળખળ વહેતાં નીર સમી પ્રાસાદિક વાણી સાંભળવી એ જીવનનો લહાવો હતો! પોતાના ભિન્ન ભિન્ન અનુભવો વાર્તાલાપોમાં સરળ ઢબે ગૂંથી લેતા. નિત્યનું સંગાથી સ્મિત તેમાં વધુ રસાળતા ઊભી કરતું. પૂજ્યશ્રીની બહુશ્રુતતા શ્રોતામાં ચમત્કાર જગવતી અને શ્રોતા અહોભાવથી વ્યાખ્યાનમાં તરબતર બની જતો.

તેઓશ્રીનું શિલ્પશાસ્ત્ર અને જ્યોતિષશાસ્ત્ર વિષેનું જ્ઞાન વારી જવાય એવું હતું અને આયોજનશક્તિ પણ અદ્ભુત હતી. પ્રચંડ પ્રતિભા અને અસાધારણ મેધાના સ્વામી પૂજ્યશ્રીને સં. ૨૦૦૬માં પૂજ્યપાદ ગુરુદેવે પંચાસપદે આરૂઢ કર્યા અને સં. ૨૦૧૦ના મહા સુદ ૧ને શુભ દિવસે મહેસાણામાં આચાર્યપદથી અલંકૃત કર્યા. ત્યારથી પૂજ્યશ્રી આચાર્યપ્રવર શ્રી વિજયઝંકાર-સૂરીશ્વરજી મહારાજ નામે સુખ્યાત બન્યા. પૂ. ગુરુદેવની વૃદ્ધાસ્થાને લીધે તેઓશ્રીની વિહારયાત્રા સીમિત ક્ષેત્રમાં ચાલી. શાસ્ત્રીય પરિભાષા વાપરીએ તો, પૂજ્યશ્રીએ એક મજાનો પ્રદેશ ક્ષેત્રાવગાહના રૂપમાં સ્વીકાર્યો હતો. ડીસા-વાવના એ વિસ્તારમાં પૂજ્યશ્રીની વિહારયાત્રાએ ત્યાંનાં લોકોમાં અપૂર્વ ધર્મજાગૃતિ આણી. ઠેકઠેકાણે નૂતન જિનાલયો અને ઉપાશ્રયો થયાં. પૂજ્યશ્રીની પાવન નિશ્રામાં અનુષ્ઠાન કરાવવા માટે ભક્તોની હોડ મચી રહેતી. ગુરુકૃપા અને સ્વકીય સામર્થ્યને લીધે તેઓશ્રીની પ્રભાવકતા ખૂબ જ ખીલી ઊઠેલી. છ’રિપાલિત સંઘો, ઉપધાનો, પ્રતિષ્ઠાઓ, અંજનશલાકાઓ,

દીક્ષાઓ ઈત્યાદિ સતત પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં ચાલ્યા જ કરતાં. જેનેતરો પણ પૂજ્યશ્રીનાં પ્રેરક પ્રવચનો સાંભળી પ્રસન્ન થતા, અને નિયમો ગ્રહણ કરતા. પૂજ્યશ્રીને બાળકો ખૂબ જ પ્રિય હતાં. તેમને બાળકોથી ઘેરાયેલા જોવા એ લહાવો હતો. આમ, અનેક વિરલ સદ્ગુણોના સંગમ સમા પૂજ્યશ્રી એક લબ્ધપ્રતિષ્ઠ આચાર્ય હતા. પરસ્પર વિરોધી ગણાતા ભાવો પણ પૂજ્યશ્રીના વ્યક્તિત્વમાં ઓતપ્રોત થઈ રહેતા. પુષ્પની કોમળતાની સાથે સાથે વજ્રની કઠોરતા પણ પૂજ્યશ્રીમાં હતી. અગ્નિની ઉષ્ણતા સાથે હિમ સમાન શીતળતા પણ હતી. તેઓશ્રીના જીવનમાં તપ અને ત્યાગ, સંયમ અને સિદ્ધાંતનાં રહસ્યો તાણાવાણાની જેમ વણાઈ ગયાં હતાં. પૂજ્યશ્રીનાં ૫૪ વર્ષના સંયમજીવનના સુવર્ણકાળમાં, તેમની નિશ્રામાં, અનેક યશોદાયી સ્વપર કલ્યાણકાર્યો થયાં, તેની યાદી ભલભલાને સાનંદાશ્ચર્ય જન્માવે તેવી છે! તેમાં સં. ૨૦૪૪ના ચૈત્ર-વૈશાખ માસમાં અમદાવાદમાં ભરાયેલું શ્રમણસંમેલન જેના માધ્યમ દ્વારા કરેલ સંઘ-એકતાનું કાર્ય તેઓશ્રીના યશસ્વી જીવનનું સોનેરી શિખર બની રહ્યું!

સં. ૨૦૪૪ના વૈશાખ સુદ પાંચમના દિવસે બ્લડપ્રેશરને લીધે, લાંબા સમયની અસ્વસ્થતાને કારણે મંદતાનો અનુભવ કરતા હતા. કાઉસગ્ગ ધ્યાનમાં જ પૂજ્યશ્રી રાત્રિના ૯=૦૦ કલાકે કાળધર્મ પામ્યા. અનેક સંઘો અને અનેક મહાન પુરુષોએ પૂજ્યશ્રીને ભાવભીની શ્રદ્ધાંજલિ આપતાં કહ્યું છે કે, તેઓશ્રી સંઘશ્રમણના અજોડ નેતા હતા, વાત્સલ્યનો ધોધ વહાવનારા માયાળુ ગુરુદેવ હતા. એવા સમર્થ સૂરિવરને કોટિ કોટિ વંદન!

સૌજન્ય : શાહ પૂનમચંદ હાલચંદ દોશી-સૂરત

મહાન શિલ્પવેત્તા, મરુધર કેસરી,

શ્રી હર્ષસૂરિજીના પદ્મપ્રભાવક :

**પૂ. આચાર્યશ્રી
વિજયજિનેન્દ્રસૂરીશ્વરજી
મહારાજ**

શ્રી જૈનશાસનના જ્યોતિર્ધર સૂરિદેવો રત્નોની ખાણ સમા છે, વાત્સલ્યનાં ઝરણાં સમા છે, નિર્મળ ચારિત્રના સ્વામી છે. વિદ્યાનુરાંગી આચાર્યદેવ શ્રીમદ્

વિજય જિનેન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજની મેઘાવી મુખમુદ્રા અને દિવ્યદેષ્ટિથી અનેક આત્માઓ ધર્મી બન્યા હતા. મારવાડની ભૂમિ પર કેટલાયે પરમ પ્રભાવક પુણ્યાત્માઓનાં પુનીત પગલાં પડ્યાં છે. તેઓએ સ્થાપેલા આદર્શોનાં ઓજ અને તેજ ચીરસ્મરણીય બન્યાં છે, જેમાં પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજયજિનેન્દ્રસૂરિજીનું નામ પણ એવું જ પ્રભાવશાળી છે. મારવાડ જંકશન પાસે પાલી જિલ્લામાં જોજાવર ગામ તેઓશ્રીની જન્મભૂમિ. વીસા ઓસવાલ જ્ઞાતિમાં સંચેતી ગોત્રમાં શેઠ શ્રી ખીમરાજજીને ગૃહે માતા પાબુબાઈની રત્નકુક્ષિએ સં. ૧૮૭૦ના જેઠ વદ પાંચમે તેઓશ્રીનો જન્મ થયો. માતાપિતા તેરાપંથી સંપ્રદાયનાં અનુયાયી હતાં. જોજાવર ગામમાં ત્રણ ધોરણ સુધીનો અભ્યાસ કર્યો, પરંતુ કુટુંબમાં ધાર્મિક શિક્ષણનું વાતાવરણ હતું, તેથી સંયમ સ્વીકારવાની સુષુપ્ત શક્તિ જાગૃત થઈ હતી. એમાં તેમને કંઠમાળ નીકળી. તેમણે સંકલ્પ કર્યો કે કંઠમાળ મટી જશે તો દીક્ષા લઈશ. કંઠમાળ મટી ગઈ અને પોતાના સંકલ્પને સાકાર કરવાનો સોનાનો સૂરજ ઊગ્યો. કણાટકમાં રાણીબાગ-ધારવાડ મુકામે સં. ૧૮૮૯ના ફાગણ સુદ ૩૦ મંગળ દિને કાશીવાળા પૂ. શ્રી વિજયધર્મસૂરીશ્વરજી મહારાજના શિષ્યરત્ન પંડિતવર્ય શ્રી ભાવવિજયજી મહારાજ પાસે દીક્ષા ગ્રહણ કરી. તે જ વર્ષે કણાટકમાં બીજાપુર મુકામે અષાઢ સુદ ૧૦ ને દિવસે વડી દીક્ષા થઈ, અને મુનિશ્રી જિનવિજયજી નામે ઘોષિત થયા.

દીક્ષા ગ્રહણ કરીને પૂ. આ. શ્રી વિજયધર્મસૂરિજી કાશીવાળાના શિષ્યરત્ન શ્રી વિદ્યાવિજયજી મહારાજ પાસે સંસ્કૃત અને પ્રાકૃત ભાષાના શાસ્ત્રગ્રંથોનો તેમ જ જ્યોતિષ તથા શિલ્પકળાનો ગહન અભ્યાસ કર્યો. આ તેજસ્વી જ્ઞાનરાશિને પ્રભાવે પૂજ્યશ્રીનો પ્રભાવ જૈનસમાજ પર વ્યાપકપણે પથરાવા લાગ્યો. લબ્ધિના ભંડાર સમા સૂરિજી અમર બની ગયા. મારવાડના સિંહ તરીકે પ્રતિષ્ઠા પામ્યા. પૂજ્યશ્રીએ અસંખ્ય જિનાલયોના જીર્ણોદ્ધારમાં સમય વ્યતીત કર્યો. ૨૪૫ જેટલી પ્રતિષ્ઠાઓ કરાવી, ૩૫ જેટલી અંજનશલાકાઓ થઈ, ૯ ઉદ્યાપન, ૩૦ દીક્ષાઓ (ભાઈઓ-બહેનોની) સેંકડોની સંખ્યામાં નાનામોટા સંઘો, શાંતિસ્નાત્ર મહાપૂજનો આદિ થયાં. પૂજ્યશ્રીના શિષ્ય-પ્રશિષ્ય-પરિવારમાં લગભગ પંદરેક સાધુઓ ઉલ્લેખનીય છે, જેમાં શ્રી દેવેન્દ્રવિજયજી, શ્રી કેશરવિજયજી, શ્રી ગુણવિજયજી, શ્રી પદ્મવિજયજી (હાલ આચાર્ય), શ્રી આનંદવિજયજી, શ્રી મિત્રાનંદવિજયજી, શ્રી વિનયવિજયજી, શ્રી પ્રતાપવિજયજી,

શ્રી લલિતવિજયજી, શ્રી પુણ્યોદયવિજયજી, શ્રી પ્રમોદવિજયજી આદિ મુખ્ય છે. પૂજ્યશ્રીએ રાજસ્થાનમાં ગોડવાડ, જોધપુર અને આબુ વિસ્તારમાં વિચરીને ઘણા અજૈનોને પ્રતિબોધ પમાડી, દારૂમાંસનો ત્યાગ કરાવ્યો. સૌમ્ય પ્રકૃતિ ધરાવતા આ જ્યોતિર્ધર ઉગ્ર વિહારી હતા. તેઓશ્રીએ ઘણાં વર્ષો ફળફળાદિ પર જ ગુજાર્યા હતાં. બામણવાડજી, દિયાણાજી, ધનારી, સુમેર આદિ તીર્થોમાં ઘણો સમય ધ્યાન-સાધનાની ધૂણી ધખાવી હતી. જ્યોતિષ અને શિલ્પમાં ખૂબ પારંગત હતા. પૂજ્યપાદ શ્રી હીરવિજયસૂરિજી મહારાજ પછી, ૪૦૦ વર્ષના ઇતિહાસમાં સફળતાથી, સૂઝપૂર્વક, શાસ્ત્રવિધિથી પ્રતિષ્ઠાઓ કરાવવામાં તેઓશ્રીનું સ્થાન મોખરે છે. પ્રકૃતિના પ્રેમી હોવાથી જંગલમાં મંગલ કરતા અને તેથી ‘મીઠા મહારાજ’ તરીકે પ્રખ્યાત થયા હતા. પૂજ્યશ્રી તપાગરજીની ત્રણ પ્રખ્યાત ગાદીઓમાં ધનારીની ગાદીએ સં. ૧૯૮૭ના જેઠ સુદ ૧૧ ને દિવસે શ્રી જિનવિજયજીમાંથી પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયજિનેન્દ્ર-સૂરીશ્વરજી મહારાજ રૂપે આચાર્યપદે આરૂઢ થયા. સં. ૨૦૦૩માં વૈશાખ સુદ ૩૦ ને દિવસે શિવગંજમાં પૂ. આ.શ્રી હર્ષસૂરિજી મહારાજ પાસે ક્રિયોદ્ધાર કરીને પટ્ટપ્રભાવક બન્યા, અનેક તીર્થોના ઉદ્ધારક તરીકે ખ્યાતિ પ્રાપ્ત કરી. અનેક શાસનપ્રભાવક કાર્યો દ્વારા જૈન શાસનનો ધર્મધ્વજ લહેરાવ્યો. સં. ૨૦૨૯ના જેઠ વદ (ગુજરાતી : વૈશાખ) પાંચમે શિવગંજ મુકામે કાળધર્મ પામ્યા. ત્યાં આજે શિખરબંધી ગુરુમંદિર ઊભું છે. પૂજ્યશ્રી લગભગ નવમા વર્ષોત્તમમાં સ્વર્ગવાસી થયા, એવા એ ઉગ્ર તપસ્વી હતા. આજ સુધીમાં તેઓશ્રીનાં ૧૦ ગુરુમંદિરો નિર્માણ થયાં છે. ૨૬૭ જિનમંદિરોની પ્રતિષ્ઠા અંજનશલાકા કરાવેલી પૂજ્યશ્રીના પટ્ટધર પૂ. આ. શ્રી વિજયપદ્મ-સૂરીશ્વરજી મહારાજ મંગલ કાર્યો માટે નિશ્ચા પ્રદાન કરી રહ્યા છે, એવા એ મહાતપસ્વી ગુરુવર્ધને કોટિ કોટિ વંદન!

સૌજન્ય : શ્રી નાકોડા પાર્શ્વનાથ ભૈરવદેવ તીર્થ,
માનપુર સર્કલ, આબુ રોડ (રાજસ્થાન)

આર્યાવર્તની સંસ્કૃતિની રક્ષા અને જૈનશાસનના
યોગક્ષેમ કાજે જૈનસંઘને સતત જાગૃત અને પ્રવૃત્ત
બનાવનારા પ્રખર-પ્રસિદ્ધ પ્રવચનકાર

પૂ. પંન્યાસપ્રવર

શ્રી ચંદ્રશેખરવિજયજી મહારાજ

આર્યાવર્તની ગૌરવવંતી સંસ્કૃતિની રક્ષા અને જૈનશાસનના યોગક્ષેમ કાજે શ્રી જૈનસંઘને સતત જાગૃત અને પ્રવૃત્ત બનાવનાર પ્રખર અને પ્રસિદ્ધ પ્રવચનકાર તથા સમર્થ લેખક પૂજ્ય પંન્યાસપ્રવરશ્રી ચંદ્રશેખરવિજયજી મહારાજનો જન્મ સં. ૧૯૮૦ના ફાગણ સુદ પાંચમે મુંબઈમાં શ્રીમંત પરિવારમાં થયો હતો. તેમનું મૂળ વતન રાધનપુર. પિતાનું નામ કાંતિલાલ પ્રતાપશી, માતાનું નામ સુભદ્રાદેવી અને તેમનું જન્મનામ ઈન્દ્રવદન હતું. રાયબહાદુર શેઠશ્રી જીવતલાલ પ્રતાપશીના તેઓ ભત્રીજા હતા. સોનાના ઘૂઘરે ખેલતા અને ચાંદીની લખોટીએ રમતા બાલ ઈન્દ્રવદન યૌવનના ઉંબરે પગ મૂકતાં સુખ-સાહ્યબીનો ત્યાગ કરી કઠિન એવા ત્યાગમાર્ગે સંચરશે એવી કલ્પના કોને હોય! પણ કોઈ શુભ ઘડીએ પૂજ્યપાદ આચાર્યશ્રી વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજનો સમાગમ થયો અને ઈન્દ્રવદનનો જુગજુગ જૂનો વિરાગ જાગી ઊઠ્યો. ૧૧/૧૨ વર્ષની વયે ઈન્દ્રવદને પિતાજી સમક્ષ પોતાની સંયમભાવના દર્શાવી, પણ મોહવશ પિતાજી રજા આપવા તૈયાર ન થયા તે ન જ થયા. ઈન્દ્રવદનનું મનોમંથન વધતું ચાલ્યું. તેમાં ભાગ્યજોગે પૂ. આ. શ્રી વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજની પધરામણી મુંબઈમાં થઈ. આ અરસામાં તેમના પિતાજીનું અવસાન થયું હતું, પણ શિરછત્ર સમા કાકા જીવાભાઈની રજા મળવી પણ આસાન વાત ન હતી. એમની ધાક એવી કે ઈન્દ્રવદન એમની સામે બેસીને એક અક્ષર પણ બોલી ન શકે. આવી સ્થિતિમાં એમણે એક નવો રાહ અપનાવ્યો. રોજ સાંજે જીવાભાઈના ટેબલ પર પોતાની સંયમભાવના વ્યક્ત કરતો ૧૫-૨૦ પાનાંનો પત્ર લખીને મૂકી જાય. ધીરે ધીરે જીવાભાઈને ય ખ્યાલ આવ્યો કે ઈન્દ્રવદન સંસારમાં પડે એવો આત્મા નથી. આમ છતાં એની ભાવનાને પાછી ઠેલવાની મુરાદપૂર્વક તેમણે ઈન્દ્રવદનને કહ્યું કે, “તું મેટ્રિક પાસ થઈ જા, પછી તને દીક્ષા માટે રજા આપું”. ઈન્દ્રવદને દીક્ષાની ભાવના સાકાર કરવા કમર કસીને મેટ્રિકની પરીક્ષા પાસ કરી. જીવાભાઈએ બીજી પણ અનેક શરતો મૂકી અને એ બધી શરતોમાં પણ ઈન્દ્રવદન ઉત્તીર્ણ થયા.

ઈન્દ્રવદનની તીવ્ર અને દૃઢ દીક્ષાભાવના સૌને સ્પર્શી ગઈ. દીક્ષાનો નિર્ણય નિશ્ચિત બની ગયો. મુહૂર્ત નક્કી થઈ ગયું. દીક્ષાના ઓચ્છવનું ભવ્યાતિભવ્ય આયોજન થયું. સં. ૨૦૦૮ના વૈશાખ વદ ૬-ના શુભ દિવસે મુંબઈ-ભાયખલાના વિશાળ પટાંગણમાં અઢાર વર્ષની ઉંમરે ઈન્દ્રવદને દીક્ષા અંગીકાર કરતાં, તેમને પૂ. આ. શ્રી વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજે પોતાના શિષ્ય બનાવી મુનિશ્રી ચંદ્રશેખરવિજયજી નામે જાહેર કર્યા.

પૂ. મુનિશ્રી ચંદ્રશેખરવિજયજી મહારાજ દીક્ષા પછીનાં થોડાં જ વર્ષોમાં સંયમની ઉત્કૃષ્ટ સાધના અને જ્ઞાનપ્રાપ્તિની સતત ઉપાસના સાથે ખૂબ ખ્યાતિ પામ્યા અને એમાં આજે ઉત્તરોત્તર વધારો થતો રહ્યો છે. પૂજ્યશ્રીની મેધા અને પ્રજ્ઞા અદ્ભુત છે. ન્યાય, વ્યાકરણ, કાવ્ય, સાહિત્ય આદિ સમગ્ર વિષયોમાં તેઓશ્રી પારંગત છે. વ્યાખ્યાનકાર તરીકે તેઓશ્રીની નામના જૈનસમાજમાં અજોડ ગણાય છે. પૂજ્યશ્રીની વ્યાખ્યાનવાણીનો જાદુ યુવાનવર્ગ ઉપર તો અદ્ભુત છવાયો છે. રામાયણ અને મહાભારત ઉપરનાં પૂજ્યશ્રીનાં જાહેર પ્રવચનોએ જૈનેતરોને પણ મુગ્ધ બનાવ્યાં છે. પૂજ્યશ્રીની વાણીમાં તેમ જ કલમમાં પણ અદ્ભુત સામર્થ્ય છે. આર્યાવર્તની સંસ્કૃતિની રક્ષા કાજે અને જૈનશાસનના યોગક્ષેમ કાજે તેઓશ્રીની વાણી અને કલમ સદા વહેતી રહી છે. તેના પરિણામસ્વરૂપ, નવયુવાનોનું ધડતર, અખિલ ભારતીય સંસ્કૃતિ રક્ષકદળ, વર્ધમાન સંસ્કૃતિધામ, તપોવન સંસ્કારધામ વગેરે સ્થાયી કાર્યો તેમ જ તીર્થોની રક્ષા, વિપુલ સાહિત્યસર્જન, સાધર્મિકોનું ઉત્થાન, જીવદયા આદિનાં કાર્યો અદ્ભુત રીતે થયાં છે. ખરેખર, પ્રવર્તમાન શ્રમણસમુદાયમાં પૂજ્યશ્રી એક તેજસ્વી રત્ન છે.

સૌજન્ય : તપોવન સંસ્કાર પીઠ, અમીયાપુર (જિ. ગાંધીનગર)

સૂરિમંત્રપંચ પ્રસ્થાન સમારાધક પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ

શ્રીમદ્ વિજય લલિતશેખરસૂરીશ્વરજી

મહારાજા

જન્મ : વિ.સં. ૧૯૮૦ ભાદરવા વદ-૧૨, શુક્રવાર તા. ૫-૧૦-૧૯૩૪

જન્મસ્થળ : રાસંગપર-હાલાર (સૌરાષ્ટ્ર) જિ. જામનગર

દીક્ષા : વિ.સં. ૨૦૧૦ માગસર સુદ-૩, શનિવાર તા. ૬-૨-૧૯૫૪

દીક્ષાસ્થળ : મુંબઈ-દાદર-
જૂની મહાજનવાડી-જ્ઞાનમંદિર
દીક્ષાદાતા : સિદ્ધાંત મહોદય
પૂ.આ.ભ. શ્રી વિજય
પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજા
ગુરુભગવંત : સિદ્ધાંતનિષ્ઠ
પૂ.આ.ભ. શ્રી વિજય
હીરસૂરીશ્વરજી મહારાજા

ગણિપદ : વિ.સં. ૨૦૩૪ કાર્તિક વદ-૫, બુધવાર તા. ૩૦-
૧૧-૧૯૭૭, નાસિક-મહારાષ્ટ્ર

પંચાસપદ : વિ.સં. ૨૦૪૪ ફાગણ વદ-૩, રવિવાર તા. ૬-
૩-૧૯૮૮, મુંબઈ-શ્રીપાલનગર

આચાર્યપદ : વિ.સં. ૨૦૪૪ નિજ જેઠ સુદ-૧૦, શનિવાર
તા. ૨૫-૬-૧૯૮૮ રાજકોટ (સૌરાષ્ટ્ર)

રાસંગપરના મેઘણ 'કડિયા' તરીકે પ્રસિદ્ધ મેઘજીભાઈ અને ધર્મશીલા વેજીબેન નામના દંપતિ પ્રભુમાર્ગની સુંદર આરાધના કરતા હતા. દેવશીભાઈ, પ્રેમચંદભાઈ, લાલજીભાઈ, રાયશીભાઈ નામના ચાર પુત્રો અને સુપુત્રીના પરિવારને ધર્મસંસ્કારોથી સુરક્ષિત રાખવાનું કાર્ય કરતાં કરતાં સંસારનું ગાડું આગળ વધી રહ્યું હતું. સુપુત્રો વ્યવસાયાર્થે તથા શિક્ષણ મેળવવા મુંબઈ નગરીમાં આવ્યા. દેવશીભાઈ તથા પ્રેમચંદભાઈ વ્યવસાયમાં જોડાયા. લાલજીભાઈ તથા રાયશીભાઈ ભણતરમાં જોડાયા. જે શાળામાં ભણતા હતાં ત્યાં બાજુમાં જિનમંદિર તથા ઉપાશ્રય હતા. દેવાધિદેવ શ્રી શીતલનાથ પ્રભુજીનું જિનાલય તથા પૂ.આ. શ્રી લલ્લિસૂરીશ્વરજી જ્ઞાનમંદિર નામનો ઉપાશ્રય. આ ઉપાશ્રયમાં અવસરે અવસરે તથા ચાતુર્માસ માટે પૂજ્ય ગુરુ ભગવંતોની પધરામણી થાય.

લાલજીભાઈ તથા રાયશીભાઈના જીવનઘડતરમાં માતા-પિતાએ આપેલા ધર્મસંસ્કારોનો વારસો વૃદ્ધિવંત બને તેવા નિમિત્તો તેમને મળ્યા. શાળામાં મધ્યાન્તર (રીસેશ) વખતે બન્ને ભાઈઓ અચૂક જિનમંદિરે તથા ઉપાશ્રયે દર્શન-વંદન કરવા જતા.

સિદ્ધાંત મહોદયે કર્મસાહિત્યનિપુણમતિ પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજા આદિ

વિશાળ સંખ્યામાં શ્રમણશ્રેષ્ઠો બિરાજમાન હતા. તેમના સાન્નિધ્યમાં બન્ને બંધુઓ શ્રુતાભ્યાસ કરવા લાગ્યા.

સચ્ચારિત્ર ચૂડામણિ પૂ.આ.ભ. શ્રી પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજાનો સંપર્ક વધતો ગયો તેમ પારસમણિના સંપર્કે લોહ સુવર્ણમાં પરિવર્તિત થાય તેવી સ્થિતિ બન્ને ભાઈઓની થઈ. રાયશીભાઈની ભાવના ચારિત્ર માટેની વૃદ્ધિવંત બની. માતા-વડીલબંધુઓને અંતરની આરતી જણાવી. પ્રારંભમાં નિષેધ પણ થયો, છતાં સંયમભાવના મજબૂત હતી, વડીલોની સંમતિ મળી. નાના ભાઈ રાયશીભાઈની દીક્ષા નક્કી થતાં જેમના સંસારના સગપણની વાત લગભગ નક્કી થવા પામી હોતી, સંસારના બંધનોથી બંધાવાની તૈયારી થવા લાગી હતી, તેમાં અચાનક વડીલબંધુ લાલજીભાઈની પણ ચારિત્રગ્રહણની ભાવના મજબૂત બની. બન્ને ભાઈઓ મુંબઈ આવ્યા. બન્નેનો વરસીદાનનો વરઘોડો સાથે ચઢ્યો અને વિ.સં. ૨૦૧૦ના માગસર સુદ-૩ના મંગળદિને બન્ને પુણ્યાત્માઓ દીક્ષિત બની પૂજ્ય મુનિરાજ શ્રી હેમંતવિજયજી મહારાજાના શિષ્ય-પ્રશિષ્ય તરીકે લાલજીભાઈ પૂ. મુ.શ્રી લલિતશેખર વિ.મ. તથા રાયશીભાઈ પૂ. મુ.શ્રી રાજશેખર વિ.મ. તરીકે ગુરુશિષ્ય બન્યા. ગુરુકુલવાસમાં રહીને શ્રુતાભ્યાસ, સંયમસાધનાથી જીવનની એકે એક ક્ષણોને સાર્થક કરવા લાગ્યા. સંસારીપક્ષે માતૃશ્રી વેજીબેન દીક્ષા માટે નારાજ હતા.....કેટલાક સમય સુધી બન્ને સુપુત્ર મુનિઓને વંદનાર્થે પણ આવ્યા નહોતા પરંતુ જેમ જેમ સંયમી સુપુત્રોની ચારિત્ર આરાધના, તપ સાધના, શ્રુતાભ્યાસના સમાચાર મળતા ગયા તેમ તેમ માતાનું હૈયું ગદ્ગદ બન્યું. સંસારમાં એક એક ક્ષણો જ્યાં પાપ માર્ગે વીતતી હોય છે ત્યાં નિર્મળ સંયમજીવનની એક એક ક્ષણો સફળતાના માર્ગે વ્યતીત થતી જોઈને સંસારી માતૃશ્રી ખૂબ આનંદીત થયા.....જીવનની અંતિમ પળે એ જ દીક્ષિત પુત્રોના મુખેથી નમસ્કાર મહામંત્રનું શ્રવણ, સ્મરણ કરતાં સમાધિપૂર્વક પરલોકે સીધાવ્યા.

બન્ને બંધુ મુનિવરો ગ્રહણ અને આસેવન શિક્ષા મેળવવા લાગ્યા. સંસ્કૃત, પ્રાકૃત, વ્યાકરણ, ન્યાયશાસ્ત્ર, દર્શનશાસ્ત્રમાં નિપુણતા મેળવવા લાગ્યા.

પૂજ્ય મુનિરાજ શ્રી લલિતશેખર વિ. મહારાજે વર્ધમાન તપ આચંબિલનો પાયો નાંખ્યો. વર્ધમાનતપની ઓળીઓ લગાતાર થવા લાગી. વડીલ પૂ. ગુરુભગવંતોએ યોગ્યતા જોઈ નાસિક મધ્યે વિ.સં. ૨૦૩૪ના ફા. વદ-૫ બુધવાર તા. ૩૦-

૧૧-૧૯૭૭ના મંગલ દિને ગણિપદ પ્રદાન કર્યું.

સચ્ચારિત્ર ચૂડામણિ પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજા સમાધિપૂર્વક સ્વર્ગગમન પામ્યા પછી ગીતાર્થ મૂર્ધન્ય પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય હીરસૂરીશ્વરજી મહારાજા પણ વિ.સં. ૨૦૩૫ની સાલે કાળધર્મ પામ્યા. બન્ને ઉપકારી ગુરુતત્ત્વનું શિરચ્છત્ર ગુમાવનારા પૂજ્યપાદ ગણિવર્ય શ્રી લલિતશેખર વિ.મ. તથા પૂ.મુ. શ્રી રાજવીર-રવિશેખર વિ.મ. ન્યાયશાસ્ત્રવિશારદ પૂ.આ.ભ. શ્રી ભુવનભાનુ સૂ.મ.ના સાન્નિધ્યમાં રહી સંયમસાધના કરતા હતા. પૂ. મુ. શ્રી રાજશેખર વિ.મ.ની ચારિત્રસાધના, શ્રુત આરાધના આદિ અનેક ગુણગણોથી અલંકૃત જોઈને પૂ. આ.ભ. શ્રી ભુવનભાનુ સૂ.મ.ની શુભ નિશ્રામાં ચંદનબાળા-મુંબઈ મુકામે તેઓશ્રીને ગણિપદથી વિભૂષિત કરવામાં આવ્યા. વિ.સં. ૨૦૪૩ની સાલે સુવિશાલ ગચ્છાધિપતિ વ્યાખ્યાનવાચસ્પતિ પૂજ્યપાદ આચાર્ય દેવ શ્રીમદ્ વિજય રામચંદ્ર સૂરીશ્વરજી મહારાજાની મોક્ષેકલક્ષી દેશના, સિદ્ધાંતનિષ્ઠા નિહાળીને પૂજ્ય ગણિવર્ય શ્રી લલિતશેખર વિ.મ. આદિ સપરિવારે પૂજ્યપાદશ્રીનું શરણું સ્વીકાર્યું જે આજ સુધી પ્રવર્તમાન છે.

વિ.સં. ૨૦૪૪ના ફાગણ વદ-૩ રવિવારે મુંબઈ-વાલકેશ્વર શ્રીપાલનગરના આંગણે વીસમી સદીના મહાન જ્યોતિર્ધર પૂ.આ.ભ. શ્રી રામચંદ્ર સૂરીશ્વરજી મહારાજે બન્ને બંધુ ગણિવરોને પંચાસપદે આરૂઢ કર્યા. ત્યારપછી તે જ વર્ષે ૨૦૪૪ના જ્યેષ્ઠ સુદ-૧૦ શનિવાર તા. ૨૫-૬-૧૯૮૮ના શુભદિને વ્યાખ્યાનવાચસ્પતિ પરમારાધ્યપાદશ્રીની આગ્રહપૂર્ણ અંતરની ઈચ્છાથી અને શુભ આશિષથી બન્ને પંચાસ ભગવંતોને આચાર્યપદે આરૂઢ કરવામાં આવ્યા. પરમસંયમી પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ શ્રી વિ. જયંતશેખર સૂ.મ., પૂ. આ.ભ. શ્રી જિર્નેન્દ્ર સૂ.મ., પૂ.આ.ભ. શ્રી નિત્યાનંદ સૂ.મ.નું મંગલકારી સાન્નિધ્ય તૃતીયપદારોહણ અવસરે સોભાગી બન્યું. આગામી ચાતુર્માસ સંસારી જન્મભૂમિ જામનગર તરફ નિર્જિત થયું હતું. ચારિત્ર અંગીકરણ પછી છત્રીસ વર્ષે પહેલી વખત જન્મભૂમિ તરફ આચાર્યપદ મેળવીને પૂજ્યો પધારતા હોવાથી જામનગરવાસીઓ પણ હર્ષિત હતા. જામનગરના વિવિધ ક્ષેત્રોમાં પૂજ્યો ચાતુર્માસાર્થે પધાર્યા. ચાતુર્માસ પછી જામનગરથી રાસંગપર (જન્મભૂમિ) સુધીનો છ'રી પાલક પદયાત્રા સંઘ સંસારી વડીલબંધુ વગેરે (દિવસી મેઘજી પેથડ)એ

કઢાવ્યો. આરાધનાધામ (વડાલિયા સિંહણ) મધ્યે પોષદશમીના અષ્ટમ અને આમલા મુકામે ચૈત્રમાસની શાશ્વતી ઓળીની આરાધના કરાવી. તે વખતે પૂ. આ.ભ. શ્રી લલિતશેખર સૂ.મ.ને વર્ધમાનતપ આર્યબિલની ૧૦૦મી ઓળી ચાલુ હતી. ચૈત્રી માસની આરાધના પૂર્ણ કરાવી હસ્તગિરિ તીર્થે અંજનપ્રતિષ્ઠાના પુણ્ય અવસરે સુવિશાલ ગચ્છાધિપતિ ભારતવર્ષાલંકાર પૂ.આ.ભ. શ્રી રામચંદ્ર સૂ.મ. આદિ સેંકડો પૂજ્ય શ્રમણ-શ્રમણીવૃંદ બિરાજમાન હતા. શ્રીમદ્ના સૌભાગી સાન્નિધ્યે વ.ત.ની ૧૦૦ ઓળીનું તેઓનું પારણું અક્ષયતૃતીયાના મંગલ દિને નિર્જિત થયું હતું. ચૈત્રવદ એકમે હાલારથી વિહાર કરી ચૈત્ર વદ-૧૪ના મંગલદિને પૂજ્યપાદશ્રીના સાન્નિધ્યે આગમન થયું. ખૂબ શાસનપ્રભાવનાપૂર્વક ૧૦૦મી ઓળી પૂર્ણ થઈ. ફરી પાયો નાંખી ૮૮ ઓળી પૂર્ણ કરી છે.

૭૭મું વર્ષ ચાલતું હોવા છતાં વિહાર પગે ચાલીને જ કરી રહ્યા છે. વિ.સં. ૨૦૬૭ની ચાલુ સાલે ગિરનાર મહાતીર્થથી શાશ્વતગિરિ શત્રુંજય સુધીનો ૨૨ દિવસના ઐતિહાસિક છ'રી પાલક પદયાત્રા સંઘમાં નિશ્રા પ્રદાન કરવા પૂજ્યશ્રી મુંબઈ તરફથી પધાર્યા. દહાણુથી ગિરનાર લગભગ ૬૪૭ કિ.મી. માત્ર એક મહિનામાં વિહાર કરીને પધાર્યા. આજ સુધી વિહારમાં એક પણ સાયકલવાળો કે સેવકજન રાખ્યો નથી. બધા સાધુઓને તે રીતે કેળવ્યા છે કે પોતપોતાની ઉપધિ સ્વયં ઉચકી લે. પોતાની ઉપધિ પણ ખૂબ જ પરિમિત માત્ર ચારથી પાંચ કામળી જેવા આસન અને એક વીંટીયો તેનાથી વધુ કોઈ ઉપાધિ નહીં તેથી ગુરુ ભગવંતની ઉપધિ વિહારમાં લેવા માટે સાધુઓની પણ રસાકસી ચાલે. વિહારમાં પણ અજૈનોમાં ગોયરી સરળતાથી મળી શકતી હોય તો વિહારધામના રસોડાની ગોયરી વહોરતા નથી. માત્ર રોટલી-છાશથી એકાસણું કરવાનું ચલાવી લે પણ નિષ્કારણ દોષિત ગોયરી લેવાનો પ્રયત્ન ન થાય.

એક વખત વિહારમાં જિનાલય ન આવતું હોવાથી માત્ર બે વિહારમાં પર (બાવન) કિ.મી. ચાલીને બપોરે દોઢ વાગ્યે મુકામે પહોંચ્યા. પ્રભુ દર્શન કરી અજૈનોના ઘેરથી લાવેલા પરિમિત દ્રવ્યથી એકાસણું કર્યું. સ્વયં વર્ષમાં આઠ નવ મહિના આર્યબિલનો તપ કરવાના અભ્યાસી હોવાથી આશ્રિત પ્રશિષ્યો વગેરે પણ તેવા તપના આલંબને કેળવાયેલ છે. ૧૪ ઠાણામાંથી ચાર મહાત્માઓ છેલ્લા ૧૦-૧૨ વર્ષથી ઠામચોવિહાર

આયંબિલ કે એકાસણા કરે છે. એક મહાત્માએ દીક્ષા લીધા પછી પંદર વર્ષના પર્યાયમાં માત્ર ૨૨૫ દિવસ પારણા કર્યા હશે! છેલ્લા આઠ વર્ષથી સળંગ ઠામચોવિહાર આયંબિલ ચાલુ છે. સાત-સાત મહાત્માઓએ વ.તપની ૧૦૦ ઓળી પૂર્ણ કરી છે.

રાજસ્થાન, ગુજરાત, મહારાષ્ટ્ર પ્રાંતમાં વિચરણ કરીને વિશેષ કરીને ભીંવડી (જિ. થાણા)માં છ છ ચાતુર્માસથી હાલારી વિસા ઓશવાળ સમાજના આરાધકો ઉપર વિશેષ ઉપકાર કર્યો છે. જિનાલયોમાં પ્રતિષ્ઠા, ઉપાશ્રયોના નિર્માણમાં માર્ગદર્શન આપ્યું છે. પરોપકાર-પરાયણતાને કારણે આબાલવૃદ્ધ સર્વના હૈયે પ્રતિષ્ઠિત થયા છે. ૭૭ વર્ષની વયે, ૫૮ વર્ષના ચારિત્ર પર્યાયે પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય રામચંદ્ર સૂ. મહારાજાના સમુદાયના ગચ્છસ્થવિર સ્થાનને શોભાવી રહ્યા છે. સંયમજીવનની સાધનાનું મુખ્ય ધ્યેય સ્વપ્રયોજનની સિદ્ધિનું છે. અનંતકાળના ભવભ્રમણમાં આપણા આત્માએ પર પ્રયોજનની સિદ્ધિમાં ભવો પૂર્ણ કર્યા છે. આર્યક્ષેત્ર, જૈનકુલ, જિનશાસનની પ્રાપ્તિ થવાથી અને સદ્ગુરુ ભગવંતોના મુખેથી જિનાજ્ઞાનું માહાત્મ્ય સમજી સ્વપ્રયોજનની સિદ્ધિ માનને માત્ર સંયમજીવનમાં છે. આવું દુર્લભ સંયમજીવન મેળવીને સ્વપ્રયોજનને સિદ્ધ કરનારા કે પ્રયત્નશીલ આત્માઓ આપણા સૌના માટે પરમ આલંબનભૂત છે. તેમનું નિમિત્ત પામીને આપણા ઉપાદાનમાં સ્વપ્રયોજનની સિદ્ધિ મેળવીએ એવી અભ્યર્થના.

સૌજન્ય : સં. ૨૦૬૭ શ્રી શાશ્વતગિરિ ચાતુર્માસ આરાધના સમિતિ, કસ્તુરધામ-નિલમવિહાર-તળેટી રોડ, પાલિતાણા

સિદ્ધહસ્ત ભાવાનુવાદકાર પ.પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય રાજશેખર સૂરીશ્વરજી મહારાજા

જન્મ વિ.સં. ૧૮૮૩ ભાદ્રપદ
સુદ-૫, જન્મસ્થળ :
રાસંગપર-હાલાર (સૌરાષ્ટ્ર)
સંસારી નામ : રાયશીભાઈ.
પિતા : મેઘજીભાઈ, માતા :
વેજીબેન
દીક્ષા : વિ.સં. ૨૦૧૦
માગસર સુદ-૩, શનિવાર તા.

૬-૨-૧૯૫૪ મુંબઈ-દાદર-જ્ઞાનમંદિર

ગણિપદ : વિ.સં. ૨૦૪૧ વૈશાખ વદ-૧૧, મુંબઈ-
ચંદનબાળા

પંચાસપદ : વિ.સં. ફાગણ વદ-૩, મુંબઈ-શ્રીપાલનગર

આચાર્યપદ : વિ.સં. ૨૦૪૪ જેઠ સુદ-૧૦, રાજકોટ
(સૌરાષ્ટ્ર)

દીક્ષાદાતા : સિદ્ધાંત મહોદધિ પૂ.આ.ભ. શ્રી પ્રેમસૂરીશ્વરજી
મહારાજા

ગુરુ ભગવંત : પૂ. મુનિરાજ શ્રી લલિતશેખર વિ.મ.

કાળધર્મ : વિ.સં. ૨૦૬૭ ચૈત્ર વદ-૪, ગુરુવાર તા. ૨૧-૪-
૨૦૧૧ પાલિતાણા

અગ્નિસંસ્કાર : વિ.સં. ૨૦૬૭ ચૈત્ર વદ-૫, શુક્રવાર તા. ૨૨-
૪-૨૦૧૧, નિલમવિહાર-પાલિતાણા

સંયમી આત્માઓના સંયમને પ્રભુમાર્ગથી વાસિત કરી રીતે કરવું તેનું સતત ચિંતન કરનારા, કલિકાલમાં દીવો લઈને શોધવા જવું પડે તેવા આશ્રિત શ્રમણજન પરમ કારુણિક પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજાના શ્રમણ ઉદ્યાનમાં શ્રમણોચારના સોડમથી મધમધતું પુષ્પ એટલે સ્મૃતિશેષ પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય રાજશેખર સૂરીશ્વરજી મહારાજા!

મોહનીયના ઔદયિકભાવને પુષ્ટ બનાવે તેવા 'રાયશીભાઈ' એવા નામનિક્ષેપાને અને પળે પળે મોહફણિધરના ભરડામાં પીસાવાનું થાય તેવા સંસારી જીવનને સદા માટે અલવિદા આપી વિ.સં. ૨૦૧૦ના માગસર સુદ-૩, શનિવાર તા. ૬-૨-૧૯૫૪ના મંગલદિને મુંબઈ-દાદર જ્ઞાનમંદિર મધ્યે દેવાધિદેવ શ્રી શીતલનાથ પ્રભુજીના શીતલકારી સાન્નિધ્યે સિદ્ધાંત મહોદધિ પૂ.આ.ભ. શ્રી પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજા આદિ બહુસંખ્ય શ્રમણશ્રેષ્ઠોની ઉપસ્થિતિમાં ચારિત્ર અંગીકાર કરી 'પૂ. મુનિરાજ શ્રી રાજશેખર વિજયજી મહારાજ' એવા પવિત્ર ભાવનિક્ષેપાને પામી. મોહરાજાના વિશાળ સૈન્ય સામે સંયમચર્યાના વિવિધ શસ્ત્રોથી પ્રહાર કરી કરીને મોહસૈન્યને જર્જરિત કરવાના પ્રણિધાનપૂર્વકનું સંયમજીવન પ્રારંભાયું.

શીતલનાથ દાદાએ સમગ્ર જીવરાશિ સાથે મૈત્રી, પ્રમોદ, કારુણ્ય, માધ્યસ્થતાની ચાર ચાર શીતળતાઓ મુનિશ્રેષ્ઠને

આપી, જ્યારે સમગ્ર જીવસૃષ્ટિ પ્રત્યે સદા 'પ્રેમ' સભર જીવન જીવવાનો મંત્ર સચ્ચારિત્ર ચૂડામણિ પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજાએ આપ્યો. સંયમચર્યાને જિનાજ્ઞાના લાલિત્યથી સદા અલંકૃત કરવાનું બળ ઉપકારી પૂ. ગુરુ ભગવંત શ્રી લલિતશેખર વિ. મહારાજે આપ્યું. આટલી જબરદસ્ત અધ્યાત્મજગતની મૂડી મેળવીને મહાભિનિષ્ક્રમણના પંથે પ્રયાણ કરનારા મુનિ ભગવંતની જીવનસરિતા જ્યારે તારક તીર્થંકર ભગવંતોની ત્રિપદીમાં સમાયેલી, ગણધર ભગવંતોની દ્વાદશાંગીમાં ગૂંથાયેલી અને પૂર્વાચાર્યોપ્રણિત આગમગ્રંથોના મહાસાગરને ભેટવા લાગી ત્યારે પણ પળે પળે જાણે મોહરાજાનું શત્રુસૈન્ય તેમનાથી અળગું થવા લાગ્યું.

સંસ્કૃત વ્યાકરણ, ન્યાયશાસ્ત્ર, દાર્શનિકગ્રંથોના તલસ્પર્શી બોધથી તેઓ જાણે અનેક શ્રમણ-શ્રમણી ભગવંતોના 'જ્ઞાનમંદિર' બન્યા.

સંયમજીવનના માત્ર આઠ વર્ષના પર્યાયધારી પૂજ્ય મુનિરાજશ્રીની પ્રજ્ઞાને પારખવામાં કુશળ ઝવેરી પૂજ્ય સિદ્ધાંતમહોદધિ ગુરુદેવશ્રીએ તેમને કર્મગ્રંથના ગહન વિષયમાં નવતર સર્જન કરવાની પ્રેરણા કરી. જે ગુરુ ભગવંતે સંયમીના આત્માની ચોવીસેય કલાક મોહશત્રુથી સુરક્ષા કરી હોય 'સદાગમ' બનીને ચારિત્રરાજાના પક્ષે સ્થિર કર્યા હોય, એવા ઉપકારી ગુરુ ભગવંતે સોંપેલું કાર્ય તો શિષ્ય બમણા ઉત્સાહથી પ્રારંભે એમાં કોઈ આશ્ચર્ય નથી! પૂજ્ય મુનિરાજશ્રીના પટ્ટશિષ્ય અને સંસારીપક્ષે ભત્રીજા પૂ. મુનિરાજ શ્રી વીરશેખર વિ.મહારાજે નિર્માણ કરેલા બંધવિધાન ગ્રંથના પંદર હજાર ખૂબ શ્લોકના આધારે 'પએસ બંધો' ગ્રંથની ટીકા સહિત રચના કરવાનું કાર્ય પૂ.મુ. શ્રી રાજશેખર વિ. મહારાજે પ્રારંભ્યું. જોતજોતામાં લગભગ ૮૦૦ પાનાનો દળદાર ગ્રંથ તૈયાર કરી ઉપકારી પૂ. ગુરુભગવંતના ચરણે સોંપ્યો. શિષ્યની આ સર્જનકળાએ પૂ. ગુરુ ભગવંતને અપાર ખુશી અપાવી. જ્યાં સુધી આ ગ્રંથસર્જનનું કાર્ય ચાલતું હતું ત્યાં સુધી મોહરાજાને ફરકવાનો કોઈ અવકાશ નહોતો કારણ કે ગ્રંથસર્જનમાં જેમ યોગાધારે (મન, વચન, કાયા) પુરુષાર્થ અપેક્ષિત હતો તેના કરતાં વિશેષથી ઉપયોગાધારે પુરુષાર્થ અપેક્ષિત હતો. શ્રમણના યોગ અને ઉપયોગ જો બન્ને નિરવદ્ય હોય તો સાવધ દુનિયા તેના જીવનને કોઈ રીતે દૂષિત કરવા સમર્થ નહોતી. પૂ. ગુરુ ભગવંતને આની ખુશી હતી. પ્રથમ પ્રયાસે જ જ્યારે સફળતા મળી તો હવે તો આ વ્યાપાર બરાબર જામી ગયો કહેવાય.

બસ! પૂ. મુનિરાજશ્રીની લેખિની તે કાળથી પ્રારંભાઈ તે છેક કાળધર્મ પામ્યા ત્યાં સુધીના એકાદ કલાક પૂર્વે 'કંઈક લખવું છે' એવી ભાવનાવાળી રહી. જે ચક્ષુઓ જિનાગમોના દર્શનથી સદા પવિત્ર રહેતા હતા, જે પ્રજ્ઞા જિનાજ્ઞા રત્નોને ખોળવાની વિચારધારાવાળી હતી. જે કરાંગુલી કલમ દ્વારા કંઈક સર્જન કરવા ટેવાયેલી હતી એ મહાત્માનો લગભગ ૯-૯ દાયકા સુધીનો કાળ કેટલો આરાધનાસભર રહ્યો હશે તે ખરેખર આનંદનો, અનુમોદનાનો વિષય છે.

પૂજ્ય મુનિરાજશ્રી અધ્યયનકાળે જે જે ગ્રંથનું અધ્યયન કરે તેની મહત્ત્વની નોંધ કરવાનું ક્યારેય ચૂકે નહીં. તેની નોટ પણ બનતી જાય. એક વખત મહેસાણામાં શેષ કાળમાં રહેવાનું થયું. તત્ત્વાર્થાધિગમ સૂત્ર પર વિવેચન એક એક શ્લોકનો વ્યવસ્થિત બોધ થાય તે રીતે ખૂબ વિસ્તાર નહીં અને છતાં પરમાર્થ મળી રહે તે રીતે તે ગ્રંથનું કાર્ય પ્રારંભાયું. ખૂબ અલ્પ સમયમાં એ કાર્ય સંપન્ન થયું. પૂજ્યપાદ મહામહોપાધ્યાય શ્રી યશોવિજયજી પાઠશાળાના અધ્યાપક શ્રી પુખરાજજીએ એ વિવેચન ખૂબ કાળજીપૂર્વક તપાસ્યું. ક્ષતિઓનું પરિમાર્જન કર્યું. તેમને આ વિવેચન ખૂબ સરળ હોવાથી રૂચિકર લાગ્યું અને પાઠશાળામાં ભણતા વિદ્યાર્થીઓ માટે તેને પાઠ્યપુસ્તક તરીકે સંસ્થાએ સ્વીકાર્યું જે અદ્યાવધિ તે રીતે રહ્યું છે. પૂજ્યશ્રીએ આ કાર્યની સિદ્ધિ પછી વિવિધ ગ્રંથોનું અધ્યયન કરતાં કરતાં જે જે ગ્રંથો પૂજ્ય શ્રમણ-શ્રમણીભગવંતોને ઉપકારી બને તેના ગ્રંથોનો અનુવાદ પ્રારંભ્યો. બસ! હવે તો સવારથી સાંજ સુધી માત્ર આવશ્યક યોગોની સાધના સિવાયના કાળે શ્રુતલેખન, સર્જન, સંપાદન, ચિંતનકાળમાં દિવસોના દિવસો, મહિનાના મહિના, વરસો વીતવા લાગ્યા. જિનાગમનો સમૃદ્ધ જ્ઞાનખજાનો સ્વપરોપકારાર્થે નિર્માણ થતો રહ્યો. પૂજ્યપાદ ઉપાધ્યાયજી મહારાજે રચેલા ગુરુતત્ત્વની અદ્ભૂત ગરિમાને વર્ણવતો શ્રમણાચારથી સમૃદ્ધ ગ્રંથ 'ગુરુતત્ત્વ વિનિશ્ચય' પદાર્થો પૂ.મુ.શ્રીને ખૂબ ગમ્યા. તેને અનુવાદિત કરી પૂ. શ્રમણ-શ્રમણી ભગવંતોના ઉપકારાર્થે પ્રસિદ્ધ કરવાનું વિચાર્યું. પ્રથમ ભાગનો અનુવાદ થયો. છપાઈને બહાર આવ્યો. બીજા ભાગને છપાવવાની તૈયારી ચાલતી હતી તેમાં તે કાળે પૂજ્ય મુનિરાજશ્રીઓ જેમની નિશ્ચામાં હતા તે ન્યાયવિશારદ પૂ.આ.ભ. શ્રી ભુવનભાનુ સૂ. મહારાજે 'આ ગ્રંથ છપાવવો નહીં' એવી સૂચના કરી. પૂ.મુ.શ્રીએ તુરંત કાર્ય સ્થગિત કરી દીધું. ખૂબ મહેનતથી શાસ્ત્રાનુસારી પ્રજ્ઞાથી અનુવાદ કરેલા

ગ્રંથનું કાર્ય અધુરું રહી જવા છતાં તેનો કોઈ રંજ નહોતો પણ વડીલની આજ્ઞા મુજબ વર્તવું એ લક્ષ્ય હતું. થોડા સમય પછી પૂ. પં.શ્રી ચંદ્રશેખર વિ.મ.ના હાથમાં છપાયેલો પ્રથમ ભાગ આવ્યો. તેમણે ખૂબ કાળજીથી અનુવાદ વાંચ્યો તેના ઉપર વાચનાઓ આપી અને ત્યારપછી પૂ.મુ.શ્રી ઉપર અભિનંદનનો પત્ર લખ્યો કે તમે આ ગ્રંથનો અનુવાદ જે શૈલીથી જે કાળજીથી.....આગમના ગૂઢ પદાર્થો જાહેરમાં મૂકવા છતાં સામાન્ય જીવો તેને વાંચે છતાં ગેરલાભ ન ઉઠાવે તેવી રીતે કર્યો છે. તેથી આનો બીજો ભાગ પણ સત્વરે છપાવવો જોઈએ—એવા ભાવનું જણાવ્યું. પૂ.મુ.શ્રીએ આ પત્ર તે કાળના વડીલ પૂજ્યશ્રીને સમર્પ્યો. તેઓશ્રીએ વાંચ્યો અને ગ્રંથ છપાવવાની અનુમતિ આપી. ત્યારપછી તો અનેક દળદાર ગ્રંથોના અનુવાદ થતા રહ્યા. આ કાર્યમાં પૂજ્યશ્રી એટલા તો મશગુલ રહેતા કે આજુબાજુમાં કોણ આવ્યું છે.....શું ચાલી રહ્યું છે તેની સહેજ પણ પરવા કરતા નહોતા. પૂ. ઉપાધ્યાયજી મહારાજની આ વાત યાદ આવી જાય કે

બાહ્યદેષિ પ્રચારેસુ મુદ્રિતેષુ મહાત્મનઃ
અન્તરેવાવભાસન્તે, સ્ફુટાઃ સર્વાઃ સમૃદ્ધયઃ ।।

બાહ્ય જગત સાથે, પુદ્ગલની દુનિયા સાથે જ્યાં સુધી પ્રીતિ મંડાયેલી છે ત્યાં સુધી અભ્યંતર જગતમાં ઠરવાનો અવકાશ મળતો નથી. બહારનો ઉકળાટ વધતો જાય છે. અંતરની શીતળતા મળતી નથી. તેથી અંતરમાં સમૃદ્ધિનો ઘુઘવતો મહાસાગર જો માણવો હોય તો જીવે બાહ્યદેષિનો પ્રચાર રોકવો જ જોઈએ. પૂ. મુ.શ્રીએ એ કપરું કાર્ય સિદ્ધહસ્ત કર્યું હતું.

પૂર્વભવના કોઈ અશાતા વેદનીય કર્મનો ઉદય પૂજ્યશ્રીને લગભગ ૨૫ વર્ષની ઉંમરથી શરૂ થયો હતો. ચારિત્રસ્વીકારના પ્રારંભમાં થોડા વર્ષો પછી ‘પેટ દર્દ’ શરૂ થયું હતું. અનેક ઉપચારો જીવનભર કરવા છતાં આ વ્યાધિ સહેજ પણ હટે તેવો નહોતો. હઠીલા આ દર્દની દર્દનાક વેદનાઓ પૂજ્યશ્રી ખૂબ સમભાવે સહન કરતા રહ્યા. એક વ્યાધિ બીજા અનેક વ્યાધિઓને આમંત્રણ આપતી ગઈ. આ વ્યાધિએ નાશવંત શરીર ઉપર ભરડો લીધો. શરીરને જર્જરીત કરી નાંખ્યું. ખોરાક લઈ શકાય નહીં. ખૂબ જ પ્રરિમિત દ્રવ્યો અને ખૂબ જ મિત માત્રામાં આહાર લેવાતો હતો. જેમાં મિષ્ટાન્ન, રોટલી, રોટલા, ફરસાણ જેવા પદાર્થો તો કેટલાય વરસોથી બંધ થઈ ગયા હતા. કર્મજનિત આ વ્યાધિનો વ્યાપ માત્ર શરીર

સુધી જ સિમિત રહ્યો પરંતુ આત્મપ્રદેશો ઉપર તો પ્રભુ વચનોનું સામ્રાજ્ય વણાયેલું હોવાથી અંતરથી તો પ્રશમની અનુભૂતિ હતી. આવી સ્થિતિમાં પૂજ્યશ્રીના મુખમાંથી ક્યારેક ઉદ્ગારો સરી પડતા કે ‘મારી આ શારીરિક પરિસ્થિતિમાં હું સંયમી બન્યો ન હોત અને સંસારમાં રહ્યો હોત તો પરેશાન થઈને ક્યારેક આપઘાતનો માર્ગ પકડી લીધો હોત. પણ મારા પુણ્યોદયે મને સંયમ મળ્યું. ઉપકારી ગુરુ ભગવંતો મળ્યા મને આ સ્વાધ્યાયનો યોગ મળ્યો. મારું જીવન સફળતાના માર્ગે છે. આવી ભવ્ય ભાવનાના અમૃતે જ પૂજ્યશ્રી અંતિમ શ્વાસ સુધી સમાધિમગ્ન રહ્યા હતા.

પૂજ્યશ્રીનું ગુણગરિમ જીવન જોઈને વડીલ પૂજ્યોએ તેમને ગણિપદ, પંચાસપદ અને છેલ્લે તેમની ઈચ્છા ન હોવા છતાં આચાર્યપદે અધિષ્ઠિત કર્યા. નાદુરસ્ત સ્વાસ્થ્યમાં પણ ભગવતી સૂત્રના છ-છ મહિના જેટલા દીર્ઘકાલીન યોગોદ્ધન ખૂબ જ પરિમિત દ્રવ્યો વાપરીને કર્યા. એમ કહીએ તો ચાલે કે વલોણાની છાશ અને ઘેંસ જેવા નરમભાતથી તેમણે જોગ પૂર્ણ કર્યા. આવી સ્થિતિમાં પણ કારણે લઈ શકાય તેવા અપવાદ માર્ગને ટાળવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો. ક્યારેક અપવાદ સેવવો પડે તો પણ પ્રભુવચનની સાપેક્ષતા ક્યારેય ચૂકી ન જવાય તેની કાળજી હતી. પુણ્યપ્રભાવે શિષ્યો પણ એવા સુવિનિત અને કાળજીવાળા મળ્યા હતા કે પૂજ્યશ્રીને નિર્દોષ ગોચરી ખૂબ દૂર સુધી ફરીને મેળવવી હોય તો મેળવી લાવે તેવા હતા. માત્ર ત્રણ ચાર કોળીયા જેટલો ભાત જો દોઢેક કિ.મી. દૂર જઈને નિર્દોષ મળતો હોય તો ગુરુભગવંત માટે દોષિત આહાર ન લાવવો પણ નિર્દોષતા સચવાય તેવો પ્રયત્ન શિષ્યો કરતા હતા. શિષ્યો જો આવી સ્થિતિના કે આવા આગ્રહી બન્યા હોય તો તેમાં સંપૂર્ણ શ્રેય પૂજ્યશ્રીએ હાર્દિકભાવે કરાવેલું આગમશાસ્ત્રનું અધ્યયન કારણભૂત હતું.

જ્યાં સુધી શરીરમાં બળ હતું ત્યાં સુધી પગે ચાલીને વિહાર કર્યો. કેટલાક વર્ષો પછી શારીરિક બળ ક્ષીણ થતાં સુવિનિત શિષ્યોએ માત્ર ૩૦ કિલો જેટલી કાયાને ‘આપણે ઉંચકી લેવી’ તેવી ખુરશી બનાવી તેમાં પૂ.ગુ.ભ.ને બિરાજમાન કરી શિષ્યો તે ખુરશી ઉંચકી લે અને તે રીતે પણ વિહાર કરાવતા હતા. ગુરુ ભગવંતને ઉંચકનારા પણ મહાત્માઓ પોતાની બધી ઉપધિ ઝોળી પાત્રા વગેરે જાતે જ ઉંચકતા હતા. તે માટે સાઈકલવાળો માણસ રાખવો એવો ક્યારેય વિચાર કરતા નહોતા. પ્રભુનું શાસન આવા આચારસંપન્ન પૂજ્ય

ગુરુભગવંતોના કારણે પાંચમા આરા સુધી ચાલવાનું છે. ખૂબ લાંબા ગાળાનો વિહાર કરવો હોય ત્યારે ડોળીનો ઉપયોગ કર્યો હતો.

પૂજ્યશ્રીની માર્ગાનુસારી વિચક્ષણ પ્રજાની પહેચાન ચતુર્વિધ શ્રીસંધને તેમના અનુવાદિત, લેખિત, સંપાદિત ગ્રંથોના સહારે થવા લાગી. તેથી જેમણે ક્યારેય પૂજ્યશ્રીને જોયા પણ ન હોય તેવા તેવા મહાત્માઓ તેમની પાસેથી શાસ્ત્રીય માર્ગદર્શન મેળવતા. અન્ય સમુદાયના પૂ. સાધુ-સાધ્વીજી ભગવંતોના હૈયે પણ પૂજ્યશ્રી સાહિત્યના સહારે વસેલા હતા. અન્ય ગચ્છના કેટલાય પૂ. સાધ્વજી ભગવંતો આલોચના દ્વારા શુદ્ધિ પૂજ્યશ્રી પાસે મેળવવાના આગ્રહી હતા. છેલ્લે છેલ્લે જ્યારે બન્ને આંખો નિસ્તેજ બની તે અવસરે પણ પૂજ્યશ્રી સાથે પત્ર વ્યવહારને બદલે રૂબરૂ શુદ્ધિ કરનારા પણ કેટલાક આરાધકો હતા. અપરાધી જીવે છદ્મસ્થપણામાં સેવેલા અપરાધની એવી કાળજીપૂર્વક શુદ્ધિ પૂજ્યશ્રી કરતા હતા કે જેથી આરાધક આત્મા નિઃશલ્ય બની જાય અને હિતશિક્ષાના માધ્યમે ફરી જીવનમાં અપરાધ સેવાઈ ન જાય તેવી કાળજીવાળા બનતા.

પૂજ્યશ્રી મુનિમાંથી ગણિ, પંચાસ અને આચાર્ય પદારૂઢ થવા છતાં તેમણે પોતાના પૂ. ગુરુભગવંત પ્રત્યેનો સમર્પણભાવ જીવનની છેલ્લી ક્ષણો સુધી જાળવી રાખ્યો હતો. કોઈ દવા મંગાવવી હોય, કોઈ પત્રનું આંગડીયું કરવાનું હોય, કોઈને અધ્યયન કરાવવું હોય તો પોતાના પૂ. ગુરુ ભગવંતશ્રીની અનુજ્ઞા મેળવી તેઓશ્રી તે તે કાર્ય કરતા. આ જવલંત પ્રેરણાત્મક જીવનનું પ્રતિબિંબ યોગ્ય શિષ્યો ઉપર અવશ્ય જીલાયા વિના ન રહે.

પૂજ્યશ્રી કાળધર્મ પામ્યા તેના દસેક દિવસ પૂર્વે નૂતન ગચ્છાધિપતિ પૂ. આ.ભ. શ્રી પુણ્યપાલ સૂ. મહારાજાએ ‘અમારા નવા આચાર્ય ભગવંતોને આપશ્રી છેદગ્રંથની વાચના આપો તો ઉપકાર થશે’ એવા ભાવની વિનંતી કરી. પૂજ્યશ્રીએ તે વખતે જણાવ્યું કે ‘મારા પૂ. ગુરુ ભગવંતની અનુજ્ઞા મેળવી તમને જણાવું છું.’ તે વખતે પૂ. ગચ્છાધિપતિશ્રીને પણ આ મહાપુરુષની વાત હૃદયસ્પર્શી બની ગઈ. ‘પૂજ્યશ્રીએ નિજ ગુરુ ભગવંત પાસેથી છેદગ્રંથની વાચનાની અનુજ્ઞા મેળવી લીધી. તદ્દનુસાર ચૈત્ર વદ-પનો દિન નક્કી થયો પરંતુ કાળની અકળ ગતિને કળવાનું કામ છદ્મસ્થ જીવોનું ક્યાંથી હોય? પૂજ્યશ્રી તે નિર્ધારિત દિનના આગલે દિવસે ચૈત્ર વદ-૪ ગુરુવાર તા.

૨૧-૪-૨૦૧૧ના સવારે ૮=૧૫ કલાકે સમાધિપૂર્વક કાળધર્મ પામ્યા.

અનેક ગુણગરિમાથી ગરિષ્ઠ આ મહાપુરુષ જે રીતે સંયમજીવન જીવીને નિજ આત્માનો ઉદ્ધાર કરી ગયા તેના આદર્શ માત્ર પણ આપણી સમક્ષ રહે તેને સ્મૃતિમાં જાળવી રાખીએ તો પણ આરાધક ભાવ કેળવાયા વિના ન રહે. જિનશાસન આવા ગૌરવવંતા ગુરુ ભગવંતોના સહારે ટકશે એ નિઃશંક છે.

સૌજન્ય : સં. ૨૦૬૭ શ્રી શાશ્વતગિરિ ચાતુર્માસ આરાધના સમિતિ કસ્તૂરધામ-નિલમવિહાર, તળેટી રોડ, પાલિતાણા

માનવીય ધરાતલ પર દેવી વ્યક્તિત્વના સ્વામી, સાગર સમાન ગંભીર, ગુણસાગર, જિનશાસનઉદ્ધારક, માલવભૂષણ, તપસમ્રાટ, વર્ધમાન તપોનિષ્ઠ, આચાર્ય ભગવંત

શ્રીમદ્ નવરત્નસાગરસૂરીશ્વરજી મ.સા.

જીવનરેખા

જન્મ : વિક્રમ સંવત ૧૯૮૮, ચૈત્ર વદિ ત્રીજ
જન્મસ્થાન : રાજગઢ ધાર (મ.પ્ર.)

જન્મ નામ-શ્રી રતનકુમાર
પિતાશ્રી : શ્રી લાલચંદ્રજી
માતૃશ્રી : શ્રીમતી મણિબાઈ
દીક્ષાગ્રહણ : વિક્રમ સંવત

૨૦૧૧, માગશર સુદિ છટ, રાજગઢ

દીક્ષા-નામ : મુનિશ્રી નવરત્નસાગરજી મ.સા.

દીક્ષાદાતા ગુરુ : માલવોદ્ધારક, વ્યાકરણવિશારદ, આચાર્ય ભગવંત શ્રીમદ્ ચંદ્રસાગરસૂરીશ્વરજી મ.સા.

ગણિ પદ : વિક્રમ સંવત ૨૦૩૬, કારતક સુદ પાંચમ

પંચાસ પદ : વિ.સં. ૨૦૩૮, વૈશાખ સુદ ત્રીજ, શંખેશ્વર, આગમમંદિર, શંખેશ્વર (ગુજ.)

ઉપાધ્યાય પદ : વિક્રમ સંવત ૨૦૪૭, વૈશાખ સુદ દશમ, પૂના (મહા.)

આચાર્ય પદ : માગસર સુદ છટ, તા. ૩૦-૧૧-૧૯૮૨

પદયાત્રા વિહાર : લગભગ બે લાખ કિલોમીટર

તપ : અનેક તપ

ધર્મકાર્યસ્થળ : મુખ્યતઃ માળવા ક્ષેત્ર, મધ્યપ્રદેશ, ગુજરાત,
રાજસ્થાન, મહારાષ્ટ્ર

દીક્ષાપર્યાય : ૧૧ વર્ષ

માલવભૂષણ પદ : વિ.સં. ૨૦૪૫, વૈશાખ સુદિ પૂનમ,
ઉજ્જૈન (મ.પ્ર.)

જીવનદર્શન

માળવાનું રાજગઢ શહેર એમની જન્મભૂમિ. પિતાશ્રી લાલચંદ્ર અને માતા શ્રીમતી મણિબહેનનો પુત્ર રતન વિક્રમ સંવત ૧૯૮૮ના ચૈત્ર વદિ-૩ને દિવસે કાલાંતરે નવરત્ન બન્યો. આ ઘરતીને ધન્ય કરનાર અને કદાચ માતાની કોબમાં જ ધર્મના સંસ્કાર પ્રાપ્ત કરી લીધા હતા. તેથી જ તો વૈરાગ્ય અને સંયમના માર્ગના પથપ્રદર્શક બની એ સંયમનો સાગર બન્યો.

વિક્રમ સંવત ૨૦૧૧મા માગસર સુદિ-૬ના દિવસે ૧૧ વર્ષમાં યૌવનનાં દ્વારને સ્પર્શવા માટે તત્પર રતનના જીવનમાં આવેલા ટર્નિંગ પોઈન્ટે જાણે સંપૂર્ણ જીવનની ગાથા જ બદલી નાખી! પરમ પૂજ્ય આચાર્ય ભગવંત માલવોદ્ધારક શ્રી ચંદ્રસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજાના વરદ્ હસ્તે પોતાના જ ગૃહનગરની માટીને પુણ્યની સંયમમાળાથી વિભૂષિત કરતાં કરતાં ભગવતી પ્રવ્રજ્યા ગ્રહણ કરી પોતાના ગુરુદેવે આપેલા નામને એમણે જૈનજગતમાં સાર્થક કરી બતાવ્યું. પોતાની સંયમયાત્રાને સફળ બનાવવા માટે જ્ઞાન, તપ, જપ અને ચારિત્રની સુંદરતમ આરાધનાથી ગુરુના અલ્પકાલીન સાંનિધ્યમાં પણ એવો ગુરુમંત્ર પ્રાપ્ત કરી લીધો કે આજ એમના ગુણોનાં દર્શન આપણને માલવભૂષણમાં થાય છે.

સંયમજીવનની યાત્રા :

જિનશાસન પ્રત્યે પ્રેમ, શાસનની ભક્તિભાવથી પ્રભાવના કરતાં કરતાં મુનિશ્રી નવરત્નસાગરજી મ.સા.ને વિક્રમ સંવત ૨૦૩૬ના કારતક સુદિ-૫ના દિવસે અમદાવાદમાં ગણિપદ પર પ્રતિષ્ઠિત કરવામાં આવ્યા. અહીંથી સંયમજીવનની યાત્રા પ્રગતિશીલ બનવાની સાથે ઉત્તરદાયિત્વનો અહેસાસ કરાવનારી પણ બની, જેને એમણે ખૂબીપૂર્વક નિભાવી. જગપ્રસિદ્ધ હાજરાહજૂર દાદાશ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ પ્રભુના પ્રસિદ્ધ તીર્થ શ્રી

શંખેશ્વરજીમાં એમની યોગ્યતા જોતાં ચતુર્વિધ સંઘ સમક્ષ વિક્રમ સંવત ૨૦૩૮ના વૈશાખ સુદ ત્રીજના દિને પંન્યાસ પદ પર બિરાંજિત કરાયા. પૂનાના ચાતુર્માસના સમયે સંયમયાત્રા એક કદમ વધુ આગળ વધી અને એમને વિક્રમ સંવત ૨૦૪૭ વૈશાખ સુદ-૧૦ના દિવસે પૂના (મહારાષ્ટ્ર)માં ઉપાધ્યાયપદે બિરાજમાન કરવામાં આવ્યા.

મુંબઈના ભાયખલા ક્ષેત્રમાં આવેલા શ્રી આદીશ્વરદાદાના ભવ્ય જિનમંદિરમાં એક ભવ્ય ઘટના બની. પૂજ્ય ગચ્છાધિપતિ આચાર્ય ભગવંત શ્રી દર્શનરત્નસાગરજીનો અતિ આગ્રહ હતો કે માલવભૂષણ ઉપાધ્યાયજી મુંબઈ આવે, પણ એમણે પૂજ્ય ગચ્છાધિપતિને અત્યંત વિનમ્રતાપૂર્વક સંદેશો પહોંચાડ્યો કે સાહેબજી! હું મુંબઈ નહીં આવું અને મારે પદવી પણ નથી લેવી, પરંતુ ગચ્છાધિપતિજીના આદેશથી એમણે મુંબઈ વિહાર કર્યો. એ વખતે ગચ્છાધિપતિજીનું સ્વાસ્થ્ય પણ સારું નહોતું એમના આગ્રહથી માગસર સુદિ-૬ તા. ૩૦-૧૧-૮૨એ એક ભવ્ય મહોત્સવમાં એમને આચાર્યપદ પ્રદાન કરવામાં આવ્યું. આચાર્યશ્રી એક પુણ્યાત્માના રૂપમાં શાસનને સ્થાયિત્વ પ્રદાન કરવા માટે પોતાના મૂલ્યવાન જીવન દ્વારા અભૂતપૂર્વ યોગદાન આપી રહ્યા છે. નિશ્ચિત રીતે આચાર્યશ્રી પોતાની જવાબદારી સુપેરે સમજતા હોવાથી જિનશાસનની પ્રગતિ, વૃદ્ધિ અને સુરક્ષાની એક મોટી જવાબદારી સારી રીતે નિભાવી રહ્યા છે.

સમતાના સાગર :

પૂજ્ય આચાર્ય ભગવંતે નિર્મળ, અખંડ અને અપ્રમત્ત સંયમની આરાધના કરી પોતાને ધર્મસેવા, સંઘસેવા માટે સમર્પિત કરી જૈન જગતને કૃતાર્થ કર્યું છે. તેઓ આપણા માટે શુભવૃત્તિ અને પ્રવૃત્તિનું મંગલમય માર્ગદર્શન કરાવનાર એક એવા નરરત્ન છે જેની સભામાં આજ આપણે પ્રકાશવાન થઈ રહ્યા છીએ.

એમના સદ્ગુણોમાં સૌથી વધુ શોભાયમાન ગુણ કોઈ હોય તો એ છે એમની સમતા-સહજતા. એમની સતત જાગ્રત સંયમસાધનાનાં આહ્વાદકારી દર્શન કરી અનેક લોકો નતમસ્તક થઈ જાય છે. સત્યતાથી ભરેલ ગંભીર જીવન જોઈને તીર્થંકર ભગવાનનો ઉપદેશ ‘સમયાઈ સમણો હોઈ’—સમતાથી જ શ્રમણ હોય છે અને ‘ઊવસમસારસ્થુ સામણ્ણ’ ઉપશમ જ શ્રમણજીવનનો સાર છે. શ્રમણજીવનની ખૂબીઓ અને મહિમાનું વર્ણન કરનારી આ ઉક્તિઓ આચાર્યશ્રીના જીવનમાં ચરિતાર્થ થતી આપણને જોવા મળે છે. વિચાર, વાણી અને આચરણરૂપે

પ્રગટ થતા સમગ્ર જીવનવ્યવહારને અહિંસા, સંયમ, તથા તપ, જપ અને સત્યના પ્રકાશને આલોકિત કરતા આવા સમતાધારી સંત વર્તમાન જૈન જગતના શ્રમણ સમુદાયમાં ચારેબાજુ ઓછા જોવા મળે છે.

તપ-સાધનાના અજોડ આરાધક :

ઉત્કૃષ્ટ અને વિમલ સંયમ સાધનાના પર્યાય સમ આચાર્યશ્રીની અજોડ તપસ્યા, સાધનાએ ભગવાન શ્રી મહાવીરસ્વામીજીની શ્રમણ પરંપરાને મજબૂત આધાર પૂરો પાડ્યો છે. સંવર અને નિર્જરા તત્ત્વસૂચક સૂરીશ્વરપદધારી, સૂરિમંત્ર આરાધક આચાર્યદેવેશે વર્ધમાન તપ ઓળીની ૧૬૦ ઓળીની આરાધના સાથે વીશસ્થાનક તપ જેવી અનેક આરાધના દ્વારા પોતાના જીવનને ધન્ય બનાવ્યું છે. નવકાર મહામંત્રના ત્રીજા પદ પર આરૂઢ આચાર્યશ્રી નિરંતર જાપમાં રહે છે. ચર્યા અને ચારિત્રની મૌલિકતા-સજ્જ જીવન જીવી રહ્યા છે. ‘આચારો પ્રથમઃ ધર્મઃ’ ના દિગ્દર્શક, ‘નહીં વિકથા ન કષાય રે’ ના ઉદ્દ્યોષક તપી, જપી આચાર્યનું નામ જૈન જગતમાં પ્રથમ પંક્તિના અગ્રસ્થાને શોભી રહ્યું છે.

વાત્સલ્ય અને સાધર્મિક ભક્તિનું જીવંત દેષ્ટાંત ગુરુદેવ આચાર્યશ્રીની વાત્સલ્યભરી સાધુતાનો પ્રભાવ જૈન-જૈનેતર લોકો પર સહજ રીતે અનુભવી શકાય છે. એમના સ્વાભાવિક, સરળ અને સૌમ્ય સ્મિત અને વાણીથી અપાર શાંતિ પ્રાપ્ત કરી ભક્ત સ્વાભાવિક જ આશીર્વાદ પામી જાય છે. એમના મુખથી નીકળતા-“એ ભાઈ! સાંભળો ભાઈ! ભાગ્યશાળી જુઓ ભાઈ!”ના સંબોધન અને એની પાછળ રહેલ આત્મીયતાસભર પ્રેમની ભાવના ભક્તોના હૃદયમાં એમના પ્રત્યેના આદરમાં અધિક વધારો કરી દે છે.

પોતાના ગુરુનું ઋણ ચુકવવા માટે એમણે માળવા જ નહીં, ગુજરાત, રાજસ્થાન, મહારાષ્ટ્રમાં જે જે ધર્મપ્રચારનું કામ કર્યું છે તે અદ્ભુત છે. દીન-દુઃખી, સાધર્મિક અને ઈતરજનો પ્રત્યે એમના હૃદયમાં જે વાત્સલ્યભાવ છે તે એમના વ્યક્તિત્વની યશગાથાનો જ પરિચાયક છે.

તીર્થોદ્ધારક આચાર્યશ્રી :

‘તિથ્યર સમોસૂરિ’ આચાર્યશ્રીએ લીધેલી આજીવન સામાયિકની પ્રતિજ્ઞાના બળે જિનશાસન-પ્રભાવનાનાં જે કાર્ય કર્યાં છે એના કારણે જૈનત્વને નવી ઊંચાઈ પ્રાપ્ત થઈ છે. એમની નિશ્રામાં શ્રી શાંતિનાથ પ્રભુના મહાતીર્થ ભોપાવરનો જે

જીર્ણોદ્ધાર થઈ રહ્યો છે એ આ યુગની એક મહાન ધાર્મિક ઘટના છે. એટલું જ નહીં, ૧૦૦૮ પાર્શ્વનાથ તીર્થોમાં શામેલ પ્રાચીન તીર્થશ્રી અમીઝરાનો ગત દિવસોમાં ઝડપથી જે તીર્થવિકાસ આપના આશીર્વાદથી થયો છે એના લીધે આ તીર્થ કરીથી મહિમાવંતું થયું છે. ઉદ્યોગમાં શ્રી મણિભદ્રદાદાનું તીર્થ પણ ઝડપથી વિકસિત થવાની સાથે પ્રસિદ્ધિ પામી રહ્યું છે. આવા તીર્થ અને શાસનરક્ષક આચાર્ય ભગવંતને પામીને જિનશાસન ધન્ય બની ગયું છે.

નમ્રતા અને વિવેકશીલતાના અવતાર સમા આ મહાપુરુષના પુણ્યાત્માનું સાંનિધ્ય આપણા સૌનાં જીવનનો ઉદ્ધાર કરે અને આવા શ્રમણ સંઘનાયકના આશીર્વાદ આપણા સૌ ઉપર વરસ્યા કરે એ જ શુભેચ્છા.

સૌજન્ય : નવરત્ન પરિવાર, મધ્યપ્રદેશ, રાજસ્થાન, ગુજરાત,
પવન સુરાણા : રાષ્ટ્રીય અધ્યક્ષ, રાકેશ મારવાડી : રાષ્ટ્રીય પ્રવક્તા

અગણિત જિનાલયોનાં નિર્માણમાં પ્રેરક અને
માર્ગદર્શક, ‘ગોડવાડ કેસરી’

પ.પૂ.આ.શ્રી વિજય પદ્મસૂરિજી મ.સા.

વીરોની ભૂમિ શ્રી રાજસ્થાનની અમાનત પર વસેલા શ્રી વીરવાડા (શ્રી બામણવાડા જૈન તીર્થ) નગરમાં વિ.સં. ૧૯૮૯ના શ્રાવણ વદ-૧૩ના શુભ દિને પ.પૂ.આ.શ્રી વિજયપદ્મસૂરિજી મ.સા.નો જન્મ થયો હતો. તેઓ વિ.સં. ૨૦૧૨, ચૈત્ર સુદ-૪ અને શનિવારના દિવસે દીક્ષિત થયા હતા.

આવા જૈનાચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયપદ્મસૂરીશ્વરજી મ.સા., વિજય નીતિહર્ષ-સૂરીશ્વરજી મ.સા.ના પદ્ધર સૌજન્યમૂર્તિ, વિદ્યાનુરાગી મહાન વિભૂતિ શ્રી જિતેન્દ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના શિષ્ય છે, જેમણે પોતાના જીવનમાં અનેક શાસન પ્રભાવક કાર્યો કરેલાં છે.

એમની નિશ્રામાં અને એમના વરદ્ હસ્તે ૩૧૧

જિનમંદિરોની પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા થઈ ચૂકી છે. એમના માટે આ એક અત્યંત મહત્વપૂર્ણ બાબત છે અને જિનશાસન માટે ગૌરવ અને ગર્વની વાત છે. અનેક ઉપધાન તપ, કેટલીય છ'રિ પાલિત સંઘ-યાત્રા, શત્રુંજય તીર્થની નવ્વાણું યાત્રા વગેરે ઉત્સવ-મહોત્સવ એમની નિશામાં થયા છે.

પૂજ્યશ્રીનું વિચરણ ખાસ કરીને રાજસ્થાનની ભૂમિ પર રહ્યું છે. કહેવાય છે કે પૂજ્ય રાજસ્થાનના કેશરી છે એમના વિના રાજસ્થાનનાં ગામ-ગલીઓ અને ખળાવાડ બધું સૂનું છે.

પૂ.આ.શ્રી નીતિસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના પટ્ટપ્રભાવક પ.પૂ.આ.શ્રી જિનેન્દ્રસૂરિજી મ.સા.ના પટ્ટધર વર્તમાન ગચ્છાધિપતિ, વર્તમાન જિનશાસનમાં ૩૨૦ જિનમંદિરોના પ્રાણપ્રતિષ્ઠાપક, પ્રતિષ્ઠાશિરોમણિ આચાર્યશ્રી પદ્મસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના શિષ્ય-પ્રશિષ્યાદિની શુભ નામાવલી આ મુજબ છે.

પૂ. ઉપા.શ્રી પિયૂષવિજયજી મ.સા., પૂ.પં.ન્યાસપ્રવરશ્રી ઈન્દ્રસક્તિવિજયજી મ.સા., પૂ.પં.શ્રી રાજવિજયજી મ.સા., પૂ. મુનિશ્રી હરિભદ્રવિજયજી મ.સા., પૂ.મુનિશ્રી રાજેન્દ્રવિજયજી મ.સા., પૂ. મુનિશ્રી વિમલવિજયજી મ.સા., પૂ. મુનિશ્રી પ્રવિણવિજયજી મ.સા., પૂ. મુનિશ્રી જયપ્રભવિજયજી મ.સા., પૂ. મુનિશ્રી પ્રકાશવિજયજી મ.સા., પૂ. મુનિશ્રી મુક્તિચંદ્રવિજયજી મ.સા., પૂ. મુનિશ્રી પુષ્પેન્દ્રવિજયજી મ.સા., પૂ. મુનિશ્રી વીતરાગપદ્મવિજયજી મ.સા., પૂ. મુનિશ્રી નિલેશચંદ્રવિજયજી મ.સા., પૂ. મુનિશ્રી રૂપેન્દ્રવિજયજી મ.સા., પૂ. મુનિશ્રી રત્નેશવિજયજી મ.સા., પૂ. મુનિશ્રી નયચંદ્રવિજયજી મ.સા., પૂ. મુનિશ્રી નયપદ્મવિજયજી મ.સા., પૂ. મુનિશ્રી મિતપદ્મવિજયજી મ.સા., પૂ. મુનિશ્રી દિવ્યપદ્મવિજયજી મ.સા., પૂ. મુનિશ્રી જિનપદ્મવિજયજી મ.સા., પૂ. મુનિશ્રી નમ્રપદ્મવિજયજી મ.સા., પૂ. મુનિશ્રી યશપદ્મવિજયજી મ.સા., પૂ. મુનિશ્રી ભાગ્યરક્તિવિજયજી મ.સા., પૂ. મુનિશ્રી મુક્તિપદ્મવિજયજી મ.સા.

આબુ તળેટી જૈન તીર્થ, પાર્શ્વ પદ્માવતી તીર્થ, ગૌડી પાર્શ્વનાથ તીર્થ, લોણા સુમેર તીર્થ, દિયાણાજી તીર્થ, જયજિનેન્દ્ર સેવામંડળ, સોમેસુર જ્ઞાનમંદિર (સર્વોદય મંદિર-કાલના) ધનારીગાદિ વગેરે પૂજ્યશ્રીની મુખ્ય સંસ્થાઓ છે.

વિશેષ નોંધ :

તેઓશ્રીએ પ્રતિષ્ઠાઓ તથા. મહાપૂજનોમાં પ્રવીણતા મેળવી છે. શ્રી ઋષિમંડળ મહાપૂજનની પ્રત, ઉમ્મેદમાળા,

સ્વાધ્યાય, ઉપધાનવિધિ આદિ પુસ્તકો પ્રગટ કર્યા છે. હાલ સંસ્કૃત વ્યાકરણ હેમલઘુકૌમુદી, અર્હમ્ અભિષેક મહાપૂજન, શાંતિજિનપૂજન આદિનું કાર્ય ચાલી રહ્યું છે. પૂજ્યશ્રીને ખુડાલા સંઘે 'ગોડવાડ કેસરી'ની પદવી આપી છે. પૂજ્યશ્રીને સેવાડીમાં સં. ૨૦૩૩ના માગશર સુદ ૭ને દિવસે પ.પૂ. આચાર્યશ્રી પૂર્ણાનંદસૂરિજી મહારાજના વરદહસ્તે ગણિ-પંન્યાસ પદવી, વરકાણા તીર્થમાં સં. ૨૦૩૩ના ચૈત્ર સુદ પાંચમે ઉપાધ્યાય પદ અને વૈશાખ વદ ત્રીજે આચાર્ય પદથી અલંકૃત કરવામાં આવ્યા. આજે પૂજ્યશ્રીના માર્ગદર્શન નીચે આશરે પચાસેક જિનમંદિરોનાં નિર્માણકાર્યો ચાલે છે. પૂજ્યશ્રી નીચે મુજબની સંસ્થાઓના સંસ્થાપક છે :

(૧) શ્રી આબુ તળેટી તીર્થ-શ્રી સુધર્માસ્વામી વિદ્યાપીઠ, પદ્માવતીનગરી, માનપુર, આબુ રોડ, નેશનલ હાઈવે, ૩૦૭ ૦૨૬ (રાજસ્થાન). (૨) શ્રી પદ્માવતી-પાર્શ્વનાથ જૈન તીર્થ-પદ્માવતીનગરી, સૂરિજિનેન્દ્ર-પદ્મવિહાર, માનપુર, આબુ રોડ, નેશનલ હાઈવે ૩૦૭ ૦૨૬. (૩) શ્રી રાજેન્દ્ર-શ્રી શંભેશ્વરપાર્શ્વનાથ જૈનતીર્થ, મુ. પો. સ્ટેશન : મારવાડ જંકશન (જિ. પાલી) (રાજ.) (૪) શ્રી જિનેન્દ્ર-પદ્મસૂરિ જ્ઞાનમંદિર, શ્રી સર્વોદય પાર્શ્વનાથ જૈનમંદિર, જૈન ભોજનશાળા પાસે, મુ. પો. સ્ટે : ફાલના. (જિ. પાલી) (રાજસ્થાન). (૫) શ્રી ગૌડી પાર્શ્વનાથ જૈન લાજતીર્થ, મુ. શિવગઢ. પો. કોજરા, જિ. સિરોહી, સ્ટેશન : સિરોહી રોડ (રાજસ્થાન) (૬) શ્રી પૂજ્ય ધાર્મિક ટ્રસ્ટ, મુ. પો. ધનારી, સ્ટેશન : સરૂપગંજ (જિ. સિરોહી) (રાજસ્થાન).

પૂજ્યશ્રી દ્વારા સંપાદિત ગ્રંથો : (૧) શ્રી ઋષિમંડલ મહાપૂજન, (૨) શ્રી અર્હદ્ જિન અભિષેક પૂજન, (૩) શ્રી પદ્માવતી-પાર્શ્વનાથ મહાપૂજન, (૪) શ્રી હેમલઘુકૌમુદી (વ્યાકરણ), (૫) શ્રી શાંતિ જિનસ્નાત્ર પૂજન, (૬) શ્રી શિલ્પરહસ્ય (શિલ્પશાસ્ત્ર વિષયક), (૭) શ્રી ઉપધાનતપ સ્મારિકા, (૮) શ્રી સુલોચના-અશોકા જિનગુણમાલા, (૯) ઉમ્મેદમાળા સ્વાધ્યાય, (૧૦) ધર્મબિન્દુ પ્રકરણ આદિ.

આમ, પૂજ્યશ્રી વિજયપદ્મસૂરીશ્વરજી મહારાજના વરદ હસ્તે અનેકવિધ મહાન, અદ્વિતીય અને અમર શાસનપ્રભાવના થઈ છે. એવા એ પ્રભાવક સૂરિવરને કોટિ કોટિ વંદન!

સૌજન્ય : શ્રી પદ્માવતી પાર્શ્વનાથ જૈન તીર્થ,

માનપુર, આબુ રોડ (રાજ.)

ભદ્રપરિણામી

પરમ પૂજ્ય આચાર્યશ્રી કુન્દકુન્દસૂરીશ્વરજી મહારાજ

સંત અને શૂરવીરોની ભૂમિ એટલે સૌરાષ્ટ્રની પાવન ધરતી. આ જ ધરતી પર પ્રાચીન તીર્થો અલંકારરૂપે શોભે છે. તેમાં પણ ૧૪ રાજલોકમાં સર્વોત્તમ અને જેની રજેરજ સિદ્ધ પરમાત્માઓથી પાવન થયેલી છે, એવો સિદ્ધાચલ-શત્રુંજય ગિરિરાજ શિરતાજ બનીને વિભૂષિત થયેલો છે એવી આ ધરતી. અહીં પ્રાચીન મધુપુરી તરીકે જાણીતું આજે મહુવા તરીકે ઓળખાતું સૌરાષ્ટ્રનું કાશ્મીર આવેલું છે. મહુવા બંદર શ્રી જીવિતસ્વામીનું જિનાલય અનેક ભાગ્યવાન પુરુષના નામથી અલંકૃત છે. આ મહાપુરુષ એટલે શાસનસમ્રાટ શ્રી નેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજ. ઉપરાંત અહીં જાવડશાહ, ભાવડશાહ, આ. શ્રી ધર્મસૂરીશ્વરજી અને પૂ.આ. શ્રી દર્શનસૂરીશ્વરજીનાં નામથી ચમકતા નભમંડળમાં એક નામ છે આચાર્ય શ્રી કુન્દકુન્દસૂરિજી.

વિ.સં. ૧૯૮૬, ભાદરવા વદ-૮ના પાવન દિવસે શ્રેષ્ઠીવર્ય જગજીવનદાસ ગુલાબચંદ સંઘવીનાં ધર્મપત્ની પરસનબહેનની કુક્ષિએ મુંબઈ મુકામે જન્મનાર આ બાળકને કાન્તિ નામ અપાયું. પ્રામાણિકતા અને ધર્મમય આચારશૈલી-વાળા આ માતા-પિતાને મુંબઈની દોડધામ અશાંત લાગી. તેથી ધર્મના સંસ્કાર ટકાવી રાખવા તેમણે મહુવા સ્થાયી થવાનું નક્કી કર્યું.

મહુવામાં આવીને માતા-પિતાએ કાન્તીના જીવનને જૈનત્વના રંગે રંગવા માટે પાઠશાળા, સ્નાત્રપૂજા વગેરેમાં જોડાવા માટેના સંસ્કારોનું સિંચન કર્યું. ધર્મ તરફની રુચિ વધતી ગઈ, પણ મુંબઈમાં અશાંતિ ઓછી થવાથી ફરીથી આ પરિવાર મુંબઈમાં બોરીવલીમાં રહેવા લાગ્યો. પ્રતિદિન પૂજા, પાઠશાળા, વ્યાખ્યાન જેવી ક્રિયાઓનો લાભ લેવા માટે તેઓ ત્યાંની જામલીગલીમાં આવેલા શ્રી સંભવનાથ જિનાલયમાં જતા હતા. કાન્તિલાલ ત્યાંની ધાર્મિક પ્રવૃત્તિમાં રસ લેવા માંડ્યા અને સ્વયંસેવકમંડળમાં જોડાયા. આ રીતે શ્રી જૈનશાસનનાં કાર્યોમાં પ્રવૃત્ત રહેવાથી તેમને સાધુ-સાધ્વીજી ભગવંતોની નિશ્રા પણ સાંપડી. ભક્તિ અને વૈરાગ્યના ગુણોથી રંગાયેલો આત્મા સંયમ સાધનાની તૈયારી કરવા લાગ્યો. પરમ પૂ. આ. શ્રી લાવણ્યસૂરિ, શ્રી દક્ષસૂરિ, શ્રી સુશીલસૂરિ આદિના સંપર્કમાં આવતાં, આ

ભાવના વધતી ગઈ. વૈરાગ્ય તરફ મન વળવા લાગ્યું. સંયમ લેવાની ઉત્કૃષ્ટ ભાવના એટલે પ્રાચીન શાસ્ત્ર અનુસાર ‘આત્માર્થે પૃથિવીત્ત્વજેત્’નો માર્ગ નક્કી કર્યો. માતાપિતાની સંમતિ મળવાનું સ્વાભાવિક જ અઘરું હતું. લાગણી અને પુત્રપ્રેમ! આ માર્ગ માટેની સંમતિ ક્યાંથી આપે? પરંતુ આત્માની ઉન્નત ભાવનાઓ સામે માતા-પિતાનું ચાલ્યું નહીં. તેઓશ્રીનાં ભાઈઓ-બહેન સંસારી-રમણિકભાઈ, જયાબહેન, બાવચંદભાઈએ રસ લઈને માતાપિતાની રજા માંગી.

આમ વિક્રમ સં. ૨૦૧૪, વૈશાખ સુદ ૭ના શુભ દિવસે ભવ્ય મહોત્સવ સાથે, શ્રી અમૃતસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના શુભહસ્તે પરમ ભાગવતી દીક્ષા આપવામાં આવી. બોરીવલીની જામલીગલીનો શ્રી સંઘ ભાવવિભોર બની ગયો, કારણ કે તેમના ગુરુ ભગવંત એટલે પરમ પૂજ્ય ધર્મધુરંધરસૂરીશ્વરજી મહારાજ. કાન્તિભાઈ બન્યા શ્રી કુન્દકુન્દવિજય મહારાજ.

દર્શન-જ્ઞાન અને ચારિત્રના આરાધક મુનિરાજ દિવસે દિવસે જ્ઞાનસાધનામાં પ્રવૃત્ત બન્યા. સંસ્કૃત, પ્રાકૃત અને સાહિત્યન્યાય, આગમગ્રંથો તથા તત્ત્વાર્થના અભ્યાસુ મુનિરાજને આચાર્યશ્રીનું માર્ગદર્શન મળ્યું. ગુરુ ભગવંતનાં આશીર્વાચન અને પુરુષાર્થનો યોગ થતાં અભ્યાસ આગળ વધ્યો. પરમ પૂ. લાવણ્યસૂરિ અને પૂ. નંદનસૂરિ મહારાજ પણ તેમનામાં રસ લેવા માંડ્યા. તક મળતાં જ શ્રી કુન્દકુન્દમુનિરાજ પ્રખર જ્ઞાન ઉપાસના કરતા રહ્યા. આથી પૂ. ગુરુ ભગવંતે તેમને નવી નવી જવાબદારીઓ સોંપી. વિધિવિધાનમાં પારંગતતા તો હતી પણ સાથે સંગીતની પ્રત્યે લગાવના કારણે ભક્તિરસ છલકાતો રહ્યો. આચાર્ય પદવીધારી શ્રી કુન્દકુન્દસૂરીશ્વરજી આમ શાસનની પ્રભાવના કરતા રહ્યા.

• સૌજન્ય : નથમલજી પરતાપજી તોગાજી ગુડા-બાલોતરા

પ.પૂ.આ.શ્રી
અશોકસાગરસૂરીશ્વરજી
મ.સા.

વડોદરા જિલ્લાનું નાનું એવું છાણી ગામ. ભવ્ય શ્રી શાંતિનાથદાદાના જિનાલય અને પૂ. સાગરજી મ.સા.ની નિશ્રામાં સયાજીરાવ ગાયકવાડ મહારાજા હાથે ઉદ્ઘાટન થયેલ

જ્ઞાનમંદિરથી દેદીપ્યમાન છે. જ્યાં એસી ઘરમાં દોઢસો તો દીક્ષા અને તેમાં પચીસની સંખ્યામાં તો પૂ. આચાર્ય ભગવંતો છે. આ ગામમાં છોટાભાઈ અને મોહનભાઈ બંને ભાઈઓ પૂ. સાગરજી મ.સા.ના પરમ ભક્ત તથા રોજ રાત થતી ભાવનામાં સંગીતનાં બન્ને ખાં હતા.

મોહનભાઈ ઝવેરાતનો ધંધો કરતા. શ્રી શાંતિનાથ દાદાની હીરાની આંગી તેમની દેખરેખ હેઠળ તેમના જ વિશાલ ઘરના એક રૂમમાં બની હતી. છોટાભાઈના પુત્ર શાંતિભાઈ જેઓ હિંમતબાજ બહાદુર છતાં સંગીત વિશારદ હતા. તેઓનો રાગ પહાડી હતો. ઘરે પણ પેટી-તબલા વાયોલીન વિગેરે સંગીતનાં સાધનો ગુંજતા જ હતા. આ વારસો તેઓનાં પાંચ પુત્ર અને ત્રણ પુત્રીઓને પ્રાપ્ત થયો છે. તેઓનાં ત્રીજા નંબરના પુત્ર અરૂણ જેઓનાં જન્મ સમયે તેમના માતૃશ્રી મંગુબેન જેઓ પરમશ્રાવિકા અને છ કર્મગ્રન્થના અભ્યાસુ હતા. તેઓએ આકાશ નીચે ઉતરતું અને વાજિંત્રો વાગતું દેવવિમાન સ્વપ્નમાં જોયું હતું. અરૂણકુમારનો જન્મ સં. ૨૦૦ના વૈશાખ સુદ બીજે સવારે લગભગ દશને પંદર મિનિટે થયો હતો. પ્રારંભિક છ ધોરણના અભ્યાસ, બાદ મહેસાણા શ્રી યશોવિજયજી જૈન પાઠશાળામાં ૪ પ્રકરણ ત્રણ ભાષ્ય છ કર્મગ્રંથ, તર્કસંગ્રહ, બે બુક વિગેરેના અભ્યાસ સાથે સોળ વર્ષની ઉંમરે સાધ્વીજી મ.સા.ને સંસ્કૃત બુક ભણાવતાં તથા વિદ્યાર્થીઓને રોજ સંગીત શીખવાડતા. પરમાત્માની પૂજાનો ભાવ તથા આલંબનનો રાગ નાની ઉંમરથી જ હતો. પંડિતજી પુખરાજભાઈ તથા પરિક્ષકશ્રી વાડીભાઈનો તેમના પ્રત્યે વાત્સલ્ય અને અનુરાગ સારો હતો. તેમાં વિનયગુણથી વડીલોના આશીર્વાદ સારા પ્રાપ્ત થયા હતા. મહેસાણામાં સ્થિરવાસ રહેલ પૂ. મેઘસાગરજી મ. તથા પૂ. મૃગેન્દ્ર સાગરજી મ.ની સેવા સારી કરતા બાલવયથી જ બહુ હિંમતવાન અને પ્રમાણિક હોવાથી તેઓ જ્યાં જાય ત્યાં લીડરશીપ મેળવતા. મહેસાણામાં શાસન સુભટ તપસ્વી પૂજ્ય ઉપાધ્યાય શ્રી ધર્મસાગરજી મ.સા., પૂ. પં. ગુરુદેવશ્રી અભયસાગરજી મ.સા.ના પરિચયમાં આવ્યા. પૂ. પં. ગુરુદેવની પરખમાં તેઓ વસી ગયેલા. જેથી ૧૬ વર્ષની ઉંમરના આ અરૂણને બોલાવી એકાન્તમાં શ્રી નવકાર મહામંત્રના જાપની પ્રક્રિયા ઉપરાંત ક્રિયા વિધિ સમજાવતા. છેલ્લા એક વર્ષ અભ્યાસ પૂર્ણ થયા બાદ સ્વેચ્છાએ સામાન્ય પગારથી સંસ્થાની જ સેવામાં જોડાઈ ગયા હતા. તેઓને પ્રભુભક્તિ-પૂજા આંગીમાં વિશેષ રસ હતો. શ્રી નવકારના જાપ ૧૬ વર્ષની ઉંમરમાં જ

ગુરુદેવે પોતાની બાદ સાથે કરાવેલ. વિહારમાં સાથે સદૈવ સં. ૨૦૧૭ના મહા માસને શીખરજીની પ્રતિષ્ઠા વખતે તમામ પાઠશાળાના બાળકો સાથે તેઓ પણ ગયેલ અને ટ્રેઈન વડોદરા આવતા છાણીમાં પોતાના પૂ. માતાને શીખરજીની યાત્રા સાથે લીધેલ. પોતે જ પોતાની સ્વકમાઈ ૨૫૦=૦૦ રૂ.ની ટીક્રીટ દ્વારા પૂ. માતાને શીખરજીની યાત્રા કરાવેલ. આનો પૂજ્યશ્રીને આનંદ તથા ગૌરવ ખૂબ હતું.

શીખરજી બાદ વડોદરામાં એક વખતે પોતાની સાયકલ અને એક મોટર સાઈકલનો એક્સીડન્ટ થયો. પોતે શ્રી નવકારનો સ્મરણ દ્વારા બચી ગયા અને પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીનાં પરિચય દ્વારા વૈરાગ્ય પ્રબલ થયો હતો. પોતાના ઘરે દીક્ષા માટેની મંજૂરી મળે તેમ ન લાગવાથી પૂ. પં. ગુરુદેવશ્રીનાં વૈરાગ્યસભર પત્રથી દીક્ષાનો ભાવ પ્રબલ બન્યો. ત્યાંથી મહેસાણા થઈ આબુ ગયા. ત્યાં પૂ. પં. શ્રી ભદ્રંકર વિ.મ.સા. બિરાજમાન હતા. પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી સાથે વિહારમાં અચલગઢ ગયા. બે ત્રણ ઉદયપુરના મિત્રો સાથે હતા. દાદાના દર્શન કરી સાંજે પ્રતિક્રમણ કરવા બેઠા. દાદાની ભક્તિ તથા આરતી કરી પોતે મોડા સામાયિક લીધું તેમાં “ઈચ્છાકારી ભગવન્ પસાય કરી સામાયિક દંડક ઉચ્ચારાવોજી” બોલ્યા ને પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીએ કોઈ એવા દૈવિક સંકેતથી શ્રાવકના બદલે સાધુ મ.નું “કરેમિ ભંતે સામાઈયં સવ્વં સાવજજં જોગં પચ્ચક્રમામિ” ઉચ્ચારાવી દીધું. બધાને આશ્ચર્ય થયું, ગુરુદેવે ભૂલ સુધારી ફરી શ્રાવકનું ઉચ્ચારાવ્યું પણ અરૂણકુમારે આ દિવ્ય સંકેત લાગે છે તેમ દેહ નિર્ણય કરી ‘અમોહં વયણં કુજજા’ આ શાસ્ત્રનાં વચન મુજબ દીક્ષાનો મનમાં દેહ નિર્ણય કર્યો. આ દિવસ હતો. વૈશાખ સુદ-૧૧નો શાસન સ્થાપનાનો દિવસ હતો. ત્યાં દાદાની અષ્ટપ્રકારી પૂજા ખૂબ જ ભાવોલ્લાસથી પૂજા કરી આબુ આવ્યા ગુરુદેવશ્રીને દીક્ષાની વાત કરી. વૈ.સુ. ૭નાં રાતે વિમળવસહીમાં આદીનાથ દાદાની ભાવનામાં પગ પેટી વગાડવા દ્વારા દાદાની ભક્તિ કરી દીક્ષાનાં નિર્ણયની ભીષ્મ પ્રતિજ્ઞાધારી બન્યા અને વૈશાખ સુદ ચૌદસે વિમળવસહીમાં દાદાનાં રંગમંડપમાં જ પૂ. પં. ભદ્રંકર વિ.મ. વડીલ હતા માટે તેઓની નિશ્રામાં પૂ. ગુરુદેવે દીક્ષાની ક્રિયા કરાવી નામ પરિવર્તન સમયે પૂ.પં. શ્રી ભદ્રંકર વિ.મ. જે ફરમાવ્યું કે ભય રહિત એવા અભયસાગરજીના શોક રહિત એવા અશોકસાગરજી નામ રાખવામાં આવે છે અને જ્ય જયકારપૂર્વક દીક્ષા દાદાનાં દરબારમાં થઈ આ વખતે મહેસાણાના મિત્ર મંડળી સિવાય પરિવારની ગેરહાજરી હતી. બાદ સંસારી માતૃશ્રી મંગુબેન મામા સુરેન્દ્રભાઈ આવ્યા. પણ

મક્કમતા જોઈ તેઓ ઠંડા પડ્યા. છેલ્લે પૂ. પં. મ. કહ્યું મંડુબેન તો આર્યરક્ષિતની મા જેવા છે. બાદ કુંભારીયાજી વિ. થઈ ગુરુદેવશ્રીનાં યાત્રા ઉપધિ વિ. પોતે જ ઉપાડવાનો લાભ લેતાં લેતાં ગુરુદેવશ્રીની સાથે અમદાવાદ આવ્યા. ત્યાં મુનિ નિરૂપમસાગર મ.સા.ની દીક્ષા થઈ. પછી મહેસાણાની ચાતુર્માસ બાદ મેત્રાણામાં મુનિ કલ્યાણસાગરજી મ.ની દીક્ષા થઈ. પોતાના નાના બંને ભાઈ જયકાંત અને હર્ષકાંત વારંવાર સેવંતિભાઈની સાથે આવતા જતા સમયે અભ્યાસ સાથે સમજાવવામાં પ્રેરણા કરતા. બાળવયમાં જ પોતાના નાના બંને ભાઈઓની દીક્ષા થઈ. નામ મુનિ જિનચંદ્રસાગરજી તથા મુનિ હેમચંદ્રસાગરજી પડ્યું. કાચી દીક્ષામાં પૂ. ગુરુદેવશ્રીનાં કહેવા છતાં પોતે શિષ્ય ન બનાવ્યા પણ ગુરુદેવશ્રીનાં બંને શિષ્ય બનરાવ્યા. શિવગંજમાં પૂ. આ. રામસૂરિ ડહેલાવાળાની નિશ્રામાં પૂ. મુનિ શ્રી અભયસાગરજી મ. સાહેબે બંનેને મુનિ અશોકસાગરજી મ.ના શિષ્ય બનાવ્યા. બંનેના સંયમજીવનની જવાબદારી નિભાવતા પૂ. ગુરુદેવે અશોકસાગર મ.ને આગમગ્રંથો સાથે પૂ. આ. હરિભદ્રસૂરિજી મ.સા. પૂ. ઉપાધ્યાય યશોવિજયજી મ.સા.ના ગ્રંથો વિ. સાથે બીજા જ ચોમાસામાં શ્રી મહાનિશિથસૂત્ર આખું વંચાવ્યું. વ્યાકરણ અંગ્રેજી વિ. અને ગ્રંથોના અભ્યાસ બાદ સેરીસામાં સં. ૨૦૩૬ના મા. વદ ૧૧ના શ્રી ભગવતીસૂત્રના યોગમાં પૂ. ગુરુદેવશ્રીએ મુનિશ્રી અશોકસાગરજી મ. તથા મુનિ નિરૂપમસાગરજી મ.સા.ને ઉત્સાહથી કરાવ્યો અને ૨૦૩૬ના વૈશાખ સુદ-૧૦ના ઊંઝામાં સ્વહસ્તે દાદાગુરુદેવની ચરણપાદુકાની પ્રતિષ્ઠાના પ્રસંગે ગણીપદવીથી વિભૂષિત કર્યા. સં. ૨૦૩૦ના અષાઢ સુદ ચૌદશના પૂજ્ય દાદા ગુરુદેવ ઊંઝામાં ઉપવાસના પચ્ચક્ષાણ સાથે સમાધિપૂર્વક કાલધર્મ પામ્યા. પં. ગુરુદેવશ્રીએ કેશરિયાજી તીર્થ રક્ષા કમિટી માંડવગઢ તથા નાગેશ્વરની જવાબદારી ગણી અશોકસાગરજી મ. ને સ્વ-હસ્તે લખાણ કરી સોંપી. સં. ૨૦૪૧ના જંબૂદ્વીપની ભવ્ય પ્રતિષ્ઠા પ્રસંગે પણ પૂજ્યશ્રીની આજ્ઞાથી સુંદર કાર્ય કર્યું જેથી પ્રતિષ્ઠા બાદ પૂજ્યશ્રીએ શ્રી સુધર્માસ્વામીજીથી આજસુધીની ગુરુપરંપરા પુસ્તક હસ્તલિખિત પૂજ્યશ્રીએ સ્વ-હસ્તાકારે અનુમોદનાનાં લખાણ સાથે ગુરુકૃપા ભેટ આપ્યું હતું. અને જંબૂદ્વીપની તમામ જવાબદારીનો ભાર ગણી અશોકસાગર મહારાજ ઉપર મૂકતો ઠરાવ પાટણની મીટીંગમાં કરાવ્યો. બાદ માલવામાં રતલામનું ભગીરથ કાર્ય પૂજ્યશ્રીએ સોંપી મોકલ્યા જે કુમતિઓની ચાલને પડકારી ત્યાં દેવસૂર તપાગચ્છ શ્રીસંધનું રક્ષણ તથા સંઘઠન કરાવ્યું. બાદ ઉજ્જૈન-ઈન્દોરમાં શાસન સમુદાયના ગૌરવને વધાર્યું.

પૂજ્યપાદશ્રી સં. ૨૦૪૩ના કારતક વદ નોમના ઉંઝા મુકામે અચાનક કાલધર્મ પામ્યા. અત્યંત આઘાત સાથે સૂરતથી વિદાય કરી સર્વે પૂજ્યપાદશ્રીના શિષ્ય-પ્રશિષ્ય ગણી નિરૂપમ સા.મ., ગણિ કલ્યાણસાગર મ. વિ. સર્વે ઠાણા ભેગા થઈ હવે ચોમાસા વિ.ની આજ્ઞા વ્યવસ્થા માટે ગણી અશોકસાગરજી મ.સા.ની આજ્ઞા મુજબ કરવું તેમ લખાણ કરી સર્વે પરસ્પર સહયોગથી વર્તવાનું નક્કી કર્યું. બાદ ગુરુદેવશ્રીની સમાચારીના પાલન ને મક્કમતાથી વળગી રહેવાના ભાવ સાથે સૌએ વિદાય કર્યો.

પાલીતાણામાં આગમમંદિરમાં પૂ. ગુરુદેવશ્રીના સદાના મિત્ર પૂ. આ. શ્રી સૂર્યોદય સા.સૂ. મ.સા.ના હાથે ગણિ નિરૂપમ સા. સાથે પંન્યાસ પદવી અને સં. ૨૦૫૨માં વિના પત્રિકા ઓચ્છવપૂર્વક જંબૂદ્વીપમાં આચાર્યપદ પ્રદાન થયું. બાદ પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં સૂરતથી શિખરજીનો વિરાટ સંઘ, વિ. અનેક સંઘો, તથા પૂ. પં. રૈવતસાગર મ.ને ડગમાં આચાર્યપદ તથા પૂ. પં. મહાયશસાગર મ.ને પંન્યાસપદ સાથે અનેક પ્રતિષ્ઠાઓ સાથે પોતાના શિષ્ય-પ્રશિષ્યો પં. જિનચંદ્રસાગર મ., પં. હેમચંદ્રસાગર મ., પં. સાગરચંદ્રસાગર મ.ને આચાર્યપદવી, મુનિ નયચંદ્ર સા. મુનિ, અક્ષયચંદ્ર સા. મુનિ, પૂર્ણચંદ્ર સા.મ., લલ્લિયંદ્ર સા.મ., મુનિ સૌમ્યચંદ્ર સા.મુનિ, મતિચંદ્ર સા. મ. વિગેરેને ગણિ, પંન્યાસ પદવી પ્રદાન કર્યું.

સૌથી મહત્વનું કાર્ય પૂજ્યશ્રીની ઈચ્છા મુજબ જંબૂદ્વીપના કાર્યને પ્રાથમિકતા આપી વિશ્વમાં વિખ્યાત બનાવ્યું. ઉજ્જૈન ભેરગઢમાં શ્રી માણિભદ્રજીની જન્મભૂમિનો ઉદ્ધાર કર્યો. આ રીતે લગભગ પોતાના ૬૦ શિષ્ય-પ્રશિષ્યો છતાં તદ્દન સાદગીપૂર્ણ નિરભિમાની ભદ્રીકતા આદિ ગુણો સાથે સર્વ સમુદાયના ગૌરવને વધારી રહ્યા છે. આજે છાસઠ વર્ષની ઉંમરે વિના ડોળીએ તેઓના ખાસ વહાલા શ્રદ્ધાના કેન્દ્ર શત્રુંજય તીર્થાધિપતિ દાદા આદિનાથની યાત્રા કરે છે અને પૂજ્ય પં. ગુરુદેવની વિરાટ પ્રતિમા નિર્માણની ઈચ્છાને પૂર્ણ કરવા ૧૦૮ ફૂટના દાદા આદિનાથના નિર્માણ માટે કટીબદ્ધ બની હાલ તે કાર્યને સફળતાપૂર્વક આગળ વધારી રહ્યા છે. હમણાં જ જંબૂદ્વીપ ખાતે નિર્માણાધીન ૧૦૮ ફૂટ ઊંચી આદિનાથ દાદાની પ્રતિમાજીના નિર્માણ માટે શિલાઓ આવી પહોંચતા તેનું પૂજન-અર્ચન કરવામાં આવ્યું. આ વિરાટ પ્રતિમાનું નિર્માણ કાર્ય લગભગ બે વર્ષમાં પૂર્ણ કરવાની આચાર્ય ભગવંતની ભાવના છે. આ બધા કાર્યમાં વિનેય પંન્યાસ સૌમ્યચંદ્ર મ.સા. અહનિશ વ્યવસ્થા સુંદર રીતે જાળવી રહ્યા છે. સં. ૨૦૬૬ના પૂ.આ. સાગરચંદ્રસાગરસૂરિ મ., પૂ. ગુણરત્નસાગરજી મ.સા., પં.

સૌમ્યચંદ્રસાગરજી મ.સા., પૂ. પૂ. ગણિશ્રી મતિચંદ્રસાગરજી મ., પૂ.મુનિ શ્રી ધૈર્યચંદ્રસાગરજી મ.સા., પૂ.મુનિ શ્રી દિવ્યેશચંદ્રસાગરજી મ.સા., પૂ.મુનિ શ્રી તીર્થેશચંદ્રસાગરજી મ.સા., પૂ.મુનિશ્રી મૈત્રીચંદ્રસાગરજી મ.સા., પૂ.મુનિશ્રી મોક્ષચંદ્રસાગરજી મ.સા., પૂ.મુનિશ્રી વૈરાગ્યચંદ્રસાગરજી મ.સા., પૂ. મુનિશ્રી ધન્યચંદ્રસાગરજી મ., બાળમુનિ પૂ.શ્રી તત્ત્વેશચંદ્રસાગરજી મ.સા., પૂ.મુનિ શ્રી પ્રશમેશચંદ્રસાગરજી મ.સા. સાથે પાલિતાણા જંબૂદ્વીપ તથા યતિન્દ્ર ભવનમાં ૨૦૬૬નું ચાતુર્માસ શાસનપ્રભાવનાપૂર્વક કરી રહ્યા છે. જેમાં પૂજ્યશ્રીએ આપણી સાચી ભૂગોળ, સર્વાંગ, સંપૂર્ણ જેવી લાખી જેનાં ત્રણે ભાષામાં ખૂબ પ્રચાર પમી રહી છે. તથા સુપ્રસિદ્ધ લેખક સંજય વોરા દ્વારા “જૈન ભૂગોળનું તર્કશુદ્ધ વિજ્ઞાન” પુસ્તક જેનું વિમોચન આજના ભામાશા શેઠ શ્રી રસિકભાઈ ધારીવાલના હસ્તે કા.વદ ૧૪ના શાનદાર રીતે થયું. જય હો જૈન વિજ્ઞાનનો.

—આલેખન : પૂ. મુનિશ્રી દિવ્યેશચંદ્રસાગરજી મ.સા.

સૌજન્ય : શ્રી વર્ધમાન જૈન પેઢી, પાલિતાણા.

પ.પૂ. આ.શ્રી સોમચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.

સુરત વીસાશ્રીમાળી જ્ઞાતિય સુપ્રસિદ્ધ, ધર્મનિષ્ઠ પિતાશ્રી ચિમનલાલ ખીમચંદ સંઘવી તથા માતુશ્રી કમળાના મોટા દીકરા શ્રી શાંતિભાઈ અને વીરમતીબહેનના સુપુત્ર જન્મજાત વૈરાગી શ્રી હેમંતકુમારે [હાલ પ.પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજય સોમચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.] સંયમી કાકા મુનિરાજ પ.પૂ. પં. શ્રી ચંદ્રોદયવિજયજી મ.સા. [હાલ પ.પૂ. આચાર્યશ્રી વિજય ચંદ્રોદયસૂરીશ્વરજી મ.સા.] તથા પ.પૂ. પં. શ્રી અશોકચંદ્રવિજયજી મ.સા. [હાલ પૂ. આ. શ્રી વિજય અશોકચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.] નાં ચરણે તેર વરસની ઉંમરે શરણાં અંગીકાર કર્યા. પ.પૂ. શાસનસમ્રાટ શ્રી નેમિ-વિજ્ઞાનસૂરીશ્વરજી મ.સા. ના પટ્ટધર ધર્મરાજા પ.પૂ. આચાર્યશ્રી વિજય કસ્તુરસૂરીશ્વરજી મ.સા. આદિની નિશ્રામાં સેંકડો વરસો બાદ સુરત શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથજી જિનાલયે ઐતિહાસિક અંજનશલાકા પ્રસંગે વિ. સં. ૨૦૨૫, માગસર વદ ૩ના જાજરમાન દીક્ષા થતાં પૂ. મુનિ શ્રી સોમચંદ્રવિજયજી મ.સા.

તરીકે જાહેર થયા.

સાથો સાથ તેઓશ્રીનાં મોટાંબહેન નયના ઉ.વ. ૧૫ની દીક્ષા પ.પૂ. આગમોદ્ધારકશ્રીના પટ્ટધર પ.પૂ. આચાર્યશ્રી વિજય માણિક્યસાગરસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના વરદ હસ્તે થઈ. પૂ.સા. શ્રી મૃગેન્દ્રશ્રીજી મ.ના પ્રશિષ્યા પૂ.સા. શ્રી પ્ર. નિર્વેદશ્રીજી મ.ના શિષ્યા પૂ.સા. શ્રી યશસ્વિનીશ્રીજી તરીકે જાહેર થયાં. કુમારવયના ભાઈ-બહેનની જોડી સાથે ચાર દીક્ષાએ સુરતને દીક્ષામય બનાવી દીધું. અભૂતપૂર્વ શાસનપ્રભાવના થઈ.

સંયમના દિવસથી જ જ્ઞાનયજ્ઞ શરૂ થયો. ગુરુદેવનાં અંતરઆશિષથી સંયમજીવનના અગિયારમા વરસે બંગીય સંસ્કૃત શિક્ષા પરિષદની પરીક્ષામાં ઝળહળતી કુનેહ મેળવી. ત્યારબાદ બૃહદ ગુજરાત સંસ્કૃત પરિષદની સાહિત્યશાસ્ત્રની અને આગળ વધતાં ભારતીય વિદ્યાભવન મુંબઈની પરીક્ષા આપી. ભારતીય વિદ્યાભવનના ઈતિહાસમાં સહુ પ્રથમવાર બધા જ વિષયોમાં સર્વાધિક ગુણ મેળવી વિક્રમ સર્જ્યો.

મુંબઈ અંધેરી મુકામે બ્રાહ્મણ પંડિતોની વિશાળ સભામાં પૂ. શ્રી સોમચંદ્ર વિ. મ.સા.ને (ઉ.વ. ૨૪) વ્યાકરણાચાર્યનું બિરુદ આપી સર્વોત્કૃષ્ટ માનથી સન્માનિત કર્યા. બ્રાહ્મણ પંડિતોએ જિનશાસનની-જિનશાસનના સાધુઓની તથા તેમની જ્ઞાનસાધનાની ભરપેટ પ્રશંસા કરી. બ્રાહ્મણ પંડિતો તરફથી આવાં માન આપવાના દાખલા ખૂબ જ ઓછા જાણવા-સાંભળવા મળે છે.

શ્રી ૧૦૮
જૈન તીર્થ
દર્શન ભવન

શ્રી સમવસરણ
મંદિર,
પાલિતાણા

શાસનસમ્રાટ શ્રી નેમિસૂરિ સમુદાયના પ્રભાવક આચાર્યશ્રી કસ્તૂરસૂરિજી મહારાજના સ્વપ્રમાં દર્શન પામેલ એવા સમવસરણને સાકાર કરનાર બંધુ યુગલ પ.પૂ.આ.શ્રી વિજય ચંદ્રોદયસૂરિજી મ.સા., પ.પૂ.આ.શ્રી અશોકચંદ્રસૂરિજી મ.સા. તથા સમવસરણ પરિસરમાં સૂરિમંત્ર મહામંદિરના પ્રેરક પ.પૂ.આ.શ્રી વિજય સોમચંદ્રસૂરિજી મ.સા. વર્તમાનકાળે ઠીક માર્ગદર્શકરૂપ બની રહ્યા છે.

સર્વ રીતે યોગ્ય જાણી જન્મભૂમિ સુરતમાં વિ. સં. ૨૦૫૨, જેઠ સુ. ૬ના ગુરુદેવે તેઓશ્રીને આચાર્ય પદથી વિભૂષિત કર્યા. પૂજ્યશ્રીએ અંજનશલાકાની પ્રતનું સંપાદન કર્યું, જે ખૂબ જ લોકાદર પામતાં બીજી આવૃત્તિ પણ પ્રકાશિત કરવામાં આવી. ‘પાઈઅ વિન્નાણ ગાહા’-‘પ્રાકૃત પાઠમાળા માર્ગદર્શિકા’-‘પ્રાકૃતસચિત્ર બાળપોથી ભાગ ૧ થી ૪’નું સુપેરે સંપાદન કરી પ્રાકૃત ભાષાને નવપલ્લવ કરવાનું પ્રશંસનીય કામ કર્યું છે.

ગુરુદેવ શ્રી અશોકચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની આજ્ઞા અને આશિષથી સૂરિ પદવીના પહેલા જ વરસથી સૂરિમંત્રની આરાધના સળંગ અખંડ રીતે બાર વરસથી કરી રહ્યા છે. માસક્ષમણ-સિદ્ધિતપ વર્ષીતપ-વીશસ્થાનક વગેરે વિવિધ તપ કરી જીવન મંગલ કર્યું છે.

ત્યાંથી વરસના પિતાશ્રી શાંતિભાઈ સંઘવી તથા માતૃશ્રી વીરમતીબહેન તથા કાકાશ્રી જયંતીભાઈ સંઘવીને સંયમ આપી તાર્યા છે. એક જ પરિવારના આઠ આઠ સભ્યો દીક્ષિત થયાના દાખલા ખૂબ ઓછા જાણવા-સાંભળવા મળે છે. તેઓશ્રીની જ્ઞાનસાધના ઉત્તરોત્તર વિકાસ પામતી રહો અને સાધનાનાં ઉચ્ચ શિખરો સર કરતા રહો એ જ શુભ કામના.

પૂજ્યશ્રીમાં જ્ઞાનરુચિ, બુદ્ધિશક્તિ અને સ્વાધ્યાય-મગ્નતા વિશેષ જોવા મળે છે. (આગમ ગ્રંથો તેમ જ ન્યાય, વ્યાકરણ, સાહિત્ય આદિનો ઊંડો અભ્યાસ કરવા સાથે પૂજ્યશ્રીએ અંજનશલાકાની પ્રત, ‘પાઈઅવિજાણગાહા’, ‘પ્રાકૃત પાઠશાળા માર્ગદર્શિકા’ વગેરે ગ્રંથોના સંપાદનનું કાર્ય પણ ખૂબ જ ઉત્સાહપૂર્વક કર્યું છે. જ્ઞાનોપાસના સાથે માસક્ષમણ, સિદ્ધિતપ અને વીશસ્થાનક જેવી કઠિન તપારાધના કરી પૂજ્યશ્રી સંયમજીવનને સાર્થક બનાવી રહ્યા છે.) પૂજ્યશ્રી આવા જ્ઞાનયજ્ઞ અને તપયજ્ઞમાં અવિરતપણે વિકાસ સાધી શાસનપ્રભાવક સુકાર્યોમાં પ્રવૃત્ત રહો એ જ શુભકામના.

પૂ. સોમચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના શિષ્યો

(૧) પ.પૂ.આશ્રી વિજય શ્રમણચંદ્રસૂરિ મ.સા. (૨) પ.પૂ.આ.શ્રી વિજય શ્રીચંદ્રસૂરિ મ.સા. (૩) પૂ. મુનિશ્રી સંઘચંદ્રવિજયજી મ.સા. (૪) પૂ.મુનિશ્રી શ્રેયચંદ્રવિજયજી મ.સા. (૫) પૂ. મુનિશ્રી સુયશચંદ્રવિજયજી મ.સા. (૬) પૂ. મુનિશ્રી શતચંદ્રવિજયજી મ.સા.

સૌજન્ય : શ્રી ૧૦૮ સમવસરણ જૈન તીર્થદર્શનભવન ટ્રસ્ટ, પાલીતાણા

અચલગચ્છના શણગાર, પ્રાચીન સાહિત્યના સંશોધક

પૂ. આચાર્યશ્રી

કલાપ્રભસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજ

જૈનશાસન-અચલગચ્છના વર્તમાન પ્રવાહોમાં જેમની ગણના પ્રથમ હરોળમાં થાય છે, જેમના પ્રતાપી વ્યક્તિત્વને લીધે શાસનનાં અનેક માંગલિક કાર્યો અમલી બની શક્યાં છે, એવા પૂજ્ય આચાર્યશ્રી કલાપ્રભસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજ ખરેખર અચલગચ્છના શણગાર રૂપ છે. પૂજ્યશ્રીનો દેહ તો બહુ નાજુક છે, પણ દિલ અને દિમાગ વિશાળ છે. તેમના દિલની અમીરાતે અને દિમાગની ઝડપી નિર્ણયશક્તિને કારણે શાસનસેવાની ઘણી યોજનાઓને બળ મળ્યું છે. પૂજ્યશ્રી એક અચ્છા સંશોધક અને લેખક છે. વક્તા અને વિદ્વાન છે. સુંદર કાર્યોના પ્રેરક અને પ્રણેતા છે. જૈનશાસનની અને અચલગચ્છની પ્રાચીન સાહિત્યસમૃદ્ધિને પોતાની આગવી કળાથી કલમના સહારે કાગળ ઉપર કંડારી શકે છે. કલ્પનાની પાંખો વડે સાહિત્યના સુવિશાળ આકાશમાં પોતાની કળા-કુશળતાથી દૂર-સુદૂર ઉડયન કરી શકે છે, માટે જ તેમનું નામ ‘કલાપ્રભસાગર’ રખાયું ન હોય જાણે!

બે દાયકા પહેલાં, સોળ વરસની કિશોર વયમાં જ કિશોરકુમારે માતા પ્રેમકુંવર અને પિતા રતનશીભાઈનાં મોહ અને મમતાનો ત્યાગ કરી, અચલગચ્છાધિપતિ પૂ. આ. શ્રી ગુણસાગરસૂરિજી મહારાજના શિષ્યત્વનો સ્વીકાર કરી કચ્છ-ભૂજપુર નગરે સમતાભર્યા સંયમમાર્ગનો સ્વીકાર કર્યો, ત્યારે સં. ૨૦૨૬ના કારતક સુદ ૧૩ ને શનિવારનો શુભ દિવસ હતો. તેમનું સંસારી ગામ નવાવાસ (કચ્છ); તેમની જન્મતિથિ સં. ૨૦૧૦ના માગશર વદ ૨ ને મંગળવાર, અચલગચ્છ સંઘને આ આશાસ્પદ યુવાન આચાર્યની શાસનને ચરણે ભેટ ધરાઈ એનો ઘણો મોટો યશ શ્રી આર્યરક્ષિત જૈન તત્ત્વજ્ઞાન વિદ્યાપીઠને જાય છે. આ વિદ્યાપીઠમાં રહીને તેમણે ધાર્મિક તેમ જ સંસ્કૃત, અંગ્રેજી અને હિન્દીની ઉચ્ચ પરીક્ષાઓ આપી. તેઓશ્રી સાહિત્યરત્ન અને સંસ્કૃત સાહિત્યશાસ્ત્રી (B.A.સમકક્ષ) બનેલા છે. છ કર્મગ્રંથો, સિદ્ધહેમવ્યાકરણ, ન્યાય, છંદ, આગમ, ચરિત્ર આદિનું વાચન અને કેટલાક દાર્શનિક ગ્રંથોનું અધ્યયન કર્યું છે.

સાહિત્યપ્રેમી આ મહાત્માની સાહિત્યયાત્રા સં. ૨૦૨૮-માં ‘પરભવનું ભાતું’ નામના લોકભોગ્ય પુસ્તકના

આલેખન-સંપાદન દ્વારા શરૂ થઈ તે આજ દિન સુધી અવિરત ચાલુ છે. એમની રક્તવાહિનીઓમાં જાણે સાહિત્યરસ વહે છે એમ કહેવામાં અતિશયોક્તિ નથી! એમના દ્વારા સંશોધિત, સંપાદિત અને લિખિત પુસ્તકોની સંખ્યા ૭૦ થવા જાય છે!

‘ગુણભારતી’ નામના સંસ્કારી માસિકના પ્રકાશનની પ્રેરણા આપી, તે દ્વારા પણ પૂજ્યશ્રી સંઘમાં અહિંસાધર્મ, સંસ્કૃતિ અને માનવજીવનનાં આદર્શ કર્તવ્યોના દિવ્ય સંદેશાને ઘરે ઘરે પહોંચાડવા પોતાનાં અમૂલ્ય સમય અને શક્તિનો ભોગ આપી રહ્યા છે. ‘શ્રી આર્ય-કલ્યાણ-ગૌતમ સ્મૃતિગ્રંથ’ (સચિત્ર; પૃ. ૧૦૦૦) એ એમનો અતિ ઉપયોગી સંશોધિત-સંપાદિત ગૌરવપ્રદ ગ્રંથ છે.

પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણા અને માર્ગદર્શન હેઠળ આબાલવૃદ્ધ-સૌમાં નવચેતના પ્રગટાવે એવી મંગલકારી શાસનપ્રભાવક પ્રવૃત્તિઓનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ થયો છે, જેમાં શ્રી આર્યજય કલ્યાણ કેન્દ્ર ટ્રસ્ટ, શ્રી આર્ય-ગુણ સાધર્મિક ફંડ, શ્રી ગૌતમ-નીતિ ગુણસાગરસૂરી જૈન મેઘ સંસ્કૃતિ ભવન, શ્રી ગુણશિશુ જિનાગમાદિ ચિત્કોષ અને અનેક જ્ઞાનભંડારો, મહા ઉજમણાંમહોત્સવો—છ’રીપાલિત સંઘો, અજોડ ૯૯ યાત્રાસંઘ, જ્ઞાનસત્રો, સાંસ્કૃતિક પ્રદર્શનો વગેરેનો સમાવેશ થાય છે. તેમ જ અચલગચ્છ જૈનસંઘને લગતી કે અન્ય પણ મોટી નાની અનેક ધાર્મિક સંસ્થાઓ, જીવદયાકેન્દ્ર, યુવક પરિષદ શિબિરો અને યુવક મંડળો વગેરેને પૂજ્યશ્રી નિખાલસભાવે પોતાની સૂઝસમજનો લાભ આપી રહ્યા છે. રાજસ્થાન, કચ્છ, બૃહદ્ મુંબઈ, મહારાષ્ટ્ર તેમ જ પૂર્વ ભારતની લાંબી મજલના વિહારોમાં પૂજ્ય ગચ્છાધિપતિ ગુરુદેવની સાથે વિચરી પ્રવચન અને પ્રેરણા દ્વારા જ્ઞાનબોધનાં ઝરણાં વહેતાં કરી પૂજ્ય ગચ્છાધિપતિશ્રીની ગચ્છ અને શાસનની જવાબદારીઓમાં બળપૂરક બની સારી એવી ગુરુકૃપા પ્રાપ્ત કરી સંઘો અને જનતાની લાગણી સંપાદન કરી છે.

તેઓશ્રીએ ગચ્છના વર્તમાન મુનિગણમાં પ્રથમવાર શ્રી ‘મહાનિશીથસૂત્ર’ સુધીના બૃહદ્દયોગ પૂજ્ય અચલગચ્છાધિ-પતિશ્રીની નિશ્રામાં પૂર્ણ કરી, ‘ભગવતીસૂત્ર’ના યોગપૂર્વક સં. ૨૦૪૦ના કારતક વદ ૧૧ના દિવસે તેઓશ્રી મુંબઈ-વડાલા મુકામે ‘ગણિ’ પદધારક બન્યા. અનુમોદન કરવા યોગ્ય વાત પણ છે કે, ચોપાસ વિવિધ પ્રવૃત્તિઓમાં પ્રવૃત્ત એવા

પૂજ્યશ્રીએ એકાંતરાં ૫૦૦ આયંબિલ જેવી ઉગ્ર તપસ્યા પણ ૩૦ વર્ષની નાની ઉંમરે કરી છે. એટલે, તેઓશ્રીનો તપ-જપ પ્રત્યેનો અનુરાગ પણ અનુમોદનીય છે. વરસીતપ પણ કર્યા છે. શિખરજી તીર્થની અને શત્રુંજય તીર્થની ૧૦૮ યાત્રાઓ પણ કરી છે. તેઓશ્રીની પ્રેરણાના પરિણામસ્વરૂપ શ્રી આર્યરક્ષિત જૈન શ્વેતાંબર તીર્થ પ્રાચીન દંતાણી તીર્થનો ઉદ્ધાર થયો. સં. ૨૦૪૧માં શિખરજી તીર્થમાં અબિલ ભારતીય વિદ્વદ્ સંમેલનમાં વિદ્વાનોએ એમને ‘સાહિત્યદિવાકર’ નું બિરુદ અર્પણ કર્યું. સં. ૨૦૪૧માં અમદાવાદમાં ચાતુર્માસ રહી, તેમણે ઘણા પ્રાચીન ભંડારોમાંથી ગચ્છની વિરલ હસ્તપ્રતો મેળવી તેના ઉદ્ધારનું મહાન કાર્ય કર્યું. અમદાવાદ ચાતુર્માસની ફલશ્રુતિ રૂપે ત્યાં ગચ્છના વિશાળ ઉપાશ્રયનું સર્જન થયું.

ત્રણ વરસ પહેલાં કચ્છથી ગુરુદેવની આજ્ઞા આવતાં મુંબઈથી ઉગ્ર વિહાર કરી માત્ર ૪૦ દિવસમાં ભીનમાલ-રાજસ્થાન અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠા પ્રસંગે પધાર્યા. સં. ૨૦૪૩-માં ગુરુદેવના શુભ હસ્તે બાડમેરમાં પોષ વદ ૧૩ના દિવસે ઉપાધ્યાયપદ અને એક મહિના પછી, સં. ૨૦૪૩ના મહા વદ ૧૨ના દિવસે શ્રી આર્યરક્ષિત દંતાણી તીર્થ (રાજસ્થાન) માં પ્રતિષ્ઠા પ્રસંગે નવકાર મહામંત્રના તૃતીયપદ આચાર્યપદે બિરાજમાન થયા. તેઓશ્રીના વિહારોથી-પ્રેરણાથી રાજસ્થાન-મેવાડ-માલવામાં ગચ્છમાં જાગૃતિ આવી; તેથી તેઓશ્રી ‘રાજસ્થાન-દીપક’ તરીકે પણ ઓળખાયા છે. સં. ૨૦૪૪માં મુંબઈ પધારેલા અચલગચ્છાધિપતિ પૂ.આ. શ્રી ગુણસાગર-સૂરીશ્વરજી મહારાજની તબિયત એકાએક કથળતાં નૂતન યુવાચાર્યશ્રી ઉગ્ર વિહાર કરી મુંબઈ પધાર્યા અને અંતિમ મહિનાઓમાં ગુરુદેવશ્રીની સેવાભક્તિનો અપૂર્વ લહાવો લીધો. આમ, પૂજ્ય ગુરુદેવ પ્રત્યેની શ્રદ્ધા-ભક્તિના પ્રભાવે તેઓશ્રી ૫૧ વર્ષની યુવાવયમાં અંજનશલાકા, પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવો, તીર્થોદ્ધાર, છ’રીપાલિત સંઘો, અજોડ ૯૯ યાત્રાસંઘ તેમ જ રત્નત્રયવર્ધક શુભ પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા જૈનશાસનની સુંદર પ્રભાવના કરી રહ્યા છે. તાજેતરમાં તેઓશ્રીની પ્રેરણાથી દંતાણી તીર્થ અને ગુરુ ગુણની જન્મદીક્ષા ભૂમિએ ગુણપાર્શ્વતીર્થધામ નિર્માણ પામ્યાં છે. મુંબઈ આદિ સ્થળોમાં ઉપાશ્રયોનાં નિર્માણ, શંભેશ્વર તીર્થમાં અચલ-ગચ્છ ભવન ધર્મશાળા, ડોંબીવલીમાં સાધારણ ખાતાની સદ્ગતતા માટે વિરાટ કલ્પતરુ સાધારણ ફંડ યોજના અમલી બની છે. પૂજ્યશ્રીના ચરણોમાં કોટી કોટિ વંદના.

સૌજન્ય : શ્રી આર્ય જયકલ્યાણકેન્દ્ર ઘાટકોપર, મુંબઈ-૭૭

માલવ માર્તંડ, પ્રબુદ્ધ પ્રવચનકાર, પ્રખર ચિંતક પ.પૂ.આ.શ્રી મુક્તિસાગરસૂરિજી મ.સા.

માલવ માર્તંડ પૂ. આચાર્યશ્રી મુક્તિસાગરસૂરિજી મ.સા. જૈન જગતના એક ઝળહળતા સિતારા છે, શાસનના પ્રભાવક પુરુષ છે અને જૈન સમાજની અણમોલ ધરોહર છે. પોતાના તારણહાર ગુરુદેવના અનન્ય કૃપાપાત્ર શિષ્ય, માલવભૂમિના સપૂત, માળવાની આન-બાન-શાન અને માળવાનું ગૌરવ છે. તેઓશ્રી પ્રબુદ્ધ પ્રવચનકાર, ચિંતક, લેખક અને કવિહૃદયી સંત છે.

મધ્યપ્રદેશના ઈન્દોર જિલ્લાના ગૌતમપુરા નગરમાં વિ.સં. ૨૦૧૩, ભાદરવા (ગુજરાતી-શ્રાવણ) વદ-૩૦, તા. ૪-૯-૧૯૫૬નો સૂરજ સોનાનો ઊગ્યો હતો. એક તો એ દિવસ ભગવાન મહાવીર જન્મવાંચનનો દિવસ અને બીજું એ દિવસે ગામના શ્રી મોતીલાલજી જૈન (સાલેયાબોહરા)નાં ધર્મપત્ની રેશમબાઈની પવિત્ર કુક્ષિએ એક તેજસ્વી બાળકનો જન્મ થયો. બાળકનું નામ રખાયું હતું મહાવીરકુમાર. ‘નામ પ્રમાણે ગુણ’- મુજબ બાળક ધર્મપ્રેમી થયો. એકવીસ વર્ષની વયે મહાવીર કુમારે વિ.સં. ૨૦૩૪ના મહા સુદ-૧૩, સોમવાર, તા. ૨૦-૨-૧૯૭૮ના રોજ ઉજ્જૈન મુકામે ગુરુદેવ પ.પૂ. પંન્યાસ શ્રી અભ્યુદયસાગરજી મ.સા.ના સાંનિધ્યમાં દીક્ષા ગ્રહણ કરી મુક્તિસાગરજી નામ ધારણ કર્યું. ત્યાર પછી બડનગર જિલ્લા ઉજ્જૈનમાં ફાગણ સુદ-૪ તા. ૧૨-૩-૭૮ના રોજ આપની વડીદીક્ષા થઈ.

કાત્રજ તીર્થ-પૂના (મહારાષ્ટ્ર)માં સં. ૨૦૫૫, માગસર સુદ-૩, તા. ૨૨-૧૧-૧૯૮૭ના રોજ એમને ગણિપદ પ્રાપ્ત થયું. સમ્મેતશિખરજી તીર્થમાં તા. ૧૮-૩-૦૧ના દિને “માલવ માર્તંડ” બિરુદથી સન્માનિત કરાયા. સં. ૨૦૬૨, મહા સુદ-૧૧ તા. ૮-૨-૨૦૦૬એ બિબડોદ તીર્થ-રતલામ (મ.પ્ર.)માં પંન્યાસ પદ અર્પણ કરવામાં આવ્યું અને અયોધ્યાપુરમ્ તીર્થ (વલ્લભીપુર-ગુજરાત) મધ્યે સં. ૨૦૬૪, ફાગણ વદ (ગુજ. મહા વદ) ૧૦, રવિવાર તા. ૨-૩-૨૦૦૮ના રોજ આચાર્ય પદ પ્રદાન કરવામાં આવ્યું.

પૂ. મુનિશ્રી અચલરત્નસાગરજી મ., પૂ. મુનિશ્રી મનમિતસાગરજી મ., અને પૂ. મુનિશ્રી પાવનસાગરજી આપનાં શિષ્યરત્ન છે.

પૂ.સા.શ્રી મુક્તિરેખાશ્રીજી મ. આપનાં સંસારી બહેન અને પૂ.સા.શ્રી અસ્મિતાશ્રીજી મ. સંસારી ભાણજી થાય.

પૂ.આ. મુક્તિસાગરસૂરિજી હિન્દી, ગુજરાતી, અંગ્રેજી, સંસ્કૃત અને પ્રાકૃત ભાષાના સારા જ્ઞાતા છે. માળવા, ગુજરાત, રાજસ્થાન, મહારાષ્ટ્ર, ઉત્તરપ્રદેશ, બિહાર, ઝારખંડ તેમજ બંગાળ પ્રાંતમાં વિચરણ દ્વારા તેત્રીસ વર્ષમાં લગભગ ૫૪-૫૫ હજાર કિ.મી.ની આપની વિહારયાત્રા થઈ.

અટ્ટાઈ, માસક્ષમણ, નવપદ ઓળી, વીસસ્થાનક, પોષ દશમી, જ્ઞાનપંચમી, વર્ધમાન તપ, ૨૭ ઓળી અને અનેક છટ્ટ-અટ્ટમ તપશ્ચર્યા એમણે કરેલી છે. સૂરિમંત્રની ચાર પીઠિકાની સાધના પણ આપે કરી લીધી છે.

દીક્ષાજીવનનાં આ ૩૩ વર્ષોમાં આપે જ્ઞાન, ધ્યાન, તપ-સાધના, ગુરુભક્તિ સાથે સાથે જન-જનની આત્મોન્નતિનું મહાન કામ કર્યું છે અને કરી રહ્યા છે. મંત્ર-તંત્ર, દોરા, ધાગા, જ્યોતિષ, ચમત્કાર વગેરેથી દૂર માત્ર પોતાનાં વૈરાગ્યસભર અને મોક્ષલક્ષી પ્રવચનો દ્વારા સૌને મોક્ષમાર્ગના તીવ્ર અભિલાષી બનાવવા એ જ આપનો જીવનમંત્ર રહ્યો છે. આપના પ્રવચનો સાંભળવાં એ પણ જીવનનું પરમ સૌભાગ્ય છે.

મુંબઈ અને માલવ પ્રાંતમાં આપશ્રીએ અનેક બાલનરુણ અને પ્રૌઢ શિબિરો દ્વારા હજારોનાં હૃદય અને જીવનપરિવર્તન કર્યા છે. ઈન્દોરથી શિખરજી ૧૦૮ દિવસીય, બડોદથી ગિરનારજી ૬૩ દિવસીય, ઉજ્જૈનથી પાલિતાણા ૪૫ દિવસીય અને મુંબઈથી આબુજી ૬૮ દિવસીય એવાં ૪-૪ મહાતીર્થોના મોટા તથા અનેક નાના-નાના યુસ્ત છ’રીપાલક સંઘો કાઢી આપે માલવ પ્રાંતમાં જબરી શાસનપ્રભાવના કરી છે અનેક જિનમંદિરો તેમજ ઉપાશ્રયોના નિર્માણ, આયંબિલ શાળા, ગૌશાળા વગેરેનાં કાર્યો, ઉપધાન તપ દ્વારા માળવાને અનોખી સોગાત આપી છે. નવકાર યજ્ઞ અને શ્રાવકદીક્ષાનો સિંહનાદ કરી તેઓ દર વર્ષે સેંકડો જૈનોને નવકાર મંત્ર આરાધક અને બારવ્રતધારી શ્રાવક બનાવવાનું બહુ સુંદર કાર્ય પણ કરી રહ્યા છે. આપશ્રીએ મુંબઈ, પૂના, અમદાવાદ, સુરત અને કલકત્તા જેવાં મહાનગરોમાં ચાતુર્માસ કર્યા છે, તો સુખેડા, ગૌતમપુરા,

બડોદ જેવાં નાનાં નાનાં ગામો અને નગરોમાં પણ ચાતુર્માસ કર્યા છે. છેલ્લાં ૨૫ વર્ષોથી તેઓ દર વર્ષે ચાતુર્માસમાં માસક્રમણ કરાવે છે. બે વરસ પૂર્વે ઈન્દોરમાં પાર્શ્વપ્રભુજીના જન્મદિવસ પર જૈન જગતનું સર્વપ્રથમ વિરાટ આયોજન પાર્શ્વનાથ સહસ્રાભિષેક દ્વારા આપે પ્રભુજીના ૨૩ લાખ અભિષેક કરાવી અનુપમ પ્રભુભક્તિનું ઉદાહરણ પેશ કર્યું છે.

હિંદી અને ગુજરાતીમાં અત્યાર સુધીમાં લગભગ ૨૦ થી ૨૨ પુસ્તકોના સૃજન દ્વારા સાહિત્યના ક્ષેત્રમાં પણ એમણે પોતાનો ઝંડો ફરકાવ્યો છે. એમણે લખેલાં પુસ્તકો બહુ અલ્પ સમયમાં અપ્રાપ્ય બની જાય છે.

આમ માલવાના આ એક મહાન સંતની સમગ્ર માલવ પ્રાંતને બહુ જ અનોખી અને યાદગાર સોગાત મળી છે.

સૌજન્ય : શ્રી જૈન શ્વેતામ્બર મૂર્તિપૂજક જૈન સંઘ અને શ્રી ઋષભદેવજી મહારાજ જૈન ધર્મ ટેમ્પલ એન્ડ જ્ઞાતિ ટ્રસ્ટ, થાણા

પૂ.આ.શ્રી પુન્યોદયસાગરસૂરીશ્વરજી મ.સા.

—મુનિ દીપરત્નસાગર

બાલ્યવયમાં વૈરાગ્ય-વાસિત બનીને પરમગીતાર્થ, મૌનયોગી, એવા પૂજ્ય ગચ્છાધિપતિ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ માણિક્યસાગર સૂરીશ્વરજીના ચરણે જીવન સમર્પિત કરી, દીક્ષિત થઈને 'પુન્યોદય સાગરજી' નામ ધારણ કરી, આ મુનિવરે પૂજ્યશ્રી પાસે ગ્રહણ-આસેવન શિક્ષા પ્રાપ્ત કરી, અનેક ગુણોથી અલંકૃત બન્યા અને હાલ તેઓ આચાર્ય પદને શોભાવતા પોતાના શ્રમણજીવનનો અલગારી આનંદ માણી રહ્યા છે.

પૂજ્યશ્રીના જીવનના અનેકવિધ ગુણોમાં ઊંડીને આંખે વળગતા એવા કેટલાંક વિશિષ્ટ પાસાંનો અહીં ચિતાર રજૂ કરવાના મારા પ્રયાસરૂપે મેં સાત મુદ્દાઓને પસંદ કરી અહીં રજૂ કર્યા છે. (૧) ત્રણ-ત્રણ પૂજ્યપાદ ગચ્છાધિપતિની નિશ્ચા અને આસેવનની પ્રાપ્તિ, (૨) વૈયાવચ્ચનાં અદ્ભુત મિસાલ, (૩) જિનાલય શિલ્પી, (૪) સ્વીકાર્ય પરત્વે નિસ્પૃહતા, (૫) તાર્કિક

શિરોમણિ જ્ઞાનદાતા, (૬) સાહિત્યસાધના, (૭) જ્યોતિષ-વિશારદ.

મુનિશ્રી પુન્યોદયસાગરજી (હાલ પુન્યોદયસાગર સૂરીશ્વરજી) ચારિત્ર ગ્રહણ કર્યાના દિવસથી જ પૂજ્યપાદ ગચ્છાધિપતિશ્રી માણિક્યસાગર સૂરીશ્વરજી મ.સા.ના આજીવન અંતેવાસી રહ્યા. તેમની પાસે જ સમ્યક્ શ્રુતજ્ઞાન પ્રાપ્ત કર્યું, વિધિ અને બહુમાન સહ ક્રિયાનું શિક્ષણ ઉત્સર્ગ અને અપવાદ સહિત પ્રાપ્ત કર્યું. પ્રતિક્રમણ બાદ રાત્રે ચાલતી નિત્યવાચના અવસરે પાટ ઉપર આંગળીઓ વડે તબલા માફક ધૂન વગાડતા અને બાલ્યચેષ્ટાથી સભર એવા મુનિપર્યાયને વ્યતીત કરી રહેલા પુન્યોદયસાગરજીએ પૂજ્ય ગચ્છાધિપતિશ્રીની વાણીને ક્યારે અને કેવી રીતે ચિત્તસ્થ કરી લીધી તે સૌને માટે આજેય આશ્ચર્ય જન્માવે છે. આગમોની અર્થવાચના હોય કે તત્ત્વાર્થ સૂત્ર આદિ ગહન ગ્રંથોનાં વિસ્તૃત રહસ્યો હોય, તેમને આ મુનિવરે આત્મસાત્ કરી લીધાં.

જ્ઞાન અને જ્ઞાનમાર્ગની ઓળખની સાથે સાથે ઉત્સર્ગ અને અપવાદો સહિતની ક્રિયાવિધિથી પણ જ્ઞાત બનેલા આ મુનિવરે પૂજ્યપાદ ગચ્છાધિપતિ પાસેથી વૈયાવચ્ચ કર્તવ્યને પણ જીવનમંત્ર બનાવવાનું શિક્ષણ પ્રાપ્ત કર્યું. ગુરુવર્ય એવા ગચ્છાધિપતિશ્રીના આયુષ્યની અંતિમ ક્ષણ પર્યંત અકલ્પ્ય વૈયાવચ્ચ કરી. મુનિશ્રીના સંયમ જીવનનો બીજો તબક્કો આરંભાયો. પૂજ્ય આગમોદ્ધારક દેવશ્રીની પાટપરંપરાના બીજા ગચ્છાધિપતિશ્રી હેમસાગર સૂરીશ્વરજી મ.સા.ની નિશ્ચા પ્રાપ્ત થઈ. તેમની પણ સેવા-ભક્તિની અમૂલ્ય તક ઝડપી લીધી. તેમના ઋણને ચૂકવવા માટે જ જાણે એક સુંદર તક મળી હોય તેમ રાજકોટ નગરે માંડવી ચોક જૈન સંઘ મધ્યે પૂ. ગચ્છાધિપતિશ્રી હેમસાગર સૂરીશ્વરજીની મૂર્તિની પ્રતિષ્ઠા કરાવી સમુદાયના શ્રુતસમુદ્ધારક એવા બીજા ગચ્છાધિપતિશ્રીને અંજલિ આપી.

ગીતાર્થ અને વૈયાવચ્ચપરાયણ એવા આ મુનિના જીવનનો ત્રીજો તબક્કો આવ્યો સમુદાયના નિસ્પૃહ એવા ગચ્છાધિપતિ આચાર્યશ્રી ચિદાનંદસાગર સૂરીશ્વરજી મહારાજની નિશ્ચામાં રહેવાનો. તેઓશ્રીની નિશ્ચામાં યોગોદ્ધન કરવાની અને પદવી પ્રાપ્ત કરવાની અમૂલ્ય તક આ મુનિશ્રીને સાંપડી, ત્યારે પણ પૂજ્ય પુન્યોદયસાગરજીના ગાંભીર્યગુણ અને વૈયાવચ્ચ ભાવનાનું દર્શન જામનગરની ધરા પર લોકોએ સાક્ષાત્ અનુભવ્યું. પૂજ્ય ગચ્છાધિપતિના અંતિમ શ્વાસ પર્યંત બડે પગે

સાથે રહી પૂજ્યશ્રીને છેવટે છટ્ટનું પચ્ચક્ષ્ણ કરાવી તેઓશ્રીને સમાધિમરણની સાધનામાં સક્રિય નિમિત્તરૂપ બન્યા.

(આ ત્રણ પૂજ્ય ગચ્છાધિપતિશ્રી ઉપરાંત વર્તમાન ગચ્છાધિપતિશ્રી સૂર્યોદયસાગર સૂરીશ્વરજી સાથે પણ પૂજ્ય પુન્યોદયસાગર સૂરીશ્વરે વર્ષાવાસ વ્યતીત કરેલ અને તેઓશ્રીની ‘બાયપાસ સર્જરી’ વખતે પણ સતત સાથે રહી તેમની સેવા કરેલી.)

ઉક્ત ચાર ગચ્છાધિપતિશ્રી સાથે વ્યતીત થયેલ સમયગાળામાં તો પ્રસ્તુત આચાર્યશ્રીના વૈયાવચ્ચ ગુણનું અદ્ભુત દર્શન થાય જ છે પણ વૈયાવચ્ચની અપૂર્વ મિસાલ તો ત્યારે જોવા મળી જ્યારે પૂજ્ય પુન્યોદયસાગરજીનું જીવનદર્શન કરતા કરતા અમે તેઓની સાથે શશીપ્રભસાગરજી, સૌભાગ્યસાગરજી, દીપસાગરજી, લલિતાંગ-સાગરજી આદિ આરાધક મુનિવરોને અંતિમ આરાધના અને સમાધિમરણની સાધનામાં રત જોયા. એક સાથે બે અલગ અલગ હોસ્પિટલમાં દાખલ કરાયેલ બે અલગ અલગ મુનિને ગૌચરી પૂરી પાડવાની, બંનેની પ્રતિક્રમણ-પડિલેહણાદિ ક્રિયા પાર પાડવાની અને એ સાથે સ્થાનિક સંઘમાં પણ જવાબદારીનું વહન કરવાનું કાર્ય સરળ તો ન જ હતું, છતાં પૂજ્ય પુન્યોદયસાગરજી આ ત્રણે જવાબદારીને સફળતાપૂર્વક વહન કરતા હતા. વારંવાર વૃદ્ધ સાધુ માટે હોસ્પિટલોની આવ-જા તે કાર્યાર્થે ગમે તેટલો લાંબો કે કઠિન વિહાર કરવો કે ઉષ્ણ અથવા શીત પરિષદને સહન કરવો એ જાણે આ આચાર્યશ્રી માટે એક સહજ ક્રિયા બની ગયેલ. આ સર્વે મુનિવરોના શરીરને-સ્વભાવને સંયમ સાધનાને સાચવવાપૂર્વક તેઓના જીવનના અંત પર્યન્ત સાથ નિભાવવો, એટલું જ નહીં પણ સમુદાયમાં અન્ય કોઈપણ વયસ્થવીરને પોતાને ત્યાં પધારવાનું ખુલ્લું આહ્વાન આપનાર એક માત્ર આચાર્ય એટલે આ પુન્યોદયસાગર સૂરીશ્વરજી મહારાજશ્રી.

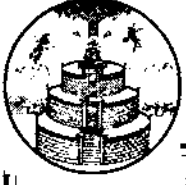
પૂજ્ય આચાર્યદેવશ્રી પુન્યોદયસાગર સૂરીશ્વરજી હોય પછી કોઈ શિલ્પી માટે કે સોમપુરા માટે નજર દોડાવવાની જરૂર ન રહે. આ વાતની સાક્ષી માટે પૂછો સૌરાષ્ટ્રમાં ગોંડલ જઈને કે વાંકાનેર જઈને. નજરે જોઈ ખાત્રી કરવા માટે જઈ આવો એક વખત ‘મહાવીર પુરમતીર્થ’ ચોટીલા પાસે. ગોંડલ દેરાસર, ઉપાશ્રયનો કરાયેલ કાયાકલ્પ હોય કે ત્રણ-ત્રણ વર્ષ સુધી ખડે પગે સાથે રહીને વાંકાનેરના જિનાલયનું નવનિર્માણ કાર્ય હોય, પાયા નાખવાને બદલે સીધા જ લાંબા-લાંબા પથ્થરો પર ગોઠવાયેલ ‘મહાવીર પરમતીર્થ’ને જુઓ કે પિરામિડ પદ્ધતિએ તૈયાર થયેલા ઉપાશ્રયને જુઓ, તેમને ઠેર-ઠેર આ આચાર્યશ્રીની શિલ્પકલા અને અંતરસૂઝનું દર્શન થશે.

પૂજ્યશ્રી કોઈપણ હોય, પરંતુ જ્યારે હાઈ વે ટચ જિનાલય નિર્માણ કરાવવા પ્રેરક બને ત્યારે મુખ્ય ધ્યેય જિનાલયનિર્માણનું જ રહે છે. જ્યારે પૂજ્ય પુન્યોદયસાગરસૂરીશ્વરજીએ ‘મહાવીર પુરમતીર્થ’ માં સ્થાવર તીર્થ કરતાં જંગમતીર્થને મહત્તા આપી. પહેલું કાર્ય કર્યું ‘ગૌચરી વ્યવસ્થા’ ચોટીલા, વાંકાનેર, સાયલા, રાજકોટ આદિ સ્થાનો તરફથી આવાગમન કરી રહેલા પૂજ્ય સાધુ-સાધ્વીજી ભગવંતોને ઊતરવા માટે સ્થાનની વ્યવસ્થા અને તેમને માટે ‘ગૌચરી’ આહારદાન માટેનો પ્રબંધ પહેલાં કર્યો. તેનું સાતત્ય જાળવ્યું, પછી જે કંઈ પ્રાપ્ત થાય તેને જિનાલય નિર્માણકાર્ય માટે કામે લગાડ્યું. સાધુ-સાધ્વીજીને ભગવદ્ સ્વરૂપ સમજી તેમની સંયમયાત્રામાં બાધા ન પહોંચે તે પહેલું લક્ષ્ય રાખી નામ-ઠામની ખેવના કર્યા વિના જિનાલયનિર્માણને દ્વિતીય મહત્ત્વ આપ્યું. વળી પોતાની પ્રેરણાથી થતા તીર્થ કરતાંયે આસપાસના સંઘોના જિનાલયની સમસ્યા, નવનિર્માણકાર્ય અવસરે તે સંઘોને પ્રાથમિકતા આપી, પોતાની પ્રેરણાથી થતા કાર્યને ગૌણ કર્યું અને આ કાર્યો મધ્યે પણ કોઈ શ્રમણની વૈયાવચ્ચનો પ્રસંગ આવે તો સ્વકાર્ય, સ્વ-પ્રતિષ્ઠા અને સ્વ શરીરને ગૌણ કરીને પણ પહેલા પરના હિતાર્થે જીવન વિતાવ્યું છે. તેમની આ નિસ્પૃહતાને લાખ-લાખ વંદન.

‘મહાવીર-પુરમતીર્થ’ મધ્યે બિરાજતા અર્થાત્ જંગલ કે અટવીમાં રહેતા હોય ત્યારે ગોંડલ-જેતપુર-વાંકાનેર જેવા નાનાં-નાનાં શહેરો જેવાં ગામોમાં રહેતા હોય ત્યાં તેમની પાસે કેવળ તત્ત્વદર્શનાર્થે આવતા જિજ્ઞાસુ હોય કે શ્રમણ-શ્રમણી દ્વારા થતા પ્રશ્નોત્તર હોય, વ્યાખ્યા હોય કે વાચના હોય, તમને આ પૂજ્યશ્રીની તર્કશક્તિ અને વિદ્વતાનું અવશ્ય દર્શન થાય. જ્ઞાનનું દાન કરતી વખતે આ વિરલ વ્યક્તિત્વના કૌશલ્યનો, વિદ્વતાનો, અનુભવજ્ઞાનનો અને તર્કસિદ્ધ હકીકતોને રજૂ કરવાની શક્તિનો અચૂક અનુભવ થાય.

પૂજ્ય ગચ્છાધિપતિ અને પરમગીતાર્થ શ્રી માણિક્યસાગરસૂરીશ્વરજી મ.ની નિશ્રામાં રહીને તેમની સાહિત્યસાધનાની જ્યોત પણ ઝળહળી હતી. કેટલાંક પુસ્તક આદિનાં સંપાદનકાર્ય, પૂજ્ય આગમોદ્ધારક આચાર્યશ્રી સાગરાનંદ સૂરીશ્વરજીની મનોકલ્પના અનુસાર આગમમાં રહેલા બાવન વિષયો પરત્વે પ્રકાશ ફેંક્યો છે.

પૂજ્ય આચાર્યશ્રીએ સાહિત્યસાધના, તાર્કિક ચિંતન, વૈયાવચ્ચભાવ અને નિસ્પૃહતાના ગુણની સાથે સાથે જ્યોતિષ વિષયે પણ ઘણી પ્રગતિ સાધી છે,

ભદ્રપરિણામી જૈનાચાર્યો

જૈનશાસનનો વ્યાપ વિશાળ ફલક પર પથરાયેલો છે. તેનો જ્ઞાનપ્રકાશ સર્વ ક્ષેત્રોને પ્રકાશિત કરનારો બની રહે છે. તેની અહિંસા સૂક્ષ્મમાં સૂક્ષ્મ જીવરાશિ સુધી પ્રસરેલી છે. સાત ક્ષેત્રોના માધ્યમથી જૈનશાસન અવિરત ઉપકારધારા વરસાવી રહે છે. અંજનશલાકા, પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવો, વિવિધ ઉદ્યાપન મહોત્સવો, શ્રુત-સત્કારના વિવિધ અવસરો, વિવિધ ધર્માનુષ્ઠાનો આરાધનાઓ, ભવ્ય શોભાયાત્રાઓ, પ્રભુભક્તિના ઉત્સવો, સાધર્મિક ભક્તિનાં વિરાટ કાર્યો, અનુકંપાદાનની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ, જીવદયા, તીર્થયાત્રા અને તીર્થભક્તિનાં વિવિધ અનુષ્ઠાનો છ'રી પાલક સંઘો વગેરે અનેકાનેક ધર્મકાર્યોના પ્રવર્તન દ્વારા ભદ્રપરિણામી જૈનાચાર્યો હજારોના હૈયામાં ધર્મબીજનું વાવેતર કરી રહ્યા છે. આ પૂજ્યોના પરિચયો પણ જાણીએ અને ધન્યભાગી બનીએ.

ભીનમાલ નગર ઉદ્ધારક, આશાપુરી દરબારે
બલિદાન નિવારક, સાહિત્યાચાર્ય

**પ.પૂ. ન્યાયચામ્બોનિધિ આ.શ્રીમદ્
વિજય તીર્થેન્દ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.**

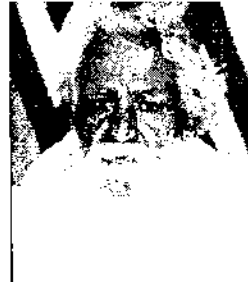

બુંદેલખંડ (મ.પ્ર.)ના
સાગર નગરે સં. ૧૯૪૮
કારતક સુદ-૧૦ના શુભ
દિવસે બ્રાહ્મણકુળમાં પિતા
નાથુરામજી માતા
લક્ષ્મીવતીદેવીની કુક્ષિએ શ્રી
નારાયણદત્તનો જન્મ થયેલ.
વિશ્વપૂજ્ય દાદા ગુરુદેવ શ્રી
રાજેન્દ્રસૂરીશ્વરજી મ.ના

શિષ્ય પ.પૂ.આ.શ્રી ધનચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા. પાસે સં. ૧૯૬૫
અષાઢ સુદ-૧૦ના ખાચરોદ (મ.પ્ર.)માં દીક્ષા લઈ મુનિ
તીર્થવિજયજી બન્યા. સંઘ-સમાજમાં પ્રગટ યોગ્યતાના પ્રતાપે
સં. ૧૯૮૦માં ઝાબુઆ શહેરમાં મહોપાધ્યાય થયા.

પૂજ્યશ્રી તીર્થવિજયજીએ ટૂંક સમયમાં ૪૫ આગમો,
ન્યાય-વ્યાકરણ-તર્ક સાહિત્યનો ઊંડો અભ્યાસ કર્યો. પૂજ્યશ્રીની
પ્રેરણાથી અનેક જિનાલયો, ગુરુમંદિરો, ઉપાશ્રયો નિર્માણ થયા.
માઉન્ટ આબુમાં વિ.સં. ૧૯૮૨ માગસર સુદ બીજે પૂજ્યશ્રીને
આચાર્યપદવી અર્પણ કરી પ.પૂ.આ.શ્રી તીર્થેન્દ્રસૂરીશ્વરજી રૂપે
પ્રસિદ્ધ થયા.

પૂજ્યશ્રીના પ્રભાવક બંને શિષ્યો પ.પૂ.આ.શ્રી

લબ્ધિચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા. તથા
તપસ્વી મુનિ શ્રી કમલવિજયજી
મ.સા.એ ગુરુદેવના નામને રોશન
કર્યું. શ્રી બ્રાહ્મણવાડા તીર્થ-જિ.
સિરોહી, રાજસ્થાનમાં વિ.સં. ૨૦૧૪
ચૈત્ર સુદ-પના દિવસે સ્વર્ગવાસી થયા.
ત્યાં જે સુંદર મનોહર સમાધિમંદિરનું

નિર્માણ થયું છે. શ્રી લબ્ધિસૂરિજી મહારાજને પૂર્વના
પુણ્યોપાર્જિત સુસંસ્કારોને લીધે પૂ.આ.શ્રીમદ્ વિજય
તીર્થેન્દ્રસૂરિજી મહારાજની નિકટ રહીને ધર્મજ્ઞાનનું અધ્યયન
કર્યું. લગાતાર ગુરુસેવામાં રહીને વિહાર કરતા વર્ષો સુધી
ધર્મપ્રભાવના પ્રવર્તાવી, દીક્ષાઓ, તીર્થયાત્રાઓ અને ઉપધાન
વગેરે કરાવેલા.

શ્રી રાજેન્દ્ર અભિધાન કોશ પ્રણેતા કલિકાળ સર્વજ્ઞ કલ્પ
આ.શ્રી રાજેન્દ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના તૃતીય પટ્ટધર હતા.
પૂજ્યશ્રીને ભીનમાલ શહેર પર વિશેષ પ્રીતિ હતી. પૂજ્યશ્રી
પરમ ધ્યાનયોગી અને પ્રખર વક્તા સહ કવિહૃદય હતા.
જનમંગળ કુળશ કાવ્ય આદિ સ્વરચિત સાહિત્યગ્રંથો જેની
સાક્ષી છે. પ્રાયઃ કરીને કોઈપણ મહાત્મા હોય હયાતીમાં
એમની સાથી ઓળખાણ થતી નથી. કાળધર્મ પછી જ તેમની
ઉદારતા, સરળતા અને તેજસ્વીતાનો સૌને અનુભવ થાય છે.
ભીનમાલ સંઘોમાં સંપ, સહકાર અને સ્થિરતા કરવામાં
પૂજ્યશ્રીએ ખૂબ જહેમત ઉઠાવેલી.

ભીનમાલની આજની સમૃદ્ધિ-વિકાસશીલતા પૂજ્યશ્રીએ
ત્રણ દિવસ નગર ખાલી કરાવી ઉજેનીની જે માંત્રિક ક્રિયા

કરેલી એનો પ્રભાવ છે કે આજે બધા સુખી છે. મોદરા-આશાપુરીમંદિરમાં વર્ષોથી ચાલતી બલિપ્રથાને સ્વસામર્થ્યથી બંધ કરાવી.

ઉજ્જવળ-ધવલ અને યશસ્વી ગુરુપાટ પરંપરામાં વર્તમાનકાળે પ.પૂ. ગચ્છાગ્રણી શાસનસૂર્ય પ્રભાવક પ્રવચનકાર મુનિપ્રવરશ્રી પ્રશાન્તરત્ન વિજયજી મ.સા. તથા મધુરભાષી સંગઠનપ્રેમી મુનિરાજશ્રી દર્શનરત્નવિજયજી મ.સા. ગુરુગચ્છને દીપાવી રહ્યા છે.

પ.પૂ.આ.શ્રી તીર્થેન્દ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા. શિષ્યરત્ન તથા આ.શ્રી લબ્ધિચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના શિષ્યરત્ન તત્કાલિન આચાર્યશ્રીએ તા. ૧૮-૩-૨૦૦૭ના શુભદિને શ્રી પ્રશાંતરત્નવિજયજીને ગુરુપરંપરામાં સમ્મિલિત કર્યા, શ્રી રાજ-ધન-તીર્થેન્દ્રસૂરીશ્વરજી આરાધક જૈન સંઘે બાકરા રોડ શ્રી તીર્થેન્દ્રનગરમાં યશસ્વી ચાતુર્માસ સન્ ૨૦૦૭માં કરાવેલ, જેને આજેય ગુરુભક્તો યાદ કરે છે.

સૌજન્ય : શ્રી રાજ-ધન-તીર્થેન્દ્રસૂરીશ્વરજી જૈન જ્ઞાનમંદિર-પાલિતાણા

શ્રી રાજ-ધન-તીર્થેન્દ્રસૂરીશ્વરજી આરાધક જૈન સંઘ-બાકરા રોડ (જિ. જાલોર)

પૂ. પ્રવચનકાર આચાર્યશ્રી મહાસેનસૂરિજી મ.સા.

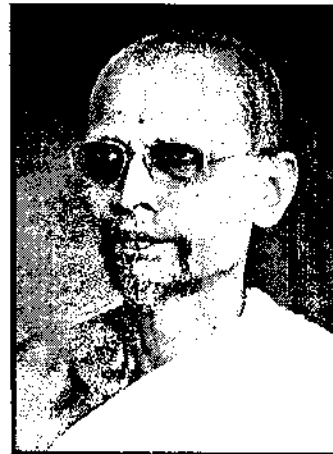
જીવન-કવન : ભારતવર્ષમાં પ્રસિદ્ધ એવી સંસ્કારનગરી વડોદરા (વટપદ્ર) નગરની સમીપ સંસ્કાર-સદાચાર-ધર્મપ્રત્યે સમર્પણભાવથી યુક્ત એવું છાયાપુરી (છાણી) નામનું પ્રાચીન નાનું ગામ, જે ગામમાં વસતાં ભાવિકોને દેવગુરુની અપૂર્વ છાયા + પૂરી હતી તેવા છાયાપુરી ગામમાં ધર્મસંસ્કારી કુટુંબ મોહનભાઈનું વસે, માતુશ્રી શકરીબહેને ધર્મના સંસ્કાર પૂરા કુટુંબમાં વાવ્યા. તેના સહારે ૨ પુત્ર, ૨ પુત્રી, ૨ પૌત્રીઓને પ્રભુવીરે સ્થાપેલા ભવસમુદ્ર તરવા જહાજ સમાન દીક્ષા એવા સંયમમાર્ગે પ્રસ્થાન કરાવેલ. માતુશ્રીની ભાવના જીવનના છેલ્લા શ્વાસ સુધી સંયમ લેવાની તમન્નાથી ભાવિત હતી. સુપુત્ર મનકકુમારે ૧૧ વર્ષની લઘુવયે ઉપધાનતપની આરાધના પૂ. દાદાગુરુદેવ શ્રી લબ્ધિસૂરીશ્વરજી

મ.ની નિશ્ચામાં કરી સાથે પૂ. વડીલબંધુ મુનિ વીરસેનવિજય મ.ના સંસર્ગથી મનને વૈરાગ્યવાસિત બનાવી ધર્મમાર્ગમાં આગળ વધ્યા. સંયમ લેવાની તમન્ના તીવ્ર. તેમાં સંયોગ સં. ૨૦૧૮માં પં. ગુણાનંદવિ મ. મુનિ ચંદ્રશેખર વિજય મ.નું ચોમાસું છાણીમાં થતાં પ્રભાવક પ્રવચનોથી દીક્ષાની ખાણી એવી છાણી નગરીનું નામ સાર્થક કરવા મનકકુમાર 'સંયમ લેવાની દેહતાવાળા થતાં પૂ. બંધુમુનિના ચરણોમાં ઉપસ્થિત થયા અને પ્રાચીન મહાન તીર્થ અંતરિક્ષમાં શ્રી વિઘ્નહરાપાર્શ્વનાથપ્રભુની પ્રાણપ્રતિષ્ઠાના પાવન અવસરે પૂ. દાદા ગુરુદેવ શ્રી ભુવનતિલકસૂરિજી મ.ના શુભહસ્તે દીક્ષિત થઈ સંયમમાર્ગમાં જ્ઞાન-ધ્યાન-ભક્તિમાં આગળ વધી સારા પ્રવચનકાર થયા. તપોયોગમાં આગળ વધી ધ્યાનયોગમાં શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વપ્રભુના ધ્યાનમાં રહેતા છાણી નગરમાં પૂ. આ. પુણ્યાનંદ સૂ.મ.ના હસ્તે પંચાસપદથી અલંકૃત થયા. ઝંઙકારતીર્થ નિર્માણમાં પ્રેરકબળ સુંદર આપેલ. શાસનપ્રભાવનાની અપૂર્વ ધગશ જોતાં પૂજ્યશ્રીએ શ્રી મહાવીર લબ્ધિધામ-પન્ડાળા મધ્યે આચાર્યપદથી અલંકૃત કર્યા. આજે શાસનપ્રભાવના સહ જ્ઞાન-ધ્યાન-સાધના કરતાં કરતાં પૂ. ગુરુદેવશ્રીની સહ વિચરી રહ્યા છે.

પૂજ્યશ્રીનો પરિચય-પરિમલ

- ★ જન્મ : વિ.સં. ૨૦૦૨, ચૈત્ર સુદ-૧૧, છાણી.
- ★ દીક્ષા : વિ.સં. ૨૦૨૦, મહા વદ-૧૩ અંતરિક્ષ તીર્થ
- ★ પંચાસપદ : વિ.સં. ૨૦૫૧, મહા વદ-૨, છાણી.
- ★ આચાર્યપદ : વિ.સં. ૨૦૬૧, પોષ સુદ-૫ પન્ડાળા-કોલ્હાપુર.

મધુર કંઠી પૂ. આચાર્ય શ્રી કુલશીલસૂરીશ્વરજી મ.સા.

સાંધવ (કચ્છ) ના વતની અને વ્યવસાયાર્થે કલકત્તા મહાનગરમાં સ્થિર થયેલા શ્રી ધનજીભાઈ શિવજીનાં ધર્મપત્ની અ. સૌ. નવલબેનની કુશિએ વિ. સં. ૨૦૦૭ના ભાદરવા વદ ૧૦ ના પુણ્યદિને સુંદર અજાના પુત્રનો જન્મ થયો. નામ તેનું કિશોર પાડવામાં આવ્યું.

પૂર્વના પ્રકૃષ્ટ પુણ્યોદયના કારણે સુસમૃદ્ધ ઘરમાં તો જન્મ થયો પણ તેમના જન્મ પછી ધનજીભાઈનું ઘર ધર્મથી પણ સમૃદ્ધ બનવા પામ્યું. તેમના જન્મ પછી થયેલ તુરંત જ પૂ. આ. ભ. શ્રી વિજય રામચન્દ્ર સૂરીશ્વરજી મહારાજના સમાગમના કારણે કિશોરકુમારે જીવનમાં ક્યારેય અભક્ષ્યનું ભક્ષણ કે રાત્રિભોજન પણ કરેલ નથી. બાલ્યાવસ્થાથી જ પૂજ્યપાદ પરમ ગુરુદેવશ્રીજીના ખોળામાં બેસવાનું સદ્ભાગ્ય મેળવનારા કિશોરકુમારે વ્યવહારિક અભ્યાસ કરતા ધાર્મિક અભ્યાસ વધુ કરેલ.

દર ચાતુર્માસમાં પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં રહેવાનું સૌભાગ્ય મેળવનાર કિશોરકુમારે બાલ્યાવસ્થામાં રમતગમતની સાથે અનેક પ્રકારની સુંદર આરાધનાઓ બે પ્રતિક્રમણ પંચ પ્રતિક્રમણ નવસ્મરણ ચાર પ્રકરણ છ કર્મગ્રંથ આદિનો અભ્યાસ સહજતાથી કરી લીધો.

વિ. સં. ૨૦૧૯ માં પિતાજી ધનજીભાઈ આદિ સપરિવારની સાથે દીક્ષીત બનેલા કિશોરકુમારમાંથી મુનિરાજ શ્રી કુલશીલ વિજયજી તરીકે નામાભિધાન પામેલા બાલમુનિ શ્રી પૂજ્યપાદ પરમગુરુદેવશ્રીજીના લાડીલા હતા તો પૂજ્યપાદ ઉપાધ્યાજી શ્રી ચારિત્રવિજયજી મ. ના કુશળ ઘડતરના કારણે તેમની પાસેથી ગ્રહણ શિક્ષા અને આસેવન શિક્ષા મેળવતાં બાલમુનિની પ્રત્યેક કાર્યોમાં ચોકસાઈ ચીવટ આગવી તરી આવતી હતી. તેમની વ્યવસ્થિત કુશળતાપૂર્વક કામ કરવાની પદ્ધતિની ઘણીવાર પૂજ્યપાદ પરમ ગુરુદેવશ્રીજી વાચનામાં પ્રશંસા કરતા હતા. બાલ્યાવસ્થાથી જ મધુર કંઠની કુદરતી બક્ષીસ હોવાથી છ અઠ્ઠાઈ, સત્તાવીસ ભવ, પંચકલ્યાણક, જ્ઞાનપંચમી, મૌન એકાદશી આદિના સ્તવનો સજજાયોના રાગો તે સમયના સુવિખ્યાત સંગીતજ્ઞ કેશવલાલ ગૌતમ પાસે એ રાગોની વ્યવસ્થિત પદ્ધતિ શીખી. વિ. સં. ૨૦૨૧-૨૦૨૨-૨૦૨૩ ના લાલબાગ ચાતુર્માસમાં પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં પર્વાધિરાજ પર્યુષણ મહાપર્વમાં જે બુલંદ અને મધુર સ્વરે સ્તવનોનું ગાન કર્યું છે તે સાંભળી હજારોની પર્ષદા ભગવદ્ભક્તિમાં તલ્લીન બની ગયેલ.

ન્યાય વિશારદ વર્ધમાન તપોનિધિ પૂ. આ. ભ. ભુવનભાનુ સૂ. મ. વિ. સં. ૨૦૩૦ની સાલમાં ખાસ મુનિ કુલશીલ વિજયજીના કંઠે ગવાતા સ્તવનો. સજજાયો સાંભળવા માટે વિજય દાનસૂરીશ્વરજી જ્ઞાનમંદિરમાં પ્રતિક્રમણની માંડલીમાં પધારતા હતા.

પોતાના દાદા ગુરુદેવશ્રીજી અને ગુરુદેવશ્રીજીની નિશ્રામાં જ વિચરતા મુનિવરે બાલવયમાં જ વર્ધમાનતપનો પાયો નાખી ૩૯ ઓળીની આરાધના, જ્ઞાનપંચમી, મૌન એકાદશી, પૌષ દસમી આદિ તપોની આરાધના કરી વિ. સં. ૨૦૪૭ માં મુંબઈ વિકોલી તથા વિ. સં. ૨૦૫૧માં અમદાવાદ જ્ઞાનમંદિર વિ. સં. ૨૦૬૧ માં અમદાવાદ શાંતિવન કૃપાસાગરમાં વડિલોની આજ્ઞાથી પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં થયેલા ચાતુર્માસમાં તેઓશ્રીના સરળ સ્વભાવના કારણે આરાધનાઓ અતિ સુંદર થવા પામી.

વિ. સં. ૨૦૬૧માં અમદાવાદનિવાસી જિતુભાઈએ પૂજ્યશ્રીનું શિષ્યત્વ સ્વીકારી મુનિરાજશ્રી જયશીલ વિજયજી બન્યા.

વિ. સં. ૨૦૬૧માં જ અમદાવાદ શાંતિવન કૃપાસાગર સોસાયટીનાં આંગણે કોઠાડા (કચ્છ) નિવાસી માતુશ્રી ચંદનબેન દામજી કાનજી ધરમશી પરિવાર નિર્મિત વિજય રામચન્દ્ર સૂરીશ્વરજી આરાધનાલયમાં પોતાના પરમ ઉપકારી ગુરુદેવ પૂ. પંન્યાસજી ભદ્રશીલ વિજયજી મ. ની સ્મૃતિ અર્થે નિર્મિત થયેલ સ્થાનમાં પૂજ્યશ્રીના સુંદર માર્ગદર્શનના પરિણામે જ ટૂંક સમયમાં ભવ્ય કલાત્મક, દર્શનીય જિનાલય, ગુરુમંદિર, ઉપાશ્રય, જ્ઞાનભંડાર, સાધનાખંડ આદિનું નિર્માણ સંભવિત બની શક્યું. મુંબઈ, વિકોલી, થાનગઢ, અમદાવાદ આદિ સ્થાનોમાં પૂજ્યશ્રીનાં માર્ગદર્શન મુજબ જ્ઞાનભંડારોનું સુંદર નિર્માણ થયું.

વિ. સં. ૨૦૬૨ માં અમદાવાદ, શાંતિવન, પી. પી. સી. સી. ગ્રાઉન્ડના આંગણે આયોજિત પૂજ્યશ્રીની ગણિ પંન્યાસ પદવીનો પ્રસંગ અતિ ભવ્યતાથી ઉજવાયેલ.

પૂજ્યશ્રીની આચાર્ય પદવી વિ.સં. ૨૦૬૭ પૌષ વદ-૧ તા. ૨૦-૧-૧૧ મંગલ દિને અમદાવાદ-શાંતિવન-પાલડીમાં વિશાળ મંડપમાં ચંદ્રનગર સોસાયટીના ગ્રાઉન્ડમાં ૫૦૦૦થી પણ વધારે જનમેદની અને શતાધિક શ્રમણ-શ્રમણીવૃંદની નિશ્રામાં ખૂબ જ ઉલ્લાસભરે પ્રસંગ ઉજવાયો. આ પ્રસંગે ભવ્યાતિભવ્ય પંચાલ્લિક જિનભક્તિ મહોત્સવનું આયોજન પણ થયેલ. આચાર્યપદવી પ્રસંગની ઉછામણીઓ પણ ખૂબ ખૂબ સુંદર થઈ. પૂજ્યશ્રીજી તાજેતરમાં જ સૂરિપદે આરૂઢ થયા છે. શાસનની સુંદર પ્રભાવના કરે એ જ અભિલાષા.

સૌજન્ય : પંન્યાસ પ્રવરશ્રી ભદ્રશીલગણિ સ્મારક ટ્રસ્ટ

પૂ.આ.શ્રી વિજય હિતપ્રજ્ઞસૂરીશ્વરજી મ.સા.

સંસારી નામ : હિમતલાલ તારાયંદ કોરડીયા

જન્મ સ્થળ : અમરેલી (સૌરાષ્ટ્ર)

જન્મ તિથિ : વિ.સં. ૧૯૮૬, ભાદરવા વદ-૧૧ તા. ૧૯-૯-૧૯૩૦

દીક્ષા : વિ.સં. ૨૦૨૫, વૈશાખ વદ-૭ (અમરેલી)

દીક્ષાદાતા : પૂજ્ય આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજા

ગુરુ મ.નું નામ : શાસન પ્રભાવક, સુવિશાલ ગચ્છાધિપતિ, પૂજ્ય આ. શ્રીમદ્ વિજય રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજા

વડી દીક્ષા : ૨૦૨૫ જેઠ વદ-૧૧, પાલિતાણા

ગણિ-પંચાસપદ દિન : વિ.સં. ૨૦૬૧, કારતક સુદ-૧૧, સુરત

આચાર્ય પદ : વિ.સં. ૨૦૬૭, પોષ વદ ૧, મુંબઈ

દીક્ષા પર્યાય : ૪૧ વર્ષ. ઉંમર : ૮૦ વર્ષ

પૂજ્યશ્રીના કુટુંબમાંથી નીચે મુજબ દીક્ષાઓ થયેલ છે.

૧. પૂ. મુનિશ્રી જિતપ્રજ્ઞવિજયજી (શિષ્ય) ભાણેજ
૨. સાધ્વીશ્રી ભવ્યપ્રજ્ઞાશ્રીજી મ. બહેન
૩. સાધ્વીશ્રી જ્ઞાનરત્નાશ્રીજી મ. ભત્રીજી
૪. સાધ્વીશ્રી દર્શનરત્નાશ્રીજી મ. ભત્રીજી
૫. સાધ્વીશ્રી ધર્મવર્ધનાશ્રીજી મ. ભત્રીજી
૬. સાધ્વીશ્રી જિનપ્રજ્ઞાશ્રીજી મ. ભાણેજ
૭. સાધ્વીશ્રી શ્રુતલોચનાશ્રીજી મ. ભાણેજ

પૂજ્યશ્રીએ અત્યાર સુધીમાં નીચે મુજબના પુસ્તકોનું સંપાદન કરેલ છે.

- (૧) ધાર્મિક વહીવટ વિધાન, (૨) જિનભક્તિનું ભેટણું, (૩) સમાધિ સાધના સંગ્રહ, (૪) ચાલો, ગુરુવંદન કરવા જઈએ, (૫) શાસન પ્રભાવક સૂરિવરો

સ્વ. કનૈયાલાલ તારાયંદ કોરડીયા
જન્મ : તા. ૧૭-૧-૧૯૩૫
સ્વર્ગવાસ : તા. ૧૫-૮-૧૯૬૬

સરવાગ્યેન કનૈયાલાલ કોરડીયા
જન્મ : તા. ૫-૮-૧૯૩૯

સૌજન્ય :

પ.પૂ.આ.દે.શ્રી વિજય કીર્તિયશસૂરિજી મ.સા.ના વરદ્ હસ્તે મુંબઈ વાલકેશ્વરમાં થયેલ આચાર્યપદ પ્રદાન નિમિત્તે સરલાબેન કનૈયાલાલ તારાયંદ કોરડીયા પરિવાર અમરેલીવાળા હાલ મુલુંડ-મુંબઈ હ. કિરીટભાઈ તથા સતીશભાઈ કોરડીયા

સુવિશાળ ગચ્છાધિપતિ સૂરિવરોની સેવાથી સૂરિવર બનેલું વ્યક્તિત્વ

પ.પૂ.આ.શ્રી વિજય હર્ષવર્ધનસૂરિજી મ.સા.

વિ.સં. ૨૦૧૭ના પોષ વદ ૧ના રોજ ભાલપ્રદેશના કોઠ-ગાંગડમાં પિતા મફતલાલ આશાલાલના ઘરે ધર્મપત્ની શાંતાબેને નાનકડા હર્ષદકુમાર અપરનામ હર્ષવર્ધનને જન્મ આપ્યો હતો ત્યારે વિશિષ્ટ જ્ઞાની સિવાય કોઈને ખબર ન હતી કે આ બાલુડો માત્ર ગુજરાતના ભાલપ્રદેશનો નહિ પણ જિનશાસનના ભાલપ્રદેશનો અલંકાર-આચાર્યવર બનશે.

કુળગત ધર્મસંસ્કારોને પામેલો એમનો શાહ પરિવાર હતો. વૈરાગી ગુરુવરોનો સંગી અને રંગી હતો. મોટી બોરૂનો મૂળ રહીશ. તે જમાનામાં બાળદીક્ષા અને દીક્ષાના વિરોધી વાતાવરણમાં મોટી બોરૂનો સંઘ દીક્ષિતો, દીક્ષાદાતાઓ અને દીક્ષાધર્મની સુરક્ષા માટે સદાય સજ્જ હતો.

બાળ હર્ષદને માતા-પિતાએ વાત્સલ્ય આપ્યું. અનુશાલીન પણ કર્યું. એવો કેળવ્યો કે એમની ઈચ્છા એ જ બાળકની ઈચ્છા બની. બાળકના માત્ર આ જન્મના હિતનું લક્ષ્ય આ માતા-પિતાને ન હતું. અનંત જન્મો સુધી ભવસાગરમાં રજળતાં કોઈ અસામાન્ય પુણ્યયોગે એને માનવજન્મ, જૈનકુળ, જાતિ અને સદ્ગુરુ આદિ સાધનાંગોની પ્રાપ્તિ થઈ હતી. તેને સાર્થક કરવા માટે, પરજન્મોને

ઉજાળી પરમપદમાં અવસ્થાન મળે એવી ભૂમિકાનું સર્જન કરવું જ રહ્યું. તે માટે ત્યાગી, વૈરાગી શુદ્ધ પ્રરૂપક સદ્ગુરુ ભગવંતની નિશ્રામાં મૂકવો અનિવાર્ય હતો. ઘણી મથામણ બાદ અનેકાનેક ગુરુઓ અને સદ્ગુરુઓનો પરિચય કેળવ્યા બાદ પિતા મફતભાઈનું મન તપાગચ્છાલંકાર દીક્ષાયુગપ્રવર્તક પૂ.આ.શ્રી વિજય રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજના શ્રીચરણોમાં ઠર્યું. બાળકોનું વિશિષ્ટ ઘડતર કરી શાસન આરાધક-પ્રભાવક-સંરક્ષક બનાવવાની તેઓશ્રીની સહજસિદ્ધિ હતી. હર્ષદકુમારને વિહારાદિની તાલીમ અપાઈ. પૂ. મુનિરાજ શ્રી ધર્મકીર્તિવિજયજી મહારાજ અને મુનિરાજ શ્રી ગુણયશવિજયજી મહારાજે એમનું સુંદર ઘડતર કર્યું. સઘન અભ્યાસ કરાવાયો. માતા-પિતા વિના રહી શકે અને ગુરુવર્ગની આજ્ઞા વિના વિકલ્પે તહત્તિ કરી શકે એવી કેળવણી થતાં માતા-પિતાની સંમતિ મળતાં ખંભાત મુકામે વિ.સં. ૨૦૨૮ના મહાવદ ૯ના સામુહિક ૧૪ દીક્ષાઓના પ્રસંગે હર્ષદકુમારનીય દીક્ષા થઈ. કુદરતી રીતે નામસ્થાપનમાં પૂ.મુનિશ્રી હર્ષવર્ધનવિજયજી નામ રખાયું. વડીદીક્ષા એ જ વર્ષે વૈશાખ સુદ પના રોજ દાદરા કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશમાં અપાઈ.

નૂતન મુનિવર વિશાળ મુનિ-વાડીમાં જ્ઞાન-ધ્યાન, તપ-ત્યાગ, વિનય-વૈયાવચ્ચાદિ યોગોમાં ખોવાઈ ગયા. થોડાજ વર્ષોમાં તપાગચ્છાધિરાજશ્રીની સેવા-શુશ્રૂષા-વૈયાવચ્ચ મંડળીમાં એમનો સમાવેશ કરાયો. વર્ધમાન તપોનિધિ પૂ. મુનિરાજશ્રી ગુણયશવિજયજી મહારાજ (પછીથી આચાર્યશ્રી) અને તેમની વિદ્યમાનતા તપાગચ્છાધિરાજશ્રીજીના શારીરિક સુખાકારીનું ધ્યાન રાખવા માટે અમૃતવેલી સમાન સિદ્ધ થયું. સાવ પતલું શરીર, હળવા ફૂલ જેવા હોઈ ગુરુદેવશ્રીના ઈંગીત=મનોગત ભાવો અને આકાર=બાહ્ય ચેષ્ટાઓ જોઈને તેઓ ઝડપભેર નિર્ણય કરી તેઓશ્રીની પ્રતિકૂળતા હઠાવી અનુકૂળતા કરી આપતા. આને કારણે દિન-દિન કૃપાની વૃદ્ધિ થતી ગઈ. જ્ઞાન સાથે પરિણતિ પણ બનતી ગઈ.

પૂ. મુનિરાજ શ્રી હેમભૂષણવિજયજી મ. (પછી આચાર્ય) અને પૂ. મુનિરાજ શ્રી કીર્તિયશવિજયજી મ. (પછી આચાર્ય)ની દોરવણી અનુસાર જ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીની સેવા શુશ્રૂષા કરતા હતા. તપાગચ્છાધિરાજશ્રી જીવ્યા ત્યાં સુધી એટલે વિ.સં. ૨૦૪૭ અષાઢ વદ ૧૪ સુધી તેઓ અપ્રમત્ત સેવક બની તેઓશ્રીના શરણે રહ્યા. તેઓશ્રીના સમાધિપૂર્વક કાળધર્મનો અસહ્ય આઘાત લાગ્યો હતો. આમ છતાં ગુરુદેવશ્રીની વિશાળ સમુદાય-વાડી તેઓશ્રીના પટ્ટાલંકાર

પૂ.આ.શ્રી વિજય મહોદયસૂરીશ્વરજી મહારાજના ખભા પર મૂકાયેલી હોઈ તેમણે પણ તેઓશ્રીને જ ગુરુવત માની નિજ ગુરુદેવની જેમ જ તેઓશ્રીની ૧૧ વર્ષ સુધી અખંડ સેવા કરી.

તેઓ શ્રીમદ્નો વિ.સં. ૨૦૫૮ ચૈત્ર વદ ૨ના સમાધિમય કાળધર્મ થયા બાદ તેઓશ્રીની પાટે આવેલા સુવિશાળ ગચ્છાધિપતિ પૂ.આ.શ્રી વિજય હેમભૂષણસૂરીશ્વરજી મહારાજનો પડછાયો બનીને તેઓશ્રીએ પોતાનું અપ્રતિમ સેવા-વ્રત અખંડ રાખ્યું. ગચ્છાધિપતિશ્રીજીની અત્યંત નાદુરસ્ત તબિયતમાં પણ પોતાનું સ્વાસ્થ્ય ગણકાર્યા વિના દિન-રાત. તેઓ સેવારત રહ્યા. સામુદાયિક વ્યવસ્થાના કાર્યમાં પણ અનેક પ્રકારે સહયોગી બનતા રહ્યા. આ અરસામાં પૂ. મુનિશ્રી દિવ્યવર્ધનવિજયજી મહારાજ તેમના શિષ્ય બન્યા.

તેઓશ્રીની આ રીતે સળંગ ત્રણ-ત્રણ ગચ્છાધિપતિશ્રીજીની નિસ્વાર્થ સેવા ભક્તિથી. આંતરિક ક્ષયોપશમ ખૂબ ખીલ્યો અને શ્રી ભગવતીસૂત્રના યોગોદ્ધત્તપૂર્વક વિ.સં. ૨૦૬૨ના માગશર સુદ ૧૧ (મૌન એકાદશી)ના રોજ પૂજ્ય ગચ્છાધિપતિશ્રીએ તેમને ગણિપદવી પ્રદાન કરી. સ્થળ હતું મુંબઈ-મોતીશા લાલબાગ ઉપાશ્રય! એ જ વર્ષે ભિવંડીમાં વૈશાખ સુદ-૬ના નિજ ગુરુવર્ધની આચાર્યપદવીના દિવસે તેમને પૂજ્ય ગચ્છાધિપતિશ્રીજી દ્વારા જ સર્વાનુયોગની અનુજ્ઞારૂપ પંચાસપદની ભેટ પ્રાપ્ત થઈ.

પદ અને પદનો મોભો તેમને સ્પર્શ્યો નહિ. એક અદના સૈનિકની જેમ જ તેઓ શાસનના સેનાનીના આદેશને શિરસાવંધ કરતા રહ્યા. પૂજ્ય ગચ્છાધિપતિશ્રીનો દિલ્હીમાં કાળધર્મ થયા બાદ તેમણે ત્યાં જ એક ચાતુર્માસ પૂ.આ.શ્રી વિજય શ્રેયાંસપ્રભસૂરીશ્વરજી મહારાજના સાંનિધ્યમાં કર્યું. ચોમાસા બાદ અનેક તીર્થોની યાત્રા કરી મુંબઈ પધાર્યા બાદ તેમણે વર્ધમાન તપોનિધિ પૂ.આ.શ્રી વિજય ગુણયશસૂરીશ્વરજી મહારાજા (તેઓશ્રીના ગુરુદેવશ્રીના સેવા-શુશ્રૂષાના વડીલ ભાગીદાર)નું અને તેઓશ્રીના શિષ્યરત્ન પ્રવચનપ્રભાવક પૂ.આ.શ્રી વિજય કીર્તિયશસૂરીશ્વરજી મહારાજાનું સાંનિધ્ય સ્વીકાર્યું. મોતીશા લાલબાગ અંજનશલાકા મહોત્સવે એમને દ્વિતીય શિષ્યરત્નરૂપે બાળમુનિ પૂ. મુનિશ્રી કીર્તિવર્ધનવિજયજી મહારાજની પ્રાપ્તિ થઈ. તેઓ એઓશ્રીના સંસારી ભત્રીજા છે.

જે રીતે પૂર્વના ત્રણ ત્રણ ગચ્છાધિપતિશ્રીજીઓની સેવામાં એમણે જીવનને ઓગાળ્યું હતું હવે તે જ રીતે અત્રે સમર્પિત બની રહ્યા. વર્ધમાન તપોનિધિ સૂરિવરશ્રીનો કાળધર્મ

થયા બાદ તેઓ પ્રવચનપ્રભાવક સૂરિવરજીની સાથે ને સાથે જ હોય છે.

તેઓશ્રીનો પુણ્યોદય ખીલતાં ચાલુ વર્ષે વિ.સં. ૨૦૬૭માં પોષ વદ ૧ના રોજ મુંબઈ વાલકેશ્વર ચંદનબાળા મध्ये પ્રવચનપ્રભાવક સૂરિવરે સૂરિપદ લક્ષ્મીથી અલંકૃત કર્યા ત્યારથી તેઓ પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજય હર્ષવર્ધનસૂરીશ્વરજી મહારાજના નામે ઓળખાય છે.

સ્વ-પર સમુદાયનો ભેદ મનમાં લાવ્યા વિના કોઈનું પણ ઉચિત બધું જ કાર્ય કરી આપવામાં તેઓશ્રી હમેશા તત્પર રહે છે. સદાય અપ્રમત્ત, સહાયક, પ્રસન્ન અને કાર્યરત તેઓશ્રી વધુમાં વધુ નિરોગી અને લાંબુ સંયમજીવન જીવી જૈન શાસનને અજવાળનારા બને એ જ અભિલાષા. તેઓશ્રીના પરિવારમાંથી તેઓ સિવાય પાંચ પુણ્યાત્માઓ સંયમપંથે સંચરેલા છે.

સૌજન્ય : બાલી-રાજસ્થાનનિવાસી સુરેખાબેન હસમુખલાલ-
બોરીવલી-મુંબઈ તરફથી

વર્તમાન શાસન પ્રભાવક-સંયમી

આ.ભ. વરબોધિસૂરિજી

આલેખન : પૂ.પં. કેવલ્યબોધિ વિ.મ.

નડિયાદમાં દીક્ષાની ખાણ એવા સંઘવી પરિવારના મોભી ચંદુલાલ મગનલાલ શાહ તથા માતુશ્રી શાન્તાબહેનની રત્નકુક્ષિએ ત્રીજા નંબરના સંતાન તરીકે નડિયાદમાં (ગુજરાત જિ. ખેડા) સંવત ૨૦૦૫ ભાદરવા વ-૪ના શુભદિને જન્મ થયો. પરિવારમાં પિતાશ્રીના મોટાભાઈ ચીમનભાઈ (સંસારી પક્ષે કાકા)એ સંવત ૨૦૦૬માં મહા સુ.-૬ નડિયાદમાં સિદ્ધાંત મહોદધિ ત્રિશત મુનિ ગુણાધિપતિ-સ્વ. આ.ભ. શ્રીના શિષ્ય વર્ધમાનતપોનિધિ, ન્યાયવિશારદ યુવા શિબિરોના પ્રણેતા ગુરુ અંતેવાસી સ્વ. ભુવનભાનુસૂરિજી મ.ના શિષ્ય તરીકે (૩૫) વર્ષ સંયમની આરાધના કરેલી. મુનિશ્રી મણિપ્રભવિજયજી નડિયાદવાળા પાસે સ્કૂલના વેકેશનમાં અભ્યાસ કરવા ૧૦ વર્ષની નાની વયથી જતા હતા. પૂ. પ્રેમસૂરિ મ.ની કૃપાદેષિ પડી ગયેલી. તેથી ૨૨ વર્ષની ઉંમરે બી.કોમ. પછી C.A.ના આર્ટીકલનો અભ્યાસ ચાલુ હતો ત્યારે પૂ.આ.ભ. ભુવનભાનુસૂરિજીની નિશ્રામાં મે વેકેશનમાં પાલનપુર મુકામે યુવા શિબિરમાં તત્ત્વજ્ઞાન માટે ગયેલ. ત્યાં પૂજ્યશ્રીના ઉપદેશથી હૃદયમાં વૈરાગ્યનો રંગ લાગ્યો. યોથાત્રતનો

અભિગ્રહ કર્યો અને પાંચ વર્ષની બાળ વયમાં વડીલોએ સંસારી વિવાહ સંબંધ (સગાઈ) કરેલો તે ફોક કરીને સંવત ૨૦૨૮માં નડિયાદ મુકામે પૂ.આ.ભ. ભુવનભાનુસૂરિજી મ. તેમના વિશાળ પરિવાર સાથે પધાર્યા. તેમના હસ્તે માગશર સુદ-૫ના દિવસે ચારિત્રપંથ સ્વીકારી કાકા મ. મણિપ્રભ વિ.મ.ના શિષ્ય તરીકે પરિવારના બીજા સભ્ય સંયમી બનવાનો અધિકાર મેળવ્યો. સંસારી વાગ્દત્તાએ પણ તેમના પગલે રાજુલસતીની જેમ પતિના માર્ગે પાંચ વર્ષબાદ સંયમ સ્વીકારતાં કલીકાળમાં 'નેમ રાજુલનો' પ્રસંગ જૈનશાસનમાં જોવા મળ્યો. ત્યારબાદ ૨૫ વર્ષ ગુરુ નિશ્રામાં જ્ઞાનાભ્યાસ સમુદાયમાં વૈયાવચ્ચ ભક્તિ વિનયગુણ સાથે ગુરુનિશ્રા-ગુરુકૃપાના બળે અનુક્રમે પંન્યાસ પદવી સંવત ૨૦૫૨માં થઈ ત્યાર બાદ સંવત ૨૦૫૮માં મુંબઈ ઈર્લાંદિજ મુકામે સમુદાયના બીજા પંન્યાસ બે મુનિભગવંતોની સાથે પૂ. સિદ્ધાંત દિવાકર ગચ્છાધિપતિ શ્રી જયઘોષસૂરિજી મ.ની આજ્ઞા અને તેમના સ્વહસ્તે આચાર્ય પદવી વૈશાખ વદિ-૩ના દિવસે આપવામાં આવી.

આચાર્યપદવી પછી હાલમાં ગુજરાત-મહારાષ્ટ્રના મરાઠાવાડમાં શાસનપ્રભાવનાં કાર્યો પ્રતિષ્ઠા-અંજનશલાકા-યુવાશિબિરો-જાહેર વ્યાખ્યાનો દ્વારા સ્થાનકવાસી વર્ગમાં આચાર-વિચાર-આહારનો પ્રચાર કરી રહ્યા છે. સેંકડો ભવ્યજીવોને ધર્મબોધિ પમાડી રહ્યા છે. તેમના વર્તમાન પટ્થર પંન્યાસપ્રવર કુલબોધિ મ. શિષ્ય તરીકે તેમની સાથે રહીને પ્રભાવક પ્રવચનપટ્ટતાથી તેમને શાસનપ્રભાવનામાં સહાયક બની રહ્યા છે. તેમના સંસારી પરિવારમાં તેમના પછી ૯ મુમુક્ષુ-મુમુક્ષી સાધુ-સાધ્વી તરીકે સંયમ સ્વીકારીને શાસનપ્રભાવના કરી રહ્યા છે. વર્ધમાન તપની ૧૦૧ ઓળી-સિદ્ધિતપ-માસક્ષમણ-૯૯ યાત્રા વગેરે તપ સાથે જીવનને સુગંધી બનાવ્યું છે. પ્રાયઃ બાર મહિનામાં ૧૧ મહિના એકાસણાથી ઓછું પચ્ચ. નથી કરતા. જ્ઞાનસંયમીનો અખંડ તપ ઉપવાસથી ૩૫ વર્ષથી ચાલુ છે.

જન્મ સંવત : ૨૦૦૫ ભાદરવા વદિ-૪ નડિયાદ
દીક્ષા સંવત : ૨૦૨૮ માગશર સુદિ-૬ નડિયાદ
પંન્યાસ સંવત : ૨૦૫૩ કારતક વદિ-૧૩ અમદાવાદ
આચાર્યપદવી સંવત ૨૦૫૮ વૈશાખ વદિ-૩ મુંબઈ
પાર્લા (વેસ્ટ) ઈર્લાંદિજ

સૌજન્ય : પૂજ્ય પંન્યાસ શ્રી કેવલ્યબોધિવિજયજી -મ.સા.ની
પ્રેરણાથી ગુરુભક્તો તરફથી

પરમ પૂજ્ય સરસ્વભાવી
આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય
મનમોહનસૂરીશ્વરજી મહારાજ

સંસારી નામ : મગનભાઈ
પિતા : વીરચંદ્રજી

માતા : મીઠી બેન

સંસારી ગામ : કેલાસનગર-
રાજસ્થાન (સિરોહી જિલ્લો)

સંસારી પરિવાર : ચાર ભાઈ
તથા ત્રણ બેન.

બાલ્યાવસ્થામાં કેલાસનગરમાં
વ્યાવહારિક અભ્યાસ કરીને,
શિવગંજ રાજસ્થાનમાં શ્રી જૈન

તત્ત્વજ્ઞાન પ્રચારક વિદ્યાલયમાં પંડિતજી જેસિંગભાઈ તેમજ ભૂરમલજી શાહ પાસે અભ્યાસ કર્યો. સંસારી વડીલ બંધુ ભૂરમલજીની પ્રેરણાથી વિશેષ ધાર્મિક અભ્યાસ માટે મહેસાણામાં શ્રી યશોવિજયજી પાઠશાળામાં અભ્યાસ કર્યો.

સ્વાભાવિક સંસાર પ્રત્યે નિર્લેપ-ભાવ હોવાથી ધાર્મિક શિક્ષક બનવાની ભાવનામાં આગળ વધ્યા. એવા સમયે શ્રીયુત મોહનભાઈએ (મુનિરાજ શ્રી જયમંગલવિજયજી મ.સા.) પ્રેરણા કરી કે માનવભવ સંયમ લઈને મોક્ષ મેળવવા માટે છે. મગનભાઈ અત્યંત સરળસ્વભાવી હોવાના કારણે આટલી પ્રેરણા પણ ઘણું કામ કરી ગઈ અને મગનભાઈ સંયમ લેવાની ભાવનાથી પરમપૂજ્ય, અધ્યાત્મયોગી, પંચાસપ્રવર શ્રી ભદ્રંકરવિજયજી ગણિવર્યશ્રી પાસે આવ્યા અને પૂજ્યશ્રીને ભાવના જણાવી.

ઝવેરી હીરાને પારખી લે તેમ પૂજ્ય પંચાસજી મહારાજે મગનભાઈને પારખી લીધા. આશીર્વાદ આપ્યા. આથી નમ્ર, ગુણીયલ, સરળ મગનભાઈનાં જીવનમાં આરાધનાની લગની સાથે સંયમની લગનીએ જોર પકડ્યું. એમણે એક દિવસ પૂજ્ય પંચાસજી ભગવંતને વિનંતી કરી કે “હે ભગવંત! મારો આ સંસારથી નિસ્તાર કરો.”

પૂજ્ય પંચાસજી ભગવંતે અનુમતિ આપી. આથી કેલાસનગર રાજસ્થાનમાં સં. ૨૦૩૧ વૈશાખ સુદ ૩=અક્ષય તૃતીયાના દિવસે સંયમ અંગીકાર કર્યું. પરમ પૂજ્ય આચાર્યદેવ

શ્રીમદ્ વિજય પ્રઘોતનસૂરીશ્વરજી મહારાજના શિષ્યરત્ન પરમપૂજ્ય મુનિ શ્રી મનમોહનવિજયજી બન્યા.

સહજ રીતે શરીરબલ નબળું હતું. બે-ત્રણ વાર મોટી માંદગી આવી ગઈ. તેથી વધારે નબળા પડ્યા પણ મનોબળ અત્યંત મક્કમ. સેવા-ભક્તિનો ગુણ અને મુંગે મોઢે કામ કરી લેવાનો ગુણ હોવાના કારણે પૂજ્ય પંચાસજી ભગવંતના હંયામાં વસી ગયેલા. ક્યારેય કોઈ વ્યક્તિ કે પ્રકૃતિની ફરિયાદ નહીં. હંમેશા સમાધાન કેળવી લેવાની આગવી સૂઝના કારણે પૂજ્ય પંચાસજી ભગવંતને મનમાં થતું કે મનમોહનવિજયજી પોતાની તકલીફ ક્યારેય કોઈને કહેશે નહીં. માટે જ પૂજ્યશ્રીએ પોતાની અંતિમ હિતશિક્ષામાં ગૃપના વડીલોને ભલામણ કરેલી કે “વિજયમનમોહનવિજયજીને સાચવજો” વીસ વર્ષ પ્રાય: કરીને રાજસ્થાનમાં વિચરણ થયું. પરમપૂજ્ય આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય મલ્લિસેનસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાથે ચાતુર્માસ થતા તેઓ એમને ખૂબ સાચવતા.

સં. ૨૦૫૪માં પરમપૂજ્ય પંચાસ શ્રી વજ્રસેનવિજયજી મહારાજને મેમ્ફોગસ નામનો ભયંકર રોગ થયો. પૂજ્યશ્રીની જીવનનૈયા ડૂબવા જેવી પરિસ્થિતિ થઈ ગયેલી. તે સમયે પૂજ્ય આચાર્યશ્રી મલ્લિસેનસૂરીશ્વરજી મહારાજ ગુજરાતમાં અને સૌ પ્રથમ હાલારમાં પધાર્યા ત્યારે પૂજ્ય પંચાસજી મહારાજની નિશ્ચામાં, પોતાની નબળી તબિયતમાં પણ સહવર્તી મહાત્માઓ તેમજ ખાસ કરીને મુનિરાજ શ્રી હેમપ્રભવિજયજી મહારાજની પૂર્ણ સહાયથી ઉત્તરાધ્યયન, આચારંગ, કલ્પસૂત્ર, મહાનિશિથ આદિ યોગોદ્ધત કર્યા. ધીરે ધીરે શરીરબળ ખીલતું ગયું. તેથી વ્યાખ્યાન માટે પ્રોત્સાહિત કર્યા. ઉપધાન આદિની ક્રિયા કરાવવામાં ઉત્સાહિત થયા. પણ આ બધામાં એમનો મુખ્ય ગુણ આજ્ઞાનું પાલન.

પૂ. મનમોહનવિજયજી મહારાજને પોતાની માટે, પોતાના જીવન માટે કોઈ પણ સ્પૃહા ન હોવાથી કોઈ વિકલ્પ નથી આવતો. એવી જ રીતે વડીલો માટે આજ્ઞા પાલન માટે પણ કોઈ વિકલ્પ નથી આવતો. કઠિન આજ્ઞા પણ તેઓ હસતા હસતા પાલન કરે છે. આપણને નવાઈ લાગે. ક્યારેક કોઈકે એમને પૂછ્યું, “આપ આટલી સહજતાથી કેવી રીતે સ્વીકારી શકો છો?” ત્યારે એમનો જવાબ હતો કે “એમાં મને જરાપણ ભાર નથી લાગતો.”

હંમેશા પોઝીટીવ વિચારધારામાં જ રમતા આ મહાત્માને

ક્યારેય પણ સ્નેહવાર માટે પણ ગુસ્સો નથી આવતો. એમની પાસે જેઓ ઉપધાન આદિની ક્રિયા કરે છે તેમને કાયમ માટે તે આરાધના સંભારણારૂપ બની જાય છે.

ઉપધાન તપ હોય કે કોઈપણ તપના પારણા હોય, સમાધિ-મૃત્યુ અવસરના ગુણાનુવાદ હોય કે દીક્ષાનો પ્રસંગ હોય, તેઓ થોડીકવાર બોલે પણ પ્રસંગને અનુરૂપ જ અને દુયકો કહે તે પણ તત્ત્વથી ભરપૂર હોય. શ્રોતાને ગમે તો ખરું જ આત્મહિતમાં ઉપયોગી પણ બને.

વિહારમાં પણ પૂજ્યશ્રી દરરોજ એક મૌલિક ચિંતન કહે. જે આખો દિવસ સંયમભાવ માટે અત્યંત ઉપકારક બને.

પરમપૂજ્ય મુનિરાજ શ્રી હેમપ્રભવિજયજી મહારાજના સંસારી બનેલી પ્રેમજીભાઈ સંયમ લેવા તૈયાર થયા. તેમને પરમપૂજ્ય મનમોહનવિજયજી મહારાજના શિષ્ય પરમપૂજ્ય મુનિરાજ શ્રી પુન્યભદ્રવિજયજી મહારાજ બનાવ્યા. ગુરુ-શિષ્ય બંનેમાંથી કોઈને ખબર ન હતી કે આ મારા ગુરુ મહારાજ બનશે, આ મારા શિષ્ય બનશે. પણ અરસપરસ એવો સદ્ભાવ કેળવ્યો કે શિષ્યની સમાધિ સુલભ બની ગઈ.

સં. ૨૦૫૭ના સેટેલાઈટ-અમદાવાદના ચાતુર્માસમાં વડીલોએ એમની યોગ્યતા જાણીને ગણિપદવી આપવાની ભાવનાથી ભગવતીજીના યોગો શરૂ કરાવ્યા. શરીરની ક્ષમતા એટલી ન હોવા છતાં દેવ-ગુરુની કૃપાથી આવા દીર્ઘકાલીન યોગ પણ સહજતાથી વહન કર્યા.

સં. ૨૦૫૮માં હાલારમાં આરાધનાધામે મહાવદ દના દિવસે ગણિપદવી થઈ. સં. ૨૦૬૦માં પાલિતાણામાં સમદડી ભુવનમાં કારતક વદ પાંચમે પંચાસ પદવી થઈ. સમય પસાર થતો ગયો. મહાત્માના ગુણો વધુને વધુ વિકસતા રહ્યા.

સં. ૨૦૬૭ની સાલમાં પોષ વદ ૧ના દિવસે માતૃભૂમિ કૈલાસનગર-રાજસ્થાનમાં પંચાલિકા મહોત્સવપૂર્વક આ મહાત્માને પરમપૂજ્ય ગચ્છસ્થવિર આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય લલિતશેખરસૂરીશ્વરજી મહારાજ, પરમ પૂજ્ય સિદ્ધહસ્તલેખક આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય પૂર્ણચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ, પરમપૂજ્ય, વાત્સલ્યવારિધિ આચાર્યદેવશ્રીમદ્વિજય મહાબલસૂરીશ્વરજી મહારાજ આદિ વડીલોની આજ્ઞાથી આચાર્યપદવી આપવામાં આવી.

આ પ્રસંગનો માહોલ પણ અત્યંત જોરદાર હતો. રાજસ્થાનની પોષ મહિનાની કડકડતી ઠંડીમાં પણ હજારથી દોઢ

હજાર ભાવિકો પ્રસંગમાં પધાર્યા હતા. ચડાવા આદિ ખૂબ સુંદર થયા. એમના કુટુંબમાંથી સંસારીભાઈની સુપુત્રી ત્રિશલાએ સંયમ અંગીકાર કર્યું છે, જે આજે સાધ્વીજી ઋજુદર્શિતાજી મહારાજ તપ-સંયમની અનુમોદનીય આરાધના કરી રહ્યા છે.

સુશ્રાવક મગનભાઈમાંથી મુનિશ્રી મનમોહનવિજયજી બન્યા પછી આચાર્યદેવશ્રી મનમોહનસૂરીશ્વરજી મહારાજ બનનારા આ મહાત્મા પોતાના વિશિષ્ટ ગુણોથી ખરેખર યથાર્થ નામધારી અર્થાત્ સૌના મનને મોહી લેનારા છે. તેમના ભવ્ય આત્માને અગણિત વંદના.

સૌજન્ય : શ્રી કસ્તુરધામ-નિલમવિહાર, તલેટી રોડ પાલિતાણા

પ્રવચનપ્રવીણ પૂ.આ.ભ. શ્રીમદ્ વિજય ભવ્યભૂષણસૂરિશ્વરજી મહારાજ

સંક્ષિપ્ત જીવન પરિચય

મહારાષ્ટ્ર રાજ્યના અહમદનગર જિલ્લામાં વસેલું નાનું અને મજાનું સમશેરપુર ગામ.....! ત્યાં નિવસતા અનેક જૈનશ્રાદ્ધોમાંના એક શ્રદ્ધાસંપન્ન સુશ્રાદ્ધ એટલે જ શ્રી બાબુભાઈ. તેમના યથાર્થનામા ધર્મપત્ની સુશીલાબહેન વિ.સં. ૨૦૧૮ની સાલે વૈશાખવદ

દના શુભ દિને એક તેજસ્વી પુત્રરત્નને જન્મ આપી રત્નકુશી માતા બન્યા. તે પુત્રરત્નને અજિતકુમાર નામથી નવાજવામાં આવ્યો. માત-પિતાએ બાલ્યકાળથી જ તેનું સુંદર સંસ્કરણ કર્યું. જમાનાના વિકૃત વાતાવરણથી તે રત્નના તેજમાં જરાય ઝાંખપ ન આવી જાય માટે તે રત્નના સંસ્કારતેજનું પ્રતિપળ જતન કર્યું. વ્યાવહારિક જ્ઞાન સાથે ધાર્મિકજ્ઞાન પણ મળે તે હેતુથી બાલ અજિતને જુનરગામની જૈન બોર્ડીંગમાં ભણવા મૂક્યો. તેમાં એક લાખેણી પળે પ્રભુ પાસે કરેલી પ્રાર્થના સફળ બની “સુહગુરુજોગો” તેને શુભગુરુનો યોગ થયો. મહારાષ્ટ્રના ગામડે ગામડે વિચરી સુષુપ્ત બનેલી ધર્મચેતનાને પ્રવચનોના માધ્યમે પુનઃ ધબકતી કરનારા પૂ. મુનિરાજ શ્રી મહાબલવિજયજી મ. (હાલ આચાર્ય) તથા પૂ. મુનિરાજ શ્રી પુણ્યપાલવિજયજી મ. (હાલ ગચ્છાધિપતિ)નું જુનરગામે શુભાગમન થયું. ત્રયાલ્લિક સ્થિરતા દરમ્યાન સંસારીસંબંધે

પિતા-પુત્ર અને સંયમસંબંધે પૂ. ગુરુ-શિષ્યની આ અજોડ જોડીના જિનાજ્ઞાપૂત જીવનની અને પ્રવચનની બાલ અજિતના અંતર પર અમીટ છાપ પડી. તેણે મનોમન મક્કમ નિર્ધાર કર્યો કે હવે આ ગુરુદેવોના સાન્નિધ્યમાં રહીને જ સમ્યગ્જ્ઞાન મેળવવું. શિક્ષકની રજા મેળવી વિહારમાં જોડાઈ કરેલા નિર્ધારને સાકાર કર્યો. આ સમાચાર સાંભળી ધર્મને પામેલા માત-પિતાએ રાજીપો અનુભવ્યો. મહાત્માઓના સાન્નિધ્યમાં રહીને અજિત જેમ જેમ ભણતો ગયો તેમ તેમ તેને સંસારની અસારતા સમજાવા લાગી.....તેનું અંતઃકરણ વૈરાગ્યવાસિત બન્યું. જ્ઞાનસ્યં ફલં વિરતિઃ । આ શાસ્ત્રપંક્તિનો તેના જીવનમાં સાક્ષાત્કાર થયો. તેને સર્વવિરતિ સ્વીકારના શુભ-પરિણામો જાગ્યા. માત-પિતાની અનુમતિ મળતા વિ.સં. ૨૦૩૩ની સાલે અમલનેર ગામે ઉજવાયેલ સમૂહ ૨૬ દીક્ષાના ઐતિહાસિક અવસરે મહા સુદ-૧૩ના મહાદિને દીક્ષાયુગપ્રવર્તક, બાલદીક્ષા સંરક્ષક તપાગચ્છાધિરાજ પૂ.આ.ભ. શ્રીમદ્ વિજય રામચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજાના વરદ્હસ્તે રજોહરણને પ્રાપ્ત કરી બાલઅજિત બાલસંયમી બન્યો. પૂ. મુનિશ્રી મહાબલવિજયજી મ.નું શિષ્યત્વ સ્વીકાર્યું. નૂતન નામકરણ થયું મુનિ ભવ્યભૂષણવિજયજી મહારાજ.....! શિષ્યત્વનો સ્વીકાર એટલે તન-મન-જીવન અને સર્વસ્વનું ગરુચરણોમાં સમર્પણ.....! સ્વેચ્છાનું વિલિનીકરણ અને ગુર્વેચ્છા-ગુર્વાજ્ઞાનું અમલીકરણ એનું જ નામ સાચું સમર્પણ.....! મુનિશ્રીએ આવા સમર્પણગુણને પોતાના જીવનમાં સુપેરે ખીલવ્યો. ગુરુદેવ અને વડીલગુરુબંધુના કડક અનુશાસનને પ્રસન્નતાથી ઝીલીને જ્ઞાનાદિ ક્ષેત્રે પ્રગતિશીલ બન્યા. ગુરુસેવા તથા ગુરુવત્ પૂજ્ય વડીલ ગુરુબંધુની ભક્તિની પ્રત્યેક તકને ઝડપી લઈને અનેક પ્રકરણગ્રંથો, આગમગ્રંથો, અધ્યાત્મગ્રંથો, યોગગ્રંથોનું તલસ્પર્શી અધ્યયન કર્યું. ન્યાયશાસ્ત્ર, વ્યાકરણશાસ્ત્ર, કાવ્યશાસ્ત્રનો સંગીન અભ્યાસ કર્યો. ગુરુકૃપાથી ક્ષયોપશમ એવો વિકસ્યો કે ભણેલા ગ્રંથો અને શાસ્ત્રોનો અનેક સંયમીઓને સુંદર અભ્યાસ કરાવ્યો. આગળ વધીને ગુર્વાજ્ઞાથી તેઓ જયોતિષશાસ્ત્રના વિશિષ્ટજ્ઞાતા બન્યા. તેમણે શોધેલા શુભમુહૂર્તોમાં આજ સુધી અનેક સ્થળે ઉપધાન તપો, છ'રી પાલક સંધો, નવ્વાણું યાત્રાઓ, અંજન-પ્રતિષ્ઠાઓ, દીક્ષા-વડીદીક્ષાઓ, વિવિધ મહોત્સવો આદિ અનેક ધર્માનુષ્ઠાનો નિર્વિઘ્નરીતે અને શાસનપ્રભાવક રીતે સંપન્ન થયા છે. તેઓશ્રીની પ્રવચનશક્તિ અનુપમ છે. બાલ હોય કે યુવા

હોય, પ્રૌઢ હોય કે વૃદ્ધ હોય દરેકને તેમના પ્રવચનશ્રવણમાં રસ પડ્યા વિના ન રહે. જૈનશાસનના જટિલતત્ત્વોને તર્ક-વિતર્ક અને દ્રષ્ટાંત-દાખલાઓના માધ્યમે સરળ રીતે સમજાવવાની આગવીકળા તેઓને સહજસિદ્ધ છે. શુદ્ધપ્રરુપકતા તો તેઓશ્રીને વારસામાં મળી છે. નવું નવું ભણવું અને નવું નવું જાણવું આ તેમનું મુખ્ય વ્યસન છે. પાસે આવેલી નાનામાં નાની વ્યક્તિ પાસેથી પણ કંઈક નવું જાણ્યા વિના તેમને ચેન ન પડે. સાદગી તો તેમના જીવનનો પર્યાય બની ગઈ છે. વસ્ત્ર હોય કે પાત્ર હોય દરેક વાતમાં સાદગી દેખાયા વિના ન રહે. તેઓશ્રીના જીવનનો ઉડીને આંખે વળગે તેવો ગુણ છે નિસ્પૃહતા.....! મારું કોઈ કરે કે મારું કોઈ બને એવી કોઈ અપેક્ષા નહીં. તેઓ જો ધારત તો આજે અનેક શિષ્યોના ગુરુપદને શોભાવી શકત. જે બે શિષ્યો થયા તે પણ અત્યાગ્રહ કરીને ગુરુદેવએ કર્યા છે. તેમની દરેક પ્રવૃત્તિમાં નિસ્પૃહતા ઝળક્યા વિના ન રહે. તેમને પ્રતો અને પુસ્તકો સાથે અતૂટ નાતો છે. તેમનો લગભગ દિવસ પુસ્તકો સાથે વાતો કરવામાં જ વ્યતીત થાય છે. આવી આવી અગણિત વિશેષતાઓથી સમૃદ્ધ જીવનશૈલીના સ્વામી પૂ. મુનિરાજ શ્રી ભવ્યભૂષણવિજયજી મહારાજને પૂ. ગુરુદેવોએ ક્રમશઃ ગણી-પંન્યાસપદે સ્થાપવાનો નિર્ણય કરી વિ.સં. ૨૦૫૮ની સાલે મહાવદી ૯ના શુભદિને ગુણિયલગચ્છાધિરાજ પૂ.આ.ભ. શ્રીમદ્ વિજય મહોદયસૂરીશ્વરજી મહારાજા આદિ સહસ્રાધિક શ્રમણ-શ્રમણી ભગવંતોની નિશ્ચા-ઉપસ્થિતિમાં ગણિપદથી વિભૂષિત કર્યા. ત્યારબાદ સિદ્ધગિરિરાજના સાન્નિધ્યમાં વિ.સં. ૨૦૬૧ કારતક વદ પના શુભદિને પૂ. ગુરુદેવશ્રીએ તેમને પંન્યાસપદે પ્રસ્થાપિત કર્યા. આગળ વધીને વિ.સં. ૨૦૬૭ની સાલે શ્રી સિદ્ધગિરિની ધન્ય ધરતી પર પોષ વદ-૧ના મંગલદિને વડીલ પૂજ્યોએ તથા પૂ. ગુરુદેવશ્રીએ તેમને વિકાસ અને વિશ્વાસના પ્રતિકસમા સૂરિપદના સિંહાસને પ્રતિષ્ઠિત કર્યા. આજે તેઓ મોક્ષમાર્ગની સુંદર આરાધના અને પ્રભાવના કરવા સાથે દુનિયાને નિર્ભેળ મોક્ષમાર્ગ સમજાવવાનો ભગીરથ પુરુષાર્થ કરી રહ્યા છે. અંતમાં આવા ગુણગણાલંકૃત પૂ.આ.ભ. શ્રીમદ્ વિજય ભવ્યભૂષણસૂરીશ્વરજી મહારાજાના પરમપાવન ચરણોમાં અનંતશઃ વંદનાવલી.....

સૌજન્ય : ગચ્છાનુજ્ઞાપ્રદાન મહોત્સવ સમિતિ,

પાલિતાણા

દેશનાદક્ષ પૂ.આ.ભ. શ્રીમદ્ વિજય ભુવનભૂષણસૂરીશ્વરજી મ.સા.

આજે દેવદુર્લભ માનવભવને પામનારા ઓછા છે. તેમાં પણ માનવભવના મૂલ્યને સમજીને નાનકડી જીંદગીમાં અદકેરું જીવન જીવી જગતને માર્ગચીંધણું કરનારા આત્માઓ વિરલ હોય છે. આવા વિરલ આત્માઓની શ્રેણીને શોભાવતું એક વ્યક્તિત્વ એટલે જ પૂજ્યપાદ આચાર્ય ભગવંત શ્રીમદ્ વિજય ભુવનભૂષણસૂરીશ્વરજી

મહારાજ.....!

તારંગાજી તીર્થની તળેટીમાં વસેલા સતલાસણા ગામના મૂળવતની અને વરસોથી વ્યવસાયાર્થે મહારાષ્ટ્રના ખરડા અને પછીથી નાસિક આવીને વસેલા સુશ્રાદ્ધ રસિકભાઈના ધર્મપત્ની સવિતાબહેને વિ.સં. ૨૦૧૮ની સાલે નવપદજીની શાશ્વત ઓળીના પાવન દિવસોમાં આસો સુદ-૧૦ના શુભદિને એક સુપુત્રને જન્મ આપ્યો. તેનું નામ પાડવામાં આવ્યું શ્રેયાંસકુમાર.....! આર્યત્વ અને જૈનત્વની છાયાને વરેલા માત-પિતાએ તેનું સુંદર સંસ્કરણ કર્યું. માત્ર તેના શરીરની ચિંતા ન કરતા તેના આત્માની પણ ચિંતા કરી. તેમાં વિ.સં. ૨૦૩૧ની સાલે નાસિકનગરે આગમપ્રજ્ઞ પૂ.આ.ભ. શ્રીમદ્ વિજય જંબૂસૂરીશ્વરજી મહારાજાની ચાતુર્માસાર્થે સપરિવાર પધરામણી થઈ. તેમના પાવન પરિચયથી શ્રેયાંસકુમારને ધાર્મિક અભ્યાસ કરવાની પ્રેરણા મળી. ચાતુર્માસ દરમ્યાન બે પ્રતિક્રમણના સૂત્રો કંઠસ્થ કર્યા. ત્યારબાદ વિ.સં. ૨૦૩૨ની સાલે પૂ. મુનિરાજ શ્રી મહાબલવિજયજી મ. (હાલ આચાર્ય) તથા પૂ. મુનિરાજ શ્રી પુણ્યપાલવિજયજી મ. (હાલ ગચ્છાધિપતિ)નું નાસિક સંઘમાં અભૂતપૂર્વ ચોમાસું થયું. તે ચોમાસા દરમ્યાન પૂજ્યશ્રીની સરસ જીવનશૈલી અને સરળ પ્રવચનશૈલીના પ્રભાવે બહુસંખ્ય ભવ્યાત્માઓ ધર્મમાર્ગે ચડ્યા. તથા ધર્મમાર્ગે ચડેલા બહુસંખ્ય ભવ્યાત્માઓ ધર્મમાર્ગે આગળ વધ્યા. શ્રેયાંસકુમારે પણ ધર્મક્ષેત્રે સુંદર પ્રગતિ સાધી. ઉભય મુનિરાજોએ વિહાર કર્યો ત્યારે બાલશ્રેયાંસ પણ માત-પિતાની રજા મેળવી વિહારમાં જોડાયો.

પૂજ્યશ્રીના સાન્નિધ્યમાં રહી ધર્મના સુંદર સંસ્કારો મેળવવા સાથે સુંદર અધ્યયન કર્યું. પૂજ્યશ્રીના મુખે વૈરાગ્યસભર વિવિધ વાતો-વાર્તાઓ સાંભળી બાલશ્રેયાંસનું અંતઃકરણ વૈરાગ્યવાસિત બન્યું. “સંયમ કબહિ મિલે”ની આંતરદૂન જાગી. બાલશ્રેયાંસની યોગ્યતા અને દ્રઢતાની પરિક્ષા કરી પૂ. ગુરુદેવોએ સંયમપ્રદાનની અને માત-પિતાદિ પરિવારજનોએ સંયમગ્રહણની સહર્ષ સંમતિ આપી. વિ.સં. ૨૦૩૩ની સાલે મહારાષ્ટ્રના અમલનેર ગામે ઉજવાયેલ સમૂહ ૨૬ દીક્ષાના ઐતિહાસિક અવસરે દીક્ષાપુગપ્રવર્તક, બાલદીક્ષાસંરક્ષક, તપાગચ્છાધિરાજ પૂ.આ.ભ. શ્રીમદ્ વિજય રામચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજાના પરમપાવન હાથે મહાસુદ-૧૩ના શુભદિને રજોહરણને પ્રાપ્ત કરી બાલશ્રેયાંસનો મનમોરલો નાચી ઉઠ્યો. નૂતન નામ પડ્યું પૂ. મુનિ શ્રી ભુવનભૂષણવિજયજી મ., પૂ. મુનિરાજ શ્રી પુણ્યપાલ વિજયજી મ.ના પ્રથમશિષ્ય બન્યા. સંયમ સ્વીકારવાની સાથે જ જ્ઞાનાદિ સાધ્યોની સાધનામાં વિશેષ ઉજમાળ બન્યા. ગુણાધિરાજ વિનયને જીવનમાં ખૂબ ખીલવ્યો. દાદા ગુરુદેવ તથા ગુરુદેવની સેવા-ભક્તિ કરવા સાથે ન્યાય-વ્યાકરણશાસ્ત્રનો તથા આગમાદિ ગ્રંથોનો સુંદર અભ્યાસ કર્યો. “માણસ માત્ર ભૂલને પાત્ર” આ કહેવત પહેલા જન્મ પામેલી અપ્રસિદ્ધ કહેવત છે કે “વ્યક્તિમાત્ર શક્તિપાત્ર” દરેક વ્યક્તિમાં કોઈને કોઈ શક્તિ પડેલી જ હોય છે. કોઈમાં વક્તૃત્વશક્તિ હોય કોઈમાં લેખનશક્તિ હોય તો કોઈમાં કવિત્વ-કલ્પનાશક્તિ હોય. આ મહાત્મામાં આયોજનશક્તિ સુંદર રહેલી છે. પૂ. ગુરુદેવોની નિશ્રામાં વારંવાર ઉજવાતા વિવિધ મહોત્સવો-ઉજમણાઓ.....ઉપધાનતપો, છ’રી પાલક સંઘો, નવ્યાણું યાત્રાઓ આદિ પ્રસંગોનું આયોજન આજ્ઞાપૂર્વક કઈ રીતે કરવું તેનું સુંદર માર્ગદર્શન આયોજકોને માર્ગમાં રહીને આપવા દ્વારા તે તે પ્રસંગોને શાનદાર અને યાદગાર બનાવ્યા છે. આ મહાત્માનું સંપાદન-કૌશલ્ય પણ અનેરું છે. આજ સુધી અનેક પુસ્તકોનું સુંદર સંપાદન કરી “પૂ. તપાગચ્છાધિરાજશ્રી”ના તથા “પૂ. ગુરુદેવશ્રીના પ્રવચનસાહિત્યને અને કાવ્ય સાહિત્યને ગુજરાતી-હિન્દી-મરાઠી ભાષી લોકો સુધી પહોંચાડવાનો ભગીરથ પુરુષાર્થ તેઓએ કર્યો છે અને હજી પણ કરી રહ્યા છે. વર્ધમાનતપની ઓળીઓ, વર્ધીતપ આદિ તપો કરવા સાથે ક્રમસે ક્રમ બિયાસણાની આરાધના આજે પણ અખંડ રીતે તેઓ કરી રહ્યા છે. પૂ. ગુરુદેવોને શાસનના અનેક જવાબદારીભર્યા કાર્યોમાં સહાયક બની ગુરુદેવોના કાર્યભારને હળવો કર્યો. પોતે સ્વતંત્ર વિચરી શાસનની પ્રભાવના કરવા સમર્થ હોવા છતાં

તેઓને ગુરુકુળવાસમાં રહેવું જ ગમે છે. ગુર્વાજાથી ત્રણ સ્વતંત્ર ચાતુર્માસ કરવા પડ્યા બાકી આજે પણ ગુરુકુળવાસમાં રહી અનેક જવાબદારીઓને વહેવા સાથે સંયમજીવનની સુંદર સાધના કરી રહ્યા છે. તેઓશ્રીની યોગ્યતાનો પરિપાક જોઈને પૂ. ગુરુદેવોએ તેમને ક્રમશઃ ગણી-પંચાસપદે આરૂઢ કરવાનો શુભ નિર્ણય કર્યો. વિ.સં. ૨૦૬૮ની સોહામણી સાલે શ્રી વિજય રામચન્દ્રસૂરિ સ્મૃતિમંદિરના ભવ્યપ્રાંગણમાં ગુણિયલ ગચ્છાધિપતિ પૂ.આ.ભ. શ્રીમદ્ વિજયમહોદયસૂરીશ્વરજી મહારાજાની શુભનિશ્રામાં તેઓશ્રીના આજ્ઞાવર્તિ સહસ્રાધિક શ્રમણ-શ્રમણી ભગવંતોની ઉપસ્થિતિમાં મહાવદ-૮ના શુભ દીને તેમને ગણિપદથી વિભૂષિત કરવામાં આવ્યા. ત્યારબાદ વિ.સં. ૨૦૬૧ની સાલે નાહારતીર્થધામ-મરોલીના પ્રાંગણમાં મહાસુદ-૪ના પ્રભુપ્રતિષ્ઠાના મંગલદિને પૂ. ગુરુદેવશ્રીએ તેમને પંચાસપદે પ્રતિષ્ઠિત કર્યા. આગળ વધીને જે પદનું જૈનશાસનમાં આગવું મહત્ત્વ છે એવા ગૌરવવંતા આચાર્યપદે તેમને સ્થાપવાનો નિરધાર “પૂ. ગુરુદેવોએ કર્યો. તે નિરધાર વિ.સં. ૨૦૬૭ની સાલે સિદ્ધગિરિરાજના સર્વોત્તમ સાન્નિધ્યમાં પોષવદ-૧ના પુણ્યદિને સાકાર થયો. મુનિમાંથી ગણિ અને ગણિમાંથી પંચાસ બનેલા પૂ. પંચાસપ્રવર શ્રી ભુવનભૂષણવિજયજી મહારાજ પૂજ્યપાદ આચાર્ય ભગવંત શ્રીમદ્ વિજયભુવનભૂષણસૂરીશ્વરજી મહારાજા બન્યા. આજે તેઓ અનેક ભવ્યાત્માઓને ધર્મમાર્ગે જોડીને સાચો પરોપકાર કરી રહ્યા છે. તેઓશ્રીના પરોપકારપૂત સંયમજીવનને અમારી ભાવસભર વંદનાવલી.....

સૌજન્ય : ગચ્છાનુજ્ઞાપ્રદાન મહોત્સવ સમિતિ, પાલિતાણા

પૂ.આ.ભ. શ્રીમદ્ વિજય વજ્રભૂષણસૂરીશ્વરજી મ.સા.

રાત્રુર્ગાતિસ્વરૂપા સંસારચક્રમાં જીવોનું પરિભ્રમણ અનવરત ચાલું છે. તેમાંથી માનવભવને પામનારા જીવો બહુ ઓછા છે. તેમાં પણ સ્વની સાધના દ્વારા - મળેલા માનવભવને ઉજાળનારા જીવો અત્યંત અલ્પ છે. આવા જ અલ્પ આત્માઓની હરોળમાં

સ્થાન-માન પામેલું એક શુભનામ એટલે જ પૂ.આ.ભ. શ્રીમદ્ વિજય વજ્રભૂષણ સૂરીશ્વરજી મહારાજ.....! તારંગાજી તીર્થની ગોદમાં વસેલા સતલાસણા ગામના મૂળ રહેવાસી તથા વ્યાપારાર્થે વરસોથી મહારાષ્ટ્ર રાજ્યના અહમદનગર શહેરમાં આવીને રહેલા શ્રીયુત્તમ ચિમણભાઈના ધર્મપત્ની લીલાબહેને વિ.સં. ૨૦૧૭ની સાલના માગસર સુદ-૧૩ના ધન્યદિને એક પુણ્યાત્માને જન્મ આપ્યો. તેનું નામ રાખવામાં આવ્યું નીતિનકુમાર.....! આજના કાળમાં સંતાનોને જન્મ આપનારા મા-બાપોને જેટલો સુકાળ છે તેટલો જ સંતાનોને સુસંસ્કારો આપનારા મા-બાપોનો દુકાળ છે. જન્મ સાથે સંસ્કારો આપે તેવા મા-બાપો અત્યંત વિરલા છે. આવા જ વિરલા મા-બાપ બની માત-પિતાએ બાલનીતિનને ઉચ્ચ સંસ્કારો આપ્યા. તેના જ પરિણામે તે ધીર-વીર ને ગંભીર બન્યો. સ્કૂલમાં S.S.C. સુધીનું વ્યાવહારિક શિક્ષણ મેળવ્યું. તેમાં વિ.સં. ૨૦૩૨ની સાલે નીતિનની ભાગ્યદશા જાગી. અહમદનગરનગરે પૂ. મુનિરાજ શ્રી લાભવિજયજી મ. આદિ મહાત્માઓ ચાતુર્માસાર્થે પધાર્યા. તેઓશ્રીના પાવન પરિચયથી નીતિન ધર્મ પામ્યો. દેરાસર-ઉપાશ્રયમાં આવતો થયો. ધર્માભ્યાસ કરતો થયો. પ્રવચનો સાંભળી તેને સંસારનું સાચું સ્વરૂપ સમજાયું. પૂ. મુનિરાજ શ્રી અક્ષયવિજયજી મ. (હાલ આચાર્ય)ની હાર્દિક પ્રેરણા મળતા સાધુ બનવાનો શુભભાવ જાગ્યો. તેમાં વિ.સં. ૨૦૩૩ની સાલે નાસિકનગરે વસતા પોતાના કાકાઈભાઈ શ્રેયાંસકુમારની પૂ. મુનિરાજશ્રી મહાબલવિજયજી મ. (હાલ આચાર્ય) તથા પૂ. મુનિરાજ શ્રી પુણ્યપાલવિજયજી મ. (હાલ ગચ્છાધિપતિ) પાસે દીક્ષા થઈ તે પ્રસંગને નિહાળી સાધુ બનવાની ભાવના પ્રબળતમ બની. ભાઈ મહારાજ પૂ. મુનિશ્રી ભુવનભૂષણવિજયજી મ.નું આલંબન લઈ ઉપરોક્ત ઉભય મુનિવર્યોના સાન્નિધ્યમાં રહી સંયમધર્મની સંગીન તાલીમ મેળવી. તેના ફળસ્વરૂપે વિ.સં. ૨૦૩૬ની સાલે દીક્ષાયુગપ્રવર્તક બાલદીક્ષાસંરક્ષક તપાગચ્છાધિરાજ પૂ.આ.ભ. શ્રીમદ્ વિજય રામચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજાના શુભસાન્નિધ્યમાં સુરેન્દ્રનગરનગરે ઉજવાયેલ અંજન-પ્રતિષ્ઠા તથા સમૂહ ૨૧ દીક્ષાના ઐતિહાસિક પ્રસંગે ફાગણસુદ-૧૦ના શુભદિને નીતિનકુમારની ભાગવતી દીક્ષા થઈ. નૂતન નામકરણ થયું પૂ. મુનિરાજ શ્રી વજ્રભૂષણવિજયજી મહારાજ.....! પૂ. મુનિરાજશ્રી પુણ્યપાલવિજયજી મ.નું શિષ્યત્વ સ્વીકારી ભાઈ મહારાજના ગુરુભાઈ બન્યા. દાદા ગુરુદેવ તથા ગુરુદેવના પ્રત્યેક પડતા બોલને ઝીલીને જ્ઞાનાદિ સંયમયોગોમાં

પ્રગતિ સાધવા લાગ્યા. માનવભવને સફળ કરનારા સંયમજીવનને પામી, સંયમજીવનને વધુને વધુ નિર્મળ બનાવનારા તપધર્મમાં વિશેષ ઉજમાળ બન્યા. વર્ષો સુધી એકાસણા કરવા સાથે વર્ષોતપ-વર્ધમાનતપની ઓળીઓની સુંદર આરાધના કરી. સર્વગુણોને ખેંચી લાવનારા વિનયગુણને તથા ખુદ તીર્થંકરદેવોએ જે ગુણને તીર્થંકર નામકર્મના નિબંધનનું કારણ કહ્યું છે તેવા વૈયાવચ્ચગુણને જીવનમાં ખૂબ ખીલવ્યો. કોઈનું પણ કરી છૂટવાની વૃત્તિ, બીજા માટે ઘસાવાની તૈયારી તેમનામાં સ્વાભાવિક જોવા મળે. ગુરુ મહારાજનો પડછાયો બનીને જીવ્યા. તેના જ પ્રતાપે ગુરુના હેયે સ્થાન મેળવનારા ધન્ય શિષ્યોમાં તેમણે સ્થાન મેળવ્યું. તેમની આરાધનારુચિ ઉડીને આંખે વળગે તેવી છે. ગમે તે સંયોગોમાં પણ પોતાની જાપ-ધ્યાન-સ્વાધ્યાય-ખમાસમણા-શતાધિક લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ આદિ નિત્ય આરાધના ને સીદાવા ન દે. માંડલીની ગોચરી લાવવી-વેચવી આદિ ભક્તિકાર્યોમાં તેમને ખૂબ આનંદ આવે. માંડલીની ભક્તિની તક મળતાં જ રાજી રાજી થઈ જાય. પદસ્થ થયા પછી પણ નાનામાં નાના સાધુની ભક્તિ કરવામાં તેમણે ક્યારેય નાનપ અનુભવી નથી. વિ.સં. ૨૦૪૭ની સાલે અંતિમ આરાધનાના અવસરે “પૂ. તપાગચ્છાધિરાજશ્રી”ને સમાધિસાધક સજ્જાઓ અને સ્તોત્રો સંભળાવવા પૂ. ગુરુદેવશ્રી જતા ત્યારે ગુરુદેવશ્રી સાથે જવાનું અને વચ્ચે સજ્જાયાદિ સંભળાવી તે મહાપુરુષને સમાધિમાં સહાયક થવાનું સ્પૃહનીય સદ્ભાગ્ય પણ આ મુનિશ્રીને સાંપડ્યું હતું. પોતાના સંસારી માતોશ્રીને અંતિમ સમાધિ આપવા ગુર્વાજાથી એક દિવસમાં ૭૦ કિ.મી.નો વિહાર કરી

વર્ધમાન તપોનિધિ

પૂ.આ. ભ. શ્રી રવિશેખર સૂ.મ.

દીક્ષા : ૨૦૩૪ ચૈત્ર સુદ-૧૩

સંસારી નામ : રમેશકુમાર

પિતા : લખમશીભાઈ

માતા : અમૃતબેન

દીક્ષાસ્થળ : અમલનેર (મહારાષ્ટ્ર)

દીક્ષા દાતા : આચાર્ય શ્રી હીરસૂરીશ્વરજી મહારાજા

પૂ. ગુરુ ભગવંત : પરમસંવેગી પૂ. મુ. શ્રી રાજશેખર વિ.મ. (હાલ આચાર્ય)

ગણિપદવી : ૨૦૫૫ વૈશાખ સુદ બોરીવલી (વે.) ચંદાવરકરલેન-મુંબઈ

પંન્યાસપદવી : ૨૦૬૧ મ. સુદ ૪, શત્રુંજયધામ-ભીવંડી

આચાર્યપદવી : વિ.સં. ૨૦૬૭ વૈશાખ સુદ-૨, ગુરુવાર તા. ૫-૫-૨૦૧૧ પાલિતાણા

હાલારની ધરતી પર આરબલુંસ નામના ગામના અને વ્યવસાયાર્થે મુંબઈ-માહિમ મુકામે સ્થિર થયેલા શ્રી લખમશીભાઈ દોઢીયાના સુપુત્ર રમેશ દેવાધિદેવ શ્રી શાંતિનાથપ્રભુજી(દાદર-કબુતરખાના)ની નિષ્કામ ભક્તિના પ્રભાવે સંયમજીવનને પામ્યા. મંદક્ષયોપશમ હોવા છતાં ગુરુ પારતન્ત્યના અનુપમ ગુણે મુનિમાંથી ક્રમશઃ આજે આચાર્ય પદારૂઢ થયા છે.

પરમ કારુણિક સચ્ચારિત્ર ચૂડામણિ પ.પૂ. આચાર્ય ભગવંત શ્રી પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજાના ગુરુકુલવાસમાં ગ્રહણ અને આસેવન શિક્ષા મેળવવાના સદ્ભાગી બન્યા. વિશુદ્ધ સંયમી પૂ. મુનિરાજ શ્રી રાજશેખર વિ.મ.ના દ્વિતીય શિષ્યરૂપે પૂ. મુનિરાજ શ્રી રવિશેખર વિ. મ. તરીકે પ્રસ્થાપિત થયા. મહારાષ્ટ્રમાં અમલનેર મુકામે દીક્ષિત બનીને સંયમની સાધનાથી નિજ આતમને અજવાળતા રહ્યા. ખૂબ ખૂબ મહેનત કર્યા પછી જ્ઞાન ચઢે છતાં પણ સ્વેજેય થાક્યા વિના મહેનત કરતા રહે. ગુરુ-ભગવંતોનો અપૂર્વ વિનય, ગુર્વાજા પરમમંત્ર બનાવીને જીવન જીવવાના નિધારિ તેમને મેઘાવી બનાવ્યા. સંયમ અંગીકાર કરીને સંયમજીવનના પ્રખર હિમાયતી યુસ્ત ચારિત્રી પૂ.આ.ભ. શ્રી હીર સૂ.મ. (પ્રદાદા ગુરુ મહારાજ)ની સેવાનો અવસર મેળવ્યો. તેમની સેવામાંથી પસાર થયેલો સંયમી સો ટચનું સોનું ગણાય. જેવા તેવા સંયમીની તેમની પાસે ટકવાની તાકાત નહોતી. પ્રદાદા ગુરુદેવશ્રી કાળધર્મ પામ્યા પછી નિજ ગુરુભગવંતો સાથે રહી શ્રુતાભ્યાસ, વૈયાવચ્ચ આદિમાં મગ્ન બન્યા. અપૂર્વ ગુરુભક્તિના પ્રભાવે અનેક આગમગ્રંથો, છેદગ્રંથો, પ્રકરણગ્રંથોના અભ્યાસી બન્યા. તેમની ખૂબ સુંદર ટેક છે કે જે જે ગ્રંથો વાંચે તેમાંથી જે તે વસ્તુ વિશેષ ઉપયોગી હોય તે તે પદાર્થને અવશ્ય નોંધી લે. પછીના કાળે તેને કંઠસ્થ કરે. આમ જ્ઞાનખજાનો વૃદ્ધિવંત બનતો જાય. રાત્રે બહુ અલ્પ નિદ્રા લઈને સાધનામય જીવન

વિતાવે છે. વર્ધમાનતપ આયંબિલની ૧૦૦ ઓળી પૂર્ણ કરી વર્તમાનમાં ફરી બીજી વખત ૮૧ ઓળી પૂર્ણ થઈ છે. લગભગ દસેક વર્ષથી ઠામચોવિહાર આયંબિલ તથા પારણા હોય ત્યારે ઠામચોવિહાર એકાસણા કરે છે. કોઈ પણ સંયોગોમાં એકાસણાથી ઓછો તપ કર્યો નથી. સંયમના ઉપકરણો તથા સંયમની જરૂરિયાતની વસ્તુ બિલકુલ નિર્દોષ મળે તેવા આગ્રહી છે.

પ્રવચનશક્તિ એવી ખીલી છે કે પ્રવચન અધ્યાત્મલક્ષી હોવાને કારણે અર્થી જીવો ક્યાંય ક્યાંયથી પ્રવચન શ્રવણ કરવા પહોંચી આવે. જ્યાં જાય ત્યાં નવતત્ત્વની વાચનાઓ દ્વારા સંઘમાં બોધ પમાડે છે. તેઓશ્રીની યોગ્યતા જોઈ તેમના પૂ. ગુરુ ભગવંતોએ તેમને ગણિ, પંચાસ અને છેલ્લે આચાર્ય પદારૂઢ કર્યા. આચાર્ય પદવીનું મુહૂર્ત પૂ. ગુરુ ભગવંત શ્રી રાજશેખર સૂ. મહારાજે નિર્ણય કર્યું. પરંતુ ભવિતવ્યતાના યોગે પૂ. ગુરુદેવશ્રી આચાર્ય પદવીના પંદરેક દિવસ પૂર્વે કાળધર્મ પામ્યા.

પાલિતાણા મધ્યે મહારાષ્ટ્ર ભવનના આંગણે સેંકડો શ્રમણ-શ્રમણી ભગવંતોની ઉપસ્થિતિમાં સુવિશાલ ગચ્છાધિપતિ પૂ.આ.ભ. શ્રી રામચન્દ્ર સૂ.મ.ના સમુદાયના ગચ્છાધિપતિપદે પ્રવચન પ્રદીપ પૂ.આ.ભ. શ્રી પુણ્યપાલ સૂ.મ.ની વરણી થતાં તેઓશ્રીના પદારૂઢના દિવસે પૂ. પં.શ્રી રવિશેખર વિ.ને આચાર્યપદ પ્રદાન થયું. ભારતભરના સંઘોની ઉપસ્થિતિમાં પ્રસંગ શાસનપ્રભાવક બન્યો.

તેઓશ્રીના બે શિષ્યો છે. સુંદર આરાધના કરી રહ્યા છે. મુ.શ્રી ઈન્દ્ર શે. વિ. નામના પ્રથમ શિષ્યે આ વર્ષે (૨૦૬૭ની સાલે) પાલિતાણામાં પોતાના ગુરુભગવંતો સાથે પ્રવેશ કર્યો તેમાં ફાગણ સુદ બીજના દિનથી માસક્ષમણની આરાધના શરૂ કરી. દિનપ્રતિદિન અપ્રમત્તભાવે સાધના આગળ વધી. સમગ્ર દિવસમાં પૂ. દાદા ગુરુદેવશ્રી રાજશેખર સૂ.મ.ની સેવામાં એવા તો તલ્લીન બન્યા કે જોતજોતામાં માસક્ષમણ પૂર્ણ થઈ ગયું. દિવસે ક્યારેય પડખું ફેરવ્યું નહોતું, દિનચર્યાનું એક એક ખમાસમણ ઉભા ઉભા પ્રમાર્જનપૂર્વક આપ્યું હતું. પડિલેહણ કોઈ પાસે કરાવ્યું નહોતું. માસક્ષમણ ચાલતું હોવા છતાં મકાનમાં કોઈ મહાત્માને પણ ખબર ન પડે કે આજે કેટલામો ઉપવાસ છે એવી ગુપ્તતા રાખવાનું તેમનું ધ્યેય હતું. માસક્ષમણનું પારણું થયું. બે દિવસ નવકારશીના પરચક્રખાણ, બે બિયાસણા અને સાત એકાસણા એમ અગિયાર દિવસ

વાપરીને ફરી બીજા માસક્ષમણની ભાવના પૂ. ગુ.ભ. પાસે વ્યક્ત કરી. પૂ. દાદા ગુ.શ્રી રાજશેખર સૂ.મ.ના મુખેથી પરચક્રખાણ શ્રદ્ધા કર્યું. ઉલ્લાસભર આરાધના શરૂ કરી. ભવિતવ્યતા કંઈક જુદી નિર્માણ થઈ જે પૂ. દાદા ગુરુદેવશ્રીના સાન્નિધ્યમાં રહીને ફરી માસક્ષમણ આરાધવાનું હતું તે પૂજ્યશ્રી ચાર ઉપવાસ થતાં કાળધર્મ પામ્યા.....મહાન આલંબન ઝુંટવાઈ ગયું, પણ બીજું માસક્ષમણ પણ મુનિશ્રીએ પૂર્ણ કર્યું. હવે ફરી બીજા બે માસક્ષમણ કરવાની ભાવના આ મુનિવર રાખે છે. ચાતુર્માસ દરમિયાન તેમની બાકીના બે માસક્ષમણની કામના છે. શાસનદેવ તેમની સાધના નિર્વિઘ્ને પરિપૂર્ણ કરાવે. જૈનશાસન આવા તારક ગુરુવર્યાના બળથી પાંચમા આરાના છેડા સુધી અવિચ્છિન્ન રહેશે.

સૌજન્ય : સં. ૨૦૬૭ શ્રી શાશ્વતગિરિ ચાતુર્માસ આરાધના સમિતિ, કસ્તુરધામ-નિલમવિહાર, પાલિતાણા

પૂ. આ.શ્રી શ્રમણચંદ્રસૂરિજી મ.સા.

અકલ, અવિકલ્ય ને અચલશાંત, ચૌદ ગુણ એ ધરે સૂરિ સંત

ધીર, ગંભીર તો ઘણા હોય પણ સાથે સરળ ન હોય, કાયમ હસતા તો ઘણા હોય પણ સાથે હસાવતા ન હોય, તળેટીની ધૂળમાં આળોટનારા ઘણા હોય પણ શિખરે ચઢનાર ન હોય, પણ....ધીર, ગંભીર સાથે સરળ, હસતા અને સહુને હસાવતા,

તળેટીથી શિખર સુધી પહોંચનાર વિરલવ્યક્તિ એટલે પંચાસ શ્રી શ્રમણચંદ્રવિજયજી ગણિ.

પંચમહાલ જિલ્લાના બોડેલીની નજીક શ્રી શાંતિનાથજીના જિનાલયથી શોભતા 'ડુમા' નામના નાના સરખા ગામમાં દામાભાઈ બારિયા પરિવારમાં પિતા મોહનભાઈ, માતા સીતાબેનની કૂખે પુત્ર શિરીષકુમાર તરીકે જન્મ લીધો. 'પુત્રના લક્ષણ પારણામાં' એ લોકોકિત અનુસાર કો'કે જણાવેલ 'આ દીકરો તો મોટો સંત થશે!' આઠ ચોપડી સુધી વ્યવહારિક અભ્યાસ કર્યો પણ તેમાં દિલ લાગતું નહોતું.

સંયોગવશ મુંબઈ-ચોપાટીમાં વિ.સં. ૨૦૩૩માં પ.પૂ.

ઉપાધ્યાયજી શ્રી અશોકચંદ્રવિજયજી ગણિ 'દાદા'નો સંપર્ક થયો. 'દાદા' એ કીધું, 'રહેવું છે અમારી સાથે? જવાબ મળ્યો-રાખો તો રહી જઈએ. રહી ગયા કાયમ માટે. વિ.સં. ૨૦૩૫, માગસુર સુદ-પના મુંબઈ-સાયનમાં દીક્ષા લઈ મુનિ શ્રી સોમચંદ્રવિજયના શિષ્ય મુનિ શ્રી શ્રમણચંદ્રવિજયજી તરીકે જાહેર થયા. જ્ઞાન-ધ્યાન-અભ્યાસની સાથે વિનય, વૈયાવચ્ચ, ભક્તિના સ્વભાવ દ્વારા પ.પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજય ચંદ્રોદયસૂરીશ્વરજી મ., 'દાદા' તેમ જ મોટા, નાના સહુના 'લાડકા' બન્યા.

વિ.સં. ૨૦૫૩માં માટુંગામાં ગણિપદ, વિ.સં. ૨૦૬૦માં પંન્યાસપદ પામ્યા. 'દાદા' ઘણીવાર કહેતા 'શ્રમણચંદ્ર વિદ્વાન કે વ્યાખ્યાતા ઓછા હશે પરંતુ પુણ્યશાળી જરૂર છે.' જેથી મુનિ શ્રી સંયમચંદ્ર વિ. જેવા શિષ્ય થયા. જ્યાં જ્યાં ચોમાસા કર્યા ત્યાં ત્યાં લોકચાહના સારી મેળવે છે. 'દાદા'ને ઘણીવાર કહેતા સાંભળ્યા છે મારે 'શ્રમણચંદ્ર-શ્રીચંદ્ર'ને ઠેઠ સુધી પહોંચાડવા છે' આજે તે શબ્દો સાચા પડી રહ્યા છે.

પ્રકૃતિથી જ જે શ્રી સંઘના અનુરાગનું પાત્ર બન્યા

પ્રકૃતિથી જ જે પ્રિયભાષીઓમાં અગ્રેસર બન્યા.

પ્રકૃતિથી જ જે બહુલ પ્રશ્નચર્ચાવાળા છે.

પ્રકૃતિથી જ જે મધના ઘડા જેવાં મધુર છે.

પ્રકૃતિની મીઠપમાં પુણ્યાઈની મોટપ ભળે અને,

આપનું નામ જિનશાસનમાં ખૂબ ઝળહળે એટલી શુભકામના.

પૂ.આ.શ્રી જિનશાસનાં વધુ ને વધુ પ્રભાવક બને એવી સકલ શ્રી સંઘની શુભેચ્છા.

સૌજન્ય : સમવસરણ જૈન તીર્થદર્શનભવન ટ્રસ્ટ, પાલિતાણા

પૂ.આ.શ્રી શ્રીચંદ્રસૂરિજી મ.સા.

વ્યક્તિ શહેરમાં રહે કે ગામડામાં રહે, વ્યક્તિ બંગલામાં રહે કે ઈંટ-ચૂનાના મકાનમાં રહે, વ્યક્તિ મોટી હોય કે નાની હોય, તેથી શું? જ્ઞાનનો ક્ષયોપશમ તો કોઈને પણ હોઈ શકે! ગામડાંમાં,

ઈંટ-ચૂનાના મકાનમાં રહેતા, ૮-૧૦ વર્ષની ઉંમરથી જ જ્ઞાનનો વિશિષ્ટ ક્ષયોપશમ ધરાવનાર છે-પૂ.આ.શ્રી શ્રીચંદ્રસૂરિજી મ.

'ડુમા' ગામમાં જ પિતા જેમતભાઈ, માતા ગંગાબેન (જંગાબેન)ની કુક્ષિએ જન્મ્યા ગિરિશકુમાર. બાળપણથી જ ગ્રહણ કરવાની શક્તિ સારી. સંયોગવશ પહોંચ્યા. પ.પૂ. ઉપાધ્યાયજી શ્રી અશોકચંદ્રવિજયજી ગણિ મ. 'દાદા' પાસે ચોપાટી. વસી ગયા 'દાદા'ના દિલમાં, આવ્યા ત્યારે લોગસ્સ આવડતો હશે! થોડા સમયમાં તો શીખી ગયા-પાંચ પ્રતિકમણ, 'દાદા' કહેતા-'આ છોકરો ગાથા ખૂબ જલ્દી કરે છે. ક્ષયોપશમ સારો છે તો સારી રીતે ભણાવવો જોઈએ' ૧। ૧ વર્ષમાં તો પ્રકરણાદિનો સારો અભ્યાસ કર્યો. મધુરકંઠે સ્તવન, સજગાય બોલે તો 'દાદા' પણ બધું કાન દઈને સાંભળતા. વિ.સં. ૨૦૩૫, માગસુર સુદ-પના સાયનમાં દીક્ષા થઈ. મુનિ સોમચંદ્ર વિ.ના શિષ્ય મુનિ શ્રી શ્રીચંદ્રવિજયજી બન્યા.

પંડિતવર્ય શ્રી ચંદ્રશેખરજી ઝા પાસે લઘુકૌમુદી, સિદ્ધાંતકૌમુદી વગેરે વ્યાકરણ, ન્યાય, સાહિત્યનો ઉંડો અભ્યાસ કર્યો. દર્શનપ્રભાવક પ.પૂ.મુનિરાજ શ્રી જંબૂવિજયજી મહારાજ પાસે પ્રાચીન ગ્રંથસંશોધનની શૈલીનો અભ્યાસ કર્યો. અભિધાન ચિંતામણિ નામમાલા-વ્યુત્પત્તિ-રત્નાકરટીકા વગેરે ગ્રંથોના સંશોધન-સંપાદન કરી રહ્યા છે. પોતાના જ ગામમાં ભોળા, ભદ્રિક મુનિ શ્રી શશીચંદ્ર વિજયજી તેમજ મુનિ શ્રી સિદ્ધચંદ્ર વિજયજી તેઓશ્રીનાં શિષ્યપદે શોભે છે.

વિ.સં. ૨૦૫૩, માટુંગામાં ગણિપદ, વિ.સં. ૨૦૬૦, મુલુંડમાં પંન્યાસપદ પામ્યા. વિદ્વતાભરી વ્યાખ્યાન શૈલીથી દરેક સ્થાને લોકોને ધર્મમાર્ગે જોડ્યા.

પુસ્તકો જેમનાં મિત્રો છે, અધ્યયન જેમનું વ્યસન છે. વાક્યછટા જેમનાં મુખે સહજ જ વસી છે અને કાર્યકુશલતા જેમની વિશેષતા બની છે. આપનાં તીક્ષ્ણ કૌશલ્યમાં તૃતીયપદની ઊંચાઈ ભળે અને જિનશાસનને એક પ્રભાવક પુરુષની અભા મળે એટલી શુભેચ્છા.

સૂરિપદે વિરાજતા શ્રીચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ. શ્રી અનુપમ જ્ઞાનલક્ષ્મી પામી પરંપરાએ મોક્ષલક્ષ્મી થકી જિનશાસનનાં શ્રુતસાગરના છાંટણાથી શ્રી સંઘને રસતરબોળ કરે એવી અપેક્ષા.

સૌજન્ય : સમવસરણ જૈન તીર્થદર્શનભવન ટ્રસ્ટ, પાલિતાણા

પૂ.આ.શ્રી નિર્મલચંદ્રસૂરિજી મ.સા.

જગ બોહે, નરહે બિણ કોહે, સૂરિ નમું તે ભેહે રે...
અણગારી સંત અનેક હોય પરંતુ,
અલગારી તો કોક જ હોય.
ગુરુની સેવા કરનાર ઘણાં હોય પરંતુ,
ગુરુ કહે તેની સેવા કરનાર કો'ક જ હોય.
પોતાના મુખમાં ગુરુનું નામ હોય તેવા હોય,
પરંતુ ગુરુના મુખે પોતાનું નામ હોય તેવા કો'ક જ હોય.

દરેક સાધુની ભક્તિ
કરનાર, ગુરુના મુખમાં જેમનું
નામ સતત હતું તેવા અલગારી
સંત એટલે પૂ.આ. શ્રી
નિર્મલચંદ્રસૂરિજી મ.

ભાવનગરના, નિરાસણી
પરિવારના, ઉમરાળાના
ભાણેજ, પિતા શાંતિલાલ, માતા
શાંતાબેનની કુશિએ પુત્ર તરીકે
જન્મ્યા નિરંજનકુમાર.

નાનપણથી જ બધાની સેવા કરવાની વૃત્તિ-દરેક માટે
કંઈક કરી છૂટવાની ભાવના. પ.પૂ.આચાર્ય શ્રી વિજય
ચંદ્રોદયસૂરીશ્વરજી મહારાજના સંપર્કથી સંયમની ભાવના
ઉલ્લસિત થઈ. મોટી બહેન પૂ.સા. શ્રી ચરણધર્માશ્રીજીના પગલે
વિ.સં. ૨૦૩૬માં ફાગણ સુદ-૭ના બીજા બે બહેનોની સાથે ૭-
૭- પૂજ્ય આચાર્ય મ.ની નિશ્રામાં ભાવનગરમાં સંયમ સ્વીકારી
પૂજ્યશ્રીના શિષ્ય મુનિ શ્રીનિર્મલચંદ્રવિજયજી બન્યા. બહેનો
સા. શ્રી ઋજુમતિશ્રીજી તથા સા. શ્રીવિપુલમતિશ્રીજી નામે થયાં.

અભ્યાસની સાથે સાથે ગુરુદેવ તથા પ્રત્યેક સાધુ મ.ની
ભક્તિમાં ઓતપ્રોત બન્યા. તે પરિસ્થિતિમાં જાણે ગુરુદેવના
પર્યાય બની ગયા. ગુરુદેવ સૂચન કરે અને તે કામ ગમે તેવા
સંયોગમાં થઈ જ જાય. ગુરુકૃપાથી પ્રતિભાવંત શિષ્ય થયા ગણિ
શ્રી જિનેશચંદ્રવિજયજી અને તેમના શિષ્ય નિજમસ્તીમાં મસ્ત
મુનિશ્રીકલ્પચંદ્રવિજયજી.

વિ.સં. ૨૦૫૫, અમદાવાદ-ઓપેરામાં ગણિપદ, વિ.સં.
૨૦૬૦ મુલુંડમાં પંચાસપદ પામ્યા. ભાવનગરમાં ૬૦૦
વર્ષીય આદિ ઉત્તમ સાધના કરાવી પોતે નિત્ય એકાસણાની
સાથે ૮૬, ૮૭, ૮૮મી વર્ધમાનતપની ઓળી કરી રહ્યા છે.

સાલસતા અને નિખાલસતા જેનાં ઉરમાં ઉઠરી છે
વૈયાવચ્ચ અને વિનય જેમનાં જોડીયા ભાઈ-બહેન છે.
પૂ.આ.શ્રી વિજય ચંદ્રોદયસૂરીશ્વરજી મ., મુનિશ્રી બલભદ્ર
વિ.મ.સા., પૂ. મુનિશ્રી મુક્તિચંદ્ર વિ.મ. આદિની સેવા કાજે જે
હંમેશા દોડ્યા. જેમની પ્રેરણાએ અનેક લોકોને આરાધનામાં
જોડ્યા.

આપની પ્રભાવકતાને આચાર્યપદનું ગૌરવ મળે ને
જિનશાસનને આચારનિષ્ઠાના અનેક આદર્શો મળે તેવી
શુભાભિલાષા.

પૂ.આશ્રી નિર્મલચંદ્રવિજયજી નામની નિર્મળતાની સાથે
મનની નિર્મળતા દ્વારા શીઘ્રાતિશીઘ્ર આત્માની નિર્મળતા પામે.

સૌજન્ય : સમવસરણ જૈન તીર્થદર્શનભવન ટ્રસ્ટ, પાલિતાણા

પરમપૂજ્ય આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય હેમપ્રભસૂરીશ્વરજી મહારાજ

સં. ૨૧૧૨
નામ : હર્ષદ ઉર્ફે
અશોક. પિતા :
પ્રેમજીભાઈ

માતા :
તેજબાઈ. સં. ૨૧૧૨
ગામ : કચ્છ
વાંકી.

સં. ૨૧૧૨

પરિવાર : ચાર બહેનો એક ભાઈ.

ગુરુ મહારાજ : પરમપૂજ્ય આચાર્યદેવ શ્રીમદ્
કુંદકુંદસૂરીશ્વરજી મહારાજ

દીક્ષાદાતા : પરમપૂજ્ય આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય
ભદ્રંકરસૂરીશ્વરજી મહારાજ

સં. ૨૦૩૭ વૈશાખ વદ ૬ના ધીણોજમાં પોતાની નાની
બે બહેનો સાથે હર્ષદે દીક્ષા લીધી અને બન્યા મુનિશ્રી
હેમપ્રભવિજયજી મહારાજ.

“મોરના ઈંડાને ચિતરવા પડતા નથી” આ ઉક્તિને
સાર્થક કરતા હેમપ્રભ વિ.મ.માં સહજભાવે નાનપણથી સેવા-
વૈયાવચ્ચના સંસ્કારો ખીલેલા હતા. એને દાદાગુરુદેવ પૂજ્ય

પંચાસશ્રી ભદ્રંકરવિજયજી મહારાજના ગ્રુપ રૂપી બગીચો મળી ગયો. સદ્ભાગ્ય પણ જોરદાર કે જેથી પૂજ્ય પંચાસજી મહારાજના અંતિમ સમયે મુમુક્ષુપણામાં તેમની ત્યાં હાજરી હતી. પૂજ્યશ્રીની આંખ દ્વારા થતી અમીવૃષ્ટિને જાણેકે ઝીલી લીધી અને એમની બધી ભાવના હેમપ્રભવિજયજી મહારાજમાં સંક્રમિત થઈ. જો કે એ વાત ત્યારે કલ્પનામાં ન આવી પણ પૂજ્ય પંચાસશ્રી વજ્રસેનવિજયજી મહારાજની નિશ્રામાં, આજ્ઞા, પ્રેરણા, માર્ગદર્શનથી એ ભાવના હેમપ્રભવિજયજી મહારાજ દ્વારા ફળીભૂત થઈ રહી છે. અત્યારે આપણે એ વાત સ્પષ્ટ અનુભવી શકીએ છીએ.

દીક્ષા થઈને ત્રણ-ચાર દિવસની જ વાત છે. એમના ગુરુમહારાજને અચાનક ઉલ્ટી જેવું થયું. આમતેમ નજર કરી પ્યાલો દેખાયો નહીં. હેમપ્રભવિજયજી મહારાજે જરાપણ સંકોચ વગર પોતાના બે હાથનો ખોખો બનાવીને ધરી દીધો એટલું જ નહીં નિઃસંકોચ ગુરુમહારાજની ઉલ્ટી ઝીલી.

ત્યારબાદ તાત્કાલિક અમદાવાદ લઈ જવા પડે એવી પરિસ્થિતિ આવી. તે જમાનામાં વાહનનો વિકલ્પ તો કલ્પી પણ ન શકાય. ડોળી પણ ન છૂટકે વપરાતી તેથી બ્હીલચેરની વાત પણ ન આવે. ડોળીમાં ગુરુદેવને વિહાર કરાવ્યો. ડોળીવાળા આવ્યા ન હતા તો પોતે અને મુમુક્ષુ સુભાષ (મુનિ શ્રી જયધર્મવિજયજી મહારાજ) એમણે ડોળી ઉપાડી ૧૧ કિલોમીટર વિહાર કર્યો.

ગુરુમહારાજની સેવા-ભક્તિ, એમની સંપૂર્ણ અનુકૂળતા પ્રસન્નતા સચવાય એ રીતે હેમપ્રભવિજયજી મહારાજ કરતા. આથી ગુરુમહારાજના હૈયામાં પહેલેથી જ વસી ગયેલા. સવારના પંડિતજી ભણાવવા આવે એવું ગોઠવાયેલું. ત્યારે હેમપ્રભ વિ. મહારાજ નવકારશીની ગોચરી લાવીને મૂકીને ગુરુમહારાજને વાપરવા બેસાડી પાઠ કરવા જતા રહ્યા. આમ બે-ત્રણ દિવસ ચાલ્યું. ગુરુમહારાજને આવું યોગ્ય ન લાગ્યું તો કંઈ જ ખુલાસો કર્યા વગર કહ્યું કે તમારે સવારનો પાઠ બંધ કરવાનો છે. ભણવાની ઉંમર, બધી જ અનુકૂળતા હોવા છતાં “પાઠ બંધ”ની આજ્ઞા સામે એક શબ્દની દલીલ તો દૂર રહી, મુખની રેખા પણ બદલાયા વગર પૂર્ણ પ્રસન્નતાપૂર્વક આજ્ઞા ઝીલી લીધી. ન ભણાયાનો કોઈ જ અફસોસ નહિ કારણ કે “આજ્ઞાએ ધમ્મો” આ સૂત્રને પહેલેથી જ જીવનમાં વણી લીધું છે.

દોઢ વર્ષમાં જ ગુરુ મહારાજ કાળધર્મ પામ્યા.

ગૌતમસ્વામીની જેમ નૂતન દીક્ષિત જેવા હેમપ્રભવિજયજી મહારાજ જાણે કે હતપ્રભ થઈ ગયા. પણ ગુરુ મહારાજને અંતિમ સમય સુધી સુંદર સમાધિમાં સહાયક બનેલા એ પુન્યે વડીલ મહાત્માઓએ સાચવી લીધા અને ફરી સંયમ જીવનમાં ઉત્સાહપૂર્વક આગળ વધ્યા.

ગુરુ મહારાજની ભક્તિ શિષ્ય કરે એમાં કદાચ આપણને બહુ નવાઈ ન લાગે પણ બીજા વડીલ મહાત્માઓની સેવા-ભક્તિ પિતાતુલ્ય માનીને કરવી એ ખરેખર મહાનતા જ ગણાય!

એક-બે નહીં પણ સત્તર-સત્તર મહાત્માઓની સેવા હેમપ્રભવિજયજી મહારાજે કરી છે. પૂજ્ય પંચાસજી શ્રી વજ્રસેનવિજયજી મહારાજને તો સેવા ગુણ અતિપ્રિય છે જ. એટલે આ બંને ગુરુબંધુની જોડી મહાત્માઓને સમાધિ આપવાનું અદ્ભુત કાર્ય સહર્ષ સહજ રીતે કરી રહ્યા છે.

સેવા-વૈયાવચ્ચ કરનારમાં બીજા ગુણોનો વિકાસ હોય એવું ભાગ્યે જ બને અને બુદ્ધિમત્તા તો પરમભાગ્યની વાત છે. હેમપ્રભવિજયજી મહારાજનું મગજ એમ કહી શકાય કે કોમ્પ્યુટર માઈન્ડ છે. એક સાથે કેટકેટલાય વ્યક્તિ કે સંઘને પ્રેરણા માર્ગદર્શન આપવાનું ચાલુ હોય એ કાર્યને આગળ ધપાવવાનું, પૂર્વ થયેલી વાતો યાદ રાખીને યોગ્ય રીતે કાર્ય પાર પાડવાનું-બધું જ ખૂબ જ સહજ રીતે તેઓ કરી શકે છે. એટલે આપણને સ્પષ્ટ ખ્યાલ આવે કે એમનું પુણ્ય તો ખરું જ પણ દેવ-ગુરુની સાક્ષાત્ કૃપા તેઓ ઝીલી રહ્યા છે.

આ મહાત્માનો આગવો-અનોખો ગુણ છે સમાધાનનો. બે વ્યક્તિ, બે સંઘો, બે ટ્રસ્ટી, પતિ-પત્ની, માતા-પુત્ર, પિતા-પુત્ર, ભાઈ-ભાઈ, ભાઈ-બહેન આવા આવા કેટલાયના જીવનમાં મતભેદના કારણે સર્જાઈ ગયેલા મનભેદને, તૂટેલા હૈયાને હેમપ્રભવિજયજી મહારાજે ખૂઈ જ સરળતાથી સાંધ્યા છે એમને આનંદ-ઉલ્લાસથી ધર્મમાર્ગે વાળ્યા છે.

પરમાત્મભક્તિ તો કાંઈક ગજબની જ છે બાવીસ વર્ષથી અખંડ રીતે દેવવંદન-લગભગ વીસ વર્ષથી અખંડ જાપ, આરાધના, લગભગ ૧૮ અંજનશલાકાઓ સહિત તેમજ અન્ય પણ પ્રતિષ્ઠાઓ વડીલ મહાત્માની નિશ્રામાં પણ એમના માર્ગદર્શન અને મુખ્ય જવાબદારીપૂર્વકની થઈ છે. નવાઈ તો એ છે કે દરેક પ્રસંગ એક-એકથી ચડિયાતો થાય છે માત્ર વાહ-વાહથી નહીં પણ હકીકતમાં ધર્મસ્પર્શનાપૂર્વક એક-એક પ્રસંગમાં

કેટકેટલાય લોકો ધર્મને અભિમુખ બને છે.

ઉપધાન હોય કે છ'રિપાલિત સંઘ, દીક્ષા પ્રસંગ હોય કે જીવદયા માટેનો કોઈ કેમ્પ, અનુકંપાનું કોઈ કાર્ય હોય કે ઉપાશ્રય આદિના કોઈપણ કાર્યમાં શાસ્ત્રીયવિધાનપૂર્વકનું માર્ગદર્શન, વડીલોનું પૂર્ણ બહુમાન સચવાય એવી એમની સંપૂર્ણ તૈયારી હોય છે.

વિનમ્રતા અને પ્રસન્નતા એ એમના જીવનના જાણે કે પર્યાયવાચી ગુણો છે. જ્યારે જુઓ ત્યારે એમની મુખમુદ્રા હસતી-સહજ પ્રસન્નતાવાળી જ હોય. નાના કે મોટા, ગરીબ કે તવંગર કોઈપણ વ્યક્તિને એકસરખા પ્રેમપૂર્વક તેઓ બોલાવે છે. નાનો કે મોટો કોઈપણ પ્રસંગ સ્હેજપણ ભેદભાવ વગર પૂર્ણ થાય અને સ્હેજ પણ કોઈને ભાર ન લાગે તેનું ધ્યાન રાખે છે.

બહારના કે સંઘના કાર્યોમાં જ તેઓ રચ્યા પચ્યા રહે છે એવું નથી. કોઈ મહાત્મા પછી નાના કે મોટા કોઈપણ માંદા હોય અરે.....! સ્વસમુદાયના કે પરસમુદાયના કોઈની પણ માંદગી હોય તે આખી રાત એમની પાસે બેસીને એમને સહાનુભૂતિ આપવી, એ મહાત્માને જલ્દી સ્વસ્થતા પ્રાપ્ત થાય તેવી રીતે પ્રયત્ન કરવા તેઓ સુસજ્જ હોય છે.

આ મહાત્મા ગુણિયલ એ વાત હમણા તાજા જ બનેલા નવ દિવસના આચાર્યપદપ્રદાનના મહોત્સવ પરથી સહજભાવે સમજાય તેમ છે.

પ્રભુભક્તિ મહોત્સવ સાથે પ્રભુને પ્યારા જીવોની જીવદયા એટલે કે પાંજરાપોળોમાં ૫૦ લાખ રૂપિયા અપાયા. ધણા બધા દેરાસરો-ઉપાશ્રયો-આર્યબિલખાતા-પાઠશાળામાં પણ ખૂબ સારી જરૂરી સામગ્રી અર્પણ કરાઈ. સાધર્મિક ભક્તિમાં પણ ખૂબ સારી જરૂરી સામગ્રી અર્પણ કરાઈ. સાધર્મિક ભક્તિમાં પણ ખૂબ સારો લાભ લેવાયો. તો સાધુ-સાધ્વીજી ભગવંતોની ભક્તિ પણ સારી થઈ.

નવ દિવસમાં ત્રણે ટાઈમ મળીને ૮૯ હજાર ભાવિકોની ભોજન ભક્તિ થઈ. તેમાં પદવીના દિવસે ૩૩ હજારની સંખ્યા હતી. પદવીના દિવસથી આગળના દિવસે શ્રી શત્રુંજય ગિરિરાજની સમૂહયાત્રા હતી. તેમાં લગભગ ચાર હજાર ભાવિકો જોડાયા. સ્થાને સ્થાને ગિરિરાજના વંધામણ થયા. બપોરે શ્રી નમસ્કાર મહામંત્ર સહિત ૧ લાખ પુષ્પ ભગવાનને અર્પણ કરવાનું અનુષ્ઠાન પણ જબરદસ્ત થયું. શ્રી તીર્થંકર નામકર્મ બંધાવનાર આ અનુષ્ઠાનમાં બધાને આનંદ આવ્યો.

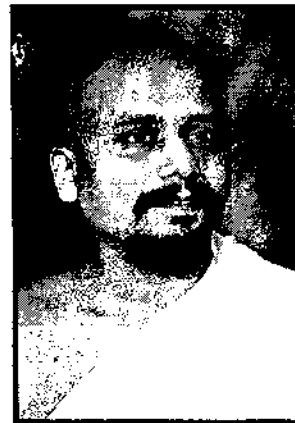
પરમપૂજ્ય ગચ્છસ્થવિર શ્રીમદ્ વિજય લલિતશેખરસૂરીશ્વરજી મહારાજ, પરમપૂજ્ય વાત્સલ્યવારિધિ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય મહાબલસૂરીશ્વરજી મહારાજ, પરમપૂજ્ય ગચ્છાધિપતિ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય પુણ્યપાલસૂરીશ્વરજી મહારાજ, પરમપૂજ્ય પંન્યાસપ્રવર શ્રી વજ્રસેનવિજયજી મહારાજ આદિ સર્વ વડીલોની નિશ્રામાં આખા મંડપમાં સાતસોથી અધિક શ્રમણીવૃંદ જેમાં શતવર્ષાયુ, દીર્ઘસંયમી પરમપૂજ્ય સાધ્વીશ્રી દમયંતીશ્રીજી મહારાજ આદિ બિરાજમાન હતા. ૧૭ આચાર્ય ભગવંતો, ૫ પંન્યાસજી ભગવંતો તેમજ શતાધિક શ્રમણવૃંદની નિશ્રા હતી.

આવા મંગલ વાતાવરણથી પદવીની ક્રિયા શરૂ થઈ. લગભગ પંદર હજાર ભાવિકોએ નૂતન આચાર્યને વાસક્ષેપ અને ચોખાથી વધાવ્યા. માત્ર વધાવ્યા જ નહીં પોતાના હૈયાના શુભભાવોથી નવડાવ્યા. જીવનમાં ન જોયેલી ઘટના બધા નિહાળી રહ્યા. એટલે જાણે કે દેવલોકનું વાતાવરણ સર્જાયું હોય એવું અનુભવતા હતા. ચડાવાના વર્ણન માટે તો કોઈપણ શબ્દો નથી એ રીતે ભાવિકોએ ઉદારતા બતાવી હતી. મહાત્માને અક્રમનો તપ હતો એ પણ અપૂર્વ કહેવાય.

ટૂંકમાં એટલું કહી શકાય કે આ મહાત્માએ દેવ-ગુરુની કૃપા ઝીલ્લીને જે પુન્યપ્રભાવ પ્રાપ્ત કર્યો છે એ અદ્વિતીય-અવર્ણનીય છે. નૂતન આચાર્ય અનુપમ-અપૂર્વ શાસનપ્રભાવક બની સ્વ-પર સહુનું કલ્યાણ કરનારા બને એ જ શાસનદેવને પ્રાર્થના.

સૌજન્ય : શ્રી કસ્તુરધામ-નિલમવિહાર, તલેટી રોડ પાલિતાણા

પ.પૂ.આચાર્ય શ્રી હર્ષશીલસૂરીશ્વરજી મ.સા.

સૌરાષ્ટ્રના કાશી તરીકે સુવિખ્યાત જામનગર શહેરનાં વતની ઝવેરી વ્રજલાલ ઘેલાભાઈના ધર્મપત્ની ધર્મશીલા મંજુલાબેનની કુક્ષિએ વિ. સં. ૨૦૨૩ના ફાગણ સુદ ૧૦ના દિવસે મોહમયી મુંબઈ નગરીમાં પુત્રનો જન્મ થયો. હિતેષ નામ પાડવામાં આવ્યું. બાલ્યાવસ્થાની સાથે જ જ્ઞાનાવરણીય કર્મના

ક્ષયોપશમના કારણે....બુદ્ધિ તીવ્ર હતી. માતૃશ્રી મંજુલાબેનનાં ધર્મસંસ્કારોના કારણે પાંચવર્ષની નાની વયમાં તો બે પ્રતિક્રમણ સુધીનો અભ્યાસ કરી લીધો. વિ. સં. ૨૦૨૮-૨૦૨૯માં પૂજ્યપાદ તપસ્વી મુનિરાજ શ્રી ભદ્રશીલ વિજયજી મ. સા. આદિની અભ્યાસાર્થ જામનગર શાંતિભુવનમાં સ્થિરતા થયેલી તે સમયે બાલ હિતેષકુમાર પૂજ્યશ્રીના સંસર્ગમાં આવેલ. પૂર્વના સંસ્કારો અને માતૃશ્રીની પ્રેરણાના બળે ટૂંક સમયમાં જ પંચ પ્રતિક્રમણ, નવસ્મરણ ચાર પ્રકરણ ત્રણ ભાષ્ય, છ કર્મગ્રંથ આદિનો અભ્યાસ પરિપૂર્ણ કરેલ.

સ્કૂલના અભ્યાસની સાથે સાથે સમ્યગ્જ્ઞાનનો અભ્યાસ પણ સુંદર રીતીએ ચાલતો હતો. સ્કૂલમાં પ્રાયઃ કરીને પ્રથમ-દ્વિતીય નંબરે જ ઉત્તીર્ણ થતા હતા.

વિ. સં. ૨૦૩૦માં પૂ. મુ. શ્રી ભદ્રશીલ વિજયજી મ. સા.ના જામનગરથી વિહાર બાદ વેદાંતાચાર્ય પંડિતપ્રવર શ્રી વ્રજલાલભાઈ વાલજી ઉપાધ્યાય પાસે સાત વર્ષની લઘુવયમાં સંસ્કૃતની બે બુક, વ્યાકરણ, સંસ્કૃત કાવ્યો આદિનો સુંદર અભ્યાસ કર્યો. જામનગર પધારતા મહાત્માઓની પાસે હિતેષકુમારનો અભ્યાસ સુંદર રીતીએ ચાલતો હતો.

વિ. સં. ૨૦૩૨માં જામનગરથી જૂનાગઢ સિદ્ધાયલ મહાતીર્થના છ'રીપાલક સંઘનું આયોજન શ્રી મણિલાલ ધરમશી પરિવાર તરફથી થયેલ તેમાં સૌથી નાની ઉંમરમાં સંપૂર્ણ વિહાર કરેલ. વિ. સં. ૨૦૩૩માં પૂ. રાજેન્દ્રવિજયજી મ. સા. અને પૂજ્ય શ્રી પ્રભાકરવિજયજી મ. સા.ની નિશ્રામાં આયોજિત ઉપધાનતપમાં ૧૦ વર્ષની વયે માળા પરિધાન કરેલ. વિ. સં. ૨૦૩૪-૨૦૩૫ના વેકેશનના સમયમાં પૂ. ગુરુદેવ ભદ્રશીલ વિ. મ. પૂ. મુનિ ગુણશીલ વિ. મ., પૂ. મુ. કુલશીલ વિ. મ. આદિના સંગાથમાં રહી વૈરાગ્ય પ્રબળ બનાવેલ. વિ. સં. ૨૦૩૬માં પૂજ્યશ્રીનું જામનગરનાં આંગણે જ ચતુર્માસ થયું. વિ. સં. ૨૦૩૭ પોષ વદ પના પુણ્યદિને ભવ્યાતિભવ્ય દીક્ષા થયેલ.

હિતેષમાંથી મુ. હર્ષશીલ વિજયજી તરીકે નામાભિધાન પામેલ બાલમુનિ મુનિરાજ શ્રી ગુણશીલ વિજયજી મ. ના શિષ્ય તરીકે થયા. દીક્ષા ગ્રહણથી જ દાદા ગુરુદેવનું અપાર વાત્સલ્ય તેઓશ્રીનાં શિસ્તપૂર્ણ અનુશાસનની વચ્ચે સંયમજીવનની ગ્રહણશિક્ષા આસેવન શિક્ષા મેળવી.

વિ. સં. ૨૦૩૭ ફાગણ સુદ ૪ ના શંખેશ્વરતીર્થમાં

પૂજ્યપાદ પરમગુરુદેવ તપાગચ્છાધિરાજ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય રામચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજા આદિની નિશ્રામાં વડીદીક્ષા વિધિ સંપન્ન થયેલ.

દીક્ષા ગ્રહણ બાદ વડિલોની ભક્તિ કરવા દ્વારા બાલમુનિએ બધા વડિલોનાં હૃદયમાં સ્થાન-માન પ્રાપ્ત કરેલ.

સિદ્ધહેમ વ્યાકરણ-તર્કસંગ્રહ આદિ ન્યાયના ગ્રંથો તથા અનેક ગ્રંથોનાં વાંચન દ્વારા જ્ઞાનની ઉપાસનામાં દત્તચિત્ત રહ્યા.

વિ. સં. ૨૦૪૬ માં મુંબઈ શ્રીપાલનગરમાં સૌ પ્રથમ પ્રવચન માટે બેસવાનું થયું. ત્યારથી પ્રવચનશક્તિના માધ્યમે અનેક આત્માઓને સન્માર્ગે વાળી શક્યા.

વિ. સં. ૨૦૪૭માં એક મજેની વાર્તા (ધન્યકુમાર ચરિત્ર)ના પ્રકાશન દ્વારા પૂજ્યશ્રીએ જૈન સાહિત્યમાં સચિત્ર પ્રકાશનનો એક નવો યુગ શરૂ કર્યો.

વિ. સં. ૨૦૪૬ માં મુંબઈ લાલબાગમાં તેઓશ્રીના ગુરુદેવોના ગણિપદ પ્રદાન પ્રસંગ

વિ. સં. ૨૦૪૭ માં મુંબઈ ઘાટકોપરમાં પંચાસ પદ પ્રદાન પ્રસંગ

પૂજ્યશ્રીનાં સંસારી બેન જયશ્રીકુમારીએ વિ. સં. ૨૦૪૧માં ખંભાત મુકામે દીક્ષા ગ્રહણ કરી સા. શ્રી દિવ્યગિરાશ્રીજી તરીકે સુંદર સંયમ જીવનની સાધના સાથે જ્ઞાનોપાસના કરી રહ્યા છે. તો માતૃશ્રી મંજુલાબેન જૈક વયે વિ. સં. ૨૦૫૬ માં અમદાવાદ રંગસાગર મુકામે-ભાગવતી પ્રવજ્યા અંગીકાર કરી આ. શ્રી મોક્ષનંદિતાશ્રીજી નામે સુંદર આરાધના કરી રહ્યા છે. પૂજ્યશ્રી તાજેતરમાં જ આચાર્યપદવીથી વિભૂષિત થયા છે.

પૂજ્યશ્રીની આચાર્ય પદવી વિ.સં. ૨૦૬૭ પોષ વદ-૧ તા. ૨૦-૧-૧૧ મંગલ દિને અમદાવાદ-શાંતિવન-પાલડીમાં વિશાળ મંડપમાં ચંદ્રનગર સોસાયટીના ગ્રાઉન્ડમાં ૫૦૦૦થી પણ વધારે જનમેદની અને શતાધિક શ્રમણ-શ્રમણીવૃંદની નિશ્રામાં ખૂબ જ ઉલ્લાસભરે પ્રસંગ ઉજવાયો. આ પ્રસંગે ભવ્યાતિભવ્ય પંચાત્મિક જિનભક્તિ મહોત્સવનું આયોજન પણ થયેલ. આચાર્યપદવી પ્રસંગની ઉછામણીઓ પણ ખૂબ ખૂબ સુંદર થઈ.

સૌજન્ય : પંચાસ પ્રવરશ્રી ભદ્રશીલગણિ સ્મારક ટ્રસ્ટ

હૃદયસ્પર્શી પ્રવચનકાર, શ્રુતરક્ષા સંકલ્પશિલ્પી

પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય યુગચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ

સિદ્ધહસ્તલેખક પૂ. આ. શ્રીમદ્ વિજય પૂર્ણચન્દ્ર સૂરીશ્વરજી મહારાજનાં નામ-કામથી જૈન જગતમાં કોણ અજાણ હશે ? કામણ-ગારી કલમના કસબી પૂ. આચાર્યશ્રીના પ્રથમ શિષ્યરત્ન બનવાનું સૌભાગ્ય જેમને મળ્યું, તેવા આચાર્ય શ્રી વિજય યુગચન્દ્રસૂરિજી

મહારાજની ટૂંકી-તવારીખ આ મુજબ છે : ઉત્તર ગુજરાત-બનાસકાંઠા જિલ્લાના વાવ તાલુકાના નાનકડા વાસરડા ગામમાં રીખવચંદભાઈ અને સૂરજબેનના લાડકવાયા અંતિમ પુત્ર તરીકે જન્મ થયો. વાસરડાની ભૂમિમાં જ બાલ્યકાળ પ્રાથમિક ધોરણના અભ્યાસમાં પૂર્ણ કર્યો. પરિવારના વડીલબંધુઓ ધંધાર્થે સુરત જઈને વસેલા હોવાથી એક દિવસ નવીનકુમારને પણ માધ્યમિક ધોરણના અભ્યાસ માટે સુરત જવાનું થયું. S.S.C. સુધીનો અભ્યાસ પૂર્ણ થતાં હીરાબજારની હવા લાગતા ધીરે ધીરે મોટાભાઈઓના માર્ગદર્શન હેઠળ હીરાબજારમાં જોડાયા. ૬ મહિનામાં હીરાની પરખ કરવાનું આવડ્યું તો ખરું, પણ હીરાને પથ્થર તરીકે ઓળખાવનાર એક અણમોલ રત્ન-ઝવેરીને તેઓ પરખી ગયા. એ ઝવેરી હતા સિંહગર્જનાના સ્વામી પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય મુક્તિચન્દ્ર સૂરીશ્વરજી મહારાજ. ૨૦૩૫ની સાલમાં એઓશ્રીનું સુરત-ગોપીપુરા-શીતલવાડી ઉપાશ્રયે ચાતુર્માસ થયું. યુવાનોને ધર્મના રંગે રંગી દેનારી પ્રવચનમાળાએ નવીનકુમારનેય આકર્ષી લીધા. ચાતુર્માસમાં સાથે બિરાજમાન પૂ. મુનિરાજ શ્રી પૂર્ણચન્દ્રવિજયજી મ.ના અંગત પરિચયમાં આવતાં વૈરાગ્યનો રંગ મજબૂત બન્યો. પરિવારજનોએ ભાવના વધાવી લીધી. ચાતુર્માસ બાદ નવીનકુમાર વિહારમાં જોડાતા ચારિત્રભાવના દેઢ બની. સવા વર્ષની ચારિત્રધર્મની પ્રાપ્તિ માટેની ચૂસ્ત તાલીમ મળતા દીક્ષાગ્રહણ માટેની મુમુક્ષુની તત્પરતા જોઈ પૂજ્ય ગુરુદેવો તરફથી અનુમતિ મળી, પણ પરિવારજનોએ એક વર્ષની મુદત માંગી. ઠાઠ-માઠથી ભવ્ય ઉલ્લાસપૂર્વક દીક્ષા

અપાવવાનું કબૂલ કર્યું. નવીનકુમાર આ વર્ષે જ દીક્ષાગ્રહણના નિર્ણયને વળગી રહ્યા. પરિવારજનો, માતા-પિતા આદિ પૂ. આ. શ્રી મુક્તિચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજને ૧ વર્ષ લંબાવવાનું જણાવવા રૂબરૂ આવ્યા. આચાર્ય ભગવંતે કહ્યું : આ વર્ષ બહુ સારું છે. તમે કહો તો ૭૦૦ કિ.મી.નો વિહાર કરીને દીક્ષા આપવા માટે વાસરડા આવવા તૈયાર છું. આવતા વર્ષનું કાંઈ કહેતો નથી. વચનસિદ્ધ મહાપુરુષની આજ્ઞા તહત્તિ કરી. વાસરડાના ઈતિહાસમાં પ્રથમવાર દીક્ષાનો ઉત્સવ મંડાણો. અદારે આલમ હિલોળે ચઢી. વિ.સં. ૨૦૩૭ના વૈશાખ સુદ છટે દીક્ષા થઈ. પૂ. મુનિ શ્રી પૂર્ણચન્દ્રવિજયજી મ.ના શિષ્ય તરીકે પૂ. મુનિશ્રી યુગચન્દ્રવિજયજી નામે જાહેર થયા. વૈશાખ વદ છટે ડીસા મુકામે પૂ.આ.શ્રીમદ્ વિજય રામચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મ.ના સ્વહસ્તે વડીદીક્ષા સંપન્ન થઈ. જ્ઞાનમંદિર અમદાવાદનું પ્રથમ ચાતુર્માસ ગુરુ ત્રિપુટીના સાંનિધ્યમાં ગ્રહણ-આસેવન શિક્ષાપૂર્વક પસાર થયું. ચાતુર્માસ બાદ રાંધેજાના ઉપધાનમાં પૂ.આ.શ્રી મુક્તિચંદ્રસૂરિજી મ. કાળધર્મ પામ્યા. જો દીક્ષા એક વર્ષ લંબાઈ હોત તો તેઓશ્રીની નિશ્ચા ન મળત! પૂ. મુનિરાજ શ્રી પૂર્ણચન્દ્રવિજયજી મ.ના ચરણમાં જ્ઞાન-ધ્યાન-સાધનામાં મગ્ન મુનિ શ્રી યુગચન્દ્રવિજયજી મ.ના પ્રારંભિક વર્ષો પ્રકરણ ગ્રંથ, ભાષ્ય, કર્મગ્રંથ, ચરિત્રગ્રંથો, સંસ્કૃત, પ્રાકૃત, ન્યાય, વ્યાકરણ, કાવ્ય, કોશ, આગમના અભ્યાસપૂર્વક પસાર થતાં પૂ.આ.શ્રી રામચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મ.ના આદેશથી વિ.સં. ૨૦૪૫નું મુંબઈ-દાદર જ્ઞાનમંદિર ખાતે સૌ પ્રથમવાર પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીની નિશ્ચામાં શાસન પ્રભાવક ચાતુર્માસ થયું. પ્રવચનની અદ્ભુત છટા, સરળ શૈલીમાં પદાર્થોને સમજાવવાની હથોટી, મિલનસાર સ્વભાવ, સંઘ-શાસન અને સમુદાયના કાર્યોમાં સમયનો ભોગ આપવાની ઉદાત્તવૃત્તિ વગેરેના કારણે સર્વજનપ્રિયતા પ્રાપ્ત કરી. પરિચયમાં આવતા અનેક જીવોને પ્રતિબોધ પમાડી સંસારથી ઉગારી સંયમપંથે સાધના કરતા બનાવ્યા. પોતાના કુટુંબ પરિવારના સ્વજનોમાંથી ૧૦-૧૦ પુણ્યાત્માઓને પરમાત્માના શાસનના અણગાર બનાવવાનો ભીષ્મ પુરુષાર્થ કર્યો.

વિ.સં. ૨૦૫૮માં પૂજ્ય વડીલો-ગુરુદેવો દ્વારા સિદ્ધગિરિ તીર્થે પોષ વદ-૧ના શ્રી ભગવતીસૂત્રની અનુજ્ઞારૂપે ગણિપદવી પ્રદાન કરાઈ. વિ.સં. ૨૦૬૧માં પૂજ્ય ગુરુદેવ આચાર્ય શ્રી પૂર્ણચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મ.ના સંયમસાધનાના ૫૦ વર્ષ સંયમ સુવર્ણ ઉત્સવની ઉજવણી સ્વરૂપે મુંબઈના અગ્રગણ્ય ૫૧ સંઘોમાં શ્રુતસન્માનયાત્રા અને ઓગસ્ટક્રાંતિ મેદાનમાં વિરાટ

શ્રુત મહાપૂજાનું અકલ્પનીય આયોજન પૂજ્યશ્રીના માર્ગદર્શન હેઠળ થવા પામ્યું. તેના દર્શન માટે બે લાખ લોકો દેશભરમાંથી ઉમટ્યા હતા અને સતત ૯ દિવસ સુધી આ સીલસીલો જારી રહ્યો. તે જ પ્રસંગે વૈશાખ સુદ-૭ને તેઓશ્રીને પંચાસપદે સ્થાપન કરાયા. કોંકણ પ્રદેશના કલ્યાણ, થાણા, ડોંબિવલી, ભિવંડી, કર્જત, પેણ, કામશેત, જેવા અનેક સંઘોમાં ચિરસ્થાયી સુવાસ કેલાવતું વિચરણ અને શુદ્ધ ધર્મ પ્રદાયક ચાતુર્માસ થયા. ડીસા હાઈવે ઉપર ચૌમુખજી શ્રી સંભવનાથ પ્રભુનું મંદિર, પાલનપુર પાસે શ્રી મહાવીરધામ-ચડોતર, વાસરડા જૈન સંઘમાં શિખરબદ્ધ જિનાલય, કલ્યાણ મયકર પાર્ક જિનાલય અને શ્રી શંભેશ્વર પાર્શ્વનાથ તીર્થ ઉદવાડા માનવમંદિર કોમ્પ્લેક્સ કલ્યાણમાં શ્રી નેમિનાથ જિનાલય વગેરે અનેક તીર્થો-જિનાલયોના નિર્માણ-જિજ્ઞાસારમાં પૂજ્યશ્રીનું શાસ્ત્રીય માર્ગદર્શન અગ્રિમ રહ્યું. વિ.સં. ૨૦૬૬નું સિદ્ધગિરિ તીર્થે ૯૦૦ આરાધકોનું ચાતુર્માસ, ઉપધાન તપ, ૯૯ યાત્રા, છટ્ટ કરીને સાત યાત્રા વગેરે અનેક કાર્યોથી શાસન પ્રભાવક ચાતુર્માસ પરિપૂર્ણ થયું. વિ.સં. ૨૦૬૭ પોષ વદ-૧ તા. ૨૦-૧-૨૦૧૧ ગુરુવારના શુભ દિને સિદ્ધગિરિની પવિત્ર ધરા પર પૂજ્ય ગુરુદેવો દ્વારા જૈન શાસનના તૃતીયપદે-આચાર્યપદે આરૂઢ કરાયા.

હૃદયસ્પર્શી પ્રવચનકાર પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજય યુગચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મ. શ્રુતરક્ષા સંકલ્પશિલ્પી તરીકે પ્રસિદ્ધ છે. છેલ્લા દસેક વર્ષથી જૈનશાસનના વિરાટ શ્રુતજ્ઞાન-ખજાનાને સુરક્ષિત કરવા હસ્તલિખિત કરાવવાનું મોટાપાયે આયોજન તેઓશ્રીના માર્ગદર્શનતળે ચાલી રહ્યું છે. વર્ધમાન શ્રુતગંગા ટ્રસ્ટના અન્વયે શંભેશ્વર તીર્થે વિરાટ શ્રુતમંદિરની પરિકલ્પના આકાર લઈ રહી છે. જૈન સંઘના સમગ્ર સમુદાયો અને ગચ્છોના પૂજ્ય આચાર્યાદિ ગુરુભગવંતોના આશીર્વાદ-માર્ગદર્શનાનુસાર શ્રુતરક્ષાના આ કાર્યને આગળ ધપાવવામાં આવી રહ્યું છે. શ્રુતમંદિર મુંબઈ દ્વારા ૧૫૦થી અધિક લહીયાઓ આજે જુદા જુદા સ્થળે છેલ્લા પાંચેક વર્ષથી નિરંતર લખવાનું કાર્ય કરી રહ્યા છે. જેના દ્વારા ૪૦૦૦ ગ્રંથો ૭૦૦ વર્ષ ટકાઉ સાંગાનેરી કાગળ પર દેશી શ્યાહીથી કંડારાઈને સુરક્ષિત થઈ ચૂક્યા છે. જૈન શાસનના અવિભાજ્ય અંગ આગમ-શ્રુતને અક્ષુણ્ણ બનાવવાના ભવ્ય સ્વપ્નદષ્ટા તરીકે જૈનસંઘ જેઓને નિહાળી રહ્યો છે એવા નૂતન આચાર્યદેવશ્રીના ચરણોમાં અનન્તશઃ વંદના.

પૂજ્યશ્રીની સંક્ષિપ્ત જીવન તવારીખ

સંસારી નામ : નવીનકુમાર
માતા-પિતા : સૂરજબેન રીખવચંદભાઈ સંઘવી
જન્મ સંવત : વિ.સં. ૨૦૨૦ અષાઢ સુદ-૧૧
વતન-દીક્ષા સ્થળ : વાસરડા
દીક્ષા દિન : વિ.સં. ૨૦૩૭, વૈશાખ સુદ-૬
દીક્ષા પ્રદાતા : પૂ.આ.શ્રી મુક્તિચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજા
ગુરુદેવ : પૂ.આ.શ્રી પૂર્ણચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજા
ગણિપદ : વિ.સં. ૨૦૫૮, પોષ વદ-૧ સિદ્ધગિરિ
પંચાસપદ : વિ.સં. ૨૦૬૧, વૈશાખ સુદ-૭, મુંબઈ
આચાર્યપદ : વિ.સં. ૨૦૬૬, પોષ વદ-૧, સિદ્ધગિરિ તીર્થ

સૌજન્ય : શ્રુત પરિવાર

સાધનાનિષ્ઠ

પ.પૂ.આ.શ્રી શિવસાગરસૂરિજી મ.સા.

જન્મ : તા. ૧૪-૮-૧૯૬૫
દીક્ષા : ૨૨-૧૧-૧૯૮૧ પંચાસ પદવી : ૨-૧૨-૨૦૦૪
આચાર્યપદ : ૧૧-૧૧-૨૦૦૮

પૂ.પૂ.આ.શ્રી શિવસાગરસૂરિજી મ.સા. મહારાજશ્રી તપાગચ્છના પ.પૂ.આ.ભગવંત બુદ્ધિસાગરસૂરીશ્વરજીના સમુદાયની શિષ્ય પરંપરામાં પૂ.આ. ભગવંત કલ્યાણસાગરસૂરીશ્વરજીના સમર્થ શિષ્યરત્ન છે. આ ગચ્છના વર્તમાન મુનિસમૂહમાં પૂ. શિવસાગરજી મહારાજનું નામ એક પ્રતિભાવંત સાધુપ્રવર તરીકે પ્રસિદ્ધ છે. આમ તો પ.પૂ.આ.ભ. બુદ્ધિસાગર મહારાજશ્રી વર્તમાનકાળે સમસ્ત ગુજરાત અને ભારતભરમાં એક અધ્યાત્મયોગી, પ્રખર સાધનાનિષ્ઠ, દિવ્ય આત્મા અને રાષ્ટ્ર તથી સમાજોદ્ધારક આચાર્યદેવ તરીકે અઢારે આલમમમાં અલૌકિક વિભૂતિરૂપે ઊંડી આસ્થાનું શ્રદ્ધેય આસન બની રહ્યા છે.

આવી મહાન પરંપરામાં પૂ.આ. કલ્યાણસાગરસૂરીશ્વરજી અનેક રીતે વિશિષ્ટ સ્થાનના અધિકારી છે, ખાસ તો-શિલ્પ શાસ્ત્ર વિશારદ તરીકે અને જ્યોતિષ મુહૂર્તના નિષ્ણાત જ્ઞાતા તરીકે.

ઉત્તર ગુજરાતની હેમચંદ્રાચાર્ય યુનિવર્સિટીના નવીન

ગ્રંથાગારના ઉદ્ઘાટન પ્રસંગે આશીર્વાદના શુભ સંકેતરૂપે એમણે સ્વસંપાદિત સંસ્કૃત ગ્રંથ 'અંજનશલાકા પ્રતિષ્ઠા વિધિ' પ્રથમ અમૂલ્ય ઉપહાર આપ્યો હતો.

આવી જ્ઞાનગર્ભ વિશિષ્ટ પરંપરાના વારસદાર તરીકે ક્ષમતા અને સામર્થ્યને બળે પૂ. શિવસાગર મહારાજશ્રીનું ભાવિ અતિ ઉજ્જવળ છે. આવી અમૂલ્ય ધરોહરની હિકાજત અને સંવર્ધનની પડકારરૂપ કામગિરિ જેમને શિરે છે તે પૂ. શિવસાગરસૂરિજીની સાંસારિક વિગતો આ પ્રમાણે છે :

ગુરુવર્ય આચાર્ય ભગવંત કલ્યાણસાગર સૂરીશ્વરજીના નામનો મર્મ જેમાં સુપેરે પ્રગટ થયા છે તે નવું નામ ધારણ કરનારા શિવસાગરજીનું સાંસારિક નામ શૈલેષકુમાર મનુભાઈ પ્રેમચંદ વોરા અને મંજુલાબહેનના ધર્મનિષ્ઠ ઘરમાં ત' ૧૪-૮-૧૯૬૫ના રોજ એમનો જન્મ. આ પ્રથમ સંતાનનું ઔપચારિક શિક્ષણ ધોરણ ૮ સુધી.

દીક્ષા તારીખ ૨-૧૧-૧૯૮૧ હિંમતનગર પાસેના અડપોદરા ગામે તે પછી લગાતાર બે વર્ષ યશોવિજયજી જેન સંસ્કૃત પાઠશાળા, મહેસાણામાં ધાર્મિક અભ્યાસ ઉપરાંત સિદ્ધહેમ વ્યાકરણનું અધ્યયન.

સાધનાપથે ચાલતાં એમણે જ્યોતિષશાસ્ત્રની અધિષ્ઠાધી દેવી માતા પંચાંગુલિની મહાદેવીની સંનિષ્ઠ આરાધના દ્વારા જ્યોતિષ, યંત્ર, મંત્ર, તંત્ર અને સેવા જ ગૂઢ પ્રાચીન સાહિત્યના અધ્યયન અને તેના પ્રકાશનક્ષેત્રે ઊંચી નામના પ્રાપ્ત કરી. ૨૭ વર્ષ અખંડ ગુરુની નિશ્ચામાં રહીને જ્ઞાનમાર્ગે ખૂબ જ આગળ વધ્યા છે.

તે પછી પ્રકટ પ્રભાવક શ્રી ઘંટાકર્ણ મહાવીરના એક લાખ જાપ પરિપૂર્ણ કરીને ગણિપદ-પંન્યાસ પદવી પ્રાપ્ત કરી. સાહિત્યક્ષેત્રે પણ એમનું યોગદાન અવિસ્મરણીય બની રહ્યું છે. એમણે બુદ્ધિસાગરજીના જીવન-સર્જન પર સંશોધન કરી પી.એચ.ડી.ની પદવી માટે ઉત્સૂક એક વિદ્યાર્થીને પ્રેરણા અને પ્રોત્સાહન પુરું પાડ્યું હતું. જેની ફળશ્રુતિ સ્વરૂપે શ્રીમતી રેણુકા પોરવાલને મુંબઈ યુનિવર્સિટીએ પી.એચ.ડી.ની ઉપાધિથી અલંકૃત કર્યા હતા.

વૈયાવર્યમાં જેમની સર્વોચ્ચ નામના એવા પ.પૂ. કેલાસસાગરજીની સેવાવૃત્તિ. પ.પૂ. કલ્યાણસાગરજીની અપ્રતિમ ગુરુભક્તિ અને યુગપ્રભાવક પ.પૂ.આચાર્ય પદ્મસાગરજીની વ્યવહારદક્ષતાના ઉત્તમ અંશોની અભિરામ અભિવ્યક્તિ

શિવસાગરજીસૂરિજીના વ્યક્તિત્વમાં સુપેરે પ્રગટ થઈ છે. એમના પ્રથમ શિષ્ય બાલમુનિ ઋષભસાગરજી પણ આવા સમર્થ ગુરુના સાચા વારસદાર સાબિત થશે એવી શ્રદ્ધા છે. ૪૪ વર્ષની જીવનવિકાસયાત્રા પસાર કરીને સંયમપંથમાં ઉત્સાહથી ગતિશીલતા બતાવી આચાર્યપદવી મેળવવાના સદ્ભાગ્યશાળી બન્યા. તા. ૧૧-૧૧-૦૮ના રોજ આચાર્યપદવી વિભૂષિત થયાં. પૂજ્યશ્રીને લાખ લાખ વંદનાઓ.

-ડૉ. કાંતિ રામી

સૌજન્ય : શ્રી સીમંધરસ્વામી જિનમંદિર પેઢી નંદીગ્રામ
(જિ. વલસાડ)

પૂ.આ.શ્રી નીતિસાગરસૂરિજી મ.સા.

કચ્છ પ્રદેશમાં વીસા ઓસવાલ જ્ઞાતિમાં માંડવી તાલુકાના મોટા લાયજા ગામમાં સંસ્કારસંપન્ન અને પ્રતિષ્ઠિત પરિવારના ધર્મપ્રેમી સુશ્રાવક-શ્રી ખેતસીભાઈ તથા માતા પદ્માબહેનને ત્યાં વિ.સં. ૨૦૦૪ માગશર વદી ૧૧ ને બુધવારે, પાર્શ્વપ્રભુના દીક્ષાકલ્યાણકના મંગળ દિવસે, શુભ યોગમાં એક તેજસ્વી બાળકનો જન્મ થયો. ખેતસીભાઈના આ પુત્ર માટે તે દિવસ ભાવિમાં દીક્ષા ગ્રહણ કરવા માટે જાણે કે સંકેતરૂપ બની ગયો !

આ બાળકને બચપણથી જ ધર્મરુચિ અને આધ્યાત્મિક વિચારધારાની ગળથૂથી મળવાને કારણે યુવાનવયે વૈરાગ્યભાવ દેઢ અને મજબૂત બનતો રહ્યો.

જૈનતીર્થસ્થાનોની સ્પર્શના, ધર્મજિજ્ઞાસાના તીવ્ર ભાવોને કારણે અને તપસ્વી સંતોના સંસર્ગથી સંયમભાવમાં વધારો થતો રહ્યો. યુવાન નાનજીભાઈના જીવનસાફલ્ય માટેના પ્રબળ મનોરથોને જાણી-સમજી એ અરસામાં જ યોગનિષ્ઠ પૂ. બુદ્ધિસાગરસૂરિ સમુદાયના અજોડ સંયમી, આત્મજ્ઞાની, વિરલ વિભૂતિ આચાર્ય ભગવંતશ્રી કેલાસસાગર સૂરિજી મ.ની કૃપા અને આત્મદૃષ્ટિએ શ્રી નાનજીભાઈનું મન સંયમજીવનમાં પ્રવેશવા હિલોળે ચઢ્યું. સં. ૨૦૨૮ના મહા સુદિ ૧૪ના રોજ પૂજ્યશ્રીના શિષ્ય તરીકે ચારિત્રધર્મનો સ્વીકાર કર્યો અને નીતિસાગરજી મ. તરીકે જાહેર થયા.

શ્રી નીતિસાગરજી મહારાજશ્રીએ દીક્ષા બાદ સંયમ-સાધના, જ્ઞાનની ઉપાસના તથા ગુરુદેવની વૈયાવર્ય ભક્તિમાં એકાગ્ર બની થોડા સમયમાં જ ગુરુકૃપા અને આશીર્વાદ પ્રાપ્ત કરી લીધાં.

પૂ. ગુરુદેવની પ્રેરક નિશ્રામાં જિનાલયો, ઉપાશ્રયો અને પ્રતિમાપ્રતિષ્ઠાઓના પાવન પ્રસંગો ઉપર ગુરુદેવની સાથે જોડાઈને અનેકોના સંપર્ક-સંસર્ગથી શ્રી નીતિસાગરજી મ.ની જીવરક્ષા, શાસનરક્ષા અને વિશ્વમૈત્રીની ભાવનાને બળ મળ્યું.

શ્રી શંભેશ્વર તીર્થમાં કરેલી અંટમતપ સાથેની જાપની આરાધનાને પ્રતાપે અને પૂ. ગુરુદેવની નિર્મળભાવે કરેલી સેવાવૈયાવશ્યના ગુણ પ્રભાવે સંયમજીવનમાં ખૂબ જ પ્રગતિ સાધી. પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં પણ શાસનપ્રભાવનાનાં અનેક કાર્યો થયાં. જૈન-જૈનેતરોમાં અનેક જીવોને ધર્મમાર્ગમાં જોડ્યા, સ્વતંત્ર ચાતુર્માસ કરીને અનેકવિધ ધર્મકાર્યો પ્રવર્તાવી રહ્યા છે. અમદાવાદ, પાટણ, વડોદરા, શિવગંજ આદિ સ્થળોએ યશસ્વી ચાતુર્માસ કર્યાં. સં. ૨૦૫૯નું ચોમાસું જન્મભૂમિ લાયજા (કચ્છ)માં આનંદ ઉલ્લાસપૂર્વક સંપન્ન થયું. સં. ૨૦૬૦નું ચોમાસું ભાવેશાના શાસ્ત્રીનગર વિભાગમાં સંપન્ન થયું. મહામંત્ર નવકારના જાપ સાથે આરાધનાના ઘોડાપૂર વહાવ્યાં. ૬૮ ઉપવાસની આરાધના અત્રેના શ્રી સંઘમાં શાતાપૂર્વક થઈ. પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણાથી શાસનપ્રભાવના સાથે સાતેયક્ષેત્રોમાં પુણ્યશાળીઓ તરફથી સારો લાભ લેવાયો.

ગુરુકૃપાના બળે પૂજ્યશ્રીના જીવનમાં અનેક જ્ઞાનીઓ સાથે રહેવાનું સૌભાગ્ય પ્રાપ્ત થયું. શ્રમણસંઘમાં વૃદ્ધઅવસ્થામાં રહેલાઓની વૈયાવશ્ય માટે તથા તેના યોગક્ષેમની જવાબદારી માટે યુવાન મુનિઓમાં યોગ્ય સંસ્કાર સિંચન માટેના અથાક પ્રયત્નો ચાલુ છે. હમણાં જ ‘શ્રી ચોવીસ જિન જુહારીએ’ નામનું પૂજ્યશ્રી પ્રેરિત પ્રગટ થયેલું એક પુસ્તક અમારા હાથમાં આવ્યું અને પછી મળતી માહિતી મુજબ શ્રી ગિરિરાજની શીતળ છાયામાં વિ.સં. ૨૦૬૪ પોષ સુદી-૧૫ના રોજ અનેકોની ઉપસ્થિતિમાં પૂજ્યશ્રી આચાર્યપદ પર આરૂઢ થયાં. પૂજ્યશ્રીના લાખ લાખ વંદનાઓ. ૨૦૬૭નું ચાતુર્માસ ખંભાત નગરે માણેકચોક ઓસવાલ જૈનસંઘના ભાવપૂર્વક નક્કી થયેલ છે.

પૂજ્યશ્રી ઘણા જ શાંત, સૌમ્ય અને જગતને ઉચ્ચ આદર્શો મળે તેવું જીવન જીવવાની તીવ્ર ભાવના દર્શાવે છે. પૂજ્યશ્રીની આ ઉચ્ચત્તમ ભાવનાઓ ચરિતાર્થ થાઓ તેવી શાસનદેવને પ્રાર્થના સાથે પૂજ્યશ્રીને ભાવપૂર્વક વંદના!

સૌજન્ય : કસ્તુરબેન પ્રેમજીભાઈ, મુલુન્ડ-મુંબઈ
લક્ષ્મીચંદ બેતશીભાઈ પરિવાર, મુંબઈ

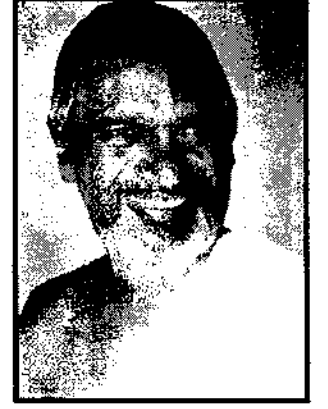
મરૂધરની મહિમાવંતી ભોમકા માલવાડા નગરનાં કોહિનૂર
આચાર્યદેવ શ્રી રત્નાકરસૂરિજી મ.સા.

લેખક : મુનિરત્નજયોતવિજયજી મ.સા.

જન્મ બધાને મળે છે,
પણ એની ચમક અને ચમત્કાર
જીવન દ્વારા પ્રાપ્ત થાય છે.

જબ હમ આયે જગ મેં,
જગ હસે તુમ રોય,
કરણી એસી કર ચલો,
તુમ હસો જગ રોય. ૧.

આવું જ કાંઈ પૂજ્યશ્રીનાં
જીવનમાં બન્યું. વિ.સં. ૨૦૧૫માં

માલવાડા ગામમાં શ્રાવણ સુદ પૂર્ણિમા (રક્ષાબંધન)નાં દિવસે થતા ગજાણી પરિવારમાં આનંદની ઉર્મિઓ ઉછળી. પિતા ઉત્તમચંદ, માતા રંગુદેવીના લાડીલા ખુશાલચંદ આગળ વધવા લાગ્યા. મેટ્રીકની પરીક્ષા આપી ફરવાની ઈચ્છાથી માઉન્ટ આબુ ગયા. ત્યાં આગળ આચાર્યશ્રી ગુણરત્નસૂરિજીની નિશ્રામાં શિબિર ચાલતી હતી. તેમાં બંને મિત્રોએ પ્રવેશ કર્યો. પ્રથમ શિબીરમાં વૈરાગ્યમયવાણી સાંભળી ત્રણ વર્ષમાં દીક્ષા ન લઈ ત્યાં સુધી મિઠાઈ અને ઘીનો ત્યાગ કર્યો. જો અભિગ્રહ અટલ હોય તો સફળતા નિશ્ચિત પ્રાપ્ત થાય. માતાની છત્રછાયા ખોયા પછી પરિવારજને મહારાષ્ટ્રમાં ઘડતર માટે આ. રત્નશેખરસૂરીશ્વરજી પાસે મોકલ્યા. આચાર્ય ભગવંતની તબીયત નાતંદુરત હોવા છતાં કાકાશ્રી રાજમલજીનાં આગ્રહ કારણે માલવાડા દીક્ષા આપવા પધાર્યા. સુંદર રીતે દીક્ષા મહોત્સવ ઉજવાયો. ગુરુદેવની ઈચ્છા હતી કે કોહિનૂર રત્નનું નામ નવું જ આપવું એમ વિચારી મુનિ રત્નેન્દુવિજય નામ રાખ્યું. ગુરુદેવ સાથે રહી રાધનપુરમાં પંડિત બાંધી અભ્યાસ કરાવ્યો. પરંતુ ધાર્યું કાંઈ થતું નથી. માત્ર પાંચ વર્ષના સંયમ પર્યાયમાં ગુરુદેવની છત્રછાયા ખોઈ નાંખી. પુણ્ય સંયોગે કલિકુંડ તીર્થોદ્ધારક આ. રાજેન્દ્રસૂરિજીનું મિલન થયું. એમને સાથે રાખી જ્ઞાનાભ્યાસ આદિમાં આગળ વધારી યોગ્યતા જામી કલિકુંડ તીર્થમાં વિ.સં. ૨૦૪૮માં ફા.સુ. ૫નાં દિવસે પંચાસપદવી અને વિ.સં. ૨૦૫૨માં મહાસુદ ૧૩નાં દિવસે આચાર્યપદવી અર્પણ કરી. આચાર્ય શ્રી રત્નાકરસૂરિ નામથી અલંકૃત કર્યા. પૂજ્યશ્રીની જીભમાં એવી મીઠાશ છે કે આવનાર અરિ પણ નરમ થઈ જાય. અનેક સંઘોમાં વર્ષો સુધી

કલહનાં કારમે ખોરવાયેલા કાર્યોનો આરંભ કરાવવા રાત દિવસ તનની અપેક્ષા રાખ્યા વિના મહેનત કરેલ. લગભગ દરેક ઠેકાણે સફળતા પ્રાપ્ત કરેલ.

સત્યપુર તીર્થ (સાંચોર)માં જે મહાવીર સ્વામીનું જિનાલય છે. જેના નામે આ નગર તીર્થની ઉપમા પામેલ છે. “જયઉવીર સચ્ચઉરિ મંડણ” એવા તેનાં જીર્ણોદ્ધાર માટે ૧૭-૧૭ વર્ષથી પડેલો ઝઘડો અનેક આચાર્યો આવવા છતાં સફળતા મેળવી ન શક્યા. પણ પૂજ્યશ્રીએ દરેક વ્યક્તિ ઉપર સમભાવ રાખી દરેકની વાત સાંભળી દરેક વ્યક્તિને સાથે લઈ જીર્ણોદ્ધારનો નિર્ણય કર્યો ત્યારકે સમસ્ત સાંચોર સંઘ હર્ષોલ્લાસનાં વાતવારણથી ગુંજી ઉઠ્યો.

બીજું મુખ્ય કામ અતિ પ્રાચીન જોરાવલા તીર્થનાં જીર્ણોદ્ધાર માટે કોઈ આચાર્ય આગળ ન વધતાં પૂજ્યશ્રીએ સાહસિકતાપૂર્વક પ્રાચીન મૂલનાયકને ઉત્થાપન કરાવ્યાં. તે જોઈ કે. પી. સંઘવી, તારાચંદભાઈ વિ. પણ આશ્ચર્યમાં ગરકાવ કરી ગયા. આવી અનેક દુર્લભ ઘટનાઓ પૂજ્યશ્રીનાં જીવનમાં આવતી રહે છે. પ્રબલ પુણ્યોદયથી શાસનની પ્રભાવનામાં નિમિત્ત બને છે.

શાસનદેવોથી એક જ પ્રાર્થના આવાં શાસનપ્રભાવક વિભૂતિને શતાયુ અર્પે અને શાસન કાર્યમાં સહાયક બને એ જ અભ્યર્થના.

સૌજન્ય : પૂ. ઉપાધ્યાયશ્રી રત્નત્રયવિજયજી ગણિવરની પ્રેરણાથી
શા બાબુલાલજી વીરચંદજી પુત્ર સંજયકુમાર બુરડા પરિવાર
સાંચોર (રાજસ્થાન)

મહિમાવંતી તીર્થોથી મંડિત મરૂધરભૂમિમાં સંયમની
ખાણ સમાન માલવાડા નગરને જન્મથી પાવન
કરનારા સુણતર સમાજનાં પ્રથમ આચાર્ય ભગવંત

**શ્રીમદ્ વિજય
રત્નશેખરસૂરીશ્વરજી
મ.સા.**

લેખક : મુનિશ્રી
રત્નજયોતવિજય જી મ.સા.
જ્યારે પુણ્યનો ઉદય જાગે
ત્યારે જ નાની ઉંમરમાં દિલ
વૈરાગ્યવાસિત બને. શાશ્વત

ગિરિરાજની યાત્રા માટે પાલિતાણા આવેક એક સુશ્રાવકની સલાહમાત્રથી માત્ર ધાર્મિક અભ્યાસનો લક્ષ્ય બનાવી આજ થી ૭૦ વર્ષ પહેલાં મહેસાણા સંસ્કૃત પાઠશાળામાં ૧૯ વર્ષની ઉંમરે રતનચંદભાઈએ પ્રવેશ કર્યો. ભાવીમાં શુભ ઉદય થવાનો હોય ત્યારે જ શુભ સ્થળે જવાનું મન થાય. ધાર્મિક અભ્યાસ કરતાં-કરતાં પોતાનું દિલ વૈરાગ્યવાસિત બન્યું. બલજબરીથી ઘેર લાવવા છતાં પોતાનો સમય ધાર્મિક અભ્યાસ કરાવવામાં પસાર કરવા લાગ્યા. માત્ર એક જ વખત ભોજન કરીને સંતોષ માનીને મૌન રાખતા. આવી શુદ્ધ અને કઠોર સાધના દેખી પરિવારજનોને ઝૂકવું પડ્યું. પરંતુ મોહનાં કારણે રજા નહિ આપી. ત્યારે પોતાનાં મામા (આ. રત્નાકરસૂરિનાં દાદા) પાસે ભાડુ લઈ મહેસાણા પહોંચ્યા. ભાવના સારી હોય તો સદ્ગુરુનો સંયોગ મળી જાય. મુનિતિલકવિજયજી (ભાભરસમુદાયનાં)નો સંયોગ મળ્યો. એમની પાસે સંયમ સ્વીકાર્યો. ત્યાંથી ગુરુને પ્રાપ્ત કરી મન મોરલો નાથી ઉઠ્યો. પરંતુ કુદરતને આ મંજૂર ન હતું. માત્ર પાંચ વર્ષના પર્યાયમાં ગુરુનું છત્ર ખોલું પડ્યું. ત્રણ રત્નની ત્રણ કરણ વડે સાધના કરતા સંયમ જીવનમાં ઓતપ્રોત બન્યાં. ગચ્છનાયક આ. શાંતિચંદ્રસૂરિજીનાં હસ્તે વિ.સં. ૨૦૧૫માં ભાભરનગરમાં પંચાસપદથી વિભૂષિત બન્યા અને નવાક્ષેત્રમાં શાસન પ્રભાવનાનાં કારણે ગુજરાત છોડી મહારાષ્ટ્રમાં અનેકવિધ કષ્ટો સહન કરી શાસનનાં કાર્યો કરાવ્યા. વિશિષ્ટ યોગ્યતા મળી સામેથી આજ્ઞા આપી વિ.સં. ૨૦૨૯માં સાંગલી મુકામે આચાર્ય પદવીથી અલંકૃત કરાવ્યા. વ્યક્તિનો ચારે બાજુથી શુભોદય જાગે ત્યારે ક્યાંકથી અશુભોદય જાગે. (કર્નાટક) બીજાપુરમાં ચાતુર્માસ મધ્યે મ.સા.ની બિમારી થતાં ડોક્ટરોને બતાવતા કેસરની બિમારી નીકળી. ડોક્ટરોએ કહ્યું કે તાત્કાલિક મુંબઈ લઈ જવા પડશે અને ઓપરેશન કરાવવું પડશે. આવી ગંભીર પરિસ્થિતિ હોવા છતાં જીવનાં ચારિત્રાચારને ભાર આપી શ્રાવકગણની આજીજીને નકારી કાઢી. કોઈપણ પ્રકારના યંત્રનો ઉપયોગ કર્યા વિના વડીલોની આજ્ઞા મંગાવી ડોળીનો ઉપયોગ કરી મીરજ મુકામે ગયા. ડોક્ટરોએ પમ ઓપરેશન કરી સફળતા મેળવી. ચાતુર્માસ પૂર્ણ કરી મુંબઈ આવ્યા ત્યારે હાર્ટનો હુમલો થયો. વારંવાર વ્યાધિ આવવા છતાં સમતા રાખી સંયમ જીવનમાં અડગ રહેતા હતાં. હાર્ટના હુમલા વખતે ભક્તવર્ગ એમ્યુલન્સ લાવી ખડેપગે હાજર હોવા છતાં હાથના ઈશારાથી ના પાડી દીધી. ઉપાશ્રયમાં જ બધી વ્યવસ્થા કરાવી ચારિત્રાચારનાં ભાવથી જીવલેણ બિમારીથી ઉગરી ગયા. વ્યાધિની સામે વૈરાગ્યનાં શસ્ત્રથી

ઝઝુમી આખરે જીત ચેળવી. “જ્ઞાનાભ્યાસ એ સાધુનો પ્રાણ છે” એ વાક્ય એમના મનમાં એવું ઘર કરી ગયું કે છેલ્લી ઉંમર સુધી અવનવા ચૈત્યવંદન - સ્તુતિ આદિ કંઠસ્થ કરતાં ગયાં. ડોળીમાં બેઠા બેઠા પણ અરિહંતપદનો જાપ કરતા. વાપતા પૂર્વે અરિહંતપદનો જાપ કરી પછી જ વાપરતા. કલ્પસૂત્ર ઉપર સં. લઘુટીકા, આવશ્યક નિર્યુક્તિ દીવિકા ભાષાંતર, શ્રાદ્ધવિધિનું ભાષાંતર, પ્રબંધ પંચશતી આદિ ગ્રંથોનું કાર્ય કરેલ.

શત શત વંદન હો આવા મહાપુરુષ....

મને એક વાત યાદ આવે છે કે જ્યારે ગૃહસ્થપણમાં હું એમની પાસે પાઠ કરવા જતો ત્યારે મારા કરતા પહેલાં આસન પાથરી બેસી જતાં. પોતાના જીવનના છેલ્લા દિવસ સુધી જ્ઞાનાભ્યાસ કરાવ્યો અને બીજા દિવસે સવારે ચંડીસર-પાલનપુર વચ્ચે અકસ્માતથી ડોળી ફેંકાઈ ગઈ. ડોળવાળા પડી ગયા. અંતે પાલનપુર હોસ્પિટલમાં સ્વર્ગવાસી બન્યા.

આવા અરિહંતનાં અણગાર...જિનશાસનનાં છે શણગાર....કોટિ કોટિ વંદના...

સૌજન્ય : પૂ. ઉપાધ્યાયશ્રી રત્નત્રયવિજયજી ગણિવરની પ્રેરણાથી હિતેશકુમાર લાલચંદજી કેસરીમલજી તલેસરા પરિવાર ભીનમાલ (રાજસ્થાન)

પ.પૂ.આ.શ્રી યોગીન્દ્રસૂરિજી મ.સા.

પૂજ્યશ્રીનો જન્મ જામનગર પાસે આવેલ લાખાબાવળ ગામમાં થયેલ. પિતા શ્રી નરશીભાઈ, માતા શ્રી રાજલબેનની કૂબે વિ.સં. ૧૯૮૩, શ્રા. સુ. ૧૦ના જન્મ થયેલ. તેઓશ્રીનું નામ નેમચંદભાઈ પાડવામાં આવ્યું. પ.પૂ. હાલારદેશોદ્ધારક આ.શ્રી વિજય

અમૃતસૂરીશ્વરજી મ.ના પરિચયથી ધર્મ પામ્યા. વ્યાવહારિક ચાર ધોરણનો અભ્યાસ કરી મુંબઈ ગયા. બે વર્ષ નોકરી કરી ફરી લાખાબાવળ આવ્યા અને વૈરાગ્ય થતા જૂનાગઢ મુકામે વિ.સં. ૨૦૧૦માં વૈ.સુ. ૩ના દીક્ષા લીધી. વડીદીક્ષા લાખાબાવળ ગામે વિ.સં. ૨૦૧૧ પો.વ.-૧૧ના શુભદિવસે થઈ.

તેઓએ સેવા-સ્વાધ્યાય અને સમર્પિતતાનો ગુણ બરાબર બીલવ્યો છે. તેઓશ્રીની પ્રવર્તક પદવી વિ.સં. ૨૦૫૩માં મા.સુ.

૨ના થઈ. જામનગર મુકામે ઉપધાનની માળ હતી એની સાથે સાથે પદવી થયેલ. બાદ વિ.સં. ૨૦૬૧માં ભિવંડી શત્રુંજયધામે જે.વ. પના ઉપાધ્યાય પદવી થયેલ. તેઓશ્રીના શિષ્ય મુ. શ્રી દિવેન્દ્ર વિ. મ. છે. સ્વ. ગુરુદેવ પૂ.આ.શ્રી જિનેન્દ્ર સૂરિજી મ.ની તેઓએ ખૂબ સેવા કરી. હાલ સમુદાયના અધિપતિ બન્યા છે. બોટાદ મુકામે પ.પૂ.આ.શ્રી વિજય જિનેન્દ્રસૂરિજી મ.ના ઉપદેશથી થયેલ “શ્રી ચોવીશ જિનાલય શત્રુંજય ધામ તીર્થ”ના પ્રતિષ્ઠાપક પૂ. ઉપાધ્યાયજી મ. (હાલ આચાર્ય મ.) છે.

પૂજ્યશ્રીને હમણાં જ આચાર્યપદવીથી વિભૂષિત કરાયા છે. સરળતા અને ભદ્રિકતાના ગુણથી પૂજ્યશ્રી શોભાયમાન છે.

સૌજન્ય : ગુરુભક્તો તરફથી હ: પંકજભાઈ

પૂ.આ.શ્રી પ્રભાકરસૂરિજી મ.સા.

મ.સા.

જન્મ : વિ.સં. ૨૦૧૪, મહાસુદી ૧૧, અમદાવાદ (સાબરમતી) ગુજરાત.

મૂળ વતન : થરા-(જિ. બનાસકાંઠા)

માતા : શ્રીમતી મધુબેન જયંતીભાઈ શાહ

ગુરુદેવ : સંયમસંમ્રાટ પ.પૂ.આ.શ્રી દક્ષસૂરિશ્વરજી

દીક્ષા : વિ.સં. ૨૦૨૪, ફાગણ સુદી-૩ (બાલી રાજસ્થાન)

વડી દીક્ષા : વિ.સં. ૨૦૨૪, વૈશાખ સુદી-૬, લુણાવા (રાજસ્થાન)

ગણિપદ, પંચાસ પદ : વિ.સં. ૨૦૪૬, માગશર સુદી-૪, અગાસી તીર્થ (મુંબઈ)

પંચાસપદપ્રદાતા : પરમ ઉપકારી ગુરુદેવ પૂ.આ.શ્રી વિજય દક્ષસૂરિજી મ.સા.

આચાર્યપદ : વિ.સં. ૨૦૪૨ વૈશાખ સુદી ૮, રાણકપુર મહાતીર્થ (રાજસ્થાન)

આચાર્યપદ પ્રદાતા : ગચ્છાધિપતિ પૂ.પૂ.આ.શ્રી સુશીલસૂરિજી મ.સા.

પૂર્વજન્મના કોઈ પુણ્યોદયપ્રભાવથી થરા ગામના ધર્મપ્રેમી અને સંસ્કારી પરિવારના માતૃશ્રી મધુબેન તથા પિતાશ્રી જયંતીભાઈ શાહના કોહિનૂર હીરા પુત્રરત્ન પંકજે નવ વર્ષની બાલ્યવયમાં જ દશહજાર ભાવિકોની હાજરીમાં સંયમમાર્ગનો સ્વીકાર કર્યો. પંકજમાંથી બાલમુનિ પ્રભાકરવિજયજી બન્યા. પૂજ્ય ગુરુદેવની મમતા અને પ્યારથી બાલમુનિના જીવનવિકાસમાં ઘણી પ્રગતિ થઈ. ન્યાય, વ્યાકરણ, જ્યોતિષ, આગમ આદિ અલગ-અલગ વિષયમાં વિશાળ જ્ઞાન સંપાદન કરી સરસ્વતીજીના સાધક બન્યા.

બાલમુનિ પ્રભાકરવિજયજી જ્ઞાન, ધ્યાન, યોગ અને વૈરાગ્ય વગેરેમાં તૈયાર થઈ છઠ્ઠીસ વર્ષ સુધી પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીની છત્રછાયામાં ધર્મપ્રભાવના અને શાસનહિતના મહત્વના કાર્યોમાં સહભાગી બન્યા. મુનિશ્રી ઉપર દેવી સરસ્વતીજી અને પદ્માવતીજીની કહે છે કે સતત કૃપા વરસતી રહી. પૂજ્ય મુનિશ્રી દીર્ઘદેષ્ટા, પ્રખર વ્યાખ્યાતા અને જિનજ્ઞાનના સિદ્ધાન્તપ્રેમી તરીકે જાણીતા બન્યા. સમાજના ઉત્કર્ષ માટે મધ્યમવર્ગના પરિવારો માટે નિવાસસ્થાનોના આયોજનને પણ પ્રેરણા આપી.

ભગવતીસૂત્ર આદિ મહાનયોગની આરાધના પછી ગચ્છાધિપતિ પ.પૂ.આ.શ્રી મેરૂસૂરિદાદાના આશીર્વાદ અને આજ્ઞા મુજબ પરમ ઉપકારી ધર્મપ્રભાવક પૂ. ગુરુદેવશ્રી આ. દક્ષસૂરિજી મહારાજશ્રીએ સં. ૨૦૪૬ના માગશર સુદી ૪ને શનિવારના શુભ દિવસે આગાસી તીર્થધામમાં ગણિપદ અને પંચાસપદ પર બિરાજિત કર્યા.

સં. ૨૦૫૪માં વૈશાખ સુદી-૯ના શુભ દિવસે ભારતના મુકુટ સમાન શ્રી રાણકપુર મહાતીર્થ-સાદડી રાજસ્થાનમાં ગચ્છાધિપતિ આ.શ્રી વિજયદેવસૂરિજી મ.સા.ની આજ્ઞા અને આશીર્વાદથી પૂજ્યશ્રીના વડીલ ગુરુભાઈ રાજસ્થાનદીષક પ.પૂ.આ.શ્રી વિજય સુશીલસૂરીશ્વરજી મ.શ્રીએ આચાર્યપદ પર નૂતન આચાર્યશ્રી પ્રભાકરસૂરિજી તરીકે ઘોષિત કર્યા. ઘરણાશા પોરવાલ નિર્મિત રાણકપુર તીર્થમાં ઇતિહાસમાં પૂજ્યશ્રીની સર્વપ્રથમ આચાર્યપદવી સુસંપન્ન બની. પૂજ્યશ્રીની પાવનનિશ્રામાં અનેક પ્રતિષ્ઠાઓ, અંજનશલાકા, ઉપધાન, છ'રીપાલક સંઘો આદિ અનેક ભવ્ય કાર્યક્રમો આજસુધી સફળતાપૂર્વક થતાં રહ્યાં છે.

વિરલ વ્યક્તિત્વ, વિરાટ વ્યાપકતા, વિશિષ્ટ વક્તૃવના રવામી પૂજ્યપાદ આચાર્ય ભગવંત શ્રીમદ્ વિજય રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજના શિષ્યરત્ન,
પૂજ્ય આચાર્યદેવ

શ્રીમદ્ વિજય જિનદર્શનસૂરીશ્વરજી મહારાજ

બાલદીક્ષા-સંરક્ષક,
તપાગચ્છાધિપતિ, પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજના પવિત્ર વરદ્ હસ્તે દીક્ષિત બની તેઓ શ્રીમદ્ના શિષ્યત્વને પામવાનું પરમ સૌભાગ્ય પામનાર જંબૂકુમારનો જન્મ મુંબઈ-માટુંગા મુકામે વિ.સં. ૨૦૨૧ ભાદરવા સુદ ૧૩ની શુભઘડીએ કચ્છ માંડવીનિવાસી શ્રેષ્ઠીવર્ય શ્રી દેવશીભાઈ દેવચંદભાઈ મજીઠીયાના સુપુત્ર શ્રી પ્રાણલાલભાઈના ગૃહે થયો. જન્મતા જ પ્રબળ પુણ્યોદયે દેવ તરીકે ગૃહમંદિર-વિભૂષણ, દેવાધિદેવ શ્રી સીમંધરદાદા અને ગુરુ તરીકે પરમારાધ્યપાદ આચાર્યદેવ શ્રી વિજય રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજને મળ્યા.

દેવ-ગુરુના રૂડા પ્રતાપે, પૂજ્ય ઉપાધ્યાય શ્રી ચારિત્રવિજયજી ગણિવર્યના માર્ગદર્શનાનુસાર સવા બે મહિનાના બાલકુંવર જંબૂને દાદીમા કંકુબા, પિતા પ્રાણલાલભાઈ, માતા હેમલતાબેને પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીને વહોરાવ્યો. જંબૂકુમાર હજી પાંચ મહિનાના થયા ન હતા ત્યાં જ અચાનક પૂર્વકૃત કર્મોદયે માતાનું શિરછત્ર ઝુંટવાઈ ગયું અને બાળ જંબૂને ઉછેરવાની જવાબદારી દાદીમા શ્રીમતી કંકુબા તથા બન્ને ફઈ કુ. હીરાલક્ષ્મીબેન અને જયલક્ષ્મીબેનના શિરે આવી.

પૂજ્ય ગુરુદેવોના હેયામાં જંબૂકુમારનો વાસ એવો હતો કે પૂજ્ય મુનિ ભગવંત શ્રી મંગળવિજયજી મ. જંબૂને કાયમ આશીર્વાદ આપતા કે “મારા રામવિજયનો શિષ્ય બનજે.” પૂજ્ય આ.દેવ શ્રી વિજયમેરુસૂરીશ્વરજી મહારાજ જંબૂ વંદન કરવા આવે કે તરત બુશર્ટના બટન ઉતારતા અને દીક્ષા લેવાનું કહેતા. પૂ. મહોપાધ્યાય શ્રી ચારિત્રવિજયજી મહારાજે બે વખત પરીક્ષા કરી પછી કહ્યું કે “આ છોકરો ગુરુદેવશ્રીના ચિંધ્યામાર્ગ ચાલશે.” પૂજ્ય આચાર્યદેવ શ્રી વિજય જિતમૃગાંકસૂરીશ્વરજી મહારાજે ફક્ત ત્રણ કલાકમાં જંબૂને રમતા રમતા શ્રી

લઘુશાંતિસૂત્ર શીખવ્યું હતું. બીજા પણ શાસનસમર્પિત પૂજ્ય મહાપુરુષોએ જંબૂકુમારના આત્મિક ઉત્થાનમાં પ્રેરકબળ પૂર્યું હતું.

નાનપણથી જ પરમાત્મભક્તિમાં ભાવોજ્જ્વલતા, નિયમિતતાના આગ્રહી સાથોસાથ ઘરમાં રહ્યાં રહ્યાં પ્રકરણ-ભાષ્ય-કર્મગ્રંથો આદિના અભ્યાસને કંઠસ્થ કર્યો હતો. પૂજ્ય પંન્યાસજી શ્રી ભદ્રશીલવિજયજી ગણિવર્ચ દીક્ષાજીવનની તાલીમ લેવા માટે પૂજ્યપાદ ગુરુદેવશ્રીજીના ચરણોમાં મુમુક્ષુપણે સ્થિર કરવામાં પ્રથમ પ્રેરણાસ્ત્રોત બન્યા. તો બે વર્ષ સુધી મુમુક્ષુજીવનમાં સંયમજીવનની સુંદર તાલીમ અને શ્રેષ્ઠ ઘડતર કરવામાં પૂ.આ.શ્રી વિજય ગુણયશસૂરીશ્વરજી મહારાજા ઉપકારક બન્યા.

દીક્ષાધર્મનો જયનાદ જગવતાં પૂજ્યપાદશ્રીના વરદ્ હસ્તે સૌરાષ્ટ્રદેશની શૌર્યવંતી ધરા સુરેન્દ્રનગર મુકામે નવનિર્મિત શિખરબદ્ધ જિનાલયે મૂળનાયક શ્રી વર્દમાનસ્વામી આદિ જિનબિંબોની અંજનશલાકા પ્રતિષ્ઠા અવસરે ઉજવાયેલ ઐતિહાસિક ૨૧ પુણ્યાત્માઓની દીક્ષા પ્રસંગે જંબૂકુમાર સંયમી બની પૂજ્યપાદશ્રીજીના ૮૬મા શિષ્ય બાલ મુનિરાજ શ્રી જિનદર્શનવિજયજી બન્યા અને ફઈ કુ. જયલક્ષ્મીબહેન પણ પ્રવ્રજિત બની પૂ. પ્રવર્તિની સાધ્વીજી શ્રી જયાશ્રીજી મ.ના શિષ્યા સાધ્વીજી શ્રી જિતમોહાશ્રીજી બન્યા.

પૂજ્યપાદ ગુરુદેવશ્રીજીની શીતલછાયામાં, પૂજ્ય આ.ભ.શ્રીમદ્ વિજય મહોદયસૂરીશ્વરજી મહારાજા અને પૂ.આ.ભ. શ્રીમદ્ વિજય હેમભૂષણસૂરીશ્વરજી મહારાજાના અસીમ કૃપાપાત્ર બની તેઓ શ્રીમદ્ પાસેથી મળતી મહામૂલી ગ્રહણશિક્ષા, આસેવનશિક્ષા આત્મસાત્ કરતા બાલમુનિ પ્રકરણ

ગ્રંથો, સંસ્કૃત-પ્રાકૃત-ન્યાય-આગમ-જ્યોતિષ-શિલ્પાદિનો અભ્યાસ કરવાપૂર્વક સંયમ જીવનની સાધનામાં ઓતપ્રોત બન્યા.

કાર્યદક્ષતા, સહિષ્ણુતા, સરલતા, ગુર્વાજ્ઞાપાલનમાં સદા તત્પરતા, પ્રત્યેકની સાથે સૌહાર્દભર્યો વ્યવહાર, વિનય, વૈયાવચ્ચ આદિ ગુણોમાં ઉત્તરોત્તર વૃદ્ધિ કરતા બાલમુનિને ઉભય પૂજ્યોએ વિ.સં. ૨૦૩૭ થી પૂજ્યપાદ પરમતારક ગુરુદેવશ્રીજીની નિકટતાથી સેવા કરવામાં નિયુક્ત કર્યા અને સં. ૨૦૪૭ સુધી એ લાભ મેળવી પૂજ્યશ્રી ધન્ય બન્યા. ગુરુકૃપાબળે વૈયાવચ્ચ સાધનામાં પણ અગ્રેસર બની તેઓશ્રીએ અનેક ગ્લાન, વૃદ્ધ મહાત્માઓની અને પિતા મુનિવર તપસ્વી પૂ. મુનિરાજશ્રી પુણ્યરતિવિજયજી મહારાજશ્રીની ભક્તિનો લાભ મેળવી, તેઓના અંતરના આશિષ પણ પ્રાપ્ત કર્યા.

પરમકૃપાળુ પરમાત્મા તથા પરમ ગુરુદેવોના કૃપાબળે સં. ૨૦૫૮માં શ્રી સિદ્ધગિરિરાજની શીતલછાયામાં પૂ.આ.શ્રી વિજય રવિપ્રભસૂરીશ્વરજી મહારાજાદિ ૧૪ આચાર્ય ભગવંતોની નિશ્રામાં ગણિપદ પદારુઢ થયા. સં. ૨૦૬૧માં શ્રી સિદ્ધગિરિરાજની શીતલછાયામાં પૂ.આ.શ્રી વિજયનયવર્ધનસૂરીશ્વરજી મહારાજાના વરદ્ હસ્તે પંન્યાસપદથી અલંકૃત થયા. વિ.સં. ૨૦૬૭ના પોષ વદ-૧ના તીર્થાધિરાજ શ્રી સિદ્ધગિરિરાજની શીતલછાયામાં પૂજ્યપાદ સિદ્ધહસ્ત લેખક આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય પૂર્ણચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજાદિ પ્રભાવક પૂજ્યોની શુભનિશ્રામાં જૈનશાસનનાં મહિમાવંતા પંચપરમેષ્ઠિના તૃતીયપદ આચાર્યપદે પદારુઢ થયા.

સૌજન્ય : પુન્યરાશિ ગિરિરાજ ભક્તિ પરિવાર

વિ.સં. ૨૦૬૬ સુધીમાં ૨૭૫ થી વધુ સંઘોમાં થયેલ નવલખા નવકાર જાપ અનુષ્ઠાન પછીના સ્થપાયેલ ૧૦૮ થી વધુ મંડળોમાં ઉપરોક્ત દૃશ્ય છે. પ.પૂ. જયદર્શનવિજયજી મ.સા. (નેમિપ્રેમી)ની પ્રેરણાથી અહમદનગર શ્વે. મૂ.પૂ. સંઘના ઉપાશ્રય મધ્યે પ્રારંભ થયેલ સામૂહિક મોન જાપ, જેમાં ૧૩૫ થી વધુ સદસ્યો જોડાયેલા છે.

ધ્યાનયોગી સૂરિસમ્રાટ પૂજ્ય શાંતિસૂરીશ્વરજી મહારાજ

જન્મતિથિ : મહા સુદ ૫ વસંતપંચમી વિ.સં. ૧૯૪૬

જન્મસ્થાન : મણાદર. જાતિ : આહિર (રબારી)

પિતા : ભીમતોલાજી. માતા : વસુદેવી

સાંસારિક નામ : સગતોજી

દીક્ષા : રામસીન, મહાસુદ ૫, વિ.સં. ૧૯૬૧

દાદાગુરુ-ગુરુ : ધર્મવિજયજી મ.સા.,
તીર્થવિજયજી મ.સા.

નિર્વાણસ્થળ : અચલગઢ, આસો વદ ૧૦,
વિ.સં. ૨૦૦૦ (૨૩-૯-૧૯૪૩)

અગ્નિસંસ્કાર : માંડોલી, ૨૭-૯-૧૯૪૩, પ્રભાતે

દીક્ષા પર્યાય : ૩૮ વર્ષ, દીક્ષા અંગીકાર : ૧૬ મે વર્ષ આયુષ્ય : ૫૪ વર્ષ

પદવીઓ : વિશ્વ વિભૂતિ, મહાન યોગીરાજ, હિઝ હોલીનેસ, પૂર્ણ યોગેશ્વર, જગત્ગુરુ, સૂરિસમ્રાટ, યોગીન્દ્ર
ચૂડામણિ, રાજ રાજેશ્વર, યુગપ્રધાન, નેપાલ રાજ્યગુરુ.

પ.પૂ. આચાર્ય શ્રી શાંતિસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ આઠ વર્ષની બાલ્યાવસ્થામાં જ ગુરુ તીર્થવિજયજી મ.સા. જેઓ સંસારીપક્ષે તેમના કાકા થતાં હતાં, તેમની સેવામાં રહી ગયા હતાં. આથી ધાર્મિક સંસ્કારો બાળપણથી જ દૃઢ હતા. ૧૬ વર્ષની કુમળી વયે દીક્ષા લીધી. દીક્ષા લીધા બાદ ધ્યાન, યોગ અને તપસાધનામાં સતત મસ્ત બની અલૌકિક જ્ઞાન પ્રાપ્ત કર્યું હતું. તેઓએ સંસારાવસ્થામાં અક્ષરજ્ઞાન પણ લીધું નહોતું છતાં તેઓ ઘણી બધી ભાષા જાણતા, તેમાં સારી રીતે વાત કરી શકતા તથા આગમનું જ્ઞાન પણ ઘણું હતું.

માતા સરસ્વતીની તેમના પર પૂરેપૂરી કૃપા હતી. કહેવાય છે કે માતા સરસ્વતી પૂજ્ય ગુરુદેવ સાથે વાતો કરતાં. તેઓની સાધના મોટે ભાગે ઘોર જંગલમાં, ઓછી માનવ-વસ્તી હોય તેવી જગ્યાએ, એકાંતમાં રહેતી. જંગલી પશુ-પ્રાણીઓ, સર્પો વગેરે તેમની આસપાસ ફરતાં રહેતાં, આમ છતાં તેઓને લેશમાત્ર ભય નહોતો. વિશ્વપ્રેમની ભાવના તેમના હૃદયમાં છલોછલ ભરેલી હતી અને એટલે જ માનવી તો તેમના દર્શને આવતા જ પણ હિંસક પશુઓ પણ તેમના શરણમાં આવી શાંત, અહિંસક અને પ્રેમાળ બની જતાં. તેઓએ

સૌજન્ય : શ્રી દેવીચંદ્રજી ત્રિલોકચંદ્રજી (શિવગંજ-રાજસ્થાન)

હા. શાંતિલાલ, આનંદકુમાર, હરિશકુમાર

“ૐ અર્હ નમઃ” પદનું ધ્યાન કરેલું. આ પદના ધ્યાનને કારણે તેઓ ઘણી બધી સિદ્ધિઓના સ્વામી બન્યા. તેમના મતાનુસાર “ૐ અર્હ નમઃ” પદનું ધ્યાન અનેક શક્તિઓને આકર્ષી સિદ્ધિઓના સ્વામી બનાવે છે. યોગવિદ્યા પણ તેમણે સંપૂર્ણપણે આત્મસાત્ કરેલી જેને કારણે તેઓના જીવનમાં એવા બનાવો બન્યા કે જેણે તેમને માત્ર જૈનોમાં જ નહિ પરંતુ હિંદુઓમાં, મુસ્લિમોમાં, અંગ્રેજોમાં, ખ્રિસ્તીઓમાં તેમ જ ભારત અને વિદેશોમાં પણ એક અદ્ભુત યોગી તરીકે પ્રતિષ્ઠિત કર્યા.

તેઓ માત્ર એક સમુદાયના રહેવાને બદલે સકલ સૃષ્ટિના સ્વામી બન્યા. જાતિ-જાતિના ભેદભાવ વિના લોકો તેમને ભગવાન માની પૂજતા તેમના મૃત્યુને ઘણો બધો સમય વીત્યો છે છતાં આજે પણ તેમનામાં અપાર શ્રદ્ધા ધરાવતા ભક્તોને તેઓ સાક્ષાત્ દર્શન આપે છે અને એટલે જ આટલા વર્ષો પછી પણ તેમના ભક્તોની સંખ્યા દિવસે દિવસે વધતી જાય છે. આવા મહાપુરુષની જન્મશતાબ્દી મહોત્સવ પણ મહા વદ ૧૩, બુધવાર ૨૪-૧-૧૯૯૦ થી મહા સુદ ૬, ગુરુવાર ૧-૨-૧૯૯૦ના રોજ શાનદાર અષ્ટાલ્લિકા મહોત્સવ દ્વારા ઊજવવાનો શુભારંભ કરવામાં આવેલ. મહોત્સવ દરમિયાન પૂજા-ભક્તિ-ભાવના ઉપરાંત વરઘોડો, ગુરુદેવના જીવન પર પ્રકાશ પાડતી રંગોળીઓ, પ્રભાતકેરી, પ્રભાતી ભજનો, જિનાલયોમાં આંગી, રંગીન ચિત્રોનું પ્રદર્શન (ગુરુજીવન પર આધારિત), સુમતિનાથ જિનાલયમાં પાર્શ્વ જિનબિંબની પ્રતિષ્ઠા, નેત્રરોગ માટે ચિકિત્સાલય વગેરે ઘણા બધા કાર્યોનું આયોજન કરવામાં આવેલ. માત્ર માંડોલીમાં જ નહીં પરંતુ મદ્રાસ, કુડલૂર, ઉટકમંડ, ઘમતરી, સોલાપુર, રાયપુર, બિકાનેર, ફલોદી વગેરે ઘણા બધા સ્થાનોમાં શતાબ્દી વર્ષના ઉપક્રમે વર્ષ દરમિયાન જુદા જુદા કેટલાય કાર્યક્રમોનું આયોજન થયું.

આ ઉપરાંત શતાબ્દીની સ્મૃતિમાં અન્ય કેટલીયે યોજનાઓનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે જે સમયાનુસાર જુદા જુદા ક્ષેત્રોમાં થઈ રહ્યું છે. જેની વિસ્તૃત જાણકારી શ્રી શાંતિ સેવા સંઘ—માંડોલીનગર દ્વારા પ્રકાશિત “શાંતિ જ્યોતિ”માં આપવામાં આવી છે. સદ્ગુરુદેવની પુણ્યસ્મૃતિમાં જન્મશતાબ્દી મહોત્સવનું એક પ્રતિક બનાવવામાં આવ્યું જે આપણને બધી બુરાઈઓથી બચાવીને વિકાસ તરફ લઈ જાય છે. અંધકારથી પ્રકાશ તરફ લઈ જઈ સાથે જ્ઞાન-ધ્યાનમાં લીન બનાવી આત્મશાંતિ પ્રાપ્ત કરવાની સતત પ્રેરણા આપે છે.

ગુરુદેવનું જીવન એટલે પ્રેમ, કરુણા, ક્ષમા, નિર્ભયતા, શાંતિ, મિત્રતા, સર્વધર્મ સમભાવ વગેરે ગુણોથી છલોછલ ભરેલ વ્યક્તિત્વ. દંભ, સ્વાર્થ અને બટકણા સંબંધોની વચ્ચે વિશ્વમૈત્રીની ભાવનાને પ્રસરાવતું એક અદ્ભુત, વ્યક્તિત્વ. ભગવાન મહાવીરના પાંચ સિદ્ધાંતો તથા છઠ્ઠા અનેકાંતવાદને પોતાના આચાર વડે દુનિયામાં મૂર્તિમંત કરવા મથતું એક વિરાટ વ્યક્તિત્વ. આવા મહાન ગુણોથી સભર એક અદ્ભુત યોગીની જીવનયાત્રા એ ભક્તજનો તેમજ એકેન્દ્રિયથી માંડી પંચેન્દ્રિય જીવોને માટે પ્રેરણાદાયક અને પથપ્રદર્શક બની રહી છે અને હજુ પણ બનશે.

આવા ગુરુના ભક્તો માત્ર ગુજરાત કે રાજસ્થાનમાં જ નહિ આખા ભારતના મોટા ભાગના રાજ્યોમાં તેમજ વિદેશોમાં પણ ફેલાયેલા છે એ જ તેમના જીવનની મહત્તા બયાન કરે છે. જીવોને એ સંદેશ પણ આપે છે કે કરુણા, પ્રેમ, ક્ષમા અને સરળતાના ગુણો દ્વારા વ્યક્તિ સરહદના સીમાડાઓ ઓળંગીને વિશાળ દુનિયામાં

સૌજન્ય : ૐ શાંતિ. દાદર (મુંબઈ) ડ. સરસોબાઈ બભુતમલજી જેન, થુભા (ઝાલોર-રાજસ્થાન)

પોતાના વિચાર-આચાર અને વર્તન થકી વિશ્વમૈત્રીની ભાવનાનો પ્રચાર-પ્રસાર કરી શકે છે, એટલું જ નહિ તેમાં સુંદર રીતે કામિયાબ પણ થઈ શકે છે.

આવા આ મહાન યોગીરાજના કર-કમળ દ્વારા જેમને દીક્ષિત થવાનું પરમ સૌભાગ્ય પ્રાપ્ત થયું તેવા શ્રી પ્રવર્તિની તિલકશ્રીજી અને મહત્તરાપદ વિભૂષિત શ્રી વિનીતાશ્રીજીની દીક્ષા વિ.સં. ૧૯૯૭માં થઈ. જેમાંના શ્રી તિલકશ્રીજી ૭૦ વર્ષનો દીર્ઘ દીક્ષાપર્યાય પળી હમણાં છએક વર્ષ પહેલાં ૮૦ વર્ષની ઉંમરે કાળધર્મ પામ્યા જ્યારે વિનીતાશ્રીજી વૈયાવચ્ચ-સાધના-આરાધના દ્વારા ભગવાન વીરે બતાવેલા માર્ગ પર આગળ વધી રહ્યા છે. તેઓ નામ પ્રમાણે ગુણ ધરાવે છે, તેવું તેમના ગુરુણીઓ પણ કહે છે. આવા સુંદર સાધ્વીજીઓ સંયમપાલન દ્વારા શાસનની શાન વધારતા રહ્યા છે. પૂ. તિલકશ્રીજી મહારાજ દ્વારા રચિત ગુરુ ગુણસ્તુતિ પ્રસ્તુત છે.

યોગીરાજ શ્રી શાંતિસૂરીશ્વરસ્ય સ્તુતિ

વિજય શાંતિસૂરી પ્રણમામિ સદા

વિમલજ્ઞાન સુબોધ સુધાકરમ્ ।
મવિક્ક લોક ચક્રોર કલાધરમ્ ॥
પરમ શાન્ત સુધાસ્ય જલધરમ્ ।
વિજય શાંતિસૂરી પ્રણમામિ સદા ॥૧॥

મદન મ્નેહ મહારિપુ સ્વંડનમ્ ।
અતિ સુશોભિત અર્બુદ મંડનમ્ ॥
કુમતિ મંજન વાર્દી વિદારકમ્ ।
વિજય શાંતિસૂરી પ્રણમામિ સદા ॥૨॥

અતિ ભીમ ભવોદધિ મયહરમ્ ।
ત્રિવિધ તાપહરં સુરવ સાગરમ્ ॥
ગુરુ મંત્ર રમૂતિ મન શાંતિકરમ્ ।
વિજય શાંતિસૂરી પ્રણમામિ સદા ॥૩॥

ગુરુ સમાગમનેન સુધન્ય ભુવમ્ ।
ગુરુ દર્શન પ્રાપ્તં પુણ્ય કૃતમ્ ॥
મમ ચિત્ત કજે પદન્યાસ કુરુ ।
વિજય શાંતિસૂરી પ્રણમામિ સદા ॥૪॥

ગુરુ જન્મ શાંતિ સન્જાનનીયમ્ ।
માંડોલી નગર ગુરુ તીર્થ પ્રવરમ્ ॥

નિરિવલ ભક્તજનાઃ પ્રમુદિત મના ।
વિજય શાંતિસૂરી પ્રણમામિ સદા ॥૫॥

નિવિઙ્ગ કર્મ મલ ક્ષયકારકમ્ ।
પ્રશમભાવ વિશેષ વિચારકમ્ ॥
પ્રબલ પાપ મહાબલ વારકમ્ ।
વિજય શાંતિસૂરી પ્રણમામિ સદા ॥૬॥

સુધર્મ રમાકુલ ચન્દ્રમા ।
વિશદ યોગ વિધાન વિસ્તારકમ્ ॥
દુરિત દૂષણ કલ્મષ શોધકમ્ ।
વિજય શાંતિસૂરી પ્રણમામિ સદા ॥૭॥

જયતિ યઃ પરમેષ્ઠી પદં વિમલમ્ ।
શ્રયતિ યઃ ગુરુ શાંતિસૂરીશ્વરમ્ ॥
નમતિ યઃ સતતં પદ પંકજમ્ ।
વિજય શાંતિસૂરી પ્રણમામિ સદા ॥૮॥

પઠતિ યઃ સુગુરૈર્વુણ ગૌરવમ્ ।
પ્રવર ભક્તિ ભરેણ સુભાવતઃ ॥
સ લભતે રમણીયતરં પદમ્ ।
વિજય શાંતિસૂરી પ્રણમામિ સદા ॥૯॥

સંકલન : પારુલબેન બી. ગાંધી

સૌજન્ય : ઔ અર્ધમ નમઃ

ઉસ્તે. શ્રીમતી રતનબેન અચલદાસજી ભંડારી સાદડી (રાણપુર), માલેગામ (નાસિક)

રત્નત્રયીના સાધક શ્રમણો

વિશ્વનાં દુર્લભ અને મહામૂલ્યાં ત્રણ રત્નો એટલે સમ્યક્ દર્શન, જ્ઞાન અને ચારિત્ર. આ પાવન રત્નત્રયીને પામવા સકલ સંસારનો ધાસના તણખલાની જેમ ત્યાગ કરીને સર્વસંગત્યાગનું ભીષ્મ પરાક્રમ આદરનારાં શ્રમણ અને શ્રમણી ભગવંતો જૈન સંઘની શોભા છે. રત્નત્રયીની સાધનાનો મહાયજ્ઞ માંડી અનેક ભવોમાં સંચિત કર્મરાશિનું દહન કરી રહેલાં આ સંયમીઓ શ્રાવકસંઘ માટે પણ એક ઊચ્ચ આદર્શ બને છે. ત્યારે આ સાધકવર્યો સમ્યક્દર્શનનાં દિવ્ય અજવાળાં સર્વત્ર પાથરી રહ્યાં છે. મિથ્યાજ્ઞાનનો મહિમા ચોમેર પ્રસરેલો છે તે કાળમાં આ શ્રુતોપાસકો સમ્યક્ જ્ઞાનના તારક તેજ દ્વારા મોહ અને અજ્ઞાનનાં અંધારાં જનગણમાંથી ઉલેચી રહ્યા છે, અને સમ્યક્ ચારિત્રની પ્રખર સાધના દ્વારા આ ચારિત્રધરો સ્વ-પરના કલ્યાણ સુપેરે સાધી રહ્યા છે. વંદન હો એ રત્નત્રયીના સાધક શ્રમણ ભગવંતોને!

અજોડતાના અવતાર, આ યુગના યોગી,

પૂ. પં. શ્રી ભદ્રંકરવિજયજી ગણિવર

આ મહાપુરુષનો જન્મ કલિકાલ સર્વજ્ઞ હેમચંદ્રાચાર્યજીનાં પવિત્ર ચરણકમળોથી પાવન બનેલી પાટણ નગરીમાં વિ. સં. ૧૯૫૯ના માગસર સુદી ૩ ના મંગલ પ્રભાતે શેઠશ્રી હાલાભાઈ મગનભાઈના ધર્મપત્ની ચૂનીબહેનની કુક્ષિએ થયો હતો. બાલકનું નામ ભગવાનદાસ રાખવામાં આવ્યું હતું. પિતાશ્રી હાલાભાઈનો વ્યાપાર મુંબઈ હોવાને કારણે એમનો બાલ્યકાળ મુંબઈ અને પાટણમાં વ્યતીત થયો. કોઈ પૂર્વજન્મના ઉત્તમ સંસ્કારોને કારણે નાનપણથી જ ભગવાનદાસભાઈ પ્રભુપૂજા, માતા-પિતાને પ્રણામ, ધાર્મિક અભ્યાસ, રાત્રિ ભોજન ત્યાગ, કંદમૂલાદિના ત્યાગનું પાલન કરતા હતા. ૧૬ વર્ષની વયમાં મેટ્રિક સુધીનો અભ્યાસ કર્યા પછી ધંધામાં જોડાયા. ધંધાની સાથે સાથે જ ગોડીજી પાઠશાળા આદિમાં પંચપ્રતિકમણ, મહોપાધ્યાય શ્રીમદ્દ યશોવિજયજી મ.ના ગુર્જર સાહિત્યનો સારા પ્રમાણમાં અભ્યાસ કરેલો. ઉપરાંત પ્રકરણો તથા સંસ્કૃત વગેરેનો પણ અભ્યાસ કર્યો હતો. માતા-પિતાદિ વડીલોના દબાણથી લગ્નગ્રંથિમાં પણ જોડાવું પડ્યું હતું.

સંવત ૧૯૮૨ માં સકલાગમરહસ્યવેદી આચાર્યદેવ શ્રીમદ્દ વિજયદાનસૂરીશ્વરજી મહારાજશ્રી પોતાના શિષ્ય-પ્રશિષ્ય પરિવારાદિ સાથે મુંબઈ પધાર્યા અને ત્યાં પૂ.પાદ મુનિરાજ શ્રી રામવિજયજી મહારાજના વૈરાગ્ય ભરેલાં પ્રવચનો સાંભળ્યા પછી આ સંસારનાં બંધનોમાંથી વહેલી તકે છૂટી જવા માટે અવસરની શોધમાં હતા.

ભગવાનદાસભાઈની અત્યંત વૈરાગ્ય ભાવના અને મક્કજતા જોઈ સ્વજનોએ પણ ખુશીથી દીક્ષાની રજા આપી અને ખૂબ જ ધામધૂમપૂર્વક પ. પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્દવિજય દાનસૂરીશ્વરજી મહારાજશ્રીનાં વરદ હસ્તે મુંબઈમાં ભાયખલા મુકામે બીજા ચાર મુમુક્ષુઓની દીક્ષાઓની સાથે સંવત ૧૯૮૭ના કાર્તિક વદ ૩ ના દિવસે ભગવાનદાસભાઈએ દીક્ષા અંગીકાર કરી અને એજ પ્રસંગમાં પ.પૂ. મુ. શ્રી પ્રેમવિજયજી મ. સા.ને ઉપાધ્યાયપદવી અને પ. પૂ. શ્રી રામવિજયજી મ.ને પણ પંન્યાસ પદવીથી અલંકૃત કરવામાં આવેલ હતા. નવદીક્ષિત મુનિશ્રીનું નામ 'મુનિશ્રી ભદ્રંકરવિજયજી મહારાજ' રાખવામાં આવ્યું અને પ. પૂ. પંન્યાસજી મ. શ્રી રામવિજયજી ગણિવરના શિષ્ય તરીકે જાહેર થયા.

દીક્ષા ગ્રહણ કર્યા પછી વિશુદ્ધપણે ચારિત્ર-પાલન પૂર્વક જ્ઞાનધ્યાનની સાધનામાં તેઓશ્રી તલ્લીન બની ગયા અને થોડાં જ વર્ષોમાં પૂર્વાચાર્યો રચિત મહાન શાસ્ત્રોના ગૂઢ અને ગંભીર રહસ્યોને સમજી તદનુરૂપ જીવન જીવવા લાગ્યા. ખરેખર જ્ઞાનને પચાવવું ઘણું જ અઘરું કામ છે, પરંતુ આ મહાપુરુષ શાસ્ત્રોના પદાર્થોના બોધને પોતાના જીવનમાં પચાવી ખૂબ જ ગંભીર બન્યા હતા. સૌ પ્રત્યે વાત્સલ્યભાવને કારણે એ સ્વ-પર બધા સમુદાયોમાં પ્રિયપાત્ર બની ગયા.

એ મહાપુરુષમાં બીજાને સંયમમાં સ્થિર કરવાની અદ્ભુત કલા હતી. કર્મના ઉદયથી અસ્થિર બનેલા અનેક આત્માઓને એમણે સ્થિર બનાવ્યા છે. ગંભીરતાના તો દરિયા હતા અને એ કારણે જ એમની પાસે અનેક આરાધક આત્માઓ આવીને નિખાલસપણે પ્રાયશ્ચિત્ત ગ્રહણ કરતા હતા.

એમણે પોતાના જીવનમાં નમસ્કારમહામંત્રની અપૂર્વ આરાધના કરી અને બીજાને કરાવી છે. અનેક ગામો અને તીર્થભૂમિઓમાં વિધિપૂર્વક લાખ નવકાર જાપના અનુષ્ઠાન કરાવી સકલ સંઘમાં મહામંત્રના જાપ અને ધ્યાનનો ફેલાવો કર્યો છે. જાપ અને ધ્યાનની સાથે આધ્યાત્મિક ભૂમિકામાં પણ એ મહાપુરુષ ખૂબ જ આગળ વધેલા હતા. નમસ્કારમહામંત્ર અને નવપદ ઉપર ખૂબ જ ચિંતન અને અનુપ્રેક્ષા કરી શાસ્ત્રોના રહસ્યને પ્રગટ કરનારા અનેકવિધ ગ્રંથરત્નોની તેઓશ્રીએ શાસનને ભેટ ધરી છે. આયંબીલ તપના તેઓશ્રી ખૂબ જ પ્રેમી હતા. ગૃહાવસ્થામાં પણ એમને લાગત છ મહિના સુધી આયંબીલ કર્યા હતાં અને દીક્ષા પછી પણ પોતાની નાદુરસ્ત તબિયતમાં પણ વર્ધમાનતપની બાવન ઓળીઓ પૂર્ણ કરી છે. મુંબઈ, મહારાષ્ટ્ર, જામનગર, હાલાર પ્રદેશના ગામડામાં, ગુજરાત, સૌરાષ્ટ્ર, અમદાવાદ અને રાજસ્થાનના અનેક ગામોમાં વિચરીને શાસન પ્રભાવનાનાં અનેક અનુષ્ઠાનો કરાવ્યાં છે.

તેઓ નિઃસ્પૃહશિરોમણિ હતા. ભયંકર માંદગી અને શારીરિક રોગોમાં પણ એમની સમતા અને સમાધિ આ પંચમકાલમાં એક મહાન આદર્શભૂત હતી. સંયમ જીવનની ખૂબ કાળજી રાખતા હતા. ક્રિયા-પાલનમાં પણ શુદ્ધિ જાળવવા ખૂબ જ સજાગ રહેતા.

છેલ્લાં ૧૫ વર્ષોથી એ મહાપુરુષ મારવાડની ભૂમિને પાવન કરી રહ્યા હતા. છેલ્લાં ત્રણ વર્ષોથી તેઓશ્રીની તબિયત અસ્વસ્થ રહેતી છતાં પોતે ખૂબ જ સજાગ અને સમાધિમાં તલ્લીન હતા. ૨૦૩૫માં પૂજ્યપાદ ગચ્છાધિપતિ આચાર્યદેવશ્રીની આજ્ઞાથી પોતાની નાદુરસ્ત તબિયત હોવા છતાં પણ પાટણ મુકામે ચાતુર્માસાર્થે પધાર્યા હતા અને ચાતુર્માસ દરમિયાન પોતાના ગુરુદેવશ્રી આચાર્યદેવશ્રીની શુભ નિશ્રામાં ખૂબ જ સુંદર આરાધના કરી હતી.

વૈશાખ સુદ ૧૨થી તબિયતમાં વધારે વળાંક આવ્યો. કફની સાથે હેડકીની પણ તકલીફ ચાલુ થઈ. મુંબઈના ડૉ. શરદભાઈ અને અહીંના ડૉ. જીવજીભાઈ આદિ ખૂબ જ કાળજી અને ભક્તિપૂર્વક યોગ્ય ઉપચાર કરતા હતા.

પૂજ્યપાદશ્રીની સમાધિ માટે પ. પૂ. શ્રી પ્રદ્યોતન વિ. મ., પૂ. મુ. શ્રી કુંદકુંદ વિ. મ., પૂ. મુ. શ્રી વજ્રસેન વિ. મ., પૂ. મુ. શ્રી જિનસેન વિ. મ. આદિ બધા મહાત્માઓ ક્રમશઃ નમસ્કાર મહામંત્રાદિ સંભળાવતા જ હતા. એવી તબિયતમાં પણ પોતે ખૂબ જ સજાગ અને સમાધિમાં હતા. વૈશાખ સુદ

૧૩ના રોજ મુમુક્ષુ શ્રી વેલજીભાઈની દીક્ષા હતી. તે નિમિત્તે વેલજીભાઈ ઉપર વાસક્ષેપ નાખી આશીર્વાદ પણ આપ્યા હતા. વૈશાખ સુદ ૧૪ની બપોરે અશક્તિ હોવા છતાં પણ મોઢેથી નવકાર પણ બોલ્યા હતા. યોગ્ય ઉપચાર ચાલુ જ હતા. સમય વહેવા માંડ્યો.....! અને સાંજે છ વાગે પૂ. શ્રી કુંદકુંદ વિ. મ., પૂ. મુ. શ્રી વજ્રસેન વિ. મ., પૂ. મુ. શ્રી જિનસેન વિ. મ., પૂ. મુ. શ્રી ચારિત્રભૂષણ વિ. મ. અને પૂ. મુ. શ્રી રત્નસેન વિ. મ. (હાલ આચાર્ય) આદિ મુનિરાજો તથા ચંદ્રકાંત (હાલ મુનિશ્રી દિવ્યસેનવિજય) તથા અશોક (હાલ આચાર્યશ્રી હેમપ્રભવિજયજી)એ પૂજ્યશ્રી સાથે પદ્મી પ્રતિકમણ ચાલુ કર્યું.

પ્રતિકમણની બધી ક્રિયાઓ કરી, બધા કાઉસંગો કર્યા. પછી માત્રાની શંકા થઈ હોવાથી પાટ ઉપરથી બે મુનિવર્યોએ નીચે ઉતારી માત્રુ કરાવ્યું. માત્રુ કર્યા પછી પાટ ઉપર સૂતી વખતે “હવે આ છેલ્લો સમય છે.” એટલું બોલી પૂજ્યપાદશ્રી ખૂબ જ સજાગ અને સાવધાન બની ગયા. બધાની સાથે ક્ષમાપના કરી. અને પદ્મી પ્રતિકમણ પૂર્ણ થયા પછી શ્વાસની ગતિમાં મંદતા જણાતાં જ સૌએ નવકાર મહામંત્રની ધૂન ચાલુ કરી દીધી. પૂજ્યપાદશ્રીની બંને આંખો ખુલ્લી ગઈ અને ખૂબ જ જાગૃતિ અને સમતાપૂર્વક નમસ્કારમહામંત્રનું રટણ અને શ્રવણ કરતાં કરતાં વૈશાખ સુદ ૧૪ની રાત્રે આઠ કલાક અને દસ મિનિટે ખૂબ જ સમાધિપૂર્વક કાળધર્મ પામ્યા.

તેઓશ્રીનું સમગ્ર જીવન કોઈ અલૌકિક અને દિવ્ય જીવન હતું. અસાધારણસૌમ્યતા, અપૂર્વવાત્સલ્ય, અતુલસાત્ત્વિકતા, અદ્ભુતસહિષ્ણુતા અને હૃદયની અપૂર્વનિખાલસતા આદિ સદ્ગુણો તેઓશ્રીના જીવનમાં ઝળહળતા હતા. તેઓશ્રીની પંચાચારની પ્રવૃત્તિએ અનેક ભવ્યાત્માઓનું ભવકૂપમાંથી ઉદ્ધરણ કર્યું છે.

સૌજન્ય : હેમ શાંતિવર્ધક ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ, જામનગર

પૂ. પં. શ્રી પદ્મવિજયજી મહારાજશ્રી

શાસન દિવાકર પૂ. આચાર્ય ભુવનભાનુસૂરિ મ.ની સાથે જ દીક્ષિત થયેલા તેમના જ સંસારી લઘુબંધુ અને પ્રથમ શિષ્ય પદ્મવિજયજી થયા. બહુ જ થોડાં વર્ષ તેમણે આ પૃથ્વીતલને પોતાની સંયમપૂત કાયાથી પવિત્ર કરી, પણ એ

થોડાં વર્ષોની સાધનાએ પણ ઈતિહાસ સજર્થો.

અમદાવાદ રાજનગરમાં કાળુશીની પોળના વતની તેમણે સંવત ૧૯૯૧ના પોષ વદ ૧૨ને દિવસે પોતાના વડીલબંધુ સાથે ચાણસ્મામાં ચરિત્ર સ્વીકાર્યું. તે કાળે ચરિત્રમાં કુટુંબની સંમતિ મળવી મુશ્કેલ હતી. એવા તે કાળમાં બંને ભાઈઓએ અમદાવાદથી નીકળી ચાણસ્મા પહોંચી ઉપાધ્યાય પ્રેમવિજયજી પાસે દીક્ષા લીધી અને મુનિ શ્રી ભાનુવિજયજી તથા મુનિ શ્રી પદ્મવિજયજી બન્યા. સંયમ પ્રાપ્ત કર્યા પછી તેમણે સૌથી મુખ્ય લક્ષ્ય બનાવ્યું ગુરુવિનયનું. તેઓ બંને ગુરુઓનો અદ્ભુત વિનય કરતા. સમર્પિતભાવે પદ્મવિજયજી સાધનામાં આગળ વધ્યા. એમના રૂંવાડે રૂંવાડે ગુરુતત્ત્વ પ્રતિષ્ઠિત થઈ ગયું. ગુરુની સેવામાં તે સતત જાગૃત રહેતા.

સોળ વર્ષના ચારિત્રપર્યાયમાં અને આડત્રીશ વર્ષની નાની ઉંમરે તેઓ કેન્સર જેવા અસાધ્ય રોગના ભોગ બન્યા. તે પૂર્વે તો તેમણે વિશાળ જ્ઞાન માત્ર સંપાદન કર્યું જ નહીં, અનેક મુનિઓને તેમણે જ્ઞાનદાન પણ કર્યું. ભણાવવાની પદ્ધતિ પણ સુંદર, વળી જ્ઞાનની સાથે સુંદર ચારિત્ર્યનું પણ નિર્માણ સાધુઓના જીવનમાં થાય.

તાર્કિક શિરોમણી પૂ. ભાનુવિજયજી મ. વૈરાગ્યવાણી દ્વારા અનેક યુવાનોને તરબોળ કરતા. આ. પ્રેમસૂરિ મ. તે યુવાનોને વાત્સલ્યમય પ્રેરણા દ્વારા ચારિત્ર માટે તૈયાર કરી દીક્ષા આપતા, પણ દીક્ષા આપ્યા પછી એ યુવાન મુનિઓના જીવન-ઘડતરનું કામ મુનિ શ્રી પદ્મવિજયજીને સોંપાતું. આમ વિશાળસંખ્ય મુનિસમુદાયનું શાસન માટે નિર્માણ થતું. પૂ. મુ. પદ્મવિજયજીને પણ આ કાર્યમાં અત્યંત સફળતા મળતી. તેમને અત્યંત આદરથી પોતાના ગુરુઓની આજ્ઞાને વહન કરતાં સંખ્યાબંધ મુનિઓનાં ઘડતર કર્યા છે.

સ્વયં પોતાનું જીવન વૈરાગ્ય, નિઃસ્પૃહતા, વિનય, પ્રભુભક્તિ, ગુરુભક્તિ, તપ, ત્યાગ, નિર્મળ સંયમ વગેરે ગુણોથી મધમધાયમાન હતું. તે જ રીતે સંયમના આચારપાલનોમાં પણ તેઓ કડક હતા. નિર્દોષ ગોચરીયર્યા, અપ્રમત્તપણે પ્રતિક્રમણ, પરિલેહણાદિ ક્રિયાઓ, વડીલોની જાગૃતપણે સેવા-ભક્તિ, વડીલોની ઈચ્છા મુજબ જ જીવન જીવવાનું,

જ્ઞાનપ્રાપ્તિ, જ્ઞાનદાન સાથે તેમના જીવનમાં તપ-ત્યાગ પણ પરાકાષ્ટાએ પહોંચેલાં, રોજ લગભગ એકાસણાં (એક જ વાર ભોજન)નો નિયમ તો તેમને લગભગ સિદ્ધ થઈ ગયેલ. તે સાથે તેઓએ વર્ધમાનતપ, આર્યબિલ પણ ચાલુ રાખેલ.

તેમાં તેઓ ૩૯ ઓળીઓ સુધી પહોંચેલા. મેવા, મિષ્ટાન્ન, ફરસાણ આદિનો તો હંમેશ માટે ત્યાગ રહેતો. બ્રહ્મચર્ય ગુણપદ તેઓએ આત્મસાત કરેલ. સદા સ્ત્રી સંપર્કથી દૂર જ રહેતા, એટલું જ નહીં પણ બ્રહ્મવ્રતના વિઘાતક વિભૂષા-પ્રણિત ભોજન વગેરેનો પણ તેમણે જીવનમાં ત્યાગ કરેલ. આશ્રિતોના બ્રહ્મચર્ય માટે પણ કાળજી રાખતા.

પાંચ સમિતિ અને ત્રણ ગુપ્તિના પાલનમાં એકકા હતા. અનેક મુનિઓને સાધુતાના પ્રધાન કારણરૂપ સમિતિ-ગુપ્તિપાલનમાં તેઓએ, તૈયાર કર્યા હતા. સમિતિ-ગુપ્તિ એ જ ચારિત્ર છે. તેઓ સુંદર વાચનાઓ વગેરે આપી આના પાલનમાં સાધુઓને કેળવતા.

શાસન અને સંઘનાં કાર્યોમાં પૂજ્યપાદ પરમ ગુરુદેવશ્રીને તેઓ અત્યંત સહાયક થતા. આ રીતે સમર્પિત ભાવ સાથે ગુરુઓના વિનયભક્તિ અને આશ્રિતમુનિઓનાં ચારણાદિ દ્વારા યોગ ને ક્ષેમ કરતા. શાસ્ત્રોના પઠન-પાઠન, તપ-ત્યાગ સાથેની ઉત્તમ સંયમચર્યા અને શાસનની પ્રભાવનાદિ કરતાં સંયમ જીવનનાં લગભગ ૧૬ વર્ષ પસાર કર્યાં. પાલિતાણામાં સંવત ૨૦૦૬માં પોતાના પરમ ગુરુદેવ આ. પ્રેમસૂરિ મહારાજ, આ. રામચંદ્રસૂરિ મહારાજ, પં. ભદ્રંકરવિજયજી મ., પોતાના ગુરુદેવ મુનિ શ્રી ભાનુવિજયજી આદિ વિશાળ પરિવાર સાથે ચાતુર્માસ કરી પૂજ્યપાદ પરમ ગુરુદેવ સાથે તેઓએ મુંબઈ તરફ વિહાર લંબાવ્યો. રસ્તામાં જ તેઓને માથામાં ચસ્કા મારવા માંડ્યા. ગળામાંથી ખોરાક ઊતરવામાં તકલીફ વગેરે થવા માંડી. બીજી પણ શારીરિક તકલીફો ઊભી થઈ. આમ છતાં મનના મજબૂત એવા તેઓ પરમ ગુરુદેવ પૂજ્યપાદ આચાર્ય પ્રેમસૂરિ મહારાજની જોડે જ લાંબા અને ઉગ્ર વિહારો કરતા. વળી, વિહારોમાં વ્યાખ્યાનો વગેરે કરતા. એકાસણાંનું તેમનું વ્રત ચાલુ રહેતું.

સુરેન્દ્રનગરથી અમદાવાદ થઈ સૌએ પિંડવાડા તરફ પ્રતિજ્ઞા નિમિત્તે વિહાર કર્યો. અમદાવાદ ડોક્ટરો પાસે ચેકિંગ કરાવી લીધું, ડોક્ટરો પણ તેમની ક્ષમતા જોઈ આશ્ચર્ય પામતા.

પિંડવાડામાં દિવસો પસાર થતા જાય છે. પેટના કાણામાંથી પ્રવાહી બહાર નીકળી જતું હોવાથી. પોષણ લગભગ બંધ જેવું થઈ ગયું છે. નબળાઈ વધતી જાય છે. હાથ પણ ઠંડા પડતા જાય છે. સ્વયં ઊઠવા-બેસવાનું અશક્ય થઈ ગયું છે. તૃષા જોર કરે છે. પાણીનું ટીપું પણ ટપકતું નથી. જ્ઞાનતંતુઓ પણ નબળા પડતા જાય છે. સ્મરણશક્તિ પણ ઓછી થઈ ગઈ

છે, પણ એકમાત્ર અરિહંત સ્મરણાદિ સાંભળવાની તીવ્ર ઈચ્છા રહે છે. રાત્રે નિદ્રાનો પણ અભાવ છે. દિવસ-રાત મુનિઓ તેમને સંભળાવે છે. દસેક દિવસથી આખો ઉપાશ્રય નવકાર મંગલ ધ્વનિથી ગુંજતો થઈ ગયો છે.

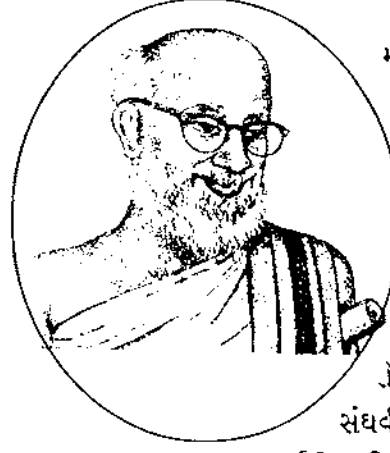
શ્રાવણ વદ ૧૦ની રાત્રે નબળાઈ વધી. રાત-દિવસનો પણ ખ્યાલ નથી રહેતો, પણ પ્રતિક્રમણ-પડિલેહણ-લોચ-જાપ વગેરેની જ લગની શુભ આંતરપરિણતિની સૂચક હતી. અંદર આ જ રટણ ચાલતી, આર્તધ્યાનને જરાય સ્થાન ન હતું.

વદ ૧૧ સવારે થોડા ઘેનમાં છે. બધાને લાગ્યું કે નિદ્રામાં હશે, પણ ગફલતમાં ન રહેવાય એટલે ગુરુદેવે સાવધાન કર્યા “પદ્મવિજયજી! ઊંઘમાં છો? જુઓ દિવસ ચઢી ગયો છે. નવકાર સાંભળવા છે ને? જાપ કરવો છે ને?” તુરત સજાગ બન્યા. અરિહંતનો જાપ ચાલુ કરી દીધો. ૧૧ વાગ્યા. વધુ ગભરામણ થઈ. પૂજ્યપાદ ઉભય આચાર્ય ભગવંતો, પંન્યાસજીઓ, મુનિઓ વીટળાઈ ગયા. સાધ્વીજી, શ્રાવક-શ્રાવિકાઓ ભેગાં થઈ ગયાં. ચતુર્વિધ સંઘે તાલીબદ્ધ ‘નમો અરિહંતાણં’ નો નાદ શરૂ કર્યો. વચ્ચે વચ્ચે ગુરુદેવ પૂછતા- “પદ્મવિજયજી! સાંભળો છો?” માથું ધુણાવીને હા પાડતા. ગુરુદેવે “ખામેમિ સવ્જીવે.....” દ્વારા સર્વ જીવોને ખમાવડાવ્યા. અરિહંતનું જ ધ્યાન રાખવા સૂચન કર્યું. ‘નમો અરિહંતાણં’ ની ધૂન ચાલુ થઈ. આ ધૂનનું એકાગ્ર ચિત્તે શ્રવણ કરતાં તેમનો આત્મા પાર્થિવ દેહ છોડી ઊર્ધ્વલોકમાં ચાલ્યો ગયો. પિંડવાડાની ધરતી પર પંડિતમરણને પ્રાપ્ત કરી મૃત્યુ પર વિજય મેળવ્યો. સંઘને ન પુરાય તેવી ખોટ પડી. ૨૫૦ શ્રમણોના સાર્થાધિપતિ પૂજ્ય ગચ્છાધિપતિના મુખમાંથી સહજભાવે ઉદ્ગાર નીકળી પડ્યા. —“મારો જમણો હાથ ચાલ્યો ગયો.” ગામમાં વાતાવરણ ગમગીન બન્યું. સૌનાં મુખ ઉદાસ બન્યાં. આવનાર સર્વ દેહનાં દર્શન કરી જીવનની અનુમોદના કરવા લાગ્યાં. પૂજ્ય આચાર્ય ભગવંતાદિએ મુનિના દેહને વોસિરાવી સંઘને સુપ્રત કર્યો. સંઘે પણ સ્નાનાદિ કરાવી વલેપન વસ્ત્રાદિથી વિભૂષિત કરી પાલખી બનાવી પધરાવ્યો. નગરમાં ફેરવી ઉછામણીપૂર્વક અગ્નિસંસ્કાર કર્યો.

એક મહાન આધ્યાત્મિક સિતારાનો અસ્ત થયો. શાસનનો કોહિનૂર ચાલ્યો ગયો. સંઘે એક સાધક સર્વવિરતિધર આત્માને ગુમાવ્યો. લોકોના મુખમાંથી ઉદ્ગાર નીકળી પડ્યા- “ધન્ય ગુરુદેવ, ધન્ય મહામુનીશ્વર, ધન્ય લોકોત્તર મહાપુરુષ!”

સૌજન્ય : ગચ્છાનુજ્ઞાપ્રદાન મહોત્સવ સમિતિ, પાલિતાણા

જૈન ધાર્મિક શિક્ષણના ભેખધારી, સાહિત્યભૂષણ પ.પૂ. મુનિરાજ શ્રી જિતેન્દ્રવિજયજી મ.

મુનિશ્રીનો જન્મ મહા ૧૬-૧૩ સં. ૧૯૬૪માં તાપીના પવિત્ર નીરથી જે ભૂમિ પરમ પવિત્ર થઈ છે, એ ભૂમિ સુરત શહેરમાં શ્રી વીસા ઓસવાળ શ્વેતામ્બર મૂર્તિપૂજક જ્ઞાતિના માનીતા ડૉક શ્રી જીવનચંદ નવલચંદ સંઘવીના ઘરે માતા શ્રી પાર્વતીબાઈની પવિત્ર કુક્ષિએ થયો હતો.

તેઓશ્રીનું લાડીલું નામ-જેચંદભાઈ પાડવામાં આવ્યું હતું.

“જન્મવું એ નવું નથી પણ જન્મ સફળ સાર્થક કરવો એ જ મહત્ત્વનું છે.” એ દૃષ્ટિએ શેઠ શ્રી જીવનચંદ ભાઈએ પોતાની સુકૃત લક્ષ્મીને સં. ૧૯૭૬માં સુરતથી શાશ્વતગિરિ સિદ્ધાયજીજીનો છ’રીપાલિત સંઘ પ.પૂ. આ. મ. શ્રીમદ્ આનંદ-સાગરસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની પવિત્ર નિશ્રામાં કાઢી પવિત્ર કરી હતી. તે વખતે મુનિશ્રી ખૂબ નાની વયના હતા, તો પણ તેઓમાં છુપાયેલી ધર્મભાવના સંસ્કાર અને સદ્વિચારનો પરિચય અનેક સંઘોને ઉત્તમ રીતે અને અનુકરણીય થયો હતો. શાળાકીય શિક્ષણ ‘ન્યુ ભરડા હાઈસ્કૂલ’માં S.S.C. સુધીનું લીધા બાદ મુનિશ્રીએ નહીંવત વ્યાપાર-વ્યવસાયમાં સં. ૧૯૮૫ પછી પ્રવેશ કર્યો અને સં. ૧૯૮૭માં સુરતના રહીશ શેઠશ્રી મગનભાઈ દયાચંદમલજીની સુપુત્રી શ્રી જશવંતીબહેન સાથે જાણે ભોગાવલી કર્મ બાકી રહ્યાં ન હોય એ રીતે નિર્લેપ નિર્મળભાવે જળકમળવત્, જીવન જીવવાની ભાવનાથી લગ્ન-ગ્રંથિથી જોડાયા!

પ્રાચીન કાળમાં જેમ અનેક મહાપુરુષોને લગ્નમંડપમાં ચોરીના ફેરા ફરતાં હસ્તમેળાપ કરતાં સંસારની અસારતાનાં દર્શન થયાં, વૈરાગ્યના ઝરણામાં નિર્મળ સ્નાન કરવાના કોડ જાગ્યા તેમ મુનિશ્રીના જીવનમાં પણ આવી જ અદ્ભુત ઘટના થઈ ગઈ. ખબર નહીં કે મુનિશ્રીએ ધર્મપત્નીને પણ વૈરાગ્યના માર્ગે વાળવાના કોડ સેવ્યા હશે! અને તેથી લગ્ન પછી અલ્પ સમયમાં જ મનના વિચારને સંસારીઓની સામે વહેતા મૂક્યા અને સં. ૧૯૯૦ માગશર વદ ૮ના પવિત્ર દિવસે પાટણની

પવિત્ર ભૂમિમાં ભરયૌવન વયે સંસારના સંબંધોનો ત્યાગ કરી પરમપૂજ્ય આ. મ. શ્રીમદ્ વિજયલલિતસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના શિષ્યરત્ન પૂ.પં. મ. શ્રી પ્રવીણવિજયજી મ.સા.ના શિષ્યરત્ન પ્રભાવક પૂ.પં. મ. શ્રી મહિમાવિજયજી મ.ના શિષ્યરત્ન-મુનિશ્રી જિતેન્દ્રવિજયજી મ. તરીકે સુપ્રસિદ્ધ થયા.

જ્યારે સુક્રોમળ એવાં ધર્મપત્ની પણ પતિના પવિત્ર માર્ગે પ્રયાણ કરી સાધ્વીજી શ્રી લાવણ્યશ્રીજી મ.નાં પ્રથમ શિષ્યા સાધ્વીજી શ્રી જયપ્રભાશ્રીજી મ. તરીકે સંયમી થઈ ધન્ય બન્યાં.

સં. ૧૯૮૬/૮૭ની વાત છે. સ્વ. મુનિશ્રીના આત્મ-મંદિરમાં જૈન ધર્મના શિક્ષણપ્રચારની ઉત્કંઠા જાગી અને નાનકડો જ્ઞાનનો દીપ ગારિયાધારમાં ભૌ શ્રી શાંતિનાથ પ્રભુની નિશ્ચામાં ‘પુણ્યનો સિતારો’ નામે પુસ્તક દ્વારા પ્રગટ કર્યું. ત્યારબાદ સિદ્ધહેમ લઘુવૃત્તિ (વ્યાકરણ) આરંભસિદ્ધિ (જ્યોતિષ) જેવા ગ્રંથો સંસ્થા દ્વારા પ્રગટ કર્યાં.

કોડિયું ભલે નાનું હોય પણ તેનો પ્રકાશ ચોમેર પ્રસરે છે. પુષ્પ ભલે ક્રોમળ હોય, નાનકડું હોય પણ તેની સુવાસ સૌને આકર્ષે છે. તેમ જ્ઞાનદીપને અખંડિત રાખવા તેના દ્વારા અનેક આત્મમંદિરોમાં શ્રદ્ધાનો પ્રકાશ પાથરવા સ્વ. મુનિશ્રીએ તા. ૧૪-૫-૧૯૪૮ના મંગળ દિવસે પૂનામાં ‘શ્રી જૈન તત્ત્વજ્ઞાન વિદ્યાપીઠ’ શિક્ષણસંસ્થાની વિશાળ દૃષ્ટિથી સ્થાપના કરી.

‘પ્રેસ અને પ્લેટફોર્મ’ એ સમાજને જાગ્રત કરવાનાં સાધન છે. એવા વિચારે સ્વ. મુનિશ્રીએ સં. ૨૦૦૫થી મુરબાડ ગામે ‘ગુલાબ’ નામના માસિકનો પ્રારંભ કર્યો. આ બાળમાસિકે શિક્ષા અને શિક્ષણ માટે, વિદ્યાપીઠ અને પાઠશાળા માટે વિદ્યાર્થી અને ભાવિ નાગરિક માટે ઉમદા વિચારો સમાજને આપ્યા. સાહિત્યકાર મુનિશ્રીના વિચારોને પાને પાને વહેતા કરી એક નવું જ વાતાવરણ ‘માધ્યસ્થ ભાવના’નું ઊભું કર્યું. ટૂંકમાં હજારો જ્ઞાનપિપાસુઓમાં જ્ઞાનની ભૂખ જગાડી. અર્થની સૂઝ ઊભી કરી. અને ઊગતા લેખકોને ચાન્સ આપ્યો. સમ્યગ્જ્ઞાનનો પ્રચાર કર્યો.

મુનિજીવન અનેક સંકટોની અને ઉપસર્ગોની હારમાળાનું જીવન કહેવાય છે. તેથી શાસ્ત્રમાં મુનિ જીવનને “લોઢાના ચણા ચાવવા” જેવું વર્ણવ્યું છે. તેનો અનુભવ કરવા માટે જ સ્વ. મુનિશ્રી પૂર્વ પ્રદેશના (કલકતા-દિલ્હી) અને દક્ષિણ પ્રદેશના (કન્યાકુમારી સુધી) જિનમંદિરોની સ્પર્શના કરવા પધાર્યા હતા. એટલું જ નહીં, પણ એ પ્રદેશમાં વસતાં જૈન-જૈનેતર સમાજની સાથે હળીમળી તેઓને ઉપયોગી થાય

તેવાં જૈન ધર્મનાં અનેક પુસ્તકો તે તે ભાષામાં પ્રકાશિત કરી જૈનધર્મની અપૂર્વ સેવા કરી હતી.

બેંગલોર શ્રી સંઘે પૂજ્યશ્રીની સાહિત્યસેવા અને શ્રુતજ્ઞાનની ઉપાસનાને જાતે અનુભવી આકર્ષાઈ ‘સાહિત્યભૂષણ’ના સમ્માનનીય પદથી તા. ૫-૯-૧૯૭૬ના રોજ ઉત્સવપૂર્વક વિભૂષિત કર્યા હતા.

ટૂંકમાં જ્યારે તેઓશ્રીનો અંત સમય નજીક આવ્યો ત્યારે તેઓએ દાખવેલાં ધૈર્ય, હળુકર્મીતા, પાપભીરુતા અને લોકપ્રિયતા ભૂલી ભુલાય તેમ નથી, અને તેથી જ ભાંડુપ જેવા નાના જૈન સંઘના અનેક ડોક્ટરો, કાર્યકરો ઉપરાંત આબાળવૃદ્ધે (પ.પૂ. આ. દેવશ્રી કીર્તિચંદ્રસૂરી મ.સા.ની પવિત્ર હાજરીમાં) અદ્વિતીય તેમની સેવા કરી હતી. છેલ્લે છેલ્લે ૧૦ કલાક શાશ્વત નવકાર મહામંત્રની ધૂન ચલાવી નવકારમંત્રના ગુંજનમાં જ એ આત્માને પરમાત્મદશા પ્રાપ્ત કરવા સં. ૨૦૩૬ જેઠ સુદી માટે સદાની વિદાય આપી.

અંતે આત્મા જાય ને શરીર રહી જાય તેમ એ પુરુષાર્થી પુણ્યશાળી આત્મા તો સંસારના ઋણાનુબંધ પૂરા કરી ચાલી ગયો પણ જતાં જતાં કાંઈક આપી ગયો, કાંઈક કહી ગયો, કર્તવ્યની કેડી બતાવી ગયો.

સૌજન્ય : પૂ. હરિશભદ્રવિજયજી મ.ની પ્રેરણાથી મુનિશ્રી જિતેન્દ્રવિજયજી જૈન આધ્યાત્મિક સેન્ટર, ભાંડુપ-મુંબઈ

પૂ. પંન્યાસશ્રી વજસેનવિજયજી મહારાજ

હાલાર વિસ્તારના

જૈનજગતમાં આંદોલન ઊભું કરી, પરમાત્માની-નવકારમંત્રની આલબેલ વગાડનાર પૂ. મુનિરાજ શ્રી મહાસેનવિજયજી મહારાજના સંસારી સુપુત્ર પૂ. પંન્યાસશ્રી વજસેનવિજયજી

મહારાજનો જન્મ સં. ૧૯૮૮ના જેઠ સુદ બીજને દિવસે આંબલા (હાલાર) મુકામે માતા જીવીબહેનની કુક્ષિએ થયો હતો. ધર્મસંપન્ન માતાપિતાનું સંતાન પણ મહાન જ બને એમાં શી નવાઈ! પુત્રનું નામ પાડ્યું વર્ધમાનકુમાર. હુલામણું નામ ‘કેશુ’ હતું. બે વર્ષની ઉંમરથી જેણે કદી રાત્રિભોજન કર્યું નથી, અભક્ષ્ય જેના પેટમાં ગયું નથી, અપશબ્દ જેની જિહ્વા પર આવ્યો નથી, તેવા આ કેશુ પર પૂજ્યપાદ પંન્યાસજી શ્રી

ભદ્રંકરવિજયજી મહારાજની દૈષ્ટિ પડી ગઈ. આગળ જતાં, ૧૩ વર્ષની નાની ઉંમરે સં. ૨૦૧૧ના વૈશાખ સુદ ૭ના શુભ દિને લોનાવાલા (મહારાષ્ટ્ર)માં સેંકડો હાલારીઓ તથા અન્ય જૈનોની હાજરીમાં દીક્ષા-પ્રસંગ ઊજવાયો અને વર્ધમાનકુમારને પૂ. આ. શ્રી વિજયકુંડકુંડસૂરીશ્વરજી મહારાજના શિષ્ય બનાવી મુનિશ્રી વજ્રસેનવિજયજી નામે ઘોષિત કરાયા.

ક્ષયોપશમ તીવ્ર હોવાથી ગાથાઓ ગોખવી તેમને મન રમત વાત હતી. પંદર ગાથા એક કલાકમાં સહેલાઈથી બોલી જતા. સંયમજીવનના ઘડતર માટે એમને સફળ ઘડવૈયા એવા તપસ્વી વયોવૃદ્ધ મુનિરાજશ્રી મહાભદ્રવિજયજી મહારાજની સંભાળ નીચે રાખવામાં આવ્યા. તેઓશ્રી સાથે દસ વર્ષ સુધી રહેવાથી સંયમની ઉત્કૃષ્ટ તાલીમ મળી. સાથોસાથ વ્યાકરણ છ હજારી, કાવ્યકોષ, તર્કસંગ્રહ, મુક્તાવલી, લોકપ્રકાશ ચાર ભાગ, વિશેષાવશ્યક ભાષ્ય બે ભાગ, ધર્મસંગ્રહ, ઉપમિતિ ભવ પ્રપંચ કથા, ત્રિષષ્ટિદશપર્વ, કુમારપાલચરિત્ર, સંવેગ રંગશાળા, સમરાઈચ્ય કહા, પાર્શ્વનાથચરિત્ર આદિનો અભ્યાસ કર્યો તથા ચાર પ્રકરણ, ત્રણ ભાષ્ય, છ કર્મગ્રંથ, બૃહદ્ સંગ્રહણી, લઘુક્ષેત્રસમાસ, તત્ત્વાર્થ, વીતરાગસ્તોત્ર, યોગશાસ્ત્ર, જ્ઞાનસાર, હારીભદ્રીય અષ્ટક, ષોડશક, સિંદુર પ્રકરણ, કુલકો, અભિધાન ચિંતામણિ સંપૂર્ણ, અધ્યાત્મ કલ્પદ્રુમ, પ્રશમરતિ, શાંત સુધારસ, દશવૈકાલિક, ઉત્તરાધ્યયન, આચારંગ, સમવાયંગ આદિનો વિશદ અભ્યાસ કર્યો. આવું વિશાળ વાચન અને ઊંડો અભ્યાસ ધરાવતા હોવા છતાં તેઓશ્રીમાં સરળતા અને નમ્રતા ઘણી જ જોવા મળે છે. તેઓશ્રીએ પંદર વર્ષ સુધી પૂ. અધ્યાત્મયોગી પં. શ્રી ભદ્રંકરવિજયજી મહારાજની આંતરબાહ્ય સેવાભક્તિ-વૈયાવચ્ચ કરી હતી. તેમનું આ કાર્ય લોકોના જોવામાં આવતું અને તેથી તેઓશ્રી બહુ ભણ્યા નથી અને સેવા કરે છે એવી ધારણા લોકોમાં પ્રવર્તતી, પરંતુ પછીથી વિદ્વત્તાના ક્ષેત્રમાં જવાબદારી સંભાળવાનો અવસર આવી પડતાં તેમના વિશાળ જ્ઞાનનો પરિચય થવા લાગ્યો ત્યારે સૌ આશ્ચર્યમાં ગરકાવ થઈ જતા. પૂજ્યશ્રી દરેક સૂત્ર સ્પષ્ટ બોલે છે અને અનેરી છટાથી બોલે છે. પૂ. પં. શ્રી ભદ્રંકરવિજયજી મહારાજ તથા પૂ. આ. શ્રી વિજયકુંડકુંડસૂરીશ્વરજી મહારાજનાં વ્યાખ્યાનો, ચિંતનો, લેખોનું સંપાદન કરી પ્રકાશન કરવાનો પુરુષાર્થ કરી રહ્યા છે.

સૌજન્ય : કસ્તુરબેન દેવશી ભીમજી ગોસરાની, નાઈરોબી તરફથી

પૂ. મુનિરાજ શ્રી મહાસેન વિજયજી મ.

ગુજરાત રાજ્યમાં જામનગર જિલ્લામાં, જામખંભાલિયા પાસે સિંહણ નદીના કાંઠે નાનકડું 'મોટામાંઢા' ગામ. ત્યાં પૂજાભાઈ નોંધા ખીમસીયા-ઉદાર દિલના, પૂર્વના સંસ્કારોથી દાનપ્રેમી, પરોપકારી શ્રીમંત હતા, જેમને ત્યાં ૬ પુત્રરત્ન અને ૧ પુત્રીનો જન્મ થયેલ, તેમાં ત્રીજા પુત્રરત્ન એ 'માણેકભાઈ' થયા.

માણેકભાઈની પૂર્વની પુણ્યાઈ કેવી, કે જે તેમના જન્મથી જ ખ્યાલ આવે છે. કારતક સુદ-૧-૧૯૭૧-બેસતા વર્ષે શુભદિને-શુભલગ્ને-શુભમુહૂર્તે માતા માંકાબહેનની કુક્ષિએ તેમનો જન્મ થયો. બચપમથી જ તેજસ્વી-ઓજસ્વી આ બાળક હતું. થોડા જ મહિનાઓમાં દાંત આવ્યા અને વિશેષ પુણ્યાઈ એવી કે ૩૨ અખંડ અને શોભતા દાંત આવ્યા.

પુણ્યશાળી એવા કે જ્યારથી-જ્યાં સુધી ધંધો કર્યો, ત્યાં સુધી કોઈ દિવસ-એક પૈસાની પણ ખોટ પડી નથી. આ રીતે જીવન પસાર કરતાં-એક દિવસ મહાન પુણ્યના યોગે લાલબાગમાં બિરાજમાન પ.પૂ. કરુણાનિધાન, પંચાસપ્રવર શ્રી ભદ્રંકરવિજયજી ગણિવર્યશ્રીનાં દર્શનનો યોગ પ્રાપ્ત થયો અને એમના પરિચયમાં આવતાં આત્મદળ વિશેષ ખીલી ઊઠ્યું. સતત તેમના સમાગમમાં રહેવા લાગ્યા. હંમેશા એમનાં દર્શન કરવા જતા. એમાં પોતે તો સંસારનાં બંધનથી બંધાઈ ચૂક્યા હતા, પણ પોતાના લઘુબંધુ કેશવજીભાઈને એ પુણ્યપુરુષનો પરિચય કરાવ્યો અને સતત પ્રેરણા કરતા રહ્યા, કે આ સંસારમાં પડવા જેવું નથી. કેશુભાઈ પણ લઘુકર્મીજીવ એટલે વડીલબંધુની પ્રેરણા ગમવા લાગી અને પૂજ્ય પંચાસશ્રી ભદ્રંકરવિજયજી મહારાજનાં દર્શનમાત્રથી જ નિર્ણય કર્યો કે આ જન્મમાં મારા માટે આજ મહાપુરુષ જીવનનું સર્વસ્વ છે. માણેકભાઈને કેશુભાઈને દીક્ષા અપાવવા માટે ઘરમાં ખૂબ મહેનત પડી, પણ ભાઈના સાથમાં ઊભા રહ્યા. ઉપકારી માતા-પિતા સાથે ભાઈને પણ બધી જાત્રાઓ કરાવી અને ૧૯૯૮માં ભાઈ કેશવજીને દીક્ષા અપાવી મુનિશ્રી કુંદકુંદવિજય બનાવ્યા.

તે વખતે મનમાં મક્કમ, સંસાર ઉપર વિરક્ત મનવાળા અને માણેકભાઈએ ભરયૌવનમાં ૨૮ વર્ષની ઉંમરે તથા એમનાં ધર્મપત્ની, પરોપકાર પરાયણ, સરલ સ્વભાવી જીવીબહેને ઊગતી ઉંમરે, ૧૮ વર્ષની નાની વયે વ્રતમાં દીપક સમાન બ્રહ્મચર્યવ્રતનો સજોડે નિયમ કર્યો.

માણેકભાઈએ પૂજ્ય પંચાસજી ભગવંતની નાદુરસ્ત

તબિયતમાં ૨૦૦૭માં સાથે રહીને સુંદર સેવા, વૈયાવચ્ચ સાથે ભક્તિ કરી અનેરા ભાવોલ્લાસથી અખૂટ પુણ્યોપાર્જન સાથે ગુરુભગવંતની કૃપા પ્રાપ્ત કરેલ.

સં. ૨૦૧૧માં પોતાના એકના એક લાડકા વળી બુદ્ધિના તેજસ્વી ઓજસ્વી એવા પુત્રરત્નને ૧૩ વર્ષની નાની ઉંમરમાં પૂ. પંન્યાસજી ભગવંતનાં ચરણોમાં સોંપી દઈને, ગુરુદેવ કુંદકુંદ વિ. મ.ના શિષ્ય તરીકે લોણાવાલામાં ભવ્ય મહોત્સવપૂર્વક, લોકોને આશ્ચર્ય અને આનંદ પમાડે તેવી રીતે દીક્ષા આપી. તે મુનિશ્રી વજ્રસેન વિજયજી મ. આજે ૫૦ વર્ષનો દીક્ષા પર્યાય પૂર્ણ કરી જ્ઞાન-ધ્યાનમાં મગ્ન, અનેક મહાત્માઓને સંયમયોગમાં સહાયક થઈ રહ્યાં છે.

સં. ૨૦૧૩માં શંભેશ્વરમાં પંન્યાસજી શ્રી ભદ્રંકર-વિજયજી મહારાજની નિશ્રામાં એમનાં ધર્મપત્ની જીવીબહેને ઉપધાન કર્યાં. પછી માંઢા આવ્યાં. ત્યાં જીવીબહેનને આઠ દિવસ તાવ આવ્યો. નવકારમંત્રની ધૂન ચાલતી હતી ત્યારે સમાધિપૂર્વક જીવીબહેન કાળધર્મ પામ્યાં. તેમના ધર્મમય જીવનની અનુમોદનાર્યે મહોત્સવ કરવાનું નક્કી કર્યું.

પોતાના લઘુબંધુ મુ. શ્રી કુંદકુંદ વિ. મ. હાલાર પધાર્યા, મહોત્સવનો પ્રારંભ થયો અને વૈશાખ સુદ ૧ના શુભદિને લઘુબંધુશ્રીને વિચાર આવ્યો કે મોટાભાઈએ મને સંસાર કાદવમાંથી બહાર કાઢ્યો તો મારી ફરજ છે કે મારા વડીલ બંધુશ્રીને સંયમી બનાવવા. તે વાત કરવા માણેકભાઈને એક આંબાની વાડીમાં તેડી ગયા. સંસારની અસારતા તો તેમનાં મનમાં હતી જ. તેથી ભાઈના સ્નેહપૂર્ણ વાત્સલ્યે તેમને ભીંજવી દીધા અને ધર્મરાજની જીત થઈ. બે જ દિવસમાં બધું હિસાબ-કિતાબ વગેરે આટોપીને સં. ૨૦૧૩ના વૈશાખ સુદ-૩ના દિવસે હજારો માનવ મહેરામણ વચ્ચે ચાલી રહેલા મહોત્સવમાં જ ભાગવતી પ્રવ્રજ્યાને અંગીકાર કરી, પૂ. પંન્યાસ પ્રવર શ્રી ભદ્રંકર વિ. ગણિવર્ચશ્રીના શિષ્યરત્ન તરીકે માણેકચંદભાઈમાંથી મુનિરાજ શ્રી મહાસેન વિજયજી અણગાર બન્યા. ગુરુદેવની આજ્ઞા પ્રમાણે ૩૦-૩૦ વર્ષ સુધી અનેક ગામ-નગરમાં વિચરી સતત પરોપકારના ભાવ સાથે સ્વ-પર કલ્યાણમાં મગ્ન રહેતા. દીક્ષા પછી ઉપકારી ગુરુદેવ આદિ મહાત્માઓનાં પવિત્ર પગલાં આ હાલારની ધરા ઉપર કરાવી, હાલારી પ્રજાને અધ્યાત્મયોગી, અજાતશત્રુ, અણગારનાં દર્શનનો અનુપમ લાભ અપાવેલ.

ઉપકારી ગુરુદેવની પ્રેરણા તથા કૃપાથી—

★ પોતાના લઘુબંધવ સાથે હાલારનાં ગામોમાં નવકારનો નાદ જગાવીને ઘેર ઘેર નવકારને વહેતો કર્યો. ★ ૩૪ ગામોમાં આદિનાથ ભગવાનના ફોટાઓ શાસનપ્રભાવનાપૂર્વક ગામજમણ, પ્રભાવનાઓ વ. સાથે પધરાવ્યા. ★ હાલારની પ્રજાને પાલિતાણાની યાત્રા કરાવવા માટે ભાવિકોને ઉપદેશ આપી, તૈયાર કરી, અનેકોને ગિરિરાજની યાત્રા કરાવી. ★ સાત વ્યસનનો ત્યાગ, રાત્રિભોજન ત્યાગ, નવકારશી, અક્રમ, આયંબિલો, એકાસણાં વ. અનુષ્ઠાનોનું જ્ઞાન આપી, સમજણ આપીને તૈયાર કર્યા. અનેકોને દીક્ષા માટે પ્રેરણા કરીને દીક્ષા અપાવી.

આરાધનાધામમાં જેઠ વદ-૬ના બુધવારની સવારે ૭-૧૩ મિનિટે સળંગ ૧૧ દિવસથી રાત-દિવસ ચાલતા નવકાર-મંત્રનું સ્મરણ કરતાંકરતાં કાળના ધર્મને પામ્યા.

તેઓનું આંતરિક યોગદાન-આજે હજારો હાલારી વિસા ઓસવાળોને ધર્માભિમુખ બનાવી ગયું.

સૌજન્ય : હેમશાંતિવર્ધક ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ, જામનગર

પૂ. પંન્યાસશ્રી ભદ્રશીલવિજયજી મહારાજ

કચ્છની પાવન ભૂમિ પર અબડાસા તાલુકાના સાંધવ ગામના વતની અને વ્યાપારાર્થે કલકત્તામાં વસતા એવા ધનજીભાઈને કોઈ ધન્ય પળે સં. ૨૦૦૮માં પરમ શાસન-પ્રભાવક વ્યાખ્યાનવાચસ્પતિ પૂ. આ. શ્રી વિજયરામચંદ્રસૂરિજી મહારાજનાં પ્રવચન-શ્રમણનો સુયોગ સાંપડ્યો અને ધનજી-ભાઈની જીવનનૈયા જે સંસારમાર્ગે ધસમસતી જઈ રહી હતી તે ધર્મમાર્ગે વળી ગઈ! સં. ૨૦૧૧થી નિત્ય પાંચ દ્રવ્યથી એકાસણાં, ત્રિકાળ સ્વદ્રવ્યથી જિનપૂજા, પ્રતિદિન સાધર્મિક ભક્તિ, ઉભયકાળ આવશ્યક, સંયમ સ્વીકારવાની તીવ્ર ભાવના-આ સર્વ તેમના જીવનનો ક્રમ બની રહ્યાં. સં. ૨૦૧૦માં પાવાપુરી નૂતન સમવસરણ મંદિરની સ્થાપના થઈ ત્યારથી સં. ૨૦૧૮ સુધી એ જિનાલયના ટ્રસ્ટના સેક્રેટરી-ખજાનથી તરીકે રહી સુંદર વહીવટ તથા ઉપધાન વહન કર્યાં. ત્યાર પછી વયોવૃદ્ધ પિતાશ્રીના કારણે સંયમ સ્વીકારવામાં વિલંબ છતાં આઠ ચાતુર્માસ પૂ. ગુરુદેવશ્રીની નિશ્રામાં પૂ. પિતાશ્રી તથા પરિવાર સાથે રહી પ્રવચનોનું નિયમિત શ્રવણ કરી વૈરાગ્ય દંઢ બનાવ્યો. સં. ૨૦૧૮ના જેઠ સુદ ૧૦ના દિવસે સપરિવાર-ધર્મપત્ની. નવલબહેન, પુત્રો ગુલાબકુમાર, કિશોરકુમાર, પુત્રી ઈન્દિરાકુમારી સાથે સંયમ ગ્રહણ કરી

પૂજ્યશ્રીના સુવિનિત શિષ્ય તરીકે મુનિશ્રી ભદ્રશીલવિજયજી મહારાજ બન્યા. બંને સુપુત્રો તેઓશ્રીના શિષ્ય તરીકે મુનિશ્રી ગુણશીલવિજયજી મહારાજ તથા મુનિશ્રી કુલશીલવિજયજી મહારાજ બન્યા. શ્રાવિકા નવલબહેન સાધ્વીશ્રી નિર્મલપ્રભાશ્રીજી સાધ્વીશ્રી લક્ષ્મીશ્રીજી મહારાજનાં શિષ્યા તરીકે અને ઈન્દિરાકુમારી તેમનાં શિષ્યા તરીકે સાધ્વીશ્રી ઈન્દુરેખાશ્રીજીના નામે જાહેર થયાં, જેઓ આજે પૂ. પ્રવર્તિની સાધ્વીશ્રી જ્યાશ્રીજી મહારાજની નિશ્રામાં રહી આરાધના કરી રહ્યાં છે.

ધનજીભાઈની આ સપરિવાર દીક્ષા અમદાવાદના ઈતિહાસમાં સુવર્ણક્ષરે નોંધાઈ ગઈ. અઠ્ઠાવીસ વર્ષ પછી પણ અમદાવાદની જનતા એ દીક્ષાને યાદ કરે છે. દીક્ષાગ્રહણ બાદ ગુરુનિશ્રામાં રહી તપ, ત્યાગ, જ્ઞાનાર્જનમાં ઘણો સમય વિતાવ્યો. સંસ્કૃત-પ્રાકૃત ભાષા, કાવ્ય, ન્યાય આદિમાં પારંગત બન્યા, વૈયાવચ્ચ આદિ ગુણોમાં ઓતપ્રોત બની ગુરુકૃપાના પ્રીતિપાત્ર બન્યા. સં. ૨૦૨૭નું પ્રથમ ચાતુર્માસ ગુરુદેવશ્રીની આજ્ઞાથી વાંકાનેર ક્યું. ત્યાર બાદ, આજ સુધી સૌરાષ્ટ્ર, ગુજરાત, મુંબઈ-મહારાષ્ટ્ર, કલકત્તા-બંગાળ આદિ પ્રદેશોમાં ૨૦ ચાતુર્માસ કર્યા. પ્રતિષ્ઠા, યાત્રાસંઘ, ઉપધાન આદિ દ્વારા અનુપમ શાસનપ્રભાવના કરી છે અને કરાવી રહ્યા છે. પ્રભાવક ચાતુર્માસો દ્વારા અનેક આત્માઓને શાસનના રાગી બનાવ્યા. પૂજ્યશ્રી વૃદ્ધવયે પણ વર્ધમાનતપની ૮૨મી ઓળી સુધી પહોંચ્યા. નિત્ય એકાસણાં ૪૦ વર્ષ થયાં. વીશસ્થાનકતપ, આદિમાં પણ એકાસણાંથી ઓછું પર્યટ્ક્રમાણ કર્યું નથી. અનેકને માટે આલંબનભૂત જીવન જીવનાર પૂજ્યશ્રીને ગચ્છાધિપતિ પરમ ગુરુદેવે વિ.સં. ૨૦૪૬, ફાગણ વદ ૧૧ના ગણિપદથી વિભૂષિત કરેલા. પ્રશમરસ-પયોનિધિ પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય જયકુંજર-સૂરીશ્વરજી મહારાજના આચાર્યપદ-પ્રદાન સાથે પૂજ્યશ્રીનો ગણિપદ-પ્રદાન મહોત્સવ મુંબઈ-લાલબાગ સંઘના આંગણે અતિ ભવ્યતાથી ઊજવાયેલો. મુંબઈ-ઘાટકોપરના આંગણે સં. ૨૦૪૭ના દ્વિતીય વૈશાખ સુદ ૧૩ના દિવસે પૂજ્યપાદ પરમ ગુરુદેવશ્રીજીની અનુજ્ઞાથી ધર્મતીર્થપ્રભાવક પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય મિત્રાનંદસૂરીશ્વરજી મહારાજના વરદહસ્તે-પંચાસ પદવીને પ્રાપ્ત કરનારા, તપસ્વીરત્ન પૂ. પંચાસપ્રવર શ્રી ભદ્રશીલવિજયજી ગણિવરના સાંનિધ્યમાં વિ.સં. ૨૦૪૭, બોરીવલી-ચંદાવરકરલેન અને વિ.સં. ૨૦૪૮, અમદાવાદ દશાપોરવાડના ચાતુર્માસમાં અપૂર્વ આરાધનાઓ સંપન્ન થવા

પામી. પૂજ્યશ્રીજીના વર્ધમાનતપની ૮૨મી ઓળીની પૂર્ણાહૂતિ પ્રસંગે આયોજિત ભવ્યાતિભવ્ય મહાપૂજા-દશાપોરવાડ સંઘના ઈતિહાસમાં વર્ષો સુધી અવિસ્મરણીય બની રહેશે.

વિ.સં. ૨૦૪૮ની સાલમાં શ્રી સિદ્ધાયલજી મહાતીર્થની વર્ષો બાદ યાત્રાની ભાવનાની અને તપસ્વીસમ્રાટ પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય રાજતિલકસૂરીશ્વરજી મહારાજ અને ગચ્છાધિપતિ પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય મહોદયસૂરીશ્વરજી મહારાજની નિશ્રામાં આયોજિત ભારોલતીર્થ શ્રી સિદ્ધાયલજી મહાતીર્થ સંઘ પ્રસંગે શ્રી સિદ્ધાયલજી મહાતીર્થમાં પધાર્યા. વૃદ્ધવયે પણ અપ્રમત્તપણે તીર્થયાત્રાઓ કરી. પાલિતાણા ગામના બધાં જિનાલયોએ દર્શન-દેવવંદન આદિ કરેલાં. પૂજ્યપાદ ગચ્છાધિપતિશ્રીજીની અનુજ્ઞાથી ચૈત્રી ઓળીની પૂર્ણાહૂતિ બાદ શ્રીમતી પુષ્પાબહેનના આત્મશ્રેયાર્થેના ભવ્ય મહોત્સવમાં શ્રી બબલદાસ પાનાચંદ પરિવાર પાંચોટ (મહેસાણા)ની આગ્રહભરી વિનંતીથી અતિ ઉગ્રવિહાર કરી વૈ.સુ. ૨-ના પાંચોટ પધાર્યા. ત્યાં ભવ્યાતિભવ્ય મહોત્સવ ઊજવાયા બાદ-ભીષણ ગરમીમાં ૨૦ જ દિવસમાં ૪૭૦ કિ.મી.નો ઉગ્રવિહાર કરી ત્યાંથી વેરાવળ (સૌ.) પધાર્યા. શ્રી સુમતિનાથ સ્વામી જિનાલયને ૫૦ વર્ષ પૂર્ણ થતાં હોઈ, પૂ. મુનિશ્રી (હાલ પંચાસ) કુલશીલવિજયજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી પદમશી કુંવરજી શાહ કલકત્તાના સૌજન્યથી (પૂજ્યશ્રીના પરમગુરુદેવશ્રીજીના જ વરદહસ્તે ૫૦ વર્ષ પૂર્વે એ જિનાલયની પ્રતિષ્ઠા થયેલ.) જિનાલયનો સુવર્ણજયંતી મહોત્સવ અતિ ભવ્યતાથી ઊજવાયો. વર્ષોથી પૂજારીજીને પગાર દેવદ્રવ્યમાંથી અપાતો હતો.....એ પૂજ્યશ્રીના ઉપદેશથી સાધારણનું માતબર ફંડ થયું અને સંઘને સંપૂર્ણ દેવદ્રવ્યના ઋણમાંથી મુક્તિ આપી. ત્યાંથી જામનગર તરફ વિહાર કરતાં જેઠ સુદ ૧૪, તા. ૩-૬-૮૩ના કમભાગી દિને પ્રભાતના સમયે જ વિહાર કરતાં પૂજ્યશ્રીની ડોળીને કારનો જીવલેણ અકસ્માત થયો. આટલા દિવસો સુધી ચાલીને જ વિહાર કરતાં પૂજ્યશ્રીજી એ એ જ દિવસે તબિયતના કારણે ડોળીનો ઉપયોગ કર્યો, જાણે એમના આત્માને ડોળીમાં બેસવું ગમતું જ નહીં હોય! પોતે તો સદા માટે જાગૃત હતા. અંતિમ સમયે પણ નમસ્કાર મહામંત્રનું સ્મરણ કરતાં સમાધિપૂર્ણ કાળધર્મ પામ્યા. તેમની અંતિમયાત્રા આદિ પ્રસંગો પણ વેરાવળ સંઘ માટે ચિરસ્મરણીય બની ગયા. પૂજ્યશ્રીજીના સંયમ, જીવનની અનુમોદનાર્થે જામનગર-શાંતિભુવન સંઘમાં ૧૭ દિવસનો ભવ્ય જિનભક્તિમહોત્સવ ઊજવાયેલ. બીજા પણ અનેક સ્થાનોમાં જિનભક્તિ મહોત્સવ

ઊજવાયા. પૂજ્યશ્રીના કાળધર્મને ૧૦ વર્ષ થયાં પ્રત્યેક વાર્ષિકતિથિએ ભવ્ય જિનભક્તિ મહોત્સવો ઊજવાય છે.

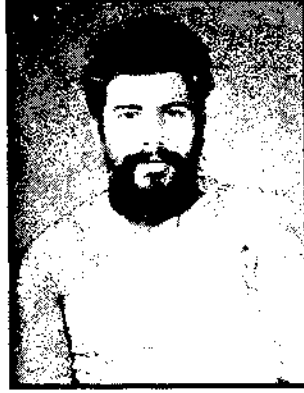
અનેક ભવ્ય આત્માઓ માટે આલંબનભૂત જીવન જીવનારા મહાપુરુષોનાં ચરણોમાં નતમસ્તકે વંદનાંજલિ!

સૌજન્ય : શ્રી ભદ્રશીલવિજય ગણિ સ્મારક ટ્રસ્ટ-અમદાવાદ

નિસ્પૃહ વૈયાવચ્ચી અને તપસ્વી

પૂ. મુનિશ્રી કુલભૂષણવિજયજી મ.સા.

રૂડો અને રૂપાળો, સંસ્કૃતિની આભાથી ઝળકતો અને ધર્માસંસ્કારોથી ઓપતો, સુંદર મજાનો સોરઠ દેશ. એમાં સિદ્ધગિરિજી જેવું શાશ્વત તીર્થ અને તેના જ અંગભૂત તથા તેની ટૂંકરૂપ ગિરનારજી તીર્થ. જેમણે આ તીર્થોની યાત્રા કરી એમનું જીવન સફળ. એવા આ ગિરનારજી તીર્થની સમીપમાં સુંદર મજાનું ‘મોટી-મારડ’ ગામ. સૌરાષ્ટ્રના ગોંડલ સ્ટેટ તાબાનું એ ગામ. વસ્તી એની ભલી-ભોળી પરંતુ ધન-ધાન્યથી ભરપૂર અને આર્યદેશના સંસ્કારોથી સમૃદ્ધ એવા પાંચેક હજારની વસ્તીવાળા આ ગામમાં શ્રી વાસુપૂજ્યસ્વામીનું ભવ્ય શિખરબંધી દહેરાસર અને બે ઉપાશ્રયો આદિ ધર્મસામગ્રીથી સંપન્ન સંઘ. એમાં સોમચંદભાઈ જગજીવનદાસ દોશી અને તેમના ધર્મપત્ની કપુરબેન સપરિવાર વસે, કરુણા, દયા, ધર્મશ્રદ્ધા, પરોપકાર આદિ ગુણોથી મધમધતું આ દંપતીનું પવિત્ર જીવન. એમના ત્રણ પુત્રોમાં સૌથી મોટા જીવણભાઈ એમના બે પુત્રો (૧) રમેશચંદ્ર અને (૨) છબીલદાસ.

આ છબીલદાસભાઈ એ જ આપણા પૂ.મુનિશ્રી કુલભૂષણ વિજયજી મ.સા., તેમનો જન્મ વિ.સં. ૧૯૮૭ના ફાગણ સુદ ૯ તા. ૮-૩-૧૯૪૧નો મોસાળ જેતપુર (કાઠી) ગામે સોરઠ વીશાશ્રીમાળી જ્ઞાતિમાં થયો હતો. તેમની માત્ર સવા વર્ષની ઉંમરે માતૃશ્રી છબલબેન સ્વર્ગવાસી થતાં દાદીમાં કપુરબેને તેમને ઉછેરીને મોટા કર્યા. પિતાશ્રી અને મોટાભાઈએ દીક્ષા લીધી તે પછી તેઓ સંસારમાં રહ્યા તો ખરા પણ મનડું સંસારમાં ચોટે નહીં અને ક્યાંય ગોઠે પણ નહીં.

કાલક્રમે પૂ. પ્રશાંતમૂર્તિ આ.શ્રી જિતમૃગાંકસૂરીશ્વરજી મ.સા. (તે વખતે પંન્યાસજી)નું સં. ૨૦૧૭નું ચોમાસું સપરિવાર પાલીતાણામાં થયું. યોગાનુયોગે છબીલભાઈને પણ ત્યાં સાથે જ રહેવાનું થયું. સિદ્ધગિરિજીની પાવન છાયા, સતત સાધુ સમાગમ, પૂજ્યશ્રીની વૈરાગ્યસભર વાંચનાઓનું શ્રવણ આદિના પ્રભાવે તેમનામાં કોઈએ કદીપણ ન ધારેલો પલ્ટો આવ્યો એ ચોમાસામાં તેમણે માસક્ષમણ કર્યું. તે પછી ઉપધાન કર્યા એમાં લોચ પણ કરાવ્યો. ઉપધાનની માળ વખતે તેમણે અભિગ્રહ કર્યો કે ચાલુ ૨૦૧૮ના ચોમાસા પહેલાં દીક્ષા ન લેવાય તો જ્યાં સુધી દીક્ષા ન લેવાય ત્યાંસુધી આર્યંબિલ કરવા. પરંતુ દેઢ મનોબળના પ્રભાવે એવો પ્રસંગ આવ્યો જ નહીં.

વિ.સં. ૨૦૧૮ના ચૈત્ર વદિ પના શુભ દિવસે, એક ઐતિહાસિક પ્રસંગે પૂ. ગચ્છાધિપતિ સિદ્ધાંત મહોદધિ આ.શ્રી વિ. પ્રેમસૂરીશ્વરજી મ.સા. અને પૂ. વ્યાખ્યાન વાયસ્પતિ આ.શ્રી.વિ. રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના વરદ્ હસ્તે અમદાવાદ શ્રી દાનસૂરિ જ્ઞાનમંદિરમાં છબીલભાઈ દીક્ષિત થયા અને પૂ.આ. શ્રી વિજય રત્નભૂષણસૂરીશ્વરજી મ.સા. (સંસારીપણે મોટાભાઈ અને તે વખતે મુનિપણે) ના શિષ્ય પૂ. મુનિ શ્રી કુલભૂષણ વિજયજી મ.સા. તરીકે જૈન શાસનના અણગાર બન્યા. તે પછી તેઓશ્રી ૩૫ ઉપવાસ, માસક્ષમણ, વરસીતપમાં છેલ્લે અઢાઈ, સિદ્ધિતપ, ૮૮ યાત્રા વીશસ્થાનક તપ તેમાં છેલ્લી ઓળી ૨૦ સળંગ ઉપવાસથી, ચત્તારિ અઢદસ દોય, સંસ્કૃત બે બુકો પૂરી ન થાય ત્યાં સુધી છ વિગઈનો ત્યાગ આદિ તપમાં અને સંયમ સાધનામાં ઓતપ્રોત બની ગયાં વૈયાવચ્ચ તો એમનો મુદ્રાલેખ. સમુદાયમાં વૃદ્ધો, ગ્લાન, આદિની ખડેપગે વૈયાવચ્ચ કરવામાં અગ્રેસર અને તત્પર. આ રીતે સંયમ સાધનામાં-આશ્રાધનામાં આગળ વધતા ગયા. પૂજ્ય વડીલોએ પણ અવસરે વાચના આદિમાં સ્વમુખે એમના વૈયાવચ્ચ ગુણની પ્રશંસા કરી છે. પૂજ્ય વયોવૃદ્ધ સરળસ્વભાવી એવા પિતા મુનિશ્રી જયભૂષણ વિજયજી મ.સા. પણ અંતિમ શ્વાસ સુધી અપૂર્વ સેવા કરીને તેમને સુંદર સમાધિ આપી. પોતાના ગુરુ પૂ.આ. શ્રી વિજય રત્નભૂષણસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના શાસનના સર્વકાર્યોમાં અડીખમ સહાયક બનીને આજે પણ અપૂર્વ આત્મકલ્યાણ સાધી રહ્યા છે. આવા ઉત્તમ ગુણસંપન્ન ૪૮ વર્ષના સંયમ પર્યાયના ધારક પૂજ્ય મુનિરાજ શ્રી કુલભૂષણ વિજયજી મ.સા.ના પાવન ચરણોમાં કોટિ કોટિ વંદન....વંદન...વંદન...

સૌજન્ય : ગુરુભક્તોના સૌજન્યથી

મૂલિતગ્રંથના પ્રેરક

પ્રવચન પ્રભાવક વિદ્વર્ચ પૂ. પંન્યાસપ્રવર શ્રી પૂર્ણચન્દ્રવિજયજી મ.સા.

ધર્મભૂમિ ભારતમાં અનેક ધર્મદર્શનો વચ્ચે જૈન શાસનના રત્નાકરમાંથી ચારિત્ર્ય અને પાવિત્ર્યના પ્રતિકરૂપે અનેક સંયમરત્નો રત્નદીપક બની પ્રકાશી રહ્યાં છે.

કચ્છની ધીંગી ધરાએ ભૂજ મુકામે વિક્રમ સં. ૨૦૧૬ અષાઢ સુદી-૭ ઈ.સ.૧૯૬૦ ૧ જુલાઈના રોજ ધર્મનિષ્ઠ શ્રાવક જગજીવન માણેકચંદ વસાને ત્યાં ધર્મપરાયણ ચંદનબેનની કુક્ષીએ એક પુત્ર રત્નનો જન્મ થયો. નામ પ્રકાશકુમાર રખાયું. ધાર્મિક જ્ઞાન અને વ્યવહારિક અભ્યાસ કરતાં કરતાં બચપણથી જ અધ્યયનનો સારો લાભ મળ્યો. પૂજ્યશ્રીની પ્રતિભાનું દર્શન અલૌકિક રહ્યું છે.

પૂર્વજન્મના કોઈ પ્રબળ સંસ્કારોએ આ બાળકને નાની ઉંમરથી દીક્ષાનો ભાવ દેઢ બનતો રહ્યો, સંયમજીવનની ઉચ્ચત્તમ સાધના માટે મન હંમેશા ઉત્સુક હતું. ધર્મનિષ્ઠ માતા ચંદનબેનની પ્રેરણા પણ સતત મળતી રહેલી. પ્રકાશકુમારની બન્ને માસીઓ, તેમનો પરિવાર તથા કાકાની છોકરી વિગેરેએ પણ દીક્ષા ગ્રહણ કરી છે.

સં. ૨૦૨૬માં ઉત્તર ગુજરાતના પાટણ મુકામે નવ વર્ષના દુધમલીયા પ્રકાશકુમારને તેમના માતાપિતાએ પૂ. ગુરુદેવ પં. કલાપૂર્ણવિજયજી મ.ના ચરણોમાં વહોરાવવારૂપે ભાવથી સમર્પિત કરેલ. બે વર્ષ મુમુક્ષુપણામાં રહીને નાની ઉંમરમાં હજારો ગાથાઓ કંઠસ્થ કરી લીધી. ગુરુદેવ સાથે વિહારોમાં પણ રહીને સારું એવું ઘડતર થયું.

કુમળી બાલ્યવસ્થામાં ૧૧ વર્ષની ઉંમરમાં ૧૧ સામુહિક દીક્ષા સાથે પ્રકાશકુમારની દીક્ષા વિ.સં. ૨૦૨૮ મહાસુદ-૧૪ના શુભ દિને ભૂજ નગરે ભારે ઠાઠમાઠથી સુસંપન્ન થઈ. નામ મુનિશ્રી પૂર્ણચન્દ્રવિજયજી ઘોષિત થયું. દીક્ષા તથા વડીદીક્ષા આ. વિજય દેવેન્દ્રસૂરિજી મહારાજના તથા પંન્યાસશ્રી કલાપૂર્ણવિજયજી મ.ના વરદ હસ્તે થઈ, વિ.સં. ૨૦૫૬, મહાસુદ-૬ના ગણિપદવી વાંકી તીર્થમાં પૂ.આ.ભ.શ્રી કલાપૂર્ણસૂરિજી મ.ની નિશ્રામાં થઈ. પંન્યાસ પદવી વિ.સં. ૨૦૫૮, વૈ.સુ. ૭ના મહારાષ્ટ્રમાં શાહપુર ભુવનભાનુ માનસમંદિરમાં વિશાળ શ્રમણ સાર્થાધિપતિ ગીતાર્થ મૂર્ધન્ય પ.પૂ.આ.શ્રી વિજયજયઘોષસૂરિજી મ. તથા કચ્છ વાગડ સમુદાયનાયક પૂ. ગુરુદેવ આચાર્યશ્રી વિજયકલાપ્રભસૂરિજી મ.સા.ની નિશ્રામાં થઈ.

પૂજ્યશ્રીના જીવનકવનમાં ડોકિયું કરતાં એક વાત આ ગ્રંથ સંપાદકના મનમાં બહુ જ દેઢ બની છે કે પૂજ્યશ્રી જમાનાની દૂષિત હવાથી ઘણા જ અલિપ્ત રહી શક્યા છે. સાચી સાધુતાના બધા જ લક્ષણો પૂજ્યશ્રીમાં જોવા મળ્યા. જિનશાસનને ઝળહળતું રાખવામાં આવા નિસ્પૃહી સંતો જ વધુ કાર્યશીલ રહ્યા છે.

ગુરુદેવ પૂ.આ.શ્રી કલાપૂર્ણસૂરિજી મ.ની નિશ્રામાં રહીને ધાર્મિક અભ્યાસ, તત્ત્વચિંતન, અનુપ્રેક્ષા,

સાહિત્ય સર્જન વિગેરે ક્ષેત્રમાં તથા તપ, ત્યાગ અને વિવિધ અનુષ્ઠાનોમાં આગળ વધતા રહ્યાં.

વિહારયાત્રાઓ પણ કચ્છ, ગુજરાત, રાજસ્થાન, મધ્યપ્રદેશ, મહારાષ્ટ્ર, આંધ્રપ્રદેશ, તામીલનાડુ, કર્ણાટક વગેરે પ્રદેશોમાં વિચરણ કરીને વિવિધ ચાતુર્માસો કરીને વ્યાખ્યાનમાળા તથા શાસનપ્રભાવનાના કાર્યોમાં આગળ વધતા રહ્યાં.

પ્રસન્ન અને મધુર વ્યક્તિત્વને કારણે સૌના પ્રીતિપાત્ર બન્યા. ઉપ હજાર શ્લોક ગાથા કંઠસ્થ કરી સંસ્કૃત, પ્રાકૃત, અંગ્રેજી, ગુજરાતી, હિન્દી આદિ ભાષાઓ ઉપર તેમનો અદ્ભુત કાબુ જોવા મળ્યો. વ્યાકરણ, કાવ્ય, કોશ, ન્યાય તથા આગમિક ગ્રંથોનો અભ્યાસ, વિશાળ વાંચન તથા અનેક પુસ્તકોનું લેખન સંપાદન કર્યું. વિશેષ પ્રભુ ભક્તિ અને પરોપકારી કાર્યોની રુચિને કારણે ગુરુ ભગવંતોની સાથે રહીને સાતેક્ષેત્રોમાં સતત પ્રેરણા આપતા રહ્યા છે. અનેક પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવો, છરિ પાલિત સંઘો અને ધર્મ પ્રભાવક કાર્યોમાં સતત નિમિત્ત બનતા રહ્યાં.

અદ્ભુત શ્રુતભક્તિ અને પ્રભાવશાળી ચિંતનપૂર્ણ લેખનકળાથી અનેકોના મનમાં સારું એવું સ્થાન ઊભું કરી શક્યા છે. અનેકોને ધર્મમાર્ગે પણ વાળ્યા છે. પૂજ્યશ્રીમાં ગુણાનુરાગીનો વિશિષ્ટ ગુણ પણ જોવા મળ્યો. ઘણા જ નમ્ર, ઉદાર અને સુપ્રસન્ન વ્યક્તિત્વ, શાંત સ્વભાવશીલતા આદિ સદ્ગુણોથી વિભૂષિત પૂજ્ય પંન્યાસ પૂર્ણચંદ્રવિજયજી મ. પરોપકાર શ્રેણીમાં પણ હમેશા આગળ રહ્યાં છે.

પૂજ્યશ્રીએ પંદરેક ચાતુર્માસ પૂ. ગુરુદેવ આ.ભ.શ્રી કલાપૂર્ણસૂરિજી મ. સાથે કર્યા. પંદરેક ચોમાસા સ્વતંત્રપણે કર્યા. પ્રતિષ્ઠાઓ, ઉપધાન પ્રસંગો, છ'રીપાલિત યાત્રાસંઘોમાં પૂજ્યશ્રીની નિશ્ચાએ શાસનપ્રભાવાનું ગજબનું કામ થયું, ચાતુર્માસના આયોજન અને વિવિધ શાસનપ્રભાવનાના સંદર્ભે પૂજ્યશ્રીનું માર્ગદર્શન સૌને સતત મળતું રહ્યું છે.

પૂજ્યશ્રીનાં પાંચ શિષ્યરત્નોની યાદી નીચે મુજબ છે. પૂ. મુનિશ્રી પૂર્ણરક્ષિતવિજયજી મ.સા., પૂ. મુનિશ્રી પ્રશમલબ્ધિવિજયજી મ.સા., પૂ. મુનિશ્રી પ્રિયદર્શનવિજયજી મ.સા., પૂ. મુનિશ્રી પાવનમન્ત્રવિજયજી મ.સા., પૂ. મુનિશ્રી પુનિતચંદ્રવિજયજી મ.સા.

પૂજ્યશ્રીને પુસ્તક પ્રકાશનમાં પણ ગજબની ધૂન હોવાને કારણે પચીસ જેટલા તેઓશ્રી દ્વારા લિખિત-સંપાદિત પ્રેરણાદાયી પુસ્તકો પ્રકાશિત થઈ ચૂક્યા છે. ચાલીશ વર્ષ ઉપરનો પૂજ્યશ્રીનો દીક્ષાપર્યાય છે. વિશેષમાં ચતુર્વિધ સંઘમાં પૂજ્યશ્રીની ખાસ સલાહ-પ્રેરણા-માર્ગદર્શન લેવામાં આવે છે.

અનેક ગુણગણથી અલંકૃત શોભાયમાન પૂજ્યશ્રીના ચરણે ભાવસભર વંદન હો!

સૌજન્ય : શ્રી આરાધના ભવન જેન સંઘ, ભૂજ (કચ્છ)

પ્રવચનપ્રભાવક, વિદ્વાન, બંધુ બેલડી

પ.પૂ.પં. શ્રી મુક્તિચંદ્રવિજયજી મહારાજ

પ.પૂ.પં. શ્રી મુનિચંદ્રવિજયજી મહારાજ

સંકલન : મુનિ મુક્તિશ્રમણવિજય

કરછની

કામણગારી
ધરતીના પૂર્વ
વિભાગમાં
આવેલા વાગડ
પ્રાન્તના મનફરા
નામના મનોહર
ગામમાં આ પૂ.

બંધુ બેલડીનો જન્મ થયો હતો. તપાગચ્છાધિપતિ, ૨૦૦૦ સાધુઓના અધિપતિ પૂ. આ.શ્રી વિજયપ્રભસૂરિજી (વિક્રમના ૧૭મા સૈકાના ઉત્તરાર્ધમાં જન્મેલા), પૂ. દાદાશ્રી જીતવિજયજી વગેરે અનેક સર્વવિરતિધર નરરત્નો આ ભૂમિએ આપેલા છે. ૩૦ જેટલા સર્વવિરતિધરો આ ગામમાંથી નીકળેલા છે.

આ નગરમાં સરળ, ભદ્રિક પરિણામી, વીસા ઓશવાળ વંશના દેઢિયા ગોત્રના ભયુભાઈ તથા ભચીબેન નામના દંપતિ રહે. એમને ત્યાં વિ.સં. ૨૦૦૨, શ્રા.વ. ૩૦ સોમવારના (સોમવતી અમાવસ્યાનો દિવસ શુભ ગણાય છે. યોગીઓના જન્મ મોટા ભાગે અમાવસ્યાની આસપાસ થતો જોવા મળે છે. કારણ કે તે દિવસે સૂર્ય અને ચંદ્ર બન્ને સાથે હોય. સૂર્ય આત્માનો ને ચંદ્ર મનનો કારક મનાયો છે. આના કારણે જાતકના આત્મા અને મન જોડાયેલા રહે છે). પવિત્ર દિવસે સવારે ૮-૩૦ની આસપાસ એક પવિત્ર આત્માનો જન્મ થયો. સંભવિત પાંચ વર્ષની વયે ગામમાંની સ્કૂલમાં ભણવા દાખલ થયેલા મેઘજીભાઈ કાયમી પ્રથમ નંબરે જ આવતા. પિતાનો શાંત સ્વભાવ તથા માતાની સરળતા તેમને વારસામાં મળી હતી. (માતૃશ્રી ભમીબેનને જોઈને પૂજ્ય આચાર્યશ્રી વિજય કલાપૂર્ણસૂરીશ્વરજી મ.સા.એ અનેક વખત વાચના-વ્યાખ્યાનાદિમાં કહ્યું હતું કે મુક્તિચંદ્ર વિ.ની બા ભમીબેનને જોઈ ને મારી માતા ખમાબેન મને અવશ્ય યાદ આવે. આકૃતિ અને પ્રકૃતિથી મળતા આવે. ક્ષમા, સરળતા, ભદ્રિકતા વગેરે ગુણો પણ એવા જ. જુઓ, કહે કલાપૂર્ણસૂરિ-૧, અષા. સુ. ૫)

વિ.સં. ૨૦૧૫, શ્રા. સુદ-૧ બુધવાર તા. ૫-૮-૧૯૫૯ના જન્મ પામેલા પુત્રનું નામ પાડવામાં આવ્યું. મણિલાલભાઈ. ચાર પુત્રોમાં આ ત્રીજા નંબરના એ ભાઈ (ચાર ભાઈ અને એક બહેન એમ કુલ પાંચ સંતાનોના ક્રમશઃ મેઘજી, નવલબેન, શાંતિલાલ, મણિલાલ અને ચંપક નામ હતા.)

વિ.સં. ૨૦૧૯, પોષ સુદ-૭ તા. ૨-૧-૧૯૬૩ બુધવારે પિતાશ્રી ભયુભાઈનું અવસાન થયું. પાંચ વર્ષની ઉંમરે સ્કૂલમાં ભણવા દાખલ થયેલ મણિલાલભાઈ પણ પોતાના અન્ય ભાઈનોની જેમ સહજ રીતે હોશિયાર હતા. ચારેય ભાઈઓમાં એ વિશેષતા હતી કે બધાનો સ્કૂલમાં પહેલો નંબર જ આવે.

૬ ધોરણ પૂરા કરીને મણિલાલભાઈ મુંબઈ પહોંચ્યા. સાતમું ધોરણ મુંબઈમાં ભણ્યા, પણ એ પુરું ભણાય એ પહેલાં જ મેઘજીભાઈએ સંસાર છોડવાની તીવ્ર તાલાવેલી વ્યક્ત કરી. દેઢ આસ્થાવાળી માતાએ મમતાને કચડીને ભણવા જવા માટે રજા આપી. વિ.સં. ૨૦૨૮, કા.વ. ૬ તા. ૮-૧૧-૧૯૭૨ સોમવારના મુંબઈ છોડી પાલિતાણાની યાત્રા કરી નાના ભાઈ મણિલાલ સાથે મેઘજીભાઈ આઘોઈ (કચ્છ) મુકામે માગ. સુદ-૩ના પૂ.આ.વિ. દેવેન્દ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા. પૂ. પં. કલાપૂર્ણવિજયજી મ. આદિ પાસે આવી પહોંચ્યા.

માગ. સુદ ૬ના ત્યાં થઈ રહેલા ઉપધાનમાં જોડાયા પણ પ.પં.શ્રી કલાપૂર્ણવિજયજી મ.ની પ્રબળ પ્રેરણાથી માગશર સુદ-૧૧ના બંને ભાઈઓનું દીક્ષા માટેનું મુહૂર્ત નીકળતાં ૩-૪ દિવસમાં ઉપધાન છોડ્યું. ભૂજ મુકામે મહા સુદ-૧૪, શનિવાર તા. ૨૯-૧-૧૯૭૨ના બંને બંધુઓની દીક્ષા થઈ નાનાભાઈ મણિલાલની ત્યારે ૧૨.૧૧ વર્ષની ઉંમર હતી. સાથે બીજા પણ ૯ મુમુક્ષુઓ (૩ પુરુષો અને ૬ બહેનો) હતા. કુલ ૧૧ દીક્ષાઓ થયેલી. એજ વર્ષે ફા.સુ. ૧૨ના જન્મભૂમિ મનફરામાં મોટાભાઈ (મેઘજીભાઈ)ને પૂજ્ય મુનિશ્રી કલાપ્રભવિજયજી મ.સા. (હાલ આચાર્યશ્રી)ના શિષ્ય કરવામાં આવ્યા અને નાનાભાઈ (મણિલાલભાઈ)ને મોટાભાઈના શિષ્ય કરવામાં આવ્યા. જ્ઞાનાદિ સંપાદન તથા સંયમ-ઘડતર પૂજ્ય મુનિશ્રી કલ્પતરુવિજયજી મ.સા. (હાલ પંચાસજીશ્રી) દ્વારા થતું રહ્યું. સૌની વડીદીક્ષા થઈ.

માતૃશ્રી ભમીબેનને બે પુત્રોની દીક્ષા માટે રજાનું પૂછવામાં આવેલું ત્યારે તેમણે કહેલું : મારી તો ચારેય પુત્રોને

રજા છે. આટલી હદે સમર્પણશીલતા જોઈ પૂ.પં.શ્રી કલાપૂર્ણવિજયજી સ્તબ્ધ બની ગયેલા.

દીક્ષા પછી પૂ. પં.શ્રી કલાપૂર્ણવિજયજી મ. (વિ.સં. ૨૦૨૯, માગ. સુદ ૩ ના દિવસે આચાર્યપદવી થયેલી) એ સંયમ-ઘડતર અંગે અત્યંત કાળજી રાખી.

પ્રારંભિક ચાતુર્માસોમાં ચંપકભાઈ, અમૂલખભાઈ, રસિકભાઈ, ચંડીપ્રસાદ વગેરે પંડિતોની ગોઠવણ કરાવવા દ્વારા સંસ્કૃત, કાવ્યકોષ, સાહિત્ય, કર્મગ્રન્થ, આગમ, યોગગ્રન્થ આદિનો ઠોસ અભ્યાસ કરાવ્યો. પૂ. પં. શ્રી ભદ્રંકરવિજયજી જેવા દિવ્યપુરુષના સાન્નિધ્યનો અપૂર્વ લાભ અપાવ્યો.

વિ.સં. ૨૦૪૨ (ઈ.સ. ૧૯૮૬)થી પૂજ્ય આચાર્ય ભગવંતની આજ્ઞાથી પૂ. બંધુબેલડીએ સ્વતંત્ર ચાતુર્માસોનો પ્રારંભ કર્યો. ગાગોદર, અમદાવાદ (કૃષ્ણનગર), ડભોઈ, માધાપર, અમદાવાદ (નવરંગપુરા), બેંગલોર, હુબલી, દાવણગિરિ, થાણા, ડીસા, ભૂજ, મુંબઈ (સાયન, ઘાટકોપર, ગોરેગામ) મનફરા, સુરત, પૂના આદિ સ્થળોએ પૂજ્યશ્રીના યશસ્વી ચાતુર્માસ થયા છે. પૂજ્યશ્રીની નિશ્ચામાં સંઘ, ઉપધાન, પ્રતિષ્ઠા, દીક્ષા-પ્રદાન, ૯૯ યાત્રા આદિ શાસન પ્રભાવક કાર્યો સંપન્ન થયા કરે છે.

વિદ્વાન પૂજ્યશ્રીએ આજ સુધી વિદ્વદ્ભોગ્ય તથા લોકપ્રિય અનેક પુસ્તકો પણ લખ્યા છે. ‘શાલિભદ્ર મહાકાવ્ય’, ‘દ્રવ્યાશ્રય મહાકાવ્યમ્’ ‘શબ્દમાલા’ જેવા સંસ્કૃત ગ્રંથો, ‘કહે કલાપૂર્ણસૂરિ’ (૪ ભાગ, ગુજ. તથા હિન્દી) ।।કલાપૂર્ણમ્।। સ્મૃતિગ્રન્થ (બે ભાગ), અધ્યાત્મવાણી વગેરેએ જિજ્ઞાસુ આરાધકો માટેના ગ્રન્થો, ઉપદેશધારા વગેરે નિબંધપ્રધાન ગ્રન્થો, આત્મકથાઓ, આવો, બાળકો! વારતા કહું, આવો, મિત્રો! વાર્તા કહું, હું કુમારપાળ વગેરે જેવા કથા ગ્રંથો વગેરે ૩૦-૩૫ જેટલા તેમના પુસ્તકો આજ સુધી પ્રગટ થયેલા છે. જનસમાજમાંથી તેને સારો પ્રતિસાદ મળ્યો છે. જ્ઞાનસાર, અધ્યાત્મકલ્પદ્રુમ જેવા ગ્રંથો પર ગુર્જર પદ્માનુવાદ પણ પૂજ્યશ્રીએ કર્યો છે. શૈશવકાળમાં જ દીક્ષા થયેલી હોવાના કારણે નાના બંધુએ પ્રકરણ, ભાષ્ય, કર્મગ્રન્થ, શતકો, અધ્યાત્મસાર, ઉપદેશમાળા, આચારંગ, ઉત્તરાધ્યયન, અભિધાન-ચિંતામણિ નામમાળા વગેરે ૨૫ થી ૩૦ હજાર શ્લોકો કંઠસ્થ કરેલા છે.

ગુજરાત, રાજસ્થાન, મધ્યપ્રદેશ, મહારાષ્ટ્ર, કર્ણાટક,

આંધ્રપ્રદેશ, તમિલનાડુ વગેરે ભારતના રાજ્યોમાં પરિભ્રમણ કરીને બહોળો અનુભવ પ્રાપ્ત કર્યો છે. દીક્ષાથી માંડીને અત્યાર સુધી લગભગ એકાસણા, નાના બંધુએ બે ચૌદશ તથા સુદ એકાદશી એમ મહિનામાં કુલ ત્રણ ઉપવાસનો ક્રમ ગમે તેવા ઉગ્ર વિહારોમાં પણ ખંડિત થવા દીધો નથી.

અધ્યયન, અધ્યાપન, ચિંતન, મનન અને લેખન, પૂજ્યશ્રીના પ્રિય વિષય રહ્યા છે. પૂજ્યશ્રીના પ્રવચનો પણ ખૂબ જ પ્રેરક અને વેદિક હોય છે. ગુજરાતી, હિન્દી, સંસ્કૃત, પ્રાકૃત તથા ઈંગ્લીશ ભાષાનું જ્ઞાન ધરાવનારા પૂજ્ય બંધુ-બેલડી સંસ્કૃતમાં પણ સારી રીતે લખી શકે છે. સંસ્કૃતમાં લખાયેલા એમના પ્રતિસ્પન્દ અભિપ્રાયોની નોંધ સંસ્કૃત-સંભાષણ (જેની ૫૦ હજાર નકલો બહાર પડે છે) નામના સંસ્કૃત માસિકમાં પણ લેવાય છે. સંસ્કૃતમાં અવારનવાર લેખો પણ પ્રગટ થતા રહે છે. સંસ્કૃતવેત્તાઓ સાથે પૂજ્યશ્રી બને ત્યાં સુધી સંસ્કૃતમાં જ પત્ર-વ્યવહાર કરે છે. શાંતિ સૌરભ જેવા પ્રસિદ્ધ જૈન માસિકમાં પૂજ્યશ્રીની કલમ ૨૫ વર્ષથી અખંડપણે વહી રહી છે.

ગુમરાહ થયેલી નવી પેઢી માટે પૂજ્યશ્રી અવસરે શિબિરોનું આયોજન પણ કરતા રહે છે. પૂજ્યશ્રીની આવી યોગ્યતા જોઈને મોટાભાઈ પૂજ્ય મુક્તિચંદ્રવિજયજી મ.ને પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવ આચાર્યશ્રી વિજયકલાપૂર્ણ સૂરીશ્વરજી મ.એ ચેન્નઈ (મદ્રાસ)માં વિ.સં. ૨૦૫૨ મહા સુદ ૧૩ના ગણિપદવીથી તેમજ વિ.સં. ૨૦૫૭ માગ. સુદ-પના સિદ્ધાયલની પવિત્ર છાયામાં પંન્યાસપદથી અલંકૃત કર્યા.

નાના ભાઈ પૂજ્ય મુનિચંદ્રવિજયજીને પરમ ગુરુદેવ પૂજ્ય આચાર્ય શ્રી વિજય કલાપૂર્ણસૂરીશ્વરજી મ.સા.એ વિ.સં. ૨૦૫૬ મહા સુદ-૬ના વાંકી તીર્થ મુકામે ગણિ પદવીથી અલંકૃત કર્યા અને વિશાલ શ્રમણ સાર્થાધિપતિ ગીતાર્થ મૂર્ધન્ય પૂજ્ય આચાર્યશ્રી વિજય જયધોષસૂરીશ્વરજી મ.સા. તથા પૂજ્ય ગુરુદેવ આચાર્યશ્રી વિજય કલાપ્રભસૂરીશ્વરજી મ.સા.એ વિ.સં. ૨૦૫૯ વૈ.સુ. ૭ના શાહપુર (માનસ મંદિર)ની ભૂમિ પર પંન્યાસ-પદથી અલંકૃત કર્યા છે.

ઊભય બંધુઓ ચિરકાળ સુધી પ્રવચન-પ્રભાવના કરતા રહે, તેવી પ્રભુને પ્રાર્થના છે.

સૌજન્ય : પારસ કવરલાલ વેદ, ચેન્નઈ તરફથી

આગમાભ્યાસી, ધ્યાનપ્રિય, મધુરવક્તા, પૂ. ગણિવર્ય શ્રી મહોદયસાગરજી મ.સા.

કચ્છ-ચાંગડાઈ એમની જન્મભૂમિ. જન્મ દિવસ વિ.સં. ૨૦૦૮, અષાઢ સુદિ ૭, રવિવાર, તા. ૨૯-૬-૫૨, સંસારી અવસ્થાનું નામ મનહરલાલ.

પાંચ પાંચ વર્ષના અનેક પ્રયત્નો છતાં પણ પિતાશ્રી રાયશીભાઈ દ્વારા દીક્ષા માટે સંમતિ ન મળતાં છેવટે સંયમપ્રેમી માતૃશ્રીના તથા ઉપકારી નાનીમા દેવકાંભાઈના શુભાશીર્વાદ લઈ સં. ૨૦૩૧માં મહા સુદિ-૩નાં, કચ્છ-દેવપુર ગામમાં પોતાના વડિલ બહેન વિમળાબાઈ (હાલ પૂ. સા. શ્રી વીરગુણશ્રીજી મ.) સાથે પ્રવજ્યાના પુનીત પંથે પ્રસ્થાન કર્યું અને મનહરમાંથી મુનિશ્રી મહોદયસાગરજી બની અચલગચ્છાધિપતિ, ભારત દિવાકર, તીર્થ પ્રભાવક, પ.પૂ. આચાર્ય ભગવંત શ્રી ગુણસાગરસૂરીશ્વરજી મ.સા.નું શિષ્યત્વ સ્વીકાર્યું. વડી દીક્ષા પણ દેવપુરમાં જ થઈ. વિનય-વૈયાવચ્ચ દ્વારા અદ્ભુત ગુરુકૃપા પ્રાપ્ત કરી.

જેની ફલશ્રુતિ સ્વરૂપે નીચે મુજબની વિશેષતાઓના તેઓશ્રી સાક્ષી બની શક્યા છે. ★ પાંચ વર્ષ સુધી આત્મસાધનાર્થે વ્યાખ્યાનાદિ પ્રવૃત્તિઓથી અલિપ્ત રહેવાની પ્રબળ ઝંખના હોવા છતાં ગુરુઆજ્ઞાને શિરોમાન્ય કરીને કચ્છ-બિહડામાં દીક્ષા પછીના પ્રથમ ચાતુર્માસમાં જ ૪ મહિના સુધી સુંદર પ્રવચનો આપ્યા. ★ પાંચ વર્ષના દીક્ષા પર્યાયમાં ૧ હજાર યાત્રિકોની ૧૦૦ દિવસ સુધી ૯૯ યાત્રા દરમ્યાન ગુરુઆજ્ઞાથી માત્ર “નમો અરિહંતાણં” પદ પર મનનીય પ્રવચનો આપ્યા. ★ કુલ ૪ વખત ૯૯ યાત્રાઓ દરમ્યાન પ્રવચનો આપ્યા. ★ ૪૫ આગમોનું વાંચન ન થાય ત્યાં સુધી મિષ્ટાન-ફરસાણ ત્યાગ તથા કાપમાં સાબુ આદિનો ઉપયોગ ન કરવાની પ્રતિજ્ઞાપૂર્વક ૧૩ મહિનામાં ગુરુકૃપાથી ૪૫ આગમોનું સાંગોપાંગ વાંચન કર્યું. ★ દીક્ષા-પ્રતિષ્ઠા આદિના ધાર્મિક મુહૂર્તો કાઢવા માટે પણ ગુરુ આજ્ઞાથી જ્યોતિષમાં સારી પ્રગતિ સાધી. ★ સ્વાનુભૂતિના લક્ષ્ય સાથે, તપસ્વીરત્ન. પ.પૂ.આ.ભ. શ્રી ગુણોદયસાગરસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની પાવન નિશ્રામાં સં.

૨૦૩૭માં કચ્છ-કોટડામાં સળંગ પાંચ મહિનાના મૌનપૂર્વક નવકાર મહામંત્રની વિશિષ્ટ સાધના કરી. ★ નાલાસોપારા, ડોંબીવલી-જામનગર તથા માંડવીના ચાતુર્માસો દરમ્યાન ૪ મહિના સુધી ચોવીસે કલાક અખંડ કરોડો નવકાર મહામંત્રના જાપ કરાવ્યા. ★ જેને હેયે શ્રી નવકાર, તેને કરશે શું સંસાર’ વિગેરે ૨૫ લોકપ્રિય પુસ્તકોનું લેખન-સંપાદન કર્યું. છ’રીપાલક સંઘોમાં તથા શિખરજીમાં ચાતુર્માસ દરમ્યાન ગુરુઆજ્ઞાથી ૨૭ સાધુ-સાધ્વીજીઓને છ કર્મગ્રંથ, બૃહત્સંગ્રહણી, ક્ષેત્ર સમાસ આદિની વાચનાઓ આપી તથા લેખિત પરીક્ષાઓ લીધી. ★ વર્ધમાન તપની ઉદ્ધ ઓળી, એકાંતરા ૩૭૫ આર્યબિલ, મૌનપૂર્વક અઢાઈ તથા નવાઈ તપ આદિ દ્વારા જ્ઞાનની સાથે બાહ્યતપનો પણ સુંદર સમન્વય સાધ્યો. ★ છ’રી સંઘ અનુમોદના શતક વિગેરે સંસ્કૃત શ્લોકબદ્ધ અનેક રચનાઓ પણ વિવિધ છંદોમાં કરી છે. ★ તેજસ્વી પૂ. મુનિશ્રી દેવરત્નસાગરજી મ. સ્વાધ્યાય પ્રેમી પૂ. મુનિશ્રી ધર્મરત્નસાગરજી મ.સા., તપસ્વી પૂ. મુનિશ્રી કંચનસાગરજી મ. તપસ્વી પૂ. મુનિશ્રી અભ્યુદયસાગરજી મ. આદિ ૯ સુવિનીત શિષ્યો-પ્રશિષ્યો પૂજ્યશ્રીને સાધના તથા શાસન પ્રભાવનામાં સુંદર સહયોગ આપી રહ્યા છે. ★ સં. ૨૦૪૫ના જામનગર ચાતુર્માસ બાદ એ જ વર્ષમાં સૌરાષ્ટ્રમાં ૪-૪ છ’રીપાલક સંઘો પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં સુંદર રીતે નીકળેલ. ★ બહુમુખી પ્રતિભા ધરાવતા પૂજ્યશ્રી ભગવતી સૂત્રનાં યોગોદ્ઘટનપૂર્વક તા. ૭-૩-૧૯૯૧, સં. ૨૦૪૭, ફાગણ વદી-૭ પાલિતાણા મહાતીર્થ મધ્યે, તપસ્વીરત્ન, અચલગચ્છાધિપતિ પ.પૂ.આ.ભ. શ્રી ગુણોદયસાગરસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના વરદ હસ્તે મુનિવરમાંથી ગણિવર બની શાસન, સંઘ, સમાજ અને ગચ્છની ઉન્નતિના અનેકવિધ શુભકાર્યોમાં પ્રેરણા-નિશ્રા તથા માર્ગદર્શનની સાથે આત્મસાધનામાં પણ અપ્રમત્તપણે આગળ ધપી રહ્યા છે.

સૌજન્ય : ગુરુભક્તોના તરફથી

પ.પૂ. પંન્યાસપ્રવર શ્રી પ્રશાંતવલ્લભવિજયજી ગણિવર્ય મ.સા.

જેમણે પોતાના જીવનમાં પ્રશમરસ આત્મસાત્ કર્યો છે, તેમની શાંત, પ્રશાંત મુખાકૃતિ,

વૈરાગ્યગર્ભિત વાણી, બહુ જ ખૂબીપૂર્વક યુવાનોને જીવનનો સાચો રાહ બતાવવા દ્વારા યોગ્ય માર્ગદર્શન આપનાર પૂજ્યશ્રી સંયમજીવનમાં સુંદર શાસન પ્રભાવના કરી રહ્યા છે.

બાલ્યકાળથી માતા-પિતા દ્વારા જીવનમાં પ્રબળ ધાર્મિક સંસ્કારોનું સિંચન થયેલું, પૂજા, રાત્રિભોજન ત્યાગ, સામાયિક, પ્રતિક્રમણ અને ધાર્મિક અભ્યાસ નિયમિત રીતે કરતા રહ્યાં. વળી નાની ઉંમરમાં ગુરુ ભગવંતના સંપર્કથી એમનું મન સંસારના ક્ષણિક સુખો તરફ વળવાને બદલે વૈરાગ્યવાસિત બન્યું. ઊંડે ઊંડે પણ તેમનામાં સંયમની પ્રબળ ભાવના એમના આત્માને સતત ઢંઢોળતી રહી.

સંયમજીવનમાં ગુરુકૃપાએ આગમગ્રંથોનું અધ્યયનાદિ કરી પરિણત બન્યા. વર્તમાનમાં શાસનપ્રભાવનાના અનેક કાર્યો કરી રહ્યા છે. સમુદાયનું ગૌરવ વધારી રહ્યા છે.

સંયમપર્યાયના કેટલાંક વર્ષો ગુરુનિશ્વાએ જ રહીને પૂર્ણપણે ગુરુને સમર્પિત બની રહ્યા. ગુરુ ભગવંતના શાસનપ્રભાવનાના દરેક કાર્યોમાં સંપૂર્ણપણે સહાયક બનતા રહ્યા, પ્રકૃતિએ અભ્યાસી છે. સદાય સ્વસ્થ અને પ્રસન્ન ચહેરો, ધીરગંભીર મુખભાવ, શાસ્ત્રાનુસારી સાધના વગેરે પૂજ્યશ્રીના ઉચ્ચ સાધુજીવનના સાક્ષીભૂત અંગો છે.

જન્મદિન : વિ.સં. ૨૦૧૪, ભાદરવા વદ-અમાસ,
તા. ૧૨-૧૦-૧૯૫૮

જન્મભૂમિ : જૂનાડીસા (જિ. બનાસકાંઠા. ઉત્તર ગુજરાત.)

સંસારી નામ : રાજેન્દ્ર

માતા-પિતા : લીલાબહેન બબાલાલ શાહ

નિવાસસ્થાન : સુરત,

શિક્ષણ : બી. કોમ.

દીક્ષા : વિ.સં. ૨૦૩૮, વૈશાખ સુદ-૬, તા. ૨૪-૪-૧૯૮૨

દીક્ષાભૂમિ : સંગમનેર. જિ. અહમદનગર (મહારાષ્ટ્ર)

સમુદાય : પ.પૂ.શ્રી પ્રેમ-ભુવનભાનુસૂરીશ્વરજી મ.સા.

વર્તમાન ગચ્છાધિપતિ : સિદ્ધાન્તદિવાકર પ.પૂ.આ.ભ.

શ્રીમદ્ વિજય જયઘોષસૂરીશ્વરજી મ.સા.

દાદા ગુરુદેવ : સહજાનંદી પ.પૂ.આ.ભ.

શ્રીમદ્ વિજય ધર્મજિત્સૂરીશ્વરજી મ.સા.

ગુરુદેવ : ધર્મચક્રતપપ્રભાવક પૂ.આ.ભ.

શ્રીમદ્ વિજય જગવલ્લભસૂરીશ્વરજી મ.સા.

ગણિ તથા પંચાસ પદવી : વિ.સં. ૨૦૬૨, ફાગણ સુદ-૭, સોમવાર, તા. ૬-૩-૨૦૦૬. ઈર્લા બ્રીજ (વિલે પાર્લા, વેસ્ટ), મુંબઈ

ગણિ-પંચાસપદવી દાતા : ગચ્છાધિપતિ પ.પૂ.આ.ભ.

શ્રી વિજય જયઘોષસૂરીશ્વરજી મ.સા.

વિશેષતા : પ્રવચનકાર, શાસ્ત્રજ્ઞ, આચારસંપન્ન, શ્રી સંઘોમાં યશસ્વી આરાધના કરાવનાર, ધર્મચક્ર તપ, વર્ધમાન તપની ૨૬ ઓળી, ૧૮ વર્ષ સુધી જ્ઞાનપંચમીની અખંડ આરાધના, પોષ દશમીની આરાધના.

જેમની નિશ્ચામાં વિ.સં. ૨૦૫૨, વૈશાખ સુદ-૬ના રોજ શ્રી વાસુપૂજ્યસ્વામી શિખરબદ્ધ જિનાલય (અથણી, કણાટક)ની પ્રતિષ્ઠા થઈ. જેમની પુનિત પ્રેરણા પામીને (૧) શ્રી સુમતિનાથસ્વામી (રાજુ વિડિયો ટેક-પાર્લા), (૨) શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામી (જયેશભાઈ એન. શાહ-સાયન) (૩) શ્રી ધર્મનાથ ભગવાન (ડૉ. ગોપાલભાઈ-સુરત) આદિ ગૃહમંદિરો નિર્માણ પામ્યા છે.

જે ઉપકારી ગુરુ ભગવંતની પ્રેરણાથી.... (૧) “શ્રી ધર્મજિત્સૂરિ આરાધના ભવન” કરાડ (મહારાષ્ટ્ર) (૨) પૂજ્ય આચાર્યશ્રી જયઘોષસૂરીશ્વરજી જૈન પાઠશાળા તથા અ.સૌ. મંગુબેન ચીમનલાલ જીવાભાઈ હેક્કડ આરાધના ભવન (શ્રી ન્યૂ રાંદેર રોડ શ્રે.મૂ.જૈન સંઘ, જોગાણી નગર-સુરત)નું નિર્માણ થયું છે.

જેમની પાવન પ્રેરણાથી (૧) શ્રી સંભવનાથ જૈન પાઠશાળા અંતર્ગત “બાળ વિભાગ” (જામલી ગલી, બોરીવલી) (૨) મહાસુખ ભુવન (વિલે પાર્લા-મુંબઈ) (૩) આદિનાથ સોસાયટી, નવસારી (૪) આનંદદાયક શ્રી વાસુપૂજ્યસ્વામી જૈન સંઘ (ભટાર રોડ, સુરત) (૫) શ્રી સુધર્માસ્વામી જૈન શ્રે.મૂ. સંઘ (બુધવાર પેઠ, પૂના) આદિ સંઘોમાં શ્રી વજ્રસ્વામી પાઠશાળા, (૬) શ્રી સેટેલાઈટ શ્રે. મૂ. જૈન સંઘ અમદાવાદમાં યુવાનો-વડીલોની પાઠશાળાનો શુભારંભ થયો છે.

જેઓશ્રી દ્વારા (૧) શ્રી કુલક સમુચ્ચય (મૂળ, (૨) શ્રી કુલક સમુચ્ચય (ભાષાંતર સહિત), (૩) શ્રી કુલક રત્નમાલા (પ્રતાકાર-ભાષાંતર સહિત), (૪) વાસવ વંદિત શ્રી વાસુપૂજ્ય (હિન્દી) (૫) આનંદદાતા શ્રી અભિનંદનસ્વામી (હિન્દી), (૬) સુરતરુ સરીખા સાહિબા (હિન્દી) (૭) સુમતિદાયક શ્રી સુમતિનાથ (હિન્દી), (૮) શાંતિકરણ શ્રી શાંતિનાથ (હિન્દી),

(૯) શ્રી પાર્શ્વ ચિંતામણિ મેરો મેરો (ગુજરાતી), (૧૦) શ્રી પાર્શ્વ પુરુષાદાનીય મેરો મેરો (ગુજરાતી) પુસ્તકોના સંકલન થયા છે.

સૌજન્ય : ગુરુભક્ત શાહ કાન્તિલાલ પોપટલાલ, પુત્ર સતીશ, નીતિન, પુત્રવધૂ નયના, રાજશ્રી, પૌત્ર પ્રીતમ, સંકેત અપૂર્વ-કરાડ (મહારાષ્ટ્ર) તરફથી.

પૂ. મુનિ શ્રી નિર્વેદચંદ્રવિજયજી મ.સા.

ધર્મનગર સુરત....સંઘવી પરિવાર.....શ્રી ચીમનભાઈ તથા માતુશ્રી કમળાબહેનનાં છ સંતાનોમાં સહુથી નાના જયંતીભાઈ, નાની ઉંમરથી જ બુદ્ધિ કુશાગ્ર હતી. શાળામાં લગભગ અવ્વલ નંબરે જ પાસ થતા. દરમ્યાન માતા કમળાબાને ક્ષય રોગની બિમારી લાગુ પડી. ક્ષય રોગની સારવાર માટેની હોસ્પિટલ ખૂબ દૂર હતી. ગોપીપુરાથી ચાલતો ચાલતો નાનકડો જયંત પોતાની માને માટે જમવાનું લઈને જાય, મા દીકરાને નવરો ન બેસવા દે. ધર્મનું શીખવે. સ્તવનો, સજાઓ, સૂત્રો બીમાર માએ હોસ્પિટલના બિછાને શીખવ્યા. કુશાગ્ર બુદ્ધિવાળા જયંતને સ્તવનો વગેરે ઝડપથી કંઠસ્થ થઈ જતાં. શ્રી જ્ઞાનપંચમીનું છ પાનાંનું મોટું સ્તવન, અવિતરપણે ૫૩ વર્ષ સુધી ભાવવાહી સ્વરથી શ્રી સુરત સંઘ સમક્ષ તેઓશ્રીએ ગાયું હતું, જેનો ગંભીર અને મધુર અવાજ સાંભળનારના હૃદયમાં સીધી અસર કરતો.

હીરા-મોતી-ઝવેરાતનો વ્યવસાય. ધંધામાં નિપુણ અને અતિ પ્રામાણિક વ્યાપારી તરીકે જયંતીભાઈની સુરત ઉપરાંત મુંબઈ, અમદાવાદ વગેરે બજારોમાં ખ્યાતિ હતી.

ઈ.સ. ૧૯૭૪માં તેઓ પોતાના ભક્તિ મંડળ 'શ્રી સંયુક્ત મંડળ' સાથે અચ્છારી (વાપી પાસે) મુકામે ચૈત્યપરિપાટી માટે ગયા હતા. રાત્રે ભાવનામાં દાંડિયા રમતાં દાંડીયો અચાનક આંખમાં વાગ્યો, આંખમાં એ પ્રકારની ઈજા થઈ જેનો દુનિયા આખીમાં કોઈ ઈલાજ ન હતો, છતાં ખૂબ ખૂબ સમતાથી દર્દ સહી લીધું અને તેમણે ત્યાંને ત્યાં આજીવન દાંડિયા ન રમવાની પ્રતિજ્ઞા લઈ લીધી. આંખનો ધંધો અને આંખ જ નકામી થઈ ગઈ, છતાં સહેજ પણ હિંમત ગુમાવ્યા વિના બાહોશીથી ધંધો કરતા રહ્યા. ૧૪ વર્ષની ઉંમરે કચરા

પરિવારનાં મંજુલાબહેન સાથે સગાઈ થઈ. વાયન અને શુકનવંતાં પગલાંથી ઘરમાં ધર્મલક્ષ્મી અને ધનલક્ષ્મીમાં સતત વૃદ્ધિ થવા લાગી.

જયંતીભાઈનો આત્મા પોતાના અતિ લાડકા ભત્રીજા શ્રી વિજય સોમચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબની આચાર્યપદ પ્રદાનની વિધિ સમયે સંયમનાં સપનાં જોવા લાગ્યો. સંસારની અસારતા અને સંયમ દ્વારા મળતી શાશ્વતતાના નક્કર પરિણામોમાં મહાલવા લાગ્યો. સંવત ૨૦૫૩ના વૈશાખ સુદ-દના શુભ દિને તેમનાં સહુથી મોટાભાઈ શ્રી શાંતિભાઈ અને ભાભી શ્રી વીરમતી બહેન સહિત પાંચ ભવ્યાત્માનો દીક્ષામહોત્સવ ખૂબ ખૂબ શાસનપ્રભાવકતાપૂર્વક ઊજવાયો હજારોની મેદની વચ્ચે દીક્ષા થઈ. શ્રી જયંતભાઈ બન્યા મુનિરાજ શ્રી નિર્વેદચંદ્રવિજયજી મ.સાહેબ. સંસારી અવસ્થાની કહો કે નાની ઉંમરથી કાવ્યલેખનના શોખીન, તેથી સંસારીપણાથી જ ધાર્મિક ગીતો તેમ જ પ્રસંગોચિત્ત લખતા. સુંદર પ્રાસની ગોઠવણી, લાગણીસભર કલ્પનાઓથી તેઓશ્રીની રચનાઓ ખૂબ ખૂબ શોભતી. આ રચનાઓનું સંકલન 'જિન શાસનના દીવા' પુસ્તકરૂપે તેમણે જ પ્રકાશિત કર્યું હતું.

દીક્ષા અંગીકાર કર્યા પછી તેઓશ્રીની યોગ્યતા નિહાળી ગુરુ ભગવંતે તેઓને અલગ અલગ ક્ષેત્રોમાં ચાતુર્માસ અર્થે મોકલ્યા અને તેમણે પણ દરેક ક્ષેત્રમાં યશસ્વી, એકથી એક ચડિયાતાં ચાતુર્માસ કર્યા તેમણે સંયમજીવનનો ઘણો મોટો સમય એકાસણાં જ કર્યા. સંવત ૨૦૬૨ના કા.વ.૮ને દિને વાલકેશ્વર, મુંબઈ મુકામે જ્યારે તબિયત બગડી ત્યારે આગલે દિવસે એટલે કે કા.વ.૮ના દિને તેઓશ્રીના સંસારી પુત્રવધૂ રાગિણીબહેનના મોઢે બોલ્યા હતા કે મારા બે મોટાભાઈ (આ.શ્રી વિ. ચંદ્રોદયસૂરીશ્વરજી મ. સાહેબ તથા આ.શ્રી વિજય અશોકચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ)ની નિશ્રામાં મારું જીવન સમાપ્ત થાય તેવું કહ્યું હતું. મેં જીવનમાં બધું જ મેળવ્યું કે હવે કશું પણ મેળવવાનું બાકી નથી. મને પૂર્ણ સંતોષ છે અને બીજા દિવસે ન્યુમોનિયાનો હુમલો થયો અને સંવત ૨૦૬૨ના મા. શુ. ૮ના દિવસે આ મહામુનિએ જીવનલીલા સંકેલી લીધી. શ્રી સંઘની હાજરીમાં સંપૂર્ણ સમાધિમાં શ્રી નમસ્કાર મહામંત્રને સુણતાં સુણતાં પંડિત મૃત્યુ પામ્યા. કવિહૃદયી એ મહામુનિનાં શ્રી ચરણોમાં કોટી કોટી વંદન....

સૌજન્ય : શ્રી ૧૦૮ સમવસરણ જૈન તીર્થદર્શન ટ્રસ્ટ, પાલિતાણા

જિનશાસનરાગી પરમ પૂજ્ય મુનિરાજ શ્રી સંવેગચંદ્રવિજયજી મ.સા.

સુરતના સંઘવી પરિવારની ધર્મનિષ્ઠા જૈન સમાજમાં પ્રખ્યાત છે. સં. ૨૦૫૩માં આ પરિવારમાં અતિ આદરણીય પ્રસંગ થયો, કહો કે અનુષ્ઠાન જ થયું.

શ્રી ચીમનલાલ ખીમચંદ સંઘવીનાં જયેષ્ઠ પુત્ર શ્રી શાંતિલાલભાઈએ ૮૪ વર્ષની ઉંમરે ધર્મપત્ની શ્રી વીરમતીબહેન (૬૭) તથા લઘુબંધુ શ્રી જયંતિભાઈ (૬૭)ની સંગાથે દીક્ષા ગ્રહણ કરી. ૮૪ વર્ષની વૃદ્ધ ઉંમરે જીવનની પૂર્ણાહૂતિને બદલે નવી શરૂઆત કરી અને પ.પૂ.આ. ભગવંત શ્રી વિજયદેવસૂરીશ્વરજી મ.ના શિષ્ય તરીકે પ.પૂ. મુનિરાજ શ્રી સંવેગચંદ્રવિજયજી બન્યા.

તેઓશ્રી ભૂતકાળમાં પણ તેજસ્વી રહ્યા હતા. ઈ.સ. ૧૯૩૪માં એક્યુરીયલ સાયન્સના વિષય સાથે તેઓ વિશાશ્રીમાળી જૈન જ્ઞાતિનાં પ્રથમ ગ્રેજ્યુએટ થયેલા.

ધર્મપરિણતિ પણ વેગવંતી હતી. પોતાના પિતાશ્રી ચીમનભાઈ (પ.પૂ. મુનિરાજશ્રી પ્રસન્નચંદ્રવિજયજી મ.સા.)ને દીક્ષા અપાવવાની પૂરી જવાબદારી પોતે લીધેલી. વળી, પુત્ર હેમંત તથા પુત્રી નયનાને પણ નાની વયે સહર્ષ દીક્ષા આપી. જે આજે પૂ. આ. શ્રી વિજય સોમચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ તથા સા. શ્રી યશસ્વિનીશ્રીજી મ.ના નામે જિનશાસનની પ્રભાવના કરી રહ્યા છે.

તેમનામાં જિનશાસનનિષ્ઠા સજ્જડ હતી. શાસનવિરુદ્ધનું કંઈ વાંચે-સાંભળે તો તરત જ આકોશ ઠાલવતા. નાનામાં નાનું કામ કરતાં પણ શરમ અનુભવતા નહીં. સુરતનાં શ્રી નેમિ-વિજ્ઞાન-કસ્તૂરસૂરિ જ્ઞાનમંદિરને સુવ્યવસ્થિત કરવામાં તેઓએ ઘણી જહેમત લીધી હતી. દીક્ષા પછી પણ જૈનધર્મનો પ્રચાર-પ્રસાર કરવો તેમને ખૂબ ગમતો. કોઈને ભણતાં જોઈ ખૂબ રાજી થતા. કંઈ સારું દેખાય તો તેની અનેક નકલો લોકોમાં વહેંચતા. ગુજરાતી ભાષા તથા સંસ્કૃત સહુ જાણે-સહુ ભણે તેવા પ્રયત્નો તેમના રહેતા. તે જ અન્વયે સરળ ગુજરાતી વ્યાકરણની નૂતન આવૃત્તિ તેઓશ્રીએ પ્રકટ કરાવેલી.

શરીરબળ છેલ્લી વૃદ્ધાવસ્થામાં પણ એકંદરે સારુ રહ્યું. વિ.સં. ૨૦૬૨માં મુંબઈ-પ્રાર્થના સમાજ ખાતે ૯૩ વર્ષની વયે બરોબર નવવર્ષનું સંયમજીવનનું પાલન કરી પૂર્ણ જાગરૂકપણે નવકાર સ્મરણ કરતાં પોતાની દીક્ષાતિથિ વૈશાખ સુદ-૬ની મધ્યરાત્રિએ કાળધર્મ પામ્યા.

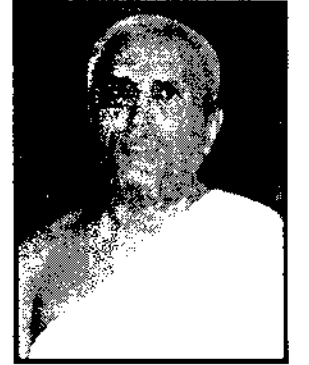
મુનિઓ જિનશાસનનું મૂળ છે. તેઓનાં જવાથી આપણે થોડા હયમચી જતા હોઈએ છીએ. આ અનુભવ થવો એ ધર્મપ્રેમી જીવ માટે સ્વાભાવિક છે. તેઓશ્રીનો આત્મા પરમાત્માનાં શાસનનો અખિલ લોકમાં વિસ્તાર કરે એવી અંતરકામના સેવીએ.

સૌજન્ય : શ્રી ૧૦૮ સમવસરણ જૈન તીર્થદર્શન ટ્રસ્ટ,
પાલિતાણા

જૈનસાહિત્યના મર્મજ્ઞ : પ્રખર વ્યાખ્યાતા

પૂ. મુનિરાજ શ્રી દેવરત્નસાગરજી મ.

વિરાટ પ્રતિમા, યુવાનોના સફળ શિલ્પી અને પ્રભુભક્તિના અદ્ભુત પ્રેમી એટલે મુનિરાજશ્રી દેવરત્ન-સાગરજી મહારાજ. ‘કચ્છનું કાશી’ ગણાતા કોડાય ગામનાં માતા ઝવેરબહેન અને પિતા કલ્યાણજીભાઈના ઘરે જન્મ લઈ દાદીમા પાનબાઈના સંસ્કારે ધર્મસિંચન પામ્યા. સી.

એ. સેમિસ્ટર સુધી વ્યાવહારિક અભ્યાસ સાથે સંગીત, કમ્પ્યુટર, પત્રકારિત્વ, ટેલિફોનઓપરેટિંગ આદિના કોર્સ કર્યા. જયપ્રકાશજી અને વિનોબાજીના પ્રત્યક્ષ પરિચયે અનુભવ મેળવ્યો. કચ્છી સમાજના યુગદેષ્ટા, અચલગચ્છાધિપતિ પૂ. આ. શ્રી ગુણસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજા અને તેઓશ્રીના આગમાભ્યાસી પૂ. ગણિવર્યશ્રી મહોદયસાગરજી મહારાજના હાથમાં જીવનનું સુકાન સોંપી સંસારી મટી અણગાર બન્યા. માત્ર દોઢ વર્ષની ઉંમરે આંખની રોશની ગુમાવનાર અને માતાના પ્રબળ પુરુષાર્થે જીવનના આઠમા વર્ષે આંખોની રોશની પાછી મેળવનાર કુળદીપક દીપકમાંથી શાસનરત્ન સમ્પદ દેવરત્ન બન્યા.

પૂ. ગુરુવર્યોના સાન્નિધ્યે વિહારયાત્રા, જ્ઞાનયાત્રા અને

સંયમયાત્રા વિકાસના પંથે આગળ વધતી ચાલી. વાણીના અદ્ભુત જાદુગર આ મુનિવર શ્રોતાઓની અદ્ભુત ચાહના પામ્યા છે. સંયમજીવનનાં માત્ર ૨૯ જ વર્ષમાં ભારતનાં ૧૨ રાજ્યોમાં પરિભ્રમણ કર્યું છે; ૯૦ જેટલાં પુસ્તકોનું પ્રકાશન કર્યું છે; ૨૨ જેટલા છ'રીપાલિત સંધો કાઢ્યા છે; યુવક-શિબિરો, ભક્તિ-અનુષ્ઠાનો વગેરેનાં આયોજનો કર્યા છે; ભારતના અનેકાનેક તીર્થોની યાત્રાઓ કરવા ઉપરાંત સમેતશિખરજી અને શત્રુંજય તીર્થની અને ગિરનાર તીર્થની ૯૯ યાત્રા કરી છે; આ સર્વ પૂજ્યશ્રીનાં સોપાનો છે. સાહિત્યના મૂર્ધન્ય પંડિતો-લેખકો સાથેના સંપર્કો, ઘણા આચાર્યો, પદસ્થો અને મુનિવરો સાથેના આત્મીય સંબંધો તેઓશ્રીના પ્રતિભાવંત વ્યક્તિત્વની શાખ પૂરે છે. હાલ છેલ્લા બે વર્ષથી ૧૨૫૦-૧૨૫૦ની સંખ્યામાં ભર ઉનાળે વેકેશનનો સદ્ઉપયોગ કરાવી બાળકો-યુવાનોની શત્રુંજય તીર્થની ૯૯ યાત્રા કરાવી સમગ્ર જૈન સંઘમાં એક ઇતિહાસ રચી દીધો છે. ૯૯ યાત્રા દ્વારા હજારોના ઘરોમાં શ્રદ્ધાના દીવડા પ્રગટાવ્યા છે. ગિરનારની પણ સમૂહ ૯૯ કરાવી બલસાણામાં પ્રથમવાર ૩૦૦ આરાધકો સાથે ૨૧ દિવસીય અનુષ્ઠાન કરાવ્યું.

પ્રત્યેક વરસે ઓપન બુક એક્ઝામ ગુણસાગરસૂરિની સ્મૃતિમાં ગુરુતત્વ વાચનાસત્ર, લગ્ન અને સગાઈઓમાં રાત્રિભોજન ન કરાવવા અભિયાન તેમજ ડોબિવલી, ભાયંદર, વસઈ અને ઘાટકોપર ચાર સ્થળે પ્રત્યેક મહિને ગુણસિન્ધુ સાધર્મિક વાત્સલ કેન્દ્ર દ્વારા ઉત્કર્ષ ભક્તિનો રંગ રાખ્યો છે. છ શિષ્યોના પરિવારથી પરિવરેલા આ ગચ્છગૌરવ-પ્રવચન પ્રભાવક મુનિવર દેવરત્નસાગરજી મ. શાળા-કોલેજો, જેલો, વકીલ-ડોક્ટર-વેપારીનાં મંડળો વગેરેમાં ઘણાં સ્થળોએ પ્રવચનધારાઓ વહાવી અનેકોનાં જીવનમાં પરિવર્તન સર્જ્યા છે. દશ જેટલી દીક્ષાઓ તથા ગૃહ જિનાલયો અને સંઘ જિનાલયોની પ્રતિષ્ઠાના ઘંટનાદ જેમના વરદ હસ્તે થયાં એવા આ સરળતાના સ્વામીએ સફળતાના ક્ષેત્રે અદ્ભુત સિદ્ધિઓ હાંસલ કરી છે! એવા એ મહાન મુનિવર ઉત્તરોત્તર વધુ સિદ્ધિઓ પ્રાપ્ત કરી શાસનના તેજસ્વી તારક રૂપે જળહળી રહ્યો એ જ અભ્યર્થના સાથે પૂજ્યશ્રીના ચરણારવિંદમાં ભાવભીની વંદના!

સૌજન્ય : ગુણસિન્ધુ પરિવાર

સમતા પ્રભાવક પ.પૂ.પં.શ્રી રવિરત્નવિજય મ.સા. (ડહેલાવાળા)

સાપરિવાર
ભગવાન મહાવીરને
પંથે ચાલનાર,
અનેક જીવોને
પરમાત્માનો માર્ગ
બતાવનાર, સરળ
સ્વભાવી, કર્મ,
ધર્મ, મર્મ અને પ્રેમ
ચારે શબ્દોને આત્મસાત્ કરનાર પૂ.પં.શ્રી રવિરત્નવિજયજી
મ.સા.ની મુલાકાતની આછેરી ઝલક

સંસારી નામ : રાજેશકુમાર નટવરલાલ વાલાણી

જન્મ : સં. ૨૦૧૮ મહા સુદ ૧૩, ૧૭-૨-૧૯૬૨ના બપોરે
તારાબેનની કુક્ષીએથી રવેલ ગામમાં.

સંસારી પરિવાર : બે ભાઈ, બે બેન, એક માસી, બે ફઈબા,
ચાર કાકા, બે પુત્રો, એક પુત્રી

પરિવારમાં દીક્ષિત : પત્ની, પૂત્રી, પૂત્રો, બે પિતરાઈ બેનો અને
એક ભત્રીજી.

સંસાર ત્યાગ : સં. ૨૦૫૯, ચૈત્ર વદ-૫, નવસારી મુકામે
પૂ.આ.શ્રી અભયદેવસૂરિ મ.ના ચરણોમાં.

વ્યવસાય ક્ષેત્ર : પાલનપુર, ઝીઝુંવાડા, મુંબઈ, ઉમ્મેદપુર,
પાટણ, થરાદ, સતલાસણા, અમદાવાદ ધાર્મિક અધ્યાપન,
વેપાર, વિધિ વિધાન, જ્યોતિષ અને પત્રકારિત્વ.

ધર્મપ્રચાર ક્ષેત્ર : ગુજરાત, રાજસ્થાન, મહારાષ્ટ્ર, એમ.પી.,
એ.પી., કર્ણાટક, દીલ્હી, કચ્છ

તીર્થયાત્રા : કલ્યાણક સર્વભૂમિ...(અષ્ટાપદ સિવાય)

ઉત્તર ગુજરાતના બનાસકાંઠા જિલ્લામાં જૈનધર્મ સ્થાનો
વિનાનું નાનકડું ગામ રવેલ.....તેમાં વસે જૈનધર્મના રંગથી
રંગાયેલું કુટુંબ વાલાણી-પરિવાર. કુટુંબના મોભી શ્રી
નટવરલાલભાઈ વ્યાવહારિક શિક્ષણના જ્ઞાતા. તેમના સ્વભાવ
અને કાર્યકુશળતાથી ગામમાં પ્રિય થઈ પડ્યા. દરેક કાર્યમાં
તેમનાં ધર્મપત્ની શ્રીમતી તારાબેનનો વિશેષ ફાળો હતો અને
એટલે જ ગામની ફઈ તરીકે પંકાયો હતાં. બે પુત્રી અને એક

પુત્ર ઉપર સંવત ૨૦૧૮ માં મહા સુદિ તેરસના દિને વિજયમુહૂર્ત પસાર થઈ રહ્યું છે. પુષ્ય નક્ષત્રનો યોગ છે. તે સમયે તારાબહેને પોતાની કુક્ષિએથી ચરિત્રનાયકને જન્મ આપ્યો. રાજેશ એવું નામ જાહેર કર્યું.

પાંચ વર્ષની ઉંમર થતાં પિતાશ્રીએ શાળામાં દાખલ કર્યો, સાથે સાથે પિતાશ્રીએ પણ સંસ્કાર અને જ્ઞાન ઘડવાનો પ્રારંભ કર્યો, પરંતુ બાલ્યાવસ્થાથી જ એકલપણમાં રાચવાને ઈચ્છતો ગમે ત્યાં જઈ એકાંતમાં બેસી રહેતો.

ટર્નીંગ પોઇન્ટ : રાજેશને વ્યાવહારિક પુસ્તકો કરતાં ધાર્મિક પુસ્તકો અને કથાયોગમાં ખૂબ જ રસ હતો....ગમે તે ઘડીએ જે પુસ્તક હાથમાં આવે તે પુસ્તક પૂર્ણ કરીને જ મૂકે. વાચન તેમનો પ્રિય શોખ હતો. “એક વખતની વાત છે તે તેમના જીવની ભાત છે. સોનેરી પળની વાત ગુરુદેવની મુલાકાત.”

મહેસાણા પાઠશાળામાં પ્રવેશ : પૂજ્ય પિતાશ્રી પાસે સંયમની અનુમતિ માંગતાં પિતાશ્રી અને ગુરુદેવની ઈચ્છા ને આજ્ઞા સ્વીકારી ચરિત્રનાયક મહેસાણા પાઠશાળામાં દાખલ થયા અને જ્ઞાનાભ્યાસમાં આગળ વધવા લાગ્યા. વિદ્યાગુરુઓનો પ્રેમ સંપાદન કરવા સેવા ભક્તિના રસિયા બન્યા. હૃદયની સરળતા, જ્ઞાનાવરણીય કર્મના ક્ષયોપશમે સંવત ૨૦૩૨ના જાતિસ્મરણ જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ પ.પૂ.પં. અભયસાગરજી મ.ની કૃપાથી મેળવી. પૂર્વભવના માતાપિતાને મળ્યા. સં. ૨૦૪૯માં ફરી પાલનપુર પાઠશાળામાં જોડાયા અને દ્વિતીય પુત્રરત્નને જન્મ આપ્યો ને તેનું નામ અર્પિત પાડ્યું. તે નામ પાછળ પણ કંઈક ભાવિસંકેત હશે, કારણ કે આપણા ચરિત્રનાયક જ્યોતિષ તેમ જ આધ્યાત્મિક શક્તિના સ્રોત હતા અને મંત્ર-તંત્ર નિપુણતા મેળવવા તેમના જીવનની લઘુતા પણ જોવા જેવી છે. સં. ૨૦૫૦ માં અમદાવાદને તેમના જીવનનું કર્મ-ધર્મક્ષેત્ર બનાવી પાઠશાળામાં અધ્યાપન, સાધુ-સાધ્વીને અધ્યાપન, વિધિવિધાન ક્ષેત્ર, આગવું નામ, માસિક પ્રકાશનથી પ્રખ્યાતિના ગગનમાં વિહરવું, સોના-ચાંદીના, ધીરધારના, ટ્રાવેલ્સના અને લોટરી-વ્યવસાય ક્ષેત્રે ઝંપલાવ્યું. એક સાથે ૭-૭ ધંધા કરતા હોવા છતાં જ્યારે જુઓ ત્યારે નિવૃત્ત જોવા મળે અનેક ધાર્મિક-સામાજિક સંસ્થાઓમાં સેવા આપે તેમજ આધિ-વ્યાધિને ઉપાધિથી પીડાતા અનેક વ્યક્તિના શાન્તિદૂત બનીને આપણા ચરિત્રનાયક તેમના જીવનમાં આગળ વધતા હતા. ત્યાં તેમનાં ધર્મપત્નીએ સાચા અર્થમાં સાથ નિભાવ્યો ને

ચરિત્રનાયકની ઈચ્છાને માન આપી બાળકોના વૈરાગ્યઘડતરમાં અને તે તપધર્મમાં જોડાયાં. ૫૦૦ આર્યબિલ તપ-૨ વર્ષીતપ-અઢાઈતપની આરાધના કરી. ચરિત્રનાયકનાં ધર્મપત્ની જયશ્રીબહેન પણ વૈરાગ્યપંથવાસી બનવા થનગની રહ્યાં.

ગુરુદેવની પ્રાપ્તિ : સં. ૨૦૫૯ વર્ષના પ્રારંભે ડીસા મુકામે ઉપધાન થાય છે, તેના સમાચાર ચરિત્રનાયકને મળતાં ઘરનાં સભ્યોને કહ્યું ચારિત્રની તાલીમ એટલે ઉપધાન તપ જો તમારી દીક્ષાની તૈયારી હોય તો ઉપધાન કરી લો તમને ખ્યાલ આવે દીક્ષા શું ચીજ છે? ત્યાં શું કરવાનું છે? કેવો ત્યાગ? કેવી તપશ્ચર્યા ને કેવી દિનચર્યા? આ બધા પ્રશ્નના જવાબરૂપ ઉપધાનતપ આવશ્યક છે. ચરિત્રનાયકનો પરિવાર ચરિત્રનાયકની ઈચ્છાને આધીન હતો, એટલું જ નહીં તેમના વચનના સો ટયના બોલને પાળનારો હતો. તેથી તરત જ તૈયારી કરી. ડીસા મુકામે પ.પૂ. આ. અભયદેવ સૂરીશ્વરજી મ.સા.ની નિશ્રામાં કર્યો ઉપધાન તપનો પ્રારંભ. ગુરુદેવે તેમના વૈરાગ્યને મજબૂત બનાવ્યો. ચરિત્ર નાયકને પ્રશ્ન હતો અનેક પૂ. મહાત્માના સંપર્કમાં હતા. કોને જીવન સમર્પિત કરી સંયમ જીવન જીવવું તેવી દ્વિધા અનુભવતા હતા, ત્યાં પરિવારનાં સભ્યોએ કહ્યું “દોઢ માસથી અમો આ ગુરુદેવના સાન્નિધ્યમાં છીએ” અમને તો અનુકૂળ આવે છે, સ્વભાવ ગમે છે” છતાં આપની જેવી ઈચ્છા.” ચરિત્ર નાયકે કહ્યું, “આપનાં પિતાશ્રી—માતૃશ્રીના ગુરુદેવ છે તેમ જ આપણા બન્ને ભાઈઓના ગુરુદેવ છે” તેથી આપણને કંઈ તકલીફ ન હોય પરંતુ આટલા પૂ. મહાત્માઓ જે મારા પરિચિત ને ઉપકારી છે તેમાં પૂજ્યશ્રી પરિચિત જરૂર છે, પરંતુ ઉપકારની દૃષ્ટિથી હું ગુરુદેવની નિકટતમ આવેલ નથી, તેમજ ઉદારતાની દૃષ્ટિમાં ક્યારે કંઈ જોયું નથી છતાં તમારી બધાની ઈચ્છા હોય તો મારી ના નથી કારણ કે મારા પિતાશ્રીના ગુરુદેવ તે મારા ગુરુદેવ જ હોય.” બસ નિર્ણય લેવાઈ ચૂક્યો ને ગુરુદેવને જીવન સમર્પિત કરવું તે પાકું થઈ ચૂક્યું.....ત્યાં તો વર્ષ પૂર્ણ થવાની તૈયારીમાં હતું.

કલ્યાણક ભૂમિની સ્પર્શના : ચરિત્રનાયક ધર્મપત્નીના વચનથી બંધાયેલ હતા. આપણા ચરિત્રનાયકમાં તે ગુણ જોવા મળ્યો છે. ‘વચનના ખૂબ પાકા’ વચન આપે નહીં આપ્યા પછી ફરે નહીં.....ધર્મ- પત્નીએ એક વર્ષ સાથે સમ્મેતશિખરની યાત્રા કરવાની માંગણી કરેલ.....આપણા ચરિત્રનાયકનો પરિવાર એકલો જ સમ્મેતશિખર-રાજગૃહિ, ચંપાપુરી-પાવાપુરી તીર્થયાત્રાએ પહોંચ્યો ને દર્શનશુદ્ધિ કરી.

સંયમમાર્ગે પ્રયાણ : સંવત ૨૦૫૮ ફાગણ સુદી ૨ ના વાલાણી પરિવાર પહોંચ્યો ખીમત મુકામે અને ગુરુદેવની પાસે માંગણી કરી-“અમારા ભાઈને આપનાં શરણોમાં આવવું છે ને સંયમનો વેશ ધારણ કરવો છે ને પરમાત્માના પંથે ચાલવું છે તો આપ મુહૂર્ત પ્રદાન કરો.” ગુરુદેવે ચૈત્ર વદ-૫ નવસારી મુકામે દીક્ષા- પ્રદાનનું મુહૂર્ત અર્પણ કર્યું. સમગ્ર પરિવારના આશીર્વાદ મેળવી પોતાનો પથરાયેલો કારોભાર આટોપી આપણા ચરિત્રનાયક પોતાના સર્વ પરિવાર સાથે નવસારી મુકામે સં. ૨૦૫૮, ચૈત્ર વદ ૫ ના શુભ દિવસે ને શુભ મુહૂર્તે પૂજ્યશ્રીના સ્વહસ્તે પરિવારનાં પાંચે સભ્યો સંસારી મટી સંયમી બન્યા.

અભ્યાસદોષ : રવેલ-ભાભર-મહેસાણા-મુંબઈ-બીકાનેર

કર્મદોષ : રવેલ-અમદાવાદ-પાલનપુર-ઝીંઝુવાડા-મુંબઈ-ઉમ્મેદપુર-થરાદ -સતલાસણા

ધર્મપ્રચાર દોષ : ગુજરાત, રાજસ્થાન, મહારાષ્ટ્ર, દિલ્હી, કર્ણાટક

સાહિત્યદોષ : ચરિત્રનાયકે સં. ૨૦૩૮ માં પ્રથમ પ્રકાશન કરેલ વાવણી કરી લો ★ ‘પૂન્યની ચાવી’ ★ ‘શિક્ષણની સાચી દિશા’. ઉપરોક્ત ત્રણ પ્રકાશનો બાદ સં. ૨૦૪૪ માં ઉમ્મેદપુરથી સુન્દરમ્ નામના માસિકનો પ્રારંભ કર્યો પરંતુ રજિ. સં. ૨૦૪૬ માં થરાદ કરાવતાં સુન્દરમ્માંથી અર્હમ્ સુન્દરમ્ માસિક નામ રાખી ચાલુ રાખ્યું. આજે ભારતભરનાં ૧૧ રાજ્યો અને આફ્રિકા-અમેરિકા પણ તે માસિક જાય છે. તે માસિકમાં અનેક વિશેષાંક પણ સુંદર મહેનત કરી પ્રકાશન કરેલ છે.

(૪) ‘સ્વાધ્યાયસંહિતા-ભા. ૧’ (૫) ‘પદ્માવતી-માણીભદ્રવીર મહાપૂજન-હવન’ (૬) મંગલાચરણ (૭) સુણો મેરે પરમાત્મા. (૮) ‘મૃત્યુ મહાયાત્રા’ (૯) ‘રવિયોગ પ્રશ્નમંચ’ (૧૦) ‘રવિકથા હરે વ્યથા’ (૧૧) ‘ઉદય સોમ અષ્ટાશ્લિકા’.

(૮) તારે તે તીર્થ, (૯) ગુણ વૈભવ (૧૦) જિનાગમ પ્રિય પદાર્થ (૧૧) મૃત્યુ મહાયાત્રા (૧૨) રવિકથા હરે વ્યથા (૧૩) રવિયોગ પ્રશ્નમંચ (૧૪) ઉદય સોમ અષ્ટાશ્લિકા (૧૫) એક જ આશરો તમારો.

કાવ્યશક્તિ : અનેક ગંહુલિ-પદ્ય-સજ્જાયની સાથે પરમાત્માની ચોવીશીની રચના પણ ચરિત્રનાયકે કરેલ છે.

વિધિવિધાન દોષ : અનેક ગામ-નગરમાં પ્રતિષ્ઠા-દરેક પ્રકારનાં પૂજનો ભણાવી પોતે પરમાત્મા ભક્તિમાં લીન બની અનેકને પરમાત્મરસિક બનાવેલ છે.

૧૦૮ પાર્શ્વનાથ ધામ : ૧૦૮ પાર્શ્વનાથ સહ શ્રી વાસુપૂજ્ય જિનાલયની નિર્માણની પ્રતિષ્ઠા કરાવેલ છે.

શાસનકાર્ય : અનેક આત્માને સમ્યગ્જ્ઞાન આપી વૈરાગ્ય મજબૂત કરી પરમાત્માના માર્ગે પ્રયાણ કરવામાં પ્રેરક બનેલ છે. ગૃહાંગણે જિનમંદિર નિર્માણ કરી પરમાત્માને હૃદયમાં બિરાજમાન કરેલ છે. સામાયિક બેંકની સ્થાપના કરી ચારિત્ર ને સાધર્મિક પ્રત્યે તેમના હૃદયનો ભાવ દર્શાવ્યો છે. માસિકપત્ર શરૂ કરી જ્ઞાનપ્રચારની રસિકતા દર્શાવી છે. ચરિત્રનાયકનું જીવન જોતાં અનેક ગુણો પ્રદર્શિત થાય છે.

—આલેખન : શ્રી પ્રિય-આગમરત્ન વિ.મ.સા.

સૌજન્ય : માતૃવત્સલા શાન્તાબા-કૃલા, મુક્તાબેન-નવસારી, કિરણદેવી-બેંગલોર તરફથી

પ્રભુવીરના માર્ગનું આચરણ કરનાર મુનિવર

પૂ. ગણિવર્યશ્રી જગતદર્શનવિજયજી મ.સા.

જૈનશાસન શિરતાજ તપાગચ્છાધિરાજ પૂજ્યપાદ આચાર્ય શ્રી વિજય રામચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજાના શિષ્યરત્ન તથા વર્ધમાનતપોનિધિ પૂજ્ય આ. શ્રી વિજય ગુણયશ સૂ.મ. તથા પ્રવચન પ્રભાવક પૂ.આ. શ્રી વિ. કીર્તિયશ સૂ.મ.ના નિશ્રાવર્તી વર્ધમાનતપોનિધિ પરમતપસ્વી પરમ સંયમી પૂજ્ય ગણિવર્ય શ્રી જગતદર્શન વિજયજી મહારાજ

કે જેઓ આજથી ૨૫ વર્ષ પૂર્વે ગુજરાતના પાટડી મુકામે સંસાર ત્યજી સંયમી બન્યા હતા. મૂળ રાજસ્થાનના રાણકપુર તીર્થ પાસે આવેલ એક નાનકડા ગામ-ખારડાના એ વતની હતા. ધંધો-વ્યવસાય કરવા માટે મુંબઈ વસવાટ કર્યો. જીવનમાં ધર્મની જાગૃતિ લાવવા અને પરિવારને પણ ધર્મથી વાસિત કરવા મુંબઈને પણ દેશવટો આપી ગુજરાતમાં રાજનગર અમદાવાદમાં

પોતાનાં કોઈ જ સ્વજન ન હોવા છતાં વસવાટ કર્યો. વ્યાવહારિક જીવનાં નીતિ નિયમોને જાળવી રાખ્યા. કૂડ-કપટને ક્યારેય આશરો ન આપ્યો, કોઈની પણ સાથે ક્લેશ ન થાય તેની સતત કાળજી રાખી, કોઈએ તેમની સાથે ઠગાઈ કરી તો તેને પણ ક્ષમા આપી. આવું વિશિષ્ટતાભર્યું તેઓનું જીવન હતું.

બાલ્યવયથી ઘરમાં ધર્મસંસ્કારો ન હોવા છતાં પૂર્વ જન્મના સંસ્કારોને કારણે પ્રારંભિક ધર્મસાધના ગુરુનો યોગ ન હોવા છતાં પોતાની અંતઃસ્ફૂરણાથી જ જીવનમાં આદરી હતી. સાંસારિક જીવનમાં વર્ષો સુધી સચિત્તનો ત્યાગ, વ્રત, નિયમો, બિયાસણાં-એકાસણાંનું પરચક્રખાણ આદિ કાયમી રીતે કરતા હતા. પોતાનો ધંધો છોડીને દર ચૌદસે અવશ્ય પૌષ્ઠ વ્રત કરતા હતા. અનેક વર્ષો સુધી પર્યુષણાપર્વમાં પૌષ્ઠ સહિત અષ્ટાઈની તપશ્ચર્યા આદરતા હતા. પરિવારના દરેક સભ્યો સંયમ માર્ગે પ્રયાણ કરે તે હેતુથી ઉત્તમ ગુરુભગવંતોનો એમને પરિચય કરાવ્યો હતો. તેના ફળ સ્વરૂપે પરિવારમાંથી કુલ પાંચ દીક્ષાઓ થઈ હતી. સાંસારિક જીવનમાં શહેરમાં વસતા હોવા છતાં સંયમ પૂર્વના વર્ષોમાં બાથરુમ સંડાસનો ઉપયોગ તેમણે ટાળ્યો હતો. પરિવારની દરેક વ્યક્તિ રાત્રિભોજનનો ત્યાગ કરતી એટલું જ નહીં, પણ ઘરમાં સૂર્યાસ્ત બાદ આવનારાં મહેમાનો માટે પણ રાત્રિભોજનનો ત્યાગ રખાતો હતો. કદાચ કોઈના દબાણવશ રાત્રિભોજન કરાવવું જ પડે તો અક્રમનું પરચક્રખાણ કરવું તેવો એમને પોતાને નિયમ હતો. જીવનમાં એકવાર કસોટી આવી તો તેના પ્રાયશ્ચિત્તરૂપે એકવાર અષ્ટમ આદરેલ પરંતુ તે દિવસ બાદ ક્યારેય રાત્રિભોજન કરાવવાનો પ્રસંગ ઉપસ્થિત થતો ન હતો.

પરિવારની દરેક વ્યક્તિને ઉપધાન તપની આરાધના, વર્ધમાન તપનો પાયો વગેરે આરાધના અવશ્ય કરાવેલ. પોતાની પુત્રીનાં લગ્ન સમયે ગુરુ ભગવંતને આમંત્રી અષ્ટાલિકા મહોત્સવનું આયોજન કરી પોતે લગ્નના કાર્યથી-પાપથી અલિપ્ત રહ્યા હતા. સર્વે કાર્ય વડીલભાતાને સોંપી પાપમુક્તિનો આનંદ મેળવ્યો હતો.

પુત્રના લગ્નમાં પણ પૂજા વગેરે અનુષ્ઠાનમાં જ જોડાયેલા રહ્યા હતા. તે દિવસે પણ દિવસ દરમ્યાન સર્વે કાર્ય સંપન્ન કરાવેલ. સંસારમાં રહ્યા છતાં સંસારથી અલિપ્ત રહેવાનો જ તેઓનો પુરુષાર્થ રહેતો હતો.

અનેક ગુરુભગવંતોનો પરિચય હોવા છતાં સત્યમાર્ગની

ખેવનાને કારણે પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીજી પાસે પોતાના પુત્ર ‘નવનીત’ને અભ્યાસાર્થે રાખી તૈયાર કરી તેની સાથે સંવત ૨૦૩૮ની સાલમાં દીક્ષા લીધી. તે પૂર્વે બે વર્ષ પહેલાં પોતાની બે પુત્રીને પણ દીક્ષા અપાવી. ગુરુવર્યોના ચરણે તેમનું જીવન સમર્પિત કર્યું હતું. મોટી ઉમ્મરે દીક્ષિત બનીને પણ સંસારને સંપૂર્ણ ભૂલી સાધનામાં મન લગાવ્યું. અધ્યયનમાં મન જોડ્યું. વાચનામાં લીન બન્યા, વાચનામાં આવતા સંયમ જીવનના આદર્શોને માત્ર સાંભળવા પૂરતા જ ન રાખ્યા પણ જીવનમાં અમલી બનાવવાનો નિશ્ચય કર્યો.

દીક્ષા લીધી ત્યારથી એકાસણાં કરાવાનો દૈનિક સંકલ્પ કર્યો. ઉપવાસ હોય અષ્ટમ હોય કે કોઈ પણ વધુ તપશ્ચર્યા હોય પારણે એકાસણાથી ઓછું પરચક્રખાણ ક્યારેય ન કરવું તેવો નિશ્ચય કર્યો. બિમારીમાં પણ એકાસણાં ન છોડતા આયંબિલની મોટી-મોટી ઓળીઓ પણ કરી.

વિક્રમની ૨૦૪૦ની સાલે પરમતારક ગુરુદેવની નિશ્ચા તો વળી પરમપવિત્ર સિદ્ધગિરિરાજની શીતળછાયામાં ચાતુર્માસ દરમ્યાન ચાલુ વર્ધમાનતપની મોટી ઓળીમાં ઉદ્ધ ઉપવાસની ભીષ્મ તપશ્ચર્યા આદરી. એમાંય પારણે ઓળી ચાલુ રાખી આયંબિલ કર્યા અને નિર્દોષ ભિક્ષા દ્વારા જ નિર્ગમન કર્યું.

સંયમની ચીવટને લીધે એમની આંતર-બાહ્ય વિશેષતા દિવસે દિવસે વધવા લાગી, નિર્દોષ ચર્ચાનું પાલન કરવું સાધુજીવનમાં અનિવાર્ય સમજી ગોચરીના ૪૨ દોષોનું તલસ્પર્શી જ્ઞાન મેળવ્યું અને નિયમિત ગોચરી માટે જતાં અંશ માત્ર દોષ ગોચરી + પાણીમાં ન લાગે તેની કાળજી વધુમાં વધુ રાખવા લાગ્યા. જેમ જેમ પર્યાય વૃદ્ધિમાન થયો તેમતેમ પરિણામો પણ વૃદ્ધિમાન થવાં લાગ્યાં. ગૃહસ્થના ઘરે અચિત્ત પાણીની પૃચ્છામાં અંશ પણ દોષની સંભાવના લાગે તો તે પાણી ન વહોરવું તેવો સંકલ્પ મજબૂત થવા લાગ્યો તેના પરિણામે વિહાર દરમ્યાન અલ્પ વસ્તિવાળાં ગામોમાં ક્યારેક પાણી ન મળે તેવું થવા લાગ્યું, તોપણ સહજભાવે તે પરિસ્થિતિનો સ્વીકાર કરવા લાગ્યા. ઘણીવાર ઉનાળાના વિહારોમાં ત્રણ ત્રણ દિવસ પણ પાણી વગર ચલાવવા પડે તેવી પરિસ્થિતિ સર્જાય તે સમયે પણ મુખારવિંદ પર એવી જ પ્રસન્નતા જણાતી હોય.

ભાવના એક જ રમતી હોય કે ‘જ્ઞાનીભગવંતોએ બતાવેલી સર્વસંપત્કરી ભિક્ષાને પ્રાપ્ત કરી સાધનામાં આગળ

વધવું છે.’ નિર્દોષ ચર્ચા માટે પાંચ કિ.મી. દૂર જવું પડે તો પણ પ્રમાદ ન નડે તેવું તેઓનું મનોબળ છે. ગમે તેવો થાક લાગ્યો હોય તો પણ આવશ્યક ક્રિયાઓ વિધિ મુજબ જ કરવાનો તેમનો પ્રયત્ન હોય છે.

જે ગામે જવું હોય ત્યાં નિર્દોષ પાણી મળે એમ ન હોય અને જ્યાંથી વિહાર કરવાનો હોય ત્યાં નિર્દોષ પાણી મળે તેમ હોય તો ત્યાં રોકાઈ પાણી લઈ વિહાર કરી સામે ગામે જઈ પછી વાપરતા. ‘દોષ ન લાગવો જોઈએ’ એ દૃષ્ટિ હતી.

સિદ્ધગિરિરાજની છાયામાં હોય ત્યારે અવશ્ય એક યાત્રા કરતા. એ પણ સૂર્યોદય બાદ જ મકાનમાંથી નીકળી શાંતિથી આરાધના કરી નીચે આવી, ગામમાં ૨ કિ.મી. દૂર ગોચરી વહોરવા જઈ પછી જ એકાસણું કરતા.

રોજિંદા વિહારમાં પણ સૂર્યોદય બાદ જ વિહાર કરવાની તેમની તમન્ના તપ-ત્યાગ-આરાધના સાથે સ્વાધ્યાય પ્રેમ પણ તેમનો એવો જ છે. સૂત્રોની શુદ્ધિ પણ ઉત્તમ પ્રકારની છે કે જેને કારણે તેમની પાસે જેમણે પણ સૂત્રો શુદ્ધ કર્યા હોય તે ક્યાંય પણ બોલે તો કોઈ તેની ભૂલ કાઢી ન શકે. સવારે ૩ કે ૪ વાગે ઊઠી સ્વાધ્યાય ચાલુ થઈ જાય. સહવર્તીઓ પણ સ્વાધ્યાયમાં તેમની સાથે લાગી જાય. રાત્રે પણ પ્રતિક્રમણ બાદ સ્વાધ્યાયમાં જોવા મળે. રોજ નવું નવું ગોખવાનો અભિલાષ તેમના જીવનમાં જોવા મળે છે.

તેઓએ પોતાના જીવનમાં વર્ધમાનતપની ૧૦૦ ઓળી પણ પૂર્ણ કરી છે. આયંબિલમાં રોટલી-પાણી જેવાં દ્રવ્યોથી આયંબિલ કરતા. સંસારી અવસ્થામાં ગરમગરમ ખાવા જ દેવાયેલ સાધુ જીવનમાં ઠંડામાં ઠંડું ખાવા છતાં જરા પણ ઉદ્વેગ નહીં બલકે આનંદ જ એમનાં મુખ ઉપર દેખાયા કરે છે.

તો વળી વૈયાવચ્ચ ગુણ અતિ ઉત્તમ વર્તાઈ રહ્યો છે. ક્યારેય કોઈની પણ વૈયાવચ્ચ કરવાની આજ્ઞા વડીલો તરફથી મળે તો હર્ષથી વધાવી લેતા જોવા મળે એમના જીવનના શબ્દ કોશમાં “ન ફાવે” એ શબ્દ જ જોવા નથી મળતો.

પોતાનો સમગ્ર પરિવાર દીક્ષિત બને તે માટે સઘન પુરુષાર્થ કર્યા તેના ફળસ્વરૂપે તેઓશ્રીની બે પુત્રીઓ અને ધર્મપત્ની આજે પૂ.સા.શ્રી મેરુધરાશ્રીજી મ., પૂ.સા.શ્રી મુક્તિધરાશ્રીજી મ. અને પૂ.સા.શ્રી સૌમ્યરત્નાશ્રીજી મ. તરીકે સંયમજીવનની સાધના કરી રહ્યા છે.

સંયમજીવનના ૨૬મા વર્ષે વિક્રમની ૨૦૬૪ની સાંલે

પૂજ્યોની આજ્ઞાથી મુંબઈ-વાલકેશ્વર-લાલબાગ ખાતે ૧૧ આચાર્ય ભગવંતોની ઉપસ્થિતિ નિશ્રામાં પિતા-પુત્ર બન્નેને હજારોની મેદની સમક્ષ ગણિપદથી અલંકૃત કર્યા છે. આવા ઉત્તમ તપસ્વી ચારિત્રવ્રત આત્માઓને કોટી કોટી વંદન.

સૌજન્ય : બાલી રાજસ્થાનનિવાસી અમરતીબાઈ રતનચંદજી બોરીવલી-મુંબઈ તરફથી

પૂ. ઉપાધ્યાયશ્રી વિશ્વરત્નસાગરજી મ.સા.

ભારતીય તત્ત્વની મનીષામાં જૈન મનિષીઓનું ગૌરવપૂર્ણ સ્થાન છે, જ્યાં લોકો માત્ર વિચારક હોય છે ત્યાં જ જૈન શ્રમણ સંસ્કૃતિમાં વિચારક સાથે આચારક હોય છે. વિચારશીલતા માત્ર મનની ઉન્નતિ વિકાસનું કારણ હોય છે, પરંતુ વિચારો સાથે આચારશીલતા આત્મોન્નતિનું સાધન હોય છે.

શ્રમણ સંઘે આપેલા વિચારો અને આચારોમાંથી લોકો જગતમાં જીવન જીવવાની કળા શીખ્યા છે. આચારપાલનમાં તીર્થંકર પરમાત્મા પ્રરૂપિત શાસન સર્વોપરિ છે. પરમાત્માએ બતાવેલ અને પ્રસારેલ આદેશનું જ શ્રમણ ભગવંત પાલન કરે છે. પરમાત્માએ આપેલા નિર્દેશોનું વિધિપૂર્વક પરિપાલન કરવા માટે સાધુસંઘમાં વિશિષ્ટ પદ હોય છે, જેમ કે મુનિ, ગણિ, પંચાસ, ઉપાધ્યાય અને આચાર્ય. ગણિવર્ય વિશ્વરત્નસાગરજીના જીવનમાં પ્રબળ દૈવયોગ આવ્યો અને ગુરુદેવ આચાર્યશ્રીએ વિશ્વરત્નસાગરજીના રૂપમાં ઢાળીને તેમને જૈનજગતને પોતાના શિષ્યરૂપે ઉપલબ્ધ કરાવી દીધા. આવા ગુરુની પ્રાપ્તિથી એમના હૃદયમાં આ સૂત્ર ગુંજવા લાગ્યું : ‘ગુરુવોવંતિ શરણમ્’ । જગતમાં શરણભૂત ગુરુ જ હોય છે.

ગણિવર્યશ્રી વિશ્વરત્નસાગરજીની દૃષ્ટિ હંમેશાં યુવા પેઢી પર રહી છે. તેઓ જાણે છે કે યુવા પેઢીમાં ગજબ કાર્યક્ષમતા હોય છે, જે ધર્મ અને સંસ્કૃતિ સાથે સમાજવિકાસમાં સહાયક થઈ શકે છે. તેથી જ તેઓ યુવા શિબિરોનું આયોજન કરે છે કે સમાજના યુવાનો પોતાની બૌદ્ધિક, ભાવનાત્મક અને શારીરિક શક્તિઓનો વિકાસ કરશે અને જીવનમાં સામાજિક જવાબદારીઓનો વિવેક તથા નિસ્વાર્થ સેવા અને સર્વમાન્ય હિત નિમિત્તે સમર્પણની ભાવનાનું પોષણ કરે.

ગણિવર્ય શ્રી વિશ્વરત્નસાગરજી એક તરફ અંતર્મુખી થઈ મોક્ષમાર્ગ પર આરૂઢ છે તો બીજી બાજુ સંવેદનશીલ, ભાવુક, કરુણાવાન સ્વભાવના સંત હોવાથી વ્યક્તિ અને સમાજની પીડા જોઈ વ્યથિત થઈ જનહિતની ભાવનાના ઉદ્દેશ્યથી બહિર્મુખી થઈ જાય છે. મુનિચર્યાના પાલનનું ધ્યાન રાખી પ્રવચન, લેખન, ધર્મ પ્રભાવના મહોત્સવનો પ્રબંધ કરવા માટે સમગ્ર ફળવણી ગણિવર્ય જ કરી શકે. રાષ્ટ્રીય, રાજનૈતિક, જ્વલંત સમસ્યાઓ પ્રત્યે એમની જાગૃતિ સમાધાન સુદ્ધાનું ચિંતન-પ્રદાન કરે છે. ઊંચું કદ, ભીનો વાન, સંત-લાલિમાથી પ્રદીપ્ત પ્રશસ્ત લલાટ, પારદર્શક આંખો, મનહર સ્મિત, ચુંબકીય આકર્ષણયુક્ત એમનું બાહ્ય વ્યક્તિત્વ, વાણીની મધુરતાથી લોકોને પોતાની તરફ ખેંચે છે તો આંતરિક શક્તિથી આત્મીય સ્નેહવાત્સલ્યથી યુવા સંસ્કાર શિબિરો દ્વારા બંધુત્વ ભાવનાનો પ્રસાર કરવા સાથે તેઓ સંસ્કારયુક્ત પરંપરાગત યુવાપેઢીના નિર્માણમાં સક્રિયતાપૂર્વક કામ કરે છે.

ગણિવર્યશ્રી વિશ્વરત્નસાગરજી મ.સા.ના હૃદયમાં ગુરુ પ્રત્યે વિનયભાવ અને શિષ્યો પ્રત્યે વાત્સલ્ય અને કરુણાભાવ તથા સમાજ પ્રત્યે સાચા માર્ગદર્શક લક્ષ્ય છે. દેવ-શાસ્ત્ર અને ગુરુ પ્રત્યે પ્રગાઢ શ્રદ્ધા નિહાળી અનેક યુવા ભક્તોએ પોતાના અંતરમાં ગુરુ નિહાળી જીવનને ઉત્કર્ષ માર્ગે આગળ વધાર્યું છે. વિશ્વકલ્યાણકારી, જિનશાસન સંવર્ધક અનુશાસનના પથાનુગામી શ્રી વિશ્વરત્નસાગરજી મ.સા.ને શ્રુતસેવા, જ્ઞાન પ્રત્યે રુચિ છે. એમણે આગમોદ્ધારક માટે અનુપમ કાર્ય કર્યું છે. પરિવર્તન અને પરિસ્થિતિઓ સાથે સમરસ હોવું એ એમનો એક અલગ વિશિષ્ટ સ્વભાવ છે.

અહિંસા અને માનવધર્મના સંદેશવાહક દેશમાં આજ સર્વત્ર હિંસાનું સામ્રાજ્ય છે. આ હિંસા કોઈ જીવની નહીં, પરંતુ એ મૂલ્યોની છે કે જે આપણી સંસ્કૃતિના પ્રબળ આધાર છે. સાંસ્કૃતિક મૂલ્યોનું આજે જે રીતે પતન થઈ રહ્યું છે તે અત્યંત દુઃખદાયક છે. માનવીય સંબોધોમાં જે તીવ્રતાથી નિઃસહાયતા (બિચારાપણા)ની બોલબાલા વધી રહી છે એનાથી આત્મીયતા ધીરે ધીરે લુપ્ત થતી જાય છે. સંવેદનશૂન્ય માનવ આજે જે મુકામે ઊભો છે તે એકદમ હતાશ, નિરાશ અને લાચાર છે. આવા નિરાશાના વાતાવરણમાં ગણિશ્રી વિશ્વરત્નસાગરજી પોતાની વાણી દ્વારા જૈન અમૃત વચનોની વર્ષા વિવિધ સ્થળો પર કરી રહ્યા છે

તે અસંતપ્ત માનવો માટે સંજીવનીની માફક જીવનદાયિનીનું કામ કરી રહી છે. જીવનનો અર્થ શું છે? એને અર્થવાન બનાવવા માટે કઈ કઈ ચીજોની જરૂર હોય છે? વગેરે જીવનનાં એ શાશ્વત સૂત્રોનો સંદેશ આપણને ગણિશ્રી વિશ્વરત્નસાગરજીની વાણીમાં જોવા મળે છે. આજે વ્યક્તિને એ વાતનું જ્ઞાન હોવું જોઈએ કે સૌથી મોટો માનવધર્મ છે. એના રક્ષણ માટે વ્યક્તિએ સતત સચેત રહેવું જોઈએ. ગણિ શ્રી વિશ્વરત્નસાગરજીએ માનવધર્મ અને મહાવીરના મુખ્ય સિદ્ધાંત અહિંસાને જન-જન સુધી પહોંચાડવાનું જે પ્રશંસનીય કાર્ય કર્યું છે એ ક્યારેય ભૂલી નહીં શકાય.

વાત્સલ્યદિવાકર, તપતેજસ્વી, માનવભૂષણ, આચાર્યદેવેશ ગુરુદેવ નવરત્નસાગરસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના સુશિષ્ય જૈનધર્મની પ્રભાવનામાં હીરાની જેમ ચમકનાર શાસનપ્રભાવક, શતાધિક યુવા ભવ્યાત્માઓને જિનવાણીની અનુગામી બનાવી ધર્મ સાથે જોડનાર શ્રમણ સંસ્કૃતિના ઉન્નાયક ગણિવર્યશ્રી વિશ્વરત્નસાગરજી મહારાજસાહેબને ‘આગમોદ્ધારક’ માસિકનાં હજારો પાઠકો અને શ્રી અભ્યુદય ફાઉન્ડેશન, ઉજ્જૈન તરફથી પંન્યાસ પદ અને ઉપાધ્યાયપદ પછી તેઓ જલ્દીથી ઉદ્ ગુણભંડારી આચાર્યપદ પર આરૂઢ થાય એવી મંગલભાવના!!

સૌજન્ય : નવરત્ન પરિવાર મધ્યપ્રદેશ, રાજસ્થાન, ગુજરાત
પવન સુરાણા : રાષ્ટ્રીય અધ્યક્ષ, રાકેશ મારવાડી : રાષ્ટ્રીય પ્રવક્તા.

પ.પૂ.પંન્યાસપ્રવર શ્રી શિવાનંદવિજયજી મ.સા.

પૂ. પંન્યાસપ્રવરશ્રી શિવાનંદવિજયજી મ.સા.નો જન્મ જૂનરગામ મહારાષ્ટ્રમાં વિ.સં. ૨૦૦૫માં થયો. ત્યાર પછી વ્યાવહારિક શિક્ષણ તથા ધાર્મિક શિક્ષણ લઈને પાલિતાણા, શંખેશ્વર, પાવાપુરી, સમ્મેતશિખર, રાણકપુર, જોરાવલા આદિ અનેક તીર્થોની યાત્રા કરી પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીની સાથે રહીને પંચ પ્રતિકમણ ત્રણ ભાષ્ય, ચાર પ્રકરણ, સ્મરણ આદિ ધાર્મિક અભ્યાસ કરી પૂજ્ય ગુરુદેવ મુનિ ધનેશ્વર વિજયજી મ.સા. સાથે રહી

વૈરાગ્યભાવ વિકસિત કરી બાર મહિના સાથે રહી સંયમની ટ્રેનિંગ લઈ વિ.સં. ૨૦૩૭માં સંયમગ્રહણ કરી તપ, ત્યાગ અને સાધનાની તીવ્ર રુચિ જાગી અને દિવસ-રાત જોયા વગર એમાં જ મગ્ન બની ગયાં. સાધનામાં જેવા આકરા રહ્યાં તેવી જ દીનદુખીયાઓ માટે પુષ્પ જેવા મૃદુ રહ્યા.

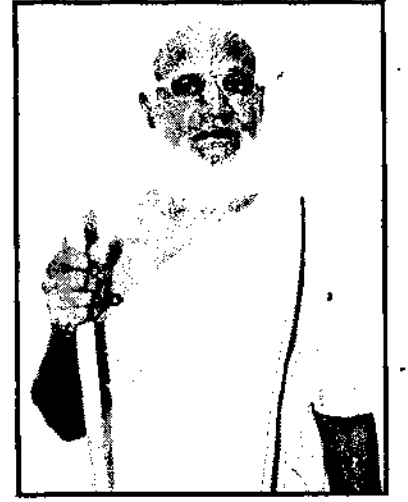
સંયમની સાધના સાથે ગુરુભક્તિ રત્નાટિક વડીલ સાધુભગવંતો ને વૃદ્ધ સંયમીની સેવા સાથે સ્વાધ્યાય દ્વારા આગળ વધતા વડિલોની ઉદારતાને આશીર્વાદથી ગણિ, પંચાસપદવીથી અલંકૃત થયાં. સંસારી નાનાભાઈને પણ સંયમી બનાવ્યા. હાલ મુનિશ્રી ધર્મશ્વરવિજયજી તેમજ બીજા શિષ્ય મુનિશ્રી વિશ્વેશ્વરવિજયજી મ. હતા. તેઓ કેન્સરના કારણે કાળધર્મ પામ્યા. તેમજ તેમના ભાઈ મુનિશ્રી કીર્તિશ્વરવિજયજી મ. અને મુનિશ્રી યોગીશ્વરવિજયજી મ. શિષ્ય થયા. નાનપણથી સ્વભાવ શાંત, પગરજુ, સરળ ને પ્રાણ તેથી પ્રવચનાદિ કુશળ, ગુરુ આજ્ઞા મુજબ જીવનમાં આચાર, વિચાર શાસનપ્રભાવનાદિ અનેક કાર્યો, અનેક ગ્લાન મહાત્માઓની સેવા તેમને સમાધિ આપવા દ્વારા અંતિમ નિર્ધામણ કરાવી સદ્ગતિ ગામી બનાવ્યા. બાલ-વૃદ્ધને સાચવી પોતાના સંયમજીવનમાં આગળ વધી સંયમની સાધનામાં અપ્રમત્ત બની તપ-જપ ને સ્વાધ્યાયમાં રત બની અનેક સ્થળે વિચરણ, મહારાષ્ટ્ર, ગુજરાત, સૌરાષ્ટ્ર, કર્નાટક આદિ ક્ષેત્રોમાં વિચરી ધર્મભાવના દ્વારા સકળ સંઘમાં શાસન પ્રભાવનાદિના અનેક કાર્યો કરી રહ્યા છે.

તેઓશ્રીએ સચોટ ઉપદેશ આપી શ્રમણ સંઘ ભક્તિ, સાધર્મિક ભક્તિ, જીવદયા અને અનુકંપાદાનના અનેક મહાન કાર્યોમાં પ્રેરણા આપતા રહ્યાં. વિવિધ પ્રદેશોમાં સ્વતંત્ર ચોમાસા કરી વિવિધ ધર્મારાધના અને શાસનપ્રભાવનાના અનેક કાર્યો પ્રવર્તાવી આપણા ઉપર મહાન ઉપકાર કર્યા છે. પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં વિવિધ તપાદિ, યાત્રાઓ જેવા અનેક ધર્મકાર્યો વિશિષ્ટ રીતે થતાં રહ્યાં છે. પ્રભુભક્તિ અને તપસ્યાદિમાં ગજબની રુચિ ધરાવે છે. પૂજ્યશ્રીના ચરણોમાં કોટિ કોટિ વંદનાઓ.

પોતાના ગુરુ પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય ધનેશ્વરસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની અખંડસેવા-ગુરુકુળવાસમાં રહી તેમને સમાધિ આપી. દીક્ષાદાતા પૂજ્ય આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય ત્રિલોચનસૂરીશ્વરજી મ.સા. પાસેથી વાંચના દ્વારા જીવનમાં સારા સંસ્કાર મેળવી જીવનપંથને ઉજમાળ કરતા રહ્યા છે.

સાહિત્યરસિક પૂ. પંચાસશ્રી પુંડરીકવિજયજી મ.સા.

જગતમાં જન્મ સહુ ધારણ કરે છે પણ સકળ બનાવે છે વીરલા કોઈક. પૂ.પંચાસ પુંડરીક વિજયજી મ.સા.નો જન્મ ૨૫-૧૧-૧૯૪૦માં સિહોર તાલુકાનું ગામ વાવડી (ગજાભાઈ)માં થયો. ધર્મસંસ્કાર ગળથુથીમાં માતા ચંદનબેન, પિતા નેમચંદભાઈએ આપ્યા.

જેથી ગામના કોઈ પણ ધર્મના પ્રસંગમાં અગ્રેસર રહેતા. સિહોર સં. ૨૦૧૮માં આવ્યા અહીં ધર્મસંસ્કારો દેઢ થયા. સં. ૨૦૨૩માં દીક્ષા થઈ.

વૈયાવચ્ચગુણમાં અગ્રેસર. સં. ૨૦૪૫માં જામલીગલી-મુંબઈ ચાતુર્માસ થયું. નવકારમંત્રની આરાધના કરાવી તેનું મહત્ત્વ સમજાવ્યું. મેં તેમની પાસેથી વિધિપૂર્વક નવકાર ગ્રહણ કર્યો. મન નવકારમાં લાગી ગયું ત્યારથી તેઓશ્રીનો ગુણ પરિચય થયો. સતત પરિચય વધતો ગયો. મારા ઉપર-અમારા કુટુંબ પર ખૂબ જ ઉપકાર છે.

શ્રેષ્ઠ ગુણ : ચાતુર્માસમાં કોઈ અપેક્ષા નહીં, કોઈ આગ્રહ નહીં, ધર્મઆરાધના કરો એક એમનો પ્રોજેક્ટ. સહનશીલતા, સમતા અને શાંતિ આ ત્રિપદી તેમની રગરગમાં જોવા મળે છે. સહુ જીવો પર પ્રેરણાપત્ર દ્વારા મહા ઉપકાર કરી રહ્યા છે. મહિને ૧૦૦૦ પત્રો લખી રહ્યા છે. જે કોઈ વાંચે તેમને અનુભવ થાય છે કે પૂજ્યશ્રીએ મારા મનનાં ભાવ જાણી મારા પર જ પત્ર લખેલ છે.

ખૂબ જ પ્રેરણાદાયી, નાના મોટા સહુ સમજી શકે તેવા ૧૮ પુસ્તકો બહાર પાડેલ છે. પુસ્તકની કોઈ કિંમત નહીં, દાન મળે પુસ્તક છપાઈ જાય અને લોકો-જિજ્ઞાસુઓને ભેટ મોકલી આપે. કોઈ સંસ્થા નહીં, કોઈ ટ્રસ્ટ નહીં. તેથી સદાય ફીના ફી. પ્રસન્નતાપૂર્વક રહે છે. માથે બોજ હોય તો અપ્રસન્નતા રહેને? એમના પુસ્તકોના પ્રકાશન કરવાની મને તક સૌભાગ્ય પ્રાપ્ત થયું.

વ્યાખ્યાનમાં સદા પાયાની જ વાત હોય છે. કુટુંબભાવ પર વધારે ધ્યાન આપે છે. ઘરમાં શાંતિ તો સર્વત્ર શાંતિ તેથી ઘરથી જ ધર્મની શરૂઆત કરવાનો પૂજ્યશ્રી ખાસ આગ્રહ રાખે

છે. તેઓશ્રીને પાઠશાળા પર ખૂબ જ લગાવ છે. પ્રસંગે પ્રસંગે પ્રોત્સાહન આપ્યા જ કરે. સાધર્મિક ભક્તિ, અનુકંપા, જીવદયા અને પ્રભુભક્તિ એમનો મુખ્ય વિષય છે. પોતે રેતીમાં નાવ ચલાવે છે. એમના જેવી સમતા ભાગ્યે જ જોવા મળે. “જીંદગી જીતવાની જડીબુટ્ટી” આનંદ અને શાંતિમય જીવન વિતાવો એવો એકમાત્ર સંદેશો આપનાર મહાત્મા.

તેઓશ્રીએ ગુરુની અપાર કૃપા મેળવી છે. અનેક કુટુંબો પર સદાય અમી વરસાવી અનુગ્રહના મંગલ મેઘ વરસાવ્યા છે. તેઓશ્રીને ભાવભરી લાખ લાખ વંદનાઓ.

સંવત ૨૦૦૭માં ગીતાંજલી-બોરીવલી મુંબઈમાં વિશ્વ રેકર્ડરૂપ ૯૫૪ સામુદાયિક વરસીતપ થયા.

દરેક તપસ્વીને “ન લેવું ન દેવું” તેવો નિયમ કરાવ્યો, લેવું જ હોય તો દરેક તપસ્વીઓને પારણાના દિવસે એકેક પ્લાસ્ટીકનો ડબો આપવામાં આવ્યો. જે કોઈ આગ્રહ કરે તેને જીવદયા માટે પૈસા ડબામાં નાખવા કહેવું. તે એક જ દિવસમાં તે ડબાઓમાંથી અઢાર લાખ રૂ. નીકળ્યા. આ પણ વિશ્વ રેકર્ડ હશે. વિ.સં. ૨૦૬૭નું ચાતુર્માસ વિદ્યાનગર-ભાવનગર છે.

સૌજન્ય : માતૃશ્રી ચંદનબેન નેમચંદભાઈ સંઘવી

(સિહોરવાળા) સપરિવાર તરફથી

વિરતિ-વાટિકામાં વિહરતા વિરલ પુષ્પો

આજથી ૪૭ વર્ષ પૂર્વે સર્વપ્રથમ યુનીલાલ દુર્લભજી સલોત પરિવારની કુલદીપિકા રસિલાબેને સંયમપંથે પ્રયાણ કર્યું. પૂ.સા. રક્ષાદિન્નાશ્રીજી નામે બાપજી મ.ના સમુદાયમાં એ જયોતે પ્રકાશ પાથર્યો. એમના જ પગલે એ જ ધર્મસંસ્કારી પિતાના પુત્ર ભોગીભાઈ (વતન-દાઠા હાલ ભાવનગર) તેમણે રાજકુમાર જેવા બે-બે પુત્રરત્ન મહેન્દ્ર (B.Com.) તથા રાજુને આજથી

૨૭ વર્ષ પૂર્વે ગુરુદેવનાં ચરણે સમર્પિત કર્યા. દીક્ષા દાનેશ્વરી આ.ભ. ગુણરત્નસૂરીશ્વરજી મહારાજાનું શિષ્યત્વ સ્વીકારી બંધુબેલડી પૂ. મુનીશરત્ન વિ. તથા પૂ. જીવેશરત્ન વિ. બન્યા તેઓ સંપ્રતિકાલે પંચાસપદને અલંકૃત કરી રહ્યા છે.

એક દીવડો અનેક દીવડાને પ્રગટાવે એ ન્યાયે તેમનાં પછી માત્ર એક જ વર્ષમાં એટલે કે ૨૬ વર્ષ પૂર્વે તેમની બેન કુમારી પ્રતિભાને પણ શુદ્ધ સંયમમાર્ગની પ્રેરણા આપી તેમને પણ દિશતાધિક આર્યાઓની ગુરુમા પ્રવર્તિની સા. પુણ્યરેખાશ્રીજી બન્યા. ૩-૪ વર્ષ વીત્યા બાદ પૂજ્ય ગુરુદેવના શ્રીમુખેથી માતા-પિતાનો ઉપકાર ત્યારે જ વાળી શકીએ જ્યારે તેમને દીક્ષાપંથે લાવીએ” એવી વૈરાગ્યપૂર્ણ વાણી સાંભળી ઋણ સ્વીકાર કરી ઋણમુક્તિ માટે પોતાના પિતા ભોગીભાઈ અને માતા ગુણવંતીબેનને પણ સાધનાં પંથે વાળ્યા. પિતા મુનિ પૂ. ભાગ્યેશરત્ન વિ.મ. તથા માતૃસાધ્વી પૂ. ગીર્વાણરેખાશ્રીજી મ.સા. આજે સાધુતાનો સુમધુર સ્વાદ માણી રહ્યા છે. સાથે નાની બેન હર્ષા કુમારીને પણ પ્રવ્રજ્યા પંથની પ્રવાસી બનાવવા પૂર્ણ પ્રયાસ કર્યો જે પૂ.સા. હિતજરેખાશ્રીજી બન્યા.

ભોગીમાંથી યોગી બનનારા એ ભોગીભાઈની અનિચ્છા છતાં કર્મવશ સંસારમાં રહી જનારા એક જ પુત્ર જે વિક્રમભાઈ તથા પુત્રવધૂ મંજુલાબેન તેમણે પણ ૪ વર્ષ પૂર્વે પોતાની સુકોમળ સુપુત્રી કુમારી હિરલને ચારિત્રના રંગે રંગાવી ભાઈ ઋષભની જોડી તોડી ગુરુની ગોદમાં સમર્પિત કરી. જે આજે સા. હેમાક્ષીરેખાશ્રીજી નામથી સલોત પરિવારનાં દીક્ષિત અણગાર પુષ્પમાં આઠમા પુષ્પરૂપે પરિમલ પ્રસરાવી રહ્યા છે.

શ્રાદ્ધરત્ન પિતાશ્રી ભોગીભાઈના રોમ-રોમમાં “ચારિત્ર વિણ નહીં મુક્તિ” આ સુવાક્યનો જ રણકાર ગુંજી રહ્યો હતો. જેથી સ્વસંતાનોને જન્મતાની સાથે એનું જ પિયુષપાન કરાવ્યું તેના ફળસ્વરૂપે ગુરુકૃપાએ અનેકગુણોની ઉપલબ્ધિ થતા આ પૂર્ણ પરિવાર આજે અભ્યુદયના શિખરો સર કરી રહ્યો છે. બસ...અવિરતપણે એમની સાધનાનો પ્રવાહ વહેતો રહે....તેમના સંયમજીવનની ઉજ્જવળતા મુક્તિનો પ્રકાશ પ્રાપ્ત કરાવીને જ રહે એ જ એક અભ્યર્થના. ધન્ય હો જિનશાસન શણગારને....નતમસ્તકે અંજલિબદ્ધ પ્રણામીએ અણગારને...

સૌજન્ય : સાંકળીબેન યુનીલાલ સલોત,

શશિકાન્ત યુનીલાલ સલોત, વિક્રમકુમાર ભોગીલાલ સલોત,
જ્યોત્સનાબેન, મંજુલાબેન, મનીષ, અભય, ઋષભ

પ.પૂ. પંન્યાસપ્રવર શ્રી હેમેન્દ્ર વિ.મ.

જામનગર નજીક જામજોડિયા બંદરે તેઓશ્રીનો જન્મ વિ.સં. ૨૦૧૫મા શ્રાવણ વદ-૧૩ના થયો. પિતા કંદોઈ જ્ઞાતિના શ્રી લીલાધરભાઈ તથા માતૃશ્રી સરસ્વતીબેન. તેઓનું નામ હસમુખભાઈ પાડવામાં આવ્યું.

સામાન્ય સ્થિતિ, કુટુંબ વિશાળ એમાં થોડું થોડું કરતા કમાણી થઈ ત્યારે પિતાશ્રીએ પૂછ્યું કે આ કમાણીનું શું કરવું છે? શાન્તિસ્નાત્ર મહોત્સવ કે બીજી જગ્યા લઈને ઘર. ત્યારે છએ પુત્રોએ કહ્યું કે આપણે જિનભક્તિ મહોત્સવ કરવો છે ઘર તો પછી પણ લેવાશે. ઘરમાં પહેલેથી જ સંસ્કાર હતા.

પ.પૂ.આ.શ્રી જિનેન્દ્રસૂ.મ.નો પરિચય થયો. તેઓશ્રીની નિશામાં મહોત્સવ ઉજવ્યો. દેરાસરમાં ચઉમુખજી પધરાવ્યા. સમય જતા હસમુખભાઈના રેણુકાબેન સાથે લગ્ન થયા બાદ બન્નેએ પૂ. ગુરુ મહારાજ પાસે ડોળિયાતીર્થે ઉપધાન તપ કર્યા અને વૈરાગ્ય થયો.

વિ.સં. ૨૦૪૭માં દિ.વૈ.સુ. ૧૦ના અમદાવાદ મુકામે પૂ.આ.શ્રી વિ. રામચંદ્રસૂરિજી મ.ના શુભ હસ્તે દીક્ષા થઈ. વડી દીક્ષા જામનગર મુકામે અ.સુ. ૬ના થઈ. નામ મુનિ શ્રી હેમેન્દ્ર વિ.મ. અને રેણુકાબેનનું નામ સા.શ્રી પ્રશમપ્રભાશ્રીજી મ. પડ્યું.

મુનિ હેમેન્દ્ર વિ.મ.એ તપની ખૂબ આરાધના કરી. વર્ષોતપ, નવપદના ૩૪૬ અક્રમ, ચોવીશ તીર્થકરોના પાંચે કલ્યાણકોના છટ્ટ આદિ તપસ્યા કરતા બેંગલોર મુકામે શ્રી ભગવતીસૂત્રના જોગ કર્યા અને મદુરૈ નગરે શ્રી સુમતિનાથ જિનાલયની અંજનશલાકા પ્રસંગે વિ.સં. ૨૦૬૧માં મહા સુદ-૩ના પૂ. ગુરુમહારાજે ગણિ-પંન્યાસપદથી અલંકૃત કર્યા.

તેઓશ્રીના પિતાશ્રીની તબિયત ઢીલી હતી. શરીર સાથ નહોતું આપતું અને નિયમ લીધો કે પૂ. ગુરુ મ. રાજકોટ છે એમના દર્શન કર્યા બાદ જ પાણી વાપરીશ. તાત્કાલિક પુત્રો ખૂબ જ ગરમી હતી છતાં ૨૦૦૦ કિ.મી.નો પ્રવાસ કરી ગાડીમાં રાજકોટ લઈ આવ્યા. ડોળિયા તીર્થે સ્નાત્ર-પૂજા કરી રાજકોટ વર્ધમાનનગર આવ્યા. પૂ. ગુરુદેવને વંદન કર્યા,

માંગલિક સાંભળ્યું, પુત્ર-પુત્રીઓએ પાંચ દિવસના ઉપવાસ હતા અને પાણીથી પારણું કરાવ્યું અને ગુરુ મહારાજ પાસે જ આરાધના કરતા નવકાર મંત્ર સાંભળતા સાંભળતા સ્વર્ગવાસી થયા.

તેઓ ધંધા માટે મહારાષ્ટ્ર બિડ શહેરે રહેવા ગયેલ, ત્યાં શિખરબંધી દેરાસર ઉપાશ્રય બનાવ્યા. સં. ૨૦૬૬માં અ.સુ. ૧૧ના પૂ. પં. શ્રી હેમેન્દ્ર વિ.મ.ના સંસારી મોટા ભાઈએ દીક્ષા લીધી પૂ. ઉપાધ્યાયજી મ.ના શિષ્ય બન્યા અને તેમનું નામ ચંદુભાઈમાંથી દિવેન્દ્ર વિ.મ. રાખવામાં આવ્યું.

સંયમ, તપ, સરળતા, પ્રૌઢતા આદિ ગુણોથી શોભતા પૂજ્ય પંન્યાસજી મહારાજને ભાવભર્યા વંદન.

સૌજન્ય : ગુરુભક્તો તરફથી હ: પંકજભાઈ

ત્યાગી, વૈરાગી અને વૈયાવસ્ય-પરાયણ

મુનિશ્રી જયભૂષણવિજયજી મ.સા.

સૌભાગ્યવંતો સોરઠ દેશ. તેમાં મોટીમારડ (ધોરાજી) ગામ. મૂળનાયક શ્રી વાસુપૂજ્યસ્વામી શિખરબંધી દહેરાસરમાં બિરાજે. તેમાં વીસા શ્રીમાળી જ્ઞાતિમાં દોશી સોમચંદ જગજીવનદાસ તથા શ્રીમતી કપૂરબેનનો વસવાટ. બંને સીધા સાદા અને ધર્મી

જીવ. તેમના ત્રીજા પુત્રરૂપે વિ.સં. ૧૯૬૧ના કા. સુ. ૫— જ્ઞાનપંચમીના શુભ દિને જન્મેલા જીવનલાલભાઈ એ જ આપણા પૂજ્ય મુનિરાજ શ્રી જયભૂષણવિજયજી મ.સા. તેઓને નાનપણથી જ માતા-પિતા તરફથી ધાર્મિક સંસ્કારોનો વારસો મળેલ. અભ્યાસ તો ગુજરાતી બે ધોરણનો જ, પણ કોઠાસૂઝ એવી કે વેપારધંધાના હિસાબકિતાબ અને સરકારી કામકાજમાં પણ પાછા ન પડે. ધાર્મિક અભ્યાસ પાંચ પ્રતિક્રમણનો પૂરો. એટલે વતનમાં હોય ત્યારે પોતે ઉપવાસ કે છટ્ટ કરેલો હોય તોપણ આખા સંઘને પકૂળી પ્રતિક્રમણ આદિની આરાધના કરાવે. સંઘના નાનામોટા સૌ એમનું માન સાચવે.

વડીલ બંધુના પગલે ૧૪ વર્ષની વયે વ્યવસાય અર્થે તેઓ કલકત્તા ગયા. ત્યાં ધંધો સારો વિકસાવ્યો, તેની સાથે-સાથે

ધર્મમાં પણ ખૂબ આગળ વધ્યા. પિતાશ્રીની બધી રંતિમ ઈચ્છાઓ પૂરી કરી. મનડું તો સંસારમાં ન માને, તેમ છતાં પણ લગ્ન કરવા પડ્યા અને પરિવાર પણ થયો. સાંસારિક જવાબદારીઓ એક પછી એક આવતી ગઈ અને ઉચિત કર્તવ્યરૂપે તેઓએ તે બધી પૂરી કરી.

સિદ્ધગિરિની શીતળ છાયામાં સં. ૧૯૮૮માં પૂ.આ. શ્રી વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની પાવન નિશ્રામાં ચોમાસુ-ઉપધાનતપ-માળ વખતે સજોડે ચતુર્થવ્રતનો સ્વીકાર, આદિ આરાધનાઓ કરીને દીક્ષા લેવા માટે સજજ થયા. તે વખતે જ અચાનક ટૂંકી માંદગીમાં ધર્મપત્ની છબલબેનનો સ્વર્ગવાસ થયો, જેના પરિણામે નાની ઉંમરના બંને પુત્રો રમેશચંદ્ર અને છબીલદાસની જવાબદારી એમના ઉપર આવી પડી અને દીક્ષા લઈ ન શક્યા. આ બંને પુત્રોને પણ સંયમમાર્ગે વાળવાની તેઓની ભાવના પ્રબળ બની અને તે માટેનો પુરુષાર્થ પણ તેઓએ ચાલુ રાખ્યો.

સં. ૨૦૦૨માં પૂ.આ.શ્રી વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.નું ચોમાસુ જૂનાગઢમાં થયું, તે વખતે આખું ચોમાસું અખંડ પૌષ્ઠ, વચમાં લોચ, તપશ્ચર્યા આદિ આરાધનાસભર પૂરું કર્યું. ત્યાર બાદ ફરીથી કલકત્તા જવાનું થયું. સં. ૨૦૦૯માં પૂજ્યપાદશ્રીનું ચોમાસું કલકત્તા થયું અને મોટા પુત્ર રમેશચંદ્રની દીક્ષા લેવાની ભાવના થઈ. માતૃશ્રી કપૂરબેનના સમાધિમય સ્વર્ગવાસ પછી સં. ૨૦૧૩ના અષાઢ સુદિ-૩ના જબલપુર મુકામે પૂ. ગણિવર શ્રી માનતુંગવિજયજી મ.સા.ના શિષ્ય મુનિ જયભૂષણવિજયજી મ.સા.રૂપે દીક્ષિત બન્યા. ચોમાસા બાદ સં. ૨૦૧૪ના માગશર વદિ ૯ના નરસિંગપુર (મ.પ્ર.) ગામમાં તેઓની વડી દીક્ષા થઈ. દીક્ષાદિનથી જ મૂળથી બે વિગઈનો ત્યાગ, લીલોતરીનો ત્યાગ, વર્ધમાનતપની ઓળીઓ દ્વઝ સુધી પહોંચ્યા. જ્ઞાનપંચમી-નવપદજીની ઓળી-કલ્યાણકની આરાધના તો એમનો જીવનપ્રાણ બની ગઈ. મોટી ઉંમર હોવા છતાં ગ્લાનની વૈયાવચ્ચ-અંતિમ સમાધિ આપવી, વગેરેમાં પણ તૈયાર જ હોય. ભગવાનની ભક્તિ, જીવદયા, જયણા-આ બધામાં પણ તેઓ અપ્રમત્તભાવે લયલીન બની જતા. દીક્ષા પહેલાં પણ વર્ષો સુધી ચોસઠ પહોરી પૌષ્ઠ સાથે અઢાઈ કરી હતી. આ સાથે જ્ઞાનની આરાધના પણ ચાલુ જ હતી. આ બધામાં શરીરની પરવા પણ ન કરી. પરિણામે સં. ૨૦૨૧માં જામનગરમાં આખા શરીરે જીવલેણ વ્યાધિ થયો. તે સમાધિથી ભોગવી કર્મનિર્જરા કરી, યોગ્ય સારવારથી રોગમુક્ત બન્યા

પરંતુ અવસ્થાએ પોતાનો પરચો બતાવવા માંડ્યો.

તેઓનું સૌભાગ્ય પણ એવું કે તેઓના પગલે મોટા પુત્ર રમેશચંદ્ર સં. ૨૦૧૪માં પૂ. ગણિવર શ્રી મૃગાંકવિજયજી મ.સા.ના શિષ્યરૂપે દીક્ષા લઈને મુનિ રત્નભૂષણવિજયજી મ.સા. બન્યા અને નાના પુત્ર છબીલદાસ પૂ.મુ. રત્નભૂષણવિજયજી મ.ના શિષ્ય મુનિ શ્રી કુલભૂષણવિજયજી મ.સા. બન્યા. જીવનભર પોતે ભાવેલી ભાવનાઓની સફળતા નજરે જોઈ અને તેઓના સહારે સંયમની સાધનામાં આગળ વધતા ગયા.

વૃદ્ધાવસ્થામાં પ્રાયઃ સ્થિરવાસ કરવો પડે એવી ૮૩ વર્ષની કટ વયે પૂ. દાદાગુરુની આજ્ઞા અને આશીર્વાદથી પૂર્વ ભારતનો ઉગ્ર વિહાર કર્યો ત્યાંના પાંચ વર્ષના વિચરણ દરમ્યાન છરિ'પાલિત સંઘ, કલ્યાણક ભૂમિઓની સ્પર્શના, શિખરજીનું યાદગાર ચોમાસું, અંજનશલાકાના બે મહોત્સવો, ૧૫ પ્રતિષ્ઠાઓ, કલકત્તાના ભવ્ય ચાતુર્માસો આદિ શાસન-પ્રભાવનાનાં અનેકવિધ કાર્યો થયાં. તે સૌમાં તેઓએ અપ્રમત્તપણે હાજરી અને નિશ્રા આપી. સં. ૨૦૪૯માં કલકત્તાથી ૨૬૦૦ કિ.મી.નો ઉગ્ર વિહાર કરીને મુંબઈ પધાર્યા અને ચોપાટી-શ્રી કલ્યાણ પાર્શ્વનાથમાં ચોમાસુ કર્યું. ચોમાસા બાદ સં. ૨૦૫૦ પૂ. ગચ્છાગ્રણી માલવદેશે સદ્ગમસંરક્ષક આ.શ્રી. વિજયસુદર્શનસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની આજ્ઞાથી પૂ. પંચાસજી મ. શ્રી રત્નભૂષણવિજયજી ગણિવરને આચાર્યપદ પ્રદાન કર્યું. તે વખતે બોરીવલી-કાર્ટર રોડમાં ભવ્ય શાસન-પ્રભાવના થઈ, માનવમેદની પણ હજારોની હતી. એ ચોમાસુ પણ ત્યાં જ કર્યું. તે પછી વડાલામાં ભવ્ય અંજનશલાકા મહોત્સવમાં પણ ચાર-ચાર કલાક બેસતા. શેષકાળમાં પરાઓમાં વિચરીને વાલકેશ્વર-શ્રી સુપાર્શ્વનાથ જૈન સંઘમાં ચોમાસાનો પ્રવેશ કર્યો. પ્રવેશ-દિને અને સૌમાસી દિને તેઓએ ઉપવાસ કર્યો. ૯૨ વર્ષની આ વૃદ્ધાવસ્થામાં પણ પ્રતિક્રમણ-જિનદર્શન-વ્યાખ્યાનશ્રવણ આદિ આરાધનાઓ છેલ્લે સુધી બરોબર અપ્રમત્તપણે ચાલુ હતી. તેઓની સમગ્ર સાધનામાં મુ. શ્રી કુલભૂષણવિજયજી મ.સા.ની અખંડ વૈયવચ્ચ એ અજોડ સહાયક પરિબળ હતું.

માનવજીવનમાં જન્મ અને મરણ-એ બે આપણા હાથની વાત નથી. તેમ છતાં પણ તેઓનું સૌભાગ્ય એવું કે—જન્મ જ્ઞાનપંચમીએ અને મરણ પર્યુષણના પ્રથમ દિને. બંને ઉત્તમ દિવસો. સમય પણ વિજય મુહૂર્ત. પરમ સમાધિપૂર્વક,

કોઈ પણ જાતની પીડા વિના આયુષ્ય પૂરું કરીને પરલોકપંથે પ્રયાણ કર્યું. જીવનભરની ઉચ્ચ કોટિની આરાધનાના પ્રભાવે પંડિતમરણ પામ્યા. એવી જ રીતે એમની પાછળ જિનભક્તિના મહોત્સવો, જીવદયા, અનુકંપા આદિના કાર્યો પણ અનુપમ થયાં.

સદ્ગતિને પામેલો તેઓનો આત્મા ક્રમશઃ આગળ વધીને વહેલું વહેલું શિવપદ પામે, એવી શુભભાવના વ્યક્ત કરીએ છીએ.

સૌજન્ય : ગુરુભક્તોના તરફથી

પરમ તપસ્વી વયોવૃદ્ધ પૂ. મુનિરાજ શ્રી પુણ્યરતિવિજયજી મહારાજ

કચ્છ માંડવી વિ.સં. ૧૯૭૪ થી પાલિતાણા વિ.સં. ૨૦૬૬ના સ્થળકાળમાં ફેલાયેલી પ્રાણલાલમાંથી મુનિરાજ શ્રી પુણ્યરતિવિજયજી સુધીની જીવનયાત્રાનું એક વિહંગાવલોકન કરીશું તોય ખ્યાલ આવી જશે કે પતિત ને પાવન બનાવવા દેવતત્વ તથા ગુરુતત્વનું આલંબન કેટલું બધું ઉપકારક બની જતું હોય છે.

પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજા અને શ્રી પ્રાણલાલભાઈ આ બંનેનો ગુરુ અને શ્રાવક તરીકે જ્યારે ભેટો થવા પામ્યો, ત્યારે ગુરુદેવને એવી કલ્પનાય નહિ હોય કે પ્રાણલાલભાઈ પ્રગતિ સાધતાં સાધતાં મુનિરાજ શ્રી પુણ્યરતિવિજયજી તરીકે પલટો પામશે અને શ્રાવક તરીકે એમને એવી ધારણા નહિ હોય કે ગુરુકૃપાના પ્રભાવે હું “પુણ્યરતિવિજય” તરીકે વિકાસનું શિખર સર કરી શકીશ.

૧૯૭૪ના વૈશાખ સુદ ૧૦મે કચ્છ માંડવીમાં દેવશી ભાઈ અને કંકુબેનના પુત્ર તરીકે જન્મેલાં પ્રાણલાલભાઈ જીવનમાં ઘણી તડકી-છાંયડી અનુભવીને પરદેશ-આફ્રિકામાં વ્યવસાયાર્થે ૧૭ જેટલા વર્ષો ગાળીને છેલ્લા ૫૫ વર્ષથી માટુંગા-મુંબઈમાં ધંધાર્થે સ્થિર થયા હતા. બિલ્ડીંગ કોન્ટ્રાક્ટર, વિશાળપાયે ફર્નિચરનું કારખાનું, મંડપ ડેકોરેટર આદિ

વ્યવસાયમાં ગળાડૂબ તેઓના મનમાં “જન સેવા એ જ પ્રભુ સેવા”નો મિથ્યાનાદ ધુમરાતો હતો. વળી ગાંધીવાદનું ઘેલું પણ લાગ્યું હતું. એથી સ્વરાજની ચળવળ ઉપરાંત શિવસેનાની પ્રવૃત્તિમાં પણ અગ્રેસર તેઓને ધર્મના વિષયમાં રસ પણ ઓછો હતો અને જાણકારી નહિવત્ હતી.

વિ.સં. ૨૦૦૪માં કચ્છ માંડવી ખાતે ચાતુર્માસ પધારેલા પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજાના પુણ્ય પરિચયમાં આવીને પિતા દેવશીભાઈ, માતા કંકુબેન, નાનાભાઈ તથા બહેનો ધર્મમાર્ગે વળેલ. પરિવારમાં આ રીતે ધર્મબીજનું વાવેતર થયા બાદ માતૃશ્રી કંકુબેન સાથે પ્રાણલાલભાઈને વિ.સં. ૨૦૧૧માં પાલિતાણા ખાતે સિદ્ધાંત મહોદધિ પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજાને વંદનાર્થે જવાનું થતાં માતૃશ્રીના આગ્રહથી એમણે “ધર્મમાંથી કોઈ દીક્ષા લેવા તૈયાર થાય તો સંયમમાર્ગે જતા એને અંતરાય ન કરવો” એવો નિયમ ગ્રહણ કર્યો. આ રીતે થોડાક ધર્મસન્મુખ બનેલા પ્રાણલાલભાઈએ પૂ. આ.શ્રી કૈલાસસાગરસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી માતૃશ્રીની ભાવનાનુસાર શ્રી સીમંધરસ્વામીની પ્રતિમા ભરાવીને ગૃહમંદિર બનાવ્યું.

ત્યારથી શ્રી સીમંધરદાદાએ અંધકારમય એમના જીવનમાં અજવાળા પાથરવાનું શરૂ કર્યું. એ પરમાત્માની પરમકૃપાબળે તેઓના મનમાં એવી દૃઢભક્તિ પેદા થઈ કે જેના રૂડા પ્રતાપે તેઓએ ૩૫-૩૫ વર્ષ સ્વયં કેશર વાટીને (ઘસીને) રાખે અને એમાંથી ૩૦૦ જેવી વિશાળસંખ્યક ભાવિકો પ્રભુપૂજા કરતા હતા. આવી અદકેરી પ્રભુભક્તિનો લાભ લેવામાં બડભાગી બનેલા તેઓએ એ જ વર્ષમાં ખંભાત મુકામે પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજાના દર્શન વંદનનો પ્રથમવાર જ લાભ મળતા કલકત્તાના શ્રાદ્ધવર્ષ શ્રી ધનજીભાઈ (પૂ.પં. ભદ્રશીલવિ.મ.)ના નિમિત્તથી એમના જીવનમાં ધર્મ તરફી વળાંક આવ્યો. એમાં પણ વિ.સં. ૨૦૨૦ની સાલનું પૂજ્યશ્રીનું ચાતુર્માસ માટુંગામાં થતાં પ્રવચનોનું પ્રેરણાપાન કરવા ઉપરાંત પૂ. ઉપાધ્યાયજી શ્રી ચારિત્રવિજયજી મહારાજના સંસર્ગના પ્રભાવે અજબ-ગજબનું પરિવર્તન પામીને પ્રાણલાલભાઈના જીવનની સંપૂર્ણ દિશા જ બદલાઈ ગઈ. ચાતુર્માસ પ્રવેશના ચાર દિવસ પૂર્વે જ વડાપ્રધાન નહેરુજીનું અવસાન થયું હોવાથી ભવ્ય પ્રવેશ મહોત્સવ ઉજવવાના મનોરથ સેવતા શ્રી ગોવિંદજી જેવંતજી ખોના થોડા

વિસામણમાં પડતા તેમની નજર મુંબઈમાં રાજકીય ક્ષેત્રે જે ધારે તે કરી-કરાવી શકે તેવા પ્રાણલાલભાઈ પર પડી. માતૃશ્રી કંકુબાના માધ્યમે પ્રાણલાલભાઈનો સંપૂર્ણ સહયોગ હોવાથી એમણે જાત દેખરેખપૂર્વક બધી તૈયારીઓ કરાવતા ભવ્ય પ્રવેશ થવા પામ્યો.

આ પરિવર્તનની ફળશ્રુતિરૂપે એમણે ૨૦૨૨માં પોતાના બે મહિનાના એકના એક નાનકડા સુપુત્ર જંબુકુમારને ગુરુચરણે સમર્પિત કરી દીધો. આ પછી ધર્મપત્ની શ્રી હેમલતાબેન સ્વર્ગવાસી બનતા એમણે ચતુર્થવ્રતનો સ્વીકાર કર્યો. આ બધા પરિવર્તનના મૂળમાં માતૃશ્રી કંકુબેનની ધર્મનિષ્ઠતા જ કારણભૂત હતી. પ્રાણલાલભાઈ માતૃભક્ત હોવાથી એમનું મન રાજી રાખવા પણ તેઓ ગુરુદેવ પાસે જતા-આવતા થયા અને પરિણામે એમનું હૈયું પરિવર્તન પામ્યું. આ પછી તો પરિવારમાં ધર્મની અભિવૃદ્ધિ થવા લાગી. પ્રાણલાલભાઈએ ચંદનબાળામાં ઉપધાન તપ કર્યા બાદ પૂ.આ.ભ.શ્રીમદ્વિજય જિતમૃગાંક-સૂરીશ્વરજી મહારાજાની પ્રેરણાના પ્રભાવે પોતાની અને બહેનોની દીક્ષા વહેલી તકે થાય એ માટે છ વિગઈના ત્યાગનો અભિગ્રહ કર્યો. આઠ વર્ષ સુધી કરેલ વિગઈ ત્યાગના પ્રતાપે વિ.સં. ૨૦૩૫માં પોતાના એકના એક પુત્ર અને નાની બહેનની દીક્ષા થવા પામી. જેઓ આજે પંન્યાસપ્રવર શ્રી જિનદર્શનવિજયજી ગણિવર(હાલ આચાર્ય) તેમજ પૂ.સા.શ્રી જિતમોહાશ્રીજી ના નામે સુંદર સંયમ જીવન જીવી રહ્યા છે અને પુત્ર-મુનિ પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય રામચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજાના શિષ્યત્વને પ્રાપ્ત કરી તેઓ શ્રીમદ્ના યોગ-ક્ષેમકારક ઘડતરના પ્રતાપે શાસનની આરાધના-રક્ષા-પ્રભાવના કરવા દ્વારા ચારિત્રનાયક તપોનિધિ મહાત્માના કુળને દીપાવી રહ્યા છે.

પરિવારમાં આ રીતે દીક્ષા થયા બાદ પ્રાણલાલભાઈ લગભગ ધંધામાંથી નિવૃત્ત બનીને ધર્મને ચરણે સમર્પિત બની જતાં સુકૃતોનો સરવાળો મંડાતો ગયો. શ્રી સીમંધરસ્વામી આદિ ૯ જિનબિંબોનું નિર્માણ અને ગંધાર તીર્થ, આબુજી તીર્થ, હસ્તગિરિ તીર્થ, અમદાવાદ રંગસાગર, ચંદનબાળા મુંબઈ, અમલનેર આદિ સ્થાને પ્રભુ પ્રતિષ્ઠા લાભ, ખંભાત સમાધિ સ્થળે પૂ.આ.ભ.શ્રી વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજાના ચરણપાદુકાની પ્રતિષ્ઠા, વિ.સં. ૨૦૪૭માં પોતાની અને ભાઈની દીક્ષાની ભાવના અધુરી રહેવા છતાં બહેનની દીક્ષા થઈ. આજે જેઓ પૂ.સા.શ્રી હિતપ્રિયાશ્રીજીના નામે સંયમ સાધના કરી રહ્યા

છે. આવા અનેક સુકૃતોના પ્રભાવે પ્રાણલાલભાઈ ૭૬ વર્ષની વયે વિ.સં. ૨૦૫૦ અષાઢ સુદ બીજના દિવસે પૂ. તપસ્વી સમ્રાટ આ.ભ. શ્રીમદ્ વિજય રાજતિલકસૂરીશ્વરજી મહારાજા, પૂ. સુવિશાલ ગચ્છાધિપતિ આ.ભ. શ્રીમદ્ વિજય મહોદયસૂરીશ્વરજી મહારાજાના વરદ્ હસ્તે દીક્ષિત બનતા મુનિરાજ શ્રી પુણ્યરતિવિજયજી મ.સા. બન્યા. સમતાસાગર પૂ.આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય હેમભૂષણસૂરીશ્વરજી મ.સા. આદિની નિશ્રામાં રહીને મુનિશ્રી પુણ્યરતિવિજયજી મહારાજે તપ-જપની એવી ધુણી ધખાવી કે ૧૬ વર્ષના સંયમ પર્યાયમાં અનેક છટ્ટ, અટ્ટમ-અટ્ટઈ, વર્ષોતપ, ૯૬ જિનતપ, નવકાર તપ, ૩૧૧ વર્ષના ટુંકાગાળામાં પહેલીવારનો શ્રી વીશસ્થાનક તપ પૂર્ણ કર્યો, બીજીવાર પણ શ્રી વીશસ્થાનક તપ ૩ વર્ષને ૩ માસમાં પૂર્ણ કર્યો.

૧ કરોડ ૧ લાખ નવકાર મંત્રના જાપ ઉપરાંત જીવન દરમિયાન ૧૭૦૦ જેટલા ઉપવાસના આરાધક તેઓશ્રી શારીરિક અનેક તકલીફો હોવા છતાં શંખેશ્વર, શત્રુંજયની યાત્રા માટે ભાવનાશીલ હતા. એથી વિ.સં. ૨૦૬૫ના ફાગણમાસમાં અટ્ટમ તપપૂર્વક શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ દાદાની યાત્રા કરી, ચાતુર્માસ સાબરમતી-અમદાવાદ સંપન્ન કરી. નાદુરસ્ત તબિયતે પણ ક્રમશઃ વિહાર કરતા શ્રી શત્રુંજય મહાતીર્થ પાલિતાણા પધાર્યા. વિ.સં. ૨૦૬૬ના પોષ મહિને તથા ચૈત્ર મહિને દાદાશ્રી યુગાદિદેવની યાત્રા કરી-દર્શન કરી કૃતાર્થતાને અનુભવતા ચૈત્ર વદ ૫એ દાદાના દરબારમાં ત્રીજી વખતના વીશસ્થાનક તપની ૧૪મી ઓળીનો શુભારંભ કર્યો. પરંતુ અનેક રોગોથી ઘેરાયેલા શરીરે સાથ ન આપ્યો. જેઠ સુદ ૧૦થી તબિયત ધીરે ધીરે લથડતી ગઈ. ખાંસી-કફ-શ્વાસ-હાર્ટ તથા ક્રીડની આદિની તકલીફ વધતા જેઠ વદ ૮ની રાતે તબિયત વધુ અસ્વસ્થ બની. પરંતુ પોતે સાવધ બની ગયા. જાણે પરલોક ભણી પ્રયાણ કરવાની તૈયારી કરતા હોય તેમ આખી રાત સ્વયં “અરિહંત-અરિહંત” “શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ પ્રભુ” “શ્રી આદિનાથ” “શ્રી સીમંધર દાદા”ના ઉચ્ચારપૂર્વક સમતા સમાધિભાવમાં વીતાવી. સવારે ૫-૦૦ કલાકે પરિસ્થિતિ એકદમ ગંભીર જણાતા પૂ.આ.દેવશ્રી વિજય મહાબલસૂરીશ્વરજી મહારાજા, પૂ. પં. શ્રી ભવ્યભૂષણ વિ. ગણિવર, પુત્ર મુનિ (પૂ.પં. શ્રીજિનદર્શન વિ. ગણી) ભાઈ મ. (પૂ. મુનિશ્રી ચારિત્રદર્શનવિ.મ.) બન્ને બેન મ. આદિ ચતુર્વિધ શ્રી સંઘની ઉપસ્થિતિમાં શ્રી નમસ્કાર મહામંત્રનું શ્રવણ કરતા કરતા, ખૂબ જ જાગૃતિમાં વિ.સં.

૨૦૬૬ના જેઠ વદ ૯ની સવારે ૫-૩૦ કલાકે પાલિતાણા-મહારાષ્ટ્રભુવન ધર્મશાળા મુકામે સમાધિપૂર્વક સ્વર્ગવાસી બન્યા.

આવા સંયમી-તપસ્વી મુનિભગવંતને નતમસ્તકે વંદના....વંદના....વંદના.

સૌજન્ય : પ.પૂ.શ્રી જિનદર્શનવિજયજી મહારાજ (હાલ આચાર્ય)ની પ્રેરણાથી પુણ્યરાશિ ગિરિરાજ ભક્તિ પરિવાર તરફથી

એક વિરલ વિભૂતિ

પૂ. મુનિરાજશ્રી જિનચંદ્રવિજયજી મ.સા.

એક તો વ્યક્તિ પોતે જ પરમ સાત્ત્વિક હોય અને વળી એને પરિવારની કૌટુંબિક અને મોસાળપક્ષીય અસાધારણ પૃષ્ઠભૂ મળી હોય ત્યારે એક વ્યક્તિ અતિ મહાન બને, અનેક ગુણોથી અલંકૃત બને સહુથી નોખી સાવ અનોખી બને. આવી એક વિરલ વિભૂતિ એટલે

પૂજ્ય મુનિરાજશ્રી જિનચંદ્રવિજયજી મ.સા.

જન્મભૂમિ શંખેશ્વરથી પશ્ચિમે આવેલું ઝીંજુવાડા ગામ. વર્તમાનમાં સુરેન્દ્રનગર જિલ્લા અને પાટડી તાલુકામાં આવેલું કચ્છના રણને અડીને રહેલું આ ગામ દીક્ષાની ખાણ સમું છે.

ઝીંજુવાડાના શાહ ઈશ્વરલાલ પોપટલાલભાઈના ઘરે સુશ્રાવિકા કંકુબેનની કુક્ષીથી ચોથા પુત્રનો જન્મ થયો. વિ.સ. ૧૯૭૨ના જેઠ મહિનાના વદ પક્ષની ચોથનો દિવસ હતો. નામકરણ થયું જયંતીલાલ. અભ્યાસમાં તેજસ્વી જયંતીલાલે નાની વયે શિવપુરી જેવા દૂરના ક્ષેત્રમાં અભ્યાસ માટે જઈ સંસ્કૃત, અંગ્રેજી વગેરે અભ્યાસ કર્યો.

ઝીંજુવાડાની ધરતી એટલે રત્નની ખાણ. જયંતીભાઈની પારિવારિક પૃષ્ઠભૂ પણ ધર્મના રંગે રંગાયેલી. મોસાળનું વાતાવરણ પણ ધર્મના અને સંયમના રંગે રંગાયેલું. જયંતીભાઈના મામાએ દીક્ષા પૂ.આ.ભ. શ્રી ભદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા. પાસે લીધી. મુનિ સંજમવિજય બન્યા. મોટી ઉંમરે એમના પિતાજી (જયંતીભાઈના નાના) લલ્લુભાઈએ દીક્ષા લીધી. મુનિ લાભવિજયજી બન્યા.

ઝીંજુવાડા નગરીએ તો પૂ.આ.ભ.શ્રી દાનસૂરીશ્વરજી મ.સા. આદિ છ છ મહાન આચાર્યોની જિનશાસનને ભેટ ધરવા ઉપરાંત સંયમમાર્ગે જનારા દ્વપથી વધુ પુણ્યાત્માઓની જન્મભૂમિ બનીને દીક્ષાની ખાણનું બિરુદ ધારણ કર્યું. એમાં પણ ઈશ્વરભાઈનો પરિવાર ઝંકારસૂરિ મ., આ. યશોવિજયસૂરિજી, આ. મુનિચંદ્રસૂરિજી, આ. રાજપુણ્યસૂરિજી મ. અને એ ઉપરાંત અનેક આત્માઓને પ્રભુના માર્ગે મોકલીને અગ્રેસર બની રહ્યો.

જયંતીભાઈએ પોતાના ૧૦ વર્ષના પુત્ર જસવંતને વિ.સં. ૨૦૧૩માં દીક્ષા અપાવી ત્યારે જ એમની પણ દીક્ષા લેવાની પ્રબળ ભાવના હતી પરંતુ નાનો પુત્ર મહેન્દ્ર ત્યારે પાંચ વર્ષનો હોવાથી એમને સંસારમાં રોકાવું પડ્યું.

જયંતીભાઈ પોતે ધર્મનિષ્ઠ. સંઘના કાર્યો કરવામાં અગ્રેસર. ચોમાસાની વિનંતી કરવા પણ મોટે ભાગે તેઓ જતા. એકવાર પૂ.આ.ભ.શ્રી પ્રેમસૂરિ મ.સા. પાસે ચોમાસાની વિનંતી માટે ઝીંજુવાડા સંઘના ભાઈઓ ગયેલા. આ. પ્રેમસૂરિ મ. હસતાં હસતાં કહે કે ‘તમે ચોમાસાની વિનંતી કરવા આવો છો પણ અમને શિષ્ય તો આપતા નથી,’ ત્યારે જયંતીભાઈ કહે : સાહેબ શિષ્યો તો આપને ઘણાં આપ્યા હશે પણ અમે ઝીંજુવાડાની ધરતીએ તો આપને ગુરુ આપ્યા છે. આ સાંભળી પૂ. પ્રેમસૂરિ મ. હસી પડ્યાં.

આયંબિલશાળાના ટ્રસ્ટી તરીકે એમની સેવા અનોખી હતી. રસોઈ કરનાર બહેનને કહી દીધેલું ‘કોઈ દિવસ આયંબિલ કરનાર કોઈ ન હોય તો મને જણાવી દેવું. હું કરી લઈશ’ અને આમ અનેકવાર એમને આયંબિલ કરવાનું થતું.

ધંધામાં કોઈ હિસાને પ્રોત્સાહન ન મળી જાય એની કાળજી લેતા. બૂટ, ચંપલ અને લોખંડની ખીલી વગેરે ચીજોનો વેપાર એ કારણે ક્યારેય કરતા નહીં. દીક્ષા પછી વડીદીક્ષા પણ ઝીંજુવાડામાં ફા.સુ. ૩(સં. ૨૦૨૩)માં થઈ. મુનિશ્રી જિનચંદ્રવિજયજી મ.એ ગૃહસ્થપણામાં જ માસક્રમણ વગેરે તપસ્યા કરેલી. સંયમ જીવનમાં નિત્ય એકાસણા એમણે શરૂથી જ ચાલુ રાખ્યા.

જ્ઞાનસાધના : મોટી વયે દીક્ષા લેવા છતાં મુનિશ્રી જિનચંદ્રવિજયજી મ. ની જ્ઞાન ભણવાની તલપ મંદ નહોતી પડી.

પ્રભુભક્તિ : પૂ. જિનચંદ્રવિજય મ. પરમાત્માના પાકા ભક્ત હતા. ચૈત્યવંદન, દેવવંદન ઉપરાંત પ્રભુ સાથે વાર્તાલાપ

વગેરે દ્વારા એમના હૃદયના ભાવોને પ્રગટ કરતાં. રોજ શત્રુંજયનું ચૈત્યવંદન, શત્રુંજયની ભાવયાત્રા અને અનાનુપૂર્વી વગેરે ગણતા.

જાપ : પૂજ્યશ્રીનો જપયોગ પણ અનોખો હતો. પૂ.આ.ભ.શ્રી ભદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.ને ૮૫ વર્ષની વય પછી ચૌદસના ઉપવાસ છોડવા આ.ભ. ઝંકારસૂરિ મ.સા.એ વિનંતી કરી ત્યારે યુગમહર્ષિ આચાર્યશ્રી કહે મારી ચૌદસની આરાધના હવે કોણ કરશે? ત્યારે મુનિ જિનચંદ્રવિજયજી મ.એ કહ્યું કે હું બન્ને ચૌદસનો ઉપવાસ કરીશ અને તેઓએ છેલ્લે સુધી આ ક્રમ જાળવી રાખ્યો.

પ્રવચન : પૂ.આ.ભ.શ્રી અરવિંદસૂરીશ્વરજી મ.સા. સાથે (ત્યારે મુનિ) પૂ. જિનચંદ્રવિજયજી મ.સા.એ વાંકડિયા વડગામ સિરોહી વગેરે સ્થળે ચાતુર્માસ કર્યા. બન્ને મુનિરાજો ચારે મહિના પ્રવચન કરતાં. પૂ. જિનચંદ્રવિજયજી મ.ની ઉપદેશ આપવાની શૈલી સરળ અને સુગમ હતી.

સમ્યક્ત્વની પ્રાપ્તિ માટે તેઓ વિશેષ ભાર મૂકતાં અને આરાધક આત્માઓને ચૌદ નિયમો ધારવા પ્રેરણા કરતાં. બાર વ્રત ચૌદ નિયમની વિગતે સમજ આપતું એમનું પુસ્તક 'શ્રાવકધર્મ દીપિકા' એમણે પ્રગટ કર્યું. વિ.સં. ૨૦૬૫ના સૂરત અઠવાલાઈન્સ ચાતુર્માસ દરમિયાન ૬૭મી વર્ધમાનતપની ઓળી કરી ત્યારે સંઘના તમામ આરાધકો ૮૪ વર્ષની જૈક વયે તેઓશ્રીની દીર્ઘ ઓળી કરવાની મક્કમતા જોઈ બહુ પ્રભાવિત થયેલા.

આ.વ. ૩૦ના રોજ દીવાળીનું ગણણું અને જાપ ચાલુ હતો ત્યારે બાર વાગે છાતીમાં દુખાવો થતાં ડોક્ટરો એમના પલંગને બાજુના ઈમરજન્સી વિભાગમાં લઈ ગયા પણ સિવિયર એટેકમાં જાપમગ્ન મુનિશ્રી સમાધિપૂર્વક કાળધર્મ પામ્યા.

મુનિરાજ શ્રી જિનચંદ્રવિજય મ.એ જિનશાસનને બે અનોખી ભેટ આપી છે. મોટા પુત્ર આ. યશોવિજયસૂરિ મ. જે સાધનામાર્ગના અઠંગ ઉપાસક છે અને નાના પુત્ર આ. મુનિચંદ્રસૂરિ મ. શાસ્ત્રોના સંશોધન-સંપાદનમાં સદા રત છે.

સૌજન્ય : કાન્તાબેન રસિકલાલ ચિમનલાલ મહેતા પરિવાર, નવસારી

ઉપાધ્યાયભગવંત શ્રી રત્નત્રયવિજયજી મ.સા.

જન્મસ્થલ : માલવાડા (રાજ.) જિ. જાલોર

માતા : રંગુબહેન પિતા : ઉત્તમચંદજી

ગોત્ર : ગજાણી સંસારી નામ : ધનપાલ

દીક્ષા : વિ.સં. ૨૦૩૭ મહા સુદ-૬, માલવાડા

વડી દીક્ષા : વિ.સં. ૨૦૩૭ મહા વદ-૬, માલવાડા

દીક્ષા દાતા : આચાર્યદેવ શ્રી રત્નશેખરસૂરિજી

ગુરુદેવ : આચાર્યદેવ શ્રી રત્નાકરસૂરિજી

શિષ્ય : ૧ મુનિશ્રી રત્નતીર્થ વિજયજી

ભગવતી જોગમાં પ્રવેશ : આસોવદ-૬, સં. ૨૦૬૭-સાંચોર

ગણિવર પદ : સં. ૨૦૬૭ ફાગણ સુદ-૨, ભચાઉ (કચ્છ)

પંન્યાસપદ : સં. ૨૦૬૭ ફાગણસુદ-૨, ભચાઉ (કચ્છ)

ઉપાધ્યાયપદ : સં. ૨૦૬૭ વૈશાખ વદ-૬, માલવાડા (રાજ.)

ત્રણેપદ દાતા : આચાર્યદેવ શ્રી રાજશેખરસૂરિજી, આચાર્યદેવ શ્રી રત્નાકરસૂરિજી

પુસ્તક સંપાદન : ૩૦થી વધારે

જ્ઞાનભંડાર જીર્ણોદ્ધાર : ૧૭

હસ્તલિખિત વ્રત લિપ્યંતર : ૬

સંસ્કૃત ચૈત્યવંદન કંઠસ્થ : ૧૫૦થી વધારે

પ્રાચીન સજ્જાય કંઠસ્થ : ૧૫૦થી વધારે

પુસ્તક પુંઠા ચડાવવાના : ૧ લાખથી વધારે

★ પ્રેરણા દ્વારા ધાર્મિક પાઠશાળામાં યુનિફોર્મ વિતરણ : ૧૨૦૦થી વધારે બાલક-બાલિકાને.

★ પ્રેરણા દ્વારા ૫૦૦થી વધારે બાલક બાલિકાને અતિચાર કંઠસ્થ કરાવેલ (મુંબઈ-સુરત પાઠશાળામાં)

★ પ્રેરણા દ્વારા ૩૦૦થી વધારે બાલક-બાલિકાને ઉપા. યશોવિજયજીની સંપૂર્ણ ચોવીશી કંઠસ્થ કરાવેલ.

- ★ સમેતશિખર મહાતીર્થની પ્રત્યેક સ્કૂલોમાં પ્રવચન તથા પ્રભાવના.
- ★ સાંચોર શહેરની ૪૫ સ્કૂલોનાં ૭૦૦૦ છાત્રોમાં પ્રવચન તથા પ્રભાવના
- ★ માલવાડા નગરની પ્રત્યેક સ્કૂલોનાં ૩૦૦૦ છાત્રોમાં પ્રવચન તથા પ્રભાવના.

શ્રી માલવાડા નગરે ઉપાધ્યાયપદ પ્રદાન મહોત્સવ ભવ્ય રીતે ઉજવાયો

★ પાવન નિશ્રા : આચાર્યદેવ શ્રી રાજશેખરસૂરીશ્વરજી મ.સા., આચાર્યદેવ શ્રી રત્નાકરસૂરીશ્વરજી મ.સા., પાંચ પંચ્યાસજી, ૨૪ સાધુ ભગવંત, ૫૦ જેટલા સાધ્વીજી ભગવંત.

★ મંગલ દિવસ : વૈશાખ વદ ૪-૫-૬ તા. ૨૧-૨૨-૨૩ મે. ત્રિદિવસીય મહોત્સવ ★ મંગલ પ્રવેશ : પ્રતાપ બૈન્ડ, ગામના ૨૧ ઢોલ, મંડાધારણ કરેલા ૪૦ બાલકો, ૨૫૦ બહેનો બેડા ધારણ કરેલ. પ્રવેશ પછી ૧૫૦ રૂપિયાનું સંઘપૂજન અને દરેક બેડામાં ૩૦૦ રૂપિયા અર્પણ કરેલ. ★ પ્રથમ દિવસ : અદ્ભુતજી તીર્થથી પ્રાચીન શ્યામવર્ણવાળી પ્રતિમા લાવી મેડુ પર્વત ઉપર બિરાજમાન કરી વર્ધમાન શકસ્તવ-શાંતિધામના પાઠ દ્વારા પરમાત્માનો અખંડ અભિષેક કરેલ. ૨૫૦થી વધારે ઈન્દ્ર ઈન્દ્રાણી બનીને પરમાત્માનો અભિષેક કરેલ. ★ ઉપા. શ્રી યશોવિજયજીકૃત ચોવીશીની પરીક્ષા માટે ડીસા-પાલનપુર-થરા-માલવાડા પાઠશાળાના ૧૦૦ જેટલાં બાલક બાલિકાઓએ સુંદર રાગમાં કંઠસ્થ કરીને આવેલા. લાભાર્થી તરફથી દરેક પરીક્ષાર્થીઓનું ૪૦૦ રૂપિયા દ્વારા સન્માન. ચોવીશી તૈયાર કરાવનાર શિક્ષક-શિક્ષિકાઓનું ૧૧૦૦ રૂપિયા તથા હાથ ઘડી દ્વારા સન્માન. ★ પરમાત્માના વરઘોડામાં ગજરાજ, ઉંટ, ૫ ઘોડા, બે બગી, શરણાઈવાદક, ગામના ૧૧ ઢોલ, નાસિક ઢોલ, ભટ્ટીડા (પંજાબી) બૈન્ડ, પ્રતાપ બૈન્ડ, ૪૫ આગમને હાથમાં ધારણ કરી ૪૫ બાલકો તથા રંગીન છત્રને ધારણ કરનારા ૪૫ બાલકો, ૧૦ છડીવાળા, ચુંદડીયા સાફમાં સજ્જ શ્રાવકો, ઉલ્લાસભેર વરઘોડો નીકળેલો. વરઘોડાના ચડાવા પણ ઘણાં સારા પ્રમાણમાં ગયેલ. ★ ભગવતીસૂત્રની શ્રુતપૂજામાં-૩૬ ભગવતીસૂત્રની આગળ ૩૬ જણને પૂજાના વસ્ત્રમાં બેસાડી ૩૬,૦૦૦ સિક્કા, ૩૬,૦૦૦ પુણ્ય દ્વારા “ૐ હ્રીં નમો ગોયમસ્સ” મંત્ર દ્વારા ૩૬,૦૦૦ વખત શ્રુતપૂજા કરાવેલ.

વૈશાખ વદ-૬ : સવારે ૮=૦૦ વાગે સકલસંઘ સાથે પદવી

માટે પ્રયાણ. પદવીની ક્રિયાનો પ્રારંભ. ઉછામણીના લાભાર્થી

ગુરુપૂજન : શા ઉત્તમચંદ છોગાજી મહેતા પરિવાર-માલવાડા કાંબલી : શા બાબુલાલ કેવલચંદજી-વાંકડીયા વડગામ આગમો : શા રાજમલ પુનમાજી ગજાણી પરિવાર-માલવાડા વર્ધમાન વિદ્યાપટ : શ્રી પૂરણ જૈન સંઘ-પૂરણ ઉપકરણ છાબ : શા લહેરચંદ ભીમાજી સુરાણી પરિવાર-માલવાડા ચડાવા પણ રેકૉર્ડબ્રેક થયેલ.

- ★ આ.વિ. શ્રી રત્નાકરસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના સંયમપર્યાયનાં ૩૪ વર્ષમાં પ્રવેશ નિમિત્તે ૩૪ ગૌશાળામાં રૂ. ૩૪,૦૦૦=૦૦
- ★ ૩૪ ગૌશાળામાં ચબુતરા બનાવવા. ૩૪ જિનાલયમાં જિનાલયનાં સમસ્ત ઉપકરણ અર્પણ કરવા. આ પ્રમાણે વિવિધ, ગુરુભક્તો તરફથી જાહેરાત થયેલ.
- ★ જીવદયાની ટીપ પણ ઘણી સારી થયેલ.
- ★ ઉપાધ્યાયપદ પ્રસંગે માલવાડાની ધાર્મિક પાઠશાળા શા રાજમલ પુનમાજી ગજાણી પરિવાર. શા મૂલચંદ જેઠાજી માધાણી પરિવાર તરફથી વિશિષ્ટ રકમ અર્પણ કરેલ.
- ★ સકલ સંઘે તથા સમસ્ત સાધુ સાધ્વીજીએ ઉલ્લાસભેર ઉપાધ્યાયપદની ક્રિયા વખતે સંગીત સાથે વધાવેલ.
- ★ ભટ્ટીડા (પંજાબી) બૈન્ડે પણ સુંદર સલામી સંગીત સાથે આપેલ.
- ★ પદવી પશ્ચાત્ વિવિધ ગુરુભક્તો, વિવિધ સંઘો તરફથી ૫૦૦ રૂપિયાનું સંઘપૂજન થયેલ. ૨૧૫૦ જેટલી જનમેદની હતી. સાથેસાથે ડાયરી-બોલપેનની પણ પ્રભાવના થયેલ.
- ★ પદવી પશ્ચાત્ સકલ સંઘ સાથે સંસારી પરિવારને ત્યાં પગલા કર્યા પછી ઉપાશ્રયમાં પ્રવેશ કરેલ.
- ★ મ.સા.ના (સંસારી મામા) શા મુલતાનમલ છોગાજી માધાણી પરિવારે ઉપાધ્યાયપદવી પ્રસંગે પાર્શ્વ શાંતિ સ્તવન અભિષેક પૂજનવિધિ પુસ્તકનું વિમોચન કરેલ તથા ઉપાધ્યાય ભગવંતની ૪૪ સાલની ઉમ્મ હોવાથી ૪૪ સંઘોમાં ૪૪૦૦૦ સાધારણ ખાતામાં સાધર્મિક, વૈયાવચ્ચ, જીવદયા, પાઠશાળામાં પણ ૪૪,૦૦૦ અર્પણ કરેલ.
- ★ ચાતુર્માસ પશ્ચાત્ જોધપુરનગરમાં પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ,

મોહબ્બત-નગર ઉપધાનતપ તથા પ્રતિષ્ઠાનું મુહૂર્ત અર્પણ કરેલ!

પ્રતિક્રમણમાં પાંચે દિવસ ઉપા. યશોવિજયજીકૃત સીમંધર સ્વામીની ઢાળો બોલાતી. દરરોજ ૫૦ રૂપિયા, પદવીનાં દિવસે ૧૦૦ રૂપિયાની પ્રભાવના થયેલ. ૫૦ ઉપર સંખ્યા પ્રતિક્રમણમાં થતી હતી.

- ★ ઉપાધ્યાયપદ પ્રસંગે મુંબઈ-સૂરત-માલવાડા આદિ પાઠશાળામાં ૩૦૦થી વધારે બાલક-બાલિકા તથા સમુદાયનાં ૫૦ જેટલાં સાધુ સાધ્વીજીએ ચોવીશી તથા ૧૨૫ ગાથાનું સ્તવન કંઠસ્થ કરેલ. લગભગ ૩૦,૦૦૦ ઉપર ગાથા કંઠસ્થ થયેલ.
- ★ ઉપાધ્યાયપદ પ્રસંગે મહેસાણા-નાકોડાજી-તપોવનમાં ચાલતી સંસ્કૃત પાઠશાળામાં ભણતા તમામ શિક્ષક તથા બાળકોનું પણ સન્માન કરેલ.
- ★ આ પ્રમાણે માલવાડા નગરમાં માલવાડા સંઘ, યુવકમંડળ ધાર્મિક પાઠશાળાના શિક્ષકો તથા બાળકોએ સુંદર સહયોગ આપી ઉપાધ્યાયપદ પ્રસંગને સુવર્ણ ઇતિહાસમય બનાવેલ.
- ★ માલવાડા ગામની સ્કૂલોના ૨૫૦૦ બાલક-બાલિકાને પ્રવચન દ્વારા સંસ્કાર અર્પણ કરેલ. ઉપાધ્યાયપદ પ્રસંગે શા મુલતાનમલ છોગાજી માધાણી પરિવાર દ્વારા ૬ નોટબુક એક કંપાસ દરેક છાત્ર-છાત્રાઓને અર્પણ કરેલ.

પૂ. ઉપાધ્યાયશ્રી રત્નત્રયવિજયજી મહારાજશ્રીને સંદર્ભસાહિત્યમાં ઘણી જ દિલચસ્પી જણાય છે. મરુધર દેશમાં આવેલ જાલોર જિલ્લામાં માલવાડા ગામ, જે નગરમાં આજ સુધીમાં પચાસથી વધારે દીક્ષાઓ થઈ છે. આ પવિત્રભૂમિ માલવાડાના વતની પ. પૂ. આ. શ્રી રત્નશેખરસૂરિજી મહારાજના શિષ્યરત્ન પૂ. આ.શ્રી રત્નાકરસૂરિજી મહારાજના શિષ્ય પૂ. મુનિશ્રી રત્નત્રયવિજયજી મહારાજશ્રીને જ્ઞાનભંડારોને સમૃદ્ધ કરવામાં અને શ્રુતસાહિત્યના પ્રચાર-પ્રસારમાં ભારે રસ લાગ્યો છે સંસ્કૃત-પ્રાકૃત હસ્તપ્રતોની જાળવણી તેમજ અવનવાં પ્રકાશનો પ્રગટ કરવાની તેમની દિલચસ્પી ખરેખર દાદ માગી લે છે. તેમનાં પ્રકાશનોમાં 'રત્નસંચય' ભાગ-૧-૨-૩-૪-૫ તથા 'સાગરમાં મીઠી વીરડી' (પ્રાચીન સજ્જાય), 'પાર્શ્વનાથચરિત્ર' (ગદ્યમાં) અને વિવિધ તીર્થકલ્પનું ગુજરાતી ભાષાંતર તથા વિવિધ વિષય વિચારમાળા ભા. ૧થી ૮ ભારે લોકાદર પામ્યાં છે. નવું નવું સંશોધન-સંપાદનનું તેમનું કાર્ય ચાલુ જ છે. જ્યાં જ્યાં ધાર્મિક પાઠશાળાઓ, ગુરુકુલ વ. ચાલતાં હોય ત્યાં ખાસ પ્રભાવના, યુનિકોર્મ વ. અર્પણ કરી બાળકોનો ઉત્સાહ વધારે છે. જૈન સમાજની નવી પેઢીને ધર્મમાર્ગે વાળવા પૂજ્યશ્રીના યોજનાબદ્ધ કાર્યક્રમો અવિરતપણે ચાલુ જ હોય છે. પૂજ્યશ્રીની ચીવટ અને ધગશ ખરેખર અનુમોદનીય છે. પૂજ્યશ્રીની આત્મિક ચેતના ગજબની છે. આ ગ્રંથ પ્રકાશનમાં પૂજ્યશ્રીએ ઘણું જ પ્રોત્સાહક બળ આપ્યું છે. પૂજ્યશ્રીને લાખ લાખ વંદનાઓ.

સોજન્ય : પૂ. મુનિશ્રી રત્નતીર્થવિજયજી મ.સાની પ્રેરણાથી શા. મુલતાનમલ છોગાજી માધાણી પરિવાર, માલવાડા

ઉપાધ્યાય ભગવંત કે ૨૫ ગુણ

અગ્યારહ અંગ

૧. શ્રી આચારાંગ સૂત્રમ્
૨. શ્રી સૂયગડાંગ સૂત્રમ્
૩. શ્રી ઠાળાંગ સૂત્રમ્
૪. શ્રી સમવાયાંગ સૂત્રમ્
૫. શ્રી ભગવતી સૂત્રમ્
૬. શ્રી જ્ઞાતાધર્મકથાંગમ્
૭. શ્રી ઉપાસકદશાંગ સૂત્રમ્
૮. શ્રી અંતગડદશાંગ સૂત્રમ્
૯. શ્રી અનુત્તરોવવાઈ સૂત્રમ્
૧૦. શ્રી પ્રશ્નવ્યાકરણ સૂત્રમ્
૧૧. શ્રી વિપાકાંગ સૂત્રમ્

૨૪. શ્રી કરણસિત્તરી

૨૫. શ્રી ચરણ સિત્તરી

બાર ઉપાંગ

૧૨. શ્રી ઉવવાઈ સૂત્રમ્
૧૩. શ્રી રાયપસેળી સૂત્રમ્
૧૪. શ્રી જીવાભિગમ સૂત્રમ્
૧૫. શ્રી પત્રવળા સૂત્રમ્
૧૬. શ્રી સૂર્યપ્રજ્ઞપ્તિ સૂત્રમ્
૧૭. શ્રી જંબૂદ્વિપપ્રજ્ઞપ્તિ સૂત્રમ્
૧૮. શ્રી ચંદ્રપ્રજ્ઞપ્તિ સૂત્રમ્
૧૯. શ્રી નિરયાવલિકા સૂત્રમ્
૨૦. શ્રી કપ્પવડંસિયા સૂત્રમ્
૨૧. શ્રી પુષ્પિયા સૂત્રમ્
૨૨. શ્રી પુષ્પચૂલિયા સૂત્રમ્
૨૩. શ્રી વહિનદશા સૂત્રમ્

मेवाड दिवाकर

पू. मुनि श्री सर्वोदयसागरजी म.सा.

सर्वधर्म समभाव की भावना लिए श्वेताम्बर मूर्तिपूजक संघ के अचलगच्छ समुदाय के मुनि सर्वोदयसागर म.सा. देशभर में पद विहार करते हुए मानव कल्याण के साथ-साथ मानवीय सेवा सम्बन्धी उपदेशों के कारण जन-जन में लोकप्रिय बने हुए हैं। सभी धर्मों के लोग

जो आपके सत्संग में आते हैं वे आपको बड़े ही गर्व एवम् गौरव के साथ जैन मुनि कि अपेक्षा जन मुनि से सम्बोधित करते हैं। भगवान महावीर के अनुयायी होते हुए मुनिवर जैन धर्म के उपदेशों के साथ अपनी धार्मिक सभाओं, प्रवचनों, व्याख्यानों, संगोष्ठियों आदि में सभी धर्मों की सुंदर व्याख्या करते हुए उनको आदर मान-सन्मान देते हुए ! जन-जन को सम्बोधित करते हैं। इस कारण जैन धर्मावलम्बीयों के अतिरिक्त अजैन धर्मावलम्बी भी आपके सत्संग में बड़बड़ कर भाग लेते हैं और अपनी हिस्सेदारी निभाना अहोभाग्य समझते हैं।

मानव-धर्म की अलख जाननेवाले ऐसे महामनिष मुनि सर्वोदयसागरजी का जन्म गुजरात प्रदेश के कच्छ जिले के मांडवी क्षेत्र के मेराउ में साधारण जैन समाज परिवार में वि.सं. 2015 की आषाढ़ वदि 5 को हुआ। माता श्रीमती साकरबाई और पिताश्री दामजीभाई की धार्मिक वृत्ति, समाज सेवा आदि कार्यप्रणाली का बालक सुरेश पर भी गहरा प्रभाव पड़ा! सुरेश बचपन से विद्या अध्ययन के साथ धार्मिक गतिविधियों में अधिक रुचि रखते थे। इस कारण माता-पिता उन्हें उच्च शिक्षा दिलाने को सदा ही उत्सुक रहते थे और बचपन में श्री आर्यरक्षित जैन तत्त्वज्ञान विद्यापीठ में भेजा। परंतु सुरेश को सात वर्ष की अवस्था में अचलगच्छाधिपति आचार्य गुणसागरसूरीश्वरजी के संपर्क में आने पर इन पर जैन साधुत्व का रंग चढ़ गया और आखिर वि.सं. 2033 अक्षय तृतीया पर कच्छ के मकड़ा में जैन भागवती दीक्षा अंगीकार कर आप आचार्य गुणसागरसूरीश्वरजी के हाथों से दीक्षित बने और जैन धर्म पद्धति अनुसार जैन दीक्षा लेने

पर आपका नाम मुनि श्री सर्वोदयसागरजी रखा गया। मुनि सर्वोदयसागर ने अपने गुरु आचार्य गुणसागरसूरीश्वरजी के साथ विचरण करते एवं लगातार वि.सं. 2033 से 2038 तक चातुर्मास में रहते हुए जैन धर्म ग्रंथोंका अध्ययन प्राप्त किया, इतना ही नहीं गुरु की आज्ञा से श्री चातुर्मास रथलों पर जैन बालक को धार्मिक ज्ञान-शिविर लगाकर धार्मिक शिक्षा पढ़ाने के साथ-साथ धार्मिक उपदेश देना भी आरंभ किया। गुरुवर आचार्य गुणसागरसूरीश्वरजी के साथ कई धार्मिक आयोजनों, उत्सवों, महोत्सवों, प्रतिष्ठाओं आदि में सक्रिय बनते हुए मुनि सर्वोदयसागर ने ज्ञान-गरिमा बढ़ानी शुरू कर दी। गुरु द्वारा जैन-धर्म प्रचार-प्रसार एवं अन्य धार्मिक क्रिया-कलाओं में योग्य समझने पर आपको स्वतंत्र रूपसे धर्म प्रचार-प्रसार एवं मानव कल्याण कार्यों के लिए विचरण करने एवं चातुर्मास करने की स्वीकृति प्रदान की। अचलगच्छ के जैन मुनि सर्वोदयसागर द्वारा वि.सं. 2033 में दीक्षा लेने के बाद वि.सं. 2066 34 चातुर्मास में 23 महाराष्ट्र, 4 चातुर्मास गुजरात में, 3 कच्छ में, 2 राजस्थान में एवं 1-1 चातुर्मास विहार और मध्यप्रदेश में करते हुए जैन धर्म की अलख जगा दी और अन्य धर्मों से समन्वय बनाकर धार्मिक क्षेत्र में अपना अनोखा स्थान बनाते हुए लोकप्रिय साधु बन गये। चातुर्मास के दौरान आपके प्रवचनों से प्रभावित होकर जन समुदाय त्याग और तपश्चर्या में तल्लीन रहने लगा। कई प्रकार के धार्मिक अनुष्ठान कर जनजागृति के माध्यम से जन कल्याणकारी करते रहे। वच्चों में धार्मिक शिक्षा का बढ़ावा आपका पहला प्रयास रहता रहा है। जिसके कारण वच्चों में नैतिकता एवं चारित्र निर्माण कर वीजारोपण होने लगा। मुनि सर्वोदयसागर साहित्य-संशोधनमें लगे रहे हैं। जैन मुनि बनने के साथ निरंतर बढ़ते रहे। इस कारण अब तक आपने 2 हजार से अधिक धार्मिक पुस्तकों का संपादन किया। वहीं हजारों ग्रंथों में संशोधन किया और कई ग्रंथों को भविष्य के लिए सुरक्षित रखने के अनुमोदनीय कार्य किया। आपकी प्रेरणा से ही साहित्य प्रकाशन आदि के लिए “श्री चारित्र रत्न फाउन्डेशन चेरिटेबल ट्रस्ट” की स्थापना की गई है। साहित्य के साथ आपकी ज्योतिषी विद्या में अधिक रुचि एवं जानकारी होने का लाभ हजारों-हजारों लोगों ने प्राप्त किया है और निरंतर प्राप्त करते रहे हैं। जैन धार्मिक प्रतिष्ठित पद यात्रा, छ'रि पालित संघ, मंदिरों में मंदिर उपकरण वितरण करना, स्वामीवात्सल्य, प्रभावना, नवकार, मांगलिक, कलश-

यात्रा, साधर्मिक भक्ति, सहायता, सहयोग, पीडित मानव समुदाय को सहयोग, विमारों का उपचार, शिविर, जीव-दया के कई प्रकार के कार्यों को आपने संपादित कर समाज में नई चेतना की लहर उत्पन्न कर दी है। इतना ही नहीं आपके संपर्क में आनेवाले कई भाई-बहनों ने जैन भागवती-दीक्षा लेते हुए अपना आत्मकल्याण का मार्ग अपनाया है। आपके पिताजी एवं छोटे भाई ने भी दीक्षा ली, वहाँ आपके चाचा की लड़की एवं सबसे छोटे भाई की दो सालियों ने दीक्षा लेकर आपके परिवार का गौरव-गरिमा बढ़ाई है। जैन धर्म के प्रचार-प्रसार एवं जैन समाज की सेवा करने के लिए आपके उपदेशों से अब तक 15 से अधिक संस्थाओं का गठन हो चुका है और सभी संस्थायें वर्तमान में सेवारत हैं। मुनि सर्वोदयसागरजी अपने जैन साधुओं के साथ जहाँ भी विचरण करते हैं तो जन समुदाय सत्संग प्राप्त करने के लिए उमड़ पड़ते हैं। चातुर्मास स्थल पर आपके साधुओं के प्रवचन सुनने के लिए जन-समुदाय की अपार भीड़ उमड़ पड़ती है। इतना ही नहीं चातुर्मास में त्याग और तपस्या के विभिन्न कार्यक्रमों में भाग लेने के लिए भक्तों की भीड़ बनी रहती है। आपका जहाँ चातुर्मास होता है वहाँ के संघ एवं जैन मंदिरों की अच्छी आय भी होती है। चातुर्मास के दौरान धर्म बंधुओं का विचार गोष्ठीयों, धर्मसभाओं का माहौल जमा रहता है। इस कारण अजैन आपका सत्संग अजैन प्राप्त करने के लिए मचल उठते हैं। अचलगच्छ श्वेताम्बर जैन संघ के मुनि सर्वोदयसागर की धार्मिक आराधना, उपासना, भक्ति सेवा के साथ-साथ समाज एवं मानव सेवा से प्रभावित एवं प्रेरित होकर मेवाड़-क्षेत्र के लोगों में हर्षोल्लास-उत्साह एवं उमंग के साथ आपको मेवाड़ दिवाकर अलंकार से अलंकृत किया। ऐसे साहित्यप्रेमी, साहित्य सर्जनकर्ता, साहित्य-संशोधक, साहित्य रचनाकार, आज त्यागी तपस्वी संत महात्माओं की पंक्ति में अग्रिम अपना नाम बनाए हुए हैं। जैन धर्म का व्यापक प्रचार-प्रसार करते हैं। मानव-सेवा में समर्पित भावसे जुटे हुए हैं। जिस पर सभी धर्म-प्रेमीओं का गौरव होना स्वाभाविक है।

पूज्यश्री की निश्रा में हुए कार्य

पूज्यश्री की निश्रा में ज्ञान सत्र :-परम पूज्य दादा श्री कल्याणसागरसूरि ज्ञानसत्र 45 एवं पू. आचार्य श्री गुणसागरसूरि ज्ञान संस्कार शिविर 35। आज तक बच्चों के

80 शिविर हुई हैं। हजारों बालकों का नर-जीवन परिवर्तन किया है।

पूज्यश्री की निश्रा में रथयात्रा :-

पूज्यश्रीने तीन साल से परमात्मा के रथ-यात्रा में निश्रा प्रदान की है। 8000 कि.मी. विहार यात्रा दरम्यान 300 मंदिरों में चौबीसी भगवान की प्रतिष्ठा, पंचतीर्थी भगवान, चांदी के 175 साल पुराणे नवपद भगवान, अष्ट मंगल की स्थापना की है।

पूज्यश्रीकी साहित्य साधना :-

पूज्यश्री 17 साल से विशेष प्रकार की साहित्य साधना की जिसमें पू. साधु-साध्वी के पढ़ने लायक पाँच भाषा में 135 कथा के ग्रंथों ने जैन संघ में अनमोल आकर्षण जमाया है। 500 विविध पूजन पुस्तकों-सामायिक स्वाध्याय ग्रंथों 150 -700 प्राचीन हस्तप्रतों का जिर्णोद्धार - पाण्डुलिपी सीडी तैयार हो रही है। ऐसे 2535 ग्रंथ श्री चारित्र रत्न चे. ट्रस्ट प्रकाशित करनेवाले हैं। पूज्यश्री की निश्रा में 10 छ'रि पालित संघ निकले हैं। पूज्यश्री की निश्रा में 17 प्रतिष्ठाएँ हुई हैं। पाँच पुन्यात्माओं की दीक्षा और बड़ी दीक्षा हुई है। और 15 मण्डलों की स्थापना हुई है। अमरावती में 151 छाड़े का उजमणा, पारोला तीर्थ में 36 दिवसीय स्वामिवात्सल्य सहित महोत्सव हुए हैं। ऐसे सुंदर कार्यक्रम पूज्यश्री की निश्रा में हुए हैं।

इस साल पूज्यश्री वाड़मेर चातुर्मास में विराजमान हैं। 108 दिन नवकार लक्ष्मी कलशयात्रा, 108 दिन श्री पार्श्वनाथ महापूजन, रात्रिभावना आदि सुंदर शासनप्रभावना हो रही है।

॥ उरयो भवतु सर्वेषाम् ॥

ॐ ह्रीं अहं विहरमान वीश तीर्थकर लगवंतोने नमो नमः

ભવોપકારી ગુરુદેવને ભાવવંદનાઓ

ગુણાધિક અને રત્નાધિક ગુરુભગવંતો તે તો છે મોક્ષ-મિનારાની પગથાર, પરમગુરુ પરમાત્માની કૃપા છે તેની પાસે, જે કરી શકે આત્મ-તત્ત્વ વિચાર. જેની શાસ્ત્રોનો સાર છે એવો હે નર-નાર! કે આ સંસાર છે સદાય અસાર, માટે જ, શ્રમણત્વ છે માનવભવનો આધાર.

વિ.સં. ૨૦૬૭ (ઈ.સ. ૨૦૧૧) શ્રાવણ સુદી ૧૨ (તા. ૧૦-૮-૨૦૧૧) બુધવારે રાત્રે ૧૨-૩૦ કલાકે મહામંત્ર નવકારનું શ્રવણ-સ્મરણ અને શરણ લઈ સમાધિમરણને સંપ્રાપ્ત કરી જનાર હે તપસ્વીરત્ન ગુરુદેવ પ.પૂ.પં.પ્રવર જયસોમવિજયજી મહાત્મન્ !

જ્યારે અંતસમયપૂર્વની આપની નાદુરસ્ત તબિયત વચ્ચે પણ મજબૂત મનની તંદુરસ્ત આરાધનાના સમાચાર આપશ્રીના જ લખેલ છેલ્લા પત્રથી જાણ્યા, ત્યારે ઉપકૃત શિષ્ય એવા મારું મન ભગવાન મહાવીરની અંતિમ દેશનાનું મનોમંથન કરવા લાગેલ.

જિણવયણે અણુરક્તા, જિણવયણે જે કરેતિ ભાવેણં ।

અમલા અસંકિલિદ્ધા, તે હોતિ પરિત્તસંસારી ॥

આપશ્રીની હતી તે કાથિક વેદના અને અત્રે થયેલ માનસિક સંવેદના...કે

એ ઉપકાર તમારો કદીય ન વિસરું....હે ઉપકારી!

આજે સંપૂર્ણ આયુ સમાપ્તિ સાથે સ્વર્ગ સંચરણ સમયે જાગી છે પ્રશસ્ત ભાવનાઓ કે આપશ્રીના પરમોપકારના શ્રદ્ધાને ચત્કિંચિત્ ફેડવા કરીશું સત્પુરુષાર્થ.

(૧) નિકટના દિવસોમાં નવકાર મંડળો, પરિચિતો અને સાંસારિક સંબંધીઓ મારફત થાય રૂા. એકાવન લાખ જેટલી સખાવતો તે પાછી સાતેય ક્ષેત્રોમાં.

(૨) આપશ્રીની સંયમ પર્યાયિના ૫૧મા વરસની સાથે આયુસમાપ્તિ નિમિત્તે વિવિધ આરાધક મંડળો કરશે પૂરા એકાવન હજાર સામાયિકની મૌન આરાધના.

(૩) દુર્ગતિનાશક અને મહામંગળકારી નવલખા નવકાર જાપની પ્રેરણા વિધિવત્ નવા ૫૧૦૦ ભાવિકોને સાથે તેટલા જ બીજા આરાધકોને ભવાલોચના માટે માર્ગદર્શન.

(૪) ૫૧૦ નૂતન લેખ સર્જન દ્વારા શ્રુતારાધના અને જિનશાસન સેવા.

(૫) ૫૧ જેટલા સવિશુદ્ધ સંયમપૂતોની હાર્દિક અનુમોદના, પ્રવચન, લેખન કે ગુણાનુવાદ દ્વારા. મહામંત્રને દૃઢ લાગટ ઉપવાસ દ્વારા સાધી સહસ્રકલા પાર્શ્વપ્રભુના સુરતસ્થિત જિનાલયમાં અમીઝરણા અને કેસરની વૃષ્ટિ વિ.સં. ૨૦૩૭ના ચાતુર્માસ દરમ્યાન કરાવનાર હે પુણ્યાત્મન્! આપશ્રીની દિવ્યકૃપાથી ભારતવર્ષમાં પ્રારંભ થયેલ વીસ અબજ નવકારના સામૂહિક જાપ કદાચ હવે ૨૭ થી ૩૬ અબજ જાપ સુધી પહોંચે તો કોઈને આશ્ચર્ય નહીં થાય.

ગુરુ છે ગૌરવ, ગુરુ ગુણાલય—ગુરુતત્ત્વને જાણો. ગુર્વાજ્ઞાને નિર્દભે સેવી, જિનશાસન રહસ્યોને માણો.

વર્તમાનના અનેક શાસનપ્રભાવક પુણ્યાત્માઓને પણ શાસનના સાચા આરાધક બની નિકટભવી બની જવા મૂક સંદેશ-સંકેત આપી જનાર ભવોપકારી ગુરુદેવને....

ચરણશરણકામી શિષ્ય જયદર્શનવિજયની
કોટિ-કોટિ ભાવવંદનાઓ.

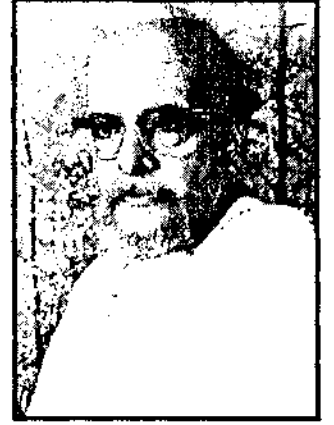
જૈન શાસનમાં ઉપકારક એવા વંદનીય શ્રમણીઓ

પૂ. પ્રવર્તક મુનિરાજશ્રી હરીશભદ્રવિજયજી મ.સા.

જૈન શાસનમાં વ્યાપક જ્ઞાનોપાસના દ્વારા સૈકડો શ્રમણીરત્નો કે જેમના વિનય, વિવેક અને વાત્સલ્યભાવથી યુગો સુધીના ધર્મસાધકોની સંયમ, નિયમ પરિપાલન અને પ્રેરણા પ્રાપ્ત થયા છે.

સ્વભાવથી જ સહનશીલતા, ધૈર્ય, દયા, કરુણા, વૈરાગ્ય અને તપસ્યાનો કઠિન માર્ગ પસંદ કરી લેતા હોય છે ત્યારે તેમની ઋજુતા અને નમ્રતા, એમના સંયમ અને નિયમ ખરેખર વંદનીય બની રહેતા હોય છે.

એમાંયે જૈન દર્શનમાં તો જપ તપ અને સંયમસાધનાના નિયમો ઘણા જ કપરા છે, વ્રતો આકરા છે, સંયમી જીવન ખાંડાની ધાર ઉપર ચાલવા જેવું, અતિ દોહીલું છે. વળી ઉગ્ર તપ, ઉગ્ર વિહાર, ઉગ્ર ઉપસર્ગો સમતાભાવે સહન કરવા એ જેવી તેવી વાત નથી. જૈન સાહિત્યમાં પ્રભાવક શ્રમણીઓના તપસ્વી ચરિત્રો આપણા મનને ઉલ્લાસિત કરનારા બની રહે છે. પ્રાચીન ગ્રંથોમાં તીર્થંકરોની ઉપાસિકાઓના ઠીક ઠીક ઉલ્લેખો પ્રાપ્ત થાય છે.

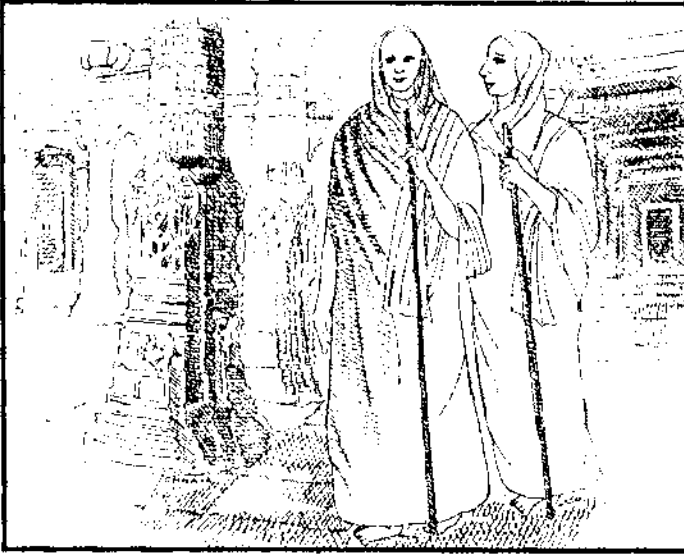

પૂજ્યશ્રીની જન્મભૂમિ મુરબાડ, પિતા શ્રી અમૃતલાલભાઈ, માતા રૂક્મણીબહેન, અગ્યાર વર્ષની કુમળી વયે સં. ૨૦૦૫માં મહા વદ-૫-મુરબાડ મુકામે સંયમનો સ્વીકાર કર્યો. તેમના સાહિત્યરસથાળમાં ઘણાં જ સચિત્ર પ્રકાશનો તેમજ તત્ત્વબોધ પરીક્ષાનાં પુસ્તકો જગપ્રસિદ્ધ બન્યાં છે. પોતાના સંસારી પરિવારમાં ધર્મભાવના વધે તે માટે પાલિતાણા તીર્થમાં ત્રણ ચાતુર્માસ અને કુંભોજગિરિમાં ૯૯ યાત્રા પણ કરાવી હતી.

ઉદાત્ત ધ્યેયથી ઘણા જ્ઞાનની સાધના કરે છે. તેઓમાં એક આ લેખમાળાના લેખક પ્રવર્તક સાહિત્યોપાસક પૂ. મુનિરાજ શ્રી હરીશભદ્રવિજયજી મહારાજ, તેઓશ્રીના ગુરુ સાહિત્યભૂષણ પૂ. મુનિરાજ શ્રી જિતેન્દ્રવિજયજી મહારાજશ્રીએ બાળસાહિત્યની ધૂમ મચાવી હતી. શ્રી જૈન તત્ત્વજ્ઞાન વિદ્યાપીઠ-પૂના નામની સંસ્થા ૧૪-૫-૧૯૪૮માં સ્થાપી તેના દ્વારા પાઠશાળાઓમાં અર્થજ્ઞાનનો પ્રચાર કર્યો હતો.

પૂ. મુનિશ્રીએ ગુરુની સાથે રહી બાળસાહિત્ય-પ્રકાશન પ્રચારનો યજ્ઞ માંડ્યો. દર વર્ષના સંયમીજીવનમાં અર્થનાં સચિત્ર, સુંદર, બાળબોધ પ્રકાશનો ૭૫ પ્રગટ કર્યાં, તેમાં 'કરોળિયાની જાળ', 'મારો સોહામણો ધર્મ', 'શ્રુતસાગરનાં રહસ્યો ભા. ૧-૨' વગેરે પુસ્તકો સમાજમાં સારી જાગૃતિ લાવ્યાં છે. પુસ્તકોને સચિત્ર બનાવી તેઓએ સારી જ્ઞાનચાહના મેળવી છે. પૂ. મુનિશ્રી પોતાનાં માતૃશ્રી (સાધ્વી શ્રી ચંદ્રયશાશ્રીજી) સાથે સં. ૨૦૦૫માં સંયમી થયા છે. તેઓશ્રીના નજીક-દૂરના સંસારી ૫-૬ સંબંધી પણ સંયમધર્મની ઉત્તમ આરાધના કરી ધન્ય બન્યા છે. પૂજ્ય મુનિશ્રી હરીશભદ્રવિજયજી મ.ની સંયમયાત્રામાં સાત્ત્વિકતા જ રેલાય. સાવ નિર્મળ, નર્યુ પારદર્શક જીવન જીવી બતાવ્યું છે અને જીવતર જીવવાની જડીબુટ્ટી પણ આપણને બતાવી છે.

પૂજ્યશ્રીએ દર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્રની આરાધનામાં શ્રીસંઘને આગળ વધવા પ્રેરણા આપી હતી. તેઓના ઉપદેશથી પ્રભાવક શ્રી વાસુપૂજ્ય ભ.નું દેરાસર તથા મહાપ્રભાવક શ્રી માણિભદ્ર યક્ષરાજનું દેરાસર કાંદિવલી (આનંદનગર), પોતાના પૂ. ગુરુદેવની સ્મૃતિમાં શ્રી જગવલ્લભ પાર્શ્વનાથ દેરાસર કુકરેજા-ભાંડુપ સુપ્રસિદ્ધિને પામ્યાં છે. પાઠશાળાના વિકાસ, શિક્ષક-શિક્ષિકાઓ માટે ટીચિંગ કોર્સ, ઓપનબુક પરીક્ષા દ્વારા અભ્યાસીઓને ઉત્તેજન, સારાં પુસ્તકોના પ્રકાશન માટે ત્રણ ટ્રસ્ટોએ તેઓની ભાવનાને વેગ આપ્યો છે. હજી બીજાં ટ્રસ્ટો આગળ આવે અને શ્રુતગંગાને ગામડેગામડે, ઘેર ઘેર પહોંચાડે એ જ અભ્યર્થના. —સંપાદક

પ્રભુવીરે વૈશાખ સુદ-૧૧ના મંગળ દિને અપાપાપુરીમાં કેવળજ્ઞાન બાદ સર્વપ્રથમ ચતુર્વિધ સંઘની સ્થાપના કરી. તેમાં સાધક એવા સાધુ અને શ્રાવકની જેમ સાધ્વીજી-શ્રમણીઓનું માનભર્યું સ્થાન આરાધક આત્મા તરીકે આપ્યું. શ્રાવિકાઓને પણ એ જ રીતે સ્થાન આપ્યું.

રાઈ પ્રતિક્રમણમાં ચતુર્વિધ સંઘ ભરહેસરની સજ્જાયનું સ્મરણ અવશ્ય કરે છે. તેમાં પણ જ્ઞાની પુરુષોએ પડ મહાપુરુષોની સાથે ૪૭ સાધ્વી-શ્રાવિકાઓના નામોને ગુણાનુરાગી બની ખાસ યાદ કર્યા છે. એનો અર્થ એ જ છે કે જૈનદર્શનમાં વ્યક્તિપૂજાને નહીં ગુણપૂજાને આવકારી છે.

વંદનીય-પૂજનીય શ્રમણીસંઘને શ્રાવિકાઓ વિધિ સહિત ત્રિકાળ થોભવંદન કરી ચારિત્રરૂપી યાત્રાની સુખશાતા પૂછે છે, જ્યારે શ્રાવક સંઘ ફીટાવંદનરૂપે ‘મત્યએણ વંદામિ’ શબ્દોચ્ચાર દ્વારા ઔચિત્ય સાચવે છે.

વ્યવહારમાં સ્ત્રી એ માતા છે, આદરણીય પાત્ર છે, સંસ્કારની સરિતા છે. પુત્રરત્નને જન્મ આપી તેના જીવનને ધન્ય

કરવા સંસ્કારનો મહત્ત્વનો ફાળો આપે છે. ભરત-ઐરાવત ક્ષેત્રને આશ્રયી એક કાળયકમાં રત્નકુક્ષી માતાઓ જ (૪૮) તીર્થંકર પરમાત્માઓને જન્મ આપે છે. એ જ રીતે મહાવિદેહક્ષેત્ર આદિ ત્રણે ક્ષેત્રને આશ્રયી ૨૬૮ દ્રવ્ય-ભાવરૂપે તીર્થંકરો હોય છે.

એક સ્થળે સંસ્કારનું દાન-જ્ઞાન આપનારી માતાઓ માટે કહ્યું છે, કે અધ્યાપક કરતા આચાર્ય (પ્રોફેસર) ૧૦ ગણો ઉપકાર કરે છે. એ જ રીતે આચાર્ય કરતા પિતા ૧૦૦ ગણા ઉપકારી છે. જ્યારે માતા તો ૧૦૦૦ ગણો ઉપકાર બાળક ઉપર કરે છે. જગતમાં ‘મા’ શબ્દ આદરણીય-પૂજનીય માનવામાં આવે છે. સુખ-દુઃખમાં રોગી-નિરોગી અવસ્થામાં માનું વાત્સલ્ય અવર્ણનીય છે. આ એક સ્ત્રી—મા સંબંધી પ્રાથમિક ભૂમિકા થઈ.

હવે મુખ્ય વાતનો વિચાર કરીએ.

પુરુષની જેમ સ્ત્રીઓ વૈરાગ્યવાન થઈ આત્મકલ્યાણની બુદ્ધિથી જન્મ-મરણના ફેરા ટાળવા પ્રભુવીરના શ્રમણી સંઘના સભ્ય બને છે. સંસારસાગરને પાર કરવા ચારિત્રરૂપી નૌકામાં બેસી પ્રવાસ આરંભે છે.

(૧) ત્રીજા આરામાં ભ. ઋષભદેવની માતા—મરૂદેવાએ પૌત્ર ભરત ચક્રીને એક નહીં અનેકવાર ઓળખો આપી પુત્રના(ભ. ઋષભદેવના) સમાચાર મંગાવ્યા, પૂછ્યા હતા. જ્યારે ભ. ઋષભદેવને કેવળજ્ઞાન પ્રાપ્ત થયું ત્યારે દાદીમાને પિતાની ઋદ્ધિ-સિદ્ધિ સામર્થ્ય જોવા હાથીની અંબાડી ઉપર નગરી બહાર લઈ ગયા. ત્યારે પુત્રની ઋદ્ધિ-સિદ્ધિ જોઈ વૈરાગ્ય-વાસિત થયેલા એ માતાજી કેવળલક્ષ્મીના અધિકારી બન્યા.

(૨) બ્રાહ્મી-સુંદરીએ ભ. ઋષભદેવના શ્રમણી સંઘમાં જીવન અર્પણ કર્યું હતું. તેઓ પ્રભુની આજ્ઞાથી ભાઈ—બાહુબલીજીને પ્રતિબોધવા (સમજાવવા) તેઓ પાસે ગયા. ૧૨-

૧૨ મહિના સુધી કાઉસગ્ગ ધ્યાનમાં આરૂઢ થયેલા ભાઈને બે શબ્દ—“વીરા મોરા ગજ થકી ઉતરો” કહ્યા. પરિણામે બાહુબલી તરત સત્ય સમજી ગયા ને કાઉસગ્ગ પારી વંદન કરવા પગ ઉપાડતા કેવળી પણ થયા.

(૩) ૧૯મા તીર્થપતિ મલ્લિકુમારીની સામે લગ્નનો પ્રસ્તાવ મૂકવા આવેલા યુવરાજને સુવર્ણકુમારી (સ્ટેચ્યુ) દ્વારા નાશવંત શરીરનો પરિચય કરાવી રાગદશામાંથી સૌને વૈરાગી બનાવ્યા.

(૪) ૨૨મા બાળબ્રહ્મચારી શ્રી નેમિનાથ ભ.ના શાસનકાળમાં રહનેમિ મુનિ થયા હતા. એક દિવસ તેઓ ગુફામાં અંદર છે તે જાણતા ન હોવાથી રાજમતિ સાધ્વી પોતાના વસ્ત્ર સુકાવવા લાગ્યા. તે અવસરે મુનિ ભાન ભૂલ્યા, અયોગ્ય વિચારો વ્યક્ત કર્યા પણ જાગ્રત એવા રાજમતિજીએ રહનેમિના જીવનરથને પાછો સંયમમાં સ્થિર કર્યો. પ્રભુ પાસે પ્રાયશ્ચિત્ત લઈ તેઓ શુદ્ધ થયા—ધન્ય થયા.

આ વાતો તો ઘણી જૂની થઈ. હવે આવો પ્રભુ વીરના શાસનને ઉજ્જવળ કરનાર સુવિશુદ્ધ સંયમી જીવન જીવનાર શ્રમણી મહાસતીઓનો પરિચય કરીએ.

(૫) યાકિનીમહત્તરા એ શ્રમણીનું નામ. હરિભદ્ર બ્રાહ્મણ ચૌદ વિધાના પારગામી હતા અને ‘મારા જેવા કોઈ વિદ્વાન નથી’—એવો વિશ્વાસ હતો, છતાં જો કોઈનું વચન (શ્લોક) ન સમજાય તો શિષ્ય થવાની તૈયારી રાખનાર એ પંડિતજીએ એક દિવસ ઉપાશ્રયમાં સ્વાધ્યાય કરતા સાધ્વીજીઓના મુખેથી એક શ્લોક સાંભળ્યો પણ અર્થ ન સમજાયો. સત્ય ગવેષક પંડિતજીએ સાધ્વીજીના સમાગમે ગુરુની પાસે સંયમ લીધું. આમ તેઓ ઉપકારી તરીકે સાધ્વીજીને ગુરુ અને તારક..... ગુરુના શિષ્ય બન્યા.

(૬) રાજા દધિવાહન અને પુત્ર કરકંડુ વચ્ચે યુદ્ધ સંગ્રામ ખેલાયો હતો તેમાં સાધ્વી (માતા) પદ્માવતીજીએ મધ્યસ્થી કરી યુદ્ધવિરામ કરાવ્યો.

(૭) સાધ્વીજી સુવ્રતાશ્રીજીને સમાચાર મળ્યા કે નજીવા કારણે પિતા-પુત્ર યુદ્ધભૂમિ ઉપર બાહુબળ દર્શાવવાના નિરર્થક પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે. તરત નમિરાજાને ચંદ્રયશા વચ્ચેની અણસમજ સાધ્વીજીએ દૂર કરી શાંત કર્યા. યુદ્ધ અટકી ગયું.

(૮) પુષ્પભદ્રનગરીના રાણી પુષ્પયુલાએ સંયમનો સ્વીકાર કર્યો. હવે તેઓ પરવશ અશાતા વેદનીયકર્મના

ઉદયવાલા અર્ણિકાચાર્ય ગુરુની વિવેકપૂર્વક નિર્દોષ ગોચરી-પાણીની ભક્તિ કરતા હતા. ફળ સ્વરૂપે સેવા ભાવના-ભક્તિના પ્રભાવે એ આર્યા કેવળજ્ઞાની થયા.

(૯) સાધ્વી કુબેરદત્તા એક દિવસ કુબેરસેનાના ઘરે પારણામાં જૂલતા બાળકને ઉદેશી હાલરડું ગાવા લાગ્યા. એટલું જ નહીં એ હાલરડામાં સંસારના ૧૮ નાતરાને જોડી અસાર સંસારના નાટકને સ્પષ્ટ કર્યું. જે સાંભળતા ચેતી ગયેલી કુબેરસેના સંસાર ઘટાડવા પ્રભુવીરના પંથે નીકળી ગઈ.

(૧૦) સાધ્વીઓ નિત્ય દેવસી પ્રતિકમણ કર્યા પછી એક પહોર શાસ્ત્રનો સ્વાધ્યાય કરતા હતા. ઉપાશ્રયમાં એક શ્રાવિકા એક બાળક વજ્રસ્વામીનું પારણું ઝુલાવતા હતા. સાધ્વીજીના સ્વાધ્યાયને બાળક શાંત ચિત્તે શ્રવણ કરતા ત્રણ વર્ષની નાની ઉંમરે અગિયાર અંગના જ્ઞાતા થયા. પૂર્વભવમાં પ્રાપ્ત કરેલું જ્ઞાન આ નિમિત્તે ફરીથી ઉપસ્થિતિમાં આવ્યું.

(૧૧) સુવ્રતા સાધ્વી ત્યાગી-વૈરાગી તરીકે સુપ્રસિદ્ધ હતા. એક દિવસ પ્રભંજના જે કોડભરી કન્યા લગ્ન કરવા જઈ રહી હતી તેઓને મંગલિક સંભળાવતા સાધ્વીજીએ લગ્નને સંસાર વધારનારી પ્રવૃત્તિ સમજાવી અને ત્યાગ-વૈરાગ્ય ભવભ્રમણ ઘટાડનારું દર્શાવ્યું. પરિણામે હજુકર્મી જીવે લગ્નમંડપે ન જતાં સંયમનું દાન સાધ્વીજી પાસે પ્રાપ્ત કર્યું.

(૧૨) માતા-સાધ્વી આજે પોતાના બ્દાલા સંયમી પુત્ર અરણિકને શોધવા ગલીએ ગલીએ ફરી રહ્યા છે. પુત્ર પૂર્વભવના અંતરાયના કારણે માર્ગ ભૂલ્યો છે. તેને શોધી સન્માર્ગે સ્થિર કરવાની જ તેમની પ્રવૃત્તિ હતી. અચાનક વેશ્યાના આવાસમાં નિવાસ કરતાં પુત્રને માતાનો વાત્સલ્યભર્યો અવાજ સંભળાયો. માતાની દયામય પરિસ્થિતિને જોઈ એનો આત્મા જાગી ગયો. પોતાની ભૂલ સમજાઈ ગઈ. તરત આવાસ ત્યજી માતાના ચરણે પડી ક્ષમા માંગી પોતાનું જીવન સુધારી લીધું.

આવા અનેકાનેક ઉદાહરણો શાસ્ત્રોમાં શ્રમણીઓના વાંચવા મળે છે. તે જ રીતે ભદ્રા માતા, જયંતિ શ્રાવિકા, અનુપમા દેવી, સુલસા શ્રાવિકા જેવી અનેક વંદનીય સન્નારીઓએ ચતુર્વિધ સંઘની સેવા-સુશ્રુષા કરવામાં પોતાના તન-મનને સમર્પિત કર્યા હતા.

પ્રાચીન કાળની એ કથાઓ જાણ્યા પછી ચાલો હવે અર્વાચીન શ્રમણીઓના આદર્શ જીવનને તપાસીએ. બહુરત્ના

વસુંધરાની જેમ છેલ્લી શતાબ્દિમાં પણ એ સાધ્વીરત્નાઓએ જીવન ગુણથી સુવાસિત કર્યું છે. તેઓના પણ એ સુગંધિદાર પુષ્પની પરાગનો અનુભવ કરી લઈએ.

(૧૩) પ્રવર્તિની સાધ્વી શ્રી પુણ્યશ્રીજી તેઓનું નામ. કહેવાય છે કે સાધ્વીવર્યા શક્તિસ્વરૂપા હતા. કોઈપણ ગચ્છ-વાડાને તેઓએ વિચારોમાં સ્થાન આપ્યું ન હતું. રામ ત્યાં અયોધ્યાની જેમ 'જ્યાં ગુરુના ચરણ ત્યાં પુણ્યનું સ્મરણ પાપનું હરણ' તેઓ માટે લોકજીભે કહેવાતું. તેઓશ્રીની નિશ્રામાં નાગોરથી સિદ્ધાયલજી તીર્થનો તથા ગ્વાલિયરથી સિદ્ધગિરિનો નાનો સંઘ શ્રાવકોએ કાઢ્યો. પ્રાયઃ દરેક ચોમાસામાં આગમસૂત્ર ઉપર મધુરવાણીમાં ધર્મદેશના આપતા હતા. (પુણ્યચરિત્ર મહાકાવ્ય)

(૧૪) સાધ્વીજી શ્રી દ્વીકારશ્રીજી એમનું નામ. અચલગચ્છાધિપતિ પૂ. આ. ગુણસાગરસૂરીશ્વરજી મ.ના આજ્ઞાવર્તી એ સાધ્વીરત્ના, બાળબ્રહ્મચારી સાધ્વીજીએ બાર વર્ષની કુમળી વયમાં ગુરુમહારાજની કૃપાથી જ્ઞાનની સાધનાના શ્રીગણેશ કર્યા. સ્મરણશક્તિ તીવ્ર, ઉમંગ પણ અપૂર્વ એટલે લગભગ છ વર્ષમાં અઢાર વર્ષની ઉંમરે ૨૧૦૦૦ શ્લોક કંઠસ્થ કરવાનો સંકલ્પ પૂર્ણ કર્યો. નિકટવર્તી શ્રમણી પણ તેઓની ધગશ અને રમતમાં ૨૫-૫૦ ગાથા કરવાની શક્તિ જોઈને આશ્ચર્ય પામ્યા. વંદન હો એ જ્ઞાનારાધક શ્રમણીને.

(૧૫) પૂ. યોગનિષ્ઠ આ.મ. શ્રી કલાપૂર્ણસૂરીશ્વરજી મ.ના એ શ્રમણીરત્ન. નામ સાધ્વીજી શ્રી હંસકીર્તિશ્રીજી મ. જેમ ભ. મહાવીરે નંદનમુનિના ભવમાં માસક્ષમણને પારણે માસક્ષમણની ઉગ્રાતિઉગ્ર આરાધના કરેલ તેમ આ તપસ્વી સાધ્વીજીએ માતુશ્રીની પ્રેરણાથી વર્ધમાનતપની આરાધના શરૂ કરી અને એકસોમી ઓળીનું પારણું સં. ૨૦૩૮માં સામખીયારી (કચ્છ)માં કર્યું, જે તેઓની તપસ્યાનો બીજા શબ્દમાં અલ્પવિરામ હતો.

બસોમી ઓળીનું પારણું જ્યારે સુરેન્દ્રનગર કર્યું ત્યારે તેઓના આત્મામાં રહેલું વીર્ય સંપૂર્ણ રીતે વિકસ્યું. પરિણામે ૨૮૦મું પારણું ૨૮-૮-૧૦ના મંગળ દિવસે પુણ્યનગરી પૂનામાં ઉલ્લાસપૂર્વક કર્યું. લગભગ ૪૦ વર્ષથી સાડા ચૌદ હજાર આર્યબિલ કર્યા. ઉપરાંત માસક્ષમણ વગેરે પણ કર્યું છે. ખૂબીની વાત તો એ છે કે હવે આ સાધ્વીજીએ તપની સાથે આહારસંજ્ઞાની ઉપર પણ અપૂર્વ વિજય મેળવ્યો છે. અત્યારે માત્ર પાણી સાથે ચાર દ્રવ્ય તે પણ ભાત-ખીચડી અને દાળના

સહારે આર્યબિલ કરે છે. તપ, સમતા, શાંતિ, સંતોષપૂર્વક કરતા હોવાથી અનેક આત્મા તેઓનું આલંબન લઈ જીવનમાં સુધારો કરે છે. તેઓએ એક અનુભવગમ્ય સૂત્ર બનાવ્યું છે કે નિરોગી રહેવું હોય તો ભાવપૂર્વક ધર્મ અને આર્યબિલ કરો. શાસનદેવ તેઓના ઉત્તરોત્તર સંકલ્પ પૂર્ણ કરે.

(૧૬) લગભગ ૬૦ વર્ષ પૂર્વેની વાત. કલકત્તા-૯૬, કેનિંગ સ્ટ્રીટમાં સાધ્વીજી શ્રી રંજનશ્રીજી ચાતુર્માસ હતા. ગુજરાતથી તેઓ સમેતશીખરજી આદિ કલ્યાણક ભૂમિની સ્પર્શના કરી પધાર્યા હતા. શત્રુંજયતીર્થના જેમ ૧૬-૧૭ મોટા જીર્ણોદ્ધાર થયા તેમ સમેતશીખરજી તીર્થના દર્શન કરતાં તેઓમાં તીર્થના ઉદ્ધારના ભાવ જાગ્યા. કલકત્તામાં એ તીર્થના વહીવટકર્તા બાબુજી રહે છે. તે વાત જાણ્યા બાદ જીર્ણોદ્ધારની ભાવનાને વેગ મળ્યો. કામ જો કે મોટું હતું પણ ભાવના તીવ્ર હોવાથી સાધ્વીજીએ મનની વાત પૂ. મુનિરાજ શ્રી જિતેન્દ્રવિજયજી મ.ને કરી. પછી ગુજરાતી સંઘના ટ્રસ્ટી અને પ્રભુદાસ જેવા શ્રાવકોની પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં મિટીંગ થઈ. ઉપરાંત બાબુજીની સાથે ચર્ચા વિચારણા કરી.

તીર્થરક્ષક ભોમિયાજીની સન્મુખ પણ ભાવના વ્યક્ત કરાઈ. ફળસ્વરૂપે કેટલાક નિયમો સાથે તીર્થનો જીર્ણોદ્ધાર શુભ દિવસે કરવાના અનુમોદનીય સમાચાર વહેતા થયા. આ કાર્ય માટે અમદાવાદના ભક્ત શેઠાણીની સારી રકમની જાહેરાત પણ શુભ ચોંધડીયે થઈ. ભાવના શું કરે છે તે આ ઉપરથી સમજાશે.

દર્શનશુદ્ધિરૂપે તીર્થભક્તિ સ્વરૂપે જીર્ણોદ્ધારનું ઉમદા કાર્ય આ રીતે નિર્વિઘ્ને પૂર્ણ કરી સાધ્વીજી ધન્ય બન્યા. કહેવાય છે કે આ રીતે તીર્થનો ૨૨મો ઉદ્ધાર થયો અને તેની ફરી પ્રતિષ્ઠા સં. ૨૦૧૭ મહાવદ-૭ના શુભ ચોંધડીયે પૂ.આ.શ્રી માણિક્યસાગરસૂરિજી મ. અને વિશાળ ચતુર્વિધ સંઘની હાજરીમાં થઈ. આ ઉદ્ધારમાં લગભગ ૧૭-૧૮ લાખનો સદ્વ્યય એ જમાનામાં થયો હતો.

(૧૭) મંત્ર-તંત્ર-યંત્ર અને ધ્યાન એ એક શક્તિપીઠ છે એમ કહીશું તો ખોટું નથી. જેમ જેમ એ શક્તિની સાધના કરવામાં આવે તેમ તેમ ધર્મપ્રભાવનાના કલ્પેલા કાર્યો અલ્પકાળમાં પૂર્ણ થાય છે. તેવો જાતિ અનુભવ સાધ્વીજી શ્રી વાચંચશાશ્રીજી (બેન મ.)ની પ્રવૃત્તિઓના કારણે માનવો પડે.

વચનસિદ્ધિ, શાસનપ્રભાવનાની તીર્થોદ્ધાર કરવાની તમન્ના આગવી સૂઝ-બૂઝના કારણે તેઓશ્રીએ આ ક્ષેત્રમાં સારો

યજ્ઞ પ્રાપ્ત કર્યો. એ માટે લઘ્વિ-વિક્રમ કૃપાપાત્ર પૂ.આ.શ્રી વિજયરાજયશસૂરીશ્વરજી મ.નો ફાળો પણ આવકારદાઈ હતો.

(૧૮) બાળબ્રહ્મચારી સાધ્વીજી શ્રી આગમજ્યોતિશ્રી ખૂબ ઉમંગથી સંયમધર્મનો સ્વીકાર કરી મોક્ષના પથિક બન્યા. પણ અઘાનક ૫-૧૫ દિવસમાં જ અશાતાવેદનીયકર્મના ઉદયે જોર પકડ્યું. ન ધારેલું ન કલ્પેલું કેન્સર રોગનું આગમન થયું. શ્રમણી-સંસારી સમુદાયમાં ચિંતાનું જોર કરી બેઠું. શું કરવું? ક્યો રસ્તો અપનાવવો તેની રોજ મિટીંગ થવા લાગી પણ....

સાધ્વીજી પ્રસન્ન હતા. સમતાપૂર્વક અશાતા-વેદનીયકર્મના ઉદયને દેહતાથી સહન કરવા તૈયાર થયા. ૨૨ પરિષદને જીતવા તેઓએ મનથી તૈયારી કરી લીધી. સંયમનું નિરતિયારપણે પાલન કરવા તપ-જપ કરી કર્મને ખપાવવા તેઓએ યજ્ઞ માંડ્યો. જોનાર મનમાં મુંઝાય પણ તેઓ “અવધુ સદા મગનમેં રહના”ની જેમ પ્રસન્નતાના શુદ્ધ વાતાવરણથી દર્શનાર્થીને પણ શાતા આપતા.

પુણ્યપ્રકાશ અને પદ્માવતી આરાધનાના મૂક સંદેશ જીવનમાં ઉતારવાના કારણે આ અભ્યંતર રીતે પ્રસન્ન, બાહ્ય રીતે રોગી સાધ્વીવર્યા દર્શનાર્થીઓને નશ્વર શરીરનો સંદેશ આપતાં ધર્મ કરો, ધર્મ સંભળાવો, આત્મજાગ્રતિ રાખો જેવા વિચારો વહેતા કરતા. ધૈર્યના કારણે અનેક તપસ્યા કરી સ્વાધ્યાયમાં પ્રવૃત્તિશીલ રહી સંયમ કે ઉમ્મરથી નહીં પણ જ્ઞાનથી સ્થવીર એવા શ્રમણી સમાધિકાળ પામ્યા. કોટી વંદન હો એ શ્રમણીને.

(૧૯) કાયા પાતળી-નબળી અને મન દેહ-મજબૂત જેઓનું હતું તેવા એક દીર્ઘ સંયમી સાધ્વીશ્રીની વાત છે. તેઓના દર્શન કરવા જનાર પણ એક ક્ષણ આશ્ચર્ય પામી જાય તેવું તેઓનું જીવન હતું. સંયમની આરાધનામાં શુદ્ધતા અને શાશ્વતગિરિની છટ કરી સાત જાત્રા/૯૯ની જાત્રા કરવી તેઓને મન રમત હતી. એક નહીં અનેક વખત ૯૯ યાત્રા કરી અવઢના પરચકબાણે આહાર વાપરતા. સિદ્ધક્ષેત્ર એ પુણ્યભૂમિ કહેવાય. ભગવાન આદીનાથ એ આરાધક આત્માની ભાવના પૂર્ણ કરનારા તારક દેવ પછી ઉણપ કોઈ વાતની જીવનમાં હોય ખરી? દર્શનાર્થીને સાત અથવા ૯૯ યાત્રા કરવા હંમેશા પ્રેરણા આપતા.

(૨૦) એ શ્રમણી યુગલે તપ-જપ-આરાધનાની નિત્ય હરિકાઈ કરી. જીવનમાં લગભગ ૪૦ વર્ષમાં ૩૫૦૦૦થી વધુ ઉપવાસ, વીશસ્થાનક તપ, ૨૦-૨૦ સળંગ ઉપવાસે ૩૦૦૦ થી વધુ આયંબિલ (વર્ધમાન તપની ૫૫મી ઓળી ચાલે છે) વિગેરે

કર્મ ખપાવવા ભગીરથ પ્રયત્ન કર્યો છે. કોઈ દિવસ અલ્પ તપ કરવું પડે તો મનને ઠપકો આપતા.

પુણ્યશાળી સાધ્વીશ્રી ગીતપદ્માશ્રીજી તથા સાધ્વીજી દીપયશાશ્રીજી વિહાર હોય, શિયાળો હોય, ઉનાળો હોય કે લાંબા વિહાર કરવાના હોય તોપણ શુભ અધ્યવસાય સાથે પૂ.આ.મ.શ્રીમદ્ વિજયવિક્રમસૂરીશ્વરજી મ.ની કૃપાથી અસ્મલીત આરાધના કરે છે. (કરતા હતા.)

(૨૧) એ ૧૧૩ ઓળીના આરાધક તપસ્વી સાધ્વીશ્રી અરુણોદયશ્રીજી મ. જીવનમાં શાતા-અશાતા ઘણા ચડાવઉતારને સમભાવે અનુભવ્યા. ૮૫ વર્ષની ઉંમરે પણ પ્રમાદને વશ ન થતાં દર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્રની શુદ્ધ આરાધનામાં મગ્ન રહે છે. માત્ર તપ નહીં પણ વિવિધ ધર્મની આરાધના દ્વારા નિત્ય મહાવિદેહમાં જન્મ ઝંબે છે. કારણ જલ્દી મોક્ષે જવું છે.

(૨૨) પૂ. બાપજી મ.ના સમુદાયના અને આગમપ્રજ્ઞ પૂ. મુનિ શ્રી જંબૂવિજયજી મ.ના માતુશ્રી સાધ્વીજી શ્રી મનોહરશ્રીજી મ. શતાબ્દી વટી ચૂકેલા એક વંદનીય સાધ્વી હતા. વૃદ્ધાવસ્થા ઘણી વખત અતૃપ્ત અવસ્થા કહેવાય. જ્યારે આ શ્રમણી તૃપ્તિના, સમતાના, શાંતિ, સમાધિના ઉપાસક હતા.

(૨૩) એક જ્ઞાનપિપાસુ મહાસતીની વાત છે. લગભગ ૨૦ વર્ષથી વર્ષોત્તરના આરાધન સાથે જ્ઞાનપ્રાપ્તિ માટે આગમોનું મનન-વાંચન કંઠસ્થ કરવાનો ઉદ્યમ ચાલું છે. જ્ઞાનાવરણીય કર્મનો ક્ષયોપશમ સારો હોવાથી વર્તમાનમાં લગભગ ૨૫-૨૬ આગમો કંઠસ્થ કરી ચૂક્યા છે. ઉપરાંત ભાવના ભાવે છે કે બધા જ આગમો કંઠસ્થ કરી લેવા. પીએચ. ડી.ની ડીગ્રી પણ ‘બંધસ્થાન’ વિષય ઉપર મહાનિબંધ લખી ચાર વર્ષ પૂર્વે પ્રાપ્ત કરી છે. આ બધું ત્યારે જ શક્ય બને જ્યારે આત્મા જાગ્રત હોય. કાંઈક કરી છૂટવાની તમન્ના હોય. એ મહાસતી નીતાબાઈને ધન્યવાદ આપીએ તેટલા ઓછા છે.

ઉપસંહાર

‘બહુરત્ના વસુંધરા’ એ ન્યાયે જેટલા શ્રમણીઓને આ લેખમાં સંક્ષિપ્તમાં સ્થાન આપ્યું છે તેનાથી અનેકાનેક જાણ્યા-અજાણ્યા છૂપા રત્ન સમાન શ્રમણીઓ વિદ્યમાન છે. ગુણાનુરાગી ભાવે જે લખાયા છે તેમાં જે બાકી છે તે સર્વે પણ અનુમોદનીય છે. શત્રુંજયગિરિરાજનો મહિમા યાદ કરો. પગલે પગલે કાંકરે કાંકરે જો અનંતા આત્મા મોક્ષમાં ગયા હોય, જઈ શકતા હોય તો આવી અનેક શ્રમણી આત્માઓ આત્મકલ્યાણ કરી જાય તેમાં નવાઈ નથી. લખાણ લખવામાં અતિશયોક્તિ થઈ હોય તો તે માટે મિચ્છામિ દુક્કડં.

પૂજ્ય સાધ્વીજી ભગવંતોના જે કેટલાક વિશેષ પરિચયો ઉપલબ્ધ બન્યા છે આ મુજબ છે.

સાધ્વીજી મૃગાવતીશ્રીજી મહારાજ

પૂજ્ય સાધ્વીજી મૃગાવતીશ્રીજીનો વતન સરધાર (રાજકોટ) ગામમાં શ્રી ડુંગરશીભાઈ સંઘવીને ત્યાં શિવકુંવર બહેનની કુક્ષીએ સંવત ૧૯૮૨ના ચૈત્ર સુદી સાતમના દિવસે જન્મ. એમનું સંસારી નામ ભાનુમતી. એમના પિતા ડુંગરશીભાઈને મુંબઈમાં કાપડનો વેપાર હતો. સંસારી માનવીઓ જે સુખની વાંછા કરે એ સુખ ભાનુમતીના માતાપિતાને સાંપડ્યું હતું. બે પુત્રો અને બે પુત્રીઓ લાડકોડમાં ઊછરતાં હતાં. એવામાં એક પુત્ર અને એક પુત્રીનું અકાળ અવસાન થયું અને એ પછી વિ.સં. ૧૯૮૪માં શ્રી ડુંગરશીભાઈનો સ્વર્ગવાસ થયો.

શિવકુંવરબહેન મુંબઈનો મોહ છોડીને પોતાનાં લાડકવાયા દીકરા-દીકરીને ઉછેરવાને સરધારમાં આવીને રહ્યાં અને દુઃખને વિસારે પાડવા લાગ્યાં.

વૈધવ્યના આઘાતની કળ વળી ન વળી ત્યાં કુટુંબના એક-માત્ર આધાર સમો સોળ વર્ષનો જુવાન પુત્ર ગુજરી ગયો! એક વખતના સુખી અને ભર્યાં કુટુંબમાં બાકી રહ્યાં દુઃખના જીવતા અવશેષ સમાં એક વિધવા માતા અને નાની દીકરી ભાનુમતી. શિવકુંવરબહેનના દુઃખનો અને એમની અસહાયતાનો કોઈ આરો ન હતો. પણ સોનું અગ્નિમાં તપીને વધારે તેજસ્વી બને છે એમ દુઃખના તાપમાં માનવીનું હીર વધારે પ્રકાશી ઊઠે છે. શિવકુંવરબહેનના અંતરમાં ધર્મ ભાવનાનું તેજ ભર્યું હતું. વિમાસણ કે હતાશામાં વધુ અટવાયા વગર એમણે ઉત્કૃષ્ટ મંગલરૂપ ધર્મનું શરણ સ્વીકારીને જીવનને ધર્મ-મંગલમય બનાવવા વિ.સં. ૧૯૮૫માં તીર્થધિરાજ શત્રુંજયગિરિની પવિત્ર છાયામાં, શિવકુંવરબહેને પોતાની એક માત્ર પુત્રી ભાનુમતી સાથે, દીક્ષાગ્રહણ કરી. એમનું નામ સાધ્વી શીલવતીશ્રીજી, એમની પુત્રીનું નામ સૌજન્ય અને વિનમ્રતાની મૂર્તિ સમા સાધ્વીશ્રી મૃગાવતીશ્રીજી ઘોષિત થયું.

સમસ્ત શ્રી સંઘના સુખ દુઃખના સાથી અને સૌને પ્રગતિને માર્ગે આગળ વધવાની પ્રેરણા આપનારા અને શ્રીસંઘના શ્રાવક-શ્રાવિકા, સાધુ-સાધ્વીજીની પ્રગતિ નીરખીને રાજી થનારા ગુરુ વિજયવલ્લભસૂરિની આજ્ઞામાં પૂજ્ય શીલવતીશ્રીએ આત્મતત્ત્વને અજવાળવા સાથે ધર્મની પ્રભાવના કરી હતી અને ભાવનાશીલ સાધ્વીજી તરીકે સર્વત્ર સુવાસ પ્રસરાવી હતી. સાધ્વીપુત્રીના અભ્યુદય માટે તેઓ જીવનભર તપ કરતાં રહ્યાં અને જ્ઞાન-ચારિત્રની નિર્મળ આરાધના અને વ્યાપક જ્ઞાનોપાસના દ્વારા પૂજ્ય મૃગાવતીશ્રીજીનો શતદળ કમળની જેમ વિકાસ થાય, એ માટે તેઓ જીવંત વાડ બનીને સંભાળ રાખતા હતા. પોતાના શિષ્યા-પુત્રીના વ્યક્તિત્વમાં જ પોતાનું સમગ્ર વ્યક્તિત્વ પૂજ્ય શીલવતીશ્રીજીએ સમાવી દીધું હતું અને મુંબઈમાં તેઓ સં. ૨૦૨૪માં કાળધર્મ પામ્યા હતા.

પૂજ્ય સાધ્વીજી મૃગાવતીશ્રીજીએ પોતાના સાધ્વીજીવનના પ્રારંભના વરસોમાં જ્ઞાનાભ્યાસ કર્યો અને આગમપ્રભાકર શ્રી પુણ્યવિજયજી, પંડિત સુખલાલજી, પંડિત છોટેલાલ શાસ્ત્રી, પંડિત બેચરદાસ દોશી અને પંડિત દલસુખભાઈ માલવણિયા જેવા વિદ્વાનો પાસે જૈન આગમો તથા વ્યાકરણ, કાવ્ય, કોષ તથા જૈનેતર સાહિત્ય, બૌદ્ધ, વૈદિકનો ઊંડો અભ્યાસ કર્યો.

વિશાલ તેજસ્વી મસ્તક, કરુણા નિતરતી આંખો, અમૃત વરસાવતી દૃષ્ટિ, સુખ-દુઃખમાં હંમેશા આનંદી ચહેરો, ભારતીય સંસ્કૃતિ અને સભ્યતાના પ્રતિક સમા, શુદ્ધ ખાદીમાં શોભતા સાધ્વીજીના પ્રથમ દર્શનથી જ દરેક વ્યક્તિ પરમ શાંતિનો અનુભવ કરતી.

સાધ્વીજીએ જાણે સાધુ-જીવનનો આહ્વાહ અનુભવતા હોય એમ ભાવયુક્ત મને ત્રણેક દાયકાઓ સુધી માતા-ગુરુ પૂજ્યશ્રી શીલવતીશ્રીજી મહારાજના સાંનિધ્યમાં અને ૧૮ વર્ષ પોતાની શિષ્યાઓ સાથે હિમાચલ પ્રદેશ, ગુજરાત, બંગાળ, બિહાર, ઉત્તરપ્રદેશ, પંજાબ, રાજસ્થાન અને મહારાષ્ટ્રમાં સાઠ હજાર માઈલનો પાદવિહાર કરીને પોતાના આત્મતત્ત્વને અજવાળવા સાથે ધર્મની પ્રભાવના કરી હતી, અને એક કુશળ કલ્યાણવાંછુ અને ભાવનાશીલ સાધ્વીજી તરીકે સર્વત્ર સુવાસ પ્રસરાવી હતી.

મુંબઈમાં સં. ૨૦૨૨ અને ૨૦૨૩ના ચાતુર્માસ અંતુક્રમે ભાયબલા તથા નમિનાથજી ઉપાશ્રય (વિજયવલ્લભચોક)માં કરેલ અને તે પ્રસંગે શ્રી આત્માનંદ જૈન સભાનો રજત મહોત્સવ ઉજવાયો. મુંબઈમાં ગરીબ અને મધ્યમ વર્ગના કુટુંબોને સસ્તા રહેઠાણો બનાવવા પ્રેરણા કરી હતી અને પરિણામે કાંદીવલીમાં મહાવીરનગર બનેલ છે. શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલય-મુંબઈના સુવર્ણ મહોત્સવમાં સાધ્વીજીએ ઉપસ્થિત રહી નિધિ એકત્ર કરાવવા પ્રેરણાત્મક બળ પૂરું પાડેલ.

આચાર્યશ્રીના લોકોપકારક જીવનને અનુરૂપ, જૈનદર્શનનો અભ્યાસ અને સંશોધન કેન્દ્ર, તુલનાત્મક અભ્યાસ કેન્દ્ર, પ્રાચીન અને સમકાલીન સ્થાપત્યનું કલાસંગ્રહાલય, યોગ અને ધ્યાનનું સાધના કેન્દ્ર, જનઉપયોગી સાહિત્ય નિર્માણ અને પ્રકાશન, પુરાતન સાહિત્યની સુરક્ષા, પ્રાકૃતિક ચિકિત્સા પર સંશોધન, મહિલા ઉપયોગી પ્રવૃત્તિઓ, વૈદ્યકીય રાહત વગેરે અનેક કાર્યવાહીનું અખિલ ભારતીય સ્તરે આ મહત્વનું કેન્દ્ર બની રહ્યું છે. કલાત્મક જિનપ્રાસાદ તૈયાર થઈ ગયું છે. પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણાથી જાણીતા ઉદ્યોગપતિ શ્રી પ્રતાપભાઈ ભોગીલાલે “શ્રી ભોગીલાલ લહેરચંદ જૈન એકેડેમી ઓફ ઇન્ડોલોજિકલ સ્ટડીઝ” માટે સારી રકમ આપી છે.

એકાએક ગુરુવાર, તા. ૧૭મીના પૂજ્યશ્રીએ બધું વોસિરાવી દીધું અને જેમ જેમ પ્રાણ ઓછો થવા લાગ્યો તેમ તેમના મોં ઉપર ક્રાંતિ અધિકાધિક ઝળકવા લાગી અને શુક્રવાર, તા. ૧૮-૭-૧૯૮૬ના સવારે ૮-૦૦ કલાકે પોતાના જીવનપટને સંકેલીને સદાને માટે શાંત થઈ ગયા : કાળધર્મ પામ્યા.

સૌજન્ય : શૈલેષ હિંમતલાલ કોઠારી પરિવાર, મુંબઈ

પૂ. સાધ્વીજી શ્રી મોક્ષમાલાશ્રીજી મ.

ઉંમર

જ્યારે પાનખરો પહોંચી હોય, ત્યારે જીવન ઉપવનમાં સાધનાની વસંતને ખીલવી જનારા વિરલ વ્યક્તિત્વનો સોનેરી ઇતિહાસ

જ્યારે લખાણે, ત્યારે કદાચ પહેલું નામ સુવિશાલ ગચ્છાધિપતિ

પૂ. શ્રી વિજય હેમભૂષણસૂરીશ્વરજી મહારાજ તથા તેઓના લઘુબંધુ પૂ. મુનિરાજ શ્રી દિવ્યભૂષણ વિજયજી મહારાજના માતૃશ્રી ૮૩ વર્ષની ઉંમરે દીક્ષા ગ્રહણ કરનાર ‘બા મહારાજ’ તરીકે સુપ્રસિદ્ધ પૂ. સાધ્વીજી શ્રી મોક્ષમાલાશ્રીજીનું હશે.

તેઓ સંયમ જીવનમાં પ્રવેશ્યા એ સમયનું દેશ્ય કેટલું બધું અદ્ભુત હતું. દીક્ષા આપનાર ગચ્છાધિપતિ હોય, દીક્ષા લેનારા ગચ્છાધિપતિના માતૃશ્રી હોય, ઉંમર આઠ દાયકા વટાવી ચૂકી હોય, દીક્ષાભૂમિ મુંબઈ જેવી મહાનગરી હોય, દીક્ષા પ્રસંગ વાલકેશ્વર જેવા રીયેસ્ટ એરિયામાં હોય, માનવ મહેરામણ હજજારોનો હોય, સાલ વિ.સં. ૨૦૬૩ની હોય અને દિવસ વૈશાખ સુદ ૭નો હોય. ૨૫૦૦ વર્ષના ઇતિહાસમાં કોઈ ગચ્છાધિપતિએ પોતાના ૮૩ વર્ષના બુઝુર્ગ માતૃશ્રીને પોતાના હાથે રજોહરણ આપી દીક્ષા આપી હોય, એવો કદાચ આ પહેલોવહેલો પ્રસંગ હશે.

સંયમ સ્વીકાર્યા બાદ સાધનાનો યજ્ઞ પ્રારંભ્યો. દરરોજ ૩૦૦ લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ, ૫૦૦ ખમાસમણા, ચાર કલાક સ્વાધ્યાય, આ ઉંમરે પણ ભણવાની લગની એવી કે અતિચાર સુધીના સાધુ ક્રિયાના સૂત્રો કંઠસ્થ કરી લીધા, ‘શક્તિ હોય ત્યાં સુધી કોઈની સહાય લેવી નહીં અને શક્તિ હોય તો સહાય કર્યા વિના રહેવું નહીં.’ આ ગુણને આત્મસાત કરનારા સાધ્વીજીશ્રી મોક્ષમાલાશ્રીજીએ સાધના જીવનના ત્રણ વર્ષ એ રીતે પૂર્ણ કર્યા કે, સહુ એમની સાધનાને જોતા રહ્યાં. સાધનાની સાચી ફલશ્રુતિ સમાધિ ગણાય. સમાધી સમયનું દેશ્ય પણ કેટલું બધું અનુમોદનીય અને સ્પૃહરણીય હતું. ચૈત્ર મહિનો, સુદ બીજનો દિવસ, ચોવિહાર ઉપવાસનું પચ્ચક્રખાણ અને ચોમેર સમાધિમાં સહાયક બને તેવું વાતાવરણ! પૂ. આ. શ્રી મુક્તિપ્રભસૂરિજી મ., પૂ. પં. શ્રી ચંદ્રભૂષણવિજયજી ગણિ, પુત્ર મુનિરાજ શ્રી દિવ્યભૂષણવિજયજી મ. સહિત ગુરુ શ્રી તરુલતાશ્રીજી આદિ અનેક શ્રમણીઓની ઉપસ્થિતિ વચ્ચે સવારે ૪-૫૦ મિનિટે નાસિકના આંગણેથી પરલોક તરફ પ્રયાણ! સમાધિથી સુવાસિત માહોલ વચ્ચે આમ જૈન શાસનના નભાંગણમાંથી ‘બા મહારાજ’ નામનું એક વિરલ વ્યક્તિત્વ સદા માટે વિલુપ્ત થઈ ગયું. જીવનને સાધનાથી સુવાસિત બનાવીને સાધનાની એ સુવાસને ચારેકોર ફેલાવી જનારા પૂ. સાધ્વીજી શ્રી મોક્ષમાલાશ્રીજી એવું નામ ધારણ કરનારા પરિવારવાપીના ‘મણિબા’નું જીવન પણ સર્વતોમુખી સાધનાથી હર્યું ભર્યું હતું. એમણે પોતાના બન્ને સંતાનો હરીન-

દીપકને નાની ઉંમરમાં જ દીક્ષા અપાવી : એક બન્યા મુનિરાજ શ્રી હેમભૂષણવિજયજી અને બીજા બન્યા મુનિરાજ દિવ્યભૂષણવિજયજી.

મુનિરાજ શ્રી હેમભૂષણવિજયજી મ.ને મણિબાએ મુનિ બનતા જોયા, ગણી બનતા જોયા, પંન્યાસ બનતા જોયા અને આચાર્ય બનતા જોયા, એટલું જ નહિ, ગચ્છના અધિપતિ પણ બનતા જોયા. આ એમનું સૌભાગ્ય હતું. મણિબાનું પરમસૌભાગ્ય તો ત્યારે ખીલ્યું કે, ગચ્છાધિપતિ બનેલા સંતાને એમને સંયમ માટે અનુમતિ આપી, મોટી ઉંમરે સંયમ લે, તો સહર્ષ સાચવી લેવાની સાધ્વીજી શ્રી તરુલતાશ્રીજીએ તથા તેમના પરિવારે જવાબદારી લીધી ને સંસારની ભીષણ ખાઈ ૮૩ વર્ષની ઉંમરે ઉલ્લંઘી જઈ મણિબાએ દીક્ષા લઈ પ્રભુ મહાવીરના શાસનના મહાન સાધ્વી બનવાનું સૌભાગ્ય પ્રાપ્ત કર્યું. તેઓના ગૃહસ્થજીવનની આરાધના પણ અચંબો પમાડે તેવી હતી.

માસક્ષમણ-૫, વર્ષાતપ-૨, અઢાઈ-૨૧, વર્ધમાનતપની ઓળી-૩૩, શ્રેણીતપ, સિદ્ધિતપ, ચતારિ અઢદસ દોય, ૪૫ ઉપવાસ, શત્રુંજય છટ્ટ અઢમ સાથે નવાણું યાત્રા, નવપદજી ઓળી સંપૂર્ણ, ૩ વાર છગાઉ યાત્રા, છટ્ટ કરી સાત યાત્રા, મોક્ષદંડક, પોષદશમી, જ્ઞાનપંચમી, રોહિણીતપ, ચૈત્રી પૂનમ આદિ તપો એમણે કર્યા હતા. તેઓશ્રીના મુખ્ય ઉપકારીઓમાં પૂ.આ.શ્રી લબ્ધિસૂરીશ્વરજી મ., પૂ.આ.શ્રી પ્રેમસૂરીશ્વરજી મ., પૂ.આ.શ્રી રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ., પૂ.આ.શ્રી જિતમૃગાંક સૂરીશ્વરજી મ., પૂ.મુ.શ્રી હેમંત વિ.મ., પૂ.મુ. શ્રી માન વિ. મ., પૂ.મુ.શ્રી રોહિત વિ.મ. આદિના નામ મોખરે હતા.

પૂર્વભારત કલ્યાણક ભૂમિ તીર્થોદ્ધારક પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય જયકુંજરસૂરીશ્વરજી મહારાજ, સિદ્ધહસ્તલેખક પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય પૂર્ણચંદ્ર-સૂરીશ્વરજી મહારાજ, આધ્યાત્મિક પ્રવચનકાર પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય મુક્તિપ્રભસૂરીશ્વરજી મહારાજ, તાત્ત્વિક પ્રવચનકાર પૂ. ઉપા. શ્રી અક્ષયવિજયજી ગણિવર તથા હૃદયસ્પર્શી પ્રવચનકાર પૂ. પંન્યાસ શ્રી યુગચન્દ્રવિજયજી ગણિવર તેમજ પર્યાયવૃદ્ધિ પૂ. મુ. શ્રી દિવ્યભૂષણ વિ.મ. આદિ વિશાળ શ્રમણ-શ્રમણીવૃંદની સહનિશ્રામાં વિ.સં. ૨૦૬૫માં ઘેટીમાં થયેલ ઐતિહાસિક ચાતુર્માસ ઉપધાનતપ બાદ તેઓશ્રી વિ.સં. ૨૦૬૬માં નાસિક આવ્યા. મહિના પછી તબિયત બગડવા માંડી. સમાધિ પ્રદાન કરવા માટે મુંબઈથી પૂ. પં.શ્રી

ચંદ્રભૂષણ વિ.મ., પૂ.મુનિશ્રી દિવ્યભૂષણ વિ.મ. અને છેલ્લે પૂ.આ.શ્રી મુક્તિપ્રભસૂરિજી મ. પણ પધારી ગયા. ફા.વ. ૬ થી તબિયતમાં એકદમ ચડઉતર શરૂ થઈ. ચૈત્ર સુદ ૨ વહેલી સવારે તબિયત એકદમ ગંભીર બનતા પૂજ્યોના શ્રીમુખે નમસ્કાર મહામંત્ર સાંભળતા ચોવિહાર ઉપવાસના પચ્ચક્રમાણમાં ૪-૫૦ મિનિટે તેઓશ્રીએ અપૂર્વ સમાધિ સાથે દેહ છોડ્યો.

મણિબાનું જીવન સુકૃતોની હારમાળા સમું હતું. વિ.સં. ૨૦૧૨ થી તેમના ધર્મમય જીવનનો આરંભ થયો. સિદ્ધાન્ત મહોદધિ પૂ.આ.શ્રી પ્રેમસૂરીશ્વરજી મ., પૂ.આ.શ્રી લબ્ધિસૂરીશ્વરજી મ., પૂ.આ.શ્રી રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ. અને પૂ.આ.શ્રી જિતમૃગાંકસૂરીશ્વરજી મહારાજનો સતત સંપર્ક મણિબેન અને તેમના પતિદેવ શ્રી છગનભાઈના જીવનમાં ધર્મપ્રકાશ પાથરી ગયો. વિશેષરૂપે પૂ.આ.શ્રી વિજયરામચંદ્રસૂરિજી મ.ના પ્રભાવક પ્રવચનો આ દંપતિને મુક્તિમાર્ગ દર્શાવતાં જ રહ્યા. મણિબેન અને છગનભાઈના જીવનનું ધર્મક્ષેત્રે સર્વશ્રેષ્ઠ સમર્પણ એટલે પોતાના લાડકવાયા બે-બે પુત્રરત્નોને જૈન શાસનના ચરણે અર્પણ! નવ વર્ષની બાળવયે હરિન પૂ. ગુરુદેવ સાથે શંભેશ્વર સુધી વિહારમાં રહ્યો. બસ પછી તો સાધનાનો માર્ગ મળી ગયો અને તેનું સફલ પરિણામ એટલે વિ.સં. ૨૦૧૬માં પૂ. પં. પ્રવર મૃંગાકવિજયજી ગણિવરના શિષ્ય તરીકે હરિનનું નામ હેમભૂષણવિજયજી નામે પુણ્ય પરિવર્તન, જેઓશ્રી સંયમ સાધનામાં આગળ વધતાં વધતાં અંતે સુવિશાળ ગચ્છાધિપતિ આચાર્યદેવશ્રી હેમભૂષણસૂરીશ્વરજી મ. બન્યા.

મણિબાનું જૈન શાસનને બીજું સમર્પણ એટલે નાના પુત્ર દીપકને વિ.સં. ૨૦૨૨ના વૈશાખ સુદ સાતમે દીક્ષાનું દાન! સૂરિરામના શરણે, વડીલબંધુ મુનિરાજશ્રી હેમભૂષણવિજયજી મ.ના શિષ્યરૂપે દીપકે દીક્ષા લઈને મુનિરાજ શ્રી દિવ્યભૂષણવિજયજી મ. નામ ધારણ કર્યું. આયુષ્યનો સૂરજ જ્યારે પશ્ચિમાકાશને આંબવા મથી રહ્યો હતો ત્યારે વિ.સં. ૨૦૪૭માં મણિબાને હાર્ટની બિમારી આવી. તે વખતે ગુર્વાજા મુજબ બન્ને પુત્ર મુનિવરોએ અમદાવાદથી વાપી પધારી મહોપકારી માતાને શાતા-સમાધિ આપી.

વિ.સં. ૨૦૬૨ના ચાતુર્માસ દરમિયાન મુંબઈ શ્રીપાલનગરમાં વ્યાખ્યાન-શ્રવણ કરતા-કરતાં ત્રણ-ત્રણ વાર મણિબાનું હૃદય ધબકારા ચૂકી ગયું, હલન-ચલન જાણે પળભર

અટકી ગયું. પણ જાણે સંયમ સ્વીકારની ભાવનાએ જ એમને થોડીવારમાં જ નવજીવન બક્ષ્યું. આ પછી મણિબાનો આત્મા સંયમ ધર્મ સ્વીકારના તીવ્ર તલસાટ અનુભવી રહ્યો. પુત્ર મુનિવરો પણ માતાને શ્રમણી-સ્વરૂપે જોવા ઝંખતા હતા. તેમાં પૂ. સાધ્વીજીશ્રી તરુલતાશ્રીજીએ મણિબાને શારીરિક, માનસિક અને આત્મિક ભૂમિકાએ સાચવવાની અને તેમને સંયમ સમાધિનું દાન આપવાની જવાબદારી સ્વીકારી લેતા એઓની સંયમભાવના પૂર્ણ થઈ અને. પૂ. સાધ્વીજી શ્રી મોક્ષમાલાશ્રીજી તરીકે જૈનશાસનના ઇતિહાસમાં એક નવા પ્રકરણનો આલેખન-આરંભ થવા પામ્યો. સંયમજીવનમાં પ્રવેશ્યા બાદ એમણે રત્નત્રયીની અપ્રમત્ત ભાવે જે સાધના આરંભી, એ ભલભલાને આશ્ચર્યજનક અને અહોભાવ જગાવનારી હતી. જ્ઞાનોપાર્જન રૂપે સાધુ યોગ્ય સજ્જાય-અતિચાર આદિ પૂર્ણ કર્યા બાદ પણ એમણે ગોખવાનું ચાલું રાખ્યું હતું. પ્રતિદિન સવારનું પ્રતિક્રમણ એઓ જાતે જ કરતા અને સાંજનું પ્રતિક્રમણ માંડલીમાં કરવાનો જ આગ્રહ રાખતાં. તબિયતના કારણે આગળ કરીને અલગ પ્રતિક્રમણ કરવાનું તેઓશ્રી લગભગ ટાળતાં. સ્તવન-સજ્જાય સાંભળવાની વિશેષ રુચિ હોવાને કારણે માંડલીમાં પ્રતિક્રમણ કરતા તેઓ તલ્લીન બની જતાં. ભગવાનની ભક્તિ એમને ખૂબ જ પ્રિય હતી. રોજ દેવવંદન તેઓ શાંતિથી કરતાં. ખુરશીમાં બેસાડીને એમને દર્શન માટે મંદિરે લઈ જતા, પણ કોઈવાર તબિયતના કારણે લઈ જવાય એવું ન હોય, ત્યારે પણ ભગવાનને સામેથી લાવવાનું પસંદ ન કરતા, પણ મંદિરે જવાની જ ટેક જાળવતા. જાતે જવાય એવું ન હોય, તો ફોટાના દર્શનથી ચલાવી લેતા, પણ સામેથી ભગવાનને લાવવાની વાતનો તેઓ ઈન્કાર કરતા, ગમે તેવી તકલીફમાં પણ ભગવાનના દર્શન કર્યા વિનાનો એક દિવસ પણ ગયો હોય, એવું એમના જીવનમાં બન્યું નહોતું.

પૂજવા-પ્રમાર્જવાનો એમનો ઉપયોગ આદર્શભૂત હતો. ખૂબ જ અપ્રમત્તતાપૂર્વક એઓ મુહુપત્તિનો ઉપયોગ જાળવી જાણતાં. ઓઘાં-મુહુપત્તિની આડ ન પડે એ માટેની એમની ચીવટ-કાળજી ખૂબ જ અનુમોદનીય હતી. બિમારી વખતે પણ પોતાના માટે કોઈ ખાસ ચીજ બનાવવાની વાતને તેઓ ટાળતા રહેતા. ગોચરીમાં જે આવે એનાથી જ તેઓ ચલાવી લેતા. વાપરવાની ઉતાવળ તો એમનામાં ક્યારેય જોવા ન મળતી. દેવ-ગુરુ વંદન માટે જવાનું હોય ત્યારે ઉપાશ્રયનો દાદરો ધીમે ધીમે તેઓ જાતે જ ઉતરતા અને ચડતા. મોટીવયે અને

અસ્વસ્થ તબિયતે પણ સંયમ સ્વીકાર્યા બાદ કેવી સુંદર સાધના કરવામાં સફળતા પામી શકાય છે, એનું આદર્શ દેષાંત આપવું હોય, તો જેઓશ્રીના નામ-કામ યાદ કરવા જ પડે, એવું સાધનામય જીવન જીવી જનારા અને સમાધિમય મૃત્યુ માણી જનારા પૂ. સાધ્વીજી મોક્ષમાલાશ્રીજીના ચરણોમાં કોટિ કોટિ વંદના.

સૌજન્ય : બાલુભાઈ પોપટલાલ શાહ, પાટણવાળા
હસ્તે રમેશભાઈ-જ્યોતિકાબહેન, પ્રશાંતભાઈ, સ્મિતિ,
ગોવાલિયા ટૅક, મુંબઈ-૩૬

જૈન શાસનની એક મહાન માતા શાન્તાબેન બન્યા

સાધ્વીવર્યા શ્રી સિદ્ધિમાલાશ્રીજી મ.

જૈન શાસનમાં શાસ્ત્રોના પાને પાને ૧૪૪૪ ગ્રન્થના રચયિતા આચાર્યપુંગવ શ્રી હરિભદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજાની ધર્મમાતા યાકિની મહત્તરા, કલિકાલ સર્વજ્ઞ આચાર્યપુંગવ શ્રી હેમચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજાની માતા પાહિનીદેવી આદિનો ઉલ્લેખ જોવા મળે છે.

વર્તમાનકાળમાં આવી એક માતા થઈ ગઈ જેણે પોતાના લાડકવાયા ફૂલની કળી જેવા બે સંતાનોને આજથી ૫૬ વર્ષ પહેલાં પોતાના પ્રાણપ્રિય પતિ સાથે પ્રભુવીરના સંયમમાર્ગે સંચરવા સસ્નેહ વિદાય આપી હતી. ધન્ય છે તે શાન્તામાતાને જે માતાએ અંતે પોતે પણ સંયમમાર્ગ જ સ્વીકારવાનો નિર્ણય કરી ૮૬ વર્ષની ઉંમરે પોતાના ૯૫ વર્ષના પતિસૂરિદેવ અને બે પુત્રસૂરિદેવોના વરદ્ હસ્તે સંયમ ગ્રહણ કરી સાધ્વીશ્રી સિદ્ધિમાલાશ્રીજી નામે જૈનશાસનના ઇતિહાસમાં એક નવું પૃષ્ઠ ઉમેર્યું.

મૂળ રાજુર ગામના વતની શાન્તાબેન, નાસિકના વતની બાલુભાઈ સાથે લગ્નગ્રંથિથી જોડાયા, લગ્ન બાદ તેમને બે સુપુત્રોનો જન્મ થયો. મોટો પ્રકાશ અને નાનો મહેન્દ્ર. બાળપણથી જ તેઓએ બાળકોમાં સુંદર સંસ્કારોનું સિંચન કર્યું હતું. પરમાત્માના દર્શન વિના મુખમાં પાણી નાખવું નહીં. પરમાત્માની પૂજા કરવી. ગુરુભગવંતોને ગોચરી વહોરવા લઈ આવવા. રાત્રિભોજન ન કરવું. પૂર્વના પરમ પુણ્યોદયે

બાબુભાઈને મહારાષ્ટ્ર કેસરી આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય યશોદેવસૂરીશ્વરજી મહારાજાનો પુણ્ય સંયોગ થતાં હૃદયમાં સંયમ લેવાના મનોરથ પ્રગટ્યા. તે મનોરથો સિંહગર્જનાના સ્વામી પૂજ્ય આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય મુક્તિચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજાના પરિચયથી દૃઢ બન્યા બાદ તેઓએ પ્રગટ કર્યા. મુક્તિચંદ્રસૂરિ મ.એ ચારિત્રચૂડામણિ પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજાની પાસે સંયમની રજા તથા આશીર્વાદ લેવા મોકલ્યા. પૂ. પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજાએ બાબુભાઈની પુણ્યમયી ભાવના સાંભળી પૂછ્યું, ઘરે કોણ કોણ છે? બાબુભાઈ કહે, માતાજી-શ્રાવિકા-બે બાળકો. પ્રેમસૂરિ મ. કહે બાળકો કેવડા છે? બાબુભાઈ કહે નાના છે. પ્રેમસૂરિ મ. કહે તું દીક્ષા લઈશ તો બાળકોનું શું થશે? બાબુભાઈને પ્રેમસૂરિ મ.ની વાત સાચી લાગી ઘરે આવીને બે બાળકોને પૂછ્યું? હું દીક્ષા લેવાનો છું તમારે શું કરવું છે? બાળકો કહે તમે જેમ કરો તેમ અમે કરશું....આમ પોતાના પતિ અને બાળકોની દીક્ષાની વાત સાંભળી શાંતાબેને અતિ આનંદ સાથે ત્રણે જણને દીક્ષાની સંમતિ આપી અને વિ.સં. ૨૦૧૧ વૈશાખ સુદ ૭ના રોજ ઘસઈ મુકામે છૂપી રીતે લીલાચંદભાઈના ઘરમાં તેઓની દીક્ષા થઈ. આમ શાંતાબેને પોતાના પતિદેવ અને નાના ૭-૯ વર્ષના બાલુડાઓને અક્ષતથી વધાવી પોતાના હૃદયના લાખ લાખ અભિનંદન આપ્યા.

આશ્ચર્યની વાત તો એ હતી કે જે વખતે ધર્મમાતા શાંતાબેને ત્રણ-ત્રણ જણાને દીક્ષાના માર્ગે જવાની રજા આપી તે સમયે શાંતાબેન પોતે સગર્ભા હતા. જન્મ પામનાર સંતાન પુત્રરૂપે અવતરશે કે પુત્રીરૂપે તેય પોતે જાણતા ન હતા. પાછળ કમાનાર કોઈ ન હતું. છતાં પોતાના સુખ-દુઃખનો વિચાર કર્યા વગર પોતાના પતિદેવ અને બે બાળકોને સંયમમાર્ગે મોકલ્યા. એ જ વર્ષે પૂજ્યોનું પ્રથમ ચાતુર્માસ મુરબાડ નગરે થયેલ ત્યાં શાંતાબેનની કુક્ષિથી પુત્રરત્નનો જન્મ થયેલ. જે હાલમાં નરેન્દ્રભાઈ નામે નાસિકમાં નિવાસ કરે છે.

પતિ અને બંને પુત્રોને સંયમમાર્ગે મોકલ્યા પછી સંયમધર્મને સ્વીકારવાની ભાવના ધરાવતા શાંતાબેનને સંસારી સંયોગોને કારણે ઘરમાં રહેવું પડ્યું પણ ઘરમાં રહી પોતાના ધર્મને જાળવી રાખ્યો હતો. આઠમ-પાંચમ ની આરાધના, વર્ધમાનતપની ઓળી, સિદ્ધિતપ, અઢાઈ-ઉપધાન વગેરે આરાધના તેઓની ચાલુ જ રહેતી હતી. કર્મસૂદન તપ પણ કર્યું હતું. પોતાના પતિદેવ પ્રશમરસ પયોનિધિ પૂ. આચાર્યદેવ

શ્રીમદ્ જયકુંજરસૂરીશ્વરજી મહારાજા, પોતાના સુપુત્રો સિદ્ધહસ્તલેખક પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય પૂર્ણચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજા, આધ્યાત્મિક પ્રવચનકાર પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય મુક્તિપ્રભસૂરીશ્વરજી મહારાજા પોતાના સંસારી વતન ઘોટી નગરે ચાતુર્માસ માટે પધારતાં પૂર્વે નાસિક નગરે ત્રણ દિવસની તેઓની સ્થિરતા હતી. ત્યારે માતા શાંતાબેન પૂજ્યોને વંદનાર્થે આવતાં લઘુપુત્ર સૂરિવરે તેમને પૂછ્યું : દીક્ષા લેવી છે? ત્યારે ધર્મમાતા કહે દીક્ષા લેવાની ઘણી ભાવના છે પણ આ ઉંમરે મને કોણ આપે અને કોણ સાચવે? ત્યારે ધર્મમાતાની ઉંમર ૮૬ વર્ષની હતી. 'તમારી ભાવના હોય તો સાચવવાની જવાબદારી લેવા સાધ્વીશ્રી મેરુકીર્તિશ્રીજી મ.નો પરિવાર તૈયાર છે. તેઓએ એક પળનોય વિલંબ કર્યા વિના પોતાની તૈયારી બતાવી. આ રીતે તેમની વર્ષોની ભાવનાને વધાવી લઈ ઘોટીનગરે ચાતુર્માસ પ્રવેશના અષાઢ સુદ-૧૦ના દિવસે પતિ સૂરિવર તથા પુત્ર સૂરિવરોના વરદ્ હસ્તે રજોહણ પ્રાપ્ત કરી શાંતાબેનમાંથી સાધ્વીશ્રી સિદ્ધિમાલાશ્રીજી તરીકે સાધ્વીશ્રી મેરુકીર્તિશ્રીજીના શિષ્ય તરીકે જાહેર થયા.

બહુરત્ના વસુંધરા એ પંક્તિ આ માએ સાર્થક કરી જૈનશાસનમાં ગચ્છાધિપતિ આચાર્યદેવ હેમભૂષણસૂરીશ્વરજી મહારાજાએ ૮૩ વર્ષની ઉંમરના પોતાના માતૃશ્રીને દીક્ષા આપી એક ઈતિહાસ સર્જ્યો હતો. પરંતુ પોતાના ૯૬ વર્ષના પતિસૂરિદેવ અને ૬૦ થી અધિકવયના પુત્ર સૂરિવરોના વરદ્ હસ્તે સંયમ ગ્રંહણ કરનાર ૨૬૦૦ વર્ષોના ઈતિહાસમાં કદાચ આ એક જ માતા હશે. ધન્ય પત્ની, ધન્ય માતા અને ધન્ય શ્રમણીવર્યાના બિરુદો ધારણ કરી જૈનશાસનમાં પોતાનું નામ અમર કરી દેનાર સાધ્વીવર્યા શ્રી સિદ્ધિમાલાશ્રીજીના ચરણોમાં કોટિ વંદન.

સૌજન્ય : શ્રીમતી નિર્મળાબેન સરદારમલજી જૈન મુલુન્ડ, મુંબઈ.

સૂરિસચ્ચાટ 'સૂરિરામ'ના સાધ્વી સમુદાયના પ્રથમ પ્રવર્તિની સાધ્વીવર્યા

શ્રી જયાશ્રીજી મહારાજ

જીવન જેનું સારું અનો જન્મ ય સફળ અને મૃત્યુ ય સફળ! જૈનશાસનના ક્ષિતિજે અંતર્મુખતાના અભ્રપટલ નીચે ઢંકાયેલું એક વિરલ વ્યક્તિત્વ એટલે જ સુવિશાલગચ્છાધિપતિ,

સૂરિસાર્વભોમ, વ્યાખ્યાન
વાચસ્પતિ, સ્વ. પૂ. આચાર્યદેવ
શ્રીમદ્ વિજય રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી
મહારાજાના સમુદાયના
સાધ્વીઓનું પ્રવર્તિની પદ
શોભાવી જનાર શ્રમણીરત્ના
સાધ્વીવર્યા શ્રી જયાશ્રીજી મ.!

એકવીસ વર્ષની
ભરયુવાન વયે જાસુદબેનમાંથી
જયાશ્રીજી તરીકે જાહેર થનાર એ વ્યક્તિત્વ જૈન શાસનના
એક મહાન વ્યક્તિત્વને સમર્પિત બની એમની જેમ પોતાના
ક્ષેત્રે અમર નામના મેળવી જશે એવી તો એમની દીક્ષા વખતે
કોઈએ પણ આગાહી નહીં કરી હોય પણ આગાહીઓના
આધારે જીવન ઘડનારાઓમાં એમનો નંબર મૂકી શકાય. એવો
ન હતો. એમનું જીવન જ આગાહીઓનું ઘડતર કરી શકે એવું
હતું.

પિતા નાનાલાલભાઈ, માતા જીવીબેન, વતન
અમદાવાદ, ઝંખના દીક્ષાની, સહાય કોઈની નહીં, આત્મબળ
અડોલ, અંતે નિર્ણય અને વિ.સં. ૧૯૮૩ વૈશાખ વદ છઠના
અમદાવાદ નજીક શ્રી શેરીસા તીર્થમાં દીક્ષાગ્રહણ! દીક્ષા પછી
ષડ્જીવનિકાયની રક્ષાની પરીક્ષામાં પાસ થઈ જાય તેને પ્રાપ્ત
થાય વડી દીક્ષા! વિ.સં. ૧૯૮૪ ફાગણ સુદ બીજના સુરત
મુકામે નેમુભાઈની વાડીમાં સકલાગમરહસ્યવેદી, પૂજ્યપાદ,
આચાર્ય ભગવંત શ્રીમદ્ વિજયદાનસૂરીશ્વરજી મહારાજાના
વરદ્ હસ્તે વડી દીક્ષા પ્રદાન થઈ ને પ્રવર્તિની વિદૂષી સાધ્વીજી
શ્રી લક્ષ્મીશ્રીજીને ગુરુપદે સ્થાપી નૂતન દીક્ષિતે જીવનઘડતરની
શુભ શરૂઆત કરી.

ઘડાતું ઘડાતું એ જીવન એવું ઘડાવા માંડ્યું કે અનેક
અણઘડ જીવનોને ઘડવાની એનામાં સ્વયંભૂ તાકાત પેદા થઈ.

કડક અને કઠોર સંયમી એવા મહાપુરુષ શ્રીમદ્ વિજય
દાનસૂરીશ્વરજી મહારાજાના વડી દીક્ષા સમયે મસ્તક પર
પડેલો વાસકેષ અને ઝીલાયેલા આશીર્વાદનો એક મહાન અને
મુખ્ય ઉપકાર કે એમની સંયમલક્ષી નજર નીચે ઘડાયેલ
એમના જીવનમાં કડક અને કઠોર સંયમની છાપ ન છૂપાય
એ રીતે સહુની નજર સમક્ષ બહાર ઉપસવા માંડી. સકલાગમ
રહસ્યવેદી એ સૂરિદેવની હયાતી બાદ સાધ્વીજી શ્રી

જયાશ્રીજીએ પોતાના જીવનનું સર્વ સમર્પણ સમ્યગ્દર્શનના
અજોડ હિમાયતી તરીકે ચારે બાજુ પ્રસિદ્ધ થયેલ
વ્યાખ્યાનવાચસ્પતિ, પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય
રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજાને સોંપ્યું.

સૂરિપ્રેમના લાડીલા શિષ્યા સૂરિરામ જેના જીવનના
સુકાની પદે બિરાજમાન થાય અને સૂરિદાન અને સૂરિપ્રેમની
કૃપા જે જીવનનાવને હલેસા બની આગળ ધપાવે એ જીવન
નાવની ગતિ-પ્રગતિમાં પૂછવું જ શું? ગુરુસમર્પણ,
આત્મસમર્પણ, એ શું ચીજ છે? સમર્પિત શિષ્યે ગુરુ ખાતર
શું શું કરવું જોઈએ? ગુરુ પ્રત્યે ભક્તિ બહુમાન ટકાવવા અને
ગુરુસમર્પણને જીવનભર જીવંત રાખવા સમર્પિત શિષ્યે કેટલું
કેટલું વેઠવું જોઈએ એ જાણવા માટે જીવતું જાગતું દેષ્ટાંત
એટલે સાધ્વીજી શ્રી જયાશ્રીજી મહારાજા!

આંતરિક-બાહ્ય અને આઘાત-પ્રત્યાઘાતો આવ્યા એ
પ્રત્યાઘાતો વચ્ચે પણ જેઓની વાણીએ સંયમમાં સ્થિરતા કરી
પોતાના આત્માને સમ્યગ્દર્શનની સાચી દિશાના દર્શન કરાવ્યા
હતા તે પોતાના અનન્ય ઉપકારી વ્યાખ્યાનવાચસ્પતિ, પૂજ્યપાદ
આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજા પ્રત્યેનું
અનન્ય સમર્પણ જીવંત રાખવા સાધ્વી શ્રી જયાશ્રીજીએ
પોતોની જંદગીમાં કેટલું કેટલું વેઠવું પડ્યું છે એનો હિસાબ
કાઢવા કરતાં શું શું વેઠવું નથી પડ્યું? એ પ્રશ્નાર્થ મૂકીને
આગળ વધાય એમાં જ એમની સમર્પિતતાને સાચો ન્યાય મળે
એમ છે.

આજ્ઞાપારતન્યતાના એક અદ્ભુત ગુણ દ્વારા સ્વ.
પૂજ્યશ્રીના પરમ વિશ્વાસપાત્ર બની સાધ્વી સમુદાયના
પ્રવર્તિની પદે પહોંચેલા પરમસહિષ્ણુ સાધ્વીજી શ્રી જયાશ્રીજી
માટે કહી શકાય કે સાધ્વીજીઓના શિરમોર બન્યા પછી
પણ, ૨૫૦ સાધ્વીજીઓના નેતૃત્વપદે સ્થાપિત થયા પછી
પણ આચાર-વિચારની તેઓની યુસ્તતા, હૃદયની પારદર્શક
નિખાલસતા, સંયમ જીવન સારામાં સારું જીવાય એ માટેની
બધ્ધલક્ષ્યતા, પોતાના પરિવારમાં સમ્યગ્દર્શન, સમ્યગ્જ્ઞાન,
સમ્યકચારિત્ર અને સુવિશુદ્ધ તપની વૃદ્ધિ થાય એ માટેની
સતત પ્રેરણારક્તતા આ બધું એમના પ્રવર્તક જીવનનું
ઉજ્જવળ પાસુ ગણી શકાય.

અપ્રમત્તભાવે દેવદર્શન, ગુરુવંદન, આવશ્યકાદિ સઘળી
ક્રિયા, પૂજ્યશ્રીના ઉપદેશથી ઝીલેલા સમ્યગ્દર્શનની શુદ્ધિ
માટે પ્રતિદિન શ્રી પાર્શ્વનાથ પ્રભુની આરાધના માટે ૨૩

લોગસનો કાયોત્સર્ગ, ૨૩ ખમાસમણા, આચાર્યપદની આરાધનાર્થે ૩૬ ખમાસમણા, અનેક તીર્થોના મૂળનાયક પરમાત્માને ૩-૩ ખમાસમણા તથા ૧૦૮ વાર નિત્યજાપાદિ ગમે તેવી વ્યાધિની અવસ્થામાં કે વિહારાદિના પરિશ્રમાદિના કારણે પણ પચ્ચક્ષુબ્ધાણ નહિ જ પાળવાનો જીવનના અંત સુધીનો અટલ નિશ્ચય તથા આચાર-વિચારની વિશુદ્ધતાના પોતાના પરિવારમાં સતત ચિંતાના સંસ્કારો એમની જીવનની સંસ્કારિતા અને સમર્પિતતાની ચાડી ખાનારા તત્વો હતા.

સ્વનામ ધન્ય મહાપુરુષ, સુવિશાલગચ્છાધિપતિ, તપાગચ્છાધિપતિ, આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજાનું આજીવન આજ્ઞા પારતન્ય સ્વીકાર્યા બાદ તેઓશ્રીના મહાપ્રયાણ બાદ તેઓશ્રીના પટ્ટધરપદે પ્રસ્થાપિત સુવિશાલગચ્છાધિપતિ, પૂ.આ.ભ. શ્રીમદ્વિજય મહોદયસૂરીશ્વરજી મહારાજાની આજ્ઞાને વગર વિકલ્પે શિરોમાન્ય કરવામાં એ જ સમર્પિતતાનું દર્શન કરાવનારા સાધ્વીજીશ્રી જયાશ્રીજી મ. વિ.સ. ૨૦૫૨ કાર્તિક સુદ પૂર્ણિમાના ધન્યતમ દિવસે ચાતુર્માસ પરિવર્તનને દેહ પરિવર્તન સ્વરૂપે સ્વીકારી લઈ પોતાના વિશાળ સાધ્વીજી સમુદાયને નોંધારો છોડી દઈ અમદાવાદ પાલડી વિસ્તારમાં દશા પોરવાડ સોસાયટીમાં અપૂર્વ સમાધિપૂર્વક સ્વર્ગની વાટે સંચરી ગયા.

સ્વર્ગસ્થ ગચ્છાધિપતિ પરમગુરુદેવે પણ મૃત્યુનું મહાપ્રયાણ અમદાવાદ પાલડી વિસ્તારમાંથી કર્યું અને તેઓશ્રીજીની આજ્ઞાને ચરણે જીવનને સંપૂર્ણ સમર્પિત કરનાર, તેઓશ્રીના સાધ્વી સમુદાયના સુકાનીપદે સ્થાપિત સાધ્વીજી શ્રી જયાશ્રીજીએ પણ મૃત્યુ સમયે મહાપ્રયાણ એ જ પાલડી વિસ્તારમાંથી કર્યું. કેવો જોગાનુજોગ....

ઉત્તમ જીવન જીવનારા આત્માઓ આ જગતમાંથી જતાં જતાં આરાધનાનો અણમોલ ખજાનો સાથે લેતા જાય છે તેમ આરાધક આશ્રિતોને પોતાના આદર્શ જીવન દ્વારા આરાધનાનું અખૂટ ભાથું પણ આપતા જાય છે.

સમસ્ત સાધ્વી સમુદાય માટે માતૃહૃદયા કરી શકાય એવા પૂ. સાધ્વીવર્યા શ્રી જયાશ્રીજી મ.ના ચરણોમાં કોટી વંદન.

સૌજન્ય : સાધ્વીવર્યા શ્રી હંસપ્રભાશ્રીજી મ.ની પ્રેરણાથી સૌ. આશાબેન અજિતભાઈ શાહ, દાવણગિરિ-કર્ણાટક

વાત્સલ્યનિધિ પૂ. સાધ્વીજી શ્રી નિર્મમાશ્રીજી મહારાજ

જૈન શાસનના ગૌરવવંતા ઇતિહાસમાં શ્રમણ ભગવંતોની જેમ શ્રમણીરત્નોનું પણ અનુપમ યોગદાન રહેલું છે.

અનેક શ્રમણીરત્નોએ જિનશાસનની અનુપમ આરાધના સાધના કરીને ઉમદા ઉદાહરણ પૂરું પાડ્યું છે. વર્તમાનમાં પણ અનેક શ્રમણીરત્નો ઉત્કૃષ્ટ સાધના કરી શાસનની રક્ષા પ્રભાવનાના ગૌરવવંતા ઇતિહાસમાં સૂક્ષ્મ બળ પૂરું પાડી રહ્યાં છે.

પૂજ્યપાદ જિનશાસન શિરતાજ તપાગચ્છાધિરાજ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય રામચંદ્ર સૂરીશ્વરજી મહારાજના સમુદાયનાં પરમ વિદુષી પૂ.સા. શ્રી લક્ષ્મીશ્રીજી મ.નાં શિષ્યારત્ના અને પૂ. સા. શ્રી જયાશ્રીજી મ.ના લઘુ ગુરુભગિની વાત્સલ્યનિધિ પૂ.સા. શ્રી નિર્મમાશ્રીજી મહારાજ ત્રેવીસમા તીર્થપતિ શ્રી ધૃતકલ્લોલ પાર્શ્વનાથ ભગવાનના તીર્થની સુવિખ્યાત સુથરી (કચ્છ)ની પુણ્યભૂમિના વતની અને વ્યવસાયાર્થે બરગડા (કેરળ)માં વસતા શ્રેષ્ઠી શ્રીમાન્ પદમશીભાઈ અરજણ ધરમશીનાં સૌભાગ્યશાલિની ધર્મપત્ની અ.સૌ. નેણભાઈની કુક્ષિએ વિ.સં. ૧૯૯૬ મહા વદ ૯ના મંગળ દિવસે તેમનો જન્મ થયો. છ છ ભાઈઓ અને ચાર ભગિનીઓની મધ્યમાં શોભતાં નવલબહેન બાલ્યાવસ્થાથી જ શાંત પ્રકૃતિના હતા. વિશાળ પરિવારમાં સૌના સ્નેહનું ભાજન બનેલા નવલબહેન ૧૩ વર્ષની બાલ્યવયે સાંધવ (કચ્છ)ના વતની અને વ્યાપારાર્થે કલકત્તા જેવા પૂર્વના પ્રદેશમાં વસતા શ્રીયુત શિવજીભાઈ શામજીભાઈ લોડાયાના સુપુત્ર શ્રી ધનજીભાઈ સાથે લગ્નગ્રંથિએ જોડાયાં.

બાલ્યાવસ્થાથી જ ધર્મની ભાવના હોવા છતાં બરગડા (કેરળ), કોચીન, કલકત્તા જેવાં ક્ષેત્રોમાં વરવાટ હોવાના કારણે શ્રમણ શ્રમણીગણના સમાગમના અભાવે વિશેષ ધર્મ આરાધના જીવનમાં ન'તી-છતાં પણ સરળતા, ઋજુતા, ઉદારતા, પરોપકાર પરાયણતા આદિ ગુણોથી તો તેમનું જીવન હર્યુભર્યું હતું. શ્વસુર પક્ષમાં પણ બધાંના માટે સ્નેહનું ભાજન બન્યાં.

વિ.સં. ૨૦૦૧માં મોટા સુપુત્ર ગુલાબકુમારનો જન્મ બડગરા (કેરાલા)માં થયો હતો. વિ.સં. ૨૦૦૭માં નાના સુપુત્ર કિશોરકુમારનો જન્મ કલકત્તા મહાનગરમાં જ થયો. નાના સુપુત્રના જન્મ બાદ તેમના દેહમાં અસહ્ય વ્યાધિ લાગુ પડી ગયો. બોર્ન ટી.બી.નું ભયંકર દર્દ, અસહ્ય વેદનાની વચ્ચે પણ ત્રણ ત્રણ વર્ષ સુધી એ વેદનાને સમાધિપૂર્વક સહન કરી....એ દર્દની વચમાં બે ત્રણ વાર તો લકવાના હુમલા પણ આવી ગયેલા.

ભર યૌવન વયે અસહ્ય વ્યાધિ સહેનાર નવલબહેનની તે સમયે તો એવી સ્થિતિ હતી કે જોનારા પણ એવું જ અનુમાન કરે કે આ તો હવે થોડા દિવસોના જ મહેમાન છે.....!

ત્યારે કોને કલ્પના હતી કે આ આત્મા આ જ ભવમાં વર્ષોનાં વર્ષો સુધી નિર્મળ ચારિત્રનું પાલન કરવાનો છે!

ધનજીભાઈની અપૂર્વ મહેનત અને પૂર્વના પુણ્યોદયના કારણે ત્રણ વર્ષ બાદ એ વ્યાધિ શાંત થયો. વિ.સં. ૨૦૧૧માં સુપુત્રી ઈન્દિરાબહેનનો જન્મ થયો. એ જ અરસામાં વિ.સં. ૨૦૦૯માં કલકત્તા મહાનગરમાં જિનવાણીના જગમશદૂર જાદુગર પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય રામચન્દ્ર સૂરીશ્વરજી મહારાજાની પધરામણી થઈ. પૂજ્યશ્રીનાં પ્રવચનોની પ્રેરણા ઝીલી. ધનજીભાઈએ પોતાની જીવનનૈયા ધર્મના માર્ગે વાળી. ત્યારે ધર્મપત્ની નવલબહેને પણ સાચા અર્થમાં ધર્મપત્ની બની પતિની પડખે રહીને પોતાના અને સંતાનોના જીવનને ધર્મના સુસંસ્કારોથી સમૃદ્ધ બનાવ્યું. ધર્માત્મા ધનજીભાઈ જીવનમાં જે જે આદર્શો રાખતા ગયા તે બધામાં સુશ્રાવિકા નવલબહેનનો અપૂર્વ સહયોગ રહ્યો. પ્રતિદિન ઘરમાં ૧૦-૧૫-૨૦-૨૫ સાધર્મિકો આવે એમની ભક્તિ નવલબહેન હૃદયના અનેરા ઊમળકાથી કરતા હતા. સુપાત્રદાનની તમન્ના હરહમેશ તેમને રહેતી હતી. વિ.સં. ૨૦૧૨થી માંડીને વિ.સં. ૨૦૧૯ સુધીના પ્રત્યેક ચાતુર્માસોમાં પૂ.આ. ભ. શ્રી વિજય રામચન્દ્રસૂરિ મ.સા.ની નિશ્રામાં જુદાં જુદાં સ્થાનોમાં રહીને પોતાનું રસોડું ખોલીને સાધુસાધ્વી શ્રાવકશ્રાવિકારૂપ ચતુર્વિધ સંઘની ઉમદા ભક્તિ કરતાં હતાં. વિ.સં. ૨૦૧૯માં સપરિવાર દીક્ષા અંગીકાર કર્યા બાદ પૂજ્યશ્રીના સમુદાયવર્તી પરમ વિદુષી પૂ.સા. શ્રી લક્ષ્મીશ્રીજી મ. પરમ વિદુષી, કવયિત્રી, સાધ્વીજી ભગવંત હતાં. તેમણે રચેલાં સ્તવનો, સ્તુતિઓ, સજ્જાયો આદિ જાણે પૂર્વના

મહાપુરુષોએ રચેલાં ન હોય એવો અપ્રતિમ ભાવ તેમની રચનામાં ઊભરાય છે.

દીક્ષા લીધા પછી નવલબહેનમાંથી નિર્મમાશ્રીજી મ. બનેલા સાધ્વીજી ભગવંત વાસ્તવમાં હવે બધાંથી નિર્લેપ બની ગયાં. સંસારીપણામાં ઉત્કૃષ્ટ સુખી કહી શકાય તેવું જીવન હોવા છતાં સંયમાવસ્થામાં આવીને પોતાના ગુરુશ્રીજી તથા વડીલ ગુરુભગિનીઓના હૃદયમાં વિનય, નમ્રતા, સરળતા ભક્તિ આદિ ગુણોના કારણે સમુદાયમાં બધાંનાં પ્રીતિપાત્ર બન્યાં. વડીલ ગુરુભગિની પૂ.સા. શ્રી જયાશ્રીજી મ., પૂ. સા. શ્રી ચિંતામણિશ્રીજી મ. આદિ બધાની સુંદર ભક્તિ કરી સમુદાયમાં અમદાવાદ જેવા શહેરમાં સખત ગરમીના દિવસોમાં દૂર દૂર પણ ગોચરી જવામાં હંમેશાં તૈયાર જ હોય.

દીક્ષા ગ્રહણ બાદ પોતાના સંસારી પતિ, પુત્રો આદિની પણ મમતા ઉતારી નાખી. પૂ. પરમગુરુદેવ આ.ભ. શ્રી રામચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ પણ તેમના ગુણોની અનુમોદના કરતા હતા. તેમના સંસારી સુપુત્ર મુનિ શ્રી ગુણશીલ વિજયજી (વર્તમાનમાં આચાર્ય)ને પૂજ્યશ્રીજી ઘણીવાર કહેતા હતા “તારી માતાએ તમારા બધાની પણ મમતા ઉતારી નાંખી છે વાસ્તવિકતામાં એ નિર્મમ છે.” પોતાના સંસારી સુપુત્રી બાલસાધ્વી શ્રી ઈન્દુરેખાશ્રીજીનું ઘડતર વડીલોની નિશ્રામાં ખૂબ સુંદર કર્યું જેના પરિણામે તેઓ આજે ૧૨ શિષ્યાપ્રશિષ્યાઓનાં ગુરુશ્રીજી છે.

વિ.સં. ૨૦૨૩માં પોતાના ગુરુ સા. શ્રી લક્ષ્મીશ્રીજી મ. કાળધર્મ પામતાં વડીલ ગુરુભગિની પૂ. સા. શ્રી જયાશ્રીજીની નિશ્રામાં તેમને જ ગુરુવત્ માનીને પૂર્ણ સમર્પિત બનીને તેમના જીવનના અંત સુધી તેમની પણ પૂર્ણ કૃપા મેળવી.

તેમની સેવામાં એવા તત્પર હતા કે પોતાના સંસારીપણાના પતિદેવ અને સુપુત્રની મુંબઈમાં ગણિ-પંન્યાસ પદવી પ્રસંગે સંસારીજનોનો આગ્રહ ખૂબ જ હતો પણ એ પ્રસંગે પણ ગુરુસેવાને ગૌણ કરીને પધાર્યા નહીં.

વિ.સં. ૨૦૪૧માં તપસ્વીરત્ન પૂ. મુનિ શ્રી ભદ્રશીલ વિ.મ. સપરિવાર કલકત્તા સંઘ તથા સ્વજનોની આગ્રહભરી વિનંતીથી તે તરફ પધાર્યા ત્યારે પણ ગુરુનિશ્રા ગુરુસેવાને જ મુખ્ય લક્ષ્ય બનાવી ત્યારે પણ પૂ.સા. શ્રી જયાશ્રીજી મ.ની નિશ્રામાં જ રહ્યાં.

આજે પણ ૭૬ વર્ષની જૈફ વયે હાર્ટની તકલીફની વચ્ચે

પણ મહિનામાં અમુક દિવસ તો આયંબિલ કરવાં જ છે અનેક વસ્તુઓનો ત્યાગ સંયમજીવનનું ઉમદા લક્ષ્ય આદિ દ્વારા સ્વયં અને તેમના પરિવારમાં વિદુષી સા. શ્રી ઇન્દુરેખાશ્રીજી મ. આદિ ૧૩ ઠાણા સુંદર આરાધના-સાધના કરી રહ્યાં છે.

તેમના મોટા સુપુત્ર પૂ. આ. શ્રી વિજયગુણશીલસૂરિ તરીકે પ્રસિદ્ધ બની સૂરિમંત્રની ૮૪-૮૪ દિવસની સળંગ આરાધના કરી અનેક શાસનપ્રભાવક કાર્યો કરી રહ્યા છે.

તેમના બીજા સુપુત્ર મધુરકંઠી પૂ. પંચાસપ્રવર શ્રી કુલશીલ વિજયજી ગણિવર પણ અનેક પુસ્તકોના સંપાદન આદિ દ્વારા જ્ઞાનોપાસના અને મધુર કંઠના માધ્યમ દ્વારા અનેક ભાવિકોને જિનભક્તિમાં જોડી રહ્યા છે.

પૂ. સા. મ. શ્રી નિર્મમાશ્રીજી મ. શતાયુ બની અનેક આત્માઓનાં પથદર્શક બની રહે એ જ શુભેચ્છા.

*પ્રશાંતમૂર્તિ, અપૂર્વ વાત્સલ્યદાત્રી, વિશાલ
શ્રમણીવૃંદશિરોમણિ, પ્રવર્તિની—*

પૂ. સાધ્વીજી શ્રી પુણ્યરેખાશ્રીજી મહારાજ

જન્મ વિ. સં. ૨૦૧૩, જેઠ વદ ૭, પાદરલી (રાજસ્થાન), સંસારી નામ રતનકુમારી, માતાનું નામ : લક્ષ્મીબહેન. પિતાનું નામ : તિકમચંદજી. દીક્ષા : વિ. સં. ૨૦૩૨, જેઠ વદ ૭, પાદરલી. પ્રવર્તિની પદપ્રદાન દિન : ૨૦૫૩, માગસર સુદ-૩-અમદાવાદ. આજ્ઞાપ્રદાતા : પૂ. મેવાડદેશોદારક આ. શ્રી જિતેન્દ્ર સૂ. મ. ગુરુ નામ : તપસ્વિની સા. શ્રી પુષ્પલતાશ્રીજી.

લઘુવય અને લઘુદીક્ષાપર્યાયમાં વિશાલ સાધ્વીવૃંદનું સંચાલન કરતાં પૂ. સાધ્વીજી શ્રી પુષ્પલતાશ્રીજીનાં શિષ્યા પૂ. સા. શ્રી પુણ્યરેખાશ્રીજીનાં ચરણોમાં મસ્તક ઝૂક્યા વગર રહેતાં નથી. અહો ગુરુદેવ! આપશ્રીની અજબ-ગજબ કોટિની ક્ષમતા, વાત્સલ્યતા ને વૈરાગ્યપરાર્થતા ઇત્યાદિ વિશિષ્ટ ગુણોનું પ્રત્યક્ષ અવલોકન કરતાં અમે ધન્યતાનો અનુભવ કરીએ છીએ. મારવાડ, મેવાડ, ગુજરાત, કચ્છ, કર્ણાટક—દૂર-દૂરના પ્રદેશોમાં રહેલા મુમુક્ષુઓએ પૂજ્યશ્રીની જીવનસુવાસથી આકર્ષાઈને પોતાનું સર્વસ્વ સમર્પણ કરી પૂજ્યશ્રીના સાંનિધ્યમાં જિનાજ્ઞાનુસાર સાધનાની ધૂમ મચાવી છે. અરે! એટલું જ નહીં, ભૌતિકવાદમાં રંગાયેલી આધુનિક શિક્ષા બી.કોમ., બી.એ. સુધી પ્રાપ્ત કરેલી શિક્ષિત યુવતીઓ પણ પૂજ્યશ્રીનું શુદ્ધચારમય જીવન જોઈ સમર્પિત બની છે.

તેઓશ્રીની જ્ઞાનપિપાસા પણ અપૂર્વ કોટિની છે. આટલી બધી સમુદાયની જવાબદારી હોવા છતાં ‘ન્યાય’ જેવા કિલ્લેટ ગ્રંથોનો પણ તલસ્પર્શી અભ્યાસ કર્યો છે. પૂજ્યશ્રીએ છ કર્મગ્રંથ સાર્થ, ત્રણ બુક, પ્રાકૃત બુક, વ્યાકરણ, તર્કસંગ્રહ, મુક્તાવલી, વ્યાપ્તિપંચક, સ્યાદ્વાદ મંજરી, રત્નાકરાવતારિકા; ૩ વિશેષાવશ્યક, કમ્મપયડી, પાંચ મહાકાવ્યાદિ, આચારાંગ, ઉત્તરાધ્યયન ટીકા સહિત પંચવસ્તુક, લલિતવિસ્તરા, ગુરુતત્ત્વ વિનિશ્ચય-૧, ૨ યોગના ગ્રંથો, ઉપશમનાકરણ સંસ્કૃત અને પ્રાકૃત ગ્રંથોનો અભ્યાસ, ગચ્છાચાર પચન્ના, પ્રવચનસારોદ્ધાર ઇત્યાદિ અનેક ગ્રંથોનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી સ્વ-પર સાધના કરાવી રહ્યાં છે. પૂજ્યશ્રીના વિશિષ્ટ જ્ઞાનનું આલંબન લઈ શ્રમણીવૃંદમાંથી કેટલાંક સાધ્વીઓએ ન્યાય, કમ્મપયડી, ખવસગેદી, કાવ્ય, વ્યાકરણ ઇત્યાદિ ગ્રંથોનો અભ્યાસ કર્યો છે.

પૂજ્યશ્રીએ અટ્ટાઈ, અટ્ટમ, વીશસ્થાનક આદિ તપધર્મની સુંદર આરાધના સાથે-સાથે વિશેષ પ્રકારે સ્વ-જીવનમાં ત્યાગ અપનાવ્યો છે. યાવજજીવન ફરસાણ, મેવા અને ફૂટના ત્યાગ સાથે ૩ વર્ષથી ચાતુર્માસમાં મિષ્ટાન્ન, કડક વસ્તુ, કડાવિગઈ આદિના ત્યાગપૂર્વક માત્ર ૩ દ્રવ્ય જ વાપરે છે. તબિયતના કારણે સાંજે વાપરવું પડે તો પણ સાંજે ઉષ્ણ ગોચરીનો ત્યાગ, વૃત્તિસંક્ષેપ, રસત્યાગાદિ તપથી જીવન-બાગ મધમધાયમાન બનાવ્યો છે. પૂજ્યશ્રીનો નિર્દોષ ગોચરીનો અનુરાગ પણ અદ્વિતીય છે. છ’ રીપાલિત સંઘમાં જેસલમેર તીર્થની યાત્રા કરી પાછાં ફરતાં, સંઘવી તરફથી બધી વ્યવસ્થા હોવા છતાં પણ, રસ્તામાં જૈન-જૈનેતર વસ્તીના અભાવે નિર્દોષ ગોચરીની અશક્યતા હોવાથી પંદર-પંદર દિવસ સુધી ‘ચણાદિ’ સૂકી વસ્તુથી જીવનનિર્વાહ કર્યો છે. પૂજ્યશ્રીનો મૌન-આચાર જોઈ સ્વશિષ્યાઓએ પણ પૂજ્યશ્રીના જીવનનું અનુકરણ કર્યું છે.

પૂજ્યશ્રીના સાંનિધ્યમાં અનેક પ્રકારે વિશાળ સંખ્યામાં ઓળી, ઉપધાન, શિબિર, ઉદ્યાપન, છ’ રીપાલિત સંઘ, અટ્ટાઈ મહોત્સવ વગેરે થવા દ્વારા બહેનોમાં નવીન કાંતિ પ્રાપ્ત થઈ છે. પૂજ્યશ્રીના સાંનિધ્યમાં તેઓશ્રીની વૈરાગ્યભરી પ્રેરણાથી આજના વિષમ યુગમાં આશ્ચર્ય પમાડે એવી કાપની પ્રવૃત્તિ ચાલી રહી છે, એટલે કે કેટલાંક સાધ્વીજી મહારાજો બાર મહિનામાં એક જ વાર સાબુથી વસ્ત્રપ્રક્ષાલન રૂપ કાપ કાઢે છે. કેટલાંક સાધ્વીજી મહારાજને યાવજજીવન મીઠાઈ-ફરસાણ-ફૂટ આદિનો ત્યાગ છે. આવા ત્યાગી સાધ્વી

પરિવારને જોઈને બધાં નતમસ્તક થઈ જાય છે. કેટલાંક સાધ્વીજીઓ સ્વેચ્છાથી પોતાના હાથે લોચ કરવાનું પરાક્રમ કરે છે ત્યારે શ્રાવક-શ્રાવિકાઓ હેરત પામી જાય છે.

(૧) પૂજ્ય ગુરુવર્યાશ્રીના સમુદાયમાં ૧૦૦થી વધુ માસક્ષમણ, ૩૬, ૪૫, ૫૧, ૫૨, ૬૮ ૭૦, ૭૨ ઉપવાસ કરનારાં તપસ્વી સાધ્વીભગવંતો પણ વિદ્યમાન છે. પૂજ્ય સાધ્વીભગવંતોના બે સાંસારિક કાકાશ્રી-આ. શ્રી જિતેન્દ્ર સૂ. મ., આ. શ્રી ગુણરત્ન સૂ. મ. સા., કાકી સા. પુષ્પલતાશ્રીજી (ગુરુણી) સા. ફઈના દીકરા-પં. રશ્મિરત્ન વિ. મ. સા, કાકાની દીકરી સા. શ્રી મનીષરેખાશ્રીજી છે.

(૨) ૧૮૫ શિષ્યા-પ્રશિષ્યાઓની ગુરુમાતાશ્રી દ્વારા આટલી નાની વયમાં જ ૨૧ વર્ષના અલ્પ દીક્ષાપર્યાયમાં વિશાળ શ્રમણીવૃંદોનો યોગક્ષેમ સુંદર રીતે થતો જોઈને ભલભલાં આશ્ચર્યચકિત થઈ જાય છે. આવા અનેક ગુણાલંકૃત તેઓશ્રીની યોગ્યતાને નિહાળીને ગીતાર્થ મૂર્ધન્ય, સિદ્ધાંત દિવાકર સુવિશાળ ગચ્છાધિપતિ શ્રી પ. પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય જયદધોષસૂરીશ્વરજી મ. સાહેબે પ્રવર્તિની પદ આપવાનો નિર્ણય કર્યો અને ૨૦૫૩ની સાલમાં માગસર સુદ-૩, શુક્રવારના પાવન દિવસે રાજનગર અમદાવાદના શાહીબાગ, અરિહંતનગરે દેવાધિદેવ શ્રી વાસુપૂજ્યસ્વામીની અંજનશલાકા પ્રતિષ્ઠાનાં શુભદિવસે પ.પૂ. આ. દેવશ્રીમદ્વિજય હેમચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ. સા., પ.પૂ. આ. દે. શ્રીમદ્વિજય જગત્ચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા. પ. પૂ. આ. દેવશ્રી મદ્વિજય ગુણરત્નસૂરીશ્વરજી મ.સા. ઈત્યાદિ આચાર્યો તથા પંચ્યાસજી અનેક ગણિવર્યો તથા દ્વિશતાધિક શ્રમણ-શ્રમણીની પાવન ઉપસ્થિતિ તેમ જ હજારોની જનમેદની સમક્ષ પ.પૂ. ગચ્છાધિપતિશ્રીનાં જ વરદ્ હસ્તે પ. પૂ. ગુરુદેવશ્રી પુણ્યરેખાશ્રીજી મ.સા. ને ઉત્તમ શ્રેષ્ઠ પ્રવર્તિની પદ ઉપર આરૂઢ કરાયાં. આવાં પ્રશાંતમૂર્તિ, વાત્સલ્યદાત્રી, ઉત્કૃષ્ટ ત્યાગી-વૈરાગી અને ૧૮૫ શિષ્યા-પ્રશિષ્યાઓનો વિશાળ શ્રમણીવૃંદ ધરાવતાં પૂ. સાધ્વીશ્રી પુણ્યરેખાશ્રીજીને કોટિ કોટિ વંદન હો!

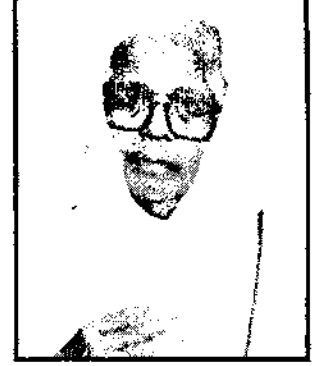
સૌજન્ય : દીક્ષાદાનેશ્વરી પૂ. આ.શ્રી ગુણરત્નસૂરિજી મ.સા.ની આજ્ઞાનુવર્તિની પ્રવર્તિની સા.શ્રી પુણ્યરેખાશ્રીજીના શિષ્યા સા.શ્રી દર્શિતરેખાશ્રીજીના શિષ્યા સા.શ્રી સમકિતરેખાશ્રીજીની પ્રેરણાથી તેમના સાંસારિક પરિવારજનો તરફથી

‘બા’ થી ‘બા મહારાજ’

પૂ. સા. શ્રી ઉપશાંતશ્રીજી મહારાજ

ગરવી ગુજરાતના ઘરેણા જેવી ધરતી ને ધર્મની સંસ્કારનગરી સુરતના આઠ-આઠ દીક્ષિતોના પુણ્યશાળી પરિવારના શ્રી ચિમનભાઈ સંઘવી તથા માતા કમળાના સુપુત્ર શ્રી શાંતિલાલે શ્રી કલ્યાણચંદ દેવચંદ જરીવાળા કુટુંબનાં શ્રી ચૂનીલાલ મતા

દયાબહેનની લાડલી ઢબલી-વીરમતી પૂ. સા. શ્રી ઉપશાંતશ્રીજી સાથે પ્રભુતામાં પગલાં પાડ્યાં. મધમીઠાં સંસારમાં ત્રણ દીકરી ને એક દીકરા રૂપી ફૂલડાં ખીલ્યાં. મહિયર-સાસર બંને પક્ષના ધર્મસંસ્કારે રંગાયેલી માતા પોતાનાં સંતાનો પ્રવ્રજ્યાના પાવન પંથના પ્રવાસી બને તેવી સદેવ ચીવટ રાખતાં, જેને પરિણામે દીકરો હેમંત (ઉ. વ. ૧૨) હાલ પૂ. આ. શ્રી સોમચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા. તથા દીકરી નયના (ઉ. વ. ૧૪) હાલ પૂ. સા. શ્રી યશસ્વિનીશ્રીજી મ. બંને સંતાનોને જોઈ માતા હરખાતી અને વિચારતી કે મારે મારું પણ જીવનસાફલ્ય કરવું હોય તો સંયમના શ્રેષ્ઠ માર્ગે જવું જ રહ્યું! અને એવી સોનેરી ક્ષણની રાહ જોતી. ત્યાં યોગાનુયોગ દિયરશ્રી જયંતીભાઈ (ઉ. વ. ૬૮)ની દીક્ષા નક્કી થતાં વરસોની ભાવનામાં ઘોડાપૂર આવ્યાં અને પતિદેવશ્રી શાંતિભાઈ (ઉ. વ. ૮૪) સાથે સજોડે દીક્ષાનું નક્કી થયું. આવો દીક્ષાનો માહોલ જોતાં ઘેર મહેમાન બની આવેલાં કલકત્તાનાં કંચનબહેન (હાલ પૂ. સા. શ્રી કેરવ-ગુણાશ્રીજી)ને પણ વીતરાગભાવ જાગતાં તેઓએ પણ દીક્ષિત થવા તૈયારી દર્શાવી. આમ એકના બદલે પાંચ-પાંચ દીક્ષાનો પંચામૃત મહોત્સવ ઊજવાયો. સુરતનગરી દીક્ષાધેલી બની.

જીવનસંધ્યાએ મહામૂલો સંયમ મળ્યો. સેવેલાં સ્વપ્નો સાકાર થયાં, તો મેળવેલ સંયમ અધિકતમ કેમ સફળ બને? તે માટે અપ્રમત્ત સંયમ સાધવા લાગ્યાં. વિનય-વૈયાવચ્ચ તથા સ્વાનુભવની જ્ઞાનલહણી અને નાનામોટા સાથેના સાલસ વ્યવહારથી તેમની સુચલ ચોમેર પ્રસરી ગઈ, પાસે આવેલાને ‘બા’ જેવી મમતા મળતી તેથી તેઓ ‘બા મહારાજ’ના લાડીલા નામે લોકજીભે ને હૈયે વસી ગયાં!

જીવન માપવાનું બાકી છે અને માપ વગરનાં અમાપ પાપો પખાળવાનાં બાકી છે તે જાણી કર્મસત્તા સામે જંગે ચડ્યાં. હાર્ટની વધતી જતી તકલીફ છતાં દવા હાથમાં રાખી અપ્રમત્તભાવે લોચ કરાવ્યો. બાયપાસ સર્જરી કરાવવાની અનિચ્છા છતાં મનોમંથનને અંતે બોમ્બે હોસ્પિટલમાં દાખલ થયાં. પૂ. આ. શ્રી અશોકચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા., શ્રી સોમચંદ્રસૂરિ. મ.સા.-શ્રી સંવેગચંદ્ર વિ. મ.સા.-શ્રી નિર્વેદચંદ્ર વિ. મ.સા. વગેરે મળવા ગયા ત્યારે પથારીમાં પણ લાગનારા દોષોનાં પ્રાયશ્ચિત લેવાની વાત કરતાં હતાં. કેવી જાગૃતિ! કેવી પાપભીરતા! શાસનના કોહિનૂર હીરા જેવા દીકરા મહારાજ સોમચંદ્રસૂરિજી પણ સાથે જ હતા, ત્યારે કોને ખબર કે “મા-દીકરાનું આ મિલન આખરી હશે?” પુત્રમહારાજે માતાની અંતિમ ઈચ્છા વિશે પૂછ્યું ત્યારે જવાબ મળ્યો “તમને દીક્ષિત કર્યા બાદ આચાર્યપદે જોયા પછી હવે મારી કોઈ ઈચ્છા બાકી નથી. તમે ખૂબખૂબ આગળ વધજો ને કુળ-કુટુંબ અને શાસનનું ગૌરવ વધારજો. મારા તમને અંતરનાં આશિષ છે.” તેઓને મન તો આચાર્ય સોમચંદ્રસૂરિજી નાના હેમંત રૂપે રમતો હતો અને સાચું જ છે કે સ્ત્રીની અવસ્થામાં ભલે પરિવર્તન આવે પણ તેને મન ગમે તેવડો તેનો પુત્ર બાળક રહે છે. દિયર મહારાજ શ્રી નિર્વેદચંદ્ર મ. વગેરે પાસે વાસક્ષેપ નખાવ્યા બાદ તેમની દીક્ષાના નિમિત્તે પોતાને દીક્ષિત થવાનો અને ચંદનબાળા વેશ મળ્યાની ભવોભવનો અવિસ્મરણીય આભાર વ્યક્ત કર્યો અને તે જ રાત્રે હાર્ટના દુખાવાએ સીમાઓ ઓળંગી એટલે સહવાસી નાનકડા મહારાજ, સા. શ્રી ચૈતન્યકલાશ્રી તથા સંસારી દીકરી વર્ષા શરદભાઈએ અમંગળનું અગમ એંધાણ પારખી તુરત જ નવકારમંત્રનું સતત રટણ શરૂ કરી દીધું અને બીજી સહવાસી કુ. જિજ્ઞા ડોક્ટરને બોલાવવા દોડી ગઈ. ટેબલેટ લેવાની અતિ કડક સૂચના અને કાકલૂદી અન્યથા જીવનું જોખમ છતાં મૃત્યુશૈયા પર મોતથી એક માત્ર વેંતછેટા તેઓએ રાત્રે દવા લેવાનો ઈન્કાર કરતાં બોલ્યા કે “થવા કાળ થશે પણ રાત્રે દવા લઈ મારા વ્રત-સંયમી જીવનને કલંકિત નથી બનાવવું” અને છેવટે બનવાનું હતું તે બનીને જ રહ્યું. સકલ જીવોને ખમાવતાં નમસ્કાર મહામંત્રનું સતત સ્મરણ કરતાં સં. ૨૦૫૬ના ચૈત્ર સુદ-૧૨ની મધ્યરાત્રિએ ૧૨-૧૨ મિનિટે જીવનલીલા સંકેલી

લીધી. ચાર વર્ષના ટૂંકા સંયમી જીવનમાં ચારે દિશામાં સુવાસ ફેલાવી ગયાં. જીવન તો મહાન હતું જ, મૃત્યુ વિશેષ મહાન બન્યું.

કાળધર્મની વાત વાયુવેગે ફેલાઈ જતાં સુરતથી તેમનો આખો સંસારી પરિવાર, સગાં સંબંધીઓ તથા ગુરુભક્તોની ભીડ જામી. એક આચાર્યને છાજે તેવી જાજરમાન જરિયાન શિબિકાવાળી અંતિમ યાત્રા નીકળી. મરીન ડ્રાઈવ પાટણવાળા મંડળ તથા શ્રી સંઘના ઉત્સાહી ભાઈબહેનોએ જાણે પોતાની જ ‘બા’ની અંત્યેષ્ટી કરતાં હોય એવા ગમગીન હૃદયે બધી વિધિ કરી. ધ્રૂજતા હાથે ને રડતી આંખે સંઘવી પરિવાર તથા સંસારી પુત્ર અશ્વિનભાઈએ અંત્યેષ્ટિ કરી વિદાય આપી. પાર્થિવ દેહ પંચમહાભૂતમાં ભળી ગયો. માવતર-શ્વસૂર બંને પક્ષને ઉજાળી ચિરંજીવ યાદ મૂકી ગયાં.

એમની ભાવના અનુસાર બે પ્રતિમાઓ ભરાવી, એક મુંબઈ ગોરેગાંવ સંતોષનગરના મૂળનાયકજી શ્રી આદીશ્વરજીના નામે પ્રતિષ્ઠિત થઈ જે મંદિર ચારે ફિરકાઓના સહિયારા પુરુષાર્થે તૈયાર થયું. ધ્વજાદંડનો આદેશ તેરાપંથી ભાઈએ લીધો. બીજાં પ્રતિમાજી સાચા દેવશ્રી સુમતિનાથજી, સુરત મકનજી પાર્કમાં અંજનશલાકા સહિત પ્રતિષ્ઠિત થયા. આ પ્રતિષ્ઠા પછી લગભગ ત્રણ મહિના સુધી અમીઝરણાં ને કેસરના છાંટણા થયાં. જાણે બા મહારાજ ખુદ દર્શને આવ્યા હોય એવી ખુશાલીમાં અમીછાંટણા કર્યા. આ પ્રભુજીના અંજન પ્રતિષ્ઠાના અધિકતમ આદેશો અમેરિકા સ્થિત દીકરી-જમાઈ જયાબહેન તથા વસંતલાલ મહેતાએ લઈ માતાના ઉપકારનું ઋણ ચૂકવી ધન્ય બન્યા. પ.પૂ. ઉપશાંતશ્રીજી મ. તે પૂ. આગમોદ્ધારકના પૂ.આ.દેવશ્રી સૂર્યોદયસૂરિજી મ.ના આજ્ઞાવર્તીઆ પૂ.સા.શ્રી શિવ-તિલક-મૃગેન્દ્રશ્રીજીના સંવેગ પ્રથમ નિર્વેદશ્રીજી મ.ના શિષ્યા સા. શ્રી પ્રશાંતશ્રીજી મ.ના શિષ્યા તથા નેમિ વિજ્ઞાન કસ્તુરસૂરિજી મ.ના પ.પૂ.આ. શ્રી ચંદ્રોદયસૂરિજી મ., પૂ.આ. શ્રી અશોકચંદ્રસૂરિજી મ., પૂ. નિર્વેદચંદ્રવિજયજી મ.ના સંસારીપક્ષે ભાભી થાય. તથા પૂ. સંવેગચંદ્ર વગેરેના સંસારીપક્ષે શ્રાવિકા તથા પૂ.આ.શ્રી સોમચંદ્રસૂરિજી તથા પૂ. સા.શ્રી યશસ્વીશ્રીજીના સંસારીપક્ષે માતૃશ્રી અને પૂ. પ્રસન્નચંદ વિજયજીના સંસારીપક્ષે પુત્રવધુ થતા હતા.

સૌજન્ય : શ્રી ૧૦૮ સમવસરણ જૈન તીર્થદર્શન ભવન ટ્રસ્ટ,
પાલિતાણા

શાસનધુરાના સાચા સ્તંભ : મોક્ષ પામવાના ધ્રુવ
પુરુષાર્થી, નેવું વર્ષનો સંયમપર્યાયિકુક્ત

પૂ.સા.શ્રી નેમશ્રીજી મ.સા.

તેઓને લઘુવયથી જ અજબ-ગજબની વક્તૃત્વશૈલી પ્રાપ્ત થઈ હતી. આઠ વર્ષના દીક્ષા પર્યાયે એટલે કે ૧૪ વર્ષની ઉંમરે પોતાના વતન ડુમરામાં પ્રથમ સમ્યક્જ્ઞાનના રંગ સાથે તપનો ઉમંગ પણ પૂજ્યશ્રીના જીવનમાં તાણા-વાણાની જેમ વણાઈ ગયો હતો.

પૂજ્યશ્રીના ચરણકમળમાં વડીદીક્ષાના તથા આચારાંગ ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર પચન્ના જોગોદ્વહન, બે માસી, ૨૧ માસી, ૧૧ માસી, ૪ માસી વર્ષોત્પ, કલ્યાણકો, દર વર્ષ સુધી જ્ઞાનપંચમીની આરાધના, પોષ દશમી, મૌન એકાદશી, મેરુ તેરસ, ચૈત્રી પૂનમ, વીશસ્થાનક તપ, છ અઢાઈ, સોળ ભથ્થુ, માસકમણ, ૧૯ ઉપવાસ, નવપદજીની ૧૦૫ ઓળી, વર્ધમાનતપની ઓળી આદિ ઘણી તપસ્યાઓ કરી કર્મસત્તા સામે જંગ ખેલતા રહ્યા. સંયમમાર્ગના નવ દાયકા પૂરા કરી તપાગચ્છના સંયમયાત્રીઓમાં રેકર્ડબ્રેક પ્રથમ સ્થાન પામી ચૂક્યા. જૈન શાસનના ગગનમંડળમાં અગણીત તારલીયાઓની વચ્ચે પૂર્ણિમાનો ચાંદ શોભે તેમ પૂજ્યશ્રી કેસરસૂરિ સમુદાયમાં શિષ્યા-પ્રશિષ્યો વચ્ચે શોભી રહ્યાં. ૮૦ વર્ષની બુરુગ વયે પણ પાંચ ઈન્દ્રિયોની પટુતા ધરાવતા, તેજસ્વી ચક્ષુરત્નોએ મોતીયો કે ઝામરનું પાણી ધારણ નથી કર્યું, વગર ચશ્માએ સુંદર લખાણ સ્વહસ્તે કરી શકતા. ૪૨ દોષ વિહોણો સરસ, વિરસ કે નિરસ આહાર રસનેન્દ્રિય દ્વારા સહેલાઈથી ગ્રહણ કરી શકતા. જિનમંદિરે દર્શન કરવા હર્ષોલ્લાસપૂર્વક જઈ શકતા.

સુદીર્ઘ સંયમપર્યાયકાળ દરમ્યાન કચ્છ, સૌરાષ્ટ્ર, ગુજરાત, મારવાડ, મહારાષ્ટ્ર આદિ પ્રદેશોમાં ચાતુર્માસ કરી જિનશાસનનો ડંકો વગાડ્યો છે. તળાજા-શત્રુંજયગિરિની નવાણું યાત્રા કરી. સં. ૨૦૩૫માં સૌરાષ્ટ્ર કેસરી આ. ભુવનભાનુસૂરિજી મ.સા.ના વરદ હસ્તે પ્રવર્તિનીપદ પ્રાપ્ત કરી શાસનધુરાના સાચા સ્તંભ બન્યા.

ધન્ય છે પૂજ્યશ્રીના શાતાવેદનીય કર્મોદયને!

આદર્શ શ્રમણી ભગવંત

**પૂ. સાધ્વીરત્ના શ્રી વિમલકીર્તિશ્રીજી
મહારાજ (બા મહારાજ)**

જે તપાગચ્છની ઉજળી પરંપરા પ્રભુ વીરશાસનના વિચ્છેદ સુધી અવિચ્છિન્નપણે ચાલવાની છે તે તપાગચ્છના સૌથી સુવિશાલ અને સુવિહીત શ્રમણ-શ્રમણી સમુદાયના ગચ્છાધિપતિપદના ગૌરવભર્યા સ્થાન-માનને શોભાવી રહેલા સુવિશાલ અચ્છાધિપતિ,

પ્રવચનપ્રદીપ પૂ.આ.ભ.શ્રીમદ્ વિજય પુણ્યપાલસૂરીશ્વરજી મહારાજાને જન્મ આપવા દ્વારા જિનશાસનને એક અમૂલ્ય ભેટ આપનારું વિમલ અને વિરલ વ્યક્તિત્વ એટલે જ “બા મહારાજ”ના ઉપનામથી નવાજાતા પૂજ્ય સાધ્વીવર્યા શ્રી વિમલકીર્તિશ્રીજી મહારાજ....!

તેઓશ્રીનો જન્મ સોરઠદેશવર્તિ ભાવનગર જિલ્લાના જેસર ગામમાં અને શ્રીયુત દીપચંદ રામજીના રજવાડી ઘરાણામાં થયો હતો. પિતાનું નામ દીપચંદભાઈ. માતાનું નામ જસવંતી બહેન અને તેનું સંસારી નામ વિમલા હતું. માત-પિતાએ જન્મથી જ ઉત્તમ સંસ્કારો આપ્યા. સરળતા-નમ્રતાદિ ગુણો વયની સાથે વિકાસ પામવા લાગ્યા. “નમે તે સૌને ગમે” આ ઉક્તિ મુજબ સૌને પ્રિય બનવા સાથે પ્રાથમિક શિક્ષણ મેળવ્યું. તે કાળની પ્રથા પ્રમાણે ૧૪ વર્ષની વિમલાને માત-પિતાએ ગાધકડા નિવાસી રામચંદભાઈ અને ઉજમબેનના પુત્ર મનસુખભાઈ સાથે પરણાવી. નમ્રતાદિ ગુણોના યોગે શ્વસુરપક્ષમાં પણ વિમલા અતિપ્રિય બનવા પામી. પરિવાર સહિત મુંબઈ આવવાનું થતાં ત્યાં સિદ્ધાંતમહોદધિ પૂ.આ.ભ.શ્રીમદ્ વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજા આદિ પૂજ્યોના પાવન પરિચયથી મનસુખ અને વિમલાનું જીવન પરિવર્તિત બન્યું. તેઓ ધર્મસાધનામાં વિશેષ ઉજમાળ બન્યા. અનુક્રમે વિમલાબેન બે પુત્રરત્નોની રત્નકુશી માતા બન્યા. મારા પુત્રો માત્ર કુળને જ નહીં પણ જિનશાસનને અજવાળનારા બને એવી સદ્ભાવનાથી ધર્મમાતા વિમલાબહેને પુત્રોનું આદર્શ સંસ્કરણ કર્યું. “તારે જલ્દી સાધુ બનવાનું છે” આવા આવા વાક્યો પુત્ર પ્રવિણ અને મહેન્દ્રના બાલમાનસમાં અંકિત કર્યા.

તેમાં વિ.સં. ૨૦૦૭ની સાલે મુંબઈ-ઈર્લાંદિજ મુકામે “પૂ. સિદ્ધાન્તમહોદધિશ્રી”ની શુભનિશ્રામાં મહામંગલકારી ઉપધાનતપનું આયોજન થતાં ૪ વર્ષના પ્રવિણને અને ૨ વર્ષના મહેન્દ્રને સાસુમા પાસે મૂકીને મનસુખભાઈ અને વિમલાબેન આ આરાધનામાં સજોડે જોડાયા. વિરતિધર્મનો અનુપમ આસ્વાદ માણવા સાથે જિનવાણી સાંભળી બન્નેનું અંતઃકરણ વૈરાગ્યવાસિત બન્યું. સંસારના કહેવાતા સુખો બેસ્વાદ લાગ્યા. તેના જ ફળ સ્વરૂપે માળારોપણ પ્રસંગે મનસુખભાઈ અને વિમલાબેને ૨૮ તથા ૨૪ વર્ષની ભરયુવાવયે મહાસત્વ કોરવીને યાવજીવ ચતુર્થવ્રતનો સ્વીકાર કરી અર્ધસંયમી બન્યા હતા. હવે તો તેઓનું મન સંસારથી સર્વથા ઊઠી ગયું હતું. મનમાં એક જ તલસાટ હતો કે “સંયમ કબહી મિલે સસનેહી.” આ તલસાટને શીઘ્રતયા સાકાર બનાવવા પુત્ર પ્રવિણને ૪ વર્ષની વયથી જ “પૂ. સિદ્ધાન્તમહોદધિશ્રી”ના સાન્નિધ્યમાં ભણવા સાથે સંયમધર્મની તાલીમ મેળવવા માટે મૂક્યો. તેની ફળશ્રુતીરૂપે વિ.સં. ૨૦૧૧ની સાલે મહારાષ્ટ્રના વણી મુકામે વૈ.સુ. ૭ની સુપ્રભાતે સવા આઠ વર્ષની શાશ્વોક્તવયે બાલ પ્રવિણ બાલમુનિ પુણ્યપાલવિજયજી મહારાજ બન્યા. મનસુખભાઈ-વિમલાબેન અને બાલ મહેન્દ્રની દીક્ષા પણ આ જ શુભમુહૂર્તે થવાની હતી પરંતુ કુદરતી સંયોગોને લીધે દીક્ષા ન થઈ શકી. ત્યારબાદ માત્ર ૨૮ જ દિવસ પછી જેઠ સુદ પના શુભ દિને મુંબઈ ભાયખલા મુકામે તપાગચ્છાધિરાજ, જૈનશાસન શિરતાજ પૂ.આ.ભ.શ્રીમદ્ વિજય રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજાના શિષ્યરત્ન અધ્યાત્મયોગી પૂ. પંન્યાસપ્રવર શ્રી ભદ્રંકરવિજયજી મહારાજાની શુભનિશ્રામાં ધામધૂમપૂર્વક મનસુખભાઈ તથા વિમલાબેન સજોડે દીક્ષિત બન્યા. મનસુખભાઈ પૂ. મુનિશ્રી મહાબલવિજયજી મ.ના નામે પૂ. મુનિશ્રી મિત્રાનંદવિજયજી મ.ના શિષ્ય તરીકે તથા વિમલાબેન પૂ.સાધ્વી શ્રી વિમલકીર્તિશ્રીજી મ.ના નામે પૂ. સાધ્વી શ્રી નિરંજનાશ્રીજી મ.ના શિષ્યા તરીકે ઘોષિત થયા. કૌટુંબિક કારણોસર બાલ મહેન્દ્રની દીક્ષા ન થઈ શકી.

ભૂખ્યાને ભાવતું ભોજન મળતા જેમ તૂટી પડે તેમ ઘણી પ્રતિક્ષા પછી આ સંયમરત્ન મળતા સાધ્વીશ્રી વિમલકીર્તિશ્રીજી મ. આત્મિક સાધનામાં મગ્ન બની ગયા. સમર્પણગુણને વિક્સવર બનાવી ગુરુણીજી તથા વડીલોના પ્રત્યેક પડતા બોલને ઝીલીને સાધનાના પંથે પ્રતિદિન પ્રગતિ સાધવા લાગ્યા. સ્વાધ્યાય સાથે ગાઢ મૈત્રી બાંધી. પરમ ગહન એવા સેવાધર્મને અર્થાત્ વૈયાવચ્ચગુણને બરોબર આત્મસાત્ કર્યો. નાના કે મોટા, ગ્લાન

કે તપસ્વી દરેકની વૈયાવચ્ચ પ્રસન્નતાથી કરવા લાગ્યા. કોઈપણ ગ્લાનની કે વૃદ્ધની સેવાનો પ્રસંગ આવે ત્યારે ગુરુણીજી તથા વડીલો મોટેભાગે વિમલકીર્તિશ્રીજી મ.ને જ યાદ કરતા. તેમને પૂર્ણ વિશ્વાસ હતો કે વિમલકીર્તિશ્રીજી સારી શાતા-સમાધિ આપી શકશે. તેના જ ફળ સ્વરૂપે તેઓ ગુરુણીજી અને વડીલોના હેયે વસવા સાથે સહવર્તીઓના હૈયામાં પણ વસી ગયા. જીવનમાં વર્ષીતપ, સિદ્ધિતપ, ચત્તારિ અષ્ટ દસ દોય તપ, માસકમણ, વર્ધમાન તપ તથા નવપદની ઓળીઓ આદિ તપધર્મોને સુપેરે આરાધ્યા. સંયમની પૂર્ણ કાળજી, નિર્દોષની ગવેષણા આ બધુ તો ખરું જ, આગળ વધીને તેઓ અનેક શિષ્યા-પ્રશિષ્યાઓના ગુરુણી બન્યા. શિષ્યાદિની સાચી હિતચિંતા કરવા સાથે તેઓને સાધનામાર્ગે આગળ વધાર્યા. સંસારી મોટા બહેન, ભત્રીજી આદિને પણ પ્રેરણા કરી સંયમમાર્ગે લાવ્યા. વાત્સલ્યનો મહાધોધ વરસાવી આશ્રિતોને સ્થિર કર્યા.

રાગાદિ ભાવરોગો તો તેમની સામે બહુ ફાવી શક્યા નહોતા પરંતુ અલ્સર, લીવરની બિમારી, હિમોગ્લોબિનની અલ્પતા આદિ અનેક દ્રવ્યરોગોએ તેમના શરીરનો વરસો સુધી કબજો જમાવ્યો હતો. જીવલેણ વ્યાધીઓમાં પણ તેમણે પોતાની માનસિક પ્રસન્નતાને નંદાવા દીધી નહોતી. તેમની સહનશીલતા અને પ્રસન્નતાને નિહાળી તબીબો પણ વિસ્મિત થઈ જતા. વેદનાની પળોમાં સમાધિપ્રદ કાવ્યો રુચિપૂર્વક સાંભળે. એકવાર બા મહારાજને થતી ભયંકર વેદનાને નીહાળી પુત્ર સૂરિવરની આંખે ઝળઝળિયા આવી ગયા ત્યારે સ્વયં પુત્ર સૂરિવરને કહે કે, આમ ઢીલા ન પડાય. હું ઢીલી પડતી હોઉં તો તમારે મને મજબૂત કરવાની વગેરે વાતો કહી પુત્રસૂરિવરને હિંમત આપતા. આ હતી તેમની આંતરિક જાગૃતિ! તેમાં ૨૦૫૭ની સાલે તેઓનું ચાતુર્માસ પતિ-પુત્ર સૂરિવરની સાથે સૂરત મુકામે હતું. સ્વાસ્થ્ય દિન-પ્રતિદિન ક્ષીણ થતું જતું હતું. દ્રવ્યોપચાર સહ ભાવોપચાર પણ ચાલું હતાં. પતિ-પુત્ર સૂરિવર તે દિ તેઓને સમાધિમાં સહાયક બની પોતાની ફરજ બરોબર બજાવતા હતા. તે ગોઝારો દિવસ આવ્યો. વેદનાએ પોતાના અંતિમ સ્વરૂપને ધારણ કર્યું અને પછી ચતુર્વિધ શ્રીસંઘના મુખે “અરિહંત”પદનું ખૂબ જ સ્વસ્થતાપૂર્વક શ્રવણ કરતાં કરતા સંથારો લીધો અને મોક્ષના આગલા પડાવ સ્વરૂપ સ્વર્ગલોકમાં ચાલ્યા ગયા. સ્વર્ગવાસના સમાચાર પહોંચ્યા ત્યાં ત્યાં લોકોએ આઘાત અનુભવ્યો. જૈન સમાજને આ આદર્શ ગુણિયલ શ્રમણી ભગવંતની ખોટ પડી.

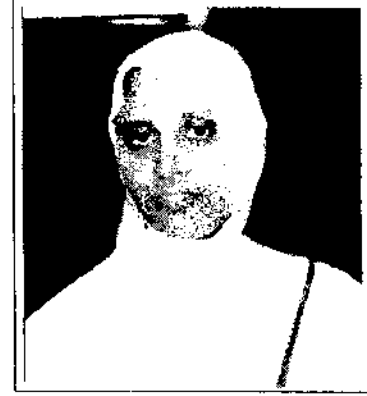
સૌજન્ય : ગચ્છાનુજ્ઞાપ્રદાન મહોત્સવ સમિતિ, પાલિતાણા

જૈન આર્યતીર્થ અયોધ્યાપુરમ તીર્થના સંકુલનું ભૂમિપૂજન જેમના શુભ હસ્તે
સંસારીપણામાં થયું હતું તથા અ.સૌ. ઇન્દુમતીબહેનને આયંબિલ તપના પ્રારંભ-પ્રેરણા અને
પચ્ચક્ષ્માણ આપનારા પરિવારના સંસારી સુપુત્રી સોનલ (સ્વાતિ) સંયમ
માર્ગે સંયર્યા હાલ પૂજ્ય સાધ્વીજીશ્રી સ્મિતગિરાશ્રીજી મ.ના

ચરણોમાં કોટિ કોટિ પંદના

કુ. સ્વાતિબહેન ભોગીલાલ

પ.પૂ. સા.શ્રી સ્મિતગિરાશ્રીજી મ.સા.
(પૂ. કેશરસૂરિ સમુદાય)

- સ્વાતિબહેનનો જન્મ : સંવત ૨૦૨૬, ભાદરવા સુદ-૧૪, સોમવાર, તા. ૧૪-૯-૭૦.
- દીક્ષા : સંવત ૨૦૫૬, વૈશાખ સુદિ ૭, ગુરુવાર, તા. ૨૨-૪-૯૯.

પૂજ્ય સાધ્વી મહારાજ તપ સંયમ સાથે નિર્મળ આરાધના કરી રહ્યાં છે.

જિનશાસનનો લઠાવો

સંવત ૨૦૬૧માં ઐતિહાસિક ધન્ય ઘરા શ્રી વલ્લભીપુર નગરે પ.પૂ. ગણિવર્યશ્રી મુક્તિવલ્લભવિજયજી મ.સા. તથા પ.પૂ. મુનિરાજશ્રી ઉદયવલ્લભવિજયજી મ.સા.ની શુભ નિશ્ચમાં પરિવારનાં અ.સૌ. ઇન્દુમતી પ્રતાપરાય જોટાણીની એકાંતર ૫૦૦ આયંબિલ તપ આરાધનાની તથા અ.સૌ. પ્રભાલદમી, અ.સૌ. ઇન્દુમતી, અ.સૌ. પૂર્વિકા તથા અ.સૌ. નિશા તથા ચિ. નરેન્દ્રકુમાર, ચિ. પંકજકુમારની શાશ્વતી ચૈત્રી ઓળીનાં પારણાં પ્રસંગે ત્રિદિવસીય મહામહોત્સવ શ્રી સિદ્ધયક મહાપૂજન તથા શ્રી સંઘસ્વામીવાત્સલ્યની ભવ્ય ઉજવણી પ્રસંગે લક્ષ્મીનો સદ્ઉપયોગ થયો.

ભાગ્યશાળીઓનાં શુભ નામ

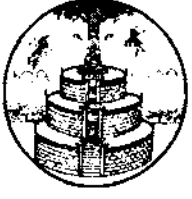
અ.સૌ. કિરણબાળા લલિતકુમાર ★ અ.સૌ. રેખાબહેન નરેન્દ્રકુમાર,
અ.સૌ. પૂર્વિકાબહેન પંકજકુમાર ★ અ.સૌ. ધર્મિષ્ઠાબહેન વિપુલકુમાર.

ધન્ય ધન્ય તપસ્વીઓ

પૂ.સા. શ્રી સ્મિતગિરાશ્રીજી મ.સા.ના વર્ષીતપ નિમિત્તે જોટાણી પરિવાર-વલ્લભીપુરવાળાં કંચનબહેન
★ પ્રભાલદમી ★ ઇન્દુમતી ★ કુસુમ ★ રેખા ★ નરેન્દ્ર ★ વિપુલ ★ પરેશ ★ સંદીપ
ઉપરોક્ત પુણ્યશાળીઓએ વર્ષીતપની આરાધના નિર્વિઘ્નપણે પૂર્ણ કરેલ છે.

પાલિતાણા તળેટી રોડ ઉપર શેઠ શ્રી આણંદજી કલ્યાણજી દ્વારા નવનિર્માણ પામેલ 'પારણાં ભવન'
એટલે કે વરસીતપનાં પારણાં માટેના આરાધના ધામના સંકુલના ગાળાની અનુમોદના કરવાનો
અમુલ્ય લાભ લીધેલ છે, જેમાં ઉપર મુજબની તકતીનું આયોજન છે.

જૈન આર્યતીર્થ અયોધ્યાપુરમ્ તીર્થના સંકુલનું ભૂમિપૂજન જેમના શુભહસ્તે સંસારીપણામાં થયું હોય તથા

તપ, ત્યાગ અને સાધનાથી વિભૂષિત

કચ્છ-વાગડ શ્રમણી સમુદાય

પૂ.પં.શ્રી પૂર્ણચંદ્રવિજયજી મ.સા.

ભારતની પશ્ચિમ દિશાએ આવેલો ખમીરવંતો કચ્છ પ્રદેશ એના ભૌગોલિક સ્થાન, એની ભાષા અને રિવાજોથી સૌમાં નિરાળો તરી આવે છે. અહીં જૈનધર્મ પ્રાચીનકાળથી પળાતો આવ્યો છે. આ ભૂમિને ભારે મોટું ગૌરવ અપાવવામાં અનેક સંતરત્નોનું મૂક છતાં મહત્વનું પ્રદાન નોંધપાત્ર બની ગયું છે. ભગવાન મહાનીરની સમુજજવલ પાટ પરંપરામાં આજ સુધી અનેકાનેક શાસનપ્રભાવક સંવિગ્ન ગીતાર્થ મહાપુરુષો આચાર્ય ભગવંતો તથા શ્રમણ ભગવંતો થયા. જેનો ભવ્ય જાજવલ્યમાન ઇતિહાસ શાસ્ત્રોના પાને અંકિત છે. આજે પણ અનેક સંયમયુક્ત મહાપુરુષો વિચરી રહેલ છે, જે સકલસંઘનું સૌભાગ્ય છે.

લગભગ ૧૫૦ વર્ષ પહેલાં ત્યાગી વૈરાગી તરીકે પ્રસિદ્ધ વાગડ સમુદાયનું સર્જન થયું....જે મહાપુરુષની પરંપરામાં વર્તમાન તપાગચ્છના લગભગ સમુદાયો આવી જાય છે, તે દાદાશ્રી મણિવિજયજી મ.સા.ના શિષ્ય પૂ. પદ્મવિજયજી થયા. તે રીતે પૂ. પદ્મ-જીત-હીર-કનક-દેવેન્દ્ર-કલાપૂર્ણસૂરિની ભવ્ય પાટ પરંપરા વાગડ સમુદાયને સંપ્રાપ્ત થઈ. અનેક મુમુક્ષુ આત્માઓ ભાગવતી દીક્ષા ગ્રહણ કરી સુંદર સંયમ જીવનની સમારાધના કરીને સ્વ-પરનું કલ્યાણ કરીને વાગડ સમુદાયનું નામ રોશન કર્યું. ભૂતકાળમાં અનેક શ્રમણ-શ્રમણીઓ થયા. વર્તમાનમાં રચ્છ-વાગડ સમુદાયનાયક પૂ. આ. શ્રી વિજય કલાપ્રભસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના આજ્ઞાવર્તી તરીકે ૬૩૦ પ.પૂ. શ્રમણ-શ્રમણી ભગવંતો વિચરી રહેલ છે. જેમાં ૮૪ સાધુ ભગવંતો તથા ૫૫૦ ઉપર સાધ્વીવૃંદ છે.

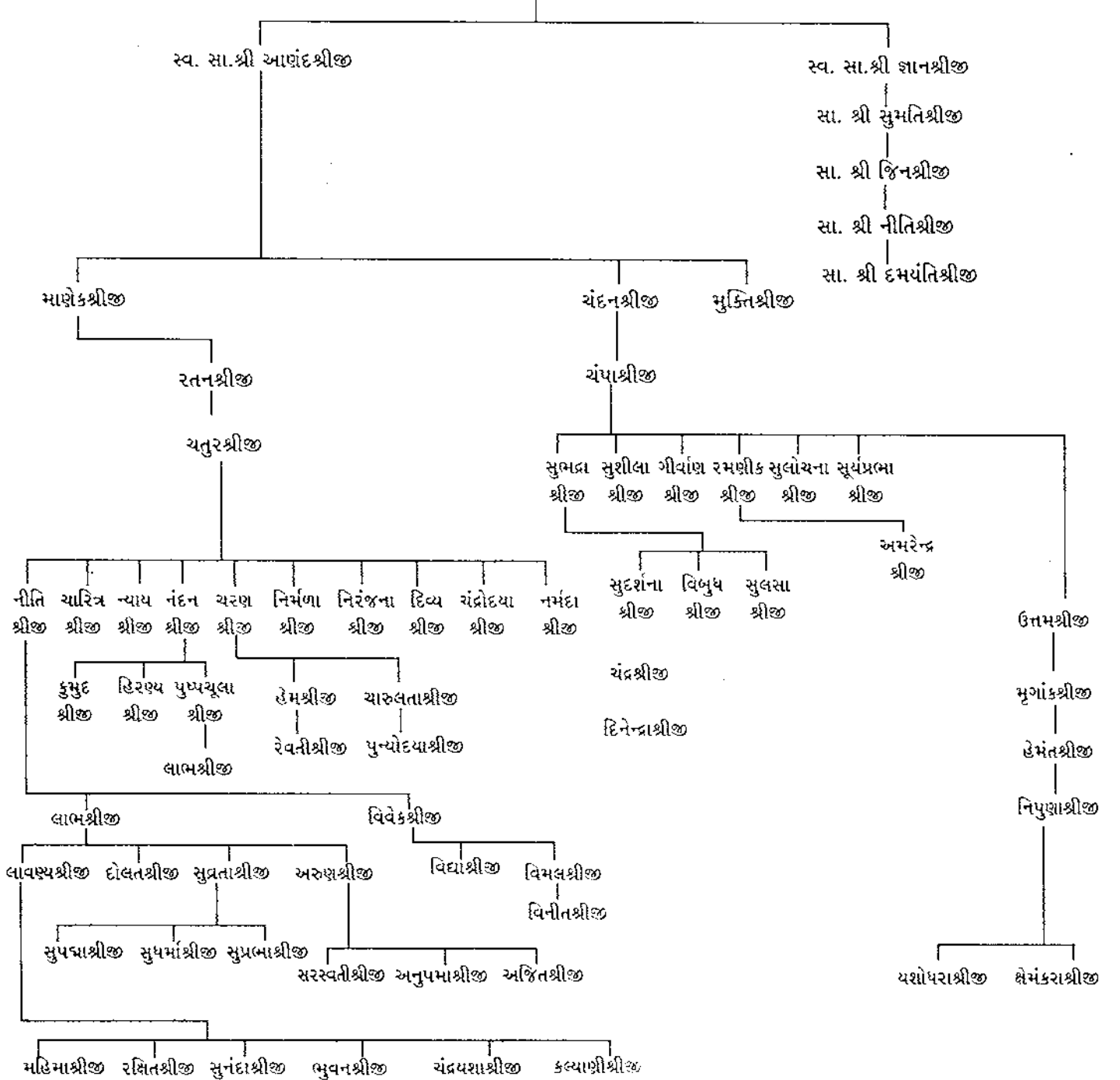
વાગડ સમુદાયના ઉપકારી અનેક પૂજ્ય આચાર્ય ભગવંતો, સાધુ ભગવંતો તથા સાધ્વીજી વૃન્દ વાગડ જેવા અણવિકસિત પ્રદેશોમાં ઝબકી ઊઠ્યાં. તેમના ત્યાગી-વૈરાગી અને ઉત્તમ ચારિત્રજીવનના અપૂર્વ પ્રભાવે અનેક જીવોને શુદ્ધ મોક્ષમાર્ગે ચડાવ્યા છે. તેઓશ્રીના નિર્મલ ચારિત્રપ્રભાવથી વાગડ સમુદાય દિન-પ્રતિદિન વૃદ્ધિ પામતો ગયો. તેમાંએ વળી રાજસ્થાન જેવા પ્રદેશમાં જન્મ લઈ કચ્છ-વાગડની અજાણી ભૂમિને પોતાની કર્મભૂમિ બનાવનાર, આ ભૂમિને પોતાની સાધનાની અનુભૂતિનું પયપાન કરાવવા વાગડ સમુદાયના ગચ્છાધિપતિ અધ્યાત્મયોગી પ.પૂ.આ.શ્રી વિજય કલાપૂર્ણસૂરિજી મ. તથા પૂ.આ.શ્રી કલાપ્રભસૂરિજી મ. આદિએ સમુદાયની વિજયપતાકા દૂર દૂરના વિસ્તારો સુધી ફરકાવી મહાન ઉપકાર કર્યો છે.

વાગડની આ તપોભૂમિમાં એક એકથી ચડિયાતા નારીરત્નો પણ પ્રગટ થયાં છે. અખંડ નિર્મળ ચારિત્ર્યવિભૂષિત વાગડ સમુદાયના સાધ્વીગણના પ્રથમ સાધ્વી પ.પૂ. શ્રી આણંદશ્રીજી મ.સા.એ વાગડ ભૂમિમાં જન્મ લઈ પોતાના જીવનને સફળ બનાવવાની સાથે કેટલાએ જીવોને તાર્યા છે, એટલું જ નહીં; પોતાની ઉત્તમ જ્ઞાનસાધના વડે વાગડની સાધ્વીસમૂહને વધુ પ્રકાશિત-પ્રજ્વલિત કરેલ છે. શાસનની શોભા વધારનાર આ પરોપકારી સાધ્વીજી ગુરુમહારાજને પગલે પગલે કચ્છ-વાગડ અને દૂર દૂરના પ્રદેશોમાંથી પણ કેટલાએ ભાગ્યશાળીઓએ મોક્ષલક્ષ્મીને પ્રાપ્ત કરવા ઉત્તમ એવું ચારિત્ર્ય વાગડ સમુદાયમાં સ્વીકારીને આ પ્રદેશમાં તેમ જ ભારતભરમાં ધર્મની આરાધના કરી, કરાવી શાસનપ્રભાવના પ્રવર્તાવી રહેલ છે. આ વાગડ સમુદાયના સાધ્વીજીઓની સંખ્યા ભૂતકાળ તથા વર્તમાનમાં ૭૫૦-૮૫૦ હોવાનું જણાય છે. વાગડ સમુદાયના તપ, ત્યાગ અને સાધનાના આદર્શો અને ધર્મની પ્રભાવનાથી સૌ કોઈ તેનો આસ્વાદ માણી રહેલ છે.

સૌજન્ય : પૂ. પંચાસશ્રી પૂર્ણચંદ્રવિજયજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી માતૃશ્રી ખીમદેવેન લખીધર શીવજી ગડા જેન ધર્મશાળા, પાલિતાણા

કચ્છ-વાગડવાળા સાધ્વી સમુદાય (શરૂઆતથી)

સ્વ. સા.શ્રી નિધાનશ્રીજી

અન્ય પૂ. સાધ્વીજીનાં શિષ્યા-પ્રશિષ્યાની શાખા-પ્રશાખા ઘણી વિશાળ છે. લગભગ ૭૫૦ થી ૮૦૦ ઉપર શ્રમણીવૃન્દ ભૂતકાળ અને વર્તમાનમાં છે.

બાલ બ્રહ્મચારી ઝખંડ નિર્મલ ચારિત્ર વિભૂષિત,
વાગડ સમુદાયના

સાધ્વી વૃન્દના ગાદ (પ્રથમ) સાધ્વીજી

પ.પૂ.સ્વ. શ્રી આણંદશ્રીજી મ.સા.

બહુરત્ના વસુંધરા કહેવાય છે. એકથી એક ચઢિયાતા તેજસ્વી રત્નો પણ પૃથ્વીમાંજ પ્રગટ થાય છે. તેવી જ રીતે મનુષ્યોરૂપી રત્નો પણ પૃથ્વી ઉપર જ ઉત્પન્ન થાય છે. મનુષ્ય ઉત્તમ માનવજીવન પામીને શ્રેષ્ઠ એવી મોક્ષલક્ષ્મીને પ્રાપ્ત કરવા એવું ચારિત્ર્ય રત્ન સ્વીકારીને ધર્મની આરાધના કરે છે. તે પોતાના આત્માને તારે છે અને જગતના જીવો પર ઉપકાર કરે છે. તેવી જ રીતે આ ભાગ્યશાળી આત્માએ વાગડની ભૂમિમાં જન્મ લઈ પોતાના જીવનને સફળ કરવાની સાથે કેટલાય જીવોને તાર્યા છે. એટલું જ નહિ પોતાના ઉત્તમ જ્ઞાન-સાધના વડે વાગડના સાધ્વી સમુદાયને વધુ પ્રકાશિત કરી...શાસનની શોભા વધારનાર ધન્ય તપસ્વી એવા સા. આણંદશ્રીજી મ.સા.ને કોટી.....કોટી.....વંદના.....

તેમનો જન્મ પલાંસવા ગામમાં સંવત ૧૯૧૭ની સાલમાં જેઠ સુદ ૧ના શુભ દિવસે થયો હતો. તેમનું સંસારી નામ અંદરબેન હતું. પિતાનું નામ મોતીચંદ તથા માતાનું નામ નવલબાઈ હતું. ભાઈનું નામ વેણીદાસ હતું. તેઓ દોશી પરિવારના હતા. જન્મથી જ તેમનું તેજ ઘણું હતું. તેથી તેમના કુટુંબ વર્ગને અનુમાન થતું હતું કે આ કોઈ ઉત્તમ જીવ છે. તેમના જન્મ પછી કુટુંબવર્ગની પણ દિન-પ્રતિદિન આબાદિમાં વૃદ્ધિ થઈ. પૂર્વભવના શુભ સંસ્કારોથી ભવભીરૂતા અતિશય હતી. ખૂબ જ નાની વયમાં સામાન્ય ઉપદેશની સાથે જ ત્યાગવૃત્તિની ભાવના સાંસારિક કર્તવ્યમાં અભિરુચિપણું વિ. ઉત્તમ વૈરાગ્ય એક નાનકડા ગામમાં અંદરબાઈને થયો તે તેમનું ઉત્તમ ગતિમાંથી આવવું સાથે આસનસિદ્ધપણું સૂચવે છે.

આ પુણ્યશાળીએ અભ્યાસની શરૂઆત કરી પરંતુ તે સમયમાં સાધનનો અભાવ હતા. જેથી પ્રાચીન શૈલી પ્રમાણે પાટી ઉપર અલ્પસમયમાં જ્ઞાન સંપાદન કર્યું. ત્યારબાદ ધાર્મિક અભ્યાસની પણ શરૂઆત કરી. પૂર્વની આરાધનાના પ્રતાપે ક્ષયોપશમ ઘણો સારો હોવાથી પંચપ્રતિક્રમણ કર્યું. સંવત ૧૯૨૫ની સાલમાં પ.પૂ. ગુરુવર્ય શ્રી જીતવિજયજી દાદાની દીક્ષા પ્રસંગે આડીસર ગયાં ત્યાં તેમની વૈરાગ્ય ભાવના દ્રઢ બની. તેમની ૧૦ વર્ષની વયે તેમના માતૃશ્રીનું અવસાન થતાં

ઘરની જવાબદારી તેમના શિરે આવી પડી. તેમ છતાં તેમના પિતાશ્રી પાસે તેમણે જણાવી દીધું કે “દુનિયાદારીના કર્તવ્ય માટે મારી આશા રાખશો નહીં” તે દરમિયાન ગુરુવર્યશ્રી પદ્મવિજયજી મ.સા. પલાંસવા પધાર્યા ત્યાં તેમણે ૧૩ વર્ષની નાની વયે પૂ. ગુરુદેવ પાસે ચતુર્થવ્રત ઉચ્ચાર્યું.

દીક્ષા લીધા પહેલાં તેમણે જીવ વિચારાદિ, કર્મગ્રન્થાદિ પ્રકરણો, દાન-શિલાદી કુલકો, સજ્જન ચિત્ત વલ્લભ વૈરાગ્ય શતકાદિ એમ કુલ-૨૮ પ્રકરણો તથા બૃહત્સંગ્રહણી, ક્ષેત્રસમાસ, ઉપદેશમાલા, સિંદુર પ્રકરણ વિ.ના અર્થ કંઠસ્થ કર્યા. આ પ્રમાણે જ્ઞાનાદિ અભ્યાસ તેમજ બીજ, પંચમી, અષ્ટમી, એકાદશી, ચતુર્દશી, રોહિણી, નવપદનું આરાધન વિ. સંપૂર્ણ. વીશસ્થાનકની ૧૧ ઓળી વિ. તપસ્યા નાની વયમાં કરી.

સંવત ૧૯૩૮ના માગશર સુદ-૩ના શુભ દિવસે ઉચ્ચજયોતિષના ભંડાર એવા ગુરુવર્ય શ્રી પદ્મવિજયજી મ.સા.ના વરદ હસ્તે પલાંસવા મુકામે તેમની ધામધૂમથી દીક્ષા થઈ. આ પ્રસંગે ૧૮સ્વામી વાત્સલ્ય થયા. સાતયોવીસીનાં ગામો ઉપરાંત કચ્છનાં ગામો સહિત કુલ ૮૦ ગામોને કંકોત્રીઓ લખવામાં આવી હતી. પલાંસવાના દરબાર શ્રી પુંજાજી તથા આડીસરના દરબારશ્રી લખાજીએ સંઘને વરઘોડાદિ માટે રાજ્યની તમાન સામગ્રી વાપરવા આપી. આ શુભ કામમાં ઊંડો લાભ લીધો હતો. સ્વામી વાત્સલ્યમાં એક ટંકે ૨૧ મણ ધીનો શીરો બનતો હતો. આ પ્રસંગે જુદા જુદા પ્રકારની સવાસો લહાણીઓ થઈ હતી. આમ પુણ્યશાળી આત્માનો શુભ પ્રસંગ ચંમત્કારી જ હોય છે. જેથી આ વખતે પલાંસવા શ્રી સંઘના મેળાવડાથી એક સ્વર્ગપુરી બની ગયું હતું. તેમનું નામ શ્રી આણંદશ્રીજી મ.સા. રાખવામાં આવ્યું અને તેઓ શ્રી નિધાનશ્રીજી મ.સા.ના શિષ્યા બન્યા.

તેમને પૂર્વભવના પુણ્યયોગે અને આ ભવના પ્રારંભથી જ તેમની ચાતુર્યતા, વિનીતભાવ પરોપકાર બુદ્ધિ, અત્યંત કરુણાભાવ, તેજસ્વીપણું વિ. આવા અનુપમ ગુણો તેમને બાલ્યાવસ્થાથી જ પ્રાપ્ત થયા હતા. તેમની વડી દીક્ષા ડહેલાના ઉપાશ્રયે-અમદાવાદમાં પૂ.પં. રત્નવિજયજી મ.સા.ના વરદ હસ્તે થઈ હતી.

જ્યારથી દીક્ષા લીધી ત્યારથી તપોગચ્છ નભોમણિ, શાસન સંરક્ષક, તપોનિધિ, પરમોપકારી, બાલબ્રહ્મચારી શ્રી

મણિવિજયજી દાદાના શિષ્ય પરોપકારપ્રવણ, જ્યોતિર્વિદ, મુનિગણ શિરોમણિ, બાલબ્રહ્મચારી શ્રીમાન પદ્મવિજયજી મહારાજની આજ્ઞામાં વિચરતાં હતા. તેઓશ્રી તરત જ સ્વર્ગસ્થ થયા પછીથી તેઓશ્રીના શિષ્યરત્ન મહાતપસ્વી. વયોવૃદ્ધ, પૂજ્યપાદશ્રી જીતવિજયજી મ.સા.ની લાંબા કાળ સુધી નિર્મળ આજ્ઞા આરાધી હતી અને તેઓશ્રીના કાળધર્મ પછી શિષ્યરત્ન, સમતાદિ ગુણ નિધાન, સચ્ચારિત્રપાત્ર મુનિ મહારાજશ્રી હીરવિજયજી મ.સા.ની આજ્ઞા પાળતા હતાં અને તેઓશ્રીના સ્વર્ગવાસ પછી તેમના જ અગ્રગણ્ય વિનેયરત્ન બન્ને ગુરુદેવોની અંતાવસ્થાપર્યન્ત ભક્તિપૂર્વક આજ્ઞાપાલક શ્રીમદ્ વિજયકનકસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની આજ્ઞા પાળતા હતા. (પ.પૂ.સ્વ. આચાર્યશ્રી કનકસૂરીશ્વરજી મ.સા.ને ધર્મનો માર્ગ બતાવનાર તેમજ ધાર્મિક અભ્યાસ કરાવનાર શ્રી આણંદશ્રીજી મ.સા. હતાં).

આમ વિ.સં. ૧૯૮૯ના આસોવદ અમાવસ્યા, શાસન ઉપકારી શ્રી મહાવીરસ્વામી ભગવાનના નિર્વાણના લગભગ સમયે રાત્રીના સાડા ચાર વાગે ૧૫ મીનીટે (૪-૪૫ કલાકે) અપૂર્વ સમાધિપૂર્વક તેઓ રાધનપુર મુકામે કાળધર્મ પામ્યા. ૭૬ વર્ષનું પરિપૂર્ણ આયુષ્ય ભોગવ્યું અને ૫૫ વર્ષ નિરતિચારપણે ચારિત્રનું પાલન કર્યું. તેઓશ્રીએ સંયમજીવન દરમ્યાન કેટલાય પુણ્યાત્માઓને સંયમ માર્ગે વાળ્યા હતા અને કેટલાંય પરિવારોને ધર્મનું સાચું રહસ્ય સમજાવી સન્માર્ગે વાળ્યા હતા. તેઓશ્રીના આખાયે જીવનનો ઉપદેશ સ્વપર કલ્યાણકારી શ્રી જિનેશ્વરદેને ફરમાવેલા ત્યાગધર્મને પ્રચારવાનો હતો. તેમના વાંચન, મનન, અધ્યયન અને ધ્યાનના વિચારોરૂપી પુષ્પોની સુગંધ લેવાથી જેઓનો આત્મા સુગંધીમય બન્યો હતો. તેવા આ ગુરુજી મહારાજને ધન્ય છે....સિદ્ધાંતોનું આસ્વાદન અને શમવાહિની વાણીનું પાલન, અસ્થિમજ્જામાં વ્યાપ્ત કરવા માટે તેઓશ્રીએ સતત પ્રયાસ કર્યો હતો. વિચારશુદ્ધિ અને વાણીનું સંયમ, વિચાર એ જ આચાર અને આચાર એ જ ઉચ્ચાર એમ ત્રિપુટીની ઐક્યતા એ તેઓશ્રીનો મુખ્ય ધ્યેય હતો. અહિંસા, સત્ય-પ્રમાણિકતા, સંયમ અને સંતોષ જેવા ઉત્તમ ગુણો તેઓશ્રીના જન્મસિદ્ધ હતા.

તેઓશ્રી ખરેખર એક ઉન્નત સ્થિતિના મર્ગદર્શક હતા. તેઓશ્રીએ સદ્બોધથી જનતા ઉપર અનેક ઉપકારો કર્યા છે. જે જે ક્ષેત્રો તેઓશ્રીના ચરણન્યાસથી પવિત્ર થયા છે તે તે ક્ષેત્રોની જનતા તેઓશ્રીના જ્ઞાન-દર્શનાદિ ચિરસ્મરણીય ગુણોની સંભારણા કરી કૃતાર્થ થયા છે. તેઓશ્રીના સંસર્ગમાં જે જે

વ્યક્તિઓ આવેલ હશે તે બધા ઉપર ઉત્કૃષ્ટ સંયમ તથા એકનિષ્ઠ બ્રહ્મચર્યના પ્રભાવના અંશો પડ્યા વિના રહ્યા નહીં હોય.

તેઓશ્રીની અંતિમ ક્રિયામાં રાધનપુર સંઘે ફક્ત ચંદનથી અગ્નિ સંસ્કાર કર્યો હતો. તે સમયે ગામે ગામ પાખી પળાઈ હતી. ગામે ગામ મહોત્સવો થયા હતા. ખૂબ જ અનુમોદનીય તપસ્યાઓ થઈ હતી. આ પંચમકાળમાં પણ આવા આદર્શભૂત જીવન જીવી વાગડ સમુદાય સાધ્વી સમુદાયને વધુ પ્રકાશિત બનાવનાર આ ઉચ્ચકોટિના આત્માને કોટિ કોટિ ભાવભરી વંદના.

પૂ.સા. આણંદશ્રીજી મ.સા. તથા પૂ.સા. જ્ઞાનશ્રીજી મ.સા.ની દીક્ષા સાથે થઈ હતી.

તેઓ બન્ને પૂ. સા. નિધાનશ્રીજી મ.સા.ના શિષ્યા બન્યા હતા. સંપૂર્ણ વાગડ સમુદાયના સાધ્વીજીઓ પૂ.સા. નિધાનશ્રીજી મ.સા.ના શિષ્યા સા. આણંદશ્રીજી મ.સા. તથા સા. જ્ઞાનશ્રીજી મ.સા.નો શિષ્યા પરિવાર છે.

સૌજન્ય : પૂ. પંન્યાસશ્રી પૂર્ણચંદ્રવિજયજી મ.ની પ્રેરણાથી કચ્છ વાગડ સાતયોવિસી જૈન ધર્મશાળા પાલિતાણા, વૈ.સુ. ૬ તા. ૮-૫-૨૦૧૧ના શુભદિને શ્રીપાલ કુબડીયા, લાકડીયા-મલાડ, જિનેશ-મૈસુર-કર્ણાટક, નમ્રતા દેહિયા, હેતલ દેહિયા-મનકરા, અસ્મિતા શાહ-અમદાવાદ પાંચ દીક્ષાની સ્મૃતિ નિમિત્તે

પૂ. સાધ્વીજી શ્રી રતનશ્રીજી મહારાજ

કચ્છની કલ્યાણકારી ધરતી પર અનેક ઉપકારી સંતો થઈ ગયા, થાય છે અને થશે, જેમણે અથાગ પરિશ્રમ વેઠીને પણ કચ્છ-વાગડની ભોળી પ્રજામાં જ્ઞાન-ધર્મનો પ્રકાશ પાથર્યો છે. તેમાંય મહિલાવર્ગમાં વિશેષ જાગૃતિ લાવવામાં સાધ્વીજી મહારાજોનો ફાળો અત્યંત નોંધપાત્ર છે. પૂ. સાધ્વીજી રતનશ્રીજી મહારાજ પણ આવા જ એક તેજસ્વી સાધ્વીરત્ન થઈ ગયાં. વાગડ દેશોદ્ધારક આચાર્યદેવેશ કનકસૂરીશ્વરજી મહારાજના આજ્ઞાવર્તી રહીને તેઓશ્રીએ અનેકવિધ શાસનપ્રભાવના કરી.

વાગડમાં પલાંસવાની પુનિત ભૂમિમાં સં. ૧૯૪૧ની સાલમાં ધનતેરસ સમા શુભ દિને ચારિત્રરૂપી ધન કમાવવા માટે જ આ બાળાનો જન્મ થયો! માતાપિતાએ પોતાની આ લાડલી સુપુત્રીનું નામ રંભા પાડ્યું. પિતા વેણીદાસભાઈ તો રંભાબહેનને દોઈને જ આનંદ પામતા, કે પોતાની પુત્રી એટલી તેજસ્વી છે કે આગળ જતાં અવશ્ય મહાન કાર્યો કરશે.

અને યોગાનુયોગે રંભાબહેનને સુયોગ્ય સત્ત્વીજ માણેકશ્રીજીનો સંપર્ક થઈ ગયો. ચોલમજીઠ વેરાગ્યનો રંગ લાગ્યો. તીવ્ર ભાવના તુરત ફલદાયી, એ ન્યાયે માતા-પિતાની સહર્ષ સંમતિથી વિ.સં. ૧૯૬૩ના ફાગણ સુદ ૬ને શુભ દિને જૈન પુત્રી અમદાવાદમાં પૂ. શ્રી જીતવિજયજી મહારાજના વરદ હસ્તે દીક્ષા ગ્રહણ કરી અને પૂ. માણેકશ્રીજી મહારાજનાં શિષ્યા સાધ્વીશ્રી રતનશ્રીજી નામે ઘોષિત થયાં.

દીક્ષા લીધા પછી પૂ. ગુરુણીજીની આજ્ઞાનું પૂર્ણ પાલન કરી, પૂ. ગુરુદેવની આજ્ઞાના અનુવર્તી રહેવામાં જ ગૌરવ સમજતાં હતાં. પરિણામે, આ વિનમ્ર સ્વભાવને લીધે ટૂંક સમયમાં પૂ. ગુરુણીના તેમજ સહવર્તી સર્વ સાધ્વીવૃંદના પ્રીતિપાત્ર બની ગયાં હતાં. તે સાથે પોતાનો સ્વાધ્યાય આગળ વધારવામાં અને અનુવર્તીઓને સ્વાધ્યાય આપવામાં હંમેશા અપ્રમત્ત રહેતાં. પ્રતિક્રમણાદિ સૂત્રો એટલી ચીવટથી કરતાં કે કોઈ એક પણ ભૂલ ન કાઢી શકે. એવી જ રીતે, કોઈપણને ભણાવતાં, એક જ પંક્તિ ૫-૨૫ વખત એવી રીતે બેસાડતાં કે અર્ધો પાઠ તો તે જ વખતે કંઠસ્થ થઈ જાય. પરિણામે, સૌ કોઈ હોંશે હોંશે તેમની પાસે પાઠ લેવા આવતાં. આગમનાં એક એક સૂત્ર બોલતાં તેઓશ્રી ગદ્ગદિત થઈ જતાં અને કહેતાં કે, અહો! મારા પ્રભુજીની આવી સુંદર વાણી મને સાંપડી એ મારું સદ્ભાગ્ય છે! મોટી ઉંમરે પણ ચૌદશનું પ્રતિક્રમણ અવશ્ય ભણાવતાં. આવો હતો સૂત્રો પ્રત્યે તેમનો અનુરાગ....અહોભાવ!

પૂજ્યશ્રી ક્રિયાયુસ્તતાના પણ પાકા હિમાયતી હતાં. એક એક ક્રિયા ઊભાં ઊભાં મન-વચન-કાયાની એકાગ્રતાપૂર્વક કરવાના આગ્રહી હતાં. નાનાં-નવદીક્ષિત સાધ્વીજીઓને પહેલેથી જ આવી સુંદર રીતે ક્રિયા કરવાની પ્રેરણા આપતા. કોઈથી ભૂલ થાય તો, પ્રથમ પ્રેમથી પાસે બેસાડી, મીઠી વાતો કરીને, તેમનું દિલ જીતીને પછી, તેની ભૂલ સુધારતાં. પૂજ્યશ્રીની આવી રીત પહેલાં સાધ્વીજીને એવી સ્પર્શી જતી કે પછીથી તેઓ આવી ભૂલ કરતાં નહીં.

ચારિત્રજીવનની યુસ્તતા બાબત પણ પૂજ્યશ્રી પૂરા સજાગ રહેતાં, પોતાની નાની સરખી ભૂલ માટે પણ ક્ષમા માગતાં અચકાતાં નહીં. કોઈની સાથેના વ્યવહારમાં કોઈને સ્ટેજ પણ આઘાત લાગે એવું વચન બોલતા નહીં. જ્ઞાન-ધ્યાન અને તપ-ત્યાગ સાથે સર્વ પ્રત્યેનો વ્યવહાર પણ એવો સદ્ભાવપૂર્ણ રાખતાં કે સૌ તેમનું શિષ્યત્વ સ્વીકારવામાં ગૌરવ અનુભવતાં.

પરંતુ સામે પક્ષે, પોતે એટલા વિનમ્ર રહેતાં કે કોઈ એમનું શિષ્યત્વ સ્વીકારવા આવે તો કહેતાં કે હું હજું શિષ્યા છું!

બાહ્ય પદાર્થોથી સદા નિર્લેપ રહેનારાં ગુરુણીનું આંતરિક જીવન પણ દાદ માંગી લે તેવું હતું. પૂ. ગુરુદેવ તરફથી વારસામાં મળેલા સંસ્કારો જીવનમાં એટલા ઓતપ્રોત બની ગયા હતા કે તેમના સામાન્ય દર્શન માત્રથી ઈચ્છુકવર્ગ ઘણું ઘણું પામી જતો. સમતાના સાગર પૂ. ગુરુણીએ સૌના અતિ આગ્રહથી ચતુરશ્રીજી મહારાજને શિષ્યા કર્યાં. આજે પણ પૂજ્યશ્રીનો શિષ્યા-પ્રશિષ્યાદિ વિશાળ પરિવાર ઉત્કૃષ્ટ સંયમજીવન પાળી રહેલ છે. આ સર્વના મૂળમાં પૂ. રતનશ્રીજી મહારાજના સુંદર સંસ્કારોનું બીજારોપણ છે.

સ્વચરિત્રની સરળતા, ઉદારતા, ગંભીરતા, સહિષ્ણુતા, સહૃદયતા આદિ ગુણો વડે પૂજ્યશ્રીએ કચ્છ-વાગડની ભલીભોળી પ્રજામાં જાગૃતિનો પ્રકાશ રેલાવ્યો. છેલ્લો એક મહિનો પેટની સખ્ત પીડામાં પંચપરમેષ્ઠિના સ્મરણપૂર્વક સમતા-યોગની સાધનામાં લીન રહ્યાં અને વિ.સં. ૨૦૨૪ના અક્ષય-તૃતીયાના પવિત્ર દિવસે ભયાઉ મુકામે પરલોક સિધાવ્યાં.

વંદન હો....એ સંયમમૂર્તિ સાધ્વીજીને!

સૌજન્ય : પૂ. સા.શ્રી યશોભદ્રાશ્રીજી મ.ની પ્રેરણાથી સંસારી માતૃશ્રી હીરાબેન બાલાભાઈ પુંજાભાઈ શાહ (અમદાવાદ-શાહપુર)

પરમ શ્રદ્ધેય—પરમ વિદુષી પ્રવર્તીની

પૂજ્ય સાધ્વીજી શ્રી ચતુરશ્રીજી મહારાજ

જૈનશાસનનો ઇતિહાસ સુવર્ણ અક્ષરે સોહી રહ્યો છે, તેમાં મહાન તપસ્વીઓ અને વિરલ વિભૂતિઓએ આ આકાશગંગાને ઝળહળતી કરી છે. કચ્છ-વાગડનાં સાધ્વીરત્ન શ્રી પૂ. ચતુરશ્રીજી મહારાજ પણ એક હતાં.

તેઓશ્રીનો જન્મ કચ્છની કામણગારી ધરા પર માંડવી શહેરમાં થયો હતો. પિતાનું નામ વરદરાજભાઈ અને માતાનું નામ મીઠીબાઈ હતું. સ્વનામ પાર્વતીબેન હતું. પાર્વતીબેનનું બાલ્યકાળકાળથી ધર્માભિમુખ વર્તન જોઈને સૌ કોઈને થતું કે કોઈ સાધક જીવ અધૂરી સાધના પૂર્ણ કરવા માટે જ ફરી પૃથ્વી પર આવ્યો છે! બાળપણથી જ તેઓશ્રીમાં સ્વાભાવિક સંસ્કારિતા જોવા મળતી હતી. તેનાથી વાણીમાં વિમલતા, દિલમાં કોમળતા અને વર્તનમાં વિનમ્રતાના ગુણો વિકાસ પામ્યા.

યુવાનીના આંગણમાં પ્રવેશ પામતાં જ રાગની રાત ત્યાગીને વિરાગના પ્રભાત ભણી ડગ માંડ્યાં. સંયમ સ્વીકારવાનાં સોનેરી સોણલાં સેવવાં માંડ્યાં. સૌમ્યમૂર્તિ પ.પૂ. રત્નશ્રીજી મહારાજના સમાગમે પોતાનાં માતૃશ્રી સાથે સં. ૧૯૬૭આ મહા સુદ ૧૦ના શુભ દિને પરમ ઉપકારી પૂજ્યવર શ્રી જીતવિજયજીદાદાના વરદ હસ્તે દીક્ષા અંગીકાર કરી શ્રી ચતુરશ્રીજી બન્યાં. દીક્ષાદીનથી કર્મો સામે જંગ માંડીને સાધનાનો યજ્ઞ આરંભ્યો. પરિણામે પૂજ્યશ્રીના પાવન જીવનમાં અગણિત ગુણોની ગંગા વહી રહી. સંયમના સારભૂત શ્રદ્ધા-સમર્પણ અને આજ્ઞા પાલનના ગુણોને આત્મસાત્ બનાવ્યાં. આ ગુણોને લીધે જ ૨૫૦ ઠાણાનું સફળ સંચાલન કરતાં રહ્યું. સમતા, સરલતા, સંયમ, નિઃસ્પૃહતા, નિઃસંગતા, તપ, ત્યાગ, તિતિક્ષાને ત્રિભેદે શોભાતું પૂજ્યશ્રીનું જીવન અનેક જીવો માટે અનુકરણીય, અભિનંદનીય એને અભિવંદનીય હતું.

પૂજ્યશ્રીમાં વાત્સલ્યભાવ ગજબનો હતો. સ્વ-સમુદાયના હોય કે પર સમુદાયના, નાના હોય કે મોટા, સૌ કોઈ પૂજ્યશ્રીની પ્રીતિના સમાનભાવે ભાજક બનતા અને તેઓશ્રીના દર્શન માત્રથી હિમગિરિના દર્શન સમી શીતળતાનો અનુભવ કરતા.

ગુરુકૃપા એ જીવનની સંજીવની છે; ગુરુકૃપા વિના સાધનામાં સફળતા ન મળે; ગુરુકૃપા વિના તારક યોગો મારક બની જાય; એવા વિચારો અને આચારોથી પૂજ્યશ્રીએ સાધના અને પ્રભાવનામાં અદ્ભુત પ્રગતિ કરી હતી. સંયમજીવનની પ્રત્યેક પ્રવૃત્તિમાં સાવધાન રહ્યાં હતા. જ્યણને જીવનમંત્ર બનાવ્યો હતો. સ્વાધ્યાયને શ્વાસોચ્છવાસ બનાવ્યો હતો. ફળસ્વરૂપ વિનય, વિવેક અને વૈયાવચ્ચ ગૌરવપૂર્ણ બન્યા હતાં. વૈયાવચ્ચ તેઓશ્રીની અમૂલ્ય મૂડી હતી. વ્યાપારી જેમ લાભને ઝડપી લે, તેમ સેવાની કોઈ પણ તક જતી કરતાં નહીં. ‘જો ગિલાણું પડિસેવઈ, સો મામ્ પડિસેવઈ’—એવાં વચનો હૃદયમાં કોતરી રાખ્યાં હતાં.

જેમણે જિંદગીભર જાતને જાગૃત રાખવા સાથે જગતને ‘જાગતા રહેજો’ની આહવાન જગાવી, પૂ. આણંદશ્રીજી મહારાજના સહાયક બની વર્ષો સુધી સંયમની સંપૂર્ણ સુવાસ ફેલાવી હતી; જેમનામાં આશ્રિતોને તૈયાર કરવાની ધગશ અને સંયમની સ્થિર કરવાની કળા અપૂર્વ હતી.—

૪૯ વર્ષ સંયમજીવનનું સુંદર પાલન કરીને,

મુનિજીવનના દિવ્ય વારસાને દીપાવીને ચારિત્રની ચાંદની વરસાવીને ચતુર્વિધ સંઘને શીતળતા બક્ષીને, વિરતિની વાટ બતાવીને એ શાસનનો સિતારો અસ્ત થયો ત્યારે અસંખ્ય ભાવિકોનાં અંતમાં ઘેરો શૂન્યાવકાશ સર્જાયો હતો. એ દેદીપ્યમાન જ્ઞાનપુંજની આત્મા અહોરાત અનેકોનાં અંતઃકરણને અજવાળતી રહી છે. પૂજ્યશ્રીની આજ્ઞારૂપી અમીરસની પ્રાપ્તિ સંસારની સમાપ્તિ સુધી થાય અને સૌની આત્મસંપત્તિ અને પરમ તૃપ્તિ વિકાસ પામતી રહો એ જ અભિલાષા. જ્ઞાનાદિ આરાધના દ્વારા અપૂર્ન આત્મતેજને પામવાનું સામર્થ્ય આપણામાં પ્રગટે, રાગાદિભાવોનાં અંધકાર સદાયને માટે ચિત્તરૂપી આકાશમાંથી પલાયન થઈ જાય તો જ તેની સાચી સફળતા માણી શકાય પૂજ્યશ્રીના ચરણોમાં શતસહસ્ર વંદના!

સૌજન્ય : પૂ. સા.શ્રી યશોભદ્રાશ્રીજી મ.ની પ્રેરણાથી સંસારી માતૃશ્રી હીરાબેન બાલાભાઈ પુંજાભાઈ શાહ (અમદાવાદ-શાહપુર)

તપ-ત્યાગ અને તિતિક્ષાથી તેજસ્વી અને ઓજસ્વી

શ્રમણીરત્ન શ્રી ચરણશ્રીજી મહારાજ

જૈનશાસનના નભોગણમાં બહુસંખ્ય સૂરિપુંગવો અને મુનિપુંગવો થઈ ગયા છે કે જેઓની પ્રતિભાના પ્રભાવે, આરાધનાની અહાલેકે અને સાધનાના સહારે જૈનશાસનની જયપતાકા આજે પણ જગતમાં લહેરાઈ રહી છે, એ જ રીતે જૈનશાસનને જાજવલ્યમાન બનાવવામાં અપૂર્વ યોગદાન કરનારાં આર્યા ચંદના, આર્યા મૃગાવતીથી માંડીને એવાં એવાં શ્રમણીરત્નોની ભેટ આ શાસનને મળી છે કે જેની તેજસ્વીતા આજે પણ ઇતિહાસ બતાવી રહ્યો છે. સંયમ-જીવનની સોનલવરણી સાધના દ્વારા વિશ્વને વિરતિની વસંતનો આહલાદક અનુભવ કરાવનાર શ્રમણીરત્નોમાંનું એક રત્ન એટલે વાગડ સમુદાયનાં વિદૂષી સ્વ. પ.પૂ. સાધ્વીજી શ્રી ચરણશ્રીજી મ.સા.

જન્મ સં. ૧૯૬૨, ફાગણ સુદ ૧૩, રાજનગર. પ્રેમાળ પિતા પ્રેમચંદભાઈ અને મમતાળું માતા મોતીબહેન. પૂજ્યશ્રીજીનું સંસારી નામ લલિતાબહેન. દીક્ષા ૧૯૮૫, કારતક વદ ૧૦, રાજનગર, સ્વર્ગવાસ ૨૦૩૫, વૈશાખ સુદ ૧૪, શુક્રવાર, સુરેન્દ્રનગર.

આર્ય સંસ્કૃતિની ઓજસ્વી છાયામાં અને પરમ માંગલ્યનાં પયપાન કરાવનાર પ્રકૃતિના પડછાયામાં, રાજનગરની રમ્ય ધરા પર, ગર્ભશ્રીમંત કુળમાં આ આત્માનું આગમન થયું.

અનુક્રમે વૃદ્ધિ પામતા આ આત્માને લલિતાબહેન નામથી સ્વજનો ઉદ્બોધન કરતાં હતાં. સાહજિક બુદ્ધિ-પ્રતિભા, કાર્યકૌશલ્ય, ગંભીરતા, નિર્દોષતા, સ્નેહાળતા, સૌહાર્દ આદિ ગુણવૈભવ સૌ કોઈના આકર્ષણનું કેન્દ્ર બનતો હતો. અનુક્રમે યુવાનીના પ્રાંગણમાં પ્રવેશી ચૂકેલાં લલિતાબહેનને સ્નેહભર્યા સ્વજનોએ સંસારના બંધને બાંધી દીધા. કિન્તુ આત્માર્થી માટે લગ્ન એ મજા નહીં પણ કર્મદત્ત સજા છે, પૂર્વ જન્મમાંથી જાણે વૈરાગ્યનો વારસો લઈને જ ન આવ્યાં હોય તે સેંકડો સુખની સામગ્રીઓ પણ લલિતાબહેનને લલચાવી શકતી નહોતી, લાખો લોકોને આકર્ષણ કરનારા ભૌતિક પદાર્થોમાં આ આત્માને નશ્વરતાનું જ દર્શન થવા લાગ્યું.

પૂ.આ.ભ.શ્રી રામચન્દ્રસૂરિજી મ.ની વાણીએ વૈરાગ્ય-પ્રદીપને વિશેષ પ્રજ્વલિત કર્યો, પરંતુ સ્નેહીઓનું સ્નેહબંધન કલ્યાણના કઠોર માર્ગે કદમ ઉઠાવવા સહર્ષ અનુમતિ આપે તેમ ન હતું. છતાં જેના રોમ-રોમમાં રત્નત્રયીનો રણકાર ગુંજી રહ્યો છે, અણુ-અણુમાં આરાધકભાવ ઊછળી રહ્યો છે તેવાં લલિતાબહેને સ્વજનોને સમજાવી, સંસારને અલવિદા કરી સંયમના સોનેરી સ્વપ્ના સાકાર કરવા કચ્છ-વાગડ દેશોદ્ધારક પૂ.આ.ભ.શ્રીમદ્ વિજય કનકસૂરીશ્વરજી મહારાજના વરદ હસ્તે પૂજ્યશ્રીના આજ્ઞાવર્તી ગુણગણનિધિ પૂ. સાધ્વીજી ચતુરશ્રીજી મ.ના ચરણે જીવન સમર્પણ કરી ચૂક્યા અને લલિતાબહેનમાંથી પૂ. ચરણશ્રીજી મ.ના નામે ઓળખાવા લાગ્યા.

સાધ્વીશ્રી ચરણશ્રીજીએ નામ અને કામથી ચતુર એવા ગુરુદેવનાં ચરણ તેમ જ સરળ અને સચોટ માર્ગદર્શન મુજબ ત્યાગધર્મના માર્ગે આગેકૂચ કરવા માંડી. પરિણામે સંયમજીવનના આધારસ્તંભ તુલ્ય ગુર્વાજાપાલન, ગુણગ્રાહિતા, ગાંભીર્ય, સ્વાધ્યાય, સરલતા, સહનશીલતા, વિનય, વૈયાવૃત્ય, ઔદાર્ય, દાક્ષિણ્ય આદિ ગુણોથી ગરિષ્ઠ બનેલા સા. ચરણશ્રીજી, ગુરુદેવાદિ વડીલોમાં સ્થાન પામી ચૂક્યા. પોતાના હૃદયમાં ગુરુનો ન્યાસ કરવો સહેલો છે, પણ ગુરુના હૃદયમાં વાસ કરવો દુષ્કર છે; પરંતુ પૂજ્યશ્રીજી તો “ગુર્વાજા એ જ મારા જીવનની લ્હાણ, ગુરુજનોનો વિનય એ જ મારો પ્રાણ, ગુરુદેવાદિની વૈયાવચ્ચ એ જ મારું નિધાન, જીવન જીવવું છે આજ્ઞાપ્રધાન.” આ દેહ નિર્ણય કરીને જ આવ્યાં હતાં.

તેઓશ્રીના માત્ર એક જ વખતના સમાગમમાં આવનાર માનવીના મન પર પૂજ્યશ્રીના પવિત્ર ચારિત્રની જાદુઈ અસર થતી હતી. સદા સુપ્રસન્ન, મુખમુદ્રા, વાત્સલ્યસભર વચનો,

નેહસભર નયનો, અન્તસ્તલમાં ચમકારા મારતી સમતાની ચાંદની ઈત્યાદિ વિરલ કોટિની ગુણસંપત્તિ નિહાળી અનેક જીવોને તેમના ચરણકમલને સેવવાની તીવ્ર ઉત્કંઠા જાગી જતી. પ્રસિદ્ધિથી પર રહેનારાં અને પરોપકારમાં પરાયણ એવાં પૂજ્યશ્રીએ ‘દીપ્ત દીપશિખા’ના ન્યાયે પોતાના આત્મમંદિરમાં જલતી વિરાગની જ્યોત દ્વારા સંસારની અંધારી અટવીમાં અથડાતા બહુસંખ્ય આત્માઓના દિલમાં વૈરાગ્યપ્રદીપને પ્રગટાવી સંયમસામ્રાજ્યના સ્વામી બનાવ્યા હતા, જેમાં મુખ્યત્વે પ્રશાંતમૂર્તિ પ.પૂ.હેમશ્રીજી મ., પૂ.સા.ચંદ્રાનનાશ્રીજી આદિ અનેક શિષ્ય-પ્રશિષ્યા પરિવાર છે.

ઉપવનનાં પુષ્પોની સુવાસને ચોતરફ ફેલાઈ જવા માટે પ્રયત્ન કરવો પડતો નથી, તેમ પૂજ્યશ્રીના જ્યાં જ્યાં ચાતુર્માસ થતા ત્યાં ત્યાં સુરભિત ફૂલોથી અધિક સંયમની સુવાસ પ્રસરી જતી. આ રીતે ભવયાત્રાનો અંત લાવનારી સંયમયાત્રાનાં ૫૧-૫૧ વર્ષો સુધી સ્વોપકાર સાથે પરોપકારની પાવન ગંગોત્રી વહાવી. સં. ૨૦૩૫માં સુરેન્દ્રનગર મુકામે બિરાજમાન હતાં. ચૈત્ર માસના આખરી દિવસોમાં વદ ૧૪ના પ્રતિક્રમણ બાદ સર્વ સાધક તથા શ્રાવિકાબહેનો સાથે જ્ઞાપના કરી. બી.પી. વધ્યું અને પૂજ્યશ્રીની તબિયતે જુદો વળાંક લીધો. જેમ મહાસાગરમાં મોટી મોટી નદીઓ આશ્રય લે છે, તેમ દેહના દરિયામાં દર્દોએ પડાવ નાખ્યા. છતાં, ભયંકર વ્યાધિમાં અપૂર્વ સમાધિ, જીવલેણ બિમારીમાં સંયમની ખુમારી. આશ્રિતો આવીને પૂછે, કેમ છે આપને? તો કહે, મને મજા છે. કમાણીનો અવસર છે. કાંઈ કહેવું છે, એમ પૂછતાં કહે, સંયમની શુદ્ધિ જાળવજો. સહવર્તી સાધકો સાથે સંપથી રહેજો. ગૃહસ્થો પૂછે : કાંઈ કહેવું છે? તો કહે : પાપભીરુ બનજો.

આ રીતે સમયના સમરાંગણે સંગ્રામ ખેલાઈ રહ્યો હતો. એક તરફ કાળની કરપાણ, સામે હતી સમતાની શમશેર. આ અધ્યાત્મના સંગ્રામમાં બંનેની પટ્ટાબાજ ચાલી રહી હતી. શૂરવીર સૈનિક શત્રુઓના ઘા પડવા છતાં રણમેદાન છોડતો નથી, તેમ શારીરિક વ્યાધિઓ વચ્ચે ઘેરાઈ જવા છતાં પૂજ્યશ્રીજીએ નમસ્કાર મહામંત્રને બરાબર પકડી રાખ્યો. જ્યારે જુઓ ત્યારે અંગૂઠો આંગળીઓ પર ફરતો જ જોવા મળે. આ અવસરે સુરેન્દ્રનગર શ્રીસંઘે તથા પૂજ્યશ્રીજીના સ્વજનવર્ગે અનુમોદનીય ભક્તિ કહી હતી. એમ થતાં વૈશાખ શુક્લા ચતુર્દશીનું પ્રભાત થયું. પૂજ્યશ્રીની અસ્વસ્થતા જોતાં

પ્રત્યેક દિલને આજે બેચેની હતી. શ્રી નવકાર, ચત્તારિમંગલમ્, શિવમસ્તુ સર્વ જગત, સંથારાપોરિસી આદિ આરાધનાનાં સૂત્રો સંભાળાવાઈ રહ્યાં હતાં. પૂજ્યશ્રીના અંતસ્તલે આજે ખરેખર યુદ્ધ જામ્યું હતું. રોગની પીડામાં દીવડામાં રહેલ તેલને શોષી રહી હતી. કાયાના કોડિયામાં જેમ-જેમ તેલ ઓછું થતું હતું તેમ તેમ સાધનાની જ્યોતમાં ધી પુરાતું હતું. દીવડાની વાટ ઝબૂક ઝબૂક થઈ રહી હતી કોણ જાણે ક્યારે દીપ બૂઝાઈ જશે! આરાધનાનાં મંગલમય વાતાવરણ વચ્ચે ૯-૩૦ કલાકે પૂજ્યશ્રીની જીવનજ્યોત બુઝાઈ ગઈ. પૂજ્યશ્રીએ જીવનને સફલ બનાવ્યું સાધનાથી, મરણને સફલ બનાવ્યું સમાધિથી, જીવનને સફલ બનાવ્યું ઉપવાસથી, મરણને સફલ બનાવ્યું પ્રસન્નતાથી, જીવનને ઉત્સવરૂપ બનાવ્યું. વંદન હો તેજોમૂર્તિ. સાધ્વીજીના ચરણકમલમાં.

સૌજન્ય : પૂ.સા.શ્રી યશોભદ્રાશ્રીજી મ.સા.ની
પ્રેરણાથી સંસારીભાઈ હસમુખભાઈ બાલાભાઈ પૂંજાભાઈ
શાહ (અમદાવાદ-શાહપુર)

અવિનાશીપદના અપ્રમત પરમ અભિલાષી પૂ. શ્રમણીરત્ના શ્રી લાવણ્યશ્રીજી મહારાજ

અનંતા અરિહંત પરમાત્માએ સ્વયં સ્વીકારેલી અને ઉપદેશેલી સંયમવાટિકામાં વિહરતા અનેક સૂરિપુરંદરો, શ્રમણ ભગવંતો તેમજ આર્યાગણો અને મહત્તરાઓથી જૈનશાસનની જાહોજલાલી ચાંદનીની જેમ ઝળહળી રહે છે, જેઓની જિનાજ્ઞાપૂર્વકની આરાધના, સાધના અને સંયમનાં તેજ તથા આત્માના ઓજસભર્યા જીવનપ્રસંગો આત્મમંદિરમાં આનંદ અને અનુમોદનાની ઊર્મિ વહાવી રહ્યાં છે.

જેઓની વિશુદ્ધ સાધના અને અપ્રમત આરાધનાનું વર્ણન કરવા અમારી અલ્પબુદ્ધિ અસમર્થ છે, છતાં હેયાના ભાવનો અતિરેક જેઓના ગુણ ગાવા પ્રેરી રહ્યો છે, તે અમારા શ્રમણીરત્ના, પરમ ઉપકારી, શિરચ્છત્ર, વિદૂષી પૂ.સા.શ્રી લાવણ્યશ્રીજી મહારાજ, કે જેઓ વર્તમાન કાલે વિરાજિત છે, તે પુન્યપનોતા, ગૌરવગુણવંતા ગુણિયલ ગુરુદેવની ગુણગાથા ગાવા દિલ તલસી રહ્યું છે.

પુન્યશાળી અને પ્રભાવિક પુરુષોનાં પગલાંથી પાવન બનેલી, મહાબ્રહ્મચારી વિજય શેઠ અને વિજયા શેઠાણી તથા

દાનવીર જગદુશાહ જેવા નરરત્નોથી અલંકૃત એવા કચ્છપ્રદેશની પુન્યધરા પર દરિયા-કાંઠે આવેલું મનોહર માંડવી બંદર છે, જે સુંદર જિનાલયો અને પૌષ્ઠશાળાઓથી સુશોભિત છે. તે નગરમાં શ્રેષ્ઠી ધર્મપ્રેમી સુશ્રાવક દોશી કાનજીભાઈ નાથાભાઈનાં ધર્મપત્ની સુશ્રાવિકા રણિયાતભાઈની રત્નકુક્ષીએ સં. ૧૯૬૫ના કાર્તિક સુદ પૂનમના પુન્ય દિવસે પૂનમની ચાંદની સમાં સૌમ્ય પુત્રીરત્નનો જન્મ થયો. નામ મણિબહેન પાડ્યું. નમણાશભર્યા નેણ અને સુકુમાર દેહથી દીપતાં તે સૌના સ્નેહપાત્ર બન્યાં. દસ ભાઈ-બહેનોમાં બે જ બાલિકા. તેમાં આ બાલિકા સૌથી નાની હોવાથી માતા-પિતાને મન અતિ વ્હાલસોથી ને લાડકવાયી બની ને ખૂબ જ લાડ-કોડથી ઊછરવા લાગી.

પિતા શ્રી કાનજીભાઈ ધર્મનિષ્ઠ સુશ્રાવક હતા. તેઓ નિત્ય પૂજા, સામાયિક, પ્રતિક્રમણ કરતાં. ધાર્મિક અભ્યાસ, વ્યાખ્યાનશ્રવણ, વાચન આદિમાં પણ સારી એવી રુચિ ધરાવતાં. તેમણે આ ધાર્મિક સંસ્કારમાં ઝરણાં પુત્રી મણિબહેનમાં વહેતાં કર્યાં. પિતાશ્રીજીના પ્રતિદિન પ્રેરણાનાં પિયૂષથી, પૂર્વના ક્ષયોપશમ વડે તીક્ષ્ણ બુદ્ધિવાળાં મણિબહેને નાની-કુમળી વયમાં જ પાંચ પ્રતિક્રમણ, ચાર પ્રકરણ, ત્રણ ભાષ્ય. છ કર્મગ્રંથ, સંસ્કૃત બે બુક આદિ જ્ઞાનાભ્યાસ સાથે સ્તવનો-સજ્જાયો તથા પૂજાની ઘણી ઢાળો કંઠસ્થ કરી. પિતાજીની ભાવના સંયમમાર્ગે આગળ વધારવાની હતી, જ્યારે મમતાળુ માતા ધર્મારાધના માટે સદાયે સહાયક પણ પુત્રી ઉપર અત્યંત મોહ હોવાથી કહેતાં કે મારા જીવતાં તો હું મારી મણિને દીક્ષાની અનુમતિ નહીં જ આપું. ખરેખર, મોહની ગતિ કેવી વિષમ છે!

વ્યાવહારિક અને ધાર્મિક જ્ઞાન મેળવતાં અનુક્રમે મણિબેન સોળ વર્ષનાં થયાં. એ અરસામાં માંડવી શહેરમાં પ્લેગનો રોગ ફાટી નીકળ્યો. તેમાં મણિબહેનનાં માતૃશ્રી આ જીવલેણ રોગનો ભોગ બન્યાં. બે જ દિવસની ટૂંકી માંદગીમાં તેઓ પરલોક પ્રયાણ કરી ગયાં. મોટા બેન સાસરે. હવે ઘરમાં પિતા-પુત્રી બે જ રહ્યાં. પિતાને શિરે જવાબદારી આવી. પિતાએ મણિબહેનને પૂછ્યું, કે “પુત્રી, હવે તારી શું ભાવના છે?” મણિબહેને જવાબ આપ્યો, કે “પિતાજી! મારે લગ્ન તો કરવાં જ નથી.” સંસારનું એક દૃશ્ય તેમના દેહ સંકલ્પનું નિમિત્ત બન્યું હતું. એક નાની વયનાં બહેનને વિધવા થયેલાં અને ચૂડલો નંદતાં જોઈને તેઓનું હૃદય દ્રવી ઊઠ્યું. ચૂડલો પહેરીને નંદવો

તેના કરતાં પહેરવો જ નહીં, એવો મનોમન વિચાર કરી સંકલ્પ કર્યો કે લગ્ન તો કરવાં જ નહીં. મમતાળું માતાની ચિર વિદાયથી માર્ગ પણ સરળ બન્યો હતો. હિતેચ્છુ પ્રેમાળ પિતાજીની તો અનુમતિ હતી જ. આમ, તેમના માટે હવે સંયમજીવનનાં દ્વાર ખૂલી જતાં, માંડવીનું આ મનોહર મણિરત્ન સંયમની મનોરમ્ય વાટિકામાં વિહરવા સજ્જ બન્યું. તે અવસરે તીર્થાધિરાજ શ્રી શત્રુંજય મહાતીર્થમાં કચ્છ-વાગડ દેશોદ્ધારક વૈરાગ્યમૂર્તિ દાદા શ્રી જીતવિજયજી મ.સા.ના શિષ્યરત્ન સરલાશયી પ.પૂ. હીરવિજયજી મ.સા. તથા તેમના પુન્ય નામધેય સચ્ચારિત્ર ચૂડામણિ પ.પૂ.પંન્યાસજી કનકવિજયજી મ.સા. તથા તેઓશ્રીજીનાં આજ્ઞાવર્તી પરમ વિદૂષી, વિશુદ્ધ સંયમ આરાધક પૂ. આણંદશ્રીજી મ.સા. પોતાના સાધ્વી-પરિવાર સાથે ત્યાં વિરાજિત હતાં. સુશ્રાવક કાનજીભાઈ આ ગુરુભગવંતોથી પરિચિત હતા, જેથી તેઓ સુપુત્રી મણિબહેનને લઈને આ ગુરુવર્યોની પાવન નિશ્રામાં આવ્યા અને મણિબહેનને પૂ. આણંદશ્રીજી મ. પૂ. રતનશ્રીજી મ., પૂ. ચતુરશ્રીજી મ. તથા તેઓશ્રીનાં પ્રશિષ્યા પૂ. લાભશ્રીજી મ. આદિની પાવન નિશ્રામાં રાખ્યા. મણિબહેને ત્યાં સંયમજીવનને યોગ્ય તાલીમ મેળવી.

મણિબહેન તે જ ચાતુર્માસ બાદ પ્રવજ્યાના પુનિત પંથે પાંગરવા કટિબદ્ધ થયાં. તેમની યોગ્યતા જોઈને પુ. ગુરુભગવંતોએ સંયમની અનુમતિ આપી. દીક્ષાનું મંગલ મુહૂર્ત વિ.સં. ૧૯૮૨ના કાર્તિક વદ છટ્ટનું આવતાં તે જ દિવસે શુભ મુહૂર્તે ગિરિરાજની પરમ પાવન છાયામાં અને પૂ. શાંતમૂર્તિ શ્રી હીરવિજયજી મ.સ.આ તથા સંયમમૂર્તિ પ.પૂ. પંન્યાસજી શ્રી કનકવિજયજી મ.સા.ની પરમ તારક નિશ્રામાં, તેઓશ્રીના વરદ હસ્તે, ૧૭ વર્ષની લઘુવયે મણિબહેને ભાગવતી પ્રવજ્યા અંગીકાર કરી અને ધર્મના જ લાભ જ સદા પડિલાભતા આદેયનામધારી તેજસ્વી રત્ના પ્રતિભાશાળી એવાં પ.પૂ. લાભશ્રીજી મહારાજના પાદપદ્મમાં અપૂર્વ ઉલ્લાસથી અને પરમ અધ્યવસાયની વિશુદ્ધિથી સમર્પિત બની તેમનાં પ્રથમ શિષ્યારૂપે સા. લાવણ્યશ્રીજી એવું શુભ નામ ધારણ કરી કૃતકૃત્ય થયાં. જિનાજ્ઞાને નહીં લોપતાં, પાપથી ધ્રુજતાં, ત્રણ ગુપ્તિએ ગુપ્તા અને જ્ઞાનથી ઓપતાં એવાં લાવણ્યમય પૂ.સા. શ્રી લાવણ્યશ્રીજીએ હવે સંયમની શમશેર વડે આંતરશત્રુ પર વિજય મેળવવા આગેદૂર કરી. ‘આજ્ઞા એ ધમ્મો’ એ સૂત્ર અનુસાર ગુરુકુલવાસમાં રહી ગુર્વાજ્ઞા અને સમર્પિતભાવ દ્વારા નંદનવન સમા જીવન-ઉદ્ધાનમાં વિનય-વૈયાવચ્ચ, તપ-ત્યાગ, સ્વાધ્યાય,

સહિષ્ણુતા, દાક્ષિણ્ય, ગંભીરતા, ઔદાર્ય, સરલતા, નમ્રતા આદિથી ગુણગરિષ્ઠ ફૂલની ફોરમ દ્વારા સંયમજીવનની હરિયાળી વનરાજિ વિકસાવવા માંડી અને ગુરુદેવાદિ વડિલોના હૃદયમાં પોતાનું સ્થાન અંકિત કર્યું.

‘જ્ઞાનક્રિયાભ્યામ્ મોક્ષઃ’ આ સૂત્રને જીવનમાં અપનાવ્યું હોય તેમ જ્ઞાનોપાસનાનો મહાયજ્ઞ આરંભ્યો. ટૂંક સમયમાં જ સાધુક્રિયા તથા દશવૈકાલિક સૂત્ર કંઠસ્થ કર્યા અને પ્રથમ ચાતુર્માસમાં જ પ.પૂ.આ.ભ. મેઘસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના સૂચનથી વ્યાકરણ સિદ્ધહૈમ લઘુવૃત્તિ શરૂ કરી. ત્યારબાદ પ્રાકૃત તથા અનેક કાવ્યો, અભિધાન ચિંતામણિ કોષ, ન્યાય આદિના અભ્યાસ સાથે પચપૂ. ગુરુભગવંતોની પાસેથી આગમ-પ્રકરણ આદિ વિષય ગ્રંથોની સુંદર વાચના મેળવી, જ્ઞાનજ્યોત પ્રગટાવી અજ્ઞાનના અંધારા ઉલેચવા માંડ્યાં. જીવન સ્વાધ્યાયસંગી અને જ્ઞાનાનંદી બનાવ્યું. આ રીતે જ્ઞાનાચારની શુદ્ધિ કરતાં કચ્છ-વાગડ, સૌરાષ્ટ્ર, ગુજરાત, મારવાડ આદિ પ્રદેશોમાં અપ્રમત્તપણે વિચરી અનેક ભવ્ય તીર્થોની યાત્રા દ્વારા સમ્યગ્દર્શનની શુદ્ધિ કરી. ચરણસિત્તરી અને કરણસિત્તરી તથા અષ્ટપ્રવચનમાતાના પાલન દ્વારા ચારિત્રાચારની શુદ્ધિ કરી. તપમાં પણ ક્ષયોપશમ અને શક્તિ મુજબ ઉપવાસથી વીશસ્થાનક તપ, ચત્તારિ-અઢ-દસ દોય-અઢાઈ, જ્ઞાનપંચમી, વર્ધમાનતપની ઓળી, નવપદજીની ઓળી વગેરે તથા અભ્યંતર તપમાં ઊણોદરી, રસત્યાગ-વિગઈ ત્યાગ, અલ્પદ્રવ્ય-વૃત્તિસંક્ષેપ વગેરે પૂર્વક તપાચારનું પાલન કરતાં વીર્યને ફોરવી રહ્યાં હતા. પંચાચારના પાલનપૂર્વક નવ લાખ નમસ્કાર મહામંત્રના જાપ, સહસ્રકૂટના જાપ, કલ્યાણકના જાપ, એક કરોડ અરિહંતાદિ પદોના જાપ કર્યા છે.

પૂજ્યશ્રી રત્નત્રયી અને તત્ત્વત્રયીના સાધક, અહિંસા-સંયમ અને તપના આરાધક તેમ જ અનેક ભવ્યાત્માઓની સાધના આરાધનાના પ્રેરક પણ રહ્યાં હતા. પૂજ્યશ્રીની મધુર વાણી અને સચોટ વક્તૃત્વશક્તિથી અનેક ધર્મકાર્યો સુસંપન્ન થવા સાથે જિનશાસનની અનુપમ પ્રભાવના થઈ હતી. પ્રસિદ્ધિથી દૂર રહી, પરાયર્થમાં મગ્ન બની પૂજ્યશ્રીએ સંસારરૂપી ભવાટથીમાં ભમતા બહુસંખ્ય જીવોમાં જ્ઞાનની જ્યોત પ્રગટાવી તેઓને ધર્માભિમુખ બનાવ્યા હતા. કંઈક આત્માઓને દેશવિરતિનાં દાન દીધાં હતાં, ને સમ્યગ્દર્શનની શ્રદ્ધાના પચપાન કરાવ્યાં હતાં. અનેક જીવોને સર્વવિરતિના પ્રદાન દ્વારા ચારિત્રનાં ચીર ઓઢાડ્યા હતા. ગુણરૂપી વેલડીથી વધતા ગુરુદેવમાં રહેલા કેટલા ગુણોનું

કીર્તન કરીએ? છતાં પણ પૂજ્યશ્રીમાં રહેલા કેટલાક વિશિષ્ટ ગુણો, જેવા કે સ્વાધ્યાયરસિકતા, સહિષ્ણુતા, નમ્રતા, સરલતા, સમતા, પાપભીરુતા, વાત્સલ્ય, જિનભક્તિ, જીવમૈત્રી આદિ ગુણોનું યત્કિચિત્ વર્ણન કરવા મનમયૂર અધીર બને.

વૃદ્ધાવસ્થા અને શારીરિક અસ્વસ્થતાદિના કારણે છેલ્લાં વીસ વર્ષથી પૂજ્યશ્રી સ્થિરવાસી હતા. જેમાં છેલ્લાં અનેક વર્ષથી પૂજ્યશ્રી પર રોગના ભારે જીવલેણ હુમલા આવ્યા હતા. જોરદાર અશાતાના ઉદયમાં પણ રોગને કર્મનિર્જરાનું સાધન સમજી બિમારીમાં પણ ખુમારીથી, વ્યાધિથી સમાધિથી પ્રસન્નતાપૂર્વક સહન કરી, ઉપશમભાવમાં ઝીલી રહ્યાં હતા.

સ્વાધ્યાયરસિકતા : પૂજ્યશ્રીનો સ્વાધ્યાયપ્રેમ અવર્ણનીય છે. ગમે તેવા સંજોગમાં પણ સ્વાધ્યાય કર્યા વિના ન રહે. લગભગ બધાં જ સૂત્રો કંઠસ્થ. ઉચ્ચારશુદ્ધિ ખૂબ જ. રાત્રે મોડે સુધી સ્વાધ્યાયને નવકારવાળી ગણતાં હોય અને સવારના પણ પારોટીએ વહેલાં ઊઠીને સ્વાધ્યાય ને માંગલિક વગેરે ગણવાનું ચાલુ જ હોય. આગમ ગ્રંથ, ચરિત્રો વગેરેનું વાચન પણ ગણું. ૮૧ વર્ષની વૃદ્ધાવસ્થા, જોરદાર અશાતાનો ઉદય, છતાંય સ્વાધ્યાયમાં લીન રહેતા હતા. જ્યારે પૂછીએ કે, “ગુરુદેવ! કાંઈ સાંભળવું છે?” તો કહેશે કે “મેં સ્વાધ્યાય ને માંગલિક વગેરે ગણી લીધું છે. તમે બીજું સંભળાવશો તો સાંભળીશ” મગજની નબળાઈ ને અસ્વસ્થતાને કારણે સ્મરણશક્તિ ઘટી ગઈ હતી. મુકામ ને સાધ્વીજીના નામ અને કામ બધું જ ભૂલી જાય; પરંતુ ગાથા અને સૂત્રો ભૂલતાં ન હતાં એ પૂજ્યશ્રીના જ્ઞાનની સાધનાનો પ્રભાવ હતો. જીવનમાં જ્ઞાન આત્મસાત્ કર્યું હતું.

પાપભીરુતા : અજગારની આલમમાં પ્રવેશના પ્રથમ દિવસથી જ જીવોની જયણામાં ઉપયોગ. મન, વચન ને કાયાની પ્રવૃત્તિથી કોઈના દુઃખ કે કર્મબંધનનું કારણ ન થવાય તેની પૂરી કાળજી, ગોચરીની ગવેષણા પણ શુદ્ધ. પોતાના નિમિત્તે ન કરાવાય તેની ખાસ સંભાળ; અને પૂછે કે દોષિત નથી ને? આવી બિમારીમાં પણ મારે માટે કરાવીને નથી લાવ્યા ને?—આટલી તો પૂજ્યશ્રીની સજાગતા હતી અને પાપનો ભય હતો.

ભાષાસમિતિ : ભાષાસમિતિની ભવ્યતા પણ ભારે. બોલવામાં કે લખવામાં ક્યાંય જિનાજા વિરુદ્ધ કે સાવધ ન બોલાય તેની પૂર્ણ કાળજી. દા.ત. કેટલા વાગ્યા? તો કહેતા હતા કે પ્રાયઃ બે વાગ્યા હશે. પ્રાયઃ શબ્દ ખાસ વાપરશે. હે સેકન્ડ કે મિનિટ આધી-પાછી હોય તો દોષ લાગે. બોલવામાં કે

લખવામાં ક્યારેય આદેશ ન હોય. આમ કરવું જોઈએ, પણ આમ કરો એવું બોલે કે લખે નહીં. આવી પૂજ્યશ્રીની ભાષાશુદ્ધિ.

સહનશીલતા : આ ગુણ પૂજ્યશ્રીએ જીવનમાં અદ્ભુત કેળવ્યો હતો કે જે જતાં સૌનાં મસ્તક નમી પડે. આ ગુણને એટલો બધો આત્મસાત્ કરી લીધો કે જેથી અત્યારે તદ્દન પરાધીન અવસ્થામાં પણ કદી મુખ પર અસ્વસ્થતા જોવા મળતી ન હતી. કમર અને પગથી એકદમ જકડાઈ ગયા હતા. પગની ભયંકર પીડા હતી. રાતદિન ચત્તા સુવાનું... જાતે બેસી પણ શકે નહીં, પગ ઊંચા—નીચા કરી શકે નહીં, ને પડખું પણ જાતે ફરી શકે નહીં. આહાર-વિહારની ક્રિયા પણ સૂતાં સૂતાં જ કરવાની. બીજા જ્યારે પડખું ફેરવે કે બેસાડે ત્યારે અસહ્ય વેદના થાય, છતાં મુખ પર ગ્લાનિ જોવા મળતી ન હતી. સદાય પ્રસન્ન મુખડું જોવા મળતું. ઉનાળાની કાળઝાળ ગરમીમાં પણ ક્યારે ‘ગરમી લાગે છે’ એવું બોલે તો નહીં, પણ પ્રસ્વેદથી સંથારા, કપડાં વગેરે ભીંજાઈ ગયા હોય ત્યારે પૂછીએ, કે ગરમી લાગે છે? તો કહેતા કે ‘ઋતુ ઋતુનું કામ કરે. સાધુએ સહન કરવાનું હોય. સહે તે સાધુ.’ ત્યારે ખરેખર, મસ્તક ઝૂક્યા વિના રહે નહી. આવી હતી પૂજ્યશ્રીની સહિષ્ણુતા, સહનશીલતા.

નમ્રતા : પૂજ્યશ્રીમાં જ્ઞાનની સાથે નમ્રતાનો ગુણ અનુપમ કોટિનો હતો. આટલું જ્ઞાન છતાં આડંબર કે અહંકારનું નામ નહીં. ‘નમ્યા તે સૌને ગમ્યા’ આ પંક્તિ જીવનમાં વણી લીધી હતી. તેના યોગે વડીલોનો પ્રેમ સંપાદન કરેલ. વડીલો સામે આનાકાની કે દલીલો કર્યા વિના, ભૂલ હોય યા ન હોય તોપણ એકવાર નમ્રભાવે સ્વીકાર કરી લે. અરે! નાના પ્રત્યે પણ એવો જ ભાવ. ત્યાં પણ ‘મિચ્છામિ દુક્કડમ્’ આપવામાં જરા પણ ખચકાય નહી. નાના પારિચારિક સાધ્વીજી જ્યારે પૂજ્યશ્રીને વપરાવવામાં કે સારવાર માટે પડખું ફેરવે કે ઊંચા-નીચાં કે આઘાં-પાછા કરે ત્યારે પગ વગેરેમાં ઘણી પીડા થાય, જેથી સહજ અકળાઈ જાય, ને કહે કે “બેમ મારા પગને અડશો નહીં. મન બહુ જ દુઃખે છે. હું તમને કરોડ કરોડ વાર પગે લાગું છું.” પણ તેમાં કથાયની કટુતા ક્યારેય જોવા મળે નહીં; વાણીની મધુરતા જ મળે. બીજી જ પળે સાવધ બનીને તરત જ ‘મિચ્છામિ દુક્કડમ્’ આપે અને કહે, “હું તમારા બધા પાસે બહુ કામ કરાવી ભારે તો થાઉં છું; પણ તેનું ઋણ ક્યારે વાળીશ?”

સરલતા : પૂજ્યશ્રી આકૃતિથી સૌમ્ય ને શાંતલ, સ્વભાવે સરલ અને ભદ્રિક. કોઈ જાતના માયા-કપટ કે દંભ વિના નિખાલસ હૃદયથી જે હોય તે કહે.

અપ્રમત્તતા : પ્રત્યેક ક્રિયા અને આરાધના તથા સ્વાધ્યાય અપ્રમત્તપણે કરતા. બેસી શકતાં ત્યાં સુધી વૃદ્ધાવસ્થામાં પણ ટેકા વિના બધી ક્રિયા કરતાં. કોઈ વાર પણ કારણ વિના પ્રમાદ કે નિદ્રા કરતાં નહીં. રાત્રે પણ નિદ્રા પણ અલ્પ ને સજાગતા ઘણી.

જિનભક્તિ : ત્રિકાલદર્શન-દેવવંદન સાથે અવસ્થામાં ચાલવાની મુશ્કેલી છતાં પણ નાનાં સાધ્વીજીના હાથ પકડીએ પણ નિત્ય જુદા-જુદા જિનાલયોનાં દર્શન કરવા જતાં. વિવિધ તીર્થયાત્રા તથા ગિરિરાજની નવ્યાણું યાત્રા વિધિપૂર્વક કરી હતી અને પ્રભુભક્તિની મસ્તી માણી હતી.

મધુર રણકાર : પૂજ્યશ્રીનો કંઠ-સુસ્વર નામકર્મના ઉદયવાળો મીઠો, મધુર અને સુરીલો હતો. સ્વતન, સજાગ્ય એવા ભાવવાહી સ્વરે બોલતા કે શ્રોતાને એમ થાય કે સાંભળ્યા જ કરીએ. આસપાસથી માણસો પણ સાંભળવા માટે આવે. તેઓ જ્યારે પૂજ્ય આચાર્ય ભગવંતો આદિને સમુદાય સાથે અભુટ્ટિઓ ખામે ત્યારે જાણે કોયલનો ટહુકાર થયો હોય તેવો તેમના શબ્દનો રણકારા મધુર લાગે.

૭૪ વર્ષનું સુદીર્ઘ નિર્મલ સંયમ પાળી છેલ્લા અનેક વર્ષો સુધી અમદાવાદ જહાંપનાહ પોળ ઉપાશ્રયમાં સ્થિરવાસ રહીને ૯૧ વર્ષની ઉંમરમાં વિ.સં. ૨૦૫૫ની સાલમાં અષાઢ વદ ૧, શુક્રવાર બપોરે પ્રાયઃ ૧ કલાક ૧૩ મિનિટે પાર્થિવ દેહનો ત્યાગ કરી સા.શ્રી લાવણ્યશ્રીજી વિશિષ્ટ આરાધનાર્થે મુક્તિની મંગલ વાટે સ્વર્ગલોકે સંચર્યા.

સુદીર્ઘ સંયમ પર્યાયમાં પૂજ્યશ્રીને નવપદજીના નવ નિધાન સમા ૯ શિષ્યાઓ થયેલ. સા.મહિમાશ્રીજી, સા. રક્ષિતશ્રીજી, સા.સુનંદાશ્રીજી, સા. ભુવનશ્રીજી, સા. ચંદ્રયશાશ્રીજી, સા. કલ્યાણશ્રીજી, સા. ધુરંધરાશ્રીજી, સા. કમલપ્રભાશ્રીજી અને સા. હેમપ્રભાશ્રીજી અને ૫૭ પ્રશિષ્યાઓ મળી આદિનો શ્રમણીવૃંદ પરિવાર શોભાયમાન બનેલ છે.

સૌજન્ય : પૂ. પંચાસશ્રી પૂર્ણચંદ્રવિજયજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી
જિનશાસનસેવા કેન્દ્ર,
શંખેશ્વર તીર્થ

નામથી જ નહીં કામથીય નિર્જરાની શ્રીના સ્વામી પૂ. સાધ્વીજી શ્રી નિર્જરાશ્રીજી મહારાજ

‘દીવો દીવો પેટાય’ આ કહેવતની ચરિતાર્થતા પૂ. સ્વ. સાધ્વીશ્રી ચતુરશ્રીજી મહારાજ સાહેબનો શિષ્યા-પરિવાર જોતાં જ જણાઈ આવે એવી છે. એઓશ્રીના ચારિત્ર-દીવમાંથી પેટાયેલા અનેકાનેક તેજસ્વી દીપકોમાંનો એક દિવ્યદીપક એટલે જ પૂ. સાધ્વીજી શ્રી શ્રી નિર્જરાશ્રીજી મહારાજ.

ઓહ! નામ જ કેવું મનમોહક! જેઓ નિર્જરાની લક્ષ્મીના અધિપતિ, એ શ્રી નિર્જરાશ્રીજી! આવું નામ ધરાવવા પૂરતું જ એ વ્યક્તિત્વ ધન્ય નહોતું, નામ પ્રમાણે કામ કાઢી જઈને તો એ વ્યક્તિત્વ ધન્યાતિધન્ય બની ગયું હતું! પૂ. નિર્જરાશ્રીજીને ‘ધન્યાતિધન્ય’નું બિરુદ અપાવનારા જીવનપ્રસંગો તો ઘણા ઘણા છે. એ ‘ઘણામાંથી થોડા’રૂપે ‘વેદનામાંય સમાધિ’નું એમનું જીવનપાસું જોઈ જઈશું તોય આ ‘ધન્યાતિધન્ય’નું બિરુદ આપણને ઓછું-અધરું જણાશે!

વિ.સં. ૧૯૮૧ના મહા સુદ ૮ની રાતે દ્રાવિડ (દક્ષિણ) જેવા દૂર દૂરના પ્રદેશમાં કોઈમ્બતુર પાસેના તીરુપુર શહેરમાં જન્મ પામનાર શ્રી આનંદાબહેન આગળ જતાં સંયમી બનીને શ્રી નિર્જરાશ્રીજી તરીકે અપૂર્વ સાધના કરી ગયા. એમાં એમનું પૂર્વભવનું પ્રબળ પુણ્ય અને આ ભવનો પ્રચંડ પુરુષાર્થ જ અગત્યનો ફાળો આપી ગયાં હશે—એમ અનુમાન કરવું વધારે પડતું ન ગણાય.

આનંદાબહેનની ધર્મશ્રદ્ધાનો એક પ્રસંગ, એમની લગભગ ૭ વર્ષની ઉંમરે બની ગયો. એ ત્યારે મદ્રાસમાં હતાં. ૭ વર્ષની વયે એમણે શાશ્વતી ઓળીનો પ્રારંભ કર્યો. નાની ઉંમર હોવાથી રમત કરતાં કરતાં એક સોનાની વીંટી એમના મોંમાં પડી ને પેટમાં ઊતરી ગઈ. ઘણાએ કહ્યું કે, દિવેલનો જુલાબ આપી દો. જુલાબ વાટે વીંટી પણ નીકળી જશે! પરંતુ એઓએ મક્કમતાથી એ વાતનો સામનો કર્યો અને ઓળી પૂર્ણ કરી પારણાના દિવસે જ એમણે જુલાબ લીધો અને અકલ્પ્ય રીતે જુલાબમાં વીંટી નીકળી ગઈ. મક્કમતા ને શ્રદ્ધાનો આ પ્રભાવ નહીં તો શું?

આનંદાબહેનના મોટાંબહેન રાજુલાબહેનનું લગ્ન મદ્રાસમાં લક્ષ્મીચંદભાઈ સાથે થયેલું. લક્ષ્મીચંદભાઈ મૂળ ફલોધીના વતની હતા. એમના ધર્મસંસ્કારની સુવાસ આખા મદ્રાસમાં ફેલાયેલી હતી. આનંદાની માતાનું અવસાન થયા બાદ

આનંદાને પોતાના બનેલી લક્ષ્મીચંદભાઈના ઘરે રહેવાનો અવસર મળતાં જ એના ધર્મસંસ્કાર જાગી ઊઠ્યા. આના પરિણામે લગભગ ૭ થી ૮ વર્ષની વયે એણે પંચ પ્રતિક્રમણ, ચાર પ્રકરણ, ત્રણ ભાષ્ય અને છ કર્મગ્રંથનો અભ્યાસ પૂર્ણ કરી દીધો.

લક્ષ્મીચંદભાઈએ સંસાર તો માંડ્યો હતો, પણ એમના મનનો ઝુકાવ તો સર્વવિરતિ તરફજ હતો! આથી લગભગ ઉપધાન તપ આદિ ક્રિયાઓના પ્રભાવે એમણે ભરયુવાન વયે ચતુર્થ વ્રત અંગીકાર કર્યું હતું. આ વ્રતગ્રહણના સમયે એમના પત્ની રાજુલાબહેનની ઉંમર માત્ર ૧૮ વર્ષની હતી. આ ભીષ્મપ્રતિજ્ઞાના પ્રભાવે મદ્રાસ સંઘે આયંબિલ ખાતાનું ઉદ્ઘાટન આ દંપતીના વરદ્ હસ્તે કરાવ્યું.

મદ્રાસ જેવા દૂરના પ્રદેશમાં તો સુવિવાહિત સાધુઓનો યોગ ક્વચિત જ મળી શકતો. લક્ષ્મીચંદભાઈને થયું કે, “સર્વવિરતિના પંથે આગળ વધવાનું પોતાનું સ્વપ્ન સાકાર કરવું હોય તો ગુજરાત જેવી પાલિતાણા જઈને વસવાનો અને પોતાના સંયમ સ્વપ્નને સાકાર બનાવવાની તાલિમ લેવાનો નિર્ણય કર્યો. આ નિર્ણયની જાહેરાત થતાં જ મદ્રાસ શહેરમાં આઘાતનું વાતાવરણ ફેલાઈ ગયું પણ લક્ષ્મીચંદભાઈ શુભકાર્ય માટે વિદાય થતા હતા, એથી હસતે હેયે વિદાય આપ્યા વિના છૂટકો ન હતો. મદ્રાસ સંઘના નાના-મોટા અનેકાનેક સભ્યની આંસુભીની વિદાય લઈને એઓ પાલિતામા આવ્યા ને મહાજનના વંડામાં આવેલ શાંતિભુવનમાં પોતાનું રસોડું ખોલીને રહેવા માંડ્યા.

સાધુભક્તિ, સાધર્મિક ભક્તિ આદિનો લાભ લેવાપૂર્વક પોતાની સંયમભાવના વધુ વિકસતી રહે એવી સાવચેતી સાથે લક્ષ્મીચંદભાઈ જ્ઞાન-ધ્યાનમાં આગળ વધી રહ્યા હતા, ત્યાં જ એક દહાડો કચ્છ-વાગડ દેશોદ્ધારક પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય કનકસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના પાલિતાણામાં પુણ્ય પગલાં થયાં. એમના પવિત્ર ચારિત્રની સુવાસે ત્રણે મુમુક્ષુઓના મને આકર્ષી લીધું. ત્રણેયના જીવનનાવને જાણે સુકાનીનો ભેટો થઈ ગયો. આ વર્ષ ૧૯૮૨નું હતું. એટલે આનંદાબહેન લગભગ ૧૦ વર્ષના થઈ ગયાં હતાં. બસ સંયમજીવનની પૂર્વતાલીમ હવે લગભગ પૂર્ણ થઈ ગઈ હતી. લક્ષ્મીચંદભાઈએ એક વાર તીરુપુર જઈ આવીને છેલ્લી વિદાય લઈ આવવાનો નિર્ણય કર્યો.

આનંદાના પિતા માણેકલાલભાઈ પોતાની મોટી પુત્રી

રાજુલાને રોકી શકવા સમર્થ ન હતા, પણ આનંદા પર તો એમનો હક્ક હતો. એમને લક્ષ્મીચંદભાઈને અને રાજુલાને તો દુભાતા દિલે અનુમતિ આપી પણ આનંદા માટે પ્રશ્ન થઈ પડ્યો. આનંદાને થયું કે હવે ભીષ્મ નિર્ણય નહીં લઉં તો બાજી બગડી જશે! એણે અભિગ્રહ કર્યો કે “મને બહેન-બનેલી સાથે ત્યાગમાર્ગે જવાની રજા નહીં આપો તો હું ચારે આહારનો ત્યાગ કરીશ.” અંતે એની મક્કમ ધર્મભાવનાનો વિજય થયો અને બહેન-બનેલી સાથે એ પણ પૂ. કનકસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની નિશ્રામાં ચાતુર્માસની આરાધના કરવા પહોંચી ગઈ. આચાર્યદેવ ત્યારે ગુજરાતના ચાણસ ગામમાં ચાતુર્માસ બિરાજમાન હતા.

લક્ષ્મીચંદભાઈની ઈચ્છા તો બંને બહેનો (રાજુલા-આનંદા) સાથે જ દીક્ષા લે એવી હતી, પણ આનંદા માટે તેના પિતાજીની રજા ન હોય ત્યાં સુધી આવું પગલું ભરી શકાય એમ ન હતું. એથી ચાતુર્માસ પૂર્વે જેઠ વદ રના દિવસે ખૂબ ઠાઠમાઠથી રાજુલાબહેનની દીક્ષા થઈ અને પૂ. સાધ્વીજી શ્રી ચતુરશ્રીજી મ.ના શિષ્યા તરીકે એઓશ્રી નિર્મલાશ્રીજી નામે જાહેર થયા.

ચાતુર્માસ પૂર્ણ થાય, એ પૂર્વે તો માણેકલાલભાઈ ટૂંકી બિમારી ભોગવીને જીવનલીલા સંકેલી ગયા. આનંદાને એક વાતનું દુઃખ રહી ગયું કે પોતાના પિતા સહર્ષ અનુમતિ આપવાનું પુણ્ય ન પામી શક્યા. ચાતુર્માસ બાદ કાર્તિક વદ પાંચમે (વિ.સં. ૧૯૮૩ના) ધીણોજ પાસેના મૃગુ ગામમાં પૂ. મુનિ મ. શ્રી ભદ્રંકરવિજયજી મ.સા. (હાલ આચાર્યદેવ ભદ્રંકરસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના વરદ્ હસ્તે સંયમજીવનનો સ્વીકાર કરી આનંદા નિર્જરાશ્રીજી તરીકે વડીલ ભગિના સા. નિર્મલાશ્રીજીનાં શિષ્યા બન્યા.

શ્રી નિર્જરાશ્રીજીના ભાગ્યમાં સંયમ-પ્રાપ્તિ બાદ વધુ વિઘ્નો લખાયાં હશે! એથી દીક્ષાદિનથી જ એઓ રોગના ભોગ બન્યાં. બપોર પછી એક વાર વમન થયું પછી તાવ લાગુ પડ્યો. બસ! વમન અને તાવનાં સામાન્ય ચિહ્નો દ્વારા આવેલો રોગ પછથી દિવસે-દિવસે વધુ ને વધુ વ્યાપક બનતો જ ગયો. છતાં નિર્જરાશ્રીજીના ચિત્તની પ્રસન્નતા જરાય ઓછી ન થઈ ઉપરથી એઓ પ્રસન્નતા વ્યક્ત કરવા માંડ્યા-સારુ થયું કે રોગનાં આ કર્મો સંયમ મળ્યા બાદ ઉદયમાં આવ્યા! જેથી હું સહર્ષ સહી શકું છું. પહેલાં ઉદયમાં આવ્યા હોત તો હું સંયમી ન બની શકત અને આવી સમાધિ પણ ન ટકાવી શકત!

સંવત ૧૯૯૩ના કાર્તિક વદ પાંચમે સંયમ જીવન મળ્યું અને સંવત ૨૦૩૦ના અષાઢ વદ બીજી ૬ (છઠ)ના પ.પૂ. દાદા ગુરુદેવ જિતવિજયજી મહારાજ સાહેબની પુણ્યતિથિના દિવસે જ સમાધિમૃત્યુને વર્યા-આ વચગાળામાં પૂ.સા. શ્રી નિર્જરાશ્રીજી જ્ઞાન-ધ્યાનની આરાધના સાથે જ કર્મનિર્જરા કરી ગયાં, એ ખરેખર ખૂબ જ પ્રેરણાદાયી બની રહે એવી છે.

સંયમ-જીવનના સ્વીકાર સાથે જ લાગુ પડેલી બિમારી દિવસે દિવસે વધતી રહી, છતાં એની દરકાર કર્યા વિના શ્રી નિર્જરાશ્રીજીએ જે જ્ઞાન મેળવ્યું, ચારિત્રજીવનમાં સદ્ગુણોની સુવાસ ફેલાવી, મુમુક્ષુઓને માર્ગદર્શન આપ્યું અને સંઘની નાની-મોટી વ્યક્તિઓનો પ્રેમ મેળવવા સાથે સ્વ-પર સમુદાયની જે લાગણી મેળવી એ અજોડ કહી શકાય એવી છે.

કુશાગ્રબુદ્ધિ, ગુરુસમર્પણ, લાગણીશીલ સ્વભાવ, પરાર્થકરણ, વાત્સલ્યભીનાં તનમન, કાર્યદક્ષતા, ધીર-ગંભીર, વ્યવહારુ, આત્મિક સાધના, સંયમશુદ્ધિ માટે જાગૃતિ આદિ અનેકાનેક પુણ્યપાસાઓ તો નિર્જરાશ્રીજીના જીવનપરિચય માટે સહાયક થઈ શકે એવા છે જ! પરંતુ વેદનામાં સમાધિ'નું પ્રબળ પાસુ તો ખરેખર એમના જીવનનું સાચું દર્શન કરાવી જાય એવું છે.

ચોદ વર્ષની ઉંમરે જ ફેફસાંનો ટી.બી. રોગ લાગુ પડેલો. ત્રીજા સ્ટેજમાં પહોંચી ગયેલાં ટી.બી.એ ખાવાની ભયંકર અરુચિ જન્માવી હતી. એથી વધુ પડતો અશક્ત બનેલો દેહ, બીજી બાજુ આંતરડાના ટી.બી.થી ઘેરાયેલો હોવાથી લગભગ પેટની પરિસ્થિતિ કેન્સર જેવી જ જીવલેણથી બિમારી ઘેરાયેલી. આ બે રાજરોગ ઉપરાંત પેશાબની અસહ્ય પીડા, હાર્ટ-એટેક, વારંવાર ટાઈફોઈડનો હુમલો, વમનની હંમેશાની તકલીફ, મધુપ્રમેહ આદિ નાની-મોટી અનેક વ્યાધિઓથી ઘેરાયેલી કાયા હોવા છતાં, શ્રી નિર્જરાશ્રીજી જે અપૂર્વ સમતા સાથે આ બિમારીને હસતાં-હસતાં આવકારી ગયા, એ જોતા એમ કહી શકાયકે-એઓ નામથી જ નહીં, પણ કામથી પણ નિર્જરાશ્રીની શ્રીને મેળવી ગયાં.

આવી સમતા-સમાધિ સામાના દિલમાં કેવી અસર પેદા કરી જાય છે એવ જોવા જેવું છે. નિર્જરાશ્રીજી પર પ્રસિદ્ધ ડૉ. કુસુમગરને ખૂબ જ સદ્ભાવ હતો. સાધ્વીજીની જીવનનૈયા જ્યારે સાગર-કિનારા તરફ આગળ વધીને કિનારાને અડોઅડ આવીને ઊભી હતી ત્યારે ડૉ. કુસુમગર સખત માંદગીમાંથી

માંડ માંડ ઊભા થયા હતા. કરોડપતિની વિઝિટનેય જાકારો આપનારા ડોક્ટર નિર્જરાશ્રીજીને તપાસવા તરત જ હાજર થયા. જીવનના છેલ્લા દિવસનો ૧૧ વાગ્યાનો એ સમય હતો. સાધ્વીજીએ સસ્મિત કહ્યું, 'તમારા જેવા ડોક્ટરનેય ઓપરેશન અને માંદગીનો સામનો કરવો પડે ખરો?'

ત્યાર બાદ કર્મની થીઅરીની ડૉ. સાથે વાત કરીને કહ્યું કે ડોક્ટર દવાઓ ઓછી કરી નાખો. મને લાગે છે કે લાંબો સમય હું નહીં કાઢી શકું, તમને જે તકલીફ આપી તેની ક્ષમા ચાહું છું.

જાણે પોતાને સૂઝી આવ્યું ન હોય! તે રીતે સાધ્વીજીને પણ ચેતવણી આપી દીધેલી કે મારે આજનો દિવસ ભારે છે અને બીજી મુકામમાંથી પણ સાધ્વીજીઓ તેઓશ્રી પાસે આવ્યાં હતાં. તેમને પણ કહ્યું કે 'પરલોકપ્રયાણ માટેનો સાંજનો સમય છે માટે 'તમો બધાં ભેગાં થઈને આવજો.' આવા સ્પષ્ટ ઉદ્ગારો પણ તેમના મુખમાંથી નીકળેલા, જે તેમનો સન્ય અવાજ અને ઊંડી જ્ઞાનદૃષ્ટિનો આ સ્પષ્ટ પુરાવો પણ સાક્ષાત્કાર બતાવે છે.

ઘડિયાળમાં એક-દોઢના ટકોરા પડ્યા, શ્વાસની તકલીફ વધતી ચાલી, નિર્જરાશ્રીજી વધુ સાવધ બની ગયા. થોડી પળોમાં નબળા દેહ પર ચોતરફથી રોગોએ હુમલો કર્યો. તાવનું પ્રમાણ ૧૦૭ ડિગ્રી વટાવી ગયું. પ્રેશર, ડાયાબિટિસ, આદિના હુમલાઓ બિમારીને ગંભીરતા તરફ વળાંક આપવા માંડ્યાં

રોગોની માત્રા વધતી ગઈ,એમ બીજી તરફ સમતા-સમાધિની ધર્મયાત્રા પણ વધુ વેગવતી બનવા માંડી અને મહામંત્રની ધૂન, ચતારિમંગલમ્ના નાદ તેમજ ખામેમિ સવ્વજીવેની રમઝટ વચ્ચે પૂ. સાધ્વીજી શ્રી નિર્જરાશ્રીજી મહારાજની વ્યાધિની આંધી વચ્ચેય પોતાની સમાધિજ્યોત જાળવવામાં વિજયી બનીને પરલોક પ્રયાણ કરી ગયા! વાતાવરણ ગમગીન અને ગંભીર બનીને જાણે નિસાસો નાખી ગયું.

હંસલાઓ ઊડીને ગમે ત્યાં જાય, એ તો પૃથ્વીની શોભા જ બનવાના છે! પણ એમની ઊડવાથી ખોટ તો એ સરોવરોને જ પડે, જેમને હંસનો વિયોગ થતો હોય છે.

સૌજન્ય : પૂ. પંચ્યાસશ્રી પૂર્ણચંદ્રવિજયજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી માતુશ્રી ખીમઈબેન લખીદાર શીવજી ગડા જેન ધર્મશાળા, પાલિતાણા

કચ્છ-વાગડ સમુદાયના (કનક-દેવેન્દ્ર કલાપૂર્ણસૂરિ સમુદાય)

સ્વ. પૂ.સા. નીતિશ્રીજી

ભારતની પશ્ચિમ સરહદનું (પાકિસ્તાન સાથે) ગરવી ગુજરાતનું પાંચ હજારની વસ્તીવાળું એક શહેર. નામ એનું થરાદ. ઇતિહાસપ્રસિદ્ધ કુમારપાળ-સમકાલીન પરમશ્રાદ્ધવર્ધ શ્રી આભુ સંઘવીની જન્મભૂમિ. ૧૫ જેટલા જિનાલયો અને ૭૦૦ જેટલા જૈન ઘરોથી શોભતું! વિ.સં. ૧૦૧માં ભિન્નમાલથી આવેલા થીરપાળ ધરૂના હાથે આ નગરની સ્થાપના થયેલી. તેના નામ પરથી જ આ નગરનું નામ થિરપુર, થરાપદ્ર પડેલું અને વર્તમાનમાં અપભ્રંશ થયેલું તે 'થરાદ' તરીકે ઓળખાય છે.

પાંચસો-વોરા ગોત્રીયનું કુટુંબ પણ નગર-સ્થાપનાની સાથે જ અહીં રહેવા આવેલું. એ ગોત્રમાં ૧૦૦ વર્ષ પહેલાં એક નગરશેઠ રહે. નામ : વજેચંદ કેવલચંદ દોશી. પત્ની : નાથીબાઈ. વિ.સં. ૧૯૫૧, પો.સુ. ૨, શનિવારે એમને ત્યાં એક તેજસ્વી પુત્રીરત્નનો જન્મ થયો. નામ આપ્યું : નરભીબાઈ. નરભીબહેનના બીજા પણ ત્રણ ભાઈઓ હતા : લલ્લુભાઈ, પરષોત્તમભાઈ અને મોહનભાઈ.

વિ.સં. ૧૯૬૭માં ૧૬ વર્ષના નરભીબહેનના થરાદમાં જ સરૂપચંદ દલીચંદ વોરા સાથે લગ્ન થયા. પણ બે વર્ષમાં તો પતિદેવનું અવસાન થતાં વૈધવ્ય આવી પડ્યું. સુખમય સંસાર એકાએક છીનવાઈ ગયો. પણ નરભીબહેન એમ હારી જાય તેવા નહોતાં. 'જીવનમાં આવી પડતાં દરેક દુઃખ પાછળ કોઈને કોઈ સુખ છુપાયેલું હોય છે.' એ સૂત્રમાં માનતા નરભીબહેને શોક છોડી ધર્મારાધનામાં મન પરોવી દીધું. અક્ષરજ્ઞાન તો હતું નહીં. (એ વખતે મહિલાઓ લગભગ ભણતી નહીં.) છતાં મુખપાઠથી ધાર્મિક સૂત્રો કંઠસ્થ કરવા માંડ્યા.

એક વખત, કચ્છવાગડદેશોદ્ધારક નિઃસ્પૃહમૂર્તિ પૂજ્ય દાદાશ્રી જીતવિજયજી મ.સા.ના આજ્ઞાવર્તિની પૂ.સા. સુમતિશ્રીજી, પૂ.સા. જિનશ્રીજી આદિ વિહાર કરતા-કરતા થરાદ પધાર્યા. એ સમય હતો વિ.સં. ૧૯૭૫, ફા.સુ. ૯, સોમવાર તા. ૧૦-૩-૧૯૧૯.

વાગડ સમુદાયનાં આ સાધ્વીજીઓ અત્યંત આચાર-યુક્ત હતાં. એમની વાણીનો ગામમાં જબરદસ્ત પ્રભાવ પડ્યો. લોકો ધર્મના રંગે રંગાવા માંડ્યા. નરભીબહેન પણ એ પ્રવાહમાં રંગાયા. એક વખત પ્રતિકમણ પછી નરભીબહેને સાધ્વીજીને મુખે નરકના ઢાળીયા સાંભળ્યા ને તેના અર્થ જાણ્યા. નરકના

દુઃખો સાંભળી તેમનો આત્મા કંપી ઊઠ્યો. આખી રાત આ વિચારમાં ઊંઘ ન આવી. સવારે નરકથી બચવાનો ઉપાય પૂછતાં સાધ્વીજીશ્રીએ દીક્ષાનો માર્ગ બતાવ્યો. નરભીબહેને દીક્ષા માટે મનોમન નિર્ણય કરી લીધો. કુટુંબમાં ખળભળાટ મચી ગયો. નરભીબહેનને પિતાજીએ તેના ભાઈ જેટલો જ-ચોથો ભાગ આપવાનું જણાવ્યું, પણ તેમનો વિરક્ત આત્મા જરા પણ ચલાયમાન ના થયો. ઉત્કટ વૈરાગ્યના કારણે પિયર તથા શ્વસુર-બંને પક્ષ તરફથી રજા મળી ગઈ. દીક્ષાનું મુહૂર્ત પણ નીકળી ગયું. એ જ વર્ષે વે.સુ. ૧૦, શુક્રવાર, તા. ૯-૫-૧૯૧૯ના એમની થરાદમાં જ દીક્ષા થઈ. ઘણા વર્ષો પછી થરાદમાં પહેલી જ દીક્ષા હોવાથી લોકોમાં અપૂર્વ આનંદ હતો. ભવ્ય અષ્ટાક્ષિકા મહોત્સવ ઉજવાયો.

તે વખતે કોઈ મુનિ ભગવંતનો યોગ ન મળવાથી પૂ. દાદાશ્રી જિતવિજયજીની આજ્ઞાથી પૂ.સા. સુમતિશ્રીજીએ જ તેમને સાધ્વીનો વેષ પહેરાવ્યો. નરભીબહેનને નીતિશ્રીજી નામ આપી સા. જિનશ્રીજીના શિષ્યા બનાવ્યાં. ત્યાર પછી ક્રમશઃ દીક્ષા-વડીદીક્ષા થયા. તેમનું પ્રથમ ચાતુર્માસ જૂના ડીસામાં થયું.

૧૮ વર્ષના થયા ત્યાં સુધી નરભીબહેનને લખતાં-વાંચતાં પણ નહોતું આવડતું, પણ દીક્ષાના ભાવ જાગ્યા પછી ધગશપૂર્વક લખતાં-વાંચતાં શીખ્યાં. દીક્ષા લઈને પૂ. ગુરુણીશ્રીજીની સેવા-સુશ્રૂષામાં પોતાનું સંપૂર્ણ જીવન લગાવી દીધું. ગુરુ-કૃપાથી તેમણે નવસ્મરણ, ચાર પ્રકરણ, ત્રણ ભાષ્ય, છ કર્મગ્રંથ, સિંદૂરપ્રકર, દશવૈકાલિક આદિ અર્થ-સહિત કંઠસ્થ કર્યું. સંસ્કૃત બે બુક કરી. અનેક સ્તવનો-સજ્જાયો વગેરે પણ કંઠસ્થ કરી લીધા. જીવનભર નવું-નવું ભણવાનો ઉદ્યમ ચાલુ રાખ્યો. નવકાર મંત્ર તરફ તેમની રુચિ વિશેષ હતી. તપના પણ ખૂબ જ પ્રેમી હતા. બે અઢાઈ, ૧૦, ૪, ૬ ઉપવાસ, નવપદની ૧૦૮ ઓળી વગેરે તપ કરેલાં. ૭૨ વર્ષની મોટી વયે વર્ધમાન તપનો પાયો નાખી ૯ ઓળી પૂર્ણ કરી. કચ્છ-કાઠિયાવાડ, મારવાડ, ગુજરાત વગેરે અનેક ક્ષેત્રોમાં અનેક તીર્થોની યાત્રા કરી પોતાના સમ્યગ્દર્શનને નિર્મળ બનાવ્યું. શત્રુંજયની બે વખત વિધિપૂર્વક ૯૯ યાત્રા કરી. ૮૪ વર્ષની વયે પણ પર્વના દિવસોએ દૂરના જિનાલયના દર્શનાર્થે જતાં.

એમની મધુર વાણી, મિલનસાર સ્વભાવ, સરળતા, વાત્સલ્ય વગેરે સૌમ્ય ગુણોના કારણે સૌના પ્રીતિપાત્ર બન્યાં.

૭૦ વર્ષના દીર્ઘકાળમાં એમણે નીચેના સ્થળોએ ચાતુર્માસ કર્યા :

જુના ડીસા (૧), પાલિતાણા (૬), ભાવનગર (૧), ઘોઘા (૧), ભાભર (૩), રાધનપુર (૪), જામનગર (૧), અમદાવાદ (૧૦), પાટણ (૧૧) પલાંસવા (૨), મહેસાણા (૧), હારીજ (૧), વાવ (૨), પાલનપુર (૧), નવા ડીસા (૨૦).

એમના કુલ આઠ શિષ્યાઓ હતાં :

(૧) સા. મહોદયશ્રીજી, વાવ, દીક્ષા-૧૯૮૦, (૨) સા. દર્શનશ્રીજી, વાવ, દીક્ષા-૧૯૮૦, (૩) સા. દમયંતીશ્રીજી, વાવ, ૧૯૮૨, (૪) લબ્ધિશ્રીજી, પલાંસવા, (૫) દેવપ્રભાશ્રીજી, અમદાવાદ (૬) નિત્યયશાશ્રીજી (આધોઈ), (૭) નિત્યાનંદાશ્રીજી, રાધનપુર, (૮) હર્ષપૂર્ણાશ્રીજી, હારીજ-આમાંથી અત્યારે કુલ ૪ વિદ્યમાન છે. સૌથી મોટા પ્રવર્તિની સા. દમયંતીશ્રીજી હાલ ૮૬ વર્ષના છે. શિષ્યા-પ્રશિષ્યાઓનો કુલ સમુદાય ૭૨નો છે.

પૂ. જીતવિ., પૂ. હીરવિ., પૂ. કનકસૂરિજી, પૂ. દેવેન્દ્રસૂરિજી અને પૂ. કલાપૂર્ણસૂરિજી-એમ એમણે પાંચ-પાંચ ગુરુવર્યોની ક્રમશઃ નિશ્રા-આજ્ઞા સ્વીકારી પરમ કૃપા મેળવી હતી. વિ.સં. ૨૦૪૦નું પૂ. કલાપૂર્ણસૂરિજી મ.નું નવા ડીસામાં ચાતુર્માસ ખાસ તેમની ભાવનાને લક્ષ્યમાં લઈને જ થયું હતું. આમ તેઓશ્રી ગુરુવર્યશ્રી કલાપૂર્ણસૂરિજી મ.ના હૃદયમાં પણ વસ્યા હતાં.

છેલ્લા, સાત દિવસ અત્યંત પ્રસન્નતાપૂર્વક વેદના સહન કરી વિ.સં. ૨૦૪૬, પોષ સુ. ૨, સોમવાર, તા. ૯-૧-૧૯૮૦ના દિવસે નવા ડીસામાં ચતુર્વિધ સંઘની હાજરીમાં નવકાર મંત્રનું સ્મરણ કરતા અત્યંત સમાધિપૂર્વક કાળધર્મ પામ્યાં. પો.સુ. રના જન્મ ને તે જ દિવસે મૃત્યુ! કેવો યોગાનુયોગ! એમની પાલખી હાઈવે પાસે આવી ત્યારે સામેથી એક ઘેંટા-બકરા ભરેલી ટ્રક આવી રહી હતી, પણ અચાનક જ તે બંધ પડી ગઈ. ડ્રાઈવર ચલાવવા ઘણી મહેનત કરતો હતો, પણ ચાલતી જ નહોતી. ત્યારે હાજર રહેલા શ્રાવકોએ ત્યારે જ જીવદયાના ૧ લાખ રૂા. ભેગા કરી ઘેંટા-બકરાને છોડાવ્યા-નીચે ઉતાર્યા ને ટ્રક તરત જ ચાલુ થઈ ગઈ! શું જીવોનું પુણ્ય કામ કરી ગયું? કે સ્વર્ગત થયેલા દિવ્યાત્માએ આ જીવોને બચાવી લીધા? ખરેખર આ તેમનો પ્રભાવ ડીસાવાસીઓના હૈયામાં વસી ગયો.

સૌજન્ય : પૂ. પંચાસશ્રી પૂર્ણચંદ્રવિજયજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી માતૃશ્રી જીમર્દબેન લખીધર શીવજી ગડા જેન ધર્મશાળા, પાલિતાણા

આદર્શોની વિરલ વિભૂતિ, વાત્સલ્યવારિધિ

પૂ. સાધ્વીજી શ્રી ચંદ્રોદયાશ્રીજી મહારાજ

અનેક રીતે સમૃદ્ધિસભર કચ્છ પ્રદેશમાં વ્યાપાર-વાણિજ્યથી ધમધમતું માંડવી બંદર છે, જ્યાં એક વખત દેશ-પરદેશના ૮૪-૮૪ બંદરના વાવટા ફરકતા હતા. આજેય ત્યાં ઊંચી ઊંચી મહેલાત, મોટી મોટી હવેલીઓ અને ઉતુંગ જિનાલયો એક વખતની સમૃદ્ધિના પ્રતીક સમાં શોભી રહ્યાં છે. નીતિ, સદાચાર, સાહસ, પરોપકાર આદિમાં પ્રતિષ્ઠિત અનેક જેન શ્રેષ્ઠિઓ આજે પણ સમાજમાં વિશિષ્ટ સ્થાન ધરાવે છે. એવા આ સુરમ્ય માંડવી બંદરના સૌભાગ્યશાળી શ્રેષ્ઠિ દામજીભાઈ મૂળજીભાઈનાં ધર્મપત્ની સુશ્રાવિકા કંકુબહેનની પવિત્ર કુક્ષિએ વિ.સ. ૧૯૬૫ના શાગણ સુદ પાંચમે એએક પુત્રીરત્નનો જન્મ થયો. ચંદ્ર સમાન સૌમ્ય મુખાકૃતિને જોઈને માતા-પિતાએ પુત્રીનું નામ રાખ્યું ચાંદુ.

સહુ કોઈ ચંદ્રની જેમ સ્નેહ-પ્રસન્નતા ઉત્પન્ન કરતી બાલિકા ચાંદુના ભાવિના ગર્ભમાં શું છુપાયું હશે, તેની કોને ખબર હતી? કે આ બાલિકા ભવિષ્યમાં રાજવૈભવ સમા સુખોને લાત મારીને સર્વ-સંગ-પરિત્યાગ કરશે! કોને ખબર હતી કે આ બાલિકા ૮૯ જેટલા સાધ્વીજી ભગવંતોની સાચા અર્થમાં વાત્સલ્યમયી ગુરુમાતા બનશે?

બાળપણથી સુસંસ્કારોનું સિંચન થયું હતું. છતાં માતા-પિતાના સ્નેહ-રાગને કારણે કોચીન નિવાસી (કોચીનના રાજા ગણાતા) લાલન ગોરધમભાઈ ગોપાલજી સાથે સંસારપ્રવેશ થયો. પરંતુ જાણે કે આત્મસાધના કરવા માટે અને અનેકોને જગાડવા માટે સર્જાયેલી આ આભાનો સંસારવાસ કર્મસત્તાને પણ નામંજૂર હશે, તેમ માત્ર બે વર્ષના ટૂંકા ગાળામાં સંસારચક્ર તૂટી સંસારભાવનાનું ચિંતન કરતાં પોતાનો જીવનરાહ બદલ્યો! ૭-૭ વર્ષ પર્યંત ધીનો મૂળથી ત્યાગ કરી, સ્વાધ્યાય દ્વારા સ્નેહીજનોની મોહદશા છોડી સંઘસ્થવિર પૂ.આ.શ્રી સિદ્ધિસૂરીશ્વરજી મ.સાના વરદ હસ્તે વિ.સં. ૧૯૮૬ના અષાઢ સુદ ૭ના શુભ દિવસે અમદાવાદમાં હઠીસિંહની વાડીમાં પરમ વિદૂષી સાધ્વીજી ચતુરશ્રીજી મહારાજનાં શિષ્યા ચંદ્રોદયાશ્રીજી બન્યા. તથા કચ્છવાગડ દેશોદ્ધારક પૂ.આ.શ્રી કનકસૂરીશ્વરજી મ.ની નિશ્રામાં રાધનપુર મુકામે વડીદીક્ષા ગ્રહણ કરી હતી. તેમના (સંસારી ફઈ) સાધ્વી શ્રી લાભશ્રીજીના સાંન્નિધ્યમાં

સંયમજીવનની તાલીમ લેવા માંડી.

વિરાગભાવની પુષ્ટિ, સંયમ જીવનની શુદ્ધિ, ગુરુપારતંત્ર્યભાવ, સરળતા, ભદ્રિકતા, નિખાલસતા, વિનય, ભક્તિ, વડીલજનોની વૈયાવચ્ચ, પરાર્થભાવના, દાક્ષિણ્ય, હૃદયની ઉદારતા નિઃસ્વાર્થભાવે ઉપકાર આદિ અનેક ગુણો જીવનમાં આત્મસાત્ કર્યા. તેથી જ સહુથી નાનાં હોવા છતાં અવધૂત યોગી પૂજ્યપાદ કનકસૂરીશ્વરજી મહારાજનાં કૃપાપાત્ર બન્યા. ગુરુદેવ ચતુરશ્રીજી મહારાજને પણ એમના પ્રત્યે વિશેષ સ્નેહભાવ રહેતો. તેથી જ માત્ર ૪ વર્ષના ટૂંકા દીક્ષાપર્યાયમાં પણ પોતાનાં ગુરુણીજી સાધ્વીજી રતનશ્રીજી મહારાજની સેવા માટે મૂકી દીધાં અને પોતે પણ કોઈપણ જાતના ખચકાટ વિના ગુર્વાજ્ઞાનો પ્રસન્નતાથી સ્વીકાર કર્યો.

સંસારી બહેન અંતિમ સમયની આરાધના માટે મોટી બહેન ગુરુણીજીની નિશ્રામાં ખાસ આવેલ, ત્યારે પણ પૂ. આચાર્ય ભગવંતે તેમને અંજાર વિહાર કરવાની આજ્ઞા કરી કે તરત સાંજે જ વિહાર કરી ગયા. તે જ રાત્રે બહેન પરલોક સિધાવ્યાં. વિ.સં. ૨૦૦૬ના પૂ.આ.શ્રી કનકસૂરીશ્વરજી મહારાજ તેમજ બાપજી મહારાજની નિશ્રામાં ભણાવવા માટે પંડિતોની ગોઠવણ કરવામાં આવેલ ત્યારે પણ ગુરુણીશ્રી રતનશ્રીજી મહારાજની કચ્છમાં આવવાની આજ્ઞા થતાં વિલંબ કર્યા વગર એમનાં ચરણોમાં પહોંચી ગયા.

ઉપધાનના પ્રસંગે પૂ. આચાર્યદેવે પ્રશ્ન કર્યો : ‘કેટલા ઠાણાં રહેવાય? આધાકર્મીના દોષમાં પડવું છે?’ અને પૂજ્યશ્રીના આશયને સમજીને શ્વાસની તકલીફમાં પણ તેઓશ્રીએ વિહાર કર્યો. સંસારી ભાઈ વચ્છરાજભાઈ કેવા પરોપકાર સહાયક થવાનાં પવિત્ર આશયથી જ પૂ. મુનિ ધર્મરક્ષવિજય થયાં. પૂ. જંબૂવિજયજી મહારાજ પાસે સંયમ શ્રદ્ધ કરીને પૂ. મુનિશ્રી ધર્મચંદ્રવિજયજી મ.સા. બનીને આજીવન પરમ ગુરુભક્ત બન્યા.

ગુર્વાજ્ઞાપાલનને પોતાના જીવનનો પ્રાણ બનાવ્યો. પ્રાણના ભોગે, અંતરની લાગણીને અંતરમાં રાખીને, ગુર્વાજ્ઞાને શિરસા વંદ્ય કરી, શિષ્યાગણને આજ્ઞાપાલનના અનોખા પાઠ ભણાવ્યા. તેઓશ્રી લોકલાડિલા, પ્રશાંતસ્વભાવી, નિડર અને વાગડ સમુદાય પ્રત્યે સંપૂર્ણ વફાદાર હતા. સંયમજીવનના ૪૭ વર્ષમાં ત્રણ આચાર્ય ભગવંતો પૂજ્યપાદ કનકસૂરિજી મહારાજા. પૂ.આ.શ્રી દેવેન્દ્રસૂરિજી મહારાજા, પૂ.આ.શ્રી કલાપૂર્ણસૂરિજી મ.ની આજ્ઞાનું સંપૂર્ણપણે પાલન કર્યું હતું. જિનાજ્ઞાપાલન

પ્રત્યેની સજાગતા, વડીલોના બહુમાન પ્રત્યેની સતર્કતા, આશ્રિતવર્ગમાં જીવનઘડતર માટેની આતુરતા, વિજાતીય પરિચય પ્રત્યેની કઠોરતા, કડક શિસ્તપાલન, ઇન્દ્રિયસંયમ, પરોપકાર આદિ અનેક ગુણોને લીધે ૮૭ જેટલી બહેનોને દીક્ષા-પ્રદાન નિમિત્ત બનવા દ્વારા સાધ્વીવૃત્ત તથા ૨૦ જેટલા મુમુક્ષુનાં સાચા અર્થમાં વાત્સલ્યમયી ‘મા’ બન્યા.

જે સમયે કચ્છ-વાગડમાં સંતોનું વિચરણ ક્વચિત્ જ જોવા મળતું; લોકો ભદ્રિક છતાં અજ્ઞાનતા-જડતા વિશેષ જોવા મળતાં, તેવા સમયે વાગડના ગામડે ગામડે વિચરણ કરીને પૂ. ગુરુણીજી તથા દાદી ગુરુણીજીની ઇચ્છાનુસાર અનેક આત્માઓના જીવનમાં સુસંસ્કારોનું સિંચન કરી, પાપમય જીવન ભુલાવીને, સન્માર્ગે વાળીને, સાચા શ્રાવક-શ્રાવિકા બનાવ્યા. સર્વ પ્રત્યે અપાર વાત્સલ્ય-સમાનતા, કાર્ષક વ્યક્તિત્વ અને પ્રકૃષ્ટ પુણ્યોદયને કારણે ૮૯ શિષ્યાઓ પર જ નહી, પરંતુ કચ્છની સમગ્ર જનતા પર તેઓશ્રીનો પ્રભાવ આચાર્યતુલ્ય પથરાયેલો હતો. દીર્ઘદષ્ટિ, કાર્યની આગવી સૂઝ, નિઃસ્વાર્થભાવે સાચું માર્ગદર્શન આદિ ગુણોને કારણે સ્વસમુદાયનાં શ્રમણી ભગવંતો આજે તેમની ખોટ યાદ કરે છે. તેઓશ્રીનો વાગડ સમુદાય અને કચ્છ-વાગડ સમાજ ઉપર અનહદ ઉપકાર શ્રેણી છે. ગામડે-ગામડે અનેક ચાતુર્માસો કરી તેમના શિષ્યા-પ્રશિષ્યાઓ કરીને અનેક આત્માઓને ધર્મસન્મુખ બનાવ્યા છે. અનેક મુમુક્ષુઓની દીક્ષા માટે પ્રેરણાદાતા બન્યા છે.

પાલિતાણા તીર્થે પણ જેની અત્યંત જરૂર હતી તે માતુશ્રી ખીમઈબેન લખધીર શીવજી ગડા ધર્મશાળાનું નિર્માણ પણ તેમની જ કૃપા-પ્રેરણા-આશીર્વાદનું ફળ છે. સુપાત્રદાનની એમની પ્રેરણાથી જ આજે પણ પાલિતાણા ખીમઈબેન ધર્મશાળા આહારાદિ લાભ માટે પ્રસિદ્ધ છે. તેઓશ્રી જાત પ્રત્યે કઠોર, જીવ પ્રત્યે કોમળ, આશ્રિતો પ્રત્યે વાત્સલ્યભાવ હતો. મોટા પ્રત્યે સમર્પણભાવ અને નાના પ્રત્યેનો વાત્સલ્યભાવ અનોખો હતો.

સર્વ જીવો પ્રત્યે વાત્સલ્યભાવ એ તેમના જીવનની અમૂલ્ય મૂકી હતી. જેમ વાતસ્ત્ર વગરની મા ન સંભવે, તેમ વાત્સલ્ય વિના ગુરુ પણ ન સંભવે. આશ્રિતો માટે વાત્સલ્યભાવ પ્રાણવાયુ સમાન હોય છે. તેમના આ વાત્સલ્યભાવના કારણે જ તેમના શિષ્યોએ શરીરની નાદુરસ્ત અવસ્થામાં છેલ્લા ૧૦ વર્ષ વિહારમાં પ્રાણપ્યારા ગુરુણીની ડોળી સ્વયં ઉપાડી જીવન કૃતાર્થ કર્યા હતાં! ગિરિરાજ શ્રી શત્રુંજયની ઉવાર સ્વયં યાત્રા કરાવીને લહાવો માણ્યો હતો.

દ્રવ્ય અને ભાવ આરોગ્યસંબંધી વિશિષ્ટ સૂઝને કારણે તેમના તમામ આશ્રિતોએ માસક્રમણ, ૬૮ ઉપવાસ, ૪૪૫ ઉપવાસ, ૧૦૦ ઓળી આદિ મહાન તપનો આસ્વાદ માણ્યો હતો. ન્યાય-વ્યાકરણાદિ તેમજ કાવ્યોના અધ્યયનમાં આશ્રિતોને સંપૂર્ણ તૈયાર કર્યા હતા. જિનભક્તિ, જીવદયા, સાધર્મિક ભક્તિ આદિ શાસનપ્રભાવનાનાં અનેક કાર્યો નિઃસ્પૃહભાવે કર્યા હતાં. બાળપણથી જ નાજુક તબિયતને લીધે મુખ્યત્વે આયુર્વેદ ઔષધિનાં હિમાયતી રહ્યાં હતાં. અંતિમ દિવસોમાં પણ કિડની ફેઈલ થઈ, હાર્ટ-ટ્રબલ વધી અને ખૂબ અશક્તિ આવી ગઈ, છતાં ૩૬ દિવસની ગંભીર માંદગીમાં પણ, ભક્તવર્ગ મોહથી સેવા-શુશ્રુષા કરતાં ત્યારે પણ “મારું જીવન ભ્રષ્ટ ન કરો, આ દવાના પાપચારથી મારી દુર્ગતિ થશે. ડોક્ટરોને બોલાવો નહી, મારી અંતિમ ક્ષણ આવી રહી છે, મને મારા આત્માનું ધ્યાન કરવા દો, મને વિક્ષેપ ન કરો” વગેરે શબ્દો ઉચ્ચારતાં રહ્યાં. પરિસ્થિતિની ગંભીરતા સમજીને પૂ. ગુરુદેવના ઋણભારથી આંશિક મુક્ત થવા શિષ્યવૃંદે ૧૦૦૮ અષ્ટમ, ૫૦૦ થી અધિક ઉપવાસ, ૫૦૦૦થી અધિક આયંબિલ, ૨૦૦૦થી અધિક એકાસણાં, ૧૦૮ તીર્થયાત્રા, ૫૧ નવપદજીની ઓળી, ૫૧ નીવિ, સવા કરોડથી અધિક સ્વાધ્યાય વગેરેનું પુણ્યદાન અર્પણ થયું.

તે મહાન આધ્યાત્મિક બળને લીધે ઘણો સાધ્વીવર્યાશ્રી મ.સા. સમય શરીરની યાતના વેઠી, ૭૯ વર્ષના આયુષ્યમાં ૪૭ વર્ષનો સમૃદ્ધ દીક્ષાપર્યાય પાળી કચ્છ વાગડના ભચાઉ ગામે સં. ૨૦૪૩ના માગશર વદ ૩ને દિવસે અત્યંત સમાધિપૂર્વક સ્વર્ગવાસ પામ્યા.

સૌજન્ય : પૂ. પંચ્યાસશ્રી પૂર્ણચંદ્રવિજયજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી માતૃશ્રી ખીમઈબેન લખીધર શીવજી ગડા જેન ધર્મશાળા, પાલિતાણા

સરળતા-વાત્સલ્યતા-અપ્રમતાની ત્રિવેણી સંગમ

સાધ્વીજી શ્રી ચંદ્રેખાશ્રીજી મ.સા.

જન્મ-મરણની સ્થિતિ સુનિશ્ચિત છે, પરંતુ તે બંને વચ્ચે જે અણમોલ જીવન પ્રાપ્ત થાય છે તેને ભવ્ય, સુંદર બનાવનાર વિરલા ઈતિહાસમાં પોતાનું નામ સુવર્ણક્ષેત્રે કોતરાવી જાય છે. જિનશાસનમાં આવી અસંખ્ય વિરલ વિભૂતિઓ જન્મી છે. જેઓના જીવ ન આજે પણ અનેકોને પ્રેરણાના પિયૂષ થાય છે.

પૂ. ચંદ્રેખાશ્રીજી મ.નું જીવન પણ એવું મૂર્તિમંત દેષ્ટાંત

છે. સોહામણા એવા સોરઠ દેશનાં શત્રુંજયની ગોદમાં રળિયામણું એવું ગારિયાધાર ગામ, જ્યાં શાંતિદાયક એવા શાંતિનાથ ભગવાન બિરાજમાન છે. ત્યાં સં. ૧૯૬૭ના માહ સુદ-૧૩ની મધ્યરાત્રિએ-નગરશેઠ દયાળભાઈનાં ધર્મપત્ની રતનબેનની કુક્ષીએ બાલિકારત્નનો જન્મ થયો. ધાર્મિક જીવન જીવતાં એવા તેઓએ વિજયમુહૂર્ત જન્મેલા બાળિકાનું નામ ‘વિજયા’ પાડ્યું જાણે કર્મ સામે વિજય પ્રાપ્ત કરીને ભવની સફળતાસૂચક એવું નામ રાખ્યું.

પહેલેથી જ બુદ્ધિ તીક્ષ્ણ તેથી ત્યારે એ જમાનામાં પણ ૭ ચોપડી સુધીનો અભ્યાસ કર્યો અને તત્કાલીન વ્યવહારની અપેક્ષાએ ૬ વર્ષની ઉંમરે ભાવનગરનિવાસી મગનલાલ ખાંડવાલાના સુપુત્ર મનસુખભાઈ સાથે સગપણ કર્યો-૧૧ વર્ષ બાદ લગ્નગ્રંથીથી બંધાણા, પણ એ બંધન વિધાતાને મંજૂર ન હતું તેથી ૧૧ મહિનામાં જ મનસુખભાઈનું સ્વર્ગગમન થયું. નિયતિને કંઈ જુદું જ મંજૂર હતું-પરંતુ આ પ્રસંગને આઘાત અને શોકમાં ન પલટાવતા-સંસારના સંબંધોની ક્ષણિકતા જાણી-સુષુપ્ત વૈરાગ્ય જાગૃત થયો. સંસારના આ સંબંધો ક્ષણભંગૂર સુખોને બદલે પરમાત્માના શાશ્વતસુખની કામના જાગી-પરંતુ તેમાંય કસોટી આવી. શ્વસુરપક્ષમાં ૧ દિયર અને સસરા હતા તેનું પણ સ્વર્ગગમન થયું અને ઘરમાં માત્ર બે જ જણ રહ્યા. વિજયાબેન અને નાના નણંદ-એક બાજુ સંયમની ઝંખના-બીજી બાજુ નાની નણંદ, માટે તેમને મોટા કરવાની જવાબદારી-તેથી પોતાની ફરજ સંભાળી. ૧૨ વર્ષ ઘરમાં રહી અભ્યાસ કર્યો. નણંદને પરણાવી-જવાબદારી પૂરી થતાં પછી પાંચ વર્ષ લાગટ પાલિતાણામાં રહી પંડિતો પાસે અભ્યાસ કર્યો. બે બુક તથા રઘુવંશકાવ્યનો અભ્યાસ કર્યો ત્યારે તેમની સાથે જ માંડવીના ચાંદુબેન-જેમનું કોચીન સાસરું હતું તેઓ પણ પાલિતાણા રહી અભ્યાસાર્થે આવેલા-એમને પણ સંયમના ભાવ જાગ્યા....પણ તેમને દમનું દર્દ હોવાથી સંસારી સંબંધિઓ રજા આપતા ન હતા. વિજયાબેનને ચાંદુબેનના નિકટના પરિચયમાં આવ્યા. ચાંદુબેને કહ્યું તમને તો ચારિત્રની રજા મળી-પણ મને તો આ દમના કારણે રજા નથી આપતા-ત્યારે વિજયાબેને તેમને પોતાનો આંતરભાવ જણાવ્યો. ચાંદુબેનનો સંકલ્પ દૃઢ અને બંને મુમુક્ષુબેનોમાં આત્મીયતાના અમીઝરણાં ફૂટ્યા. તેથી વિજયાબેને ચાંદુબેનના સંબંધિઓને સમજાવ્યા-તમે લોકો અંતરાય ન કરો, હું સાથે જ છું-તેમની શિષ્યા થઈશ અને સંયમમાં સહાયક થઈશ. પૂર્ણભાવે ભક્તિ કરીશ...વિજયાબેનનું

નિરોગી શરી-સહાયક થવાની તીવ્ર ભાવના...તેથી હવે રજા મળવાથી-સોનામાં સુગંધ ભળે તેમ-બંને ગર્ભશ્રીમંત સખીઓ-જાણે મોક્ષલક્ષ્મીને મેળવવાની તત્પરતાથી સાથે જ દીક્ષા લેવાનો સંકલ્પ કર્યો.

પૂર્વના ઋણાનુબંધ...ક્યાં કચ્છ અને ક્યાં કાઠિયાવાડ-પણ જેના વૈરાગ્ય દેઢ, સંકલ્પ દેઢ છે તેને બીજા કોઈ વિકલ્પો કે વિચારો સ્પર્શતા જ નથી-ને સં. ૧૯૮૬ના અષાઢ સુદ-૭ના શુભ દિને અમદાવાદ હઠીસંગભાઈની વાડીમાં સંઘસ્થવીર પૂ. બાપજી મ. આ. સિદ્ધિસૂરીશ્વરજી મ.ના વરદ હસ્તે દીક્ષા અંગીકાર કરી ચાંદુબેન બન્યા સા. ચતુરશ્રીજી મ.ના શિષ્યા સા. ચંદ્રોદયાશ્રીજી અને વિજયાબેન સા. ચંદ્રોદયાશ્રીજી મ.ના શિષ્યા સા. ચંદ્રેખાશ્રીજી મ. નામે ઘોષિત થયા. ૮ દિવસનો મહોત્સવપૂર્વક ગુરુશિષ્યાનો દીક્ષા મહોત્સવ ધન્ય બની ગયો. દીક્ષા અંગીકાર કર્યા બાદ પોતાનું સંપૂર્ણજીવન ગુરુભગવંતોની આજ્ઞામાં સમર્પિત કરી દીધું. સ્વાધ્યાય સાધનામાં નિમગ્ન રહેતા એવા પૂજ્યશ્રીએ નમ્રતા, ક્ષમા, મૃદુતા, મૈત્રી, કૃપા, સમતા, સંઘનિષ્ઠતા ખાસ તો આચાર્યુસ્તતા એવા સકલ ગુણોને કેળવીને ગુરુના મન જીતી લીધા.

ગુરુની તબિયત પહેલેથી નાજુક હતી; તેથી દરેક પ્રકારની સેવામાં જરાય ખામી રાખતા ન હતા. વિહારમાં પણ ડબલ ઉપધિ ઉપાડતાં અને પોતાને સેવાનો અવસર મળવાથી આનંદિત બનતા જ તે સાથે અધ્યયન ને અધ્યાપનમાં પણ એટલો રસ કેળવ્યો હતો.

૯૩ વર્ષની ઉંમરે તળાજાની યાત્રા સ્વયં પોતે ચાલીને કરી હતી. ચૈત્રી પૂનમના ઉપવાસ ૮ વર્ષની ઉંમરે શરૂ કરેલા. તે આજીવન ચૈત્રી પૂનમ કરી. સ્વાધ્યાયમાં ક્યારે પ્રમાદ નહીં; ૫ થી ૬ કલાક સતત વાંચના કરતા. વિક્રમ સંવત ૨૦૩૨થી રાણકપુરમાં નવકારમંત્રના જાપ હતા ત્યાંથી અંતિમ જિંદગીના છેડા સુધી ૫૦ બાંધી નવકારવાળી ઓળીના દિવસ દરમ્યાન એમ આગળ-પાછળ ૨૦ દિવસ ગણતા. ઉપરાંત હંમેશ માટે ૩૫૦ લોગસ્સનો કાયોત્સર્ગ કરતા. અર્ધના મન્ત્રની ૨૫ માળા ઉપરાંત નવકારમંત્રની ૫ માળા ગણતા વિ. ગણતા. ૮૯ વર્ષની ઉંમર સુધી ક્યારેય સૂતા નથી ઉપરાંત આજીવન ભીંતને ટેકો આપીને બેઠા નથી.

લઘુતાનો ગુણ એટલે પ્રશંસનીય કે હંમેશા કહેતા કે “હું કોણ? રસ્તાનો કાંકરો” વાત્સલ્યતા એટલી બધી કે વિહાર

કરતાં સાધ્વીજીઓને પૂજા કરે કામકાજનું પૂછે. એમ સાથે એકદિવસ રહીને જનાર પૂ. સાધ્વીજી ભગવંતો એટલા યાદ કરે.

રાપર મુકામે સંઘના આગ્રહથી અને કારણસર ૧૨ વર્ષ રહ્યાં. પૂ. ચંદ્રોદયાશ્રીજીના કાળધર્મ બાદ સમુદાયનું સંચાલન સારી રીતે કરતા; લઘુતા ગુણ એટલો કે નાના સાથે નાના રહીને રહેતા તેથી સૌના હૃદય સિંહાસને બિરાજિત થયા.

ક્રિયાયુક્તતા અને સંયમદેહતાથી અનેક પુણ્યાત્માને પવિત્ર પંથે દોરી ગયા. છેલ્લું ચાતુર્માસ ભૂજ મુકામે રહી સંવત ૨૦૬૩ને અષાઢ સુદ ૮ના સંધ્યા સમયે ચતુર્વિધ સંઘની હાજરીમાં નવકાર મંત્રનું સ્મરણ કરતાં ખૂબ જ સહજતાથી પોતાની જીવનસંધ્યા સંકેલી લીધી. ત્યારે એમણે ૬૭ વર્ષ સંયમ પર્યાય પરિપૂર્ણ કરી ૬૮ વર્ષના સંયમમાં પ્રવેશ કરી ઉંમર વર્ષ ૯૬ પરિપૂર્ણ કર્યો. પોતે સમસ્ત જીવન આદર્શમય જીવી ગયા અને બીજા માટે આદર્શ મૂકી ગયા...

જેના વદને શોભતી'તી ચંદ્ર જેવી સૌમ્યતા,
પવિત્રતા વાત્સલ્યતા અને અપ્રમતતાએ ઓપતા
સ્વાધ્યાય કાઉસ્સગ વાંચને રહેતી સદાયે મગ્નતા,
ચંદ્રેખાશ્રીજી ગુરચરણમાં ભાવે કરું વંદના.

સૌજન્ય : પૂ. પંન્યાસશ્રી પૂર્ણચંદ્રવિજયજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી
માતૃશ્રી બીમદેવેન લખીધર શીવજી ગડા જેન ધર્મશાળા,
પાલિતાણા

સમતાનિમગ્ન વાત્સલ્યપૂર્ણા

સાધ્વીવર્યા શ્રી ચાંડવતાશ્રીજી મ.સા.

આ પૃથ્વીતલ પર જીવાત્મા જન્મે છે અને મૃત્યુ પામે છે. જન્મ પછી મરણ, સંયોગ પછી વિયોગ આ સૃષ્ટિના દ્વન્દ્વોમાંથી સૌ કોઈ પસાર થાય છે. પણ જીવનને મંગલમય બનાવી મૃત્યુને મહોત્સવ બનાવી સમાધિ પામનારા કોઈક વિરલ વિભૂતિ જ હોય છે. તેમ આવા પુન્યાત્માઓ જગતમાં જન્મે છે અને સમય પૂરો થતાં જગતમાંથી વિદાય લે છે એ વિશેષતા નથી પોતાના જીવન દરમ્યાન આરાધનામય જીવન જીવી સુવાસ ફેલાવી જાય એ જ મહત્વની વાત છે.

ગૌરવવંતા ગુજરાત રાજ્યના રમણીય રાજનગરની જહાપનાહની પોળમાં વસતા સમૃદ્ધિસંપન્ન, ધર્મનિષ્ઠ સુશ્રાવક અમૃતલાલભાઈ જેશીંગભાઈના ધર્મપત્ની સુશ્રાવિકા

હીરાબેનની કુક્ષીએ પુન્યશાળી આત્માનું અવતરણ થયું. સં. ૧૮૮૩-કા. સુદ-૧૧ના શુભ દિવસે ભવની ભાવઠંને ત્યાગવા અને કર્મોની જંગી લડત માંડવા કુમારી કુસુમે જન્મ લીધો. ચાર ભાઈ-બહેનોમાં કુસુમની જીવનશેલી જુદી જ તરી આવતી હતી. પૂર્વ ભવના સંસ્કાર અને વિશિષ્ટ પુણ્યના પ્રભાવે કુસુમને માતાપિતા દ્વારા વાત્સલ્યની સાથે ધર્મના માર્ગે વાળવા માટે પ્રયત્નો પણ થયાં હતાં.

પૂર્વકૃત પુણ્યોદયથી સંપ્રાપ્ત સંપત્તિનો સદ્વ્યય કરનાર આ ભાગ્યશાળી પરિવારમાં સુંદર એવી સાધર્મિક ભક્તિ, સુપાત્રદાન, અનુકંપાદાન, પ્રભુભક્તિના કાર્યો થતાં હતા. અમદાવાદના દરેક દહેરાસરમાં સ્નાત્રપૂજા, અષ્ટપ્રકારી પૂજા તેમજ ભારતના લગભગ મોટાભાગના તીર્થોની યાત્રા પિતાએ પોતાની લાડકવાળી પુત્રીને કરાવી હતી. ઘરમાં નોકર હોવા છતાં માતા હીરાબેન પુત્રી પાસે ડોલ ઉંચકીને દાદરો ચડાવે જેથી ભાવીમાં સંયમજીવન પાલનમાં સિંહ જેવી શૂરવીરતા દાખવી કર્મોના કુરચાં ઉડાવી શકે વાહ જનેતા...! માતા તો આવી જોઈએ જે સંતાનોની સદ્ગતિ ઈચ્છે...

પ્રવજ્યા પંથે પ્રયાણ :- ૨૧ વર્ષની ભરથુવાનીમાં સંસાર અને સુખોને લાત મારી મુક્તિને મેળવવા મહાભિનિષ્ક્રમણના માર્ગે કુસુમબેને કદમ માંડ્યા વિ.સં. ૨૦૦૬ વૈ.સુદ ૮ના શુભ દિવસે અમદાવાદ મુકામે નગરશેઠના વંડામાં પ.પૂ. સિદ્ધિસૂરીશ્વરજી મ.સા., પૂ.પૂ. કનકસૂરીશ્વરજી મ.સા., પ.પૂ. ભદ્રંકરસૂરીશ્વરજી મ.સા., પ.પૂ. રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા., પ.પૂ. ભદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.આ આદિ પૂજ્યોની શુભનિશ્રામાં કચ્છ-વાગડ સમુદાયમાં બ્રહ્મનિષ્ઠ પ.પૂ.આ.દે. શ્રી વિજય કનકસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના આજ્ઞાવર્તિની, માતૃહૃદયા, પૂ.સા.શ્રી ચંદ્રોદયાશ્રીજી મ.સા.ના ચરણકમલમાં ત્રિવિધે સમર્પિત થઈ તેઓશ્રીને ગુરુદેવ તરીકે સ્વીકાર્યા. નૂતન દીક્ષિતનું નામ પડ્યું સા. ચાંડ્રપ્રતાશ્રીજી મ.સા.!

મુમુક્ષુ ચાંદુબેન અને મુમુક્ષુ વિજયાબેનની ભાગવતી દીક્ષાના વર્ષોદાનના વરઘોડો પણ અમૃતલાલભાઈના ઘરેથી નીકળ્યો હતો. તે વખતે અમૃતલાલભાઈને ક્યાં ખબર હતી કે આ મુમુક્ષુ બેન જ મારી કુસુમના ગુરુ થશે. દીક્ષા બાદ બન્ને મુમુક્ષુના નામ અનુક્રમે સા. ચંદ્રોદયાશ્રીજી મ.સા. તથા સા. ચંદ્રરેખાશ્રીજી મ.સા. પડ્યું હતું. તેઓશ્રી દીક્ષા બાદ ત્રીજા વર્ષે જ ચાતુર્માસાર્થે જહાંપનાહની યોગમાં પધાર્યા હતા. તેઓશ્રીના વૈરાગ્યસભર વ્યાખ્યાનો સંયમના, સુદ્રઢ, આચાર-વિચાર દ્વારા

કુમારી કુસુમનું મન વૈરાગ્ય-રંગે રંગાયું હતું. ત્યારબાદ થોડા વર્ષો સુધી સુંદર જ્ઞાનાભ્યાસ તેમજ સંયમજીવનની ટ્રેનિંગ પ્રાપ્ત કરી. સંયમ સ્વીકારવા બડભાગી બન્યા.

સદ્ગુણોની સુવાસ : સેવા, સમર્પણ, સ્વાધ્યાય, સદાચાર, સાદગી, સહન-શીલતા અને સમતા વગેરે સદ્ગુણોથી સુશોભિત એમનું જીવન હતું. ‘તહત્તિ’ કહીને આજ્ઞાનો સહર્ષ સ્વીકાર અને પાલન કરતા ‘હાજી’ ‘ખરીવાત’ ‘ભૂલી ગઈ’ સિવાય બીજો કોઈ શબ્દ એમના મુખથી નીકળતો નહોતો. આ એમનું સરળતાભર્યું વલણ માત્ર ગુરુ પ્રત્યે જ નહીં સમુદાયના પ્રત્યેક વડીલો પ્રત્યે રહેલું અને સહવર્તી પ્રત્યે સ્નેહભાવ, નાના-મોટા સાથેના વ્યવહારમાં ઔચિત્યનું પાલન આવા ગુણોથી તેઓશ્રીનું શિષ્યત્વ ઝળહળી ઉઠ્યું અને દોષોને દફનાવનારી, સદ્ગુણોનું સિંચન કરનારી ગુરુકૃપા તેઓશ્રી ઉપર અનારાધાર વરસતી રહી.

બાળ-વૃદ્ધ-ગ્લાન-તપસ્વી વિગેરે દરેકની ભક્તિમાં સદા તત્પર રહેતા પ્રતિદિન પ્રભાતે ગોચરી-પાણીનો લાભ લીધા પછી જ અધ્યયન માટે બેસતાં. સંયમજીવનમાં તેઓશ્રીએ સૌથી વધુ પ્રાધાન્ય ભક્તિયોગને આપ્યું હતું. ગુરુદેવથી અલગ વિચરતા ત્યારે તપશ્ચર્યા ત્યાગ વિશેષ રૂપે કરતા પરંતુ ગુરુદેવની નિશ્રામાં પરચક્રબાણને મહત્ત્વ ન આપતાં પર્વ દિવસે ઉપવાસાદિ કરવાની શક્તિ હોવા છતાં માત્ર ગુરુદેવના પાત્રાના ધોયેલા પાણી વાપરીને એકાસણું કરતાં પૂ. ચંદ્રોદયાશ્રીજી મ.સા.ને શ્વાસની તકલીફ હોવાથી તેમને અનુકુળતા રહે એ રીતે વારંવાર જઈને ૨-૨- ચમચી જેટલું વહોરીને વપરાવે, પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીને અંતિમ ગોચરી વપરાવવાનો લાભ પણ તેઓશ્રીને મળ્યો હતો.

‘સામો બને આગ તો તમે બનો પાણી’ વીરપ્રભુની આ વાણીને તેઓશ્રીએ આત્મસાત કરી હતી. સંયમ જીવન સહન કરવા માટે જ છે. સહન કર્યા વિના કર્મ ખપશે નહીં...આવા ઉચ્ચવિચારોના ધારક તેઓશ્રીએ પોતાની ૮૧ વર્ષની જીંદગીમાં પ્રાયઃ કરીને ક્યારે પણ ગુસ્સો કર્યો ન હતો. નાના-મોટા દરેકની ભૂલને માથે ઓઢી લેનાર તેઓશ્રી દરેક માટે વિશ્રામસ્થાન બની રહ્યા હતા. ‘ચાલશે-ફાવશે-ગમશે’ ‘એમાં તે શું થઈ ગયું?’ આ તેઓશ્રીના સહજ શબ્દો હતા. એક વખત વહોરવા જતાં તેઓશ્રી ઉપર લોખંડનો દાદરો પડતાં લોહીની ધારા વહેવા લાગી, એક વખત વિહારમાં વહીલ-ચેર સાથે તેઓશ્રી ઊંડી ખીણમાં ફેંકાઈ જતાં કાંટા-

કાંકરાનો ભયંકર માર વાગ્યો છતાં મોઢામાંથી સીસકારો નીકળ્યો નહીં. આવા તો અનેકે પ્રસંગોમાં શાબ્દિક શસ્ત્રોથી પીડા થતી તેને પ્રસન્નતાથી સહન કરતા તેઓશ્રી માટે ઉપકારી ગુરુદેવના મુખમાંથી ઘણીવાર એવા શબ્દો સરી પડતા કે “તમે બધા સા. ચાત્રવ્રતાશ્રીજી જેવા બની જાઓ તો મને કોઈ ચિંતા ન રહે.” વાહ! કેવું અદ્ભુત સ્થાન ગુરુહૃદયમાં મેળવ્યું હશે....!

તેઓશ્રીના સંસારી પિતા અમૃતલાલભાઈ ખૂબ જ ભાવિક અને શોખીન હતા. કામળી વિગેરે ઉપકરણો કિંમતી અને સારી ક્વોલીટીના વહોરાવવા માટે લઈ આવે. ગુરુદેવ વહોરીને ચાત્રવ્રતાશ્રીજીને આપે પણ તેઓશ્રી કંઈ જ ન લેતા અને ઉદારતાપૂર્વક કહેતા “ગુરુદેવ મને જરૂર નથી. આ વસ્તુ બીજાને આપો” ગોચરીમાં પણ આટલી જ ઉદારતા. ટૂંકમાં કહીએ તો ચાલે કે આહાર-વસ્ત્ર-પાત્ર-વસતિ બધું જે સામાન્ય હોય તે પોતે વાપરે અને સારું કે અનુકૂળ હોય તે બીજાને આપે. ગોચરી વહોરવા જતાં-આવતાં ઈર્ષ્યા સમિતિની ઉપયોગ રાખતા તેઓ એક દિવસમાં ૫૦ ગાથા સરળતાથી કંઠસ્થ કરી શકતા તેના જીવનમાં અંતિમ સમય સુધી તેઓશ્રીને કંઠસ્થ અને હૃદયસ્થ કરેલા જ્ઞાનને ઉપસ્થિતિ રાખી શક્યા હતાં. પ્રતિદિન ૨૦૦૦ ગાથાનો સ્વાધ્યાય તથા અન્ય પુસ્તકોનું વાંચન કરતાં હતાં....એકવાર એક સાધ્વીજી મ.સા. તેઓશ્રીને પંચસૂત્રાર્થનો સ્વાધ્યાય કરાવી રહ્યા હતા ત્યારે બેશુદ્ધ અવસ્થામાં પણ ‘મૃત્યુ ભયંકર છે’ આ શબ્દો સાંભળી બોલી ઉઠ્યા ‘ભીસણો મચ્યૂ’ ખરેખર કેવી અજબ સ્વાધ્યાય રમણતા હશે. આશ્રિતોને પણ જ્ઞાનાભ્યાસ માટે પ્રોત્સાહિત કરતાં હતા.

પ.પૂ.કનકસૂરીશ્વરજી મ.સા. પાસે ૧૪ વર્ષની એક બાલિકાએ પોતાની સંયમ ગ્રહણની ભાવના વ્યક્ત કરી અને યોગ્ય ગુરુ બતાવવા કહ્યું. ત્યારે પૂજ્યશ્રીએ સા. ચાત્રવ્રતાશ્રીજી મ.સા.નું નામ જણાવ્યું ત્યારે તે સાંભળીને તેઓશ્રીની આંખમાં આસું આવી ગયા. કારણ પાંચ વર્ષ સુધી શિષ્યા નહીં કરવાની તેઓશ્રીને પ્રતિજ્ઞા હતી, પરંતુ આચાર્ય ભગવંતશ્રીના આદેશથી તે બાલિકાનો શિષ્યા તરીકે સ્વીકાર કર્યો. ગુરુ બન્યા પણ પોતાનું શિષ્યત્વ છોડ્યું નહીં. સ્વગુરુના ઉચ્ચઆચાર-વિચાર તેમજ વડીલોની હિતશિક્ષાઓ દ્વારા નૂતન દીક્ષિત સા. ચિત્રગુણાશ્રીજી મ.સા.નું ઘડતર પણ સુંદર થયું. “સંગ તેવો રંગ” એ ન્યાયથી સા. ચિત્રગુણાશ્રીજી મ.સા.એ પણ ભક્તિયોગને પ્રાધાન્ય આપ્યું પોતાના જ્ઞાન-ધ્યાન-તપ-ત્યાગ-

યાત્રા મહોત્સવ વિગેરે બધું જ ગૌણ બનાવી વૈયાવચ્ચ-ભક્તિમાં જીવન સમર્પિત કરી દીધું.

ફા.સુદ ૧૪ સુધી એકદમ સ્વસ્થ, ચઉમાસી દેવવંદનમાં મોટા ભાગની થોડા સુમધુર સ્વરે બોલનારા તેઓશ્રી હવે થોડા જ દિવસોમાં અમને છોડીને ચાલ્યા જશે? ફા. સુ. ૧૫ થી વેદનાએ ઘેરો ઘાલ્યો. ડાયરિયા, ન્યુમોનિયા, આહાર, પાણીમાં ઘટાડો, વાચા બંધ, હલન-ચલન બંધ છતાં ગજબ કોટિની સમતા અને સમાધિ...બોલવાનું બંધ થયું તે પહેલા જ બધાને હિતશિક્ષા આપી અને કહ્યું કોઈપણ સંજોગોમાં મને હોસ્પિટલ લઈ જશો નહીં. મારૂ મૃત્યુ બગડી જશે. વાહ કેવી આત્મહિત ચિંતા...!

ખરેખર આત્મહિત ચિંતકને સુયોગ્ય વાતાવરણ પણ મળી જાય છે. ૪૦ દિવસની માંદગી દરમ્યાન ‘નવકારમંત્ર’ ‘અરિહંત’ની ધૂન, ભાવવાહી સ્તવન-સજ્જાયનું શ્રવણ, પ.પૂ. હેમચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા., પ.પૂ. પ્રબોધચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા., પ.પૂ. કલાપ્રભસૂરીશ્વરજી મ.સા., પ.પૂ.પં. પૂર્ણચન્દ્રવિજયજી મ.સા., પૂ. પૂ. અમિતયશવિજયજી મ.સા. આદિ મહાત્માઓના શ્રીમુખે માંગલિકનું શ્રવણ તેમજ અંતિમ નિર્વામણાના સદ્ભાગી તેઓશ્રી બની શક્યા.

સોનામાં સુગંધ જેમ ૨૩મા તીર્થંકર પ્રગટ પ્રભાવી શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ દાદાની તીર્થભૂમિ, પૂ. પૂ. અધ્યાત્મયોગી આદેવ શ્રી કલાપૂર્ણસૂરીશ્વરજી મહારાજાની અંતિમ સંસ્કાર ભૂમિ અને વદ-૧૦ એટલે-પાર્શ્વનાથ ભગવાનનો જન્મકલ્યાણક દિવસ આમ દ્રવ્ય-ક્ષેત્ર-કાળ-ભાવ બધું જ શુભ સંયોગો મળતાં સમાધિનો ભાવ વધુ સઘન આત્મસાત્ બન્યો....

વિ.સં. ૨૦૬૩ ચૈત્ર વદ-૧૦ શુક્રવારે સવારે ૩-૦૦ કલાકે શ્વાસોશ્વાસનું પ્રમાણ વધ્યું. પ.પૂ. પંન્યાસ પૂર્ણચન્દ્ર વિ.મ.સા., પ.પૂ.અમિતયશ વિ. મ.ના શ્રીમુખે અંતિમ-નિર્વામણાપૂર્વક સામૂહિક રાઈય પ્રતિક્રમણ કરવાપૂર્વક છેલ્લી ‘પુંડરિકગિરિ મહિમા’ થોડા પૂર્ણ થઈ ત્યારે ધબકારા વધ્યા તેઓશ્રીનોએ આશ્રિત વર્ગ તેમજ જયદર્શનાશ્રીજી મ. આદિ સાધ્વીવૃંદ એકત્ર થઈ ગયો. ‘અરિહંત-અરિહંત’ના ઘોષથી પવિત્ર એવા વાતાવરણમાં ખૂબ જ સ્વસ્થતાપૂર્વક, સમાધિભાવમાં ઝીલતા દેહને છોડી આત્મપ્રગતિને માટે પરલોકભણી પ્રયાણ કર્યું. શંખેશ્વર તીર્થમાં પૂ.પં.શ્રી પૂર્ણચંદ્રવિજયજી મ. આદિ તથા સાધ્વીવૃંદની નિશ્રામાં કલાપૂર્ણસૂરિ સ્મૃતિમંદિર સ્થળે પંચાલિકા ભક્તિ મહોત્સવ સ્વામિવાત્સલ્યો સાથે ભવ્ય રીતે ઉજવાયો.

અનંત વંદન હો ભાવપૂર્ણ રીતે એ સ્વ. ગુરુવર્યાના ચરણકમલમાં.

સા. ચિત્રગુણાશ્રીજી

સાધ્વીજી શ્રી ચંદ્રકલાશ્રીજી મ.સા.

ગુરુમાતાનું જીવન ચરિત્ર બાલજીવોને આદર્શ છે. યુવાનોને માર્ગદર્શક છે. પ્રૌઢોને સલાહનું સ્થાન છે. જેઓની સંયમ સાધના અપ્રમત આરાધનાનું વર્ણન કરવા અમારી અલ્પબુદ્ધિ અસમર્થ છે છતાં હૈયાના ભાવનો અતિરેક ગુણગાવા પ્રેરણા કરી રહ્યો છે. અનેક સંયમી રત્નોથી અલંકૃત કચ્છવાગડ દેશે પલાંસવા ગામે પિતા અભેરાજભાઈ, માતા જમનાબેનની કુક્ષિએ સમસ્ત ચંદુરા કુલને ઉજ્જવલિત કરનાર ઉજમબેનનો જન્મ થયો. ધર્મના સુસંસ્કારથી સંસ્કારિત બનેલા યૌવનવયને પામતા કચ્છવાગડદેશોદ્ધારક કાકા મ.સા. પૂ. કનકસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના હસ્તે ચારિત્રધર્મનો સ્વીકાર કર્યો.

ગગનમાં જેમ બીજનો ચંદ્ર ઉદય પામે અને દિવસો દિવસ કલાઓ વધતી જાય તેમ માતૃહૃદયા પૂ. ચન્દ્રોદયાશ્રીજી મ.સા.ના શિષ્યત્વને સ્વીકારી દિવસે દિવસે ગુર્વાજા, સમર્પણભાવાદિ ગુણોની વૃદ્ધિ થાય એવું સાન્વયાર્થ ચન્દ્રકલાશ્રીજી નામ આપવામાં આવ્યું.

ગુરુકુલવાસમાં રહી સંયમરૂપી જીવન ઉદ્યાનમાં વિનય વૈયાવચ્ચ તપ, ત્યાગ, સ્વાધ્યાયાદિ ગુણોરૂપી પુષ્પો વિકસાવ્યા. ગુરુપારતંત્ર્ય દ્વારા જીવન મધમધતું બનાવ્યું.

સ્વભાવમાં બાળક જેવી સરલતા તથા ભદ્રીકતા, હૃદયમાં નિખાલસતા, અષ્ટપ્રવચનમાતાના પાલનમાં અપ્રમતતા, નિષ્કપટતા, દુઃખી જીવો પ્રત્યે કારુણ્યતા, આશ્રિતવર્ગની હિતચિંતા, વાણીમાં મૃદુતા, વર્તનમાં શીતલતાદિ ગુણો તેમના જીવનમાં ઝળહળતા હતા.

કલિકાલનું એક આશ્ચર્ય એ હતું કે સ્કૂલનું બિલકુલ જ્ઞાન ન હોવા છતાં સંયમ જીવન સ્વીકારી સાધુક્રિયા...સ્તવનો સજ્જાયો, ચૈત્યવંદનો વિગેરે મોખિક જાણવા છતાં ભણ્યા પછી જીવનમાં અંત સુધી ભૂલ્યા ન હતા. તેમના મુખે સ્તવનો, સજ્જાયો સાંભળવા એ પણ જીવનનો એક લઠાવો હતો.

પ.પૂ. કનકસૂરીશ્વરજી મહારાજા તથા પૂ. ચન્દ્રોદયાશ્રીજી મ.સા.ના સંપૂર્ણ કૃપાપાત્ર બન્યા હતા કે જેમના પ્રભાવે તેમનો વિશાળ શિષ્યા પ્રશિષ્યાદિ પરિવાર થયો.

આવનારને આવવાનું મન થાય, મળનારને હળવાસનો અનુભવ થાય, નાના પણ મળી શકે, મોટાઓને અવસરે ટકોર પણ કરી શકે. એવા અનેકાનેક ગુણોથી અલંકૃત પુન્યાત્માઓ જગતમાંથી વિદાય લે એ વિશેષતા નથી પરંતુ પોતાના સંયમજીવન દરમ્યાન આરાધનામય જીવન જીવીને સુવાસ ફેલાવી જાય એ જ વિશેષતા છે.

વાત્સલ્યપૂર્ણ સાધ્વીજી શ્રી ચંદ્રકલાશ્રીજી મ.નો શિષ્યા-પ્રશિષ્યા પરિવાર ૪૫ આસપાસ છે. તેઓશ્રીએ છેલ્લું ચાતુર્માસ ભયાઉ નગરે પૂ.આ.શ્રી કલાપ્રભસૂરિજી મ.ની નિશ્રામાં સંપન્ન કર્યું હતું. સા. જ્યોતિપ્રજ્ઞાશ્રીજી, સા.શ્રીજિતપ્રજ્ઞાશ્રીજી મ. આદિ અનેક શિષ્યા-પ્રશિષ્યા સાથે હતા તથા ચાતુર્માસ પશ્ચાત્ ભયાઉ નગરે વિ.સં. ૨૦૬૪ મા માગશર સુદ-પના દિને સમાધિની સરિતામાં નિમગ્ન બનીને કાળધર્મ પામ્યા.

લાખ લાખ વંદન હો એ પરમ વાત્સલ્યમયી સાધ્વી ભગવંતને.

સૌજન્ય : પૂ. પંચ્યાસશ્રી પૂર્ણચંદ્રવિજયજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી માતૃશ્રી ખીમઈબેન લખીધર શીવજી ગડા જૈન ધર્મશાળા, પાલિતાણા

કમળ જેવાં નિર્લેપ અને નિર્મળ

પૂ. સાધ્વીજી શ્રી કુમુદશ્રીજી મહારાજ

જ્યારે યુસ્તપણે સંયમ પાળવું દુર્લભ પ્રાયઃ બન્યું છે તેવા આ કાળમાં પણ પૂર્વના મહાપુરુષોની ઝાંખી કરાવે તેવું સંયમજીવન જીવી જનારા મહાત્માઓના શ્રમણીસંઘમાં એક નામ છે...સાધ્વીજી શ્રી કુમુદશ્રીજી મહારાજ

અમદાવાદમાં વિ.સં. ૧૯૬૪ને મહા વદ ૯ ના દિવસે જેમનો જન્મ થયો, કમે કરીને સંસારચક્રના ચકરાવામાં પડવા છતાં કોઈ પણ એવી આવી ગઈ કે જે તેમના જીવનમાં ધર્મ સાથે સંયમધર્મનો રંગ લાવી ગઈ અને પરમ પૂજ્ય કચ્છ વાગડ દેશોદ્ધારક આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ કનકસૂરીશ્વરજી મહારાજના હસ્તે વિ.સં. ૧૯૮૪ના કા.વદ ૧૨ના દિવસે સંયમપ્રાપ્તિ કરી.

ઉપકારી આ પૂજ્ય ચાર્યભગવંતની સંયમ પ્રત્યેની ચીવટ તથા ગુરુણી પૂ. નંદનશ્રીજી મ.ના સંયમરાગના કારણે સંયમનાં દરેક સ્થાનોને અત્યંત કાળજીપૂર્વક પાલન કરવા કટિબદ્ધ બન્યાં. કમે કરીને અનેક ગુણોના સાધક બન્યાં.

અપ્રમતતા : ૮૫ વર્ષની ઉંમરે પણ સ્વાધ્યાય કરવાની

લગનીની સાથોસાથ દરેક ક્રિયા-પડિલેહણ કે પ્રતિક્રમણ સમયસર જ કરતાં.

જીવદયાની અવિહંગ લગની-પ્રતિપળ જ્યણાનો ઉપયોગ : કોઈપણ વસ્તુ લેવી-મૂકવી પુંજને જ...ચાલતી વખતે પણ દૃષ્ટિ નીચે જ....મુહપત્તિનો કાળજીપૂર્વક ઉપયોગ....વગેરે ગુણો આત્મસાત્ થઈ ગયેલા. પોતાના શિષ્યા-આશ્રિત પરિવારની પણ એટલી કાળજી અને જ્ઞાનની ઉપાસનાની સાથોસાથ તપની પણ. એમનાં શુપમાં સાધ્વીજી શ્રી કુવલયાશ્રીજી મ., સાધ્વીજી શ્રી પ્રભંજનાશ્રીજી મ., સાધ્વીજી શ્રી નેમિપ્રભાશ્રીજી મ. , સાધ્વીજી શ્રી પૂર્ણગુણાશ્રીજી મ., સાધ્વીજી શ્રી પૂર્ણયશાશ્રીજી મ., સાધ્વીજી શ્રી નિર્મલયશાશ્રીજી મ. આદિએ વર્ધમાન તપની ૧૦૦ ઓળી પૂર્ણ કરેલ છે. જ્યારે તેમના શુપના ઉદ જેટલા સાધ્વીજીઓ જ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્ર-તપની સુંદર આરાધના દ્વારા સંયમજીવનને સફળ કરી રહ્યા છે.

આવા વિષમકાળમાં પણ ૬૪ વર્ષ સુધી જરી પણ દોષ ન લાગી જાય તેની પૂરી કાળજીપૂર્વક સુંદર સંયમ-આરાધના કરતાં છેલ્લા લગભગ ૮ વર્ષથી 'આરાધના'ના 'પુર' સમાન રાધનપુરમાં પોણિયાના ઉપાશ્રયમાં શ્રાવકોની અતિ આગ્રહભરી વિનંતીથી સ્થિરવાસ રહ્યાં હતાં. ઉંમરના હિસાબે તબિયત નરમ-ગરમ થવા છતાં બીજા જીવો માટે ક્રોમળ પણ પોતા માટે કઠોર એવા પૂજ્યશ્રી સમતાભાવે વ્યાધિઓ સહન કરતાં. ગુણાનુરાગીતા એવી કે ગમે તે ગચ્છ કે પક્ષના મહાત્મા આવે, બધાની ભક્તિનો લાભ લેવાની ભાવનાવાળા રહેતાં.

છેલ્લે પૂજ્યપાદ અધ્યાત્મમૂર્તિ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજયકલાપૂર્ણસૂરીશ્વરજી મહારાજ કચ્છથી શંભેશ્વર તરફ જતાં રાધનપુર પધાર્યા ત્યારે હિતશિક્ષા મેળવીને ખૂબ જ રોમાંચિત થયાં હતાં.

સંયમજીવનની નૈયાને જ્ઞાન-ધ્યાનરૂપી હલેસાંઓ વડે આગળ હંકારી રહ્યાં હતાં ત્યાં 'પુન્યશાળીને પગલે નિધાન'ની જેમ રાધનપુર સંઘના પુન્યોદયે સુવિશાલ સાધુ-સાધ્વીજીનાં પરિવાર સાથે પરમ પૂજ્ય વર્ધમાનતપના અનન્ય ઉપાસક આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજયરાજતિલકસૂરીશ્વરજી મહારાજ આદિ છ-છ આચાર્યભગવંતોના શ્રીમુખે નમસ્કાર મહામંત્રનું શ્રવણ કરતાં તેમ જ તેઓશ્રીના વરદ હસ્તે વાસક્ષેપ નંખાવી પોતાના આત્માને અરિહંતના ધ્યાનમાં લીન બનાવી ચતુર્વિધસંઘની હાજરીમાં પૂર્ણ સમાધિપૂર્વક વિ.સં. ૨૦૪૯ પોષ વદ ૮ ના

સાંજે ૫-૫૦ મિનિટે પરલોક સિધાવ્યાં. પૂજ્યશ્રીનું સંયમજીવન જેમ અનેકોને પ્રેરણાદાયી હતું તેમ પૂજ્યશ્રીનું મંગલમય સમાધિમૃત્યુ પણ અનેકોને પ્રેરણાદાયી બની ગયું.

અષ્ટ પ્રવચનમાતાનુ એક સંતાન જૈનશાસનરૂપી ગગનતલમાંથી વિદાય થયું. વંદન હો એ મહાન સંયમી-દીર્ઘ સંયમી પૂ. સાધ્વીજી શ્રી કુમુદશ્રીજી મહારાજને!

સૌજન્ય : પૂ. પંચ્યાસશ્રી પૂર્ણચંદ્રવિજયજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી માતૃશ્રી બીમદેવેન લખીધર શીવજી ગડા જેન ધર્મશાળા, પાલિતાણા

સમતા અને સરળતાની મૂર્તિ અને ઉગ્ર તપસ્વિની

પૂ. સાધ્વીજી શ્રી સુલસાશ્રીજી મહારાજ

જિનશાસનરૂપી ઉપવનમાં અનેક સંતોરૂપી સુમનો ખીલ્યાં અને પોતાની ચારિત્રરૂપી સુગંધ ચોમેર પ્રસરાવી અમર બની ગયાં એ જ ખુશ્બૂ આજે પણ અનેક પુણ્યાત્માઓને પ્રસન્ન કરે છે. જિનશાસનનાં સંતો એટલે કમોનો બોજ ઉતારવા, આત્માની બોજ કરવા, મુક્તિ-મોજ માણવા, જ્ઞાનસાગરમાં તરવા સતત પ્રયત્નશીલ રહેતા તપસ્વીઓ! સાધુ-સાધ્વીઓના આ શ્રમણ-સમુદાયથી જિનાકાશ ઝળહળી રહ્યું છે. શ્રમણીરત્નોમાં બ્રાહ્મી, સુંદરી, ચંદનબાળા, મૃગાવતી, આદિ પૂર્ણ તેજે ચમકતાં નક્ષત્રો સમાન છે.

આજે પણ વર્તમાનમાં પૂ. સાધ્વીજી મહારાજોએ પોતાનાં ભવ્ય અને ભાવુક જીવન દ્વારા અનેકાનેકનાં જીવન પાવન બનાવ્યા છે, એમાંનાં એક છે પૂ. સાધ્વીજી શ્રી સુલસાશ્રીજી સાધ્વીજી. જેમના જીવન-સિતારમાંથી સમતા, સરળતા અને સહનશીલતાના સુરીલા સૂર રેલી રહ્યા છે. જેમની જીવન-સરિતાનાં નિખાલસતા, નિર્મળતા અને નિષ્પક્ષતારૂપી નીરથી અનેક પુણ્યાત્મા પાવન થઈ રહ્યા છે, જેમની જીવન-વાટિકામાં પ્રસન્નતા, અપ્રમત્તતા અને પ્રભાવકતાનાં પરિમલ પ્રસરી રહ્યાં છે એવા અસાધારણ ગુણધારક પૂ. વર્ધમાન-તપ-આરાધક તપસ્વીરત્ના શ્રી સુલસાશ્રીજી મહારાજનું જીવન અત્યંત પ્રેરણાદાયી છે.

રાજનગર-અમદાવાદ સમી ધર્મનગરીમાં પિતા ગોકળભાઈ અને માતા ધીરજબહેનના ઘરે વિ.સં. ૧૯૭૯ના આસો વદ ૬ને મંગલ દિને એક પુત્રીરત્નનો જન્મ થયો.

માતાપિતાએ લાકડવાયું નામ આપ્યું 'હસુમતી'. માતાપિતાના ધાર્મિક સંસ્કારોને લીધે હસુમતીબહેનમાં નાનપણથી જ ધર્મભીરુતા, સરળતા અને સાદાઈના ગુણો વિકસતા ગયા. તેમની ધાર્મિક ક્રિયારુચિ જોઈને કુટુંબીજનો પણ આનંદ પામતા. વ્યાવહારિક શિક્ષણ બાદ પૂ. સુભદ્રાશ્રીજી મહારાજના પરિચયમાં આવતાં હસુમતીબહેનનો વૈરાગ્યદીપ જલી ઊઠ્યો. સંસારથી મન વિમુખ થઈ ગયું. ત્રણ વર્ષ તાલીમ મેળવ્યા બાદ પૂ. બાપજી મહારાજના સ્વહસ્તે પૂ. સુભદ્રાશ્રીજી મહારાજનાં શિષ્યા તરીકે વિ.સં. ૧૯૯૮ના મહા સુદ દના શુભ દિને શ્રી સુલસાશ્રીજી નામે ઘોષિત થયાં. પૂ. સુભદ્રાશ્રીજી મહારાજ, કે જેઓ (વાગડવાળા)ના સમુદાયમાં ૪૫૦ શ્રમણીવંદના પ્રવર્તિની શિરછત્ર તરીકે અદ્વિતીય-અનુપમ સંયમસાધના કરી રહ્યા હતા. તેમના ચરણોમાં સર્વસ્વ સમર્પણ કરી સંયમયાત્રાનો આરંભ કર્યો. સંયમજીવનના પ્રાણ સમી 'ગુરુઆણા'ને આત્મસાત્ બનાવી અને પૂ. ગુરુણીશ્રીજીની તાલીમ લઈ જ્ઞાન અને સાધનામાં સિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરી. ખરે જ, ઘેઘૂર વટવૃક્ષ સમા વડીલોની નિશામાં થતી જીવોની જાળવણી તે સમયની કેળવણી દ્વારા સોળે કળાએ ખીલી ઊઠતી. આજે પણ પૂ. સુભદ્રાશ્રીજી મહારાજ આદિમાં 'ચંદનબાળા' સમાન આદર્શોની ઝાંખી થાય છે. શત શત વંદન હો એ અગણિત ગુણાલંકૃત આર્યાવંદને!

પૂજ્ય સુલસાશ્રીજીએ ગુરુકુલવાસમાં રહી આત્માને અનેરા સંયમથી, તપથી, જ્ઞાનથી મઠી લીધો કે તેની ચમક પણ અનેકોને પ્રભાવિત કરતી હતી. સહવર્તી આર્યા સાથેનો જેવો સંપ તેવી જ સહવર્તી ગુરુબહેનોની સેવા કરવાની સદાય તત્પરતા રાખતા. સહવર્તી આર્યાને અધ્યયનાદિમાં પૂરો સહકાર આપવાની વૃત્તિ અને વિનય-વૈયાવર્ય કર્યા બાદ પઠન માટેની જાગૃતિ રાખતાં. તેમના સ્વભાવમાં ક્યારેય વ્યગ્રતા કે વાણીમાં ક્યારેય ઉગ્રતા રહેતી નહીં. દેવ-ગુરુની ભક્તિ અને તપ શક્તિમાં વધારો કરવા ઉદ્યત રહેતાં વર્ધમાન તપની ૧૦૦ ઓળી સાથે કાયાનો કસ કાઢવામાં સતત પ્રયત્નશીલ આ સાધ્વીજી મહારાજે માસક્ષમણ, સિદ્ધિતપ, ચત્તારિ-અઢ-દસદોય, ૧૬ ઉપવાસ, ૮-૧૦-૧૧-૧૫ ઉપવાસ, સમવસરણ, વર્ષીતપ, કીરસમુદ્ર આદિ થોકબંધ તપશ્ચર્યા દ્વારા દેહની દિવ્યકાંતિ પ્રાપ્ત કરી હતી.

પૂજ્યશ્રીના જીવનમાં સમતા પણ ગજબની હતી. ગરમ-ઠંડો, જાડો-પાતળો, સરસ-નિરસ આહાર ઉચાટ કર્યા વિના મસ્તીથી વાપરે. નાનામાં નાની વ્યક્તિની વાતને માન્ય કરવામાં

જરા પણ નાનપ ન અનુભવે એવી સરળતા હતી. એવી જ રીતે, કોઈ પણ વિપરીત પરિસ્થિતિમાં સહનશીલતા ગુમાવવી નહીં એવો વિવેક કેળવ્યો હતો.

એવા અનેક ગુણાલંકૃત શ્રી સુલસાશ્રીજી મહારાજની સંયમયાત્રા વિકાસ પામતાં પામતાં વર્ધમાન સ્વરૂપે બની હતી. ગુરુકૃપા દ્વારા સા. શ્રી સુવર્ણરેખાશ્રીજી, સા. શીલરત્નાશ્રીજી મ., સૌમ્યગુણાશ્રીજી ત્રણ શિષ્યા અને અન્ય પ્રશિષ્યા સાથે અનેક આત્માઓએ તેમના ચરણે શરણું લીધું છે. છેલ્લા ૪-૫ વર્ષથી શરીર સ્વાસ્થ્ય બરાબર ન રહેતું હોવા છતાં શ્વાસોચ્છ્વાસમાં નવકારનો જાપ ચાલતો જ હતો. સમતાપૂર્વક અશ્નાતાને વેઠી રહ્યા હતા. વૃદ્ધાવસ્થામાં પણ જ્ઞાન અને સાધનામાં એક મિનિટનોય વિક્ષેપ પાડતા ન હતા. આખા દિવસમાં એકાદ કલાક સ્તવન-સજ્જાપ-ચૈત્યવંદન વિગેરેથી પણ પુનરાવર્તન સાધી લેતા હતા.

એવા એ જ્ઞાન-ધ્યાન-તપના સાધક દિવ્ય આત્મા સાધ્વી શ્રી સુલસાશ્રીજી મ. અંજાર(કચ્છ) નગરે વિ.સં. ૨૦૪૮, પોષ સુદ-૮, મંગળવારે પરમ સમાધિમય કાલધર્મ પામ્યા હતા. પૂજ્યશ્રીના ચરણોમાં કોટિ કોટિ વંદના!

સૌજન્ય : પૂ. પંચ્યાસશ્રી પૂર્ણચંદ્રવિજયજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી માતુશ્રી ખીમઈબેન લખીધર શીવજી ગડા જૈન ધર્મશાળા, પાલિતાણા

વર્ધમાન તપોરત્ના અને અનેક ગુણગણવારિહિ

પૂ. સાધ્વીજી શ્રી પુષ્પયૂલાશ્રીજી મહારાજ

‘ઉત્તમના ગુણ ગાવતાં-ગુણ આવે નિજ અંગ’ એ ઉક્તિ અનુસાર મહાપુરુષોની ટૂંકી પણ રહસ્યમયી-સત્ત્વભરી ગુણગાથા સહુ કોઈને ઉન્નત અને આદર્શ જીવનની પ્રબળ પ્રેરણા આપે છે. જેમ પુષ્પનો પરિમલ સમીપવર્તી વાતાવરણમાં પ્રસરીને સમગ્ર વાતાવરણને મધમધાયમાન બનાવી મૂકે છે, તેમ મહાપુરુષોની સદ્ગુણ-સૌરભ વાતાવરણને સુવાસિત બનાવે છે.

જે કચ્છ દેશની ધન્યધરા પર જગવિખ્યાત દાનવીર જગદુશા અને દેવવિમાનતુલ્ય દેવાલયો બંધાવી શત્રુંજય ગિરિરાજ પર નવ ટૂંકોનું નિર્માણ કરનાર નરશી કેશવજી જેવા નરવીરો પાક્યા તે કચ્છ દેશના તુંબડી ગામે પિતા-ધનજીભાઈ અને માતા કાનબાઈના ગૃહે સં. ૧૯૭૨માં એક પુત્રીરત્નનો

જન્મ થયો. જેનું શુભ નામ પાનુબહેન રાખવામાં આવ્યું. પુત્રીજન્મથી ઘરમાં કાંઈક હર્ષોલ્લાસનું વાતાવરણ સર્જાયું, તેથી માતાપિતા ધન્ય થઈ ગયાં.

માતાપિતાના પ્રદત્ત સુસંસ્કારોના વપનથી પાનુબહેનનું જીવન ચોમેર સુસંસ્કારોની સુવાસ ફેલાવવા લાગ્યું. જોતજોતામાં શિશુવય વટાવી, યૌવનને ઉંબરે પગ મૂકતાં, ૧૬ વર્ષની નાજુક વયે લગ્નગ્રંથિથી જોડાયા અને પતિ વ્યવસાયાર્થે જનમભોમકાનો ત્યાગ કરી મહારાષ્ટ્રના કરાડ ગામમાં આવી વસતાં તેઓ ત્યાં જ સ્થિર થયાં. થોડો સમય વ્યતીત થયા બાદ પૂજ્યપાદ વ્યાખ્યાન વાયસ્પતિ શ્રીમદ્ વિજયરામચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ મહારાષ્ટ્રમાં પધાર્યા. તેઓશ્રીની દેશનાના શ્રવણથી તેમજ “જૈન પ્રવચન” ના વાચનથી પાનુબહેનના સુષુપ્તાવસ્થામાં રહેલા ધર્મસંસ્કારો વિશેષ ઉદીપ્ત બન્યા. સંતોના સંગથી માનવીના પૌદ્ગલિક સુખોના રંગ ઊડી જાય છે અને આત્મિક સુખની ઝંખના જાગે છે. યૌવનભર્યા ગૃહસ્થાશ્રમમાંય પાનુબહેનને પણ પ.પૂ. ચતુરશ્રીજી મહારાજ તેમજ પ.પૂ. કુમુદશ્રીજી મહારાજના સંમાગમથી વૈરાગ્યનો રંગ લાગ્યો. વિષયસુખોનો મોહ ભાંગ્યો. સૂતેલો આત્મા જાગ્યો. સંસારના રંગરાગને ત્યાગી, સંયમ, ત્યાગ, અહિંસા, સમતાના સાધક બનવાના કોડ જાગ્યા. ત્રણ ઉપધાન, જ્ઞાનપંચમી, નવપદની ઓળી, વર્ધમાન તપની ૧૧ ઓળી, નવ્વાણું યાત્રા, પાલિતાણામાં ચાતુર્માસ આદિ સુંદર આરાધનાના ફળ સ્વરૂપ ૯ વર્ષની પોતાની ભગિનીને પણ સાથે લઈ અમદાવાદ મુકામે વિદ્યાશાળામાં સં. ૨૦૧૧ની સાલમાં માગશર સુદ દને શુભ દિવસે પ.પૂ. સિદ્ધિસૂરિજી (બાપજી) મહારાજની શુભ નિશ્રામાં મહાભિનિષ્ક્રમણના મંગલ માર્ગે વિહરવા સમુત્સુક બન્યાં. કચ્છ-વાગડ દેશોદ્ધારક, અપૂર્વ ક્રિયાનિષ્ઠ પ.પૂ.આ.ભ. શ્રી વિજય કનકસૂરીશ્વરજી મહારાજનાં આજ્ઞાવર્તિની પ્રશમરત પયોનિધિ પૂ.સા. શ્રી નંદનશ્રીજી મહારાજનાં શિષ્યા પુષ્પચૂલાશ્રીજી તરીકે વિશ્રુત થયાં તેમજ બેબીબહેન પુષ્પાશ્રીજી બન્યાં. તેઓ પણ લઘુવયમાં પ્રવજ્યા સ્વીકારી વર્તમાનમાં શ્રેષ્ઠતમ પ્રગતિ સાધી રહ્યાં છે.

અણગારી આલમમાં પ્રવેશ્યા બાદ તેઓશ્રી ગુરુકૃપાના પ્રભાવે અષ્ટ-પ્રવચન માતાનું પાલન, ગુરુભક્તિ, વિનય-વૈયાવચ્ચ, વાત્સલ્ય, પરાર્થતા, નિખાલસતા, ક્રિયારુચિ વગેરે આધ્યાત્મિક ગુણસંપત્તિના ભાજન બન્યા. તેમણે ગૃહસ્થાવસ્થામાં વર્ધમાનતપની ૧૧ ઓળી કરી હતી. દીક્ષા

બાદ ત્યાર વર્ષમાં વીશ સ્થાનક તપ પૂર્ણ કર્યા. ત્યાર બાદ ૨૦૦૫ની સાલથી ૧૨મી ઓળીનો પ્રારંભ કર્યો. લગભગ ૧૯ વર્ષના ટૂંકા ગાળામાં આયંબિલ વર્ધમાનતપની ૧૦૦ ઓળી રાજકોટ મુકામે સં. ૨૦૨૪ના પોષ વદ ૧ના રોજ કચ્છ-વાગડ દેશોદ્ધારક પૂ. દેવેન્દ્રસૂરિજી મહારાજ, પૂ. માનદેવસૂરિજી મહારાજ, પૂ. રવિચંદ્રસૂરિજી મહારાજ તેમજ પૂ. વર્તમાન આચાર્ય ભગવંત કલાપૂર્ણસૂરિજીની શુભ નિશ્રામાં પૂર્ણ કરી. લાંબી ઓળીમાં તેઓશ્રી ઘણી વખત શુદ્ધ આયંબિલ શ્રાધ્ધ ઋતુની પ્રચંડ ગરમીમાં ઠામચૌંવિહાર તેમજ અલૂણા આયંબિલ કરેલ. એક વાર સાડા પંદર મહિના સળંગ આયંબિલ કરેલ ત્યારે રોગનો ભયંકર હુમલો થયો હતો. છતાં મનની મક્કમતાથી અને આયંબિલ પ્રત્યેની અતૂટ શ્રદ્ધાથી એ આકરી કસોટીમાંથી પસાર થઈ ગયાં હતા. જેમ જલધિમાં ડૂબતા મનુષ્યને કાંઠે પહોંચી જવાની તીવ્ર તાલાવેલી હોય, તેમ ૯૯મી ઓળી પૂર્ણ થયા પછી ૧૦૦મી ઓળીની શુભ શરૂઆત કરવાની તાલાવેલી થઈ હતી. તે વખતે તપોરત્ના સાધ્વીશ્રીને એવી તો આનંદની ઉર્મિ ઉછળી રહી હતી કે જોનારને પણ એનો રસાસ્વાદ લેવાનું મન થયા વિના ન રહે! સંસારી જીવોને મૂડી વધે તેમ આનંદ થાય, તેમ તપસ્વી જીવને તપ વધે તે આનંદ થતો હોય છે. આ તપમાં પ્રતિદિન આગળ વધવાનો મોહ તીવ્ર થતો જાય છે. વિસામો લેવાને બદલે સત્વરે આગળ વધવાનું મન થયા જ કરે છે. આમ આ તપમાં તપની વૃત્તિ જીવંત બની જાય છે. આવી છે આયંબિલ વર્ધમાન તપની અનોખી ખૂબી! એ ખૂબીને લીધે જ જાણે કે ૧૦૦ ઓળી પૂર્ણ થવા છતાં પણ તેમની તપતૃષ્ઠા શાંત થવાને બદલે ઉત્તરોત્તર વૃદ્ધિગત બનતી ચાલી. એ તીવ્રતમ તૃષ્ણાને તૃપ્ત કરવા તેઓશ્રીએ તે જ સાલમાં પુનઃ વર્ધમાનતપનો પાયો નાંખવાની શરૂઆત કરી અને સળંગ ૮૧ આયંબિલ કરવા દ્વારા એકી સાથે ૧૧ માળની ભવ્ય ઈમારત પણ ચણાઈ ગઈ. પછી તો પ્રતિકૂળતાના ઘૂઘવતા સાગર વચ્ચે તપ રૂપી નૌકા આગળ ચાલતી જ રહી. જેની ફલશ્રુતિ રૂપે સંય ૨૦૪૬ના મહા સુદ પાંચના દિવસે ૭૪ વર્ષની જૈંક વયે અધ્યાત્મયોગી પૂ.આ. શ્રીમદ્ વિજયકલાપૂર્ણસૂરીશ્વરજી મહારાજની પાવન નિશ્રામાં આધોઈ મુકામે દ્વિતીય ઓળી પૂર્ણ કરી. સમગ્ર ભારતવર્ષના સાધ્વી સમુદાયમાં ૨૦૦ ઓળી પૂર્ણ કરનારા પુણ્યાત્માઓમાં તે સમયે પ્રથમ સ્થાન શોભાવી જૈનશાસનનાં મહાન દ્યોતક બની ગયા. પણ આ તે કેવું ગજબનાક આશ્ચર્ય! તેમની તપતૃષ્ઠા તૃપ્ત જ ન થઈ! ત્યાર

પછી ફાગણ સુદ પાંચમના શુભ દિવસે પ.પૂ.આ.શ્રીમદ્ વિજયકલાપૂર્ણસૂરીશ્વરજી મહારાજના શુભાશીર્વાદ પ્રાપ્ત કરી પુનઃ તૃતીય વર્ધમાન તપનો પાયો નાખવાની શરૂઆત કરી. વયોવૃદ્ધ અવસ્થા, કેડના મણકાની કાયમી પીડા, કંપાવા વગેરે અનેકવિધ શારીરિક પ્રતિકૂળતાઓથી ઘેરાઈ જવા છતાં વર્ધમાન તપનો તેમનો અનુરાગ વિસુઝઝમાણ ભાવાની ઉક્તિને સાર્થ કરી રહ્યો હતો. તૃતીય પાયો નાખ્યા પછી તેઓશ્રી ૨૭મા ઓળી અપૂર્વ પ્રસન્નતાથી સભર હૃદયે કરી શક્યા હતા. જરા પણ શારીરિક પ્રતિકૂળતા ઊભી થાય તો તરત જ આયંબિલની સ્મૃતિ તીવ્ર કરે. તેઓશ્રીએ જીવનમાં દવાના સ્થાને આયંબિલ અને ડોક્ટરના સ્થાને નવપદજીને સ્થાન આપ્યું હતું. અનાદિકાળથી આહારસંજ્ઞાની પરવશતા જીવને રીબાવી રહી છે, ત્યારે આવી જૈફ વયે પણ તપનો અનુરાગ તેઓશ્રીના રુધિરના બુંદે બુંદે વ્યાપ્ત થયેલ દેખાઈ આવે છે. તપના પ્રભાવે સમતાનો પણ તેઓશ્રીના જીવનમાં અપૂર્વ આવિર્ભાવ થઈ રહેલો હતો. જ્યારે આહારસંજ્ઞાનું આક્રમણ જનસમાજ પર વધી રહ્યું છે, જ્યારે જૈન કુલોમાં પણ ભક્ષ્યાભક્ષ્ય અને પેયાપેયનો વિવેક લુપ્ત થતો જાય છે, ત્યારે આવા કપરા કાળમાં તપ-ત્યાગની જ્વલંત મૂર્તિ સમાં આર્યા પુષ્પચૂલાશ્રીજીનું જીવન ભૂલા પડેલા પશિકને દીવાદાંડી સમુ દિશાસૂચક બની રહે તેમ છે. તથા વર્તમાનમાં તપમાં અદ્ભુત રેકૉર્ડ કરનાર સાધ્વી શ્રી હંસકીર્તિશ્રીજી મ. સા. વર્ધમાનતપની ૩૦૦ ઓળી તરફ ગતિમાન બની રહ્યા છે. તેઓ પણ સાધ્વી શ્રી પુષ્પચૂલાશ્રીજી મ.સા.ના જ પ્રશિષ્યા છે.

તપની સાથે તેઓશ્રીના અન્ય ગુણો પર જગતના જીવો માટે આકર્ષણરૂપ બની રહ્યાં હતા. મિલનસાર સ્વભાવ, સાત્ત્વિકતા, પરોપકાર પરાયણતા, સંયમસાધના, કૃતલક્ષતા, જયણા વગેરે ગુણોથી શોભતાં ગુરુણીજી અનેકોનાં પ્રેરણામૂર્તિ હતા. વૃદ્ધાવસ્થાને લીધે પદાર્થોની વિસ્મૃતિ થઈ હતી. પણ અસ્થિમજ્જા બનેલ જયણાને પરિણામે બેસતાં કે ઊઠતાં પ્રમાર્જના તેમજ બોલવામાં મુહપત્તિનો ઉપયોગ તેમને પ્રાયઃ વિસ્મૃત થતો નહોતો. અરે! રાત્રિના સમયે પડખું ફેરવતાં જામે તેમનું પાસે રહેલું રજોહરણ જ સચેતન બનીને પ્રમાર્જના કરી રહ્યું હોય તેવો ભાસ તેમના જીવનમાં વ્યાપેલા જયણાગુણને કારણે થઈ રહ્યો હતો. સ્વાધ્યાયનો રસ પણ જીવનમાં એટલો જ વ્યાપેલો હતો. રાત્રિમાં જાગૃત બને તો તરત જ આશ્રિતોને સૂચન કરે કે મને સ્વાધ્યાય કરાવશો?

તેઓશ્રીને વયોવૃદ્ધ અવસ્થામાં પણ સેંકડો સ્તવનો અને સજ્જાયો કંઠસ્થ હતી. તેઓશ્રી વ્યાખ્યાનો પણ પ્રાયઃ સજ્જાયોને આધારે ચલાવવાની આગવી કળા ધરાવતા હતા. પ્રતિક્રમણમાં પણ સ્તવન-સજ્જાય બોલતા ત્યારે સાંભળનારને થઈ આવે કે 'સૂરે સૂરે ગૂંજી ઊઠે મીઠો ઝંકાર, શબ્દે શબ્દે ગાજે કોયલનો ટહુકાર!'

સાધ્વીજી શ્રી પુષ્પચૂલાશ્રીજી મહારાજ આવી અનેક ગુણગરિમાને વરેલાં હતાં. તેમની વિભૂતિમતાનું વર્ણન કરવું એ પંગુ માનવીથી અટવી ઓળંગવાનું દુષ્કર કાર્ય છે. સુરેન્દ્રનગરમાં વિ.સં. ૨૦૫૪ની સાલમાં આવી મહાન તપસ્વી સાધ્વી શ્રી પુષ્પચૂલાશ્રીજી મ.સા. પરમ સમાધિમય સ્વર્ગવાસ પામ્યા હતા. પૂજ્યશ્રીનાં ચરણોમાં કોટિશઃ વંદના!

સૌજન્ય : પૂ. પંચ્યાસશ્રી પૂર્ણચંદ્રવિજયજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી માતૃશ્રી ખીમઈબેન લખીધર શીવજી ગડા જૈન ધર્મશાળા, પાલિતાણા

પરમ તપસ્વીરત્ના

પૂ. સાધ્વીશ્રી દિવ્યપ્રભાશ્રીજી મહારાજ

ભારતીય સંસ્કૃતિને અડીખમ ઊભી રાખવામાં સંતો-મહંતોનો ફાળો મુખ્ય છે. એટલે એમ કહી શકાય કે ભારતીય સંસ્કૃતિ સંતોની સંસ્કૃતિ છે. એવી સંતોની સંસ્કૃતિ જ્યાં વિકસી છે એવા કચ્છ પ્રદેશમાં ભૂજપુર ગામ છે. તેમાં સુશ્રાવક શ્રી ડુંગરશીભાઈનાં ધર્મપત્ની હારભાઈની ઉત્તમ કુક્ષિએ મણિબહેનનો જન્મ થયો. યથાનામગુણ મણિબહેન મણિ સમાન રૂપાળાં, કિંમતી અને તેજસ્વી હતા. માતાપિતાએ એક મહિનામાં તો પારણાનાં સગપણ કરી નાખ્યા. બાલ્યવયમાં બુદ્ધિપ્રતિભા અને ધર્મસંસ્કારોનો અત્યંત વિકાસ થયો હતો. ધર્મરંગે રંગાયેલા મણિબહેનને જોઈ માતાપિતાને ચિંતા થઈ કે આ પુત્રીમાં વૈરાગ્યભાવ તો નહીં ઉદિત થાય! એવા વિચારે તેનાં લગ્ન કરી નાખ્યાં. પણ એક જ વર્ષમાં મણિબહેનનું સૌભાગ્યસિંદૂર ભૂંસાઈ ગયું!

બસ, પહેલેથી જ વૈરાગ્યવાસિત જીવન તો હતું જ, એમાં આ નિમિત્ત ઊભું થયું. આમ તો અંચલગચ્છના હોવા છતાં તપાગચ્છાચાર્ય પૂજ્યપાદ આ. શ્રી કનકસૂરીશ્વરજી મહારાજની વૈરાગ્યવાણીથી રંગાઈ અત્રે જ દીક્ષા લેવાનો નિર્ણય કર્યો અને વિ.સં. ૨૦૦૮ના માગશર સુદ પના શુભ દિવસે ભદ્રેશ્વરતીર્થની પવિત્ર ભૂમિમાં પૂ.આ.શ્રી કનકસૂરીશ્વરજી

મહારાજના વરદ્ હસ્તે દીક્ષા અંગીકાર કરી પૂ. ચંદ્રોદયાશ્રીજી મહારાજનાં શિષ્ય દિવ્યપ્રભાશ્રીજી બન્યાં. મણિમાંથી દિવ્યતા પ્રગટી! અને દિવ્ય-પ્રભાથી સ્વ-પર કલ્યાણાર્થે જીવનનો શુભારંભ કર્યો. જેમ નાનું બાળક માતાને સમર્પિત થાય, તેમ ગુરુમૈયાને સમર્પિત થઈ, શાસનકાર્યોમાં આગળ વધ્યા.

ક્રિયાશુદ્ધિ, ગુરુભક્તિ, નમ્રતા આદિ ગુણોને લીધે અલ્પ સમયમાં જ સૌનાં પ્રીતિપાત્ર બન્યાં. અભ્યાસમાં પ્રવીણ બન્યા. ક્રિયામાં અપ્રમત્ત બન્યા. તપમાં અજબની શક્તિ દર્શાવી. પાંચમે વર્ષે પાયો નાખી ૧૬મા વર્ષે ૧૦૦ ઓળી પૂર્ણ કરી. ૧૨૭ ઓળી, ૫૦૦ આયંબિલ, ૬ વર્ષ સુધી લગાતાર એકાંતરા ઉપવા, બે વર્ષોત્તર, ૩૧-૩૦-૨૦ ઉપવાસ બે વાર, ૧૧-૯ ઉપવાસ સાત વાર, ૭૯ વર્ષની ઉંમરે ગુરુણીજીની નિશ્રામાં શ્રેણિતપ, સિદ્ધિતપ, ચતારિ-અદ્-દસ દોયતપ, છઠ્ઠ-અદ્દમ તો અગણિત કર્યાં.

તપ સાથે જપ પર પણ તેમની ગજબની પ્રીતિ છે. કામ વગર એક અક્ષર પણ બોલવાનો નહીં, થોડું પણ હિત-મિત વચન બોલે. નવકાર મહામંત્રના નવ લાખના જાપ તો કેટલીયે વાર થઈ ગયા હશે! ઉપરાંત સૂતાં-બેસતાં-ઉઠતાં જાણે કે સિમંધરદાદા જ સામે હોય તેમ, મમ સીમંધર, મમ સીમંધર રટણ ચાલતું જ હોય.

તેઓશ્રીના જીવનમાં જાણવા જેવી, પામવા જેવી, સ્વીકારવા જેવી એક બાબત અદ્ભુત છે કે ૮૫ વર્ષની જૈક ઉંમરે પણ તેમને પોતાની મસ્તીમાં નિજાનંદમાં, આત્માના પરમ આનંદમાં જોવાં એ એક લહાવો હતો. નિરતિયાર સંયમજીવનનું પાલન કરવાની કાળજી પૂજ્યશ્રીની લાક્ષણિકતા હતી. વાણીમાં મધુરતા, મુખ પર સૌમ્યતા અને ચાલમાં સ્વસ્થતાને લીધે પૂજ્યશ્રી સૌ પર અનોખો પ્રભાવ પાથરતા હતા. તેઓશ્રીના આવા પુણ્યપ્રભાવી વ્યક્તિત્વથી અનેકાનેક જીવો સુમાર્ગે સંચરવા કટિબદ્ધ બન્યા હતા. તેઓશ્રીના આવા પુણ્યપ્રભાવી વ્યક્તિત્વથી અનેકાનેક જીવો સુમાર્ગે સંચરવા કટિબદ્ધ બન્યા હતા. ભયાઉ મુકામે તેઓશ્રી પરમતત્ત્વ નવકારનું ધ્યાન ધરતા સમાધિમય સ્વર્ગવાસ પામ્યા હતા. વંદન હોજો એ તપસ્વીરત્ના મહાન શ્રમણીને!

સૌજન્ય : પૂ. પંચાસશ્રી પૂર્ણચંદ્રવિજયજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી માતૃશ્રી ખીમઈબેન લખીધર શીવજી ગડા જૈન ધર્મશાળા, પાલિતાણા

કચ્છ-વાગડ સમુદાયના

(કનક દેવેન્દ્ર-કલાપૂર્ણસૂરિ સમુદાય)

ગુરુમૈયા પ.પૂ. હેમન્તશ્રીજી મ.

ભારતની ભવ્યતારૂપ, ગુજરાતના ગૌરવરૂપ રાજનગરના પડખે સાંતેજ નામના ગામમાં સં. ૧૯૭૨ ભા. ૧૬-૭ના શુભ દિવસે શ્રેષ્ઠીવર્ય બુલાખીદાસના ધર્મપત્ની મણીબહેની રત્નકુક્ષીથી પુત્રીરત્નનો જન્મ થયો. જન્મ સમયથી જ મુખની તેજસ્વીતા, સાત્ત્વિકતા, ગંભીરતા ગજબ. જાણે પૂર્વજન્મની અધુરી આરાધનાની પૂર્ણતા માટે જ આ મહાવિદેહના મુસાફિરે અત્રે જન્મ લઈ અમારા અનેક આત્માઓની જીવનનૈયાની સુકાન સંભાળી. પુત્રના લક્ષણ પારણામાં એ જ રીતે બાલકીનું નામ હીરા રાખ્યું તે નામથી હીરા, કામથી હીરા જેવા જ ચમકતા.

બાલ્યકાળમાં બીજના ચંદ્રવત્ વૃદ્ધિ પામતા હીરાબહેનનો જ્ઞાનનો રસ ગજબનો ૨-૩ ધોરણ સુધીનો અભ્યાસ ખૂબ રસપૂર્વક કરી સતત તેમાં જ ગળાડુબ, નાનપણથી જ વાત-ચીત કે અન્ય કોઈપણ પાપપ્રવૃત્તિથી પરાડમુખ હતા. માતા-પિતાએ પોતાના મોહની પુષ્ટિ માટે શ્રીમંત કુટુંબના જેસીંગભાઈ સાથે સગપણ કરેલ, પરન્તુ ભાવિના ભુગર્ભમાં શું છે? તેની ક્યાં કોઈને ખબર છે.

લગ્ન બાદ તુરત જ વિધવા થયેલ મોટાબહેન મેનાબહેનના વૈરાગ્યની પુષ્ટિમાં સહભાગી બનતાં પોતે પણ ૧૧ વર્ષની કુમળી વયમાં વૈરાગી બની પૂર્વભવના પડેલા વૈરાગ્યના બીજને પોષણ આપ્યું. પછી તો પોતાના કાકી મ. ઉત્તમશ્રીજી મ. પાસે રહીને સંયમના સંસ્કારોથી સુવાસિત બન્યા. હવે તો સંસાર કારાવાસ બની ગયો. શીઘ્ર સંસારની મુક્તિ માટે માતા-પિતા પાસે આશ્રય, પણ માતા-પિતાનો મોહ એમ કેમ રજા આપે? બાલ્યવયથી જ સત્ત્વશીલા હીરાબહેન પાસે પિતાને નમતું મૂકવું પડ્યું અને સહર્ષ અનુમતિપૂર્વક ૧૯૮૯ મા.સુ.-૬ના શુભમુહૂર્તને કલિકાલમાં બ્રહ્મચર્યનિષ્ઠ-કચ્છ વાગડ દેશોદ્ધારક પ.પૂ.આ.દે. શ્રીમદ્ વિજય કનકસૂરિશ્વરજી મ.સા.ના વરદ્ હસ્તે પ્રવ્રજ્યા થઈ. સ્થુલિભદ્રસદૃશ ગુરુદેવના અજોડ ચારિત્ર પ્રભાવે જે સ્થાનમાં ચારિત્રનો સ્વીકાર થયો તે ખેતરનું આમ્રવૃક્ષ અફલિત હતું તે ફૂલવા લાગ્યું. ખૂબ જ કેરીઓ આવવા માંડી.

સંસારનું અંતિમસ્નાન જે કુવાના પાણીમાંથી થયેલ તે

કુવાનું પાણી ખારું હતું તે મીઠું બની ગયું. આમ સંયમ સ્વીકારની પ્રથમ ક્ષણથી જ કોઈ એમના વૈરાગ્યનો-સાધનાનો અજોડ પ્રભાવ ષટ્કાયના જીવોને આપેલ અભયદાનથી એ જીવો પણ હર્ષિત થઈ ગયા.

દીક્ષા બાદ હીરાબહેનનું નામ સા. હેમન્તશ્રીજી, મેનાબહેનનું નામ સા. મૃગાંકશ્રીજી અને ગુરુદેવ ઉત્તમશ્રીજી બન્યા. દીક્ષાના પ્રથમ દિવસથી જ ‘સમય’ ગોયમ મા પમાયએ’....ભગવાનના આ સૂત્રને જીવનમાં વણી દીધું. કોઈપણ પ્રવૃત્તિ આત્મજાગૃતિ અને જયણાપૂર્વક જ કરે. અષ્ટપ્રવચનમાતા હૃદયમાં એવી તો આત્મસાત્ કરેલ કે મુહપતિનો ઉપયોગ પ્રાયઃ ચૂક્યા નથી. ખૂબ જ અલ્પભાષી-રાતના તો ઠીક દિવસે પણ અંધકારના સ્થાનમાં દંડાસન વગર જવાનું ક્યારેય બન્યું નથી. કોઈ પણ વસ્તુની લે-મૂકમાં જયણા અરે! રાત્રિના ઉંઘમાં પણ સંધારામાં પડખું ફેરવતી વખતે રજોહરણથી પ્રમાર્જન ચૂક્યા નથી અને આખા જીવનમાં પડેલા આ સંસ્કારોએ અંતિમ સમયની અસહ્ય વ્યાધિમાં પણ એ જ જાગૃતિ. અણગાર બની ગુરુના એવા અંતેવાસી બન્યા કે જેથી એમના આંખ અને અંતરમાં વસેલ. ગુરુ ભ.ના વચનોને તો મંત્રાક્ષર તુલ્ય જ માનતા. સ્વીકારતા જ્ઞાન-ધ્યાન-જાપ સાથે તપ, તેમ જ ૧૬ ઉપવાસ જેવો દીર્ઘ તપ પણ જીવનમાં અણહારી પદના આસ્વાદ માટે કરેલ. તેમજ મિષ્ટાન્ન-ફરસાણ-તળેલું, મેવો-ફૂટ આ બધું દીક્ષા બાદ આજીવન ત્યાગ કરેલ. પગના બોલના ઓપ વખતે પૂજ્યશ્રીની અનુજાથી પરાણે આગ્રહપૂર્વક એક જ વાર વપરાવતા. આંખમાંથી અશ્રુધારા અને અંતરવ્યથા જોતાં જ સામેથી આશ્રિતોને ના પાડવી પડી. દીક્ષા દેવી સરળ છે પણ દીક્ષા દીધા પછી પાછળની જવાબદારી જાગૃતપણે અદા કરી યોગક્ષેમપૂર્વક તેને કેમ સંયમમાં આગળ વધારવા તેની સતત ચિંતા જીવમાત્ર પ્રત્યે કરુણાભાવ-નિસ્પૃહતા, વડીલો પ્રત્યે પૂજ્યભાવ, નાનાઓ પ્રત્યે વાત્સલ્યભાવ આ ત્રિવેણીસંગમથી જીવન દીપતું હતું. પ્રતિકૂળતામાં પ્રસન્નતાની ઝલક તેમના જીવનમાંથી ક્યારેય ખસી નથી. સમતા, સરળતા, સ્થિરતા, ગંભીરતા, આશ્રિતોના ઢગલાબંધ અવગુણોને ભૂગર્ભમાં સમાવી દેવાની તેમની તાકાત હતી. તેમની એક આંખમાં પ્રીતિ અને એક આંખમાં ભીતિ હતી.

છેલ્લે કેન્સરની અસહ્ય બિમારીમાં પણ તેમની સ્વાધ્યાય-ત્યાગ-અપ્રમત્તતા અદ્ભુત. અસુઝતું ન લેવું પડે તેના ખૂબ જ આગ્રહી. તેમણે સમાધિમાં મસ્ત બની જીવનમાં ક્યારેય

કાયાની માયા-કીર્તિની કામના કરી નથી. જીવનના છેલ્લા થાસ સુધી નવકારમંત્રની ધૂન. જીવનમાં રોજના માટે પાડેલા નવકારના સંસ્કાર રોજ ૫૦ માળા બાંધી તથા ૮ કરોડ અરિહંત પદનો જાપ. આના કારણે જીભે નવકાર અને અરિહંતનો જ ઉચ્ચાર રણકતો હતો.

અંતે સં. ૨૦૫૬ ફા.સુ.૧૧ના સવારના આઠ વાગ્યાથી પુદ્ગલનો સંગ જાણે તૂટતો હોય તેમ ધીમે ધીમે લગભગ ૧૦-૧૦ મિનિટે તેમનો આત્મારૂપી હંસ દેહરૂપી પિંજરને છોડીને સહુને રડતા મૂકીને પરલોકના પંથે પ્રયાણ કરી ગયો ત્યારે પણ લગભગ આખા સંઘની હાજરી. મોટેથી નવકારની ધૂન. અત્યારે તેમના દર્શન દુર્લભ બની ગયા પણ તેમની ગુણગંગામાં અનેક ભવ્યાત્માઓ પાન કરી રહ્યા છે અને ભાવિમાં પણ કરશે.

બસ અમારા નિર્યામક-શિરછત્ર-તારણહાર આમ એકાએક ચાલ્યા જતાં અમે નાથ વિહોણા બન્યા છીએ. પણ ગુરુદેવ! આપ જ્યાં હો ત્યાંથી અમને અંતરના એક જ આશિષ વરસાવજો કે આપના આદર્શો એ જ અમારા જીવનની મૂડી બની રહે. તેમનો સંયમભૂત....સાધનાભૂત આત્મા જ્યાં હોય ત્યાં પરમશાંતિને પામે એ જ.....પૂ.સા. હેમન્તશ્રીજી મ.સા. ના રજરેણુ સા. હિમાંશુશ્રીજી મ. આદિ ઠાણા ઉરની કોટીશઃ વંદના.

સૌજન્ય : પૂ.સા.શ્રી હેમકલાશ્રીજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી કપાળીદાસની પોળની બહેનો તરફથી, શાહપુર-અમદાવાદ

પૂ.સા.શ્રી સુવર્ણપ્રભાશ્રીજી (પૂ. બા મહારાજ)

જન્મ : વિ.સં. ૧૯૮૩ ફલોદી
(રાજસ્થાન)

માતા : કેસરબહેન મિશ્રીમલજી
વૈદ

પિતા : મિશ્રીમલજી વૈદ (પૂ.
મુનિશ્રી કમલવિજયજી મ.)

સંસારી નામ : રતનબહેન

ભાઈ : નથમલજી વૈદ (પૂ.
મુનિશ્રી કલહંસવિજયજી
મ.)

પતિ : અક્ષયરાજજી લુક્કડ (પૂ.આ.શ્રી કલાપૂર્ણસૂરિજી મ.)

પુત્ર : જ્ઞાનચંદજી (પૂ.આ.શ્રી કલાપ્રભસૂરિજી મ.)

આસકરણજી (પૂ.પં.શ્રી કલ્પતરુવિજયજી મ.)

દીક્ષા : વિ.સં. ૨૦૧૦ વૈશાખ સુદ-૧૦ ફલોદી (રાજસ્થાન)

વડીદીક્ષા : વિ.સં. ૨૦૧૧ વૈશાખ સુદ-૭ રાધનપુર (ગુજરાત)

ગુરુજી : પૂ.આ.શ્રી લાવણ્યશ્રીજીનાં શિષ્યા પૂ.સા.શ્રી સુનંદાશ્રીજી મ.

શિષ્યા : પાંચ

મુખ્ય રસ : પ્રભુ ભક્તિ, જાપ, કાયોત્સર્ગ વગેરે.

કાળધર્મ : વિ.સં. ૨૦૫૮, વૈશાખ સુદ-૧૩, ભરૂચ (ગુજરાત)

પોતાની સાધના અને પોતાનું કામ જાતે જ કરતા રહીને સ્વયં ગુપ્ત રહીને એમણે જે મહાન કાર્ય કર્યું છે તે અદ્ભુત છે. રાજસ્થાનના ફલોદીમાં લક્ષ્મીલાલજી વેદ પરિવારમાં પુત્ર મિશ્રીમલજી તેમના લગ્ન કેસરબેન સાથે થયેલા તેમને ત્યાં વિ.સં. ૧૯૮૩માં જન્મેલા રતનબેન તે જ આ પૂ. બા મહારાજ. તે વખતના રિવાજ મુજબ ૧૪ વર્ષની વયે તેમના લગ્ન વિ.સં. ૧૯૯૬માં થઈ ગયેલા.

લગ્ન પછી ત્રણ ચાર વર્ષ બાદ રાજનાંદગાંવ (છત્તીસગઢ) આવવાનું થયું. પ્રથમ બે અઢી વર્ષ પિતાજીએ નોકરી કરી પછી સોના-ચાંદીના વેપારમાં ઝુકાવ્યું પણ ફાવટ ન આવી. સારું એવું દેવું થયું. ધંધામાં ચડતી-પડતી આવતી રહી પણ ધર્મનિષ્ઠ બા મહારાજની સરળતા, સાદગી અને સંતોષથી પરિવારમાં સૌને આનંદિત રાખતા. પિતાજીની માફક પૂ. બા પણ દરરોજ બે ટાઈમ પ્રતિક્રમણ, સામાયિક, જાપ, રાત્રિભોજન ત્યાગ, કંદમૂળ ત્યાગ વગેરે ધર્મના પ્રાથમિક નિયમોનું ચૂસ્તપણે અવશ્ય પાલન કરતા.

સમય જતાં પિતાજી અત્યંત વૈરાગ્યવાસિત બની એકલાજ દીક્ષા લેવા માટે તલપાપડ બની ગયેલા તે વખતે પૂ. બાએ મક્કમતાથી કહ્યું કે “તમે દીક્ષા લેશો પછી પાછળ અમારા સૌનું શું ? અમને પણ તૈયાર કરો હું તો તૈયાર છું જ....પણ બન્ને પુત્રોને પણ તૈયાર કરીએ....એમના ભાવી માટે એક જ શ્રેષ્ઠ માર્ગ છે. યોગાનુયોગ એ જ અરસામાં ફલોદીમાં પૂ. કનકસૂરિજી મહારાજનો પત્ર મળ્યો. પૂ.સા.શ્રી સુનંદાશ્રીજી મ.ને ગુરુણી બનાવવા વગેરે આ બધો ઘટનાક્રમ ઝડપથી બનતો રહ્યો. દીક્ષા પછી નામ સા.શ્રી સુવર્ણપ્રભાશ્રીજી અભ્યાસ સાથે ગુરુસેવામાં તત્પર રહ્યા, ગુરુને સંતોષ અને

પ્રસન્નતા રહે તેમ રહેવું એજ લક્ષ્ય સાથે આધ્યાત્મિક પ્રગતિ સાધતા રહ્યાં.

માતૃશ્રીની દીક્ષા પુત્રોની દીક્ષા સાથે જ થઈ. (વિ.સં. ૨૦૧૦) ત્યારથી માંડીને ૨૦૫૮ સુધીના ૪૮ વર્ષના લાંબા પર્યાયમાં પિતા મહારાજ (કલાપૂર્ણસૂરિજી મ.) સાથે કેટલો સમય વાત થઈ હશે બધા સમયનો સરવાળો કરીએ તો પણ પૂરી ૪૮ મિનિટ પણ નહીં ! આખા સંયમજીવનનો અપ્રમત-દશાનોકાળ અંતર્મુહૂર્તનો હોય તેમ આ પણ આટલો જ હતો.

પૂ. બા મહારાજનું તપોમય જીવન ખૂબ જ પ્રેરક હતું. તેમણે કરેલા તપ: માસક્ષમણ, ૧૬ ઉપવાસ, અઢાઈ, વર્ધમાન તપ, નવપદ તપ, ચત્તારિ અક્ટદસ દોય તપ, સિદ્ધિ તપ આ બધા તપો કદાચિત્ક તપ કહેવાય પણ એ સિવાય દીક્ષા પછી લગભગ ૨૫ વર્ષ સુધી નિત્ય એકાસણા કરેલા. છેલ્લા આઠ-દસ વર્ષોથી મીઠાઈ, ફરસાણ, સૂકીમેવો, ફૂટ, રોટલી વગેરે બંધ હતું. શારીરિક સ્થિતિ પણ ભારે ખોરાક માટે પ્રતિકૂળ જ હતી. ખાવાપીવાની કોઈ લાલસા કે આતુરતા જોવા નથી મળી.

જીવનના દરેક પ્રસંગમાં ઈચ્છા નિરોધ વણાયેલો ખાસ જોવા મળતો, નામનાની કામના પણ ક્યારેય રાખી નહોતી. પોતે આવા મહાન આચાર્યના સ્વજન છે તેવું વિચારીને ક્યારેય તેઓ આડંબરપૂર્વક વર્ત્યા નહોતા, સાદગીપૂર્વક જ રહેતા. પ્રભુભક્તિનો રસ પણ તેમણે સારો કેળવ્યો હતો. દેરાસરમાં દરરોજ દેવવંદન, ચૈત્યવંદન કર્યા પછી જ એકથી દોઢ કલાક જાપ કરવાનો તે પહેલા પચ્ચક્રખાણ ક્યારેય નહિ જ પારવાના એવો તેમને દૈન્ય નિયમ ગમે તે સંજોગોમાં પણ અખંડપણે જળવાઈ રહ્યો. સ્થિરતામાં તો આવો નિયમ સહેલાઈથી પાળી શકાય પણ ૨૦-૨૫ કિલોમીટરનો વિહાર હોય ત્યારે પણ આ ક્રમ ક્યારેય ચૂકતા નહોતા. તેમની આરાધનાનું સાતત્ય એ જ સફળતા આપનારું હતું. વડીલો પ્રત્યે શ્રદ્ધાપૂર્વક વ્યવહાર હતો. તેમ સહવર્તીઓ સાથે પણ પ્રેમપૂર્વકનો અને આશ્રિતો પ્રત્યે વાત્સલ્યપૂર્વકનો તેમનો વ્યવહાર સાચે જ નેત્રદીપક હતો.

અઢળક ગુણોના માલિક પૂ. બા મહારાજને પૂરી રીતે વર્ણવી શકાય તેમ નથી. પૂજ્યશ્રીને ભાવભીની વંદના.

સૌજન્ય : પૂ.આ.શ્રી કલાપ્રભસૂરીચરજી મ.સા. આદિની નિશ્ચામાં માતૃશ્રી વિંઝબેન મેઘજી ચરલા, શ્રીમતી ભાનુબેન ખેતશી મેઘજી ચરલા પરિવાર આયોજિત ચાતુર્માસ પ્રસંગે-
પાલિતાણા. વિ.સં. ૨૦૬૭

કચ્છ વાગડ સમુદાય-
(કનક-દેવેન્દ્ર-કલાપૂર્ણસૂરિ સમુદાય)

સ્વ. પૂ.સા. દમયંતીશ્રીજી

- ★ જન્મ : વિ.સં. ૧૯૭૧, અષાઢ વદ-૨, તા. ૨૮-૦૭-૧૯૧૫, બુધવાર.
- ★ જન્મભૂમિ : અસારા (તા. વાવ, જી. બનાસકાંઠા, ગુજરાત).
- ★ માતા-પિતા : સ્વરૂપીબહેન મનજીભાઈ
- ★ દીક્ષા : વિ.સં. ૧૯૮૨, વૈ.વ. ૭, તા. ૧૩-૫-૧૯૩૬, બુધવાર, વાવ (બનાસકાંઠા).
- ★ દીક્ષા-દાતા : પૂ. મુનિશ્રી કલ્યાણવિજયજી (પૂ.આ. શ્રી વિ. નીતિસૂરિજી મ.ના શિષ્ય)
- ★ વડી દીક્ષા : વિ.સં. ૧૯૮૩, પો.સુ. ૪, તા. ૧૬-૧-૧૯૩૭, શનિવાર, રાધનપુર
- ★ વડી દીક્ષા-દાતા : પૂ.આ. શ્રી વિજયકનકસૂરિજી મ.
- ★ ગુરુવર્યા : પૂ. નિધાન-જ્ઞાન-સુમતિ-જિનશ્રીજીનાં શિષ્યા પૂ.સા. નીતિશ્રીજી
- ★ શિષ્યાઓ : પૂ.સા. વિયક્ષણશ્રીજી, પૂ.સા. વિયક્ષણાશ્રીજી, પૂ.સા. દિવ્યકલાશ્રીજી, પૂ.સા. દિવ્યગુણાશ્રીજી આદિ શિષ્યા-પ્રશિષ્યાઓ કુલ ૩૬.
- ★ આજ્ઞાવર્તિત્વ : પૂ.આ. શ્રી વિજયકનકસૂરિજી, પૂ.આ.શ્રી વિજયદેવેન્દ્રસૂરિજી, પૂ.આ. શ્રી વિજયકલાપૂર્ણસૂરિજી, પૂ.આ. શ્રી વિજયકલાપ્રભસૂરિજી

પૂ.સા. નીતિશ્રીજીના વેરાગ્યમય ઉપદેશથી તેમણે વાવમાં દીક્ષા સ્વીકારેલી. દીક્ષા-નિમિત્તે થયેલા અઢાઈ મહોત્સવ દરમ્યાન વાવમાં બંને ટાઈમ દરબારમાંથી વાજંત્ર આવતા હતા.

પૂ.સા. દમયંતીશ્રીજીનું જીવન તપ, ત્યાગ, અપ્રમાદ, સરળતા, સૌમ્યતા, વાત્સલ્ય, સહિષ્ણુતા વગેરેથી ભર્યું-ભર્યું છે. અત્યારે ૯૬ વર્ષની વયે પણ અપ્રમત્તપણે સંયમ-ધર્મની સાધના કરી રહેલાં છે.

સાધ્વીજીશ્રીએ સિદ્ધાયલની પાંચ ૯૯, તળેટીની ચાર ૯૯, તળાજા તથા કલિકુંડની એકેક વખત ૯૯ યાત્રા કરી છે. તેમાં પણ સિદ્ધાયલજી પર અનન્ય લગાવ છે. શ્રી

આદિનાથજીનો ફોટો જોતાં પણ ભાવવિભોર બની જતા હતા.

★ હૃદય એટલું વાત્સલ્યથી ભરેલું કે કોઈ શિષ્યાને કદાચ ક્યારેય કટુ વચન કહેવાઈ જાય તો પછીથી પોતે જ રડવા માંડે : મારાથી આવું કેમ બોલાઈ ગયું?—એમ એમનું હૃદય પોકારતું હોય.

★ સ્વાદ પર ઉત્કૃષ્ટ નિયંત્રણ. ક્યારેય આહાર-નિમિત્તક કોઈ ફરિયાદ નહીં.

★ ક્રિયા પર ઉત્કૃષ્ટ પ્રેમ. પ્રતિક્રમણ-પડિલેહણ વગેરે ઉપયોગપૂર્વક જ કરવાનું.

★ એમનું સંપૂર્ણ જીવન તપોમય જ રહેલું છે. એમનો તપ જાણીએ તો ખરેખર અધ.....ધ...ધઈ જવાય. આ રહી તેમના તપની ઝલક. માસખમણ-૧, ૧૬ ઉપવાસ-૧, ૧૧ ઉપવાસ-૧, ૧૦ ઉપવાસ-૧, ૮ ઉપવાસ-૨, ૮ ઉપવાસ-૮, ૬ ઉપવાસ-૧, ૫ ઉપવાસ-૧, ૪ ઉપવાસ-૧, શ્રેણિતપ-૧, નાના-મોટા ધર્મચક્રતપ ૧-૧, ભદ્રતપ, ચત્તારિ-અઠ-દસ-દોય, સમવસરણ તપ, સિંહાસન તપ, શત્રુંજય તપ, ૧૧ ગણધર તપ, ક્ષીરસમુદ્ર, વીશસ્થાનક, વર્ષીતપ-છ માસી-ચાર માસી-બે માસી-દોઢ માસી-એક માસી ૧-૧ વખત, રત્નપાવડી, નવનિધાન, ચૌદ રત્ન, શત્રુંજયની ટૂંકના એકાંતરા ૨૧ તથા ૮ ઉપવાસ, દિવાળી છટ-પાંચ વખત, બીજ-પાંચમ-અગિયારસ-ચૌદસ તપ, રવિવારીય પંચમી તપ, વર્ધમાન તપ (૧૦૦ + ૪૫) ઓળી, ૫૦૦ આર્યંબિલ સળંગ, ચંદનબાળાનો તપ, એકાસણાથી થતા તપો : સહસ્ત્રકૂટ ૧૦૨૪ એ, ૪૫ આગમ તપ, નવકાર તપ-૬૮ એકા., કર્મપ્રકૃતિ તપ-૧૫૮ એકા., ચોવીશ તીર્થંકર તપ-૩૦૦ એકા., ચોવીશ તીર્થંકર વર્ણ તપ-૨૪ આર્યંબિલ, ૮૦ વર્ષ સુધી રોજ એકાસણા તથા તિથિએ આર્યંબિલ-ઉપવાસ ચાલુ.

અદ્ભુત તપને નમન!

૬ અઢાઈ વર્ષમાં આવે તે ગણધર તપ, કંઠાભરણ તપ સિવાય તેમના જીવનમાં વૈયાવચ્ચનો ગુણ પણ ઉત્કૃષ્ટ કોટિનો છે. વૈયાવચ્ચ કરતી વખતે સ્વ-પર સમુદાયનો ભેદ પણ ન જુએ. પૂ. નીતિસૂરિ મ.ના સમુદાયના પૂ. ચંપકશ્રીજી, પૂ. વલ્લભસૂરિજીના સમુદાયનાં પૂ. કનકશ્રીજી, જામનગરમાં નેમશ્રીજી વગેરે પર-સમુદાયનાં સાધ્વીજીઓની પણ ઓપરેશન વગેરે વખતે ગોચરી લાવવી, કાંપ કાઢવો વગેરે દ્વારા સેવા કરી છે.

★ કેટલાક પ્રસંગો :

(૧) વિ.સં. ૨૦૩૧ના વાવ ચાતુર્માસ પછી વિ.સં. ૨૦૩૨, પોષ મહિનામાં ૧૦૦ ઓળી પૂર્ણ થતાં ત્રિદિવસીય મહોત્સવ પ્રસંગે રાજસ્થાનથી ખાસ વિહાર કરીને પૂજ્ય મુનિશ્રી કલાપ્રભવિજયજી (હાલ આચાર્યશ્રી), પૂ. મુનિશ્રી મુનિચંદ્રવિજયજી, પૂ. મુનિશ્રી કીર્તિરત્નવિ., પૂ. મુનિશ્રી દિવ્યરત્નવિ. આદિ પધાર્યા હતા, ત્યારે પૂ. ગુરુભગવંતોએ પારેખ ખૂબચંદભાઈ મનજીભાઈને ત્યાં પગલા કર્યા હતા. થરાદવાસી દોશી પરસોત્તમ વજ્રેચંદ તરફથી સાધર્મિક-વાત્સલ્ય હતું.

(૨) વિ.સં. ૨૦૫૨, વાવ ચાતુર્માસમાં પૂ.આ. શ્રી નરદેવસાગરસૂરિજી મ.ની નિશ્રામાં ૧૧ છોડના ઉઘાપન સહિત પંચાલિક મહોત્સવ થયો હતો.

(૩) વિ.સં. ૨૦૪૮, સુરતમાં હુકમ મુનિના ઉપાશ્રયે ચાતુર્માસ ૧૧ ઠાણા હતા. ચાતુર્માસના પ્રારંભમાં જ સાધ્વીજીને છાતીમાં ગાંઠ થયેલી જણાઈ. ડોક્ટરને બતાવતાં કેન્સરનું નિદાન થયું. તાત્કાલિક ઓપરેશનનો નિર્ણય લેવાયો. મહાવીર હોસ્પિટલમાં બપોરે ૧૨.૦૦ વાગે ઓપરેશન શરૂ થયું. ચાર વાગે બહાર લાવ્યા ત્યારે અર્ધ બેભાન અવસ્થામાં હતાં. છતાં જાગૃતિ એટલી કે મારો ઓઘો અંદર રહી ગયો છે, એનો પૂરો ઉપયોગ : ‘મારો ઓઘો જલ્દી લાવો. આડ પડે છે.’

એમના આ શબ્દો સાંભળી ઓપરેશન કરનાર ડોક્ટર પીયૂષ ખન્ના સ્તબ્ધ થઈ ગયા : આ મહાત્માની કેટલી બધી જાગૃતિ છે! ત્યારે ફક્ત બે જ બાટલા ચડાવવામાં આવ્યા. બીજા દિવસથી તો હાથમાં માળા લઈને બેસી ગયા.

બીજી વખત ઓપરેશનની જરૂર પડી ત્યારે ૪ કલાક ચાલ્યું. ડોક્ટરે ઓપરેશનની જરા પણ ફી લીધી નહીં. કહે : આ તો મારા માતા સમાન છે. મારે તો એ જે માળા ગણે છે, એ જ જોઈએ છે, બીજું કંઈ નહીં. ડોક્ટરને માળા તથા પૂ.આ. શ્રી વિજયકલાપૂર્ણસૂરિજી મ.નો ફોટો આપવામાં આવ્યો અને રોજ નવકારવાળી ગણવાનો નિયમ પણ. ડોક્ટરે આત્મવિશ્વાસપૂર્વક કહ્યું : ‘આ સાધ્વીજીને પાંચ વર્ષ સુધી કંઈ નહીં થાય-એની હું ગેરંટી આપું છું’ ખરેખર એ વાત સાચી પડી. આજે એ વાતને ૧૮ વર્ષ થયાં.

વળતી વખતે ડોક્ટરની સૂચના હતી કે ચાલતા નહીં જતા, છતાં એ મક્કમતાપૂર્વક ચાલીને જ હુકમ મુનિના ઉપાશ્રયે પહોંચ્યા. સહિષ્ણુતાની પરાકાષ્ટાને સલામ મારવાનું મન થાય.

(૪) વિ.સં. ૨૦૬૪, નવા ડીસા, નેમિનાથ સોસાયટીના ઉપાશ્રયે અષા. સુ. ૨ના ચાતુર્માસ પ્રવેશ થયો ને અષા. સુ. ૮ના જ સવારે દર્શન કરવા ઉભા થવા જતાં પડી ગયા. થાપાના ગોળાના મૂળમાં રહેલું હાડકું ભાંગી જવાથી અઢી કલાકનું ઓપરેશન થયું. તો પણ ચહેરા પર એટલી જ પ્રસન્નતા!

આવા અનેક ગુણોના સાગર સાધ્વીવર્યા સુંદર રીતે સંયમજીવનની સાધના કરતા રહે, એવી પ્રભુને પ્રાર્થના છે.

★ તા.ક. આટલું મેટર પ્રેસમાં આપ્યા પછી વિ.સં. ૨૦૬૭ના બેસતા વર્ષે (કા.સુ. ૨, રવિવાર, તા. ૭-૧૧-૨૦૧૦) તેઓ કાળધર્મ પામ્યાં તે સમાચાર મળ્યા. છેલ્લે સુધી અત્યંત અપ્રમતતા તથા અત્યંત સમાધિલીનતા નેત્રદીપક હતા. છેલ્લે સુધી સ્વયં નવકાર ગણતા રહ્યાં, એટલું જ નહીં, પણ બાજુમાં રહેલાં પોતાનાં પ્રશિષ્યા સા. દિવ્યગુણાશ્રીજીને કહે : હવે મારો જીવ અહીં સુધી (છાતી સુધી) આવ્યો છે. પછી કહે : ગળા સુધી આવ્યો છે ને ૫-૧૦ સેકંડમાં નવકારના ઉપયોગમાં અત્યંત સમાધિપૂર્વક દેહ છોડ્યો. જનતાની ભારે ભીડ વચ્ચે બનાસ નદીમાં તેમને અગ્નિ-દાહ આપવામાં આવ્યો.

પૂ. નીતિ-દમયંતી-દિવ્યકલા-દિવ્યગુણાશ્રીજીનો વિદ્યમાન પરિવાર

(૧) પૂ.સા. દિવ્યકલાશ્રીજી	(૨) પૂ.સા. દિવ્યગુણાશ્રીજી
(૩) પૂ.સા. દિવ્યરત્નાશ્રીજી	(૪) પૂ.સા. કેવલ્યગુણાશ્રીજી
(૫) પૂ.સા. લલિતગુણાશ્રીજી	(૬) પૂ.સા. રક્ષિતગુણાશ્રીજી
(૭) પૂ.સા. દિવ્યદર્શિતાશ્રીજી	(૮) પૂ.સા. દિવ્યલોચનાશ્રીજી
(૯) પૂ.સા. દિવ્યરિદ્ધિશ્રીજી	(૧૦) પૂ.સા. દિવ્યસિદ્ધિશ્રીજી
(૧૧) પૂ.સા. દર્શનગુણાશ્રીજી	(૧૨) પૂ.સા. રુચિગુણાશ્રીજી
(૧૩) પૂ.સા. મૈત્રીગુણાશ્રીજી	(૧૪) પૂ.સા. દિવ્યનિધિશ્રીજી
(૧૫) પૂ.સા. દિવ્યશ્રુતિશ્રીજી	(૧૬) પૂ.સા. દિવ્યકૃપાશ્રીજી
(૧૭) પૂ.સા. દિવ્યકરુણાશ્રીજી	(૧૮) પૂ.સા. વિનયગુણાશ્રીજી
(૧૯) પૂ.સા. કાવ્યગુણાશ્રીજી	(૨૦) પૂ.સા. ભાવ્યગુણાશ્રીજી
(૨૧) પૂ.સા. અક્ષયગુણાશ્રીજી	(૨૨) પૂ.સા. દિવ્યજ્ઞાશ્રીજી
(૨૩) પૂ.સા. દિવ્યવૃદ્ધિશ્રીજી	(૨૪) પૂ.સા. દિવ્યસૃષ્ટિશ્રીજી
(૨૫) પૂ.સા. તત્ત્વાંગગુણાશ્રીજી	(૨૬) પૂ.સા. સર્વાંગગુણાશ્રીજી

(૨૭) પૂ.સા. દિવ્યદેશીશ્રીજી (૨૮) પૂ.સા. પૂર્વાગુણાશ્રીજી
(૨૯) પૂ.સા. દિવ્યવિધિશ્રીજી (૩૦) પૂ.સા. શૌર્યગુણાશ્રીજી
(૩૧) પૂ.સા. અર્હગુણાશ્રીજી

સૌજન્ય : સાધ્વીશ્રી દિવ્યગુણાશ્રીજી મ. ની પ્રેરણાથી
રૂક્મણીબેન મફતલાલ હ. જયંતીલાલ (ડીસાવાળા) સુરત

વાગડ સમુદાયનું ગૌરવ, જૈન શાસનની વિરલ
ઘટના ૧૦૦+૧૦૦+૯૪ ઓળીના પરમ તપસ્વી

પૂ. સાધ્વીજી શ્રી હંસકીર્તિશ્રીજી મ.સા.

કચ્છ વાગડ સમુદાયના પ.પૂ. સાધ્વીજી ભગવંત શ્રી હંસકીર્તિશ્રીજી મ.સા.એ ૧૨ વર્ષની ઉંમરે દીક્ષા લીધી હતી અને ૧૫મા વર્ષથી આર્યબિલની ઓળીનો પ્રારંભ કર્યો હતો. અત્યારે તેમની ૬૭ વર્ષની ઉંમર છે. આર્યબિલ તપ એટલે કે જેમાં ધી, ગોળ, દૂધ, દહીં વિગેરે તેમજ લીલા શાકભાજી, મેવો, મીઠાઈ, ફૂટ-ફળ વગેરે કશું જ ખવાય નહીં. ૪૮ મીનીટ એક જ જગ્યા પર બેસી દિવસમાં એક જ વાર સુકુ-બાફેલું અને મરચુ, હળદર, જીરૂ વિગેરે મસાલા વગરનું ખાવાનું હોય છે. ૧ થી ૧૦૦ ઓળી પૂર્ણ કરતા ૧૪ વર્ષ લાગે તેવી જ રીતે ૨૮૪ ઓળી પૂર્ણ કરતાં ૪૨ વર્ષ લાગે. પૂ. સાધ્વી ભગવંત હંસકીર્તિશ્રીજી મ.સા.એ ૪૦ વર્ષથી કોઈપણ પ્રકારનો સ્વાદિષ્ટ કે શક્તિવાળો ખોરાક વાપર્યું નથી. વર્તમાનમાં જિનશાસનમાં ૮૦૦૦ જૈન સાધુ-સાધ્વી ભગવંત છે જેમાંથી માત્ર પૂ. સાધ્વી ભગવંત શ્રી હંસકીર્તિશ્રીજી મ.સા. એક જ છે જેઓ ૨૮૪ ઓળી કરી શક્યા છે. આ પહેલા ૨૮૮ ઓળી પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી રાજતિલકસૂરિજી મહારાજાએ કરી હતી. વર્તમાનમાં તેઓ હયાત નથી. પૂ.સા. હંસકીર્તિશ્રીજી મ.સા. પણ તપ-જપ-ત્યાગમાં, જ્ઞાનમાં અગ્રેસર છે.

શાસનપતિ શ્રમણ ભગવાન મહાવીર સ્વામીના શાસનના ૨૫૦ વર્ષના પ્રાપ્ત ઇતિહાસમાં એક સુવર્ણપૃષ્ઠ ઉમેરાયું. એમાં નિમિત્ત બનવાનું પરમ સૌભાગ્ય વાગડ સમુદાયને સંપ્રાપ્ત થયું. જિનશાસનના ઇતિહાસમાં આ એક વિરલ ઘટના છે. વાગડ સમુદાયના યશસ્વી ઇતિહાસને તેજસ્વી કરતા કચ્છ-વાગડ દેશોદ્ધારક પૂ. આચાર્ય ભગવંત શ્રીમદ્ વિજય કનક-દેવેન્દ્ર-કલાપૂર્ણસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના પટ્ટધર કચ્છ વાગડ સમુદાયનાયક પૂ.આ.ભ.શ્રી કલાપ્રભસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના આજ્ઞાવર્તિની ૨૨૭ ઓળીના આરાધક પ.પૂ.સા. શ્રી પુષ્પચૂલાશ્રીજી મ.સા.ના શિષ્યરત્ના ૧૦૦+૧૦૦+૯૦ ઓળીના તપસ્વી, ત્યાગી અને વૈરાગી પૂ.સા.શ્રી હંસકીર્તિશ્રીજી મ.સા. ૨૮૪મી વર્ધમાન તપ

આર્યબિલ ઓળીની આરાધના સુખપૂર્વક કરેલ છે. તેમ જ દેવગુરુની કૃપાથી ત્રીજી વારની સો (૩૦૦) ઓળી તરફ આગળ વધી રહ્યા છે. ધન્ય તપસ્વી! ધન્ય શ્રમણી.

સૌજન્ય : પૂ. પંચ્યાસશ્રી પૂર્ણચંદ્રવિજયજી મ.ની પ્રેરણાથી
મહાસુખભાઈ શાહ, વટવાણ-સુરેન્દ્રનગર, હેમાંજલિ

વર્ધમાન તપ આરાધક

પૂ. સાધ્વીજી શ્રી ચંદ્રકીર્તિશ્રીજી મહારાજ

પરમ તારક શ્રી જિનેશ્વરદેવના શાસનમાં રત્નત્રયી અને તત્ત્વત્રયીની આરાધના કરતાં કંઈ કેટલાય સંત-મહાત્માઓ નિજ જીવનને સફળ બનાવી રહ્યા છે અને સ્વજીવન-નિદર્શનથી અન્ય જીવોને ધર્મારાધના માટે સોનેરી પ્રેરણા આપી રહ્યા છે. એવાં જ એક પરમ કલ્યાણક સાધ્વીશ્રી ચંદ્રકીર્તિશ્રીજી મહારાજ છે.

બર્માના રંગૂન શહેરમાં પિતા સાકરચંદભાઈનાં ધર્મપત્ની દિવાળીબહેનની રત્નકુશિએ એક બાળાનો વિ.સં. ૧૯૮૮ના અષાઢ સુદ ૯ને દિવસે જન્મ થયો. જેનું નામ તેજસ્વી આકૃતિ જોઈને તારા પાડવામાં આવ્યું અને તારાબહેનને તારા માફક ચમકે એના જ સંસ્કારોનો વારસો મળવા લાગ્યો. બ્રહ્મદેશમાં તો સાધુ-સાધ્વીજીઓનો ખાસ પરિચય થાય નહીં; છતાં માતાપિતાના સંસ્કારો એવા કે સવારમાં ઊઠીને પ્રથમ દેવદર્શન-પૂજાવિધિ પછી જ પાણી પીવાનું. એવી જ રીતે, જીવનમાં સુસંસ્કારોનો વિકાસ થવા લાગ્યો. પરંતુ એકાએક પહેલું વિશ્વયુદ્ધ થતાં કુટુંબને બર્મા છોડીને મૂળ વતન ભૂજપુર આવવું પડ્યું.

ત્યારબાદ તેઓશ્રી વૈરાગ્યવાસિત બનીને દીક્ષા ગ્રહણ કરીને સાધ્વીજીશ્રી ચન્દ્રોદયાશ્રીજી મ.ના શિષ્યા બન્યા. ત્યારબાદ સંયમ અને તપના અભિયાનમાં આગળ વધતા સાધ્વીજી ચન્દ્રકીર્તિશ્રીજી મ.સા. ભુજપુર મુકામે પૂ. અધ્યાત્મયોગી આ.શ્રી કલાપૂર્ણસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની શુભનિશ્રામાં મહોત્સવપૂર્વક વર્ધમાનતપની ૧૦૦ ઓળીની પૂર્ણાહૂતિ કરી અને વર્તમાનમાં પણ આરાધના અને સાધનામાં પ્રગતિમાન બની રહ્યા છે.

સૌજન્ય : પૂ. પંચ્યાસશ્રી પૂર્ણચંદ્રવિજયજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી
માતુશ્રી ખીમઈબેન લખીદાર શીવજી ગડા જૈન ધર્મશાળા,
પાલિતાણા

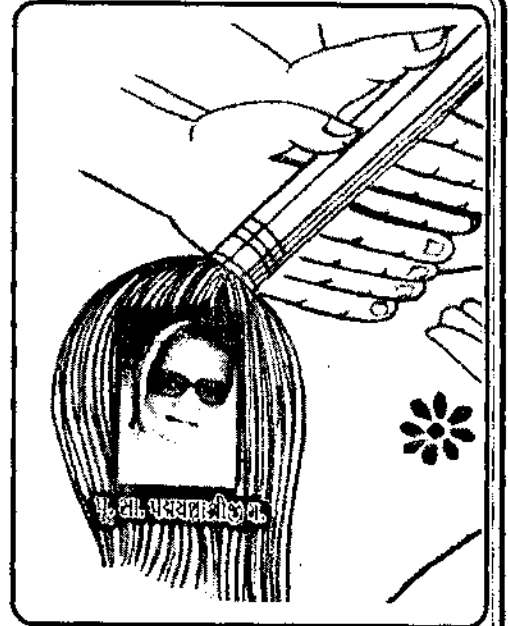

ધર્મ-ભક્તિમાં શ્રદ્ધાસંપન્ન શ્રાવકો

વિદૂષી પૂ.સા.શ્રી ધિયવંદાશ્રીજી મા.સા.ના શિષ્યારત્ન પૂ.સા.શ્રી પદ્મયશાશ્રીજી મ.સા.

જૈનદર્શનમાં આત્માની ભક્તિ વધારનારા જે કેટલાક શ્રદ્ધાસંપન્ન શ્રાવકો પ્રસિદ્ધિ પામ્યા છે, જેમની દેણગી અને દિલની અમીરાત સૌને પ્રેરણારૂપ બન્યા છે, જેમની ધર્મપરાયણતા, કર્તવ્યપરાયણતા અને વ્યવહારકુશળતા ખરેખર અનુમોદનીય બન્યા છે.

સંસારની અસારતા, વિષયોની વિષમતા અને આત્માની નિત્યતા સંબંધેની ઊંડી સમજણ જે શ્રાવક પરિવારોમાં જોવા મળી, જેમના જીવનબાગમાં સરળતા, વૈરાગ્યતા અને ઉદારતા જેવા સદ્ગુણો જોવા મળ્યા જ્યાં દાનધર્મનો મહાસાગર ઘુઘવાટા કરતો નીહાળ્યો એવા પોતાના ધર્મસંપન્ન સંસારી પરિવારજનોની શાશ્વતી સુગંધનો પરિચય કરાવે છે તપસ્વી પૂ.સા.શ્રી પદ્મયશાશ્રીજી મ.સા.

નિરંતર ગુરુચરણે રહીને આત્મસાધનામાં હંમેશા લીન બની રહેનારા કરોડો મંત્રજાપના આરાધક, સરળસ્વભાવી, જીવદયાપ્રેમી અને આ ગ્રંથ સંપાદકને વર્ષોથી અનુગ્રહના મંગલમેઘ વરસાવી આશીર્વાદ આપતા રહેલા પૂ.સા.શ્રી પદ્મયશાશ્રીજી મ.સા. અરધી સદી પહેલા જાલાવાડના ધ્રાંગધ્રા શહેરમાં સંયમજીવન સ્વીકારી સાધ્વાચારનું ઉત્તમોત્તમ પાલન કરી રહ્યાં છે. અષાઢ-સુદી પાંચમ પૂજ્યશ્રીનો દીક્ષા દિવસ છે. અનેક પ્રકારી અશસ્ત્ર બિમારી સમતાભાવે સહન કરતા હોવા છતાં મનન, ચિંતન, વાંચન, લેખન વગેરેમાં અદ્ભુત સ્ફુર્તિ જોવા મળે છે. ગુજરાતના અનેક શહેરો મોરબી, વાંકાનેર, જેતપુર, વિંછીયા, ચિત્તલ, અમરેલી, પાલિતાણા, છાપરીયાળી, ભાવનગર, સમઢીયાળા, ખાખરેચી મુજપુર, રામપરા વગેરેમાં પૂજ્યશ્રીના ભક્તગણની બહુ મોટી સંખ્યા છે. અબોલ જીવો માટે ઘાસપાણીની સતત ચિંતા સેવીને નિરંતર પ્રેરણા આપતા રહ્યાં છે.

જૈન મંદિરો, ઉપાશ્રયો, ગૌશાળાઓ અને શ્રુત સાહિત્યને સમૃદ્ધ કરવામાં પોતાના સંસારી પરિવારમાંથી આજસુધીમાં લાખો રૂપિયાના દાન અપાવ્યા છે. અનેકો વૈરાગ્યના રંગે રંગાયા છે. શાસનપ્રભાવનાનો બધો જ યશ પરમાત્માના અનુગ્રહને સોંપી દીધો છે. જ્યાં જ્યાં પ્રભાવક કાર્યો થતાં જોયાં ત્યાં ત્યાં મન મૂકીને વરસ્યા છે. આ ગ્રંથ સંપાદકને પૂજ્યશ્રીએ ઘણું જ પ્રેરણાબળ આપ્યું છે.

પૂ. સાધ્વીજી મ.નો કંઠ પણ મધુર છે. શ્રી સીમંધરસ્વામીનું ૧૫૦ ગાથાનું તેમ જ ૩૫૦ ગાથાનું સ્તવન, સમકિતના સડસઠ બોલની સજ્ઞાય અર્થસહિત, દ્રવ્ય-ગુણ-પર્યાયનો રાસ તેમ જ આનંદધનજીની યશોવિજયજી, માનવિજયજીની, દેવચંદ્રજીની ચોવીશીઓ પણ અર્થસહિત કરેલી છે. જ્ઞાનની સાથે-સાથે તપની ભૂમિમાં પણ પગરણ માંડ્યાં વિના તેઓ રહી શક્યાં નથી. અટ્ટાઈ-નવાઈ-અગિયાર ઉપવાસ, વીશસ્થાનક તપ, વર્ધમાનતપની ઓળી, નવપદજીની ઓળી, કર્મસૂદનતપ, પરદેશીરાજાનાં છટ્ટ, રતનપાવડીનાં છઠ, દીપાવલી તપ, એકમાસી તપ, દોઢમાસી તપ, નાનો-મોટો પખવાસો, બીજ, પંચમ, આઠમ, અગિયારસ, ચૌદશ જેવી પર્વતિથિઓની આરાધનાસહ

અનેકવિધ નાની-મોટી તપશ્ચર્યા એકાસણાં-આયંબિલ સહિત કરેલ છે.

પૂ. સાધ્વીજી મ.ના જીવનમાં જાપ, સ્વાધ્યાય સાથે વાંચન-મનન ચિંતનનો ઘણો જ ઉત્કૃષ્ટ ફાળો છે. ફક્ત જૈન જ નહીં પરંતુ જૈનેતરગ્રંથનું પણ વિશાળ-બહોળા પાયા પર વાંચન અને આત્મમંથન કરી તેઓશ્રી અભૂતપૂર્વની ચિત્તશુદ્ધિ અને આત્મસુખસમૃદ્ધિને પ્રાપ્ત કરી રહ્યાં છે. મુંબઈ-પૂના-અમરેલી-જેતપુર-ધ્રાંગધ્રા-સુરત વગેરે અનેક સ્થળોએ ચાતુર્માસ કરી શાસનપ્રભાવનાનાં અનેકવિધ કાર્યો કર્યા છે. તેઓની જ્ઞાનજિજ્ઞાસા-જ્ઞાનપિપાસા અને સાહિત્ય પ્રત્યેની ભક્તિ એવી તો અજબગજબની છે કે પૂના, ગોરેગાંવ, વેરાવળ, પાટણ, જેતપુર, ધ્રાંગધ્રા વગેરે સ્થળોએ ચાતુર્માસ દરમ્યાન જ્ઞાનમંદિરના જ્ઞાનભંડારો ખૂબ જ સુવ્યવસ્થિત કર્યા છે. જ્ઞાનનાં સાધનોને પુસ્તકોના રક્ષણાર્થે સુંદર સજાવ્યાં છે. ‘સુઘોષા’, ‘કલ્યાણ’, ‘ગુલાબ’, ‘જૈન’ વગેરે જૈન સાહિત્યમાં લેખ દ્વારા પોતાનાં આત્મચિંતનો અનન્ય ફાળો આપી રહ્યાં છે. દરેક ચાતુર્માસમાં ૪૫ આગમની પૂજા-વરઘોડા-રચના દ્વારા ભણાવડાવે છે. એવી જ રીતે અષ્ટાપદજીની પૂજા, વીશસ્થાનકતપની પૂજા પણ કલાકૃતિની રચના કરાવવા સુંદર ભણાવડાવે છે. ફક્ત પૂજા ભણાવે જ નહીં, સાથે અર્થની સમજાવટ અને છણાવટ પણ સુંદર રીતે કરે છે.

સંયમજીવન પ્રાપ્ત કર્યા પછી કોઈક પૂર્વના કર્મોદયના કારણે છેલ્લાં ત્રીશેક વર્ષથી સતત વેદનીયકર્મનો ઉદય રહ્યા જ કરે છે. દૈદ્યી ભરેલી કાયાની માયા છોડીને સતત સાહિત્યમાં રત રહેવું એ કાંઈ નાનીસૂની વાત નથી, પરંતુ પૂ. સાધ્વીજી મ. આ વાતને આત્મસાત્ કરી લીધી છે. પરમ ઉપકારી તીર્થંકર ભગવંતે પળમાત્ર જેટલો ય પ્રમાદ ન કરવાની આપેલી દિવ્ય વાણી ને ચેતવણી દરેક આત્મસાધકને તેમ જ વ્યાવહારિક સાધનાને માટે પુરુષાર્થ કરતા પ્રત્યેક માનવીને પણ ભીષણ સંસારનાં અનેક ભયસ્થાનોથી બચવાનો મૂંગો સાદ કરતી દીવાદાંડીની ગરજ સારે છે અને એ દીવાદાંડી સમગ્ર સંસારના જીવોને માટે મહાન ઉપકારક બની રહે છે. ખરેખર પ્રભુએ પ્રરૂપેલી આ દિવ્ય વાણીનો સાક્ષાત્કાર જોવો હોય તો પૂ. સા. પદ્મયશાશ્રીજી મ. સા.માં જોવા મળે. જરા પણ પ્રમાદ એમના જીવનમાં જોવા નહીં મળે. સતત વાંચન-જાપ-સ્વાધ્યાયમાં જ રત રહેનારાં કદી શારીરિક સ્વાસ્થ્યની ચિંતા પણ નથી કરતાં. અત્યંત નાદુરસ્ત તબિયતમાં પણ જ્યારે જુઓ ત્યારે તેમના હાથમાં પુસ્તક જ જોવા મળે. સ્વાધ્યાય સાથે જાપની પણ એમના જીવનમાં એટલી જ પ્રધાનતા છે.

સંયમજીવનનાં ૫૫ વર્ષ દરમ્યાન તેઓશ્રીએ જાપ ઘણો કર્યો છે. શ્રી નવકાર મહામંત્રનો જાપ સવા કરોડ, શ્રી શંખેશ્વરપાર્શ્વનાથનો જાપ સવા કરોડ, શ્રી ભગવતી પદ્માવતીનો જાપ સવા કરોડ, શ્રી નામસ્તવ સૂત્રનો જાપ સવા કરોડ, શ્રી અરિહંતપદનો જાપ સવા લાખ, શ્રી સિદ્ધપદનો જાપ સવા લાખ, શ્રી જ્ઞાનપદનો જાપ સવા લાખ, શ્રી ચારિત્ર પદનો જાપ સવા લાખ, શ્રી નવપદજીનો જાપ સવા લાખ, શ્રી ઉવસગ્ગહરં સ્તોત્રનો જાપ સત્તાવીશ હજારનો.

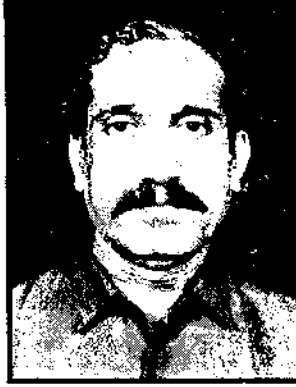
પૂ. સાધ્વીજી મ.ની પ્રેરણાથી તેઓશ્રીનાં પરમ વિનયી શિષ્યા સા. ઋજુકલાશ્રીજીના મૂળવતન (સંસારી ગામ) અમરેલીમાં ‘શ્રી નેમિનાથ જૈન દેરાસર સર્વતોભદ્ર પ્રાસાદ’ નામનું શિંખરબંધી ભવ્યાતિભવ્ય ગગનચુંબી ઉસંગ જિનાલયનું નિર્માણ થયેલ છે. આવાં શાસનપ્રભાવનાનાં અનેકાનેક કાર્યો કરી પોતાના સંયમજીવનના સાફલ્યને સાર્થક કરેલ છે. અમારી ગ્રંથશ્રેણીની વિકાસયાત્રામાં છેક શરૂથી આજસુધી અનુગ્રહના મંગલ મેઘ વરસાવી પૂજ્યશ્રી સતત આશીર્વાદ આપતા રહ્યાં છે અને શ્રુતજ્ઞાનયજ્ઞમાં શક્ય સહાયભૂત બનવા શ્રાવકોને પ્રેરણા પણ આપતા રહ્યાં છે.

તેમનું હસતું મુખારવિંદ, અનુપમ વાત્સલ્ય, મધુર ભાષા, સંઘના અભ્યુદયની ચિંતા, વિશ્વમૈત્રીની ભાવનાને જીવન સાથે એકરૂપ બનાવી લેવા પુરુષાર્થ કરતાં, પ્રેમ, કરુણા ને જીવદયાના ભંડારમાં પ્રભાવક પૂ. સાધ્વીજી મ.નું સર્વ-મંગલકારી માર્ગદર્શન શ્રીસંઘને સુદીર્ઘ સમય સુધી મળતું રહે અને તે માટે તેઓશ્રી નિરામય દીર્ઘાયુષ્ય પામો એવી શાસનદેવને પ્રાર્થના કરીએ છીએ.

—સંપાદક

નરેન્દ્રકુમાર ધારશીભાઈ મહેતા

મહેતા સાહેબથી અઢારે આલમ ઓળખે. માતા-ધીરજબેન, પિતા-ધારશીભાઈ, મૂળ વતન ખારચીયા (વાર્કુના) જિ. જૂનાગઢ.

ત્રણ ભાઈઓ ત્રણ બહેનો. નરેન્દ્રકુમાર ત્રીજો નંબર. બચપણથી અનેક ક્ષેત્રોમાં આજીવન સેવા આપી રહ્યા છે. જીવદયાના પ્રેમી પશુ-પંખીની સેવાના ભેખધારી પરમાત્માની ભક્તિ, સંતોની અનન્ય સેવા કરનાર મહેતા નરેન્દ્રભાઈ (ઉર્ફે બટુકભાઈ) નામ નાનું કામ ઘણું જ મોટું.

જેતપુર (કાઠીનું) સંઘના સેવાભાવી ને જૂનાગઢ, ધોરાજી, ઉપલેટા, ચિત્તલ, અમરેલી, ગોંડલ, રાજકોટ, વાંકાનેર, મોરબી, ભાવનગર, પાલિતાણા, અમદાવાદ નાની-મોટી પાંજરાપોળના સેવા સહયોગી નરેન્દ્રભાઈને આશીર્વાદ.

આદર્શ શ્રાવિકા હરકુંવરબહેન

જન્મભૂમિ : જેતપુર, જૂનાગઢ પાસે. કર્મભૂમિ : અમરેલી

સૌરાષ્ટ્ર દેશનું વાણિજ્ય-વેપારથી ધમધમતું અમરેલી શહેર. મહેતા હરગોવિંદદાસ શામજીભાઈ, હુલામણા નામે બાબુભાઈથી ઓળખાય. સાદા-ગંભીર-અનુભવી-પીઠ-જૈન-જૈનેતરના આદરપાત્ર. અમરેલીમાં પ્રતિષ્ઠિત જૈન વણિક કુટુંબમાં જન્મ થયો હતો અને સને ૧૯૭૬ની ૨૦મી નવેમ્બર-૬૮ વર્ષની વયે નમસ્કાર મહામંત્રનું સ્મરણ કરતાં, શાંત સ્વસ્થ ચિત્તે, કુટુંબના સર્વ સભ્યોની હાજરીમાં વિદાય લઈ, અંતિમ શ્વાસ લીધા હતા.

શાંત, સરળ અને સૌમ્ય સ્વભાવનાં સ્વામી, અને વહીવટી સૂઝ ધરાવનાર એવા શ્રી મહેતા ત્યાગ અને મોક્ષની સાધના માટે-મહામંત્ર નમસ્કારનું રટણ, જાપ અવારનવાર કરતા હતા. તેઓનાં

ધર્મપત્ની શ્રીમતી હરકુંવરબહેનને ધાર્મિક પ્રવૃત્તિ કરવામાં, તપશ્ચર્યા, જાપ વ. કરવામાં, તેઓની હંમેશાં સંમતિ રહેતી અને સહકાર આપતાં. ધાર્મિક પ્રવૃત્તિ, સમાજનાં જીવનમાં સાદાઈ તેમજ પોતાની જરૂરીયાત બહુજ ઓછી હતી. નાની ઉંમરે પિતાશ્રીના ધંધામાં જોડાયા હતા અને સતત ૫૦-૫૦ વર્ષ સુધી સફળતાપૂર્વક સંચાલન કરી-વેપારની લાંબી કારકિર્દીમાં તેઓશ્રી અમરેલીમાં જ નહીં-પરંતુ આજુબાજુનાં ગામોમાં પણ અગ્રેસર રહ્યા હતા. આજે પણ તેઓના પુત્રોએ પિતાશ્રીનો વ્યવસાય ચાલુ રાખીને-તેઓનું નામ જીવંત રાખેલ છે. નાનામોટા વેપારીઓ, ખેડૂતવર્ગને સદાય માર્ગદર્શક, નબળા અને ગરીબના બેલી, કુટુંબ અને સમાજના દરેક પ્રત્યે પ્રેમ અને આત્મીયતા સમજપૂર્વક અને દીર્ઘદષ્ટિપૂર્વક કાર્યો કરવાની પદ્ધતિ-વ. ગુણોને લીધે તેઓ પ્રથમ હરોળના વેપારી અને કુટુંબ સમાજના વડા તરીકે સફળ રહ્યા હતા. ગમે તેવી ખરાબ-વિષમ પરિસ્થિતિઓમાં અડગ અને નીડર રહી શકતા હતા અને પરિસ્થિતિ એવી સફળતાપૂર્વક પાર કરી દેતા.

ધર્મના રંગે રંગાયેલાં પત્ની હરકુંવરબહેન : જન્મથી માતાએ ગળથૂથીમાં સંસ્કારનું સિંચન કરેલ. લગ્નગ્રંથિથી જોડાયાં-સંસાર રથ ચલાવતાં સાત પુત્રો અને એક પુત્રીને જન્મ આપેલ. એક શીલવતી નારી-આદર્શ શ્રાવિકા તરીકે જીવન જીવી રહ્યાં છે.

હરકુંવરબહેનના જીવનમાં શ્રાવકનાં બાર વ્રત, ઉપધાન તપ, શ્રી શત્રુંજય તીર્થમાં ચાતુર્માસ, પાંચસો આયંબિલ, દરેક પર્વતિથિ-અઠાઈ તપ, વીસ સ્થાનક તપ, વરસી તપ, વર્ધમાન તપ-જપ તેમજ લાખોની સંખ્યામાં નવકારાદિ મંત્રનો જાપ કરેલ. તપ-જપ-ત્યાગ જીવનમાં અદ્વિતીય છે. સમ્યગદર્શનની પ્રાપ્તિ માટે કચ્છ, કાઠિયાવાડ, સોરઠ, ગુજરાત, મહારાષ્ટ્ર, રાજસ્થાન, મારવાડ, મેવાડ, મધ્યપ્રદેશ, બિહાર, સમેતશિખરાદિની પંચતીર્થની સ્પર્શના કરી જીવનને ધન્ય બનાવેલ છે. જૈં ઉંમરે પણ આવશ્યક વિધિ-પરમાત્માની અષ્ટ દ્રવ્યથી પૂજા-ગુરુભક્તિ, વૈયાવચ્ચ પણ અજોડ, સુપાત્રદાન ધર્મારાધના સુંદર કરે છે સાત પુત્રો પૈકી છ પુત્રો વિનયી, સંસ્કારી, કોઈપણ જાતનાં વ્યસન નહીં; જીવન સાદાં-સ્વભાવે સરલ-સાતેય ક્ષેત્રોમાં પોતાના દ્રવ્યનો સુંદર ઉપયોગ કરી રહ્યા છે. શ્રાવકને યોગ્ય અદકેરું જીવન જીવી રહ્યાં. માતા-પિતાની ભક્તિ અદ્ભુત કરે છે. કોઈપણ ક્ષેત્રે તન-મન-ધનનો ભોગ આપવા અડીખમ ઊભા રહે છે.

પુત્રી વિજયાબહેન પણ એવાં જ સુશીલ-ગુણિયલ છે. સમાજમાં, સંઘમાં આ કુટુંબનો માન-મરતબો સારો છે પરમાત્માની કૃપા ગુરુવર્યોના આશીર્વાદ વરસતા રહે! ધર્મારાધનાના પ્રભાવે કલ્યાણને પામે.

વોરા માનકુંવરબહેન તલકચંદ

જન્મભૂમિ : જેતપુર, જૂનાગઢ પાસે કર્મભૂમિ : માયિયાળા-તથા કલકત્તા

અમરેલીના

માયીયાળાના વોરા તલકચંદ કાનજીભાઈ. ખેતી-વાડીનો વ્યવસાય, ગ્રામીણ જીવન-પત્ની માનકુંવરબહેન આદર્શ, સુશીલ, સંસ્કારી, ધર્મના રંગે-રંગાયેલ, બાળકોને શિક્ષણ-સંસ્કારાર્થે ગ્રામ્યજીવન છોડી અમરેલી આવેલા! વોરા

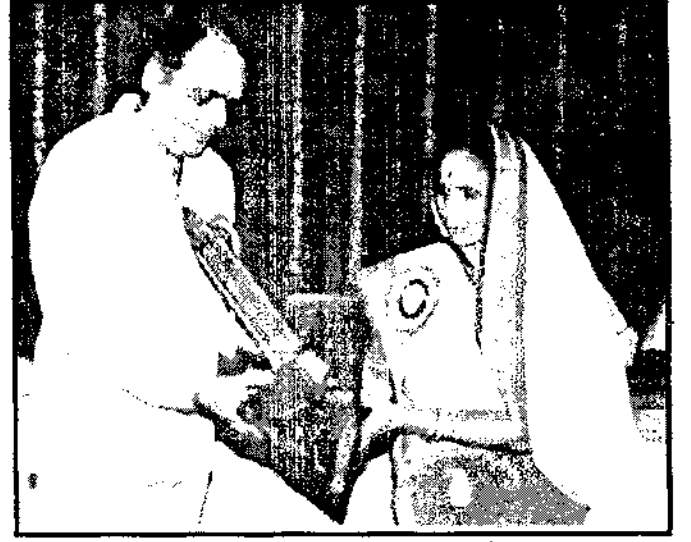

તલકચંદભાઈ વ્યાપારાર્થે કલકત્તા પહોંચ્યા, ત્યાં વસવાટ કર્યો. પુણ્યોદયે-પુરુષાર્થે બળ આપ્યું. આગળ વધ્યા. સમયનાં વહેણ પસાર થતાં વોરા તલકચંદભાઈએ-અનંતની વાટ પકડી-દેહાવસાન થયું. ત્રણેય પુત્રો ધંધાકીય ક્ષેત્રે કાબેલ. સારું કમાયા. ત્રણેય લગ્નગ્રંથિથી જોડાયા-ત્રણેય પુત્રીઓ શ્વસુરગૃહે છે. મોટાં પુત્રી લગ્ન પહેલાં જ સંસારેથી છૂટી મૃત્યુ પામ્યાં. આ બાજુ માનકુંવરબહેને આધ્યાત્મિકક્ષેત્રમાં ઝંપલાવ્યું, ત્રણેય ઉપધાનતપ, વરસીતપ, વીસસ્થાનકતપ, અઢાઈ તપ, પર્વતિથિતપ, સહસ્રકુટતપ, વર્ધમાનતપ તેમજ નાની-મોટી અનેકવિધ તપશ્ચર્યા, સિદ્ધગિરિમાં બે વાર ચાતુર્માસ, પૂર્ણિમાતપ, નવ્વાણું યાત્રાદિ કરેલ. સમ્યગ્દર્શનની પ્રાપ્તિ માટે મારવાડ, મેવાડ, રાજસ્થાન, બિહાર, સમેતશિખર, પંચતીર્થ-મહારાષ્ટ્ર, ગુજરાત, સૌરાષ્ટ્ર, કચ્છ, કાઠિયાવાડની પંચ તીર્થની સ્પર્શના અમરેલીથી જૂનાગઢ પદયાત્રાસંઘમાં પોતાના દ્રવ્યનો સહયોગ-કાયમ એકાસણાં-પરમાત્માની ભક્તિ સ્નાત્ર-અષ્ટપ્રકારી પૂજા, ગુરુભક્તિ-ધર્મારાધના જૈન ઉંમરે કરી રહ્યા છે.

લાગટ ૫૦૦ આયંબિલ કરેલ-સમતાભાવે ત્રણેય પુત્રો સાતેય ક્ષેત્રમાં સારો ધનનો વ્યય કરે છે સંસ્કારી-વિનયી છે, પુત્રવધૂઓ પણ એવાં છે.

માનકુંવરબહેને કલકત્તામાં સ્વદ્રવ્યથી જિનપ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા કરાવેલ-ઉવસગ્ગહરં તીર્થમાં શ્રી પાર્શ્વનાથ પ્રભુના દશભવ કોતરાવેલ. તેમના મોટા પુત્ર, ત્રીજા નંબરના પુત્રે ઉપાશ્રયમાં આલિશાન વ્યાખ્યાન હોલ બંધાવેલ છે-બીજા નંબરના પુત્રે મા ભગવતીજી પદ્માવતી માતાનું ભવ્ય પૂજન સંઘપૂજનાદિ કરાવેલા આ રીતે આખું કુટુંબ ધર્મનિષ્ઠ છે.

આર્ય સન્નારી પુષ્પાબહેન ચિમનલાલ શાહ

‘વિશેષ માતૃપત્ર’થી સન્માનિત અ.સૌ. પુષ્પાબહેન ચિમનલાલ શાહ (વીર વલીતા મંડળ, પૂના) હસ્તે સંઘવી શ્રી જવાહરલાલ મોતીલાલ શાહ (કોષાધ્યક્ષ, અખિલ ભારતીય જૈન શ્વેતાંબર કોન્ફરન્સ, મુંબઈ)

મહારાષ્ટ્રના પૂનામાં શ્રી પ્રેમચંદ કીકાભાઈ જૈન પાઠશાળાના અધ્યાપિકા તરીકે સુંદર સેવા આપતા પુષ્પાબેન

મૂળ વતન-ગુજરાત. વ્યવસાયાર્થે માત-પિતા મહારાષ્ટ્રમાં પૂના કર્મભૂમિમાં-નાની ઉંમરમાં માતાની ગોદ ગુમાવી. પિતાનાં માતાજીએ ઉછેર કર્યો. બે ભાઈઓ, બે બહેનો-નામ પુષ્પા લગ્નગ્રંથિથી જોડાયા. શાહ ચિમનલાલ નામ.-દાંપત્યજીવનમાં માત-પિતાના સંસ્કાર નામ પ્રમાણે ગુણો. તપ, જપ, સ્વાધ્યાયાદિ, શ્રી વર્ધમાનતપ ઓળી, નવપદજી ઓળી, વીસ સ્થાનક તપ, બે વરસી તપ, છઠ્ઠ તપ, અષ્ટમ તપ, ઉપધાન ત્રણેય અનેક તપશ્ચર્યા!

બિહાર, મધ્યપ્રદેશ, રાજસ્થાન, મેવાડ, ગુજરાત, કચ્છ, કાઠિયાવાડ, સૌરાષ્ટ્રની પંચતીર્થોની યાત્રા કરેલ.

પરમાત્માની અદ્ભુત ભક્તિ-ગુરુવર્યોની અનુપમ સેવા-સાધર્મિકની ભક્તિ, અજોડ-જ્ઞાનદાન આપી અનેક બાલિકાને સંયમના યાત્રી બનાવી છે.

પૂના શહેરમાં-ગામમાં શુક્રવાર પેઠ, ભવાની પેઠ, શિવાજીનગર, બુધવાર પેઠ, જૈન પાઠશાળામાં સારું એવું યોગદાન આપેલ છે. વીરવનિતા મંડળના કેન્દ્રનાં પ્રમુખ. વિસાશ્રીમાળી મંડળનાં પ્રમુખ રહી સેવા આપી છે. ધાર્મિક અભ્યાસ ઘણો!

પંચપ્રતિકમણ-ચાર પ્રકરણ ત્રણ ભાષ્ય. છ કર્મગ્રંથ વૈરાગ્ય શતક, બૃહદ્ સંગ્રહણી, બે સંસ્કૃત બુક વીતરાગ સ્તોત્ર વગેરે. કંઠની માધુરતા-સંગીત સાથે ગાવાની ઝલક અદ્ભુત.

પૂ. નાનાં-મોટાં શ્રમણ-શ્રમણીનાં માતા માતૃહૃદયા અનેક પૂજ્ય આચાર્યભગવંતો-મુનિવૃંદ, સાધ્વીજી મ.સા.ના આશીર્વાદ વરસ્યા છે!

પરમાત્માના શાસનની શ્રાવિકારત્ન!

પ્રભાકુંવરબહેન નંદલાલભાઈ દેવચંદ શેઠ

નંદલાલ દેવચંદ શેઠ પ્રભાવતીબેન નંદલાલ શેઠ

પાલિતાણા તળેટી રોડ ઉપર મહારાષ્ટ્રભુવનની બાજુમાં ઊભેલું નંદ-પ્રભા સંકુલ આ ઉદારચરિત દંપતિની ધર્મપરાયણતાને આભારી છે.

ગામ-જન્મભૂમિ-છત્રાસા. માતા-સાંકળીબહેન

પિતા-વોરા દામોદરભાઈ. બે પુત્રો-ત્રણ પુત્રીઓ વચેટ પ્રભાકુંવર નામ. પૂર્વભવના સંસ્કાર લઈને માતાની કુક્ષિમાં આવ્યાં. જન્મથી જ દેવ-ગુરુ-ધર્મ પ્રત્યેના આહ્વાદક ભાવો રંગે-રંગમાં. બાળપણમાં ધાર્મિક અભ્યાસાર્થે પૂજા-સામાયિક-પ્રતિકમણ નવકારશી-ચઉવિહાર કરતાં. તપ, જપ-વ્રતનું પાલન પણ યોગ્ય ઉંમરે-જેતપુર-શેઠ દેવચંદ તળશીભાઈના સુપુત્ર શેઠ નંદલાલ દેવચંદ સાથે લગ્નગ્રંથિથી બંધાયો. શ્વસુરગૃહે આવ્યા છતાં આવશ્યક ક્રિયા-વિધિ ચાલુ જ. વ્યાવહારિક ધાર્મિક શિક્ષણ પ્રજાથી સારું મેળવેલ. સંસારસુખ ભોગવતાં ચાર પુત્રો ત્રણ પુત્રીઓને જન્મ આપેલ. જીવનમાં પર્વતિથિઓ-આયંબિલ ઓળી, વીસ સ્થાનક ઓળી, ઉપધાન તપ-વરસી તપ-અટ્ટમ-અટ્ટાઈ વગેરે કરેલ. સમ્યગ્

જ્ઞાન શુદ્ધિ માટે જ્ઞાનની આરાધના, સમ્યગ્ દર્શનશુદ્ધિની આરાધના

કચ્છ-કાઠિયાવાડ-ગુજરાત-મધ્યપ્રદેશ-રાજસ્થાન-બિહાર-બંગાલ-મહારાષ્ટ્ર દરેક શહેરની પંચતીર્થી-તીર્થયાત્રા કરેલ. નિજાનંદમાં રહેનાર-પાકટ ઉંમરે પહોંચ્યા. કોઈ પૂર્વે બાંધેલા અશાતા વેદનીયકર્મોએ ઝપટમાં લીધા.

અમેરિકા-કલકત્તા-મુંબઈ-રાજકોટ-મોરબીના નામાંકિત ડૉ. બોલાવી સારવાર આપતા. હાર્ટએટેક, બી.પી. બીજાં ઘણાં-ઘણાં દર્દો છતાં આવશ્યક ક્રિયા ધરમાં ઝારી રાખતા. પોતાના સુપુત્રો-મોટી પુત્રી વગેરે પુત્રવધૂઓએ સેવા કરી. પાલિતાણામાં જિનમંદિર બંધાવ્યા બાદ અંજનશલાકા પ્રતિષ્ઠા પ્રસંગે નંદપ્રભા જિનાલયની બાજુમાં ગેસ્ટહાઉસ ધર્મશાળામાં રાખ્યા!

માત્ર ચક્ષુ દ્વારા જોવે. તદ્દન પાસે લઈ જાય. ઓળખ આપે પરિવાર-સગાસંબંધિ. પ્રતિષ્ઠાના પ્રસંગના અહેવાલ-કલ્યાણ અને સન્માર્ગમાં આપેલ. પ્રભાબહેન નામ પ્રમાણે પ્રભા પાથરી-કુટુંબ પરિવારમાં સુવાસ ધર્મની મૂકી ગયાં છે. પાલિતાણામાં જ પોતાના ગૃહાંગણે ઠીક સમય પહેલા દેહાવસાન પામ્યાં! કુટુંબ અને પોતાના પરિવારને છોડી અનંતની વાટે ઊપડ્યા. જિનાલયના પ્રાંગણમાં માત-પિતાના દાદા-દાદીના સ્થેયુ મૂકી પરેશભાઈ પુત્રે ઋણ-સેવાનો પ્રસંગ આજના પુત્રોને બતાવેલ છે. આ ઉદાહરણથી સંઘના સમાજના પુત્રોને જીવનમાં ગુણો ઊતરશે. પ્રભાબહેન સન્નારી અને રત્ન હતાં. તેમનું જીવન નિરાળુ, નિસંગ હતું! બંને પક્ષના કુટુંબ પ્રત્યે લાગણી હતી. જીવન પણ સાદું હતું. સંસારમાં રહ્યા છતાં નિઃસંગ દશા-પરમાત્માની ભક્તિ અખંડ કરતાં. છેવટ સુધી પોતાનું જીવન નામ સાર્થક કરી ગયા. તેમના આત્માને શાંતિ પ્રાર્થીએ.

સંસારપક્ષે તેમના નણંદ (નણંદ મહારાજ) નવકારાદિ કરોડો-કરોડો મંત્ર જાપના આરાધક-સ્વાધ્યાયપ્રેમી સરલ સ્વભાવી-સાધ્વીરત્ના પૂ. પદ્મયશાસ્ત્રીજી મ.સા.ની અવિરત સેવા-વૈયાવચ્ચ કરતા અહોભાવ હતો. ગમે તે આવે તેને પૂછે-“મહારાજ સાહેબને કેમ છે?” માંદગીમાં પણ તેના લાડકવાયા પુત્રે-પરેશભાઈએ-શ્રવણની જેમ યાત્રા-દર્શન-પૂજા કરાવી. છે! ધન્ય ધન્ય છે પરેશભાઈને!

નવકારાદિ કરોડો-કરોડો મંત્રજાપના આરાધક સ્વાધ્યાયપ્રેમી સરલ સ્વભાવી-સાધ્વી રત્ના પૂ. પદ્મયશાસ્ત્રીજી મ.ના ધર્મજ્ઞાત્ર.

દોશી પૂનમચંદ બાલુભાઈ

કચ્છદેશમાં વિજય શેઠ, વિજયા શેઠાણી હતા. પરંતુ સોરઠમાં (ઉન્નતપુર) ઉનામાં દોશી પૂનમચંદ બાલુભાઈ તેમની સહચારી પત્ની વિજયાબેન-દાંપત્ય જીવનમાં બંને શ્રાવકચાર પ્રતિક્રમણ, પૂજા, સામાયિક, પરમાત્માની ભક્તિ, સાધુની સેવા, સુપાત્રદાન, જીવદયા, સાધર્મિક ભક્તિ, શ્રાવકના કર્તવ્યનું પરીપૂર્ણ પાલન કરી રહ્યા છે. પ્રભુ પ્રત્યે, શાસનપ્રત્યે અવિહડ રાગ તો ગુરુ પ્રત્યે. સાધુપદ પ્રત્યે તો કાલા-ઘેલા થઈ જાય છે! પૂ. સા. પદ્મયશાશ્રીજી મ. (માસી મ. થાય)ની પ્રેરણાથી જીવનમાં રંગે-રંગમાં ધર્મભાવનાની જ્યોત જલી રહી છે. આ દંપતીનું ચતુર્થપાલનમાં આગવું સ્થાન છે. શ્રી અજાહરા તીર્થમાં દરેક સંસ્થામાં-પાલિતાણામાં અભૂતપૂર્વ યોગદાન છે.

ડૉ. નીતિલાલભાઈ

શ્રી અંતરિક્ષ તીર્થ માટે ઝઝુમ્યા છે. ત્રીસ-ત્રીસ વરસ સુધી ટ્રસ્ટી તરીકે રહેનાર શાહ પ્રેમચંદ વિહલભાઈનો પરિવાર ડૉ. નીતિલાલભાઈ. તેમના ધર્મપત્ની ઈદુમતીબેન, અનેક સાધુ-સાધ્વીજી મ. તેમજ પૂ. પં. ચન્દ્રશેખર વિ.મ., પૂ.આ. આચાર્ય રત્નસુંદરસૂરિ મ.સા.ના પ્રતિબોધથી ધર્મ પામ્યા છે. કચ્છ, કાઠીયાવાડ, સૌરાષ્ટ્ર, સોરઠ, બિહાર, મહારાષ્ટ્ર, ગુજરાત, ભારતભરના તીર્થોની સ્પર્શના કરી છે. આકોલામાં દેશસરમાં પ્રભુજીની પ્રતિષ્ઠા, આલીશાન ઉપાશ્રયમાં યોગદાન સારું આપેલ છે. પરિવાર ધર્મનિષ્ઠ છે. મોટા પુત્રી-જમાઈ ડૉક્ટર છે. સાતેય ક્ષેત્રમાં વિપુલ ધનનો વ્યય કરે છે. પૂ. સાધ્વીજી પદ્મયશાશ્રીજી મ.સા. (માસી મ. થાય) તેમની પ્રેરણાથી પરમાત્મભક્તિ ગુરુસેવા-ધર્મારાધના અત્યુત્તમ કરે છે.

શ્રી ઉષાબેન રમેશકુમાર મહેતા

ઉગતી ઉષા જેમ ધરા પર કિરણો પાથરે છે એવા આ છે ઉષાબેન રમેશકુમાર મહેતા, કલકત્તા. એક પુત્ર છે, પુત્રવધૂ-પ્રપુત્ર-પ્રપૌત્રી. ઉષાબેનના નણંદે દીક્ષા લીધેલ. ઉષાબેન પણ દાન ધર્મમાં આગળ, સુપાત્રદાન, સાધર્મિક ભક્તિ પણ જોરદાર. નાની-મોટી અનેક તપશ્ચર્યા, વર્ધમાન તપ, વીશ સ્થાનક તપ, વરસીતપ, ૫૦૦ આયંબિલ તપ વગેરે કલકત્તામાં, પાલિતાણામાં પ્રભુ પધરાવેલ. શ્રાવકચારનું પાલન, નિરંતર પરમાત્માની પૂજા, સામાયિક પ્રતિક્રમણ, પ્રભાવના સાતેય ક્ષેત્રોમાં સારો ધન વ્યય કરે છે. ભારતભરના જૈન તીર્થની સ્પર્શના કરી છે. પૂ. સાધ્વી પદ્મયશાશ્રીજી મ.સા. (માસી મ.) ની અત્યુત્તમ ભક્તિ કરે છે.

ત્યાગી, તપસ્વી, શાસનના અનુરાગી

શ્રાવિકારત્ન કોકીલાબેન

કાઠીયાવાડનું જેતપુર શહેર. પોરવાડ જ્ઞાતિ. બે ભાઈનું કુટુંબ. મોટાભાઈ વલ્લભદાસ ફૂલચંદ, નાનાભાઈ ઈશ્વરલાલ ફૂલચંદ તેને બે પુત્રો, બે પુત્રીઓમાં મોટા કોકીલાબેન. સંસ્કાર-સંપથી બંને કુટુંબ સમૃદ્ધ. ગળથુથીના સંસ્કાર, બાલ્યકાળથી દર્શન-પૂજા-સામાયિક-પ્રતિક્રમણથી જીવન. વ્યાવહારિક અભ્યાસ એફ.વાય. બી.એ. સુધી કરેલ. ધાર્મિક અભ્યાસ ચાર પ્રકરણ, ત્રણ ભાષ્ય, કર્મગ્રંથાદિ કરેલ. જેતપુરની જૈન પાઠશાળામાં વગર વેતને બાવીસ વરસ સુધી બાળક-બાલિકાને ભણાવેલ. પૂ. સાધુ-સાધ્વીજી મહારાજના સંપર્કમાં આવ્યા, સંયમ લેવાની ભાવના જાગી, ઘરના વડીલોની સંમતિ ન મળતાં ધીનો ત્યાગ કરેલ છે. કોઈ પૂર્વકર્મના સંયોગો એવા ઊભા થયા કે ચારિત્ર લઈ શક્યા નથી. આજીવન બ્રહ્મચર્યવ્રતધારી છે. શાસન પ્રત્યે દાઝ, સંઘમાં જરાપણ ખોટું ન ચલાવે. શ્રી નવપદની ઓળી, વર્ધમાન તપ, વીશસ્થાનક તપ, વરસીતપ, ત્રણ ઉપધાન, નાના-મોટા તપ વગેરે કર્યા છે. પૂ. સાધ્વીજી પદ્મયશાશ્રીજી મહારાજની કાયમ સેવા કરી રહ્યા છે શાસનરૂપી આંબાવૃક્ષના કોકીલાબેન શાસનગૌરવ છે.

પરમપદના એ પથિકોને વંદન

શાસન માટે, ધર્મરક્ષા માટે, સંઘ માટે જેણે દેહની આહુતી આપી છે, ઉપસર્ગપરિષદ સહ્યા છે. એવા કેટ-કેટલાય એવા મહાત્માઓ છે. પોતપોતાની સાધના-આરાધના-તપ-જપ દ્વારા પરમપદે પહોંચ્યા છે. ભારતભૂમિ એટલે સંતો, મહંતો, ધર્મપ્રભાવકો, ત્યાગી, તપસ્વી, જ્ઞાની, ધ્યાની એવા શાસન-પ્રભાવશાલીની ખાણ છે, 'ઝળકતા-તેજસ્વી રત્નો પાક્યા છે. એ મહાત્માઓને વંદન કરીએ!

* ધગ-ધગતી શીલા પર સંથારો કર્યો!
* મસ્તક પર વાધર વીંટાણી! * આખા શરીરની ચામડી ચડ-ચડ ઉતારી! * શરીર ભાલાથી વિંધાણું! * મસ્તક પર સગડી મૂકાણી! * કડવું શાક વાપરી ગયા! * પશુએ આખા શરીરે બચકા ભરી ભક્ષણ કર્યું! * ૫૦૦ શિષ્યને ઘાણી પીલ્યા!

રજૂઆત : પૂ. સા.શ્રી પદ્મયશાશ્રીજી મ.સા.

વીસમી સદી : વિશેષાધ્યયન અધિકારીઓ

જગતના ઇતિહાસમાં એવું બહુ ઓછું જોવા મળે છે કે કોઈ એક આખેઆખી સદી નવા નવા આવિષ્કારોથી, નવી નવી ઘટનાઓથી, નવાં નવાં પરિવર્તનોથી છલકાતી હોય. વીસમી સદી એવી ઘટના છે કે એમાં કોઈ એક ક્ષેત્રે નહીં, પણ માનવજીવનને સ્પર્શતાં તમામ ક્ષેત્રમાં મહાન પરિવર્તનો નોંધનારી બની રહી. અનેક ક્ષેત્રમાં ખમતીધરોની આપણને ભેટ મળી. ઇતિહાસ મોટે ભાગે રાજકીય ઊથલપાથલો નોંધતો હોય છે, પણ વીસમી સદીએ તો એકેએક ક્ષેત્રનાં પ્રતિભાવંતોની નોંધ લેવાની ફરજ પાડી છે. રાજકારણ, ધર્મકારણ, સમાજકારણથી માંડીને વિજ્ઞાનની પ્રત્યેક શાખાઓમાં થયેલા આવિષ્કારો દિંગ કરી નાખે એવા છે.

પ્રસ્તુત લેખમાળામાં વિવિધ ક્ષેત્રે જેમણે જેમણે અસાધારણ સિદ્ધિ હાંસલ કરી છે તેમના પરિચયો રજૂ કર્યા છે. તેમની ફલશ્રુતિની ભાવથી અનુમોદના કરીએ છીએ. ખૂબ ખૂબ ધન્યવાદ.

સખાવતી વ્યક્તિ નહીં, વિશ્વવિખ્યાત
સંસ્થા, એટલે

શ્રી દીપચંદભાઈ સવરાજભાઈ ગાર્ડી

શીલભદ્ર શ્રેષ્ઠી, સંસ્કૃતિપૂજક અને દષ્ટિપૂત
વ્યક્તિત્વનું તેજસ્વી અનુસંધાન.

શ્રી દીપચંદભાઈ ગાર્ડી સમા વિભૂતિની આ પહેલી

ઓળખ છે. પરંતુ એ ઉપકાર કરવાની ભાવના જન્મવી અને એ ભાવનાની પરિપુષ્ટિ માટે જીવનયજ્ઞ આરંભવો, એ યજ્ઞને સતત દીર્ઘકાળ સુધી સંવર્ધિત કર્યા કરવો એ સઘળું અતિ દુષ્કર છે. દીપચંદભાઈના સઘળા પુરુષાર્થો એ યજ્ઞકાર્યને સફળ કરવામાં કાર્યરત છે. એ માનવજીવનની અદ્ભુત અને અભૂતપૂર્વ ઘટના છે. દીપચંદભાઈ એટલે દુર્લભ માનવ-અવતારની દુર્લભ ભાવનાનો સાક્ષાત્કાર. દાન, ધર્મ, પરોપકાર, પરમાર્થ, સખાવત, જે કહો તે, એક વ્યક્તિની આ એક ઉત્તમ ભાવનાનું બીજ પાંગરીને-ફૂલીફાલીને કેટકેટલી શાખા-પ્રશાખામાં ફેલાઈ શકે તેનું જીવતુંજાગતું ઉદાહરણ તે શ્રી દીપચંદભાઈ ગાર્ડી.

વિરાટ વ્યક્તિત્વ :

શિક્ષણ અને આરોગ્યક્ષેત્રે સતત ઉદાર સખાવતો અને દાનનો પ્રવાહ વહેવડાવી ભારતના ‘ભામાશા’ તથા ‘શલાકા પુરુષ’ રહેલા શ્રી દીપચંદભાઈ સવરાજભાઈ ગાર્ડીનો જન્મ દિનાંક ૨૫-૪-૧૯૧૫ના રોજ. સૌરાષ્ટ્રના પડધરી-વાંકાનેર જિલ્લો- રાજકોટ મુકામે થયેલો. પ્રાથમિક અને માધ્યમિક શિક્ષણ પડધરી, વાંકાનેર તેમજ જ્યાં ગાંધીજીએ શિક્ષણ પ્રાપ્ત કર્યું તેવી ભાવનગરની શામળદાસ કોલેજમાંથી પ્રિકોલેજ કર્યા પછી ઉચ્ચ શિક્ષણ માટે મુંબઈ ગયા. ત્યાંથી બી.એસ.સી. અને એલ.એલ.બી.ની પદવી મેળવ્યા પછી મુંબઈમાં વકીલાત શરૂ કરીને, મુંબઈને કર્મભૂમિ બનાવી. બે વર્ષ સુધી પ્રેક્ટિસ કર્યા

પછી 'બાર એટ લો'ની પદવી મેળવવા માટે ઈંગ્લેન્ડ ગયેલા.

બાલ્યાવસ્થામાં મૂળી (જિલ્લો-સુરેન્દ્રનગર)ના પ્રખ્યાત માંડવરાયજીના મંદિરે દર્શન કરીને તેમણે પ્રાર્થના કરેલી કે, "હે પરમાત્મા! મને નિત્ય હજારેક રૂપિયાનું દાન કરી શકું એવો ધનવાન બનાવજે," પણ પરમકૃપાળુ પરમાત્મા માંડવરાયજીએ એમને એવા અને એટલા ધનવાન બનાવ્યા કે તેઓ હવે હજારનું નહીં પણ દરરોજ લાખો રૂપિયાનું દાન કરે છે અને ભવિષ્યમાં દરરોજ કરોડો રૂપિયાનું દાન કરવાની ઈચ્છા ધરાવે છે. તેમની આવી ઉદાર સખાવતને કારણે ૫૦૦ જેટલાં વિદ્યાધામોનું નિર્માણ તેમના દ્વારા શક્ય બન્યું છે. નાનામાં નાનું ગામડું હોય, જ્યાંના માણસોને કોઈ મોટા ગજાના માણસ સાથે ઓળખાણ ન હોય, પણ દીપચંદભાઈનો સંપર્ક કરે અને એમની નિરાશા ટળી જાય. જે ગામ સાથે, જે પ્રજા સાથે દીપચંદભાઈને કંઈ પણ સંબંધ નથી, જ્યાં ક્યારેય એમને જવાનું નથી ત્યાં પણ નિઃસ્વાર્થ ભાવથી, નરી શિક્ષણ પ્રીતિથી અને માનવતાવાદી દૃષ્ટિબિંદુથી તેઓ પોતાની સિદ્ધિલક્ષ્મીને વહાવે છે. ઉદાર અનુદાન કરે છે અને સંસ્થા સાથે પોતાનું નહીં પણ પુત્રો, પૌત્રો, પૌત્રી, પત્ની અને પુત્રવધૂઓને દાન આપવાની સતત પ્રેરણા આપવાના હેતુથી તેઓનાં નામ જોડીને એક વિદ્યાલયનું નિર્માણ થાય એ માટે નિર્મમભાવે સહાયભૂત થાય છે. ભારતીય સંસ્કૃતિના ઉદાર દાતાઓના, આવા કારણે, તેઓ ખરા અર્થમાં તેજસ્વી વારસદાર બન્યા છે.

પ્રાથમિકથી માંડીને પોસ્ટગ્રેજ્યુએટ અને પીએચ.ડી. કક્ષા સુધીના શિક્ષણ માટે તેઓ અનુદાન આપતા રહ્યા છે, ઉપરાંત આર્ટ્સ, કોમર્સ, સાયન્સ, મેડિકલ, કૃષિ, એન્જિનિયરિંગ, ફાર્મસી, આઈ.ટી.આઈ. અને પોલિટેકનિક જેવી વિદ્યાશાખાને આવરી લેતો તેમનો દાનપ્રવાહ ભારે વ્યાપક છે. કોઈ પણ પ્રકારની જ્ઞાતિ, જાતિ અને ધર્મના ભેદભાવ વગર સમગ્ર સમાજ માટે દાનનો પ્રવાહ વહેવડાવી રહેલ દીપચંદભાઈ એ રીતે માનવસેવાના વ્રતધારી છે. તેમની વ્યાપક ધર્મભાવના તેમને ખરા અર્થમાં આપણી ભવ્ય મહાજનપરંપરાના ઉજ્જવળ અને તેજસ્વી વારસદાર તરીકે સ્થાપે છે. આસામ, બિહાર અને ગુજરાતનાં આ વિદ્યાલયો માટે તેમણે પૂરી અનુકંપા, સદ્ભાવ અને સમભાવથી જે રીતે અનુદાન અર્પણ કરીને વનવાસી પ્રજાના વિકાસમાં યોગદાન આપ્યું એ તેમના સંવાદી વ્યક્તિત્વનું ઊજળું ઉદાહરણ છે.

મધ્યપ્રદેશના ઉજ્જૈનમાં રૂપિયા સો કરોડના દાનથી અદ્યતન સુવિધા ધરાવતી મેડિકલ કોલેજ અને એ સાથે હોસ્પિટલનું નિર્માણ તથા સાથે-સાથે પેરામેડિકલ અભ્યાસક્રમો અને સંશોધન માટેનું તેમનું ઊંડી સૂઝપૂર્વકનું આયોજન સમગ્ર ભારતને સ્વનિર્ભર વિદ્યાધામ કેવું માનવકેન્દ્રી અને સેવાકેન્દ્રી હોય એનું આદર્શ માળખું પ્રત્યક્ષ ઉદાહરણરૂપે પૂરું પાડે છે.

ઉત્તમ વિદ્યાભવનોના નિર્માણ ઉપરાંત વિદ્યાર્થીઓના નિવાસ માટે છાત્રાલય-હોસ્ટેલ નિર્માણ માટે પણ તેઓ પૂરા પ્રોત્સાહક રહ્યા છે. કડીનું કન્યા છાત્રાલય, બક્ષીપંચનાં છાત્રાલયો, વનવાસી વિદ્યાર્થી માટેનાં એમના વિસ્તારમાંનાં છાત્રાલયો, યશોવિજયજી ગુરુકુળ-પાલિતાણા, બોયઝ હોસ્ટેલ-સોનગઢ જેવાં અનેક સુવિધાપૂર્ણ છાત્રાલયોનાં નિર્માણ માટે પણ પૂરા પ્રોત્સાહક રહ્યા. અનેક યુવાનોની કારકિર્દીના ઘડવૈયા બનીને, ભારતના તેજસ્વી વિદ્યાર્થીને વિકાસની તક પૂરી પાડીને તેમણે મોટી રાષ્ટ્રસેવા કરી છે.

વિદ્યાભવનનિર્માણ, છાત્રાલયનિર્માણ ઉપરાંત વિદ્યાકીય ઉપકરણોની સહાય પણ તેઓ કરતા રહ્યા છે. સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીમાં કમ્પ્યુટર, સેમિનાર હોલ, પીએચ.ડી. લેબોરેટરી, રીડિંગ રૂમ અને ગ્રંથાલય કે રમતગમત અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિ અંગે પણ અનુદાન ફાળવતા, જરૂરિયાતમંદને જરૂરી વિદ્યાકીય સાધનસામગ્રી પૂરી પાડનારા દાતા તરીકે તેઓ હંમેશાં યાદ રહેશે. ઉપરાંત વિકલાંગ કે શારીરિક ખોડખાંપણવાળા વિદ્યાર્થીઓ માટે પણ વિદ્યાકેન્દ્રોના તેઓ જનક રહ્યા છે. આ ઉપરાંત તેઓ વિદ્યાર્થીઓને આર્થિક સહાય, વિદેશના ઉચ્ચ અભ્યાસ માટે મદદરૂપ થવા માટેની તેમની તત્પરતા તેમની નરી વિદ્યાકીય પ્રવૃત્તિની પરિચાયક છે. સંશોધન માટે અનુદાન એ પણ તેમનો દાતા તરીકેનો એક અભિનવ અભિગમ રહ્યો છે. સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીના ગુજરાતીભવનનું જૈન એકેડેમી રિસર્ચ સેન્ટર, ચેન્નાઈની અહિંસા રિસર્ચ ફાઉન્ડેશન, અમદાવાદની ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ જૈનોલોજી જેવી સંશોધનસંસ્થાઓ દ્વારા ઉચ્ચ પ્રકારનું સંશોધન થાય એ માટે તેઓ મદદરૂપ થતા રહ્યા છે.

આરોગ્યક્ષેત્રે આયોજનપૂર્ણ અને ઉમદા અનુદાન :

ભારતની મોટી સમસ્યા આરોગ્ય વિષયક સુવિધા પ્રાપ્ત કરવી તે છે. સરકારી સહાય કેટકેટલે સ્થાને પહોંચી શકે. સમાજનો કેટલો બધો ભાગ સુવિધાથી વંચિત રહેતો હોય છે.

સમાજ નીરોગી હોય, સશક્ત હોય, માનસિક રીતે સ્વસ્થ હોય તો એ સમાજ દ્વારા જ રાષ્ટ્ર ખરા અર્થમાં વિકાસ-વિસ્તાર સાધીને રાષ્ટ્રને પરમ વૈભવના શિખરે પહોંચાડી શકે. આવા ઉમદા વિચારથી તેમણે આરોગ્ય ક્ષેત્રે અનુદાન માટે જે આયોજન કર્યું તેમાંથી માનવમાત્ર માટેની તેમની ખેવના પ્રગટ થાય છે.

મધ્યપ્રદેશના ઈન્દોર-ઉજજૈન જેવાં મહાનગરોમાં આરોગ્યધામો અને આરોગ્ય વિદ્યાલયો ઊભાં કરીને પોતે એકલા હાથે કરોડો રૂપિયાનું દાન આપીને એક અનોખું ઉદાહરણ પૂરું પાડ્યું છે.

આરોગ્યક્ષેત્રે ભવનનિર્માણ અને વિદ્યાલયનિર્માણ તથા સંચાલન ઉપરાંત બ્લડબેન્કના નિર્માણ માટે તેમણે કરેલી મદદ પણ મહત્વની છે. પ્રાણી, પક્ષીઓ માટેની હોસ્પિટલનો ઉમદા વિચાર તો આવા અનુકંપાશીલ હૃદય ધરાવતા દીપચંદભાઈને જ આવે. તેમનું વ્યાપક દૃષ્ટિબિંદુ અહીં પણ દૃષ્ટિગોચર થાય છે. વિવિધ પ્રકારના નિદાનકેમ્પો, બ્લડડોનેશનના કેમ્પો, ખાસ કરીને હાડકાં, પોલિયો, આંખ અને કેન્સર જેવા જનરલ મેડિકલ કેમ્પોનું આયોજન ઉપરાંત અસાધ્ય રોગ ધરાવતાં રોગીઓને ભારે મોટી રાહત તેઓ નિયમિત રૂપે અનેક જગ્યાએ પૂરી પાડે છે. ૨૫૦૦૦થી પણ વધુ હૃદયરોગના, થેલેસેમિયાના અને કેન્સરના રોગથી પિડાતા દર્દીને પણ નિમયિતરૂપે તેઓ મદદ કરે છે.

આપત્તિગ્રસ્ત પીડિતો માટે અનુદાન :

દાનવીર દીપચંદભાઈ ગાર્ડીના વ્યક્તિત્વની એક વિશિષ્ટતા એ પણ છે કે, એમને ખ્યાલ આવે કે કુદરતી આફતોનો સમાજ ભોગ બનેલ છે, તો તેઓ ત્યાં પણ ચૂપચાપ પહોંચીને દાનગંગા વહેવડાવે છે.

ઈ.સ. ૧૯૮૭માં સતત ત્રણ વર્ષ સુધી દુષ્કાળની આપત્તિ આવી પડેલ, ત્યારે તેમણે એક લાખ જેટલા ઢોરવાડાઓમાં ગાય, ભેંસ, બળદ, ઊંટ, ઘેટાં-બકરાં જેવાં પ્રાણીઓને સમગ્ર ગુજરાતમાં સાચવેલાં. આટલી મોટી સંખ્યામાં ગુજરાતને ગામડે-ગામડે ઢોરવાડામાં નીરણ, પાણી માટે તેમણે જે આયોજન કર્યું, ક્યાંય કોઈને તકલીફ ન પડે અને મદદ માટે દોડધામ ન કરવી પડે તેવું વ્યવસ્થાતંત્ર ગોઠવ્યું. પશુઓના પાલકોને ઢોરવાડામાં જ બધી મદદ મળી રહે એ માટે ખડેપગે રહીને ઉપરાઉપરી ત્રણ-ત્રણ વર્ષ સુધી

મદદ કરી એ એમની પ્રાણીપ્રીતિ અને જીવદયાનું ભારે ઊજળું ઉદાહરણ છે.

દુષ્કાળગ્રસ્ત વિસ્તારોમાં ઢોરવાડા ઉપરાંત પંખીઓ માટે ચણનું, પરબનું અને અવેડાનું તેમનું આયોજન અવિરતપણે ચાલે છે. કીડીને માટે કીડિયારાની વ્યવસ્થા, માછલાંને ખોરાક, ફૂતરાંને રોટલા મળી રહે એ માટેનું તેમનું આયોજન તેમની ખરી-નરી જીવદયાપ્રીતિ અને ખરા જૈન શ્રાવક-શ્રેષ્ઠીની વ્યક્તિમત્તાનો પરિચય કરાવે છે.

ક્તલખાને જતી ગાયોને બચાવવી, ગૌશાળામાં, પાંજરાપોળમાં માંદા પડેલાં પશુઓની સાર-સંભાળ માટે માત્ર આપત્તિ અને દુષ્કાળ સમયે જ નહીં, પરંતુ પછી પણ તેઓ અવિરતપણે મદદરૂપ થતા રહે છે.

પૂરપીડિતોને, વાવાઝોડાગ્રસ્ત અને ભૂકંપપીડિતોને પણ મોરબી, દક્ષિણ ગુજરાત, કચ્છ અને લાતુર કે ઓરિસ્સામાં તેઓ ભારે સહાયભૂત થયેલા. કચ્છના ભૂકંપ પછી ખૂબ ટૂંકગાળામાં ૪૦૦ શાળાઓ બાંધી આપેલી. તેમનું અનુદાન આવી રીતે આપત્તિગ્રસ્તો માટે ભારે સમયસરનું, ભારે આવશ્યકતાવાળું અને ખરા અર્થમાં પરિણામદાયી બની રહ્યું છે.

નિરાધારોના આધાર માટે અનુદાન :

શિક્ષણ, આરોગ્ય અને આપત્તિગ્રસ્તો માટે દાનની ગંગા વહેવડાવનારા દીપચંદભાઈ ગાર્ડી નિરાધારો માટે પણ ભારે સ્નેહથી, નર્યા નિઃસ્વાર્થ ભાવથી આધારરૂપ અને સહાયભૂત બની રહ્યા છે. તેમનું આ પગલું પણ તેમની દાનશીલ વ્યક્તિમત્તાનું આગવું ઉદાહરણ છે. રાજકોટમાં ‘દીકરાનું ઘર’ જેવા વૃદ્ધાશ્રમનું નિર્માણ તેમના મોટા અનુદાનથી શક્ય બન્યું. બહેરાંમૂંગાં શાળા કે અનાથાશ્રમના નિર્માણમાં પણ તેઓનું ભારે મોટું અનુદાન રહેલું છે.

વિધવા અને ત્યક્તા બહેનોને રોજગારી મળી રહે, સ્વમાનભેર તેઓ પોતાનો જીવનનિર્વાહ ચલાવી શકે એ માટે તેઓ અનેકરીતે મદદરૂપ થતા રહે છે.

વિવિધ સેવાકીય સંસ્થાઓમાં સેવાદાન :

તેમની દાનશીલવૃત્તિને કારણે અનેક સેવાકીય સંસ્થાઓનું અસ્તિત્વ શક્ય બન્યું છે. એવી બધી સંસ્થાઓમાં આર્થિક અનુદાન ઉપરાંત તેમનું અનુભવપૂર્ત માર્ગદર્શન પણ

પ્રાપ્ત થતું હોય છે. ‘ઓલ ઈન્ડિયા જૈન શ્વેતાંબર કોન્ફરન્સ’, ‘ઋતુંભરા વિશ્વ વિદ્યાપીઠ’, ‘મહાવીર જૈન વિદ્યાલય’, ‘ગુજરાત મહાજન પાંજરાપોળ’, ‘ગૌશાળા ફેડરેશન’, ‘ભગવાન મહાવીર મેમોરિઅલ સમિતિ’ અને ‘ભારત સરસ્વતી મંદિર સંસદ-માંગરોળ’ જેવાં અનેક સંસ્થાનના પ્રમુખ તરીકેની તેઓ જવાબદારી વહન કરી રહ્યા છે. આ ઉપરાંત ‘ઈન્ટરનેશનલ જૈન એકેડેમી’, ‘એમ.એસ.જે. તીર્થરક્ષા ટ્રસ્ટ’, ‘શેઠ આણંદજી કલ્યાણજી પેઢી’, ‘ગુજરાત વિશ્વકોશ ટ્રસ્ટ’, ‘અહિંસા-ઈન્ટરનેશનલ’, ‘અખિલ હિન્દ કૃષિ ગૌસેવા સંઘ’ જેવી પચાસેક સેવાસંસ્થાઓમાં-ટ્રસ્ટમાં હાલના સમયે પણ ભૂતપૂર્વ પ્રમુખ તરીકે કે ટ્રસ્ટી તરીકે તેઓ સેવાઓ આપે છે. તેમની આવી અહર્નિશ સેવાવૃત્તિ અને તેમની નિરંતર સેવાપ્રવૃત્તિ, અનેકને માટે બહુ મોટો આદર્શ પૂરો પાડે છે. પોતે દાતા હોવું અને અનેક ટ્રસ્ટોના માધ્યમથી એમની સેવાપ્રવૃત્તિમાં સમયદાન, વિચારદાન અને આર્થિક અનુદાન અર્પતાં રહેવું એ એમનો આગવો ગુણ છે.

પરિવારજનોની સેવાકીય પ્રતિબદ્ધતા :

દીપચંદભાઈએ બાલ્યાવસ્થામાં જ પિતાનો આધાર ગુમાવેલો, પણ પછી જાણે કે પોતે જ માત્ર પોતાનો નહીં સમગ્ર સમાજનો આધાર બની શકે એવા સમર્થ અને શક્તિશાળી બન્યા! પોતે સંચિત કરેલ દ્રવ્યનો નિજ સુખ-સુવિધાઓ માટે કે મોજશોખમાં-આનંદપ્રમોદમાં વિનિયોગ કરવાને બદલે સમાજને મદદરૂપ થવાની માન્યતા ધારણ કરી. સ્વનો નહીં પણ સર્વનો વિચાર કરનારા બન્યા. તેમની ચિંતા અને ચિંતન સમાજાભિમુખ રહ્યાં. તેમનાં સંતાનોએ ઉચ્ચ અભ્યાસ પ્રાપ્ત કર્યો, એટલું જ નહીં પણ પિતાના પગલે ઉજ્જવળ કારકિર્દી પણ આરંભી. તેમના બન્ને સુપુત્રો ડૉ. રશ્મિકાન્તભાઈ (જી.વાય.એમ.ઈ.સી.)ની પદવી પ્રાપ્ત કરીને અમેરિકામાં પ્રેક્ટિસરત છે. બીજા પુત્ર હસમુખભાઈ સોલિસિટર છે અને દુબઈમાં પ્રેક્ટિસ કરે છે. પુત્રો, પુત્રવધૂઓ, પૌત્રો, પૌત્રીઓનું કુટુંબવૃક્ષ પિતા દીપચંદભાઈની દાનવીર પ્રવૃત્તિને પોષક અને પ્રોત્સાહક રહ્યું છે. એમના પરિવારને દાનશીલ પ્રવૃત્તિ અને સેવાકાર્યોમાં તેઓ સહજ રીતે સાંકળી શક્યા એ તેમના પારસમણિ સમાન વ્યક્તિત્વનું જીવંત ઉદાહરણ છે.

પરિવારની સંપત્તિમાંથી અનેક ટ્રસ્ટોની રચના કરીને સેવાકીય પ્રવૃત્તિના ફલકને તેમણે વિસ્તાર્યું છે. કુટુંબનાં

પરિવારજનો પણ એમનાં વિવિધ ટ્રસ્ટો જેવાં કે (૧) શ્રી દીપચંદભાઈ ગાર્ડી ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ (૨) શ્રી દીપચંદભાઈ ગાર્ડી સોશયલ એન્ડ રિલિજિયસ ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ (૩) શ્રી દીપચંદભાઈ ગાર્ડી રૂરલ એન્ડ એનિમલ પ્રોટેક્શન ડેવલપમેન્ટ ટ્રસ્ટ (૪) સંસ્કૃતિદીપ ફાઉન્ડેશન (૫) શ્રીમતી રુક્મણીબહેન ગાર્ડી ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ (૬) શ્રીમતી રુક્મણીબહેન ગાર્ડી ફાઉન્ડેશન, જેવાં સેવાકીય પ્રવૃત્તિનાં ટ્રસ્ટો દ્વારા સમાજમાં શિક્ષણક્ષેત્રે, આરોગ્યલક્ષી, જીવદયાલક્ષી, આપત્તિલક્ષી અને નિરાધારલક્ષી સેવાકીય પ્રવૃત્તિ અવિરતપણે ચાલે છે.

રાજકોટમાં એમનું નાગરિકસમ્માન તો અવર્ણનીય પ્રસંગ હતો. મહાવીર માર્ગના અનેક સંઘ, ફીરકાઓ, સાધુ-ભગવંતોએ એમનાં સમ્માન કરેલાં છે. દેશમાં તેઓએ રાષ્ટ્રીય અતિથિનું સ્થાન પ્રાપ્ત કર્યું છે. જગદ્ગુરુ શંકરાચાર્ય, પ્રમુખસ્વામી જેવા સાધુ-સંતોએ આશિષ વરસાવી છે. ઈંગ્લેન્ડની મહારાણી એલિઝાબેથ અને પોપ પોલ જેવા ખ્રિસ્તી ધર્મના ટોચના સંતે પણ તેમને સમ્માનિત કરેલા છે. ભારતના શ્રેષ્ઠ સંતો પાંડુરંગ આઠવલે, મોરારિબાપુ, રમેશભાઈ ઓઝા વગેરેના આશીર્વાદરૂપી અનેક એવોર્ડથી વિભૂષિત દીપચંદભાઈ ભારતીય મહાજનપરંપરાના તેજસ્વી વારસદાર તરીકે ઉદાહૃત થયા છે. તેઓ સાચા અર્થમાં ભારતના સાંસ્કૃતિક રાજદૂત છે. જાતને ધસી નાખનારા દધીચિ-પરંપરાના તેઓ અનુસંધાનરૂપ છે. તેમના માટે કહેવાય છે કે તેઓ દાન કરવા માટે દાન નથી કરતા પણ પ્રાચીન ભારતની કર્ણ અને બલિ રાજાની દાનપરંપરા આજે પણ જીવંત છે.

દીપચંદભાઈના પ્રથમ પ્રારંભિક અનુદાનથી સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીમાં ગુજરાતી ભાષા-સાહિત્ય ભવનમાં ‘જૈન એકેડેમી’ અને ‘ભારતીય સાહિત્ય સંસ્કૃતિ સંસ્થાન’ના નિર્માણ પામેલ નૂતન ભવન દિનાંક : ૧૯-૭-૧૯૮૮ના રોજ તેમના હસ્તે ખુલ્લું મુકાયેલ.

આયુષ્યના દશમા દાયકામાં પ્રવેશેલા દીપચંદભાઈ પંચાણું વર્ષની ઉંમરે પણ સ્વસ્થ અને સેવાસભર બનેલા જોવા એ સમકાલીન સમાજને માટે એક મોટું સંભારણું બની રહેશે. આવા નખશિખ શીલભદ્ર શ્રેષ્ઠી અને સંસ્કૃતિના રખેવાળ દીપચંદભાઈને સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી ડી.લિટ.ની માનદ્ પદવી એનાયત કરે એ માત્ર ગુજરાતની જ નહીં, પરંતુ સમગ્ર ભારતની એક સાંસ્કૃતિક ઘટના છે.

માનવસેવાના મશાલથી ઉદારચરિત દાનવીર : અનેક
સંસ્થાઓના પ્રેરક અને માર્ગદર્શક

શ્રી ગૌતમભાઈ ચિમનલાલ શાહ

ધન્યભાગી પિતાશ્રી શ્રી ચિમનભાઈ પી. શાહ યુસ્ત ગાંધીવાદી, તેજસ્વી બુદ્ધિપ્રભા ધરાવતા પ્રખર સ્વાતંત્ર્યસેનાની, કર્તવ્યનિષ્ઠ સમાજસેવક અને માનવતાવાદી અભિયાનમાં દાન-પરોપકાર વગેરે સેવાઓમાં હંમેશાં સમર્પિત હતા. શ્રી ગૌતમભાઈને આવા કેટલાક વિશિષ્ટ

સદ્ગુણો પિતા પાસેથી વારસામાં મળ્યા. પિતાશ્રી રાજકીય અગ્રણી અને સામાજિક નેતા હતા. નગરપાલિકાના પ્રથમ પ્રમુખ હતા અને ઘાટકોપર મુંબઈ કોંગ્રેસ કમિટીના વર્ષો સુધી પ્રમુખ તરીકે સેવા બજાવી. પરિવારને જીવતર જીવવાની જડીબુટ્ટી બતાવી ૧૯૪૭માં આઝાદી મળ્યા પછી તેમણે બધાજ હોદાઓ ઉપરથી રાજીનામું આપી પૂરો સમય જરૂરિયાતમંદ-ગરીબોની સામાજિક સેવામાં આપવાનો દૈનિક સંકલ્પ કર્યો અને તે રીતે અમલમાં મૂક્યો. તેમની ઊંડી દેશદાઝ અને વ્યવહારપદ્ધતિને લીધે તેમના વ્યક્તિત્વની આગવી પ્રતિભા અંકિત થતી રહી. ધનસંપત્તિના સ્વામી બનવા છતાં સંપત્તિનો આડંબર આ પરિવારમાં જોવા ન મળ્યો. તેમના મોટાભાઈ શ્રી મગનભાઈ પોપટલાલ શાહના ટ્રસ્ટ અને પરિવારના દાનથી ઘાટકોપરમાં વિશાળ સર્વોદય હોસ્પિટલની સ્થાપના થઈ, જ્યાં અત્યંત રાહતદરે મેડિકલ સેવા પૂરી પાડવામાં આવે છે, જે સંપૂર્ણપણે માનવતાની બુનિયાદને વરેલી છે. ધર્મ, જ્ઞાતિ, રાય કે રંક કોઈપણ જાતના ભેદભાવ વિના બધી જ સામાજિક સેવા પૂરી પાડવામાં આવે છે. અન્ય માનવીય અને આધ્યાત્મિક પ્રવૃત્તિઓનું પણ સુંદર આયોજન થયેલું છે. હોસ્પિટલની વિશાળ જગ્યામાં જૈન તથા હિન્દુ મંદિર, ચર્ય, મસ્જિદ, ગુરુદ્વારા અને સ્વામિનારાયણ મંદિરનાં સંકુલો ઊભાં થવાથી સર્વધર્મ સમભાવનું ઉદાહરણ પૂરું પાડ્યું છે.

ઉપરાંત શિરમોર સમી હોસ્પિટલના પ્રાંગણમાં સેકંડો માણસોને સમાવી શકાય તેવા વિશાળ

કોમ્યુનિટી હોલનું પણ નિર્માણ થયેલ છે.

આજસુધી આ સંકુલની દેખરેખ અને સારસંભાળ શ્રી ગૌતમભાઈના પિતરાઈ શ્રી કાન્તિભાઈ સંભાળતા પણ કાન્તિભાઈના સ્વર્ગવાસ પછી શ્રી કુસુમબહેન કાન્તિભાઈ શ્રીમતી ક્ષમાબહેન અને તેમનાં કુટુંબીજનો આ ભારે મોટી જવાબદારી વહન કરી રહ્યાં છે.

પિતાશ્રીએ સેવાધર્મની ઊભી કરેલ પગદંડી ઉપર ચાલીને પિતાના આદર્શો અને સિદ્ધાંતોને અનુસરીને અમદાવાદમાં સર્વોદય પબ્લિક ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટની ઉમદા આશય સાથે સ્થાપના કરી, જેને સમાજમાં સારો આવકાર મળ્યો.

આ ટ્રસ્ટની સમાજસેવા પ્રવૃત્તિઓ ખરેખર નોંધનીય છે. જરૂરિયાતવાળા ગરીબ પરિવારોને દવા, અનાજ, બિમારોને આર્થિક સહાય તથા ઓપરેશન વગેરેમાં મદદરૂપ બને છે. આ ટ્રસ્ટ દ્વારા લોકહિતાર્થનાં અનેક કાર્યો ઉપરાંત આ ટ્રસ્ટે કરુણા ટ્રસ્ટ અને શંખેશ્વરતીર્થને રોટરી ઇન્ટરનેશનલ દ્વારા મોડર્ન એમ્બ્યુલન્સ પણ અર્પણ કરેલ છે, જે પ્રશંસાપાત્ર છે.

બિમાર જૈન સાધુ-સાધ્વીઓની વૈયાવચ્ચ ભાવથી અમદાવાદમાં વૈયાવચ્ચ ઉપાશ્રય કર્યો. આવાસ અને જ્યાં દવાની પણ વ્યવસ્થા થાય છે. આ છે માનવચેતનાની સાચી સુગંધ. હાલમાં ત્યાં પ. પૂ. સાધ્વીજી મહારાજ સાહેબો બિરાજમાન છે.

ઉત્તર ગુજરાતના વડાલીમાં પ.પૂ. શ્રી આનંદધનજી મ.સા.ની પ્રેરણા અને સમાજની સહાયથી ૨૦૦૦ વર્ષમાં જૂની જૈન પ્રતિમાઓ જે સુંદર આરસમાં જમીનમાં દટાયેલી હતી તે બહાર કઢાવી મંદિરમાં પુનઃ સ્થાપન કરાવવાનું ભગીરથ આયોજન પણ હાથ ધર્યું અને આજે વટપલ્લી પાસે ખૂબ જ સુંદર દેરાસર બધી સગવડો સાથે ખૂબ જ જાણીતું બન્યું છે.

શ્રી ગૌતમભાઈ કાયદો અને ન્યાયના પણ યુસ્ત હિમાયતી છે. આ હેતુ સાથે જરૂરિયાતમંદને ન્યાય અપાવવા હાઈકોર્ટની કાયદાકીય સેવા સમિતિના સભ્ય બન્યા અને ગુજરાત રાજ્ય લિગલ લિટરસી મિશનના પબ્લિક રિલેશન પાંખના કન્વીનર (સંગઠક) બન્યા. તેમણે અમદાવાદ, મુંબઈ અને સુરતમાં ડી.આર.ટી.ના ઘણા કેઈસીઝનું સફળ સંચાલન

કર્ચું. રાષ્ટ્રીયકૃત બેન્કો અને ડેટ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલચીફ દ્વારા તેમની સરાહના કરવામાં આવી. તેઓ શરૂઆતથી જ ગુજરાત રાજ્ય કાયદાકીય સમિતિની લિગલ ક્લિનિક, કે જે અમદાવાદમાં શાહીબાગ ખાતે ચાલે છે.

આત્મબળ ઉપર વિશ્વાસ રાખીને જીવનપંથ સજાવનાર શ્રી ગૌતમભાઈએ ૧૯૮૭માં અમદાવાદમાં રોટરી ક્લબની સ્થાપના કરી અને તેના ચાર્ટર્ડ પ્રેસિડેન્ટ બન્યા. તેમની આગેવાની નીચે રોટરી ક્લબે કેટલાક પ્રોજેક્ટો પણ હાથ ધર્યા અને તે બદલ ક્લબને કેનેડાનો ‘ગ્રીનિંગ અમદાવાદ’ એવોર્ડ અને શ્રી ગૌતમભાઈને ‘વૃક્ષ સાથી’ એવોર્ડ મળ્યા. દુષ્કાળ પીડિતો માટે તેમણે પાણી અને ખોરાક પૂરાં પાડવામાં ઘણી મહેનત લીધી હતી. આમ તેમની સંનિષ્ઠ સેવાઓ અને દેશગીઓ અવિસ્મરણીય બન્યાં છે. મન ભરીને મુણવા જેવા સમાજનું નિર્માણ આવા પુણ્યવંતા હાથોથી જ થતુ હોય છે.

અમદાવાદમાં જ્યારે કમાન્ડર જનરલ દયાલ ૧૧મી બટાલિયન સંભાળતા હતા ત્યારે લશ્કરના ‘વિધવા કલ્યાણ સંગઠન’ને તેમણે ઘણી મદદ કરેલી. તેઓશ્રી પોલિયો નાબૂદી માટે કાર્યરત રોટરી ફાઉન્ડેશનના મુખ્ય દાતા છે.

એક વખતના ગુજરાતના ગવર્નર શ્રી સુંદરસિંહ ભંડારીજીએ ૨૦૦૨ની સાલમાં રોટરીના ચાર્ટર્ડ પ્રેસિડેન્ટ તરીકે ૨૫ વર્ષ પૂરાં કરવાં બદલ તેમજ આંતરરાષ્ટ્રીય રોટરીની ચાર મુખ્ય સિદ્ધાંતોનું મહત્ત્વનું યોગદાન આપવા બદલ શ્રી ગૌતમભાઈને એવોર્ડથી સન્માનિત કર્યા.

શ્રી ગૌતમભાઈએ રોટરી આંતરરાષ્ટ્રીય શતાબ્દીની ક્લબની ઉજવણી વખતે પાંચ એમ્બ્યુલન્સ અને દસ ડોક્ટરની છ મહિના માટે સેવાકાર્ય વ્યવસ્થા કરી આપી. આ યાત્રામાં એરફોર્સ, આર્મી અને એપોલો હોસ્પિટલના ડોક્ટરો ગુજરાત, રાજસ્થાન અને મધ્યપ્રદેશમાં પાંચ એમ્બ્યુલન્સો લઈને ફર્યા અને હજારો દર્દીઓની વહેલા સારા થાય તેવી માવજત કરી. આ પ્રોગ્રામમાં રોટરી ક્લબે પૂરો સહકાર આપ્યો. રસના રોટરી શતાબ્દી યાત્રાને ગુજરાતના ગવર્નરે સલામી આપી. તેમના સર્વોદય પબ્લિક ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ દ્વારા પહેલી દવાનું વિતરણ કરવામાં આવ્યું. તેમને રોટરી ઇન્ટરનેશનલ તરફથી ‘કમીટમેન્ટ ટુ સર્વિસ’નો ઉચ્ચ એવોર્ડ એનાયત કરવામાં આવ્યો. છત્તીસગઢના ગવર્નરે તેમની પ્રશંસા કરી. આમ શ્રી ગૌતમભાઈના ઉદારચરિત જીવનમાં

અનેક પાસાંઓએ તેમને પ્રતિષ્ઠાના ઉચ્ચતમ શિખર ઉપર મૂકી દીધા છે. સામાજિક સેવા ઉપરાંત શ્રી ગૌતમભાઈ ધંધાના ક્ષેત્રે પણ એટલા જ જાણીતા છે. ટેક્સટાઈલમાં તેઓ પચાસ વર્ષનો બહોળો અનુભવ ધરાવે છે. તેઓ ટેક્સટાઈલ કમિટીના ચેરમેન, કો-ચેરમેન અને સીઆઈઆઈ દ્વારા રચાયેલ સુરત ખાતે ગાર્ટેક્ષ માર્ટના ચેરમેન રહી ચૂક્યા છે. ગુજરાતના ઘણાં ડેલિગેશનનું પરદેશોમાં તેમણે પ્રતિનિધિત્વ કરેલું છે. તેઓ વર્ષોથી અમદાવાદ ટેક્સટાઈલ્સ ઇન્ડ. રિસર્ચ એસોસિએશનના એડવાઈઝર રહ્યા છે. યુનિયન મિનિસ્ટર ઓફ ટેક્સટાઈલ્સ તેમના પ્રદાનની કદર કરી હતી.

વ્યવસાયનું કુશળતાપૂર્વક સંચાલન કરવાની સાથે આગવી દીર્ઘદૃષ્ટિથી દેશપરદેશમાં વેપારવાણિજ્ય ક્ષેત્રે શ્રી ગૌતમભાઈ અનેક ઔદ્યોગિક એકમો સાથે વર્ષોથી સંકળાયેલા છે અને આ ક્ષેત્રનો બહોળો અનુભવ ધરાવે છે. તેમનું સાગર શુપ અને સુઝલોન શુપમાં મહત્ત્વનું પ્રદાન છે. તેમને ફાઈબર મેન ઓફ ઇન્ડિયાનો ગોલ્ડ મેડલ મળેલ છે. પંચોતેર વર્ષે ધંધાની બધી જવાબદારી તેમના પુત્ર શ્રી પ્રિયેશભાઈ શાહને સોંપી સામાજિક, ધાર્મિક સંસ્થાઓના સહયોગથી તેઓ પરોપકાર અને માનવસેવાનાં કાર્યો કરે છે.

પોતાનાં જ બાળકો દ્વારા ત્યજાયેલાં અગર અસહાય વયોવૃદ્ધ નાગરિકો પ્રત્યે હમદર્દી અને નિસ્વાર્થ પરાયણતાને કારણે શ્રી ગૌતમભાઈને એક વૃદ્ધાશ્રમ પાંચ બેડની હોસ્પિટલ સાથે, એક ટ્રેઈનીંગ સેન્ટર જ્યાં અભણ યુવાન-યુવતીઓને સ્વરોજગાર માટે ટ્રેઈનીંગ અપાય તથા કેન્સર, થેલીસિમીયા, એઈડ્સ જેવા ગંભીર રોગો માટે એક રીસર્ચ સેન્ટર અને એક ઓફિસ બિલ્ડિંગ તદ્દન અદ્યતન અને સંપૂર્ણ કોમ્પ્લેક્સ એરકન્ડિશન બનાવાની એક પ્રપોઝલ શ્રી ગૌતમભાઈએ ઇન્ડિયન રેડક્રોસ સોસાયટી, ગુજરાત સ્ટેટ બ્રાંચ અમદાવાદ. જેમની પાસે આશરે આશ્રમ રોડ અમદાવાદ પર ૪૫૦૦ મીટર જમીન તેમને આપી છે. અને ગૌતમભાઈના સહયોગી અને જાણીતા સુઝલોન એનર્જી લિ. ચેરમેન મેનેજિંગ ડાયરેક્ટરે આ સંપૂર્ણ કોમ્પ્લેક્સ ઊભો કરવા રૂપિયા સાત કરોડ આપવાની પણ શ્રી ગૌતમભાઈને ઓફર કરી છે. આ બાત હાલમાં રેડક્રોસ ગુજરાતના પ્રમુખ માનનીય ગુજરાતના ગવર્નર સાહેબ સાથે વિચારણા થઈ રહી છે. અને જો આ પ્રોજેક્ટ મંજૂર થાય તો એક અદ્યતન કોમ્પ્લેક્સ ઊભો કરવાની શ્રી ગૌતમભાઈની ઈચ્છા પૂરી થાય એવી ઈશ્વરને પ્રાર્થના.

શ્રી ગૌતમભાઈનાં ધર્મપત્ની શ્રી જ્યોત્સનાબહેન મુંબઈ યુનિવર્સિટીના (M.A.) આજે શ્રી ગૌતમભાઈની સાથે દરેક કાર્યમાં સહકાર આપી રહ્યાં છે. તેમના પુત્ર શ્રી પ્રિયેશભાઈ શાહ આજે સાગરશ્રુપના મેનેજિંગ ડિરેક્ટર બનીને દુનિયાભરની ટેક્સટાઈલ્સ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ સાથે સંકળાયેલા છે. પયાસ ઉપરાંત પ્રોડ્યુસરોનું માર્કેટિંગ તથા એક્સપોર્ટ-ઈમ્પોર્ટનું મોટું કામ કરે છે. સાગરશ્રુપને આજે અમેરિકન સરકારે ફોરચ્યુન ૫૦૦ કંપની ગુજરાતના લિસ્ટમાં સામેલ કરેલ છે જે તેમની સિદ્ધિ બતાવે છે. શ્રીમતી જાનકી તેમનાં પુત્રવધૂ પણ આજે ઓફિસ મેનેજમેન્ટ અને “ફિરદૌસ” બંગલામાં મહેમાનોનું સ્વાગત અને સરભરા કરી રહ્યા છે. તેમની પ્રપૌત્રી પૂજાબહેન આજે અમેરિકામાં ફાઈનાન્સ મેનેજમેન્ટનો કોર્સ કરી રહ્યાં છે અને પ્રપૌત્ર વારિષેણસાગર અમેરિકામાં ઈન્ટરનેશનલ માર્કેટીંગનો કોર્સ કરી રહ્યા છે.

૮૪ વર્ષના શ્રી ગૌતમભાઈ આજે પણ એક યુવાનને શોભે તેવી પ્રતિભા સાથે ખૂબ જ અંતરથી સમાજસેવા કરી રહ્યા છે. ધન્યવાદ.

સ્વપ્નદ્રષ્ટા : આંધના આગેવાન ઉદ્યોગપતિ

શ્રી ધીરજલાલ ટોકરશી કાપડિયા

કચ્છી સમાજના વિખ્યાત ઉદ્યોગપતિ તથા ધની એવા શ્રી ટોકરશીભાઈ લાલજી કાપડિયા અને માતા શ્રીમતી અમૃતબહેનનાં પ્રથમ સંતાન ‘શ્રી ધીરજભાઈ’નો જન્મ બર્માના નાનકડા શહેર મોલમીનમાં ૭મી ઓગષ્ટ ૧૯૩૮ના થયેલ. આજે ૬૨ વર્ષની આયુમાં પણ જો તમે ધીરજભાઈને મળો તો ૨૫ વર્ષના યુવાનના થનગનાટ અને ૭૫ વર્ષના વૃદ્ધના ધૈર્યનો જાણે ભેગો જ પરિચય થઈ જાય. ઉત્સાહ, ઉમંગથી ભરેલા એવા ધીરજભાઈની પહેલીજ મુલાકાતમાં તાજગીભરી મિત્રતાનો અનુભવ થયા વગર ન રહે. દરેક નાના-મોટા કામમાં સંપૂર્ણ ચોકસી જાણે જર્મન પરફેક્શન આપને જોવા મળે. આવા યુવાન ધીરજભાઈને પ્રત્યક્ષ મળવું એ એક લહાવો છે.

મુંબઈની પ્રખ્યાત માનનીય શ્રી કનૈયાલાલ મુનશીની સ્થાપિત શ્રી હંસરાજ મોરારજી પબ્લિક સ્કૂલમાં ૧૯૫૬માં પ્રથમ વર્ગમાં મેટ્રિક પાસ થયા બાદ ઉચ્ચ અભ્યાસ બી.કોમ.નો હેદાબાદની ‘નિઝામ કોલેજ’માં પૂર્ણ કરી, એલ.એલ.બી.નો અભ્યાસ અધવચ્ચે છોડીને આંધ્ર રાજ્યની લોખંડના સળિયા બનાવતી પ્રમુખ ફેક્ટરી ‘આંધ્ર રી-રોલિંગ વર્ક્સ’ના મેનેજિંગ

પાર્ટનરની જવાબદારી ૨૪ વર્ષની યુવાન વયે સંભાળી. માલની ઉચ્ચ ગુણવત્તાના કારણે આખા દક્ષિણ ભારતમાં ડંકો વગાડનાર આ ફેક્ટરીના માલની ઘણાં વર્ષો સુધી મોટી માંગ જળવાઈ રહેલ. ‘આંધ્ર રી-રોલિંગ વર્ક્સ’ને ઉચ્ચ ક્ષમતાને કારણે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા પ્રમાણિત ‘ટ્રાન્સ વર્લ્ડ ટ્રેડ ફેયર સિલેક્શન એવોર્ડ-૧૯૮૨’ અને ગોલ્ડ મેડલ એનાયત કરવામાં આવ્યો. રી-રોલિંગ ઉદ્યોગ ઉપરાંત કાપડિયા શ્રુપની તેલ-દાળની મિલો તથા વેપાર, કૃષિ વગેરે સર્વના સંચાલનમાં પણ શ્રી ધીરજભાઈનો મોટો ફાળો રહેલ છે. વિશેષ ‘બિલ્ડર’ તરીકે તેમનું નામ ઉચ્ચ ક્વોલિટીના બાંધકામના કારણે જાણીતું થયેલ છે. નાનાં-મોટાં સૌને ઉપયોગી એવાં આધુનિક મકાનોનું બાંધકામ એ તેમની વૃત્તિ તથા શોખ બન્ને છે. તેમના પરિવાર તરફથી ૧૧૦ રૂમનું ચેરીટેબલ અતિથિગૃહ હૈદરાબાદ મધ્યે ચલાવી રહ્યા છે. ઉપરાંત વિવિધ સંસ્થાઓમાં જોઈન્ટ ડોનર તરીકે તેમના નામે છ અતિથિગૃહો ચાલી રહ્યા છે.

આવી બહુમુખી વેપારી પ્રતિભાની સાથે સાથે ધીરજભાઈ અનેક સેવાકાર્યોમાં પણ પોતાના સમયનો સદુપયોગ કરી રહ્યા છે. પિતાશ્રી ટોકરશીભાઈનાં પદચિન્હો ઉપર ચાલતા આવતા તેઓશ્રીએ નિમ્ન હોદ્દાઓ / પદો સરલતાપૂર્વક સંભાળ્યાં છે. શ્રી ધીરજલાલભાઈએ ગુજરાતીઓની મુખ્ય સંસ્થા શ્રી ગુજરાતી પ્રગતિ સમાજના ૧૯૮૪-૮૫થી પ્રમુખ તરીકેની સેવા બજાવી સંસ્થાની પ્રવૃત્તિઓને ઘણો જ વેગ આપ્યો છે. બીજા બે પ્લોટો - જમીનની ખરીદી કરી નવી યોજનાઓ બનાવી છે. આંધ્રપ્રદેશના પ્રમુખ તરીકે પણ તેમની સેવા જાણીતી છે. શ્રી કચ્છી મિત્ર મંડળના પ્રમુખ, સર્વોદય વિચાર પ્રચાર ટ્રસ્ટ, ગાંધી જ્ઞાન મંદિરના ચેરમેન, સર્વોદય ટ્રસ્ટ કસ્તુરબા નેચર ક્યોર હોસ્પિટલના પ્રમુખ, સાઉથ ઈન્ડિયા કચ્છી વિશા ઓશવાલ એકમના પ્રમુખ, ભારતની પહેલી ટી.એલ. કાપડીયા આઈ બેન્કના પ્રમુખ, અનાથાશ્રમ, મહાવીર હોસ્પિટલ, મંદિરો અને બીજી સંસ્થાઓમાં ટ્રસ્ટી તરીકે ફરજ નિભાવી રહ્યા છે. અમદાવાદની બાજુમાં સરદારનગર ડેવલપમેન્ટ કોર્પોરેશનના ડાયરેક્ટર તથા ટ્રસ્ટના ટ્રસ્ટી છે. સર્વોદય ટ્રસ્ટની શીવરામપલ્લી ગામડાંમાં કસ્તુરબા નેચરક્યોર, હોસ્પિટલના ટી. એલ. કાપડીયા પ્લોટીપૂર્તિ ટ્રસ્ટ, ધેજાઈ બાલનિવાસના ચેરમેન તથા અનેક એવોર્ડોથી સન્માન પામ્યા છે.

આમ દરેક પ્રકારની સેવા-સમાજની ૪૦ સંસ્થાઓ સાથે જોડાઈ તેને પ્રગતિશીલ બનાવી છે. હાલમાં જ સ્પેશિયલ સ્કૂલ-મેન્ટલી રિટાર્ડ, બાળકોની સંસ્થા ઊભી કરવામાં દરેક જાતનું પ્રોત્સાહન આપી સંસ્કૃતિ શિખર નામે ટ્રસ્ટ ચાલુ કરેલ છે. લાયન્સ ક્લબમાં પ્રમુખ, ડેપ્યુ. ડિસ્ટ્રિક્ટ ગવર્નર બની રૂરલ

કમિટીના ૩૦ વરસથી ચેરમેન રહી આંધ્રપ્રદેશના તુલકુન્ટા ગામડાને એડોપ્ટ કરી વિધવિધ પ્રવૃત્તિ કરી ગામડાંને ખૂબ ઉપર લઈ આવી એક મિસાલ બનાવી છે કે શહેરમાં રહી ગામડાંને પણ નજરમાં રાખવું જોઈએ. કીડની ડાયલેસીસ માટેની રાહતદરે સુવિધા ઊભી કરી છે. તેમજ જયપુર ફૂટ પેસ્ટન્ટ પાંચ-છ કલાકમાં બનાવી દર્દીઓ માટે ઘણી મોટી રાહત ઊભી કરી છે. આમ અનેક શૈક્ષણિક, વૈદકીય, સામાજિક, ધાર્મિક સંસ્થાઓને, પત્રી, કચ્છ - અમદાવાદ - મુંબઈ - હૈદરાબાદ તથા અન્ય સ્થળોએ પોતાની અમૂલ્ય ઉદાર સહાયતા આપે છે. આવા બહુમુખી પ્રતિભાયુક્ત એવા શ્રી ધીરજભાઈ સાચે જ આપણા ગામ / સમાજ માટે એક ઉપલબ્ધિ છે.

૫૦ વર્ષ સુધી રબ્બર ઇન્ડસ્ટ્રીઝને સતત અને અથાગ સેવા આપનાર શ્રી શિવુભાઈ લાઠિયા

આંતરરાષ્ટ્રીય
ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ
મટિરિયલ દ્વારા જાણીતા
જૈન ઉદ્યોગપતિ શ્રી
શિવુભાઈ વસનજી
લાઠિયાને હેકોક મેડલ
એનાયત કરવામાં
આવેલ છેજ્જ કારણ કે
તેઓએ સતત ૫૦ વર્ષ
સુધી રબ્બર ઇન્ડસ્ટ્રીઝ
ને અથાગ સેવા
આપનાર પ્રથમ જૈન

ઉદ્યોગપતિ હતા. પૂર્વે આયાત અવેજીના ઉત્પાદન ક્ષેત્રની સિદ્ધિ બદલ પણ તેમનું ભારતના રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા સન્માન થયેલું. તેઓએ, બોમ્બે ઇન્ડસ્ટ્રીઝ એસો.ના પ્રમુખપદે તથા ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ પ્લાસ્ટિક એન્ડ રબ્બર, (યુ.કે.) ના ઉપપ્રમુખપદે રહીને આધુનિક રબ્બર ટેકનોલોજીને સંલગ્ન ઉત્કૃષ્ટ સેવાઓ આપી છે.

ઉપરાંત તેઓ બૃહદ્ મુંબઈ સ્થા. જૈન મહાસંઘ, અખિલ ભારતીય શ્વે.સ્થા. જૈન સંઘ, વગેરેમાં ટ્રસ્ટી તરીકે ઉત્કૃષ્ટ સેવાઓ આપી રહ્યા છે તથા ભગવાન મહાવીર ૨૬૦૦ જન્મ કલ્યાણક સમિતિના કાર્યકરી સભ્ય છે. અનેક ધાર્મિક, વૈદકીય અને શૈક્ષણિક સંસ્થાઓમાં તેમના તરફથી દાન તથા માર્ગદર્શનનો પ્રવાહ સતત મળતો રહ્યો છે. તેમના સુપુત્રો યોગેનભાઈ-સંજીવભાઈ અને આસિતભાઈએ વિદેશમાં ઉચ્ચ

તાંત્રિક શિક્ષણ મેળવ્યું છે. લાઠિયા રબ્બર ઇન્ડસ્ટ્રીઝ દ્વારા ઉદ્યોગ ક્ષેત્રે પ્રવૃત્ત છે.

૧૯૬૫માં તેઓ 'જસ્ટિસ ઓફ પીસ' તથા 'મુંબઈ એસોસિયેશન', 'ભારત નારીકલ્યાણ સમાજ'ના માનદ ખજાનચી. તથા પૂર્વમુંબઈની રોટરી ક્લબના ડાયરેક્ટર તથા લાઠિયા ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ અને રબ્બર ઇન્ડસ્ટ્રીઝના કામદારોની પ્રોવિડન્ટ ફંડ સમિતિના ચેરમેન તથા 'ઈન્ડિયન કેન્સર સોસા.' અને 'પ્રોગ્રેસિવ ગ્રુપ'માં કારોબારી સભ્યપદ વગેરે અનેક જગ્યાએ નિમણૂક પામેલ. તેમજ 'મિશન કિપલ્ડ ચિલ્ડ્રન સોસાયટી', 'હેરલ્ડ લાસ્કી ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ પોલિટિક્સ' જેવી અનેક સંસ્થાઓના આશ્રયદાતા સમાન છે. 'ઈન્ડિયન રેડક્રોસ સોસાયટી'માં પણ ગણનાપાત્ર સહાય આપી છે. બોમ્બે એસોસિએશનના સ્થાપકોમાંના તેઓ એક સભ્ય છે, ઉપરાંત બીજી વિવિધ પ્રકારની સમિતિઓના સભ્ય છે જેવી કે :

બોમ્બે ઇન્ડસ્ટ્રીઝ એસોસિએશન. ઇન્ડિયન રબ્બર ઇન્ડસ્ટ્રીઝ એસોસિએશન, ઇન્ડિયન સ્ટાન્ડર્ડ ઇન્સ્ટિટ્યૂશન, બોર્ડ ઓફ કન્ટ્રોલ ઓફ મેનેજમેન્ટ એકિઝક્યુટિવ, સમાજશિક્ષણ મંદિર નિધિસમિતિ વગેરે.

તેઓએ ઉચ્ચ શિક્ષણ વાંછુઓને આર્થિક સહાય પૂરી પાડવા લાઠિયા ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટની સ્થાપના કરી છે. ભારતસરકારે પ્રથમવાર જ વિદેશી આયાતને પહોંચી વાળવા માટે રબ્બરનું બ્લેકેટ ઉત્પાદન વધારવા રોકડ રકમનું મોટું ઇનામ આપવાની જાહેરાત કરી. આ પ્રકારના ઉત્પાદનનો વિકાસ તેઓએ ભારતમાં પ્રથમ વિદેશી મદદરહિત સ્વપ્રયત્ને કર્યો. ભારતમાં રબ્બરના ઉત્પાદકો માત્ર ગણ્યાગાંઠ્યા જ છે. આથી તેઓએ સાધેલ પ્રગતિથી દેશને થયેલ ફાયદાની કદરૂપે તા. ૧૭-૧૨-૧૯૬૯ના રોજ દિલ્હીથી રાષ્ટ્રભવન ખાતે રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા તેમને એવોર્ડ મળેલ. તેમજ ટેક્સટાઈલ્સ ઇન્ડ.ના માટે રબ્બર સ્પેડિંગ જેકેટ, પી.વી.સી. લેધર ક્લોથ ઇન્ડ. માટે તથા મરક્યુરી સેલ કોસ્ટિક સોડા પ્લાન્ટ માટે દેશમાં પ્રથમવાર ઉત્પાદન પ્રારંભી રાષ્ટ્રપતિશ્રી વી.વી. ગિરિના વરદ્ હસ્તે રજતશિલ્ક મેળવી ગૌરવ પ્રાપ્ત કરેલ, ઈ. સ. ૧૯૭૮ના વર્ષમાં કંપનીના ૨૫ વર્ષ પૂરા થતાં રજતજયંતી વર્ષની ઉજવણી પ્રસંગે તેઓએ સતત નવી શોધો કરી. અને રૂ. ૬૦,૦૦૦નું દાન જાહેર કરી દરેક સંસ્થાને ઉપયોગી થવાની ભાવના દર્શાવી તથા પેપર મિલ ઇન્ડસ્ટ્રીઝની જરૂરિયાત સ્ટોનાઈટ, માઈક્રોટ, બ્લેકડાયમંડ, માઈક્રોમેઈટ તથા સીલરોલ આ પાંચ આઈટમોનો રોલ દેશમાં સર્વ પ્રથમ બનાવવાનો યશ પ્રાપ્ત કર્યો. તેઓની ઔદ્યોગિક ક્ષેત્રે સતત વ્યસ્ત છતાં વતન મેંદરડા ગામને સતત નજરસમક્ષ રાખી ત્યાં ઘણાં લોકકલ્યાણનાં કાર્યો જેવાં કે

લાઠિયા વસનજી-પરશોત્તમ હોસ્પિટલ તથા કન્યાશાળાનું નિર્માણ કરેલ.

તેઓ માનવસેવા સંઘ, ડિવાઈન ચાઈલ્ડ સ્કૂલ ફંડ, કાઉન્સિલ ઓન વર્લ્ડ ડેન્શન, એશિયા-પેસિફિક ડિવિઝન, કોયના અર્થકવેક વગેરેના સભ્ય છે, ઉપરાંત અખિલ ભારતીય ઉત્પાદક સંઘના મધ્યસ્થ સમિતિ સહિત સોળેક જેટલી સમિતિઓના તેઓ આજીવન સભ્ય અને કારફલેગ કમિટિમાં ૬૭-૬૮ના સેક્રેટરી, તેમજ બોમ્બે ઈન્ડ. એસો.ના ૭૨-૭૩ના પ્રમુખ, તેમજ અખિલભારતીય રબ્બર મેન્યુ. ઈન્ડ.ના ૭૭-૭૮ના, તેમજ રોટરી ક્લબ ઓફ મુંબઈ (ઈસ્ટ)ના ૭૮-૭૯ના પ્રમુખ હતા. આ ક્ષેત્રની આધુનિક પ્રગતિના અભ્યાસાર્થે તેઓ ઈંગ્લેન્ડ-જાપાન-બર્મા તેમજ રબ્બર નિકાસ માટે સિંગાપોર-હોંગકોંગ અને ઓસ્ટ્રેલિયા જઈ આવેલા છે. સિંગાપોરના સેમિનારમાં તેઓએ ભારતીય પ્રતિનિધિ તરીકે હાજરી આપેલ તથા આંતરરાષ્ટ્રીય સ્ટાન્ડર્ડ ઓર્ગેનાઈઝેશનમાં ભારતીય પ્રતિનિધિ રૂપે રબ્બર રોલની કમિટિમાં નિયુક્ત થયા. ૨૩-૧૦-૧૯૬૬ના રોજ કારખાનાના પ્રથમ ઉદ્ઘાટન નિમિત્તે કેશોદની ટી.બી. હોસ્પિટલને મોટી રકમનું દાન આપવા સાથે અન્ય સંસ્થાઓને મદદ કરી ઉપરાંત '૭૯માં મેદરડામાં નેત્રયજ્ઞ યોજી આજુબાજુઓના દર્દીઓનું નેત્રનિદાન કરાવી જરૂરતમંદોને ઓપરેશન કરાવી ચશમાં-દવા વગેરેનું વિતરણ સફળતાપૂર્વક કરેલ.

તેમણે સ્થાપેલ જાહેર ટ્રસ્ટોએ અનેક સામાજિક સેવાના કાર્યો માટે દાન આપ્યા છે. શ્રી શિવુભાઈ લાઠીયા સમાજસેવાની સંખ્યાબંધ સંસ્થાઓ સાથે સંકળાયેલા હતા. તેમણે બોમ્બે ઈન્ડસ્ટ્રીઝ એસોસિએશન, રોટરી ક્લબ ઓફ બોમ્બે, ઈસ્ટ અને ઓલ ઈન્ડિયા રબ્બર ઈન્ડસ્ટ્રીઝના પ્રમુખ તરીકે સેવા આપી છે. તેઓ ૧૯૬૫ થી ૧૯૭૪ સુધી જે.પી. હતા. ત્યારબાદ મહારાષ્ટ્ર સરકારે સ્પેશિયલ એક્ઝિક્યુટીવ મેજિસ્ટ્રેટ તરીકે તેમની નિમણૂક કરી હતી.

શ્રી શિવુભાઈએ પોતાના પરિવારને જીવનના સુખની સાથે અંતરના સંસ્કાર પણ ઠાંસી-ઠાંસીને આપ્યા છે. અને આ પરિવાર પણ એમને પંથે ચાલીને એ સંસ્કારોને સોળે કળાએ દીપવે એવો ચે. જીવનની યાત્રામાં સ્મરણોની પણ એક અનેરી સૌરભ હોય છે.

સૌજન્યના પર્યાય એવા શ્રી શિવુભાઈ વસનજી લાઠીયાનું તા. ૧૫-૪-૨૦૦૮ના દુઃખદ નિધન થયું. આ એક એવી વાસ્તવિકતા છે કે જેને આપણે જીવંત નિહાળ્યા હોય છે તે એક પળમાં એક ફોટાની ફેમમાં નિહાળવા પડે છે.

પ્રેરણાપુર્ણ અને પ્રકાશસ્તંભ 'મણિજી' 'કર્મ એ જ કામધેનુ' અને 'પ્રાર્થના એ જ પારસમણિ'ના પર્યાય, સૂચિત ગ્રંથના આધારસ્તંભ

શ્રી રાવલમલ જૈન 'મણિ'

સમર્પિત કર્મયોગી, સાહિત્યપ્રેમી, ઉત્કર્ષસભર વ્યક્તિત્વ, પ્રતિભાસંપન્ન પુરુષ એટલે શ્રી રાવલમલ જૈન 'મણિજી'. છત્તીસગઢ રાજ્યની શૈક્ષણિક, સાહિત્યિક, સાંસ્કૃતિક, સામાજિક, ધાર્મિક વગેરે સંસ્થાઓએ રાવલમલ જૈન 'મણિ'નું ભવ્ય સમારંભમાં 'મયારુમિતાન' સમ્માન

દ્વારા થોડા સમય પૂર્વે જ બહુમાન કર્યું. એમના માનમાં 'મયારુમિતાન' ગ્રંથનું લોકાર્પણ કર્યું, જેની સોળ હજાર નકલ પ્રકાશિત કરવામાં આવી હતી.

શ્રી આર. ડી. શાહ રાવલમલજી વિષે લખે છે કે :

“અપની પંચુડિયોં કે खोल में बंध लाखों गुलाब उछलते हैं, मेरी सांस खिला सकती है एक पूरा बगीचा मेरी हथेलियों में सोया है एक समूचा जंगल ॥”

કયા કવિએ, કયારે, કયા સંદર્ભમાં આ પંક્તિઓ લખી એ ખ્યાલ નથી, પરંતુ આ પંક્તિઓ રાવલમલ જૈન 'મણિ'ના વ્યક્તિત્વને બરાબર બંધબેસતી છે. કોઈને અતિશયોક્તિ લાગી શકે, પણ મારી નજરે સાચે જ પ્રકાશના વિસ્તારપૂર્ણ પ્રવાહનું નામ છે રાવલમલ જૈન 'મણિ'. 'મણિ'જીનું વ્યક્તિત્વ, એમનું કૃતિત્વ, એમનું કર્મક્ષેત્ર અને ચિંતનજગત એટલા વિરાટ, બહુઆયામી અને વિવિધવર્ણી 'કેનવાસ'માં ફેલાયેલાં વહેંચાયેલાં છે કે એને સીમિત પૃષ્ઠોમાં સમાવવાં મુશ્કેલ છે.

ઉંમરની દૃઢ વસંત વટાવી ચૂક્યા પછી પણ એમની કર્મવીરતા યુવાનોને શરમાવે એવી, ઉંમરના પ્રભાવને અસરહીન કરતા સદાબહાર યુવાનના જેવી, સર્જનાત્મકતાનાં વિવિધ સોપાનો સર કરતી સક્રિય છે. ચિંતનની કૂખે જન્મેલી બહુમૂલ્ય કથની અનેક પુસ્તકોનું રૂપ લઈ ચૂકી છે.

નગપુરા પાર્શ્વતીર્થના મહાનિર્માણની ગાથા આજે એક ઇતિહાસ બની ગઈ છે. યુગો આવશે-જશે, સમય સાથે આપણા સૌની નશ્વર કાયા એક દિવસ અનંતમાં વિલીન થઈ જશે, પરંતુ નગપુરામાં પ્રભુ પાર્શ્વનાથનું આ નવઅવતરિત તીર્થ, ‘મણિ’જીનો અજાયબ ઉપહાર, સમયને પડકારતું રહેશે. ‘મણિ’જી વિષે હું જ્યારે વિચારું છું ત્યારે મારી આંખો સમક્ષ એક સાધારણ દેખાતા માણસની અંદર છુપાયેલ અસાધારણ વ્યક્તિત્વ ઊભરી આવે છે. તેઓ પ્રભુ પાર્શ્વનાથના આરાધક તો છે જ, સાથોસાથ સત્ય, અહિંસા અને શાકાહારના સમર્થક પણ છે. એમને પોતાના દેશ, સમાજ, પ્રાદેશિકતા અને માનવ-મનોવિજ્ઞાનની ઊંડી સમજ છે. પત્રકારત્વમાં પ્રવીણ રાવલમલજીએ હિન્દી, રાજનીતિશાસ્ત્ર અને મનોવિજ્ઞાનમાં એમ.એ.ની ડિગ્રી પ્રાપ્ત કરી છે, સાથે સાથે સાહિત્યરત્ન, ન્યાય-વ્યાકરણ, શાસ્ત્રીય વિધિવાચસ્પતિ જેવી શ્રમસાધ્ય પદવીઓ દીવાલો પર ટીંગાડવા માટે નહીં પણ જ્ઞાનને જીવનમાં ઉતારવા અને લોકોમાં વહેંચવા મેળવી છે. જેમને કોઈ રસ્તો જડતો નથી એવા લોકો માટે ‘મણિ’જી નિઃશંક પ્રેરણાપુર્ણ અને પ્રકાશ-સ્તંભ છે. એમણે પોતાના સંપર્કમાં આવેલાં અનેક સાધનવિહોણાં લોકોને સર્જનાત્મક સ્વપ્નોને પૂરાં કરવામાં મદદ કરી છે. નિર્ધન વિદ્યાર્થી-વિદ્યાર્થીનીઓને શિક્ષણ મેળવવાનો પ્રશંસા-યોગ્ય ઉપાય ક્યો છે. બેકારોને લાયકાત મુજબ રોજગાર માટે પાકો બંદોબસ્ત ક્યો છે.

રાવલમલજીની અંદરનું કંઈક સાર્થક, સર્જનાત્મક, સમાજોપયોગી કામ કરતા રહેવાનું ઝનૂન એમને નિરાંતે સૂવા નથી દેતું. પાર્શ્વતીર્થના મુખ્ય વ્યવસ્થાપક ટ્રસ્ટી તરીકે ત્યાંની વિશદ વ્યવસ્થા સતત સંભાળવાનાં કામમાં જે દક્ષતા, વ્યવસ્થાકૌશલ્ય અને પારદર્શકતા સાથે સમતોલન સાધવાની જરૂર પડે છે એ જરાય સરળ નથી. પ્રશ્ન થાય છે કે આ ઉંમરમાંય આટલું બધું એક સાથે સફળતાપૂર્વક કરી શકવાની શક્તિ તેઓ કેવી રીતે પ્રાપ્ત કરે છે? એનું રહસ્ય એમની નિયમિત દિનચર્યામાં રહેલું છે. ધ્યાન અને જપની અનિવાર્ય નિત્ય પ્રક્રિયાની સાથોસાથ ધર્માનુક્રમ આહાર-વિહાર, વ્યવહાર તથા સમ્યક, સંતુલિત, સંયમિત જીવનચર્યા જ મણિજીના જાદુઈ વ્યક્તિત્વને સંચાલિત કરે છે.

આજે નાગપુરાના જે પાર્શ્વતીર્થની કીર્તિગાથા ગાતાં લોકો થાકતાં નથી, ત્રીસ-પાંત્રીસ વર્ષ પહેલાં આ નિર્માણ માટે ગામવાળાંઓના પ્રબળ વિરોધનો સામનો પણ એમણે એકલાએ

ક્યો છે. ઠંડી, ગરમી, વરસાદ, રાત-દિવસ જોયા વગર પાગલની જેમ મંડી રહ્યા. પ્રભુ પાર્શ્વતીર્થનું ઝળહળતું શિખર એમના એ જ પાગલપણાનું પરિણામ છે. આજ સફળતાની બુલંદ મંઝિલો એમનાં કદમ ચૂમે છે, પરંતુ એનું જરાય અભિમાન નથી.

રાવલમલજીનો જન્મ ૧૯૩૮ની ચોથી ફેબ્રુઆરીના રોજ દુર્ગ જિલ્લાના પરસબોડ ગામમાં થયો હતો. એ સમયે ‘છત્તીસગઢ સમાચાર’ પત્રના માધ્યમથી મણિજી પત્રકારત્વના ક્ષેત્રમાં સંઘર્ષ કરી રહ્યા હતા.

આજે નાગપુરાના ઉવસગ્ગહરં પાર્શ્વતીર્થ ધાર્મિક કેન્દ્ર જ નથી, સામાજિક-સાંસ્કૃતિક તેમ જ સ્વાસ્થ્ય સંબંધી પ્રવૃત્તિઓનું રાષ્ટ્રીય-આંતરરાષ્ટ્રીય કાન્તિ-કેન્દ્ર બની ગયું છે. એમના માર્ગદર્શન અને સંરક્ષણમાં આસપાસનાં પચાસેક ગામ પોતાનું ભવિષ્ય સુધારી રહ્યાં છે. પાર્શ્વતીર્થ સાથે સંલગ્નિત શ્રી લબ્ધિસૂરિ ફાઉન્ડેશન છે. એ સાહિત્ય સમાજસેવા સંસ્થાન છે, જેના દ્વારા છત્તીસગઢ અને આસપાસના કેટલાય પ્રતિભાશાળી વિદ્યાર્થીઓને દરવર્ષે શિષ્યવૃત્તિ આપવામાં આવે છે. આ શ્રી લબ્ધિસૂરિ ફાઉન્ડેશનના વ્યવસ્થાપક ટ્રસ્ટી મણિજી છે.

રાવલમલજીની અદ્ભુત યોગ્યતા, ક્ષમતા અને સ્વાભાવિક વ્યવસ્થાશક્તિ જોતાં દેશની અનેક પ્રતિષ્ઠિત સંસ્થાઓએ આગ્રહપૂર્વક પદો આપ્યાં છે. રાવલમલજી, છત્તીસગઢના તુલસીમાનસ સેવા ટ્રસ્ટના વ્યવસ્થાપક ટ્રસ્ટી, શ્રી સુભાષચંદ્ર બોઝ-સ્મૃતિ ટ્રસ્ટના ટ્રસ્ટી, રાષ્ટ્રભાષા પ્રચાર સમિતિ-છત્તીસગઢ, શ્રી આત્માનંદ જૈન સભા-છત્તીસગઢ, ઔશાંતિ આરોગ્યમ્-છત્તીસગઢ, અખિલ ભારતીય પ્રાકૃતિક અને યોગવિજ્ઞાન સંસ્થાન-મુંબઈ, અખિલ ભારતીય દુગ્ગડ સંમેલન-કોલકાતા, રાષ્ટ્રીય સેવા ન્યાસ-અમદાવાદ, બાપુ સેવા ટ્રસ્ટ-અમદાવાદ, ગ્રામીણ સ્વાસ્થ્યવિકાસ કાર્યક્રમ-છત્તીસગઢ વગેરે સંસ્થાઓના સન્માનિત અધ્યક્ષ છે. આ ઉપરાંત શેઠ આણંદજી કલ્યાણજી પેઢીના ચૂંટાયેલા પ્રતિનિધિની જવાબદારી વહન કરી રહ્યા છે. મણિજી આ તમામ મહત્વપૂર્ણ જવાબદારીઓ નિષ્કામ કર્મયોગીની જેમ નિભાવી રહ્યા છે.

જીવન સંસારરૂપી વૃક્ષની ડાળી પર ખીલેલું ફૂલ છે તો સાહિત્ય એ જ ફૂલની ઊડતી અને ફેલાઈ જતી સુગંધ છે. મણિજીએ પોતાના સાર્થક સાહિત્યલેખનથી આ સુગંધમાં વધારો કર્યો છે. અત્યાર સુધીમાં ‘મણિ’જીએ સાત કાવ્યસંગ્રહો, ચાર

નવલિકાસંગ્રહો, ત્રણ નવલકથાઓ, ત્રણ નાટકો, સોળ વિવિધ વિષયો પર સાહિત્ય-સર્જન, પાંચ પુસ્તકો, પંદર બાલ સાહિત્ય વગેરે ઉપરાંત બીજા અનેક ગ્રંથોનું સંપાદન અને અનુવાદ પણ કર્યા છે. પુરસ્કૃત સાહિત્યમાં કાવ્યસંગ્રહ ‘ચમકતે જુગનૂ’, કહાનીસંગ્રહ ‘સ્વપ્ન’, નવલકથા ‘પ્રિયંકર’ ઉપરાંત ‘ગાંધી સે ગાંધી તક’ ‘હિન્દી સાહિત્ય કે નક્ષત્ર’, ‘વિક્રમ-વેતાલ’, ‘મહાવીર : મેરે સ્વપ્ન’, ‘નમસ્કાર’ ત્રણ ભાગોમાં અને ‘ચિંતન કી ચાંદની’ છે. ‘ચિંતન કી ચાંદની’ મણિજીનો સર્વાધિક ચર્ચિત ગ્રંથ છે, જેનો અનુવાદ તમિલ, કન્નડ, મરાઠી અને ગુજરાતીમાં થઈ ચૂક્યો છે. આ પુસ્તકને ‘કાકા કાલેલકર સમ્માન’થી પણ નવાજવામાં આવ્યાં છે. મણિજીના લેખો અનેક રાષ્ટ્રીય પત્ર-પત્રિકાઓમાં પ્રકાશિત થતા રહ્યા છે.

રાવલમલ જૈન ‘મણિ’ પોતે ન ઈચ્છવા છતાં ૧૯૬૫થી અત્યાર સુધીમાં અનેકવાર અનેક સંસ્થાઓ દ્વારા પુરસ્કારો, પ્રશસ્તિઓ અને સમ્માનોથી સન્માનિત થતા રહ્યા છે. આ પરંપરા લગાતાર ચાલુ છે.

તમામ કામો વચ્ચે મણિજીનાં સૌથી વધુ રુચિકર કાર્યો જમીન અને જનજીવન સાથે સંલગ્નિત છે, જેમાં પ્રાકૃતિક ચિકિત્સા અને યોગવિજ્ઞાનના પ્રચાર-પ્રસાર, ગ્રામીણ ક્ષેત્રોમાં ઉપચાર-વ્યવસ્થા, આદિવાસી વિસ્તારોમાં શિક્ષણ અને સ્વાસ્થ્ય સંબંધિત જાગૃતિ પેદા કરવી, રોગોપચાર માટે ઈચ્છુકોને આર્થિક અનુદાન આપવું, ગામડાંઓના સર્વાંગી વિકાસ માટે વિભિન્ન કાર્યોનું સંચાલન, જળ-સંરક્ષણ, ઔષધીય છોડોનું ઉત્પાદન અને વિસ્તાર, રાસાયણિક ખાતર અને દવારહિત અન્નોત્પાદનને પ્રોત્સાહન, પ્રતિભાઓને બધી રીતે આગળ વધારવાની પહેલ તેમ જ પરસ્પર પ્રેમ અને સદ્ભાવનો પ્રસાર સામેલ છે. આ સઘળાં કાર્યો એમને સુખ અને સંતોષ આપે છે.

નિષ્કામ કર્મયોગી રાવલમલ જૈન ‘મણિ’ જીવનના સાતમા દશકમાંથી પસાર થઈ રહ્યા છે ત્યારે એમને શુભકામના પાઠવીએ કે તેઓ પોતાની આસપાસના સુંદર સંસારને વધારે સુંદર અને સમર્થ બનાવવા નિરંતર પ્રયત્નશીલ રહે.

રાવલમલજી જૈન ‘મણિ’ને જિનશાસનના અનુરાગી તરીકે બિરદાવતાં પ.પૂ. ગણિવર્ચ અનંતભદ્ર વિજય મ.સા. લખે છે કે સુશ્રાવક, ધર્મનિષ્ઠ, ઉવસગ્ગહરં પાર્શ્વતીર્થના તીર્થોદ્ધારમાં સમર્પિત પુણ્યવાન રાવલમલજી મણિનું હજારો લોકો સેંકડો સંસ્થાઓ તરફથી અભિવાદન કરી રહ્યાં છે. કેટલાક શ્રાવકોએ

પાલિતાણામાં જાણ પણ કરી. શાસનપ્રભાવનાનાં અનેક કાર્યોમાં મણિભાઈની તલ્લીનતા જોઈ રહ્યો છું. દીક્ષાનો પ્રસંગ હોય, પ્રતિષ્ઠાનો પ્રસંગ હોય કે વિધિ-વિધાન કે પૂજા-પરમાત્મ-ભક્તિનો પ્રસંગ હોય એવાં અનેક શાસન-પ્રભાવનાનાં કાર્યોમાં રાવલમલજી અગ્રણી હોય. પાછલા દિવસોમાં પાલિતાણાના આરીસા ભુવન જિનમંદિર-જીર્ણોદ્ધાર અને શિલારોપણ-મુદૂર્ત હોવાથી મણિભાઈની પ્રભાવકતા જોતાં જ રહી જવાય એવી રહી છે. રાજસ્થાનનાં અનેક સ્થળોમાં જિનેશ્વર પરમાત્મા પ્રત્યે નિર્મળ શ્રદ્ધા, અસાધારણ સમર્પણ-ભાવ સાથે અદ્ભુત હૃદયસ્પર્શી પ્રભાવનાનું કાર્ય મણિભાઈએ કર્યું.

દુબળી-પાતળી કાયા, સાદાં-વસ્ત્રો ધારણ કરતા, કરુણા અને સેવાથી સભર, સરળતા, સહજતા અને સ્વાભાવિકતા સહ જિનાજ્ઞાને સમર્પિત મણિજીએ નાગપુરથી શ્રી સમ્મેતશિખર મહાતીર્થના ૮૫૦ કિલોમીટરના માર્ગ પર વૈયાવચ્ચની સુંદર વ્યવસ્થા કરવા માટે ખુદ પોતાને અને સાથીઓને અગ્રેસર બનાવ્યા છે. છત્તીસગઢમાં યુવકયુવતીઓની સંસ્કાર શિબિર-પ્રારંભ કરનાર શ્રી મણિજી સૌના કલ્યાણમિત્ર છે. સેવાના વિશાળ વટવૃક્ષ જેવાં અનેક સત્કાર્યો કરતા તેઓ શ્રાવક ધર્મને સમર્પિત છે. અસીમ શક્તિઓથી સુસજ્જ મણિજીની સર્વત્ર પોતાની વિશિષ્ટ ઓળખ છે. એમની કર્તવ્ય-નિષ્ઠાની ઊંચાઈ અમાપ છે. શ્રી મણિજીએ મનની પવિત્રતા અને હૃદયની નિશ્ચલતા આત્મસાત્ કરી લીધી છે. સિદ્ધાંતો પ્રત્યે શ્રદ્ધા રાખી એમણે હંમેશાં આત્મચિંતન અને આત્મવિકાસને મહત્વ આપ્યું છે, જે પ્રશંસાપાત્ર બન્યું છે. આચરણમાં નિર્મળતાથી ઓતપ્રોત સદાય ધર્મમાર્ગમાં અભિવૃદ્ધિ કરે એ જ શુભકામના.

મુંબઈના શ્રી પાનાચંદ ઝવેરી શ્રી ‘મણિ’જી વિષે નોંધે છે કે અસંખ્ય લોકો આજ ગર્વથી કહે છે કે ‘મણિ’જીએ એકલાએ પોતાની શક્તિએ નગપુરામાં તીર્થોદ્ધાર, જીર્ણોદ્ધાર કરી બતાવ્યો. આપણે પ્રેરણા લેવી જોઈએ કે દૈદ ઈચ્છાશક્તિ અને માનસિક શક્તિનું સ્થાન બની ગયું છે શ્રી ઉવસગ્ગહરં પાર્શ્વતીર્થ! શેઠ આણંદજી કલ્યાણજી પેઢીના યશસ્વી અધ્યક્ષ શ્રી શ્રેણિકભાઈ કસ્તુરભાઈ આ તીર્થની યાત્રા કર્યા પછી ભાવવિભોર થઈને પોતાની તીવ્ર આંતરિક પ્રસન્નતા વ્યક્ત કરતાં કહે છે કે આજ મને એ કહેતાં આનંદ થાય છે કે શ્રી રાવલમલજી જૈન ‘મણિ’એ ઓછા સમયમાં શ્રી ઉવસગ્ગહરં પાર્શ્વતીર્થનું એટલું સુંદર ભવ્યનિર્માણ કરી બતાવ્યું જે આપણે પચાસ વર્ષોમાંય પૂરું ન કરી શકીએ.

દેશના સુપ્રસિદ્ધ ભવિષ્યવેતા સિંધવી આ તીર્થની યાત્રાને ‘માનવજીવનનું સંસાર-સૂત્ર’ કહીને ગદ્ગદ થતાં કહે છે કે હું ‘મણિ’ સાહેબની અપરાજેય ક્ષમતાને પ્રણામ કરું છું કે એમણે પોતાની અસાધારણ ક્ષમતાથી કલ્પનાતીત કાર્ય કરી બતાવ્યું. (નગપુરા મહોત્સવ-૧૯૯૭).

અખિલ ભારતીય શ્રી જૈન શ્વેતામ્બર કોન્ફરન્સના અધ્યક્ષ દાનવીર બેરિસ્ટર શ્રી દીપચંદભાઈ ગાર્ડીએ સપરિવાર આ તીર્થની યાત્રા કરી કહ્યું કે “મને ‘મણિ’જી વિષે આમ કહેવાની ભાવના થઈ છે કે સુખ-દુઃખાત્મક સૃષ્ટિ પ્રત્યે મણિજીનો અદમ્ય ઉત્સાહ, કર્મશક્તિ, નિષ્ઠા અને આશાવાદી દૃષ્ટિકોણ પ્રેરક બન્યો છે.” તીર્થભક્ત સુશ્રાવિકા શ્રીમતી કંચનબહેન પ્રાણલાલ દોશી (ગોવાળિયા ટેન્ક-મુંબઈ સમાજ)એ કહ્યું કે રાવલમલભાઈ જેવા કાર્યશીલ, લગનશીલ, રચનાધગશ ધરાવતા સેવાભાવીઓની જરૂરિયાત છે. મેં જોયું છે કે મણિભાઈમાં એક શ્રાવક તરીકે, સાધક તરીકે અને પરમાત્મ-ભક્તિમાં ઊંડા ઊતરેલા માનવી તરીકે કાર્ય કરવાની ભાવના ગજબની છે! જરાય વિચલિત થયા વિના, ગભરાહટ કે આળસ વિના મન જીતીને ધારેલું કાર્ય કરવાની અદ્ભુત શક્તિ છે. એમને વંદું છું.

આવા અનેક દિગ્ગજોએ વિભિન્ન પ્રસંગે પોતાની ભાવના વ્યક્ત કરી તીર્થોદ્ધારના ઇતિહાસપુરુષ શ્રી રાવલમલ જૈન મણિને ‘સમાજરત્ન’ તરીકે સ્થાપિત કર્યા છે.

પૂ. આચાર્ય ભુવનભાનુસૂરિ, પૂ. આચાર્ય રાજયશસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના સાંનિધ્યમાં ગાંધીનગરની વિશાળ સભામાં ‘સમાજરત્ન’ની બિરદાવલીથી શ્રી રાવલમલજી ‘મણિ’સાહેબને સન્માનિત કરતાં બેંગલોર (કર્ણાટક)ના સ્વનામધન્ય શ્રાવકરત્ન શ્રી સંઘપ્રમુખ શેઠ લક્ષ્મીચંદજી કોઠારીએ કહ્યું કે “હું ભાઈ રાવલમલજી ‘મણિ’સાહેબની લગન, ઉત્સાહ અને કર્મનિષ્ઠાનો પૂજારી છું, એમના લીધે જ પ્રભુ પાર્શ્વનાથના વિહારવિધિન થયેલ સ્થળને તીર્થોદ્ધારિત કરવાના કાર્યમાં જોડાઈ સદ્ભાગી બન્યો છું. મારા નાનાભાઈ સાગરમલ કોઠારી તો મણિજી સાથે એકપ્રાણ થઈ ગયા છે. આવા પુણ્યશાળી શ્રાવક ભક્તિકારકને પામી જૈનશાસન ગૌરવશાળી છે. ભાવી પેઢી માટે મણિજીનું કાર્ય આદર્શ બની ગયું છે.”

આવા કેટલાય ઉદ્દગાર સંપૂર્ણ જૈન સમાજ સહિત

સમાજનાં લોકો હંમેશાં કરે છે. ‘મન ચંગા તો કથરોટમે ગંગા’ની કહેવતને ચરિતાર્થ કરતાં મણિજીએ આધારભૂત ઉદાહરણ આપ્યું છે કે માનસિક શક્તિના સમન્વયમાં જ સફળતાનું રહસ્ય સમાયેલું છે.

અદ્વિતીય તીર્થનિર્માણના કાવ્યમય શિલ્પી શ્રી રાવલમલ જૈન ‘મણિ’ વિષે નોંધતાં વડોદરાના સુપ્રસિદ્ધ ઇતિહાસવિદ્ ડૉ. નગેન્દ્રનાથ લખે છે કે ભારતીય ઇતિહાસનાં પૃષ્ઠમાં તીર્થોદ્ધાર-તીર્થનિર્માણની સંરચનામાં કોઈ એક સામાન્ય વ્યક્તિ દ્વારા પ્રારંભ કરાવવાનો ઉલ્લેખ નથી મળતો. શિલાલેખોની પંક્તિઓમાં કે વાર્તાઓમાં પણ આવો કોઈ ઉલ્લેખ મળતો નથી. પૂજ્ય ગુરુભગવંતોની પ્રેરણાથી અનેક તીર્થોદ્ધાર-જીર્ણોદ્ધાર થવાનો ઉલ્લેખ મળે છે પરંતુ સ્વયંસ્ફુરણથી એક જ વ્યક્તિ દ્વારા તીર્થોદ્ધાર, જીર્ણોદ્ધાર કે તીર્થનિર્માણ કરાયું હોય એવો ઉલ્લેખ વાંચવા-સાંભળવામાં આવ્યો નથી. આ અશક્ય જ વાત છે કે ઈ.સ. ૧૯૭૯માં પત્રકાર રાવલમલ જૈન ‘મણિ’નામની એક જ વ્યક્તિએ આ ઐતિહાસિક કાર્ય માટે પોતાની જાતને સંપૂર્ણ સમર્પિત કરી દીધી. તીર્થોદ્ધારના ઇતિહાસમાં પોતાનું અપૂર્વ, અવિરત અને અદ્વિતીય નામ નોંધાવ્યું અને શ્રમસાહિત્ય, સંઘર્ષસભર નિર્માણયાત્રામાં અદ્ભુત કાવ્યમય તીર્થશિલ્પી હોવાનું ગૌરવ પ્રાપ્ત કર્યું. રાવલમલ જૈન ‘મણિ’એ એ કામ કરી બતાવ્યું, જે કરવું તો એક બાજુ, પણ વિચાર્યું ન હોય. પરમ ગુરુભક્ત, શ્રાવકવર્ય, કર્મનિષ્ઠ રાવલમલ જૈન ‘મણિ’એ ઉઠાવેલ કદમ સાથે કદમ મિલાવી હજારો શ્રદ્ધાળુઓ એમના કદમ પર પચીસ વર્ષ પહેલાં આગળ વધ્યાં હતાં. ભક્તિસભર પગરવે પરમાત્મભક્તિને ચારે તરફ ગુંજતી કરી.

પ્રાતઃ સ્મરણીય આચાર્ય ભગવંતોની અસીમ જ્ઞાનવંત પ્રેરણા, બળ અને આશીર્વાદ આત્માને પવિત્ર કરે એવાં જૈન મંદિરોનાં નિર્માણ કરાવ્યાં અને પ્રાચીન ખંડિત થયેલાં, ખંડેર બનેલાં જૈન મંદિરોના જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યા, તીર્થોદ્ધાર કરાવ્યા. સદીઓ પુરાણી ગૌરવશાળી પરંપરાઓનું અનુપાલન થતું રહ્યું છે. ઇતિહાસના ઝરૂખામાં ભારતીય ઇતિહાસના નિર્માણમાં જૈન સંસ્કૃતિનું સ્થાન મહત્વપૂર્ણ રહ્યું છે. સદીઓની ગૌરવશાળી પરંપરામાં જ વીસમી સદીનો ઉત્તરાર્ધ મહિમા રચાયો છે. નગપુરામાં મધ્યપ્રદેશ (જિ. હવે છત્તીસગઢ રાજ્ય છે)ના દુર્ગ શહેરના પશ્ચિમી ભાગ પર શિવનાથ નદીનો તટ જૈન-શ્રમણ-પરંપરા અને એના સંસ્કૃતિ-વૈભવથી છલોછલ ભર્યો પડ્યો છે અને આજે ત્યાં સકળ તીર્થ-વંદનારની હાથ જોડી ગુંજનપૂર્વક

વંદનાનું સમર્પણ છે. શિલાલેખો અને પુરાતત્ત્વીય ચિહ્નોએ તીર્થંકર શ્રી પાર્શ્વપ્રભુના પોતાના વિહારમાર્ગમાં આ સ્થળે સાધના કરવાની પવિત્રતાને પુષ્ટ કરી છે. અહીં પ્રભુનાં પદચિહ્નોની સ્થાપના અને સં. ૯૧૯માં કલચૂરી વંશજોએ ખંડિત કરેલ મંદિરોનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવી જૈનાચાર્ય કક્કૂસૂરિએ પ્રતિષ્ઠા કરાવ્યાનો પ્રમાણભૂત ઉલ્લેખ શિલાલેખોમાં મળે છે. સને ૧૯૭૯માં દુર્ગના જ સાહિત્યકાર, પત્રકાર શ્રી રાવલમલ જૈન ‘મણિ’એ દિવ્ય પ્રેરણાથી વશીભૂત થઈને આ પાવનભૂમિના તીર્થોદ્ધારનો ઇતિહાસ રચ્યો. જૈનોના પવિત્ર તીર્થોની શ્રંખલામાં ઉવસગ્ગહરં પાર્શ્વ તીર્થ-નગપુરાએ ગૌરવશાળી સ્થાન પ્રાપ્ત કર્યું છે. પ્રતિદિન અહીં આવનારાં હજારો શ્રદ્ધાળુઓની અવર્ણનીય શ્રદ્ધાભક્તિ એનો જીવંત આધાર છે.

તીર્થોદ્ધારના દિવસથી આજ સુધી આ સ્થળની જાહોજલાલી સમગ્ર વિશ્વમાં પ્રસરી ગઈ. કહેવાય છે કે જે જે સ્થાનો પર પવિત્ર ક્રિયાઓ થઈ હોય એ સ્થળ નિરંતર નિર્મળ શુદ્ધ રજકણોથી પરિપૂર્ણ હોય છે. આવાં સ્થાનોની નિર્મળતા એટલી પ્રભાવશાળી હોય છે કે ત્યાં આવનારાં પ્રત્યેક પ્રાણી પર અચુક અસર થાય છે. પ્રાણીમાત્રના કલ્યાણનો માર્ગ પ્રશસ્ત થાય છે. અશુદ્ધ વિચાર નાશ પામે છે. પ્રત્યેક જીવ પર સુંદર ચરિત્રની છાપ પડે છે. એ જ પવિત્ર ‘તીર્થ’ વિશેષણથી ઓળખાય છે. તીર્થોદ્ધાર સાથે પ્રતિદિન ત્રણ દિવસીય ઉપવાસ, ઉપધાન તપ સહિત વિવિધ તપસ્યાઓ, મહામંત્રના જાપ, પૂજા-અર્ચના વગેરેએ મંગલતા બનાવી રાખી છે.

વીસમી સદીના ઉપહાર-સ્વરૂપ પ્રાપ્ત તીર્થોદ્ધારિત ઉવસગ્ગહરં પાર્શ્વતીર્થ-નગપુરાના તીર્થોદ્ધાર જીર્ણોદ્ધારનો જે સમગ્ર ઇતિહાસ સ્થાપિત થયો છે તે અત્યંત આહ્લાદક અને રોમાંચક છે. તીર્થોદ્ધારના મુખ્ય સૂત્રધાર શ્રી રાવલમલ જૈન ‘મણિ’ના સંઘર્ષશીલ પ્રયાસોમાં દરેક ગામ, દરેક શહેરનાં ઉત્સાહી શ્રદ્ધાળુઓ જોડાતાં ગયાં. રાયપુરના મનમોહનચંદ કાનુગાના નેતૃત્વમાં છત્તીસગઢનાં વિભિન્ન સ્થાનોમાં તીર્થભક્તોની સમિતિ બની. અનેક મહોત્સવોની સંરચનાથી સમગ્ર જનમાનસ તીર્થોદ્ધાર-જીર્ણોદ્ધાર યોજના પૂર્ણ કરવા માટે સ્વસ્ફૂર્તિ બની, જે આજેય ભક્તિવંત છે. અનેક તીર્થભક્તોનું તન-મન-ધન સમર્પિત યોગદાન તીર્થોદ્ધારનો પાયો છે. હજારો શ્રદ્ધાળુઓનું મંદિર, ઉપાશ્રય, જ્ઞાનભંડાર, તીર્થંકર ઉદ્યાન, તીર્થદર્શન-ઉદ્યાન, ભોજનશાળા, ધર્મશાળાઓના નિર્માણમાં યોગદાન અનુમોદનીય બન્યું છે. દેશભરનાં શ્રીસંઘો, મંદિરો,

ટ્રસ્ટો, સંસ્થાઓએ તીર્થોદ્ધારની વિભિન્ન યોજનાઓને મૂર્ત સ્વરૂપ આપ્યું. તીર્થોદ્ધાર-જીર્ણોદ્ધારની વિભિન્ન યોજનાઓને મૂર્ત સ્વરૂપ આપ્યું. તીર્થોદ્ધાર-જીર્ણોદ્ધારના શ્રમસાધ્ય દિવસોની એક-એક ક્ષણ ‘શાસન જયવંતું’ને ચરિતાર્થ કરતી રહી છે. સને ૧૯૯૫માં પૂજ્યપાદ લબ્ધિ વિક્રમ ગુરુકૃપાપાત્ર તીર્થોદ્ધાર-જીર્ણોદ્ધારપ્રણેતા પૂ. શ્રીમદ્ રાજયશ સૂરીશ્વરજી મ.સા.ની નિશ્રામાં સંપન્ન ઐતિહાસિક પ્રતિષ્ઠા અગણિત શ્રદ્ધાળુઓનું જ પ્રતિબિંબ છે. પ્રતિષ્ઠા પછી અવિરત વીતરાગ-વંદનાની ભક્તિછાયામાં સર્વોદય વિકાસની સકળ યાત્રાનો યુગ ભવિષ્યની ઉજ્જવળતાનું જ પ્રતીક છે. છત્તીસગઢના મૂર્ધન્યમનીષી પંડિત દાનેશ્વર શર્માએ પોતાના પુસ્તક ‘લોકપ્રિય લોકદર્શન’માં જનમાનસના ભાવોને જ દર્શાવ્યા છે કે “પાર્શ્વધાનનો તીર્થોદ્ધાર માત્ર પાર્થિવ નહીં પરંતુ કાવ્યમય થયો એ વિશેષતા છે.” આમ કહીને પંડિત દાનેશ્વર શર્માએ તીર્થોદ્ધારની સાર્થકતાને જ સ્થાપિત કરી છે.

આમ ઉવસગ્ગહરં પાર્શ્વતીર્થ-નગપુરા પવિત્રતાનું પરબ છે, જે જૈન શ્રાવકો તેમ જ જૈનધર્મપ્રેમીઓના આત્માની તરસ છિપાવે છે અને સાથોસાથ ‘કર્મ’ એ જ કામધેનુ અને પ્રાર્થના એ જ પારસમણિ’ના પર્યાય એવા રાવલમલ જૈન ‘મણિ’ની પાર્શ્વતીર્થ પ્રત્યેની ભક્તિભાવની સાથે એમના યશની પતાકા લહેરાવે છે.

ધર્માનુરાગી સમાજસેવક

શ્રી રવિલાલ લવજીભાઈ પારેખ

આજથી લગભગ ૧૦૮ વર્ષ પહેલાં શ્રી ગોરધનભાઈ પારેખ આપના દાદાજી ભારતની પશ્ચિમે અંજાર (કચ્છ) થી પ્રયાણ કરીને દક્ષિણમાં આવ્યા ત્યારે હાથમાં કાંઈ ન હતું, પણ હૈયામાં હામ અને હિંમત હતાં. આપના દાદાજીએ

અનાજના વ્યવસાયથી શરૂઆત કરી ધીમે ધીમે સ્થિર થતા ગયા. સન્ ૧૯૦૦માં શ્રી લવજીભાઈનો જન્મ થયો. તેમના લગ્ન માનકૂવા (અંજાર પાસે) જડાવબહેન સાથે થયા. શ્રી

લવજીભાઈએ શરૂઆતમાં સાયકલનો અને બાદમાં કપડાનો વ્યવસાય પણ કર્યો પણ ધારી સફળતા ન દેખાતાં સન્ ૧૯૨૭માં ફિલ્મ ઉદ્યોગમાં ઝંપલાવ્યું અને સ્ટાર પિક્ચર્સ કોર્પોરેશનના નામથી અને પછી જગત પિક્ચર્સના નામથી શરૂ કરેલ વ્યવસાયમાં પ્રગતિ થતી રહી-માતા જડાવબહેનની કુક્ષિએ તા. ૭-૨-૧૯૨૩ના શ્રી રવિભાઈ જન્મ લઈને આ અવનીના આંગણે આવ્યા. માતાની મમતા અને પિતાની સમતાથી જીવનનો પિંડ ઘડાયો મોસાળ માનકૂવામાં જન્મેલા રવિનાં કિરણો દક્ષિણ દેશ સુધી પહોંચ્યા અને ધીરે ધીરે ભારતવર્ષમાં ફેલાયાં....પરિવાર સાથે સિકન્દરાબાદ કાયમી વસવાટ નક્કી કરીને સ્થિર થઈ ગયેલા શ્રી રવિભાઈ માતા જડાવબહેનની આજ્ઞા અને આગ્રહને માન આપી બેંગલોર આવીને વસ્યા.....ત્યારે જ બેંગલોર-ગાંધીનગરની અનેક સંસ્થાઓનાં નિર્માણનું ભાવિ લખાયુ હશે!

શાસનદેવનો ઉપકાર કહો કે આશીર્વાદ સ્વ. શ્રી લવજીભાઈને તેમનાં જીવનમાં દસેક વર્ષમાં તો ધર્મનું એવું ઘેલું લાગ્યું કે વ્યવહાર અને વ્યવસાય પુત્રોનાં શિરે નાખી રાત-દિવસ જોયા વિના મંદિર, ઉપાશ્રય અને પાઠશાળાના નિર્માણમાં લાગી ગયા અને સમાજને કંઈક અર્પણ કર્યાનો અનેરો આનંદ મેળવ્યો. સન્ ૧૯૫૫ ડિસેમ્બરમાં શ્રી લવજીભાઈના અવસાન પછી તેમના સ્થાને સૌ ટ્રસ્ટીઓએ શ્રી રવિભાઈને તમામ ક્ષેત્રના કાયમી ટ્રસ્ટી તરીકે નીમ્યા ત્યારે શ્રી રવિભાઈની ઉંમર ૩૦ વર્ષની હતી અને ત્યારથી તેમના અથાગ પ્રયત્ને નિર્માણ અને સ્થાપનાની વણઝાર ચાલી જે હમણા ૮૭ વર્ષ સુધી અવિરત ચાલુ હતી.

વિજયલક્ષ્મણસૂરીશ્વરજી મ.સા. જેવા ધુરંધર આચાર્યની નિશ્રામાં આજ પાવનસ્થળના સામેના શ્રી પાર્શ્વલ્લભ પ્રાસાદમાં બિરાજતા મૂળનાયક અને અન્ય બિંબોનાં પાંચ કલ્યાણકો અને પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ તેમના પિતાજીના પ્રમુખપણા નીચે શ્રીસંઘે શાનદાર રીતે ઊજવ્યાં અને તેમના પિતાની ગેરહાજરી બાદ એ કાંટાળો તાજ સંઘે તેમના શિરે ધર્યો. ત્યારે તેઓએ વહીવટી કુનેહ અને યાણકયનીતિ દ્વારા બતાવી આપ્યું કે કંટક સાથે ગુલાબ પણ હોય છે. માત્ર હાઈસ્કૂલનું શિક્ષણ લઈ શાળામાંથી ઊઠી જનાર વિદ્યાર્થી હોવા છતાં તેમની જવાબદારી, કુશળતા, અમીદેષ્ટિ, સાદાઈ, પરમાર્થભાવના, સાચા સલાહકાર વગેરે સદ્ગુણોએ સૌનાં હૈયાને નાચતાં કરી દીધેલાં.

જાણે કે તેમના લલાટે જીવનસિદ્ધિનાં સુકાર્યો લખાવીને જ આવ્યા હોય તેમ શરૂઆતથી જ સિકન્દરાબાદના મંદિર અને સમાજની કમિટીમાં ઉચ્ચસ્થાને રહી સંચાલન કરી બાદ બેંગલોર આવી આજે ૫૦ વર્ષથી શ્રી પાર્શ્વલ્લભજૈન પ્રાસાદ, યુગપ્રધાન શ્રી જિનદત્તસૂરીશ્વરજી જૈન દાદાવાડી, શ્રી જૈનમૂર્તિપૂજક સમાજ, ભેદા ખીઅંશી ઠાકરશી જૈન પાઠશાળાના એકધારા સંચાલન ઉપરાંત ઈતર સામાજિક અને વ્યાપારિક નાનીમોટી સંસ્થાઓ અને એસોસિએશનની કમિટીનું સભ્યપદ શોભાવા ઉપરાંત અત્રેના ગુજરાતી સમાજની 'શ્રી વેલચંદ-વશરામ દેસાઈ ગુજરાતી સ્કૂલ'નું પ્રમુખપદે તેઓ ઘણા વર્ષ રહ્યા હતા. સેવાના સંસ્કારો વારસાગત આવે તેમ તેમના લઘુ બંધુ સ્વ. મોહનભાઈએ પણ સિકન્દરાબાદના મંદિર અને સમાજના પ્રમુખપદે રહી સફળતાપૂર્વક સંચાલન કરી બતાવ્યું છે.

ભારતભરમાં વિશાળ મિત્ર મંડળ અને 'સોનામાં સુગંધ ભળે' એવાં તેમનાં ધર્મપત્ની શ્રીમતી સુશીલાબહેન ખડે પગે તેમની ગુરુભક્તિ અને સાધર્મિક ભક્તિલહાવમાં સહકાર આપી રહ્યા છે. બેંગલોરના જૈન શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક સંઘે સન્માનપત્ર આપી બહુમાન કર્યું હતું. તેઓ નીચેની સંસ્થાઓ સાથે સંકળાયેલા હતા.

૧. પ્રમુખ : શ્રી જૈન શ્વે. મૂ. પૂ. મંદિર ગાંધીનગર-બેંગલોર ૫૧ વર્ષથી, ૨. પ્રમુખ : શ્રી જૈન શ્વે. મૂ. પૂ. સમાજ બેંગલોર (પ્રારંભથી ૩૦ વર્ષથી પ્રમુખ અને ટ્રસ્ટી), ૩. પ્રમુખ : વિમલાબહેન દલપતલાલ જૈનભોજનશાળા ગાંધીનગર, શ્રી હીરાચંદજી નાહર જૈનભવન, શ્રી સીતાદેવી રતનચંદજી નાહર ડાયગ્નોસ્ટિક સેન્ટર, ગાંધીનગર-બેંગલોર, ૪. પ્રમુખ : યુગપ્રધાન શ્રી જીવદત્તસૂરીશ્વરજી જૈનદાદાવાડીનાં ગાંધીનગર (૩૦ વર્ષથી પ્રમુખ તથા ટ્રસ્ટી), ૫. પ્રમુખ : ભેદા ખીઅંશી ઠાકરશી જૈન પાઠશાળા ગાંધીનગર બેંગલોર (૨૫ વર્ષથી), ૬. પ્રમુખ : શ્રી ગુજરાત જૈન શ્વે. મૂ. પૂ. સંઘ બેંગલોર (પ્રારંભથી આજ ઉધી), ૭. પ્રમુખ : શ્રી વીસાઓસવાલ કચ્છી ગુજરાતી જૈન સંઘ (પ્રારંભથી આજ સુધી), ૮. ટ્રસ્ટી : શ્રી જિનકુશળસૂરિ દાદાવાડી ટ્રસ્ટ, બસવનગુડી-બેંગલોર, ૯. ટ્રસ્ટી તથા પ્રમુખ : શ્રીચંદ્રપ્રભલબ્ધિ જૈન શ્વે. મૂ. પૂ. સંઘ ઓકલીપુર-બેંગલોર, ૧૦. ટ્રસ્ટી તથા પ્રમુખ : શ્રી સિદ્ધાયલ સ્થૂલભદ્રધામ શાસન પ્રભાવક ટ્રસ્ટી-દેવનહલ્લી, ૧૧. કમિટીમેમ્બર : શ્રી કર્ણાટક

ગુજરાતી પ્રગતિ સમાજ, ૧૨. ટ્રસ્ટી : શ્રી પાર્શ્વનાથ જીર્ણોદ્ધાર ટ્રસ્ટ-(બનારસ ઉ.પ્ર.), ૧૩. ટ્રસ્ટી : શ્રી અંજાર ખરતર ગચ્છ જૈનસંઘ-અંજાર (કચ્છ-ગુજરાત), ૧૪. કમિટીમેમ્બર : શ્રી મહાવીર આરાધના કેન્દ્ર-કોબા (ગુજરાત), ૧૫. ઉપપ્રમુખ : શ્રી દક્ષિણભારતીય કચ્છી ગુર્જર જૈન સમાજ, ૧૬. ઉપપ્રમુખ તથા ટ્રસ્ટી : શ્રી ઓમ શાંતિ ટ્રસ્ટ-પાલિતાણા અને ઇરોડ, ૧૭. ટ્રસ્ટી : શ્રી વર્ધમાન જૈન ભોજનાલય-અંજાર, ૧૮. ટ્રસ્ટી : શ્રી નાગેશ્વરી જૈન દાદાવાડી (ઉન્હેલ), ૧૯. પ્રતિનિધિ : શ્રી શેઠ આણંદજી કલ્યાણજી પેઢી-અમદાવાદના ૨૫ વર્ષથી કર્ણાટક પ્રાંતીય પ્રતિનિધિ, ૨૦. મેમ્બર : ગવર્નિંગ બોર્ડ, અખિલ ભારત તીર્થરક્ષા સમિતિ-અમદાવાદ-મુંબઈ.

વાત્સલ્ય પ્રેમી દાંમ્પત્ય જીવન

રવિભાઈની સેવાપયોગી પ્રવૃત્તિઓની સફળતા પાછળ તેમનાં ધર્મપત્ની સુશીલાબહેનનું યોગદાન ઘણું જ મોટું છે. ૬૦ વર્ષના તેમના સુખી દામ્પત્યજીવનનો યશ રવિભાઈ સુશીલાબહેનને આપે છે. સુશીલાબહેનની સૂઝ, સમજ અને વ્યવહાર, કુશળતા એ રવિભાઈને તેમના વ્યવહારની ચિંતા થવા દીધી નથી. તેમણે તેમને બધાથી મુક્ત રાખ્યા છે, જેથી તેઓ નિશ્ચિંતપણે કાર્ય કરી શક્યા છે. સુશીલાબહેન એક આદર્શ આર્યનારી છે. સદા રવિભાઈનો પડછાયો બની પોતાના જીવનને સમર્પણ કરી સાચા અર્થમાં સહધર્મચારિણી બની દામ્પત્ય જીવન શોભાવ્યું છે. બોલવાનું નહીં અને હસતા રહેવું તે તેમનો સ્વભાવ છે. “હું જે કંઈ કરી શક્યો છું અને કરી રહ્યો છું તેમાં સુશીલાનો ફાળો ઘણો મોટો છે.” જીવનમાં ૬૫-૬૫ વર્ષથી પર્યુષણમાં અટ્ટાઈ કરતાં સુશીલાબહેન તપસ્વી પણ છે.

અનેક આચાર્ય ભગવંતોના જેમને આશીર્વાદ સાંપડ્યા છે તે રવિભાઈ પારેખ એટલે કે બેંગલોરની અનેક સંસ્થાઓના સ્થાપક તથા આધારસ્તંભ, જૈન સમાજના અગ્રગણ્ય નેતા, દક્ષિણ ભારતની અનેક ધાર્મિક, સામાજિક, શૈક્ષણિક તથા તબીબી સંસ્થાઓના સૂત્રધાર, પીઠ કર્મશીલ પ્રબળ પુરુષાર્થની ગૌરવગાથા. આવા બહુમુખી પ્રતિભાસંપન્ન, સાદા સરળ અને ચેતનાના હાર્દ સમા શ્રી રવિભાઈ પારેખ હમણા જ થોડા સમય પહેલાં સ્વર્ગવાસી બન્યા. ખૂબ જ યશકીર્તિ મેળવી ગયા.

સૂચિત ગ્રંથના આધારસ્તંભ

શ્રી મનહરભાઈ શિવલાલભાઈ પારેખ (મનુભાઈ પારેખ)-બેંગલોર

માત્ર વેપાર-વાણિજ્ય કે ઉદ્યોગના ક્ષેત્રે જ નહીં પણ સમાજજીવનના વિવિધ ક્ષેત્રોમાંના વિશાળ પટ ઉપર બહોળા વૈવિધ્યનો મબલખ ફાળો આપતા રહીને પોતાની જન્મભૂમિને સત્વસમૃદ્ધ કરવા કાજે પ્રશંસનીય કૌશલ્ય દાખવનાર

કાઠીયાવાડી આ વણિક મનહરભાઈ પારેખ ખાનદાની અને ખુમારીના ખમીરને દીપાવે એવા સદ્ગુણો અને પ્રતિભાસર્જક આગવું વ્યક્તિત્વ ધરાવે છે.

એમની આગવી વહિવટી કુશળતા અને અનુભવ સંપન્નતાએ તેમને બેંગલોરના એક આગેવાન અને ગૌરવશાળી ઉદ્યોગપતિ બનાવ્યા છે. તેમના જીવનમાં કર્મયોગ સાથે સેવાની ઉચ્ચ ભાવનાનો અદ્ભુત સમન્વય પણ જોવા મળે છે.

ભારતવર્ષ એટલે સંસ્કૃતિ- પ્રધાન દેશ. જે દેશમાં ગરવી ગુજરાતની સુવર્ણમય સૌરાષ્ટ્રની ધન્ય ધરા પર ધૂમરાતી એ ભોમકાની રજેરજ પણ ધર્મભાવનાયુક્ત ભાવિકો રહેતા હોય તેવા મોહમયી ગામ રોહીશાળામાં મહા મહિનાની કડકડતી ઠંડી વસંતઋતુની વસંતપંચમીના શુભદિવસે શુભસમયે ઈ.સ. ૧૯૪૪ની જાન્યુઆરી માસની છવ્વીસમી તારીખે પૂ. માતુશ્રી કમળાબહેનની કુક્ષિએ સુપુત્રનો જન્મ થયો. તેનું નામ મનહરભાઈ રાખવામાં આવ્યું.

પૂ. પિતાશ્રી શિવલાલભાઈ અને માતાએ તેમજ દાદા શ્રી લલ્લુભાઈએ ધાર્મિક સંસ્કારનાં બીજ રોપ્યાં તેમના દાદાશ્રી તથા પિતાશ્રી શાળામાં હેડમાસ્ટર હતા તેથી ગામમાં તેઓની સુંદર છાપ હતી. તેમના પરિવારનાં બાળકોને પ્રેરણાબળ અને માર્ગદર્શન નાનપણથી સદાચારમય જીવનનું સુંદર સુધક ઘડતરનાં બીજની વાવણી કરી રહેહ, પ્રેમ, સદ્ગુણોરૂપી

પાણીનું સિંચન કર્યું ત્યારે પારેખ પરિવારે ધર્મરૂપી વટવૃક્ષનું સર્જન કરી જન્મભૂમિ અને કર્મભૂમિમાં નામ રોશન કર્યું.

બાલ્યવયથી જ કુશળ બુદ્ધિશાળી અને તેજસ્વીકાર્ય પદ્ધતિથી નિશ્ચલ નીતિનિષ્ઠતા-ચેતનાથી પરિપૂર્ણ હોવાથી યુવાન વય થઈ ત્યારે પોતાની પ્રવીણતા, હિંમત, હોંસલા સાથે સને ૧૯૬૦માં ગાર્ડનસિટી બેંગ્લોરમાં પદાર્પણ કરી કર્ણાટકને કર્મભૂમિ બનાવી.

બેંગ્લોરમાં આવી શરૂથી કાપડ લાઈનમાં હોલસેલ અને રિટેઈલ વ્યવસાય શરૂ કર્યો હતો. પોતાના અડીખમ પરિશ્રમ અને પ્રમાણિકતાથી પ્રગતિના પંથે આગળ વધતા ગયા. આ કાર્યમાં સહભાગી હોય તો તેમનાં ધર્મપત્ની શ્રીમતી પન્નાબહેનનાં સુખદ દામ્પત્યજીવનમાં અનેક સુંદર કાર્યોમાં ઉત્સાહપૂર્વક ભાગ લેતા રહ્યા. તેથી તેમના સુપુત્રો જેવા કે ઘનશ્યામ અને અમીત. જે પોતાની ભરયુવાનીમાં પોતાનું પિતા પ્રત્યેનું ઋણ સુંદર રીતે આદા કરેલ.

ચિકપેટ ખાતે તેમને જનતા ટ્રેડર્સ-મધુર મિલન અને Gnanshyam's એમ ત્રણ પેઢી બેંગ્લોર ખાતે ચાલુ કરી. આ પેઢીનું તેમના સુપુત્રો હળીમળીને સુંદર રીતે સુકાન સંભાળી રહ્યા છે. સાથે સાથે શ્રી બોનાન્જા પોર્ટફોલિઓ લિ. (શેરના સબબ્રોકર)નો વહીવટ સંભાળી રહ્યા છે.

સદ્ગુરુવર્યના વિશેષ સમાગમમાં આવ્યા અને વારંવાર ધર્મશ્રવણથી જ્ઞાનપૂર્વક વિરતિમાં આગળે વધ્યા. પુણ્યથી પ્રાપ્ત લક્ષ્મીનો સદુપયોગ કરતા રહ્યા. લગભગ દરેક પ્રતિષ્ઠિત આચાર્ય ભગવંતો, ગુરુ ભગવંતોના શુભ આશીર્વાદ પ્રાપ્ત થયેલ. જેની ફલશ્રુતિરૂપે શ્રી મનહરભાઈ મનોસૃષ્ટિમાંથી પ્રથમ જ જૈનધર્મના સિદ્ધાંતો અને સેવા નિષ્ઠાનો ઉછેર તથા ઉત્કર્ષ થયો, એ ઉચ્ચ સિદ્ધાંત અને સાધનાએ જ એમની સમગ્ર કારકીર્દિનું ઘડતર થયું.

લક્ષ્મીની ત્રણ ગતિ છે. આ ત્રણમાં પ્રથમસ્થાને દાન છે. લક્ષ્મી પ્રાપ્ત કરવી, મળ્યા પછી રક્ષા કરવી, રક્ષા કરેલ ધનમાં વૃદ્ધિ કરવી અને વધારેલા ધનનું દાન કરવું. આ સિદ્ધાંતને માની તેને અમલી કરનાર વ્યક્તિ હંમેશાં માન, મોભો, મર્યાદા સહિત પ્રાપ્ત કરનાર મનહરભાઈ પારેખ જેને બેંગ્લોરમાં 'મનુભાઈ' હુલામણા નામથી સહુ ઓળખે છે.

મનુભાઈ શ્રીમંતાઈ છતાં સાદાઈ, પ્રભુના શાસન ઉપર રોમરોમ રાગ, જ્ઞાનાભ્યાસમાં આગળ વધવાની ઉત્કંઠા અને

યથાશક્તિ વિરતિનું આરાધન તેમજ લક્ષ્મી ઉપરથી મૂચ્છા ઓછી કરવા સાથે યોગ્ય ક્ષેત્રોમાં ખુલ્લો મૂકેલ દાનપ્રવાહ એ ચતુરંગીયોગ ભાગ્યે જ કોઈ પુણ્યશાળી વ્યક્તિમાં દૃષ્ટિગોચર થાય છે. તેમના પરિચયમાં આવનારને પ્રેરણા મળે અને એમનાં સદ્ગુણો-સત્કર્મો તથા સુવિચારો થકી એમની સ્મૃતિરૂપે સૌના દિલમાં કાયમી જૈન ધર્મની ઉન્નતિ અને જૈનસમાજના ઉત્કર્ષ સાથે દરેક હુંફ આપી ધર્માનુરાગી ઉદારદિલથી સમાજ માટે કરી છૂટવાની ભાવના તેમનામાં રોમેરોમે રંગાઈ હતી.

સમાજસેવા જીવદયા કેળવણી સહાય અને ધર્મઆરાધના અને સાધુ-સાધ્વીની વૈયાવચ્ચ વગેરે તેમના જીવનમાં જોવા મળે છે. આવા અનુરાગના કારણે જ તેઓ અનેક સામાજિક, ધાર્મિક સંસ્થાઓ સાથે સંકળાયેલા છે. તેઓ નીચેની સંસ્થાઓમાં સક્રિય સેવા આપી રહેલ છે. તે અવિસ્મરણીય છે.

કંઈક આંશિક ઝાંખી આ પ્રમાણે છે:

- * શ્રી ગુજરાતી વર્ધમાન સ્થાનકવાસી જૈન સંઘ, બેંગ્લોર ઉપપ્રમુખ.
- * શ્રી પાર્શ્વલબ્ધિ તીર્થધામ ટૂમકૂર રોડ, બેંગ્લોર ટ્રસ્ટી કમિટી મેમ્બર.
- * શ્રી સૌરાષ્ટ્ર જૈન સંઘ તથા સૌરાષ્ટ્ર મહાસંઘ ફાઉન્ડર અને કમિટી મેમ્બર.
- * શ્રી ડી. વી. વી. ગુજરાતી શાળા, બેંગ્લોર કમિટી મેમ્બર.
- * શ્રી સંયુક્ત ગુજરાતી સમાજ કર્ણાટક બેંગ્લોર ફાઉન્ડર મેમ્બર તથા ફાઉન્ડર જોઈન્ટ સેક્રેટરી.
- * શ્રી બેંગ્લોર વૈષ્ણવ સમાજ, બેંગ્લોર ડોનર મેમ્બર.
- * શ્રી આદર્શ કોલેજ, બેંગ્લોર લાઈફ મેમ્બર.
- * શ્રી ભારત વિદ્યાનિકેતન, બેંગ્લોર ટ્રસ્ટી.
- * શ્રી બી. એ. પી. એસ. સ્વામિનારાયણ મંદિર, બેંગ્લોર પરિસરના ગભારા તથા ઈડા-કળશ મુખ્ય લાભાર્થી તથા સક્રિય કાર્યકર.
- * શ્રી દશાશ્રીમાળી વણિક જ્ઞાતિ મહાજન, બેંગ્લોર ફાઉન્ડર મેમ્બર તથા ખજાનચી.
- * શ્રી નાકોડા અવન્તિ ૧૦૮ પાર્શ્વનાથ તીર્થધામ, બેંગ્લોર એક દેવકુલિકા નિર્માણમાં સંપૂર્ણ લાભાર્થી.

- * શ્રી પાર્શ્વપદ્માવતી તીર્થ શંભેશ્વરધામ (માયસોર હાઈવે-રામનગર) ધર્મશાળામાં એક કમરાના લાભાર્થી
- * શ્રી સંભવ લબ્ધિ જૈન મંદિર વિજયનગર, બેંગ્લોર ઉપાશ્રય દાનદાતા.
- * શ્રી સિદ્ધાયલ સ્થૂલભદ્ર ધામ બેંગ્લોર, અનેક લાભ.
- * શ્રી પાર્શ્વનાથ લબ્ધિધામ, બેંગ્લોર સ્વાધ્યાય રૂમ, જાગૃતિ કક્ષ અને અનેક લાભ.
- * શ્રી શિવકમલા ભવન, પોલારપુર (સૌરાષ્ટ્ર) મુખ્યદાતા.
- * શ્રી પાર્શ્વ પદ્માવતી શક્તિપીઠ કૃષ્ણાગિરિ સામૂહિક મૂર્તિ ભરાવવાનો તથા પ્રતિષ્ઠાનો સામૂહિક લાભ.
- * શ્રી આદિનાથ જૈન ટેમ્પલના જીર્ણોદ્ધારના એક સ્તંભના લાભાર્થી
- * શ્રી ગાંધીનગર જયનગર, રાજાજીનગર, ઓકલીપુરમ્ ઉપાશ્રયમાં યથાશક્તિ યોગદાન આપેલ.
- * મહાવીર આઈ હોસ્પિટલ દર વરસે એક આંખના ઓપરેશનના કાયમી લાભાર્થી.
- * શ્રી જૈન શ્વેતામ્બર મૂર્તિપૂજક સમાજ-ગાંધીનગર કાયમી મેમ્બર તથા શ્રી હીરાચંદજી નાહર જૈન ભવન મધ્યે અતિથિગૃહના એક રૂમના લાભાર્થી.
- * શ્રી ચંપક-પારસ ગુરુ ચિકિત્સાલય-પેટલાવદ (જિલ્લો જાબુઆ, મધ્યપ્રદેશ) સક્રિય સહયોગી (સલાહકાર) તથા સામાજિક સક્રિય કર્મનિષ્ઠ કાર્યકર્તા તરીકે ભેર મોટું યોગદાન નોંધાયું છે.

અનેક જગ્યાએ મંદિરોની પ્રતિષ્ઠામાં અને વિદ્યાર્થીઓને આર્થિક લાભ સહાય, સાધાર્મિક મદદ તથા નાનાં મોટાં દરેક પ્રકારનાં સુકુતોમાં ઉત્સાહપૂર્વક કોઈપણ જાતના ધર્મના ભેદભાવ વગર યોગદાન આપી રહ્યા છે.

માંગલિક જૈનધર્મમાં પરિવારના સૌએ સાથે જોડીને એક એક ક્ષણે પારમાર્થિક ભાવનાનો વિચાર કરતા રહીને તેમના તેના નક્કર કાર્યોને સાકાર કરવા ઉદાર હાથે ફાળો આપવાની ઉજ્જવળ પ્રણાલિકા પ્રસ્થાપીને કાર્યદક્ષતા, ભલાઈ અને ખાનદાનીના ઉત્તમોત્તમ ગુણોને વધારી જાણનાર, કર્ણસમા દિલાવર દાનવીર શ્રી મનહરભાઈ માતાપિતાના સંસ્કારોને ઉજળા કરી બતાવ્યા છે. તેના દીર્ઘાયુ માટે ‘શત’ જીવ શરદઃની

શુભ કામના પ્રગટ કરીએ છીએ.

ધર્મે દીધેલા ધન સ્વજન, હું ધર્મ ને ચરણે ધરું
શ્રી ધર્મનો ઉપકાર હું ક્યારેય પણ ના વિસરું
હો ધર્મમય મુજ જિંદગી હો ધર્મમય પલ આખરી
પ્રભુ આટલું જનમો જનમ દેજે મને કરુણાકારી.

વિરલ ગુણોના સંગમ સરીખા,
અનેક ધાર્મિક સંસ્થાઓના મોભી

શ્રી કુમારપાળ વિ. શાહ ચિરંજીવો!

વિશિષ્ટ—

કક્ષાના સાધુ—
સંતોના મુખે,
ઉદારસખી
શ્રીમંતોના મુખે,
ધર્માનુરાગી
શ્રાવકવર્યોના મુખે,
પવિત્ર અને
સદાચારમય—જીવન
જીવનારા

વિદ્યાર્થીઓના મુખે, શ્રી કુમારપાળભાઈનું નામ ઘણા આદર, અહોભાવ તથા બહુમાન સાથે લેવાતું વારંવાર સાંભળ્યું છે.

જેના વિરોધી ન હોય અને હોય તો તેને પણ એમના ગુણોનો સ્વીકાર કરવો પડે એવા વિરલ ગુણોના સ્વામી કુમારપાળભાઈ વિમળભાઈ શાહ આજના અવસરે સાંભર્યા છે.

કામ હાથભર અને પ્રચાર વેતભર પણ નહીં, અરે, આંગળીભર પણ નહીં એવું એમના જીવનકાર્યનું પ્રથમ સૂત્ર છે. જે કોઈ અવસરપ્રાપ્ત-કામ આવ્યું તેમાં જોડાયા, તે હાથમાં લીધું. પૂરું દિલ રેડીને એ કામ કર્યું; તન-મન-ધનને નિયોવીને, એ કાર્ય પાર પાડ્યું. જેવું, એ કામ પૂરું થયું કે તે ક્ષણે તેઓ એ સ્થાન છોડીને બીજે જતા જ રહ્યા હોય! કોઈ સ્થાનનું કે કોઈ વ્યક્તિનું વળગણ નહીં, મમત્વ નહીં.

“માળો ન બાંધ્ય, મારા મન!
માળાની છાયાની માયા શું, આપણે;
જ્યાં આપણું છે, આખું યે વન,
કોઈ ડાળ પર, માળો ન બાંધ્ય, મારા મન!”

‘પોતાના કરેલા કામની અન્ય પાસેથી એક અક્ષર જેટલી પણ કદર કે પ્રશંસાની આશા કે અપેક્ષા નહીં’—આ એમનું વ્રત છે. વિરલા પાળી શકે—એવું આ વ્રત છે.

વર્ષો પહેલાં રદમી જાન્યુઆરીએ પ્રચંડ ભૂકંપ થયો અને કચ્છમાં સવિશેષ નુકશાન થયું ત્યારે કુમારપાળ ત્યાં દોડી ગયા. આ નવું ન હતું. તેઓ ઠેઠ બાંગ્લાદેશમાં શરણાર્થીઓની છાવણીમાં આમ જ દોડી ગયા હતા અને કામ પૂરું પાડ્યું હતું. અરે! આંધ્રનું વાવાઝોડું હોય કે પૂર હોય, લાતુરનો ધરતીકંપ હોય; કુમારપાળ ત્યાં દોડ્યા જ છે! વળી એમના કામમાં આંધળી દોટ પણ ન હોય. પૂરેપૂરી ચોક્કસાઈથી જોવે—તપાસે—પ્લાન બનાવે પછી જ કામે વળગે. વિ.સં. ૨૦૪૧થી ત્રણ વર્ષ ચાલેલા ગુજરાતના દુષ્કાળમાં, તેઓનાં કેટલ-કેમ્પ જેવાં કામ જોઈ ગુજરાત સરકાર પણ, મોંમાં આંગળાં નાખી ગઈ! આ વ્યવસ્થા, આવી ચોક્કસાઈ, આવા હિસાબ-કિતાબ બીજે જોવા ન મળે. આવાં અનેક કામો આવ્યાં અને તેઓએ કર્યા, પાર પાડ્યાં. જેવું કાર્ય પૂરું થયું, કારણ ગયું કે,—બસ, પછી તેની વાત જ નહીં. આવું તેમનું જીવન છે. આવો તેમનો જીવનમંત્ર છે.

પાલનપુરના અમારા ચોમાસા પછી, તેઓ પરિચયમાં આવેલા. એકવાર, પ્રસિદ્ધ ગઝલકાર ‘શૂન્ય’ પાલનપુરીના ચેલા મુસાફિર પાલનપુરી સાથે વાતો કરતાં, કુમારપાળ વિ. શાહના વ્યક્તિત્વની વાત થઈ. તેમના ગુણોથી કવિ ખૂબ પ્રભાવિત થયા. મેં કહ્યું, “આ બધી વાતો ગીતોમાં ગૂંથી શકાય તો જોજો. મનમાં ઊગે તો ગીત રચજો અને”, મારા આશ્ચર્ય વચ્ચે તેમણે એક જ રાતમાં, આ સરસ ગીતની રચના કરી. એના શબ્દો અને પંક્તિઓ સહજ જ સ્ફુરેલાં દેખાયાં. આ ગીત સાથે બેસીને ગાયું.

સાધ્વીજી મણિપ્રભાશ્રીજીએ આ ગીત માંગ્યું. તેમના સાધ્વીજીએ એક જુદા જ રાગમાં, ભાવવાહી સ્વરે ગાયું. એ સાંભળતાં જ હૈયામાં અહોભાવની ભરતી ઊઠી.

હાં! તો હવે આપણે, આ ગીતના ભાવને અનુસરી, વાગોળવાનો શુભારંભ કરીએ:

‘હૈયામાં ગુંજે છે હરદમ, પ્રેમનો મનહર પાવો,
‘ફરી-ફરી આ માતગુર્જરી, કુમારપાળ જન્માવો’.
મન મૂકીને વહેંચ્યો જેણે, અરિહંતનો લહાવો,
‘ફરી-ફરી આ માત ગુર્જરી, કુમારપાળ જન્માવો’

યોગમ નાદ ગજવીએ પ્યારા, પ્રેમથી આવો આવો,
‘ફરી-ફરી આ માતગુર્જરી, કુમારપાળ જન્માવો.’ ૧

જન્મ ધર્યો, ગુર્જર મૈયાની, ગોદ વિજાપુર ગામે,
પ્રબળ-નિયતિ, અંગુલી ઝાલી, લઈ ગઈ મુંબઈ ધામે;
ધર્મલાભનું ભાથું, આબુ-અચળગઢે જઈ પામે,
વાટ નીરખતી ઊભી હતી, ત્યાં, કેંક સિદ્ધિઓ સામે.
વિરલ પ્રતિભા, વિરલ વિચારો, વિરલ હૃદયના ભાવો,
‘ફરી-ફરી આ માતગુર્જરી, કુમારપાળ જન્માવો.’ ૨

કવિ મુસાફિરે, કુમારપાળભાઈને જોઈને પ્રેમનો મનોહર પાવો હૈયામાં ગુંજતો સાંભળ્યો અને એમાંથી નાદ પ્રગટ્યો કે, હે ગુર્જરમાતા! આવા કુમારપાળને આ પૃથ્વીના પર પર ફરી ફરી અવતારો. અમે બધા પ્યારા મિત્રો, તેને ‘આવો આવો’ના આવકારવચનથી આવકારવા થનગની રહ્યા છીએ!

કુમારપાળભાઈનો જન્મ, ઉત્તર ગુજરાતના પ્રાચીન ગામ વિજાપુરમાં થયેલો છે. ત્યાંથી, કાળક્રમે તેઓ, ભાઈઓ અને કુટુંબની સાથે મુંબઈ જઈને વસ્યા. માતા-પિતાના સ્નેહસિંચનથી ધર્મના સંસ્કાર પામ્યા. સાધુમહારાજોનો સંપર્ક અને ગાઢ-પરિચય પણ થતો રહ્યો. એ અરસામાં આચાર્ય મહારાજ શ્રી પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજના હૈયામાં જૈન બાળકો અને યુવાનોને ધર્મસન્મુખ કરવાના પ્રબળ સંકલ્પના પ્રભાવે, એક ઉનાળામાં વેકેશનમાં, આબુ-અચળગઢ ઉપર શિક્ષણશિબિર રાખવામાં આવી. પંચાસ શ્રી ભાનુવિજયજી મહારાજ આ શિબિરમાં જૈન ધર્મના હાર્દ અને મર્મ કુશળતાથી શીખવાડતા.

“સંવત બે હજાર, સત્તરે, ધોમ ધખંત ઉનાળે,
કાળ, મહા-વિકરાળ બન્યો ત્યાં, અચળગઢે એ કાળે;
આંધી કેરો દૈત્ય ભયંકર, ઢીમ અડીખમ ઢાળે,
થરથર થરથર કંપે જીવો, કોઈ કશું નવ ભાળે.
પ્રાણ હણે યમરાજ બનીને, વાયુનાં તોફાનો,
છત ઊડી, ઘર-છપ્પર ઊડ્યાં, ઊડ્યાં ભવ્ય મકાનો.—૩

“ગભરુ-શિષ્યોએ જઈ લીધું, ગુરુવાત્સલ્યનું શરણું,
જેમ શિકારીથી બચવાને, આશ્રય શોધે હરણું;
કહે ગુરુવર : “એક જ છે, બસ! આજે પાર ઊતરણું,
શ્રેષ્ઠ કોઈ સંકલ્પ થકી, આ તાંડવ થાશે તરણું.
કોણ છે એવો ઝીલે જે, મુજ બોલ સમયના કોપે,
કોઈ પુનીત સંકલ્પ તણું, જે બીજ હૃદયમાં શોધે.—૪

“શિષ્યવૃંદમાં હતો વિરાજિત, કુમાર કામણગારો,
થયો કંઈક અંતરમાં એના, અજબગજબનો ઝબકારો;
‘થાય જો આ તાંડવથી, ભોળા જીવનો છુટકારો,
ટેક વણું હું બ્રહ્મચર્યની, મુનિવર! લ્યો સ્વીકારો!’
અને પલકમાં શાંત થયું, તોફાન ખરેખર ત્યારે,
સોળ વરસની તરુણાઈમાં, જોયું અચરજ ભારે!”-૫

કુમારપાળભાઈના જીવનની આ અણમોલ પળ હતી.
વિ.સં. ૨૦૧૭ની વાત છે. ઉનાળાનો ધોમ-ધખતો તાપ.
આબુ-અચળગઢનો ડુંગરાળ પ્રદેશ. સમી સાંજનો સમય.
શિબિરમાં જીવન-ઘડતરના પાઠ ભણાવાય છે. આ અઘરો
વિષય, વિદ્યાર્થીઓ ખંતથી શીખી રહ્યા છે.

અચાનક ત્યાં જોરદાર આંધી ચડી આવે છે. સાંજનો
ઉનાળુ પવન તોફાને ચડ્યો છે. મંડપ પરનાં લોખંડનાં પતરાં
વંટોળની સ્પીડ સાથે ઊડ્યાં. પાણી ઠારવાની પરાંત પણ દૂર-
દૂર જઈને પડી. પવનના ઝપાટા અને સુસવાટા ભયાનક હતા.

કુમળા કિશોરો અને સાધુઓ પણ, દાદા શ્રી પ્રેમસૂરિ
મહારાજની ફરતાં વીંટળાઈ વળ્યા. બધા થરથર ધ્રુજતા હતા.
આ વિકટ પળને કવિએ સુંદર ઉપમાથી વિભૂષિત કરી છે.
શિકારીથી બચવા જેમ હરણાં સલામત આશ્રય શોધે તેમ બધા
પૂજ્ય પ્રેમસૂરિ મહારાજના ચરણોમાં લપાઈ ગયા છે. દાદા-
મહારાજને મોટી ચિંતા છે. આટલા બધા વિદ્યાર્થીઓ પહેલી
જ વાર માતા-પિતા-ઘર છોડીને અહીં આવ્યા છે. કાંઈ પણ
અણઘટનું બને તો પછી બીજી વાર કોણ પોતાના વહાલસોયા
બાળકને અહીં ભણવા મોકલશે? આ તોફાન તો શમાવવું જ
જોઈએ.

પૂજ્ય પ્રેમસૂરિ મહારાજે શાંત-ચિત્તે બધાને ઉદેશીને
કહ્યું: “આનો એક જ ઉપાય છે. કોઈ વિદ્યાર્થી કે સાધુ, આ
ક્ષણે કોઈ શ્રેષ્ઠ-સંકલ્પ કરે, તો જ આ ભયાનક તોફાન શમે!
કોણ આ પડકાર ઝીલશે! પવિત્ર અને મહાન સંકલ્પ કોણ
કરશે?”

કટોકટીની આ ક્ષણે, વિદ્યાર્થીઓના વૃંદમાં એક હતા
કુમારપાળ વિ. શાહ. હૃદયમાં ગજબનો ઝબકારો થયો. પરમ
સંયમધર પૂજ્ય પ્રેમસૂરિ મહારાજના ચરણ-સ્પર્શ કરી વિનીત
સ્વરે કહ્યું: “આ આવેલી કુદરતની મહાન આપત્તિને શમાવવા
આ ક્ષણે, હું આજીવન બ્રહ્મચર્યવ્રતની પ્રતિજ્ઞા કરું છું.”

હૃદયના ઊંડાણમાંથી પ્રગટેલી આ ભાવનાનો પ્રકૃતિએ
પળવારમાં પુરસ્કાર આપ્યો. જાણે, કશું બન્યું જ ન હતું!
ભયાનક અને બીકાળવું તોફાન, શાંત થઈ ગયું. બધાના
જીવ હેઠા બેઠા. સૌને હાશ થઈ. મુનિમહારાજે બધાની
વચ્ચે કુમારપાળની આ ‘ભીષ્મપ્રતિજ્ઞા’ની વાત કરી,
અનુમોદના કરી.

“જ્ઞાન મળ્યું, વરદાન મળ્યું, ને કુમાર બહુ હરખાયો,
દૂર થયો અંતરથી એના, માયાનો ઓછાયો;
જીવન બદલ્યું, દૃષ્ટિ બદલી, સાર-સકળ સમજાયો,
જ્ઞાનશિબિરો સ્વયં સજાવી, પ્રેમ અમી રસ પાયો,
ભર યૌવનમાં પીધો એણે, કર્મયોગનો કાવો,
‘ફરી-ફરી આ માતગુર્જરી કુમારપાળ જન્માવો’”-૬

ભવિષ્યના રાજમાર્ગની કેડી કુમારપાળના જીવનમાં
કંડારાઈ! જીવનના ઊર્ધ્વારોહણનો પ્રારંભ થયો. ગુરુ
મહારાજનું વરદાન મળ્યું. દાદા પ્રેમસૂરિ મહારાજના હાથે
પ્રેમનો અમીરસ પીધો. હેયું હરખથી છલકાઈ ઊઠ્યું. જીવન
બદલાયું સાથે-સાથે જીવન નીરખવાની દૃષ્ટિ પણ બદલાઈ.
જીવનનો સાર શેમાં છે એ સમજાયું. કામનું ઔષધ કામ છે
એ ન્યાયે કર્મયોગ આદર્યો. પરોપકારના કર્મયોગ તરફ દૃષ્ટિ
માંડવા, યા-હોમ કર્યા.

“જનકલ્યાણને કાજે એણે, નિત્ય વિહારો કીધા,
માનવ-મનની શાતા કાજે, લખ ઉપચારો કીધા;
નાત ન જોઈ, જાત ન જોઈ, ધર્મપ્રચારો કીધા,
સૌને કાજે ખુલ્લાં એણે દિલનાં દારો કીધાં.
ભેખ થયો બસ એક જ! કરુણા વહેંચો-વહેંચાવો,
‘ફરી-ફરી આ માતગુર્જરી કુમારપાળ જન્માવો’”-૭

કર્મયોગની દુનિયામાં પ્રથમ ડગ ભર્યું, વિદ્યાદાનથી.
જન-જનના કલ્યાણ કાજે, ખૂબ પ્રવાસ કર્યા.

માનવ-મનને શાતા પમાડવા ‘લખ ઉપચાર’ -ઘણા
ઘણા પ્રયાસ કર્યા. નાત-જાત તો ન જોઈ, દેશ-પ્રાન્તના
સીમાડા પણ ન ગણકાર્યા. એમ.પી., યુ.પી., દક્ષિણ ભારતમાં
બધે જ, જ્યાં-જ્યાં પૂજ્ય ગુરુ ભગવંતોનો સમાગમ પ્રાપ્ત ન
થઈ શકતો હોય તેવાં ક્ષેત્રોમાં ઘણી બધી અગવડો વેઠીને પણ
ધર્મના પ્રસાર માટે તેમણે પોતાના દિલના દરવાજા ખુલ્લા મૂકી
દીધા. ભેખ લીધો. દુઃખ દેખી કરુણાથી દ્રવી જાય તેવા હેયે
માત્ર-કરુણા પ્રેરિત થઈને સમગ્ર દેશને પોતાનું ઘર-આંગણ

બનાવી દીધું. ‘ઘરને ત્યજીને જનારને મળતી વિશ્વ તણી વિશાળતા’ એ પંક્તિને સાર્થક કરી દીધી.

“જીવદયાને ખાતર એણે, જોઈ ન સાંજ-સવારો, પ્રેમ અને કરુણાથી જોડાયા, ભગ્ન-હૃદયના તારો; મંદિર બાંધ્યાં, તીર્થો સ્થાપ્યાં, વણિક થયો વણજારો, દાનનો એને પગલે પગલે, પ્રગટ્યો ભવ્ય કુવારો, પાલિતાણા જઈ લૂંટાવ્યો, સંતસેવાનો લહાવો, ‘ફરી-ફરી આ માતગુર્જરી કુમારપાળ જન્માવો.”-૮

તેમના કાર્યક્ષેત્રની યાદી ઘણી લાંબી છે. એમાં પણ, સૌ પ્રથમ અને કાયમનું મહત્ત્વનું કાર્ય તો જીવદયાનું જ. મૂંગાં-અબોલ પ્રાણીની વાત આવે ત્યારે સવાર-સાંજ તો ઠીક પણ ખાવું-પીવું, ઊંઘ-આરામ બધું જ બાજુ પર! પોતાની જાતની સંપૂર્ણ બાદબાકી-એમ કહી શકાય! દુષ્કાળમાં જીવો બચાવવા તેમણે તનતોડ કામ કર્યાં. કેટલ-કેમ્પોની તો લાઈનો લગાડી. માત્ર પૈસા, વહીવટ કે વ્યવસ્થા પૂરતું એમનું કાર્યક્ષેત્ર સીમિત ન રહેતું. એ કામમાં એમનું દિલ રેડાતું. કેટલ-કેમ્પની ગાયો સાથે તો તેમનો અંતરનો નાતો! ‘ગૌરી’, ‘ગંગા’-આમ જરા ગાયોને બરકે કે ગૌરી, ગંગા ગાયો કુમારપાળભાઈ પાસે, આવી ઊભી રહી જાય!

દિલમાં અને વ્યવહારમાં પ્રેમ અને કરુણા જ ભરેલાં છે. કેટલાંયે ભાંગેલાં હૈયાને પણ તેમણે મમતાના દોર વડે જોડ્યાં છે.

તીર્થ અને મંદિરના જીર્ણોદ્ધારનાં ભગીરથ-કાર્યોમાં પૂરો રસ લઈને એ શ્રદ્ધાનાં પરબો સ્થાપ્યાં. પાલિતાણામાં સાધુ-સાધ્વીજીના વૈયાવચ્ચનું એક સુંદર અને અનુકરણીય કામ કર્યું.

કુમારપાળભાઈની આંગળી જે કોઈ કામને અડકે તે કામ સુંદર રીતે મહોરી ઊઠે, ખીલી ઊઠે, દીપી ઊઠે.

“આંધ્ર ફરે, બંગાળ ફરે, એ ઘસે મોરબી પૂરે, કોચીન, કર્ણાટક, મેવાડે, ધર્મ-સાથિયા પૂરે; નિર્મળ એની કર્મ-તપસ્યા, પહોંચી દૂર સુદૂરે, તોય કદી ના હૈયે એના, અંશ અહમ્નો સ્ફુરે! ડોળ ન કાંઈ ધર્મી હોવાનો, ના સેવકનો દાવો ‘ફરી-ફરી આ માતગુર્જરી કુમારપાળ જન્માવો.”-૯

કુદરતસર્જિત કે માનવસર્જિત આપત્તિના અવસરે તેમને ક્યાં ને ક્યાં જવું પડ્યું છે. આંધ્રના વાવાઝોડા વખતે આંધ્રમાં,

બાંગ્લાદેશના શરણાર્થીઓને સહાય કરવા બંગાળમાં; મચ્છુ નદીમાં પૂર આવ્યાં ત્યારે મોરબીમાં અને અનેક જ્ઞાનશિબિરો માટે કોચીન-કર્ણાટકમાં, તીર્થ ઉદ્ધાર અર્થે ચિત્તોડ-રાજસ્થાનમાં ગયા છે. દૂર દૂરના પ્રવાસો કર્યા છે. હમણાં જ જુઓને, આ ભૂકંપ વખતે તેઓ સામખિયાળીમાં ધૂણી ધખાવીને બેઠા, બેઠા-એ-બેઠા! એવા તો કામે લાગ્યા કે કલિકુંડથી ત્યાં પહોંચીને દિવસ-રાત જોયા વિના, કામમાં એવા તો ખૂંપી ગયેલા કે, -સોળ દિવસે-રિપિટ સોળ દિવસે તેઓ પાછા કલિકુંડ ગયા ત્યારે નહાયા!

આ એમની ધગશ! કામમાં જાત ઓગાળી દેવાની સજ્જતા! એવું ભગીરથ કામ કર્યા પછી પણ વાણી કે વર્તનમાં અહંની તો ગંધ તો નહીં, અણસાર સુદ્ધાં ન મળે! કર્તૃત્વનો લોપ એ જ યોગીની કક્ષા છે. ‘નિરહંકારી નેતૃત્વ એ પૂર્ણ સફળતાની પૂર્વ શરત છે.’—આ જાણીતું વાક્ય અહીં ચરિતાર્થ થાય છે.

તેઓ અમને ભૂકંપ-રાહતનાં કામ શરૂ કરતાં પહેલાં મળ્યા હતા. પૂર્ણતાને આરે પહોંચ્યા ત્યારે પણ મળ્યા હતા. એવા ને એવા જ હતા! ભૂકંપ-પીડિતોનું વર્ણન કરતાં એમની ગદ્ગદ વાણી અને કરુણા-ભીની આર્દ્ર આંખો અમને સદાકાળ યાદ રહી જશે. એમની વાતોમાં ‘આ મેં કર્યું’—એવું હરગીજ ન આવે! ‘વર્ધમાન સેવા કેન્દ્ર તરફથી થયું’—એમ જ એમના મુખેથી નીકળે.

“નમ્ર અને નિઃસ્પૃહ સદંતર, અંતરની અખિલાઈ, સ્વાશ્રયી જીવન જીવી જાણ્યું, પોષી પીડ-પરાઈ; ખરો અટળક, તોય ન મનને સ્પર્શે રાતી પાઈ, એક જનમમાં પૂરી એણે, કેંક જનમની ખાઈ! ગુણ પોતે પણ ગર્વ કરે જ્યાં, ઘન્ય ગુણીજનો આવો! ‘ફરી ફરી આ માત ગુર્જરી કુમારપાળ જન્માવો.”-૧૦

આવાં આવાં મોટાં-મોટાં ગંજાવર કામો અણિશુદ્ધ પાર પાડે. લાખો અને કરોડો રૂપિયાના દાનનો ધોધ વરસે. દાતાઓ પણ કાંઈ પૂછ્યા વિના એમની પાસે ઢગલો કરી દે! કુમારપાળભાઈ એમાંની એક એક પાઈ નિશ્ચિત કામમાં વાપરે. કરોડોનો વહીવટ થાય તો ય પોતે નિર્લેપ રહે. પોતે તો નમ્ર અને નિઃસ્પૃહી જ રહે. પોતાનું સાદું અને સ્વાશ્રયી જીવન જીવે. સાદો પહેરવેશ, સાદાં ચશ્માં, ભાષા પણ સાદી, ઉત્તર ગુજરાતની તળપદી છાંટ એમના ઉચ્ચારમાં સાંભળવા મળે.

વાતો કરતા હોય ત્યારે એમની વિનમ્રતા નજરે ચડે જ. એમના મિત્ર શિરીષભાઈ એકવચનથી સંબોધે એય સહજતાથી લે. સ્વભાવે જીભના જેવા ચોખ્ખા!—જેમ જીભ ઉપર ઘી—તેલ આવે તો પણ જીભ તો એવી ને એવી જ!

“દૂર-સુદૂરે ધૂમી એણે, ધર્મ ધજા લહેરાવી,
અલ્પ આયુમાં વિરાટ યાત્રા, સર્જને શોભાવી!
જે આરંભ્યું પૂર્ણ કર્યું તે, ધન્ય છે લગની આવી!
ભુવનભાનુજી મુનિવર કેરી, દીક્ષાને દિપાવી.
સંસારી છે તોય, કહીને ‘સન્યાસી’ બિરદાવો!
‘ફરી-ફરી આ માતગુર્જરી કુમારપાળ જન્માવો.”-૧૧

દૂર-દૂરના પ્રદેશોમાં વારંવાર જઈને એમણે બધે ધર્મધજા લહેરાવી. જીવનનાં થોડાં જ વર્ષોમાં તેમણે ઘણાં વિરાટ કામો કર્યા. અંતરંગ જીવન અને બહિરંગ જીવન નિષ્કલંક રાખી વ્રત શોભાવ્યાં.

આવા પુરુષો તો જ્યાં વસે ત્યાં જ સંસ્થા બની જાય છે. જે જે કામો હાથ ધર્યા તે સાંગોપાંગ પાર ઉતાર્યા, પરિપૂર્ણ કર્યા. આચાર્ય શ્રી ભુવનભાનુસૂરિ મહારાજના ચેલા તરીકે તેમનું નામ શોભાવ્યું. કોઈ સમુદાયની કે ગચ્છની કે વ્યક્તિની ‘કંઠી’ બાંધ્યા વિના તેઓ મુક્ત ધર્મના અનુરાગી રહ્યા છે. સંસારી છતાં વળગણ વિનાના તેઓ પરિવ્રાજક છે.

“જે સંસારી જીવ મુસાફર! એને પગલે ચાલે,
દાવો છે મુજ નક્કી એ જન, સ્વર્ગ ઘરા પર મહાલે;
પામ્યા શું? ન પામ્યા શું? ની ખોટ ફદી નવ સાલે,
પાનખરે પણ, જીવન એનું, પુષ્પની પેઠે ફાલે!
દાન્ય કયા છે! એની ગાથા, ઘરે ઘરે ગુંજાવો,
‘ફરી-ફરી આ માતગુર્જરી કુમારપાળ જન્માવો.”-૧૨

—મુસાફર પાલનપુરી (રચના-સમય : ઈ.સ. ૧૯૮૬)

આવી વિભૂતિના જીવનમાંથી પ્રેરણા પામી કોઈ સંસારી જીવ એને પગલે પગલે ચાલે તો તે ચોક્કસ ઉત્તમતાને પામે. શું પામ્યા શું ન પામ્યા એવો કોઈ હિસાબ રહેતો નથી. ગમે તેવી, પાનખર જેવી સ્થિતિમાં પણ નિત્ય વસંતનાં પુષ્પ ખીલેલાં રહે છે, ફૂલે છે અને ફાલે છે. ગુણોની સુગંધથી તરબતર જેવી જીવનગાથા છે તેમને ધન્ય છે. આવી ગાથાને પણ ધન્ય છે.

આવા કુમારપાળ ફરી ફરી જન્મ ધારણ કરે, એવી માતગુર્જરીને ચરણે, પ્રાર્થના છે!

શ્રી ચિનુભાઈ હિંમતલાલ શાહ

પાલિતાણામાં નામકરણ પ્રસંગે સંસ્થાને ઉદ્બોધન કરતા
સમાજરત્નશ્રી ચિનુભાઈ હિંમતલાલ શાહ

જૈન અને જૈનેતર સેવાકીય સંસ્થાઓમાં શિક્ષણ, સંસ્કાર અને માનવતાનાં કાર્યોથી જેમનાં જીવનકાર્યોની પ્રશંસા થઈ રહી છે એવા શ્રી ચિનુભાઈ રામપુરા-ભંડોકા (વિરમગામ)-ના મૂળ વતની છે. જન્મ ૧૯૩૬માં થયો. સુરેન્દ્રનગરની બોર્ડિંગમાં રહીને મેટ્રિક સુધી અભ્યાસ કર્યો. આ સમય દરમિયાન ગૃહપતિ કરમચંદભાઈના સેવા સંસ્કાર, મૈત્રી, શિક્ષણ અને સંસ્કાર પ્રત્યેનો પૂજ્યભાવ, ગુરુભક્તિ જેવા ગુણોથી એમનું વ્યક્તિત્વ વિકસિત થયું છે. મુંબઈમાં બે વર્ષની નોકરીના અનુભવ પછી સાહસ કરીને ધંધામાં ઝંપલાવ્યું અને અગ્રણી કાર્યકર્તા અને નામાંકિત વ્યાપારી તરીકે ખ્યાતિ પામ્યા. મેસર્સ શાહ બ્રધર્સ એન્ડ કું.નું મોટું નામ છે. ધંધામાં પ્રતિવર્ષ સફળતા પ્રાપ્ત થતાં ધનસંપત્તિ પણ વધવા લાગી અને જીવન અનેક રીતે સમૃદ્ધ થતું રહ્યું. વિદ્યા અને સંપત્તિને ઉદારતાથી વહેતી મૂકવામાં આવે તો પછી બન્ને વસ્તુઓ સામે ચાલીને આવે છે.

ચિનુભાઈના જીવનમાં સંપત્તિ એ મોટાઈ કે અભિમાનનું પ્રતીક નથી, પણ ધર્મ અને માનવસેવાનાં કાર્યોમાં સતત સદ્વ્યય કરવાની શુભ ભાવનાઓ પ્રગટ થતી રહી છે. માદરે વતનમાં શિક્ષણની સુવિધા ઉપલબ્ધ થાય તે માટે બાલમંદિર, મિડલસ્કૂલ અને હાઈસ્કૂલની સ્થાપના કરાવીને બાળકોનાં ઘડતરમાં મહામૂલું પ્રદાન કર્યું છે. મનના વિકાસ માટે શિક્ષણસંસ્થા છે તો તનના વિકાસ માટે ને તંદુરસ્તીના રક્ષણ માટે હોસ્પિટલ માટે ઉદારતાથી દાન આપીને રામપુરા-ભંડોકા ગામમાં સૌ કોઈની શુભભાવનાઓ પ્રાપ્ત કરી શક્યા છે.

સુરેન્દ્રનગરમાં હાઈસ્કૂલ, બોર્ડિંગ અને બી.એડ.

**પાલિતાણામાં સમાજરત્ન શ્રી ચિનુભાઈ
હિંમતલાલ શાહને નામકરણ વખતે ટ્રોફી અર્પણ
કરતા સંસ્થાના પ્રમુખ તથા ઉપપ્રમુખ**

કોલેજની સ્થાપના કરાવીને ઉચ્ચ શિક્ષણક્ષેત્રે એમની સંપત્તિનો સદ્વ્યય થયો છે. વિરમગામમાં ઓર્થોપેડિક હોસ્પિટલ અને માંડલ જેવા નાના ગામમાં પેથોલોજિકલ લેબોરેટરીની સ્થાપના કરીને ચિકિત્સા માટે સુવિધા લોકોને પ્રાપ્ત થઈ છે તેમાં પણ જો કોઈનું યોગદાન હોય તો ચિનુભાઈનું. આ બધી સંસ્થાઓમાં ચેરમેનપદ સંભાળીને તેના વિકાસ માટે તેઓશ્રી સંપત્તિને સમય અને શક્તિનો પણ ભોગ આપ્યો છે. એમની સેવાનું ક્ષેત્ર વહાલસોયા વતનથી વિસ્તાર પામીને જન્મસ્થળની આજુબાજુના વિસ્તાર ઉપરાંત મુંબઈમાં પણ વિસ્તાર પામ્યું છે.

શ્રી જાલાવાડ જૈન શ્રે. મૂ.પૂ. ફાઉન્ડેશન, સર્વોદય મેડિકલ સોસાયટી, સહયોગ ટ્રસ્ટ, મંજુલાબહેન ચિનુભાઈ શાહ ટ્રસ્ટ, માનવમંદિર ટ્રસ્ટ, ઠક્કરબાપા સાર્વજનિક છાત્રાલય, મહેતા જૈન બોર્ડિંગ, શ્રી જાલાવાડ જૈન મૂ. સંઘ, મહાવીર સેવા કેન્દ્ર, મહાવીર હાર્ટ ફાઉન્ડેશન, સૌરાષ્ટ્ર મેડિકલ સેન્ટર જેવી સંસ્થાઓના સક્રિય કાર્યકર્તા છે. આ સંસ્થાઓની યાદી ઉપરથી ખ્યાલ આવે છે કે એમની સેવાપ્રવૃત્તિના પાયામાં શિક્ષણ અને આરોગ્યની સેવાની સાથે પછાત વિસ્તારનાં લોકોના ઉત્થાનની પ્રવૃત્તિઓ પણ થાય છે એટલે ‘જનસેવા એ પ્રભુસેવા’ છે. એ એમના જીવનનો સિદ્ધાંત બની ગયો છે.

જૈન સાધુ-સાધ્વીજીઓની વૈયાવચ્ચ, અભ્યાસ, આયંબિલખાતું, સાધર્મિકભક્તિ, સાત ક્ષેત્ર વગેરેમાં પણ ઉદાર હાથે સુપાત્ર દાન કરીને એમના હાથને આભૂષણોથી નહીં પણ

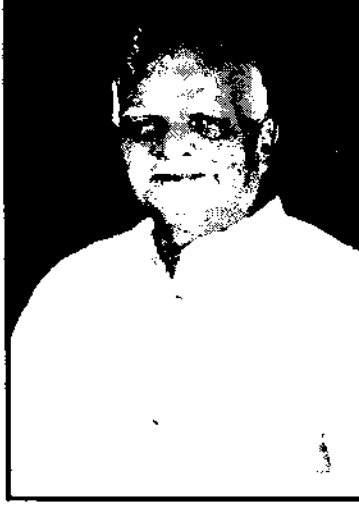
દાનથી અલંકૃત કર્યો છે. આજે ધાર્મિક પ્રસંગોમાં વિજ્ઞાનયુગની ગતિએ પહોંચી જાય છે અને યથાશક્તિ લાભ લઈને જિનશાસનના એક આદર્શ કાર્યકર્તા, મિલનસાર સ્વભાવ, મૈત્રી-વિનય, શ્રુતજ્ઞાનપ્રેમી વગેરે ગુણોથી એમનું વ્યક્તિત્વ નિરાણું છે. કેટલાક જન્મથી ગર્ભશ્રીમંત હોય પરંપરાગત રીતે દાન-પુણ્ય-સેવા કાર્યો કરે છે, પણ ચિનુભાઈ જન્મથી સામાન્ય હતા તેમાંથી એક અસાધારણ વ્યક્તિ તરીકે આજે વિદ્યમાન છે. એમની પ્રતિભાની આ લાક્ષણિકતા પ્રતિભાદર્શનનું નવલું નજરાણું છે. તેમણે ૩૨ વર્ષની યુવાન વયે સામાજિક સેવાઓ શરૂ કરી હતી. તેઓએ અન્ય સંસ્થાઓમાં દાન આપેલાં છે. અનેક સંસ્થાઓના ટ્રસ્ટી છે. ખાસ કરીને મહાવીર હાર્ટ રિસર્ચ ફાઉન્ડેશન, સી.યુ. શાહ મેડિકલ કોલેજ-સુરેન્દ્રનગર, મંજુલા ઓર્થોપેડિક હોસ્પિટલ-વિરમગામ, જૈન બોર્ડિંગ, મંજુલા કલા એકેડેમી આવી પાંત્રીસ જેટલી સંસ્થાઓમાં સક્રિય સેવા આપી રહ્યા છે. તા. ૧૦-૧૨-૦૬ના રોજ મુંબઈમાં વસતા જાલાવાડી પરિવારોના એક સ્નેહમિલન વખતે તેમના ‘સમાજરત્ન’ પદપ્રદાનનો પ્રસંગ પણ ભવ્ય રીતે ઊજવાઈ ગયો.

રાષ્ટ્રીય પ્રતિભા ધરાવતા-લબ્ધિવિક્રમ સમુદાયના પ્રભાવક જૈનાચાર્યશ્રી રાજયશસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના સદ્ગુપ્તેશથી પૂ.સા.શ્રી વાચંચમાશ્રીજી મ.ની પ્રેરણાથી સમાજરત્ન શ્રી ચિનુભાઈ શાહની ઉદાર દેહણી અને તેમના પ્રબળ પુરુષાર્થે જનસેવાના જે અનેકાનેક કાર્યો થયાં તેમાં હમણાં જ ૨૦૧૧ના માર્ચ મહિનાની નવમી તારીખે શ્રી શત્રુંજયની છાયામાં પાલિતાણા મુકામે શ્રી ચિનુભાઈ-મંજુલા ભગીની મિત્ર મંડળના ઉપક્રમે રેલ્વે સ્ટેશન પાસે અનેક દાનવીર રત્નોની વિશાળ હાજરીમાં ત્રિવિધ સંકુલોનો ઉદ્ઘાટન સમારોહ શાનદાર રીતે યોજાઈ ગયો જેમાં સૌ. શોભાબેન રસિકલાલ ધારીવાલ સુપુત્રી જાહવી-‘દીકરીનું ઘર’ સંકુલ વૃદ્ધ માવતર, વૃદ્ધાશ્રમ અને ધીરજબેન નંદલાલ શાહ આઈ.ટી. સેન્ટર વગેરે સંકુલોનો જનસેવાર્થ ખુલ્લા મૂકાયા-સમાજરત્ન શ્રી ચિનુભાઈએ આમ અનેક સ્થળે સંપત્તિનો સદ્વ્યય કરી જૈનશાસનને ભારે મોટું ગૌરવ અપાવ્યું છે.

આ બધા સંકુલોમાં કુ. ડોલરબેન કપાસીનું સફળ સંચાલન ખૂબ જ દાદ માંગી લ્યે તેવું છે.

ગુરુભક્ત શ્રી રાજેન્દ્રભાઈ દલાલ

શ્રી રાજેન્દ્રભાઈ દલાલનું નામ આજે માત્ર સિકન્દ્રાબાદમાં જ નહીં, ભારતભરમાં જ નહીં, પણ અમેરિકાના નગરેનગરમાં ઝળહળ જ્યોતની જેમ પ્રકાશી રહ્યું છે.

એમના પ્રથમ પરિચયે જ પ્રતીત થાય છે. એમનું સાત્ત્વિક છતાં પ્રભાવશાળી વ્યક્તિત્વ

જોતાં જ આપણા હૃદયમાં પડઘો પડે કે આ વ્યક્તિની આસપાસ ધર્મ-પ્રભાવનાનું આભામંડળ રચાયું છે. અહીં પુણ્યશાળી અને પાવનકારી પ્રવૃત્તિઓનો પ્રતાપ ઝળહળે છે. આ પ્રતાપી વ્યક્તિમત્તા નવ ખંડ ધરતી અને સાત સમુદ્રો પાર પોતાનો પ્રભાવ પાથર્યા વગર નહીં રહે, સૂર્યકિરણો જેમ સકલ વિશ્વમાં વ્યાપી વળશે. અહીં પુણ્યકાર્ય કરવા માટે જ જેઓ જન્મ લેતા હોય છે, રાજેન્દ્રભાઈ એમાંના જીવ છે. નહીંતર, જન્મભૂમિ અમદાવાદ, કર્મભૂમિ સિકન્દ્રાબાદ અને શાસનપ્રભાવક કાર્યોની ભવ્ય હારમાળા ભારતભરમાં અને છેક અમેરિકા સુધી પ્રસારે એવું ના બને. માતા જાસુદેવહેન અને પિતા અમૃતલાલભાઈને બાળવયે અમદાવાદના આંગણે રમતા રાજેન્દ્રભાઈને જોઈને એવી કલ્પના નહીં હોય, પણ સંસ્કારી માતાપિતાને ત્યાં જન્મ મળવો એ પણ મોટું સદ્ભાગ્ય છે. બીજરૂપ સંસ્કાર હોય તો જ સમર્થ ગુરુકૃપાનું સિંચન થાય અને તો જ આગળ જતાં એ બીજ અનેક શાખા-પ્રશાખા ફેલાવી શકે. રાજેન્દ્રભાઈમાં એવી પાત્રતા જોવા મળે છે. અમદાવાદમાં શિક્ષણ લઈને તેઓ યુવાનવયે બેંગલોર અને સિકન્દ્રાબાદને પોતાની કર્મભૂમિ બનાવે છે અને જોતજોતાંમાં રિદ્ધિ-સિદ્ધિનાં શિખરો સર કરે છે. તીવ્ર બુદ્ધિમતા, સમર્થ સંકલ્પશક્તિ, અડગ આત્મવિશ્વાસ, પ્રચંડ કાર્યશીલતા, અદમ્ય ઉત્સાહ અભય સાહસિકતાને લીધે તેઓ સિકન્દ્રાબાદમાં કાપડ બજારના અગ્રણી વેપારી તરીકે પ્રતિષ્ઠિત થઈ શક્યા છે. મિલનસાર સ્વભાવ અને હસમુખા વ્યવહારથી તેઓ આબાલવૃદ્ધ સૌમાં આદરપાત્ર રહ્યા છે. ધંધાકીય સૂઝ-સમજ અને અથાક પરિશ્રમના ફળસ્વરૂપે તેઓ

આજે અનેક દુકાનો-શો રૂમોની માલિકી ધરાવે છે. માત્ર આંધ્રપ્રદેશમાં જ નહીં, પણ પ્રીમિયર મિલન-કોઈમ્બતૂર અને અરવિંદ જિન્સ ગારમેન્ટ જેવી કંપનીઓ સાથે સંકળાયેલા છે. હાલમાં એમના સુપુત્રો-સુનીલભાઈ અને સંવેશભાઈ આ કારોબાર વિકસાવી રહ્યા છે, જ્યારે રાજેન્દ્રભાઈ તો વર્ષોથી શાસનસેવાને સમર્પિત છે.

મનુષ્યજીવનની સાર્થકતા માત્ર ભૌતિક સંપત્તિમાં જ નથી એવું રાજેન્દ્રભાઈ યુવાનવયે સમજી ગયા હોય એમ લાગે છે. જીવનમાં પ્રેય કરતાં શ્રેયને, સ્થૂળ કરતાં સૂક્ષ્મને, લૌકિક સમૃદ્ધિ કરતાં અલૌકિક આત્મશ્રીને અનોખું સ્થાન છે. માતા-પિતા તરફથી યોગ્ય સંસ્કારો મળ્યા હોય, સહધર્મચારિણીનો સદાય સહકાર સાંપડ્યો હોય, પણ કોઈ બડભાગીને જ પ્રતાપી ગુરુની અમી દૃષ્ટિનો સંયોગ સાંપડે છે. રાજેન્દ્રભાઈ એવા ધન્યભાગી છે. ૩૦ વર્ષની યુવાનવયે રાજેન્દ્રભાઈને ભક્તામર સ્તોત્રપાઠી તીર્થપ્રભાવક ગુરુભગવંત શ્રી વિક્રમસૂરીશ્વરજી મ.સા.નાં દર્શન થાય છે અને તેઓ ગુરુભક્તિમાં તલ્લીન થાય છે. પૂ. ગુરુદેવ પણ રાજેન્દ્રભાઈમાં નવી ચેતનાનો શક્તિપાત કરે છે. એમના જીવનમાં શાસનભક્તિની જ્યોત પ્રગટે છે. એમને જીવનનું સાચું રહસ્ય સમજાય છે, જીવનનું સારસર્વસ્વ સમજાય છે અને શાસનકાર્યોમાં સમર્પિત ભાવ જાગે છે અને કુશળ વેપારી, ધનાઢ્ય શ્રાવક રાજેન્દ્રભાઈ સંયમશીલ, વિવેકી, સાત્ત્વિક, સદ્ભાવી, નમ્રસેવક તરીકેની ઓળખ રચે છે અને જોતજોતાંમાં જેમ સિકન્દ્રાબાદની કાપડ બજારના અગ્રેસર બન્યા હતા, તેમ જિનશાસનનાં અનેક તીર્થસ્થાનોના અને અનેકવિધ પ્રવૃત્તિઓના અગ્રણી બની રહે છે. કહેવું જોઈએ કે આ ઓળખ રાજેન્દ્રભાઈની ખરી પરિચાયક બની રહે છે. પાયો મજબૂત અને વિશાળ હોય તો તેના પર ઊંચું શિખરબંધ મંદિર નિર્મિત થઈ શકે છે, એમ આચાર્યભગવંત પૂ. શ્રી વિક્રમસૂરીશ્વરજી મહારાજની કૃપાદૃષ્ટિથી રાજેન્દ્રભાઈનું જીવન દિનપ્રતિદિન વિકાસ પામે છે. એમાં એ શિખર પર સંઘયાત્રાનાં આયોજનો ધજાકીર્તિગાથાના યશોગાન સમાન ફરફરી રહ્યાં છે.

પરમ શાસનપ્રભાવક પૂ. દાદાગુરુદેવ શ્રી લબ્ધિસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના પટ્ટશિષ્યરત્નોની નિશ્રામાં મહાન પદયાત્રાનું આચાર્યદેવ શ્રી વિક્રમસૂરીશ્વર મ.સા.ની સાલ હતી ૧૯૭૧, વિ.સં. ૨૦૨૭ યાત્રાનો પટ પથરાયો હતો.

સિકન્દ્રાબાદથી સમેતશિખરજી માર્ગમાં ૪૫થી વધુ તીર્થસ્થાનોનાં દર્શનનો લાભ લેવાનો હતો. ૧૯૧ દિવસની આ પ્રલંબ યાત્રાના સંયોજક તરીકે ગુરુદેવ શ્રી વિક્રમસૂરિ મહારાજે ૩૦ વર્ષના યુવાન રાજેન્દ્રભાઈની નિમણૂક કરી. આ સંઘયાત્રાની વિશાળતા અને ભવ્યતા અવર્ણનીય છે.

પૂ. ગુરુદેવે આ મહાન કાર્યની જવાબદારી રાજેન્દ્રભાઈના શિરે નાખી. ૩૦ વર્ષના આ જુવાનમાં અજબની સ્ફૂર્તિ-શક્તિ હતી. પૂ. ગુરુદેવે તેમનામાં રહેલી કાર્યકુશળતા, ચતુરાઈ અને ધગશને બરોબર પિછાણી હતી. યૌવનને છાજે તેવી સાહસિકતા અને કર્મશીલતા, વૃદ્ધને શોભે તેવી ગંભીરતા અને દીર્ઘદષ્ટિ અને શૈશવને શોભે તેવી સરળતા અને ભાવુકતા રાજેન્દ્રભાઈના વ્યક્તિત્વની વિશેષતાઓ હતી. પરિણામે ૨૦૦૦ કિ.મી.ની આ મહાયાત્રા નિર્વિઘ્ને સંપન્ન થઈ.

ઈ.સ. ૧૯૭૩માં એવી જ બીજી ભવ્ય યાત્રાનું આયોજન થયું. આ યાત્રા હતી કલકત્તાથી સિદ્ધાયલજી ૨૮૦૦ કિ.મી.નું અંતર ૨૨૨ દિવસમાં પગપાળા કાપવાનું હતું. વચ્ચે ૫૫ જેટલાં તીર્થસ્થાનોનાં દર્શન કરતાં જવાનું હતું. ૬૦૦ યાત્રિકો, ૮૦ સાધુ-સાધ્વી, ૧૧૦ કર્મચારી અને ૧૧ સંઘપતિઓનો આ કાફલો જ્યાં જાય, પડાવ કરે ત્યાં ત્યાં એક ગામ વસ્યું હોય એવું દેશ્ય સર્જાતું હતું.

અંગત તપશ્ચર્યાના અખંડ પ્રભાવે તેઓ શ્રી સિકન્દ્રાબાદ ગુજરાતી જૈન શ્વેતામ્બર મૂર્તિપૂજક સંઘના છેલ્લાં ૩૫ વર્ષથી પ્રમુખપદે છે. જૈન સમાજ પૂરા પ્રેમ-આદરથી તેઓશ્રીને પ્રમુખપદે સમ્માને છે. સિકન્દ્રાબાદમાં મોટે ભાગે ગુજરાત-સૌરાષ્ટ્રથી આવીને વસેલાં ગુજરાતી જૈનોનો વસવાટ હતો. સહુએ સહકારપૂર્વક શ્રી કુંથુનાથ ભગવાનનું સુંદર શિખરબંધ મંદિર નિર્માણ કર્યું. આ મંદિરની અંજનશલાકા પ્રતિષ્ઠા માટે સંઘની વિનંતીથી પૂ. અધ્યાત્મરત્ન આચાર્ય ભગવંત શ્રી જયંતસૂરીશ્વરજી મ.સા., વિદિદ્વર્ચ વાત્સલ્યવારિધિ શાસનપ્રભાવક આ.ભ. શ્રી વિક્રમસૂરીશ્વરજી મ.સા. તથા શાંતમૂર્તિ પૂ.આ.ભ. શ્રી નવીનસૂરીશ્વરજી મ.સા. પધાર્યા, સાથે માતૃહૃદયા સાધ્વીવર્યા શ્રી સર્વોદયાશ્રીજી મ.સા. આદિ ઠાણા પધાર્યા હતા. આ અભૂતપૂર્વ પ્રતિષ્ઠાના અવસરે જ રાજેન્દ્રભાઈમાં જિનભક્તિ-ગુરુભક્તિ-શાસનપ્રીતિની સરવાણીઓ ફૂટી, તે અઘ્યાપિપર્યંત ચોમેર પ્રસરતી જ રહી.

શ્રી કુંથુનાથ ભગવાનના જિનાલયનિર્માણ પછી

રાજેન્દ્રભાઈને મંદિરનિર્માણ કરવાનો રંગ લાગ્યો. એમના પ્રમુખપદના સમયમાં શ્રીસંઘ સંચાલિત ત્રણ દહેરાસરોનું નિર્માણ થયું. ઉપાશ્રય અને શ્રી પાર્શ્વપદ્માવતી જૈન ભવન, ૧૫૦૦૦ ચો.ફૂટનું નિર્માણ પામ્યું. ત્રણે દહેરાસરોમાં ૬૫ લાખ રૂપિયાનાં આભૂષણો બન્યાં. ભગવતી મા પદ્માવતીની દેરીઓ ત્રણ દહેરાસરમાં નિર્માણ કરાવી. શ્રી રાજેન્દ્રભાઈએ એવી યોજના મૂકી કે ત્રણે દહેરાસરમાં ૧૦૮, ૧૦૮ વખત પૂજા કરનારને શ્રી સિદ્ધાયલજી, શ્રી સમ્મેતશિખરજીની યાત્રા સંઘ તરફથી કરાવવામાં આવે. આજે ૪૦૦થી વધુ ભાવિકો ત્રણે દહેરાસરમાં ૧૦૮, ૧૦૮ પૂજા કરે છે. શ્રી પાર્શ્વપદ્માવતી દહેરાસરમાં નવજિનેશ્વર દેવોનું નવગ્રહ પરિસરમાં, નવજિન જિનાલય કરાવ્યું. પૂ.આ.ભ. શ્રી રાજયશસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની નિશ્રામાં ભવ્યાતિભવ્ય પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ થયો. રાજેન્દ્રભાઈના પ્રમુખપદે આ ચોથું દહેરાસર થયું.

રાજેન્દ્રભાઈની કારકિર્દી સિકન્દ્રાબાદ પૂરતી સીમિત નથી. પૂ. વિક્રમ ગુરુનો હૃદયપૂર્વક સંકેત થાય તથા પૂજ્ય આ. દેવ રાજયશસૂરી મ.સા.ની આજ્ઞા થાય એમજ પૂ. બહેન મ.સા. (વાચંચમાશ્રીજી) રાજેન્દ્રભાઈનાં ધર્મજનેતાની પ્રેરણા મળે અને રાજેન્દ્રભાઈ એ પ્રવૃત્તિમાં રચ્યાપચ્યા ન રહે એવું બન્યું નથી. એ જ માર્ગે બનારસતીર્થના જીર્ણોદ્ધારમાં પોતાનો અપૂર્વ સહયોગ આપ્યો. આ કાર્યમાં આણંદજી કલ્યાણજી પેઢીના શ્રી શ્રેણિકભાઈ તથા શંખેશ્વર પેઢીના શ્રી અરવિંદભાઈ દ્વારા લાખો-કરોડોનાં દાન સંપાદન કરીને જીર્ણોદ્ધારના કાર્યને આસાન બનાવ્યું. બનારસ તીર્થના મેનેજિંગ ટ્રસ્ટીની તેમની આ અનુમોદનીય સેવા બાદ હાલ તેઓ કુલપાક તીર્થના ટ્રસ્ટી તરીકે સેવા આપી રહ્યા છે. બનારસ તીર્થ સુપાર્શ્વનાથ, ચંદ્રપ્રભુ, શ્રેયાંસનાથ અને પાર્શ્વનાથનાં ચાર ચાર મળી કુલ ૧૬ કલ્યાણકની ભૂમિ છે, જ્યારે ભેલપુર પાર્શ્વનાથ ભગવાનના ચ્યવન, જન્મ, દીક્ષા અને કલ્યાણકની ભૂમિ છે. આ ભૂમિ પર દિવ્ય-ભવ્ય અને રમણીય જિનપ્રસાદનું નિર્માણ કરવાનું પૂ. ગુરુદેવનું સ્વપ્ન સાકાર કરીને રાજેન્દ્રભાઈએ જીવનની ધન્યતાનો પરિચય કરાવ્યો. આ પ્રસંગે શેઠ શ્રી શ્રેણિકભાઈ તથા શેઠશ્રી અરવિંદભાઈના હસ્તે શ્રી સંઘ તરફથી વિશાળ પાયા પર બહુમાન કરવામાં આવ્યું. આ પ્રસંગે રાજેન્દ્રભાઈનાં આ શાસનપ્રભાવક કાર્યોની ઝાંખી કરાવતી ચરિત્રગાથા પણ પ્રકાશિત કરવામાં આવી.

શ્રી રાજેન્દ્રભાઈની કાર્યકુશલતાનો પરિમલ દશે દિશામાં પ્રસરેલો છે. સિકન્દ્રાબાદ, બનારસતીર્થ પછી કુલપાક તીર્થના ટ્રસ્ટી તરીકેની નામના પછી ભારતમાં કે વિદેશમાં જિનાલય નિર્માણના કાર્યોમાં એમનો તન-મન-ધનથી સહકાર મળતો રહે છે. અમદાવાદ પ્રેરણાતીર્થ, ભરૂચતીર્થ, ઉવસગ્ગહરમ તીર્થ, હસ્તગિરી તીર્થ આદિના નિર્માણકાર્યમાં રાજેન્દ્રભાઈનો હાર્દિક સહયોગ છે. વિદેશમાં ન્યૂયોર્ક, ન્યૂજર્સી, ફિલાડેલ્ફિયા આદિ સંઘો સાથે ધનિષ્ઠ સંબંધ છે. ન્યૂયોર્કના દહેરાસરમાં અંજનશલાકા પ્રતિષ્ઠા કરાવવાની પ્રેરણા પ્રભુજી દ્વારા રાજેન્દ્રભાઈને થઈ. પૂ.આ.ભ. શ્રી રાજયશસૂરીશ્વરજી મહારાજની નિશ્રામાં સુરતમાં અંજનશલાકા કરાવી પ્રભુજીને ન્યૂયોર્કના દહેરાસરમાં લઈ જવાની જવાબદારી સ્વીકારી. આમ, રાજેન્દ્રભાઈ એક વિધિકાર તરીકે પણ પ્રતિષ્ઠા પામ્યા છે. દેશવિદેશમાં એક વિધિકાર તરીકે એમનું નામ છે. અમેરિકામાં અનેક સ્થાનોમાં તેમણે ભક્તામરપૂજન, ૨૪ તીર્થકરપૂજન, પાર્શ્વપદ્માવતીપૂજન આદિ ભણાવેલ છે.

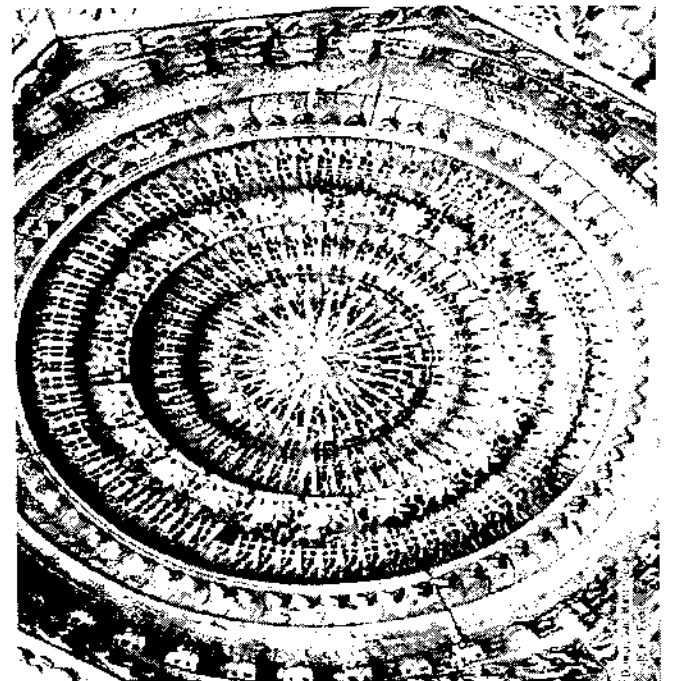
આમ રાજેન્દ્રભાઈએ જીવનને શાસનસમર્પિત કરીને ૧૨ સંઘયાત્રાનું સંચાલન કર્યું અને ૩૬ દહેરાસરોના નિર્માણકાર્યમાં સહયોગ આપ્યો એ શાસનના ઇતિહાસમાં સુવર્ણ અક્ષરે નોંધાયેલી હકીકત છે. આવા કુશળ વક્તા અને વિનમ્ર વિધિકાર, ઉત્સાહી સંયોજક અને સંનિષ્ઠ ગુરુભક્ત રાજેન્દ્રભાઈ દલાલને અનેક નગરોના શ્રીસંઘોએ અનેકવિધ રીતે સન્માન્યા છે. એમને જૈન શાસનરત્ન અને તીર્થરત્ન જેવાં પદોથી શોભાવ્યા છે. રાષ્ટ્રપતિ શ્રી જ્ઞાની ઝૈલસિંઘ તથા પ્રધાનમંત્રી શ્રી બાજપેઈજીએ એમના હસ્તે પૂજનવિધિ કરવાનો લહાવો લીધો છે.

માતાપિતા અને પૂ. ગુરુદેવની આશિષથી તથા પૂજ્ય આ.દેવ રાજયશસૂરી મ.સા.ની કૃપાથી તથા તેમના ધર્મજનેતા પૂ. બહેન મ.સા.ની પ્રચંડ પ્રેરણાથી, સહધર્મચારિણી સ્વ. મનોરબાબહેનના સુચારુ સહકારથી અને શ્રી સંઘના સાથથી રાજેન્દ્રભાઈએ ૭૧ વર્ષની વયે જિનશાસનનાં ૭૧ કાર્યો સુપેરે સંપન્ન કર્યા એ એમના જીવનનો જયજયકાર મનાવવા પૂરતાં છે. આજેપણ તેઓશ્રી જિનભક્તિમાં જ જીવનવ્યાપન કરે છે. પ્રભુજી આવા ભક્તપ્રેમીને નિરામય દીર્ઘાયુ બક્ષે એમ આપણી મનોકામનાઓ હો !!

આજે ૭૨ વર્ષની વયે પણ રાજેન્દ્રભાઈ U.S.A.નાં બે નૂતન જિનાલયના નિર્માણ કાર્યમાં પ્રવૃત્ત છે. ન્યૂજર્સીના દહેરાસરમાં અંજનશલાકા કરેલાં પ્રતિમા પ્રતિષ્ઠિત કરાવવામાં તેમનો ખાસ આગ્રહ હતો, જે સંઘે માન્ય રાખ્યો છે. રાજેન્દ્રભાઈ U.S.A.માં ખાસ આગ્રહપૂર્વકની પ્રેરણા કરે છે કે અંજનશલાકા કરેલા પ્રભુજી દહેરાસરમાં બિરાજમાન કરવા તથા ૩૬ દિવસ દહેરાસર ખુલ્લાં રાખવાં તથા રોજ પૂજા-દર્શન આરતી કરી ધન્ય બનવું.

રાજેન્દ્રભાઈએ પોતાની શક્તિ અને ઉત્સાહ દહેરાસરોના નિર્માણ, પૌષ્ઠશાળાનિર્માણ-ભવનનિર્માણ કરાવવામાં તો વાપરેલ છે, પરંતુ તેનાથી વધુ આજના યુગમાં મહત્ત્વનું કાર્ય કહેવાય તેવા શૈક્ષણિક કાર્યના પ્રોજેક્ટમાં પોતાની જબરજસ્ત શક્તિનો ઉપયોગ કરવા માંડ્યો છે.

મેડિકલ કોલેજનો પ્રોજેક્ટ હેંદરાબાદ ખાતે શરૂ થયેલો છે. તેની જવાબદારી રાજેન્દ્રભાઈને સુપરત કરવામાં આવી છે. રાજેન્દ્રભાઈએ તે જવાબદારી સ્વીકારી લીધી છે. કરોડો રૂપિયાનાં આ શ્રી મહાવીર મેડિકલ કોલેજના પ્રોજેક્ટના કન્વીનર તરીકે રાજેન્દ્રભાઈને જવાબદારી સોંપવામાં આવી છે. રાજેન્દ્રભાઈ તે કાર્ય ઉત્સાહથી કરી રહ્યા છે. આ ઉંમરે ધાર્મિક કાર્યોની જબરજસ્ત, સફળ કાર્યવાહી સાથે સાથે તેઓ મેડિકલ કોલેજ માટે રાતદિવસ પ્રવૃત્ત રહે છે. શાસનદેવ તેમને તન-મનથી સહાયક રહો, દીર્ઘ આયુષ્ય બક્ષો તે જ પ્રાર્થના.

એક વિલક્ષણ વ્યક્તિત્વ

શ્રી રાજેન્દ્રભાઈ મયાભાઈ શાહ

શત્રુંજય એટલે! તેનું આરોહણ કરનાર મોક્ષે જાય તેવું આપણું શાસ્ત્રવચન! એ ક્યારેય ખોટું ન જ હોય.....

બસ! આ જ વિચારને વિસ્તારતા મદ, મોહ, મત્સર, માન, માયા, લોભ, ક્રોધ જેવા કષાયોનો નાશ કરતા કરતા શત્રુંજયના આરોહણથી જીવને અચૂક મોક્ષ મળે. આવી માન્યતાનો પટ્ટ રચનાર.....

અષ્ટાંગ યોગ : યોગના આઠ અંગોની મદદ લઈ આરોહણ કરતાં, અષ્ટાપદના શિખરે પહોંચાય જ. એવા શિલ્પના વિચારક.....

જે જમાનામાં કેલેન્ડર પ્રકારના જ પંચાંગ બનતા તેવા સમયે, લોકોને હાથવગા થાય, વાપરવા સહેલા પડે તેવા પંચાંગના પુસ્તક આકારના પ્રથમ રચયિતા..... પુસ્તક આકારની પ્રથમ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવની આમંત્રણ પત્રિકાના વિચારક....

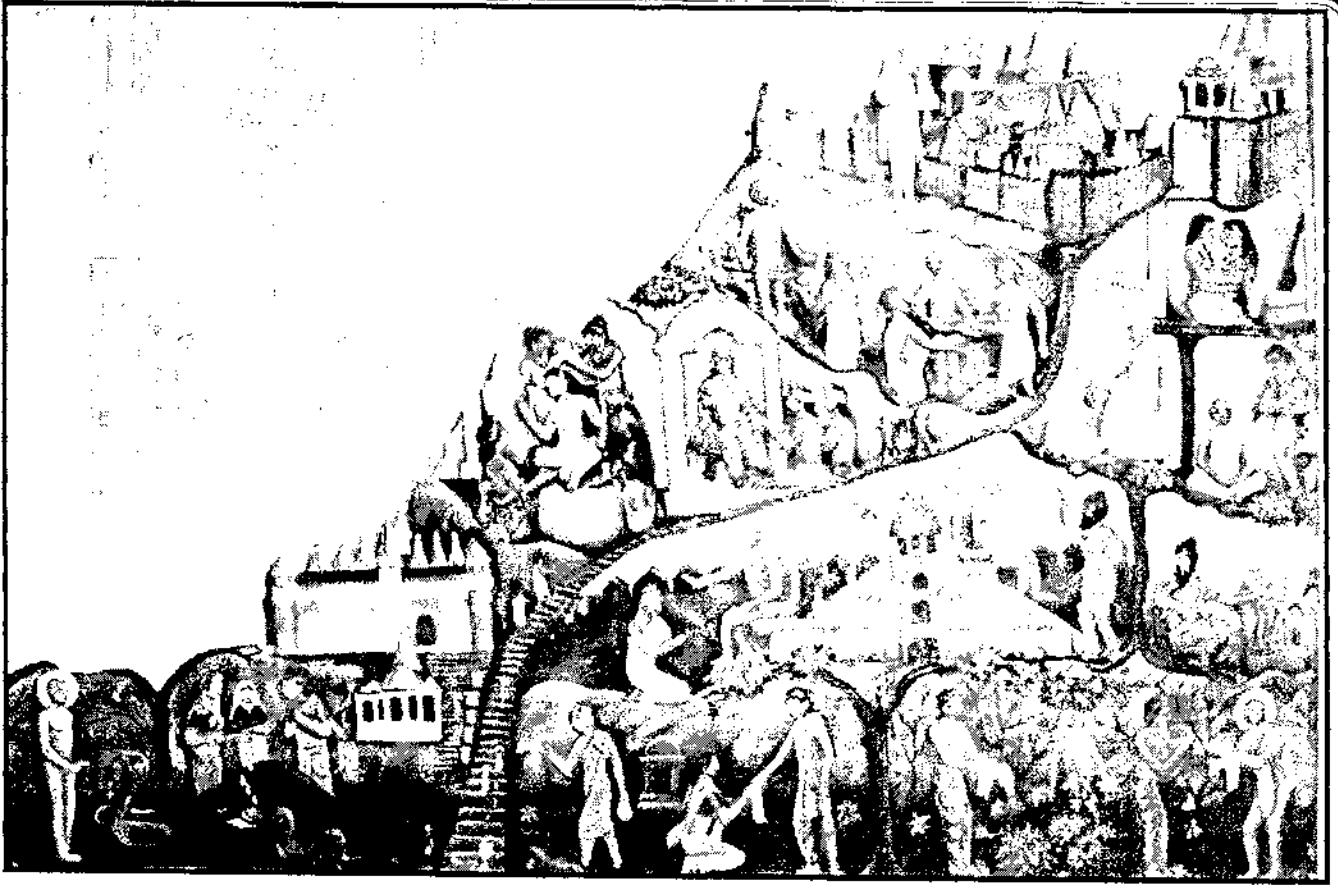
જે જમાનામાં ક્યાંય કોઈ કાર્ડનું ચલણ ન હતું ત્યારે ભાતભાતના જૈન કથાનકના રેખાચિત્રો, એક વાક્યમાં કથાસાર સાથે છાપી, જૈન સંઘને ક્ષમાપનાના કાર્ડ દ્વારા ક્ષમાપના માંગવાનો વિચાર શિખવનાર એવા—રાજેન્દ્ર મયાભાઈ શાહ, જન્મ—અમદાવાદ શામળાની પોળ, તા. ૨૫-૮-૧૯૨૫, બાળપણથી જ મુંબઈમાં રહેઠાણ. ભણતર બાબુભાઈ પનાલાલ જૈન સ્કૂલમાં. વ્યવસાય પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ. જે જમાનામાં ફક્ત સીંગલ કલરનું પ્રિન્ટીંગ ટ્રેડલ મશીન પર થતું ત્યારે નામી આર્ટીસ્ટોના પંચરંગી ચિત્રોનું પ્રિન્ટીંગ ખૂબ ચીવટપૂર્વક પાર પાડતા.

અનેક પૂજ્ય આચાર્યશ્રી આદિ મુનિરાજો સાથે વિદ્વતાપૂર્ણ જ્ઞાનગોષ્ઠિ કરતા. પોતાના આગવા વિચારો રજૂ કરી તેમાં આગળ વધતા. તક મળતા જ, સિદ્ધગિરિ-પાલિતાણામાં વિશાલસેન કલા સંસ્થાનમાં સ્વદ્રવ્યે જૈન ધર્મના અનેક વિષય વસ્તુ પર કલાકૃતિ, શિલ્પકૃતિ બનાવડાવી પોતાના માતાપિતાની યાદમાં મુકાવ્યા.

અમદાવાદમાં એલ.ડી. મ્યુઝીયમ અને પતંગ મ્યુઝીયમમાં જૈન ધર્મની કળાકૃતિઓ સ્વદ્રવ્યે મુકાવી.

કલ્યાણમંદિર સ્તોત્ર : જેની ગવાહી ઇતિહાસ પણ પુરે છે તેની દરેક ગાથાનો હિંદી, ગુજરાતી, અંગ્રેજી અનુવાદ કરાવી, દરેક ગાથાના ભાવને સમજાવતા ચિત્રો અનેક ચિત્રકારો પાસે કરાવી, તેને અમર કરવા, મેટલ એચીંગમાં બનાવડાવી સ્વદ્રવ્યે સોના ચાંદીનો ઢોળ ચઢાવી, કલર પૂર્ણ કરીને, વલ્લભસૂરિ સ્મારક ટ્રસ્ટમાં (૭૬ કર્નાલરોડ, દિલ્હીમાં) કાયમી પ્રદર્શનમાં મુકાવ્યા. આ સાથે તે પ્રસંગને અનુરૂપ ફાઈબર શિલ્પ પાંચ ફુટ ઊંચાઈનું બનાવડાવી મુકાવ્યું. આ અને આવી અનેક કળાકૃતિઓ સ્વદ્રવ્યે બનાવડાવી—મુકાવી.

જૈન ધર્મીનું ઘર કેવું હોય? સુશોભન કરાય પણ તે જૈન ધર્મની કળાકૃતિઓથી જ. તેમનું ઘર જોતાં જ તેનો ખ્યાલ આવી જાય. દરેક દિવાલ પર કાંઈકને કાંઈક જૈન ધર્મને લગતી આગવી—અનોખી—કળાકૃતિ

જોવા મળે. સાઠ વર્ષની ઉંમરે ધંધામાંથી નિવૃત્તિ લેવાની એક હઠ સાથે પૂર્ણ કક્ષાએ વિકસેલ ધંધો પુત્રને સોંપી, ધંધામાંથી પોતે નિવૃત્ત થયા.

નિવૃત્તિ એટલે ફક્ત નકામા બેસી સમય પસાર કરવો એવું નહીં. પણ, ધન ઉપાર્જન ન કરતા સ્વદ્રવ્યનો સ્વહસ્તે જ સદુપયોગ કરવાના વિચાર સાથે એક ટ્રસ્ટ ‘શેઠશ્રી મયાભાઈ ઠાકરશી શાહ ધર્માદા ટ્રસ્ટ’ સ્થાપ્યું. આ ટ્રસ્ટ અન્વયે પોલીકલીનીક આર્ટ, સંગીત, કાસ્ટના કલાસીસ સાથે અર્થોપાર્જનમાં સહાયક થવા, અલગ અલગ હુન્નર શીખવવાના વર્ગો ચાલુ કર્યા. ધરતીકંપમાં પોતાનું ઘર ધરાશાયી થવા છતાંય, પહેલા લોકોને મદદરૂપ થવા ડોનેશન કરી, પછી પોતાનો વિચાર કર્યો.

અમદાવાદમાં એક ઉપાશ્રયમાં પણ ટ્રસ્ટી. મુંબઈમાં લાલબાગમાં મોહનલાલજી જૈન લાયબ્રેરીમાં ટ્રસ્ટી. ત્યાનાં જ્ઞાનભંડારમાં પુરાણેલી મૂલ્યવાન હસ્તલિખિત પ્રતોની ઝેરોક્ષ સ્વહસ્તે કરીને લોકભોગ્ય બનાવી.

આવી વિરલ વ્યક્તિ, જેમણે જીવનના અંત સુધી પોતાના શારીરિક દુઃખોની દરકાર કર્યા વિના, જેઓ પોતાના મક્કમ મનોબળથી જ આગળ વધતા રહ્યા. એવા, શ્રી રાજેન્દ્ર મયાભાઈ શાહે ધાર્મિક ગાથાઓનું રટણ કરતા કરતા તા. ૨૫-૯-૨૦૦૯ના સમાધિપૂર્વક દેહ છોડ્યો.

જીવનમાં શરૂઆતથી અંત સુધી કંઈકને કંઈ આગવો ચીલો ચાતરતા જીવવું અને લક્ષ્ય નક્કી કરીને તે હાંસલ કરવા, દિવસ-રાત જોયા વિના તેની પાછળ લાગી જવું આ એમનો જીવનમંત્ર.

શાસનસન્નિષ્ઠ-સૂક્ષ્મચિંતક શ્રાદ્ધવર્ય

શ્રી પ્રભુદાસભાઈ

આલેખક/સંકલક : પ.પૂ.આ. વિ. રત્નભૂષણસૂરિ મ.સા.

‘શાસનસન્નિષ્ઠ-સૂક્ષ્મ ચિંતક શ્રાદ્ધવર્ય પ્રભુદાસભાઈનો લેખ આ સાથે રજૂ કરવામાં આવે છે. પંડિતજી વિદ્વાન તો હતા જ, પરંતુ દીર્ઘદેષ્ટા અને ભાવિના ભેદને પારખવાની અદ્ભુત ક્ષમતા ધરાવતા હતા. એમનો જન્મ રાજકોટ પાસેના ખેઈડા ગામમાં વિ.સં. ૧૯૪૮ના (માઘ) માહ માસમાં અને સ્વર્ગવાસ રાજકોટમાં સં. ૨૦૩૧ના આસોવદ-૧૩ ધનતેરસના દિવસે તે જ સમયમાં આ લેખ લખાયો છે અને છપાયો છે. એટલે વાંચકો એ પરિપ્રેક્ષ્યમાં એમના જીવનનો લેખ વાંચે અને વિચારે. આજે સં. ૨૦૬૭માં એમની વાતો પબ્લિક ટ્રસ્ટ એક્ટ, ભારતનું બંધારણ, લોકશાહી વિગેરે માટે સો ટચના સોના જેવી સિદ્ધ થઈ છે. ભારતદેશની પ્રજા આજે ચારે તરફથી ભીંસાતી જાય છે. એકલી પ્રજા જ નહીં સમસ્ત પશુ-પંખી આદિ જગત પણ ભયંકર ભારણમાં છે. આવા અવસરે એમના જીવનચરિત્રનો આ તો નાનો અમથો પરિચય આપતો લેખ-અંગુલી નિર્દેશ પૂરતો છે. તેમ છતાં મહત્વનો હોવાથી આ પ્રયત્ન કર્યો છે.

શ્રી જૈનેન્દ્રશાસનની ખૂબી અલૌકિક છે. એ પામે તે ભવનો પાર પામે. મહર્ષિઓ, મહામુનિવરો શાસનની સૂક્ષ્મતા, વિશાળતા અને ઊંડાણને દ્વાદશાંગી દ્વારા સમજી શકે. પ્રત્યુત્પન્ન વિશિષ્ટ ક્ષયોપશમ દ્વારા સ્વયં સ્ફુરણથી અનેક ચિંતનો પ્રગટ કરી શકે. પણ કાળબળે તેમજ તથા પ્રકારના મનન અને ઊંડા ચિંતનના અભાવે આજે પ્રાયઃ તેવા ચિંતકો અતિ અલ્પ પ્રમાણમાં અનુભવાય છે.

સદ્ગૃહસ્થો-સુશ્રાવકો પણ ગુરુગમ દ્વારા શ્રુત-અભ્યાસ અને વ્યાખ્યાન શ્રવણાદિ દ્વારા બહુશ્રુતપણાને પામી શકે. પરંતુ આજે તો પ્રાયઃ તેના દુકાળ જેવું જણાય છે. સમુદ્રમાં મીઠી વીરડી સમાન કોઈક છુપાછાના હોય તો નિષેધ નહીં. છતાં આવા એક આત્માનો વર્ષોથી નિકટવર્તી સંપર્ક અનુભવ જરૂર થયો.

યુવાન હતો એ આત્મા વયથી અને હૈયાથી. દેશાભિમાનથી પ્રેરાઈને ચરખાના કારખાના જેવું કાંઈક ચલાવતા. ત્યારે તે વખતના દેશના મુખ્ય નેતા ગણાતા ‘ગાંધીજી’ને સરકારે પકડ્યા.

‘કેમ પકડ્યા?’ એ એક જ ‘પ્રશ્ન’માંથી ચળવળની કોઈ અણજાણ ભેદી જાળ યાને છૂપી સુરંગની ગંધ આવી. મનન અને ચિંતનમાંથી ચિનગારી પ્રગટી, ચિનગારીના તેજમાંથી આર્યસંસ્કૃતિના-મહાસંસ્કૃતિના વિનાશના પગરણ પારખ્યા.

બસ. ‘દેજે એક જ ચિનગારી’ એ આત્માને જાગૃત કરી દીધો. અનાદિકાલીન સંસ્કૃતિના રક્ષણની આલબેલ પોકારવા હૈયું થનગની રહ્યું. સંયોગ અને સાધનોના પ્રમાણમાં આલેખન અને વાક્યધારા વહેતા થયા. આર્યસંસ્કૃતિના ઓજસ અને તેજસ આંખ સામે રમવા લાગ્યા. મહાસંસ્કૃતિની વફાદારી હૈયાજામ બની ગઈ. સર્વજ્ઞ ભગવંતોના

મહાશાસનની એક એક વાતમાં વિશ્વની અદ્ભુત રક્ષા અને દ્રવ્ય ભાવ પ્રાણોની પ્રગતિનો પમરાટ સ્પષ્ટપણે દેખાવા લાગ્યો. પણ સંસ્કૃતિની રક્ષા માટેના પુણ્યપ્રકર્ષ અને પ્રસાર ક્યાંથી પ્રાપ્ત કરવા? જાતે ઝઝુમવું. સર્વસ્વના ભોગે પણ થાય એટલો ફેલાવો કરવો.

પાંડિત્ય પાસે હતું વિશાળ વાંચન અને નિદિધ્યાસન આત્મસાત્ કર્યા. પછી તો એક જ સુંદર તારક ધૂન.

‘શાસન તાહરું અતિ ભલું, જગ નહીં કોઈ તસ સરખું રે,’

તિમ તિમ રાગ ઘણો વાધે, જિમ જિમ જુગતિશું પરખું રે.

પરમાત્માની આજ્ઞા એ જ સિદ્ધાંત. એનો પ્રચાર એ જ સંસ્કૃતિની સુરક્ષા-શક્યપાલન એ જ કર્તવ્ય. પણ.....આ બધી વાતો કરવાની અતિ સૂક્ષ્મતાથી. એકદમ હૈયે કેમ બેસે ? કોઈક મજાક અને ઠેકડીમાં પણ વાત ઉડાવે. પણ વાર્તાલાપમાં તદ્દન શાંત ભાવ. ગમે તેવા કરડા પ્રશ્નમાં પણ જરાએ અકળામણ નહીં. કારણ કે વીતરાગ પ્રભુનો જ્ઞાનખજાનો હૈયામાં સભર હતો. સુયુક્તિ-તર્ક-ન્યાય ભરપૂર હતા. શ્રદ્ધાબળ ગંભીર અને અતિસૂક્ષ્મ હતું.

૩૫ વર્ષ પહેલાંના પ્રથમ પરિચયે, દીર્ઘ સહવાસે, શ્રુતના અનભ્યાસી પણ પ્રવચનના પ્રશંસક આ લખી રહેલ આત્માએ ઘણી ચર્ચાઓ તલસ્પર્શી રીતે કરેલી. તેમાંની એક ટાંકી જણાવું. ‘હિન્દુસ્તાન આબાદ થશે. હિન્દુસ્તાનની પ્રજા બરબાદ થશે.’ એમના આ વિધાન સામે ખૂબ ચર્ચા ચાલી. યુક્તિઓ અને હકીકતોથી સમજાવી. સમજાઈ, પણ હૈયે બેસી નહીં. પણ આજે સર્વતોમુખી સત્ય તરીકે એ વિધાનને-એ શબ્દોને સર્વ કોઈ અનુભવી રહ્યું છે. આ તો હજીવું દેષાંત માત્ર.

દેશ કે પરદેશના માંધાતા આગેવાનોના શબ્દોની અને વિધાનોની સ્પષ્ટ નીડરપણે પણ સૌમ્ય ભાષામાં સમીક્ષા કરવામાં પૂર્ણ આર્યદેષ્ટિ અને ભારતીય ઉચ્ચ સંસ્કૃતિનો હેતુ ગૂંજતો રહેલ છે. કોઈ વ્યક્તિ તરફ દુર્ભાવ નહીં, શુદ્ધ સત્ય તરફનો પૂર્ણ ઢાળ. આ હતી એક ખાસિયત અને અનોખી ખૂબી એ સુરમ્ય આત્માની.

પૂજ્ય સાધુ મહાત્માઓ તરફનો એમનો પૂજ્યભાવ અને નમ્રતા આદર ઉપજાવે એવા હતા. શાસનગત સર્વ મહાત્માઓ તરફ આદર સાથે કરવા યોગ્ય સૂચનોમાં જરા પણ સંકોચ ન રાખતા. પૂરો વિવેક અને ઔચિત્ય જાળવતા. ‘પંડિત’ શબ્દ ત્યારે તે આત્મામાં સાર્થકતા પામતો.

આર્ય સંસ્કૃતિના રક્ષણની ભાવના સાથે માર્ગાનુસારિના ગુણોને જીવનમાં જીવવા યત્નશીલ રહેતા. મહાસંસ્કૃતિ-મહાશાસન-સર્વજ વીતરાગ ભગવંતના સિદ્ધાંતોની સૂક્ષ્મ વિચારણા એટલી ઊંડી અને તલસ્પર્શી કરતાં કે જાણે ભગવંત ભાષિત સમ્યગ્દર્શનના તાગને આત્મા સાથે ઓતપ્રોત કરવા ન મથતા હોય ! એક આકસ્મિક સંકેત હોય તેમ ગત વર્ષના આસો વદ ૧૩ના રોજ પ્રકાશન પામેલું એમના લખાણનું એક પુસ્તક ‘સનાતન સત્યના ચમકારા’ સવારે ૮।। વાગ્યે વાંચવા મળ્યું અને બપોરના ૩।। વાગ્યે એમનો સ્વર્ગવાસ થયો.

આ પુસ્તકમાં દેવ-ગુરુ-ધર્મ-તપ-તીર્થ અને ઉપાશ્રયની મહત્તાસૂચક છણાવટ કોઈ અજબ કોટિની છે. પુસ્તકના સંપાદક અરવિંદ પારેખ એક બાહોશ ઉત્સાહી તંત્રી છે. ‘હિત-મિત-પથ્ય-સત્યમ્’ માસિકનું ‘ધ્યુન દુ એડિટર’ તરીકેનું તંત્ર ૧૭ વર્ષથી સેવાભાવે ચલાવી રહ્યા છે. શ્રી જૈનશાસન અને આર્યસંસ્કૃતિના હૈયાભાર આવા વિચારકઃ યુવાન શિષ્યભાવે મળવાથી શ્રી પ્રભુદાસભાઈ શાસનગત વિચારધારાને વહેતી મૂકવામાં સારા સફળ થયા એ હકીકત છે. માટે જ આટલો અંગુલિનિર્દેશ.

છેલ્લા ચારેક વર્ષની સતત માંદગી છતાં શાસન સાપેક્ષ કલ્યાણભાવનાથી આત્માઓ ઓતપ્રોત બની રહે, આર્યસંસ્કૃતિના ઘટકોને છિન્નભિન્ન કરવાની પરદેશીઓની જાળથી આર્યપ્રજા જાગ્રત રહે એ એમની તમન્ના ત્યાંસી વર્ષની ઉંમરે પણ ત્રેવીસ વર્ષના યુવાન કરતાં પણ વધુ બળવાન અને ક્રિયાશીલ હતી. તથાપ્રકારના શારીરિક કારણે રાત્રે ત્રણ ચાર વાગે પણ ઊભા ઊભા પોતાની સૂક્ષ્મ વિચારધારા કલમ દ્વારા કાગળ પર આલેખતા. બે-ત્રણ કલાક ક્યાં ગયા તેની ખબર તે આત્મને પડે નહીં.

પોતે વિશ્વકલ્યાણકાર વિશ્વોપકારી તીર્થંકર ભગવંતની પૂજાથી વંચિત ન રહે તે માટે ગૃહમંદિર બનાવી નિત્ય દ્રવ્ય-ભાવ પૂજા ઉલ્લાસથી કરતા.

શાસનના અનેક પ્રશ્નોમાં પોતાના પુણ્યપ્રકર્ષ પ્રમાણે તે તે પૂજ્યોને અને નાયકોને મળી, શક્ય કરી છૂટવામાં કઢી પાછી પાની કરી નથી. અમદાવાદના સંમેલન વખતે પૂજ્યો વચ્ચેનો એક તાર ઊભો કરવા અને શ્રમણપ્રધાન શાસનની અડીખમ પદ્ધતિનું રક્ષણ કરવા નાદુરસ્ત તબિયતે પણ આખી રીત એકલી ટેકસીમાં પ્રવાસ કરી અમદાવાદ-પાલિતાણા ખેડ્યું હતું. પણ ભાવી ! રાજકીય કાયદાના હુમલાથી શાસનને રક્ષવા પુના ટુ પાલનપુરાદિ પ્રદેશમાં સતત મુસાફરી કરી. રાત દિવસના એ યત્ન વખતે, ગૃહસ્થપણમાં સાથે રહી અનુભવ કરેલ. નવ નવ કલાક સુધી સતત શાસનના પ્રશ્નોની છણાવટ કરવાની એમની પ્રશાંત તમન્નાનો અનુભવ આજે પણ યાદ આવતા આત્માને આનંદ ઉપજાવે છે.

પચાસ પચાસ વર્ષથી મહાશાસન અને આર્યસંસ્કૃતિની શુદ્ધ વિચારધારાને આલેખન અને વક્તવ્યધારાથી વહેતી મૂકતા હોવા છતાં કઢી અભિમાનનો અંશ દેખાયો નથી. સહન કરવામાં કંઈ બાકી રાખી નથી. જે જે આદર્શ નિયમો મનથી ધાર્યા તે પૂરા પાળ્યા-આર્થિક આંધી સહન કરીને પણ પાછળના દસ બાર વર્ષોમાં તેમની શાસન સંગત વિચારધારાના પ્રશંસકો અને અનુમોદકો તેમના કૌટુંબિક જેવા બની ગયા હતા, તેથી તે વિચારધારાને સારો સુખકર વેગ મળ્યો.

પોપ ભારતમાં આવ્યા ત્યારે તેમના સૌરાષ્ટ્રમાં થયેલા વક્તવ્યો અને હકીકતભર્યા તેમના તારથી ભલભલા સાક્ષરો અને અગ્રગણ્યો આશ્ચર્યસહ આનંદિત બન્યા હતા. રાષ્ટ્રપતિને તેમણે કરેલો લાંબો તાર ખરેખર મનનીય અને અભ્યાસ કરવા યોગ્ય છે. શ્રી જૈનશાસનના સંરક્ષણ અંગે કોર્ટમાં ચાલતા કેસોમાં એમની જુબાનીએ સુંદર સાધકભાવ ભજવ્યો છે. ચીન અને ભારતના યુદ્ધ વખતે એમના દર્શાવેલા એશિયન પ્રજા માટેના વિચારો આજે આદર ઉપજાવે છે.

અનાદિ અનંત કુદરતના શુદ્ધ ગણિતરૂપ સર્વજ્ઞ સર્વદર્શી શ્રી તીર્થંકર પરમાત્માના મહાશાસનને અને તેના પ્રાથમિકરૂપમાં અનાદિથી પ્રસર પામી રહેલ આર્ય સંસ્કૃતિને પ્રજા પાસે મૂકવામાં, રક્ષવામાં, પ્રચારવામાં જેનું સારું જીવન વ્યતીત થયું, તેવા એક સુસ્થિત-સૂક્ષ્મ વિચારક-પ્રશાંત સાક્ષર આત્માનો દેહવિલય સમાધિપૂર્વક થયો, પણ તે આત્માનો અક્ષરદેહ આજે પણ જીવંત છે. પાંચ હજાર જેવા અપ્રસિદ્ધ નિબંધો તો હજુ અનામત સુરક્ષિત છે. મહાસંસ્કૃતિના આવા ઉપાસક આત્માનો ક્ષયોપશમ આગળના ભવોમાં જલ્દી સુજાગૃત બને એ પ્રાયઃ સ્વાભાવિક છે. તે દ્વારા સ્વપર આત્મકલ્યાણ સાધક બની, અતિ અલ્પભવોમાં મુક્તિગામી બનો એ જ અભિલાષા.

જૈનશાસનનું વિરલ અને અજોડ ઝળહળતું રત્ન

પદ્મશ્રી ડૉ. કુમારપાળ દેસાઈ

સાહિત્ય, શિક્ષણ, પત્રકારત્વ, સમાજસેવા, રમતગમત અને ધર્મદર્શન જેવાં ક્ષેત્રોમાં ઉલ્લેખનીય પ્રદાન કરનાર ડૉ. કુમારપાળ દેસાઈને ૨૦૦૪ના પ્રજાસત્તાક દિવસે એમની યશસ્વી કામગીરીના સંદર્ભમાં ભારત સરકાર તરફથી પદ્મશ્રીના ખિતાબથી નવાજવામાં આવ્યા છે. ગુજરાતી સાહિત્ય અને શિક્ષણના ક્ષેત્રમાં વિરલ વ્યક્તિઓને જ આ સન્માન પ્રાપ્ત થયું છે. કુમારપાળ દેસાઈનો જન્મ રાણપુરમાં ૩૦ ઓગસ્ટ, ૧૯૪૨ના રોજ થયો હતો. તેમનું વતન સાયલા છે. માતાનું નામ જયાબહેન અને પિતાનું નામ બાલાભાઈ દેસાઈ. પિતાનું ઉપનામ 'જયભિખુ'. 'જયભિખુ' ગુજરાતી સાહિત્યના ખ્યાતનામ લેખક.

કુમારપાળના જીવનઘડતરમાં માતાપિતાનો મોટો ફાળો છે. તેમની લેખક તરીકેની સફળતામાં પિતાનું, તો તેમના વ્યક્તિત્વ-વિકાસમાં માતાનું યોગદાન મહત્ત્વનું છે. જયાબહેન આદર્શ ભારતીય નારી હતાં. રાણપુરમાં એમણે ૧૯૩૦ના અસહકારના આંદોલનમાં ભાગ લીધેલો. એમણે કુમારપાળને ગાંધીજી વિશેના ઘણાં કાવ્યો સંભળાવેલાં.

કુમારપાળે મુખ્ય વિષય તરીકે ગુજરાતી લઈ અમદાવાદથી ૧૯૬૩માં બી.એ. અને ૧૯૬૫માં એમ.એ. થઈ નવગુજરાત કોલેજ અમદાવાદમાં ગુજરાતીના પ્રાધ્યાપક તરીકે કારકીર્દિની શરૂઆત કરી. ૧૯૮૦માં ડૉ. ધીરુભાઈ ઠાકરના માર્ગદર્શન નીચે 'આનંદઘન : એક અધ્યયન' વિશે શોધપ્રબંધ લખી એમણે ગુજરાત યુનિવર્સિટીમાંથી પીએચ.ડીની પદવી પણ પ્રાપ્ત કરી. ૧૯૮૩માં તેઓએ ગુજરાત યુનિવર્સિટીના ભાષાસાહિત્ય ભવનમાં જોડાયા. ત્યાં ૨૦૦૧ નવેમ્બરથી તેઓ ગુજરાતી વિભાગના પ્રાધ્યાપક ઉપરાંત ભાષાસાહિત્યભવનના અધ્યક્ષ તરીકે સેવા આપે છે. ગુજરાત યુનિવર્સિટીના આર્ટ્સ ફેકલ્ટીના ડીન તરીકે અનેક નવા નવા અભ્યાસક્રમોનું એમણે આયોજન કર્યું છે.

કુમારપાળ ભારતીય સંસ્કૃતિ, જૈન દર્શન અને જૈનસાહિત્યના અભ્યાસી છે. તેમણે ચિંતનલેખોના અનેક

સંગ્રહો આપ્યા છે. 'ઝાકળભીનાં મોતી'ના ત્રણ ભાગ, 'મોતીની ખેતી', 'માનવતાની મહેક', 'તૃષ્ણા અને તૃપ્તિ', 'ક્ષમાપના', 'શ્રદ્ધાંજલી', 'જીવનનું અમૃત', 'દુઃખની પાનખરમાં આનંદનો એક ટહુકો', 'ઝાકળ બન્યું મોતી' વગેરે સંગ્રહોમાંના લેખો કુમારપાળના નિબંધકાર તરીકેના પાસાને સુપેરે પ્રગટ કરે છે. આ સંગ્રહોના કેટલાક લેખો વ્યાખ્યાન નિમિત્તે લખાયા હતા.

કુમારપાળ સારા વક્તા પણ છે. ગુજરાત અને ભારતમાં ઠેર ઠેર વ્યાખ્યાનો આપવાની સાથે તેમણે ઈન્ડોનેઝિયા, અમેરિકા, પૂર્વ આફ્રિકા, કેનેડા, સિંગાપોર, બેલ્જિયમ, હોંગકોંગ, મલેશિયા, ઈન્ડોનેશિયા વગેરે દેશોમાં પર્યુષણ નિમિત્તે તેમજ પરિસંવાદ આદિ નિમિત્તોએ આપેલા વ્યાખ્યાનો ખૂબ પ્રશંસાને પામ્યા છે. ઈ.સ. ૧૯૮૦માં બર્કિમહામ પેલેસમાં ડ્યૂક ઓવ એડિનબરો પ્રિન્સ ફિલિપને 'જૈન સ્ટેટમેન્ટ ઓન નેચર' અર્પણ કરવા ગયેલા પાંચ ખંડના જૈન પ્રતિનિધિમંડળમાં તેઓ હતા વળી ૧૯૮૩માં શિકાગોમાં અને ૧૯૮૮માં દક્ષિણ આફ્રિકાના કેપટાઉન શહેરમાં યોજાયેલી 'વર્લ્ડ પાર્લામેન્ટ ઓવ રિલિજિયન્સમાં તથા ૧૯૮૪માં વેટિકનમાં પોપ જોન પોલ (દ્વિતીય)ની મુલાકાત લેનાર પ્રતિનિધિમંડળમાં ધર્મદર્શન વિશે તેમણે સાર્થક ચર્ચા કરી હતી. 'ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ જૈનોલોજી' નામની વિશ્વવ્યાપી સંસ્થાના તેઓ ભારત ખાતેના કો-ઓર્ડિનેટર અને ટ્રસ્ટી છે.

કુમારપાળ દેસાઈએ પીએચ.ડી.ના સંશોધન નિમિત્તે મધ્યકાળના મરમી સંતકવિ આનંદઘનના જીવન અને કવન વિશે ઊંડાણથી અભ્યાસ કરી, તેમના પદો અને સ્તવનોની હસ્તપ્રતોનું સંશોધન કરી તેમના કવિત્વને પ્રકાશમાં આણ્યું છે. તેમણે ગુજરાતના જુદા જુદા હસ્તપ્રતભંડારોમાંથી ૩૦૦ જેટલી હસ્તપ્રતોનો અભ્યાસ કરી તેના આધારે શાસ્ત્રીય સંપાદન કર્યું છે. પં. બેચરલાલ દોશી, ડૉ. ભોગીલાલ સાંડેસરા અને પં. દલસુખભાઈ માલવણિયા જેવા વિદ્વાનોએ એમના સંશોધનકાર્યની પ્રશંસા કરી છે. મધ્યકાલીન સાહિત્યના સંશોધનક્ષેત્રે ડૉ. કુમારપાળ દેસાઈએ નોંધપાત્ર પ્રદાન કર્યું છે. તેમણે સંશોધન કરી 'અપ્રગટ મધ્યકાલિન કૃતિઓ', 'જ્ઞાનવિમલમૂરિકૃત સ્તબક' અને 'મેરુસુંદર ઉપાધ્યાયરચિત અજિતશાંતિસ્તવનનો બાલાવબોધ' જેવા પુસ્તકો પ્રગટ કર્યા છે. 'ગત સૈકાની જૈન ધર્મની પ્રવૃત્તિઓ', 'અબ હમ અમર ભયે' અને 'અબોલની આતમવાણી' તેમના સંશોધનમૂલક પુસ્તકો છે. રાજસ્થાનના લોકસંસ્કૃતિ શોધ સંસ્થાન તરફથી આનંદઘન

વિશેના ઉત્કૃષ્ટ સંશોધન માટે તેમને ‘હનુમાનપ્રસાદ પોદ્દાર’ પારિતોષિક મળ્યું હતું. ગુજરાત યુનિવર્સિટીની વિનયન વિદ્યાશાખામાં ૧૯૭૫ અને ૧૯૮૦માં સંશોધન અંગેનું ઉત્કૃષ્ટ કાર્ય કરવા માટે તેમને ડૉ. કે.જી. નાયક ચંદ્રક એનાયત થયો હતો. ૧૯૮૫માં સંશોધન અંગેના ઉત્કૃષ્ટ કાર્ય માટે તેમને આ ચંદ્રક પુનઃ પ્રાપ્ત થયેલો.

કુમારપાળ સર્જક હોવાની સાથે વિવેચક પણ છે. ‘હેમચંદ્રાચાર્યની સાહિત્યસાધના’, ‘શબ્દસંનિધિ’, ‘ભાવન-વિભાવન’, ‘આનંદધન : જીવન કવન’ વગેરે તેમના વિવેચનનાં પુસ્તકો છે. મુખ્યત્વે મધ્યકાલીન સાહિત્યના અભ્યાસી કુમારપાળ અર્વાચીન સાહિત્યના પણ મર્મજ છે.

ઈ. ૧૯૮૪થી પ્રતિવર્ષ પરદેશમાં કુમારપાળનાં વ્યાખ્યાનો યોજાય છે. આ ક્ષેત્રની તેમની પ્રવૃત્તિના અભિવાદનરૂપે ઇન્ડોન્ડમાં ૧૪ ભારતીય સંસ્થાઓએ મળીને તેમને ‘હેમચંદ્રાચાર્ય એવોર્ડ’ આપેલો. આ ઉપરાંત તેમને ઉત્તર કેલિફોર્નિયાના જૈન કેન્દ્ર દ્વારા ગૌરવ પુરસ્કાર, જૈન જ્યોતિર્ધર એવોર્ડ, ગુજરાત રત્ન એવોર્ડ તથા ૧૯૮૦માં જુનિયર ચેમ્બર્સ તરફથી ભારતની દસ યુવાન પ્રતિભા અંગેનો એવોર્ડ પણ એનાયત થયેલ. અમેરિકા અને કેનેડાનાં તમામ કેન્દ્રોને આવરી લેતા ફેડરેશન ઓફ જૈન એસોસિયેશન ઓફ નોર્થ અમેરિકા (જૈના) દ્વારા અમેરિકા સિવાયના અન્ય દેશોમાં જૈન સાહિત્યના સંશોધન અને દર્શન અંગે અગત્યની કામગીરી કરનારને અપાતો પ્રેસિડેન્ટ સ્પેશ્યલ એવોર્ડ કેનેડાના ટોરોન્ટોમાં ૧૯૯૭ના જુલાઈમાં યોજાયેલા દ્વિવાર્ષિક અધિવેશનમાં કુમારપાળને એનાયત થયો હતો. મૂલ્યનિષ્ઠ સાહિત્યસર્જન માટે દિલ્હીની અહિંસા ઇન્ટરનેશનલ સંસ્થાએ તથા દિવાળીબહેન મોહનલાલ મહેતા ટ્રસ્ટે વિશિષ્ટ એવોર્ડ એનાયત કર્યા છે. ઈ.સ. ૨૦૦૧માં ભગવાન મહાવીર જન્મકલ્યાણક સમિતિ તરફથી જૈન દર્શન અને જૈન ભાવનાઓમાં પ્રસાર માટે ઉત્તમ યોગદાન કરનાર ૨૬ વ્યક્તિઓને વડાપ્રધાન અટલબિહારી વાજપેયીના હસ્તે જૈનરત્ન એવોર્ડ માટે પણ તેમની પસંદગી થઈ હતી.

ડૉ. કુમારપાળ દેસાઈના માર્ગદર્શન નીચે ૨૦ વિદ્યાર્થીઓએ પીએચ.ડી.ની પદવી પ્રાપ્ત કરી છે. ગુજરાત યુનિવર્સિટીના ગુજરાતી અભ્યાસ સમિતિના અધ્યક્ષ અને એકેડેમિક કાઉન્સિલના સભ્ય ડૉ. દેસાઈ સાહિત્ય, પત્રકારત્વ, ગાંધી વિચાર અને જૈનદર્શનમાં પીએચ.ડી.ના ગાઈડ તરીકે

માન્યતા ધરાવે છે. સિંગાપોરની ૫૦ વર્ષની પરંપરા ધરાવતી ગુજરાતી સ્કૂલમાં અભ્યાસક્રમ અંગે વર્કશોપ કર્યા છે. કેનિયા અને એન્ટવર્પમાં ગુજરાતી શીખવા અંગેના પ્રયત્નોમાં સક્રિય સહયોગ આપવા સાથે તેમણે બ્રિટનની ‘ગુજરાતી સાહિત્ય અકાદમી’ અને અમેરિકાની ગુજરાતી લિટરરી એકેડેમી તરફથી વક્તવ્યો આપ્યા છે. માંડવીમાં યોજાયેલા ગુજરાતી સાહિત્યના જ્ઞાનસત્ર સમયે તેઓ ગુજરાતની લબ્ધપ્રતિષ્ઠ સંસ્થા ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદના ૪૪મા પ્રમુખ બન્યા. ગોવર્ધનરામ, મહાત્મા ગાંધી જેવી વિભૂતિઓ પરિષદ પ્રમુખ બની હતી. એ સંયોગની વાત છે કે ડૉ. કુમારપાળ દેસાઈ પરિષદ પ્રમુખ બનનાર પહેલી જૈન વ્યક્તિ છે.

હાલ તેઓ ગુજરાતની અસ્મિતાના આર્ષદેષ્ટા શ્રી રણજિતરામ વાવાભાઈએ ૧૯૦૪માં સ્થાપેલી ગુજરાતની જૂની સાહિત્યિક સંસ્થા ‘ગુજરાત સાહિત્ય સભા’ના પ્રમુખ તરીકે તેમ જ ગુજરાત વિદ્યાસભાના ઉપપ્રમુખ તરીકે કાર્યરત છે. છેલ્લા ચાલીસ વર્ષથી શ્રી જયભિખ્ખુ સાહિત્ય ટ્રસ્ટની અનેકવિધ પ્રવૃત્તિઓ કરી રહ્યા છે. પ્રા. અનંતરાય રાવળ સ્મારક સમિતિ અને ચંદ્રવદન મહેતા સ્મારક સમિતિના તેઓ મંત્રી છે. ગુજરાતની અસ્મિતાના મહાપુરુષાર્થ સમાન ‘ગુજરાતી વિશ્વકોષ’ના પ્રારંભથી જ તેઓ ‘ગુજરાત વિશ્વકોશ ટ્રસ્ટ’ના ટ્રસ્ટી તરીકે સેવારત છે. અનુકંપા ટ્રસ્ટ, ઇન્ડિયન રેડક્રોસ સોસાયટી (બોટાદ બ્રાંચ), સુલભ હેલ્થ એન્ડ હાર્ટ કેર સેન્ટર વગેરે સંસ્થાઓ દ્વારા તેઓ આપત્તિગ્રસ્ત લોકોને સહાય પહોંચાડે છે. ૨૦૦૧ની ૨૬મી જાન્યુઆરીએ ગુજરાતમાં થયેલ ભીષણ ધરતીકંપ વેળા તેમણે ભૂકંપગ્રસ્તો માટે બાર લાખ રૂપિયા જેટલી રકમ વિદેશથી મેળવી હતી. ગણથૂંધીમાંથી જ સાહિત્ય, સંસ્કૃતિ અને સેવાના સંસ્કાર મેળવનાર કુમારપાળના કાર્યક્ષેત્રનો વ્યાપ વિશાળ અને વૈવિધ્યસભર છે.

સર્જન, વિવેચન, સંશોધન, સંપાદન, અનુવાદ, અધ્યયન-અધ્યાપન વગેરે અનેકવિધ પ્રવૃત્તિઓ કરતા હોવા છતાં કુમારપાળ તરુણના તરવરાટથી સામાજિક-સાંસ્કૃતિક ઉત્થાનના નવા નવા પ્રકલ્પો કરવા હંમેશા તત્પર રહે છે.

અનેક એવોર્ડો, ચંદ્રકો, પુરસ્કારો પ્રાપ્ત કરવા છતાં કુમારપાળ દેસાઈને અભિમાન સ્પર્શી શક્યું નથી. ચહેરા પર હંમેશાં સ્નેહાળ સ્મિત અને નાનામાં નાના માણસ સાથે પણ પ્રેમપૂર્વક ઉષ્માપૂર્ણ વ્યવહાર તેમના પ્રસન્ન વ્યક્તિત્વનો અને સાર્થ જીવનશૈલીનો મર્મ પ્રગટ કરે છે.

સાધર્મિક ભક્તિનું જ્વલંત ઉદાહરણ

દાનવીર, ધર્મપુરુષ

શ્રી શશિકાન્તભાઈ રતિલાલભાઈ

સેવાધર્મના ગુણો જેમની નસ-નસમાં વ્યાપેલા છે, સેવાનો ક્રૂપ જે પરિવારના હૈયે હિલોળા લ્યે છે, સંઘર્ષ અને પુરુષાર્થ વડે જેમણે ભાગ્યદેવતાનાં દ્વાર ખખડાવ્યાં છે તેવા ભાવનગર જૈનસંઘના પ્રથમ હરોળના અગ્રણી શ્રી શશિકાન્તભાઈએ ઋજુ-હૃદયતા અને સમત્વભાવ સેવીને સેવાના ક્ષેત્રને જે રીતે વિસ્તાર્યું છે તેમના આ દાક્ષિણ્યને અહોભાવથી વંદન કર્યા વગર રહી શકાતું નથી.

ત્રણ પુત્રોનાં શુભલગ્ન પ્રસંગે સ્નેહીઓ તરફથી આવેલી ચાંદલાની રકમ માનવસેવાના યજ્ઞમાં સમર્પિત કરી-જે રકમ લાખોની થવા જાય છે. આજના યુગમાં આવું યોગદાન આપનાર પરિવાર સમગ્ર સમાજનું બહુમાન મેળવે છે.

ઘણા જ કાર્યકુશળ અને સાહસપ્રેમી એવા શ્રી શશિકાન્તભાઈ વ્યવહારુ અને કાર્યદક્ષ વ્યાપારીતરીકે પણ જનસમૂહમાં સારી એવી ખ્યાતિ પામ્યા છે. ભાવનગર ચેમ્બર ઓફ કોમર્સના પૂર્વપ્રમુખ તરીકેની તેમની સેવા, લોઢાવાળા હોસ્પિટલમાં વાઈસચેરમેન તરીકેની તેમની સેવા, મંદબુદ્ધિના બાળકોની શાળામાં ટ્રસ્ટી તરીકેની સેવા, વર્ધમાન કો.ઓ. બેન્કમાં ચેરમેન, ત્રણ વર્ષ ડાયરેક્ટર તરીકેની સેવા, જૈનસંઘના દવાખાનામાં ટ્રસ્ટી તરીકેની સેવા, બહેરાંમૂંગાની શાળા, અંધઉદ્યોગ શાળા વગેરેમાં તેમની સેવા જાણીતી છે.

વિકલાંગો માટે માતૃશ્રી પ્રભાકુંવરબહેનના નામે લાખોનું દાન-જેમાં અસંખ્ય દર્દીઓ લાભ લ્યે છે. ગરીબ-અસહાય માણસો માટે સાધનસહાયક કેન્દ્ર અને આરોગ્યધામના આયોજન દ્વારા મોટી રકમની દેણગી આપી. અગરબત્તીના

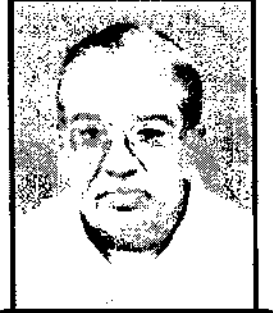
વ્યવસાયમાં ભારે મોટો વિકાસ કર્યો, બેંગલોરમાં બે ફેક્ટરીઓ સ્થાપી જે કાંઈ કમાયા તે દાનધર્મમાં સતતપણે દાનગંગા વહેતી જ રાખી. અગરબત્તીમાં આંતરરાષ્ટ્રીય ખ્યાતિ પામ્યા.

ધર્મકાર્યોમાં તેમનાં ધર્મપત્ની શ્રીમતી ચંદાબહેનનું પણ ઘણું મોટું પ્રદાન રહ્યું છે. વર્ષો પહેલાં પ.પૂ.આ. શ્રી મોતીપ્રભ-સૂરીશ્વરજીની મૂર્તિપ્રતિષ્ઠા અને શાસ્ત્રીનગરના જૈનદેરાસરમાં મૂર્તિપ્રતિષ્ઠામાં લાભ લીધો. વલ્લભીપુર પાસે તીર્થસ્થાન અયોધ્યાપુરમ્માં ભૂમિપૂજન, પ્રથમ શીલાસ્થાપન તેમના હાથે થયું. ભગવાનને સો કિલો ચાંદીના મુગટનો લાભ તેમણે લીધો. અયોધ્યાપુરમ્ પાસે પાણવી ગામે સાધુ- સાધ્વીઓની વૈયાવચ્ચ માટે ભક્તિધામ યોજનામાં લાભ લીધો.

૧૯૮૩-૮૪માં બેંગલોર-રાજાજીનગરમાં દેરાસર શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ પ્રતિષ્ઠાનો લાભ લીધો. વડવા ભોજનશાળાના પ્રમુખ તરીકેનું તેમનું યોગદાન અને સેવા પ્રીતિપાત્ર બન્યાં છે. ભાવનગરની પાંજરાપોળ, સ્મશાનગૃહ જેવી અનેક સંસ્થાઓના મોભી બન્યા છે.

આ દરેક કાર્યોમાં તેના ત્રણ પુત્રો શ્રી હિતેનભાઈ, શ્રી તુષારભાઈ, શ્રી નીલેશભાઈ તથા પુત્રવધૂઓ અમીનાબહેન, નયનાબહેન અને અંજનાબહેન-એ સૌનો સહયોગ મળતો રહ્યો છે.

હમણાં છેલ્લાં વર્ષોમાં અયોધ્યાપુરમ્માં વિવિધ

શશિકાન્તભાઈ રતિલાલભાઈ

ચંદાબેન શશિકાન્તભાઈ

હિતેનભાઈ શશિકાન્તભાઈ

તુષારભાઈ શશિકાન્તભાઈ

નીલેશભાઈ શશિકાન્તભાઈ

યોજનાઓમાં ભક્તિનો જે લાભ મળ્યો છે તેમાં જંબૂદ્વીપવાળા પ.પૂ.આ. શ્રી અશોકસાગરસૂરિજી મહારાજ તથા બંધુબેલડી પ.પૂ.આ. શ્રી જિનચંદ્રસાગરસૂરિજી મ. અને પ.પૂ.આ. શ્રી હેમચંદ્રસાગરસૂરિજી મ.સા.ની પ્રેરણા મુખ્યત્વે રહી છે.

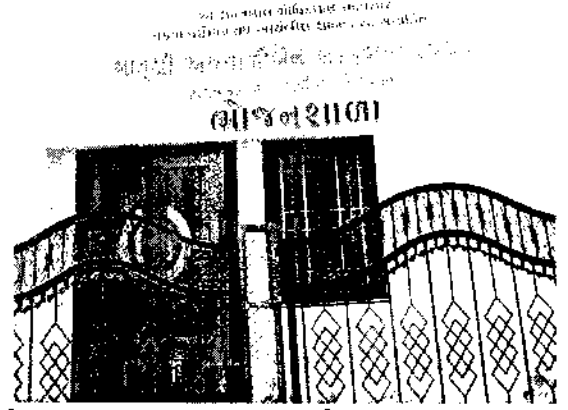
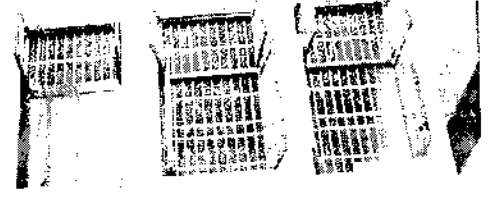
માતૃશ્રી પ્રભાકુંવરબહેનના નામે વિકલાંગ સાધનસહાયક કેન્દ્રમાં મુખ્ય સહયોગી બન્યા. પી.એન.આર. સોસાયટીમાં વાર્ષિકચેરમેન તરીકેનું સ્થાન શોભાવી રહ્યા છે.

અંધ ઉદ્યોગશાળામાં, રામમંત્રમંદિર સંચાલિત એકતા હાઈસ્કૂલમાં આ પરિવારનું ભારે મોટું યોગદાન નોંધાયેલું છે.

શાસન અને સમાજસેવાની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓમાં શ્રી શશીભાઈને સાધર્મિક ભક્તિ તરફનું ખેંચાણ વધારે રહ્યું જણાય છે. આમેય જૈન શાસનની અનેક આદર્શ પરંપરાઓમાં સાધર્મિક ભક્તિ એક ઉત્કૃષ્ટ અભિયાન ગણાય છે. શ્રાવકજીવનના વાર્ષિક કર્તવ્યોમાં પણ સાધર્મિકતાને મહત્વનું ગણાવ્યું છે.

ભરત મહારાજાએ પોતાના રસોડે કરોડો સાધર્મિકોને જમતા કરી દીધા હતા. દેવગિરિમાં જગતસિંહ શેઠની સાધર્મિક ભક્તિ કે નાગકેતુએ સાધર્મિકોનું કરેલું વાત્સલ્ય આજ અમર બની ગયા છે. સંભવનાથ ભગવાનના જીવે પૂર્વના ત્રીજા ભવમાં સાધર્મિક ભક્તિ વડે જ ‘તીર્થંકર’ નામ ઉપાર્જન કર્યું હતું. તેમ ભૂતકાળમાં અનુપમાદેવી, જયંતિ શ્રાવિકા, ગંગાબા, ઉજમબાઈ અને હરકોર શેઠાણીની સાધર્મિક ભક્તિ ખરેખર અજોડ હતી. થરાના આભુ સંઘવી કે વઢવાણના રત્નશેઠની સાધર્મિક ભક્તિ આજ પણ કોઈ ભૂલતા નથી.

સાધર્મિક ભક્તિના ઘોડાપુર વહાવનાર તપોનિધિ આચાર્ય ભુવનભાનુસૂરિજી મ.ના સમુદાયના પૂ.પંચાસપ્રવરશ્રી મુક્તિવલ્લભવિજયજી મ. આદિની પ્રેરણા પામીને શ્રી શશીભાઈએ હેયાના ઉમળકાથી કમર કસી અને ભાવનગરના વડવા વિસ્તારની શાંતિલાલ ગોવિંદલાલ ભાવસાર ટ્રસ્ટની જૂની ભોજનશાળાને નવા રૂપ રંગ આપી આધુનિક સુવિધાઓ સાથે પૂ.આ.શ્રી પ્રબોધચંદ્રસૂરિજી મ.સા.ના આશીર્વાદ લઈ ઉદ્ઘાટન કરાવી કોઈપણ ગચ્છ સંપ્રદાયના ભેદભાવ વગર સંખ્યાબંધ શ્રાવક પરિવારો માટે બે ટાઈમ ભોજન-પાણીની ઉત્તમ વ્યવસ્થા કરી આ પાયાનું કામ આજ આશીર્વાદરૂપ થઈ પડ્યું છે. માત્ર રૂ. ૪=૦૦માં ભોજન અપાય છે. આ સંસ્થાના છેલ્લા દશબાર વર્ષથી પ્રમુખ તરીકેની સેવા આપી ટ્રસ્ટીઓ અને સ્ટાફના સહકારથી લગાતાર જેના ઉત્તરોત્તર વિકાસમાં

ઝડપભેર આગળ વધી રહ્યા છે. મુખ્ય દાતા વૃજલાલ લલ્લુભાઈનું ભારે મોટું યોગદાન રહ્યું છે.

ભરૂચ પાસે ઝઘડીયા તીર્થસ્થાન કે અમદાવાદના સેટેલાઈટ વિસ્તારમાં મધ્યમવર્ગી જૈન શ્રાવકો માટે વિરાજ નામનું આવાસ, પાલિતાણા તળેટી રોડ ઉપર એક પરોપકારી મહિલા કનકબેને તથા હમણાં જ ગિરિવિહાર ટ્રસ્ટ તરફથી સાધર્મિક ભક્તિ માટે ઉઠાવેલા કદમ ભારે અનુમોદનીય બન્યા છે. આજના કઠણ-કાળમાં પણ જે કેટલાંક ભક્તિવંત દીવડાંઓ ટમટમી રહ્યાં છે તેનો પ્રકાશપુંજ આપણને ઘણી બધી પ્રેરણા આપી જાય છે.

વર્તમાન સમયમાં મળતો સુપાત્ર ભક્તિનો આવો અપૂર્વ લાભ ભૂત-ભાવીના અઢળક પુણ્યનું સૂચક મનાય છે. સંઘ અને શાસનની દેદીપ્યમાનતા સાધર્મિક ઉત્થાનને જ હમેશા આભારી હોય છે.

જૈન શાસનને આવા ૨૫-૫૦ શશીભાઈઓ જો મળી જાય તો શાસનનો સુવર્ણકાળ બહુ દૂર નથી.

જૈન મંદિરોમાં મૂર્તિઓની મન મૂકીને પ્રતિષ્ઠા કરાવનારા જૈન શ્રેષ્ઠીઓ સાધર્મિક ભક્તિમાં પણ અગ્રેસર રહ્યાં છે. તેમાં ભાવનગરના શ્રી શશીકાન્તભાઈ ઉત્તમ ઉદાહરણ બની ગયા છે. શ્રી શશીભાઈને તેના દરેક કાર્યોમાં તેમના ધર્મપત્ની શ્રીમતી ચંદ્રાબહેનનો મહત્વનો ફાળો છે.

શું સાધર્મિક ભક્તિ !! શું સંઘ વાત્સલ્ય !!

જૈનજગતના અજોડ-બેજોડ
સર્વશ્રેષ્ઠ વિધિકારક-પ્રાધ્યાપક

શ્રી સુરેન્દ્રભાઈ સી. શાહ 'ગુરુજી'

દક્ષિણ ભારત જૈનાં ગામ અને કામથી પ્રત્યેક ગામ-નગરમાં નાનાં-મોટાં સૌ પ્રભાવિત છે એવા વિધિકારક શ્રી સુરેન્દ્રભાઈ 'ગુરુજી'ના હુલામણાં નામથી જાણીતા અને માનીતા છે. ભારતભરમાં જે પાઠશાળાની પ્રશંસા અને અનુમોદના થાય છે તે બેંગલોરની શ્રી લલ્લિધસૂરિ પાઠશાળાનાં મુખ્ય પ્રાધ્યાપક શ્રી સુરેન્દ્રભાઈ-ગુરુજી ખરા અર્થમાં એક વ્યક્તિ નથી પણ સંસ્થા છે. ચાલતું-ફરતું જાગતું એક મિશન છે.

બનાસકાંઠાના નાના સરખા થરા ગામમાં માતૃશ્રી મધુબહેન ચૌથાલાલના સુપુત્ર છે. માત્ર ૧૩ વર્ષની ઉંમરે મહેસાણા શ્રીમદ્ યશોવિજયજી જૈન સંસ્કૃત પાઠશાળામાં પ્રવેશ મેળવીને સંસ્કૃત-પ્રાકૃત વ.માં ઉચ્ચ અભ્યાસ કરીને બેંગલોર ચીકપેટની શ્રી વિજયલલ્લિધસૂરિ પાઠશાળામાં અધ્યાપક તરીકેના કાર્યમાં ઓતપ્રોત થયા અને ત્યારબાદ વિધિકારક નથમલજી ભગત અને શ્રી તિલકભાઈનાં માર્ગદર્શન-નિર્દેશન હેઠળ વિધિ-વિધાનોનો શુભારંભ કર્યો.

વર્ષો પહેલાં પૂ.આ. દેવ વિક્રમસૂરિ મ.સા. તથા પૂ. બહેનમ.સા. બેંગલોર વી.વી. પુરમ અંજનશલાકા મહોત્સવમાં સંગીતકાર વિના પણ કલ્યાણકોની ભવ્યતાથી ઊજવી શકે તેની તલાશમાં હતા. આવા સમયે શ્રી સુરેન્દ્રભાઈ દ્વારા વિધિ-વિધાન સ્ટેજ પ્રોગ્રામ વ. સાથે ખૂબ સફળતાપૂર્વક મહોત્સવસુસંપન્ન થયો. આ તેઓશ્રીની પ્રથમ સફળતા હતી. ત્યાર બાદ જાલોર (રાજસ્થાન) કીર્તિસ્તંભ અંજનશલાકા કરી જે તેમની પોતાની સૂઝ-બૂઝ અને કુનેહથી સ્વતંત્ર રીતે ઐતિહાસિક સ્વરૂપે સફળ કરી, જેના ફળ સ્વરૂપે શ્રી સંઘે 'ગોલ્ડમેડલ'થી સન્માનિત કર્યા. વિધિ-વિધાનો મુજબ નવાંનવાં પૂજનોનો આવિષ્કાર કરવાની તેમની સૂઝ-બૂઝ અને શોખ છે.

અદ્ભૂત વાક્શક્તિ, કાવ્યમય શૈલી, મનમોહક

વ્યક્તિત્વ, સૌને પ્રભુભક્તિમાં જોડવાની તીવ્ર તાલાવેલી જેવા અનેક વિવિધ ગુણસંપન્ન ગુરુજી સમગ્ર દક્ષિણભારતમાં છવાયેલા છે. પ્રત્યેક સંઘે તેમનો અનુભવ, માર્ગદર્શન લઈને મહોત્સવ અને મહાપૂજનોમાં અપૂર્વ ભક્તિનો લહાવો લેવા તત્પર રહ્યા છે.

'તનતોડ મહેનત, અનુશાસન અને સુવિશુદ્ધ વિધિ એ તેમનું ધ્યેય, લક્ષ અને સંકલ્પ છે. પ્રત્યેક વિધિમાં મહોત્સવ મહાપૂજનોમાં સતત જાગૃતિ એ તેમના સફળ કાર્યમાં સોનામાં સુગંધ સમાન રહ્યા છે. એક જ દિવસમાં પંચકલ્યાણક મહોત્સવ કરાવનાર ભારતવર્ષના આ એક જ વિધિકારક છે જે એક જ દિવસનાં જુદાં જુદાં સ્થળો પર સવારના પાંચથી સાંજના પાંચ સુધી પૂજન ભણાવવાની ક્ષમતા ધરાવે છે. સવિશુદ્ધવિધિકારક હોવાની સાથે તેઓ શ્રેષ્ઠ કલાકાર પણ છે. કલ્યાણકો હોય કે ચડાવાઓ હોય, મહોત્સવ હોય કે મહાપૂજનો, તપસ્યામાં પણ કલાકોના કલાકો સુધી પાણી વિના સ્ટેજ પર અપૂર્વ પ્રભુભક્તિ કરાવી ધર્મીજનોનાં મન જીતી શક્યા છે. પાલિતાણામાં શ્રી નિત્યચંદ્રદર્શન ધર્મશાળામાં વિશાળ ચાંદીની પ્રતિમાની અંજનશલાકા સમયે ૫૦૦-૫૦૦ પૂ. સાધુ-સાધ્વીજીઓ તેમના અપૂર્વ ઉલ્લાસપૂર્વકનાં વિધિ-વિધાનો અને કાર્યક્રમોથી આશ્ચર્યચકિત થયાં છે. તેજ સમયે પૂ. આ. દેવ, ચંદ્રાનન-સૂરીશ્વરજીએ વિશાળ સંઘ સમક્ષ ભારતભરના 'સર્વશ્રેષ્ઠ વિધિકારક' તરીકેની ઘોષણા કરી સન્માનિત કરાવ્યા છે.

બેંગલોરમાં તેઓશ્રીએ પોતાના સ્વદ્રવ્યથી જિનમંદિર પણ કરેલ છે. પૂ. ગુરુજી ખૂબ પ્રભાવશાળી અને પુણ્યવંતા વિધિકારક છે જેમણે—

(૧) શ્રી અષ્ટાપદ તીર્થ, રાણી, (૨) શ્રી ચમત્કારી તીર્થ બાકરા રોડ, (૩) શ્રી પ્રેરણાતીર્થ, અમદાવાદ, (૪) શ્રી ભેરુતાકતીર્થ, (૫) શ્રી શંખેશ્વરધામ-ઝરખંડ, (૬) શ્રી ૧૦૮ પાર્શ્વનાથ તીર્થ, દેવનહલ્લી (બેંગલોર), (૭) શ્રી સિદ્ધાયલ સ્થૂલભદ્રધામ-દેવનહલ્લી (બેંગલોર), (૮) શ્રી માલગાંવ તીર્થ, (૯) શ્રી પાર્શ્વલલ્લિધધામ (બેંગલોર), (૧૦) ગોડીજી તીર્થ, (૧૧) જીરાવાલા તીર્થ, ઓસ્તરા તીર્થ સમેતશિખર તીર્થ તથા (૧૨) ચાર ભૂજા તીર્થ. વ. અનેક પ્રભાવિત તીર્થોની અંજનશલાકા એમનાં વિધિ-વિધાનોથી સુસંપન્ન થઈ છે.

અભિમાન-માન-સન્માનથી અલિપ્ત એવા સ્વાધ્યાય-પ્રેમી-વિધિકારક કલાકાર તપસ્વી પણ છે. સ્વ. પૂ. માતૃશ્રીનાં ૧૭ વર્ષો તપથી પ્રેરણા મેળવીને માત્ર પાંચ દ્રવ્યથી ૧૯મા વર્ષો

તપની તપસ્યા પ્રસન્નતાપૂર્વક કરી રહ્યા છે. દિવસના ૧૮, ૨૮ કલાક સુધી ધર્મકાર્ય, વ્યવસાય, પાઠશાળા વ. માં ઓતપ્રોત રહેતા પૂ. ગુરુજીએ અનેક વિધિકારકોને તૈયાર કર્યા છે. પાઠશાળાની બાલિકાઓને મહાપૂજનોમાં કાર્યવિધિ કરતાં જોઈને સૌ કોઈ દંગ રહી જાય તેવી કેળવણી અને સંસ્કાર તેમના દ્વારા અપાયાં છે. ૩૮ વર્ષના તેમના પ્રાધ્યાપક તરીકેની સેવા દરમ્યાન ૧૦ હજારથી વધુ વિદ્યાર્થીઓ અભ્યાસ કરી ચુક્યા છે, જ્યારે ૭૫ ભવ્યાત્માઓ સંયમી બન્યા છે. આજ સુધીમાં તેઓ દ્વારા ૨૦૦ અંજનશલાકા અને ૨૫૦ પ્રતિષ્ઠા તથા સેંકડો પૂજનો અદ્ભૂત રીતે થયાં છે. જેઓએ તેમને મહાપૂજનોની વિધિ કરતાં જોયા છે, સાંભળ્યા છે. તેઓએ ખરેખર આનંદની અદ્ભૂત અનુભૂતિને પામ્યા છે. શ્રી અર્હત મહાપૂજન તથા શ્રી ભૈરવપૂજન તેઓશ્રીનાં વિશિષ્ટ ભવ્ય આયોજનો છે.

એક વ્યક્તિને અનેક ગુણ, અનેક રૂપ સ્વરૂપે નિહાળવા, માણવા હોય તો પૂ. શ્રી સુરેન્દ્રભાઈ ગુરુજીમાં જોઈ શકાય. સદાય પોતાનાં કાર્યોમાં મસ્ત, પ્રસન્ન, સાધના-આરાધનામાં ઓતપ્રોત પૂ. ગુરુજીએ ૨૫ વર્ષોથી પગમાં ચંપલ પહેર્યા નથી. ૪૦ વર્ષની ઉંમરથી બ્રહ્મચારી. ભૂમિશયનના આગ્રહી પૂ. ગુરુજીએ અનેક પુસ્તકોનું સંપાદન-પ્રકાશન પણ કરેલ છે. અનેક બોધ-ઉપદેશકરૂપ ધાર્મિક નાટકો લખનાર તેઓએ બાળકો દ્વારા અતિ ભવ્ય રીતે ભજવીને બાળકોમાં રહેલા ગુણોને અભિવ્યક્ત કરાવ્યા છે.

બેંગલોરનાં તમામ ક્ષેત્રો પૂ. ગુરુજીના ધાર્મિક પ્રભાવ અને માર્ગદર્શનથી જોડાયેલા છે. તેમના કેટલાક કાર્યક્રમોએ તો બેંગલોરનાં ઇતિહાસમાં ચિરસ્મરણીય રૂપે સ્થાન મેળવ્યું છે. અનેક ગુરુ ભગવંતો દક્ષિણ ભારત છોડે ત્યારે તેમની અદ્ભૂત સેવા, લાગણી, ભાવનાને સ્મૃતિપટમાં લઈને જાય છે.

વિશ્વપ્રસિદ્ધ લબ્ધિસૂરિ પાઠશાળાના અમૃત મહોત્સવ સમયે ૩૧ દોઢ કરોડની ધનરાશિ એકઠી કરીને ભારતમાં રેકોર્ડ બનાવ્યો છે તો મહેસાણાની પાઠશાળા તેમની માતૃસંસ્થાના અમૃતમહોત્સવ શતાબ્દી સમયે ૩૧. ૨૫ લાખની રાશિ બેંગલોરથી એકત્રિત કરીને હૃદયપૂર્વક ઋણ અદા કરવાની સાથે કીર્તિમાન બન્યા છે માટે જ કહેવાય છે કે—

મુંબઈમાં પૂ. ચન્દ્રાનનસાગરસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની નિશ્રામાં ૧૦૦૮ સજોડે સાથે લાલ વસ્ત્રોમાં શ્રી નાકોડા પાર્શ્વ ભૈરવ પૂજન પણ તેઓએ ભણાવેલ. 'જે જૈન ઇતિહાસમાં પ્રથમવાર થયેલ.

તેઓશ્રીના દરેક કાર્યોમાં તેમના ધર્મપત્ની ૧૧મા વર્ષીતપના તપસ્વી રમીલાબેન પુત્ર-પુત્રવધૂ : પ્રદીપ-પિંકી-વિરાગ-જિજ્ઞા પૂર્ણ સહયોગ આપી રહ્યા છે. ફળસ્વરૂપ ગુરુજી પોતાના સંતાનોના વિવાહપ્રસંગે પણ અનુપસ્થિત રહ્યા છે.

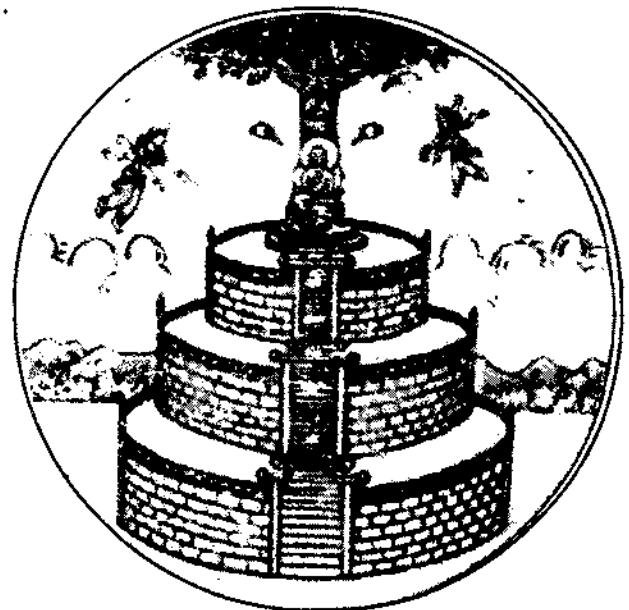
ગુરુજીએ પોતાના જીવનમાં સામુહિકરૂપે શ્રી સિદ્ધાયલ નવાણું યાત્રા, શ્રી હસ્તગિરિ, પાલિતાણા, ગિરનાર છ'રી પાલિત સંઘ ગિરનાર તીર્થની ત્રણ-ત્રણ વર્ષથી અખંડ નવાણું યાત્રાનું આયોજન, અમદાવાદ ઉપાશ્રય નિર્માણમાં તથા પાટણ ઉપાશ્રય નિર્માણમાં મુખ્ય સહયોગ આપેલ છે.

બેંગલોરમાં ૭-૭ વર્ષોથી સામુહિક વર્ષીતપ બિયાસણાનું આયોજન તેઓશ્રીની પ્રેરણા તથા માર્ગદર્શન અનુસાર સુંદર ચાલે છે.

કર્ણાટક રાજ્યમાં રાજ્યપાલ દ્વારા સન્માનિત ગુરુજી લગભગ પ્રથમ ધાર્મિક શિક્ષક છે. અનેક ટ્રસ્ટો પણ તેઓશ્રીના માર્ગદર્શન પામી ધન્ય બન્યા છે.

ક્યારેય પણ રાત હોય કે દિવસ દરેક વ્યક્તિને સંતોષપ્રદ જવાબ આપી તેના કાર્યને ઉત્સાહિત બનાવવું તે ગુરુજીનું લાજવાબ વ્યક્તિત્વ છે. ના અને અશક્ય એ તો તેમના સ્વભાવમાં જ નથી.

આજે શ્રી વિજય લબ્ધિસૂરિ જૈન ધાર્મિક પાઠશાળા સમગ્ર ભારત વર્ષમાં પ્રથમ સ્થાન પર છે તે ગુરુજીની મહેનતનું ફળ છે. તેના મુખ્ય અધ્યાપકરૂપે તેઓ ૨૫ વર્ષથી સેવા આપી રહ્યા છે. પ્રારંભથી જ આ સંસ્થામાં જોડાયેલ ગુરુજી ૪૩ વર્ષથી ધાર્મિક ક્ષેત્રમાં એક જ સંસ્થામાં જોડાયેલા છે.

બહુરત્ના વસુંધરા : ભાગ-૧

જૈન શાસનની ધર્મનિષ્ઠ ગૌરવશાળી પ્રતિભાઓ

શ્રીમતી પારૂલબેન ભરતકુમાર ગાંધી (M.A.)

જૈન ધર્મ એ આચરણપ્રધાન ધર્મ છે. જૈન ધર્મના સિદ્ધાંતોને પોતાના આચારમાં ઊતારીને જીવે તે સાચો જૈન. આ વિભાગમાં કેટલીક એવી ધર્મનિષ્ઠ ગૌરવશાળી પ્રતિભાઓનો પરિચય આપ્યો છે. જેમના જીવનમાં જૈન ધર્મના સિદ્ધાંતો વણાઈ ગયા છે તેઓએ એક કે બીજા પ્રકારે સમાજના લોકોને પોતાના જીવન દ્વારા એવો સંદેશો આપ્યો છે કે ભગવાન મહાવીરનો શ્રાવક કેવો હોવો જોઈએ? જો કે ઘણા વ્યક્તિત્વો એવા હશે કે જેનો દાનધર્મની, દયાધર્મની, શ્રાવકધર્મની કે સેવાધર્મની બહુલતા હશે, પરંતુ અહીં તો ભગવાન મહાવીરના સિદ્ધાંતો જેમના જીવનમાં કાર્યાન્વિત થયા છે તેવા ચરિત્રને ઊજાગર કરવામાં આવ્યા છે. તેમનામાં રહેલા ગુણોને બિરદાવીને, ગુણાનુરાગી દૃષ્ટિ કેળવી, તેમના સારા પાસાને લોકો સમક્ષ મૂકવાનો પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો છે.

“માણસ માત્ર ભૂલને પાત્ર” એ ન્યાયે જ્યાં સુધી છદ્મસ્થપણું છે ત્યાં સુધી દરેકની ભૂલ તો થવાની જ છે. પરંતુ પોતાના જીવનમાં ધર્મના સિદ્ધાંતોને વણીને જીવન જીવવાનો પ્રયત્ન કરનાર માનવી મહાન છે. આવા મહામાનવોના શબ્દચિત્ર આલેખનમાં ક્યાંય પણ ભૂલ થઈ હોય, ભગવાનની આજ્ઞા વિરુદ્ધ લખાયું હોય તો ત્રિવિધે મિચ્છામિ દુક્કડમ્.

આવા જીવનચરિત્રનો પરિચય કરાવનાર શ્રીમતી પારૂલબેન ભરતકુમાર ગાંધી ધોરાજીનિવાસી વિનયકાંત પ્રભાશંકર બખાઈના સુપુત્રી છે. તા. ૧લી ફેબ્રુઆરી ૧૯૬૪ના રોજ જૂનાગઢ મુકામે જન્મ્યા છે. B.A. સુધીનો અભ્યાસ કરી સુવર્ણચંદ્રક પ્રાપ્ત કર્યો છે. રાજકોટ મુકામે M.A.નો અભ્યાસ કરી જૈન ધર્મના તત્ત્વજ્ઞાનમાં ઊંડી રુચિ હોવાને કારણે તેનો અભ્યાસ કરી આજે આ ક્ષેત્રમાં આગવું નામ અને સ્થાન પ્રાપ્ત કર્યું છે. લેખન, વાંચન, સંશોધન અને ચિંતનમાં નાનપણથી રસ હોવાને કારણે ઘણા વર્ષોથી આ ક્ષેત્રે કામગીરી કરી રહ્યા છે. તેમના લેખો આબાલ-વૃદ્ધ સહુએ વખાણ્યા છે. તેમણે લખેલા કે સંપાદિત કરેલા ચારેક પુસ્તકો પ્રકાશિત થઈ ગયા છે. જૈન પત્રકાર સંઘ-મુંબઈ દ્વારા ઘોષિત થતાં જુદા જુદા ત્રણ શ્રેષ્ઠ પત્રકાર એવોર્ડ મેળવ્યા છે. અનેક મહાનિબંધ સ્પર્ધાઓમાં પ્રથમ નંબર મેળવી પોતાના કુળનું નામ રોશન કર્યું છે. જ્ઞાનસત્રો, સાહિત્યસત્રોમાં પોતાના સંશોધનપત્રો રજૂ કરી પોતાનામાં રહેલી કાબેલિયત પુરવાર કરી છે. સમાજસેવા તથા જીવદયાના કાર્યોમાં પણ તેઓ ધીમે-ધીમે પરંતુ નક્કર કદમે આગળ વધી રહ્યા છે. પર્યુષણમાં સાધુ-સાધ્વીથી વંચિત ક્ષેત્રોમાં ધર્મારાધના કરાવવા જાય છે. શ્રી મુળવંતભાઈ દોમડિયા દ્વારા સ્થાપિત પ્રતિકમણમંડળના સક્રિય સભ્ય છે. આવી તો અનેકવિધ પ્રવૃત્તિઓ સાથે તેઓ જોડાયેલા છે. મૌલિક પ્રવૃત્તિઓમાં પણ એટલો જ રસ ધરાવે છે. —સંપાદક

પૂ. ગુરુદેવને અંતરની શ્રદ્ધાંજલિ

આગમદિવાકર રાષ્ટ્રસંત,

પૂ. જનકમુનિ મ.સા.

જન્મ તારીખ : વિ.સં. ૧૯૮૯, શ્રાવણ સુદ-૧૧, બુધવાર

દીક્ષા : વિ.સં. ૨૦૧૪ ફાગણસુદ-૨

કાળધર્મ : વિ.સં. ૨૦૬૭, ૩૦-૧૨-૨૦૧૦, માગસર વદ ૧૦, ગુરુવાર

આગમ દિવાકર, બહુશ્રુત, રાષ્ટ્રસંત, પૂ. ગુરુદેવ જનકમુનિ મ.સા. એટલે ગોંડલ સંપ્રદાયનું ગારવ. જેમના દર્શન માટે હંમેશા લોકો ઊમટતા હોય, તેવા આગવા પ્રતિભાવંત, કરુણાની મૂર્તિ, ઝળહળતા રત્ન સમાન, નિર્દભતા તથા નિઃસ્પૃહતાએ હંમેશા જેના હૃદયમાં વસવાટ કર્યો છે તેવા ગુરુદેવના ચરણોમાં નતમસ્તકે વંદન.

તેમનું સાગર જેવું દયાળુ દિલ, સ્ફટિક જેવી પારદર્શકતા, વિચારો, ચિંતન અને કાર્યમાં સચ્ચાઈનો ભારોભાર રણકાર, ગરીબથી તવંગર અને મિનીસ્ટરથી મજૂર કોઈપણ ભક્તજન હોય સર્વે તરફ પ્રેમ અને લાગણીભર્યો વર્તાવ. પોતાની જાત કરતાં પણ હંમેશા બીજાની ખેવના અને કાળજી. આવા અનેક ગુણોથી સંપન્ન ગુરુદેવ કર્મ અને કુદરતના નિયમોને આધીન કાળની ગતિમાં વિલીન થઈ ગયા છે પરંતુ તેમનું જીવન, તેમના કાર્યો, તેમની સુવાસ તથા તેમની લાગણીને લોકો સદીઓ સુધી યાદ કરશે. સમાજ માટે, ભક્તજનો માટે, દીન-દુઃખિયા જીવો માટે તેમણે જે કાર્યો કર્યા છે તે ક્યારેય ભૂલાશે નહિ.

બાળકના ક્ષેમકુશળની ખેવના રાખતી માતાની જેમ આપે અમારા આત્મ આરોગ્યને નજરમાં રાખી, ઘૂંટી-ઘૂંટીને આગમ અમૃતના અમીપાન કરાવ્યા. આપ તો ધન્વંતરી વૈદ્ય સમાન હતાં. કેટલાયે બાલજીવોના ક્રોધ, માન, માયારૂપી કેન્સરને કેન્સલ કર્યા હતાં. મિથ્યાત્વના મોતિયાને ઊતારી સમ્યક્ત્વની જ્યોતિ પ્રગટાવી હતી. કંઈકના આસક્તિના અંધાપાને દૂર કરી, અવગુણીને પણ ગુણવાન બનાવ્યાં હતાં.

આજે ભલે આપ અમારી વચ્ચે નથી પણ આપના અંતરમાં રહેલ વિરતિના વાઈબ્રેશન અમારી હૃદયરૂપી ધરતીને હરિયાળી, પાવનકારી, ભાવનકારી બનાવતી રહેશે. અનેકના અંતર આવાસે આપની આરાધનાના અમીછાંટણા થતાં રહેશે. અમે આપના કલ્યાણકારી કૃપા કિરણ ઝીલવાને પાત્ર બનીએ. આપે આપેલા જ્ઞાનના અમૃતકુંભ સદા-સર્વદા હૃદયમાં અવધારી રાખીએ. આપે આપેલી સમ્યગ્દર્શનની આંખે જગતને જોઈ, સ્વની આરાધનામાં મસ્ત બનીએ. અમારામાં રહેલા મોહરાજાનું હનન થાય અને મોક્ષની સહુને પ્રાપ્તિ થાય, એવી અંતરની ભાવના.

હે ગુરુદેવ! આપનો આત્મા પણ અવસાન અને અવતારની ઘટમાળમાંથી વિરામ પામી અવિરામ મોક્ષમાં જલદી જલદી બિરાજે....

હિજરાતા હૈયે! મુરઝાતા મને! રડતા હૃદયે! નીતરતા નયને! આપને ભાવાંજલિ,

હે પાવનકારી! આપને પુષ્પાંજલિ!

અંતમાં એટલું જ.....

હર કાર્યમાં, હર સ્થળે, સ્મરણ છે આપનું, કાળ પણ ભૂંસી શકે ના, મીઠું સ્મરણ આપનું.....

આપના ભક્તો

(૧) શ્રીમતી પારૂલબેન ભરતકુમાર ગાંધી પરિવાર

(૨) સ્વ. પ્રવિણાબેન ન્યાલચંદ ગોપાણી પરિવાર

(૩) સ્વ. જયાબેન બાબુભાઈ મહેતા પરિવાર

(૪) સ્વ. શિરીષભાઈ મંગળજી ખારા પરિવાર

ધર્મનિષ્ઠ, પુણ્યવંત પ્રતિભા

શ્રી પ્રાણલાલ દેસાઈ ઉર્ફે પ્રસન્નમુનિ

જૂનાગઢ જિલ્લાના પલાસવા ગામના પ્રતિષ્ઠિત શ્રેષ્ઠીવર્ય શ્રી ધરમશીભાઈ અને શ્રીમતી કસુંબાબેન માણેકચંદ દેસાઈના આંગણે વિ.સં. ૧૯૮૪માં કારતક વદ ૧૩, સોમવાર તા. ૨૧-૧૨-૧૯૨૭ના રોજ એક પુત્રરત્નનો જન્મ થયો. જ્યાબેન, વિજ્યાબેન અને ધનીબેન એ ત્રણ-ત્રણ ભાવનાશીલ ભાગિનીઓનો લાડકવાયો વીરો એટલે શ્રી પ્રાણલાલભાઈ. વ્યાવહારિક અભ્યાસ ગુજરાતી પાંચ અને ત્રણ અંગ્રેજી સુધીનો એમ કુલ આઠ ચોપડી. નાનપણથી જ ધર્મવત્સલ માતા-પિતાના પુત્ર હોવાને કારણે ધાર્મિક સંસ્કારો ગળથૂથીમાં મળ્યા હતા. આવા આ સંસ્કારોની ફલશ્રુતિ સ્વરૂપે માત્ર ૧૬ વર્ષની વયે સામાયિક, પ્રતિક્રમણની સાથે સાથે કેટલાયે થોકડાઓ કંઠસ્થ કરી લીધા હતા. એકવાર પૂ. પ્રાણલાલજી મ.સા.ના વ્યાખ્યાનમાં ગયા હતાં ત્યાં રાત્રિભોજન વિષે વ્યાખ્યાન સાંભળ્યું અને ૧૬ વર્ષની યુવાનવયે ભરી સભામાં યાવત્જીવન રાત્રિભોજન-ત્યાગના પ્રત્યાખ્યાન કર્યા, પોતાની દૈદ્ધ ધાર્મિક આસ્થા વ્યક્ત કરી.

ત્યારબાદ ૧૭મા વર્ષે જાંઝરડા નિવાસી શેઠ શ્રી અંબાવીદાસ મીઠાભાઈ શાહ અને અ.સૌ. મણિબહેનની સુપુત્રી રસીલા સાથે લગ્નગ્રંથિથી જોડાયા. સુખી દામ્પત્યના પરિપાકરૂપે છ પુત્રી અને એક પુત્રના પિતા બન્યા. આ બધા બાળકોમાં પણ ખૂબ નાનપણથી જ દૈદ્ધ ધાર્મિક સંસ્કારોનું સિંચન કરતાં ગયાં જેના પરિણામે એકના એક પુત્ર મહેન્દ્ર (જેઓ હાલ ગોંડલ સંપ્રદાયના આગમદિવાકર પૂ. જનકમુનિના શિષ્ય તરીકે મુંબઈ મુકામે બિરાજીત છે) તથા બે પુત્રીઓ સરલા તથા ભારતીને આ અસાર સંસારમાં કાંઈ સાર ન લાગતા સ્થાનકવાસી પરંપરામાં, ગોંડલ સંપ્રદાયના પ્રાણ પરિવારમાં ભાગવતી દીક્ષા લઈ શ્રમણ તથા શ્રમણીજીવનમાં સંયમપાલન કરી રહ્યા છે. એકનો એક પુત્ર કે જે ઘડપણની લાકડી જેવો હતો, જીવનનો આધારસ્તંભ હતો તેને દીક્ષા લેવાની આજ્ઞા આપવી એ ખૂબ કપરું કાર્ય હતું. સામાન્ય માનવી તો આવી વાત વિચારી પણ ન શકે ત્યારે આ શૂરવીર શ્રાવકે એકના એક પુત્રને ઉત્સાહથી દીક્ષા આપી, રંગે-ચંગે દીક્ષા મહોત્સવ ઊજવ્યો અને સ્વાર્થ ત્યાગની કઠિન તપસ્યાની શરૂઆત કરી. પૂ. મનોહરમુનિની દીક્ષા પ્રસંગે તેમણે યાવત્ જીવન સચેત પાણીનો (કાચા જળનો) ત્યાગ, જમતી વખતે મૌન તથા જમીને થાળી ધોઈને પીવાના પ્રત્યાખ્યાન કર્યા. પુત્રની દીક્ષા બાદ બંને વૈરાગ્યવાસિત પુત્રીઓનો ધાર્મિક અભ્યાસ શરૂ થયો. પાંચ વર્ષની સાધુ-જીવનની તાલીમ બાદ જૂનાગઢ મુકામે ૯ દીક્ષા થઈ તેમાં સંવત ૨૦૩૧ તા. ૨૨-૫-૭૫ના વૈશાખ સુદ ૧૧ાના દિવસે બંને પુત્રીઓને પણ શાસનના ચંરણે સમર્પિત કરી ત્યારે પોતાના જીવનને વધુ ધર્મમય બનાવવા આજીવન બ્રહ્મચર્યવ્રતનો સ્વીકાર કર્યો. દ્રવ્યમર્યાદા, વસ્ત્રમર્યાદા, આઠમ-પાખીના પૌષ્ઠ કરવા, રોજની પાંચ સામાયિક કરવી, ઉભયકાળ પ્રતિક્રમણ કરવું વગેરે અમૂલ્ય પ્રત્યાખ્યાન કર્યા. આમ પુત્ર-પુત્રીઓને ધર્મમાર્ગે વાળવા ઉપરાંત પોતાના જીવનને પણ ધર્મથી ભાવિત કરતા ગયા.

શ્રાવકપર્યાય દરમિયાન તેમનું મુખ્ય કાર્યક્ષેત્ર જૂનાગઢ ઉપરાંત સાંગલી, જયસીંગપુર, વડાલ, રાણપુર (ભેંસાણ) અને મુંબઈ રહ્યું. મોટાભાગનો સમય જૂનાગઢમાં પસાર કર્યો. જૂનાગઢમાં નિઃસ્વાર્થભાવે જૈનશાળામાં તથા છાશકેન્દ્રમાં સેવા આપતા.

આ ઉપરાંત તેઓ જૂનાગઢમાં સંઘપ્રમુખ તરીકે પણ ત્રણ વર્ષ રહ્યા હતા અને ખૂબ સુંદર કાર્ય કર્યું હતું. તેઓ જ્યાં જ્યાં જતાં ત્યાં અચેત પાણી પીતા હોવાથી પાણીની માટલી સાથે રાખતા આથી લોકો તેને “માટલીવાળા પ્રમુખ” તરીકે ઓળખતા હતા. તેમણે કરેલી તપધર્મની આરાધના પર નજર કરીએ તો....

* ૧૯૭૩માં મહેન્દ્રભાઈ(પુત્ર)ની દીક્ષા બાદ એકાંતર વર્ષીતપની આરાધના. * ૧૯૭૭માં છઠ્ઠ ઉપવાસથી વર્ષીતપ, કર્યો સાથે પુત્રી સરોજે પણ કર્યો. * ૧૯૭૮માં અટ્ટમનો વરસીતપ સાથે બંને પુત્રી હર્ષા અને નયનાએ પણ એકાંતર ઉપવાસનો વર્ષીતપ કર્યો. * ૧૯૮૧માં પૂ. ગુરુદેવ જનકમુનિનું ચાતુર્માસ તથા માસકામણની આરાધના. * ૧૯૮૩માં લીંબડી સંપ્રદાયના હંસાભાઈના ચાતુર્માસમાં પ્રથમ પર્યુષણમાં ૧૬ ઉપવાસની આરાધના કરી તથા દિવાળી સમયે ૩૦ ઉપવાસની ઉગ્ર તપશ્ચર્યા કરી. * ૧૯૮૮માં પૂ. ગુરુદેવ જનકમુનિનું ચાતુર્માસ તથા પત્ની રસીલાબેનની અઢાઈ. * ૧૯૮૫માં પત્ની રસીલાબેનનો દેહાંત થતાં સંયમજીવનનો નિર્ધાર કર્યો. સંવત ૨૦૫૧માં કારતક સુદ પાંચમના જૂનાગઢથી પ્રયાણ. ૮ દિવસ રાજકોટ રોકાયા, કારતક સુદ ૧૧ના રોજ પ્લેનમાં મુંબઈ ગયા.

પ્રાણલાલભાઈ સંસારમાં હતાં ત્યારે ખૂબ જ સરળતા, સાદાઈ અને સંતોષથી જીવન જીવતાં હતાં. હંમેશા દીક્ષા લેવાની ભાવના ભાવતા હતા. પત્નીના અવસાન પછી ફરીથી ગુરુદેવને વિનંતી કરી કે મને હવે દીક્ષા આપો. ગુરુદેવે પણ યોગ્ય સમય જાણી સંયમના પાઠ ભણાવ્યા. પૂ. તપસ્રાટ રતિલાલજી મ.સા.ના આશીર્વાદ સાથે પૂ. ગુરુદેવ શ્રી જનકમુનિ મ.સા. પાસે દીક્ષા ગ્રહણ કરી. દીક્ષાદિન હતો વિ.સં. ૨૦૫૨ આસો સુદ પૂનમ (શરદપૂર્ણિમા), તા. ૨૬-૧૦-૧૯૮૬. દીક્ષા બાદ તા. ૩૦-૧૦-૧૯૮૬ના રોજ ગુરુવારે સવારે ચતુર્વિધ શ્રી સંઘની ઉપસ્થિતિમાં સંથારો ગ્રહણ કરેલ. ચારે આહારના ત્યાગ સાથે મૌનવ્રતના યાવત્ જીવન પરચ્છાણ કરેલા. અંતરના ઉલ્લાસભાવે સંયમ તો લીધો સાથે સાથે તુરત જ સંથારો પણ કરી લીધો. આમ આ ભવ તો સુધાર્યો પરંતુ ભવોભવ પણ સુધાર્યા.

તેમના સંથારા દરમિયાન બે આશ્ચર્યદાયક ઘટનાઓ બનેલ જેમાં સંથારાના પચીસમા ઉપવાસે ચતુર્વિધ સંઘને લેખિત દીધેલ કે મારા કાળધર્મ થવાના દશ મિનિટ પહેલા હું આ માળા પૂ. ગુરુદેવને સોંપી દઈશ. બાદ ૧૦ મિનિટ પછી મારું મૃત્યુ નિશ્ચિત થશે. આ હકીકત બોરીવલી સંઘે વ્યાખ્યાનમાં જાહેર કરી દીધેલ હતી અને તે પ્રમાણે જ બન્યું. પચીસમા ઉપવાસે દીક્ષિત સુનંદા સાધ્વીજીને (સંસારી પુત્રી) પણ કહેલ કે તમારે આજીવન એકાંતર મૌનવ્રતના પરચ્છાણ ગુરુઆજ્ઞાથી મારી પાસે લેવાના છે તે હું તમને છેલ્લે સમયે કરાવીશ. બાવનમા ઉપવાસે સાંજે પોતે જાવજીવ એકાંતરા મૌનની પ્રતિજ્ઞા કરાવી હતી.

આ ઉપરાંત એક આશ્ચર્યકારક ઘટના એ પણ બની હતી કે સંથારાના ૩૦ મા ઉપવાસે તેમને ગળામાં ગાંઠ દેખાઈ. તેમણે તેના માટે કોઈપણ જાતનો ઉપચાર કરવાની ના પાડી. પૂ. જનકમુનિમાં અડગ શ્રદ્ધા વ્યક્ત કરી કે ગુરુદેવ આપને તો પાંચ મહાન તપસ્વીઓના આશીર્વાદ મળ્યા છે. આપ મારા ગળા પર હાથ ફેરવો મને ગાંઠ મટી જશે અને ખરેખર તેમ જ બન્યું.

આવા પૂ. પ્રસન્નમુનિનો કાળધર્મ વિ.સં. ૨૦૫૩ માગસર સુદ-૭ને સોમવાર તા. ૧૬-૧૨-૮૬ સાંજે ૬-૪૦ કલાકે ચતુર્વિધ સંઘની ઉપસ્થિતિમાં થયો. તેમની પાલખીયાત્રા માગસર સુદ આઠમ તા. ૧૭-૧૨-૮૬ના બપોરે વિજયમુહૂર્તે નીકળી હતી અને સાંજે ૫-૧૫ કલાકે યોગીનગરમાં અગ્નિદાહ દેવાયેલ. સરળ, સાદુ અને સંતોષી શ્રાવકજીવન, ત્યારબાદ પંડિતમરણની ઈચ્છા સાથેનું સંયમ જીવન. ધન્ય હો આવા અનશનઆરાધક પૂ. પ્રસન્નમુનિને. લાખ-લાખ વંદન હો મૌનવ્રતધારી પૂ. પ્રસન્નમુનિને.

સવાયા શ્રાવક, ધર્મજિહ્વ દુરંધર પ્રતિભા,
સદ્ગુણી શ્રમણોપાસક

શ્રી મૂળવંતભાઈ દોમડિયા

આપણા તીર્થંકર ભગવંતોએ ચાર તીર્થ સ્થાપેલા છે. જેમાં સાધુ-સાધ્વી-શ્રાવક અને શ્રાવિકાનો સમાવેશ થાય છે. શ્રાવકને આપણે શ્રમણોપાસક તરીકે પણ ઓળખીએ છીએ. શ્રમણોપાસક કોને કહેવાય?

તેના ઉત્તરમાં કહી શકાય કે
(૧) જેઓ શ્રમણધર્મની ઉપાસના

કરવા કટિબદ્ધ બને, પ્રતિમાને ધારણ કરે, શ્રમણની ઉપાસના કરે તે. (૨) જડ-ચેતનનો વિવેક કરી ભિન્ન એવા આત્માનું સતત શ્રવણ-મનન-ચિંતન કરતાં મનના પરિણામોને વિશુદ્ધ બનાવે તેનું નામ શ્રાવક. (૩) બાર વ્રતધારી એટલે કે પાંચ અણુવ્રત, ત્રણ ગુણવ્રત, ચાર શિક્ષાવ્રતનું દ્રવ્યથી અને ભાવથી પાલન કરે તે. અહિંસા, સત્ય, અદત્તાદાન, બ્રહ્મચર્ય અને અપરિગ્રહને અંશથી છૂટછાટ સાથે ધારણ કરી દિશા દ્રવ્યની મર્યાદા કરે, અનર્થાદંડના પાપથી બચે, આર્ત-રૌદ્ર ધ્યાન છોડી ધર્મધ્યાનમાં પ્રવૃત્ત થવા સદાયે પુરુષાર્થ કરનાર, ૧૪ નિયમના ધારક, અસમાધિથી બચવા સમાધિ ધારણ કરવા ૮મુ સામાયિક વ્રત આદરે, અતૃપ્તિને ટાળવા નિયમો ધારણ કરે, સંયોગ આદિ મૂર્છાભાવનો ત્યાગ કરી પૌષ્ઠવ્રત કરે તેમ જ સદ્પાત્રમાં દાન આપવા સતત ભાવનાવંત અને ઉદ્યમવંત બને તે સાચો શ્રાવક.

આજના આ કળિયુગમાં, પંચમ આરામાં પણ જેનું જીવન ભગવાન મહાવીરના સાચા શ્રાવકની યાદ દેવડાવે એવા સદ્ગુણી શ્રમણોપાસક કહી શકાય તેવા શ્રી મૂળવંતભાઈ દોમડિયાનું જીવન એ ચોથા આરાના શ્રાવકની યાદ દેવડાવે છે. પુણિયા શ્રાવકને તો આપણે પ્રત્યક્ષ જોયા નથી પરંતુ પૂ. મૂળવંતભાઈનું જીવન એમની યાદ તાજી કરાવ્યા વિના રહેતું નથી. લાખો-કરોડો રૂપિયા કમાઈ શકવાની તાકાત હોવા છતાં જેમણે એક પાઈનો પણ પરિગ્રહ ભેગો ન કર્યો એવા આ અપરિગ્રહી તપસ્વી આત્માનો જન્મ તા. ૨૮-૧૦-૧૯૩૮ના રોજ થયેલ હતો.

પિતા ગુલાબચંદભાઈ અને માતા લાભકુંવરબેનનું આ

અમૂલ્ય રતન એટલે શ્રી મૂળવંતભાઈ. નાનપણથી જ માતાપિતા દ્વારા ધાર્મિક સંસ્કારોને પામેલા તો હતા જ. પરંતુ આ તો જાણે કોઈ સમકિતી જીવ અધૂરી આરાધના પૂરી કરવા અવતર્યો હોય તેવું તેમનું જીવન હતું. પોતે મોટા હતા આથી નાના ભાઈઓ તથા બહેનોના શિક્ષણ, સગપણ, લગ્ન વગેરે બધી જ જવાબદારી ખૂબ સુંદર રીતે પૂર્ણ કરી. એક બહેન કે જેઓ મંદબુદ્ધિના તથા અપંગ હતા તેમને પણ તેમનું આયુષ્ય પૂર્ણ થયું ત્યાં સુધી ખૂબ સુંદર રીતે સાચવ્યા. માત્ર કુટુંબીઓ કે સગાઓ માટે જ નહિ પરંતુ કોઈપણ સાદ પાડે ત્યાં હાજર થઈ જાય તેવો પરોપકારી, કરુણાવંત આત્મા હતો.

બધા માટે ખૂબ જ લાગણી અને પોતાનાથી બનતું બધું જ કરવા તેઓ તૈયાર હોય આમ છતાં આ બધી જ સેવા નિઃસ્વાર્થ ભાવે કરતા. કોઈની પાસેથી કોઈપણ જાતની એક પણ અપેક્ષા વિના બસ બધાને મદદરૂપ જ થવું એ એક જ માત્ર ઉદ્દેશ. નાનપણથી જ ધાર્મિક સંસ્કારો દૃઢ થઈ ગયા હતા તે એવો કેસરિયો રંગ લાગ્યો હતો કે બધા ભાઈ-બહેનોને રંગે-ચંગે પરણાવ્યા પરંતુ પોતે આજીવન બ્રહ્મચર્યવ્રત અંગીકાર કર્યું. સાદગી તો જાણે તેના વ્યક્તિત્વનો પર્યાય. જાણીતા, નામાંકિત, હોંશિયાર સ્ટ્રક્ચરલ એન્જિનિયર હોવા છતાં ખાદીના કપડાં જ પહેરતા એટલું જ નહિ દેખાવમાં સાવ સામાન્ય લાગે તેવું આ વામન વ્યક્તિત્વ આવું વિરાટ હશે તેની કોઈ તેમને જોઈને કલ્પના પણ ન કરી શકે.

સામાયિક, ઉભયકાળ પ્રતિક્રમણ, પાંચ જ દ્રવ્યોની મર્યાદા, રોજ ૫૧ લોગસ્સનો કાઉસસગ્ગ, પૌષ્ઠ, ઉપવાસ વગેરે ચાલુ જ હોય. એકવાર સંઘપ્રમુખ શ્રી દુર્લભજીભાઈ વિરાણીને ત્યાં પાખી પ્રતિક્રમણ કરાવવા જવા માટે કોઈ જાણકાર ન મળ્યા. આથી આ વાત તેમના હૃદયમાં ઊંડો ઘા આપી ગઈ અને તેમાંથી જ વિચારણાને અંતે પ્રતિક્રમણ મંડળ આકાર પામ્યું. પૂ. મૂળવંતભાઈએ અથાગ પરિશ્રમથી તેમના સાથી મિત્રો શ્રી પ્રેમચંદ પારેખ તથા શ્રી પ્રવિણભાઈ મહેતાને સાથે રાખી આ મંડળની નાનકડા બીજથી શરૂઆત કરેલ. સમગ્ર એશિયાભરમાં આવી ઉમદા પ્રવૃત્તિ પ્રથમ વખત શરૂ કરનાર શ્રી સ્થાનકવાસી જૈન પ્રતિક્રમણ યોજનામંડળની સરાહના થયેલ સાથે સાથે દેશ-પરદેશમાં આ પ્રવૃત્તિને વધાવવામાં આવેલ. આ મંડળમાં જોડાનાર બાળકોને સુંદર રીતે, મોટા અવાજથી, વિધિ સહિત સામાયિક અને પ્રતિક્રમણ કરાવવાની તાલીમ આપવી, બાળકોનું બહુમાન કરવું, પ્રતિક્રમણ

બોલાવવા માટે જુદા જુદા ક્ષેત્રોમાં મોકલવા વગેરે બધી જ તાલીમ આપતા આથી બાળકોમાં ઉત્સાહ વધ્યો અને ઘણા બાળકો આ મંડળના સભ્ય બન્યા. આનાથી જુદા જુદા ક્ષેત્રોમાં પ્રતિક્રમણ કરાવવા માટે બાળકોને મોકલવાનું શક્ય બન્યું. આજથી લગભગ ૩૮ વર્ષ પહેલાં ૧૯૯૧-૧૯૯૨ના મંગલ દિવસે આ મંડળની શરૂઆત થઈ તે આજે બીજામાંથી વટવૃક્ષ બનીને ફાલ્યુંફૂલ્યું છે.

ધર્મસેવાના ક્ષેત્રમાં અગ્રેસર બનેલ આ મંડળે જે પ્રશંસા, આદર અને સન્માન મેળવેલા છે તેનું સમગ્ર શ્રેય મંડળના પ્રણેતા, પથદર્શક, તત્ત્વચિંતક, આદ્યગુરુ એવા પૂ. મૂળવંતભાઈને જાય છે. મંડળમાં પ્રણેતા પૂરી પ્રવૃત્તિઓને વેગ આપવામાં મૂળવંતભાઈએ તન-મન-ધનથી સક્રિય બની પોતાનો અમૂલ્ય સિંહફાળો આપેલ છે. આથી જ તેઓ માત્ર જૈનોમાં જ નહિ પરંતુ જૈનેતર સમાજમાં પણ જ્ઞાની, સેવાભાવી, ધર્મપરાયણ સુશ્રાવક તરીકે જાણીતા બન્યા છે. તેમને દ્વારે આવેલ કોઈપણ વ્યક્તિ એમને એમ ખાલી હાથે પાછો નથી ગયો. આથી જ સમાજ તેમને “યાવત્ ચંદ્ર દિવાકરો” સુધી યાદ કરશે એ નિર્વિવાદ છે, નિશંક છે.

આવા મહાન આત્માએ આ અવની પર જન્મ ધરીને નિષ્કામ, નિઃસ્વાર્થ અને મૂકસેવાનો આજીવન યજ્ઞ માંડેલો. આજીવન બાલબ્રહ્મચારી, સેવાના કર્મઠ યોગી, મહાન ત્યાગી, સાદગીની જીવંત મૂર્તિ, આવી વ્યક્તિને જોતાં હાથ જોડવા ન પડે આપોઆપ જોડાઈ જાય, નમસ્કાર કરવા ન પડે-વંદન થઈ જાય. અરે! હકીકત તો એ છે કે તેમને દરેક વ્યક્તિ “સંસારી સંત” તરીકે જ ઓળખે આમાં જરાપણ અતિશયોક્તિ નથી, હકીકત છે. આ તો જનમ-જનમના યોગી-સત્કાર્યના હતા યોગી. અધૂરું કાર્ય પૂરું કરવા જન્મેલો આત્મા આ મૃત્યુલોકમાં ભૂલો પડ્યો, પણ અહીં આવી કામ એવા કરી ગયો કે લોકો તેમને વર્ષો સુધી યાદ કરશે. મંડળના ભૂલકાઓ તો તેમને ક્યારેય નહિ ભૂલે. પ્રતિક્રમણ યોજના મંડળની સ્થાપના કરનાર તરીકે આખો સમાજ તેમને યાદ કરશે. તેમના આ અનુકરણીય કાર્યની સમાજમાં ઊંડી અસર પડી છે અને બીજા ગામોમાં પણ આવા મંડળ ચાલુ થયા છે જે આનંદની વાત છે.

આજે પણ આ મંડળ સમગ્ર સમાજ માટે અનેકવિધ પ્રવૃત્તિઓ કરી રહ્યું છે તેની આછેરી ઝલક જોઈએ તો,

* શહેરના જુદા જુદા વિસ્તારોમાં જૈનશાળાનું સંચાલન તથા કોઈ પોતાના એરિયા માટે જૈન શાળાની જરૂરિયાત

જણાવે તો યોગ્યતા અનુસાર વ્યવસ્થા કરી અપાય છે.

- * પર્યુષણ પર્વ દરમિયાન રાજકોટમાં લગભગ ૧૨૫ સ્થળોએ પ્રતિક્રમણ કરાવાય છે. જરૂર જણાય તો બહારગામ પણ આવી વ્યવસ્થા કરી આપવામાં આવે છે.
- * તપશ્ચર્યા કે માંદગીના પ્રસંગે મંડળનો સંપર્ક સાધતા પ્રતિક્રમણની વ્યવસ્થા ગોઠવી અપાય છે.
- * ધાર્મિક પરીક્ષાઓ તથા વિવિધ સ્પર્ધાઓથી ધાર્મિક અભ્યાસમાં જાગૃતિ તથા ઉત્સાહ વધે છે. તેથી વિવિધ કક્ષાઓમાં ધાર્મિક પરીક્ષાઓનું આયોજન, સામાયિક-પ્રતિક્રમણ કંઠસ્થ સ્પર્ધા, નિબંધ સ્પર્ધા, મહામંત્ર જાપ વગેરેનું આયોજન કરી ભાગ લેનાર દરેકને યોગ્ય પુરસ્કારથી પ્રોત્સાહિત કરવામાં આવે છે.
- * મંડળના દરેક બાળકો જેઓ સ્કૂલ કે કોલેજમાં ભણતા હોય તેમનું, ઉચ્ચગુણાંક મેળવેલા હોય તેમનું સરસ્વતી સન્માન સમારોહ અંતર્ગત સન્માન કરી પ્રમાણપત્ર તથા યોગ્ય પુરસ્કારથી નવાજવામાં આવે છે.
- * દાતાઓની સહાયથી સમગ્ર રાજકોટની જૈનશાળાઓના બાળકોનું જમણ આયોજિત કરવામાં આવે છે. જેની સમગ્ર વ્યવસ્થા પ્રતિક્રમણ મંડળ સંભાળે છે.
- * જૈનશાળામાં ૪૦ વર્ષ સુધી સેવા આપનાર પૂ. મૂળીબેન જે. મહેતા તરફથી મંડળને મળેલા અનુદાનમાંથી તેમની ઈચ્છા મુજબ દિવાળીમાં ફટાકડા ન ફોડનાર બાળકોને નાસ્તો તથા પુરસ્કાર આપી ફટાકડાબંધીનો કાર્યક્રમ યોજવામાં આવે છે.
- * વર્ધમાન જૈન પુસ્તકાલય “જસાણી બિલ્ડીંગ” ભૂપેન્દ્ર રોડ ખાતે ચલાવવામાં આવે છે જેમાં ધાર્મિક સાહિત્ય, બાળ સાહિત્ય, કથા સાહિત્યના પુસ્તકો તથા માસિકો ઉપલબ્ધ છે.
- * સ્વાધ્યાય એક તપ છે. આત્માના વિકાસ માટે જ્ઞાનવિકાસ સ્વાધ્યાય કાર્યક્રમનું આયોજન કરાયેલ છે.
- * શ્રી વાત્સલ્ય જ્ઞાનવર્ધક સંઘ પ્રતિષ્ઠાનની સ્થાપના ૧૯૮૮માં કરી રાહત દરે કોમ્પ્યુટરના વર્ગો તથા C.A., MBA, MCA, BBA જેવા ઉચ્ચ અભ્યાસ માટે મોંઘી કિંમતના પુસ્તકો વિનામૂલ્યે આપવામાં આવે છે. જેનો આશરે ૧૦૦૦ જેટલા વિદ્યાર્થીઓ લાભ લે છે.

શ્રી મૂળવંતભાઈ દોમડિયાની કાયમી સ્મરણાંજલીરૂપે

દોમડિયા પરિવાર તરફથી “પ્રેમ કોમર્શિયલ કોમ્પ્લેક્સ”, ભૂપેન્દ્ર રોડમાં ત્રીજા માળે ઓફિસ નં. ૩૦૧ અને ૩૦૬ની જગ્યા સંસ્થાને અર્પણ કરી મૂળભાઈના કાર્યને આગળ ધપાવ્યું છે.

છેલ્લા કેટલાય વર્ષોથી તેઓ આખા દિવસ દરમિયાન પાણી સહિત પાંચ દ્રવ્ય જ વાપરતા, ખાદીના કપડાં જ પહેરતા તેમ જ વર્ષો સુધી પગમાં ચંપલ પણ નહોતા પહેરતા. નામાંકિત એન્જિનિયર હોવા છતાં સાદગીમય જીવન જીવતા હતા. થોડી ઘણી જે ધનપ્રાપ્તિ થતી તે બોર્ડિંગ, જૈન બાલાશ્રમ તથા ગરીબ વિદ્યાર્થીઓ પાછળ ખર્ચી નાખતા. ૨૦૦૧માં આવેલ ધરતીકંપમાં જેઓની મિલકતને નુકશાન થયું હતું. તેઓને નિઃશુલ્ક સેવા આપી યોગ્ય રીતે સમારકામ કરાવવામાં મદદરૂપ બન્યા હતાં. રાજકોટની કેટલીયે ધાર્મિક સંસ્થાઓ, મંદિરો, ઉપાશ્રયો, શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ તેમજ પ્રતિક્રમણ મંડળના સભ્યો ઉપરાંત કેટલાય શ્રાવક-શ્રાવિકાઓના મકાન બાંધકામમાં તેઓએ એન્જિનિયર તરીકે સાવ નિઃશુલ્ક સેવા આપેલ છે. આવા જૈનધર્મના આદર્શ શ્રમણોપાસક વિષે એટલું કહીશ તો અતિશયોક્તિ નહિ ગણાય. તેમના જીવનમાં આ પંક્તિઓ જાણે વણાઈ ગઈ હતી—

ત્યાગ જેવું કોઈ સુખ નથી, વૈરાગ્ય જેવી કોઈ શાંતિ નથી
સંયમ જેવી કોઈ સમાધિ નથી, મુક્તિ સમાન કોઈ જડીબુટ્ટી નથી.

અડસઠ તીરથ ઘર આંગણિયે

ધર્મજિઠ, પુણ્યવંત, પ્રભાવશાળી આદર્શ દંપતિ

શ્રી વિનયકાંત પ્રભાશંકર બખાઈ

સ્વ. શ્રીમતી ઉષાબેન વિનયકાંત બખાઈ

શ્રી વિનયકાંત પ્રભાશંકર બખાઈનો જન્મ ધોરાજી મુકામે તા. ૨૦-૪-૧૯૩૧ના રોજ પ્રભાશંકરભાઈ તથા સમરતબેનના ઘરે થયેલો. ધોરાજીમાં દટ્ટી ઈંગ્લીશ સુધીનો અભ્યાસ કરી કુટુંબ મુંબઈ સ્થાયી થતાં ત્યાં જઈ વસ્યા. B.Com. સુધીનો

અભ્યાસ મુંબઈ કર્યો અને વેકેશનમાં જ સર્વિસ State Govt.માં મળી જતાં રાજકોટ મુકામે પાછા ફર્યા. ૧૯૫૨ની સાલમાં એક કલાર્ક તરીકે જોડાયેલા પરંતુ ધીમે ધીમે પોતાની કાબેલિયત અને હોંશિયારીથી ગેઝેટેડ ઓફિસર વર્ગ-૧ સુધી પહોંચ્યા. નાણાખાતાની મહત્વની શાખાઓમાં એકાઉન્ટ્સ ઓફિસર, ટ્રેઝરી ઓફિસર, આસિસ્ટન્ટ એકઝામીનર, ચીફ ઓડિટર જેવા મહત્વના હોદ્દાઓ પર રહીને ૧૯૮૮માં ખૂબ જ માનભરે નિવૃત્ત થયા. તેમની સુવાસ, કીર્તિ અને કર્મનિષ્ઠા એવી હતી કે નિવૃત્તિ બાદ પણ તેમને કાર્યભાર સંભાળવાની, Extention આપવાની ભલામણ થઈ પરંતુ સંતોષી સ્વભાવ અને જવાબદારીવાળી નોકરીને કારણે ધર્મધ્યાન થયું નહોતું તેથી ધર્મધ્યાન કરી આત્માના કલ્યાણ માટે સ્વેચ્છાએ એ નોકરીની ના પાડી. વફાદારી, કાર્યશીલતા અને હોંશિયાર હતાં તેથી ઘણી મોટી મોટી ખાનગી કંપનીઓએ પણ પોતાને ત્યાં કામ કરવા આમંત્રણ આપ્યું પણ તેમના સંતોષી સ્વભાવે તેમને ધર્મ કરવા તરફ વાળ્યા આથી તેઓએ ધન કમાવવાને મહત્વ ના આપ્યું.

૧૯૮૦માં પોતાની ત્રીજી પુત્રીના લગ્નની જવાબદારી પૂર્ણ કરીને તેઓએ સાંસારિક જવાબદારી પૂર્ણ કરી અને સંપૂર્ણપણે ધર્મ તરફ વળ્યા. વ્યાખ્યાન શ્રવણ, પ્રતિક્રમણ તેમ જ શાસનની સેવામાં સતત કાર્યરત રહેતા. ઉપાશ્રયની બાજુમાં ઘર હોવાને કારણે બહુ સુંદર રીતે ધર્મકાર્યનો લાભ લેતાં. આયંબિલની ચૈત્ર તથા આસો માસની ઓળી, પર્યુષણ પર્વ વિગેરેમાં તેઓ તન-મન અને ધનથી લાભ લેતા. ૧૯૯૨ આ દંપતિ ખંડિત થયું અને ધર્મપત્નીનું અવસાન થતાં સંસાર પ્રત્યે સાવ ઔદાસીન્ય ભાવ કેળવી માત્ર ધર્મમાં જ એકાકાર થતાં ગયા. આખી જિંદગી પ્રામાણિકતાથી નોકરી કરી જીંદગી કરકસરથી જીવ્યા પરંતુ ઉચ્ચ મધ્યમ વર્ગના હોવા છતાં દાનધર્મમાં ક્યારેય પાછીપાની નથી કરી. ઉપાશ્રયમાં સ્વાધ્યાયગૃહના બાંધકામમાં, આયંબિલ ખાતામાં, પ્રભાવના ખાતામાં, કાયમી ધોરણે ચાલતા અન્નક્ષેત્રોમાં, મુંગા જીવોને અન્નદાન વગેરેના દાન આપી ખૂબ જ લાભ લીધો છે. જીવદયા તો જાણે તેમના શ્વાસમાં વણાઈ ગયેલ છે. પાંજરાપોળોમાં કાયમી ધોરણે તેમનું દાન હોય જ. આ ઉપરાંત શેડના બાંધકામમાં તેમ જ જીવને છોડાવવા માટે તેઓ હંમેશા પોતાની લક્ષ્મીનો સદ્વ્યય કરતા રહે છે. આ ઉપરાંત નીચેની સંસ્થાઓ સાથે જોડાયેલા રહ્યા છે.

* સ્થાનકવાસી જૈન મોટા સંઘ કારોબારી સભ્ય.

* ભક્તિનગર મિત્રમંડળમાં વર્ષો સુધી બજાનથી તરીકે.

* ભક્તિનગર સોસાયટી ચેરમેન.

* ભક્તિનગર સોસાયટી કારોબારી સભ્ય.

આજે ૮૧મા વર્ષે પણ તેઓ નિરોગી, ધર્મમય અને સંતોષપૂર્ણ જીવન જીવી રહ્યા છે.

શ્રીમતી ઉષાબેન વી. બખાઈનો જન્મ તા. ૯-૨-૧૯૩૮ના રોજ રાજકોટ મુકામે થયો હતો. નોનમેટ્રિક સુધીનો અભ્યાસ કરેલ પરંતુ આવડત, કોઠાસૂઝ અને કાર્યક્ષમતા એવી કે ભલભલા ઓફિસરો પણ તેમના હિસાબ-કિતાબમાં ભૂલ ન કાઢી શકે. પ્રેમાળ, લાગણીશીલ અને સમર્પણભાવથી ભરેલું તેમનું વ્યક્તિત્વ હંમેશા પારકાને પણ પોતાના કરી લેવાની તાકાત ધરાવતા હતા. મહેમાન તો જાણે એમને માટે ભગવાન. નાના પગારમાં સાદાઈ, સંતોષ, કરકસરથી રહેવા છતાં ક્યારેય ધર્મને ભૂલ્યા નહોતા. નાની આવકમાંથી નાનું તો નાનું પણ દાન અવશ્ય કરતાં રહેતાં. ત્રણ ત્રણ પુત્રીઓને સારા સંસ્કાર આપી ભણાવી-ગણાવી લગ્ન કર્યા. આમ બધી જવાબદારી પૂર્ણ કરી બંનેએ આત્મકલ્યાણમાં શેષ જીવન વિતાવવાનું નક્કી કર્યું. પરંતુ તેમની આ ઈચ્છા ખાસ ફળીભૂત ન થઈ. બંનેએ ધર્મકરણીમાં સાથે ભાગ લેવાનું શરૂ કર્યું ને ૧૯૮૨માં જ તેમનું અવસાન થતાં એક સારસ પંખીની જોડી ખંડિત થઈ. ૫૪ વર્ષની નાની ઉંમરે સ્વર્ગવાસ થયો પરંતુ તે પહેલાનું જીવન એવું જીવ્યા કે આજે પણ લોકો પ્રેમથી તેમને યાદ કરે છે. આંગણે આવેલ અભ્યાગત કદી પાછો ગયો નથી, પંખીને ચણ, ગાયને રોટલા એ તેમના કાયમી ધોરણે રહેતાં. પુત્રીઓને પણ સારા સંસ્કાર આપ્યા, પ્રેમ આપ્યો અને પોતે સુવાસ ફેલાવીને ધૂપસળીની જેમ ચાલ્યા ગયા. આવું ધર્મનિષ્ઠ દંપતિ પોતાના કાર્યો દ્વારા આ ઉક્તિને યથાર્થ ઠેરવે છે.

કોઈની ચાર દિવસની જિંદગી સો કામ કરે છે, કોઈની સો વર્ષની જિંદગીમાં કંઈ પણ થતું નથી.....

આ જીવન તો ક્ષણભંગુર છે, જિંદગી તો ચાર દિવસની ચાંદની છે પણ એ જીવનને યાવત્ચંદ્ર દિવાકરો એક સિતારાની જેમ આકાશમાં સ્થાયી કરવું, ચાર દિવસની ચડતીપડતી વચ્ચે કાયમ યાદ રહે તેમ પ્રકાશિત કરવું એ તો કોઈ વિરલ વ્યક્તિત્વ જ હોઈ શકે.

તન-મન અને ધનની સમૃદ્ધિમાં માનવી ધનની કે તનની સમૃદ્ધિથી વધુ છાતી કાઢીને ચાલતો હોય છે પણ માનવીની

સાચી સમૃદ્ધિ તો મન છે, જેને આપણે સંસ્કાર તરીકે ઓળખીએ છીએ. પૂ. માતા-પિતાનું જીવન પણ એવું જ દીવાદાંડી જેવું રહ્યું છે. બીજાના દુઃખે દુઃખી થવું અને બીજાનું સુખ જોઈ રાજી થવું એવો સ્વભાવ હંમેશા એમનો રહ્યો અને એટલે જ નાની એવી જિંદગીમાં એટલી સુવાસ ફેલાવીને ગયા કે આજે પણ લોકો પ્રેમથી યાદ કરે છે.

નાની પુત્રી પારૂલબેન ભરતકુમાર ગાંધી આજે દિકરાની ગરજ સારી પિતાની વૃદ્ધાવસ્થામાં તેમની સારસંભાળ રાખે છે. જમાઈ ભરતકુમાર ગાંધી પણ જમાઈ નહિ એક દિકરાની જેમ તેમની કાળજી લે છે. દોહિત્ર જિનેશ તથા મૌલિ તો તેમના હાથમાં જ નાનેથી મોટા થયા છે. આવા પ્રેમાળ નાનાનું તેઓ આજે ખૂબ જ પ્રેમ, દુલાર અને મારાપણાની લાગણીથી, હૂંફથી જતન કરી રહ્યા છે.

આવા માતા-પિતાના ગુણગાન કરવા તો શબ્દો પણ ઓછા પડે. આવા માતાપિતાના ઉપકાર અગણિત રહેલા છે. જગતમાં બધા ઉપકારીઓમાં સૌથી પ્રથમ ઉપકારક તરીકે માતાનો નંબર આવે છે.

જેણે દેહમાંથી દેહ અને જીવમાંથી જીવ આપ્યો અને હંમેશા અંતરના વાત્સલ્યની અનરાધાર અમીવર્ષા કરી

અમ જીવનમાં સંસ્કારો, મૂલ્યો અને નીતિમત્તાનું

સિંચન કર્યું છે તે બદલ પૂ. માતુશ્રી

સ્વ. ઉષાબેન વિનયકાંત બખાઈ

તથા જેમના સ્નેહની શીતળ છાયા સદા-સર્વદા મુજ મસ્તક પર અસ્ખલિત રીતે વહ્યા કરે છે તેવા પૂ. પિતાશ્રી

શ્રી વિનયકાંત પ્રભાશંકર બખાઈના

પવિત્ર ચરણોમાં સાદર વંદના.....

મુસ્કાબ કા કોઈ મોલ નહિ હોતા,

હર કોઈ આપકી તરહ અનમોલ નહિ હોતા

આવા મહેનતુ, શ્રદ્ધા, વિનમ્રતા, પ્રમાણિકતા અને આત્મવિશ્વાસથી છલોછલ વ્યક્તિત્વના માલિક શ્રી વિનયકાંત પી. બખાઈ તથા સ્વ. માતુશ્રી ઉષાબેનના ચરણોમાં કોટિ કોટિ વંદન.

આ આદર્શ દંપતિનું જીવન એ સંદેશો આપી જાય છે કે જીવન મળ્યું છે તે હંમેશા સાદાઈ, સરળતા, સંતોષ અને નિર્દભતાથી જીવવું. વર્તનમાં દેખાડવાનું અને આચરવાનું બંનેમાં એકરસતા હોવી જોઈએ તેમાં જુદું જુદું વર્તન ન ચાલે. જે વસ્તુ

આપણને ગમે છે, જે વર્તન આપણને ગમે છે તેવું જ વર્તન બીજા સાથે કરવું.

તેમના જીવનમાં એ હંમેશા ધ્યાન ખેંચતી બાબત રહી હતી કે કદાચ એક-બે સામાયિક ઓછી થાય કે પ્રતિક્રમણ ન થાય તો વાંધો નહિ પરંતુ ક્યારેય કોઈની નિંદા, કુથલી કે પીઠ પાછળ બોલવું નહિ. મોઢે મીઠા થઈ પાછળથી અપશબ્દો દ્વારા નવાજવા એ બાબત તેમને જરાપણ ગમતી નહિ.

બખાઈ દંપતિ એક આવું જ સરળ, સંતોષી, નિખાલસ અને ખેલદિલ દંપતિ હતાં. તેમના જીવનમાં હંમેશા ખુશી, સંતોષ અને નિરાભિમાનીતાનો વાસ હતો. આવા આ ધર્માનુરાગી, ધર્મનિષ્ઠ માતા-પિતાને અંતરના અહોભાવથી લાખ લાખ વંદના.

પારુલ-ભરત-જિનેશ-મૌલિ ગાંધીના જય જિનેન્દ્ર

ધર્માનુરાગી શ્રમણોપાસક

શ્રી રવિચંદભાઈ શેઠ

“રવિ સમ પ્રકાશનારા, ચંદ્ર સમ સૌમ્યતાને ધરનારા,
પરોપકાર અને પ્રેમની પરિમલ ફેલાવનારા,
કરુણાના કરનારા તે પૂ. પિતૃચરણમાં ભાવે કરું હું વંદના”

વાત્સલ્ય, વિશુદ્ધતાને વિશાલતાના ત્રિવેણીસંગમસમા પૂ. પિતાશ્રીના જીવનને કલમથી આલેખવું અશક્ય છે, કારણ કલિયુગમાં પણ કલ્પતરુ સમા અનેક ગુણોથી અલંકૃત તેઓશ્રીના જીવનને શબ્દોથી શણગારવું શક્ય ન હોવા છતાં મારા એમના પ્રત્યેના

ભાવસભર હૃદયને અક્ષરો દ્વારા આલેખિત કરી ઋણમુક્ત થવાનો, તેઓશ્રીજીના સર્વે ઉપર કરેલા અગણિત ઉપકારોને યાદ કરીને તેઓના ગુણસાગરને ગાગરમાં ભરવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે.

શ્રી માણેકચંદભાઈ અને મણિબહેનના ચાર પુત્રો અને બે પુત્રીઓમાંના ચોથા સંતાન રવિચંદભાઈ હતાં. બાળપણમાં માતાના સ્નેહસભર સરોવરમાં સ્નાન કરતાં તેઓ ભાવિમાં પોતાની વાત્સલ્યગંગાના નીર વડે અનેક આત્માને પ્રેમથી પરિવ્યાપિત કરી અનેકને શીતલ છાયડો આપશે તેની ત્યારે કોઈનેય ખબર નહોતી.

પરમતારક વીતરાગ પરમાત્માના ધર્મ પ્રત્યેનો તેમનો આદરભાવ અજબ કોટિનો છે. પરમાત્માના આવા શાસનને પામી પોતાના અને પરના આત્માનું કલ્યાણ કરવું, લોકોને શાસનના રાગી બનાવી, અહિંસા આદિ સિદ્ધાંતોનું પાલન કરાવી કર્મક્ષય કરવો એ જ એમનું લક્ષ્ય છે, મૂળ મોરબીના હાલ રાજકોટમાં વસવાટ કરી રહ્યા છે. આ બંને ઘરોમાં મનમંદિરમાં બિરાજમાન પરમાત્માની પ્રતિષ્ઠા કરી ઘરને ગૃહમંદિર બનાવ્યું, જેનાથી જ્યારે પણ સમય મળે ત્યારે ઘરના તમામ સભ્યો પરમાત્મભક્તિ, સાધના અને આરાધનાથી જીવનને અલંકૃત કરી સમ્યગ્ દર્શનને પામી સદ્ગતિ અને સિદ્ધગતિ મેળવવાના અંતિમ લક્ષ્યને સિદ્ધ કરી શકાય.

પરમાત્મભક્તિની સાથે સાધર્મિક ભક્તિ, સદ્ગુરુની વૈયાવચ્ચ, અનુકંપાદાન, ધાર્મિક અનુષ્ઠાનો આ બધું તો તેમના હૈયામાં જીવનની જેમ વણાઈ ગયું છે. પરમાત્માની સાલગિરિની ઊજવણી પણ શ્રી સિદ્ધચક્રપૂજન, શ્રી ૧૦૮ પાર્શ્વનાથ પૂજન, શ્રી વીસસ્થાનકપૂજન, પૂજા, સ્વામીવાત્સલ્ય વિગેરે ભવ્ય અનુષ્ઠાનોની સાથે દર વર્ષે કરવાની સાથે અઢાર અભિષેક, ૧૦૮ અભિષેક, ભવ્ય સ્નાત્ર મહોત્સવને દર માસની સુદ એકમ, પાંચમ ને અગિયારસના દિવસે સ્નાત્રપૂજા તો ભણાવવાની જ.

મોરબીમાં શ્રી મહાવીરસ્વામીની પ્રતિષ્ઠા, રાજકોટમાં શ્રી સુવિધિનાથ, ચોટીલામાં શ્રી સુમતિનાથ ને નેમનાથ ભગ., સુરેન્દ્રનગરમાં શ્રી પાર્શ્વનાથ ચોવીસી, રાજકોટમાં ગૃહમંદિરમાં આદિનાથ ચોવીસી, મયુરપુરીમાં શ્રી સુમતિનાથ ભગવાનની પ્રતિષ્ઠા કરી સમ્યગ્દર્શનની પ્રાપ્તિ કરવા ને કરાવવા હજુ પણ દાઢા કે કટારિયા જેવું દેરાસર કરવાની ભાવના ભાવે છે.

ઉત્તમ કોટિની પરમાત્માની પૂજા માટે ગૃહમંદિરમાં સ્વદ્રવ્યથી ને ઉત્તમમાં ઉત્તમ દ્રવ્યથી જેમ કે કેસર, સુખડ, બરાસ, બાદલું, વરખ, ધૂપ વગેરે જાતે જ ચકાસીને લેવાના. ભક્તિ માટે ક્યારેય પૈસાને ન જુએ. આંગીમાં પણ ઊંચામાં ઊંચા દ્રવ્યો જ વાપરવાના. ચાંદીની આંગી, સાચા હીરાના મુગટ, હાર અને દેરાસરના ઉપકરણો પણ ચાંદીના જ બનાવી શ્રેષ્ઠમાં શ્રેષ્ઠ ભક્તિ કરવી એ જ એમનો ભાવ.

પરમાત્માભક્તિની સાથે સાથે સદ્ગુરુની વૈયાવચ્ચ માટે પણ તત્પર જ હોય. ઉપકરણો, દવા, ગોચરી જે પણ ખપ હોય તે પહોંચાડવાની ઉદાત્ત ભાવનાને કારણે પુણ્યાનુબંધી પુણ્યનું જ ઉપાર્જન કરે. મોરબીમાં ગૃહચૈત્યમાં ચાતુર્માસ, શંખેશ્વર વગેરે

તીર્થોમાં રસોડા ખોલીને ગુરુભક્તિ કરવાનો લાભ પણ લીધો છે. રાજકોટમાં ઘરઆંગણે સાધ્વીજી મ.સા.ની ૭૨મી ઓળીનું પારણું તથા બાલમુનિને સિદ્ધિતપનું પારણું બંને લાભ સકલસંઘની ભક્તિ સાથે લીધા. સુરેન્દ્રનગરમાં સાધ્વીજી મ.સા.ની ૧૦૦મી ઓળી પ્રસંગે સિદ્ધચક્રપૂજા અને એક જ દિવસે ૩૦૦ આયંબિલ તથા ભવ્ય અંગરચના કરાવી કર્મ ખપાવ્યા. ડીસામાં, ભીલડિયાજીમાં, શંખેશ્વરમાં, કચ્છમાં, રાજસ્થાનમાં રાણકપુર પાસે સુવર્ણમંદિરના દર્શન કરતાં ભાવવિભોર બની ત્રિદિવસીય મહોત્સવ કરાવ્યો.

પરિવારમાં માત્ર બે પુત્રીઓ એમાં એકના લગ્ન કર્યાં. બીજાને લગ્ન નહોતા કરવા ને શારીરિક અનુકૂળતા ન હોવાથી સંયમના ભાવ પણ ન હોવાથી સંસારમાં રહી આરાધના કરવાની રજા માગી તો કસોટી કરી પરંતુ તેમાં સાંગોપાંગ ઊતરતા એવી અનુકૂળતા કરી આપી કે પરમાત્માભક્તિ, ગુરુવૈયાવચ્ચ, સાધર્મિકભક્તિ ને સાધના-આરાધનાથી સતત જીવન ઓતપ્રોત બને. મોરબીના ગૃહચૈત્યમાં ૨૫ વર્ષ પહેલા મહિલામંડળની સ્થાપના કરી. ચૈત્ર-આસોની ઓળી સાથે આયંબિલખાતુ ગૃહાંગણે જ સ્થાપ્યું છે.

જંગલમાંથી મંગલ કરવા મકાન બનાવ્યું. પરંતુ તે સમ્યગ્દર્શનનો પાયો નાખનાર ગૃહમંદિર બની ગયું. જેમાં હંમેશા ધર્મનો જ રણકારો સંભળાતા. આખો દિવસ ભક્તિ, સામાયિક-પૌષ્ઠ, સદ્ગુરુ સાનિધ્ય, સમ્યક્વાંચન, પરમાત્માની અંગરચના, આયંબિલ, નીવી, એકાસણા, બિયાસણા, જ્ઞાનપાંચમ, પોષદશમી, પ્રતિકમણને પર્યુષણ આરાધના સાથે જન્મકલ્યાણકની ઉજવણી દ્વારા “સત્ત્વિ જીવ કરું શાસન રસી”ની ભાવના હૃદયમાં વસી રહી છે.

પરમાત્માની આજ્ઞાનુસાર જીવન જીવનાર કે જેમને કંદમૂળત્યાગ, અભક્ષ્ય, અનંતકાયનો ત્યાગ, નવકારશીનું પચ્ચક્ષ્માણ પાર્યા પહેલા પરમાત્મદર્શન, ચોવિહાર વગેરે કરનારને વિનામૂલ્યે તીર્થની યાત્રા કરાવવી, બહુમાન કરવું. હમણાં જ મંડળના બહેનોને રાજસ્થાનની ૧૭ દિવસની યાત્રા તથા પહેલા કચ્છની યાત્રા કરાવી. મંડળને વર્ષમાં બે વાર યાત્રા કરાવવાની જ તે માટે બસ પણ વસાવી છે. ઉપરાંત રાજકોટથી મહાવીરપુરમ્ ૬૪૧ પાલિત સંઘનો લાભ ત્રણે ભાઈઓએ લીધેલ. રાજકોટ જાગનાથ સંઘમાં બંને ઓળીના પારણાનો કાયમી લાભ તથા ચૈત્ર માસની કાયમી ઓળીનો લાભ પણ લીધો છે. રાજકોટમાં ૨૭૫ સિદ્ધિતપના બિયાસણા કરાવી

સિદ્ધગતિને પ્રાપ્ત કરવાની સીડી ચડવાનો પ્રયત્ન કર્યો. ઉપાશ્રય અને આયંબિલભવનના નિર્માણમાં પણ લક્ષ્મીનો સદ્વ્યય કર્યો. કચ્છના નાકોડા તીર્થમાં આયંબિલ ઓળી તથા પોષદસમીમાં સંધ્યાભક્તિમાં કલિકાલ સર્વજ્ઞ હેમચંદ્રસૂરિ મ.સા.ના જીવનચરિત્રને દર્શાવતા નાટક કરાવવાની સંઘની ભાવના પરિપૂર્ણ કરી.

અત્યારે ૮૧ વર્ષની ઉંમરે નાદુરસ્ત તબિયતને કારણે પૂજા-સામાયિક ન કરી શકે તો નવકારનું સ્મરણ અને સમ્યગ્ વાંચન ચાલુ જ હોય. રહેણીકરણીમાં સાદગી ઊડીને આંખે વળગે. વીતરાગ પરમાત્માના ધર્મની અન્યને સમજણ આપી તેઓને પણ ધર્મમાં જોડવા સદા પ્રયત્ન કરે. કોઈ દુશ્મન તેમની સાથે ખોટું કરે કે બગાડે તો ગુસ્સે ન થતાં શાંતિથી સમજાવી યોગ્ય ઉકેલ કાઢે. મુશ્કેલીથી ગભરાય નહિ પરંતુ કોઠાસૂઝથી તેને દૂર કરે.

એમના હૃદયની ઉદારતા અને વિશાળતા તો એવી ઉચ્ચ કોટિની કે પોતે તો ધર્મ માટે સંપત્તિનો સદ્વ્યય કરે પણ બંને દીકરીઓને પણ સુકૃતમાં વાપરવું હોય તો કદી ના ન પાડે. ક્યારેક વસ્તુ ચોરાઈ ગઈ હોય તો તેનો પણ લેશમાત્ર અફસોસ ન કરે. તેઓ હંમેશા એવું દેઢપણે માનતા આવ્યા છે કે—

“આપણું હોય તે જાય નહિ ને જે જાય તે આપણું નહિ”

બીજા પણ તેમણે કરેલા કેટલાક અનુમોદનીય કાર્યો આ પ્રમાણે છે.

* ૫૧મા વર્ષે બ્રહ્મચર્યનું સંપૂર્ણ પાલન સાથે ૧૨ વ્રતના સ્વીકાર ને ભવઆલોચના ગુરુમહારાજ પાસે લઈ આત્મશુદ્ધિ કરી. * સાધર્મિક ભક્તિ-મોરબીમાં ૧૭૦ પરિવારને દર મહિને ૧ કિલો ગોળ, ૧ કિલો ખાંડ તથા રાજકોટના ૪૧ પરિવારને દર મહિને ૨૦૦ રૂ. ૧. રોકડા ને બિસ્કીટનું પેકેટ આપે છે. સામાન્ય સ્થિતિવાળા સાધર્મિકોને અનાજ, દવા વિ. આપવા, ખજૂર-લાડવા વગેરે સીઝન પ્રમાણે આપવા. ૨૦ વર્ષથી પહેલા ૫૦૦ ઘરો ને અત્યારે ૧૦૦૦ ગરીબોને ૧ કિલો ખાંડ અને બિસ્કીટનું પેકેટ આપે છે. * દર મહિને ૨૧ ગુણ ખોળની પાંજરાપોળમાં આપે છે. * દર મહિને ૩ ગુણ જુવારની પક્ષીઓને ચણ માટે અપાય છે. * જમવામાં ૭ દ્રવ્ય, ઉકાળેલ પાણી, નવકારશી, ચોવિહાર, ૯ નવકારવાળી, લોગસસની માળા વગેરે હંમેશા કરે. સ્વકાર્ય

જાતે જ કરે છે. * મયુરપુરીમાં પ્રતિષ્ઠિત શ્રી સુમતિનાથ
* રાજકોટમાં પ્રતિષ્ઠિત શ્રી ઋષભદેવ * બંને
ગૃહચૈત્યના મૂળનાયક એમને અવિચલ સ્થાન ને અક્ષયપદ
આપે એ જ અભ્યર્થના.....

“ધન્ય છે એમના આવા ઉચ્ચ કોટિના જીવનને”

મીનાબેન શેઠ, લક્ષ્મીબેન મહેતા, ભાવિક, પૂજા, વિશ્વા
મહેતા, શ્રુતી-હર્ષાબેન દોશી

ધર્માનુરાગી શ્રમણોપાસિકા

શ્રીમતી ભાનુબેન શેઠ

“વાત્સલ્યને વહાવનારા, કલ્યાણને કરનારા,
મમતાના મહાસાગર ને, સમતાના સાધનારા, માતૃશ્રી

ભાનુમતીબેનના ચરણમાં,
ભાવે ફરું હું વંદના.....

સરળતાની મૂર્તિ,
સૌમ્યતાની સુરભિ પ્રસરાવતા
આપના સાગર સમા વિશાળ
ગુણોના ગુણાનુવાદ અલ્પમતિ
શું કરી શકે? અંતરના
અહોભાવથી સદ્ગુણની મહેકતી
મહેકે અંતરનું અર્ધ્ય અક્ષરરૂપે
અર્પણ કરી આનંદ અનુભવું છું.

“ગુણથી ભરેલા ગુણીજન દેખી, હૈયુ મારું નૃત્ય કરે,
એ જનનીના ચરણકમળમાં મુજ જીવનનું અર્ધ્ય રહે.”

હે માતા! આપનું નામ લેતા હૃદયકમલ ખીલી ઊઠે છે.
આપના પ્રેમરૂપી પુષ્પ મારા અંતરબાગમાં મધમધી રહ્યા છે.
મારા રોમે રોમે આપના અસીમ ઉપકારો વહી રહ્યા છે.
સહરાના રણ જેવા સંસારમાં ધર્મસંસ્કારનું અને સદ્ગુણનું
રસપાન કરાવી આત્મકલ્યાણના અનોખા માર્ગે આગેફૂલ
કરાવીને પિતાએ પ્રેરણાના પાથેય આપી પરોપકારી જીવન
જીવવાના પાઠ ભણાવ્યા. ધન્ય છે સ્નેહના સાગર સમી
માતાને! અને વાત્સલ્યના વારિધિ સમા પિતાશ્રીને.

પરમ પુણ્યોદયે પ્રાપ્ત થયેલ પરમાત્માના શાસનને
માતા-પિતાએ જીવનમાં વણી લીધું છે. ભાનુબેન સવારમાં ૪
વાગ્યે ઊઠીને ત્રણ સામાયિક, પ્રતિકમણ, નવકારવાળી,
કાઉસગ્ગ, નવસ્મરણનું ચિંતન આદિ આરાધના પૂર્ણ કરી

૭૦મા વર્ષે પણ ઘરના લોકોની જરૂરિયાતને લક્ષમાં રાખી
રસોડામાં કાર્ય કરી, સ્નાન કરી, આઠ વાગ્યે પરમાત્માની પૂજા
કરવા દહેરાસરજીમાં પહોંચી જ ગયા હોય.

જાતે સુખડ ઘસી, પૂજા, ચૈત્યવંદન, જાપ વિગેરે કરી
નવકારશી પાળી ૯-૩૦ વાગ્યે રસોઈકાર્યમાં જોડાઈ જાય.
પ્રમાદ જરા પણ નહિ.

પરમાત્માની આરાધનાની સાથે પતિ રવિચંદભાઈની
નાદુરસ્ત તબિયતને કારણે તેમના સર્વ કાર્યોમાં સાથે સાથે રહી
સહધર્મચારિણી એ ઉપનામને સાર્થક કરી રહ્યા છે. પૂ.
ગુરુભગવંતની વૈયાવચ્ચ, સાધર્મિક ભક્તિ કે ધર્મના કોઈપણ
અનુષ્ઠાન જીવનસાથી દ્વારા કરાવવામાં આવે તો ચંદનની જેમ
જાતને ઘસી સંપૂર્ણ સાથ-સહકાર આપે.

ક્યારેક ઉંમરને કારણે થાક લાગ્યો હોય તો પણ મુખ
પર ગ્લાનિ નહિ, સ્મિત જ રમતું હોય. પરમાત્માએ દર્શાવેલા
ચાર પ્રકારના ધર્મ, દાન, શીલ, તપ અને ભાવની ખૂબ જ સુંદર
રીતે આરાધના કરે છે. તપ પણ એટલું જ કરે છે. કિયાની
ઓળી, મોક્ષદંડક તપ, બે વરસીતપ, વીસસ્થાનક તપ, ઉપધાન
તપ, ગૌતમલબ્ધિ તપ, વર્ધમાન તપ આયંબિલની ૩૫ ઓળી
પૂર્ણ કરી છે. રાત્રે હંમેશા પરમાત્માભક્તિ, સાંધ્ય આરતી,
મંગલ દીવો, પ્રતિકમણ કરે અને બીજાને પણ કરાવે.

નિઃસ્પૃહતા ગુણ પણ ઉચ્ચ કોટિનો! પિતાશ્રી પાસે
આટલી સંપત્તિ છતાં પોતે પાસે રાત્રી પાઈ પણ ન રાખે. પિતા
લક્ષ્મી સુકૃતમાં વાપરે તેમાં આનંદ-ઉલ્લાસથી સાથ દે. કોઈ
કહે કે તમારી પાસે થોડી મૂકી રાખતા હો તો કહે કે—

“આવી નાશવંત મૂકીને મારે શું કરવી છે?”

જેને ધર્મની શાશ્વત મૂકી મળી હોય તેણે વળી સંપત્તિનો
મોહ શું રાખવાનો? આવી નિઃસ્પૃહતા બહુ ઓછા લોકોમાં
જોવા મળે. સંસારમાં રહીને પણ સંપત્તિનો લેશમાત્ર રાગ નહિ.
એમના જીવનમાં ધર્મની અતૂટ શ્રદ્ધાનો પ્રભાવ પણ કેવો? ૭-
૮ વર્ષ પહેલા અકસ્માતમાં થાપાનો ગોળો તૂટી ગયો. આરામથી
મટ્યું નહિ. ઓપરેશન કરાવ્યું. વેદના અસહ્ય છતાં સમતા
ગજબની. દવાના રીએક્શનથી આખા શરીરે સફેદ ડાઘ નીકળ્યા.
તેની દવા ડોક્ટર પાસે ન કરાવતા ત્રિકાલ નવસ્મરણનો જાપ
કરી પાણી લગાવતા જેનાથી સફેદ ડાઘ સાવ મટી ગયા છે. ૧૨
વર્ષની ઉંમરથી તેમની નવસ્મરણ આરાધના ત્રિકાલ ચાલુ છે.
આ છે તેમની સાધના-આરાધનાનો અનોખો પ્રભાવ.

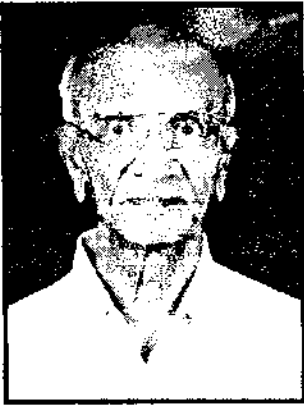
તેમના જીવનમાં અભક્ષ્ય, ઠંડા પીણા, આઈરક્રીમ, મિઠાઈ, ફરસાણનો ત્યાગ. હોટલ, સિનેમા મોજશોખનો ત્યાગ. યાત્રા સિવાય ક્યાંય જવું નહિ. અરિહંતની આજ્ઞાનુસાર આરાધના કરવી-કરાવવી અને બધા જીવોને ધર્મમય બનાવવા એ જ એમનું અંતિમ લક્ષ્ય.

આવા ઉચ્ચ કોટિનું જીવન જીવનારા માતૃશ્રી અરિહંતની આરાધના, સદ્ગુરુની સેવા ને સુધર્મના આચરણે કર્મક્ષય કરી સદ્ગતિ અને સિદ્ધગતિના સોપાનો સર કરે અને કરાવે એ જ મંગલ મનીષા.....

મીનાબેન શેઠ, લતાબેન હરેશ મહેતા, ભાવિક, પૂજા, વિશ્વા, શ્રુતિ, હર્ષાબેન

આદર્શ દંપતિ, ધર્મવીર શેઠ

શ્રી હરકિશનભાઈ ડી. બાટવીયા તથા શ્રીમતી વિજયાબેન બાટવીયા

શેઠ શ્રી હરકિશનદાસ

ધીરજલાલ બાટવીયાનું મૂળ વતન ઉપલેટા પાસેનું નાનું એવું ગામ ખાખીજાણિયા હતું. તા. ૨૨-૨-૨૪ના રોજ જન્મ. ખાખીજાણિયા ઘણું નાનું હોઈ ઉપલેટામાં જ અભ્યાસ કર્યો. અભ્યાસ કર્યા બાદ ધંધા માટે ઉપલેટા ક્ષેત્ર નાનું લાગતા ઉપલેટામાંથી બહાર નીકળી રાજકોટ જવાનો નિર્ણય લીધો.

રાજકોટમાં આવ્યા બાદ નાનો એવો બિઝનેસ શરૂ કર્યો. કહેવાય છે કે નર કરણી કરે તો નરનો નારાયણ થાય. કઠિન પુરુષાર્થ જો યોગ્ય સૂઝ-બૂઝની સાથે કરવામાં આવે તો પાછળ પ્રારબ્ધ હંમેશા દોડતું જ આવે છે. હીરો ગમે તેટલો નાનો હોય, અંધારામાં પડ્યો હોય, ડુંગરની ટોચે પડ્યો હોય-એનો પ્રકાશ તો સતત ફેલાતો જ રહે છે. તેવી જ રીતે હરકિશનભાઈની પાસે ત્યારે ભલે બહુ ધન નહોતું પરંતુ પોતાની કાબેલિયત, ધંધો

કરવાની આવડત તથા સિદ્ધાંત અને નીતિથી-પ્રામાણિકતાથી ધંધો કરવાની કુનેહને લીધે તેમણે જે ધંધાની શરૂઆત કરી તેમાં ખૂબ જ સારી રીતે સફળ થયા.

યોગ્ય ઉંમરે સુશ્રાવિકા શ્રીમતી વિજયાબેન સાથે લગ્નગ્રંથિથી જોડાયા. લગ્નના પરિપાકરૂપે ત્રણ પુત્ર અને ચાર પુત્રીઓની પ્રાપ્તિ થઈ. ધંધાની શરૂઆતના સમયમાં જ્યારે સંઘર્ષ કરવો પડ્યો હોય, ખરાબ સમય આવ્યો હોય ત્યારે પણ પતિ-પત્ની બંનેએ એકબીજાની હૂંફથી અને સમજથી આવો સમય પણ હિંમતથી પસાર કર્યો, એટલું જ નહિ સોનું જેમ અગ્નિમાં તપીને શુદ્ધ થઈને બહાર નીકળે તેવી રીતે સંઘર્ષમાંથી ઊલટા તેજસ્વી થઈને બહાર નીકળ્યા.

શરૂઆતમાં ભાડાની દુકાન-મકાન વગેરે હોવા છતાં ગમે ત્યારે મહેમાનો આવે તો પણ બધાને ખૂબ જ પ્રેમથી, લાગણીથી રાખતાં. કહેવાય છે ને કે મહેમાનોને પ્રેમથી રાખવા માટે ઘર નહિ પરંતુ દિલ મોટું જોઈએ.

બંને ખૂબ જ વ્યવહારકુશળ હતાં. સમજદારી, કુશળતા અને કોઠાસૂઝથી ઘરસંસાર તો સારી રીતે ચલાવતાં જ પરંતુ ધંધો પણ એટલો વિકસાવ્યો કે જાતમહેનતથી આગળ આવીને માસ્તર સોસાયટીમાં બંગલો બનાવ્યો. ધીમે ધીમે પુત્રો મોટા થતાં તેઓ પણ પિતાશ્રીની સાથે ધંધામાં જોડાયા. બધા દિકરા-દિકરીઓને ખૂબ ધામ-ધૂમથી પરણાવી સાંસારિક જવાબદારી પૂર્ણ કરી.

૫૮ વર્ષની ઉંમરે જ હરકિશનભાઈએ ધંધામાંથી નિવૃત્તિ લઈ લીધી. બધો ધંધો તથા મોટાભાગની ધંધાની જવાબદારી પુત્રોને સોંપી પોતે ધાર્મિક અને સામાજિક ક્ષેત્રમાં આગળ આવ્યા. વિજયાબેનને પણ ઘરમાં કોઈ જાતની ચિંતા નહોતી. ત્રણેય પુત્રવધૂઓ પણ સંસ્કારી અને આજ્ઞાકિત હોવાથી ઘરનો બધો જ કાર્યભાર સંભાળી લીધો હતો. આથી બંનેએ નિયમિત વ્યાખ્યાનવાણી શ્રવણ, સામાયિક, પ્રતિક્રમણ વગેરે ધર્મકરણી કરી જેમ બને તેમ વધારે આત્મલક્ષી પ્રવૃત્તિઓ કરવાનું લક્ષ્ય વધાર્યું.

ઘરની જવાબદારીઓ પૂર્ણ કરી, ધાર્મિકક્ષેત્ર અપનાવ્યું તેનો અર્થ એ નહોતો કે સમાજમાં તેઓ પ્રવૃત્ત ન રહ્યા. ધાર્મિકની સાથે સાથે સામાજિક ક્ષેત્રે પણ ખૂબ આગળ આવ્યા. તેઓએ કરેલા સામાજિક કાર્યોની નોંધ ઘણી લાંબી થાય છે તે જોઈએ તો, રાજકોટ જૈન મોટા સંઘમાં કારોબારી સભ્ય.

માસ્તર સોસાયટીમાં ઉપપ્રમુખ તરીકે રહ્યા. કાપડ એસોસિએશનમાં કારોબારી સભ્ય. ભક્તિનગર જૈન મિત્રમંડળમાં પ્રમુખ તરીકે સેવા આપી.

આમ ઘણી સંસ્થાઓમાં તેઓ સક્રિય રહ્યા અને એ રીતે સમાજની સેવા પણ કરતાં રહ્યાં. પોતાની આવક પ્રમાણે દાનનો પ્રવાહ પણ ચાલુ જ રહેતો. પોતાની હયાતીમાં જ ઉપાશ્રયોમાં યોગદાન આપેલ. વળી પોતામાં જે ધાર્મિક સંસ્કારો પડેલા હતાં તેવાં પુત્રોમાં અવતરણ થાય તે માટે પુત્રોને પણ હંમેશા ધર્મ કરવાની, સામાયિક, પ્રતિક્રમણ જેવી ક્રિયાઓ કરવાની પ્રેરણા આપતા જેનાથી પુત્રોમાં પણ ધાર્મિક સંસ્કારો, ધર્મ પ્રત્યેની દૃઢ શ્રદ્ધા, ધર્મ કરવાની રુચિ જાગી છે.

કુટુંબ પ્રત્યેનો અસીમ પ્રેમ તથા સંત-સતીજીઓ પ્રત્યે આદરભાવ અને સેવાભાવના પણ ખૂબ હતાં. મિલનસાર સ્વભાવને કારણે બધા સાથે ઝડપથી ભળી જતાં.

૮૦ વર્ષ સુધી દીર્ઘાયુષ્ય ભોગવ્યું જેમાં છેલ્લી બિમારીને બાદ કરતાં નિરોગી શરીર, ધર્મકાર્યમાં નિયમિતતા તથા લાગણીભીનો સ્વભાવ તેમનું જમાપાસું રહ્યું. થોડા સમયની બિમારી બાદ ૨૨-૬-૦૪ના રોજ તેઓ અરિહંતશરણ થયા.

વિજ્યાબેનનું દામ્પત્યજીવન નંદવાઈ જતાં તેઓ સંસારમાંથી જાણે નિઃસ્પૃહ ભાવે નિવૃત્ત થઈ ગયા. ઘણા વર્ષોનું પ્રસન્ન દામ્પત્યજીવન આમ ખંડિત થઈ જશે તેવો તો સ્વપ્નેય ખ્યાલ ન હોવાથી, આમ તો ધર્મમાં ઊતરેલા જ હતાં હવે વધારે ધર્મમય બની ગયા. તેમણે પણ આખા જીવન દરમિયાન ધર્મમાં રુચિ રાખી વધુમાં વધુ ધર્મ કેમ કરી શકાય તે બાબત પર વધારે ધ્યાન આપ્યું.

હંમેશા ધર્મકરણી તથા તપશ્ચર્યા કરતાં જ રહેતાં. તેમણે પોતાના જીવન દરમિયાન અઢાઈ, નવાઈ, ઉપવાસનો વરસીતપ, આયંબિલ વગેરે નાની મોટી તપશ્ચર્યાઓ કરેલ. તેમની ધર્મમાં અતૂટ શ્રદ્ધા, સાધુ-સાધ્વીની વૈયાવચ્ચ કરવાની લગની વગેરે જોઈને ઘરમાં પણ અન્ય સભ્યોને ધર્મમાં આગળ વધવાની અને ધર્મકાર્ય કરવાની પ્રેરણા મળતી રહેતી.

આવા આ આદર્શ દંપતિ અને માતા-પિતા આજે દુનિયામાં હયાત નથી. પરંતુ તેમના પુત્રો-પુત્રીઓ, પૌત્રો વગેરે તેમણે આપેલ ધર્મના વારસાને આગળ ધપાવી રહ્યા છે.

રાજેન્દ્ર-જયશ્રી, પંકજ-પારૂલ, સતીશ-ભાવનાના કોટિ કોટિ વંદન.....

ધર્માનુરાગી દૃઢશ્રદ્ધાવંત સુશ્રાવિકા

શ્રીમતી લાભુબેન દલીચંદ દસાડિયા

ધર્માનુરાગી, દૃઢ શ્રદ્ધાવંત, શ્રમણોપાસિકા શ્રીમતી લાભુબેન દલીચંદ દસાડિયાનો જન્મ તા. ૨૧-૧૧-૧૯૩૨ના રોજ થયેલો. યોગ્ય ઉંમર થતાં રાજકોટ મુકામે શ્રી દલીચંદભાઈ માણેકચંદ દસાડિયા સાથે લગ્નગ્રંથિથી જોડાયા. ૨ પુત્ર અને ૩ પુત્રી સહિતનું આ કુટુંબ ખૂબ જ સુખ-સંતોષથી રહેતું હતું. ખૂબ ધનિક ન હોવા છતાં સાદાઈ અને સંતોષથી સુંદર રીતે ઘરગૃહસ્થી નિભાવતા હતાં.

લાભુબેન નાનપણથી જ સરળ, નિખાલસ, કરુણાવંત અને પ્રેમની સાક્ષાત્ ભૂર્તિસમાન હતાં. સેવાભાવના તો એટલી બધી કે નાના-મોટા કોઈપણને કઈ રીતે મદદરૂપ થઈ શકાય તે માટે જ સદા પ્રયત્ન કરતા હોય. ક્યારેય કોઈની સાથે સંઘર્ષમાં ઊતરવાનું નહિ. બધા સાથે પ્રેમથી જ વર્તવાનું. મધ્યમ વર્ગના હોવા છતાં બધા માટે ઘસાઈ છૂટવાની જ ભાવના. અડોશી-પડોશી, સગા-વહાલાં સહુને માટે પ્રેમભાવ અને મારાપણાની ભાવના. માત્ર ભાવના જ નહિ, સમય આવ્યે કરી પણ બતાવતાં. ધર્મમાં તો એટલા શ્રદ્ધાવંત કે ન પૂછો વાત.

પુત્ર-પુત્રીઓને યોગ્ય ઉંમરે, યોગ્ય પાત્ર જોઈ પરણાવ્યા. દિકરીઓ બધી તેમના ઘેર સુખી છે. મોટા પુત્ર વિરેન્દ્રભાઈ અને પુત્રવધુ કલ્પનાબેનને ત્યાં પણ ૩ પુત્રી અને ૧ પુત્ર છે. બીજા પુત્ર અપરિણીત હોવાથી પુત્રવધુ કલ્પનાબેન સાથે મા જણી દિકરી જેવો વ્યવહાર.

આજના જમાનામાં જ નહિ પરંતુ પરાપૂર્વકાળથી ચાલ્યું આવે છે કે મોટેભાગે સાસુ-વહુ એ એકબીજાના વિરોધી હોય છે. જ્યારે અહીંયા તો સગા મા-દીકરી પણ ન રહેતાં હોય એવી રીતે વહુની સાથે તેમનું પ્રેમાળ વર્તન રહેતું. પુત્રવધૂને તેઓ ખરેખર પુત્રથી પણ વધારે સારી રીતે રાખતા. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો માથી પણ વધારે પ્રેમ આપી તેમણે પુરવાર કરી બતાવ્યું કે સાસુ-વહુ પણ મા-દીકરીની જેમ જીવી શકે છે.

બંને સાસુ-વહુ ધર્મ પ્રત્યે ખૂબ જ શ્રદ્ધાવાન. તપસ્યા તો ચાલતી જ હોય. કલ્પનાબેન તપશ્ચર્યા કરે તો તેમને બધી જ અનુકૂળતા કરી આપે. છોકરાવ નાના હોય ઘરમાં ઘણું કામ હોય છતાં બધું સાથે કરાવે. ઘણીવાર તો પોતે બધું કરી લે અને કહે કે કલ્પનાને ઉપવાસ છે. કલ્પનાબેનને તેમની સાસુની હયાતીમાં દર વર્ષે છકાય, અઢાઈ કે એવી કોઈ મોટી તપશ્ચર્યા પર્યુષણ દરમિયાન હોય જ. તપશ્ચર્યા દરમિયાન પણ તેઓ તેમનું એટલું સરસ ધ્યાન રાખે કે ન પૂછો વાત. આજે પણ કલ્પનાબેન તેમના બેમોઢે વખાણ કરતાં કહે કે તબિયત સારી ન હોય તો પગ પણ દબાવી આપે ને માથે બામ પણ ઘસી આપે. આવા જાજરમાન વ્યક્તિત્વના ઘણી લાભુબેન પોતે પણ એટલી તપશ્ચર્યા કરતાં.

કર્મના ઉદયે તેમને હૃદય પહોળું થવાની બિમારી હતી. આમ છતાં વરસીતપ જેવી કઠિન તપશ્ચર્યા પણ તેઓ કરતાં. દરેકને એમ જ કહે કે જ્યાં સુધી તપશ્ચર્યા અને ધર્મધ્યાન થાય ત્યાં સુધી કરી લેવાય, કાલની કોને ખબર છે?

આવા તપસ્વી, સુશ્રાવિકા, આગલા દિવસની સાંજ સુધી ઉપાશ્રયે આવ્યા હતાં. કોઈ જ જાતની બિમારી ભોગવ્યા વિના, કોઈને કોઈ પણ જાતની તકલીફ આપ્યા વિના ધર્મના સ્મરણ સાથે સ્વર્ગલોકે પ્રયાણ કરી ગયા. એમના હૃદયમાંથી સતત એ જ ભાવના વહ્યા કરતી કે,

આ દેયાની ઘરતી ઉપર, ખીલવો પ્રેમના ફૂલો,
વહાલપની વેલે વીંટળાયે, આ જિંદગીનો મૂલો,
સહુને સ્નેહના દાન દઈ હું, એવા આશિષ આપો,
દામાના ઝરણામાં સહુના, ટળી જાય સંતાપો.....

તેમના સુપુત્ર શ્રી વિરેન્દ્રભાઈ પણ તેમના માતાના પગલે આગળ ચાલી રહ્યા છે. દૈવયોગે તેઓ ઘણા જ સુખી-સંપન્ન છે પરંતુ તેમના માતાજીની જેમ જ તેઓ પણ લક્ષ્મીનો સદ્વ્યય સુકૃતોમાં કરીને પોતાના માતા-પિતાના નામને ઊજાળી રહ્યા છે. કોઈપણ કાર્ય હોય તેમાં તેમનો તન-મન-ધનથી સહયોગ હોય જ. માતાના અધૂરા કાર્યોને તેઓ ઉત્સાહભરે પૂરા કરી માતાને સાચા અર્થમાં શ્રદ્ધાંજલી અર્પી રહ્યા છે.

પંચમઆરામાં પણ ધર્મનો

અદ્ભૂત પ્રભાવ

નાની એવી કળી. જે પૂરું ખીલી ન ખીલી ત્યાં તો કર્મની જાળમાં સપડાઈ ગઈ. નામ એનું ઋજુતા. સુંદર, કોમળ અને

જોતાં જ વહાલી લાગે તેવી મીઠડી દીકરી. સ્મિતાબેન અને હેમલભાઈના પ્રસન્ન દામ્પત્યના પરિણામ રૂપે એક ફૂલ ખીલ્યું. લગ્ન પછી પૂરા બે વર્ષે આ દંપતિના જીવન બાગમાં એક કળી ખીલી. આ કળી યા ને ઋજુતા, જ્યારે ગર્ભમાં હતી ત્યારે ૭ માસ સુધી સાવ નોર્મલ

જણાઈ. આઠમા માસે સોનોગ્રાફી કરાવતા ડોક્ટરને ખ્યાલ આવ્યો કે બાળકના નાના મગજનો થોડોક ભાગ બહાર છે. આ બહાર રહેલો ભાગ જો ફાટી જાય તો તે પોઈઝનમાં પરિણમે અને તેને કારણે બાળક તથા માતા બંનેની જિંદગી જોખમમાં મૂકાઈ જાય. આથી ડોક્ટરનો અભિપ્રાય એવો થયો કે પ્રસુતિ વહેલી કરાવી લેવી. વળી સોનોગ્રાફી બાદ ડોક્ટરે એવો સ્પષ્ટ ખ્યાલ આપ્યો કે આ બાળકને પૃથ્વી પર લવાય જ નહિ કારણ કે ૯૯% તો એ જીવશે જ નહિ, કદાચ જીવતું રહેશે તો પણ આખી જિંદગી તે પરિવાર માટે ભારરૂપ બનશે. માત્ર આટલું જ નહિ જો કદાચ જીવશે તો પણ જિંદગીભર તેનું કોઈપણ કાર્ય જેવું કે ખાવું-પીવું, ન્હાવું-ઘોવું વગેરે પોતાની જાતે કરી શકશે નહિ. તેની જીવવાની સંભાવના પણ તેમણે રાખી ન હતી. તેમના મતે તો આ બાળક જન્મ્યા બાદ વધુમાં વધુ ૩ કલાક જીવશે ત્યારબાદ અવશ્ય મૃત્યુ જ પામશે.

માતા સ્મિતાબેન નાનપણથી જ ધર્મના રંગે રંગાયેલા. ઘરમાં ધાર્મિક વાતાવરણ હોવાથી તેમનું જીવન પણ ધર્મમય હતું. પિતા સૂર્યકાંતભાઈ અને માતા જ્યોત્સનાબેને બે દીકરી અને એક દીકરો એમ ત્રણેય સંતાનોને અમૂલ્ય એવા જૈન ધર્મનું અમૃત ગળથૂથીમાં પાચું હતું. એક દિકરીએ દીક્ષા લીધી અને સ્મિતાબેન પણ ધર્મના રંગે પૂરેપૂરા રંગાયેલા. પર્યુષણ દરમિયાન વ્યાખ્યાન વાંચવા, આરાધના કરાવવા પણ જતાં. આમ ધર્મનો રંગ બરાબર લાગ્યો હતો. ડોક્ટરે જ્યારે બાળક વિષે આ બધું કહ્યું તો ઘરમાં થોડી ઉદાસી છવાઈ ગઈ. ૧૩-૧ ના રોજ રિપોર્ટ આવ્યો. ૧૬-૧ ના રોજ પ્રિમેચ્યોર ડિલીવરી કરવાના પ્રયાસો ડોક્ટરે આરંભ્યા અને આ પ્રયાસની ફલશ્રુતિરૂપે તા. ૧૭-૧ ના રોજ ડિલીવરી થઈ અને જન્મ થયો ઋજુતાનો.

ખરી વાત હવે જ આવે છે. સ્મિતાબેનના મમ્મી-પપ્પાને

જ્યારે ડોક્ટરે આવું કહ્યું ત્યારથી તેમણે નવકારમંત્રના અખંડ જાપ શરૂ કર્યા. તા. ૧૩ના રોજ શરૂ થયેલા જાપ ડિલીવરી સુધી સતત ચાલુ રહેલા. વળી ડોક્ટરના કહેવા મુજબ બાળક બચે તેમ ન હોય સંથારો પણ કરાવી લીધો. બસ, બધાએ ધર્મના શરણે જવાનું મુનાસિબ માન્યું અને ત્યારે જ એક ચમત્કાર સર્જાયો.

જે બાળકીના જીવનની આશા ડોક્ટરોએ છોડી દીધી હતી તે બાળકી જીવી તો ગઈ, પરંતુ સતત રડ્યા કરતી. મગજનો જે ભાગ બહાર હતો તેનું બાળકી ૩ મહિનાની થતાં ઓપરેશન કરવામાં આવ્યું. બહાર મોટા અંબોડા જેટલો ભાગ નીકળી આવ્યો હતો તેને સર્જરી દ્વારા દૂર કરી સામાન્ય બનાવાયો. આ ત્રણ માસ દરમિયાન પણ બાળકીને સતત ધર્મશ્રવણ કરાવતા રહ્યા. જે સર્જરી કરવામાં આવી તે સફળ રહી અને બાળકી જે સતત રડ્યા કરતી તે બંધ થયું. પરંતુ ડોક્ટરના કહેવા મુજબ બાળકીનો માનસિક વિકાસ મંદ રહેશે અને ધીમી ગતિએ થશે. આજે બાળકી ૧૦ વર્ષની થઈ ગઈ. ચાલતા ઘણું જ મોડું એટલે કે છઠ્ઠા વર્ષે શીખી. માનસિક વિકાસ ઘણો જ મંદ જેથી પોતાની રીતે કાંઈ કરી શકે નહીં. પરંતુ ખરેખર આ બાળકીની માતાની હિંમતને દાદ દેવી પડે. તેમણે જરાયે હિંમત હાર્યા વગર, હતાશ થયા વગર નાનપણથી બાળકીમાં ધાર્મિક સંસ્કારોનું સિંચન કરવા માંડ્યું.

ચમત્કારની વાત હવે આવે છે. હજુ પણ આ બાળકીને વાંચતા-લખતા બહુ આવડતું નથી પરંતુ માતા પાસે, નાના પાસે, નાની પાસે બેસીને, તેમની પાસેથી સાંભળી સાંભળીને સામાયિક આખી શીખી ગઈ. ધર્મ પ્રત્યે તેનો પ્રેમ પણ ગજબનો. અઢી વર્ષની હતી ત્યારથી રમકડાને બદલે ધાર્મિક પુસ્તકો સાથે રાખીને જોયા કરે. જો તમે તેની પરીક્ષા કરો કે એને ક્યાં વાંચતા આવડે છે અને બીજું કોઈ પણ પુસ્તક આપી દો તો તે જોઈને તેને ખબર પડી જાય કે આ ધાર્મિક પુસ્તક નથી પરંતુ બીજું છે. આથી તે પુસ્તક પાછું આપી દે અને ધાર્મિક પુસ્તક જ લે. ટૂંકમાં ધાર્મિક પુસ્તક ન હોય તો તેને વાંચતા-લખતા નથી આવડતું છતાં તેને ખબર પડી જાય કે આ ધાર્મિક પુસ્તક નથી. વળી પ્રતિક્રમણ પણ શ્રમણસૂત્ર સુધી સાંભળી સાંભળીને શીખી ગઈ છે. ૫૦ થી ૬૦ સ્તવનો પણ સાવ મોઢે ગાઈ બતાવે. તમે જે કહો તે સ્તવન સંભળાવે.

આટલું જ નહિ ૩૨ આગમ, ૨૪ તીર્થંકર, ૨૦

વિહરમાન, ૧૦ શ્રાવક, ૧૧ ગણધર, ૧૬ સતી, ભક્તામરની ૪૮ ગાથા, ૧૨૫ ગાથા વગેરે બધું જ કંઠસ્થ, આડું-અવળું પૂછો તો પણ એક ભૂલ ન પડે. પાંચમા તીર્થંકરનું નામ પૂછો તો તરત જ એ કહેશે. માત્ર એટલું જ નહિ ઉપાશ્રય પણ ખૂબ જ ગમે, સાધુ-સાધ્વીના દર્શન કરવા લઈ જાય તો ત્યાંથી ઉઠવાનું નામ ન લે. પરાણે તેને લેવી પડે. બસ, બીજું કાંઈ નથી આવડતું પણ ધર્મનું મોટા-મોટાને ન આવડે તેટલું માત્ર ૧૦ વર્ષની ઉંમરે, વાંચતા નથી આવડતું, છતાં આવડે. આ માત્ર સાંભળેલી વાત નથી. લેખિકાએ જાતે ત્યાં જઈને સ્તવનો ગવડાવેલા, આગમોના નામ વગેરે આડા અવળા પુછ્યા'તા અને સામાયિક-પ્રતિક્રમણના પાઠો પણ તેની પાસે બોલાવ્યા હતા.

કહેવાનું તાત્પર્ય એટલું જ કે જે દિકરીનો માનસિક વિકાસ સાવ મંદ છે, ૧૦ વર્ષની હોવા છતાં તેની ઉંમર કરતાં ઘણી પાછળ છે, એ દિકરીમાં ધર્મનો રાગ કેટલો? જેના જીવનની આશા ડોક્ટરોએ છોડી દીધેલી તે દિકરી જીવી તો ગઈ પરંતુ બીજાને પણ જીવન કેવી રીતે ધર્મમય બનાવી શકાય એની પ્રેરણા આપી રહી છે. એની માતાની ધર્મશ્રદ્ધાને પણ દાદ દેવી પડે કે જે દિકરી કાંઈ કરી શકવા સમર્થ નથી તેને વાર્તાઓ, સ્તવનો, ગાથાઓ, સામાયિક-પ્રતિક્રમણ વગેરે કેટકેટલું શીખવાડ્યું છે.

આજની મોડર્ન માતાઓ નાનપણથી બાળકોમાં ધાર્મિક સંસ્કારોનું સિંચન કરતા નથી પછી મોટા થયા બાદ જ્યારે બાળકો માતા-પિતાને તરછોડે છે ત્યારે રડવા બેસે છે. તેમણે આ બાબત પરથી પ્રેરણા લેવા જેવી છે. આજે ઋજુતાનો માનસિક વિકાસ ભલે મંદ રહ્યો. પરંતુ ધાર્મિક વિકાસ કોઈ સામાન્ય બાળકથી અનેકગણો ચડિયાતો છે. તેની યાદશક્તિ એટલી પાવરફૂલ છે કે પાંચ વખત સાંભળે એટલે બધું યાદ રહી જાય. સાધુ-સંતોના નામ પણ બે-ત્રણવાર જાય એટલે યાદ રહી જાય, ભૂલે નહિ. ટી.વી. જોવું ગમે નહીં. કોઈ ચાલુ કરે તો બંધ કરાવી દે. આ માત્ર જોગાનુજોગ નથી પરંતુ દ્રઢ ધર્મશ્રદ્ધાનો ચમત્કાર છે. ઋજુતાને જોયા બાદ, મળ્યા બાદ, બે-પાંચ કલાક તેની સાથે વિતાવ્યા બાદ આપણે ચોક્કસ એ અનુભવી શકીએ કે પાંચમા આરામાં પણ ધર્મનો પ્રભાવ કેટલો બુલંદ છે. દ્રઢ ધર્મશ્રદ્ધા હોય તો મંદબુદ્ધિના બાળકને પણ ધાર્મિક જ્ઞાન આપી શકાય છે. બસ એ માટે જરૂર છે સ્મિતાબેન જેવી હિંમત, લાગણી, ધૈર્ય અને ધાર્મિક ભાવનાની જે પળે પળે પ્રેરણાના પાન કરાવે.

સેવાભાવનું મૂર્તિમંત સ્વરૂપ શ્રી જયસુખભાઈ પંચમિયા

“માનવ સેવા એ જ પ્રભુ સેવા” અને “અન્નદાન એ જ મહાદાન” આ બંને વાક્યોમાંથી પ્રેરણા લઈ શ્રી જયસુખભાઈ ડી. મહેતાએ ભૂખ્યાજનોને ખીયડી આપવાના નાના એવા સેવાકેન્દ્રનો પ્રારંભ કર્યો હતો. પોતાની નાની એવી બચતમાંથી દર માસે જરૂરિયાતવાળા ૨૦

કુટુંબને અન્નની સહાય કરવાની પ્રવૃત્તિનો શુભારંભ ઈ.સ. ૧૯૮૦માં કર્યો અને આ શુભ પ્રવૃત્તિનો જન્મ થયો.

શ્રી જયસુખભાઈના પુત્ર શ્રી કુમારભાઈ ભણી-ગણી સરકારી નોકરીમાં જોડાયા અને પગભર થયા. આથી માતાએ પુત્રની સંમતિ લઈને માનવસેવાની પ્રવૃત્તિને આગળ ધપાવવા પોતાની સેવાબચતનો મોટો ભાગ આ કાર્ય માટે ફાળવ્યો, દર માસે ૧૦૦ કુટુંબને ખીયડીદાન આપવાનું શરૂ કર્યું.

મોરના ઈંડાને ચીતરવા ન પડે તેમ સ્વ. શ્રી કુમારભાઈએ પોતાના માતૃશ્રીની ભાવનાને વેગ આપવા ખીયડી કેન્દ્રનું સંચાલન સંભાળી આ ખીયડીદાનની પ્રવૃત્તિને વિસ્તારી આશરે ૩૦૦ કુટુંબને અન્નદાન આપવાનું શરૂ કર્યું. સ્વ. શ્રી કુમારભાઈ અજાતશત્રુ હતા. અનન્ય સેવાભાવી હતાં. તેમની નિઃસ્વાર્થ સેવાભાવનાનું પ્રતિબિંબ તેમના મિત્રો, સ્નેહીઓ અને સહકાર્યકરો સુધી વિસ્તાર પામેલું હતું. તેમની આવી સુવાસને કારણે નજીકના વર્તુળમાંથી તેમને દાન માટે સહયોગ પણ મળી રહેતો. સ્વ. કુમારભાઈનું આકસ્મિક નિધન થતાં તેમના આ માનવ સેવા કેન્દ્રને માઠી અસર પહોંચી. પરંતુ માનવસેવાની આ ઉમદા પ્રવૃત્તિ ચાલુ રહે તે માટે અનેક પરિચિત-અપરિચિત વ્યક્તિઓ તરફથી ભાવના વ્યક્ત કરવામાં આવી.

શ્રી જયસુખભાઈ પંચમિયા એટલે એક મૂકસેવક. રાજકોટના ઘર-ઘરમાં અને દરેક ઉપાશ્રયોમાં ગાજતું નામ. જૈફવયે પણ પૂ. સાધુભગવંતોની નિઃસ્વાર્થ અનન્ય સેવા કરનાર, માનવસેવાના ભોખધારી શ્રી જયસુખભાઈએ આ કાર્યભાર સંભાળ્યો અને પોતે તન, મન અને ધનથી ભાવનાપૂર્વક આ સેવાકાર્યને આગળ ધપાવ્યું. સેવાકેન્દ્રની સાથે સ્વ. શ્રી

કુમારભાઈનું નામ જોડી “શ્રી કુમારભાઈ ખીયડી સેવા કેન્દ્ર” નામ આપ્યું. શ્રી જયસુખભાઈ સ્વ. કુમારભાઈના મામા થાય.

કુમારભાઈની પ્રવૃત્તિને પોતાની નિઃસ્વાર્થભાવના અને સેવાકાર્યની સુવાસથી વિવિધ દાતાઓ પાસેથી વિશેષ દાન પ્રાપ્ત કરી આ પ્રવૃત્તિના ફલકને વધુ વિસ્તૃત કરી દર માસે આશરે ૪૦૦ કુટુંબને ખીયડી આપવાની શરૂઆત શ્રી જયસુખભાઈએ કરી. દર માસે ૪૦૦ કુટુંબોને એક કિલો ખીયડી આપવામાં આવે છે. દિવાળી, સાતમ-આઠમ જેવા તહેવારો તેમ જ જ્યારે દાતાઓ તરફથી વિશેષ દાન પ્રાપ્ત થયું હોય ત્યારે ખીયડીની સાથે સાથે બિસ્કીટ, ગોળ, ખાંડ, તેલ, ચણાનો લોટ વિગેરે પણ આપવામાં આવે છે. તેવી જ રીતે ક્યારેક સાડીનું પણ વિતરણ કરવામાં આવે છે.

આ અન્નદાનની સહાય મેળવનારા કુટુંબોમાં જૈન, અજૈન, મુસ્લિમ, પછાત જ્ઞાતિ વગેરે દરેક કુટુંબનો સમાવેશ થાય છે. શ્રી જયસુખભાઈની હૃદયભાવના એટલી ઉમદા છે કે તેઓ જ્યારે દાન દે ત્યારે તે અન્નદાન લેનારના મુખ સામે નજર કરવાને બદલે તેમણે લંબાવેલા, મદદ માંગતા હાથના દર્શન કરી, કોઈપણ જાતના પૂર્વગ્રહ વગર મદદ કરવી એમ માને છે એ રીતે જ મદદ પણ કરે છે. એમનું જીવન જોઈએ તો લાગે કે આ પંકિતઓ બરાબર તેમના જીવનને લાગુ પડે છે.

જુરાઈની નહિ ભલાઈની આ જિંદગી,
ગંદકીની નહિ બંદગીની આ જિંદગી,
નહિ લેવાની આપવાની આ જિંદગી,
છોડો સ્વાર્થ પરમાર્થની આ જિંદગી.

માનવસેવાની અને અન્નદાનની ઉમદા પ્રવૃત્તિ સુંદર રીતે ચાલુ રાખવી હોય તો સમાજના સેવાભાવી અન્ય લોકોનો પણ સાથ-સહકાર જોઈએ. “ઝાઝા હાય રળિયામણા” એ ન્યાયે કોઈ એક વ્યક્તિ આ માટે સહયોગ ન આપી શકે પણ ઘણી વ્યક્તિઓ સાથે મળી આ પ્રવૃત્તિને માત્ર ચાલુ જ રાખી શકે એટલું જ નહિ તેનું ફલક વિસ્તારી પણ શકે. ઈશ્વરની કૃપા અને પૂર્વકૃત પુણ્યના ઉદયે પ્રાપ્ત થયેલ સંપત્તિમાંથી બે-પાંચ ટકા પણ જો સુકૃતમાં વપરાય તો એ સંપત્તિ લેખે છે. આજે સંપત્તિની અને સંપત્તિવાનોની કમી નથી પરંતુ તે સંપત્તિના સદુપયોગની કળા જરૂર દુર્લભ છે. એક વખત જો એ વાસ્તવિકતા સમજાઈ જાય કે આ દાન એ ખર્ચ નથી પરંતુ રોકાણ (Investment) છે, તો પછી દાન કરવા માટે કોઈને

કહેવું નહિ પડે એ સહજ રીતે થઈ જશે. વળી કોઈકે યોગ્ય જ કહ્યું છે કે-“દાન આપનારની ક્યારેય અછત હોતી નથી, મેળવનારે લાયકાત કેળવવી પડે છે.” આ રીતે સાચી સમજણ આવ્યા પછી સમાજમાં આવી સંસ્થાઓને દાનની કોઈ કમી નહિ રહે એ દીવા જેવી હકીકત છે.

શ્રી જયસુખભાઈ પંચમીયાના એક કાર્યનો આ તો માત્ર અછડતો ઉલ્લેખ હતો. તેમનું બીજું મહત્ત્વનું કાર્ય છે પૂ. સંત-સતીજીઓ તેમ જ જ્ઞાનપિપાસુઓને માટે વિચાર અભિયાન ચલાવવાનો. સારા સારા લેખકોના પુસ્તકોને ઉપાશ્રયે ઉપાશ્રયે પહોંચાડી સારા વિચારોનો, જ્ઞાનનો પ્રચાર કરવાની તેમની તાકાત તો અજબ-ગજબની છે. જીવનની યુવાવસ્થા અને પ્રૌઢાવસ્થાને વટાવ્યા પછી દરેક માણસ નિવૃત્તિનો વિચાર કરતો હોય છે ત્યારે જીવનસંધ્યાના સમયે સાઈકલ પર બેસી રાજકોટમાં બિરાજીત દરેક સંત-સતીજીને પૂ. રત્નસુંદરવિજયજી મ.સા. લિખિત પુસ્તકો પહોંચાડવા ઉપરાંત કોઈપણ સંત-સતીજીને અભ્યાસમાં ઉપયોગી થાય તેવા બીજા પુસ્તકો લાઈબ્રેરીમાંથી કે વ્યક્તિગત કોઈની પાસે હોય તો તે રીતે પણ મેળવીને સંત-સતીજીને જ્ઞાનપ્રાપ્તિમાં ઉપયોગી બનવા તેઓ આ જેફ વયે પણ જ્યોત સે જ્યોત જલાવવાનું કાર્ય કરી રહ્યા છે.

તેમનું માનવું છે કે આપણે કોઈની મદદ નથી કરી શકતા. હા, સેવા જરૂર કરી શકીએ છીએ. એમાંય દીન-દુઃખી અને પીડિતોની સેવા કરવી એ તો સાચા અર્થમાં ઈશ્વરપૂજા જ છે. આપણા આત્માને આ સેવા કરવાની તક મળે એટલા માટે જ ઈશ્વર રોગી, પાગલ, કુષ્ઠરોગી કે દીન બનીને વિવિધરૂપે આવે છે, માટે એની સેવા કરવી. આ સેવા કરવાની તક મળી એ મહાન અવસર છે એ હંમેશા યાદ રાખવું.

આવા માનવતાના પૂજારી જયસુખભાઈને આ કાર્યમાં, તેમના આ સુકૃતમાં તેમના કુટુંબીઓ ઉપરાંત બે-ત્રણ કલ્યાણમિત્રો હસમુખભાઈ ટોળિયા, હસમુખભાઈ શાહ, નાથાભાઈ કિયાડા વગેરેનો ખૂબ જ સહકાર અને પ્રેરણા છે.

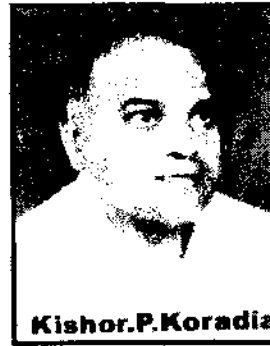
ત્રણેક વર્ષ પહેલા શ્રી જયસુખભાઈને ગળામાં તકલીફ થઈ ગયેલી. ડોક્ટરને બતાવતા તેમણે કેન્સરની શરૂઆત છે એવું નિદાન કર્યું. એ વખતે પણ જરાકેય ગભરાયા વિના ઈશ્વર પર સંપૂર્ણ શ્રદ્ધા રાખી ઉપચાર કરાવ્યો. ત્યારે તેમણે નક્કી કર્યું કે જો આ વ્યાધિમાંથી ઊગરી જઈશ તો મારા જીવનના બાકી બચેલા બધા જ વર્ષો સેવાકીય પ્રવૃત્તિમાં સમર્પણ કરીશ. બસ,

આં શ્રદ્ધાએ રંગ રાખ્યો, તેમના હાથે હજુ ઘણા કાર્યો થવાના બાકી હશે એટલે એ દર્દ પણ ચાલ્યું ગયું અને જયસુખભાઈ આજે પણ સાઈકલ ઉપર સેવા-વૈયાવચ્ચ માટે ફરતાં નજરે પડે છે. આવા વડિલોની સુંદર પ્રવૃત્તિઓ જોઈને જો થોડુંકેય કાંઈ કરવાનું મન થાય તો સંપર્ક અવશ્ય કરવો.

ગિરિરાજ સ્ટીલ કોર્પોરેશન, ઢેબર રોડ, મહેતા પેટ્રોલ પંપ સામે, રાજકોટ ફોન (૦૨૮૧) ૦ : ૨૨૨૪૧૭૯

R : ૨૪૫૩૮૨૫

જીવદયાના પ્રખર હિમાયતી શ્રી કિશોરભાઈ કોરડિયા

Kishor.P.Koradia

રાજકોટના જૈન અગ્રણી, જીવદયાના પ્રખર હિમાયતી તેમ જ રાજકોટની સામાજિક, આર્થિક, ધાર્મિક અને શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ સાથે સંકળાયેલા શ્રી કિશોરભાઈ પી. કોરડિયા માત્ર જૈનો માટે જ નહિ પરંતુ અન્ય જ્ઞાતિના લોકો માટે પણ એક આદર્શ “દીવાદાંડી” છે.

જૈન સમાજના દેરાવાસી કે સ્થાનકવાસી ઉપાશ્રયોના નિર્માણમાં તેમ જ અનેક જિનાલયોના નિર્માણમાં તેમનો અનન્ય ફાળો છે. આવી સંસ્થાઓ આર્થિક રીતે સક્ષમ ન હોય તો પણ દાનવીર શ્રેષ્ઠીઓ સાથે વિચાર-વિમર્શ કરીને, સેમિનારો ગોઠવીને ફંડફાળા લાવી આપી સંસ્થાને માત્ર મજબૂત જ નથી કરી, આર્થિક રીતે વડલા જેવી વિસ્તૃત બનાવી છે. તેમણે સેવાકીય રણના વિશાળ રેગિસ્ટ્રાનમાં અર્થ વગર પણ વહાણ ચલાવીને એક અજાયબી અને ચમત્કાર સર્જ્યો છે. સંપૂર્ણ પ્રામાણિકતાથી તેઓ બધો જ વહીવટ ચલાવે છે. દરેક પેમેન્ટ નાનું હોય કે મોટું ચેકથી જ થાય. દરેક પ્રકારની ખરીદીમાં કરકસર અને ચોકસાઈ જોવા મળે. વળી ગુણવત્તા પણ ઉત્તમ હોય તે જ ખરીદે. જિનાલયોમાં પ્રભુઆજ્ઞા મુજબ દરેક ખાતા શુદ્ધિપૂર્વક રાખવા તથા યોગ્ય વ્યવસ્થા કરવી તેમાં તેમની માસ્ટરી છે. હજુ સુધી કોઈ આ બાબતમાં તેમના પેંગડામાં પગ નાખી શકે તેમ નથી.

અંધ-અપંગ વૃદ્ધાશ્રમમાં બાંધકામથી માંડીને રોજિંદા વહીવટની આવક-જાવક તેમ જ વિકાસ ફંડમાં ખૂબ સારી કાર્યશૈલીથી વધારો કરી ખૂબ સારું કાર્ય કરી રહ્યા છે. તેવી જ

રીતે અંધ મહિલા વિકાસગૃહ તથા બહેરા-મૂંઘા શાળાના બાળકો માટે પણ જબ્બર મહેનત કરી રહ્યા છે. આમ સેવાભાવનાના સિંચન દ્વારા સંસ્થારૂપી વૃક્ષનો અને તેના પાયાનો ઉત્કર્ષ કરવા માટે તન-મન અને ધનથી મહેનત કરી રહ્યા છે.

પોતાની તમામ શક્તિ જીવદયાના કાર્યમાં લગાડનાર શ્રી કિશોરભાઈ ધણીવાર જાનના જોખમે પણ જીવદયાના કાર્યો કરી રહ્યા છે. અનેક ઓપરેશનો થયા હોવા છતાં મકરસંક્રાંતિના દિવસે જીવદયા માટે ટહેલ નાખીને સવારે ૭ થી સાંજના ૭ સુધી સતત અન્ન-જળનો ત્યાગ કરીને ૩ થી ૪ લાખનું ફંડ પાંજરાપોળ માટે ભેગું કરે છે. તેમના આ સેવાકાર્યની સુવાસ સમગ્ર રાજકોટમાં ફેલાયેલી છે એ કારણે લોકો દૂર-દૂરથી ફાળો લખાવવા આવે છે. આ કારણે જ તેમને ૨૦૦૫માં પ્રિયદર્શિની ઈદિરા ગાંધી એવોર્ડ પ્રાપ્ત થયો હતો. તેમની જીવદયાની આ વિશિષ્ટ કામગીરીની નોંધ લઈને વિશ્વવિભૂતિ પ્રમુખસ્વામીએ દિલ્હીમાં અક્ષરધામ મુકામે હજારો માણસોની મેદનીમાં આશીર્વાદ એવોર્ડ આપી ભવ્યાતિભવ્ય સન્માન કર્યું હતું.

નાગપુરના યુવરાજશ્રીની નિશ્રામાં યોજાયેલી પત્રકાર પરિષદે શ્રી કિશોરભાઈ કોરડિયાને સેંકડો સેવાકીય બાબતોને લગતા પ્રશ્નો પૂછીને સન્માન કર્યું હતું.

ભારતના ઉપરાષ્ટ્રપતિ, દિલ્હીના રક્ષામંત્રી જયોર્જ ફર્નાન્ડીસ, ગુજરાત વિધાનસભા અધ્યક્ષ શ્રી ધીરુભાઈ શાહ, ભારતના ભૂતપૂર્વ ચૂંટણી કમિશ્નર, ભારતના પૂર્વ પ્રધાનો, સાંસદો તેમ જ ગુજરાતના પૂર્વ મુખ્યમંત્રી કેશુભાઈ પટેલ તેમ જ ગુજરાતના મુખ્યમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી, નાણામંત્રી શ્રી વજુભાઈ વાળા, રાજ્યના રાજ્યપાલશ્રીઓ, દાનવીર દિપચંદભાઈ ગાડી, મહાન સંત શ્રી પાંડુરંગ શાસ્ત્રીજી, જાણીતા

કથાકાર રમેશભાઈ ઓઝા, પોલિસ કમિશ્નરશ્રીઓ, કલેક્ટરશ્રીઓ, પ્રથમ મહિલા મેયરશ્રી, ઉપકુલપતિ શ્રી જોષીપુરા આદિ મહાનુભાવોએ શ્રી કિશોરભાઈ કોરડિયાનું સન્માન કરી અનેકવિધ સન્માનપત્રકોથી સન્માનિત કરેલ છે.

સૌરાષ્ટ્રની ગ્રેટર ચેમ્બર્સ ઓફ કોમર્સ એન્ડ ઇન્ડસ્ટ્રીઝના આયાત-નિકાસકાર એવી ૧૭૦૦ કરતાં પણ વધારે સંખ્યા ધરાવતી સંસ્થાના ઉદ્યોગપતિશ્રીઓની સંસ્થા એવી ચેમ્બરના કોષાધ્યક્ષ તરીકે ૧૦ વર્ષથી કિશોરભાઈ કોરડિયા સેવા આપે છે. ભવ્ય એવા રાજકોટ વિસાશ્રીમાળી જૈન સમાજ જ્ઞાતિના, સૌથી નાની ઉંમરમાં પણ જબરું યોગદાન દેનારા પ્રમુખ તરીકે સેવા આપી હાલમાં તે જ્ઞાતિના સર્વોચ્ચ એવા ટ્રસ્ટીપદને સંભાળે છે. દાતાશ્રીઓના સહયોગથી અનેક પશુઓના નિદાનકેમ્પો, ઓપરેશન કેમ્પો તેમ જ કતલખાને જતાં હજારો ઢોરોને બચાવીને મહાન અભિયાન ચલાવી રહ્યા છે.

તાજેતરમાં સમસ્ત ભારતભરના જૈન અગ્રણીઓ તેમ જ જિનાલયના સમસ્ત પ્રમુખશ્રીઓનું સંમેલન પાવાપુરી (રાજસ્થાન) મુકામે મળેલ હતું. જેમાં સંઘવી પરિવારના દાતાશ્રી બાબુલાલજીએ તેમનું ભવ્ય સન્માન કરેલ. “વિશ્વવિભૂતિ પ્રતિભા મહાગ્રંથ” જે ૧૨૦૦ પાનાનો તૈયાર થયો છે તેમાં કિશોરભાઈને વિશ્વવિભૂતિ તરીકે દર્શાવીને ફોટા સાથે તેમની સેવાકીય પ્રવૃત્તિને વિશ્વસ્તરે બિરદાવેલ છે. રાજકોટ મુકામે શ્રમજીવી સોસાયટીમાં જે ભવ્ય કાર્યનું જિનાલય નિર્માણ થયું છે તેના નિર્માણમાં પાયાથી માંડીને ૧૯ વર્ષ સુધી સુંદર સેવા પ્રમુખશ્રી તરીકે આપી રહ્યા છે. શાસનની અનુમોદના તેમ જ પ્રભાવનાના વિવિધ કામો તેમના સોનેરી અક્ષરનો ઇતિહાસ છે. કિશોરભાઈ હંમેશા આવી સુંદર સેવા આપતા રહે તેમ જ ઈશ્વર તેમના કાર્યમાં તેમને સહાયરૂપ થાય એ જ અભ્યર્થના.

ધર્મજિઠ શ્રાવકરત્ન

શ્રી દુર્લભજી શામજી વિરાણી

શ્રી શામજી વેલજી વિરાણી એક સુશ્રાવક, ધર્મ અને કર્મનો સુંદર સમન્વય કરી જીવન જીવી જનારા એક શ્રેષ્ઠીવર્ય. શ્રી શામજીભાઈને પાંચ પાંચ પનોતા પુત્ર હતાં. આ પાંચેય પુત્રો એવું સુંદર જીવન જીવ્યા કે ઈતિહાસ પણ તેની નોંધ લઈ તેમને યાદ કરે છે. શ્રી શામજીભાઈના પાંચ પુત્રો

(૧) રામજી શામજી વિરાણી (૨) દુર્લભજી શામજી વિરાણી (૩) છગનભાઈ શામજી વિરાણી (૪) મણિભાઈ શામજી વિરાણી (૫) છોટુભાઈ શામજી વિરાણી

પાંચેય પુત્રોમાં માતા-પિતાની બુદ્ધિ, કોઠાસૂઝ અને સંપત્તિનો વારસો તો ખરો જ પરંતુ ધર્મના સંસ્કારો પણ ખૂબ જ. માતા-પિતાનું જીવન ધર્મમય, આચારવંત, કરુણામય, બીજાના દુઃખને જોઈ દ્રવી જનારું અને લાગણીભર્યું હતું. પુત્રોમાં પણ તે સંસ્કાર આવ્યા અને સૌશાસ્ત્રભરમાં એવી પ્રવૃત્તિઓ થઈ કે “શામજી વેલજી વિરાણી”નું નામ ગુંજતું થયું. શ્રી દુર્લભજી શામજી વિરાણી શામજીભાઈના બીજા નંબરના પુત્ર હતાં.

ખૂબ જ નાની એટલે કે ૧૧-૧૨ વર્ષની ઉંમરે તેઓ પરદેશ કમાવા ગયા. કામ પ્રત્યેની મહેનત, લગન, સૂઝબૂઝ અને નિષ્ઠા ઘણી તેમ જ પુરુષાર્થ પણ ઘણો કરતા એટલે નસીબે પણ યારી આપી. ખૂબ પૈસા કમાયા, કહેવાય છે ને

પ્રયત્નના પથ પર નિરાશાને સ્થાન નથી,
આજાસુના મહેલમાં સફળતાના માન નથી.

કામ કરવામાં ક્યારેય પાછી પાની કરવી નહિ તેમ જ ન્યાય, નીતિ અને પ્રામાણિકતાનો જીવનમંત્ર જીવનમાં તાજાવાણાની જેમ વણીને તેમણે બેસુમાર સફળતા હાંસલ કરી. સંતોષ, સાદગી અને સફળતાના સંગમથી જીવન હર્યુભર્યું બની ગયું હોવાથી અને કર્મની સત્તા વિષે બરાબર જાણતા હોવાથી ૪૦ વર્ષની ઉંમરે જ ધંધામાંથી નિવૃત્તિ લઈ લીધી. બાકીનું જીવન પરોપકારમાં વિતાવવાનો નિર્ણય કર્યો.

એમણે સ્વધર્મી બંધુઓને સ્થિર કરવા માટે સૌપ્રથમ તેમને રહેઠાણની વ્યવસ્થા પૂરી પાડવા વિચાર કર્યો અને આર્થિક રીતે નબળા લોકો માટે સસ્તા ભાડાની ચાલ બનાવી. આ ઉપરાંત પોતાના સ્વધર્મી બંધુઓ ઘરે આવતા સારા-માઠા પ્રસંગોમાં ઉપયોગ કરી શકે, તે માટે વિરાણી વાડી બનાવી. માત્ર આટલું જ કરીને અટક્યા નથી, તેમના પિતા તથા માતાના નામે એક ટ્રસ્ટ બનાવ્યું જેની આવકમાંથી ગરીબોને સ્કોલરશીપ, દવા, સારવાર વગેરે માટે ખર્ચ કરવામાં આવે છે અને એ રીતે તેઓ નબળા-નિરાધાર લોકોને મદદરૂપ બનવા પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે.

શ્રી સ્થાનકવાસી જૈન મોટા સંઘમાં પ્રમુખ તરીકે ૨૫-૩૦ વર્ષ સેવા આપી. આ ઉપરાંત ધર્મનો યોગ્ય પ્રચાર-પ્રસાર કરવા, ધર્મને તેના મૂળ સ્વરૂપમાં જીવંત રાખવા ધાર્મિક પુસ્તકોનું પ્રકાશન કરાવ્યું અને જૈનોમાં જ્ઞાનની રુચિ વધે તે માટે અડધા ભાવે કે મફત પુસ્તકોનું વિતરણ કર્યું. વળી જ્યાં-જ્યાં સાધુ-સાધ્વીજીની વિહારયાત્રા થતી હોય અને જ્યાં જરૂર હોય ત્યાં તેમના સ્વ. પુત્ર વિનોદકુમાર વિરાણીના નામે તથા શ્રી શામજી વેલજી વિરાણીના નામે ઉપાશ્રય બંધાવ્યા છે.

મુંબઈમાં પણ વિલેપારલામાં એક ઉપાશ્રય બંધાવેલ છે. આ ઉપરાંત પોતાના ચાર ભાઈઓ સાથે મળી રાજકોટમાં શામજી વેલજી વિરાણી બોયજ હાઈસ્કૂલ તથા શ્રી કડવીભાઈ વિરાણી કન્યાશાળા ૬૦ વર્ષ પહેલા શરૂ કરી હતી જે આજે પણ શિક્ષણ ક્ષેત્રે ઉજ્જવળ કારકિર્દી ધરાવે છે. શ્રી દુર્લભજી શામજી વિરાણીની અનુમોદનાથી જ શ્રી છગનભાઈ વિરાણી બહેરામૂંગા શાળા ચાલે છે તેમ જ શ્રી મણિલાલ શામજી વિરાણીએ હોસ્પિટલ શરૂ કરેલ જેનું સંચાલન અત્યારે વોકહાર્ટ દ્વારા થઈ રહ્યું છે.

તેઓ જૈન મોટા સંઘમાં પ્રમુખ હતાં ત્યારે તેમણે દીક્ષાઓનું અને દીક્ષાર્થીઓનું ભારોભાર અનુમોદન કરી કેટલાય દીક્ષાના પ્રસંગ ભવ્યાતિભવ્ય રીતે પાર પાડ્યા છે. પોતે શહેરમાં હોવાથી, સુખી-સંપન્ન હોવાથી ઘણા બધા સગા-વહાલાના પુત્ર તથા પુત્રીઓના પ્રસંગો પણ સારી રીતે ઉકેલી આપ્યા છે, પોતાના ઘરે પોતાનો જ પ્રસંગ હોય તેવી રીતે ઉજવ્યા છે.

સમાજને આવા સાચા સેવક મળ્યા, ધર્મને આવા સુશ્રાવક મળ્યા તે સમાજનું અને સુધર્મનું પણ ગૌરવ છે. શ્રી રમેશભાઈ વિરાણી પણ આજે પોતાના પિતાશ્રીના પગલે આગળ વધી રહ્યા છે.

ધર્મનિષ્ઠ, દાનવીર

શ્રી રજનીકાંત માણેકચંદ શેઠ

મોરબી નિવાસી ધર્મનિષ્ઠ, શ્રાવકરત્ન શ્રી રજનીકાંત માણેકચંદ શેઠનું જીવન એ અતૂટ શ્રદ્ધા અને ઈશ્વર પ્રત્યેના અડગ વિશ્વાસને વ્યક્ત કરે છે. નાનપણથી જ ધર્મના સંસ્કારોનું સિંચન માતા-

પિતા દ્વારા થયેલું જે ધીમે ધીમે અડગ શ્રદ્ધામાં પરિણમ્યું.

તેમનો જન્મ ૨૯-૭-૧૯૩૩ના રોજ થયેલ. હાલ ૭૮ વર્ષની ઉંમર છે, પરંતુ આજે પણ ધર્મના કાર્યો એકદમ સ્ફૂર્તિ અને ઉત્સાહથી કરી રહ્યા છે. નાનપણથી જ અભ્યાસ કરવામાં બહુ રુચિ ન હોવાથી નોનમેટ્રિક સુધી ભણ્યા. ત્યારબાદ નાનો એવો ધંધો ચાલુ કરેલ. જીવનમાં ધર્મ, સંતોષ અને સદાચારને સ્થાન આપી આગળ વધતાં હતાં. ગમે તેવો ચડાવ-ઊતાર આવે તો પણ ધર્મ પર અને પાર્શ્વનાથ ભગવાન ઉપર અડગ શ્રદ્ધા રાખી આગળ વધતાં હતાં. જુદા જુદા ધંધાઓ સાથે જમીન-મકાન લે-વેચનો ધંધો પણ કરતાં હતાં. આજે પણ એ જ ધંધા સાથે સંકળાયેલા છે.

યુવાન વયે યોગ્ય સમય થતાં પ્રભુતામાં પગલા પાડ્યા અને શરૂ થયું ગૃહસ્થ જીવન. પત્ની પણ ખૂબ જ ધાર્મિક સંસ્કારોવાળા હતાં. આથી પતિના દરેક કાર્યમાં કદમથી કદમ મિલાવીને આગળ વધી રહ્યાં હતાં. સંસારની સાથે ધર્મમાર્ગે પણ બંને સાથોસાથ આગળ વધી રહ્યાં હતાં. પ્રસન્ન દામ્પત્યના પરિપાકરૂપે ચાર-ચાર પુત્રીઓની પ્રાપ્તિ થઈ. ચારે પુત્રીઓમાં પણ સુંદર ધાર્મિક સંસ્કારોનું સિંચન કરતાં ગયાં. નાનપણથી જ સામાયિક, પ્રતિક્રમણ, સેવા પૂજા વગેરે બાબતોના ખૂબ જ ઊંડા અને ગાઢ સંસ્કાર દિકરીઓને પણ વારસામાં આપ્યા.

સમયની સાથે પુત્રીઓ પણ યુવાન વયને પામતા તેમના લગ્ન કરી તેમના ઘરે વિદાય કરી. પતિ-પત્ની બંને ધર્મમાર્ગે આગળ વધતા ચાલ્યા. રજનીભાઈ તો ધંધાની સાથે ધર્મ કરી રહ્યાં હતાં પરંતુ તેમના ધર્મપત્નીએ તો ધર્મને જાણે રોમેરોમમાં વસાવી દીધો હતો. એમાં વળી ભત્રીજી જેઓ આજીવન કુંવારા રહી એક સાધ્વી જેવું જીવન જીવતા હતા તેમનો સાથ મળી

ગયો. બંને રોજિંદા કાર્ય પતાવીને આખો દિવસ ધર્મધ્યાન કરતાં રહેતાં. સામાયિક, પ્રતિક્રમણ, સેવા-પૂજા, વાંચન તથા સ્વાધ્યાયમાં રત બની બંને આ માનવજીવનને સાર્થક કરવા પુરુષાર્થ કરી રહ્યાં હતાં. પતિ-પત્ની બંનેના જીવનમાં ધર્મ તો વણાયેલો હતો જ સાથે સાથે તેમના જીવનમાં એ ભાવના પણ દૈન્યપણે સ્થાયી હતી કે,

સત્કર્મ વગર સંપત્તિ વધતી નથી,
સંયમ વગર સંપત્તિ ટકતી નથી,
દાન વગર સંપત્તિ શોભતી નથી.

આવી ભાવનાને કારણે તથા પાર્શ્વનાથ ભગવાન પર અતૂટ શ્રદ્ધાને કારણે તેઓ અવાર-નવાર સ્વધર્મી બંધુઓ માટે શંભેશ્વર પાર્શ્વનાથની યાત્રાનું આયોજન કરતાં. સ્વધર્મી બંધુઓને તીર્થયાત્રા કરાવીને તેમને પુણ્યના ભાગીદાર બનાવવા એવી અંતરેચ્છા નાનપણથી તેમના હૃદયમાં દેઢીભૂત થઈ હતી. નાનપણથી જ શ્રી રજનીભાઈને પાર્શ્વનાથ પ્રભુ પ્રત્યેની અડગ શ્રદ્ધા હોવાને કારણે દરેક કાર્ય તેમની કૃપાથી જ ફળીભૂત થાય છે. આવી મનમાં એક ચોક્કસ લાગણી બંધાઈ ગયેલ જે આજ સુધી અખંડ છે. આથી જ તેઓ મોટેભાગે શંભેશ્વર પાર્શ્વનાથ કે સમ્મેતશિખરજીની યાત્રાનું આયોજન કરાવવા તત્પર હોય છે.

મોરબી મુકામે જ નાનેથી મોટા થયા, યુવાન વયે વ્યાપાર ધંધાનું કાર્યક્ષેત્ર પણ મોરબી જ બન્યું અને આગળ વધ્યા. પ્રગતિના શિખરો સર કરી સમાજમાં મોભાદાર સ્થાન પ્રાપ્ત કર્યું. મોરબીથી લગભગ ૨૫ થી ૩૦ બસ શંભેશ્વર દર્શનયાત્રાની નિઃશુલ્ક કાઢેલ. ઘણા બધા લોકો આ યાત્રામાં સહભાગી બની દેવદર્શનનો લાભ લઈ કૃતકૃત્ય થયેલ. આ ઉપરાંત મોરબીથી જ તેઓ ૧૪૨ યાત્રીઓને શ્રી સમ્મેતશિખરજીની યાત્રાએ નિઃશુલ્ક લઈ ગયેલા. સર્વેને સમ્મેતશિખરજી તથા તેની પંચતીર્થોની યાત્રા કરાવેલ. સ્વધર્મી બંધુઓ પણ શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાનના પ્રભાવને જાણે, અનુભવે અને તેમના આશીર્વાદથી આગળ વધે એવી તેમની અદમ્ય ઈચ્છાને કારણે તેઓ તેમની આ સુંદર કરણીને આગળ વધારી રહ્યા છે. છેલ્લા ૬-૮ વર્ષથી તેઓ રાજકોટ મુકામે સ્થાયી થયા છે. અહીંયાથી પણ તેઓએ શંભેશ્વરયાત્રાની ૭ થી ૮ બસો કાઢેલ જેમાં પણ દરેક યાત્રીઓને નિઃશુલ્ક યાત્રા કરાવેલ. તેમ જ શ્રી સમ્મેતશિખરજીની દર્શનયાત્રાનું આયોજન પણ ત્રણેક વખત કરેલ જેમાં અડધો ખર્ચ યાત્રિકે ભોગવવાનો રહેતો અને અડધો ખર્ચ પોતે ભોગવતા.

લક્ષ્મી, યૌવન અને જીવન એ ત્રણેય વિજળીના ચમકારા જેવા છે. જો એનો સદુપયોગ થયો તો જીવન સફળતાના શિખરે પહોંચી જાય છે નહિ તો આ ભવની સાથે પરભવને પણ બગાડે છે. શ્રેષ્ઠીવર્ય શ્રી રજનીભાઈએ પણ પોતાને મળેલ લક્ષ્મીનો હંમેશ સદુપયોગ કરેલ છે. સુકૃતનું કોઈપણ કાર્ય હોય તેઓ તન-મન અને ધનથી હંમેશ એમાં આગળ પડતાં જ હોય.

રાજકોટ સ્થાયી થયા તે પહેલા મોરબી મુકામે પૂ. ચંદ્રશેખર મ.સા.ના શિષ્ય જિનસુંદરવિજયજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી સામુહિક વર્ષોત્તમની આરાધના કરાવેલ. આશરે ૪૩ આરાધકોએ આ વર્ષોત્તમની સુંદર આરાધના કરેલ. વર્ષોત્તમ દરમિયાન પારણા અને અત્તરવાયણાનો લાભ મુ. શ્રી રજનીભાઈએ લીધેલ. તપસ્વીઓને આવવા-જવામાં તકલીફ ન પડે તે માટે બસની વ્યવસ્થા પણ રાખેલ. જેથી સવારે પારણામાં અને સાંજે અત્તરવાયણામાં કોઈ તપસ્વીને દૂરથી આવવામાં તકલીફ ન પડે. આ ઉપરાંત મોરબીમાં તેઓએ કેટલીયે વાર નવકારશી જમણ તથા સંઘજમણ કરાવેલ છે. આ ઉપરાંત અમુક વિદ્યાર્થીઓના અભ્યાસની વ્યવસ્થા, સ્કોલરશીપ જેવા આયોજનો પણ તેમણે કરેલા છે. વર્તમાન સમયમાં શિક્ષણ ખૂબ જ મોંઘુ બની ગયું છે. ઘણીવાર આપણા સ્વધર્મી બંધુઓના તેજસ્વી બાળકો પણ આ મોંઘા શિક્ષણને કારણે આગળ ભણી નથી શકતાં. આ માટે ખરેખર દરેક શ્રેષ્ઠીઓએ આગળ આવવાની જરૂર છે. તેવી જ રીતે રહેઠાણ પણ મોટા શહેરોમાં ખૂબ મોંઘા બની ગયા છે. સામાન્ય માનવી ઘરનું ઘર સ્વપ્નમાં પણ વિચારી શકે તેમ નથી. હાલમાં જાગનાથ સંઘ સાધર્મિકો માટે સસ્તા મકાનોનું આયોજન કરી રહેલ છે તેમાં પણ શ્રી રજનીભાઈનો ઘણી મોટી રકમનો સહયોગ છે.

એરપોર્ટ પાસેના દેરાસરમાં શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ભગવાનની પ્રતિમા તેમણે ભરાવેલ છે. હાલમાં જ રાજકોટમાં ૨૩૪ જેટલા સમૂહ સિદ્ધિતપ પૂ. યશોવિજયજી મ.સા.ની નિશ્રામાં થયા તે તપસ્વીઓનો વરઘોડો પણ તેમણે ચડાવેલ તથા બધા તપસ્વીઓને શંખેશ્વરની યાત્રા કરાવેલ.

આવા તો કંઈ કેટલાયે સુકૃતો તેમના હાથે થયેલા છે, જેની કલગીરૂપે થયેલ એક સુકૃત કંઈક આવું છે. ૨૦૦૧ની સાલમાં ગુજરાતમાં વિનાશક ભૂકંપ આવેલ. જ્યારે ભૂકંપ આવ્યો ત્યારે ભૂજથી બસ આવી હતી. ભૂજમાં ભૂકંપની અસર ઘણી જ ખરાબ થયેલી હતી. આ આખી બસના દરેક લોકોને રજનીભાઈએ સ્વેટર આપ્યા બધાને રજનીભાઈએ જમાડ્યા.

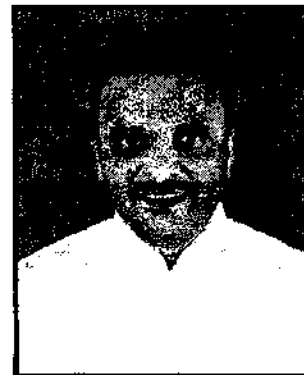
ત્યારપછી તો રોજ આવા ભૂકંપથી પીડિત લોકો મોરબી આવતા ગયા. રજનીભાઈએ આ બધા નિરાધાર સ્વધર્મી બંધુઓ માટે ત્યાં રસોડું ખોલ્યું, એટલું જ નહિ બીજા દાતાઓની મદદ લઈ ગાદલા-ઓશીકા-ચાદર વગેરે ખરીદી જૈન વાડીમાં તેમના માટે આશ્રયની વ્યવસ્થા કરી. મોરબીમાં પણ ઘણા બધા લોકો ભૂકંપને કારણે આશ્રયવિહોણા બન્યાં હતાં. આવા બધા જ સ્વધર્મી બંધુઓનું રસોડું તેમણે ખોલ્યું હતું. લગભગ ૨ મહિના જેટલો સમય રસોડું ચાલ્યું. જેનો સમગ્ર ભોજનખર્ચ તેમણે ઊઠાવેલ. રોજના લગભગ ૪૦૦-૫૦૦ થી ૭૦૦ સ્વધર્મી બંધુઓ તેનો લાભ લેતાં.

ખરેખરી વાત તો હવે આવે છે કે મુ. શ્રી રજનીભાઈ આ વખતે એવા શ્રીમંત પણ નહોતા કે તેઓ સઘળો ખર્ચ ઊઠાવી શકે. પોતાની પાસે માત્ર રૂ. ૫૦૦૦૦ની મૂડી હતી છતાં આ કાર્ય તેમણે ઊપાડી લીધું. આવા કાર્ય માટે જોઈતા વધુ પૈસાની વ્યવસ્થા માટે તેમણે રૂપિયા વ્યાજે લેવા પડ્યા આમ છતાં એમ કરીને પણ તેમણે કાર્ય આગળ ધપાવ્યું. પરંતુ પૈસાના અભાવે હિંમત હારી જઈને કાર્ય અધૂરું મુક્યું નહિ. આવા ખમીરવંતા દાનવીર લોકોના કારણે અને આત્મબળે જ આજે જૈનધર્મનું ગૌરવ જળવાયેલું છે.

સંકટ આવે તો પણ તેના શરણે ન જતાં સંકટમાંથી પણ પ્રેરણા લઈ આગળ વધે અને બીજાને પણ મદદરૂપ થાય તેવા ધર્મનિષ્ઠ, દાનવીર શ્રેષ્ઠીઓને સર્વેની, ખૂબ ખૂબ અહોભાવે.....વંદના. આવા લોકોના જીવનચરિત્રોમાંથી બીજા લોકો પણ પ્રેરણા લઈ એ દાનધર્મની જ્યોતને ઝળહળતી રાખે એ જ અભ્યર્થના.

ઉત્કૃષ્ટ ભક્તિકાર

શ્રી દિનેશભાઈ પારેખ

શ્રી દિનેશભાઈ હિંમતલાલ પારેખ વ્યવસાયે લોખંડના વ્યાપારી છે. જૂનાગઢ જિલ્લાના વંથલી પાસે આવેલ સરદારગઢના મૂળ વતની પરંતુ વ્યવસાયાર્થે રાજકોટ આવીને વસેલા છે. ૬-૧-૧૯૬૦ના રોજ તેમનો જન્મ થયો.

નાનપણથી જ માતા-પિતા ધર્મપરાયણ હોવાથી તેમનો

ધાર્મિક સંસ્કારોનો વારસો દિનેશભાઈને મળ્યો છે. નાનપણથી ભગવાનમાં અતૂટ શ્રદ્ધા અને વિશ્વાસ ધરાવે છે. નિત્ય પ્રભુપૂજા, ભક્તિ વગેરે તો નાનપણથી જ કરતાં આવ્યા છે. કંદમૂળ વગેરે અભક્ષ્ય વસ્તુઓ ચાખી પણ નથી.

B.Com. સુધી વ્યાવહારિક અભ્યાસ કર્યો. ત્યારબાદ પાંચેક વર્ષ સુધી નોકરી કરી. શરૂઆતના વર્ષોમાં ઘણો જ સંઘર્ષ કરીને આગળ વધ્યા છે. નાના પગારમાં ખૂબ જ કરકસરથી રહેવું પડતું હોય અને સવારે જમ્યા હોય તો સાંજે કઈ રીતે જમશું? તેના પૈસા ક્યાંથી આવશે? એવા દિવસો પણ કાઢ્યા છે, પરંતુ આવા દિવસોમાં પણ ભગવાન પ્રત્યેની શ્રદ્ધા-ભક્તિ અને અહોભાવ અખંડ રહ્યા છે. એ જ સંસ્કારો પોતાના સંતાનોને પણ આપ્યા છે.

જાહેર સેવાકાર્યની શુભ શરૂઆત લગભગ ૧૯૮૫ની સાલથી કરી. પોતે સાધારણ પરિસ્થિતિ ભોગવી છે. ત્યારબાદ લોખંડના ધંધામાં ઝંપલાવ્યું અને ઉત્તરોત્તર પ્રગતિ કરી. પોતાની મહેનત અને લગનથી ધંધામાં ખૂબ જ આગળ વધી શક્યા છે અને સમાજમાં પણ એક મોભાદાર સ્થાન હાંસલ કર્યું. ખાસ કરીને ગૌતમસ્વામીની પ્રતિષ્ઠા કરાવ્યા બાદ તેમની ચડતીના શ્રીગણેશ થયા છે ત્યારબાદ ક્યારેય પાછું વાળીને જોયું નથી.

ધાર્મિક સંસ્કારોવાળું જીવન હોવાથી તેમના જીવનમાં, દૈનિક ક્રિયાઓમાં તેમ જ કાર્યોમાં સેવા, લાગણી, ધર્મ પ્રત્યેની દૃઢ આસ્થા તેમ જ પ્રભુમાં અડગ શ્રદ્ધા દૃષ્ટિગોચર થાય છે. આર્થિક રીતે બરાબર વિકાસ સાધ્યા પછી તેઓનો ઝોક સેવાકીય કાર્યો તરફ વધ્યો તેમ જ જીવનને પણ ધર્મના રંગે બરાબર રંગવાનું શરૂ કર્યું. તેઓની દિનચર્યા જોતાં લાગ્યા વગર રહે નહિ કે તેઓ ઉત્કૃષ્ટ શ્રાવકપણું પાળી રહ્યા છે. છેલ્લા ૧૨ વર્ષથી સદંતર રાત્રિભોજનનો ત્યાગ છે. ઉભયકાય આવશ્યક કરવા એ દરેક શ્રાવકની ફરજ છે અને તે કરવા જ જોઈએ એ માન્યતા તેમના મનમાં દૃઢ થયેલ હોવાથી સવારે રાઈય પ્રતિક્રમણ અને સાંજે દેવસિય પ્રતિક્રમણ હંમેશા કરે છે. આ ઉપરાંત રોજ પ્રભુની પૂજા આદિ કૃપા બાદ જ દૈનિક કાર્યોમાં પ્રવૃત્ત થવા તત્પર બને છે. આજે સાધુ-સાધ્વી ભગવંતોને ઉકાળેલું પાણી મળતું નથી કારણ કે શ્રાવક-શ્રાવિકાઓ પોતે તે પીતા હોતા નથી આથી ગુરુભગવંતોને દોષિત પાણી મળે છે. આ બાબતમાં પૂજ્યવર્યોને દોષિત પાણી ન વહોરવું પડે તે માટે તેઓ ઘરમાં હોય ત્યારે

ઉકાળેલું પાણી જ પીવે છે. જેથી સાધુ-સાધ્વી ભગવંતોને તે નિર્દોષ વહોરાવી શકાય. દરેક શ્રાવકો જો આવી જાગૃતિ પોતાના જીવનમાં રાખે તો પૂજ્યવરોને પણ સંયમમાં દોષ ન લાગે અને તેમને નિર્દોષ આહાર-પાણી પ્રાપ્ત થાય.

વળી તેઓની એક સુંદર ખૂબી એ છે કે તેઓ ઉત્કૃષ્ટ ભક્તિકાર છે. ખૂબ નાનપણથી જ પ્રભુની ભક્તિ કરવાની તેમની ઉત્કૃષ્ટ ઈચ્છા આ રૂપે વ્યક્ત થાય છે. એક પ્રકારની ઈશ્વરી બક્ષિસ જ છે કે તેઓએ એક ઉત્કૃષ્ટ ભક્તિકાર તરીકે પણ ખૂબ પ્રસિદ્ધિ મેળવી છે. કોઈને ત્યાં ધાર્મિક પ્રસંગ હોય કે મરણનો પ્રસંગ હોય ત્યારે ખૂબ સુંદર ભક્તિગીતો રજૂ કરીને પ્રસંગને ભવ્ય બનાવી દે છે. મૃત્યુનો પ્રસંગ પણ જૈનદર્શનની છાંટવાળા ગીતો દ્વારા મૃત્યુને મહોત્સવ બનાવી તેને સહન કરવાનું નવું બળ અર્પે છે. તેઓ ધંધાદારી ભક્તિકાર નથી. પોતાના માટે એક પૈસો પણ ચાર્જ લેતા નથી. બસ, પોતાનામાં રહેલા અનન્ય ભક્તિના ગુણને તેઓ અન્ય સાધર્મિકો સાથે મળીને દરેકમાં પ્રભુ પ્રત્યે ભક્તિભાવ વધારવા પ્રયત્નશીલ રહે છે.

નબળા સાધર્મિકો પ્રત્યે ભારોભાર પ્રેમ અને સહૃદયતાની લાગણી ધરાવે છે. આથી જ સાધર્મિકો માટે કંઈક કરી છૂટવાની ભાવના પણ ઘણી બળવત્તર રહેલી છે, તેમના માટે અપાર કરુણાભાવ પણ ધરાવે છે. ગરીબીમાંથી આગળ આવ્યા છે. આથી એક એક પૈસાની કિંમત છે, પૈસાનું મહત્ત્વ તેઓ બરાબર સમજે છે. આથી મોજશોખમાં પૈસો ઊડાડવાને બદલે એક-એક પૈસો સુકૃતમાં વપરાય, એળે જાય નહિ, ખોટા માર્ગે વપરાય નહિ તેનો બરાબર ખ્યાલ રાખે છે. આથી જ બે વર્ષ પહેલા પોતાના ઘરમાં શ્રી આદિનાથ ભગવાનનું ગૃહચૈત્ય પણ બનાવેલ છે.

છેલ્લા લગભગ ૨૫ વર્ષથી સેવાકીય પ્રવૃત્તિઓ હાથ ધરી છે. તેમાં છેલ્લા ૧૪ વર્ષથી જાગનાથ જૈન સંઘના પ્રમુખ છે. આ ઉપરાંત પ્રહલાદ પ્લોટ દેરાસરમાં ટ્રસ્ટી છે. તેમ જ માનવ સેવા ટ્રસ્ટમાં પણ છેલ્લા દસેક વર્ષથી ઉપપ્રમુખ છે. જીવદયા, સાધર્મિક સેવા તથા ગુરુવૈયાવચ્ચના ત્રણ કાર્ય ખૂબ સુંદર રીતે કરી રહ્યા છે. જાગનાથ દેરાસર તથા બંને ઉપાશ્રયોમાં દરેક કાર્ય પોતાના નિરીક્ષણ નીચે કરાવે છે.

પૂ. ચંદ્રશેખરવિજયજી મ.ના શિષ્ય રાજરક્ષિતવિજયજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી ધર્મમાર્ગે વળ્યા. તેમની પ્રેરણાથી આગળ વધ્યા. ગમે તેવા કપરાં સંજોગોમાં પણ ધર્મ પ્રત્યેની અડગ

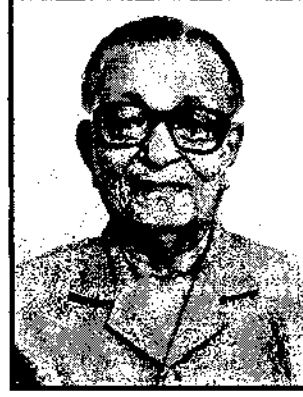
શ્રદ્ધા ડગે નહિ તેટલી દૃઢ આસ્થા તેઓ ધર્મમાં ધરાવે છે. કુટુંબીઓને પણ તેઓ એ જ સંસ્કાર આપે છે. ધર્મપત્ની રીટાબેન પણ ખૂબ જ ધાર્મિક પ્રકૃતિ ધરાવે છે અને પતિના હમકદમ બની સાથોસાથ ચાલી રહ્યા છે. ઉપાશ્રયોમાં સુકૃતના માર્ગે બંને સાથે મળી સંપત્તિનો સદ્વ્યય કરી રહ્યા છે. પોતાના ઘરમાં ગૃહચૈત્ય તો બનાવ્યું છે પરંતુ નીચે બતાવેલી જગ્યામાં પણ તેઓએ પ્રતિષ્ઠા કરાવેલ છે.

(૧) ગાંધીગ્રામના દેરાસરમાં પૂ. સંભવનાથ દાદાની પ્રતિષ્ઠા કરાવેલ છે. (૨) પોતાના ગૃહચૈત્યમાં પૂ. આદેશ્વરદાદાની પ્રતિષ્ઠા કરાવેલ છે. (૩) પ્રહલાદ પ્લોટ દેરાસરમાં પણ પૂ. આદેશ્વરદાદાની પ્રતિષ્ઠા કરાવેલ છે. (૪) પ્રહલાદ પ્લોટ દેરાસરમાં પૂ. પાશ્વદેવીની પ્રતિષ્ઠા કરાવેલ છે. (૫) ધોરાજી પાસે આવેલા મોટીમારડ મુકામે ગૌતમસ્વામીની પ્રતિષ્ઠા કરાવેલ છે.

આમ માત્ર પોતે જ નહિ સમગ્ર કુટુંબને સાથે રાખી સુંદર ધર્મકાર્યો કરી રહેલા દિનેશભાઈ પારેખના પરિવારમાં પૂ. માતુશ્રી મંજુલાબેન, ધર્મપત્ની રીટાબેન એક પુત્ર અને પુત્રવધૂ તથા એક પુત્રી પણ છે. બંને સંતાનોને પરણાવી પોતે અત્યારે તો સાવ નચિંત બની દેવ-ગુરુ-ધર્મની સુંદર સેવા કરી રહ્યા છે. ભૌતિક પદાર્થો મેળવવાના જે સ્વપ્નાઓ હતાં તે બધા સાકાર થઈ ગયા છે. આથી હવે સમાજસેવા અને આત્મકલ્યાણની પ્રવૃત્તિઓ કરવામાં તેઓને વધારે રસ છે. ધંધાની સમગ્ર જવાબદારીનો ભાર પુત્રને લગભગ સોંપી દીધો છે માત્ર થોડો સમય માર્ગદર્શન માટે અને ધ્યાન રાખવા પૂરતા જાય છે. ધર્મકરણી કરવામાં તો તેઓ પોતાનો મહત્તમ સમય ફાળવે જ છે પરંતુ સંઘના કોઈપણ મોટા કાર્યો હોય તો તેનું પણ તેઓ પોતાની ટીમ સાથે રહીને સુંદર સંચાલન કરે છે. હમણાં જ પૂ. યશોવિજયજી મ.સા.ની નિશ્ચામાં સામૂહિક સિદ્ધિપત્ર આયોજન કરવામાં આવેલ. ચારેય ફિરકાના લગભગ ૨૩૪ જેટલા સાધકોએ આ આરાધના કરેલ. આ સમગ્ર કાર્યક્રમનું જાગનાથ દેરાસરના મંડળે સંચાલન કરેલ અને પ્રસંગને ખૂબ જ સુંદર રીતે સફળ બનાવી જૈન ધર્મનો જયજયકાર કરેલ.

આવા આપણા એક સુશ્રાવક શ્રી દિનેશભાઈ ધર્મના માર્ગે ખૂબ ખૂબ આગળ વધે તેમ જ શાસનના ખૂબ ખૂબ સુંદર કાર્યો કરે એ જ શુભેચ્છા.

એક મુઠ્ઠી ઊંચેરા માનવી ડૉ. શ્રી રસિકભાઈ લલ્લુભાઈ શાહ

શિખર ગમે તેટલું ઊંચું કેમ ન હોય, એની પર ચડાઈ કરવા ઉઠાવેલ કદમ જ મહત્વપૂર્ણ હોય છે. આવા જ દૃઢ વ્યક્તિત્વના માલિક એટલે ડૉ. શ્રી લલ્લુભાઈ શાહના પનોતા પુત્ર ડૉ. રસિકભાઈ શાહ. ડૉ. લલ્લુભાઈ અને મણિબેનના પાંચ વહાલસોયા

સંતાનોમાં ચાર પુત્રમાં સૌથી નાના રસિકભાઈ. એક બહેન-ચાર ભાઈ અને માતા-પિતાનો આ કિલ્લોલતો પરિવાર તેમાં ધર્મ, સેવા, સાદાઈ અને અનુકંપાના સદ્ગુણો તો ભરપૂર ભરેલા હતાં. ધર્મ પ્રત્યે અહોભાવ પણ ખૂબ જ હતો. તેમના બહેન તો પૂ. સાધુ-સાધ્વી ભગવંતો પ્રત્યે એટલો આદર ધરાવતા કે ઘરમાં જ ઉપાશ્રય રાખેલો.

આવા ઘરમાં જેમનો જન્મ થયો હતો તેવા રસિકભાઈને પણ ગળથૂંથીમાં જ ધર્મ મળેલો હતો. રાજકોટ મુકામે તા. ૧૬-૨-૧૯૧૬ના રોજ તેમનો જન્મ થયેલો. આર્લ્ડમાં હાઈસ્કૂલ સુધીનો અભ્યાસ કરેલ. જુનાગઢ બહાઉદીન કોલેજમાં પણ ભણ્યા. છેલ્લે મુંબઈમાં ગ્રાન્ટ મેડીકલ કોલેજ (G.M.C.)માં L.C.P.S.ની ડિગ્રી ૧૯૩૮માં મેળવી. ત્યારબાદ રાજકોટમાં જ સ્થાયી થયા. ૨ વર્ષ પછી ફરી પાછા પેથોલોજી તેમ જ રેડિયોલોજીમાં વિશેષ અભ્યાસ અર્થે મુંબઈ ગયા. ૧૯૩૮થી પ્રેક્ટીસ શરૂ કરેલી તે અવિરતપણે ૨૦૦૪ની સાલ સુધી નિયમિતરૂપે ચાલી.

પ્રેક્ટીસ તેમને તેમનામાં રહેલા સદ્ગુણોએ માત્રને માત્ર અર્થકેન્દ્રિત બનાવવાને બદલે સેવાના માર્ગે આગળ વધાર્યા. તેમના સમગ્ર વ્યવસાયકાળ દરમિયાન ગરીબોને મફત દવા આપતા. ગરીબ હોય ને પૈસા આપી ન શકે તેવા હોય તો મફત વિજીટ પણ કરતાં. ભલમનસાઈ તો એટલી કે ક્યારેય કોઈને દુઃખ થાય તેવું વર્તન થાય નહીં તેની પૂરેપૂરી કાળજી રાખતા.

પિતાએ ઘણો સંઘર્ષ વેઠીને દવાખાનું ચલાવ્યું. પરંતુ રસિકભાઈને એવો સંઘર્ષ વેઠવો ન પડ્યો, કારણ પિતાએ મેળવેલી સુવાસ અને સેવાની ભાવનાએ તેમની લોકપ્રિયતા

ઘણી વધારી હતી. તેમાં પાછો તેમનો લાગણીશીલ, અનુકંપાસભર સ્વભાવ દર્દીઓને ૫૦ % તો એમ જ રાહત આપતા. વળી પિતા હંમેશા કહેતાં કે ગરીબ દર્દીઓ સાથે ક્યારેય તોછડાઈ કે કડકાઈ ન વાપરવી આ વાત તેમણે જીવનભર યાદ રાખી તે પ્રમાણે વર્તન કર્યું.

૧૯૪૮માં પિતાશ્રીનું અવસાન થયું. પિતા પ્રત્યેની લાગણી અને પિતાની સેવાની ભાવનાને લક્ષમાં લઈ તેમની યાદગીરી કાયમ રાખવા રોજ ૩ થી ૪ એક કલાક દર્દીઓને નિઃશુલ્ક તપાસી દવા પણ મફત જ આપતા. એકાદ વર્ષ આમ કર્યા પછી એવો અનુભવ થયો કે આમાં ગરીબોને બદલે બીજા લાભ લઈ જાય છે. તેથી તેમણે સેવા આપવાની પદ્ધતિ બદલી. એ સમયમાં ટી.બી.ના રોગીઓ મોટા પ્રમાણમાં હતાં, ટી.બી. અસાધ્ય રોગ ગણાતો, માટે ટી.બી. વિરોધી અભિયાન શરૂ કર્યું. જેમાં તેઓ પોતે તો સેવા આપતા પણ બીજા ડોક્ટરોને પણ પ્રેરણા આપી ખેંચી લાવતા. તેમની આ સેવાસંસ્થા આજે પણ જૂની કલેક્ટર ઓફિસની બાજુમાં આવેલી છે અને કાર્યરત છે.

ટી.બી.ના રોગીઓ પ્રત્યે તેમને એટલી સહાનુભૂતિ હતી કે દર્દીઓને રોગમુક્ત કરવા માટે એ સમયમાં તેમણે અથાગ પ્રયત્ન કર્યો અને પરિણામસ્વરૂપ કોઠારિયામાં એ.વી. જસાણી ટી.બી. હોસ્પિટલ શરૂ કરાવી. આ હોસ્પિટલ શરૂ કરવાની પ્રેરણા પોતે બોમ્બેની સર્વોદય હોસ્પિટલમાં ટ્રસ્ટી હતાં ત્યાંથી મળી. આ બાબતે જ તેમને આ રાજરોગ સામે લડવાની હિંમત, પ્રેરણા અને મુકાબલો કરવાની શક્તિ આપી. ટી.બી. હોસ્પિટલના સર્જનમાં તેઓ પાયાના પથ્થર સમાન હતાં. તેમના પુરૂષાર્થ વિના એ હોસ્પિટલનું સર્જન થયું જ ન હોત. આ ટી.બી. હોસ્પિટલમાં પોતે પણ સારવાર આપવા જતાં. આ સંસ્થા નિયમિત અને પગભર થતાં તેમણે પોતાનું ધ્યાન અન્ય અસાધ્ય રોગ કેન્સર પર કેન્દ્રિત કર્યું. એના સર્જનના પાયામાં પણ રસિકભાઈની જ મહેનત, શ્રમ અને સાધના હતાં. દાતાઓ તો દાન આપી દે પરંતુ તેને વ્યવસ્થિત સ્વરૂપ આપવા તેમણે કમર કસી હતી. તે બરાબર થઈ જતાં G.T. Sheth Orthopdik હોસ્પિટલમાં ધ્યાન કેન્દ્રિત કર્યું. તેના સર્જન અને સંમાર્જન માટે પરદેશમાં જઈ ફાળો પણ ઊઘરાવી લાવ્યા. એ પછી H.J. Doshi હોસ્પિટલના નિર્માણકાર્યમાં ધ્યાન કેન્દ્રિત કર્યું. આમ રાજકોટની મોટી હોસ્પિટલોમાં તેમનું યોગદાન મહત્વનું રહ્યું. તેના સર્જનમાં તેમણે લોહી-પાણી એક કરી પાયાના પથ્થર બન્યા. લોકોને ઘણી આરોગ્ય સવલત આપી.

આ ઉપરાંત રાજકોટમાં જે જૈન બાલાશ્રમ છે જેમાં જૈન બાળકોને સાવ નિઃશુલ્ક રીતે રાખવામાં આવે છે અને અભ્યાસ કરાવવામાં આવે છે તેને વ્યવસ્થિત કરી પ્રાણ પૂર્યા.

રાજકોટમાં પ્રાણી કલ્યાણ મંડળની પ્રવૃત્તિઓને સુંદર રીતે વિકસાવી. પ્રાણી કલ્યાણ મંડળ પશુ દવાખાનું ચલાવે છે. પશુઓ માટે રોગ નિદાન કેમ્પોનું આયોજન કરે છે. તેમ જ માંદા પશુઓને સારવાર આપે છે. તેમાં પણ પોતાની દીર્ઘદ્રષ્ટિ વાપરી પ્રાણ પૂર્યા. આ ઉપરાંત મંદબુદ્ધિના બાળકોને યોગ્ય રીતે તાલીમ આપવા માટે રાજકોટમાં સ્નેહનિર્જર નામની સંસ્થા શરૂ કરાવી. આ ઉપરાંત મા શારદા વિદ્યાલયની પણ સ્થાપના કરી. આમ સમાજસેવાના ક્ષેત્રે, આરોગ્યક્ષેત્રે, શિક્ષણક્ષેત્રે તેમણે ઘણું મહત્વનું યોગદાન આપ્યું.

તેમની આવી યશસ્વી સમાજોપયોગી બાબતો માટે સમાજ વર્ષો સુધી તેમને યાદ કરી તેમનો ઋણી રહેશે. કોઈપણ સંપ્રદાયના સાધુ-સાધ્વી હોય તેઓ હંમેશા બધાની ખૂબ સેવા કરતાં. વૈયાવચ્ચમાં તેઓ હંમેશા અગ્રેસર રહેતાં. અન્ય હિંદુ સંતો માટે પણ કોઈ જાતના ભેદભાવ વિના સેવા આપતાં.

વળી ઘણી સંસ્થામાં ટ્રસ્ટી તરીકે હતાં પણ ક્યારેય પોતાના માટે સંસ્થાનો એક રૂ. પણ ન બગડે તેની ખાસ તકેદારી રાખતા. પોતે ક્યાંય ટ્રસ્ટી તરીકે હાજરી આપી હોય તો પણ જે તે સંસ્થાની સેવા ન લેતા કારણ તેઓ હંમેશા એમ માનતા કે જો ટ્રસ્ટીઓ જ સંસ્થાનો લાભ લેવા માંડે તો એક ખોટી પ્રણાલી પડે છે જેની લાંબા ગાળે સંસ્થા પર ઘણી ગંભીર અસર થાય છે. સંસ્થામાં રહીએ તો આપણે આપણા ખિસ્સામાંથી બે પૈસા વાપરી મદદરૂપ થવું પરંતુ સંસ્થા પર ક્યારેય બોજારૂપ ન બનવું એમ નેઓ માનતા. આજના ટ્રસ્ટીઓએ, હોદ્દેદારોએ આ બાબત બરાબર ધ્યાને લેવા જેવી છે. આજે સંસ્થામાં કર્તા-હર્તા બનીને તેમાં પોતાના સ્વાર્થ માટે ઉપયોગ કરતાં પણ ઘણા લોકો અચકાતા નથી તેમને માટે આ વાત રેડ સિગ્નલ દર્શાવે છે.

લીંમડી સંપ્રદાયના પૂ. શ્રી લીલાવંતીબાઈસ્વામીની તેમના જીવન પર ઘણી અસર હતી. પૂ. લીલાવતીબાઈસ્વામીનું જીવન ચોથા આરાના સંત જેવું હતું. જેમાં ક્યાંય શિથિલાચાર, સગવડતા કે સ્વાર્થ નહોતા. પરંતુ ‘સવિ જીવ કરું શાસનરસી’ની એક ભાવના જ મુખ્ય હતી. તેમના પોતાનું જીવનમાં ધર્મ તો હતો જ પરંતુ પૂ.શ્રીના સંપર્કમાં આવ્યા બાદ જૈન તત્ત્વદર્શન અને વાંચનનો વ્યાપ ઘણો વધાર્યો. ધર્મનું ઊંડું

વાંચન હતું. તેઓ ધાર્મિક વાંચન તો કરતાં જ ચિંતન અને મનન પણ ખૂબ કરતાં. તેમના ઘરમાં પણ જૈનદર્શનના ખૂબ સુંદર પુસ્તકો હતા. નવરા હોય ત્યારે વાંચન-મનન ચાલુ જ હોય.

આવું વ્યસ્ત જીવન હોવા છતાં સવારમાં ઊઠીને, પ્રાતઃકાર્યથી પરવારીને સર્વ પ્રથમ સામાયિક કરતાં ત્યારબાદ જ કામ ઉપર ચડતાં. છેક ૧૯૪૪ની સાલથી આ કમ જળવાઈ રહ્યો હતો તે છેક સુધી જળવાયો. છેલ્લા ૧૫ વર્ષથી તો ચોખ્ખા ચોવિહાર નિયમિત રીતે કરતાં. ઘણી વખત વ્યવસાયને કારણે મોડું અવાય કે રાત્રિભોજન થાય કે કરવું પડે તો પણ ભોજન કર્યા બાદ કશું જ ન વાપરતા. અરે ! છેલ્લે લગભગ ત્રણેક વર્ષ નબળાઈ, બિમારી અને ક્ષીણતાને કારણે રાત્રિભોજન કરવું પડે તો પણ, ચોવિહારમાં પાણીની છૂટ ધરના લોકો રખાવે તો પણ તેઓ રાત્રે કશું જ વાપરતા નહીં.

આવા ડોક્ટર હોવા છતાં તેઓ ખૂબ જ લાગણીશીલ, સૌજન્યશીલ અને પ્રેમાળ માનવી હતાં. પરિવારમાં બે પુત્ર-પુત્રવધૂઓ અને એક દિકરી જમાઈ હોવા છતાં ક્યારેય પોતાના વિચારોને કોઈના પર થોપતા નહીં. હા, એમને જ્યારે જરૂર લાગે ત્યારે દિશાસૂચન કરતાં, માર્ગદર્શક બનતાં પરંતુ કોઈની ઈચ્છા વિરુદ્ધનું કોઈપણ કાર્ય તેની પાસે કરાવતાં નહીં. આવા ગુણોને કારણે જ આજે પણ હજુ તેમને સેંકડો લોકો યાદ કરે છે.

આ ઉપરાંત તેમની ઉદારતા, અનુકંપા અને પરગજુ સ્વભાવને કારણે હંમેશા બીજા લોકોને મદદરૂપ થવા તત્પર રહેતા. દાન પણ ગુપ્ત રીતે જ કરતાં. ક્યારેય કોઈને આપ્યું હોય તો તેની ઘરમાં કે બહાર કોઈને ખબર ન હોય. માત્ર તેઓ પોતે ને બીજો લાભાર્થી એ બે જણ જ જાણતાં હોય કે શું લીધું-દીધું.

આવા એક મુઠ્ઠી ઊંચેરા વ્યક્તિત્વના સ્વામી શ્રી રસિકભાઈના અર્ધાંગિની શ્રીમતી ઈદિરાબેન પણ એક પતિવ્રતા, સેવાપરાયણ, બીજાના દુઃખે દુઃખી થનારા, એક લાગણીશીલ-સંવેદનશીલ સન્નારી છે. પતિના દરેક કાર્યમાં તેમના પગલે પગલે ચાલીને આજે પણ તેઓ દિવંગત પતિના અધૂરા કાર્યોને પૂરા કરી રહ્યા છે. શ્રી રસિકભાઈ તા. ૨૯-૯-૨૦૧૦ના રોજ થોડાક દિવસોની માંદગીમાં આ ફાની દુનિયાને છોડીને તો ચાલી ગયા પરંતુ પોતાના સેવાકાર્યોની મહેક સદાને માટે મુક્તા ગયા.

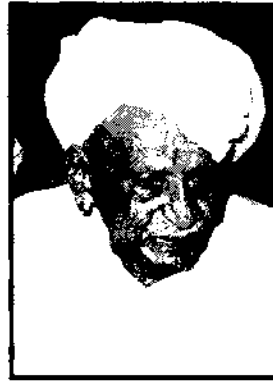
પોતાની પાછળ પત્ની-બે પુત્રો તથા પુત્રવધૂઓ તથા એક દિકરી અને જમાઈના પરિવારને છોડતા ગયા છે. તેમના

મોટા પુત્ર હર્ષદભાઈ પોતે ડોક્ટર છે અને તેમનો પુત્ર રાજીવ શાહ પણ દાંતના ડોક્ટર છે. બીજા પુત્ર મહેશભાઈ પણ ડોક્ટર છે. જેમની બંને પુત્રીઓ કોમ્પ્યુટર એન્જનીયર છે.

આવા આ વિરલ વ્યક્તિત્વને ભાવભીના વંદન.....

અનેક સદ્ગુણોના માલિક, સ્પષ્ટ વક્તા,
ધર્મનિષ્ઠ વ્યક્તિત્વ

શ્રી રામજીભાઈ ડાહ્યાભાઈ દોશી

સૌરાષ્ટ્રની આગવી ઓળખ એટલે ગરવો ગઢ ગિરનાર. જ્યાં નરસિંહ મહેતા જેવા આદ્યકવિ થઈ ગયા, એવી આ સંતો-મહંતોની ધરતીમાં માનવીઓ પણ એવા થયા કે જેઓએ સમગ્ર જીવનમાં સાદગી, સરળતા, પ્રામાણિકતા અને પ્રેમ જ વહેંચ્યો. તેમનું જીવન એ તેમના અનુગામીઓ માટે એક

દીવાદાંડીરૂપ બની રહ્યું. આવી સૌરાષ્ટ્રની ખમીરવંતી ધરતી, તેનું બિલખા ગામ. આ ગામમાં શ્રી ડાહ્યાભાઈ દોશી નામના જૈન શ્રેષ્ઠી વસે. આ ડાહ્યાભાઈને ત્યાં રામજીભાઈનો જન્મ થયો. નાનપણથી જ ધર્મના સંસ્કારો ગળથૂથીમાં મળેલા. એમાંયે ખોરડું ભારે પ્રતિષ્ઠિત. નગરશેઠ કહેવાય તેવા આ શ્રેષ્ઠી.

રામજીભાઈએ યોગ્ય ઉંમરે જમકુબેન સાથે પ્રભુતામાં પગલા પાડી ગૃહસ્થાશ્રમમાં પગરણ માંડ્યા. વાત્સલ્ય, વિશુદ્ધતા અને વિશાળતાએ જેના દિલમાં વાસ કર્યો હતો તેવા રામજીભાઈનું જીવન એટલે એક શ્રમણોપાસક શ્રાવકનું જીવન. એમાંયે પાંચમાં પૂછાતા શ્રેષ્ઠી. એ સમયે દાદાગુરુ ડુંગરના પનોતા શિષ્ય જય-માણેક, પુરુષોત્તમજી મ.સા. વગેરેના ભવ્યાતિભવ્ય ચાતુર્માસ બિલખા ગામે કરાવનાર એક જાજરમાન, ધર્મનિષ્ઠ અને વિરલ વ્યક્તિત્વ.

સાચા અર્થમાં સંત-સતીજીઓના અમ્મા-પિયાની ભૂમિકા ભજવનારા ધર્મવાન, ચારિત્ર્યનિષ્ઠ અને મહાન માનવી. ધર્મઆરાધનાની સાથે સાથે જ્ઞાન અને દર્શનમાં પણ જેઓ ખૂબ જ આગળ હતાં એવા નમ્ર નિરાભિમાની કર્મઠ વ્યક્તિત્વ. વળી શાસ્ત્રના પણ જાણકાર જેથી સંત-સતીજીઓ માટે હંમેશા દોષ લગાડ્યા વિના વૈયાવચ્ચ કરવા તત્પર ઉમદા શ્રાવક. વળી નાનપણથી જ ધર્મના રંગે રંગાયેલા તેથી કુટુંબમાં પણ ધર્મ,

જીવદયા વગેરેના સંસ્કાર રેડવા માટે ખૂબ જ જાગૃતિ ધરાવતા. સંવત્સરીના દિવસે ચૂલા ઉપર એક પાણી સિવાય કશું જ રંધાવું જોઈએ નહીં કારણ જૈનનો દિકરો સંવત્સરીના દિવસે અનાજનો દાણો પણ મોઢામાં ન મૂકે એવી તેમની દેઢ માન્યતા. આ માન્યતાને કારણે જ સંવત્સરીના દિવસે તેમના ઘરે બધાને ઉપવાસ જ રહેતો. અરે! પરણેલા પુત્રોના દિકરાઓ જે માત્ર પાંચ-છ વર્ષનાં જ હતાં તેઓ પણ એટલી નાની ઉંમરથી સંવત્સરીનો ઉપવાસ કરતાં થઈ ગયાં હતાં.

આમ પોતાનામાં ધર્મની ભાવના જે દેહીભૂત થયેલી તેને પુત્રો-પ્રપૌત્રોમાં પણ સ્થિર કરવા ખૂબ જ પ્રયત્નશીલ હતાં. વળી ભગવાને જે પ્રમાણે શ્રાવકનું જીવન બતાવ્યું છે તે પ્રમાણે જીવવા તેઓ હંમેશા પ્રયત્ન કરતાં. ધંધો કરતાં હોવા છતાં સંપૂર્ણ ઈમાનદારી, નીતિમત્તા અને ન્યાયદષ્ટિ રાખીને ધંધો કરતાં. ગ્રાહકોને ઠગવા કે તેમને છેતરીને વધારે પૈસા પડાવી લેવા તેનાથી તેઓ કોસો દૂર રહ્યા. માત્ર પોતે જ નહીં પુત્રોમાં પણ એ સંસ્કારોનું દેહીકરણ કર્યું. ગોંડલ સંપ્રદાયના તપસમ્માટ રતિલાલજી મ.સા. સંસારમાં હતાં ત્યારે તેમના ઘરે રહીને જ ધર્મનો અભ્યાસ કરતાં. આમ તેમનું જીવન ખૂબ જ ધર્મપરાયણ હતું. ધર્મનો રંગ જાણે હાડ હાડની મિજાએ લાગેલો હતો.

આવા રામજીબાપા બિલખાના નિવાસી, તેમના મિત્ર જગજીવન ઝવેરચંદ શેઠ ખાંભાના નિવાસી તથા નરભેરામ દેવચંદ દેસાઈ બગસરા નિવાસી, આ ત્રણેની ત્રિપુટી કહેવાતી. ત્રણેય ગાઢ મિત્રો. તે સમયે કોઈપણ જાતનો ધાર્મિક નિર્ણય લેવાનો હોય તો આ ત્રિપુટીને અવશ્ય વિશ્વાસમાં લેવામાં આવતી. એટલું જ નહીં દરેક સાધુ, સંતો, સતીજીઓ પણ તેમના પ્રત્યે ઘણો અહોભાવ ધરાવતા. ધર્મની બાબતમાં કોઈની પણ દખલ ચલાવાતી નહીં. આ ઉપરાંત આ ત્રિપુટી જે કહે તે સંત-સતીજીઓ પણ માનતા. કોઈપણ આ ત્રિપુટીની સામે એક હરફ ન ઉચ્ચારી શકે કે તેમની સામે ન થઈ શકે એવું જૈનસમાજ પર તેમનું પ્રભાવક વર્ચસ્વ હતું.

તેમનું જીવન એક શ્રમણોપાસક સાચા શ્રાવકનું જીવન હતું. જીવનમાં બને તેટલા દોષો ઓછા કરી સદ્ગુણોને ખીલવવાની તેમની તમન્ના ઘણી જ બળવત્તર હતી. આથી જ દિવસે દિવસે તેમનું જીવન પવિત્ર બનતું ચાલ્યું. રોજની સાત-આઠ સામાયિક કરતાં, ઉભયકાળ પ્રતિક્રમણ, રાત્રિભોજન ત્યાગ, અભક્ષ્ય ખાનપાનનો ત્યાગ, શાસ્ત્રોનું શ્રવણ-વાંચન-મનન અને જ્ઞાન, સાધુ-સાધ્વીની વૈયાવચ્ચ માટે હંમેશા તત્પર

તથા જૈનશાસનની સુંદર પ્રભાવના કરનાર શ્રી રામજીભાઈના સંસ્કાર તેમના બધા પુત્રોમાં પણ દેઢ થયા છે.

વળી શ્રી રામજીભાઈ વર્ષોથી પર્યુષણના આઠ દિવસ પૌષધ કરતાં. આ પૌષધ તેમણે ૮૦ વર્ષ સુધી ચાલુ રાખેલા. ૮૦ વર્ષ થયા પછી પણ તબિયતની અનુકૂળતા થોડી ઓછી થતાં ત્રણ દિવસ છેલ્લા એટલે કે સંવત્સરી અને તેની આગળના બે દિવસ આમ ત્રણ દિવસ અષ્ટમ પૌષધ કરતાં. આમ રામજીભાઈનું જીવન ખરેખરા અર્થમાં એક શ્રમણોપાસકનું જીવન હતું. પોતાને છ પુત્રોનો બહોળો પરિવાર હતો તેથી ગામડા-ગામમાં તો બહુ આગળ વધી ન શકે આથી પુત્રોનો વિકાસ થાય તે માટે પૂજ્યોના માર્ગદર્શનથી તેઓએ દીકરાઓને ધંધા માટે બોમ્બે મોકલ્યા. પુત્રોએ બોમ્બે જઈને ખૂબ જ સુંદર રીતે પોતાની પેઢી જમાવી અને બાપ-દાદાનું નામ રોશન કર્યું.

આવા આ જૈનશાસનની શાન સમા શ્રાવકરત્ન રામજીભાઈ ૧૦૪ વર્ષ જેટલા દીર્ઘાયુષ્યના સ્વામી બન્યા અને જગત પરથી વિદાય લીધી. તેમના પુત્રોએ તેમને ૧૦૦ વર્ષ પૂર્ણ થતાં તેમની રજતતુલા કરેલી. ચાંદીના સિક્કાથી રામજીભાઈની તુલા કરી તે સિક્કાઓ કુટુંબીજનોને યાદગીરીરૂપે આપેલા. પૂર્વના પૂરા પુણ્યોદયે પોતાની પાંચ પેઢી જોઈને આ દુનિયા પરથી યશસ્વી રીતે વિદાય લીધી.

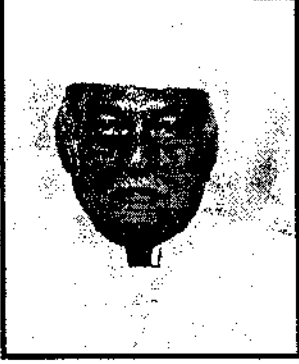
પોતે કરકસરયુક્ત, સાદાર્ણપૂર્ણ અને સુખી જીવન જીવ્યા. પોતાની હયાતીમાં જ કૂતરાને રોટલા, પંખીને ચણ તથા ભૂખ્યાને ભોજન આપવા અન્નક્ષેત્ર ચાલુ કરેલ જે આજે પણ બિલખા મુકામે ચાલુ છે. અન્નક્ષેત્રની જવાબદારી સંભાળનાર સભ્યો બિલખામાં ન હોઈ અન્નક્ષેત્રનું બાજુના કોટડા ગામે સ્થળાંતર કરેલ છે.

આવા શ્રમણોપાસક રામજીભાઈનો બહોળો પરિવાર મુંબઈ અને રાજકોટમાં વસે છે. ધંધામાં ખૂબ જ અગ્રેસર ગણાય છે. પેઢી જમાવી છે પણ પિતાનો અમૂલ્ય વારસો જતનથી સાચવ્યો છે. પિતાના પગલે ઈમાનદારી, ન્યાયી દષ્ટિ અને નીતિમત્તાના પાલન દ્વારા આ પરિવાર આગળ વધી રહ્યો છે ત્યારે આ પરિવારના દીવાદાંડીરૂપ વ્યક્તિત્વને બિરદાવવા આટલું જ કહીશ કે,

સમભાવ રાખી સદાય, જીવન એવું જીવી ગયા,
સુખને છલકાવ્યું નહીં, દુઃખને દેખાડ્યું નહીં,
તપની આરાધના થકી, આત્માની ઉન્નતિ કરી,
વિદાય એવી લીધી કે કદી વિસરાય નહીં...

સંઘર્ષમાં ટીપાતા-ઘડાતા, સફળતાના
શિખરો સર કરનાર

શ્રી હરિભાઈ રામજીભાઈ દોશી

બિલખાના અગ્રગણ્ય જૈનશ્રેષ્ઠી, ધર્મનિષ્ઠ વ્યક્તિત્વના સ્વામી એવા શ્રી રામજીભાઈ અને જમકુબેનના પુત્ર એટલે શ્રી હરિભાઈ. રામજીભાઈને કુલ છ પુત્રો, તેમાંનો ત્રીજો નંબર તે હરિભાઈ. પિતાનું ખોરડું પહેલેથી જ પ્રતિષ્ઠિત અને નગરશેઠ કક્ષાનું પરંતુ સમય ને

સંજોગો ક્યારેય સરખા હોતા નથી એ ન્યાયે સમય બદલાતા આર્થિક રીતે થોડા ઘસાતા ચાલ્યા. એ સંજોગોમાં આગળ વધવા, વિકાસ સાધવા અને આર્થિક રીતે ઉન્નતિના શિખરો સર કરવા શ્રી હરિભાઈને ૧૨ વર્ષની નાની વયે જ મુંબઈ મુકામે ધંધાર્થે જવું પડ્યું.

યોગ્ય વય થતાં લગ્ન પણ થયા. મુંબઈ ગયા ત્યારે માત્ર બાર-તેર વર્ષની વય હતી. ત્યાં તેઓ પોતાના ભાઈઓ તથા પિતરાઈ ભાઈઓ સાથે મળીને થોડો સમય નોકરી કરી. આ સમય દરમિયાન કારમો સંઘર્ષ વેઠ્યો. લક્ષ્ય સિદ્ધ કરવા જો હકારાત્મક દૃષ્ટિ હોય તો અવશ્ય લક્ષ્ય સુધી પહોંચી શકાય, જરૂર છે એ માટે કઠોર પુરુષાર્થ, આત્મસૂઝ, ધીરજ અને દૃઢ મનોબળની. હૈયામાં હામ લઈ, હરખથી કર્મપૂજા કરનાર હરિભાઈ ધીમે ધીમે સફળ થતાં ગયાં. આ સફળતામાં તેમનો સાથ દીધો શ્રી પ્રભુદાસભાઈ, શ્રી જેન્તીભાઈ અને શ્રી પ્રણલાલભાઈએ. આ ચારેય ભાઈઓએ ભેગા થઈ મુંબઈ જેવી મોહમયી નગરીમાં શૂન્યમાંથી સર્જન કર્યું.

ગમે તેવા કપરા સંયોગો હોય તો પણ શાંતચિત્તે વિચારીને તેમાંથી યોગ્ય રસ્તો કાઢી કોઠાસૂઝથી આગળ વધી હરિભાઈએ સફળતાના શિખરો સર કર્યાં. તેમાં ત્રણે ભાઈઓનો યોગ્ય સાથ-સહકાર અને હૂંફ મળી. મુંબઈના દાદર મુકામે ૧૯૩૮ની સાલમાં પ્રથમ દુકાન કરી. તેમાં યોગ્ય રીતે ઈમાનદારીથી આગળ વધતા ગયા એટલે ધંધો બરાબર જામી ગયો. ૧૯૫૬માં સી.પી. ટેન્ક વિસ્તારમાં બીજી દુકાન કરી. ધીમે ધીમે આર્થિક રીતે પ્રગતિ થતાં દાદર મુકામે ચાર માળનું વિશાળ મકાન બનાવ્યું. બસ, પછી તો તેમણે પેઈન્ટીંગ લાઈનમાં ભાગ્ય અજમાવ્યું.

એશિયન પેઈન્ટ જ્યારે બજારમાં આવ્યું અને તેના માલિકો જ હજુ દુકાને દુકાને ફરીને તેનું માર્કેટીંગ કરતાં એ સમયે હરિભાઈએ આ લાઈનમાં ઝંપલાવ્યું. લગભગ ૧૯૬૦ની સાલમાં તેઓએ કલરનો કારોબાર શરૂ કર્યો. તેમાં જબરી સફળતા મેળવી. ઈન્ડિયામાં તેઓ પ્રથમ નંબરના વેપારી બન્યા, એટલું જ નહીં એશિયનને પણ તેમણે સુપ્રસિદ્ધ બ્રાન્ડ બનાવી જેના કારણે એશિયન પેઈન્ટ્સના માલિકો સાથે ખૂબ નિકટના સંબંધો બંધાયા. સારા-નરસા પ્રસંગોમાં બંને એકબીજાના પડખે રહીને પ્રસંગો પાર પાડતા. આ ધંધો તેમણે “ભારત હાર્ડવેર સ્ટોર્સ”ના નામે શરૂ કરેલો જે શહેરમાં એક વિશ્વસનીય નામ ગણાતું. અરે! ધંધો પણ એટલો પ્રમાણિકતાથી કરતાં કે ગ્રાહકોમાં તો એક શાખ ઊભી કરી જ પરંતુ સરકારી કરની ચોરી કર્યા વિના પૈસેપૈસાનો ટેક્ષ ભરતાં અને સૌથી મોટા ઈન્કમેટેક્ષપેયર તરીકે ઊભરી આવ્યા. આમ હરિભાઈ અને તેના ભાઈઓએ કરેલો પુરુષાર્થ સફળ થયો સમાજમાં તેઓએ એક શાખ ઊભી કરી.

એ દરમિયાન જ “આમચી મુંબઈ” આંદોલન શરૂ થયું. મરાઠી સિવાયની પ્રજાને મુંબઈની બહાર કાઢવા માટે એક જંગ છેડાયો. હરિભાઈ આદિ ચારેય ભાઈઓ સહિત તેમના અન્ય કુટુંબીજનો જેઓ મુંબઈમાં વસ્યા હતાં તેમની સંખ્યા ૮૦ જેટલી હતી. આ આંદોલન છેડાતા હરિભાઈના મનમાં વિચાર આવ્યો કે ખરેખર અહીંથી જવું પડે તો આટલા માણસો ક્યાં જઈએ? આથી તેમણે અગમચેતી વાપરીને વેપાર રાજકોટમાં ખસેડ્યો. રાજકોટમાં પોતાના ધંધાની શાખા વિકસાવી અને ૧૯૭૨માં એક મોટું ચાર માળનું મકાન પણ રહેણાંક માટે બનાવ્યું. આજે તો એશિયન, ગુડલાસ, નેરોલેક જેવી ઘણી બ્રાન્ડના તેઓ પ્રોપરાઈટર છે. આમ મુંબઈ અને રાજકોટમાં પોતાના ધંધાના શ્રીગણેશ કરી સફળ વ્યાપારી તરીકે નામના કાઢનાર હરિભાઈની આ કર્મયાત્રાએ તેમને એક નામ, ઊંચાઈ અને અગ્રતા આપી.

આ કર્મવીરનું જીવન ધર્મવીર તરીકે પણ એટલું જ સફળ રહ્યું છે જે આપણને તેમના જીવનની બીજી બાજુ વિષે જાણવાથી સહેલાઈથી ખ્યાલ આવશે. ધર્મનિષ્ઠ માતા-પિતાના ધર્મસંસ્કાર તેમની ગળથૂથીમાં હતાં આથી સમજણ થયા ત્યારથી જમતી વખતે મૌન પાળતા. ગમે તેવો પ્રસંગ બને તો પણ તેઓ ક્રોધ કદી પણ ન કરતાં, હંમેશા સમભાવમાં મસ્ત

રહીને બધાને મદદરૂપ થવા પ્રયત્ન કરતાં એટલું જ નહીં યુવાનીનો કાળ કપરા સંઘર્ષમાં કાઢ્યો હતો આથી સામાયિક બહુ ન થતી પરંતુ તપધર્મની આરાધના ખૂબ સુંદર રીતે કરતાં.

ચૈત્ર માસની આયંબિલ ઓળી તથા આસો માસની આયંબિલ ઓળી તેઓ હંમેશા કરતાં એટલું જ નહીં નવેય આયંબિલના પ્રત્યાખ્યાન તેઓ એક સાથે જ કરી લેતાં. આ ઉપરાંત ૯૨ વર્ષના સર્વાંગી આયુષ્યમાં ૨૭ થી ૨૮ અઠાઈ કરેલ. આટલા તપ કરે તો પણ આરામનો વિચાર તો લેશમાત્ર ન કરે. ગમે તે તપ કર્યું હોય તેમનું કાર્ય હંમેશા રાબેતા મુજબ ચાલુ જ રહેતું. નીતિથી રહેતું, સાદાઈથી જીવવું અને ધર્મના માર્ગે ચાલવું એ જાણે તેમનો જીવનમંત્ર હતો.

૯૨ વર્ષનું દીર્ઘાયુષ્ય ભોગવ્યું. ક્યારેય કોઈ મોટી બિમારી આવી નથી. રતિલાલજી મ.સા. સાથે તેમને મિત્રતાના સંબંધ હતાં. બંનેનું બાળપણ બિલખામાં વિતેલું. આવા સૌમ્ય, સરળ, નમ્ર અને નિરાભિમાની હરિભાઈનો જન્મ તા. ૧૯-૪-૧૯૧૪માં બિલખા મુકામે થયેલો. આખું જીવન ધર્મના સિદ્ધાંતોને આચારાન્વિત બનાવ્યા પછી તેમણે મૃત્યુને પણ સામી છાતીએ આવકાર્યું. સાગારી સંચારા સહિત તા. ૨૯-૧૧-૨૦૦૩ના રોજ મુંબઈ મુકામે દેહ છોડ્યો ત્યારે પોતાની પાછળ પત્ની, ૪ પુત્રો અને ૧ પુત્રી સહિતના વિશાળ કુટુંબને વેદના અને વિલાપ કરતાં છોડી ગયા. જીવનને મધુર ખીલતા પુષ્પની જેમ જીવી ગયેલા આ મુટ્ટી ઊંચેરા માનવીને આ પંક્તિઓ દ્વારા અંતરની ભાવાંજલિ આપીશું. તેમનું જીવન એવો સંદેશો અર્પી જાય છે કે.....

આપ આપ કી ચરે યહ પશુ પ્રવૃત્તિ હે,
વહી મનુષ્ય હે કિ જો મનુષ્ય કે લિયે મરે.....

તેમણે આદરેલી આ કર્મયાત્રા અને ધર્મયાત્રાને તેમના પુત્રો ખૂબ સુંદર રીતે આગળ વધારી રહ્યા છે. દાન, સાધુ-સાધ્વી વૈયાવચ્ચ તથા સેવાકીય પ્રવૃત્તિઓને તેમના પુત્ર સુરેશભાઈ તથા જ્યોતિબેન રાજકોટ મુકામે, અને અન્ય ત્રણ પુત્રો મુંબઈ મુકામે તેમ જ પુત્રી ઈન્દોર મુકામે આગળ વધારી રહ્યા છે. તેમના અંતરની ભાવના એ જ છે કે,

દિપક જલાને સે હી કર્તવ્ય કી પૂર્તિ નહીં હોતી,
વહ કહીં બુઝ ન જાય યહ દાયિત્વ ભી હમેં ટોના પડતા હૈ..

ધર્મિષ્ઠ-ઉદારહૃદયી શ્રેષ્ઠી

શ્રી હરસુખભાઈ મગનલાલ કામદાર

જનની જણ તો ભક્ત જણ, કાં દાતા કાં શૂર,
નહીં તો રહેજે વાંઝણી, મત ગુમાવીશ નૂર.....

ઉપરની પંક્તિ દ્વારા કવિરાજ આપણને કહી રહ્યા છે કે આ ભૂમિ પર દાતા અને શૂરવીરો હશે તો જ આ પૃથ્વી ટકશે. આવા જ શૂરવીર અને ઉદારદિલ દાતા શ્રી હરસુખભાઈ જૈન ઇતિહાસના પાને સુવર્ણાક્ષરે અંકિત થઈ ગયા.

મૂળ ધોરાજીના વતની માતુશ્રી નરભેરુંવરબેન તથા મગનભાઈ કામદારના દ્વિતીય પુત્ર પરંતુ પરિવારમાં સહુના મોભી બની રહ્યા. ચાર ભાઈઓ તથા ચાર બહેનોનું બહોળું કુટુંબ ધરાવતા હરસુખભાઈ બચપણથી જ ખૂબ હોશિયાર, કુશાગ્ર બુદ્ધિ ધરાવતાં હતાં. ભણવામાં તેજસ્વી અને નિર્ણાયક શક્તિ ધરાવતાં હતાં. અભ્યાસમાં બાહોશ હોવાની સાથે સાથે વર્ગમાં બધાના પ્રિય હતાં. વડીલોનો વિનય, સમાન વયનાને આદર સાથે નાનાઓ માટે ખૂબ જ પ્રેમ તથા વાત્સલ્ય ધરાવનાર શ્રી હરસુખભાઈ પોતાના પિતાની છત્રછાયામાં રહી મોટાભાઈ શ્રી બળવંતભાઈની સાથે જ તૈયાર થઈ રહ્યા હતા. ધંધામાં ઊંડી સૂઝ ધરાવનાર હરસુખભાઈ વ્યવસાયમાં વિકાસ અર્થે દેશ છોડી પરદેશમાં કોલાલામ્પુર-મલેશિયામાં વસવાટ કરવા લાગ્યા.

કાપડના ધંધામાં ખૂબ ઘડાઈને તૈયાર થયેલ હરસુખભાઈએ ધંધાનો વ્યાપ વધારવાની સાથે વિદેશમાં આપણા ભારતીયની ન્યાય, નીતિ, સચ્ચાઈ, પ્રામાણિકતાની સાથે ખૂબ જ ગરિમા વધારી. ત્યાંની પ્રજાના હિત જોવાની સાથે ભારત દેશનું ગૌરવ વધે, ભારતીય નાગરિકનું વિદેશમાં સન્માન જળવાય તેવા ઉમદા કાર્યો કરવા લાગ્યા. વિદેશની ધરતી પર પણ સહુના પ્રિયપાત્ર બનવા લાગ્યા. યોગ્ય ઉંમરે વડિયાના ધર્મિષ્ઠ પરિવારના માતુશ્રી લાભુબેન તથા જગન્નાથભાઈ દોશીના સુપુત્રી લલિતાબેન સાથે લગ્નગ્રંથિથી જોડાઈને તેમણે બંનેએ કામદાર પરિવાર તથા ગુજરાતી સમાજનું ગૌરવ વધાર્યું તથા ભારતીય સમાજને પણ ખૂબ ગૌરવ અપાવ્યું.

જૈનધર્મ પ્રત્યે અનન્ય શ્રદ્ધા ધરાવનાર શ્રી હરસુખભાઈ

દરરોજ સામાયિક, નિત્યક્રમ, નવકારમંત્રની માળા તેમ જ ખૂબ ભાવપૂર્વક પરમાત્માની ભક્તિ કરતાં, પુણ્યની અનેક ક્ષિતિજો વિસ્તારતા. શ્રી હરસુખભાઈએ ગોં.સં.ના શાસનચંદ્રિકા બા.બ્ર.પૂ. હીરાબાઈ મ., પૂ. સ્મિતાબાઈ મ.ને ગુરુપદે બિરાજમાન કર્યા. તેમની પ્રેરણાથી ધર્મનો ખૂબ વિકાસ કર્યો. સાથે સાથે દાનની અવિરત ગંગા વહાવી. મુંબઈના નાલાસોપારામાં, મલેશિયામાં જૈન ઉપાશ્રય, જૈન ભુવનના નિર્માણ સાથે હોસ્પિટલો, સ્કૂલો, નેત્રરોગ કેમ્પો તથા ધરતીકંપ-દુષ્કાળ જેવી કુદરતી આપત્તિમાં દરેક વખતે તેઓની દાનધારા વહેતી હોય.

કરોડો રૂપિયાની સખાવત કરનારા શ્રી હરસુખભાઈએ રાજકોટની સત્યસાંઈ હોસ્પિટલ, કિડનીની સવાણી હોસ્પિટલ, પંચનાથ હોસ્પિટલ, સીવિલ હોસ્પિટલ, સ્કૂલો તેમજ ઉપાશ્રયોમાં ખૂબ સારું દાન આપ્યું છે. છેલ્લાં છ વર્ષથી ઈન્દ્રપ્રસ્થ ઉપાશ્રયમાં ચાતુર્માસિક ચૌવિહાર હાઉસ ચાલે છે. આમ દાનની અવિરત ગંગા વહેડાવનાર શ્રી હરસુખભાઈના પત્ની લલિતાબેને પૂ. હીરકગુરુણીની પ્રેરણાથી એકાંતર ઉપવાસ, છટ્ટ ઉપવાસ તથા અક્રમ ઉપવાસના વરસીતપો કર્યા અને બધા વરસીતપના પારણા તેમણે પોતાના ગુરુણી શ્રી હીરાબાઈ મ., સ્મિતાબાઈ મ.ની પાવન નિશ્રામાં મુંબઈ-કલકત્તા ખૂબ જ શાસન પ્રભાવનાપૂર્વક ધામધૂમથી કર્યા. એ વખતે લાખો રૂપિયાની ઉમદા સખાવતો જાહેર કરી હતી. આજે પણ તેમનું યોગદાન દરેક ક્ષેત્રોમાં ખૂબ જ રહેલું છે.

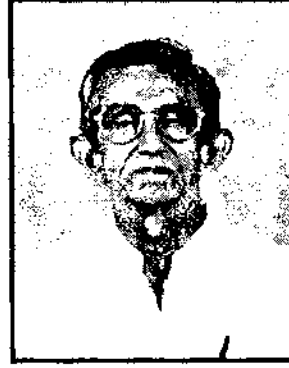
આમ તેઓ ધર્મની અપૂર્વ સાધના કરી મલેશિયા મુકામે સ્વર્ગવાસ પામ્યા. તેમના પરિવારે ખૂબ સારું યોગદાન સંઘ-શાસન-સમાજને અર્પણ કરી તેમની આન-બાન-શાન જાળવી છે. તેમના ધર્મપત્ની લલિતાબેને હરસુખભાઈના સેવા તથા દાનના પ્રગટેલા દીવાને સતત પ્રગટેલો રાખ્યો છે.

આવા જૈન સમાજના અણમોલ રત્નસમાન હરસુખભાઈને સો સો સલામ.

**અનેક સદ્ગુણોના માલિક, મૂકસેવક,
ધર્મનિષ્ઠ વ્યક્તિત્વ**

શ્રી જનકભાઈ મગનલાલ દફતરી

આ અવની પર રોજરોજ હજારો માનવીઓ જન્મે છે અને મૃત્યુ પામે છે. બસ, જીવન પૂરું થતાં જ વ્યક્તિ ભૂલાઈ જાય છે. થોડા કલાકો, થોડા દિવસો, થોડા વર્ષો પછી વ્યક્તિત્વ

ભૂંસાતું જાય છે. એક પેઢી-બીજી પેઢી-ત્રીજી પેઢી, બસ પછી તો માનવી ભૂલાઈ જાય છે. પરંતુ બહુ થોડા વ્યક્તિત્વો એવા હોય છે જેઓ પોતાની સુવાસ આ દુનિયામાં છોડીને જાય છે. માત્ર તેમના સગાઓ જ નહીં પરંતુ જ્યાં-જ્યાં તેઓ જે-જે લોકોના સંપર્કમાં આવ્યા હોય તેઓ સદા તેમને યાદ કરે છે. આવું જ એક સરળ, નિખાલસ અને ધર્મનિષ્ઠ વ્યક્તિત્વ એટલે શ્રી જનકભાઈ મગનલાલ દફતરી.

મગનલાલભાઈ દફતરી અને વ્રજકુંવરબેન દફતરી સૌરાષ્ટ્રના મોરબી ગામના વતની. જીવનમાં સરળતા, સાદાઈ અને નિખાલસતા એ તેમના મહત્વના સદ્ગુણો. આ દંપતિના પનોતા પુત્ર એટલે શ્રી જનકભાઈ. જનકભાઈમાં નામ એવા જ ગુણો હતા. જેવી રીતે એક પિતા પ્રેમથી પોતાના સંતાનોનું ભરણ-પોષણ કરે તેમ જનકભાઈ માત્ર પોતાના સંતાનોના જ નહીં પરંતુ અનેક દીન-દુઃખી, પીડિત અને નોધારાના પિતા બની તેમના જીવનને જીવવા જેવું બનાવવા મથતા રહ્યા.

અખૂટ પુણ્યરાશિ ભેગી થઈ હોય ત્યારે જૈનકુળ, ધર્મિષ્ઠ માતા-પિતા, ધર્મ-ધર્મગુરુઓની કૃપા વગેરે પ્રાપ્ત થાય છે. જનકભાઈએ પણ પૂર્વભવે આવો પુણ્યરાશિ ભેગો કર્યો હશે એટલે જૈનકુળે જન્મ સાથે ધર્મના સંસ્કારો મળ્યા. નાનપણથી જ ધર્મ તેમની રંગ-રંગમાં વણાયેલો. નાનપણથી જ કંદમૂળત્યાગ, ૧૫ વર્ષના હતા ત્યારથી સામાયિક-પ્રતિક્રમણ વગેરે શીખી લીધા હતાં. S.S.C. સુધીનો અભ્યાસ મોરબીમાં જ કર્યો. ભણી-ગણીને તૈયાર થયા બાદ રેલ્વેમાં સર્વિસ મળતા મોરબીમાં જ સ્થાયી થયા. ઓફિસની નોકરી એટલે સવાર-સાંજ સમય મળતો. આ સમયમાં તેઓ ૩ જગ્યાએ જૈનશાળા ભણાવતા. પોતે જે ધર્મ પામ્યા તેનો અન્યને પણ લાભ આપી તેમનો પણ આ ભવ અને પરભવ સુધારવા હંમેશા તત્પર રહેતા. મોરબીથી રાજકોટ બદલી થઈ. પત્ની પણ સરળ, ધર્મનિષ્ઠ અને પતિવ્રતા હોવાને કારણે પતિના દરેક કાર્યમાં હસતા-હસતા સાથ આપતા. રાજકોટ બદલી થતાં ક્વાર્ટરમાં રહેતા અને કોઠી કમ્પાઉન્ડમાં શનિ-રવિ જૈનશાળા શરૂ કરી. ગામથી થોડે દૂર જૈનશાળા કે સંત-સતીજીનો યોગ ઓછો મળે તે ક્ષેત્રને પણ ધર્મના રંગે રંગવા તેમણે પુરુષાર્થ આદર્યો.

જંકશન પ્લોટમાં ઉપાશ્રય બને એ માટે પણ તેઓએ ખૂબ પ્રયત્ન કર્યો.

પોતાને સંતાનમાં ત્રણ પુત્રો અને એક પુત્રી, ચારેય રાજકોટમાં જ છે. તેઓને પણ ખૂબ જ ધર્મના સંસ્કારો આપ્યા. ક્યારેય કોઈના પર બળજબરીથી ધર્મ લાદતા નહીં પરંતુ આચારમાં ઊતારી, બીજા માટે આદર્શ બની ધર્મનો પ્રચાર-પ્રસાર કરવા તત્પર રહેતાં. નાની ઉંમરમાં જ બ્રહ્મચર્યના પરચક્રબાણ, રાત્રિભોજન ત્યાગ, ચોવિહાર, સામાયિક, ઉભયકાળ પ્રતિક્રમણ વગેરે કરતાં. છકાય જીવોની દયા તો જાણે એમના રોમેરોમમાં વણાયેલી હતી. ગમે તેવી ગરમી હોય તો પણ પોતા માટે ક્યારેય પંખાની સ્વીચ કરી નથી. સ્નાનમાં પણ મર્યાદા રાખતા.

રેલ્વેની નોકરીમાંથી નિવૃત્ત થતાં આનંદનગર વિસ્તારમાં રહેવા આવ્યા. એ સમયે આ ક્ષેત્રમાં પણ ઉપાશ્રય નહોતો. જનકભાઈ જેવા ધર્મીજનોના વસવાટથી અને પ્રયત્નોથી ત્યાં પણ ઉપાશ્રય બંધાવ્યો. બસ, તેઓના જીવનના બે જ લક્ષ્ય-એક માનવસેવા અને બીજી સાધુ-સંતોની વૈયાવચ્ચ. નિવૃત્ત થયા બાદ તો બસ આ બે કાર્યોમાં જ સમગ્ર ધ્યાન આપવા માંડ્યા. પોતાના ગરીબ અથવા નીચલા મધ્યમવર્ગના સ્વધર્મીઓની જાણકારી મેળવી તેમના ઘરે જઈને તેમની જરૂરિયાતની વસ્તુ જેવી કે અનાજ-કપડા-બાળકોની ફી વગેરે તેમને પહોંચાડતા.

જૈન તત્ત્વદર્શનમાં, વાંચનમાં પણ ઊંડી રુચિ ધરાવતા, આથી પોતાના ઘરમાં જ ધાર્મિક પુસ્તકોની એક લાઈબ્રેરી બનાવી હતી. લોકોમાં જૈન ધર્મનો પ્રચાર-પ્રસાર વધે, ભગવાન મહાવીરના સિદ્ધાંતો તથા ઉપદેશની જાણકારી મળે તે માટે જિજ્ઞાસુઓને પુસ્તકો વાંચવા આપતા એટલું જ નહીં જેઓ ત્યાં આવીને લઈ જઈ શકે તેમ ન હોય તેમને પુસ્તક ઘરે પહોંચાડતા. આમ પોતે તો જૈન ધર્મના અભ્યાસુ અને ચુસ્ત અનુયાયી હતાં જ બીજા પણ તેવા બને એ માટે પ્રયત્નશીલ રહેતાં.

સંત-સતીજીઓ માટે તો તેમને અનન્ય ભક્તિ અને આદરભાવ. સવાર-બપોર-સાંજ ત્રણે સમય તેઓ ઉપાશ્રયમાં હાજર જ હોય. અજાણ્યા સંત-સતીજીને શ્રાવકના ઘર બતાવવા પણ તેઓ પોતે જ સાથે જતા. આ ઉપરાંત ક્યારેય પણ, કાંઈપણ કામ સાધુ-સાધ્વીજીને હોય તો તુરત જ કરી આપતા અથવા એ માટેની વ્યવસ્થા કરતાં. એમના જીવનની એ જ ભાવના હતી કે....

કોઈ પાસે નહીં લેવું-દેવું, કદી ન કરવું મારું-તારું,
આ દુનિયામાં જે કંઈ છે, તે મનગમતું ને મજિયારું.

વર્ષો સુધી આનંદનગર ઉપાશ્રયના પ્રમુખ તરીકે રહ્યા. પોતે રહ્યા ત્યાં સુધી સંઘના એક એક પૈસાનો હિસાબ રાખી ખૂબ જ પારદર્શક વહીવટ કર્યો. નવકારમંત્ર પ્રત્યે તો અનન્ય શ્રદ્ધા અને દૃઢ ભક્તિભાવ. પોતે એક સામાન્ય નોકરિયાત હોવા છતાં પોતાના જ પૈસા કાઢી કાયમી નવકારમંત્રના જાપ શરૂ કર્યા, એ આજે આટલા વર્ષો પછી પણ નિયમિત રીતે ચાલી રહ્યા છે. પિતાની વિદાય પછી તેમના ગુણો જેમનામાં સીંચાઈને વટવૃક્ષ બન્યા છે તેવા માતા તથા પુત્રોએ તેમનું આ સુંદર કાર્ય ચાલુ જ રાખ્યું છે. છેલ્લા લગભગ ૨૦ વર્ષથી નવકારમંત્રના પુણ્યભીના જાપ ચાલુ છે. વળી તેમના જીવનનો એ મોટામાં મોટો સદ્ગુણ કે કોઈ પણ વ્યક્તિ તેમને કંઈપણ કહે તો તેનો જવાબ તેઓ કદી તોછડાઈથી ન આપતા. ઊલટાનું એમ વિચારે કે આપણે કામ કરીએ તો તેમાં ભૂલ પણ થાય અને તે માટે કોઈ કદાચ કાંઈ કહે તો શા માટે મારું લગાડવું કે દ્વેષના ભાવ કરવા. આમ તેમનું જીવન ખરા અર્થમાં એક સાચા શ્રાવકનું જીવન હતું તેમ કહી શકાય.

Simple living and high thinking. એ જ એમની પ્રકૃતિ બની રહી. રોજની ૫ થી ૬ સામાયિક, જિનવાણી વાંચન, મનન અને શ્રવણ, વાર, તહેવારે તપશ્ચર્યા, સંવત્સરીનો ચોવિહારો ઉપવાસ-આવું બધું તો જાણે તેમના જીવનનો નિયમ બની ગયો હતો. આમ સતત ને સતત ધર્મને જ ઘૂંટ્યો એ તેમના જીવનની મહાનતા છે. તા. ૨૬-૧૦-૨૦૩ના રોજ મોરબી મુકામે જન્મ થયો. જ્યારે તેમનો દેહાંત ૬-૮-૦૮ના રોજ રાજકોટ મુકામે થયો. તેમના આ ધર્મનિષ્ઠ જીવનમાં સદ્ગુણો ખીલવવામાં પૂ. જેઠમલજી મ.સા. તથા સંધ્યાણી સંપ્રદાયના પૂ. જ્યાબાઈ તથા પૂ. વિજ્યાબાઈ મહાસતીજીની પ્રેરણા પાવન બની રહી હતી.

આવા આ સવાયા શ્રાવકનું મૃત્યુ પણ મહોત્સવ સમાન થયું. ઉભયકાળ પ્રતિક્રમણ કરનાર જનકભાઈ પત્ની સાથે સવારના પ્રતિક્રમણ કરવા ઊઠ્યા હતા. તબિયત થોડી અસ્વસ્થ જણાતા પત્નીએ કહ્યું કે લાવો હું પ્રતિક્રમણ કરાવી દઉં, તો તેમને કહે ના હું કરી લઈશ. જાતે જ પ્રતિક્રમણ કરવા લાગ્યાં. પેલા ખામણા પૂરા કર્યાને હંસલો આ નાશવંત શરીરને છોડીને ઊડી ગયો.

આવા વિરલ, ધર્મનિષ્ઠ વ્યક્તિત્વને લાખ-લાખ વંદન....

રત્નકુદી ધારિણી મહામાતા ગિરજાબેન જમનાદાસ દામાણી

સૌરાષ્ટ્રની શૌર્યવંતી ધરા પર સમૃદ્ધ નગરી ધવલપુરી ક્રોલના વતની માતુશ્રી દિવાળીબેન તથા પિતાશ્રી ત્રિભોવનભાઈ ળેશીને ત્યાં રૂપ-રૂપના અંબાર સમી તેજપુંજના ઊજળા કિરણોને લઈને પુત્રથી સવાથી પુત્રીનો જન્મ થયો. તેના પગલે ઘરમાં રિદ્ધિ-સિદ્ધિ અને સમૃદ્ધિમાં અભિવૃદ્ધિ થઈ.

પવિત્રતાના તમામ ગુણો લઈને આવેલી આ દીકરીનું નામ મહાસતી પાર્વતીના નામ પરથી ગિરજા રાખવામાં આવ્યું. બચપણથી તીવ્ર બુદ્ધિ ધરાવનારી આ પુત્રી સમગ્ર પરિવારની લાડકી બની ગઈ. એકવડિયો બાંધો, પ્રશસ્ત ભાલપ્રદેશ, કમલનયન, નમણું નાક અને પગની પાનીએ અડતા કેશ. આવી સુંદર દૈદીપ્યમાન દેહરાશિ ધરાવનારી દીકરી મા-વિત્રો માટે તો આંખની કીકી સમાન બની ગઈ. ત્રણ ભાઈઓની એકની એક લાડકી બહેન ભાઈઓને પણ ઘણી પ્રિય લાગતી. ભાઈ-બહેનને એક-બીજા વગર ચાલે નહીં. રમવામાં-જમવામાં-ભણવામાં ભાઈઓ-બહેનનો સથવારો ક્યારેય તૂટે નહીં. મા-વિત્રો પાસેથી તથા પૂ. ગુરુણી કવયિત્રી યુસ્ત ચારિત્રધારી પૂ. ઝવેરભાઈ મહાસતીજી તથા પૂ. સંતોકભાઈ મહાસતીજી પાસેથી મળેલા ધર્મસંસ્કારોને ગિરજાબેને જીવનમાં અપનાવ્યા હતાં. બચપણથી ધર્મમાં ઊંડી અને અનન્ય શ્રદ્ધા હતી. સ્થાનકવાસી ધર્મમાં અનન્ય નિષ્ઠા ધરાવનારા ગિરજાબેન સામાયિક-પ્રતિકમણ તો નાની ઉંમરમાં જ શીખી ગયા. વળી ક્રોલમાં પધારતા સાધુ-સાધ્વીજીના પ્રવચનો સાંભળતા ઊંડી જ્ઞાનરુચિ પ્રગટ થઈ ગઈ. છકાયના બોલ, નવતત્ત્વ, કર્મપ્રકૃતિ આદિ થોકડાઓનો અભ્યાસ કર્યો. યોગ્ય ઉંમરના થતાં તેમનું જીવન મૂળ આમરણના વતની પરંતુ રાજકોટ મુકામે વસતા શ્રી જમનાદાસ સુંદરજી દામાણી, રાજકોટ સાથે જોડાયું.

પવિત્ર બંધન છતાં સંસ્કાર લેખાતા ગૃહસ્થજીવનની શરૂઆત થતાં જ ગિરજાબેને ધર્મમાં વધુ વિકાસ કર્યો. પ્રાયઃ કરીને જૈનસ્તુતિમાં આવતા તમામ સ્તોત્રો, છંદ વિગેરે બધું

કરતાં, સાથે સાથે સાસુ માણેકબેનના ખૂબ પ્રિયપાત્ર બની વિનય-વિવેકથી વર્તન કરતાં. “સાધુના સુખમાં જ મારું સુખ” આ મંત્રને જીવનમાં અપનાવ્યો. સંસારી જીવનના ફળસ્વરૂપે જ્યારે પણ ગર્ભમાં બાળક આવે ત્યારે નવેય મહિના ખૂબ જ ધર્મધ્યાન કરે. નવો અભ્યાસ શીખે. ઉત્તરાધ્યયન સૂત્રના ૧૮ અધ્યયન કંઠસ્થ-કડકડાટ ચાલે. પાંચ પાંચ પનોતા પુત્રોની માતા બનનાર આ મહામાતાએ અભિગ્રહ કર્યો કે હવે જો કુક્ષીમાં પુત્રી આવે તો જન્મ થયા બાદ તેને સંયમી બનવાના સંસ્કારો આપી સંયમી બનાવીશ. આ સંકલ્પ કર્યા બાદ તેમના ગર્ભમાં મહાપરાક્રમી, પ્રચુર પુણ્યશાળી પુત્રી આવ્યા. નવ-નવ મહિના સતત ધર્મ કરનાર માતાએ ૧૪મી જાન્યુઆરી, ૧૯૩૧ના રોજ પુત્રીને જન્મ આપ્યો. જન્મતાવેંત કાનમાં નવકારની સાથે જ મંત્ર સંભળાવ્યો, “બેટા! સંયમી થજે.” આ પુત્રીના જન્મ બાદ બીજી પણ બે પુત્રીરત્નોના જન્મ થયા.

તેઓના નામ અનુક્રમે કુમારી હીરાબેન, કુમારી નંદનબેન, કુમારી જ્યોતિબેન. હાલ ગોંડલ સંપ્રદાયના જશ-ઝવેર પરિવારના શાસનચંદ્રિકા, દીર્ઘદીક્ષાપર્યાયધારી, તીર્થસ્વરૂપા, મહાપુણ્યપ્રભાવી બા.બ્ર. પૂ. હીરાબાઈ મહાસતીજી, કવિયિત્રી-સ્વાધ્યાયપ્રેમી બા.બ્ર. પૂ. નંદાબાઈ મહાસતીજી, તત્ત્વચિંતક બા.બ્ર. પૂ. જ્યોતિબાઈ મહાસતીજી તરીકે ભગવાનના સંયમમાર્ગે વિચરણ કરી રહ્યા છે. ગિરજાબેને ત્રણ-ત્રણ વહાલસોઈ પુત્રીઓને સંયમના મહામાર્ગે હસતા-હસતા વળાવી પોતાની કુક્ષીને ઉજ્જવળ બનાવી. તેઓને પોતાને પણ સંયમ લેવાની તીવ્ર ઝંખના અંતરમાં હતી.

કોઈપણ વૈરાગીને જુએ એટલે બસ તેમને જાણે પોતાની પુત્રી હોય તેવો ભાવ થાય. સાધુ-સાધ્વીજીને ગૌયરી-સુપાત્રદાનની ઉત્કૃષ્ટ ભાવના. વરસો સુધી પુત્રી સાધ્વીઓને સંયમમાં ખૂબ જ સહાયક બની પુત્રોને પણ ધર્મસંસ્કારનો અદ્ભુત વારસો આપ્યો. સમય જતાં અશાતાવેદનીય કર્મ ઉદયમાં આવ્યું ત્યારે એક જ ભાવના કે, મારા પુત્રી સાધ્વીજીઓના દર્શન એ જ મારી દવા છે. સાધ્વીજીએ ઉગ્ર વિહાર કરી ઉપકારી માતાને અંતિમ ધર્મ સંભળાવી સર્વ પ્રત્યાખ્યાન કરાવી-સંથારો ગ્રહણ કરાવી, ચાર શરણાનો સ્વીકાર કરી, સ્વર્ગે સંચરી ગયા. તેમની અંતિમ ક્ષણોમાં ધર્મધ્યાન કરાવી તેમના મૃત્યુને મહોત્સવ બનાવ્યું. તેમનો પરિવાર આજે માતુશ્રીના નામથી સરદારનગર વ્યાખ્યાન હોલ સાથે અનેક ક્ષેત્રોમાં ખૂબ સુંદર લાભ લઈ રહ્યા છે.

દેવલોકમાંથી પણ તેમની પ્રેરણા ઝીલી તેમના પ્રપૌત્ર હર્ષ કમલેશકુમાર દામાણીએ એક વર્ષ પહેલા દીક્ષા ગ્રહણ કરી. આ દીક્ષા માત્ર સમગ્ર રાજકોટમાં જ નહીં પરંતુ સમગ્ર જૈન સમાજ માટે વિકસર્જક બની. ખૂબ જ શાસનપ્રભાવનાઓ થઈ. જેનું વર્ણન આ પુસ્તકમાં જ અન્યત્ર આપવામાં આવ્યું છે.

તેમના પુત્રી પૂ. હીરાબાઈ મ. ૬૧ વર્ષ
પૂ. નંદાબાઈ મ. ૫૧ વર્ષ
પૂ. જ્યોતિબાઈ મ. ૫૧ વર્ષ

તથા પ્રપૌત્ર પૂ. બાલમુનિ તીર્થહંસવિજયજી મ.સા. ૧ વર્ષનો દીક્ષાપર્યાય ધરાવે છે. આમ માતૃશ્રી ગિરજાબેન જૈનશાસનના અણમોલ રત્નકુક્ષીધારિણી માતા બન્યા. જૈન શાસનના અજોડ શ્રાવિકા બન્યા.

ધન્ય માતા-ધન્ય પુત્રી-ધન્ય દામાણી પરિવાર.....

ગોંડલનિવાસી-આદર્શ દંપતિ-ધર્મનિષ્ઠ, આદર્શ
શ્રાવકરત્નશ્રી, ઉદારદિલા

શ્રી શામળદાસભાઈ જે. મહેતા તથા

રત્નકુક્ષીણી, ધર્મપરાયણા,

નિખાલસ સ્વભાવી, સાધુ-સાધ્વી વૈયાવર્યપ્રેમી

માતૃશ્રી કમળાબેન શામળદાસ મહેતા

સતપુરુષોની સનાતન પરંપરાનું પ્રતિનિધિત્વ વિભિન્ન કાળમાં વિભિન્ન મહાપુરુષો દ્વારા થતું રહ્યું છે. વર્તમાનકાળમાં એ પરંપરાનું લોકોમાં ખૂબ સુંદર રીતે વહન કરાવી નજીકના સમયમાં જ ભૂતકાળ બની જનાર શ્રીમદ્જીની જન્મભૂમિ વવાણિયાના મૂળ વતની (મોરબી) પરંતુ ત્યારબાદ કરાંચી સ્થાયી થનાર પિતાશ્રી જયશંકરભાઈ અને માતૃશ્રી રણિયાતબેનના તૃતીય પુત્ર. માતા-પિતાના જૈન ધર્મના ઊજળા

સંસ્કારો ગળથૂથીમાં જ મળ્યા હતા તેથી બાલ્યવયથી જ ધર્મમાં ઊંડી રુચિ-દેશ છોડી પરદેશ વસ્યા પરંતુ ધર્મશ્રદ્ધાનો રંગ ઘણો ઘટ્ટ અને અદ્ભુત. ત્યાં રહીને પણ ધર્મઆરાધના સતત કરતાં જ રહ્યા. અનુકૂળ સમયે કરાંચી છોડી ભારતમાં સ્વદેશાગમન થયું. અહીં વસવાટ માટે ગોંડલ પર પસંદગી ઊતારી. આજીવિકા માટે મેડીકલ સ્ટોર ખોલ્યો. આ દરમિયાન ધર્મક્ષેત્રે સંકળાયેલા રહેતા. સતત સાધુ-સાધ્વીજીઓનો સત્સંગ, સમાગમ અને ઉત્કૃષ્ટ વૈયાવર્ય-સેવાકાર્ય દ્વારા તેમના અનેક શ્રાવકોના અત્યંત પ્રિય બન્યા. વરસો સુધી ગોંડલ જૈન સંઘનું પ્રમુખપદ સંભાળ્યું, દરમિયાન અનેક દીક્ષા મહોત્સવો ઊજવ્યા એટલું જ નહીં દરેકને દીક્ષાની પ્રેરણા આપતા રહેતા. અરે! પોતાની પ્રાણપ્યારી પુત્રીને પણ શાસનચરણે સોંપી દીધી.

પુત્રી સ્મિતાબાઈ સ્વામી હાલ ગોં.સં.ના શાસનચંદ્રિકા હીરાબાઈસ્વામીના ચેલી છે અને ભગવાન મહાવીરે બતાવેલા આચાર-વિચારો દ્વારા ખૂબ સુંદર રીતે ૩૧-૩૧ વર્ષથી શાસન પ્રભાવના કરી રહ્યા છે અને ગોં.સં.માં ખૂબ આદરપાત્ર સ્થાન ધરાવે છે.

શ્રી શામળદાસભાઈ છટ્ટા ખામણામાં આવતાં શ્રાવકના સર્વગુણોથી પ્રાયઃ શોભતા હતા. ઉદારતાનો ગુણ અત્યંત ઊંચો હતો. ગોંડલમાં પૂ. ડુંગરસિંહજી મ.સા.ની ગાદીના ગામમાં પોતાના માતૃશ્રીના નામનો અત્યંત શાતાકારી ઉપાશ્રય માતૃશ્રી રણિયાતબેન જયશંકર મહેતા જૈન ઉપાશ્રય અર્પણ કર્યો. આ ઉપરાંત મૂર્તિપૂજક સંઘમાં વિશાળ જૈન ઉપાશ્રય પત્ની શ્રી કમળાબેન શામળદાસ મહેતા જૈન ઉપાશ્રય તથા જૈન આરાધના ભુવન સહ અતિ વિશાળ મહેતા જૈનભુવનનું નિર્માણ. જૈન સ્કૂલમાં વિશિષ્ટ યોગદાન, જૈન વાડીમાં માતબર રકમનું દાન, હોસ્પિટલોમાં, જૈન દવાખાના, પાંજરાપોળ તથા જૈન ભોજનાલયમાં ઉદારતાપૂર્વકની સખાવતો સાથે અન્નક્ષેત્રો, રાજકોટમાં પણ ઉપાશ્રયો, હોસ્પિટલો વગેરેમાં ઉદારતાપૂર્વકની સખાવતો હતી.

આવા ધર્મનિષ્ઠ શ્રાવકજીએ મળેલી લક્ષ્મીનો સુકૃતમાં સદ્વ્યય તો કર્યો જ, પરંતુ જીવનમાં ધર્મને પણ રગ-રગમાં ઊતાર્યો હતો. રોજની ૧૬ સામાયિક, રોજના ૨૦૦૦૦ નમસ્કાર મહામંત્રના જાપ-આજીવન એકાસણા-મહિનામાં ૪ પૌષ્ઠ, આજીવન રાત્રિભોજનત્યાગ, કંદમૂળત્યાગ, મરકતમાં જૈન સંઘના સ્થાપક, જૈનશાળાના સ્થાપક, અનેક સાધકોને સામાયિક-પ્રતિકમણ શીખડાવેલ તથા આવશ્યકની આરાધના કરતાં કરેલ.

સંસારમાં હોવા છતાં જીવનમાં સાધુ જેવા આચાર-સંસારી સાધુ કહીએ તો પણ અતિશયોકિત નહીં ગણાય. માત્ર ચાર જોડી વસ્ત્ર તે પણ આજીવન ખાદીના જ વાપરેલા. પ્રખર ગાંધીવાદી, ન્યાયનીતિ-સદાચારને વળગીને જીવનવ્યવહાર ચલાવનાર. દોમદોમ સાહ્યબીમાં પણ જલક્રમલવત્ રહેતા. ૬ પુત્રો-૬ પુત્રીઓનો વિશાળ પરિવાર ધરાવનાર સાચા અર્થમાં ધર્મપિતા બની રહ્યા. જીવનભર ધર્મનું આચરણ કરી ભગવાનના શાસનને દાન-શિયળ તપ-ભાવથી ખૂબ ઉજ્જવળ બનાવ્યું. ૮૮ વર્ષની વયે સંથારા સહિત પૂ. હીરાબાઈસ્વામી, પૂ. સ્મિતાબાઈસ્વામી આદિના મુખેથી ધર્મ સાંભળતા સાંભળતા તા. ૧૦-૧-૯૩ના રોજ શાંતાકુળના તેમના નિવાસસ્થાને અંતિમ શ્વાસ લઈ સમાધિમૃત્યુને વધ્યા.

તેમના જીવનસંગિની શ્રીમતી કમળાબેન પણ એક સુશ્રાવિકા હતા. આ સૃષ્ટિના અમૃત સમા માતૃવત્સલા કમળાબેન મૂળ આમરણના હાલ મોમ્બાસા-નાઈરોબીના વતની દ્રઢધર્મી, પ્રિયધર્મી માતૃશ્રી દિવાળીબેન તથા પિતાશ્રી જાદવજીભાઈના પનોતા પુત્રી હતાં. એક ભાઈ અને એક બહેન ધરાવનારા કમળાબેન બચપણથી જ ખૂબ સુંદર, સૌંદર્યસહ, સાલસ સ્વભાવી, નિખાલસતા, નિર્દોષતા, નિર્મળતા જેવા ગુણોથી સભર હતાં. શૈક્ષણિક અભ્યાસ બાદ શ્રી શામળદાસભાઈ સાથે લગ્નગ્રંથિથી જોડાયા. શ્વસુર શ્રી જયશંકરભાઈ તથા સાસુ શ્રી રણિયાતબેન આ બંનેના હૃદયમાં પોતાના સદ્ગુણોથી સ્થાન પામ્યા. શ્વસુરપક્ષના પારિવારિક સભ્યોને પોતાના જ માની સહુને અનુકૂળ બનીને રહ્યા. સમતા તેમનો મુખ્ય ગુણ તો ઉદારતા-વિશાળતા એવી કે સમોવડિયામાં સહુના પ્રિયપાત્ર બની રહ્યા. સાધુ-સાધ્વીની ભક્તિ-સેવા-વૈયાવચ્ચ એવી ભાવથી કરતાં કે ગોંડલ ગામમાં આદર્શ શ્રાવિકાર્પે સુપ્રસિદ્ધ થયા. કોઈપણ જાતના ગચ્છ કે સંપ્રદાયના ભેદભાવ વગર દરેકની ખૂબ સેવા કરતાં. સુપાત્રદાન એ તેમના જીવનનો મુદ્રાલેખ-તો જરૂરિયાતમંદ પરિવારોને સતત સહાય, વસ્ત્ર, ઔષધ વિગેરે આપતા અને એ રીતે અનેક પરિવારોને સ્થિર કરેલ.

હંમેશા પોતાના પુણ્યમાં બીજાને સહભાગી બનાવવાની તેમની ખૂબ જ ભાવના. તેમનો ભક્તિપરાયણ તથા પરગજુ સ્વભાવ, સહુને શાતા આપવાની ભાવના ઉત્કૃષ્ટ હતી. બધા જ સંતાનોને ખૂબ જ સારા સંસ્કાર આપી સહુનો ખૂબ જ વિકાસ કર્યો. તેઓ પિયરપક્ષે અતિ સમૃદ્ધ પરિવારના તો શ્વસુરપક્ષે પણ

અઢળક રિદ્ધિ-સિદ્ધિના સ્વામી પરંતુ વિનમ્રતા તથા સરળતા જેવા ગુણોએ તેમને સહુના ખૂબ જ આદરપાત્ર બનાવ્યા.

નિરાધારોને આધારભૂત બની ભગવાન મહાવીર-સ્વામીના શાસનને તેઓએ ઉજ્જવળ બનાવ્યું. મસ્કતમાં પુત્રો-પુત્રવધુઓ તથા પરિવારના આગ્રહથી મસ્કત ગયા તો ત્યાં પણ ધર્મની ખૂબ પ્રભાવના કરી. ત્યાં ભાવિકોને આયંબિલ તપારાધનામાં ખૂબ પ્રેમથી જોડ્યા. પોતાના ઘરે, સ્વદ્રવ્યથી આયંબિલ કરાવી ઘણા ભાવિકોને આયંબિલ કરતાં કર્યા.

આજે પણ મસ્કત-દુબઈ જેવા દેશોમાં તેમની પ્રેરણાથી આજે તેમના પરિવારને આંગણે ચૈત્ર માસની આયંબિલ ઓળી ખૂબ સરસ રીતે ચાલે છે. આમ અનેકોને ધર્મમાર્ગે જોડીને તેમણે પોતાનું જીવન સુંદર રીતે વ્યતીત કરી સામાયિકમાં સાધ્વીજી મ.ને આહારદાન-વસ્ત્રદાન વહોરાવી સાધુવંદના કરતાં કરતાં જ હાસતીજીના શ્રીમુખે યાવતજીવનનો સંથારો ગ્રહણ કરી મુખ પર મુહપત્તિ સાથે જીવન પૂર્ણ કરી, સદ્ગતિ મેળવી.

પોતાના જીવન દરમિયાન પતિની સાથે રહી, તેમના શુભ કાર્યોમાં પ્રેરણા આપતા આપતા લક્ષ્મીનો સદ્વ્યય કર્યો તો તે બંનેના મૃત્યુ બાદ તેમનો ધર્મનિષ્ઠ પરિવાર આજે પણ ઘણા શુભ કાર્યોમાં, માનવતાના કાર્યોમાં ઉદારતાથી લાભ લઈ રહ્યો છે.

આવા આદર્શ દંપતિનું જીવન તો ખૂબ સુંદર રીતે પસાર થયું, પરંતુ શ્રાવકનો ત્રીજો મનોરથ સંથારો ગ્રહણ કરી બંનેનું અંતિમ પ્રયાણ થતાં ભવોભવ સુધરી ગયા. આવા આ પરિવારના પુત્રો તો પોતાના શુભકાર્યો દ્વારા માતા-પિતાનું નામ ઉજ્જવળ કરી રહ્યા છે પરંતુ સાધ્વી સ્મિતાબાઈ પણ સરળતા, નિખાલસતા, શાસન માટેનો અતૂટ પ્રેમ જેવા ગુણો દ્વારા માતા-પિતાનું નામ રોશન કરી રહ્યા છે. તપધર્મના આચરણ દ્વારા કર્મોની નિર્જરા કરી ભગ. મહાવીરના શાસનની પ્રભાવના કરી રહ્યા છે. ધન્ય હો આવા રત્નકુક્ષિણી માતા-પિતાને.....

**અવિહઠ ગુરુભક્ત, વૈયાવચ્ચપ્રેમી, ધર્મનિષ્ઠ
આદર્શ દંપતિ**

**શ્રી નટવરલાલ હરજીવનદાસ શેઠ
સ્વ. અનસૂયાબેન નટવરલાલ શેઠ**

તન-મન-ધનથી શક્ય હોય તે તમામ સેવા શાસન માટે કરવી પરંતુ પ્રસિદ્ધિથી દૂર રહેવું એ જેમના જીવનનો મુદ્રાલેખ

છે એવા સાત્ત્વિક વિચારો અને પારમાર્થિક ભાવનાથી રંગાયેલા શ્રી નટવરલાલ શેઠનો જન્મ તા ૫-૨-૩૮ના રોજ વિસાવદર નિવાસી ધર્મપ્રેમી શ્રી હરજીવનભાઈ કલ્યાણજીભાઈ શેઠને ત્યાં થયેલો. માતા લાભુબેન અને હરજીવનભાઈને સંતાનમાં ૫ પુત્રો અને એક પુત્રી. જેમાં નટુભાઈ બીજા નંબરના પનોતા પુત્ર છે.

વિસાવદરમાં હરજીવનભાયા પાંચમાં પૂછાય તેવા જૈન શ્રેષ્ઠી હતાં. ધર્મમાર્ગે પગરણ પાડવામાં પ્રેરક બન્યા ગુરુદેવ માણેકચંદજી મ.સા.. હરજીવનભાઈને જીવનમાં સંતો-સતીજીઓ, મહંતો પ્રત્યે અનન્ય ભક્તિભાવ. અરે! સંત-સતીજીનું કોઈપણ કાર્ય હોય, વેપાર એકબાજુ મૂકીને કાર્ય કરવા ઊપડી જાય. શાસનમાં કોઈપણ જાતનો વાદ-વિવાદ ચાલતો હોય, સંત-સતીજીઓને હેરાનગતિ હોય તો રાત-દિવસ જોયા વિના એવી રીતે કાર્ય કરે કે સંતો-સતીજીઓ તેમના સંયમમાર્ગે આનંદથી વિચરતા રહે. માત્ર જૈન સાધુ-સાધ્વી પ્રત્યે જ નિષ્ઠા, શ્રદ્ધા અને ભક્તિભાવ એવું નહીં. ગીરમાં આવેલ હિંદુઓના અન્ય યાત્રાધામો જેવા કે સત્તાધાર, કનકાઈ, પરબ વગેરેમાં પધારતા કે વસતા હિંદુ સંતો પ્રત્યે પણ એટલો જ પૂજ્યભાવ. માતા પણ ખૂબ ધર્મનિષ્ઠ અને પતિપરાયણ. સંતાનોમાં નાનપણથી જ ધર્મભાવનાના એવા ફૂલો ખીલવ્યા કે બધા જ ભાઈઓ-બહેનો આજે માતા-પિતાને પગલે ચાલી ધર્મમાર્ગે આગળ વધી રહ્યા છે.

નટુભાઈનો જન્મ અને ઊછેર તથા અભ્યાસ વિસાવદરમાં જ થયો. S.S.C. સુધી ભણ્યા પછી વિસાવદરમાં જ ખાતર, સિમેન્ટ વગેરેનો વ્યાપાર ચાલુ કર્યો. યોગ્ય સમય થતાં દામનગર નિવાસી અમૃતલાલ રતનશી બગડિયા અને મણિબેનની કુશીએ અવતરેલા સંસ્કારલક્ષ્મી અનસૂયાબેન સાથે લગ્નબંધને બંધાયા. અનસૂયાબેનનું જીવન પણ ખૂબ જ ધર્મથી રંગાયેલું. તેમના માતા-પિતા પણ ખૂબ જ ધર્મપ્રેમી

શ્રમણોપાસક હોઈ, આવશ્યક આદિ નિત્ય ક્રિયાઓ હોંશે હોંશે કરતાં હોઈ ધર્મના ગાઢ સંસ્કાર અનસૂયાબેનમાં પણ અવતરિત થયેલા.

સુખી લગ્નજીવનના પરિણામસ્વરૂપ ચાર પુત્રો જયેશ, ભાવેશ, અજય અને નીલેશ તથા અલ્કાબેન નામે એક પુત્રીના માતા-પિતા બન્યા. ધીમે ધીમે પુત્રો મોટા થતાં વિસાવદરની બહાર નીકળી રાજકોટ તથા મુંબઈ મુકામે સ્થાયી થયા. આજે માત્ર રાજકોટમાં જ નહીં પરંતુ સૌરાષ્ટ્ર, કચ્છ અને મુંબઈ મહારાષ્ટ્રમાં પણ શ્રી નટુભાઈનો ધીકતો ધંધો છે. તેઓ “અજય નટવરલાલ સિક્યુરીટી પ્રાઈવેટ લિમિટેડ” નામની પેઢીના માલિક છે. આખા સૌરાષ્ટ્ર-કચ્છમાં તથા મુંબઈ વગેરે જગ્યાએ તેમની ૧૪૫ શાખા છે. જૈન શ્રેષ્ઠીઓમાં એક જાણીતું, અગ્રણી હરોળનું નામ છે. ચારેય પુત્રોએ પિતાના માર્ગદર્શન નીચે ધંધાને ખૂબ સરસ રીતે વિકસાવ્યો છે.

વિસાવદરમાં નાનેથી મોટા થયા આથી વિસાવદર પ્રત્યે એક અનોખો પ્રેમ અને લાગણી છે. જો કે હજુ ૧૦ વર્ષ જ વિસાવદર છોડ્યે થયા. પણ વિસાવદરના દરેક સામાજિક કાર્યમાં તેઓ આગળ પડતા હોય. વિસાવદરની ગૌશાળા જે જૂની હતી તે જર્જરિત થઈ જતાં તેના માટે મુંબઈ જઈ ૫૫ થી ૬૦ લાખનું ભંડોળ ભેગું કરી તેનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો. કોલેજ માટે પણ સારું એવું ફંડ એકઠું કર્યું છે. ધાર્મિક અનુષ્ઠાન માટે વિસાવદર, રાજકોટ કે મુંબઈ કોઈપણ જગ્યાએ ફંડની જરૂર હોય ત્યાં શેઠ પરિવારનું અનુદાન હોય જ. આર્યબિલની ઓળી, તપસ્વીઓના પારણા, વરઘોડા, ગુરુભગવંતોના જન્મદિવસની ઊજવણી કે પર્યુષણ પર્વારાધના, દરેક ધાર્મિક પ્રસંગોમાં આ દંપતિ મળેલી લક્ષ્મીનો સદ્વ્યય નિયમિત રીતે કરે છે. માત્ર જૈન ધર્મના જ કે પ્રાણ પરિવારના જ સાધુ-સાધ્વી હોય ત્યાં પૈસા ખર્ચે એવું નહીં. કોઈપણ સંપ્રદાય હોય, સુંદર અનુષ્ઠાન થતું હોય તો આ પરિવારનું અનુદાન હોય જ.

સમાજસેવાના ક્ષેત્રે પણ તેઓનું કાર્ય પ્રશંસનીય છે. ગરીબ વિદ્યાર્થીઓને શિષ્યવૃત્તિ તથા ફીની વ્યવસ્થા કરી આપે તો આરોગ્યક્ષેત્રે જરૂરિયાતમંદને પોતાનાથી બનતી મદદ કરે. દવા-હોસ્પિટલના બિલ વગેરેમાં પોતાનાથી શક્ય તેટલી સહાય કરે. ભગવાન મહાવીરે ધર્મના જે ચાર પ્રકાર બતાવ્યા છે દાન, શીલ, તપ અને ભાવ એ ચારેયને આ દંપતિએ પોતાના જીવનમાં ઊતાર્યા છે.

સુશ્રાવિકા અનસૂયાબેનના હૃદયમાં પણ પ્રેમ, લાગણી અને અનુકંપાભાવ ગજબના. કોઈપણ જરૂરિયાતવાળાને જુએ તો તેની મદદ કરવા દોડી જાય. ભૂખ્યાને અન્ન, તરસ્યાને પાણી, માંદાને દવા તથા ગરીબોને પ્રેમ અને લાગણીથી જરૂરિયાત હોય તેવી વસ્તુઓ આપતા રહે. ધર્મારાધના પણ ઉત્કૃષ્ટભાવે કરતાં રહે. વિસાવદરમાં જ તેમની જિંદગીના ઘણા વર્ષો પસાર થયા. કોઈપણ સંત-સતીજીનું ચાતુર્માસ હોય અનસૂયાબેનને નાની મોટી તપશ્ચર્યા હોય જ. રોજ સામાયિક-પ્રતિક્રમણ આદિ નિત્યનિયમ પણ કરતાં. ધર્મનો રંગ તો જાણે હાડ-હાડની મીંજાએ લાગેલો.

સ્વભાવ પણ ખૂબ જ શાંત, લાગણીશીલ અને સરળ. સાસરામાં આવ્યા પછી વિનય-વિવેક, અને વૈયાવચ્ચથી વડીલોના દિલ જીતી લીધાં. નાના મોટા સહુને પ્રેમથી બોલાવે-ખવરાવે-પીવરાવે, હુંફ આપે અને પોતાનાથી બનતી મદદ કરે. કોઈની સાથે ઊંચા-અવાજે બોલવાનું નહીં કે ક્યારેય કોઈની આધી-પાછી કરવાની નહીં. દેરાણી-જેઠાણીઓ સાથે પણ સગી બહેનથી અદકેરો ભાવ રાખી, પોતાના માની એટલા પ્રેમથી સાચવે કે ઘરમાં તેમનો પડ્યો બોલ ઝીલાય.

વિસાવદર મુકામે કોઈપણ પ્રસંગ હોય પરિવારની નાનામાં નાની વ્યક્તિને પણ યાદ રાખી બોલાવે. વળી તે સમયે તો સંત-સતીજીઓની સાથે ભાવદીક્ષિતો પણ ઘણા વિચરતા. વિસાવદર મુકામે પધારેલા સંત-સતીજીઓની વૈયાવચ્ચ, ભાવદીક્ષિતને અભ્યાસ તથા રહેવાની સગવડ સુદ્ધા આ પરિવારમાં જ કરવામાં આવતી. આજે પણ એ ધર્મભાવના વડલાની જેમ ફૂલીફાલી છે. પ્રાણપરિવારના કોઈપણ સંત-સતીજી હોય તેઓ માંદા હોય તો તેમની દવા-ડોક્ટરનો ખર્ચ, તેમની જરૂરિયાત દરેક બાબતનું પહેલેથી છેલ્લે સુધી ધ્યાન આ પરિવારના સભ્યો રાખે.

માત્ર પૈસા દઈને છૂટી જવાનું નહીં, દરેક પાસે જવાનું, તેમની સુખ-શાતા પૂછવાની, જરૂરિયાત પ્રમાણે દવા વગેરે પહોંચાડવાનું તે પણ પોતે જાતે જઈને. આમ આ પરિવાર ખરેખર તન-મન-ધનથી ધર્મમાર્ગે આગળ વધી રહ્યો છે.

આવા આ આદર્શ દંપતિની જોડી તા. ૪-૯-૧૦ના રોજ ખંડિત થઈ ગઈ. તા. ૯-૩-૪૫ના રોજ જન્મેલા અનસૂયાબેન આકસ્મિક રીતે, અણધારી વિદાય લઈ આ ફાની દુનિયાને છોડી ચાલ્યા ગયા. ક્યારેય કોઈની સાથે અણબનાવ નહીં, વાંધો-વચકો નહીં, માણસભૂખ્યા, પ્રેમાળ સ્વજન, સદા મુખ પર તો

હાસ્ય જ વિલસતું હોય, કોઈ પણ પ્રસંગ હોય બધામાં અન્યને મદદરૂપ થવા તત્પર, વૈરાગી હોય કે સંસારી, સગા હોય કે સંબંધી, ગરીબ હોય કે અપંગ બધા પ્રત્યે જેમના દિલમાંથી એકધારો આખંડ પ્રેમપ્રવાહ વહેતો એવા વાત્સલ્ય, પ્રેમ અને સૌમ્યતાની મૂર્તિ સમાન અનસૂયાબેન ભર્યા પરિવારને રૂદન કરતો મૂકી ચાલ્યા ગયા.

આમ અનસૂયાબેન એક પુષ્પની જેમ ચારે દિશામાં પમરાટ ફેલાવીને ગયા. અગરબત્તીની જેમ જલીને ચોમેર સુવાસ ફેલાવતા ગયા. પુત્ર-પુત્રવધૂઓમાં એવું સંસ્કારસિંચન કરેલું છે કે આખો પરિવાર સ્નેહના તાંતણે મજબૂત રીતે બંધાયેલો છે. તેમના અવસાનના ખબર પડતા ગામોગામ સંત-સતીજીઓ, સગા-વહાલાઓ, સ્નેહીજનોના અંતરમાં એક ટીસ ઊઠી. એક સુંદર, વિરલ, જાજરમાન વ્યક્તિત્વે આ પૃથ્વી પરથી વિદાય લીધી. તેમનું જીવન એવું હતું કે લોકો આજે જ નહીં, હંમેશા તેમને યાદ કરશે. તેમને અંજલિ આપતા એટલું જ કહી શકાય કે.....

ન ઘન રહે, ન જોબન રહે, ન રહે ગાંવ ન ઠાંવ,
કબીર જગમેં જશ રહે, કર દે કિસકા કામ.....

પોતાના નાના એવા જીવનમાં એવા કાર્યો કર્યા દીન-દુઃખી, પીડિતો, રોગીઓ માટે દાનની સરવાણી વહાવી. આમ પોતાનું નામ અમર કરીને ગયા. ધન્ય આવા આદર્શ ધર્મનિષ્ઠ, ઉદારદિલા દંપતિને.....

શ્રી નટુભાઈ આજે પોતાની સેવા દ્વારા ધર્મમાર્ગે આગળ વધી રહ્યા છે. તેમના ચારેય પુત્રો તથા પુત્રવધૂઓ પણ તેમના પગલે પગલે ચાલી, સંઘ અને સમાજની સેવા કરી રહ્યા છે. આ પરિવાર માટે એ જ શુભકામના કે હજુયે તેઓ તેમની સેવાભાવનાને વિસ્તરિત કરી ધર્મમાર્ગે ખૂબ ખૂબ આગળ વધે.

ધર્મનિષ્ઠ, આદર્શ દંપતિ

શ્રી રમેશચંદ્ર પી. પારેખ તથા

શ્રીમતિ ઇન્દુબેન પારેખ

મોહમયી, માયાનગરી મુંબઈના રહેવાસી શ્રી પોપટલાલ પારેખ તથા હેમકુંવરબેનના બહોળા પરિવારમાં જન્મ લઈ, સાધારણ સ્થિતિ તથા કપરા સંજોગોમાં પણ હિંમત હાર્યા વિના, સામા પૂરે તરીને જેમણે પોતાનો અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યો તેવા જૈન શ્રેષ્ઠી શ્રી રમેશભાઈ પારેખ એક સફળ વ્યાપારી છે. પિતાની

આર્થિક સ્થિતિ સાધારણ હોવાથી અભ્યાસ માટેની રકમ પણ તેઓ ફાળવી શકે તેમ નહોતા તેવા સંજોગોમાં સ્વાવલંબનથી-આપમેળે ટ્યુશનો કરીને જેમણે પોતાનો અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યો તેવા રમેશભાઈ ખંત, ચીવટ અને કાર્યકુશળતાના કારણે આજે ખૂબ સફળ થયા છે.

તા. ૨૦-૧૧-૧૯૩૮માં તેમનો જન્મ મુંબઈ મુકામે થયો. પોતાનો S.S.C. સુધીનો અભ્યાસ મુંબઈ મુકામે પૂર્ણ કરી B.Sc. વિદ્યાનગર ખાતે કર્યું. ત્યારબાદ મદુરાઈમાં ડિપ્લોમા ઈન ઓટોમોબાઈલનો અભ્યાસ કર્યો જે ૧૯૬૨ની સાલમાં પૂર્ણ થયો. પારેખ કુટુંબમાં તેઓ સૌ પ્રથમ ગ્રેજ્યુએટ થયા. આમ હેયાની હામ અને આપબળથી અભ્યાસ કર્યો, એટલું જ નહીં અભ્યાસ પૂર્ણ થતાં TVS કંપનીમાં જોડાયા પરંતુ ૧૯૬૪માં જ નોકરી છોડી દીધી સાથે મુંબઈ પણ છોડી દીધું અને રાજકોટ મુકામે સ્થાયી થવાનો નિર્ણય કર્યો. ૧૯૬૪ની સાલમાં રાજકોટમાં “પારેખ સન્સ”ના નામથી નાના પાયે ઓટોમોબાઈલ્સ ક્ષેત્રે ધંધાની શરૂઆત કરી. ૧૯૭૦ સુધી ઘણો સંઘર્ષ વેઠવો પડ્યો. ૧૯૭૦માં ધંધાનો વધુ વિકાસ કર્યો. હાઈડ્રોલીક મશીનરીની એજન્સી, કન્સ્ટ્રક્શન વગેરેમાં આગળ વધ્યા અને ધીમે ધીમે એક સફળ વ્યાપારીની હરોળમાં સ્થાપિત થયા.

આ દરમિયાન રંગુનનિવાસી શ્રી નાનાલાલ દોશી તથા મણિબેનના સુપુત્રી ઈદિરાબેન સાથે લગ્નગ્રંથિથી જોડાયા. શ્રીમતી ઈન્દુબેન ખૂબ જ સરળ, નિરાભિમાની, ધર્મનિષ્ઠ અને સૌમ્ય સ્વભાવ ધરાવે છે. સુંદર શારીરિક દેહ સૌષ્ઠવની સાથે જેમનું હૃદય પણ આંતરિક સૌંદર્યથી સભર છે તેવા શ્રીમતી ઈન્દુબેન ખૂબ જ મિલનસાર સ્વભાવ ધરાવે છે. પતિની સાથે રહીને સંઘર્ષભર્યા સમયમાં સદાય પતિને હૂંફ, પ્રેરણા અને હિંમત આપી તેમની સાથે હંમેશા તાલ મિલાવી રહ્યા છે. સુખી

લગ્નજીવનના પરિપાકરૂપે આ દંપતિના જીવનમાં ત્રણ પુષ્પો ખીલ્યા જેમાં બે પુત્ર છે (૧) કૌશિકભાઈ તથા (૨) નિમિષભાઈ તથા પુત્રી (૩) જેસલ.

યોગ્ય વયે ત્રણે સંતાનોને પરણાવી, સાંસારિક જવાબદારી પૂર્ણ કરી છે. આ દંપતિ પહેલેથી જ કર્મનિષ્ઠ હોવાની સાથે સાથે ધાર્મિક સંસ્કારોથી પણ ભાવિત હતા. ખાસ કરીને ઈન્દુબેન ખૂબ જ ધાર્મિક વૃત્તિ ધરાવતા હતા. બૃહદ્ મહિલા મંડળ-મુંબઈ દ્વારા લેવાતી ૧૬ શ્રેણીની પરીક્ષા તેમણે ઉચ્ચ ગુણાંક સાથે પ્રાપ્ત કરી છે. માત્ર જ્ઞાનને ભણ્યું જ નથી તેને જીવનમાં પણ ઊતાર્યું છે. પોતાની ધર્મમય આચારપદ્ધતિ દ્વારા તેમણે શ્રી રમેશભાઈને પણ ધર્મમાર્ગે ચડાવ્યા. ધાર્મિક કાર્યોમાં રસ લેતા કર્યા. ઉપાશ્રયમાં સેવા આપતા કર્યા.

ઈન્દુબેનની ધર્મ પ્રત્યેની શુભ ભાવનાએ પતિ અને બાળકોને ધર્મમાર્ગે આગળ વધાર્યા છે. તેઓ પોતે પણ ધર્મના કાર્યોમાં હંમેશા અગ્રેસર હોય છે. રાજકોટમાં સ્થાનકવાસી સંપ્રદાયનું બૃહદ્ મંડળ ચાલે છે. જે વીર મહિલા મંડળમાં શ્રીમતી ઈન્દુબેન ઉપપ્રમુખ છે. બૃહદ્ મહિલા મંડળ મુંબઈ દ્વારા યોજાતી ૧થી ૧૬ શ્રેણીની પરીક્ષાનું આયોજન જે રાજકોટ મુકામે કરવામાં આવે છે તેમાં તેઓ તન, મન અને ધનથી ખૂબ જ સુંદર કાર્ય કરી રહ્યા છે. બહેનોને અભ્યાસ કરવા માટે પ્રેરિત કરવા તેમજ પરીક્ષા આપવા માટે પ્રોત્સાહન આપવાનું કાર્ય તેઓ કરી રહ્યા છે. આમ જૈન ધર્મના અભ્યાસ માટે બહેનો તૈયાર થાય, ધાર્મિક અભ્યાસ કરે, પરીક્ષા આપી તેમાં સુંદર ગુણાંક સાથે પાસ થાય એટલું જ નહીં તે મેળવેલા ધાર્મિક જ્ઞાનને પોતાના જીવનમાં ઊતારે તે માટે તેઓ ઘણી જ મહેનત કરે છે.

શ્રી રમેશભાઈ પણ ઘણા વર્ષોથી ભક્તિનગર ઉપાશ્રયમાં ધાર્મિક પ્રવૃત્તિઓમાં સક્રિય છે. સ્થાનકવાસી મોટા સંઘ-રાજકોટમાં તેઓ ૨૩ વર્ષ સુધી ટ્રસ્ટી તરીકે રહ્યા. આ દરમિયાન જૈન સંઘના માધ્યમથી સાધુ-સાધ્વી વૈયાવચ્ચ, સાધર્મિકોની સેવા વગેરે કાર્યોમાં જોડાયેલા રહ્યા. તેમ જ ભક્તિનગર જૈન ઉપાશ્રયમાં પણ તેઓ ઘણા વર્ષથી ઉપપ્રમુખ તરીકે સેવા આપી રહ્યા છે. સંઘના કોઈ પણ કાર્ય માટે તેઓ ખડેપગે સેવા કરવા હંમેશા તૈયાર રહે છે.

આમ તન, મન અને ધનથી તેઓ હંમેશા સેવા કરવા તત્પર રહે છે એટલું જ નહીં નાના-મોટા દાન પણ આપતા

રહે છે. જૈનોની ગળથૂથીમાં જ જીવદયા હોય છે એ ન્યાયે તેઓ જીવદયામાં પણ ઘણો રસ ધરાવે છે અને તેને લગતા કાર્યો કરે છે. સ્વામીનારાયણ ગુરુકુળ હોસ્પિટલમાં ડાયાલિસીસ હોલ માટે બા-બાપુજીના નામે ભાઈઓ સાથે મળી તેમણે માતબર રકમનું દાન કર્યું છે. આમ સમાજસેવામાં પણ હંમેશા અગ્રેસર રહે છે. તેઓ પ્રવાસના ખૂબ જ શોખીન છે. અવાર-નવાર ધર્મપત્ની સાથે વિદેશની મુલાકાતે જાય છે. હાલમાં જ તે U.S.A., કેનેડાના પ્રવાસે જઈ રહ્યા છે. આમ આ દંપતિ હંમેશા ધર્મક્ષેત્રે, સમાજસેવાક્ષેત્રે તથા જીવદયાક્ષેત્રે સક્રિય રહે છે. મુક્તસેવક તરીકે કાર્ય કરી રહ્યા છે. હજુ પણ તેઓ ધર્મમાર્ગે ખૂબ ખૂબ આગળ વધે, બાળકોને પણ તે માટે પ્રેરિત કરીને તેમને પણ આ માર્ગે આગળ વધારે એ જ અભ્યર્થના.

દાનવીર શ્રેષ્ઠી, નયનમાં ન્યાયપ્રિયતા અને હૃદયમાં સત્યનિષ્ઠા રાખીને જીવન 'ન્યાલ' કરનારા પુણ્યાત્મા

શ્રી ન્યાલચંદભાઈ ગોપાણી

નયનમાં ન્યાયપ્રિયતા અને હૃદયમાં સત્યનિષ્ઠા રાખીને જીવન 'ન્યાલ' કરનારા પુણ્યાત્મા સત્ય માટે મરી ફીટનારા, શહીદ થનારા કે હસતા મુખે કુરબાની આપનારા આત્માઓની કથાઓ ઇતિહાસમાં ઘણી વાંચવા મળે છે પરંતુ 'અસત્યમેવ જયતે' એ જ લગભગ દરેકના જીવનનો મંત્ર બની ગયો છે એવા આજના યુગમાં, જન્મથી માંડીને જિંદગીની અંતિમ ઘડી સુધી 'સત્ય' ખાતર જીવી જવું એટલું જ નહિ, પણ પોતાના સંપર્કમાં આવનારી પ્રત્યેક વ્યક્તિને સચ્ચાઈના આચરણ વડે સદાચારી જીવન માટે પ્રભાવિત કરીને આવનારી પેઢીઓ માટે પ્રેરક પરંપરા સર્જી જવી, એવું સદ્ભાગ્ય કોઈક વિરલ અને પુણ્યશાળી આત્માને જ સાંપડે છે.

૧૯૩૦માં ગુજરાતના રાણપુર ગામમાં સંસ્કારી જૈન પરિવારમાં જન્મેલા શ્રી ન્યાલચંદભાઈની ૭૮ વરસની જીવનયાત્રા આવા 'સત્યગ્રાહી' અને નીડર વ્યક્તિની યશોગાથા છે. રાણપુરની રેતીના રતનસમા શ્રી ન્યાલચંદભાઈ બે ભાઈ અને પાંચ બહેનો વચ્ચે સરળતા, સાદગી અને સત્યનિષ્ઠાના સંસ્કારોથી સુવાસિત માહોલમાં ઊછર્યા હતા. સંજોગોવશાત્ એસ.એસ.સી. સુધી જ ભણી શક્યા, છતાં ધર્મ, વિજ્ઞાન, આયુર્વેદ અને નિસર્ગોપચારમાં આજીવન રસ-રુચિ રાખનારા શ્રી ન્યાલચંદભાઈએ સાહસ, સચ્ચાઈ અને નીડરતાથી અનેક

સંઘર્ષોનો સામનો કરીને શિક્ષણ પ્રત્યેના પોતાના પ્રેમની જ્યોત સદા પ્રજ્વલિત રાખી અને રાણપુરમાં એન. એમ. ગોપાણી પોલિટેકનિક કોલેજનું નિર્માણ કર્યું, જેમાં વિજ્ઞાનની પાંચ શાખાનું અધ્યાપન કરાવવામાં આવે છે.

૧૯૮૭માં ૧૮૦ વિદ્યાર્થીઓથી શરૂ થયેલી આ કોલેજ માત્ર ૧૩ વરસમાં શ્રેષ્ઠતાના આગ્રહમાં સમગ્ર ગુજરાતમાં સૌપ્રથમ ISO-9001નું ૨૦૦૦માં પ્રતિષ્ઠિત સન્માન પ્રાપ્ત કર્યું અને આજે ૨૧૬૦ યુવક-યુવતીઓ આ કોલેજમાં ઉજ્જવળ કારકિર્દીનું ઘડતર કરી રહ્યા છે. ગૌરવની વાત તો એ છે કે આ કોલેજની સતત પ્રગતિને પરિણામે સરકારે સામેથી 'સીટો' માગી તે કરતાં વધારે આપી છે.

શ્રી ન્યાલચંદભાઈની નીડરવૃત્તિ અને ન્યાયપ્રિયતા નાની વયમાં જ તેમના નિકટ સંપર્કમાં આવેલા અને મિત્ર બની ગયેલા આપણા લાડીલા લોક સાહિત્યકાર શ્રી ઝવેરચંદભાઈ મેઘાણીની સોબતને આભારી હતી. આવા એક સમર્પિત સર્જક પાસેથી સાહસ, સંકલ્પ અને સત્યપ્રેમની પ્રેરણા લઈને ૧૭ વર્ષની વયે મુંબઈની ધરતી પર પગ મૂકનારા ન્યાલચંદભાઈએ જુદી જુદી અનેક નોકરીઓ કરી અને છેવટે યશમાના વ્યવસાયમાં સ્થાયી થયા.

શરૂઆતમાં ભાગીદારી અને પછી સ્વતંત્ર રીતે યશમાના વેપારમાં વિકાસની ક્ષિતિજો વિસ્તારનારા દીર્ઘદ્રષ્ટા ન્યાલચંદભાઈની અટક ભલે 'ગોપાણી' હતી. પરંતુ ધંધાની આંટીઘૂંટીઓ બીજાને શિખવાડવામાં કશું 'ગોપનીય' નહોતા રાખતા અને હરીફાઈની પરવા કર્યા વગર દરેકને આગળ વધવા માર્ગદર્શકની એવી 'લ્હાણી' કરતા કે 'ગોપાણી શોપ' બીજાઓ માટે 'સ્કૂલ ઓફ લર્નિંગ' બની ગઈ.

વ્યવસાયમાં સ્વતંત્ર રીતે વ્યક્તિવિકાસ સાધ્યા પછી જીવનમાં સ્થાયી થવા સાતેય ભાઈબહેનોને પરણાવવાની જવાબદારી નિભાવીને વડોદરાના શ્રીમતી પ્રવિણાબેન સાથે પ્રભુતામાં પગલાં માંડ્યાં. ભક્તિરસથી છલોછલ ધર્માનુરાગી જીવનસંગિનીના સંગમાં આ સત્યાનુરાગીનું દામ્પત્ય સોળે કળાએ ખીલી ઊઠ્યું અને સંતાનોમાં પણ શરીર, શિક્ષણ અને સંપતિના જતનના સંસ્કારોનું સિંચન કર્યું, જેની સૌરભથી ગોપાણી પરિવાર આજે મહેકી ઊઠ્યો છે.

વ્યવસાયમાં ગળાડૂબ રહેવા છતાં જરૂરતમંદોને ગુપ્ત રીતે અનાજ, ઔષધિ અને આર્થિક મદદ કરનારા

ન્યાલયંદભાઈ શિવામ્બુ ચિકિત્સા, એક્યુપ્રેશર, જ્યોતિષશાસ્ત્રમાં ઊંડો રસ લેતા. શિવામ્બુના પીઠ પ્રચારક અને ઉપાસક એવા શ્રી ભૂતપૂર્વ વડાપ્રધાન મોરારજી દેસાઈના તો તેઓ પણ અંગત સલાહકાર અને પ.પૂ. જનકમુનિ મહારાજ સાહેબના અંગત મિત્ર બની ગયા હતા.

સિદ્ધિ-પ્રસિદ્ધિના પ્રલોભનથી સદા દૂર રહેતા ન્યાલયંદભાઈએ પોતાના સંપર્કમાં આવેલા દરેકને કરકસર, સાદગી, પ્રામાણિકતા અને શ્રેષ્ઠતાની દીક્ષા આપી હતી. જિંદગીની પ્રત્યેક પળને સાર્થક કરનારા આ પુણ્યાત્માએ નવરાત્રિની આઠમના હવનના અને આયંબિલના પવિત્ર દિને ૭૮ વરસની ઉંમરે જીવનલીલા સંકેલી દીધી પણ તેમણે પ્રગટાવેલી જ્ઞાનની જ્યોત અને સત્યનિષ્ઠાનો સમૃદ્ધ વારસો સદીઓ સુધી ભાવિ પેઢીઓને એક જ સંદેશ આપે છે કે—

‘જીવતાં જો આવડે, તો જાહોજલાલી જિંદગી,
જીવતાં ના આવડે, તો પાયમાલી જિંદગી.’

શ્રીમતી પ્રવિણાબહેન ન્યાલયંદભાઈ ગોપાણી

કમળની પ્યાસ પણ મારા સમી લાગે છે, ઓ ઝાકળ !
સરોવરમાં રહીને મુખ ઊંચું રાખે છે સરોવરથી.

ક્યા સ્થળે, ક્યે સમયે અને કઈ તારીખે જન્મ લેવો એ કોઈ પણ મનુષ્ય નક્કી કરી શકતો નથી. કેમ કે, જન્મ, જીવન ને મૃત્યુના ઘડી-પળમાં ઈશ્વરેચ્છાને આધીન છે. પરંતુ જન્મ લીધા બાદ જિંદગીને સફળ, સાર્થક કરવાની સ્વતંત્રતા પ્રભુના પ્રસાદરૂપે જેને મળે એ માનવી સદ્ભાગી કહેવાય અને આવી નસીબદાર વ્યક્તિ પોતાના આયુષ્યની ક્ષણેક્ષણ પ્રભુભક્તિમાં, તેની સાધના-આરાધનામાં વિતાવે એ ખરેખર પુણ્યશાળી આત્મા ગણાય. શ્રીમતી પ્રવિણાબહેન ન્યાલયંદભાઈ ગોપાણીની જીવનયાત્રા આવા જ એક ભાગ્યશાળી પુણ્યાત્માના સ્નેહ-સમર્પણની પ્રેરક-પ્રોત્સાહક સંસ્કાર-સમૃદ્ધ ભાવયાત્રા છે.

કુલીન કુટુંબમાં જન્મેલા પ્રવીણાબહેને શિશુવયમાં જ જાણે પોતાના જીવનની દિશા નક્કી કરી લીધી હોય તેમ ભક્તિરસની ધારામાં પોતાના હૈયાને તરબોળ રાખ્યું. કશી પણ અપેક્ષા વગર અને પારિવારિક જવાબદારીઓની ઉપેક્ષા કર્યા વગર જળમાં કમળની જેમ ખીલતા રહીને કેવળ અંતઃસ્ફુરણા અને અંતરસૂઝથી હૈયામાં ઉભરાતી ઊર્મિઓને કાગળ પર ઉતારી ભજનો-સ્તવનોની સર્જનધારા વહેતી રાખી.

નિરપેક્ષ, નિઃસ્વાર્થ અને નિર્મળ પ્રવૃત્તિની જ્યોત ગમે તેવા પડકારો-પ્રતિકૂળતાઓ ઝીલવા છતાં ઝાંખી પડતી નથી, તેમ સાંસારિક ફરજો નિષ્ઠાપૂર્વક નિભાવતા રહીને પણ પ્રવિણાબહેનની પ્રભુભક્તિનો પ્રવાહ અવિરત વહેતો રહ્યો અને તેમની આવી અખંડ ઉપાસનાના પ્રતાપે શ્રી ન્યાલયંદભાઈ જેવા ધર્માનુરાગી, પરોપકારી અને સેવાનિષ્ઠ પતિરૂપે તેમની ભાવભક્તિસભર રચનાઓને અનેરું અનુમોદન મળ્યું.

શ્રી ન્યાલયંદભાઈ સાથે પ્રભુતામાં પગલા માંડ્યા પછી પ્રસન્નદામ્પત્યની કેડી પર સતત પ્રોત્સાહક પીઠબળ મળવાથી પ્રવિણાબહેનને વર્ષોથી મોંઘેરી મૂડીની જેમ સાયવી-સંઘરી રાખેલાં છૂટાંછવાયાં કાગળિયાને ગ્રંથસ્થ કરવાનો સુયોગ સાંપડ્યો, જેના ફળસ્વરૂપે ‘ભક્તિગુંજન : ભાગ ૧-૨’ ‘ભાગ ૩-૪ શાસનદેવની પ્રસાદી’ નામે પુસ્તકો પ્રગટ થયા.

તેમનાં ભજનો-સ્તવનોમાં પાને પાને પ્રભુ મહાવીર સ્વામી અને જૈન તીર્થંકરો પ્રત્યેની અતૂટ-અખૂટ શ્રદ્ધા તેમ જ સદા તેમની નિશ્રામાં રહેવાની ઝંખના પ્રગટ થઈ હોવાથી તમામ ધર્મપ્રેમીઓ, ગીત-સંગીત રસિકો અને શ્રદ્ધાળુ જૈનોએ આ પુસ્તકોને ઊમળકાભેર આવકાર્યા.

સુશીલ અને સમૃદ્ધ પિતા શ્રી શશીકાન્ત ત્રિભોવનદાસ શાહ (ચશ્માવાળા) અને વાત્સલ્યમૂર્તિ માતા શ્રીમતી શાંતાબહેનનો સંસ્કારવારસો અને ભક્તિરત જીવનને અનુમોદન આપનારા પતિ શ્રી ન્યાલયંદભાઈ. આ બંનેની પ્રેરણાના સુભગ સમન્વયને પરિણામે ગોપાણી-દંપતીના કુલદીપકો શ્રી ગૌરવ અને શ્રી રાકેશને માતાની સર્જનક્ષમતાનો ગાઢ પરિચય થયો અને સંતાનોના આત્મીય અનુરોધને કારણે પ્રસ્તુત પુસ્તકો પ્રકાશિત થયા.

ભજનોના રંગમાં અને સ્તવનોના સંગમાં રંગાયેલા ગોપાણી પરિવારની ઊંડી ધર્મપ્રીતિનો પ્રાણવાન અને પુણ્યશીલ વારસો પ્રવીણાબહેનની પુત્રવધૂઓ શ્રીમતી દર્શના અને શ્રીમતી સોનલમાં તેમ જ તેમનાં પૌત્ર-પૌત્રીઓ ચિ. દીપાલી-સલોની અને ચિ. મિતાલી-દિવ્યેશની રંગેરંગમાં રણઝણી રહ્યો છે.

સમસ્ત જીવોના જીવનબાગ આવા વિરલ, પુણ્યશાળી, જિનશાસન-અનુરાગી પરિવારની સંસ્કાર-સૌરભથી મધમધતા-મહેકતા રહે તેમ જ તેમનાં હૈયાં ભવોભવ ભક્તિ-ગુંજનથી અને અહર્નિશ અરિહંતના રટણથી રણકી રહે એ જ અભિલાષા સાથે જય જિનેન્દ્ર.

સામાપૂરે તરીને, સંઘર્ષોની સામે ઝઝૂમીને પણ
લડયસિદ્ધ કરનાર એકલવીર

શ્રી મધુભાઈ મગનલાલ ખંધાર

ઝાલાવાડની

જાજરમાન ધરા પર જ્યાં મા
ચામુંડાના બેસણા છે તેવા
ચોટીલા તાલુકાના ધાધલપુર
ગામમાં શ્રી મગનલાલ
લલ્લુભાઈ ખંધાર અને
કાંતાબેન નામના ધર્મપ્રેમી,
વૈયાવચ્ચપ્રેમી, શાસનવત્સલ
દંપતિનો વસવાટ. આ દંપતિ
પ્રથમથી જ ઘણું ભાવિક અને
ધર્મમાં અડગ નિષ્ઠા ધરાવતું હતું. ઉભયકાળ પ્રતિકમણ,
સામાયિક, સાધુ-સાધ્વીઓની વૈયાવચ્ચ સહિતની
ધર્મક્રિયાઓમાં એતપ્રોત રહેતું. આ દંપતિને ત્યાં ૧-૧૧-
૧૯૫૩ના રોજ શ્રી મધુભાઈનો જન્મ થયો. માતાના ગર્ભમાં
આવ્યા ત્યારે ઘરની બહારના મોટા ચોગાનમાં, ઘરમાં વગેરે
ઘણી જગ્યાએ મધપૂડા થયેલ આથી તેમનું નામ મધુભાઈ
પાડવામાં આવ્યું. મધપૂડા થયેલા તેથી સંતોએ પણ એ નામ
સૂચવેલ.

મધુભાઈનું બાળપણ ધાધલપુરમાં જ વીત્યું.
બાલમંદિરથી S.S.C. સુધીનો અભ્યાસ વિંછીયા મુકામે કર્યો.
હાઈસ્કૂલમાં પ્રિન્સીપાલ તરીકે શ્રી બળવંતરાય રાવળ હતા
જેમણે મધુભાઈને અભ્યાસ માટે ખૂબ જ પ્રોત્સાહિત કરેલા.
B.Com.નો અભ્યાસ રાજકોટ P.D.M. કોલેજમાં અને
L.L.B.નો અભ્યાસ A.M.P. કોલેજમાં કર્યો. ચાર ભાઈ અને
છ બહેનોમાં મધુભાઈ ૯મા નંબરનું સંતાન. તેમનો L.L.B.નો
અભ્યાસ ચાલુ હતો ત્યારે જ માતા-પિતા સ્વર્ગે સંચર્યા. આર્થિક
સ્થિતિ ઘણી સામાન્ય હતી. પોતે નોકરીની સાથે અભ્યાસ
કરતાં-સંઘર્ષ કરીને આગળ આવ્યા.

૧૯૭૬માં ઈન્કમેટેક્સ-સેલટેક્સના સલાહકાર તરીકે
કારકિર્દી જમાવી. ૧૯૭૯માં તરણેતરનિવાસી મનસુખલાલ
પાનાચંદ શાહની પુત્રી સારિકાબેન સાથે લગ્નગ્રંથિથી જોડાયા.
દામ્પત્યજીવનના ફળસ્વરૂપ બે સંતાનોમાં મોટો પુત્ર ધવલ
પિતાના પગલે એડવોકેટ બની તેમની સાથે કાર્યભાર સંભાળે

છે. જ્યારે દીકરી પિયા IT બ્રાંચમાં એન્જિનિયર બની બેંગલોર
મુકામે સ્થાયી થયેલ છે.

પિતા ધાધલપુર સ્થાનકવાસી જૈન સંઘમાં પ્રમુખ હતા.
ધાર્મિક-સંસ્કારો તો ગળથૂથીમાંથી જ મળેલા એટલે મધુભાઈ
હંમેશા સાધુ-સાધ્વીઓની વૈયાવચ્ચ તથા શાસન માટે કંઈક
કરી છૂટવાની ભાવના ધરાવતા. આ જ બાબતે તેમને
રાજકોટમાં એક સુંદર ઉપાશ્રયનું નિર્માણ કરાવવાની પ્રેરણા
આપી. ૨૦૦૦ની સાલમાં મૂળ ઝાલાવાડના પણ હાલ
રાજકોટ મુકામે સ્થાયી થયેલા લીંબડી અજરામર સંપ્રદાયના
મોભીઓની એક સભા મળી જેમાં રાજકોટમાં એક લીંબડી
અજરામર સંપ્રદાયનું સ્થાનક સ્થપાય તેવી વાત આવી. આ
માટે ગાદીપતિ પૂ. નરસિંહમુનિ મ.સા., પૂ. ભાવચંદ્રજી
મ.સા., પૂ. ભાસ્કરમુનિ મ.સા., પૂ. પ્રકાશમુનિ, પૂ.
નિરંજનમુનિ આદિ સંતો સમક્ષ વાત મૂકવામાં આવી. વળી
આ સાથે જ મુંબઈના વરિષ્ઠ મંડળના વડા છબીલભાઈ શેઠ,
ભરતભાઈ શેઠ, ચાંપશીભાઈ નંદુ, ડી.ટી. નિસરસાહેબ,
રમણિકભાઈ છાડવા, વેલજીભાઈ ગડા, ભરતભાઈ ડેલીવાળા
વગેરે પાસે વાત મૂકવામાં આવી. દરેકે આ પ્રસ્તાવ વધાવી
લીધો. સ્થાનક બનાવવા માટેની બધી વ્યવસ્થા પણ થઈ. પણ
“સારા કાર્યમાં સો વિઘ્ન” કહેવતની જેમ આમાં પણ અડચણ
ઊભી થઈ.

અન્ય સંપ્રદાયે વિરોધ ઊભો કર્યો કે આવું સ્થાનક ન
થઈ શકે. તે માટે કોર્ટમાંથી “સ્ટે” લેવામાં આવ્યો. સ્થાનક
બનાવવાની શરૂઆત લગભગ ૨૦૦૧માં થઈ. કોર્ટ કાર્યવાહી
ચારથી પાંચ વર્ષ ચાલી. ઉપાશ્રયના નિર્માણમાં જેઓ સતત
ખડે પગે તૈયાર રહેતા તેવા મધુભાઈ, નટુભાઈ તલસાણીયા,
પ્રવીણભાઈ બોરડીયા, વિજયભાઈ શાહ વગેરેને સ્થાનક ન
નિર્માણ થાય તે માટે સતત સમજાવવામાં આવ્યા. મધુભાઈ
મુખ્ય હતા તેમને શામ-દામ-દંડ-ભેદ દ્વારા આ કાર્ય ન કરવા
ઘણું દબાણ કરવામાં આવ્યું, પરંતુ દેવ-ગુરુ-ધર્મમાં જેમને
અડગ શ્રદ્ધા હતી તેવા મધુભાઈ ટસના મસ ન થયા. કોઈ
નબળા મનનો માનવી આ જગ્યાએ હોત તો ખસી જાત પણ
મધુભાઈ હિંમત હાર્યા વિના શાસનની પ્રભાવના કરવા માટે
આગળ વધ્યા. ફળસ્વરૂપ ૨૦૦૪માં ખૂબ સુંદર ઉપાશ્રયનું
નિર્માણ થઈ ગયું.

નાનપણથી જ શાસનસેવા માટે તત્પર મધુભાઈ
શ્રમજીવી જૈન સ્થાનકવાસી ટ્રસ્ટમાં ૧૯૯૩થી ટ્રસ્ટી છે, શ્રી

મનહરપ્લોટ સ્થા. જેન સંઘના ટ્રસ્ટી તરીકે પણ જોડાયેલા. લીબડી અજરામર સ્થાનકના પ્રમુખ તરીકે કાર્યરત છે. ટેક્ષ કન્સલ્ટન્ટ સોસાયટીમાં પણ સક્રિય જોઈન્ટ સેક્ટરી તરીકે સેવા આપી રહ્યા છે.

ઉપાશ્રય તૈયાર થયા પછી નયનાબાઈનું પ્રથમ ચાતુર્માસ ૨૦૦૬માં થયું, આ ચાતુર્માસમાં જ સંઘવી પરિવારના કુમારી રૂપલબેનને વૈરાગ્યભાવ જાગ્યો. જેઓ પોતે તો સંઘમી થવા તૈયાર થયા પરંતુ પોતાના વહાલસોયા વીરા અને અનંત ઉપકારી માતા-પિતાને પણ વીરે દર્શાવેલા અણગારમાર્ગે જવા તૈયાર કરી માત્ર રાજકોટ સંઘમાં જ નહીં પણ સમગ્ર સ્થાનકવાસી જેન સમાજમાં એક કીર્તિમાન સ્થાપ્યું. માતા-પિતા અને પુત્ર-પુત્રીએ સાથે દીક્ષા લઈ ભગવાન વીરના માર્ગે આરાધના કરવા ડગ માંડ્યા. મધુભાઈની દોરવણી નીચે રાજકોટમાં ભવ્યાતિભવ્ય, દેદીપ્યમાન, યશસ્વી દીક્ષા સમારોહ ઉજવાયો. પાંચ દિવસ સુધી સવારથી સાંજ ભરચક્ક કાર્યક્રમો અને સંઘજમણને કારણે ઘર-ઘરમાં દરેક લોકો આ સંયમમહોત્સવને સુપેરે માણી શક્યા. તારીખ ૮-૨-૧૯૧૧ યાને મહા સુદ પાંચમના દિવસે થયેલી આ દીક્ષા દરેકને માટે અવિસ્મરણીય બની રહી.

એ પહેલાના ચાતુર્માસમાં સામુહિક વરસીતપનું આયોજન થયેલ, જેમાં ૧૦૦ જેટલા તપસ્વીઓએ ભાગ લઈ તપધર્મનું સુંદર આરાધન કરેલ. પારણા-અત્તરવારણા સહિત થયેલ આ આરાધના પણ એક સીમાચિહ્નરૂપ બની રહી. આમ મધુભાઈમાં નાનપણથી જ શાસન માટે કાંઈક કરી છૂટવાની ભાવના છે તે રંગ લાવી. એક ઉપાશ્રયના નિર્માણે રાજકોટ શહેરના સેંકડો લોકો માટે ધર્મારાધનના દ્વાર ખોલી દીધા. ચાર ચાર મુમુક્ષુઓ અને તેય એક જ પરિવારના સંયમમાર્ગે સિધાવ્યા તે ઉપાશ્રયના નિમિત્તથી જ. જો કે આ માટે મધુભાઈને નગીનભાઈ વીરાણી, ચંપકભાઈ મહેતા, રસિકભાઈ પારેખ વગેરેનો સહકાર પ્રાપ્ત થયેલ.

મધુભાઈ પોતાના આ કાર્ય માટે સર્વેનો આભાર માને છે. તેમના જીવનમાં પૂ. સંતો-સતીજીઓની કૃપા રહી છે. તેમાંયે ગો.સં.ના સમયગુરુણીના શિષ્યા કિન્નાબાઈસ્વામી તથા લી. અ.સં.ના પ્રભાવતીબાઈ સ્વામી, હંસાબાઈસ્વામી વગેરેએ તેમને ખૂબ જ પ્રેરણા, પ્રોત્સાહન આપી ધર્મમાર્ગે ટકાવી જ નથી રાખ્યા પરંતુ નવું નવું કરવા માટે ઉત્સાહિત પણ કર્યા છે. તેમના અંતરની અદમ્ય ઈચ્છા એ છે કે જેન શાસનના

બધા ફિરકાઓ વાદ-વિવાદ, મતભેદ ભૂલીને એક બને. સંપ્રદાય વ્યવસ્થા માટે છે, વિવાદ માટે નહિ. વિકાસ માટે છે, પતન માટે નહિ. આવો મહાન ધર્મ માત્ર ભારતમાં જ નહીં વિદેશમાં પણ કીર્તિના શિખરો સર કરી શકે તેમ છે. માત્ર તેમાં રહેલા ભિન્ન ભિન્ન ગચ્છો જો ભેદભાવ ભૂલી, અનેકાંત અપનાવી સુંદર રીતે કાર્ય કરે તો આ રીતે કાર્ય કરવા માટે દરેક ફિરકાના સંત-સતીજીઓ અને શ્રાવક-શ્રાવિકાઓ સાથે મળીને કંઈક નક્કર રીતે આગળ વધે તેવી તેમના હૃદયની ભાવના છે.

મધુભાઈ આજે આ સ્થાને પહોંચ્યા છે તેમાં તેમના સહધર્મચારિણી સારિકાબેનનો પણ ખૂબ ખૂબ સાથ-સહકાર છે. સંઘર્ષના સમયમાં, નિરાશાની ક્ષણોમાં, આપત્તિઓના આગમનમાં તેઓએ મધુભાઈને હંમેશા હૂંફ, હિંમત અને પ્રેરણા આપી છે. બંને ખૂબ સુંદર રીતે વૈયાવચ્ચના, સેવાના, જીવદયાના, ઉપાશ્રયના દરેક કાર્યોમાં સક્રિય રહે છે. તન, મન, અને ધનથી, ખંત અને ખુમારીથી, શારીરિક અને આર્થિક રીતે ભોગ આપીને પણ તેઓ શાસન માટે, સેવા માટે, ધર્મ કરવા માટે હંમેશા તત્પર રહે છે.

આવા આ દંપતિ માટે એ જ પ્રાર્થના કે તેઓ હંમેશા શાસનસેવાના, જીવદયાના, પીડિતોને શાતા આપવાના કાર્યમાં ઉત્તરોત્તર પ્રગતિ કરે. તેમના આવા સુંદર કાર્યોની કદર કરીને સાધુ સંપ્રદાયે તેમને “એકલવીર”નું અને કચ્છના સમસ્ત સંઘોએ ભેગા મળીને તેમને “શાસન રત્ન”નું બિરુદ આપી નવાજ્યા છે. મધુભાઈ માટે આ પંક્તિ યથાર્થ છે કે,

ફલક કો જિદ હૈ જહૌ, બિજલિયા ગિરાને કી,
હમે ભી જિદ હૈ વહૌ, આશિયાં બનાને કી.

ઉદારદિલા સુશ્રાવિકા
શ્રીમતી નીરૂબેન ઈશ્વરભાઈ પારેખ

ગરવા ગુજરાતના ગૌરવવંતા ઐતિહાસિક શહેર જૂનાગઢના વતની શ્રી ઈશ્વરલાલ પારેખ એક ધર્મનિષ્ઠ, સરળ, સૌજન્યશીલ વ્યક્તિત્વ. તેમના સહધર્મચારિણી શ્રીમતી નીરૂબેન એટલે ગોંડલ સંપ્રદાયના આગમદિવાકર પૂ. જનકમુનિ મ.સા. તથા શાસ્ત્રવિશારદ પૂ. મનોહરમુનિ મ.સા.ના સુશિષ્ય, અનશન આરાધક પૂ. પ્રસન્નમુનિ મ.ના જ્યેષ્ઠ પુત્રી.

પૂ. પ્રસન્નમુનિનું સંસારી નામ પ્રાણલાલભાઈ. તેઓ મૂળ રાણપુરના નિવાસી પરંતુ પછી જૂનાગઢ સ્થાયી થયેલા. આ પ્રાણલાલભાઈ અને શ્રીમતી રસીલાબેનને ત્યાં છ પુત્રી અને એક પુત્ર એમ સાત સંતાન. આ સાત સંતાનમાંથી મહેન્દ્ર, સરોજ અને ભારતી એ ત્રણ સંતાનો મહાવીર ચીંધ્યા માર્ગે સંયમવાટિકામાં વિહરી રહ્યા છે. જેમાં મહેન્દ્રભાઈ ગો.સં.ના પૂ. જનકમુનિ મ.સા.ના શિષ્ય છે. તેમ જ સરોજબેન અને ભારતીબેન નંદાબાઈ-સુનંદાબાઈ સ્વામી તરીકે મહાવીરના શાસનને શોભાવમાન કરી રહ્યા છે. શ્રી પ્રાણલાલભાઈએ પણ જીવનની અંતિમ સંધ્યાએ સંયમ અંગીકાર તુર્ત જ અનશનની આરાધના કરી શ્રાવકના સાધુના મનોરથ પૂર્ણ કરી આ માનવજીવનને સફળ બનાવ્યું.

એક ભાઈ, બે બહેન અને પિતા એમ ચાર ચાર દીક્ષાર્થીઓના પરિવારમાં ધર્મભાવના કેવી ઊંડી અને ગાઢ હોય તે વાત સમજી શકાય તેવી છે. નાનપણથી પ્રથમ માતા-પિતા અને ત્યારબાદ દીક્ષિત ભાઈ-બહેનો દ્વારા જેમના જીવનમાં ધર્મ ઘૂંટાતો ગયા તેવા નીરૂબેન પણ નાનપણથી જ ધાર્મિકવૃત્તિ ધરાવતા. અવારનવાર તપશ્ચર્યા કરવી, ઉપાશ્રયમાં સંત-સતીજીઓ સાથે સત્સંગ કરવો તેમ જ પોતાની શક્તિ અનુસાર દાનધર્મનું આચરણ કરવું એ તેમની પ્રકૃતિ.

પિયરમાં તો ધર્મના સંસ્કારોનું સિંચન ગાઢ રીતે થયું હતું. એમાં જ્યાં લગ્નગ્રંથીથી જોડાયા તે ઈશ્વરભાઈ પણ ખૂબ જ ધાર્મિકવૃત્તિના હતા. ઈશ્વરભાઈના પિતા રતિભાઈ અને માતા દીવાળીબેન પણ પૂરેપૂરા ધર્મના રંગે રંગાયેલા. આમ નીરૂબેનને ધર્મવૃત્તિને પોષવામાં, ધાર્મિક ક્રિયાઓ કરવામાં, ધર્મનું આચરણ કરવામાં પ્રેરણા અને પ્રોત્સાહન મળતા ગયા.

સંતાનમાં પુત્રો અભયભાઈ તથા કલ્પેશભાઈ અને પુત્રી ભાવેશ્વરમાં પણ આપે આપના ધાર્મિક વારસાનું સિંચન કર્યું. જેને કારણે તેઓ પણ ખૂબ જ ધર્મસંસ્કારથી ભાવિત થયેલા છે. આપે સીંચેલા ધર્મસંસ્કારોને પુત્ર-પુત્રી-પુત્રવધૂઓ તથા જમાઈ

માત્ર જીવી જ નથી રહ્યા તેમાં વિકાસ પણ કરી રહ્યા છે. દાન, શીલ, તપ અને ભાવ દ્વારા જ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્રરૂપ ધર્મની આરાધના કરવી એ જ હંમેશા આપનું લક્ષ્ય રહ્યું છે. એમાંયે દાનધર્મ તો જાણે તમારા લોહીમાં વહી રહ્યો છે. પૂ. પિતા મ.સા. તથા પૂ. ભાઈ મ.સા.ના ગુરુદેવ પૂ. જનકમુનિ મ.સા.ની પ્રેરણાથી તેઓ જ્યાં જ્યાં વિચર્યા ત્યાં ત્યાં તમે દાનધર્મની હેલી વરસાવી.

સંસારી બહેનો પૂ. નંદા-સુનંદાબાઈ સ્વામીના વિ.સં. ૨૦૬૩ના મનહર પ્લોટ, રાજકોટના ચાતુર્માસ દરમિયાન આપે કાયમી સંઘજમણ અને કાયમી ચાતુર્માસ સાધર્મિક ભક્તિ યોજનામાં શ્રી સંઘને માતબર રકમ દાનમાં આપી તેનો લાભ લીધો. આ ઉપરાંત સાવરકુંડલા, ધારી, બગસરા, વિસાવદર, અમરેલી, જેતપુર, ધોરાજી, વેરાવળ વગેરે અન્ય દસ સંઘો સહિત કુલ અગિયાર સંઘોમાં દર વર્ષે કાયમી સાધર્મિક ભક્તિ અને કાયમી સંઘજમણનો લાભ લીધો છે. આ ઉપરાંત અમરેલી શ્રીસંઘમાં તેમજ નેમિનાથ વીતરાગ શ્રીસંઘમાં કાયમી સમૂહ જાપ તથા કાયમી સમૂહ ત્રિરંગી સામાયિકનો પણ મહાન લાભ લીધો છે.

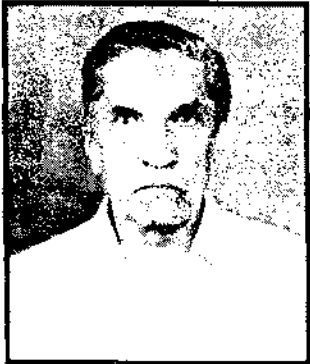
જ્ઞાનીઓ કહી ગયા છે કે ઉદયમાં આવેલા પુણ્યને જો તારક બનાવવું હોય તો મળેલી સંપત્તિને દાનના માર્ગે જોડતા જાઓ....હાથમાં રહેલા રૂમાલથી દુઃખીઓના આંસુ લૂછતા જાઓ....ભોગ-સુખોની રેલમછેલ વચ્ચેય શીલ-સદાચાર અકબંધ રાખતા જાઓ...મિથ્યાન-ફરસાણના ઢગલા વચ્ચે પણ મનને તપ-ત્યાગમાં જોડતા જાઓ....મળેલા સુંદર મનમાં અને માનવ ભવમાં શુભ ભાવનાની છોળો ઊછાળતા જાઓ...જન્મારો સફળ બની જશે. જ્ઞાનીઓના આ વાક્યોને જાણે નીરૂબહેને આત્મસાત કરી લીધા છે. તેમણે પોતાના જીવનને ધર્મમય બનાવી દીધું છે. જે સંપત્તિ મળી છે તેને તેમણે સુકૃતમાં જોડી દીધી છે. એટલું જ નહીં એ સુકૃત થકી મળેલી લક્ષ્મીને મહાલક્ષ્મીમાં પરિવર્તિત કરી દીધી છે. સંપત્તિ તો લાખો લોકોને મળેલી છે પણ તેનો સુકૃતમાં ઉપયોગ કરનારા બહુ થોડા લોકો છે. એમાંય સંપત્તિ પ્રત્યે જેને આસક્તિ છે એણે તો તમામ પાપોને પોતાના જીવનમાં પ્રવેશવા આમંત્રણ આપી દીધું છે આ સંપત્તિની આસક્તિને છોડવી સરળ નથી. તેમણે સંપત્તિનો સુકૃતમાં ઉપયોગ કરી આસક્તિને છોડી છે. સંતોષને કેળવ્યો છે એટલે જ સંપત્તિનો સદ્વ્યય શક્ય બન્યો છે.

આવા ઉદારદિલા શ્રીમતી નીરૂબેનના પગલે પગલે તેમની પુત્રવધૂઓ અ. સૌ. આશા અને અ.સૌ. સેજલ પણ ધર્મમાર્ગે આગળ વધી રહી છે. માતા-પિતાના ધાર્મિક કાર્યોને ઉલ્લાસથી, અંતરના ઉમંગથી વધાવી તેઓ પણ આવા સત્કાર્યના સહભાગી બની રહ્યા છે. આપનો ખીલતો બાગ ચિ. ઋષભ, ચિ. તીર્થ, કુ. દેવાંગી, કુ. વૈભવી, કુ કિન્નરી તથા ચિ. નેત્રિ વગેરે પણ આપના સત્કાર્યોમાંથી પ્રેરણા લઈ આપના માર્ગે આગળ વધે અને મહાવીર ચિંધ્યા માર્ગે ધર્મભાવનાથી ભરેલું, ધર્મઆરાધનામય જીવન જીવે એ જ અભ્યર્થના.

તિજોરીના શ્રીમંતો તો ઘણા હોય છે પણ હૃદયના શ્રીમંત બહુ ઓછા હોય છે. આપના હૃદયની શ્રીમંતાર્થ, અંતરની અમીરાઈ દિવસે દિવસે વધે અને તેનો લાભ સર્વે સાધર્મિક બંધુઓને માટે કલ્યાણકારી બને એ જ પ્રાર્થના.

સરળ, નિરાભિમાની, ધર્મનિષ્ઠ દંપતિ

શ્રી ઈશ્વરભાઈ અને જ્યોતિબહેન દોશી

અન્ય ગતિમાં ચકરાવા માર્યા પછી, કેટલાયે ભવોના ભ્રમણ પછી આ મોંઘો, મહામૂલો મનુષ્યદેહ મળવાથી જીવન ધન્ય બને છે. માનવભવ મળ્યા પછી પરમાર્થ, પુરુષાર્થ અને પ્રારબ્ધના બળે, સૃષ્ટિના દરેક જીવો પ્રત્યે સદ્ભાવના ભાવતા, ધર્મ અને કર્મનું સુપેરે આચરણ કરવું એવી નેમ ધરાવનાર પ્રતિષ્ઠિત જૈન શ્રેષ્ઠી એટલે શ્રી ઈશ્વરભાઈ દોશી. મૂળ વતન સૌરાષ્ટ્રનું જેતપુર (કાઠી) ગામ. પિતાશ્રી કેશવજીભાઈ દોશીનું નાની ઉંમરે અવસાન થતાં કુટુંબની જવાબદારી મોટા પુત્ર મનસુખભાઈના શિરે આવી. આવા સંઘર્ષના સમયે કુટુંબને મદદરૂપ થવા અભ્યાસ છોડી આર્થિક ઉપાર્જન કરવાનું નક્કી કર્યું. માત્ર ૧૯ વર્ષની ઉંમરે શિક્ષક તરીકે વ્યવસાયિક કારકિર્દીની શરૂઆત કરી, પરંતુ મન ધંધામાં જોડાવા માટે

ઉત્સાહિત હતું, થનગનતું હતું. ત્રણ-ચાર વર્ષ શિક્ષક તરીકે વીતાવ્યા બાદ પિતરાઈ ભાઈ શ્રી શાંતિભાઈ દોશી જેઓ “સૌરાષ્ટ્ર સીરેમિક ઈન્ડસ્ટ્રીઝ”ના માલિક હતા તેમણે પોતાના ધંધામાં જોડાવા માટે સ્નેહસભર આમંત્રણ આપ્યું. ઈશ્વરભાઈએ તે આદર સહિત સ્વીકારી લીધું. શાંતિભાઈના સહકાર, માર્ગદર્શન અને પ્રેરણાથી ધંધામાં ખૂબ ખૂબ આગળ વધવા લાગ્યા. જીવનમાં એક મહત્વનો વળાંક આવ્યો. ધંધાર્થે વાંકાનેરમાં સ્થાયી થયા.

૧૯૬૮ની સાલમાં રાજકોટનિવાસી કાંતિલાલ માધવજી વોરાના પુત્રી જ્યોતિબેન સાથે લગ્નગ્રંથિથી જોડાયા. પ્રસન્ન દાંપત્યના ફળસ્વરૂપ ૧ પુત્ર અને બે પુત્રીની પ્રાપ્તિ થઈ. હજુ સુધી શ્રી શાંતિભાઈ સાથે વ્યવસાયમાં જોડાયેલ હતા. પરંતુ ૧૯૭૦માં તેમના જ માર્ગદર્શનથી અને આશીર્વાદથી “શ્રી ઈન્ડિયન સીરેમિક ઈન્ડસ્ટ્રીઝ” નામની ફેક્ટરીની ભાગીદારીમાં સ્થાપના કરી એ સમયે ગુજરાતમાં રીફેક્ટરીઝ (ફાયર બ્રીક્સ) બનાવવાવાળા બહુ ઓછા હતાં. ફક્ત એક પરશુરામ પોટરી અને એકાદ બે યુનિટો અન્ય હતાં.

ટૂંકાગાળામાં જ ન્યાય, નીતિ, પ્રામાણિકતા અને ખંતથી કામ કરતાં કરતાં સમગ્ર ગુજરાતમાં એક આગવું નામ અને સ્થાન મેળવ્યું. માત્ર ગુજરાતમાં જ નહિ ભારતમાં પણ આવા યુનિટો બહુ જ ઓછા છે, માત્ર આંગળીના વેઢે ગણાય તેટલા યુનિટોમાં અગ્રગણ્ય અને સારા યુનિટ તરીકે છેલ્લા ૪૨ વર્ષથી “ઈન્ડિયન સીરેમિક ઈન્ડસ્ટ્રીઝ” કાર્ય કરી રહી છે અને આગવું સ્થાન મેળવી દેશ-પરદેશમાં પોતાની પ્રતિષ્ઠા વધારી રહી છે.

આવી આ સફળ, નામાંકિત, ગણનાપાત્ર ઈન્ડસ્ટ્રીઝના માલિક શ્રી ઈશ્વરભાઈ છેલ્લા ૨૫ વર્ષથી રાજકોટમાં સ્થાયી થયા છે. તેઓ વ્યવસાયક્ષેત્રે તો ખ્યાતિપ્રાપ્ત બન્યા જ છે પરંતુ સમાજસેવા, ધર્મક્ષેત્ર વગેરેમાં પણ ખૂબ ખૂબ વિકાસ કરી રહ્યા છે. વાંકાનેર અને રાજકોટમાં વિશાળ બિઝનેસ સહિત એક્સપોર્ટનું કાર્ય તો ખૂબ જ સુંદર રીતે કરે છે, પરંતુ ધર્મના ક્ષેત્રે પણ તેમની આગેવાની હેઠળ રાજકોટ સ્થાનકવાસી મોટા સંઘમાં ખૂબ જ સુંદર કાર્યો થઈ રહ્યા છે. સમાજસેવા, સાધર્મિક સેવા, જીવદયાના કાર્યમાં પણ તેઓ અગ્રેસર છે અને તન-મન-ધનથી આ બધા કાર્યો ખૂબ સારી રીતે કરી રહ્યા છે તેની એક ઝલક જોઈએ તો

ગૌદોગિક દોષ્ટ્ર :- ૧૯૭૫ થી ૧૯૭૭ રોટરી ક્લબ તથા લાયન્સ ક્લબમાં સેક્રેટરી તરીકે સેવા આપેલ.

—શ્રી વાંકાનેર સીરેમીક એસોસીએશનના પ્રમુખ તરીકે છેલ્લા ૧૫ વર્ષથી કાર્યરત.

— શ્રી વાંકાનેર એજ્યુકેશન સોસાયટીમાં ટ્રસ્ટી તરીકે છેલ્લા ૨૦ વર્ષથી કાર્યરત.

— ઈન્ડસ્ટ્રીઅલ ટ્રેઈનિંગ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ—વાંકાનેરમાં છેલ્લા ૨૦ વર્ષથી સલાહકાર તરીકે.

સેવાકીય ક્ષેત્રે : —વાંકાનેર પાંજરાપોળ અને ગૌશાળાના ઉપપ્રમુખપદે છેલ્લા ૨૦ વર્ષથી

— બંધુ હિતવર્ધક દવાશાળા વાંકાનેરના પ્રમુખ પદે છેલ્લા ૧૫ વર્ષથી

— બબલભાઈ નેત્રરક્ષા ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ, રાજકોટના ટ્રસ્ટી તરીકે છેલ્લા ૨૫ વર્ષથી.

— ડાયમંડ ક્લબ રાજકોટ જે સેવાકીય પ્રવૃત્તિઓ જેવી કે છાશકેન્દ્ર, દર્દીઓની સેવા તથા ફળ આપવા તથા ગાયો માટે લાડવા બનાવવા, દુષ્કાળના સમયમાં કેટલકેમ્પ કરવા જેવી પ્રવૃત્તિઓ કરે છે તેના ડાયરેક્ટર તરીકે સેવા આપી રહ્યા છે.

ધાર્મિક ક્ષેત્રે :

— શ્રી સ્થાનકવાસી જૈન મોટા સંઘ-રાજકોટ-પ્રમુખ તરીકે છેલ્લા ૩ વર્ષથી, ટ્રસ્ટી તરીકે ને પહેલા વીસેક વર્ષ સુધી કાર્યરત.

— શ્રી વર્ધમાન વૈયાવશ્ય કેન્દ્ર રાજકોટના ટ્રસ્ટી તરીકે ઘણા વર્ષોથી.

— શ્રી દશાશ્રીમાળી વણિક બોર્ડિંગમાં છેલ્લા ૭ વર્ષથી પ્રમુખ તરીકે કાર્યરત છે. ભૂતકાળમાં ટ્રસ્ટી તરીકે ૧૦ વર્ષ રહેલા છે.

આમ ઈશ્વરભાઈ એક વ્યક્તિ હોવા છતાં સમાજમાં જુદા જુદા ક્ષેત્રે ખૂબ જ સુંદર રીતે કાર્ય કરી રહ્યા છે. હૈયામાં હામ લઈ હરખાઈ કર્મપૂજા કરનાર ઈશ્વરભાઈ ધર્મક્ષેત્રે પણ ખૂબ દૃઢ શ્રદ્ધાવાન અને શાસન માટે કંઈક કરી છૂટવાની ભાવના ધરાવે છે. તેમણે માત્ર વ્યવસાયમાં સફળતા મેળવી દ્રવ્ય ઉપાર્જન જ કર્યું છે એવું નથી. દાન-શીલ-તપ અને ભાવના-આરાધના દ્વારા ઘણું પુણ્ય ઉપાર્જન પણ કરી રહ્યા છે. વ્યાપારની સાથે સાથે ઉપવાસના વર્ષોત્તમની આરાધના, ૧૬ ઉપવાસ, ૧૨-૧૦-૭ ઉપવાસ તથા છૂટક અનેકવાર ઉપવાસની આરાધના કરતા હોય છે. સાધુ-સાધ્વીની વૈયાવશ્ય માટે પણ

ખડેપગે તૈયાર જ હોય. સાધર્મિકો કંઈ રીતે સારું જીવન જીવી શકે, મોંઘવારીમાં પણ સ્વમાનભરે જીવી શકે તે માટે તેઓ ઘણા જ પ્રયત્નશીલ છે. જીવદયા માટે પણ નોંધનીય કાર્ય કરી રહ્યા છે.

આ બધા જ કાર્યોમાં તેમને સ્નેહસભર, પ્રેરણાસભર, ઉત્સાહજનક સથવારો આપ્યો છે શ્રીમતી જ્યોતિબેન દોશી એટલે કે તેમના અર્ધાંગિનીએ. ત્રણેય બાળકોને ખૂબ જ સુંદર શિક્ષણ આપી તેમને સંસારમાં સારી રીતે સ્થિર કર્યા બાદ બંને પતિ-પત્ની જાણે સેવા કરવામાં જ સમયદાન આપતા હોય એવું આજે સર્વેને પ્રતીત થાય છે.

શ્રીમતી જ્યોતિબેનના પિતા શ્રી કાંતિલાલ માધવજી વોરા તથા માતા કુસુમબેન પણ ખૂબ જ ધર્મનિષ્ઠ હતા. ૩ બેન અને ૨ ભાઈઓમાં જ્યોતિબેન બધાયથી મોટા. વયમાં તો મોટા છે જ, પણ વ્યવહારમાં પણ હંમેશા મોટાઈ દાખવી રહ્યા છે. સમજણ, સહનશીલતા અને સૌમ્યતા તો તેમના વ્યક્તિત્વમાં ઠાંસી ઠાંસીને ભરેલા છે.

સાધુ-સાધ્વીઓ પ્રત્યે પણ ઘણી જ આદરભાવના. તેમની વૈયાવશ્ય માટે પણ હંમેશા તૈયાર. આ ઉપરાંત સેવાકીય પ્રવૃત્તિઓમાં પણ હંમેશા અગ્રેસર રહે છે. કાઉન ડાયમંડ ક્લબના ઉપપ્રમુખ છે. આ સંસ્થા દ્વારા દવાખાનામાં દર્દીઓને દવા, ફૂટ વગેરે આપવા જાય છે, ગરીબ દર્દીઓને આર્થિક સહાય કરે છે, લાડવા સભ્ય બહેનો જાતે બનાવી મહિનામાં ઓછામાં ઓછા બેવાર પાંજરાપોળમાં આપવા જાય છે. છાશકેન્દ્ર ચલાવે છે, તેમ જ મંદબુદ્ધિના બાળકોને જોઈતી જીવનજરૂરીયાતની વસ્તુઓનું વિતરણ કરે છે, તેમને મદદ માટે યથાશક્તિ સહાયરૂપ બને છે.

સંસાર અને સેવાની સાથોસાથ ધર્મભાવના પણ ઊંચી છે. દૃઢ શ્રદ્ધાવંત છે. સંસારમાં રહીને યથાશક્તિ દાન તથા તપધર્મનું આચરણ પણ કરે છે. તેમણે પણ વરસીતપ, અઢાઈતપ વગેરે આરાધનાઓ કરી છે. નિખાલસ, નિષ્પાપ જીવન જીવવા માટે માત્ર કિયાને મહત્વ ન આપતા જૈનધર્મના સિદ્ધાંતોને આચારમાં મૂકી, તે પ્રમાણે જીવન જીવવા માટે કટિબદ્ધ છે.

આ દંપત્તિ દરેક સેવાકાર્યમાં, જીવદયાના કાર્યોમાં અને ધર્મક્ષેત્રે આગળ વધતા રહે અને એ રીતે પોતાના આત્માનું કલ્યાણ કરી પોતાના લક્ષ્યને પામે એ જ અભ્યર્થના.

સૌમ્યતા, સમર્પણ, સહનશીલતા અને સાધનાના મૂર્તિ, વાત્સલ્યગચી સંઘમાતા

હેમલતાબેન જયસુખલાલ શાહ

સૌરાષ્ટ્રની ખમીરવંતી, ધીંગી ધરાનો હાલાર પ્રાંત. ચારેકોર લહેરાતા દરિયાલાલના કિનારે વસેલું શહેર તે જામનગર. આ જામનગરના વતની જૈન શ્રેષ્ઠી જીવણલાલ સોમચંદ શેઠ પાંચ બંગલાવાળા કહેવાતા. કાપડ અને લોખંડનો ધમધમતો વેપાર. જૈન શ્રેષ્ઠીઓમાં જ નહીં, પરંતુ નગરશ્રેષ્ઠીઓમાં જેમનું સ્થાન હતું તેવા આ ધર્મપ્રેમી અને સંસ્કારિતાના સ્વામી એવા જીવણભાઈને ત્યાં હેમલતાબેનનો જન્મ થયેલો. જીવણભાઈને ૧ પુત્ર અને ૩ પુત્રીઓ જેમાં હેમલતાબેન સહુથી નાના.

માત્ર ૧૫ વર્ષની ઉંમરે જામનગરના જ શ્રેષ્ઠીવર્ય શ્રી જયસુખલાલ મનસુખલાલ શાહ સાથે પ્રભુતામાં પગલા પાડ્યા અને ગૃહસ્થાશ્રમમાં પ્રવેશ કર્યો. સફળ દામ્પત્યના પરિપાકરૂપે ૫ પુત્ર અને ૧ પુત્રીના માતા બન્યા. જેમાંથી ૧ પુત્રનું અવસાન થયું. ચારે પુત્રો આજે સફળ ઉદ્યોગપતિ છે. પુત્રી ઘાટકોપર સાસરે છે.

પિયરમાં માતા-પિતા દેઢધર્મી હોવાથી ઝવેરગુરૂણીના સાનિધ્યે ધર્મારાધનામાં અનુરક્ત રહેનારા હતાં. હેમલતાબેનમાં પણ તે સુંદર સંસ્કારો દેઢીભૂત થયા. નાની ઉંમરમાં જ લગ્ન થઈ જતાં સામાયિક, પ્રતિક્રમણ આવડતા નહોતા. પરંતુ સંસ્કારિતા અને સદ્ગુણોની ખિલવણી ગજબની હતી. સંત-સતીઓના દર્શન, સત્સંગ તથા તપધર્મનું પાલન તેઓ પરણ્યા ત્યારથી જ નિયમિત રીતે કરતાં. સાસરે આવ્યા ત્યાં જયસુખભાઈ સહુથી મોટા, તેનાથી નાના પાંચ ભાઈ-બહેનો. બધાને હેમલતાબેને પોતાના સંતાનો સમજી મોટા કર્યા. ૧૫ વર્ષ સંયુક્ત કુટુંબમાં રહ્યા બાદ જુદા થયા. ધીમે ધીમે સતીજીની પાસે સામાયિક, પ્રતિક્રમણ, સાધુવંદણા વગેરે શીખવા લાગ્યા. ચાતુર્માસનો પ્રારંભ થતા જ તપ-સ્વાધ્યાય અને ધર્મની આરાધના સુંદર રીતે થતી. ઘરકામમાંથી નવરાશ મળે એટલે તરત જ ધર્મારાધના કરવા બેસી જાય. ૪૮ વર્ષની વયે જ શ્રાવકજીનું શિરછત્ર જતું રહ્યું. હવે સંસાર ખારો લાગવા માંડ્યો. દીક્ષા લેવાના ભાવ થતાં પરંતુ છોકરાઓ નાના હોઈ તે શક્ય નહોતું. શ્રાવકજીની હયાતીમાં તો ધર્મકરણી કરતાં જ, હવે વધારે કરતાં થયા. સંસારમાં રહીને સાધુ જેવું જીવન જીવવા લાગ્યા.

તેમનું જીવન ચોથા આરાના શ્રાવક જેવું છે. સહનશીલતા, ધૈર્ય, સૌમ્યતાના મૂર્તિ, સરળતા, ઋજુતા અને મીઠાશ તો ગજબની. ગયા ભવે કોઈ આત્મા અધૂરી કરણી કરીને આવ્યો હોય અને આ ભવમાં તે પૂરી કરી રહ્યો હોય તેવી તેમની ધર્મારાધના. નાની-મોટી એકપણ તપસ્યા એવી નહીં હોય જે તેમણે ન કરી હોય. પોલા અઢમનો વર્ષીતપ, છઠ્ઠનો વર્ષીતપ, એકાંતર ઉપવાસના ૩ વર્ષીતપ, સિદ્ધિતપ,

શ્રેણીતપ, ધર્મચક્ર, માસક્ષમણ, સોળભથ્થુ, અઠાઈ, નવાઈ, ૨૦ સ્થાનકની ઓળી, પાંચ આચારની ઓળી, આયંબિલની ઓળી, આયંબિલ-એકાસણાના સિદ્ધિતપ વગેરે કેટલાયે તપ કરેલા છે. છેલ્લા ૪૨ વર્ષથી ક્યારેય ખુલ્લું મોઢું હોય જ નહીં. અત્યારે ૭૭ વર્ષની જૈફ વયે પણ ધર્મારાધના યુવાનને પણ શરમાવે તેવી છે. નવ વર્ષથી સળંગ એકાસણા ચાલે છે, રોજની ૧૫ સામાયિક, ઉભયકાળ પ્રતિક્રમણ, રાત્રિભોજન ત્યાગ, રાત્રિસંવર (ગાદલાનો ત્યાગ), હરવા-ફરવાનો ત્યાગ, સંત-સતીજીઓના દર્શન કરવા સિવાય ઘરની બહાર જવાનું નહીં, નાટક-સિનેમાનો છેલ્લા ૨૫ વર્ષથી ત્યાગ, ઇલેક્ટ્રીક પંખા, લાઈટ, A.C. વગેરેનો પાંચ વર્ષથી ત્યાગ, ચંપલનો ત્યાગ, વસ્ત્રોની મર્યાદા, મહિનામાં ત્રણ દિવસ જ મોટા સ્નાનની છૂટ, બ્રશનો ત્યાગ, બહારની સઘળી મીઠાઈનો ત્યાગ, બેતાલીસ વર્ષથી સંયમ ન લઈ શકે ત્યાં સુધી પાકી કેરીનો ત્યાગ. આવું તપ, ત્યાગ અને ધર્મથી સભર જીવન જીવી રહ્યા છે. ૧૨ પ્રકારના તપથી પોતાના આત્માને ભાવિત કરી કર્મની નિર્જરા કરી રહ્યા છે.

પુણ્યયોગે અઢળક સંપત્તિના તેઓ સ્વામીની છે. ચારેય પુત્રો દ્વારા ધંધાનો વિકાસ ખૂબ સુંદર હોઈ લક્ષ્મીદેવીની સંપૂર્ણપણે કૃપા તેમના પર ઊતરી છે. આ લક્ષ્મીનો પણ હંમેશા તેઓ સુકૃતમાં ઉપયોગ કરતાં રહ્યા છે. અવાર-નવાર લોકોને સુગુરુ-સુગુરુણીના દર્શન કરાવવા નિઃશુલ્ક બસનું આયોજન કરી દર્શનયાત્રાએ લઈ જવા, વર્ષમાં બે-ત્રણ શિબિરોનું આયોજન કરવું. જેમાં સમગ્ર સૌરાષ્ટ્રના યુવક-યુવતીઓ ભાગ લઈ શકે. ભાઈઓની શિબિર પૂ. ગુરુદેવ રાજેશમુનિ મ.સા.ની નિશ્રામાં તથા બહેનોની શિબિર જુદાજુદા સ્થળે અથવા જામનગરમાં આયોજન કરે છે. ચાતુર્માસના ચારે મહિના દયાવ્રતનું આયોજન, અવાર-નવાર પાંચ સામાયિક સાથે ભક્તિ અને સાધર્મિક વાત્સલ્યનું આયોજન કરતાં રહે છે. સાધર્મિકો માટે દવા-હોસ્પિટલ ખર્ચ, ભણતા વિદ્યાર્થીઓ માટે શિષ્યવૃત્તિ, અનાજવિતરણ. આર્થિક રીતે નબળા હોય તેવા સાધર્મિક માટે ઉપરોક્ત આયોજન હંમેશા ચાલુ જ હોય છે. આમ લક્ષ્મીનો પણ હંમેશા સદ્વ્યય કરી અનેક લોકોને શાતા પહોંચાડે છે.

ગોંડલ સંપ્રદાયના પૂ. રાજેશમુનિ મ.સા. તેમના ગુરુ છે અને ઝવેર ગુરુણીના શિષ્યા દયાબાઈ સ્વામી તેમના ગોરાણી છે. દીક્ષા મહોત્સવનું આયોજન હોય તો પણ તેઓ જ તે રંગે-ચંગે પાર પાડે છે. આવા માતા હેમલતાબેન માત્ર પોતાના સંતાનોના જ માતા નથી પરંતુ સમગ્ર સાધર્મિકોના માતા છે, સંઘમાતા છે. સાધર્મિકો પ્રત્યેની તેમની લાગણી, અનુકંપા અને કાંઈક કરી છૂટવાની તત્પરતાને જોઈ તા. ૮-૧૨-૧૦ના રોજ સવારે ૧૦-૪૫ વાગ્યે તેમને સંઘમાતાનું બિરુદ આપવામાં આવ્યું જે ખરેખર સાર્થક છે.

આવા સંઘમાતા હેમલતાબેન હંમેશા એમ માને છે કે આપણે ભલે સંસારમાં રહેતા હોઈએ પણ સંસાર આપણામાં ન રહેવો જોઈએ. ક્યારેય પણ કોઈનું પણ ખરાબ લગાડવું નહીં, હંમેશા બધાને પોતાના માનીને જ રહીએ તો જીવનમાં વાંધો જ ન આવે. સમય-સંજોગ તો ફર્યા જ કરવાના પરંતુ આપણે તેને અનુકૂળ બનીને જીવીએ તો જંગ જીતી જઈએ. સમજણ અને સહનશીલતા જો જીવનમાં હોય તો માનવી ક્યારેય દુઃખી થતો નથી. તેમની એક જ ઈચ્છા છે કે શ્રાવકના ત્રણે મનોરથ પોતાના જીવનમાં તેઓ પૂર્ણ કરી શકે. અત્યારે શરીર સાથે તેમ નથી પરંતુ અંતરની ઈચ્છા એવી છે કે એવો સોનેરી

દિવસ જરૂર તેમના જીવનમાં આવશે જ્યારે તેઓ આ અસાર સંસારને છોડી, પંચમહાવ્રતધારી સાધુ બની તુરત જ યાવત્ જીવન અનશનની આરાધના કરી મૃત્યુને મહોત્સવ બનાવી, મળેલા માનવજીવનને સાર્થક બનાવશે.

આવા આ સમર્થ સંઘમાતાના બધા જ સદ્ગુણો તેમના સંતાનોમાં સંપૂર્ણપણે ખીલ્યા છે. ચારેય પુત્રો-પુત્રવધૂઓ અને તેમના બાળકો ખૂબ જ સુંદર ધર્મકરણી કરતાં કરતાં જીવન વિતાવી રહ્યા છે. તપમાં પણ તેઓ માતાનો વારસો બરાબર સંભાળી તપધર્મની આરાધના કરતા રહે છે. ગો.સં.ના ચારિત્ર્યનિષ્ઠ, સંયમ આરાધક બા.બ્ર. પૂ. રાજેશમુનિનો પરિચય અને સત્સંગ હેમલતાબેનના બીજા નંબરના પુત્ર પંકજભાઈને દસેક વર્ષ પહેલા થયો. બસ, આ સત્સંગે તેમના જીવનની દિશા ફેરવી નાખી છે. તેઓએ સાચા અર્થમાં માતાનો ધર્મવારસો સંભાળી લીધો છે. માતાના પગલે છેલ્લા ચારેક વર્ષથી તેઓ પણ સળંગ એકાસણા કરી રહ્યા છે. દાનધર્મમાં તો માતાનો પડ્યો બોલ ઝીલી તેઓએ કહ્યું હોય તેનાથી સવાયું કરે છે. માત્ર જામનગરમાં જ નહીં, જ્યાં જરૂર હોય ત્યાં તેઓ લક્ષ્મીનો સદ્વ્યય કરે છે. માત્ર સ્થાનકવાસીમાં જ નહીં, ધર્મની પ્રભાવના સુંદર રીતે થતી હોય તો બીજા સંપ્રદાયોમાં પણ તેઓ ઉદાર ચિત્તે સંપત્તિનો સદ્વ્યય કરે છે. કોઈપણ ધાર્મિક કાર્ય હોય, જો તે સુંદર રીતે થતું હોય, તેના દ્વારા શાસનપ્રભાવના થતી હોય તો તેમની અનુમોદના અવશ્ય હોય જ.

તેમની ધર્મ પ્રત્યેની નિષ્ઠા, શાસન પ્રભાવના કરવાની ભાવના તથા સાધર્મિકો પ્રત્યેની લાગણી અને પ્રેમને કારણે તથા તેમના માટે કંઈક કરી છૂટવાની તત્પરતાને કારણે આજે જામનગરમાં જ નહીં સમગ્ર સૌરાષ્ટ્રના જૈન શ્રેષ્ઠીઓમાં તેમનું આગવું સ્થાન છે. તેઓ ભક્તિસભર સ્તવનો દ્વારા ખૂબ સુંદર રીતે શાસનપ્રભાવના કરે છે. તેઓ તેમાં એટલા ઓતપ્રોત બની જાય છે કે લોકો પણ ડોલી ઊઠે છે. તેમને ભક્તિ કરતાં સાંભળવા એ પણ એક લહાવો છે. તેઓ પણ સામાયિક, પ્રતિક્રમણ આદિ ખૂબ ધર્મારાધના સતત કરતા જ હોય છે. તેમના સંતાનો પણ માતા-પિતાના ધર્મવારસા સાથે તેમના કુટુંબનું નામ રોશન કરી રહ્યા છે. નજીકના ભૂતકાળમાં જ પંકજભાઈની પુત્રી અને સંઘમાતાની પૌત્રીએ ૧૬ વર્ષની નાની વયે માસક્ષમણ જેવા ઉગ્ર તપની ખૂબ સુંદર રીતે આરાધના કરેલ હતી.

આમ સંઘમાતા હેમલતાબહેનનું જીવન ખરેખર બીજાને પણ પ્રેરણા આપે તેવું છે. માત્ર પોતાના સંતાનોને જ ધર્મના સંસ્કારો આપી ધર્મારાધના કરાવવી તેમ નહીં, પોતાના સ્વધર્મી બંધુઓ પણ સુચારુ રીતે ધર્મ કરી શકે તે માટે આ પરિવાર હંમેશા તત્પર રહે છે, કંઈકને કંઈક આયોજન કરતો રહે છે. જગદુશા કે ભામાશાને આપણે નજરે તો નથી નિહાળ્યા માત્ર ઇતિહાસ દ્વારા ઓળખ્યા છે. પરંતુ આવા ઉદારદિલા શ્રેષ્ઠીઓને જોઈએ ત્યારે એમ લાગ્યા વગર ન રહે કે જગદુશા અને ભામાશા પણ આવા જ હશે. આવા જામનગરના સંઘમાતા હેમલતાબેન તેમના ત્રણે મનોરથો પૂર્ણ કરવામાં સફળ થાય એ રીતે ધર્મમાં અને ધર્મકાર્યોમાં ખૂબ ખૂબ આગળ વધે તેમ જ માતાના પગલે પંકજભાઈ આદિ બધા ભાઈઓ પણ માતાનો વારસો સંભાળી ધર્મમાર્ગે આગળ વધી પોતાના પુરુષાર્થ દ્વારા ખૂબ ખૂબ શાસનપ્રભાવના કરે એ જ અભ્યર્થના..... જય જિનેન્દ્ર.

બહુરત્ના વસુંધરા : ભાગ-૨

જૈન શાસનની બહુમુખી પ્રતિભાઓ

શ્રીમતી પાડલબેન ભરતકુમાર ગાંધી (M.A.)

જૈન શ્રેષ્ઠીઓ માત્ર વર્તમાનમાં જ નહિ પરંતુ પરાપૂર્વકાળથી સમાજમાં એક મહત્વનું ગૌરવભર્યું સ્થાન ધરાવતા આવ્યા છે. અરે! ભૂતકાળમાં તો રાજાઓના સલાહકાર જ જૈન શ્રેષ્ઠીઓ હતાં. આવા શ્રેષ્ઠીઓ ભલે કદાચ સીધી રીતે ભગવાન મહાવીરના સિદ્ધાંત અનુસાર શ્રાવકપણું ન પાળતા હોય, પરંતુ ભગવાન મહાવીર ચીંધ્યા માર્ગે ચાલવા માટે તેઓ એક યા બીજી રીતે કટિબદ્ધ હોય અને તેમણે પોતાના જીવન દ્વારા સમાજમાં એક આગવી ઓળખાણ ઊભી કરી હોય, જૈન સમાજના નામને રોશન કર્યું હોય તેવા જૈન શ્રેષ્ઠીઓનો પરિચય આ વિભાગમાં આપવામાં આવ્યો છે.

રાજનીતિ, આરોગ્ય, શિક્ષણ, પીડિત માનવીઓની દુઃખી લોકોની સેવા એ જ જેમના જીવનમાં મહત્વ ધરાવે છે તેવા શબ્દચિત્રો આલેખી આવા ચરિત્રોનો અહીં પરિચય આપ્યો છે. મહાન બનવાની મોટામાં મોટી ચાવી એ છે કે ગુણાનુરાગી દૃષ્ટિ કેળવવી. સમાજમાં વસતા મહાનુભાવોમાં રહેલા સદ્ગુણોને શબ્દો દ્વારા આલેખ્યા છે. તેમની સારી પ્રવૃત્તિઓની નોંધ લઈ, સમાજ સમક્ષ મૂકી અનુમોદવાનો પ્રયત્ન છે. સુકૃતનું અનુમોદન અને ખામીઓને નજરઅંદાજ કરી સુકૃતની ભૂરી ભૂરી પ્રશંસા કરાય તો ફાયદો સમાજને જ છે. આથી તેમનામાં રહેલી સુકૃત કરવાની ભાવનાને દરેક પ્રેરણાત્મક રીતે જીવનમાં લઈ સત્કાર્યોને વેગ આપશે.

આવા જીવનચરિત્રનો પરિચય કરાવનાર શ્રીમતી પાડલબેન ગાંધીનો પરિચય આ ગ્રંથમાં અન્યત્ર આપેલ છે

—સંપાદક

માનવસેવાના મશાલચી, અનેક
સંસ્થાઓના પ્રેરક અને માર્ગદર્શક

શ્રેષ્ઠી શ્રી શશીકાંતભાઈ કોટીયા

માનવના આરોગ્ય, પર્યાવરણ અને શૈક્ષણિક ઉત્કર્ષ માટે હંમેશા જાગ્રત રહી તેને લગતી જુદી જુદી પ્રવૃત્તિઓ કરવા માટે સદાય તત્પર રહેતા શ્રી શશીકાંતભાઈ કોટીયા રાજકોટના ખૂબ જ નામાંકિત જૈન અગ્રણી છે. પોતાના નામ દ્વારા નહિ પરંતુ કામ દ્વારા જાણીતા થયા છે એવા શ્રી શશીકાંતભાઈ કોટીયાનો જન્મ ૧૦-૧૧-૧૯૪૩ના રોજ થયો.

અમદાવાદ, ગુજરાત યુનિવર્સિટીમાંથી M.Com.ની ડિગ્રી મેળવી. L.L.B. પણ અમદાવાદ મુકામે જ થયા.

૧૯૫૫ થી ૫૯ સુધી આર. અંબાણીની કંપનીમાં જવાબદારી સંભાળી ત્યારબાદ ૧૯૬૧ સુધી જ્યોત પ્રકાશન-રાજકોટની જવાબદારી સંભાળી. ૧૯૬૧-૬૨માં વસ્તીગણતરી વિભાગમાં કામગીરી અને ચકાસણી કરનાર જવાબદાર અધિકારી બન્યા. ૧૯૬૭ થી ૧૯૭૦ સુધી દવાના ઉદ્યોગમાં તેમ જ બેન્ક ક્ષેત્રે સારી નોંધનીય બાબતોમાં યોગદાન આપ્યું. ૧૯૭૦ થી ૮૪ જયશ્રી ટ્રેડર્સ રાજકોટમાં પાર્ટનર બન્યા. ૧૯૮૫માં જયશ્રી વ્યાપાર પ્રાઈવેટ લિમિટેડ, રાજકોટમાં તથા સહકોટિ એગ્રો ફોરેસ્ટરી પ્રાઈવેટ લિ. રાજકોટમાં મેનેજિંગ ડિરેક્ટર જેવા ઉચ્ચસ્થાનને શોભાવ્યું. જયશ્રી ફિનવેસ્ટ લિ.માં પણ મેનેજિંગ ડિરેક્ટર રહ્યા. અને NSE/BSEમાં સભ્યપદ ધરાવે છે.

સામાજિક અને માનવકલ્યાણને લગતી તેમની પ્રવૃત્તિઓ જોઈએ તો તેઓ નીચેની સંસ્થાઓમાં સ્થાપક પ્રમુખ કે મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી તરીકે આજ સુધી કાર્યરત છે.

* સૌરાષ્ટ્ર મેડીકલ અને એજ્યુકેશનલ ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ (૧૯૭૮થી) * રાજકોટ વોલન્ટરી બ્લડ બેન્ક અને રિસર્ચ સેન્ટર (૧૯૮૧થી) * ગ્રીનફિલ્ડ પ્રોજેક્ટ (૧૯૮૧થી) * ઈન્ડિયન મેડીકલ સાયન્ટીફિક રિસર્ચ ફાઉન્ડેશન (૧૯૮૧થી) * થેલેસેમિયા નાબુદી પ્રોગ્રામ (૧૯૮૮) * રાજકોટ ઇ.એન.ટી. ડાયગ્નોસ્ટીક સેન્ટર (૧૯૮૮) કાર્યરત H.J. Hospital

તેમની જે જે પ્રવૃત્તિઓ છે તે મોટેભાગે શિક્ષણ, આરોગ્ય, પર્યાવરણ અને માનવકલ્યાણને લગતી છે. આવી પ્રવૃત્તિઓ સાથે જોડાઈને તેઓ માનવજીવનને સુખ-શાંતિ અને સમાધિભર્યું બનાવવા ઈચ્છે છે. તેમાંયે તેઓની લાઈફ, ગ્રીનફિલ્ડ અને શૈક્ષણિક સંસ્થાઓને લગતી પ્રવૃત્તિઓ ખૂબ જ ઉત્તમ અને અનુકરણીય છે. આ બધી પ્રવૃત્તિઓ પર ધ્યાન આપી તેને એટલી બધી અસરકારક બનાવી છે કે આ દરેક પ્રવૃત્તિઓનો વિકાસ ખૂબ જ નોંધનીય રીતે થયો છે. તેના પર જરા વિશેષ પ્રકાશ ફેંકીએ તો,

(૧) ગ્રીનફિલ્ડ પ્રોજેક્ટ :—

ગ્રીનફિલ્ડ પ્રોજેક્ટ એટલે “પર્યાવરણ બચાવો” અભિયાન અંતર્ગત એક અતિ મહત્વનું કહી શકાય તેવું કાર્ય. ૧૯૮૧ની સાલમાં બ્લડ બેંકની સ્થાપના રાજકોટમાં કરવામાં આવી ત્યારથી રક્ત અને રક્ત સાથે સંકળાયેલી બાબતો ઉપર વિચારણા થતી રહી. જીવનનો સંબંધ રક્ત સાથે છે અને રક્તનો સંબંધ ઓક્સિજન સાથે છે. પૃથ્વી પર ઓક્સિજન રેલાતો રાખવામાં વૃક્ષો અગત્યનો ભાગ ભજવે છે. ગ્રીનફિલ્ડ પ્રોજેક્ટની સ્થાપનાનું આ મહત્વનું કારણ છે. હરિયાણી સર્જાય, પર્યાવરણ શુદ્ધ બને અને જીવન પ્રસન્નતાથી ધબકતું રહે એ ઉદ્દેશ છે. વળી આ પ્રોજેક્ટ પાછળનું બીજું કારણ સૌરાષ્ટ્ર-કચ્છમાં અવારનવાર સર્જાતી દુકાળની પરિસ્થિતિ છે. પાણીની અછત ઊભી થતી હોય તે દૂર કરવા માટે ગહન વૃક્ષારોપણ અત્યંત જરૂરી હતું. આ બંને પરિસ્થિતિ દ્વારા આ મહત્વના પ્રોજેક્ટ માટેની પ્રેરણા મળી છે.

આ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત વૃક્ષો વાવવા, તેને ઊછેરવા, તંદુરસ્ત રોપા તૈયાર કરવા, તે અંગે જરૂરી યોગ્ય માર્ગદર્શન

આપવું એ બધા કાર્યો થઈ રહ્યા છે. આ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત એક બગીચો રાજકોટ શહેરમાં ગોંડલ રોડ પર લહેરાઈ રહ્યો છે. વળી ૧૯૮૧ની સાલમાં આ બગીચામાં એક વૃક્ષ વાવેલું તે આજે ૮૬ ફૂટ જેટલી વિકસિત થઈ ગયું છે. ગ્રીનફિલ્ડ દ્વારા અત્યાર સુધીમાં અઢી લાખથી વધારે વૃક્ષો ઊછેરવામાં આવ્યા છે. આ બાબતને લોકો દ્વારા પણ સારો એવો પ્રતિસાદ મળી રહ્યો છે.

આ પ્રોજેક્ટ દ્વારા વૃક્ષને ભગવાન માની તેને પૂજવાનો, તેને ઊછેરવાનો, તેને સ્વજન બનાવી તેની સાથે આત્મીયતા કેળવવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવે છે. આ પ્રવૃત્તિ માટે કોઈ પાસેથી ડોનેશન લેવામાં નથી આવ્યું. આપણું રાજ્ય હરિયાણું બને એ પાયાનું ધ્યેય છે. આ ધ્યેયને પાર પાડવા, લોકોમાં આ બાબતે જાગૃતિ વધારવા, લોકોને પ્રેરણા આપવા તથા પ્રોત્સાહન વધારવા માટે પ્રયત્ન કરવામાં આવે છે. લોકો વૃક્ષોનું કાળજીપૂર્વક જતન કરે એટલું જ નહિ જૂના વૃક્ષો કપાય નહિ તે બાબતે પણ લોકોને જાગૃતિ અપાય છે. આ બાબતનો મહત્વનો ઉદ્દેશ લોકો વધુને વધુ વૃક્ષારોપણ કરે તેમ જ તેના દ્વારા પર્યાવરણનું સંતુલન જળવાય રહે, પ્રમાણસર વરસાદની વૃષ્ટિ થાય વગેરે રહેલો છે.

(૨) પ્રોજેક્ટ “લાઈફ” :—

આ પ્રોજેક્ટની શરૂઆત ૧૯૮૪માં થઈ છે. આ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત આરોગ્યને લગતી બધી બાબતો પર સુંદર રીતે ધ્યાન દઈ માનવીય પ્રવૃત્તિઓ વિકસાવવાનો પ્રયત્ન થઈ રહ્યો છે. બ્લડ બેન્ક સ્થાપવી, તેનું સુંદર રીતે સંચાલન કરી જરૂરિયાતમંદ લોકોને લોહી મળે અને તેમની જિંદગી બચી જાય એ મહત્વનો ઉદ્દેશ આ પ્રવૃત્તિ પાછળ રહેલો છે. એ માટે લોકોમાં લોહીનું દાન કરવાની ભાવના પેદા થાય તે માટે જાગૃતિ પણ જરૂરી છે. આવી જાગૃતિ પણ કાર્યક્રમો દ્વારા આપવાનો પ્રયત્ન કરવામાં આવે છે.

વળી થેલેસેમિયા અંગે આપણા સમાજમાં બહુ ઓછી જાગૃતિ જોવા મળે છે. તે જાગૃતિ વધારી લોકો તે બાબતે અંધારામાં ન રહે, લગ્ન વખતે વરકન્યાના બ્લડ-ગ્રુપની ચકાસણી થાય આ બધી બાબતોને સમજાવી લોકો સમક્ષ યોગ્ય રીતે મૂકવામાં આવે છે. જેમને થેલેસેમિયા મેજર હોય તેમને લોહીની જરૂર પડતી હોય છે તે યોગ્ય રીતે, યોગ્ય માત્રામાં ઉપલબ્ધ થાય તે પણ મહત્વનો હેતુ છે. વળી થેલેસેમિયા

નાબુદી પ્રોગ્રામ અંતર્ગત થેલેસેમિયાને નિર્મૂળ કરવાના પ્રયત્નો થઈ રહ્યા છે.

આ ઉપરાંત કાન, નાક, ગળાના રોગોની ચકાસણી કરી તેને નાબુદ કરવાના પ્રયત્નો કરવામાં આવે છે. આ સંસ્થા દ્વારા માનવીનું આરોગ્ય જળવાઈ રહે, બગડેલું આરોગ્ય સુધરે અને નવા રોગો ન થાય, રોગથી દૂર રહી શકાય કઈ રીતે ? આ બધી બાબતો પર પ્રકાશ પાડી જાગૃતિ વધારવા માટેના પ્રયત્નો કરવામાં આવે છે.

(૩) શૈક્ષણિક ક્ષેત્રે :—

માનવજીવનને ત્રણ બાબતો ખૂબ જ અસર કરે છે. પર્યાવરણ, આરોગ્ય અને શિક્ષણ. આ ત્રણે બાબતો ખૂબ મહત્વની પણ ગણી શકાય. આ ત્રણે બાબતો પરત્વે શ્રી શશીકાંતભાઈ ઘણી સુંદર રીતે કાર્યો કરી રહ્યા છે. શિક્ષણક્ષેત્રે જોઈએ તો તેઓ પ્રાથમિક શિક્ષણમાં વધારે ધ્યાન આપે છે. પ્રાથમિક શિક્ષણથી વંચિત લોકો સમાજમાં ઘણી બધી સમસ્યા પેદા કરવામાં નિમિત્તરૂપ બને છે. જેઓ પ્રાથમિક શિક્ષણ જ લે નહિ તે આગળ તો ભણવાના ન જ હોય. આથી આવા લોકોનું જીવન સંઘર્ષ અને સમસ્યાઓનો પડાવ બની જાય છે. આવું ન થાય અને લોકો વધારે નહિ તો પણ અક્ષરજ્ઞાન મેળવીને જીવનમાં આગળ કઈ રીતે વધી શકાય તેવી બાબતોથી પરિચિત થાય તે માટે પ્રાથમિક શિક્ષણ પર વધારે ભાર મૂકી આ ક્ષેત્રની શાળાઓના વિકાસ કરવા માટે ખૂબ સરસ પ્રયત્ન કરે છે. ગુજરાતમાં ૨૦૦૦માં આવેલા વિનાશક ભૂકંપે કેટલીયે પ્રાથમિક શાળાઓને તહસનહસ કરી નાખી. આવી શાળાઓનું પુનઃસ્થાપન કરવા માટે દાન મેળવી તેને ફરી કાર્યાન્વિત કરવામાં આવે છે. અત્યાર સુધીમાં લગભગ ૫૫ જેટલી શાળાઓ નવી ઊભી કરી.

આમ આ ત્રણે બાબતોમાં શ્રી શશીકાંતભાઈ ઊંડો રસ લઈ તેમાં જ સક્રિય બની વધારે ને વધારે પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે. માનવજીવનના આ ત્રણેય મહત્વના ક્ષેત્રોમાં તેમની કામગીરી ઉલ્લેખનીય રીતે વિકાસ કરી રહી છે તે બદલ તેમને ત્રણેક સંસ્થાઓ તરફથી સર્ટીફિકેટ અને ટ્રોફી આપી તેમણે કરેલા કાર્યોની નોંધ લીધી છે.

“રક્તદાન એ મહાદાન” એ સૂત્રનો તેમણે માત્ર પ્રચાર જ નથી કર્યો તેને આચારમાં અમલી પણ બનાવ્યું છે. તેઓ પોતે નિયમિત રીતે રક્તદાન કરતાં રહે છે તે માટે તેમને શ્રી

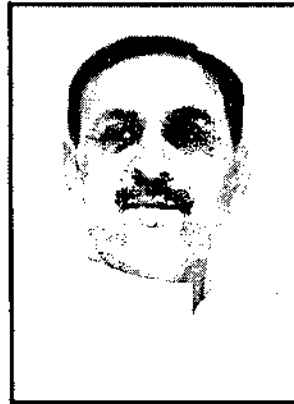
જયા બચ્ચન દ્વારા એક ટ્રોફી એનાયત કરવામાં આવેલ છે.

આમ માનવતાવાદી અભિગમ ધરાવી જેમણે માનવકલ્યાણ માટે ઘણા મહત્વના કાર્યો કર્યા છે તેવા શ્રી શશીકાંતભાઈ એક સફળ બિઝનેસમેન તો છે જ સાથે સાથે સામાજિક-માનવીય કલ્યાણકારી અનેક કાર્ય કરનારા કર્મઠ કર્મવીર પણ છે. તેઓ આ બધા કાર્યો કરવાની સાથે સાથે નવું જાણવા માટે, વ્યાપાર-ઉદ્યોગ માટે, સામાજિક-માનવીય કલ્યાણપ્રવૃત્તિઓ વિષે વિશેષ જાણકારી તથા દાન મેળવવા માટે અનેક દેશોમાં જઈ આવ્યા છે જેમ કે યુ.કે., બેલ્જિયમ, ફ્રાન્સ અને સ્પેન, કેનેડા, દુબઈ, હોંગકોંગ વગેરે.

આવા આ શ્રેષ્ઠીનું કાર્યકલક ખૂબ ખૂબ વિસ્તૃત બને, તેઓ માનવકલ્યાણ, સામાજિક કલ્યાણની સાથે સાથે બાળ કલ્યાણ, સ્ત્રીકલ્યાણ, સંસ્કૃતિ રક્ષા વગેરે બાબતોમાં પણ આગળ વધી ખૂબ સારા સારા કાર્યો કરી આપણા સમાજમાં ખૂબ ખૂબ નામ કમાય. તેમના સર્વે સારા સારા વિચારો અને પ્રવૃત્તિઓને ખૂબ ખૂબ સફળતા મળે, એજ અભ્યર્થના.

ખુલ્લા મનના, મુઠ્ઠી ઊંચેરા માનવી

શ્રી વિજયભાઈ રમણિકલાલ રૂપાણી

ખુલ્લું આકાશ સૌને ગમે છે. તેમ ખુલ્લા મનનો માનવી પણ સૌને વહાલો લાગે છે. વિજયભાઈ પણ આવા જ માનવી છે. માત્ર મળવા જ નહિ માણવા પણ ગમે તેવા ઝિંદાદિલ, નિખાલસ અને લાગણીશીલ માનવી પહેલા અને રાજકારણી પછી. બર્માના રંગુનમાં તા. ૨-૮-૧૯૫૬ના રોજ જન્મેલા વિજયભાઈ વ્યવસાયે વેપારી અને ઉદ્યોગપતિ છે, પરંતુ સાથે સાથે લોકહૃદયમાં રાજ કરતાં લાડીલા, લોકપ્રિય નેતા પણ છે.

નાનપણથી જ રાષ્ટ્રીય સ્વયંસેવક સંઘના એક શિસ્તબદ્ધ સ્વયંસેવક હતાં. વિદ્યાર્થીકાળમાં જ કટોકટી સમયે જેલવાસ પણ ભોગવેલો છે. ત્યારથી જ નેતાગીરીના ગુણો હતાં તે ધીમે ધીમે વિકસીત થતાં ગયાં. કોર્પોરેટરથી કરેલી શરૂઆત છતાં તેમનામાં રહેલી આવડત, હોશિયારી અને બધાને સાથે લઈ ચાલવાની કાર્યપદ્ધતિએ એમને આજે સાંસદના મહત્વના પદ સુધી

પહોંચાડ્યા છે. તેમની રાજકીય કારકિર્દી પર એક નજર ડરીએ.

* ૧૯૮૮ થી ૧૯૯૫ ચેરમેન સ્ટેન્ડીંગ કમિટી, રાજકોટ મ્યુની. કોર્પો. * ૧૯૯૬ થી ૧૯૯૯ મેયરશ્રી, રાજકોટ મ્યુ. કોર્પો. * ૧૯૯૯ થી ૨૦૦૦ ચેરમેન, સંકલ્પપત્ર અમલીકરણ, ગુજરાત રાજ્ય (રાજ્યકક્ષાના પ્રધાનના દરજ્જા સાથે). * ચેરમેન પ્રવાસન નિગમ, ગુજરાત રાજ્ય. * ૨૦૦૬થી સાંસદશ્રી, રાજ્યસભા. * મહામંત્રી, ગુજરાત પ્રદેશ ભાજપ. * ડાયરેક્ટર, સૌરાષ્ટ્ર કચ્છ સ્ટોક એક્સચેન્જ. * સદસ્ય, વોટર રિસર્ચ કમિટી. * સદસ્ય, કમિટી ઓન સબોર્ડીનેટ લેજિસ્લેશન. * સદસ્ય, માનવ વિકાસ સંશોધન. * સદસ્ય, પેપર લેડ કમિટી. * સદસ્ય, કન્ઝ્યુમર અફેર એન્ડ પબ્લીક ડિસ્ટ્રીબ્યુશન. * સદસ્ય, જાહેરક્ષેત્ર.

આ તો થઈ તેમની રાજકીય ક્ષેત્રની વિકાસગાથા. તેઓ એક રાજનેતા હોવા છતાં લાગણીશીલ વધારે છે. સર્વની સાથે પ્રેમ અને મીઠાશથી હળવું-મળવું તથા દરેકને બની શકે તેટલા ઉપયોગી થવું એ જાણે એમનો સ્વભાવ છે. દરેક કાર્ય દૂરંદેશીથી કરવામાં માનતા હોવાથી મોટેભાગે નિષ્ફળ થતાં નથી, છતાં થાય તો તેમાંથી બોધપાઠ લઈ સફળતાને આવકારે છે. તેમનું જીવન એટલે ખમીરી, ખુમારી, ખાનદાનીનો ત્રિવેણી-સંગમ. સફળતા મળતી ગઈ તેમ તેમ તેઓ આગળ વધતા ગયા. અંજલીબહેનની હુંફ તેમને સદાયે પ્રેરણા આપતી રહી. પૂજિત નામનું ફૂલ તેમના જીવનભાગમાં ખીલતા ખીલતા જ મૂરઝાઈ ગયું પણ એક આદર્શ સામાજિક કાર્યની કેડી કંડારતું ગયું. રાધિકા અને ઋષભરૂપી ફૂલદ્વયે તેમના જીવનભાગને સુગંધી તો બનાવ્યો જ છે પરંતુ પૂજિતના અકાળ અવસાને આ દંપતિને અન્ય બાળકોના જીવનભાગને મધમધતો કરવારૂપી અનેક સામાજિક કાર્યો કરવાની પ્રેરણા આપી છે.

પૂજિત તો ગયો પરંતુ તેના જવાથી જે ખાલીપો વર્તાયો તેને પૂરવા આ દંપતિએ સેવાયજની એક નાનીશી જ્યોત જલાવી જે આજે તો મશાલ બની ગઈ છે. કચરો વીણતા બાળકોને તેમનું બાળપણ મળી રહે તે માટે તથા ભણી-ગણી કમસે કમ અક્ષરજ્ઞાન મેળવી શકે તે માટે એક પ્રોજેક્ટ શરૂ કર્યો. તેમાં આવા બાળકોને મા-બાપો મજૂરીમાં ન જોતરે પણ શાળાએ ભણવા મોકલે. તેમને પૌષ્ટિક નાસ્તો, ડ્રેસ આપવો તથા સુસંસ્કાર આપી સારા સારા કાર્યકર્મો યોજી તેમને ગરીબીનો અભાવ ન સાલે તેવો પ્રયત્ન શરૂ થયો. “શ્રી પૂજિત રૂપાણી મેમોરિયલ ટ્રસ્ટ” દ્વારા શરૂ થયેલો આ પ્રોજેક્ટ પ્રથમ માત્ર ૫૦

બાળકોથી શરૂ થયો હતો. આજે તો તેના ઘણા સેન્ટર છે અને બાળકોની સંખ્યા પણ લગભગ ૬૦૦ થી ૭૦૦ જેટલી છે.

બીજી સુંદર પ્રવૃત્તિ છે બાળ સ્વપ્નરથ (યાને હરતું ફરતું રમકડાંઘર). આ પ્રોજેક્ટની અંદર ખૂબ જ સારા રમકડાંઓ વસાવી તે એક વાનમાં રાખી, આ વાનને જુદી જુદી ઝૂંપડપટ્ટીઓ, નિમ્ન આર્થિક સ્તર ધરાવતા લોકોના બાળકો પાસે લઈ જઈ તેમને પણ બચપણનો અનુભવ કરાવવો. ગરીબના છોકરાઓને તો રમકડા ક્યાંથી મળે? ફૂટપાથ પર જન્મેલા આ બાળકો લગભગ આખું જીવન એ જ રીતે વિતાવતા હોય છે. એમને પણ સુખી માણસો જેવું બાળપણ મળે એ આ યોજના પાછળનો ઉમદા ઉદ્દેશ છે.

ત્રીજી સ્થાયી અને મહત્વની પ્રવૃત્તિ છે જ્ઞાનપ્રબોધિની પ્રોજેક્ટ. આ યોજના અંતર્ગત અમુક બાળકોને ટ્રસ્ટ દત્તક લે છે. જેઓ ભણવામાં ખૂબ જ હોંશિયાર હોય પણ જેમના માતા-પિતા તેમનો શિક્ષણખર્ચ ઊઠાવી ન શકે તેટલા નિમ્ન આર્થિક સ્તર ધરાવતા હોય, તેવા બાળકોને પરિક્ષા દ્વારા પસંદ કરી તેમનો ધોરણ ૮ થી ૧૨ સુધીનો બધો જ ખર્ચ (સ્કૂલ ટ્યુશન, સ્કૂલ ફી, ચોપડા, મેડીકલ વગેરે) ટ્રસ્ટ ઊઠાવે છે. તેમને સારી સંસ્થામાં પ્રવેશ મળી જાય તે માટે બધી જ કાર્યવાહી કરે છે.

બાળકલ્યાણની સાથે સાથે સ્ત્રી સમાજમાં આગળ વધે તે પણ ખૂબ જરૂરી છે. કારણ સ્ત્રી જ ભાવિ નાગરિકોની જન્મદાતા છે. સ્ત્રી પોતે જો સુશિક્ષિત, હોંશિયાર અને હિંમતવાન હશે તો બાળકો પણ એવા જ થશે. આથી બહેનોને આર્થિક રીતે પગભર બનાવવા અને વિકસતા સમાજની સાથે કદમ મિલાવીને ચાલી શકે તે માટે એમ્પ્રોઈડરી, સિવણકલાસ, કોમ્પ્યુટર ટ્રેનીંગ ક્લાસ અહીં કાયમી ધોરણે ચલાવવામાં આવે છે.

આ ઉપરાંત બીજા સ્થાયી પ્રોજેક્ટમાં સપ્તસૂર સંગીત વિદ્યાલય, મેડીકલ સેન્ટર, (જેમાં ૫ રૂપિયાના ટોકન દરે સામાન્ય રોગોની દવા પ્રાપ્ત થાય છે) ચિરંજીવી યોજના, રાજદીપિકા તથા ફિઝિયોથેરાપી સેન્ટર પણ છે.

આ પૂજિત મેમોરિયલ ટ્રસ્ટના ચેરમેન શ્રી વિજયભાઈ રાજકીય, સામાજિક કાર્યોની સાથે સાથે જીવદયા માટે પણ સુંદર કામ કરી રહ્યા છે. જન્મે જૈન એવા વિજયભાઈમાં જીવદયાના સંસ્કાર તો ગળથૂથીમાં જ હોય, કારણ જૈનના દિકરાને એ સહજ હોય. માતાએ પોતાનાથી બનતી

પાંજરાપોળને તેમ જ જીવદયાક્ષેત્રે કરેલી અનુમોદના વિજયભાઈમાં સંસ્કાર બની રેડાઈ ગઈ.

રાજકોટમાં ૧૯૮૧-૮૨માં પૂ. હેમરત્નવિજયજી મ.સા.ની નિશ્રામાં કતલખાના વિરોધી આંદોલન થયેલ ત્યારે વિજયભાઈ સ્ટેન્ડીંગ કમિટીના ચેરમેન હતાં. તેમણે હોદ્દાની રૂએ ખાતરી આપેલ કે રાજકોટમાં કતલખાનાઓનું વિસ્તરણ ક્યારેય નહિ થવા દઉં.

૨૦૦૧ની સાલમાં સૌરાષ્ટ્રમાં ભયંકર દુષ્કાળ હતો ત્યારે રાજકોટ મહાજનની પાંજરાપોળને દર લાખની સબસીડી સરકારમાંથી પાસ કરાવી આપી. પોતાની તમામ શક્તિ અને સત્તા તે માટે કામે લગાડ્યા એટલું જ નહિ દુષ્કાળ હોવાથી પ્રાણીઓ વધારે હતાં, ગ્રાન્ટ હતી નહિ. વિજયભાઈએ એ કામ પણ કરાવી આપ્યું.

પાંજરાપોળ માટે ક્યારેય પણ, કોઈપણ કામ હોય, વિજયભાઈને એક ફોન દ્વારા જ જાણ કરવી પડે. તેઓ દરેક પ્રશ્નની રજૂઆત કરે, જરૂર પડે તો ગાંધીનગર પણ સાથે જાય અને કામ પતાવ્યા પછી નિરાંતનો શ્વાસ લે. અરે! દુષ્કાળના સમયે તો પાંજરાપોળમાંથી રજૂઆત ન થઈ હોય તો પણ તેઓ સામેથી પૃથ્થા કરે કે પાણીની કોઈ તકલીફ તો નથી ને? આવા સૌના લાડીલા અને માનીતા શ્રી વિજયભાઈ રૂપાણી સાંસદ તરીકે પોતાને મળતી ગ્રાન્ટનો પણ ખૂબ જ સરસ રીતે ઉપયોગ કરે છે.

માત્ર સંસ્થાઓ માટે જ નહિ, સામાન્ય માનવીઓ માટે પણ વિજયભાઈ હંમેશા કંઈક કરી છૂટવાની ભાવના રાખે. નાનામાં નાનો સફાઈ કામદાર પણ પોતાના કાર્યની રજૂઆત માટે તેમને બેઝીઝક મળી શકે. પોતાની પાસે આવનારની દરેક વાત તેઓ શાંતિથી સાંભળે. જો યોગ્ય જણાય તો તે માટે દરેક કાર્યમાં માર્ગદર્શન આપે અને મદદરૂપ પણ થાય. આવા શ્રી વિજયભાઈ લોકલાડીલા સાંસદ તો છે, ખેલદિલ માનવી પણ છે. સુખ-દુઃખમાં સ્નેહીઓ, સગાઓની સાથે રહેનારા, જરૂર પડે ત્યારે અને ત્યાં એક અંગત સ્વજનની જેમ દરેકની સાથે રહેનારા છે.

શ્રી વિજયભાઈ તેમના જીવનમાં પ્રગતિના સોપાનો સર કરે તેમજ સામાજિક તથા જીવદયાના કાર્યોના ફલકને વધારેમાં વધારે વિસ્તારી સર્વેના હૃદય પર રાજ કરનાર બને એવી અંતરની શુભકામના....

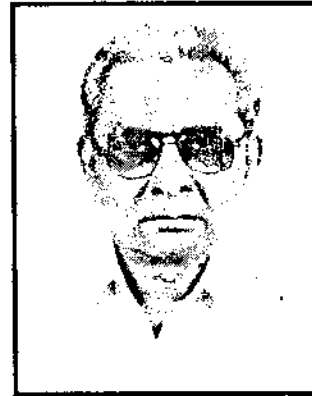
બલે હોય તમારું અસ્તિત્વ દાણભંગુર,
પછી ભળવાના હોય બલે માટીમાં,
પણ રહેવું હોય તમારે સદાય સાગરની જેમ,
તો અચૂક કરતા જજો આ દુનિયાને પ્રેમ....

“પરહિત સરિણો ધર્મ નહિ”

ઉક્તિને સાર્થક કરતાં

શ્રી હસમુખભાઈ શાહ

ગરીબોના દુઃખ વહેંચી ન શકે,
અપંગોને સહાયભૂત ન થઈ શકે,
ગિમારોની સુશ્રુષા ન કરી શકે,
એવા ધર્મ કે ઈશ્વરમાં મને શ્રદ્ધા નથી,
ધર્મ એટલે એકબીજા માટે,
નિઃસ્વાર્થપણે કંઈક કરી છૂટવાની ભાવના,
ધર્મ એટલે જ માનવધર્મ.....!!!

આવા માનવધર્મના આરાધક, પશુસેવા અને જીવદયાના ચાહક શ્રી હસમુખભાઈ અમૃતલાલ શાહ-લખતર મુકામે ૨૭-૩-૧૯૪૨ના રોજ જન્મ લઈ આજે ૬૮ વર્ષની વયે યુવાનને પણ શરમાવે એવી સ્ફુર્તિ અને ઉત્સાહથી આ બધા કાર્યો કરી

રહ્યા છે. મેટ્રિક સુધીનો વ્યવહારિક અભ્યાસ કરીને ૩૮ વર્ષ સુધી કેન્દ્ર સરકારમાં નિષ્ઠાથી, ખંતથી અને કાર્યદક્ષતાથી કાર્ય કરી વર્ગ-૨ ઓફિસર સુધીનું પ્રમોશન મેળવી સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ લઈ છેલ્લા આઠેક વર્ષથી સેવાકીય પ્રવૃત્તિઓમાં જોડાયા છે. પોતાની આ પ્રવૃત્તિ સારી રીતે થઈ શકે તે માટે તેઓએ છેલ્લા ત્રણેક વર્ષથી સ્વતંત્ર ઓફિસ પણ રાખી છે. જેમાં સુકોમેવો, ચા, તલ, નમકીન, ચોકલેટ, આયુર્વેદિક દવાઓ વગેરે એક માધ્યમ તરીકે વેચાણથી આપવામાં આવે છે જેનો પૂરેપૂરો નફો આ માનવસેવા તથા જીવદયાની પ્રવૃત્તિઓમાં જ વાપરવામાં આવે છે.

આપણે ત્યાં ગાયને પવિત્ર માનવામાં આવે છે. કહેવાય છે કે ગાયમાં ૩૩ કરોડ દેવતાઓ વસે છે. ગાયની સેવા કરવાના હેતુથી જીવદયા માટે શ્રી હસમુખભાઈએ કામધેનુ

સેવાકેન્દ્ર ખોલ્યું છે. દાન-પુણ્ય અને સેવા માટે ખાસ કાર્યાલય ચાલતું હોય તેવા કેન્દ્રો બહુ ઓછા જોવા મળે છે. આ કેન્દ્ર અનેકવિધ પ્રવૃત્તિઓ કરી રહ્યું છે, કહેવાય છે કે-

પૂજા અને પ્રાર્થના માટે લંબાવેલા બે હાથ કરતાં જીવદયા, પશુસેવા તથા માનવસેવા માટે લંબાયેલા હાથ પ્રભુને વધુ પ્યારા છે.....!!!

કામધેનુ સેવાકેન્દ્રની પ્રવૃત્તિઓ નીચે પ્રમાણે છે.

જી લખતર પાંજરાપોળ, સૌરાષ્ટ્ર પ્રાણી કલ્યાણ મંડળ, વાંકાનેર અંધ-અપંગ ગૌશાળા, શ્રી કરુણા ફાઉન્ડેશન (હેલ્પ લાઈન સેન્ટર) વગેરે જેવી રાજકોટની સંસ્થાઓ માટે અનુદાન સ્વીકારાય છે; તેમ જ પાકી પહોંચ આપવામાં આવે છે. જી જ્ઞાતિ-જાતિના ભેદભાવ વિના ગરીબ વ્યક્તિને ઓપરેશન માટે સહાય (એક દર્દીને દર મહિને) આપવામાં આવે છે. કલ્યાણ મિત્રો દ્વારા દર્દીઓ માટે રાહતફંડ એકઠું કરીને આ સહાય કરવામાં આવે છે. જી ગરીબ કુટુંબોને ખીચડી, અનાજ તથા જૂના કપડાની સહાય (દાતાઓના અનુદાન દ્વારા) આપવામાં આવે છે. જી ગરીબ વિદ્યાર્થીઓને ઉચ્ચ અભ્યાસ માટે સહાય. જી મધર ટેરેસા આશ્રમના મંદબુદ્ધિના બાળકો તથા બહેનોને અવારનવાર નાસ્તો તથા જમણ આપવામાં આવે છે. જી સૌરાષ્ટ્ર પ્રાણી કલ્યાણ મંડળ-રાજકોટ દ્વારા થતાં પશુરોગ નિદાન કેમ્પોમાં સહાય કરવામાં આવે છે. જી આદિવાસી વિસ્તારોમાં ગરમ કપડા, ધાબળા, પહેરવાના કપડા તથા પૌષ્ટિક નાસ્તાનું વિતરણ. જી વ્યસનમુક્તિ, કોધમુક્તિ માટે અભિયાન ચલાવાય છે. જી દેહદાન, ચક્ષુદાન તથા થેલેસેમિયા નાબુદી જેવી પ્રવૃત્તિમાં માર્ગદર્શન અપાય છે. જી ગરીબ બહેનો પગભર બની શકે તે માટે સિલાઈ મશીન વિતરણ. જી સુખડી વિતરણ તેમ જ તહેવારોમાં તલ-મમરાના લાડુ, બુંદી-ગાંઠિયા, ચણા-ધાણી વગેરેનું વિતરણ, ગરીબીની રેખા નીચે જીવતા લોકોને કરવામાં આવે છે.

કામધેનુ સેવા કેન્દ્ર રજીસ્ટર્ડ ટ્રસ્ટ નથી, માત્ર સેવાકીય સંસ્થા છે. તે વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ માટે અનુદાન એકઠું કરીને તેનો યોગ્ય સદુપયોગ કરે છે. આ માટે ફાળો આવકાર્ય છે. રાજકોટની રોટરી ક્લબ તથા ગ્રેટર ક્લબ તરફથી હસમુખભાઈ શાહનું સન્માન કરી તેમને પ્રશસ્તિપત્ર તથા પ્રમાણપત્ર આપવામાં આવ્યા છે.

હસમુખભાઈના આ સેવાકાર્યમાં સહકાર આપી તેમના

આ સેવાયજ્ઞને એક ઊંચાઈ સુધી પહોંચાડનારાઓમાં ડોક્ટરો, નિવૃત્ત અધિકારીઓ, દાનવીર શ્રેષ્ઠીઓની સાથે સાથે રીક્ષાવાળાઓ, મજૂરો અને સામાન્ય નોકરી કરી માંડ માંડ પોતાનું પેટિયું રળતા સવાયા દાનવીરો છે જેના કારણે જ તેઓ પોતાની આ સેવા પ્રવૃત્તિને અવિરત આગળ ધપાવી રહ્યા છે.

લાખો રૂપિયાના દાનની સરખામણીમાં પાંચ-દસ હજાર રૂપિયાનું દાન બહુ ન કહેવાય પરંતુ ધરકામ કરીને પેટિયુ રળતા અને ગરીબીમાં જીવન ગુજારતા મુસ્લિમ વૃદ્ધ પોતાની મરણમૂડીમાંથી ગૌશાળા માટે દાન કરે ત્યારે એમની ભાવના અને એનું મહત્ત્વ અનેકગણું વધી જાય છે. જીવદયાને ધર્મના કોઈ સીમાડા નથી એ ઉક્તિ સાર્થક થાય છે.

રાજકોટના ૫૮ વર્ષના કરીમાબહેન એન. પઠાણને જ્યારે લોકોએ પૂછ્યું કે, “દાનની પ્રેરણા કેવી રીતે મળી?” ત્યારે તેમનો જવાબ હતો કે, “જૈન પરિવારમાં ચંદુભાઈ શાહને ત્યાં કામે જાઉં છું એટલે તેમના પરિવારમાંથી પ્રેરણા મળી અને અબોલ જીવોના કલ્યાણ માટે પોતાનું નિવૃત્ત જીવન સમર્પિત કરનાર શ્રી હસમુખભાઈ શાહે પ્રગટાવેલ સેવાયજ્ઞમાં હું પણ આહુતિ આપી ઇમદાદ (દાન) કરું એમ વિચારી તેમને વાત કરી અને પાંજરાપોળને દાન આપ્યું.”

કરીમાબહેનની વાત સાંભળી લખતર પાંજરાપોળને વર્ષો પહેલા દર વર્ષે રૂ. ૧૦૦નું દાન કરતાં એક દાતા જડીબેન ગગાભાઈ યાદ આવ્યા જેઓ શાળામાં પાણી ભરવાનું કામ કરતાં કરતાં બચત કરેલા નાણા પાંજરાપોળને દાનમાં આપતાં.

તેમણે બનાવેલ મીઠા પાણીનો ફૂવો આજે પણ લખતરના બાપુરાજની દેરી વિસ્તારમાં ઉપયોગી બની રહ્યો છે અને આ કાવ્યપંક્તિને યથાર્થ ઠેરવી રહ્યો છે કે—

નામ રહંતા ઠાકરા, નાણા નહિ રહંત,
કીર્તિ કેરા કોટડા, પાડ્યા નહિ પડંત.

ધણી વખત માણસ કોઈ કાર્ય કરવા ઈચ્છતો હોય પરંતુ ક્યારેક તેને એમ થાય છે કે સફળતા મળશે કે કેમ? કેટલો સફળ થઈશ? આવી શંકા તેને કામમાં આગળ વધતા રોકે છે. ત્યારે હસમુખભાઈ જેવા કર્મઠ, પ્રેરણાદાયી વ્યક્તિત્વની યાદ આવે છે, કારણ તેઓ હંમેશા એમ કહે છે કે—

તમારી જાતને પ્રોમીસ કરો કે હું સફળ થવાનો જ છું તો પછી દુનિયાની કપરામાં કપરી પરિસ્થિતિ, સંજોગો કે

પરજાતીને સફળ થતાં રોકી નહિ શકે. સાજા થવા માટે શ્રદ્ધાની જેટલી જરૂર પડે છે તેટલી જ શ્રદ્ધાની જરૂર સફળ થવા માટે પણ પડે જ છે એ હંમેશા યાદ રાખવું.

હસમુખભાઈ જે કાર્ય કરી રહ્યા છે તે સહિયારા પુરુષાર્થથી જરૂર કરી રહ્યા છે પણ તેમનું કાર્ય દરેકે પ્રેરણા લેવા જેવું છે. જો માનવી ચાહે તો ૬૮ વર્ષની વયે પણ કેવું સુંદર કાર્ય કરી શકે છે તે તેમના જીવન પરથી ખબર પડે છે. આજે સમાજમાં રહેલા બધા નિવૃત્ત માનવીઓ જો હસમુખભાઈ જેવું વિચારી કાર્ય કરવા માટે તત્પર બને તો સમગ્ર સમાજની કાયાપલટ થયા વિના રહે નહિ.

મરું પણ માંગુ નહિ, અપને તન કે કાજ,
પરમારથ કે કારણે માગતા ન આવે લાજ.....

ઉપરની પંક્તિને ચરિતાર્થ કરતાં હસમુખભાઈ એ વાતને સાબિત કરે છે કે એક વ્યક્તિ જો સરસ કાર્ય કરવાનું નક્કી કરે તો તેના દ્વારા તે બીજા અનેક લોકોને સુંદર કાર્યમાં જોડી શકે છે. આવા દાનવીરોના, કર્મવીરોના, સેવાભાવીઓના જીવનમાંથી દરેકે પ્રેરણા લઈ જેનાથી જેવું થાય તેવું, જેટલું થાય તેટલું પરંતુ કંઈક નક્કર સમાજોપયોગી કાર્ય અવશ્ય કરવું જોઈએ. હા.....હસમુખભાઈના આ જ્ઞાનયજ્ઞમાં જોડાવું હોય તો સંપર્ક માટે સરનામું આ રહ્યું.....

શ્રી કામધેનુ સેવા કેન્દ્ર, રાજકૃતિ એપાર્ટમેન્ટ, શોપ નં.
એફ-૧૦, રેસકોર્સ પાર્કની સામે, એરોડ્રામ ફાટક પાસે,
રાજકોટ ફોન ૦૨૮૧-૨૪૩૧૭૭૬

“માનવસેવા એ જ પ્રભુસેવા” આ ઉક્તિને

આચારમાં ઊતારનાર સેવાનિષ્ઠ વ્યક્તિત્વ

હસમુખભાઈ ટોળિયા

શ્રી ગુજરાત પર્યાવરણ વિકાસ ફાઉન્ડેશન ટ્રસ્ટના પ્રમુખ શ્રી હસમુખભાઈ ટોળિયા માનવસેવાના ભેખધારી ઓલિયા છે તેમ કહીશું તો ખોટું નહિ ગણાય. જે વયે માનવી નિવૃત્ત થઈ પ્રભુભક્તિમાં સમય ગાળવાની તૈયારી કરતો હોય એવે સમયે તેઓએ આ કપરા એવા સેવાકાર્ય માટે કમર કસી. સુખી સંપન્ન કુટુંબ-કબીલો ધરાવતા હસમુખભાઈ ખૂબ જ સારી રીતે પ્રતિષ્ઠિત બે દિકરાઓના પિતા છે. પરંતુ આ દંપતિમાં પહેલેથી જ ધાર્મિક સંસ્કાર હોવાને કારણે લાગણીશીલ અને કંઈક કરી

છૂટવાનો સ્વભાવ ધરાવે છે. બે પુત્રો અને પુત્રવધૂઓ સાથેના હર્યા-ભર્યા ખુશહાલ જીવનને છોડીને છેલ્લા ઘણા વર્ષોથી હસમુખભાઈ આદિવાસીઓની સેવા માટે સ્થાપેલા આશ્રમમાં જ મોટો ભાગ ગાળી રહ્યા છે.

આ દંપતિનું એક જ લક્ષ્ય છે કે હવે જિંદગીનો જેટલો સમય બાકી રહ્યો હોય તેટલો સમય આધ્યાત્મિકતામાં રમણ કરીએ અને દીન-દુઃખીયા માનવીઓની સેવા કરીએ. બીજાના દુઃખને જોઈને જ્યારે પોતાના સુખ પર પણ અભાવ આવે ત્યારે જ આવો કઠોર સેવાનો માર્ગ અપનાવી શકાય. દુનિયામાં કેટલાય લોકો એવા છે જેઓને ત્રણ ટંકમાંથી એક ટંક પણ માંડ ખાવાનું મળે. જેના ખાવાનું પણ ઠેકાણું ન હોય તેવા લોકોના રહેઠાણ અને કપડાનું તો પૂછવું જ શું?

આખો દિવસ A.C.માં કે પંખાની નીચે આરામદાયક ખુરશી કે પલંગમાં બિરાજતા મહાનુભાવોને દુઃખ કોને કહેવાય? કે પછી અભાવમાં પણ માનવી કેવી રીતે જીવે છે તેની ક્યાંથી ખબર હોય? આપણા દેશના જંગલોમાં અને અંતરિયાળ આવેલા ગામડાઓમાં માનવી કેવી રીતે રહે છે? શું ખાય છે? શું પીએ છે? કેવા કપડાં પહેરે છે? એની શહેરમાં મ્હાલતા માલદારોને ક્યાંથી ખબર હોય? હસમુખભાઈ જેવા આદ્રદિલ માનવી આવા કસબાઓમાં જઈ ચડે અને ત્યાંની ગરીબી, લાચારી, નિર્ધનતા અને નિષ્ક્રિયતાને જુએ ત્યારે ખ્યાલ આવે કે એ લોકો કેવી રીતે જિંદગી જીવે છે અને તેને કારણે જ હસમુખભાઈ જેવા ઓલિયા પુરુષના હૃદયમાં રામ વસી જાય ત્યારે આવા નિરાધાર લોકોને માટે કંઈક કરવાનો પ્રયાસ શરૂ થાય છે.

ગુજરાત પર્યાવરણ વિકાસ ફાઉન્ડેશન પણ આવા સહિયારા પ્રયાસની એક ફલશ્રુતિ છે. જેને કારણે આજે હજારો લોકોને કોઈને કોઈ પ્રકારે મદદ મળતી રહે છે. શ્રી હસમુખભાઈએ પણ આ અંતરિયાળ વસતા આદિવાસીઓની આવી દશા જોઈ અને તેમનું હૃદય દ્રવી ગયું. તેમણે નિર્ધાર કર્યો કે આવા લોકો માટે કંઈક કરવું છે અને પરિણામ નજર સમક્ષ છે. કહેવાય છે ને કે,

નજર કો બદલો, નજારે બદલ જાયેંગે,
સોય કો બદલો, સિતારે બદલ જાયેંગે,
કિશિતયા બદલને કી જરૂરત નહિ,
સિફ દિશા કો બદલો, કિનારે બદલ જાયેંગે.

શ્રી હસમુખભાઈ ખૂબ સરસ રીતે, સુખ શાંતિથી જીવી શકે તેટલા સંપન્ન છે પરંતુ આત્મામાં રહેલા માનવીય ગુણોએ અન્ય નિરાધારોને જોઈને સુખેથી જંપવા ન દીધા. આજથી ૧૨ વર્ષ પહેલા તેઓ રાજકોટ શહેર, સુખ-સગવડતાવાળું મકાન, એશ-આરામ અને સુખ-સમૃદ્ધિ છોડી આદિવાસીઓ સાથે જંગલમાં અંતરિયાળ જઈ વસ્યા છે. ત્યાં બે આશ્રમ સ્થાપી સેવાકીય પ્રવૃત્તિઓનું ફલક ઘણું વિસ્તૃત કર્યું છે અને મોટેભાગે ત્યાં જ રહે છે. આ સંસ્થાઓની મુલાકાત લેવાની ઈચ્છા થાય તો સરનામું આ રહ્યું.....

- (૧) શાંતિ આશ્રમ-ભેખડીયા-૩૮૧૧૭૦
તાલુકો-કાવંત, જિલ્લો-વડોદરા ગુજરાત (ઈન્ડિયા),
ફોન નં. ૮૧-૨૬૬૧-૨૮૦૬૨૦
- (૨) શાંતિ આશ્રમ-ભીલવાસી ૩૮૩૧૫૫
તાલુકો-નાંદોડ, જિલ્લો-નર્મદા ગુજરાત-ઈન્ડિયા
મોબા. ૯૪૨૬૮૮૦૪૮૪

હૃદયમાં સર્વ જીવો પ્રત્યે મૈત્રીભાવ સ્થાપિત થાય તો જ આવા કાર્યો થઈ શકે. આ કાર્ય કરવા માટે કોઈ પગાર મળતો નથી. દાતાઓ તરફથી મળેલા દાનમાં પોતાના અંગત પૈસા, સાધનો વગેરે ઉમેરીને તેઓ આ કાર્ય આગળ ધપાવી રહ્યા છે. તેઓ માનવસેવામાં શક્ય જાતમહેનત, કરકસરથી નિવૃત્તિમાં પ્રવૃત્તિ તરીકે આ સુંદર પ્રેરણાત્મક કાર્ય કરી રહ્યા છે.

“એક દીવો સો દીવા પેટાવે” એ ન્યાયે તેઓની નિષ્કામ, નિઃસ્વાર્થ સેવાભક્તિ અને કાર્યપદ્ધતિ જોઈને અનેક દાતાઓને આ શુભ કાર્યમાં જોડાવાનું મન થાય છે અને તે રીતે અનેક લોકોની મદદ ઈશ્વરી સંકેતથી મળ્યા કરે છે. સરકારની અંશમાત્ર પણ મદદ લીધા વગર ૧૨ વર્ષમાં આશરે ૧,૧૧,૦૦,૦૦૦થી વધુ રકમ માનવસેવામાં વાપરેલ છે. કોઈની પાસે હાથ લાંબો કરવા જતાં ન હોવા છતાં પણ તેમણે હાથ ધરેલા દરેક સેવા કાર્યો ઈશ્વરની મદદથી ૧૦૦% પૂરા થઈ ગયેલા છે. આ કળિયુગમાં ઈશ્વર કોઈને પ્રત્યક્ષ મળતો નથી પરંતુ શ્રી હસમુખભાઈ તથા તેના સાથીદારોના આ સેવાકાર્યમાં ઈશ્વર જાણે હાજરાહજૂર હોય તેવી અનુભૂતિ થાય છે.

આવા સુવિધાવિહોણા અને પશુથી પણ બદતર જીવન જીવતા આદિવાસીઓને કપડા, શેતરંજી, ધાબળા, દુવાલ, થાળી, વાટકા, પાણી રાખવા માટેના વાસણો તથા તપેલા વગેરે

કુટુંબદીઠ અપાય છે. તેઓ જમવામાં રોટલીને ભાજી જ ખાય છે. દાળ-ભાત-શાક તો તેમને ક્યારેક ઉપલબ્ધ થાય છે એટલું જ નહિ તેઓના રહેણાંક વિસ્તારમાં વિજળી, પાણી અને રસ્તાની સુવિધા હજુ યોગ્ય રીતે મળતી નથી. શિક્ષણ માટે બાળકોને તેમ જ તેમના માતા-પિતાને તૈયાર કરવા પડે છે.

આ વિસ્તારોમાં શિક્ષણ, આરોગ્યવિષયક સુવિધા તો સાવ સ્વપ્નવત્ જ ગણાવી શકાય. આથી આવી સુવિધાઓ વધારવી તથા આ લોકોને કાંઈક પ્રવૃત્તિ દ્વારા આર્થિક રીતે પગભર કરવા. જે થોડીઘણી જમીન તેમની પાસે છે તેનો યોગ્ય ઉપયોગ કરવો. આવી બધી પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા આ આદિવાસી લોકોની દોઝખ જેવી જિંદગીને કંઈક સુખ-સગવડનો છાંયડો ઉપલબ્ધ બને તે હેતુથી હસમુખભાઈ ખૂબ સુંદર કાર્ય કરી રહ્યા છે. આદિવાસીઓના પુનરુત્થાનના કાર્યની સાથે સાથે તેઓ તેમની કર્મભૂમિ, માતૃભૂમિ રાજકોટને પણ ભૂલ્યા નથી. પોતાના સેવાભાવી મિત્રો દ્વારા ચાલતી સેવાકીય પ્રવૃત્તિઓમાં પણ તેઓ શક્ય એટલો સહકાર, સમય અને નાણા આપી સક્રિય રહે છે.

અહીંયા પણ કોઈ બેરોજગારને કામ અપાવવું હોય, સિલાઈમશીન લઈને પગભર થવું હોય કે હાથલારી લઈ મજૂરી કરીને પણ સ્વનિર્ભર બનવું હોય તો તેઓ તે માટે હંમેશા તૈયાર જ હોય છે. આવકનું સાધન ઊભું કરવા માટે જોઈતી વસ્તુ લેવાની લોન તેઓ આપી તે રીતે મદદરૂપ થાય છે.

કોઈ ગરીબ માણસ સ્વાભિમાન અને ખુમારીથી પોતાના કાંડાના બળે જીવન જીવવા ઈચ્છતો હોય, કોઈની મદદ ન ખપતી હોય પરંતુ સ્વનિર્ભર થવા માટે જરૂરી સાધન કે તેના પૈસા ઈચ્છતો હોય તો તેમને ક્યાંક સારી રીતે કામે લગાડી દેવા કે તેના માટે લોન આપવા તેઓ સદાય તત્પર જ હોય. વળી અહીં રાજકોટમાં ચાલતા અન્ય સેવા કેન્દ્રોને પણ તેઓ પોતાથી શક્ય એટલી સહાય આપે છે.

ગરીબો અને દીન-દુઃખિયાના બેલી શ્રી હસમુખભાઈ તેમના આ નેક કાર્યમાં ખૂબ ખૂબ આગળ વધે, ઈશ્વર તેમને સારું અને સ્વસ્થ જીવન અર્પે જેથી તેઓ આ કાર્ય સારી રીતે, નિર્વિઘ્ને પાર પાડી શકે તેવી ભગવાનને પ્રાર્થના તથા માનવધર્મના આ અલગારી ઓલિયાને શત શત વંદન.

સંપર્ક સૂત્ર :— હસમુખભાઈ ટોળિયા (પ્રમુખશ્રી)

“મંગલમ્” કોટેચાનગર મેઈનરોડ, રાજકોટ-૩૬૦૦૦૧
ફોન નં. ૦૦૮૧-૨૮૧-૨૪૭૫૫૬૧/૨૪૫૩૭૫૦

web: www.manavseva.in

સેવાભાવી, ધર્મનિષ્ઠ, નામાંકિત તબીબ શ્રી સુમતિભાઈ હેમાણી

જાજરમાન, પ્રતિષ્ઠાવંત, વ્યક્તિપ્રતિભા કોઈની પ્રેરણા કે કૃપા ઉપર નિર્ભર ન હોઈ શકે. એ તો પોતે જ પોતાનો અંતરમાં જલતો દીપક પ્રગટાવીને ચાલે છે અને ચારેબાજુ ઝળહળતો પ્રકાશ ફેલાવે છે. જીવનની અનેક દિશાઓમાં ફેલાયેલા અંધકારનો પડકાર ઝીલી પછી શાનથી અંધકારનો સફાયો કરી દૈદીપ્યમાન અજવાળાને ચોમેર ફેલાવે છે અને પોતાની સાથે બીજાઓના જીવનને પણ રોશન કરે છે. આવું જ એક વ્યક્તિત્વ છે શ્રી સુમતિભાઈ હેમાણી.

વેરાવળ મુકામે ત્રિભોવનભાઈ હેમાણીના ઘેર ૧૯૩૭માં જન્મ થયેલો. નાનપણથી જ ઘરમાં ખૂબ જ ધર્મના સંસ્કાર અને તેથી જ નામ પણ સુમતિ પાડ્યું. નામ જેવા જ ગુણો ધરાવતા શ્રી સુમતિભાઈ બાળપણથી જ ભણવામાં ખૂબ તેજસ્વી હતાં. હંમેશા અગ્રક્રમાંકે પાસ થતાં, જૈનશાળાએ ભણવા જવાનું તેમ જ વહાલા દાદાજીની આંગળી પકડી વ્યાખ્યાનશ્રવણ માટે તેમજ પ્રતિક્રમણ કરવા માટે જવાનું. ખાન-પાનમાં પણ જૈન સિદ્ધાંતોનું પૂરું પાલન થતું. શ્રી ત્રિભુવનભાઈનો પરિવાર શ્રી પ્રાણલાલજી મ.સા.નો ભક્ત પરિવાર હતો. આથી સાધુ-સાધ્વી ભગવંતોની સેવા કરવા માટે પણ ઘણીવાર લાભ મળતો. વળી સંવત્સરીના દિવસે પણ મોટાભાગના સભ્યોએ ઉપવાસ જ કર્યો હોય. ડૉ. સાહેબે પણ ૧૪ વર્ષની ઉંમરથી ૪૫ વર્ષ સુધી સંવત્સરીનો ઉપવાસ છોડ્યો નહોતો.

મેટ્રિકમાં ખૂબ સારા માર્કે પાસ થયા તેથી સુમતિભાઈએ વિજ્ઞાનપ્રવાહમાં આગળ વધવાનું નક્કી કર્યું. પરંતુ ઘરના સભ્યો વાણિજ્યપ્રવાહમાં આગળ અભ્યાસ કરવાનું કહેતાં હતાં. પૂ. ત્રિભોવનભાઈએ પૂ. પ્રાણલાલજી મ.સા.ને આ વાત કરી. પૂ. પ્રાણલાલજી મ.સા. સુમતિભાઈને વિજ્ઞાનપ્રવાહમાં આગળ વધવાના આશીર્વાદ આપ્યા. એમ.બી.બી.એસ.ની પરીક્ષામાં સર્જરીમાં સુવર્ણચંદ્રક પ્રાપ્ત કર્યો. આગળ M.S.નો અભ્યાસ કર્યો. તે વખતે M.S.ની પરીક્ષા પ્રથમ પ્રયત્ને પાસ કરવી ખૂબ મુશ્કેલ ગણાતું જ્યારે સુમતિભાઈએ તે પ્રથમ પ્રયત્ને ઉચ્ચ ગુણાંક સાથે પાસ કરી.

M.S. થયા બાદ ચાર વર્ષ મેડીકલ કોલેજમાં યુનિવર્સિટી માન્ય મદદનીશ પ્રાધ્યાપક તરીકે કાર્યભાર સંભાળ્યો. ૧૯૬૮થી પ્રાઈવેટ પ્રેક્ટીસ શરૂ કરી. ૧૯૭૮માં સીવીલ હોસ્પિટલમાં નિઃશુલ્ક સેવાનો યોગ પ્રાપ્ત થયો ત્યારબાદ ક્રમશઃ દશાશ્રીમાળી હોસ્પિટલ, કેન્સર હોસ્પિટલ, વિરાણી જે હાલમાં વોકહાર્ટ તરીકે ઓળખાય છે તે હોસ્પિટલ, રેલ્વે હોસ્પિટલ, ઓધવજી વેલજી હોસ્પિટલ, પંચનાથ નિદાન કેન્દ્ર જેવી અનેક જાણીતી હોસ્પિટલમાં તેઓ માનદ્ સેવા આપતા રહ્યા છે. જેમાંની ઘણી બધી સેવાઓ હજુ આજ સુધી ચાલુ જ છે.

આ ઉપરાંત ૧૯૭૮-૭૯માં મોરબીમાં પૂરહોનારત થઈ. મચ્છુ ડેમ તૂટતા સેંકડો લોકો તેમાં માર્યા ગયા હતાં તથા હજારો લોકો બેઘર-બેહાલ બન્યા હતાં. આવા વ્યથિત લોકોને બધી જ જાતની તબીબી સહાય ત્વરિત અને યોગ્ય રીતે મળી શકે તે માટે રાજકોટમાં ૫૫ રાહતકેમ્પોમાં પૂરેપૂરી જવાબદારી ડોક્ટરસાહેબે ખૂબ જ નિષ્ઠાથી, દરેક માનવને સહાયરૂપ બનીને સુંદર રીતે નિભાવી તે તેમના જીવનનો એક યાદગાર અને અવિસ્મરણીય પ્રસંગ છે.

રાજકોટમાં યોજાતા આરોગ્યલક્ષી નિદાનકેમ્પોમાં તેમ જ સર્જરી માટે તેમને અવારનવાર સેવાની અમૂલ્ય તક પ્રાપ્ત થયેલ જે તેમણે હસતામુખે, કાર્યનિષ્ઠાથી તથા સેવાના ઉદાત્તભાવથી સ્વીકારી હતી અને સુંદર રીતે નિભાવી હતી.

આજનો જમાનો માત્ર પૈસા મેળવવાની જ વાત કરે છે. એમાંયે નામાંકિત તબીબ બન્યા પછી તો ગરીબોના આરોગ્યની ખેવના કોઈ ડોક્ટર ભાગ્યે જ કરતાં જોવા મળે છે. ત્યારે સાહેબ તેમાં એક અપવાદરૂપ છે. ગરીબોની મજબુરી અને લાચારીને ઓળખનાર આ સેવાભાવી ડોક્ટરસાહેબ ખાનગી

પ્રેક્ટીસ કરતાં કરતાં પણ ગરીબોની ઉલ્લેખનીય સેવા કરી રહ્યા છે તે ખૂબ જ આનંદદાયક અને અનુકરણીય બાબત છે. ડોક્ટરોએ તેમના જીવનમાંથી આ બાબતની પ્રેરણા લેવી ઘટે.

તેમની આ સેવાભાવનાએ જ તેમને ૧૯૮૮માં ગુજરાત રાજ્ય સર્જન્સ એસોસિએશનના પ્રમુખ બનાવ્યા. રાજકોટ સર્જન્સ એસોસિએશનના તેઓ સ્થાપક પ્રમુખ બન્યા. ૧૯૮૮માં ગુજરાત સર્જન્સ એસોસિએશનના મુખ્ય વક્તા તરીકે વ્યાખ્યાન આપવાનો અવસર પણ તેમને પ્રાપ્ત થયો. ૨૦૦૭માં બી.જે.પી. ડોક્ટર સેલ તરફથી મુખ્યમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના હસ્તે શ્રેષ્ઠ તબીબનું સન્માન મળ્યું તો ૨૦૧૦માં ગુજરાત રાજ્ય સરકાર તરફથી મુખ્યમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના હસ્તે સમાજના અગ્રણી તબીબ તરીકેનું સન્માન પ્રાપ્ત થયું.

કહેવાય છે કે સૂરજ પોતાનો પ્રકાશ અને ચંદ્રમાં પોતાની ચાંદની છુપાવી શકતાં નથી. ડૉ. હેમાણીસાહેબ પણ એવું જ વ્યક્તિત્વ છે જે દેખાય છે તો સામાન્ય પરંતુ વિરલ વ્યક્તિત્વ છે. સાદગી, સેવા, સરળતા અને સંતોષ જેવા સદ્ગુણોનો તેમના જીવનમાં ઘણો ઉઘાડ થયેલો છે. તેઓ બાહોશ, કુશળ, ફરજનિષ્ઠ અને કડ્ડાવાંત તબીબ હોવાની સાથે કુટુંબપ્રિય, પ્રેમાળ, વત્સલ અને લાગણીશીલ પતિ, પિતા, દાદા અને ભાઈ પણ છે. પોતે નામાંકિત તબીબ હોવા છતાં ક્યાંય અભિમાન, સ્વચ્છંદતા, મોટાઈ કે વિવેકનો અભાવ દેખાતો નથી. ઊલટું તેમની સાથે પરિચયમાં આવનાર દરેક વ્યક્તિને તેમનામાં રહેલ વિનય, વિવેક, મિલનસાર સ્વભાવ અને સૌજન્યશીલ વ્યક્તિત્વનો પરિચય થાય છે. મૃદુ વ્યક્તિત્વના સ્વામી, સુલભ, સાદો પરિવેશ પરંતુ મનમોહક વ્યક્તિત્વના સ્વામી સુમતિભાઈએ રાજકોટમાં સ્થાયી થયા પછી સાધુ-સાધ્વી ભગવંતોની વૈયાવચ્ચ કરવામાં તન-મન અને ધનથી કોઈ જ કસર નથી છોડી.

આજે આ સ્વાર્થ, ઉપયોગિતા અને ભોગવાદના જમાનામાં પણ તેઓ સાધુ-સાધ્વી ભગવંતોની એટલી નિઃસ્વાર્થભાવે સેવા કરે છે કે તેને નમન કરવાનું મન થઈ જાય. સાધુ-સાધ્વીને ઓછામાં ઓછા દોષ લાગે તે રીતે તેમના સંયમનું બરાબર ધ્યાન રાખીને તેઓ તેમની ભાવસભર વૈયાવચ્ચ કરે. ઘણા બધા જટીલ તથા ઈમરજન્સી ઓપરેશન તેમણે સફળતાપૂર્વક કર્યા છે.

“સંતસેવા એ જ પ્રભુસેવા” સૂત્રને ઘટઘટમાં અને લોહીના બુંદેબુંદમાં ઘૂંટીને જાણે તેમણે પોતાની જાતને સેવા-પરમાર્થમાં સમર્પિત કરી દીધી છે. આજે પણ તેઓના અંતરની ભાવના એ જ છે કે માત્ર પૂજ્યશ્રીઓની જ નહીં પરંતુ દુઃખી, લાચાર, ગરીબ માનવીઓની સેવા કરવાનું અહોભાગ્ય મારા જીવનની અંતિમ પળો સુધી ચાલુ રહે તેવા આશીર્વાદ ભગવાન પાસેથી મળે. કેરડી સમી કાયામાં સેવાના કલ્પવૃક્ષ વાવનાર, સાધકના દ્રવ્યદેહમાં સ્વાસ્થ્યશક્તિનો સંચાર કરી ભાવપ્રાણ પૂરનાર ડૉ. હેમાણીસાહેબનું જીવન ખરેખર સેવાની જીવતીજાગતી મશાલરૂપ છે.

તેઓ વ્યક્તિ એક છે પરંતુ તેમનામાં અનેક વિશેષતાઓ રહેલી છે. તેમનામાં રહેલી દિલની અમીરી, ખમીરી અને ખુમારીને બિરદાવવા તો શબ્દો પણ ઓછા પડે. સફળ ને નામાંકિત તબીબ હોવાથી સમયનો ઘણો અભાવ હોય. આમ છતાં સંતોના સત્સંગને કારણે ધર્મગ્રંથો વાંચવાની અને વાંચીને તેના પર ચિંતન-મનન કરવાની તક ક્યારેય છોડતા નથી.

ઉપરાંત જીવનમાં નિયમિતતા ઘણી જ છે. ૧૯૬૫થી તેમના પત્ની અ.સૌ. દક્ષાબહેન સાથે સવારના ૫ થી ૬ કિલોમીટર ચાલવા જાય છે. ચાલતા ચાલતા નવકારમંત્રનું મનમાં સ્મરણ ચાલુ જ હોય. બંનેનું જીવન ધર્મપરાયણ છે. પ્રસન્ન દામ્પત્યજીવન જ નહીં પરંતુ પરિવાર જીવન પણ છે. બે પુત્રો-પુત્રવધૂ-પૌત્રીઓ સહિતનો પરિવાર કિલ્લોલ કરતો હોય ત્યારે લાગે કે સ્વર્ગ અહીં જ છે. સુમતિભાઈમાં રહેલી આ સેવાભાવનાનો થોડો યશ તેમના કુટુંબીજનોને ફાળે પણ જાય છે. તેમના નાના પુત્ર વિમલભાઈ કાન-નાક-ગળાના સર્જન છે. જેઓ પણ પોતાના પિતાના પગલે ચાલી રહ્યા છે.

બસ, આવા નમ્ર, નિખાલસ અને નિઃસ્પૃહ તબીબના જીવનમાં સુખ-શાંતિ-સમાધિનો સુયોગ હંમેશા રહે તેમ જ તેમની સેવાપ્રવૃત્તિનો બાગ હંમેશા મધમધતો રહે. તેમની સેવાભાવનાને બિરદાવતા સંતો પણ કહે છે કે,

ખીલે આપકી સેવા કા બાગ, પરમાત્મા કો પ્રાર્થતે હૈ હમ,
તીર્થકર નામ કર્મ કા હો બંધ, ભાવના કરતે હૈ હમ,
ખુશિયા મીલે હરપલ શુભકામના આજ દેતે હૈ હમ,
ભાવબીજિત દિલે શુભેચ્છા ગુલદસ્તા અર્પતે હૈ હમ.

નમ્ર, નિરાભિમાની, પ્રતિભાવંત દંપતિ

ડૉ. અમીતભાઈ તથા ડૉ.

બબીતાબહેન હપાણી

સૌરાષ્ટ્રનું રાજકોટ એટલે રજવાડી, રંગીલું, મોજ-મસ્તીથી ભર્યુંભર્યું શહેર. એક પણ તહેવાર એવો નહિ હોય કે જે રાજકોટમાં ઉજવાતો નહિ હોય. આવા રાજાણા શહેરના નામાંકિત, ધર્મભીરુ અને કર્મનિષ્ઠ એવા ભૂદરજીભાઈ હપાણીના પુત્ર રમણિકભાઈ અને કુસુમબેનનું

સંતાન એટલે અમીતભાઈ. જૈનો મહદ્અંશે વેપારમાં પ્રગતિ સાધી આગળ વધતા હોય છે પરંતુ રમણિકભાઈએ પોતાની કારકિર્દી લશ્કરમાં બનાવી. કર્નલ જેવા ઉચ્ચ, પ્રતિભાશાળી અને મોભાદાર હોદ્દા સુધી પહોંચી નિવૃત્ત થયા. જૈન જ્ઞાતિમાં આટલા ઉચ્ચ હોદ્દા સુધી પહોંચનાર અને લશ્કરમાં કારકિર્દી બનાવનાર કદાચ સૌરાષ્ટ્રમાં રમણીકભાઈ સૌ પ્રથમ હશે.

શ્રી રમણિકભાઈ અને કુસુમબેનને સંતાનમાં બે પુત્ર અને એક પુત્રી, ત્રણેય બાળકો માતા-પિતાની જેમ જ હોશિયાર, પ્રતિભાશાળી અને મહત્વાકાંક્ષી છે. પિતા કર્નલ અને ત્રણેય સંતાનો ડોક્ટરની ડિગ્રી પ્રાપ્ત કરી સમાજમાં ખૂબ જ આગળ વધ્યા. એક ભાઈ બ્રિસ્બેન ઓસ્ટ્રેલિયામાં સ્થાયી થયા છે, બહેન નામાંકિત ગાયનેકોલોજીસ્ટ તરીકે મુંબઈમાં વસવાટ કરી રહ્યા છે. જ્યારે અમીતભાઈ રાજકોટમાં સ્થાયી થયા છે.

ડૉ. અમીતભાઈ હપાણી અને ડૉ. બબીતાબહેન પાણી એટલે રાજાણા શહેરના નામાંકિત ડોક્ટરોમાં જેમની ગણના થાય છે એવું પ્રતિભાવંત, સેવાભાવી અને નમ્ર દંપતિ. ડૉ. બબીતાબહેન પણ IGP (ઈન્સ્પેક્ટર જનરલ ઓફ પોલિસ) જેવા ઉચ્ચ, મોભાદાર સ્થાને પહોંચેલા શ્રી રામકૃષ્ણ નારાયણન અને રાધાબેનનું સંતાન. શ્રીમતી બબીતાબહેનને એક ભાઈ પણ છે જેઓ અમદાવાદ હાઈકોર્ટમાં વકીલ જેવા મોભાદાર સ્થાનને શોભાવી રહ્યા છે.

ડૉ. અમીતભાઈનો જન્મ તા. ૨૬-૧૧-૧૯૬૬ના રોજ થયેલો છે. જ્યારે બબીતાબહેનનો જન્મ ૧૩-૧-૧૯૬૮ના રોજ થયેલો છે. નાનપણથી જ શિક્ષણક્ષેત્રે બંનેની કારકિર્દી ખૂબ જ

તેજસ્વી હતી. આથી M.B.B.S.ની ડીગ્રી તો રમતા-રમતા પ્રાપ્ત થઈ ગઈ. ત્યાર બાદ બંનેએ આગળ ભણવાનો નિશ્ચય કર્યો. અમીતભાઈએ M.D. અને F.C.C.P.ની ડિગ્રી મેળવી અને હાર્ટ તથા ડાયાબિટીઝને લગતા રોગોના નિષ્ણાત ડૉ. બન્યા. જ્યારે બબીતાબહેને M.D., D.M. Onkologyની ડીગ્રી પ્રાપ્ત કરી. D.M.ની ડીગ્રી એ સુપર સ્પેશિયાલીટી ગણાવી શકાય. બહુ ઓછા તબીબોને આ ડીગ્રી પ્રાપ્ત થઈ હોય છે. બબીતાબહેન પણ સૌરાષ્ટ્ર-કચ્છના પ્રથમ મહિલા તબીબ છે જેમણે આ ડીગ્રી પ્રાપ્ત કરી છે. આ તેમની કારકિર્દીમાં ઉમેરાયેલું એક યશસ્વી પાનું છે આગળ વધવા માટે પ્રેરણા અને પ્રોત્સાહન પૂરા પાડે છે.

ડૉ. બબીતાબહેન લોહીના રોગો (હિમેટોલોજી) અને કેન્સર (Onkology)માં નિષ્ણાત છે. ગૌરવની વાત તો એ છે કે એશિયા પેસેફિક કેન્સર કોન્ફરન્સ જે આંતરરાષ્ટ્રીય કક્ષાની કોન્ફરન્સ હતી અને જેનું આયોજન ચેન્નાઈમાં થયેલું તેમાં બબીતાબહેનને સ્પીકર તરીકે આમંત્રણ મળેલ. આ ઉપરાંત સૌરાષ્ટ્ર-કચ્છના તબીબો માટે હિમેટોલોજી (લોહીના રોગો) વિષય અંતર્ગત બે વખત ૨૦૦૮ અને ૨૦૧૦માં કોન્ફરન્સનું આયોજન થયેલું જેના આયોજક શ્રીમતી બબીતાબહેન હતાં. આ બધી ઘટનાઓ માત્ર એમના માટે જ નહિ પરંતુ સમગ્ર જૈન સમાજ માટે ગૌરવપ્રદ બાબતો છે.

આમ પરમાર્થ, પ્રારબ્ધ અને પુરુષાર્થના ત્રિવેણીસંગમના બળે આગળ આવેલ આ દંપતિએ ૧૯૯૯ની સાલમાં આરોગ્યક્ષેત્રે સેવાઓ આપવા હોસ્પિટલ બનાવી. કાર્યનિષ્ઠા અને ખંતથી આગળ વધવાની વૃત્તિને કારણે અમીતભાઈએ જે સિદ્ધિના સોપાનો સર કર્યા છે તે જોઈએ તો—

- ભાજપ ડોક્ટર સેલ, રાષ્ટ્રીય કારોબારી સભ્ય (ભારત)
- ભાજપ ડોક્ટર સેલ, ગુજરાત પ્રદેશ કારોબારી સભ્ય (ગુજરાત)

- પ્રભારી ડોક્ટર સેલ
- વિશેષ આમંત્રિત સભ્ય (રાજકોટ શહેર ભાજપ કારોબારી)
- ભૂતપૂર્વ પ્રમુખ ઈન્ડિયન મેડીકલ એસોસિએશન (રાજકોટ)
- ચેરમેન, ડેફ સોસાયટી, રાજકોટ
- ટ્રસ્ટી, અરિહંત ફાઉન્ડેશન ટ્રસ્ટ, રાજકોટ
- સદસ્ય-જિલ્લા પલ્સ પોલિયો અમલીકરણ સમિતિ
- સદસ્ય-શહેર પોલીસ સલાહકાર સમિતિ
- ડાયરેક્ટર-આરૂણી હોસ્પિટલ પ્રાઈવેટ લિમિટેડ

આમ અમીતભાઈ એક ખ્યાતનામ ડોક્ટર છે. બંને પતિ-પત્ની શહેરની વોકહાર્ટ, સ્ટર્લિંગ સહિતની નામાંકિત હોસ્પિટલો સાથે જોડાયેલા છે. તેમની આગળ વધતી કારકિર્દીને લક્ષમાં લઈ ગુજરાત સરકારે તેમને ગુજરાત મેડીકલ કાઉન્સિલ કે જે સમગ્ર ગુજરાતના તબીબોનું રજીસ્ટ્રેશન કરે છે તથા માન્યતા આપે છે તેવી સર્વોચ્ચ બોડીમાં સભ્ય તરીકે નિમણૂક કરેલી છે. ૨૦૦૭માં તેવી જ રીતે ૨૦૦૮માં ગુજરાત ફાર્મસી કાઉન્સિલ જે સમગ્ર ગુજરાતના કેમીસ્ટોનું રજીસ્ટ્રેશન કરી તેને માન્યતા આપે છે કે પછી રદ કરી દે છે. આ બોડીમાં પણ સભ્ય છે.

આવું આ હપાણી દંપતિ માત્ર ગુજરાતનું જ નહિ પણ જૈન સમાજનું પણ ગૌરવ છે. વળી તેઓ બંને પૂ. સાધુ-સાધ્વી ભગવંતો માટે અપાર પ્રેમ, લાગણી અને આદરભાવ ધરાવે છે. કોઈપણ સંત-સતીજીની વૈયાવચ્ચ કરવા માટેની તેમને તક મળે એટલે તરત જ હસતા હસતા, ઉત્સાહથી સ્વીકારી લે છે. ક્યારેય પણ સાધુ-સાધ્વીની વૈયાવચ્ચ માટે પાછી પાની કરતાં નથી. સંત-સતીજીઓએ તથા માતા-પિતાના ઉચ્ચ સંસ્કારોએ તેમની પ્રગતિમાં ખૂબ જ પ્રેરણા આપી છે.

કર્તવ્યપરાયણ, નિઃસ્વાર્થ સેવાભાવના તથા કાર્ય પ્રત્યેની સમર્પિતતાથી તેઓ આજે ખૂબ જ નામાંકિત બન્યા છે. વળી ગરીબો પ્રત્યે પણ તેમને પૂરેપૂરી હમદર્દી છે. તેઓ કહે છે કે આજ સુધી જેટલા દર્દીઓ તપાસ્યા છે તેમાંના ૩૦% દર્દીઓની તપાસ તેમણે નિઃશુલ્ક કરેલી છે. ક્યારેય કોઈ ગરીબ દર્દી હોય, તેવા દર્દીના ઓપરેશન કરવાના હોય તો તેમાં પણ તેઓ રાહત આપે છે કે નિઃશુલ્ક પણ કરી આપે છે. ઈશ્વરથી હંમેશા ડરીને ચાલે છે અર્થાત્ અપાર શ્રદ્ધા ધરાવે છે અને

એટલે જ દીન-દુઃખી અને પીડિત માનવીઓને મદદરૂપ થવા હંમેશા તૈયાર રહે છે.

તેઓ આજે આ પ્રગતિના સોપાનો સર કરી રહ્યા છે તેનો તમામ શ્રેય માતા-પિતા, સગા-સંબંધી તથા મિત્રોના સહકાર અને પ્રેમને આપે છે. વળી હંમેશા તેઓ જે કાર્ય કરે છે તે પણ સહજતાથી કોઈપણ જાતના દંભ વિના કરે છે. સાધુ-સાધ્વી ભગવંત કે જેમની કૃપા તેમના પર અવિરત વરસે છે તેવા પૂ. આગમદિવાકર જનકમુનિ મ.સા., પૂ. મનોહરમુનિ મ.સા., બા.બ્ર. નંદા-સુનંદાબાઈ તેમ જ પૂ. પ્રેમસૂરીશ્વરદાદાને ખૂબ જ આદર અને અહોભાવથી યાદ કરી તેમના ઋણને સ્વીકારી સદૈવ તેમના આશીર્વાદની કામના કરતાં કરતાં તેમણે બતાવેલ સેવાના માર્ગે આગળ વધવા તત્પર છે.

અત્યારનું જે રાજકારણ છે જેમાં ભય, ભૂખ અને ભ્રષ્ટાચારની ભરમાર છે તેમ જ જનતા ત્રાહિમામ છે તેમાં પરિવર્તનની આશા સાથે તેઓ રાજકારણમાં પણ સક્રિય થયા છે. તેઓ અંગત રીતે એમ માને છે કે જો સારા લોકો રાજકારણમાં આવશે જ નહિ તો રાજકારણમાં કોઈ દિવસ પરિવર્તન થઈ શકશે જ નહિ અને સ્થિતિ બદલી બદતર થતી જશે. આથી તેઓ સારા માણસોને રાજનીતિમાં આગળ વધવા ઈજન આપે છે. તેઓ એમ પણ કહે છે કે દુર્જનની દુર્જનતા કરતાં સજ્જનોની નિષ્ક્રિયતા સમાજને વધુ નુકશાન કરે છે. જ્યાં સુધી સારા માણસો રાજનીતિમાં આગળ વધશે નહિ ત્યાં સુધી પરિસ્થિતિમાં ફેર પડવાને બદલે ઊલટી બગડશે. આથી સજ્જનોનું કર્તવ્ય બને છે કે રાજકારણમાં આગળ આવે.

બસ, તેઓ કહે છે કે ભૂતકાળને ભૂલીને, વર્તમાનમાં જીવવું અને ભવિષ્યનું સોનેરી આયોજન કરવું-ચિંતા નહિ. આ રીતે જીવવાથી જ જિંદગી સારી રીતે જીવી શકાય છે. આમ હપાણી દંપતિ દેવ, ગુરુ અને ધર્મની સાથે સાથે સમાજની સેવા કરતાં કરતાં પ્રગતિના શિખરો સર કરવા માંગે છે. તેમણે પૈસાને ક્યારેય લક્ષ્ય નથી બનાવ્યો, તેથી લોકોની સેવા કરવામાં આનંદ માની પોતાના વ્યવસાયને વફાદાર રહી આગળ વધી રહ્યા છે. તેમણે વિચારેલા સુંદર આયોજનો પૂર્ણ થાય, આદરેલા શુભ કાર્યો પૂર્ણતાને પ્રાપ્ત કરે તેમ જ ઉત્તરોત્તર સમાજના દીન-દુઃખી, પીડિતોને મદદ કરતાં કરતાં અને સાધુ-સાધ્વીજીઓની સુંદર વૈયાવચ્ચ દ્વારા ખૂબ ખૂબ આગળ વધે એ જ અભ્યર્થના.

સંસ્કાર્યાત્રાના મોવડી, પ્રેરણામૂર્તિ

શ્રી પ્રવિણભાઈ પુંજાણી

કાર્યસિદ્ધિ માટે સતત પુરુષાર્થ કરી સાર્થકતાના મોતી શોધી લાવનાર એક તેજોમય વ્યક્તિત્વ એટલે માતૃશ્રી સમરતબેન તથા પિતાશ્રી અનુપચંદભાઈ પુંજાણીના પુત્રરત્ન શ્રી પ્રવિણભાઈનો જન્મ ૧૩-૪-૧૯૨૮ના ગોંડલ ખાતે થયો. તેઓએ પ્રાથમિક શિક્ષણ

સંગ્રામસિંહજી સ્કુલ ગોંડલ ખાતે લીધું. સ્નાતક અભ્યાસ બોમ્બે ખાતે પ્રખ્યાત સીડનેમ કોલેજમાં કર્યો. “પુત્રના લક્ષણ પારણામાંથી” ઉક્તિ સાર્થક કરતાં શ્રી પ્રવિણભાઈએ મુંબઈ ખાતે “વત્સરાજ એન્ડ કું.”માં આર્ટીકલશીપ કરી ૧૯૫૫ના વર્ષમાં ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટની પદવી મેળવી. શરૂઆતના છ મહિના મુંબઈ ખાતે પ્રેક્ટીસ કરી ત્યારબાદ રાજકોટમાં તેઓએ પ્રેક્ટીસ શરૂ કરી, સૌરાષ્ટ્રના પ્રથમ ત્રણ ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટમાં પોતાનું નામ સુવર્ણાક્ષરે લખાવ્યું. આ દરમિયાન ૧૯૫૩માં તેઓના શુભવિવાહ સ્વ. રતિભાઈ ચિતલિયાના સુપુત્રી મંજુલાબેન સાથે સંપન્ન થયા.

“નામ તેવા ગુણ ધરાવનાર” પ્રાવિણ્યસભર પ્રવિણભાઈનું છેલ્લા ચાર દાયકાથી જૈનોના વિવિધ ફિરકાઓની અનેકતાને એકતામાં પરિવર્તિત કરતી વિશ્વની મોટામાં મોટી સંસ્થા “જૈન સોશયલ ગ્રુપ્સ ઇન્ટરનેશનલ ફેડરેશન”ની સ્થાપનામાં પાયાના પથ્થર સમાન યોગદાન રહ્યું. મુંબઈમાં ૧૯૬૫માં પ્રથમ જૈન સોશયલ ગ્રુપ મુવમેન્ટની સ્થાપના બાદ ૮ વર્ષના ગાળા બાદ રાજકોટમાં દ્વિતીય ગ્રુપ સ્થાપવાનું સદ્ભાગ્ય તેઓશ્રીને મળ્યું.

ગ્રુપ, રીજીયન કે ફેડરેશન સ્તરે સંસ્થાનું બંધારણ ઘડવાનું હોય કે પૂ. ચિત્રભાનુશ્રીજીની પ્રાર્થના “મૈત્રીભાવનું પવિત્ર ઝરણું”ની પ્રાર્થનાને ફેડરેશનની પ્રાર્થનાનું સ્વરૂપ આપવાનું હોય, જૈન સોશયલ ગ્રુપના બેનરની ડિઝાઈન, કલર નક્કી કરવાનું હોય કે વર્કશોપ અને કોન્ફરન્સનો વિચાર મૂર્તિમંત કરવાનો હોય પ્રવિણભાઈએ તેના પ્રેમભીના પુરુષાર્થથી ફેડરેશનના હિત માટે સદાય ચિંતા અને ચિંતન કરેલ છે. આથી

જ ગોવામાં યોજાયેલ ૮માં આંતરરાષ્ટ્રીય અધિવેશનમાં જૈન સોશયલ ગ્રુપ્સ ઇન્ટરનેશનલ ફેડરેશન તેના ૬૦૦૦૦ સભ્યો વતી ગુરુદેવ ચિત્રભાનુજીના વરદ્ હસ્તે શ્રી પ્રવિણભાઈ પુંજાણીને “જૈન વિભૂષણ એવોર્ડ” એનાયત કરી તેમની સંનિષ્ઠતાને બિરદાવી હતી. જૈન સોશયલ ગ્રુપ ફેડરેશનના ભારતભરના તમામ પદાધિકારીશ્રીઓ તેઓને “જે.એસ.જી. માટે હાલતી-ચાલતી શાળા કોલેજ” કહીને તેઓને પોતાના મિત્ર, માર્ગદર્શક, તત્ત્વચિંતક તરીકે બિરદાવતા.

J.S.G. ઉપરાંત અનેક સામાજિક, સેવાકીય, શૈક્ષણિક તથા વૈદકીય સંસ્થાઓમાં શ્રી પ્રવિણભાઈના મમતાળુ માર્ગદર્શનથી શ્રેષ્ઠ પરિણામો સર્જાયા છે. એચ.જે. દોશી મેડીકલ રિસર્ચ ફાઉન્ડેશનમાં તેઓ વર્ષો સુધી અંગત રસ લઈ હોસ્પિટલના વિકાસ તથા પ્રગતિના સતત સાક્ષી રહ્યા.

છેલ્લા ૪૨ વર્ષ થયા જી.ટી. શેઠ ગ્રુપની શૈક્ષણિક તથા વૈદકીય સંસ્થાઓમાં જીવંત રસ લીધો. તેની નાનીથી મોટી તમામ તકલીફોમાંથી રસ્તો કાઢી સંસ્થાની અવિરત પ્રગતિ થાય તેમાં જ સંતોષ પામ્યા.

જીવનમાં તેમણે જે પ્રગતિ અને વિકાસની કામના કરી હશે તે બધું તેમને મળી ગયું હશે. એવી પ્રતીતિ તેમને મળ્યા પછી થયા વિના રહેતી નથી. સરળતા, સૌજન્યતા અને મિલનસાર સ્વભાવ એ તેમનામાં ખીલેલા સદ્ગુણો હતાં. સંપર્કમાં આવતી દરેક વ્યક્તિઓની સાથે પ્રેમપૂર્વક વાત કરવી, તેમની ભાવનાને સમજવી તેમ જ પોતાથી શક્ય મદદ કરવી એ તેમનો જીવનમંત્ર હતો.

તેઓ જુદી જુદી સંસ્થાઓ સાથે જોડાયેલા હતાં. તેમની નિષ્ઠા અને સેવાની કદરૂપે તેમને વિવિધ સન્માનો પ્રાપ્ત થયા હતાં. આમ છતાં તેઓ નિરાભિમાની, નિસ્પૃહ અને નરમ દિલના માનવી હતાં. આટલા સફળ C.A. સમાજમાં આટલી નામના છતાં દરેક સાથે હસીને વાત કરી પોતાના સૌજન્યશીલ વ્યક્તિત્વનો દરેકને પરિચય કરાવતા.

આવા પ્રવિણભાઈ માત્ર સંસ્થાઓ સાથે જોડાયેલા એક સક્રિય માનવી ન હતા પરંતુ નિખાલસ, લાગણીશીલ, વ્યવહારુ અને ઊંડી કોઠાસૂઝ ધરાવનાર એક આપ્તજન પણ હતાં.

ફક્ત સમાજ સેવાને જ પ્રાધાન્ય ન આપતા તેઓએ વ્યવસાય તેમજ કુટુંબીજનો પ્રત્યે પણ પૂરતું ધ્યાન આપ્યું. હકારાત્મક વિચારોવાળા શ્રી પ્રવિણભાઈએ પોતાના જીવન

પર્યંત સંપૂર્ણ નૈતિક મૂલ્યો સાથે ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ તથા ઓડિટર તરીકે પોતાની ફરજ બજાવી.

જૈન એકેડેમીના તો Foundation Chairman ટ્રસ્ટી રહ્યા. છેલ્લા ૭ વર્ષ થયા પર્યુષણ પર્વ દરમ્યાન પ્રતિવર્ષ શ્રેષ્ઠ વ્યાખ્યાતાઓના વ્યાખ્યાનો સંયોજવાથી લઈને અનેક નામી અનામી સંસ્થાઓમાં તેઓએ પ્રમુખ-ઉપપ્રમુખ કે ટ્રસ્ટીપદે ઉત્તમ સેવાઓ તદ્દન નિસ્વાર્થ ભાવે આપી.

રાજકોટ ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ બ્રાન્ચ, રાજકોટ ટેક્સ કન્સલ્ટન્ટ સોસાયટી, રોટરી ક્લબ, રાજકોટ ડીસ્ટ્રીક્ટ સ્કાઉટ એન્ડ ગાઈડ સંઘના પ્રમુખ, રાજકોટ મહાજનશ્રીની પાંજરાપોળ, રાજકોટ ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ તથા રાજકોટ ડીસ્ટ્રીક્ટ ચાઈલ્ડ એજ્યુકેશન સોસાયટી, જૈન બાલાશ્રમના તેઓ પ્રમુખ તથા મંત્રીપદ શોભાવ્યા હતા.

આ ઉપરાંત સૌરાષ્ટ્ર પ્રાણી કલ્યાણ મંડળ, ધી મેન્ટલ રીટાર્ડેડ સ્કૂલ, ઇન્સ્ટીટ્યૂટ ઓફ જૈનોલોજી, તપસ્વી માણેકચંદજી ટ્રસ્ટ, જૈન બાલાશ્રમ રાજકોટ, જૈન એજ્યુકેશન સોસાયટી મુંબઈ, શ્રીમતી આર.ડી. એજ્યુકેશન એન્ડ રીસર્સ સેન્ટર સૌરાષ્ટ્ર યુનિ., જૈન સોશલ ગ્રુપ ફેડરેશન ફાઉન્ડેશન, મ્યુચઅલ બેનીફીટ સ્કીમ વગેરે અનેક સંસ્થાઓના ટ્રસ્ટીપદ શોભાવ્યા.

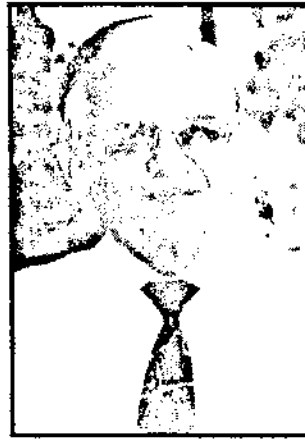
“યોગક્ષેમ કાર્યેષુ” : “કર્મ એ જ જીવન” ને જીવનનો મુખ્ય ધ્યેય-હેતુ ગણી જીવનના અંત સમય સુધી તેઓએ પોતાના કાર્ય પ્રત્યે પ્રેમભાવ રાખ્યો. કોઈપણ કાર્ય નાનું હોય કે મોટું હોય પરંતુ તે કાર્ય શ્રેષ્ઠતમ રીતે સંપૂર્ણતાને પામે તેવા ઉદ્દેશ સાથે તેઓ કાર્ય હાથમાં લેતા. ફક્ત એટલું જ નહીં પરંતુ પોતાના સંપૂર્ણ ઈન્વોલ્વમેન્ટથી તેઓ કાર્ય પુરુ કરતા અને કરાવતા.

તેમના જીવન દરમ્યાન ઘણા નાના-મોટા સામાજિક કાર્યકરો, વ્યવસાયિક ભાઈઓ, સહ કાર્યકરોએ તેમની પાસેથી નાની-મોટી વાતમાં માર્ગદર્શન મેળવી સફળતાને પામ્યા છે. ગમે તેવી ગંભીર તેમજ મુશ્કેલ પરિસ્થિતિમાં પોતાના દૃઢ મક્કમ મનોબળ, ધીરજ તથા વિચક્ષણ બુદ્ધિપ્રતિભાથી સ્પષ્ટ તથા ચોક્કસ નિર્ણયો લીધા છે એટલું જ નહીં પરંતુ પરિણામો દ્વારા આ નિર્ણયોની સાર્થકતા અને સચ્ચાઈ સાબિત કરી બતાવ્યા છે.

શ્રી પ્રવિણભાઈ પુંજાણી જેવા કર્મઠ, નિસ્વાર્થ,

સેવાભાવી મહામાનવની વિદાયથી જૈન સમાજને લાંબા સમય સુધી ન પુરી શકાય તેવી ખોટ પડી છે. તેઓની પાછળ તેમના ધર્મપત્ની શ્રીમતી મંજુલાબેન, પુત્ર સંજીવ, પુત્રવધુ તૃપ્તિબેન, પૌત્ર નીલ તથા પુત્રી-જમાઈઓ શ્રીમતી નિતાબેન રાજેશભાઈ ધ્રુવ, ડૉ. રૂપાબેન હિંમાશુ દેસાઈ અને ડૉ. બિંદુબેન સુનીલ મહેતા તેમના જ સંસ્કારો અને આદર્શને આગળ ધપાવશે તેવી અભ્યર્થના.

એક મુઠ્ઠી ઊંચેરું વ્યક્તિત્વ શ્રી જાદવજી વેલજી શેઠિયા

કચ્છની ધીંગી ધરાના પનોતા પુત્ર, માનવ ધર્મના પ્રચારક, સફળ ઉદ્યોગપતિ શ્રી જાદવજીભાઈ વેલજીભાઈ શેઠિયાનો જન્મ લાખાપુર ગામમાં થયો હતો. મુંદરા તાલુકાના આ નાનકડા ગામમાં તા. ૧-૩-૧૯૨૩ના જન્મ પામેલા શ્રી જાદવજીભાઈ સાવ નાની ઉંમરે જ માતાનું છત્ર

ગુમાવી બેઠા. મા વિનાના બાળકનું જીવન એટલે સંઘર્ષનું બીજું નામ, પરંતુ આમ છતાં તેઓએ હિંમત હારી નહિ અને મહેનત કરીને આગળ આવ્યા. તેમણે બી.એસ.સી. સુધીનો અભ્યાસ મુંબઈમાં પૂર્ણ કર્યો.

કોલેજ શિક્ષણ પૂરું થતાં જ વ્યવસાયિક જીવનની શરૂઆત થઈ. તેજસ્વી, કર્મનિષ્ઠ અને કાર્યકુશળ એવા જાદવજીભાઈને “સ્ટાન્ડર્ડ વેક્યુમ” નામની અમેરિકન કંપનીમાં સર્વિસ મળી ગઈ. પાછળથી આ કંપની ESSO કંપની કે જે હિન્દુસ્તાન પેટ્રોલિયમ કોર્પોરેશનનો એક ભાગ હતો તેમાં પરિવર્તિત થઈ ગઈ. નાનપણથી જ જેમણે ખંત, ધૈર્ય અને નિષ્ઠાને જીવનમંત્ર બનાવ્યા હતાં એવા જાદવજીભાઈએ કંપનીમાં એવી ધગશ અને ઉત્સાહથી, પ્રમાણિકપણે કાર્ય કર્યું કે ૨૫-૨૫ વર્ષ સુધી તેઓ એક જ જગ્યાએ સ્થિર રહ્યા. તેમની કાર્યદક્ષતા અને મહેનત જોઈને તેમ જ ગ્રાહકો સાથેનું તેમનું પ્રેમાળ અને સલુકાર્હભર્યું વર્તન જોઈને કંપનીએ તેમને બદલી ન આપવાનું નક્કી કર્યું.

તેમની કંપની HPCનું ઓઈલ વહેંચતી હતી. પરંતુ

સહવ્યવસાયીઓ, ગ્રાહકો તથા સ્ટાફના સભ્યો સાથે તેમના સંબંધો એવા તો આત્મીય અને ઉષ્માભર્યા હતાં જે ઓઈલ વેચતા તેને HPCનું ઓઈલ નહિ પરંતુ જે.વી. શેઠિયાનું ઓઈલ કહેતાં. આમ તે ઓઈલ કંપનીના નામને બદલે શેઠિયાના ઓઈલ તરીકે ઓળખાતું તે જ તેમનું મહત્ત્વ વ્યક્ત કરે છે. એક આશ્ચર્યજનક બાબત હતી કે આવી મોટી કંપનીઓ ક્યારેય કોઈ વ્યક્તિને સર્વોપરી ગણી કોઈપણ જાતના ફેરફાર કરતી નથી. પરંતુ શેઠિયાસાહેબ તેમાં અંપવાદરૂપ હતાં. કંપનીએ જે.વી. શેઠિયાસાહેબને અનુલક્ષીને પોતાની કંપનીમાં કેટલાયે ફેરફારો કર્યા હતા તે માત્ર તેમને જ નહિ, તેમના કુટુંબ અને સમાજને માટે પણ ગૌરવ લેવા જેવી વાત છે.

નાનપણથી જ તેઓની ઉપર રામકૃષ્ણ પરમહંસ તથા સ્વામી વિવેકાનંદ જેવી હસ્તીઓના વિચારો અને કાર્યપ્રવૃત્તિનો જબરો પ્રભાવ હતો. આથી તેઓ એવું માનતા કે આપણને જે કાંઈપણ સમાજમાંથી પ્રાપ્ત થયું છે તેમાંથી યથાશક્તિ સમાજને પાછું વાળવું જ જોઈએ. હૃદયમાં અંદર સુધી દૃઢિભૂત થયેલા આ સંસ્કારોએ નાનો પગાર હતો ત્યારે પણ તેમને દાનધર્મ અને સેવાધર્મથી વંચિત રહેવા દીધા નહોતા. થોડી આવકમાંથી પણ તેઓ યથાશક્તિ સામાજિક કાર્યોમાં અવશ્ય વાપરતા જ. નાનપણથી હૃદયસ્થ થયેલા આ સંસ્કાર ધીમે ધીમે બીજામાંથી વટવૃક્ષ બનવા તરફ આગળ વધતાં ગયાં. સેવાનું નાનું બીજ વટવૃક્ષ બન્યું. આવક વધતાં દાનનું પ્રમાણ તો વગરનું જ પરંતુ બીજા સમાજના બીજા સભ્યોને, શ્રીમંતોને પણ દાનધર્મ તરફ વળવાની પ્રેરણા કરતા.

માનવધર્મને તે સૌથી મહાન માનતા. ધર્મના ક્રિયાકાંડોમાં તેમને રસ નહોતો પરંતુ ધર્મના સિદ્ધાંતો દાન, શીલ, ભાવ વગેરેને રોમેરોમે ઊતાર્યા હતાં. આથી જ માનવનાત્રને સુખી બનાવનાર આરોગ્યક્ષેત્ર અને શિક્ષણક્ષેત્રને તેમણે વધુ મહત્ત્વ આપ્યું હતું. તેમનું મહત્તમ દાન આ ક્ષેત્રમાં જ રહેતું, જેના ફલસ્વરૂપ સત્ય સાંઈ હાર્ટ હોસ્પિટલ, ગોંદિયા હોસ્પિટલ, કેન્સર હોસ્પિટલ વગેરેમાં તેમનું યોગદાન ઘણું મહત્ત્વનું અને વિશાળ હતું. આ ઉપરાંત રામકૃષ્ણ આશ્રમ-રાજકોટમાં લાઈબ્રેરીનું બનુદાન, સીસ્ટર નિવેદિતા સંકુલમાં પણ તેમનું મહત્ત્વનું યોગદાન રહ્યું હતું. આ ઉપરાંત શંખેશ્વરમાં કાયમી છારકેન્દ્ર પણ તેમણે શરૂ કરેલ. આવા તો અસંખ્ય જગ્યાઓએ તેમણે દાન આપેલ છે. કદાચ બધા

દાનની તો તેમના કુટુંબીઓને પણ ખબર નહિ હોય. ખુપદાન મહાદાન છે તેવું માનતા હોવાથી પોતે કરેલ દાનનો ખર્ચ પ્રચાર કરતાં નહોતાં. આ ઉપરાંત ઘણા વિદ્યાર્થીઓને પણ તેમણે દત્તક લઈને ભણાવ્યા છે. આમ આરોગ્ય અને શિક્ષણક્ષેત્રે સમાજને ઊંચો લાવવામાં તેમનું ઘણું મહત્ત્વનું યોગદાન રહેલું છે.

દાનના આ સુંદર કાર્યમાં વધુ એક છોજું ઉમેરાયું. શ્રી વિનોબા ભાવેના શિષ્યાઓ કાંતાબેન અને હરવિલાસબેન આદિવાસીઓના વિકાસ અને શિક્ષણ માટે ખૂબ સાદું કાર્ય કરતાં હતાં. તેમનું આ સુંદર કાર્ય જોઈ શ્રી શેઠિયાસાહેબને પણ કાંઈક કરવાનો વિચાર આવ્યો. આદિવાસીઓની પછાતતા દૂર કરી તેને સુખી, સ્વસ્થ અને વિકસીત કરવાના નિર્ણય સાથે એ સમયમાં તેમણે આ કાર્ય માટે ૧૪ લાખ રૂપિયા જેટલી માતબર રકમનો ફાળો એકઠો કર્યો. જેમાં પોતાનું ઘણું પૈતૃ યોગદાન હતું. ધરમપુર જિલ્લો અને તેની આસપાસના વિસ્તારોના આદિવાસીઓ માટે આ તેમનો ઉલ્લેખનીય ફાળો હતો.

નાના શહેરોમાંથી આરોગ્યને લગતી સારગાર માટે પોતાના સ્વજનો સાથે મોટા શહેરમાં આવતા લોકોને ઘણી મુશ્કેલીઓ પડતી હોય છે. તેમની આ મુશ્કેલીને દૂર કરવા માટે તેમના મનમાં એક સુંદર વિચાર આવ્યો. આવા લોકો માટે એક પથિકાશ્રમ બનાવાયો હોય તો તેમની રહેવા-જમવા વગેરેની ઘણી મુશ્કેલીઓ દૂર થઈ જાય. પરિણામસ્વરૂપ રાજકોટ શહેરની મધ્યમાં જ અરવિંદભાઈ મણિયાર હોસ્પિટલ તદ્દન બાજુમાં, જયુનિલી બાગ પાસે એક નાણા માનું, ૨૦૦ માણસો રહી શકે તેવું એક વિશાળ, અદ્યતન અને સગવડભર્યું સુંદર સંકુલ નિર્માણ પામ્યું. શ્રીમતી લક્ષ્મીબેન જે. શેઠિયા ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ દ્વારા નિર્મિત આ સંકુલ ૧૯૯૫ની સાલમાં તૈયાર થયું હતું. તે સમયે એક વ્યક્તિને બે ટાઈમ (સવાર-સાંજ) ભોજન તથા રહેવાનો ચાર્જ ફક્ત ૬=૦૦ રૂપિયા લેવામાં આવતો હતો. આજે ૧૫ વર્ષ પછી પણ હજુ એ જ ચાર્જ લેવાય છે. દિવસે દિવસે મોંઘવારી ફૂદકેને ભૂસકે વધતી હોવા છતાં ગરીબ માણસ પર ભારણ ન વધે તે માટે તેટલો જ ચાર્જ યથાવત્ રખાયો છે. આ ઉપરાંત પથિકાશ્રમની સાથે એક મેડીકલ સ્ટોરનું નિર્માણ પણ કરવામાં આવ્યું છે. જેમાં દવાઓની કિંમતમાં ૧૦% રાહત અપાય છે.

સ્વામી વિવેકાનંદ અને રામકૃષ્ણ પરમહંસના વિચારો

“માનવસેવા એ જ પ્રભુસેવા”, “દીન-દુઃખી-દુર્બળ લોકો જ ઈશ્વર સ્વરૂપ છે આથી ઈશ્વરની શોધ અન્યત્ર કરવાની જરૂર નથી” આ શબ્દોમાંથી પ્રેરણા લઈ માનવ માટે કંઈક કરી છૂટવાની હંમેશા તેમની ભાવના રહી હતી. ધરતીકંપ હોય કે અતિવૃષ્ટિ, વાવાઝોડ હોય કે પૂર હોનારત—જ્યાં અને જ્યારે સાદ પડે ત્યારે શ્રી જે.વી. શેઠિયાનું નામ પ્રથમ જ હોય. એમના જીવનને અને વ્યવહારને આ રીતે મૂલવી શકાય કે—

જગતના સંકટોમાં જિંદગાની લઈને આવ્યો છું,
બર્યા છે કંટકો ત્યા ફૂલદાની લઈને આવ્યો છું.

આ જગતમાં જન્મ ધરીને બીજાને કંઈ રીતે શાંતિ આપવી, દુઃખ દૂર કરવું, આગળ વધારવા એ જ જીવનમંત્રને તેમણે સાર્થક કરી બતાવ્યો. તેઓ જૈનધર્મી હોવા છતાં ઉપાશ્રયો કે દેશસરે જવામાં નહિ પરંતુ દુઃખી જીવોને શાતા પહોંચાડવામાં જ ધર્મ માન્યો. આ ધર્મનું જીવનના છેલ્લા શ્વાસ સુધી પાલન કર્યું.

આવા આ સેવાભાવી મહાનુભાવની સેવાત્રાને તેમની ગેરહાજરીમાં પણ ધર્મપત્ની શ્રીમતી લક્ષ્મીબેન, સુપુત્ર શ્રી હિમાંશુભાઈ તથા પુત્રવધૂ શ્રીમતી દિપ્તીબેન શેઠિયા તેમના પગલે ચાલીને આગળ ધપાવી રહ્યા છે. તેમની ત્રણેય સુપુત્રીઓ પણ પિતાના આવા ગુણોને પોતાનામાં ઊતારી તેમના રસ્તે ચાલવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે. આવા આ માનવધર્મના મસીહાને સો....સો....સલામ. તેમના જીવનમાં રહેલા સદ્ગુણોને હિમાંશુભાઈ આજે તેમના જેવા બનીને નહિ પરંતુ સવાયા બનીને પોતાના જીવનમાં ઊતારી સેવાધર્મની આ મશાલને પ્રજ્વલિત રાખવા પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે. આપણે ઈચ્છીએ તેઓ પણ સેવાના આ મહાકાર્યમાં ખૂબ ખૂબ આગળ વધે.

લોહીના બુંદ-બુંદમાં દેશસેવા, સમાજસેવા સમાયેલા
છે તેવા ઉત્સાહી,
ખંતીલા

જૈન શ્રેષ્ઠી

ચૈતન્યભાઈ સંઘવી

શ્રી ચૈતન્ય સુરેન્દ્રભાઈ સંઘવી મૂળ ધ્રાંગધ્રાના વતની છે. ૧૫-૭-૧૯૬૮માં જેમનો જન્મ થયો અને જેઓ નામ

પ્રમાણેના જ ગુણ ધરાવે છે, એવા અમદાવાદના યુવાન અધ્યાપક ખરેખર ખૂબ જ સરસ રીતે સમાજની અને દેશની સેવા કરી રહ્યા છે. જેઓએ Ph.D. સુધીનો અભ્યાસ કર્યો છે અને હંમેશા ધગશથી અને ખંતથી કંઈકને કંઈક નવું કરવા માટે હંમેશા તત્પર છે એવા ચૈતન્યભાઈ માત્ર જૈન સમાજનું જ નહિ સમગ્ર દેશનું પણ ગૌરવ ગણાવી શકાય તેવા છે.

તેઓ નાનપણથી જ Indian Armyથી ખૂબ પ્રભાવિત હતાં. તેથી નાનપણમાં જ તેમને આર્મીમાં જોડાઈ દેશસેવા કરવાની મહેચ્છા હતી. પરંતુ આપણા ગુજરાતી સમાજમાં અને તેમાં જૈન સમાજના આપણા ધંધાકીય અભિગમને કારણે આ બાબત શક્ય ન બની. ત્યારબાદ તેમણે નાનપણમાં જ બીજું સ્વપ્ન જોયું જે એ હતું કે ડોક્ટર બનીને સમાજની સેવા કરવી. આ માટે તેઓ પ્રયત્નશીલ રહ્યા એટલું જ નહિ ૧૨મા ધોરણમાં માર્ક્સ પણ ખૂબ સારા લાવ્યા પરંતુ કૌટુંબિક નાણાકીય સ્થિતિ એટલી સારી ન હતી કે મેડીકલમાં પ્રવેશ વઈ શકે. આથી ડોક્ટર બનવાની તક મળી પણ હાથમાંથી જતા રહી. સારા માર્ક્સ હોવા છતાં મેડીકલમાં પ્રવેશ જાતો કરવો પડ્યો. ત્રીજું સ્વપ્ન ઊંચી દેખાતો પ્રત્યેનો પ્રેમ. ઉપરના બંને સ્વપ્ન તો પૂરા ન થઈ શક્યા પરંતુ ઇમારતો પ્રત્યેના પ્રેમે તેમને સૈનિકતા એન્જનીયરીંગ કરવા પ્રેરણા આપી. M.E. સુધીનો અભ્યાસ આ શાખામાં કરી કોલેજના અધ્યાપક તરીકે જોડાયા.

આજે જ્યારે વિતેલી ક્ષણો પર નજર નાખે છે તો જિંદગીમાં જોયેલા આ ત્રણેય સ્તંભો પૂર્ણ થતાં મહેસૂસ કરે છે. N.C.C.માં કેપ્ટનની ઉચ્ચ પદવી પ્રાપ્ત કરી છે સાથે Army સાથે કામ કરવાની તક મળે છે એટલે પ્રથમ સ્વપ્ન પૂર્ણ થયું રક્તદાન અને થેલસેમીયાના ક્ષેત્રે કામ કરી રહ્યા છે. આથી

આપોઆપ જ આરોગ્યક્ષેત્રે કામ કરવાની તક મેળવી અને ડોક્ટર ન બની શક્યાનો રંજ મનમાં હતો તે જતો રહ્યો. આથી એ રીતે પણ સંતોષ છે. આ ઉપરાંત સીવીલ એન્જિનિયરીંગમાં ભૂકંપ ઈજનેરી (Earthquake Eng.) ક્ષેત્રે આગળ વધીને ભૂકંપની અસર જેના પર ન થઈ શકે તેવી સોસાયટીનું નિર્માણ કરવા પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે. તેઓનું માનવું છે કે આ કાર્ય પણ તેઓ સરસ રીતે પૂર્ણ કરી શકશે એટલું જ નહિ આપણે જેની ઈચ્છા દેઢ રીતે મનમાં કરી હોય તે કદી પૂર્ણ થયા વિના રહેતી નથી.

જીવનસ્વપ્ન અને શોખની વાત કરીએ તો ઉપરના ત્રણે કાર્યોમાં જ કદાચ સમાવેશ થઈ જાય. તેઓ આ માટે અત્યારે નીચેની બાબતોને પરિપૂર્ણ કરવા પ્રયત્નશીલ છે.

(૧) ગુજરાત રક્તદાનમાં ઘણું આગળ છે. ૨૦૧૫ સુધીમાં રક્ત Replacement વગર મળી રહે તેવા પ્રયત્નો કરવા.

(૨) ગુજરાતમાં થેલેસેમીયા મેજર રોગ સાથેના બાળકો ન જન્મે તે માટે ભારતીય રેડક્રોસ સાથે કામ કરી એ સ્વપ્ન સાકાર કરવું. ૪

(૩) ભૂકંપ આવે ત્યારે વિનાશ વેરીને જાય છે. સેંકડો-હજારો માણસો જાન ગુમાવે છે. સીવીલ એન્જિ.માં ભૂકંપરક્ષિત ઈમારતોના નિર્માણ સાથે સંકળાઈને જાનમાલની નુકશાનીથી લોકોને બચાવવા.

તેઓનું જીવન પણ સંઘર્ષમય છે. ૧૯૮૨ થી ૯૨ સુધી ખૂબ જ કપરી પરિસ્થિતિમાં જીવન વિતાવવું પડ્યું. પિતા LICમાં સર્વિસ કરતાં હતાં. નિવૃત્ત થઈને આવેલી બચત ધંધામાં ભાગીદાર સાથે રોકી પણ તે મૂકી ગુમાવવાનો વારો આવ્યો. ચાર ભાઈઓ હતાં. ચારેયના ભણતરનો ખર્ચ પરવડી શકે તેમ ન હતો. આથી ભાઈઓએ જ આપકમાઈ કરીને આગળ ભણવાનું હતું. ચૈતન્યભાઈ તે વખતે ૯મા ધોરણમાં ભણતા. તેઓને પણ ટ્યુશન કરી પોતાનો ખર્ચ કાઢવો પડતો હતો. પિતા તથા માતાને પણ ભણતરનો ખૂબ લગાવ હતો આથી પ્રેરણા અને પ્રોત્સાહન આપતા રહ્યા અને દુઃખનો દસકો વીતી ગયો. ચારેય ભાઈઓ જીવનમાં ખૂબ આગળ વધ્યા. ચૈતન્યભાઈને M.E. પૂર્ણ કર્યા બાદ ૧૯૮૧માં કોલેજમાં સર્વિસ મળી ગઈ અને સંઘર્ષના દિવસો પૂરા થયા.

સમાજોપયોગી કાર્ય કરવાની પ્રેરણા પણ માતા-પિતાની

જિંદગીમાંથી જ મળી. મોરબીમાં મચ્છુ ડેમ તૂટતા હોનારત સર્જાઈ એ વખતે ચૈતન્યભાઈ માત્ર ૧૦ વર્ષના. પિતાજી રાજકોટમાં સર્વિસ કરતા. એ વખતે માતા-પિતા બંને રાહતકાર્યમાં આગળ પડતો ભાગ લેતાં. સીવીલ હોસ્પિ.માં એ વખતે પૂર હોનારતના ઈજાગ્રસ્તોને સારવાર અપાતી. તેમને ૧૦ બોટલ રક્તની ખૂબ જરૂર હતી. પિતાએ પોતે તથા સ્ટાફના ભાઈઓને પ્રેરણા આપી ૮ બોટલ રક્ત એકઠું કર્યું. ૨ બોટલ હજુ જોઈતી હતી. એ વખતે ચૈતન્યભાઈએ વિચાર કર્યો કે હું રક્ત આપી દઉં તો ૧ બોટલ જ ઘટે. ડોક્ટરને એ માટે વિનંતી કરી ત્યારે ડોક્ટરે પ્રેમપૂર્વક સમજાવ્યું કે ૧૮ વર્ષની ઉંમર પછી જ રક્તદાન થઈ શકે. બસ, ત્યારપછી તેઓ ૧૮ વર્ષની ઉંમર ક્યારે થાય તેની રાહ જોવા માંડ્યા. મતદાન કરવા માટે નહિ પણ રક્તદાન કરવા માટેની તેમની આ અદમ્ય ઝંખનાએ ૧૮ વર્ષની ઉંમરથી દર ત્રણ મહિને રક્તદાન કરવાનું શરૂ કર્યું અને અત્યાર સુધીમાં ૧૦૦થી વધુ વાર રક્તદાન કરી ચૂક્યા છે. તેઓનું દેહપણે માનવું છે કે તેઓ ક્યારેય માંદા નથી પડ્યા તેનું કારણ નિયમિત રક્તદાન છે.

હાલ તેઓ રક્તદાન અને થેલેસેમીયા બંને કાર્યો માટે ગુજરાત ટેકનોલોજીકલ યુનિ.માં ઈન્ચાર્જ ઓફિસર તરીકે કાર્યરત છે. અવારનવાર રક્તદાન શિબિરોનું આયોજન કરે છે. GTUના દરેક વિદ્યાર્થી માટે થેલેસેમીયા ટેસ્ટ ફરજિયાત બનાવ્યો છે.

૨૦૦૧ના આવેલા ભૂકંપમાં ભૂજમાં લગભગ ૧૩૮૦૫ વ્યક્તિઓએ જાન ગુમાવ્યા. આ વખતે એક ઘટના એવી બની કે જેણે જીવનપદ્ધતિ બદલી નાખી. તે વખતે ચૈતન્યભાઈ N.C.C.ના વિદ્યાર્થીઓ સાથે ભૂજમાં આર્મી સાથે રહી રાહતકાર્યમાં જોડાયા. એ વખતે પોતાને એક ૪ વર્ષના બાળકની લાશ લઈને આવવું પડ્યું. આ ઘટનાથી ખૂબ આઘાત લાગ્યો. ૧૦-૧૨ દિવસ સુધી રાત્રિના પણ ઊંઘ હરામ થઈ ગઈ અને નક્કી કર્યું કે ભૂકંપ પ્રતિરોધક બાંધકામ વિષે સમાજમાં જાગૃતિ લાવવી. એ માટે એલ.ડી. કોલેજમાં “ભૂકંપ ઈજનેરી પ્રયોગશાળા”ની સ્થાપના કરી જેની કામગીરીની રાષ્ટ્રીય કક્ષાએ નોંધ લેવાઈ.

હાલમાં ઘણા બધા મહત્વના પ્રોજેક્ટ ચાલી રહ્યા છે. તેમાંનો Project GSDMA (Gujrat State Disaster Management Authority) ગુજરાતમાં ૧૮ ઈજનેરી સંસ્થાઓ સાથે ચાલી રહ્યો છે. જેનાથી સીવિલ એન્જિનિયરોને

ભૂકંપ વિષે સાચી માહિતી આપી શકાય. આ ઉપરાંત “ભૂકંપ પ્રતિરોધક બાંધકામ” વિષે ૧૮ હપ્તાની શ્રેણીનું નિર્માણ ચાલી રહ્યું છે. IIT જેવી સંસ્થાએ પણ આ માટે પોતાનો ઉત્કૃષ્ટ અભિપ્રાય આપ્યો છે અને જાગૃતિ લાવવા બીજા પણ ઘણા કાર્યક્રમો ચાલી રહ્યા છે.

આવા ચૈતન્યભાઈ કેપ્ટનની રેન્ક સાથે ૧૦૦થી વધુ વખત રક્તદાન કરનાર પ્રથમ ભારતીય બન્યા છે. તેમની આ બધી સફળતાઓમાં તેઓ પત્નીને પણ શ્રેય આપતા કહે છે કે અવનીએ પણ જિંદગીના ઊતાર-ચડાવમાં ઘણો સાથ-સહકાર આપી હિંમત વધારી છે, એટલું જ નહિ રક્તદાનના કાર્યોમાં પતિની સાથે હમકદમ બની ચાલી રહ્યા છે ત્યારે આ દંપતિની મનીષા એટલી જ છે કે આવા કાર્યોમાં હંમેશા ખૂબ ખૂબ આગળ વધે. બે બાળકો હિમાની (૧૩ વર્ષ) અને શાશ્વત (૧૦ વર્ષ) પણ જ્યારે એમ કહે છે કે અમે પણ ૧૮ વર્ષની ઉંમરથી રક્તદાન ચાલું કરીશું ત્યારે આ દંપતિને ખૂબ જ આનંદ થાય છે. પોતાનામાં રહેલી બીજાને ઉપયોગી થવાની વૃત્તિને, બીજાની જિંદગીની અમૂલ્ય કિંમતને જાણી તેને બચાવવામાં સહાયરૂપ થવાની આ અંતરની મહેચ્છાને સમજી સમાજ પણ એમને જ્યારે સંપૂર્ણપણે સાથ આપવા તત્પર બનશે તે તેમના આ કાર્યોની ફલશ્રુતિ હશે. આજે નહિ તો કાલે તેઓ તેમની આ ઈચ્છાઓ પરિપૂર્ણ કરી ખૂબ ખૂબ આગળ વધે તેવી શુભભાવના-શુભકામના તથા અંતરની અભિવંદના.

એમનું જીવન સમાજને એ સંદેશો આપી જાય છે કે- ખરા હૃદયથી જોયેલા સ્વપ્નો પૂરા થયા વગર રહેતા નથી. ચૈતન્યભાઈના જીવન માટે આ પંક્તિઓ યોગ્ય જ છે કે.....

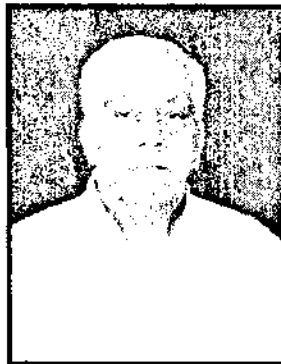
સ્વાર્થવશ સ્વને કેન્દ્રમાં રાખનારો કમજોર છે,
પરમાર્થભાવે સર્વને કેન્દ્રમાં રાખનારો શિરમોર છે,
કુરુક્ષેત્રમાં બીજાને મારનારો બળવાન છે,
કરુણાના ક્ષેત્રમાં સર્વને ચાહનારો ભગવાન છે.

અંતમાં, તેમણે મેળવેલી કેટલીક સિદ્ધિઓ પર નજર કરીએ તો....

* ૨૦૦૨માં ગુજરાતના ગવર્નર શ્રી સુંદરસિંહ ભંડારી તથા ૨૦૦૫માં ગવર્નર શ્રી પંડિત નવલકિશોર શર્માના હસ્તે તેઓને બ્લડ ડોનર ઓર્ગેનાઈઝેશન એવોર્ડ તથા ટ્રોફી એનાયત થઈ જે ઈન્ડિયન રેડક્રોસ સોસાયટી દ્વારા આપવામાં આવે છે.

- * કેપ્ટનની રેન્ક સાથે ૧૦૦થી વધુ વખત રક્તદાન કરનાર પ્રથમ ભારતીય બનવાનું ગૌરવ પ્રાપ્ત.
- * સોથી વધુવાર રક્તદાન કરનાર નાનામાં નાની વયના વ્યક્તિ અને રક્તદાન માટે તેમના શ્રેષ્ઠ કાર્ય માટે ઈન્ડિયન રેડક્રોસ સોસાયટી તરફથી ટ્રોફી એનાયત કરવામાં આવી છે.
- * ૨૦૦૨માં ગવર્નર શ્રી સુંદરસિંહ ભંડારીના હસ્તે ટ્રોફી એનાયત થઈ-શ્રેષ્ઠ સન્માન.
- * ૨૦૦૫માં ગવર્નર શ્રી પંડિત નવલકિશોર શર્માના હસ્તે ટ્રોફી એનાયત થઈ-શ્રેષ્ઠ સન્માન.
- * ૨૦૦૭માં શ્રી પંકજ ઉધાસ-પ્રેસીડેન્ટ મહારાષ્ટ્ર થેલેસેમીયા એસોસીએશન-ટ્રોફી
- * ૨૦૧૦માં શ્રી બી. જે. દિવાન મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ તથા સ્વામી અધ્યાત્માનંદજીના હસ્તે ટ્રોફી
- * GTUમાં થેલેસેમીયા ટેસ્ટીંગ માટેની શ્રેષ્ઠ પ્રવૃત્તિ બદલ ડૉ. કમલાજીના હસ્તે ૨૦૧૦માં એવોર્ડ
- * પ્રમુખ-સેન્યુરિયન બ્લડ ડોનર ક્લબ ઓફ ઈન્ડિયન રેડક્રોસ સોસાયટી
- * સેક્રેટરી-ગુજરાત ટેકનિકલ યુનિવર્સિટી સ્પોર્ટ્સ બોર્ડ.
- * ઈન્ચાર્જ ઓફિસર-ગુજ. ટેકનિ. યુનિ. દ્વારા થતી N.S.S. અને N.C.C. પ્રવૃત્તિઓના

આ ઉપરાંત ઈન્ડિયન સોસાયટી ઓફ ટેકનિકલ એજ્યુકેશન, ગુજરાત ઈન્સ્ટીટ્યૂટ ઓફ સીવીલ એન્જિનિયર્સ અને આર્કિટેક્ટ, ઈન્સ્ટીટ્યૂટ ઓફ એન્જિનીયર્સ (ઈન્ડિયા), સ્ટ્રક્ચરલ એન્જિનિયરીંગ ફોરમ ઓફ ઈન્ડિયા વગેરે સાથે જોડાયેલા છે.

સ્પષ્ટ વક્તા, નીડર પત્રકાર,
'જૈન ક્રાંતિ'ના પૂર્વતંત્રી
શ્રી રસિકભાઈ પારેખ

સંત અને શૂરાઓની ભૂમિ,
પાવન-પવિત્ર-પૂજનીય વ્યક્તિઓની
કર્મભૂમિ એટલે સૌરાષ્ટ્ર. આવા
સૌરાષ્ટ્રના જેતપુર ગામે શ્રી
યુનીલાલ મયાચંદ પારેખ અને

દયાબેનના ઘેર તા. ૧૪-૬-૩૨ના રોજ રસિકભાઈનો જન્મ થયો. પાંચ ભાઈ તથા પાંચ બહેન અને માતા-પિતા સહિત બહોળા પરિવારમાં ધર્મપરાયણતા અને કર્તવ્યપરાયણતાનો સમન્વય થયો હતો.

શ્રી રસિકભાઈનું બાળપણ જેતપુરમાં જ વીત્યું. શૈક્ષણિક અભ્યાસ B.A. સુધી કરેલ જે મુંબઈ મુકામે રુઈયા કોલેજમાં સંપન્ન કરેલ. કોલેજનો અભ્યાસ પૂર્ણ થયા બાદ આર્થિક ઉપાર્જન કરવા માટે સરકારી નોકરીમાં જોડાયા. લગભગ ૧૧ વર્ષ સુધી નોકરી કરી પરંતુ ત્યાર બાદ સ્વતંત્ર વ્યવસાય માટે મન તલપાપડ બનતા સરકારી નોકરીને તિલાંજલિ આપી, પોતાના મોટાભાઈ સાથે પ્રેસમાં જોડાયા. સાતેક વર્ષ તેમની સાથે કાર્ય કર્યા બાદ જૈન ધાર્મિક માસિક પત્ર “જૈન ક્રાંતિ” ચાલુ કર્યું.

‘જૈન ક્રાંતિ’ એ સૌરાષ્ટ્રનું તટસ્થ, નીડર અને આગમજ્ઞાન કરાવતા લેખોનું પ્રાગટ્ય કરતું એક નામાંકિત માસિકપત્ર ગણાય છે. ક્યારેય પણ, કોઈથી પણ ડર્યા વિના સાચી વાતોને યોગ્ય રીતે રજૂ કરવી, સાચા સંતોની તરફેણ કરી માર્ગ ભૂલેલા શ્રમણ-શ્રમણીઓને યોગ્ય માર્ગદર્શન-દિશાસૂચન આપી સમગ્ર સમાજને ધર્મના પાયાના સિદ્ધાંતોથી માહિતગાર કરવા તે એકમાત્ર લક્ષ્ય હેઠળ આ માસિકપત્ર ચાલતું. લગભગ ૨૮ વર્ષ સુધી સુંદર રીતે તેનું પ્રકાશન કર્યા બાદ હમણા બે-ત્રણ વર્ષથી નાદુરસ્ત તબિયતને કારણે ‘જૈન ક્રાંતિ’નું સંપાદનકાર્ય અન્ય સંસ્થાને સોંપી તેમાંથી નિવૃત્ત થયા છે.

‘જૈન ક્રાંતિ’ માસિકની સાથે સાથે છેલ્લા લગભગ ૧૧ વર્ષથી ૨૫૦ ઉપરાંત સાધર્મિકોને દર મહિને જીવન-જરૂરિયાતની ચીજવસ્તુઓનું વિનામૂલ્યે વિતરણ કરવામાં આવે છે. તેલ, ઘી, ચણાદાળ, ચોખા જેવી જીવનજરૂરી વસ્તુઓના ભાવ ફૂદકે ને ભૂસકે વધતાં જ જાય છે ત્યારે અપાતી આ સહાય સ્વધર્મી બંધુઓને આ કાળ-ઝાળ મોંઘવારીમાં સહાયરૂપ બને છે. મોટા શહેરોમાં વસતા મધ્યમવર્ગીય સ્વધર્મી બંધુઓની હાલત ખરેખર દયનીય હોય છે. ન તો તેઓ કોઈની પાસે હાથ લાંબો કરી શકે કે ન ટૂંકી આવકમાં પોતાનું જીવન સારી રીતે જીવી શકે. આથી જ આવા સાધર્મિકોને મદદરૂપ થવું એ દરેકનું કર્તવ્ય છે. આ તો થઈ અમુક કુટુંબોને દર મહિને અમુક વસ્તુઓ એકવાર આપીને મદદરૂપ થવાની.

જાન્યુઆરી ૨૦૧૧થી ‘જૈન ક્રાંતિ’ સ્વધર્મી સહાય

યોજના’એ નવા કલેવર ધારણ કર્યા છે. ૨૫૦ કુટુંબોને તો નિયમિત સહાય અપાય જ છે પરંતુ જે કુટુંબો સાવ ગરીબ છે જેમની આવકમાં બહુ બહુ તો ૨૦૦૦ થી ૩૦૦૦ હોય કે પછી ક્યારેક કુટુંબના મોભીનું અવસાન થયું હોય તેવી વ્યક્તિઓ માટે જીવન જીવવું બહુ અકારું થઈ પડતું હોય છે. આવી વ્યક્તિઓ માટે ‘જૈન ક્રાંતિ’એ પહેલ કરી છે. જરૂરિયાતમંદ હોય એવા પાંચ પરિવારોને દત્તક લેવાનું નક્કી કર્યું છે. આવા પરિવારોને આખા માસનો ઘરખર્ચ, માંદગી સમયે દવાની સહાય, સ્કૂલ કે કોલેજમાં ભણતા બાળકોની સ્કૂલ ફી તથા યુનિફોર્મનો ખર્ચ ‘જૈન ક્રાંતિ’ સ્વધર્મી સહાય યોજના’ હેઠળ આપવામાં આવશે.

અત્યારે તો માત્ર પાંચ કુટુંબોથી શરૂઆત કરી છે પરંતુ ધીમે ધીમે જો દાતાઓનો સાથ-સહકાર અને પ્રેરણા મળશે તો આ યોજના અંતર્ગત ૪૦ થી ૫૦ પરિવારો દત્તક લેવાની વિચારણા ચાલે છે. ઉદારદિલ દાતાઓના સહકારથી આ કાર્ય પણ સફળ થશે જ અને વધુ પરિવારો દત્તક લેવાશે જ એવી દરેકને આશા છે.

શ્રી રસિકભાઈ પારેખ સ્વધર્મી બંધુઓની આવી સેવા તો કરી જ રહ્યા છે ઉપરાંત તેઓ નીચેની સંસ્થાઓમાં સેવા આપી રહ્યા છે.

- સ્થાનકવાસી જૈન મોટા સંઘ, રાજકોટ-માનદ્ સલાહકાર
- શ્રી ઋષભદેવ સ્થા. જૈન સંઘ, રાજકોટ-માનદ્ સલાહકાર
- સ્થાનકવાસી જૈન સંઘ-પૂર્વ વિભાગના પ્રમુખ સલાહકાર
- ગોંડલ સંપ્રદાય સ્થાનકવાસી જૈન સિદ્ધાંત સંરક્ષક સમિતિના સ્થાપક સભ્ય
- ગોંડલ ગચ્છ ગૌરવ માસિકના માનદ્ સલાહકાર

કોઈપણ સંઘને લગતી બાબત હોય, સાધુ-સાધ્વીને લગતી બાબત હોય તો હંમેશા રસિકભાઈની સલાહ-સૂચન અને મદદ લેવાતી હોય છે. પોતાનામાં રહેલ અનુભવ, કાબેલિયત અને કોઠાસૂઝથી તેઓ હંમેશા જૈન સમાજમાં આગળ પડતા રહીને દરેક કાર્યો કરતાં હોય છે. વિવાદ કર્યા વિના અંદર-અંદર કુનેહથી સંપ-સલાહ કરીને વાત પતાવવા માટે તેઓની કુનેહ વખણાય છે. હંમેશા તેઓ શાસનના કાર્યો સરળ રીતે કરીને સંઘ, સમાજ અને સ્વધર્મીઓની સેવા કરતાં રહે એ જ અભ્યર્થના.

શ્રી કેળવણી માટે જીવન સમર્પિત કરનાર

શ્રી લીલાબેન કોઠારી

આયખું આખું દિકરીઓ શિક્ષણના ક્ષેત્રે, સમાજના ક્ષેત્રે આગળ કેવી રીતે વધે તેની બેવના રાખી કન્યા કેળવણીના ઉત્કર્ષ માટે જીવન સમર્પિત કરનાર શ્રી લીલાબેન કોઠારી શ્રી કડવીબાઈ વિરાણી કન્યા વિદ્યાલયના સક્રિય ઉપપ્રમુખ છે. રાજકોટના જ વતની શ્રી

લીલાબેનનો જન્મ તા. ૧-૧૦-૨૮ના રોજ થયો હતો. એ જમાનામાં પણ M.A., M.Ed. સુધીનો અભ્યાસ કરી શિક્ષણ ક્ષેત્રે પોતાની કારકિર્દી શરૂ કરી, આગળ ધપાવી અને આજે ૮૨ વર્ષની ઉંમરે પણ શિક્ષણ ક્ષેત્રે હજુ એટલા જ સક્રિય છે.

નાનપણથી જ સુખી, સંસ્કારી અને ઉચ્ચ મધ્યમ વર્ગમાં જન્મેલા લીલાબેનના જીવનમાં કોઈ એવી ઘટના નહોતી બની કે તેમને એવો નિર્ણય લઈ લેવો પડે કે મારે આજીવન કુંવારા રહેવું, પરંતુ નાનપણથી મનમાં એક જ વાત કે સ્ત્રીઓ કેવી રીતે આગળ વધી શકે? અને પુરુષના આલંબન વગર પણ એકલી શા માટે ન જીવી શકે? સ્ત્રી ધારે તો પુરુષની સહાય વગર પણ વિકાસના શિખરો સર કરી શકે છે.

માતા-પિતાની છત્રછાયામાં B.A. સુધીનો અભ્યાસ સુંદર રીતે પૂર્ણ કરી ૧૯૫૦ની સાલથી જ શિક્ષકની કામગીરી શરૂ કરી. શિક્ષકની કામગીરી કરતાં કરતાં જ સાથે M.A. પણ કર્યું અને M.Ed. પણ પૂરું કર્યું.

૧૯૫૦થી કારકિર્દી શરૂ કરી ત્યારબાદ B.Ed. ૧૯૫૮માં પૂરું કર્યું. B.Ed. કર્યા પછી પાંચ વર્ષ પૂરા થયા કે તરત જ આચાર્યની પદવી પ્રાપ્ત કરી. જીવનને જે ક્ષેત્રે આગળ વધારવું હતું તે ક્ષેત્રમાં આવી ઉચ્ચ પદવી પ્રાપ્ત થઈ તે તેમના માટે જીવનનો અતિ આનંદનો પ્રસંગ હતો તેમ જ જીવન આખું આ પ્રસંગ અવિસ્મરણીય બની રહે તેવો હતો. વળી આ પદવી અણધારી જ મળી તેથી ખુશીનો કોઈ પાર ન રહ્યો. સર્વિસ શરૂ થયાના ૧૩ જ વર્ષમાં ઉચ્ચ પદવી પ્રાપ્ત કરી તેથી ખૂબ જ સરસ રીતે કામ કરવાની તક મળી.

આ ક્ષેત્રમાં ત્વરિત પ્રગતિના શિખરો સર કરવામાં શ્રી

લીલાબેનની ફરજનિષ્ઠા, કામ પ્રત્યેની પૂરી વફાદારી, આવડત, પ્રમાણિકતા, હોંશિયારી તેમ જ શિક્ષણ પ્રત્યેનો સમર્પણભાવ પણ કામ કરી ગયો. જે વલ્લભ કન્યા કેળવણી મંડળે તેમની કારકિર્દીની શરૂઆતમાં જ તેમને મનગમતી પ્રવૃત્તિ દ્વારા આગળ વધવાની તક આપી, વિશાળ આકાશ આપ્યું એ સંસ્થા પ્રત્યે તેમના મનમાં એક સમર્પિતભાવ જન્મ્યો. આ ભાવને કારણે જ તેઓ આજીવન એક સંસ્થા સાથે જ બંધાયેલા રહ્યા એટલું જ નહિ લોહી રેડીને પણ સંસ્થાનું હિત, વિકાસ અને આગેકૂચ કઈ રીતે થાય તે જ સદા વિચારતા રહ્યા અને એ પ્રમાણે જ કાર્ય કરતાં રહ્યા. બહારની સંસ્થાઓમાં માત્ર એક કાઠિયાવાડ નિરાશ્રિત બાલાશ્રમમાં તેઓ ટ્રસ્ટી રહેલ.

વળી શૈક્ષણિક સંસ્થા સાથે સંકળાયેલ હોવા છતાં સાથે સાથે સામાજિક સેવા પણ ખૂબ સરસ રીતે કરતા ગયા. ઉચ્ચ પદવી હોવાથી શિક્ષણસંસ્થામાં કાર્ય કરતાં કરતાં ઘણા પ્રશ્નો ઉપસ્થિત થતાં આ બધાનો કોઠાસૂઝથી ઉકેલ લાવવો, બધાનો સહકાર લઈ દરેક પ્રશ્નનું નિરાકરણ કરવું. કોઈને મનદુઃખ ન થાય તેનો ખાસ ખ્યાલ રાખતા. વળી આ બહેનો માટેની સંસ્થા હોઈ ઘણીવાર જરૂરિયાતમંદ બહેનો પણ આવતી જેમને આર્થિક, શૈક્ષણિક કે સામાજિક મદદની કે હૂંકની જરૂરિયાત હોય-આ બધાને તેમની યોગ્યતા પ્રમાણે યથાશક્તિ મદદ કરતાં. ઘણી વખત સંસ્થામાં ભણી ગયેલી બહેનોને કોઈ કૌટુંબિક સમસ્યા ઊભી થઈ હોય તો તેઓ પણ શ્રી લીલાબેનના માયાળુ અને લાગણીશીલ સ્વભાવને કારણે તેમનું માર્ગદર્શન લેવા આવતાં ત્યારે તેઓને પણ ખૂબ પ્રેમથી આવકારી તેમના પ્રશ્નોનો ઉકેલ લાવી દેતા, ક્યારેક વળી આવા બહેનોને આર્થિક સમસ્યા ઊભી થઈ હોય તો તેમને તેમની યોગ્યતાનુસાર કાર્ય કરવાની પ્રેરણા આપતા. વળી એ જમાનામાં બહેનોના શિક્ષણ પ્રત્યે સમાજનું વલણ બહુ ઓછું નહોતું. અમુક માતા-પિતા જ સ્ત્રી કેળવણીનું મહત્ત્વ સમજતા અને દિકરીઓને ભણાવતા. આવા સમયે કન્યાઓના વાલીઓને દિકરીઓ પ્રત્યેની દૃષ્ટિ બદલવાની, સ્ત્રી-કેળવણીને મહત્ત્વ આપવાની વાતો સમજાવતા.

નાની ઉંમરથી પૂર્વ જન્મના સંસ્કાર હોવાથી જ્ઞાનપિયાસા વધુ હતી અને સંસાર જીવનમાં રસ ન હતો, આમ છતાં મનમાં કંઈક કરવાની તમન્ના હતી. ધર્મ પ્રત્યે એક ઝુકાવ હતો. કોલેજમાં ગયા ત્યાં સુધી નિયમિત ઉપાશ્રયે જતા, ધાર્મિક અભ્યાસ કરતાં, પ્રતિક્રમણ કરાવવા જતાં અરે! એક સમય તો

એવો હતો કે દીક્ષા લેવાના પણ અંદરમાં ભાવ જાગેલા હતાં.

પરંતુ કોલેજ શિક્ષણ પુરું કર્યા પછી તુરત જ શ્રી વલ્લભ કન્યા કેળવણી મંડળમાં જોડાયા. આ સંસ્થા ત્યારે હજુ ઊભી જ થઈ હતી. નવી સંસ્થા હોવાને કારણે કામ પણ ઘણું રહેતું. વળી આ સંસ્થા ઊભી કરનારા પાયાના પથ્થરોનું જીવન પણ ઘણું આદર્શમય અને પ્રેરણામય હતું. આ સંસ્થામાં ત્યારે જે બહેનો જોડાયેલી હતી તે બધી ખૂબ જ નિષ્ઠાવાન, કાર્યશીલ અને પોતાના કાર્યને સંપૂર્ણપણે સમર્પિત સન્નારીઓ હતી. વળી આ બધી બહેનો પણ કુંવારી રહીને જ સ્ત્રી-કેળવણી માટે કાર્ય કરી રહી હતી. આ બધી બહેનોના પરિચયમાં આવ્યા, તેમની સાથે કામ કર્યું, તેઓ જે કાર્ય કરતાં હતાં તે બધું જોયું. આ પછી તેમની જેમ જ કાર્ય કરવાની ઈચ્છા થતાં કુંવારા રહીને જ આગળ વધવાનો અને કન્યા-કેળવણીના કામમાં જ જોડાઈ જવાનો નિર્ધાર કર્યો.

વર્ષો સુધી ખૂબ જ ઉત્સાહથી અને નિષ્ઠાથી કાર્યો કર્યા. આ કાર્યશીલતાએ તેમને નામ, દામ અને ઠામ બધું જ અપાવ્યું. જિંદગીના એક પ્રતિષ્ઠિત મુકામે પહોંચ્યા પછી અંદરમાં રહેલી સુષુપ્ત આધ્યાત્મિક ભાવના જાગ્રત થવા લાગી. આ ચેતનાના બળે તેઓ ધીમે ધીમે શ્રીમદ્ રાજચંદ્રના સાહિત્ય વાંચન માટે પ્રેરાયા. ધાર્મિક શ્રદ્ધા અધ્યાત્મિક ભાવોમાં ઊંડા ઊતરવાને કારણે દેહ થઈ. જે આજ સુધી તેમાં કાર્યરત રાખે છે.

આમ એક જ સંસ્થાને આજીવન સમર્પિત એવા શ્રી લીલાબેન જ્ઞાન, ધ્યાન, શિક્ષણ અને સેવામાં તો સક્રિય રહ્યા જ હતાં પરંતુ હંમેશા દાનધર્મનું આચરણ પણ કરતાં રહ્યાં છે. જીવનમાં આવતાં શુભ પ્રસંગોએ અવારનવાર તેઓ પોતાની શક્તિ અનુસાર પાંજરાપોળ, ગૌશાળા, જ્ઞાનમંદિર, ઈસ્કોન જેવી સંસ્થામાં દાન આપતાં જ રહે છે. તેમના આ જીવનમાં, જીવનના કાર્યોમાં, કેળવણીના અભિયાનમાં આગળ વધવા માટે શ્રી વલ્લભ કન્યા કેળવણી મંડળના સ્થાપક શ્રી સુભદ્રાબહેન શ્રોફની ઘણી જ પ્રેરણા મળી છે.

આજે ૮૨ વર્ષની ઉંમરે પણ તેઓ સંસ્થામાં એટલા જ સક્રિય છે. આજે પણ બહેનોને કાર્ય કઈ રીતે કરવું તેની પ્રેરણા અને માર્ગદર્શન આપતા રહે છે. આ સંસ્થામાં સૌ પ્રથમ આચાર્ય ત્યારબાદ મંડળના નિયામક, મંત્રી અને હાલમાં ઉપપ્રમુખ તરીકે ફરજ બજાવી રહ્યા છે, સાથે સાથે પ્રવાસનો શોખ પણ પૂરો કરતાં રહ્યા છે. એકવાર યુરોપનો પ્રવાસ તથા ભારતના જુદા જુદા પ્રવાસો કર્યા છે.

ઉંમરના કારણે કોઈ નવું આયોજન નથી પરંતુ પ્રભુમય જીવન જીવવાથી શાંતિ મળે છે એમ માનતા હોવાથી એ રીતે જીવન જીવવાના પ્રયાસો કરે છે.

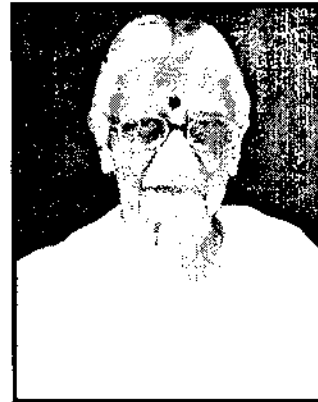
શ્રી લીલાબેનનું જીવનસ્વપ્ન ખૂબ સફળ રીતે પૂર્ણ થયું છે. સંસારમાં પડ્યા વિના પણ ઉત્તમ રીતે સફળતાથી જીવન જીવી શકાયું તેનો આનંદ આ ઉંમરે પણ તેમના ચહેરા પર દેખાય છે. બસ, હવે એટલી જ ઈચ્છા છે કે બની શકે તેટલી અન્યને મદદ કરવી, બીજાના દુઃખમાં સહભાગી બનવું. અંતરમાં સદા એ ઈચ્છા બળવત્તર થતી રહી છે કે-પરમાત્માના આધારે જ જીવન સફળ બન્યું, સ્વપ્ન પૂર્ણ થયું અને તંદુરસ્ત જીવન મળ્યું આ બધાનો અહેસાસ કરીને વધુ ને વધુ અધ્યાત્મ માર્ગે ઊંડા ઊતરવાના ભાવ છે. આ તકે તેઓ મનને સ્થિર કરી ધર્મભાવનામાં લીન બનવાનો પુરુષાર્થ કરતાં કરતાં એ ચિંતન કરી રહ્યા છે કે,

કહે છે કોઈ ઘરતીનું આ સદન બદલો,
કહે છે કોઈ વળી જર્જરિત ગગન બદલો,
બેઝસર છે બધી વ્યર્થ ફેરફારની વાતો,
ન સ્થિર રહી શકે સંસારમાં એ મન બદલો.

બસ, મનને બદલી, અધ્યાત્મમાં સ્થિર કરી, આગળ વધવાના ભાવ પૂરા થાય એ જ પ્રભુપ્રાર્થના.

સ્વાતંત્ર્ય સેનાની, કન્યા કેળવણીના આરાધક

સુભદ્રાબેન શ્રોફ

ગાંધીજીએ આદરેલી આઝાદી મેળવવાની લડતથી જાણે હવામાં પણ જાણે સ્વાતંત્ર્ય મેળવવાની ખુમારી હતી. અસહકારની લડત અને સત્યાગ્રહોમાં મહિલાઓ પણ સક્રિય હતી. રાજકારણના ક્ષેત્રે ભારતીય નારીનો થયેલો પ્રવેશ ૨૦મી સદીના ભારતીય ઇતિહાસની એક અદ્ભુત અને અપૂર્વ ઘટના હતી.

આવા રાષ્ટ્રપ્રેમની હવાના વાતાવરણમાં સૌરાષ્ટ્રના જેતલસર ગામે ૧૯૧૫માં સુભદ્રાબેનનો જન્મ થયો. પિતા ચીમનલાલ શ્રોફ વડોદરાના કલાભવનના પ્રિન્સિપાલ હતાં. પ્રારંભથી મેટ્રિક સુધીનું શિક્ષણ વડોદરામાં લીધું. ૧૯૩૬માં

તેઓ અંગ્રેજી સાથે એમ.એ. થયા. ત્યારપછી નડિયાદના વિઠ્ઠલ કન્યા વિદ્યાલયમાં જોડાયા. ૧૯૪૨ની “હિંદ છોડો” લડતમાં સક્રિય થવા સંસ્થાને સ્વેચ્છાએ છોડી સ્વાતંત્ર્ય સેનાનીઓની ટુકડીમાં જોડાયા. ખેડા જિલ્લાના એક ગામમાં ભાષણ દ્વારા લડતનો પ્રચાર કરતાં પકડાયા, ત્રણ માસ જેલની સજા થઈ. તેમની સાથે સુમતિબેન વૈદ્ય, યશોદાબેન, લીલાબેન પટેલ વગેરે હતાં. જેલવાસ દરમિયાન સુભદ્રાબેનને માની બિમારીના સમાચાર મળ્યા ત્યારે જો પેરોલ પર છૂટે તો બાંહેધરી લખી આપવી પડતી કે અત્યારે મને મુક્ત કરવામાં આવશે તો હું કોઈપણ પ્રકારની ચળવળમાં હવે પછી ભાગ લઈશ નહિ. રાજસત્તા સામે જંગ માંડ્યો હતો તેની સામે શા માટે ઝૂકવું? તેઓ જેલમાં હતાં ત્યારે જ માતાનું અવસાન થયું. આમ કૌટુંબિક મુશ્કેલી અને દુઃખના પ્રસંગોમાં પણ મનોબળ દૃઢ રાખી ઝઝૂમ્યા પણ સિદ્ધાંતો સાથે બાંધછોડ ન કરી.

ત્યારબાદ વડોદરા અને મુંબઈ રાષ્ટ્રીયશાળામાં જોડાયા. ૧૯૪૬માં સ્વરાજ મળશે તેવી આશા બંધાઈ હતી ત્યારે વડોદરામાં સુભદ્રાબેન અને સુમતિબેનને દરબાર ગોપાળદાસે રાજકોટમાં કન્યા કેળવણી મંડળ શરૂ કરવાનું આમંત્રણ આપ્યું.

૨૦મી સદીના આરંભે સૌરાષ્ટ્રમાં કન્યા કેળવણીનું પ્રમાણ માત્ર બે કે ત્રણ ટકા હતું. સ્ત્રીઓની સ્થિતિ ઊંચી લાવવા દરબારસાહેબ તથા ભક્તિબા કોઈ નક્કર કાર્ય કરવા માંગતા હતા. નડિયાદની વિઠ્ઠલ કન્યા કેળવણી જેવી જ કન્યા કેળવણીની સંસ્થા રાજકોટમાં ઊભી કરવાનું નક્કી કર્યું. બંને બહેનોએ રાજકોટથી અજાણ્યા હોવા છતાં, સંસ્થા સંચાલનનો અનુભવ નહિવત્ હોવા છતાં આ પડકાર ઝીલી રાજકોટને પોતાનું કાર્યક્ષેત્ર બનાવ્યું. સુભદ્રાબેન અને સુમતિબેન શિક્ષણકાળમાં વડોદરા સાથે હતાં. તેમના ધ્યેય અને વિચારસરણી સમાન હોવાથી સાથે કામ કરવાનો નિર્ણય કર્યો.

૧૯૪૬ની ૯મી જૂને દરબારસાહેબ, ભક્તિલક્ષ્મીબા અને ઢેબરભાઈના પ્રયત્નોથી રાષ્ટ્રીય શાળામાં નારણદાસ ગાંધીની હૂંફ નીચે શાળા શરૂ થઈ. શ્રી વલ્લભ કન્યા વિદ્યાલયની શરૂઆત શ્રી શામજીભાઈ વિરાણીના સુપુત્રોની નાણાકીય ઉદાર સહાયથી થઈ. સંસ્થાના નવા મકાનનું ઉદ્ઘાટન રાજગોપાલાચારીજીએ કર્યું. શરૂઆતમાં ૫ થી ૧૧ ધોરણ સુધીની શાળા અને છાત્રાલય શરૂ કરવામાં આવ્યા ત્યાર પછી બાલમંદિર, પ્રાથમિક શાળા, પ્રિ.પી.ટી.સી., ઉચ્ચતર માધ્યમિક વિભાગ, લોક વિજ્ઞાન કેન્દ્ર અને વ્યક્તિત્વ વિકાસ કેન્દ્ર તથા

સ્વનિર્ભર વિજ્ઞાન પ્રવાહ તબક્કાવાર શરૂ કરવામાં આવ્યા, રચનાત્મક કાર્યક્રમના ૧૮ કાર્યક્રમોમાંનો એક કાર્યક્રમ સ્ત્રી ઉન્નતિનો હતો. તે પાયાનું કામ સુભદ્રાબેને શરૂ કર્યું.

શરૂઆતના તબક્કે સ્ત્રીશિક્ષણનું કાર્ય કઠિન હતું. અપરિણીત બહેનો માથે ઓઢ્યા વિના શાળામાં કામ કરે, છોકરીઓને રમત રમાડે, કસરત કરે એ વાતો કૌતુક જગાડતી હતી. રસ્તે જતાં લોકો અચરજથી જોવા ઊભા રહી જતાં. આમ શરૂઆતમાં ઘણી જહેમત ઊઠાવવી પડતી હતી. પરંતુ સુભદ્રાબેન અને સુમતિબેને કન્યા કેળવણીના કાર્યને પોતાનો જીવનમંત્ર બનાવ્યો હતો. તેઓ કન્યા કેળવણીના મહત્વને બરાબર સમજતાં હતાં. કુટુંબ એ સમાજનું ઘટક છે. નારી એ કુટુંબનું કેન્દ્ર છે. સમાજના ઘડતરમાં નારીનો ફાળો ખૂબ મહત્વનો છે. ભાવિ નાગરિકોના ઘડતરનો પ્રારંભ કુટુંબમાંથી થાય છે. આથી સ્ત્રીને એવી કેળવણી મળવી જોઈએ કે તેના દ્વારા ઊછરેલા બાળકોમાં સ્વાવલંબન, સંસ્કારિતા, સ્વાશ્રય, ચારિત્રશીલતા, સહૃદયીપણું અને નિર્ભયતા જેવા ગુણો ઠાંસીઠાંસીને ભરેલા હોય. વિદ્યાલયની સ્થાપના પાછળ આ જ સમજ અને ઉદ્દેશો હતાં.

તે સમયે બહેનો સ્વચ્છતા અને સુઘડતાને બહુ મહત્વ ન આપતી. તે માટે શાળામાં સ્વચ્છતા અને સુશોભન સ્પર્ધાઓ દ્વારા શિક્ષિત કરવામાં આવતી. શાળામાં વિવિધ પ્રકારની બૌદ્ધિક પ્રવૃત્તિઓ, મનોવિજ્ઞાનનું શિક્ષણ, રમત-ગમત, વ્યાયામ, શાળા અને છાત્રાલયમાં વિવિધ પ્રવૃત્તિઓમાં વિદ્યાર્થીનીઓનું સંચાલન—આ બધા કાર્યક્રમો દ્વારા જવાબદારીની ભાવનાનો વિકાસ કરવામાં આવે છે. નિયમિતતા, પ્રામાણિકતા, સામાજિક વ્યવહારો, સંસ્કૃતિનો વિકાસ અને આદર, પર્યાવરણરક્ષા, સહકાર, રાષ્ટ્રીય ઐક્ય અને વિશ્વબંધુત્વ જેવા ખ્યાલને વિકસાવવા માટે અનેક પ્રકારના શૈક્ષણિક કાર્યક્રમોનું આયોજન પણ કરવામાં આવે છે. દા.ત. પ્રવાસ, વિજ્ઞાનમેળા, તજજ્ઞોના પ્રવચનો જેવા નિયમિત કાર્યક્રમો, કુદરતી આપત્તિ સમયે રાહતકાર્યોમાં સહયોગ આપવો આવા કાર્યક્રમો દ્વારા સાચા જીવનમૂલ્યો વિકસે છે.

સંસ્થાની શરૂઆતના સમયથી જ સુભદ્રાબેનનો પ્રયત્ન એ રહ્યો હતો કે અહીં અભ્યાસ કરતી કન્યાઓ સ્વતંત્ર, તેજસ્વી છતાં કલ્યાણકારી બને. એન.એસ.એસ., એન.સી.સી., ઈન્ટરેક્ટ ક્લબ, નેચર ક્લબ, ઈકો ક્લબ જેવી અનેકવિધ ક્ષિતિજો તેઓએ સર કરી છે.

નિરંતર પ્રગતિશીલ આ સંસ્થાને ગુજરાત સરકાર તરફથી ગુજરાતની શ્રેષ્ઠ શાળાનો પુરસ્કાર મળેલ છે. સુભદ્રાબેન ૧૯૪૬ થી ૧૯૬૪ સુધી સતત ૨૦ વર્ષ સંસ્થાના આચાર્યપદે રહ્યા. ૫૦ વર્ષની વયે (સ્વૈચ્છિક) નિવૃત્તિ લીધી (પેન્શન નહોતું). ૧૯૬૪માં સંસ્થાના નિયામક બન્યા અને ૨૪ વર્ષ વગર વેતને કાર્યરત રહ્યા. ૨૬-૩-૦૬ના તેમનું અવસાન થયું. ૧૯૬૫માં ગુજરાત રાજ્યનો શ્રેષ્ઠ શિક્ષક એવોર્ડ તેમને મળ્યો. સૌરાષ્ટ્ર, મુંબઈ અને ગુજરાત સરકારની મહિલાઉદ્યોગ, પાઠ્યપુસ્તક, પ્રૌઢ શિક્ષણ સહિતની શિક્ષણક્ષેત્રની અગત્યની સમિતિઓમાં સુભદ્રાબેન વર્ષો સુધી સભ્યપદે રહી સ્ત્રી સશક્તિકરણને મૂર્ત સ્વરૂપ આપવા સતત જાગ્રત રહ્યા.

શિક્ષણ અંગેના તેમના લેખો વિવિધ સામાયિકોમાં છપાતા રહ્યા છે. સંસ્થાના સર્જન અને સંમાર્જનમાં ઢેબરભાઈનો હિસ્સો મહત્વનો હતો. “ઢેબરભાઈની જીવન ઝરમર” ગ્રંથનું લેખન પણ સુભદ્રાબેને કર્યું છે. તેમણે કન્યાકેળવણીના હેતુને સિદ્ધ કરવા જાતને સંકોરી લીધી હતી. તેઓએ જે કાર્ય શરૂ કર્યું તેને સંપૂર્ણ રીતે દીપાવવા સતત પ્રયત્નશીલ રહ્યા. જે તે સમયના રૂઢિચુસ્ત સમાજમાં કન્યા કેળવણીનો પથ નવો જ હતો. પ્રતિકૂળ સંજોગોમાં પણ દીર્ઘદ્રષ્ટિ દાખવી નવી ભાત ઉપસાવી હતી.

અડદી સદીની શિક્ષણયાત્રા પછી પણ સંસ્થા તેના શાશ્વત મૂલ્યો સાથે સતત પ્રગતિ કરતી રહી છે તે માટે સુભદ્રાબેને ઊભી કરેલી સ્વસ્થ, ઉજ્જવળ પરંપરાને જ શ્રેય આપવું ઘટે. સુભદ્રાબેને શરૂઆતથી સંસ્થામાં એક આત્મીય, હૂંફાળું અને પ્રેમાળ વાતાવરણ ઊભું કર્યું. અનેક સેવાકીય પ્રવૃત્તિઓ એવી કરી કે જેને કારણે શિક્ષક-વિદ્યાર્થીનો સંવાદનો સેતુ અવિરત જળવાઈ રહે. શાળામાં જ શિક્ષકોના રહેણાંકની વ્યવસ્થાથી ભય કે અળગાપણું દૂર થઈ સ્નેહ પાંગરે. આમ શાળાનું વાતાવરણ અન્ય સંસ્થાઓથી અલગ પડે છે. અહીંના વિદ્યાર્થીને કેળવણીનો સંદર્ભ સમજાવવો પડતો નથી. અહીંનું વાતાવરણ જ એવું બંધાય છે કે કેળવણી સહજતાથી મળે છે. જે બીજે પ્રયત્નપૂર્વક, નાણાના ખર્ચ પછી પણ મળવું મુશ્કેલ છે.

આમ સુભદ્રાબેન હંમેશા પ્રયોગશીલ રહ્યા, નવી સારી બાબતોને આવકારી, શાળાની વિદ્યાર્થીનીઓ જ શાળામાં શિક્ષક અને આચાર્ય તરીકે રહી શાળાને દોરવણી આપતા રહ્યા છે. જેનાથી દીવે દીવો પ્રજ્વલિત થયો છે અને સિદ્ધાંતો સાર્થક થયા

છે. સુભદ્રાબેને અને તેના પછીના આચાર્યોએ મૂલ્યોની જાળવણી માટે સંસ્થાને હંમેશા નવા આચાર્યો સાથે જીવતી રાખવા પછીની પેઢીને તૈયાર થવાની તક આપી છે.

સુભદ્રાબેનની કેળવણી તેમના વ્યવહારમાં જ ટપકતી હતી. શુદ્ધ વ્યક્તિત્વ, વહીવટી પારદર્શકતા, વ્યવહારમાં સરળતા, સમય-શિસ્તના આગ્રહી, તીક્ષ્ણ બુદ્ધિમત્તા છતાં વાણી અને વર્તનમાં ખૂબ જ પ્રેમાળ, સ્ફટિક જેવી અંતઃકરણની નિર્મળતા અને જીવનભર છલકાતો ઉત્સાહ તેમના જીવનની મહત્ત્વની અનુકરણીય બાબત હતી. તેમના જીવન સાફલ્યનું મૂલ્ય એ છે કે પાયાના કાર્યકર તરીકે તેમણે જે ધ્યેય અપનાવ્યું તે સંસ્થા આજે પણ કન્યાકેળવણીના માધ્યમથી મ્હેંકી રહી છે. અનેક વિદ્યાર્થીનીઓ માટે સિદ્ધિ મેળવવામાં પથદર્શક બની રહી છે. સુભદ્રાબેનની કાર્યપદ્ધતિ આજે પણ વિદ્યાલયની મૂકી, પારદર્શક પરિભળ અને પથદર્શક બની રહી છે. આમ સુભદ્રાબેન કન્યા કેળવણીના પાયાના કાર્યકર તરીકે કામ કરી વ્યક્તિ મટી સંસ્થા બન્યા છે.

૨૦મી સદીમાં જે રાજકીય જાગૃતિ અને સામાજિક-શૈક્ષણિક જાગૃતિનો નવો ઉન્મેશ જાગ્યો તેનું સુંદર ઉદાહરણ સુભદ્રાબેન છે. સામાન્ય રીતે સૌરાષ્ટ્ર સામાજિક-શૈક્ષણિક ક્ષેત્રે પછાત રહ્યું હતું, તેમાં ગાંધીપ્રેરિત મૂલ્યો સાથે કન્યાકેળવણીના ક્ષેત્રે એક નવી જ કેડી કંડારનાર તેઓ હતાં. તેમણે જે નમૂનેદાર સંસ્થા ઊભી કરી તેણે સૌરાષ્ટ્રની અન્ય કન્યા કેળવણીના ક્ષેત્રે રહેલી વ્યક્તિ-સંસ્થાઓને પ્રેરણા આપી, તેમની સમક્ષ એક આદર્શ ઊભો કર્યો છે.

આવા આ કન્યાકેળવણી સમર્પિત મૂકી ઊંચેરા મહિલાને સો સો સલામ.....સ્વ. સુભદ્રાબેનના જીવન માટે કંઈ ટૂંકમાં કહેવું હોય તો એમ કહી શકાય કે.....

એક પળ સમગ્ર લીધી, અનેક પળ ઉકેલી લીધી,
પળ પળ જિંદગી જીવીને, પળમાં સંકેલી લીધી.....

આવા આર્ષદેષ્ટા, કેળવણીકાર, પ્રયંસ પુરુષાર્થી તેમ જ શિક્ષણક્ષેત્રની મહાન સંન્યાસિની એવા સ્વ. સુભદ્રાબેનના જીવનને કંડારવા શબ્દો પણ ઓછા પડે, પણ એટલું ચોક્કસ કહી શકાય કે,

સમાવી દેવું તમ વ્યક્તિત્વ, મારે શબ્દતણાં સાગરમાં,
પણ ઓછો પડ્યો શબ્દસાગર, મારી ભાવના તણા ગાગરમાં.

ઉદ્યોગ સાહસિક

શ્રીમતી વંદિતાબેન કે. પટેલ

શ્રીમતિ વંદિતાબેન કે. પટેલનો જન્મ સિદ્ધપુર તાલુકાના નાનકડા ગામ કહોડામાં તા. ૨૪-૧-૧૯૫૮ના રોજ થયો હતો. નાનપણથી જ ખૂબ સાધારણ કુટુંબમાં જન્મેલા પરંતુ કામકાજ કરવાના ગુણો, જાતમહેનત, સ્વાવલંબીપણું અને સતત કાર્યરત રહેવાની તેમની સ્ફૂરણાએ આજે તેમને સમાજમાં એક સ્થાન, નામ અને દામ બધું જ આપ્યું છે.

પતિ-પત્ની, બે પુત્રો અને એક પુત્રીનો નાનો પરિવાર. પરણીને રાજકોટ સ્થાયી થયા. બાળકો મોટા થતાં તેમને ભણાવ્યા-ગણાવ્યા અને પરણાવ્યા. પહેલેથી જ નવરા બેસી રહેવું ગમતું ન હોવાથી પોતે કંઈકને કંઈક કાર્ય શોધી કાઢતાં. ૧૯૮૦ની સાલથી રાજકોટની સેવિકા સહકારી મંડળીમાં જતાં હતાં. ૧૦ વર્ષ સુધી સતત ત્યાં કાર્યશીલ રહ્યા બાદ ૨૦૦૦ની સાલમાં ઉદ્યોગ સાહસિકની તાલીમ લીધી. સરકારે નાના ઉદ્યોગોને પ્રોત્સાહન, માર્ગદર્શન અને પ્રેરણા આપવા એવી ઓફિસો શરૂ કરી છે જેના દ્વારા યુવાનોને, મહિલાઓને અને કંઈક કરી આગળ વધવા માગતા લોકોને તેમના રસ-રૂચિ અનુસાર જુદા જુદા ઉદ્યોગોની તાલીમ આપવામાં આવે, જો જરૂર જણાય તો સ્વતંત્ર લઘુઉદ્યોગોની તાલીમ લઈ લોન લેવા માગતા હોય તો તેની પણ સુવિધા અપાય. આમ કરવાથી વ્યક્તિ સ્વનિર્ભર બને, લઘુઉદ્યોગો સ્થપાય બહેનો પણ ધારે તો ઘણી આગળ વધી શકે.

વંદિતાબેનને પણ ઉદ્યોગ સાહસિકની તાલીમ લેવાની તક મળી. એ તક તેમણે ઝડપી લીધી. સી.ઈ.ડી. દ્વારા મળતી તાલીમ લઈ તેઓએ પગભર થવા માટે લોન લીધી. ૨૦૦૦ની સાલમાં રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦ની લોન મળી. આ એક લાખ રૂપિયાથી પોતાનો મસાલાનો ગૃહઉદ્યોગ શરૂ કર્યો એટલું જ નહીં ઘરની સાથે સાથે આમાં પણ ધ્યાન દઈ ખૂબ આગળ વધ્યા. તેમણે ત્યારે માત્ર એક જ વસ્તુ લાલ મરચા ૫ કિલો લઈ તેના દ્વારા પોતાના સ્વતંત્ર લઘુઉદ્યોગના પગરણ માંડ્યા જે

આજે લગભગ ૧૦૦૦૦ કિલોના આંકને વટાવી ગયો છે. આજે તેમનું વાર્ષિક ટર્ન ઓવર ૩૦ લાખ સુધી પહોંચી ગયું છે. માત્ર ૧૨ ધોરણ સુધી જ અભ્યાસ કરનાર વંદિતાબેન સમાજમાં સ્ત્રીઓને એક નવી દિશા ચીંધી, આગળ વધવાની પ્રેરણા આપે છે. માત્ર એક મરચાથી શરૂ કરનાર ઉદ્યોગમાં આજે લગભગ ૧૩ વસ્તુઓને આવરી લીધી છે. તેમના હાથ નીચે આજે ૩૫ બહેનો કામ કરે છે. તેમનું જીવન મહિલાઓ માટે દીવાદાંડીરૂપ ગણાવી શકાય. સાવ નજીવા મૂડીરોકાણ દ્વારા પણ આગળ વધી શકાય છે એ વાત તેમણે સ્થાપિત કરી બતાવી છે. એક બહેન જો ધારે તો પોતે તો સ્વનિર્ભર બની શકે છે પણ બીજા કેટલાયને માટે પણ રોજી-રોટીનું સાધન આપી તેના દ્વારા સમાજની કાયાપલટ કરી શકે છે.

વંદિતાબેનને મસાલાનું કામકાજ હોવાથી-તેની સાથે સીધી રીતે સંકળાયેલા હોવાથી “રસોડાની રાણી”નું બિરુદ પણ આપવામાં આવ્યું છે. રાજકોટની મોટાભાગની હોટલો અને રેસ્ટોરન્ટો તેમનો માલ ખરીદે છે. આવા આ ઉદ્યોગ સાહસિક બહેનનું રાજકોટની ઘણી બધી સંસ્થાઓએ મોમેન્ટો આપીને, તેમના વ્યાખ્યાનોનું આયોજન કરીને બહુમાન કર્યું છે. જે જાણીતી સંસ્થાઓએ તેમના કાર્યની કદર કરી છે તેવી સંસ્થાઓ જોઈએ તો—

★ લાયન્સ ક્લબ ★ ધરતી પરિવાર ★ ડાયમંડ ગ્રુપ
★ ગુજરાત પ્રગતિ મંડળ ★ કેન્દ્રીય કામદાર શિક્ષણ બોર્ડ
★ બગાયત ખાતુ ★ ટાગોર વિદ્યાલય ★ જિસસ મહિલા મંડળ ★ સમસ્ત મોઢ વણિક સમાજ ★ લોહાણા મહિલામંડળ

તેઓ માત્ર કાર્ય જ કરી રહ્યા છે એવું નથી. દર વર્ષે મહિલાઓ માટે જુદી જુદી શિબિરોનું આયોજન કરીને લગભગ ૩૫૦૦ થી ૪૦૦૦ તાલીમાર્થી બહેનોને માર્ગદર્શન આપ્યું છે. ધરતી પરિવાર દ્વારા મહિલાઓને આર્થિક રીતે પગભર બનાવવા માટે વિનામૂલ્યે સંચાવિતરણ થાય છે તેમાંથી ૪૦-૪૫ બહેનોને આમાં સંચાઓનું વિતરણ કરાવી લાભ અપાવ્યો છે. તેવી જ રીતે વિધવા બહેનો હોય તેમને સમાજકલ્યાણ ખાતામાંથી વિધવા પેન્શનની સહાય મળે તે માટે મદદરૂપ થઈ ૫૦ બહેનોને તે લાભ અપાવ્યો છે. કેન્દ્રીય કામદાર શિક્ષણ બોર્ડમાંથી બહેનોને સ્ટાઈપેન્ડ આપવામાં પણ માર્ગદર્શકની ભૂમિકા ભજવી રહ્યા છે.

આમ તેઓ માત્ર આર્થિક ઉપાર્જનનું કાર્ય જ નથી કરતાં પરંતુ સમાજમાં દીન-દુઃખી, પીડિત, નિરાધાર મહિલાઓની

સહાય માટે પણ સદાય કાર્યશીલ રહ્યા છે. બહેનો કેવી રીતે સમાજમાં માનભરે આગળ વધી શકે તે માટે તેઓ હંમેશા બીજાને માર્ગદર્શન આપી મદદરૂપ બની રહ્યા છે. તેઓના હાથ નીચે બીજા કેટલાયે બહેનો સ્વનિર્ભર બન્યા છે.

આમ સ્વસ્તિક મહિલા ગૃહ ઉદ્યોગ ચલાવતા અને સાથે સાથે સેવાકીય પ્રવૃત્તિઓમાં જોડાયેલા વંદિતાબેન પટેલ દરેક બહેનો માટે પ્રેરણાદાતા છે. ગૃહિણીધર્મની સાથે સાથે આર્થિક ઉપાર્જન અને સેવાકીય કાર્યો બધું ખૂબ સરસ રીતે કરી રહ્યા છે. તેમના જીવનમાંથી દરેક બહેનોએ પ્રેરણા લઈ આગળ વધવા પ્રયત્ન કરવો જોઈએ અને સ્ત્રીજાતિનું ગૌરવ વધારવું જોઈએ.

ઉત્સાહી, ખંતીલા, કર્મવીર

શ્રી અનિલભાઈ વી. દોશી

જે ભૂમિમાં સૌંદર્ય અને સરસ્વતીનું આબાદ સર્જન થયું છે; જે ભૂમિમાં જન્મ લેવો એ દેવતાઓનો પણ મનોરથ છે. એવી આર્યભૂમિમાં પણ સૌરાષ્ટ્ર એ પુણ્યવંતી પ્રભાવશાળી તપોભૂમિ છે. આ સૌરાષ્ટ્રના તીર્થોમાં પ્રાંગણ સમું ઐતિહાસિક શહેર એટલે જૂનાગઢ. જ્યાં

બા.બ્ર. ૨૨મા તીર્થંકર પરમાત્મા શ્રી નેમિનાથ ભગવાનના દીક્ષા, કેવળજ્ઞાન અને મોક્ષ એમ ત્રણ કલ્યાણકો થયાં. આજે પણ એક એવો ધ્વનિ સતત સંભળાય છે કે આગામી ચોવીસીના ચોવીસે તીર્થંકરો આ ગિરનાર યાને કિ રૈવતગિરિ ઉપર જ મોક્ષ પામવાના છે. એવી પુણ્યવંતી ધરાના પુત્ર એટલે શ્રી અનીલભાઈ.

વ્રજલાલ તારાચંદ દોશી એટલે જૂનાગઢની ધર્મનગરીમાં સતત ગુંજતું નામ. એમના પુત્ર શ્રી અનીલભાઈ દોશી ધર્મમય તો છે જ પરંતુ JSGમાં ખૂબ જ વિકાસ કરવાની નેમ ધરાવતા એક ઉત્સાહી, ખંતીલા અને ધર્મનિષ્ઠ માનવી છે.

જૈન સોશીયલ ગ્રુપ એ આખી દુનિયાનું લગભગ મોટામાં મોટું કહી શકાય એવું સ્વૈચ્છિક સંગઠન છે. જે દરેક માનવોના વિકાસની સાથે પ્રગતિના શિખરો સર કરવાની આકાંક્ષા ધરાવે છે.

JSGની ઘણી બધી પાંખો છે જેમ કે ગુજરાત,

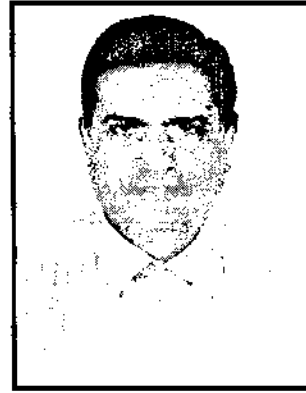
મહારાષ્ટ્ર, મધ્યપ્રદેશ, બોમ્બે, સેન્ટ્રલ, ઈસ્ટ, નોર્થન, સાઉથ, સૌરાષ્ટ્ર અને ઓવરસીઝ રિજીયન. આ બધા રિજીયનના તે તે વિભાગના પ્રમુખ હોય છે. જેમાં સૌરાષ્ટ્ર રિજીયનના પ્રમુખ એટલે આપણા લાડીલા અને લોકપ્રિય અનીલભાઈ.

અનીલભાઈ સૌરાષ્ટ્ર રિજીયનના પ્રમુખ થયા બાદ ઉત્સાહથી સભ્યોને આગળ લાવવા તથા અંદરોઅંદર એકબીજા સાથે વિચારોનું આદાન-પ્રદાન કરી શકે, એકબીજાની નજીક આવી શકે તે માટે એક પછી એક ઘણા સુંદર કાર્યક્રમો સૌરાષ્ટ્ર રિજીયનને આપ્યા. તેઓ તેમની ટીમ સાથે ખૂબ ઉત્સાહથી કાર્ય કરી રહ્યા છે. જો આવી રીતે જ JSG સૌરાષ્ટ્ર રિજીયન આગળ વધતું રહે તો પ્રગતિના શિખરો સર કરી શકશે.

આવા ઉત્સાહી, ખંતીલા અને કર્મવીર અનીલભાઈ ખૂબ ખૂબ આગળ વધે અને JSG રિજીયનને પણ પ્રગતિના શિખરે પહોંચાડે તેવી અભ્યર્થના.

ખંતીલા, કર્મનિષ્ઠ કાર્યકર

શ્રી મહેન્દ્રભાઈ ભરવાડા

શ્રી મહેન્દ્રભાઈ દલીચંદ ભરવાડા મૂળ કાલાવડના વતની છે. જન્મ તારીખ ૨૪-૮-૧૯૫૪. બી.કોમ. સુધીનો અભ્યાસ કરી રાજ્ય સરકારના ઉદ્યોગ સાહસિકતા વિકાસ સંસ્થાન (C.E.D.) રાજકોટ ખાતેની ઓફિસમાં કાર્યરત છે.

મહત્વની બાબત એ છે કે તેમનું કાર્યમંદિર એ જ સેવાનું ધામ છે અર્થાત્ તેમની નોકરી જે સંસ્થાનમાં રહેલી છે તેઓનું મુખ્ય કાર્ય ગ્રેજ્યુએટ બેરોજગારોને તેમ જ ઓછું ભણેલા બેરોજગારોને યોગ્ય માર્ગદર્શન અને તાલીમ આપી તેમના માટે રોજગારીની તકોનું નિર્માણ કરવાનું કાર્ય કરે છે. ટૂંકમાં સ્વરોજગારલક્ષી કાર્યક્રમો દ્વારા બેરોજગારોને તક આપી ઉદ્યોગક્ષેત્રે તેનું સ્થિરીકરણ કરી સમાજ તેમ જ દેશની સેવા કરવાનું છે. છેલ્લા ત્રીસ વર્ષથી તેઓ આ સંસ્થાન સાથે જોડાયેલા છે અને ખૂબ સુંદર રીતે કાર્ય કરી રહ્યા છે. તેઓ આ કાર્ય એટલી ઉમદા રીતે કરી રહ્યા છે કે ૧૯૮૩ની સાલમાં આ રોજગારલક્ષી તકોનું નિર્માણ એવી સરસ રીતે થયું કે બેસ્ટ ટ્રેનર મોટીવેટરનો રાષ્ટ્રીય એવોર્ડ

(ગોલ્ડ મેડલ) પણ ઈ.ડી.આઈ. દ્વારા એનાયત કરવામાં આવેલ છે.

આમ આર્થિક ઉપાર્જનની સાથે-સાથે સામાજિક સેવા તો કરી જ રહ્યા છે પરંતુ તેમનામાં રહેલી સેવાભાવના અને કાર્યનિષ્ઠા પણ તેમને પોતાનામાં રહેલ સેવાકીય પ્રવૃત્તિઓના વિસ્તૃતીકરણ માટે હંમેશા પ્રેરણા આપતી રહી પરિણામે આજે તેઓ અમુક એવી સંસ્થાઓ સાથે જોડાયેલા છે કે જે સમાજ માટે તેમ જ શૈક્ષણિક ક્ષેત્રે સરસ કાર્યો કરી રહી છે. તેઓશ્રી કચ્છ સૌરાષ્ટ્ર પ્રોડક્ટીવીટી કાઉન્સિલ સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી તથા JSG ગુપોના સૌરાષ્ટ્ર રિજીયોનલ કમિટીમાં સેક્રેટરી તરીકે ખૂબ જ સક્રિય છે. સૌરાષ્ટ્ર રિજીયન દ્વારા સમગ્ર સૌરાષ્ટ્રના JSG ગુપો માટે તેઓ તેમની ટીમ સાથે મળી ખૂબ સુંદર કાર્યક્રમોનું આયોજન કરી રહ્યા છે. આ કાર્યક્રમો માત્ર મનોરંજન માટે જ નથી હોતા પરંતુ સભ્યોની અંદર છુપાયેલી સુષુપ્ત શક્તિઓને બહાર કાઢી, તેનો રચનાત્મક ઉપયોગ કરી નવી સર્જનાત્મકતા ઊભી કરે છે. વળી આ બધા કાર્યક્રમોનું આયોજન ખૂબ સુંદર રીતે, ચીવટ રાખી, આર્થિક બાજુને ધ્યાનમાં રાખી ગોઠવાય છે જેને કારણે કોઈ મોટો આર્થિક બોજો વહન કરવો ન પડે.

આ ઉપરાંત તેઓ JSG MAIN-RAJKOTના પ્રમુખપદને શોભાવી રહ્યા છે. છેલ્લા સાત વર્ષથી પ્રમુખ તરીકેની જવાબદારી સંભાળી રહ્યા છે તેઓ આ કાર્ય એટલી નિપુણતાથી કરે છે કે સભ્યો તેમને પ્રમુખપદની જવાબદારીમાંથી મુક્ત કરતાં નથી. બીજી વખત પણ તેઓએ બધાની સહમતીથી પ્રમુખપદનો કાર્યભાર સંભાળ્યો છે.

JSGના માધ્યમ દ્વારા તેઓ જીવદયા, આરોગ્યને લગતી, શિક્ષણને લગતી તેમ જ સમાજોપયોગી ઘણી પ્રવૃત્તિઓને કુશળતાથી પાર પાડી રહ્યા છે. સભ્યો પાસેથી ઓછામાં ઓછી ફી વસુલ કરી, વધારેમાં વધારે કાર્યક્રમોનો લાભ આપવો એ વાતને કેન્દ્રમાં રાખી તેઓ પ્રોગ્રામનું આયોજન કરે છે. ક્યાંય પણ ખોટા દંભ, દેખાવ કે આડંબર વિના ખૂબ સરસ રીતે આયોજન કરવાની તાલીમ દરેકે તેમની પાસેથી લેવા જેવી છે.

આજે મોટે ભાગે જૈન સોશ્યલ ગુપો, સામાજિક કાર્યો વધુ કરવાને બદલે, મનોરંજનના અને પિકનીકના કાર્યક્રમો જ વધારે યોજે છે ત્યારે શ્રી મહેન્દ્રભાઈ દરેક પ્રકારના કાર્યક્રમો ખૂબ સુંદર રીતે આપે છે. વળી જે લોકો ગુપ સાથે સૌથી વધારે વરસોથી જોડાયેલા હોય તેમને ફીમાં રાહત આપી તેમની

વફાદારીની કદર કરવામાં આવે છે. કબૂતરોને ચણ, માછલીને લોટ જેવા કાર્યક્રમો દ્વારા સભ્યોમાં અનુકંપા-કરૂણા અને દયાભાવનાને પ્રોત્સાહન આપી લોકોને આ માર્ગે વાળવાનો પ્રયાસ થાય છે તે ખરેખર પ્રશંસનીય છે. વળી ગાયો પશુઓ માટે રોગનિદાન કેમ્પ, બ્લડ ડોનેશન કેમ્પ વગેરેનું પણ આયોજન કરે છે. એટલું જ નહીં પોતાના ગુપના સભ્યોને આરોગ્યલક્ષી સેવાઓ સારામાં સારી રીતે મળી શકે અથવા તો રાહતભાવમાં મળી શકે તે માટે અવારનવાર કાર્યક્રમોના આયોજન કરતાં રહે છે.

આમ સમાજમાં અગ્રસ્થાને રહીને કાર્ય કરતાં કરતાં તેઓએ જે અનુભવ્યું તેના પરથી તેઓ કહે છે કે—

સામાજિકક્ષેત્રે, આરોગ્યક્ષેત્રે તેમ જ શૈક્ષણિકક્ષેત્રે હજુ ઘણી બધી કામગીરી કરવાની ખૂબ જ જરૂરિયાત છે. ખાસ કરીને આપણા સમાજના બાળકો પણ આગળ આવી શકે તે માટે તેઓને આર્થિક, શૈક્ષણિક અને ધંધાકીય સવલતો આપવાની જ જરૂર છે. ઘણી વખત સાધનો અને વિત્તના અભાવમાં તેજસ્વી બાળક-બાલિકાઓની કારકિર્દી અકાળે રુંધાઈ જાય છે તેમ ન થવું જોઈએ.

વળી મોટા મોટા શહેરોમાં ગામડામાંથી તેમ જ નાના કસબાઓમાંથી સેંકડો યુવક-યુવતીઓ ભણવા માટે આવતા હોય છે. આવા યુવક-યુવતીઓને ઓછા ખર્ચે, સંપૂર્ણ સલામતી બક્ષે તેવા અને ઘરમાં જ રહેતાં હોય તેવું વાતાવરણ પૂરું પાડવા માટે છાત્રાલયો અને ભોજનાલયોની ખૂબ જ જરૂર છે. વળી આરોગ્યક્ષેત્રે પણ માનવી હજુ બહુ આગળ નથી વધી શક્યો. આજે શોધો ઘણી બધી થઈ ગઈ છે પરંતુ તેની સાથે કદમ મિલાવીને ચાલવાનું હજુ સમાજને ફાવતું નથી કે ગમતું નથી આથી કેટલાય રોગોનો ભોગ બનાય છે. આ માટે જાણકારી ખૂબ આવશ્યક છે. “રોગ શરીરમાં પગપેસારો કરે તે પહેલા જ તેને આવતા રોકવો.” એ જ સમજૂ માણસની નિશાની છે.

આ માટે લોકોમાં શારીરિક સ્વાસ્થ્ય પ્રત્યે જાગૃતિ વધે. પોતે એક ડોક્ટર તરીકે જ પોતાના શરીરની માવજત રાખી શકે અને રોગનો મુકાબલો કરી શકે તેવી જાગૃતિ ખૂબ જ જરૂરી છે. આ માટે તેઓ પોતે તો સદાય પ્રયત્નશીલ હોય જ છે પણ સમાજ પણ એવા કાર્યક્રમોનું આયોજન કરે તેવું તેઓ ઇચ્છે છે.

વળી આજે મોંઘવારી “દિવસે ન વધે તેટલી રાત્રે વધે છે અને રાત્રે ન વધે તેટલી દિવસે વધે છે” એવા કપરા કાળમાં

માનવજીવન ખૂબ જ દોહાલું બનતું જાય છે. પૈસા કેવી રીતે મેળવવા તેમ જ તેનો વધુમાં વધુ કાળજીથી ઉપયોગ કરી ઓછા ખર્ચમાં પણ કુશળ રીતે ઘર ચલાવવા માટેની સમજણ દરેકમાં વિકસે તે ખૂબ જ જરૂરી બન્યું છે. ઘરના અન્ય સભ્યો પણ કમાઈને ઘરમાં પોતાનો ફાળો આપી ઘરને સદાય મધ્યમઘટું રાખે એટલું જ નહીં બહેનો પણ આર્થિક ક્ષેત્રે પગભર બને, પોતાની આગવી ઓળખાણ ઊભી કરે તે માટે હજુ રાષ્ટ્ર, સમાજ અને જૈનોએ ખૂબ ખૂબ કાર્યો કરવાની જરૂર છે.

આપણી મૂળભૂત સંસ્કૃતિને સાચવી, તેને દૈદીપ્યમાન કરવા ઉપરાંત પશ્ચિમી સંસ્કૃતિના ભોગવાદના વાયરાને ફૂંકતો અટકાવવા જો દરેક વ્યક્તિ કટિબદ્ધ બને તો એક સુંદર સમાજની રચના દ્વારા સમાજનું નવનિર્માણ શક્ય બનાવી શકાય. બધા સાથે મળીને કરીએ તો એ કાર્ય જરાયે અઘરું નથી.

નિવૃત્ત Dy. S. P. છતાં મૂઠુ મનના માનવી,

ધર્મનિષ્ઠ વ્યક્તિત્વ શ્રી ચંદ્રવદનભાઈ દલાલ

રાજકોટમાં જાણીતા જૈન શ્રેષ્ઠીઓમાં જેમનું નામ ખૂબ જ માન અને ગૌરવભરે લેવાય છે તેવા શ્રી સી. પી. દલાલ સાહેબ મૂળ અંજાર (કચ્છ)ના છે પરંતુ લગભગ છેલ્લા ૫૦-૫૫ વર્ષથી રાજકોટમાં સ્થાયી થયા છે. તેમનો જન્મ મહારાષ્ટ્રના ચાલીસગાંવ જિલ્લાના

મહેણાબારા ગામે તા. ૨૬-૧૧-૧૯૪૫ના રોજ થયેલ.

પ્રાથમિક શિક્ષણ રાષ્ટ્રીયશાળામાં, માધ્યમિક શિક્ષણ વિરાણી હાઈસ્કૂલમાં અને ઉચ્ચ શિક્ષણ ધર્મન્દ્રસિંહજી કોલેજમાં મેળવી ૧૯૬૫માં પોલિસ અધિક્ષકની કચેરીમાં જુનિયર ક્લાર્ક કમ ટાઈપીસ્ટ તરીકે જોડાયા. તે દરમિયાન PSIની સીધી ભરતીની પરીક્ષા પાસ કરી, પસંદગી પામી તાલીમ તથા પ્રોબેશનર પિરીયડની તાલીમ પૂર્ણ કરી ૧-૧-૭૨ થી PSI તરીકેની કારકિર્દી શરૂ કરી. મહેસાણા, જૂનાગઢ, કચ્છ વિગેરે જિલ્લામાં ફરજ બજાવી. ૧૯૮૮માં PI તરીકે પ્રમોશન મળતા રાજકોટ, આણંદ, ખેડા, જૂનાગઢ વિગેરે સ્થળે ફરજ બજાવી. ૨૦૦૦ની સાલમાં Dy. SPનું પ્રમોશન

મળતા સુરત જિલ્લામાં ફરજ બજાવી ૨૦૦૩માં વયમર્યાદાના કારણે નિવૃત્ત થયા. ૩૭ વર્ષ સુધી પોલીસ ખાતામાં નોકરી કરી. આ ખાતામાં જો ફરજનિષ્ઠાથી કાર્ય કરવામાં આવે તો સમાજની ઉત્કૃષ્ટ સેવા કરી શકાય છે.

શ્રી દલાલ સાહેબ માટે એ રીતે જૈનો ગર્વ લઈ શકે કે જૈનો એ વેપારી પ્રજા છે. નોકરી સ્વીકારે તો પણ પોલીસ ખાતામાં તો આંગળીના વેટે ગણી શકાય તેટલી વ્યક્તિઓ છે. તેમાંના શ્રી દલાલ સાહેબ એક છે અને આવા મોટા હોદ્દા સુધી પહોંચેલા છે.

લોકોના જાન-માલની રક્ષા અને કાયદો-વ્યવસ્થા જાળવવાની પ્રાથમિક ફરજ પોલિસ ખાતાની છે. પોલિસખાતાની નોકરી સમાજની દૃષ્ટિએ જેટલી રૂઆબદાર, પડકારવાળી અને આકર્ષક છે સમાજના દૂષણોની સાથે સાથે સમાજની ઊજળી બાજુઓ અંગે નિહાળવાની તથા તેનો અભ્યાસ કરવાની તક આ નોકરીમાં પ્રાપ્ત થાય છે. પોતાના સંસ્કાર, સમજ, દૂરંદેશિતા, ગુનેગારોને બદલે તેમને ગુના માટે પ્રેરતી બાબતો અંગેનો અભ્યાસ કરીને જો ખંત અને કાર્યદક્ષતા ખાસ કરીને સમાજથી તરછોડાયેલા લોકોમાં એક જિજ્ઞાસા પ્રગટાવી તેને સમાજમાં પુનઃસ્થાપિત કરવાનું પુણ્યવંત કાર્ય કરી શકાય છે જેની સાથે આત્માનો સંતોષ, આત્મિક આનંદની અનુભૂતિ પણ થાય છે.

એક પોલિસ અધિકારી હોવાના નાતે સામાન્ય લોકોમાં તેને માટે એવી છાપ હોય છે કે તેઓ ઉદંડ, અભિમાની, કડક અને લાગણીવિહીણ હોય છે. પરંતુ શ્રી દલાલસાહેબ એક જુદી જ ભાત પાડે છે. તેમને મળનાર માણસ તેમની સાલસતા, સૌજન્યતા, નમ્રતા, લાગણીભર્યા વર્તન અને પરગજુ સ્વભાવને કારણે માની જ ન શકે કે તેઓ આટલા ઉચ્ચ કક્ષાના નિવૃત્ત પોલિસ અધિકારી છે.

નાનપણથી જ માતા-પિતાએ તેમનામાં જે ધાર્મિક સંસ્કારોનું બીજ રોપેલ તે આજે બરાબર વિકસી ગયું છે અને વટવૃક્ષ બની ગયું છે.

નાનપણથી જ તેઓ ધર્મ પ્રત્યે અતૂટ શ્રદ્ધા ધરાવે છે. જૈનધર્મના સિદ્ધાંતો અને જૈન હોવાનું તેમને ઘણું ગૌરવ છે. ભલે તેઓ આગમના ઊંડા અભ્યાસી નથી પરંતુ જૈન સંત-સતીજીઓના વ્યાખ્યાનો, જૈન તત્ત્વદર્શન અને જૈન ધર્મમાં રહેલા વિશ્વપ્રેમની ભાવનાની તેમના જીવન પર ઊંડી અસર છે. તેઓ પોતે વ્યક્તિગત રીતે એમ માને પણ છે, અનુભવ્યું પણ છે કે

જૈનધર્મ માનવજીવનના ઉત્કૃષ્ટ વિકાસ, આત્મઉન્નતિ અને સરળ જીવનપદ્ધતિ માટે સંપૂર્ણ છે. તેમાં કોઈ જાતની ખામી નથી.

આ ઉપરાંત જૈન ધર્મમાં પડેલા સંપ્રદાયો, ગચ્છભેદથી તેઓ નારાજ છે. તેમનું માનવું છે કે જૈન ધર્મના વિવિધ સંપ્રદાયો, સંઘો, ગચ્છ વગેરે વ્યવસ્થાની દૃષ્ટિએ વાજબી છે પરંતુ તેના કારણે જૈન ધર્મના મૂળભૂત સિદ્ધાંતોને, ભાવનાઓને વિસારી વાડાબંધી અને સંકુચિતતા ફૂલેફાલે છે. જેનાથી ગૌરવશાળી એવા જૈન ધર્મની ગરિમાને ઘણું નુકશાન થાય છે. જૈન ધર્મની વૈજ્ઞાનિકતા અને પારદર્શિતા ઘણી જ પ્રશંસનીય છે અને આજે પણ પ્રાચીન વાતો એટલી જ પ્રસ્તુત છે જેટલી ૨૫૦૦ વર્ષ પહેલા હતી એમ તેઓ માને છે. જૈન ધર્મમાં ખૂબ ઊંડાણપૂર્વકનું જીવન રહસ્ય છે. જો શોધતા આવડે તો તેમાં અમૂલ્ય રત્નો પડેલા છે તેમ તેઓ માને છે. આથી જ તેઓ હંમેશા તન-મન-ધનથી શાસનની સેવા માટે કટિબદ્ધ રહે છે.

તેમના સમગ્ર જીવન દરમિયાન તેમના પત્નીની સમજદારી, સૂઝ-બૂઝ અને વ્યવહારિકતાએ તેમને સતત હુંફ અને પ્રેરણા આપેલી છે. તેમની સમગ્ર સફળતાનો યશ પત્નીની દૂરંદેશી, સમજ અને સમર્પણભાવનાને આપે છે.

તેમને ચાર સંતાનોમાં ૧ પુત્ર તથા ૩ પુત્રીઓ છે. પુત્ર તથા એક પુત્રી પરિણિત છે અને ખૂબ સુંદર રીતે જીવનમાં આગળ વધી રહ્યા છે. મોટી પુત્રી અમી દેસાઈ GPSC વર્ગ ૧-૨ની પરીક્ષા પાસ કરી હાલમાં રેવન્યુ અધિકારી તરીકે ફરજ બજાવે છે. બીજી પુત્રી નેહા હાલ વેટ કમિશનરના P.A. તરીકે ફરજ બજાવે છે. સૌથી નાની પુત્રી જિગ્નુ પણ GPSCની પરીક્ષા પાસ કરી ચૂકી છે જે નજીકના ભવિષ્યમાં ઉચ્ચ સરકારી અધિકારી તરીકે જોડાશે. આમ બધા સંતાનો ખૂબ સારી રીતે સ્થિર થયેલા છે. પુત્ર-પુત્રવધુ અમદાવાદ મુકામે સ્થિર થઈ Job કરી રહ્યા છે.

તેમના પગલે તેમની ત્રણેય દિકરીઓ પણ ખૂબ જ સુંદર રીતે આગળ વધી રહી છે. GPSCની પરીક્ષા પાસ કરીને

આટલી ઉચ્ચ કક્ષાએ આગળ વધવું તે માત્ર દલાલસાહેબ માટે જ નહીં પરંતુ સમગ્ર જૈન સમાજ માટે ગૌરવની વાત છે. આ પરીક્ષા પાસ કરવી અશક્ય નહીં તો પણ મુશ્કેલ જરૂર છે.

આવા ધર્મનિષ્ઠ, નમ્ર અને નિરાભિમાની દલાલસાહેબ સામાજિક જવાબદારીઓ પૂર્ણ કરતાં કરતાં ધર્મમાર્ગે આગળ વધી શાસન માટે સારા કાર્યો કરી ખૂબ આગળ વધે એ જ અભ્યર્થના.

જૈન શ્રેષ્ઠીવર્ય

શ્રી મયુરભાઈ શાહ

શ્રી મયુરભાઈ ભૂપતલાલ શાહ રાજકોટ શહેરના જાણીતા અને માનીતા જૈન અગ્રણી છે. રાજકોટના જ વતની શ્રી મયુરભાઈનો જન્મ ૨૮-૭-૧૯૫૮ના રોજ થયેલ હતો. નાનપણથી જ ધર્મ પ્રત્યે લગાવના કારણે નિત્ય દેવ-દર્શન અને ગુરુદર્શન માટે જતાં.

આથી જ સેવાભાવ પણ જીવનમાં ખૂબ વણાઈ ગયેલો. પરગજુવૃત્તિ અને સંતો પ્રત્યે આદરભાવને કારણે સાધુ-સંતોની વૈયાવચ્ચમાં હંમેશા અગ્રેસર રહેતા અને મિલનસાર સ્વભાવ ધરાવતા મયુરભાઈ મીતાબેન સાથે ગૃહસ્થાશ્રમમાં જોડાયા. કિંજલ અને રાજવી નામે બે દિકરીઓના પ્રેમાળ પિતા છે.

સિંહની ગર્જના જેવો પહાડી અવાજ તેમની ખાસિયત રહી છે. વ્યાવહારિક અભ્યાસ B.Com. સુધીનો કર્યો છે. હાલમાં તેઓ કિંજલ પ્રોપર્ટીઝ, રાજવી રજવાડી ચા અને રિલાયન્સ ઈન્ફોકોમના અધિકૃત ડીલર તરીકે કાર્યરત છે. રાજકોટના હૃદયસમા દિવાનપરામાં મીતા સેલ્સ કોર્પોરેશનના નામે સક્રિય રીતે કાર્ય કરી રહ્યા છે.

રાજકોટ-જૈન સોશયલ ગ્રુપ મીડટાઉનના પૂર્વપ્રમુખ તરીકે તેઓએ ખૂબ લોકચાહના મેળવેલ તેમ જ ખૂબ સુંદર સંચાલન કરી સારા સારા સમાજને ઉપયોગી કાર્યક્રમો આપેલા. સંગીત, વાંચન અને પ્રવચનનો ખૂબ જ શોખ ધરાવતા મયુરભાઈ આ બધી પ્રવૃત્તિઓમાં ઘણો સમય ફાળવે છે. અનેકવિધ સેવાકીય ફલક ધરાવતી સામાજિક સંસ્થાઓ જેવી કે માનવ સેવા ટ્રસ્ટ જે આરોગ્યક્ષેત્રે, શિક્ષણક્ષેત્રે વંચિતોને તક

આપે છે, આગળ વધવા માટે કેડી કંડારી દે છે તેમના સક્રિય ટ્રસ્ટી છે. આ ઉપરાંત આવી જ બીજી સંસ્થા અરિહંત ફાઉન્ડેશન ટ્રસ્ટના પણ ટ્રસ્ટી છે. વિશ્વ વણિક સંગઠન કે જે વણિકોની નવેય નાત સાથે સંકળાયેલું છે અને વણિકોના ઉત્થાન માટે સુંદર કામગીરી કરે છે, તેમના તેઓ મંત્રી છે. જૈન હેલ્પલાઈન ગ્રુપ સંસ્થાના તેઓ ઉપપ્રમુખ છે. લિયો પાયોનિયર ગ્રુપના તેઓ કમિટી મેમ્બર છે. દશાશ્રીમાળી જૈન સમાજના કન્વીનર છે. મધુરમ કલબ સાથે જોડાયેલા છે.

મહાવીરસ્વામી જન્મકલ્યાણક મહોત્સવ કે જેઓ મહાવીર જયંતીના ઉપલક્ષ્યે જૈનો માટે ફિરકાના ભેદભાવ વગર ધાર્મિક, સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમોનું આયોજન કરે છે તેમાં પણ તેઓ કમિટી મેમ્બર છે. આ ઉપરાંત શ્રી દીપચંદ ગાર્ડીના ઉદાર ફાળાથી બનેલ દીકરાનું ઘર-વૃદ્ધાશ્રમના પણ કમિટી મેમ્બર છે.

રાજકોટ ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ અને ઇન્ડસ્ટ્રી, ગ્રેટર રાજકોટ ચેમ્બર ઓફ કોમર્સના પણ તેઓ મેમ્બર છે. ફિલ્ડમાર્શલ બ્લડ બેંકમાં પણ તેઓ સક્રિય છે અને સુંદર કાર્ય કરી રહ્યા છે.

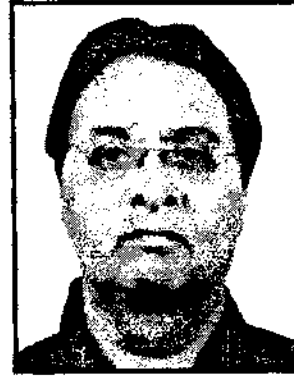
આવા બહુમુખી પ્રતિભા ધરાવતા મયુરભાઈ આર્થિક, સામાજિક, સાંસ્કૃતિક રીતે તો આગળ વધેલા છે જ. પરંતુ રાજકીય રીતે પણ ખૂબ આગળ વધ્યા છે. માનનિય મુખ્યમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના નેતૃત્વ હેઠળ ગુજરાતનો વિકાસ સોળે કળાએ થઈ રહ્યો છે. તેમાંયે રાજકોટ શહેરમાં વર્ષોથી ભારતીય જનતા પક્ષનું શાસન રહ્યું છે. આ ભારતીય જનતા પક્ષના કોષાધ્યક્ષ તરીકેની કામગીરી પણ તેઓ સફળતાથી, સુંદર રીતે નિભાવી રહ્યા છે, તેમ જ રાજકોટ ડિસ્ટ્રીક્ટ ટેલિકોમ એડવાઈઝરી બોર્ડના પણ સભ્ય છે.

આમ નાણામંત્રીથી માંડી સામાન્ય માનવીમાં પણ પોતાની આગવી ઓળખ ઊભી કરનાર શ્રી મયુરભાઈ શાહ પોતાની પ્રગતિમાં, વિકાસમાં સાંસદ શ્રી વિજયભાઈ રૂપાણી અને ગુરુભગવંતોનું યોગદાન અને આશીર્વાદ હંમેશા સાથે રહ્યા છે તેમ જણાવે છે. તેઓ તેમના સેવાકાર્યમાં જ નહિ, સામાજિક, આર્થિક અને રાજકીય કાર્યોમાં પણ ખૂબ ખૂબ આગળ વધે, સફળતાના શિખરો સર કરે તેવી શુભેચ્છા તેમના દરેક શુભચિંતકો પાઠવે છે. આવી લીલીછમ લાગણીના માનવી શ્રી મયુરભાઈ શાહ દરેક ક્ષેત્રે આગળ વધતા વધતા પણ પોતાના સેવાના ફલકને હજુ ખૂબ ખૂબ વિસ્તારે એ જ અભ્યર્થના, શુભભાવના.

આ પંક્તિઓ કદાચ એમના મનની ભાવનાઓ વ્યક્ત કરે છે કે—

આંખો મેં અગર મુસ્કાન હૈ તો ઇન્સાન તુમ સે દૂર નહિ,
પાંખો મેં અગર ઉડાન હૈ તો આસમાન તુમસે દૂર નહિ,
શિખર પર બેઠકર વિહગને યહી ગીત ગાયા,
શ્રદ્ધા મેં અગર જાન હૈ તો ભગવાન ભી તુમસે દૂર નહિ.
ધર્મક્ષેત્રે હંમેશા સક્રિય તથા સામાજિક ક્ષેત્રે જાગૃત

શ્રી ચંદ્રકાંત માણેકચંદ શેઠ

કોઈપણ વ્યક્તિનું જીવન ત્રણ બાબતોથી ઘડાય છે. આ ત્રણ બાબતો છે સંસ્કાર, વિચાર અને વ્યવહાર. નાનપણથી માતા-પિતાના સાનિધ્યમાં સંસ્કારોનું સિંચન થાય છે. આ સંસ્કારોમાંથી જ વિચારો જન્મે છે અને વિચારો દ્વારા જ વ્યક્તિનો વ્યવહાર નિયંત્રિત થાય છે. શ્રી

ચંદ્રકાંતભાઈ માણેકચંદ શેઠને આ ધાર્મિક અને સામાજિક સંસ્કાર વારસામાં મળ્યા છે. આ સંસ્કારોના કારણે જ તેઓ ધર્મક્ષેત્રે તથા સમાજસેવાના ક્ષેત્રે ખૂબ જ સક્રિય છે.

શ્રી વિજયાબેન તથા માણેકચંદભાઈના સુપુત્ર ચંદ્રકાંતભાઈ વ્યવસાયે બિલ્ડર છે. રાજકોટના અગ્રણી, નામાંકિત બિલ્ડરોમાં તેમની ગણના થાય છે. આમ છતાં ધર્મના ક્ષેત્રે પણ તેઓ ખૂબ જ સક્રિય છે. સાધુ-સાધ્વી ભગવંતોની વૈયાવચ્ચ હોય કે શાસનનું કોઈપણ કાર્ય હોય તેમાં તેઓ હંમેશા આગળ પડતાં જ હોય.

માત્ર વ્યવસાયમાં કે ધર્મના ક્ષેત્રે જ સક્રિય છે તેમ નહિ પરંતુ દાનના ક્ષેત્રે પણ તેઓ ખૂબ ખૂબ આગળ છે. રાજકોટમાં તેઓ સ્થાયી હોય, રાજકોટ જ તેમની કર્મભૂમિ હોવાથી, રાજકોટને તેઓએ અંતરના ઊછળતા ભાવોથી કેટલાક નજરાણા ભેટ ધર્યા છે તેની પર એક નજર કરીએ તો—

શેઠ પરિવારના નજરાણા

- (૧) શેઠ ઉપાશ્રય - ૧૫૦ ફૂટ રીંગ રોડ,
પ્રસંગ હોલ પાસે, રાજકોટ
- (૨) શેઠ આરાધનાભવન - ૮, વૈશાલીનગર, રાજકોટ

- (૩) શેઠ પૌષધશાળા - ૧૨, મનહરપ્લોટ, રાજકોટ
 (૪) શેઠ વિહારધામ - ચોરડી, ગોંડલ-વિરપુર રોડ
 (૫) શેઠ વિહારભવન - ગુંદાળા,(રાજકોટ-ગોંડલ રોડ)
 (૬) શેઠ વિહારતીર્થ - જામનગર રોડ, સૈનિક
 સોસાયટી, રાજકોટ
 (૭) શેઠ વ્યાખ્યાનશાળા (હોલ) - ગોંડલ રોડ (વેસ્ટ)
 રાજકોટ
 (૮) શેઠ જૈનશાળા - રોયલ પાર્ક, રાજકોટ
 (૯) શેઠ મહાવીર ચિકિત્સાલય - કાંતા શ્રી વિકાસગૃહ
 રાજકોટ
 (૧૦) શેઠ મહાવીર વૈયાવચ્ચ કેન્દ્ર - પંચનાથ પ્લોટ,
 રાજકોટ
 (૧૧) શેઠ મહાવીર પુસ્તકાલય - મહિલા કોલેજ ચોક,
 રાજકોટ
 (૧૨) શેઠ મહાવીર સેવા ટ્રસ્ટ ડિસ્પેન્સરી- જયંત કે. જી.
 રોડ, રાજકોટ
 (૧૩) મહાવીર પ્રાર્થના હોલ - રામનાથપરા, રાજકોટ
 (૧૪) શેઠ પ્રાર્થના હોલ - વૃદ્ધાશ્રમ, રાજકોટ
 (૧૫) મહાવીર ચિકિત્સાલય - એરપોર્ટ રોડ, રાજકોટ
 (૧૬) શ્રી શેઠ આગમ મંદિર - રોયલ પાર્ક, રાજકોટ
 (૧૭) શ્રી મહાવીર ચિકિત્સાલય - ગોંડલ રોડ, રાજકોટ

આવા શેઠ પરિવારના તેઓ સભ્ય છે. જેમના માટે સેવા અને વૈયાવચ્ચ ખૂબ જ મહત્ત્વ ધરાવે છે. લોકોને કેવી રીતે ઉપયોગી બનવું એ જ હંમેશા તેઓનું લક્ષ્ય હોય છે. આથી જ તેમના દરેક અનુમોદનીય કાર્યોમાં લોકો જ કેન્દ્રસ્થાને રહેલા હોય છે. હાલમાં લીધેલ દરેક કાર્ય તેઓ પૂરેપૂરી ધગશ, ખંત અને હિંમતથી પૂર્ણ કરી બતાવે છે. ટ્રસ્ટ દ્વારા સાધર્મિકોને આરોગ્યક્ષેત્રે, શિક્ષણક્ષેત્રે અને રોજગારક્ષેત્રે મદદરૂપ થવા હંમેશા કટિબદ્ધ હોય છે. હંમેશા ઊંચા અને ઉત્તમ સ્વપ્નાઓ જોઈ તેમને સાકાર કરવા માટે તત્પર રહેતા હોય છે. આથી જ પોતાના કાર્યો દ્વારા તેમણે સમાજમાં ચારેબાજુ સુગંધ પ્રસરાવી છે. આજે તેઓ નીચેની સંસ્થાઓ સાથે પોતાના કાર્યો દ્વારા સંકળાયેલા છે તે જોઈએ તો,

- (૧) ચેરમેન શ્રી મહાવીર સેવા ટ્રસ્ટ
 (૨) ચેરમેન ગુજરાત બોક્સીંગ એસોસિએશન

- (૩) ચેરમેન યુથ પ્રમોશન કાઉન્સિલ
 (૪) પ્રમુખ શ્રી પ્રગતિ મિત્રમંડળ
 (૫) પ્રમુખ શ્રી જૈન એલર્ટ યંગ ગ્રુપ
 (૬) પ્રમુખ શ્રી રોયલ પાર્ક સ્થા. જૈન મોટા સંઘ
 (૭) પ્રમુખ શ્રી રેસકોર્ષ પાર્ક સ્થા. જૈન સંઘ
 (૮) પ્રમુખ શ્રી ગુરુપ્રાણ ફાઉન્ડેશન
 (૯) પ્રમુખ શ્રી ચંદ્રપ્રભુ સ્થા. જૈન સંઘ
 (૧૦) પ્રમુખ શ્રી મહાવીર સંકલન સમિતિ
 (૧૧) ચેરમેન વિશ્વ વણિક સમાજ (આંતરરાષ્ટ્રીય)
 (૧૨) મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી શ્રી ગોંડલ રોડ (વેસ્ટ) સ્થા. જૈન સંઘ
 (૧૩) મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી શ્રી શત્રુંજય આરાધના ધામ
 (૧૪) મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી શ્રી વર્ધમાન વૈયાવચ્ચ કેન્દ્ર
 (૧૫) મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી શ્રી ભાગ્યવંતાજી સાધના સ્મૃતિ ટ્રસ્ટ
 (૧૬) મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી શ્રી ભગ. મહા.સ્વામી જન્મકલ્યાણક સમિતિ (રાજ્ય)
 (૧૭) મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી શ્રી ગોંડલ સંપ્રદાય શ્રમણ સંરક્ષક સમિતિ
 (૧૮) ટ્રસ્ટી શ્રી ઈન્દ્રપ્રસ્થ તથા રામકૃષ્ણનગર જૈન સંઘ
 (૧૯) ચેરમેન દાદા ડુંગરસિંહજી ફાઉન્ડેશન
 (૨૦) સેક્રેટરી શ્રી જૈન ભવન
 (૨૧) મેનેજિંગ ડાયરેક્ટર શ્રી જૈન કેડીટ કો. ઓપ.
 હાઉસિંગ સોસાયટી
 (૨૨) કન્વીનર શ્રી સમસ્ત જૈન સમાજ
 (૨૩) એડવાઈઝર સરગમ ક્લબ તથા જૈન યુથ ક્લબ
 (૨૪) સેનાપતિ શ્રી વીરસેના (મહાવીરસેના)
 (૨૫) ઉપપ્રમુખ શ્રી ઉવસગ્ગહરં સાધના સંઘ ટ્રસ્ટ-રાજકોટ
 (૨૬) ચેરમેન શેઠ ઉપાશ્રય જૈન સંઘ
 (૨૭) ચેરમેન ડુંગરસિંહજી સ્થા. જૈન. પરિષદ
 (૨૮) કારોબારી કમિટી શ્રી કન્યા છાત્રાલય (રાજકોટ)
 પૂ. જનકમુનિ મ.સા. પ્રેરિત
 (૨૯) ચેરમેન શ્રી રતિગુરુ ફાઉન્ડેશન
 (૩૦) ચેરમેન શેઠ પૌષધશાળા (રાજકોટ)

આમ ઉપરોક્ત ઘણી બધી સંસ્થાઓ સાથે તેઓ

જોડાયેલા છે અને તન-મન-ધનથી તેમાં સક્રિય થઈ સરસ રીતે કાર્ય કરી રહ્યા છે.

સૂરજની કિંમત એના પ્રકાશથી.....

દિપકની કિંમત એના ઉજાસથી.....

પુષ્પની કિંમત એની સુવાસથી.....

માણસની કિંમત એના કાર્યોથી થાય છે.....

રાજકોટ પોતાની કર્મભૂમિ છે માટે રાજકોટ ક્ષેત્રના જુદા જુદા ઉપાશ્રયો તેમ જ સંસ્થાઓનો વિકાસ કેવી રીતે થાય તે નજર સમક્ષ રાખીને તેઓએ હરહંમેશ પ્રયત્નો કર્યા છે અને હજુ પણ કરી રહ્યા છે. શાસનની સેવા, સાધુ-સાધ્વી ભગવંતોની વૈયાવચ્ચ, ધાર્મિક કાર્યોમાં સુંદર સેવા આપી રહ્યા છે. તેમ જ પોતાના વ્યવસાયનો પણ ખૂબ સુંદર રીતે વિકાસ કરી રહ્યા છે.

માનવીને જે શક્તિ મળી છે તેને ગોપવ્યા વિના જો તેનો સુકૃતમાં ઉપયોગ કરવામાં આવે તો તે શક્તિ પણ અનેકગણી થઈ વધારેને વધારે સદ્કાર્યો કરવાની પ્રેરણા આપે છે. ધાર્મિક, સામાજિક, શૈક્ષણિક, અનુકંપાદાન વગેરે પ્રવૃત્તિમાં તેઓ હંમેશા સક્રિય રહી એવા કામોનો વિકાસ કરતાં રહ્યા છે. વહીવટી સૂઝ અને ત્વરિત કાર્ય કરવાની કુનેહ આપણા આ શ્રેષ્ઠીવર્યમાં જોવા મળે છે. સમાજને તેમની સેવાનો લાભ સદૈવ મળતો રહે એ જ અભ્યર્થના.

ધર્માનુરાગી શ્રી જીતેન્દ્રભાઈ બેનાણી

રાજકોટના જાણીતા બિલ્ડર શ્રી જીતેન્દ્રભાઈ બેનાણી ખૂબ જ ધર્માનુરાગી અને ઉદારદિલ દાતા છે. રાજકોટનો કોઈપણ ધાર્મિક પ્રસંગ હોય તેમાં તેમનું અનુમોદનીય દાન ન હોય તેવું બની જ ન શકે. વ્યવસાયે બાંધકામક્ષેત્રે હોવાથી લોકોને સુખ-સગવડતારૂપ આશ્રયસ્થાન

અને વ્યવસાયસ્થાન આપવામાં મદદરૂપ થાય છે, તેવી જ રીતે ધર્મના ક્ષેત્રે આગળ વધતા લોકો માટે એક યા બીજી રીતે જુદી જુદી સગવડતાઓ આપવા તત્પર રહે છે.

આજે દિવસે દિવસે લોકોની જીવનશૈલી બદલાતી જાય છે. પૂર્વની સંસ્કૃતિ ઉપર પશ્ચિમની સંસ્કૃતિની જોરદાર અસર

થઈ રહી છે, જેમાં ધીમે ધીમે ભારતીય સંસ્કૃતિ અને જૈન સંસ્કૃતિનો લોપ થતો જાય છે. પહેલાના સમયમાં સૂર્યાસ્ત પહેલા ભોજન એ જૈનોના ઘરે ઘરે થતું જ્યારે આજે રાત્રિભોજનનો વ્યાપ વધતો જાય છે. ઘણીવાર ઘરમાં વડીલો હોય તેમને મનમાં ચોવિહાર કરવાની ઈચ્છા પણ હોય છતાં ઘરના લોકોને અગવડ પડે એ માટે તેઓ વહેલી રસોઈ કરવાનું બોલી શકતા ન હોય. આવા વડીલોની વહારે આવ્યા છે શ્રી જીતેન્દ્રભાઈ.

ચાતુર્માસના દિવસોમાં રાજકોટમાં તેમના તરફથી ચોવિહારહાઉસ ખોલવામાં આવે છે. લોકો તેનો લાભ લઈ દિવસ આયત્યા પહેલા ભોજન તો કરે જ છે પરંતુ પ્રતિક્રમણ અને રાત્રિધર્મચર્યાનો લાભ પણ લેતા હોય છે.

નાનપણથી જ કુટુંબમાં માતા-પિતા દ્વારા ધર્મના સંસ્કારોનું સિંચન થયેલું જે દિવસે-દિવસે દૃઢ થતું ગયું. રાજકોટમાં ધાર્મિક કોઈપણ કાર્ય હોય, ઉપાશ્રયનું બાંધકામ હોય કે તપશ્ચર્યા કરનારા તપસ્વીઓનું બહુમાન હોય, નવકાર મંત્રના જાપ હોય કે સાધુ-સાધ્વીની વૈયાવચ્ચ હોય—દરેક ક્ષેત્રે આ કુટુંબનું નામ આગળની હરોળમાં જ હોય.

આજે જ્યારે ભારતીય અને જૈન સંસ્કૃતિ દિવસે દિવસે ભૂલાતી જાય છે ત્યારે આપણી સંસ્કૃતિને તેના મૂળ સ્વરૂપમાં જાળવી રાખવાનું, ચોવિહારહાઉસના રૂપમાં વડીલોને દિવસ છતાં, ભોજન કરાવવામાં તથા આવશ્યક ગણાતા સામાયિક-પ્રતિક્રમણની આરાધના કરવામાં મદદ કરવાનું આ ખૂબ જ અનુકરણીય કાર્ય છે.

આજે ગામોગામ ચોવિહાર હાઉસ ખોલવાની જરૂર છે જેને કારણે ઘણા વડીલો ધર્મની આરાધના સુખે સુખે કરી શકે છે. શ્રી જીતેન્દ્રભાઈના ધર્મપત્ની પણ આ કાર્યમાં બરાબરના હિસ્સેદાર છે. આ દંપતિ આવા સુંદર ધાર્મિક કાર્યો અવારનવાર કરતાં રહે તેમ જ ભારતીય સંસ્કૃતિ અને જૈન સંસ્કૃતિની જાળવણીમાં ખૂબ ખૂબ યોગદાન આપે, તેમ જ ઈશ્વર તેમને આવા સુંદર કાર્યો કરવાની પ્રેરણા આપે.

અન્ય ઉલ્લેખનીય કાર્યો જોઈએ તો પોતાનું વતન ગોડલ હોઈ ત્યાં બેનાણી વાડીનું નિર્માણ કરાવ્યું છે. એક બહેન આ સળગતા સંસારને છોડી પ્રભુ વીરે બતાવેલ પાવન માર્ગ એટલે કે સંયમી બની સ્વ-પરનું કલ્યાણ કરી રહ્યા છે, સંઘાણી સંપ્રદાયમાં છે જેમનું નામ વર્ષાબાઈસ્વામી છે. આ ઉપરાંત

રાજકોટમાં કોઈપણ ધાર્મિક કાર્યક્રમ હોય તેમાં દાતા તરીકે તેઓનું નામ તો હોય જ. આમ મળેલી લક્ષ્મીનો સુકૃતમાં સદ્વ્યય કરી તેઓ પોતાનું અને પૂર્વજોનું ગૌરવ વધારી રહ્યા છે.

ધર્માનુરાગી શ્રી કિરીટભાઈ દોશી

ગરવી ગુજરાતની ખમીરવંતી ધરતી પર અનેક સપૂતોએ જન્મ લઈ પોતાના જીવન અને કાર્ય દ્વારા સમાજ, રાજ્ય અને દેશની સુંદર સેવા કરી છે. લબ્ધપ્રતિષ્ઠિત, સાધન સંપન્ન શ્રી રતિભાઈ દોશીના સુપુત્ર શ્રી કિરીટભાઈ દોશી વ્યવસાયાર્થે ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ

છે. સમાજમાં ઘણું જ પ્રતિષ્ઠિત નામ છે.

એવી જ રીતે તેઓ ધર્માનુરાગી પણ છે. ગોંડલ સંપ્રદાયના તપસ્વી પૂ. પ્રાણલાલજી મ.સા. તથા રતિલાલજી મ.સા.ના તેઓ ભક્ત છે. પૂ. ગુરુદેવો સાથેનો સત્સંગ તેમને હંમેશા કંઈકને કંઈક ધર્મકાર્ય કરવા માટે પ્રેરણા કરે છે.

તેઓએ રતિગુરુ ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ બનાવ્યું છે જેમાંથી સ્વધર્મી બંધુઓને અનાજનું વિતરણ કરવામાં આવે છે. રાજકોટના મોટાભાગના સંઘજમણમાં પણ તેમનો ફાળો હોય જ. સાધુ-સાધ્વીની વૈયાવચ્ચ માટે તેઓ હંમેશા તૈયાર જ હોય. તેઓ વિરાણી ઉર્ફે વોકહાર્ટ હોસ્પિટલમાં દાન આપી પૂ. ગુરુ-ગુરૂણી ભગવંતોને આરોગ્યક્ષેત્રે સુખાકારી માટેની સુંદર, સુચારુ વ્યવસ્થા ગોઠવી છે.

ક્યારેય પણ કોઈપણ ધાર્મિક કાર્ય કરવાનું હોય કે સાધુ-સાધ્વી ભગવંતોની વૈયાવચ્ચનું કાર્ય હોય તેમાં હંમેશા તેમની અનુમોદના હોય જ. ધર્મના સંસ્કાર નાનપણથી દૃઢ થયા હોવાથી અવારનવાર ધાર્મિક કાર્યો કરતાં રહે છે, કરાવતાં રહે છે સુકૃત હોય તેમાં અનુમોદનાના કાર્યો પણ કરતાં રહે છે. સુખી-સંપન્ન પરિવાર હોવાથી સત્કાર્ય કરવાની અનેક તકો સામે આવીને મળતી હોય છે. ધાર્મિક કાર્યો ઉપરાંત સમાજની સેવા કરવામાં પણ તેઓ ધન્યતા અનુભવે છે. તક મળે ત્યાં અને ત્યારે તેઓ સમાજસેવાના કાર્યો પણ કરતાં જ રહે છે.

વ્યવસાયક્ષેત્રે પણ તેઓ ખૂબ જ નિપુણ અને તેજસ્વી કારકિર્દી ધરાવે છે. રાજકોટ શહેરના નામાંકિત C.A. માં

તેઓની ગણના થાય છે. જેવી વ્યવસાયમાં નિપુણતા છે તેવી જ દક્ષતા તેઓ સમાજસેવા, ધર્મક્ષેત્ર અને અન્યક્ષેત્રોમાં મેળવી ખૂબખૂબ આગળ વધે અને સમાજમાં પોતાનું તથા વડિલોનું નામ રોશન કરે એ જ અભ્યર્થના.

JSGIFના પૂર્વપ્રમુખ

શ્રી હરસુખલાલ કેશવલાલ તંબોલી

શ્રી હરસુખલાલ કે. તંબોલીનો જન્મ તા. ૨૫-૩-૧૯૩૬ના રોજ જામનગર મુકામે થયેલ. મેટ્રિક સુધીનો અભ્યાસ રાજકોટની વિરાણી હાઈસ્કૂલમાં કરેલ. મુંબઈ વિલ્સન કોલેજમાં B.Sc. સુધીનો અભ્યાસ કર્યો. ૧૯૫૭માં અભ્યાસ પૂર્ણ કરી તુર્ત જ પરિવારનો જે ધંધો હતો

વાસણનો તેમાં જ કારકિર્દી આગળ વધારવાનો નિર્ણય કરી ધંધો શરૂ કર્યો.

૧૯૫૮માં ભારતીબેન સાથે લગ્નગ્રંથિથી જોડાયા. ૧ પુત્રરત્ન તથા ૩ પુત્રીની પ્રાપ્તિ થઈ. ધીમે ધીમે ધંધામાં ખૂબ જ પ્રગતિ થઈ અને મોટી ગુડવીલ મેળવી. ત્યારબાદ ૧૯૬૨માં સ્ટેનલેસ સ્ટીલના વાસણના હોલસેલ બિઝનેસ માટે M/s. જિતેન્દ્ર એન્ડ કંપનીની સ્થાપના કરી.

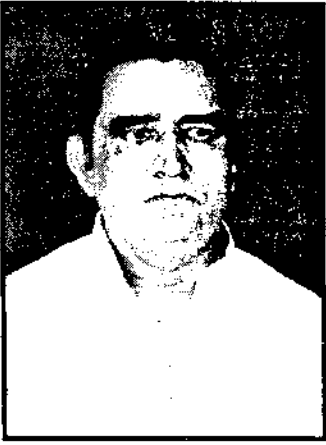
સમાજમાં પ્રતિષ્ઠિત વ્યક્તિ તરીકે એક નામના ઊભી કરી અને ધીમે ધીમે પ્રગતિના શિખરો સર કરતાં જ ગયા. સામાજિક ક્ષેત્રે ખૂબ જ નામ અને ખ્યાતિ પ્રાપ્ત કર્યા છે. તેમણે ૧૯૬૪માં ધંધાકીય ક્ષેત્રે હરણકાળ ભરી અને M/s. તંબોલી મેટલ્સ અને M/s. તંબોલી ઈન્ડસ્ટ્રીઝની સ્થાપના કરી. ચાર ભાઈઓ સંયુક્ત કુટુંબમાં ૨૫ વર્ષ સુધી સાથે રહ્યા અને કુટુંબનો તેમ જ ધંધાનો ખૂબ જ સરસ રીતે વિકાસ કર્યો. ત્યારબાદ બધા ભાઈઓ ધંધા અલગ કરતાં ગયા. આજે ૭૫ વર્ષની ઉંમરે શ્રી હરસુખભાઈ ધંધામાં પોતાના પુત્ર રાજેશભાઈ સાથે સક્રિય છે. સવાર-સાંજ નિયમિત રીતે ઓફિસે આવી કાર્ય સંભાળે છે એટલું જ નહિ સામાજિક ક્ષેત્રે પણ ખાસ્સા આગળ વધેલા છે. ઘણી બધી સંસ્થાઓ સાથે સંકળાયેલા છે અને એ રીતે સમાજના વિકાસમાં પણ મહત્વનું યોગદાન આપ્યું છે.

- ★ માત્ર ૨૫ વર્ષની ઉંમરે રાજકોટ મેટલ મરચન્ટ એસોસિએશનની સ્થાપના કરી તેના સ્થાપક પ્રમુખ બન્યા.
- ★ પ્લાઈવુડ લેમિનેટના ધંધામાં ટૂંક સમયમાં નામના મેળવી ત્રીસ વર્ષની ઉંમરે રાજકોટ પ્લાઈવુડ મરચન્ટ્સ એસોસિએશન સ્થાપી તેના સ્થાપક પ્રમુખ બન્યા.
- ★ સૌરાષ્ટ્ર કચ્છ પ્લાઈવુડ મરચન્ટ્સ એસોસિએશનની સ્થાપના કરી સ્થાપક પ્રમુખ બન્યા.
- ★ ૧૯૭૪માં ૧૮ મિત્રો મળીને રાજકોટમાં જૈન સોશિયલ ગ્રુપની સ્થાપના કરી.
- ★ ૧૯૮૧માં જૈન સોશિયલ ગ્રુપ રાજકોટ વેસ્ટના સ્થાપક પ્રમુખ બન્યા.
- ★ ત્રીસેક વર્ષ રોટરી ક્લબ ઓફ રાજકોટના સભ્ય રહ્યા. ક્લબના સેક્રેટરી તથા વાઈસ પ્રેસીડેન્ટના હોદ્દા પર રહ્યા.
- ★ ૧૯૮૫માં રોટરી ક્લબ ઓફ રાજકોટ મીડટાઉનની સ્થાપના કરી સ્થાપક પ્રમુખ થયાં જેમાં આજે પણ સક્રિય છે.
- ★ જૈન સોશિયલ ગ્રુપ્સ ફેડરેશનમાં ૧૯૮૧માં સેક્રેટરીપદે ચૂંટાયા. ૧૯૮૬માં ઉપપ્રમુખ પદે ચૂંટાયા. ૧૯૮૮-૮૯માં ફેડરેશનના પ્રમુખ બન્યા. એકસો શહેરમાં ઓફિશીયલ વિઝીટ કરી નવી ઘણી પ્રજ્ઞાલિકાઓ ફેડરેશનમાં સ્થાપી.
- ★ સૌરાષ્ટ્ર પ્રાણી કલ્યાણ મંડળમાં ૧૬ વર્ષથી ચેરમેન છે. જીવદયાનું કાર્ય કરતી સંસ્થા છે જે બિમાર પશુઓની સેવા-સારવાર કરતી જાણીતી સંસ્થા છે.
- ★ ૨૦૦૩માં સીનિયર સીટીઝન્સ જૈનની સ્થાપના કરી સ્થાપક પ્રમુખ બન્યા. આજે પણ પ્રમુખ તરીકે સેવા આપે છે. ૧૪૧ શ્રેણીવર્ધો જેના સભ્ય છે, તેવી આ ખૂબ જ પ્રતિષ્ઠા મેળવેલ સંસ્થા છે. વરિષ્ઠ નાગરિકો માટે ખૂબ ફાયદામંદ છે. આરોગ્ય વિષયક સેમિનારો, સારી સારી જગ્યાએ કાર્યક્રમો રાખી વરિષ્ઠ નાગરિકોને આનંદ-પ્રમોદ અને મનોરંજન પૂરું પાડે છે, સાથે આરોગ્યની જાળવણી માટે ખૂબ જ સરસ રીતે માર્ગદર્શન મળે છે.
- ★ રોટરી ક્લબ ઓફ રાજકોટ મીડટાઉન સંચાલિત “ઈવનીંગ પોસ્ટ” સિનિયર સીટીઝન્સ પાર્કનું સંપૂર્ણ સંચાલન ત્રણ વર્ષથી કરે છે. જેના ૮૦૦ સભ્યો છે.
- ★ માનવસેવા માટે “દરદીનું રાહત ફંડ” સંસ્થા સ્થાપી ૫૦ કલ્યાણમિત્રો સાથે મળી ગરીબ દર્દીઓના ઓપરેશનના હોસ્પિટલના બિલોની ચૂકવણી કરી આપે છે. આમ દીનદુઃખી લોકોને મદદરૂપ થવા સદાય તત્પર રહે છે.
- ★ ૧૯૮૮માં યુરોપના સાત દેશોનો પ્રવાસ કરેલ છે તે સમયે ફેડરેશન પ્રમુખના દરજ્જે એકસો યાત્રાળુઓને લઈને યુરોપનો પ્રવાસ કરેલ. આ કાર્યક્રમની સમગ્ર જવાબદારી સારી રીતે પૂર્ણ કરેલ. લેસ્ટરમાં વર્લ્ડ જૈન કોંગ્રેસનું આયોજન કરેલ, જેમાં જૈન સમાજના યુરોપના પ્રમુખ સામેલ રહ્યા હતા. વિશ્વભરના ૨૫૦૦ જૈન લીડર્સ ડેલિગેટ હતાં. પાંચ દિવસ મંચ ઉપરની જવાબદારી હતી.
- ★ ૧૯૮૭માં ગુજરાતમાં ભયંકર દુષ્કાળ પડેલ. સૌરાષ્ટ્ર-કચ્છના અબોલ પશુઓ માટે ઘાસચારો તથા પાણીની ખૂબ જ અછત હતી ત્યારે સૌરાષ્ટ્ર પ્રાણી કલ્યાણ મંડળના ચેરમેન તરીકે શ્રી હરસુખભાઈ હતાં. મોરબીના રક્ષાગેશ્વર પાસે કેટલકેમ્પ ખોલવામાં આવેલ જેની સમગ્ર જવાબદારી આ સંસ્થાએ ઉપાડેલ હતી. કચ્છથી આવેલા નિરાધાર, અબોલ ૫૦૦૦ જેટલા પશુઓને છ મહિના સુધી સાચવેલા. ખૂબ જ મોટી કહી શકાય તેવી આ જવાબદારી સારી રીતે નિભાવેલ એટલું જ નહિ “સોને પે સુગાહા”ની જેમ આ કેટલ કેમ્પ પૂર્ણ થયો ત્યારે આ અબોલ પશુઓના પુણ્યથી લગભર બોતેર લાખ જેટલી રકમ વધી. સૌરાષ્ટ્રના મહાજનો માટે આ ગર્વ લેવા જેવી બાબત કહી શકાય કે જ્યાં ઢોરોના પાલન-સારસંભાળ માટે થોડા-થોડા પૈસા ભેગા કરવા પડે તેને બદલે આટલી માતબર રકમ વધી. તે સૌરાષ્ટ્ર-કચ્છની સાઈઠ જેટલી પાંજરાપોળને ભેટ આપવામાં આવેલી.
- ★ તેમના જીવનનું સૌથી મહત્વનું અને યાદગાર કાર્ય એ રહ્યું કે સૌરાષ્ટ્ર પ્રાણી કલ્યાણમંડળના ચેરમેન તરીકે હતાં ત્યારે જ ભાણવડ તાલુકામાં ઘેટા-બકરામાં એપેડેમિક નામનો રોગ આવેલ જેને કારણે રોગના વિષાણુ તેમના શરીરમાં સક્રિય થતાં જ બે-પાંચ કલાકમાં તેઓ મરણને શરણ થઈ જાય. ભાણવડના જીવદયાપ્રેમીઓએ સૌરાષ્ટ્ર પ્રાણી કલ્યાણ મંડળ સમક્ષ આ બધી વાત કરી મદદરૂપ થવા વિનંતી કરી. ત્યારે તાબડતોબ આ રોગ વિરોધી રસી ભેગી કરી રાતોરાત ભાણવડ પહોંચાડી. લગભગ ૫૮૦૦૦ જેટલા ઘેટા-બકરાને એ રસી આપવાથી તેઓ

એ રોગથી બચી શક્યા. આમ આવડી મોટી સંખ્યામાં પશુઓના પુણ્ય અને કાર્યકરોની મહેનતને કારણે જીવદયા થઈ શકી. અકાળે મરણને શરણ થતાં પશુઓ બચી શક્યાં. તેઓ શ્રી પ્રહલાદ પ્લોટ શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક સંઘના સ્થાપક મંત્રી રહેલા. તેમ જ શ્રી જાગનાથ પ્લોટ શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક સંઘના ઉપપ્રમુખ તરીકે પણ સેવા આપેલ છે.

નવકારમંત્રના પરમ આરાધક

શ્રી જયંતભાઈ રાહી

જૈન પરંપરા દ્વારા સમયે સમયે વિશિષ્ટ એવી પ્રતિભાઓનો પ્રકાશપુંજ આ ધરતી પર રેલાયો છે. કવિઓ, મુનિઓ, આચાર્યો, રાજાઓ, મંત્રીશ્વરો, શ્રેષ્ઠીઓ, વ્રતધારી શ્રાવકો, પંડિતો વગેરે પાત્રોએ સમ્યક્દર્શન, જ્ઞાન, ચારિત્રની ઉપાસના, અહિંસા, વ્રતપાલન, આદર્શ માટે જીવન

સમર્પણની ઉદાત્તભાવના, ગુરુ મહિમા, ભક્તિ અને કૃપા, જિન શાસન પ્રત્યેની અપૂર્વ શ્રદ્ધા. નમસ્કાર મહામંત્રનો પ્રભાવ, સેવા, પરોપકાર, પરિગ્રહનો ત્યાગ, સાધર્મિક ભક્તિ અને આત્મહિત જેવા ગુણોથી જીવન જીવવાની કલા આત્મસાત કરી લેનારા આ ભવ્યજનોએ જૈન શાસનની આન-બાન-શાન વધારી છે. આવા મહાપુરુષોની મહત્તા દર્શાવતા સુભાષિતકારે જણાવ્યું છે કે :

શૈલે શૈલે ન માણિક્યં, મૌક્તિકં ન ગજે ગજે।

સાધવો નહિ સર્વત્ર, ચંદનં ન વને વને॥

“બધાં પર્વત પર માણેક હોતા નથી, પ્રત્યેક હાથીના મસ્તક પર મોતી હોતા નથી. સાધુ પુરુષો (સજ્જનો) દરેક જગ્યાએ હોતા નથી, દરેક વનમાં ચંદનવૃક્ષ હોતું નથી.” જૈન ધર્મના પાયા સમાન શ્રી નવકાર મહામંત્રના પરમ સાધક, સંગીતરત્ન, એક વિરલ પ્રતિભા ધરાવનાર, આચાર્ય ભગવંતો તેમજ ગુરુભગવંતોના વિશિષ્ટ સન્માનોથી સન્માનિત શ્રી જયંતભાઈ ‘રાહી’નું નામ જૈનોમાં ખૂબ જ જાણીતું અને માનીતું છે. ઉત્તર ગુજરાતના પાટણ શહેરમાં ૨૮ જુલાઈ ૧૯૪૨માં જન્મેલ શ્રી જયંતભાઈને પિતાશ્રી ડાહ્યાલાલભાઈએ તેમજ

માતૃશ્રી વિમલાબહેને ગળથુથીમાં જ ધાર્મિક સંસ્કારોનો વારસો આપ્યો હતો. શૈક્ષણિક અભ્યાસ એસ.એસ.સી. સુધીનો, બાલ્યકાળથી જ સંગીત પ્રત્યેની અભિરુચિ. સ્વયંસ્ફુરણા અને સ્વયંસાધના થકી જ ‘સંગીતરત્ન’ થયા. પુરૂષાર્થ અને કાર્યદક્ષતા જેવાં ગુણોએ વ્યાવસાયિક ક્ષેત્રે એક સફળ વ્યાપારી બનાવ્યા. મુંબઈના ચેમ્બુરમાં સાડીના ત્રણ શો-રૂમ ઉભા કરનાર જયંતભાઈનું દૈન આધ્યાત્મિક શ્રદ્ધ ધરાવનાર મન માત્ર ધનપ્રાપ્તિ તરફ આકર્ષાયું નહિ. સંગીતસાધના અને ધાર્મિક ભાવનાના જોડાણ થકી ધાર્મિક સંગીતકાર તરીકે અનેક પ્રતિષ્ઠામહોત્સવો અને ૧૨૫થી વધુ અંજનશલાકા કરાવનાર જયંતભાઈએ પૂજન, ભાવનામાં પણ સંગીત પીરસ્યું. અનેક મંડળોને ધાર્મિક સંગીત શીખવ્યું. વ્યાપારની જવાબદારી પુત્રને સોંપી સ્વેચ્છાએ વ્યાપારી નિવૃત્તિ સ્વીકારી અને બધો સમય નવકારને સમર્પિત કર્યો. ૫૦ વર્ષથી ધાર્મિક સંગીતકાર તરીકે સેવા આપનાર જયંતભાઈને શ્રી જયશંખરસૂરીશ્વરજી મ.સા. ૧૫ વર્ષ પહેલા તેમના ચેમ્બુર ચોમાસા દરમ્યાન નવકારના જાપ સંગીતની સૂરાવલિ સાથે મૂકવાનું સૂચવ્યું. ત્યારથી માત્ર પંચપરમેષ્ઠી નવકાર જાપની યાત્રા શરૂ થઈ. જે વણથંભી યાત્રાનો લાભ અનેકાનેક (હજારો-હજારો) નવકાર આરાધકોએ લીધો છે. છેલ્લા દોઢ દાયકાથી જયંતભાઈ મુંબઈ અને અન્ય સ્થળોએ, સંપૂર્ણ નિઃસ્વાર્થભાવે, કોઈપણ પ્રકારની અપેક્ષા વગર, એક પણ પૈસો લીધા વિના માનવ માત્રને માનસિક-શારીરિક શાન્તા પ્રાપ્ત થાય. આધિ-વ્યાધિ-ઉપાધિના નિવારણ થાય, જીવન સુખમય બને, ધર્મમય બને, આંતરિક ચેતના જાગૃત બને, શાશ્વત સુખની પ્રાપ્તિનો માર્ગ ખુલ્લો બને એ એકમાત્ર ભાવના ધારણ કરનાર ‘રાહીજી’ પોતાની સાધનાને આગળ વધારી રહ્યા છે. રોજની ૨૦ નવકારવાળી ગણવાનો તેમનો નિયમ છે. હાલ સવા કરોડ નવકાર જાપ તેઓએ પૂરા કર્યા છે. ‘સમગ્ર જીવન નવકારમય જ રહે’ તેવી ભવ્ય ભાવના છે. અનેક જગ્યાએ સ્વદ્રવ્યે જિનપ્રતિમાઓ બિરાજમાન કરી છે. સાધર્મિક ભક્તિ એમની પ્રિય પ્રવૃત્તિ છે. ‘સાધર્મિક ઉત્કર્ષ અભિયાન’ હેઠળ પોતાના પૈસાથી અને આર્થિક સહયોગ વડે ગ્રામ્ય વિસ્તારોમાં રહેતા જૈન વૃદ્ધજનો, બિમાર, એકલા-અટૂલા વડીલોને, તેઓનું પૂરેપૂરું માન-સન્માન જળવાય તે રીતે ટીફીન, અનાજ, કપડાં, ઘર ઉપયોગી વસ્તુઓ આપવાની વ્યવસ્થા કરી રહ્યા છે.

શ્રી જયંતભાઈ ‘રાહી’ દ્વારા સ્થાપિત ‘બૃહદ્ મુંબઈ

પંચપરમેષ્ઠી પરિવાર' નામની સંસ્થામાં ૧૨,૦૦૦ કરતાં વધુ સભ્યો છે. જેઓ આ કાર્યમાં જોડાયેલા છે. તેઓ દ્વારા અનેક મહિલા મંડળોની સ્થાપના થઈ છે. જે 'પંચપરમેષ્ઠી મહિલા મંડળ' તરીકે ઓળખાય છે. તેમની સભ્ય બહેનો યજમાનના ઘરે જઈ નક્કી કરેલ દિવસે આ પ્રકારના જાપ કરાવે છે.

શ્રી નવકાર મહામંત્રને સંપૂર્ણ સમર્પિત આ 'અલગારી માનવ' છેલ્લા ૧૫ વર્ષથી પગમાં ચપ્પલ ધારણ કરતા નથી. ૩૫ વર્ષની યુવાન વયે ૪થા વ્રતને અંગીકાર કરેલ છે. સંગીત તથા મુદ્રાઓ દ્વારા જાપ કરાવનાર તેઓ વિશિષ્ટ મુદ્રાઓ વડે 'નવકાર બાલ અનુષ્ઠાનો' પણ કરાવે છે. '૨૦૦૮'ના વર્ષને વિશ્વ નવકાર વર્ષ તરીકે જાહેર કરી, મુંબઈ તેમજ અન્ય શહેરોમાં અનેક સંઘોમાં નવકાર ભાષ્યજાપનું આયોજન કરેલ. હાલમાં ચેમ્બુર તીર્થમાં 'શ્રી નવકાર પીઠિકા'ની સ્થાપના કરાઈ છે. જે 'શક્તિ પીઠિકા' તરીકે આકાર પામી છે. જેમાં ૧૨૫૦થી અધિક આરાધકો દ્વારા ૧૦૦૮થી અધિક દિવસોના સવાકરોડથી વિશેષ જાપથી મંત્રિત કરેલ યંત્રો, સમર્પિત કરાયા છે. જૈન જગતના ઇતિહાસમાં સુવર્ણઅક્ષરે આ ઘટના અંકાઈ જેનો શ્રેય આ 'મુઠ્ઠી ઉંચેરા માનવી'ને ફાળે જાય છે. પરદેશમાંથી પણ નવકાર પ્રેમીઓ દ્વારા નવકાર જાપ આયોજન માટે હંમેશા માંગણી થતી હોય છે. પરંતુ પરદેશ નહીં જવાના તેઓને પરચક્રપાણ હોય આ વિનંતી સ્વીકારી શકતા નથી. યુ.એસ.એ. અને યુ.કે.માં તેઓશ્રીની વી.સી.ડી. દ્વારા ત્યાંના દેરાસરોમાં આ પ્રકારના જાપ કરાવાય છે. ચેમ્બુર, ઘાટકોપર, મુંબઈ તથા મુલુંડમાં તેઓશ્રીના નિયમીત જાપ થાય છે. હજારોની સંખ્યામાં લોકો આ જાપનો લાભ લે છે. વર્તમાન સમયની વિષમ પરિસ્થિતિઓમાંથી એકમાત્ર નવકાર મંત્ર જ આપણને ઉગારી શકે તેમ છે અને તેથી જ 'ઘર ઘર ગુંજે શ્રી નવકાર' એ જ માત્ર ઉદ્દેશને પોતાનો જીવનમંત્ર બનાવનાર શ્રી જયંતભાઈ 'રાહી'નું એક તળ કવિ તરીકેનું છે. અત્યાર સુધીમાં ૬૦ થી વધુ સ્તવન પુસ્તિકાઓ પ્રકાશિત થઈ છે. જેમાં તેઓના સ્વરચિત ભક્તિગીતો અને સ્તવનોનો સંગ્રહ છે.

ધર્મ અને કર્મને ક્ષેત્રે, તથ્યોની માવજત કરનાર આ સાધક વ્યક્તિત્વ અનેકની પ્રેરણારૂપ બને તેમ છે. ઉચ્ચ પ્રકારનાં મૂલ્યોને જીવનમાં ચરિતાર્થ કરવાનું તેમના માટે શ્રમસાધ્ય નહીં પણ સહજ છે.

"રોમ રોમમાં શ્રી નવકાર, કર્મયોગમાં સર્વત્ર કલ્યાણ, સાધર્મિક ભક્તિ-જ્યોતને પ્રકાશિત રાખવાના છે અરમાન,

કરોડ નવકાર આરાધનાના ઉત્કૃષ્ટ સોપાન સર કરનાર, એવા શ્રી 'રાહીજી'ને અમારા શત-શત પ્રણામ."

પ્રતિભાસંપન્ન સાહિત્યકાર,
માનવધર્મ ભાવનાથી જ્વલંત બનેલા

શ્રીમતી અનુપમાબેન ભૂપતલાલ સંઘાણી

કરાંચીનિવાસી હાલ મુંબઈ સ્થિત સ્વ. શ્રી જયંતિલાલ રવજીભાઈ મહેતા અને લલિતાબેન મહેતાના સુપુત્રી તથા ગોંડલનિવાસી રંગુનવાળા સ્વ. યુનીલાલ જગન્નાથ સંઘાણી તથા સ્વ.

પ્રાણકુંવરબેનના પુત્રવધૂ તથા રાજકોટ નિવાસી જૈન શ્રેષ્ઠી શ્રી ભૂપતભાઈના ધર્મપત્ની શ્રીમતી અનુપમાબેન સંઘાણીનો જન્મ ૧૪-૧૨-૧૯૩૪ના રોજ થયો હતો. નાનપણથી જ પિતા અને અન્ય વડીલોને રાષ્ટ્રપિતા પૂ. મહાત્મા ગાંધી સાથે ધનિષ્ઠ સંબંધો હતા. આથી તેમની અસર તેમના વિચારોની અસર આ કુટુંબ પર ઘણી ગાઢ હતી.

એવામાં રાષ્ટ્રપિતાએ દેશની આઝાદી માટે અહિંસાની લડત આદરી. આથી પૂ. ગાંધીજીના દર્શન કરવાની ઉત્કટ ઇચ્છા તેમના મનમાં જાગી. માત્ર ૧૨ વર્ષની બાળવયે ગાંધીજી સાથે વર્ધા આશ્રમમાં બે સપ્તાહ રહેવાનો મોકો મળ્યો, એટલું જ નહિ, બાપુના સ્વહસ્તે આશીર્વાદ મળ્યા કે "તું તને પોતાને અને તારા કુટુંબને શોભાવજે." ૧૯૪૭માં કરાંચીથી પરિવાર મુંબઈ સ્થાયી થયો. ૧૯૫૫માં શ્રી ભૂપતભાઈ સાથે લગ્નગ્રંથીથી જોડાયા.

બાપુના શબ્દોને અક્ષરશઃ સાચા પાડતા હોય તેમ અનુપમાબેન સંઘાણી કુટુંબ અને મહેતા કુટુંબને રોશન કરનાર કુળદિવડી બન્યા. કહેવત છે કે "દીકરો એક કુળને ઊજાળે પણ દીકરી બે કુળને અજવાળે અને ઉજાળે." આ કહેવત તેમણે પોતાના કર્તૃત્વ દ્વારા સાચી પાડી. દાંપત્યજીવન દરમિયાન બે પુત્ર અને એક પુત્રીને જન્મ આપ્યો જે ત્રણે પણ આજે ખૂબ જ આગળ વધી માતા-પિતાનું નામ રોશન કરી રહ્યા છે.

મોટા પુત્ર જય - શાંતિ બિઝનેસ સ્કૂલ, અમદાવાદ, અધ્યક્ષપદે રહેલા છે.

વિક્રમ - ACE Software Exports Ltdના મેનેજિંગ ડિરેક્ટર છે.

પુત્રી - શયીબેન દિવ્યેશ શેઠ મદ્રાસ મુકામે સ્થાયી થયા છે.

શ્રીમતી અનુપમાબેનને સાહિત્ય અને કલાના ક્ષેત્રમાં નાનપણથી જ ખૂબ રુચિ હતી જેના કારણે તેઓ લેખન સાથે સતત જોડાયેલા રહ્યા. તેમના પિતા જયંતિભાઈ ગુજરાતની ખૂબ જાણીતી સંસ્થા શારદાગ્રામના સંસ્થાપકોમાંના એક હતા. પિતાના શિક્ષણ, સેવા અને સામાજિક કાર્ય સાથે સંકળાયેલા રહેવાના ગુણો પુત્રી અનુપમામાં પણ ઊતર્યા. પિતાશ્રી દ્વારા મળેલ અમૂલ્ય વારસાને પતિ ભૂપતભાઈએ પ્રેરણા દ્વારા પ્રતિભાવંત બનાવવામાં મદદ કરી.

આકાશવાણી રાજકોટ પરથી શ્રીમતી અનુપમાબેનના અંગ્રેજી અને ગુજરાતીમાં વિવિધ વિષયો અને સમાજજીવન દર્શન પર અનેક વાર્તાલાપો પ્રસારિત થયા છે. આ ઉપરાંત એક સાહિત્યગ્રંથ “મહેક” પણ ગુજરાતમાં સૌરભપૂર્ણ મહેક પ્રસરાવી રહ્યો છે. તેમનો એ ગ્રંથ તેમના પ્રભાવશાળી વ્યક્તિત્વની ઓળખાણ કરાવે છે.

ભારતમાં તો તેઓ જુદા જુદા સ્થળોના પ્રવાસે ગયા જ હતાં પરંતુ વિશ્વના અનેક વિકસિત દેશોની યાત્રા પણ તેમણે કરી છે. પતિની સાથે રહી સાહિત્ય અને સંસ્કૃતિની બાબતોમાં વિદેશ પ્રવાસમાં જઈ તેમણે ઝીણવટભર્યું અવલોકન કર્યું છે. યુરોપના અનેક દેશો, અમેરિકા, ઓસ્ટ્રેલિયા, ન્યુઝીલેન્ડ, ફિલિપીન્સ, સિંગાપોર, હોંગકોંગ વગેરે ઘણા દેશોમાં તેઓ ફર્યા છે. એટલું જ નહીં ત્યાના સમાજનું, કુટુંબજીવનનું, શિક્ષણપદ્ધતિનું દર્શન પણ નિષ્ણાત સર્જક તરીકે નિહાળ્યું, અનુભવ્યું અને સાહિત્યમાં પ્રતિબિંબિત કર્યું છે. વળી ભાષા પર પણ ઘણું જ પ્રભુત્વ રહેલું છે જે તેમના લેખનમાં ઊડીને આંખે વળગે તેવી બાબત છે. પ્રતિભાશાળી અને સુઘડ લેખનશૈલી, અલંકારોનું ઔચિત્ય સમજી તેનો યોગ્ય જગ્યાએ ઉપયોગ કરી તેમણે પોતાના લખાણને લોકભોગ્ય, લોકપ્રિય બનાવ્યું છે. એમની જુદી જુદી કૃતિઓમાં લાક્ષણિકતા, પ્રેરણા, પ્રતિભા, વિદ્વતા, મૌલિકતા અને આત્મમંથન ઊડીને આંખે વળગે છે. બીજું “સંવેદના” નામનું પુસ્તક નજીકના ભવિષ્યમાં પ્રકાશિત થવા જઈ રહ્યું છે.

કલામાં પણ ઊંડી રુચિને કારણે તેમણે કાર્યો કર્યા છે,

કલાત્મક મીણબત્તીઓ તેમજ આકર્ષક ફૂલ સજાવટ જાપાનીઝ “ઇકેબાના” પદ્ધતિનો સુમેળ કરી વિવિધ શહેરમાં તેના પ્રદર્શનો યોજ્યા છે.

સેવાક્ષેત્રે પતિ-પત્ની બંને ખૂબ આગળ પડતા છે. કલબો સાથે જોડાઈ તેના માધ્યમ દ્વારા જુદા જુદા કાર્યોમાં હંમેશા બંને સક્રિય રહ્યા છે. અનુપમાબેન રોટરી અને ઈનર વ્હીલ કલબ ઓફ રાજકોટના સર્વોચ્ચપદે બિરાજ્યા હતા. જેના થકી નેત્રયજ્ઞ, શ્રવણદાન યજ્ઞ, પ્રૌઢ પ્રશિક્ષણ, નારી જાગૃતિના અનેક કાર્યો કર્યા.

ભૂપતભાઈ પણ શ્રી સ્થાનકવાસી જૈન સંઘાણી સંઘ રાજકોટના પ્રમુખપદે ૩૫ વર્ષ રહ્યા. શ્રી સ્થાનકવાસી જૈન બાલાશ્રમના ટ્રસ્ટી છે. જૈન સોશીયલ ગ્રુપ સાથે વર્ષોથી જોડાયેલા છે. વેસ્ટ અને મીડટાઉન બે ગ્રુપના કન્વીનર છે.

આમ પતિ-પત્ની બંને સતત જુદા જુદા ક્ષેત્રોમાં સક્રિય રહીને સત્કાર્યોમાં પોતાનું યોગદાન આપતા રહ્યા છે. સંઘાણી સંપ્રદાયની સાધક બેલડી જય-વિજય તેમના ગુરુણી છે. આથી અનુકૂળતા મુજબ ધાર્મિક ક્ષેત્રે પણ સતત સક્રિય રહ્યા છે.

આમ અનુપમાબેન જીવન દરમિયાન જુદા જુદા ક્ષેત્ર સતત કાર્યરત રહીને પોતાના જીવનને અજવાળતા ગયા. તેમના પુસ્તક “મહેક”માં તેમણે લગભગ ૨૫ જેટલા પ્રકરણો લખ્યા છે જે સર્વે સત્યઘટના પર આધારિત છે. શબ્દો બોલવાવાળાના મેળામાં જ્યારે શબ્દો જીવવાવાળા પાત્રોનું આગમન થાય છે ત્યારે એક અનિર્વચનીય પરંતુ સ્વસંવેદ્ય વિશુદ્ધ ચૈતન્યના સાગરમાં વાંચનારની ચેતના ભીંજાય છે. આવા સૌમ્યમૂર્તિ, સર્જક, સંવેદનશીલ અને પ્રેમાળ સન્નારી તા. ૨૬-૧૧-૧૦ના રોજ આ ફાની દુનિયાને અલવિદા કહી કોઈ અનમન ધરાને ભેટવા ચાલી નીકળ્યા પાછળ પોતાના પતિ-પુત્રવધૂ-પુત્રો-પુત્રી, જમાઈ તથા સમગ્ર લીલી વાડીને પોતાના સંવેદનાભર્યા સ્પંદનોની ભાવભરી દુનિયાને ભેટ આપતા ગયા.

આવા સર્જનશીલ વ્યક્તિત્વને અંજલિ આપતા એટલું જ કહી શકાય કે

જિસકે ચેહરે પર સદા ખીલતી હૈ મુસ્કાન,
ઉસકે લિયે ઇસ જગતમેં સબ કુછ હૈ આસાન.

આવા સન્નારીમાં રહેલા ગુણોને તેમના કુટુંબીજનો પોતાના હૃદયમાં ઉતારી તેમના અધૂરા કાર્યોને પૂર્ણ કરી સેવાના માર્ગે આગળ વધે એ જ અભ્યર્થના.

ધર્મોત્થાનમાં પુણ્ય પ્રવિભાઓ

જીવનમાં સિદ્ધિ, સાર્થકતા અને સફળતા આપનાર જો કોઈ હોય તો તે માત્ર સમાજ પરત્વેની નિષ્ઠા અને સેવા. સમાજ પાસેથી જે કાંઈ મેળવ્યું હોય તેમાં સવાયું કરીને સમાજને પાછું આપવાની ઉદારતા ધણામાં જોવા મળે છે. પોતાના વ્યવસાયમાંથી સમય મેળવીને વિવિધ સંસ્થાઓમાં માર્ગદર્શક બની રહેનારા, વિવિધક્ષેત્રે પુરુષાર્થની અનોખી ગાથા ઊભી કરનારા ઘરદીવડાઓના પ્રકાશમાન જીવનનું અત્રે અવલોકન કરીએ. કરુણાભાવથી ભરપૂર અને દીનદુઃખીઓના સાચા બેલી એવા ધણા નરપુંગવોએ પોતાના જીવનને, કુળને, શહેરને, ધર્મને, શ્રીસંઘને અજવાળે તેવા સુંદર શુભકાર્યો કર્યા હોય છે. એવા એ ઉત્તમ સુકૃત્યોની હૈયાના ભાવથી આપણે અનુમોદના કરીએ.

—સંપાદક

શ્રી અનિલભાઈ ગાંધી, અમદાવાદ

મૂળ લીંબડી નિવાસી, હાલ અમદાવાદમાં સ્થિર થયેલ શ્રી અનિલભાઈ શાંતિલાલ ગાંધીનો અભ્યાસ સિવિલ એન્જિનિયરીંગનો છે. B.E. Civil થઈ પોતાના વ્યવસાયમાં બિલ્ડીંગ લાઈનમાં અનેક સીમાચિહ્નો મેળવેલ. જાલાવાડી વિશાશ્રીમાળી જૈન મૂર્તિપૂજક સંઘમાં વર્ષો સુધીનાં પ્રમુખપદ સંભાળેલ છે અને જાલાવાડી જૈન સમાજમાં અનેક સમાજ ઉપયોગી સેવાઓ આપેલ છે અને સમાજની અનેક પ્રવૃત્તિમાં મુખ્ય દાતાશ્રી તથા સંચાલક છે.

પરમ પૂજ્ય આચાર્યશ્રી વિજય ચંદ્રોદયસૂરીશ્વરજી મહારાજનાં પરિચયમાં આવતાં તેમની સંસ્થા શ્રી ૧૦૮ 'જૈન તીર્થ દર્શન ભવન ટ્રસ્ટ'ના વર્ષોથી મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી પદ સંભાળેલ છે અને ૧૦૮ તીર્થ હસ્તકની અનેકવિધ પ્રવૃત્તિઓ જેવી કે દેરાસરોનું સંચાલન, જીર્ણોદ્ધાર, નવું નિર્માણ જેવી પ્રવૃત્તિમાં યોગ્ય દાન આપેલ છે. '૧૦૮ હસ્તક જૈન પ્રકાશન બૃહદ્ જૈન ઇતિહાસ' આશરે ૧ અગિયાર ભાગમાં વિવિધ સંપાદક હસ્તક આશરે ૬૦૦૦ પેજનું પ્રકાશન અદ્વિતીય કરેલ છે. તેમ જ '૧૦૮ તીર્થ દર્શનાવલી', 'ગ્લોરી ઓફ જૈનીઝમ' તથા 'અંગૂઠે અમૃત વસે' જેવી ખૂબ જ ઉપયોગી પ્રકાશન પણ તેમનાં હસ્તક થયેલ છે.

તેઓ આ ઉપરાંત અનેકવિધ સંસ્થાઓમાં જેવી કે મહાવીર જૈન વિદ્યાલય, વાસુપૂજ્ય દેરાસર જૈન સંઘ, પ્રાકૃત ટેક્સ સોસાયટી, જૈના (Jaina) તેમ જ બિલ્ડર્સ એન્જિનિયર્સની સંસ્થામાં જવાબદારી નિભાવી રહેલ છે.

તેઓ અનેક સામાજિક સંસ્થાઓ મહાવીર હાર્ટ ફાઉન્ડેશન, જૈન સોશયલ ગ્રુપ, પ્રાકૃત વિકાસ (Ph.D.) માટેની સંસ્થામાં સક્રિય છે.

તેઓના અંગત જીવનમાં તેઓ મારફત અનેક જૈન કાર્યો થયેલ છે. સાધર્મિક જૈનોને ૧૨૦૦ મકાન યોજના, માવજતના સામાન, એજ્યુકેશન વગેરે દવા તથા ઓપરેશન વગેરેમાં સહાયક છે. અનેક જૈન પ્રવૃત્તિ જેવી કે ૭૫૦ વ્યક્તિઓના જેસલમેર જૈન સંઘનાં સંઘપતિ રહી ચૂકેલ છે. પ.પૂ. વિક્રમસૂરી મહારાજશ્રી હસ્તકમાં ૨૪૦૦૦ સમૂહ સામાયિક તથા પ.પૂ. ભુવનભાનુ પ્રતિષ્ઠા પ્રસંગે ૧,૦૮,૦૦૦ સમૂહ સામાયિક ભક્તિ સાધર્મિક સાથે આયોજિત કરેલ છે. આ. પ.પૂ. ગુરુ મહારાજ ચંદ્રોદયસૂરિજીની સ્મૃતિમાં બનેલ.

છેલ્લે રત્નવાટિકા લોગસ્ટ ચંદ્રોદય તીર્થધામનું ૨૪ જિનાલય નવગ્રહ મંદિર તથા પાંચ પ્રસ્થાપનનું સર્વ પ્રથમ મંદિર આશરે ૧૩૦૦૦ ચો.ફૂટ પ.પૂ. ગુરુદેવની સ્મૃતિમાં સ્વદ્રવ્યથી નિર્માણ કરેલ છે. હજી આ તીર્થમાં અનેકવિધ પ્રવૃત્તિઓ કીર્તિસ્તંભ વગેરે નિર્માણ આધીન છે.

આ રીતે અનિલભાઈ ગાંધીનું યોગદાન ધર્મ વિષયક આરોગ્યલક્ષી, સમાજલક્ષી, જ્ઞાનપ્રચાર, પ્રકાશન વગેરે બહુમુખી આયામી પ્રવૃત્તિ કરી રહેલ છે.

શેઠ શ્રી અનંતરાય ગિરધરલાલ શાહ (જસપરાવાળા)

ભાવનગર બાજુના એક નાનકડા ગામ જસપરાના મુંબઈમાં વસતા ઘોઘારી જ્ઞાતિના પ્રસિદ્ધ કુટુંબ શાહ ગિરધરલાલ જીવણલાલને ત્યાં અનુભાઈનો જન્મ તા. ૪-૮-૧૯૪૨ના રોજ થયો. ઉછેર તથા અભ્યાસ મુંબઈમાં જ થયો. ચાલુ અભ્યાસે લગભગ ૧૪ વર્ષની

ઉંમરે તેમના પિતાશ્રીનું અવસાન થયું. પોતાની ઉંમર નાની હોવા છતાં ત્રણ ભાઈઓમાં મોટા હોવાથી પિતાશ્રીએ સ્થાપેલી ચાલુ દુકાન સ્થિર રાખી આગળ વધવાની જવાબદારી તેમના શિરે આવી. જે તેમણે ખૂબ આત્મવિશ્વાસ-પૂર્વક સ્વીકારી-સંભાળી. આટલી નાની ઉંમર હોવા છતાં તેમના મખમલ (વેલ્વેટ)ના ધંધાને માત્ર સંભાળ્યો જ નહીં પણ તેનો અકલ્પનીય વિકાસ કર્યો. એ જ રીતે પૂ. માતાપિતાના ધાર્મિક સંસ્કારને પૂ. માતૃશ્રીની દોરવણીથી ખૂબ આગળ વધાર્યા. આજે વ્યાપારધંધાનો વિકાસ અને ધાર્મિક સંસ્કારોનો વિકાસ એમ બન્ને વિકાસની એમના જીવનમાં ઉચ્ચ પ્રકારની હરીફાઈ છે.

અઢળક લક્ષ્મી પ્રાપ્ત કરીને ઘણા સંઘરી રાખે છે. કોઈ સ્વાનંદ-મોજશોખમાં વાપરે છે, કોઈ વિલાસમાં વેડકે છે, જ્યારે કોઈ વિરલા જ પરહિતાર્થે સામાજિક અને ધાર્મિક કાર્યમાં વાપરી શકે છે, એ પણ ગણતરીનો હિસ્સો જ્યારે વિરલામાં વિરલ અઢળકમાંથી અઢળક સુકૃત્યોમાં વાપરે છે. અનુભાઈ એવા વીરલામાંના વીરલની પંક્તિમાં આવે છે. વળી પૂર્વજોની પુન્યાઈના કારણે તેમનાં ધર્મપત્ની દીનાબહેન તથા અનુજ બંધુઓ શ્રી કીર્તિભાઈ તથા શ્રી કુમારભાઈનો જીવનના દરેક ક્ષેત્રમાં તેમને સંપૂર્ણ સાથ મળ્યો છે, તે તેમના જીવનનું એક ઉજ્જવળ પાસું છે.

ધંધા સાથે ધર્મનું પાસું બરાબર સમતોલ રાખી ધર્મના ધાર્મિક ઘણાં કાર્યો યશસ્વી રીતે કરેલાં છે અને હજુ વર્તમાનમાં પણ કરતા જ રહે છે.

સામાજિક ક્ષેત્રે પણ તેમનું પ્રદાન ઘણું મોટું છે. ઘોઘારી વિશાશ્રીમાળી જૈન જ્ઞાતિ મુંબઈના માનદ્ મંત્રી તરીકે અગાઉ ઘણાં વર્ષો સેવા આપેલી અને હાલ સમસ્ત મુંબઈ જ્ઞાતિના ટ્રસ્ટી પદે બિરાજે છે.

મુંબઈના જૈન સમાજમાં શ્રી ગોડીજી પાર્શ્વનાથ જૈન દેરાસર પાયધુની-વિજય દેવસુર સંઘનું સ્થાન મહત્વનું છે, કહો કે અનન્ય છે. આ દેરાસરની સ્થાપના-પ્રતિષ્ઠા આજથી ૧૯૪ વર્ષ પૂર્વે કરી હતી અને ત્યારથી તે દેરાસર-તે સંઘ સાથે તે દેરાસરના બંધારણ મુજબ સંઘના કુલ ૧૩ ટ્રસ્ટીઓમાં ઘોઘારી સમાજના ૪ ટ્રસ્ટીઓ હોય છે. દેરાસરની આજુબાજુના પાયધુની-ગુલાલવાડી જેવા વિસ્તારમાંથી ઘોઘારી વસ્તીનો અતિ મોટો ભાગ-લગભગ સંપૂર્ણ ભાગ પરાઓમાં વસી ગયો છે, છતાં દેવસુર સંઘમાં હજુ ઘોઘારીઓએ સ્થાન જાળવી રાખ્યું છે. એવા મુંબઈના સિરમોર સંઘ-વિજય દેવસુર સંઘમાં તેઓ મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી છે. ગોડીજી દેરાસરની કાયમી ધજા, વરસગાંઠનું સ્વામીવાત્સલ્ય તથા પોશ-દશમીની આરાધના જેવા લગભગ બધા કાયમી આદેશો તેમના પરિવારના છે. મુંબઈની નજીકના-મુંબઈના જ ગણાય તેવા પ્રખ્યાત અગાસી તીર્થના પણ તેઓ ઘણા વર્ષો સુધી ટ્રસ્ટી રહ્યા. ધાર્મિક ઉપરાંત સામાજિક અને કેળવણી ક્ષેત્રે શ્રી તાલધ્વજ જૈન વિદ્યાર્થી ગૃહ-તળાજા, શ્રી વિતરાગ એજ્યુકેશન ફાઉન્ડેશન, શ્રી શકુંતલા કાંતિલાલ ઈશ્વરલાલ ગર્લ્સ હાઈસ્કૂલ ઇત્યાદિ સંસ્થાઓમાં ટ્રસ્ટી તરીકે સેવા આપે છે. વળી મુંબઈમાં જન્મ અને કાયમી વસવાટ હોવા છતાં વડવાઓના-પોતાના વતનના ગામ જસપરાને ભૂલ્યા નથી. જસપરાની હાઈસ્કૂલમાં દાન, ભાવનગર, દાદાસાહેબ ઉપાશ્રયમાં દાન દઈ દાનક્ષેત્રોમાં ખૂબ મોટી રકમનો સદ્વ્યય તેમના પરિવારે કર્યો છે.

વળી પદમનગર-જૂનો મોહન સ્ટુડિયો-અંધેરી ખાતે સ્વદ્રવ્યથી શિખરબંધી દેરાસરનું નિર્માણ કરવાનો લાભ પણ આ પરિવારે લીધેલ છે.

આવા આ આપણા શ્રેષ્ઠીવર્ધ છતાં શરીર અને મનથી ચિર-યુવાન ઉત્સાહી, જ્ઞાતિહિતચિંતક, ધર્મપરાયણ, બહુમુખી પ્રતિભા ધરાવતા વ્યક્તિ જૈન સમાજનું ગૌરવ છે.

સ્વ. શ્રી અનંતરાય હીરાચંદ

દાઠાના વતની અને મુંબઈમાં રહેતા સૌજન્યમૂર્તિ શ્રી અનંતરાય હીરાચંદનું ૫૬ વર્ષની નાની વયમાં તા. ૨૪-૧-૮૬ના રોજ અવસાન થયું. શ્રી અનુભાઈ જીવનના અનેક ઝંઝાવાતોમાંથી પસાર થઈ જીવનને નવા વળાંક આપી, ઉદાર ભાવે સત્કાર્યોમાં લક્ષ્મી વાપરવા લાગ્યા હતા. તેઓ માતૃભૂમિ દાઠાના વિકાસમાં ખૂબ જ રસ લઈ રહ્યા હતા, એટલું જ નહીં, દાઠાની ભોજનશાળા અદ્યતન બને અને યાત્રિકોને દરેક પ્રકારની સગવડ મળે તે માટે સતત પ્રયત્નશીલ હતા. દાઠા દેરાસરને મીનાકારી બનાવવામાં તથા ગામમાં હાઈસ્કૂલ ઊભી કરવામાં શ્રી અનુભાઈનું આગવું પ્રદાન હતું. ભોજનશાળા માટે નિધિ એકઠી કરી આપવામાં તેમનો ઉમદા ફાળો હતો. મુંબઈમાં શ્રી ઘોઘારી વીસાશ્રીમાળી જૈન સમાજમાં આગવી પ્રતિભા ઊભી કરી હતી. વિધવા બહેનોને ઉપયોગી થવા, તેમને આત્મનિર્ભર બનાવવા તેમ જ તેમના પૈસાની કાયમી સલામતી માટે સ્વ. પિતાશ્રી હીરાચંદ શાહની સ્મૃતિમાં દોઢલાખની રકમ પોતાની આપી ઈ.સ. ૧૯૮૦માં 'ટ્રસ્ટ'નો પ્રારંભ કરેલ, જે માનવતાનું ઉમદા કાર્ય આજે ચિરસ્મરણીય બની ગયું. આજે આટલાં વર્ષો પછી પણ આ ટ્રસ્ટ અવિરત સેવા આપી રહ્યું છે. તળાજાની શ્રી એન.આર. શાહ હોસ્પિટલના ટ્રસ્ટી હતા અને જૈન સમાજની નાની મોટી અનેક સંસ્થાઓમાં રસ લઈ કાર્યરત રહેતા હતા. ભારતમાં બધે ફર્યા. પરદેશ પણ બે-ત્રણ વખત જઈ આવ્યા. મહેસાણામાં માતૃશ્રી કમળાબહેન હીરાચંદના નામે ધર્મશાળા બંધાવી. તેઓ ખૂબ જ પરગજુ વૃત્તિ ધરાવતા હતા.

સદ્ગત શ્રી અનંતભાઈએ આરંભેલા સમાજ અને જ્ઞાતિના સત્કાર્યોને હજી એમના સુપુત્રો શ્રી પ્રદીપભાઈ અને જગદીપભાઈ એટલી જ ઉદારતા અને પરોપકારવૃત્તિથી ઉત્સાહપૂર્વક આગળ ધપાવી રહ્યા છે. શ્રી અનંતરાય હીરાચંદ પરિવાર આજે વિશાળ ઘેઘુર વડલાનું રૂપ ધારણ કરી ચૂક્યો છે અને તેમના સમાજોપયોગી કાર્યોને લીધે જ્ઞાતિમાં પ્રતિષ્ઠા અને કીર્તિને પામ્યા છે. વિધવા બહેનોને સહાયક થતા અને બિમારોને મેડીકલ સહાયક થતા વિશાલ ટ્રસ્ટ, વિશાલ ફાઉન્ડેશન નામના ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ આટલા વરસો બાદ પણ કાર્યરત છે. તેમના પરિવારે વારસો જાળવી રાખ્યો છે.

શ્રી અશોકભાઈ મધુસૂદનભાઈ શાહ

રોહીડા વિશા ઓશવાલ જૈન સમાજના પ્રતિભાશાળી દાનવીર, સેવાભાવી અને કાર્યદક્ષ સજ્જન પુરુષ તરીકે ખ્યાતિ પ્રાપ્ત કરનાર શ્રી અશોકભાઈનું જન્મસ્થળ અને કર્મભૂમિ એ બીલીમોરા નગરી છે.

બી.કોમ.ની પદવી પ્રાપ્ત કરીને સ્વતંત્ર રીતે પુરુષાર્થ કરી કેમિકલના વ્યવસાયમાં જોડાયા. કેમિકલના વ્યવસાયમાં દિન-પ્રતિદિન પોતાની બુદ્ધિ અને હોશિયારીના સમન્વયથી સતત પ્રગતિના પંથે પ્રયાણ કરીને સંજરાજ કેમિકલ કું.ના નામથી વિશેષ સમૃદ્ધ થયા છે.

શ્રી અશોકભાઈએ ધાર્મિક અને સામાજિક સંસ્થાઓમાં ટ્રસ્ટી, મંત્રી અને પ્રમુખપદ જેવા માનવંતા હોદ્દાઓ પર રહી તન-મન અને ધનથી સાચા દિલથી સેવા કરીને કુળદીપક તરીકે યશકીર્તિ પ્રાપ્ત કર્યા છે. શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ટ્રસ્ટ-આગમ (મુંબઈ), શ્રી લાવણ્યસૂરિ જ્ઞાનમંદિર-બોટાદ, શ્રી સીમંધર-સ્વામી જિન મંદિર-ઓશિયાજીનગર-ભીલાડ, શ્રી શાંતિનાથ ઐન દેરાસરની પેઢી-બીલીમોરા જેવી ધાર્મિક સંસ્થાઓ અને બીલીમોરા વિભાગ કેળવણી મંડળ, માનવ સેવાકીય પ્રવૃત્તિઓ વિસ્તાર પામેલી છે.

શાસનસમ્રાટ પૂ.આ.શ્રી વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની ગુરુમૂર્તિની ગુરુભક્તિ ભાવનાના પ્રતીક-રૂપે પ્રતિષ્ઠા, સાકરચંદ શેઠની ટૂંકમાં (પાલિતાણા) પ્રાચીન આદીશ્વર જિનબિંબની પ્રતિષ્ઠા, અંજનશલાકા, યશ-યશ્વિણીની સ્થાપના, સાધર્મિક વાત્સલ્યમાં લક્ષ્મીનો સદ્વ્યય, ઓશિયાજીનગરના જિનપ્રાસાદની મુખ્ય શિલાસ્થાપના કરવાનો ગૌરવવંતો લહાવો લેનાર, નંદીગ્રામમાં ભીડભંજન પાર્શ્વનાથ જિનાલયમાં મહાવીરસ્વામી ભગવાનની પ્રતિષ્ઠા, જિનમંદિરના શિખરના મુખ્યશિલાસ્થાપક, આલીપોર તીર્થમાં આદીશ્વર પ્રભુની પ્રતિષ્ઠા જેવી ધર્મપ્રવૃત્તિઓ કરીને સુકૃતની કમાણી કરી છે. આ બધા જ પ્રસંગોએ જૈનસમાજના લોકોને માનસહિત ભાગ લેવા માટે પણ જરૂરી સુવિધાઓ પૂરી પાડીને સફળતાના સુકાની બન્યા છે. એમની ધર્મપ્રવૃત્તિના ચાર ચાંદ લગાવે તેવી યાદગાર પ્રવૃત્તિ તે સમેતશિખરજીની યાત્રા માટેની સ્પેશ્યલ ટ્રેઈનની વ્યવસ્થા અને સંઘપતિ બનીને આવી મહાન પવિત્ર તીર્થભૂમિ અને અન્ય કલ્યાણકોવાળી ભૂમિની સ્પર્શના, યાત્રા-પૂજાદિનો અમૂલ્ય લાભ લીધો છે.

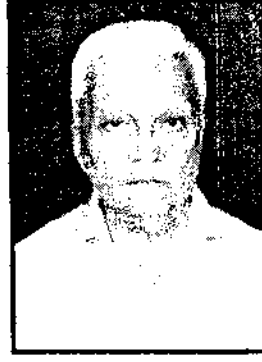
શિક્ષણ અને સંસ્કારની પ્રવૃત્તિઓમાં યોગદાન, માનવસેવા ટ્રસ્ટની માનવતાની પ્રવૃત્તિઓમાં સક્રિય, અગાસી તીર્થમાં ઉપાશ્રયનું ઉદ્ઘાટન, કાંદીવલી (મુંબઈ) ઉપાશ્રયનો હોલ, અગાસી તીર્થમાં કાયમી અખંડ દીવાનો લાભ લેવો, બીલીમોરાના ઉપાશ્રયનો જિજ્ઞાસુદાર અને ઉદ્ઘાટન, બીલીમોરામાં મણિભદ્ર વીરના અખંડ દીપકની સ્થાપના, બીલીમોરામાં સકળ સંઘને અતિ નાની-મોટી તપસ્યા કરનાર તપસ્વીઓનું બહુમાન કરવું, રોહીડા જૈનસમાજના ફાઉન્ડેશન ટ્રસ્ટી ને તેને સમૃદ્ધ અને વિકાસમાં દાન કરનારા, ઉવસગ્ગહરં તીર્થમાં ૨૮ કિલો ચાંદીની આંગીનો લાભ લેનાર, સુવર્ણાક્ષરે (સોનાની સહીથી) કલ્પસૂત્ર લખાવીને શ્રુતજ્ઞાનની અપૂર્વ ભક્તિ કરનાર, અગાસી તીર્થમાં પૂર્ણિમાની યાત્રા નિમિત્તે શત્રુંજયનો પટ અર્પણ કરનાર, કસ્તૂરબા હોસ્પિટલ વલસાડ, સાધુ, સાધ્વી વૈયાવચ્ચમાં સદા તત્પર અને અન્ય સેવાકીય સંસ્થાઓમાં કોઈપણ પ્રવૃત્તિ માટે ઉદાર સમાવત કરનાર, વિરલ વ્યક્તિત્વ ધરાવનાર શ્રી અશોકભાઈ સૌ કોઈના લોક લાડીલા બન્યા છે.

બીલીમોરા તેમ જ આજુબાજુના વિસ્તારમાં રોટરી ક્લબ, લેડીઝ ક્લબ, અખિલ હિન્દુ મહિલા પરિષદ, યુવક મંડળ, શાંતિજિન-શીતળ જિનમંડળ, સોમનાથ સંકુલ, ગાયત્રી મંદિર ટ્રસ્ટ જેવી સંસ્થાઓને પણ પોતાનાં દાન ને સેવાથી અલંકૃત કરવાનું સૌભાગ્ય પ્રાપ્ત કર્યું છે. શ્રી સીમંધર સ્વામી નંદીગ્રામ મુકામે શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામીની પ્રતિષ્ઠાનો લાભ પૂ.આ. શ્રી કલ્યાણસાગરસૂરિજી મ.સા.ની નિશ્રામાં લીધો હતો. બીલીમોરામાં શાંતિસેવાસદન નામની વાડી પોતાના ખર્ચે બાંધી શ્રી સંઘને સુપ્રત કરેલ. કુલ પાંચ ભાગીદારો મળીને સ્વદ્રવ્યથી વાડી બાંધી અર્પણ કરેલ છે.

શ્રી બિલીમોરા ઉપાશ્રયના રત્નત્રયી આરાધના હોલનો લાભ લીધો છે. શ્રી બીલીમોરા ઉપાશ્રયમાં શ્રી સર્વસાધારણ ખાતાના મુખ્ય નામનો લાભ લીધો છે. સં. ૨૦૬૮માં શ્રી બીલીમોરા મુકામે પ.પૂ.આ.શ્રી પ્રબોધચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સાનું ચાતુર્માસ દરમ્યાન બહારગામથી પધારેલ તમામનો સ્વામી વાત્સલ્યનો સંપૂર્ણ લાભ લીધો છે.

અનંતરાય યુનિલાલ મહેતા (ફોજદાર)

સૌરાષ્ટ્રમાં મહુવાના વતની શ્રી અનંતરાયભાઈનો જન્મ તા. ૨૦-૪-૧૯૩૯ના રોજ થયો. સેવાજીવનના પાઠો

વતનમાંથી મેળવેલા. વર્ષો પહેલા મુંબઈમાં આગમન થયું. મુંબઈની ઘણી ધાર્મિક, સામાજિક અને માનવતાલક્ષી પ્રવૃત્તિઓમાં તેઓ હંમેશા મોખરે રહ્યા છે. જ્ઞાતિના ગરીબ પરિવારો પરત્વે ઘણી જ હમદર્દી તથા બીજાઓના આંસુ દૂર કરવામાં તેમણે કદીએ પાછી પાની કરી નથી. ભૂકંપ જેવી કુદરતી આફતો હોયતે સાધાર્મિક સહાય જેવી બાબતો હોય-સમાજ અને ધર્મ તરફથી જ્યારે જ્યારે હાકલ પડી છે ત્યારે ત્યારે શ્રી અંતુભાઈ ફોજદારે આગલી હરોળમાં જ યોગદાન આપેલું જણાય છે.

શ્રી ઈશ્વરલાલ પાનાયંદ શાહ

કચ્છ ભૂજના વતની. નાની ઉંમરમાં ધંધાર્થે ૧૯૫૨માં મદ્રાસમાં આગમન થયું. શરૂમાં ઘણાબધા સંઘર્ષોના તાણાવાણામાંથી પસાર થવું પડ્યું. માણસના જીવનમાં જે ચડતીપડતી આવ્યા કરે છે તેમાંથી જ અનુભવનું ભાથુ મેળવી માણસનું આબાદ ઘડતર થાય છે. જેમણે આકરા તડકા જોયા હોય તેમને જ છાંયડાની શીતળતા આનંદદાયક બની રહે છે.

શ્રી ઈશ્વરભાઈ ધીરજ અને શાંતિથી ન્યાય સંપન્ન રાહે ચાલતા રહ્યા. ધાર્મિક મનોવૃત્તિ અને સંબંધકર્તા સૌની સાથેનો મૈત્રીભર્યા સંપર્ક હોવાને કારણે સૌના પ્રીતિપાત્ર બન્યા. તેમનો જૈન સ્થાનકવાસી આઠ કોટી નાની પક્ષનો ધર્મ. આ ગચ્છના સાધુ સાધ્વીઓનો સંઘેડો નાનો છે. સંયમ પાળવામાં બહુ કડક છે. તેથી કચ્છ છોડીને બહાર વિચરતા નથી. પોતે સ્થાનકવાસી હોવા છતાં દેરાસરોમાં દર્શને અને પૂજાસેવા માટે નિયમિત જાય છે.

ઈશ્વરભાઈના પુત્રો મનિષભાઈ અને રાકેશભાઈ ધંધો સંભાળે છે, પોતે ધર્મધ્યાન અને મનન-ચિંતનમાં વિશેષ ધ્યાન આપે છે. તેમણે કરેલી તપસ્યાઓમાં માસક્ષમણ, ૧૫ ઉપવાસ, નવ ઉપવાસ, અઢાઈ તેમજ છુટક ઉપવાસ કર્યા છે. ઘણા પરચક્રખાણો પણ લીધા છે. સાધુવંદના, સામાયિક, કંદમૂળનો

સદંતર ત્યાગ. ભગવાન પાર્શ્વનાથ અને પદ્માવતીજી ઉપરની તેમની અપાર શ્રદ્ધા છે. અનેક તીર્થસ્થાનોની યાત્રા પણ કરી છે. તેમની ૬૫ વર્ષની ઉંમરમાં અનેક અનુભવોનું ભાથું મેળવ્યું છે. સ્વભાવે ઘણા જ પરગજૂ અને માયાળુ છે.

શ્રી કપૂરચંદ રાયશી શાહ

જન્મ તા. ૨૬-૨-૪૦

ગામ : ડભાસંગ-જામનગર

અભ્યાસ : S.S.C.

વ્યવસાય : પ્લાસ્ટિક
ઈન્ડ.માં ૩૫ વરસથી

હાલારી વિશા ઓશવાળ
સમાજ-મુલુંડના સ્થાપનાથી ૩
વરસ સુધી માનદ્મંત્રી તથા
૧૦ વરસ પ્રમુખ તરીકે સેવા આપેલ અને હાલમાં મેનેજિંગ
ટ્રસ્ટી છે.

ઓશવાળ ચેરિટેબલ ફાઉન્ડેશનના ૧૯૯૮થી ફાઉન્ડર
ટ્રસ્ટી-જે ટ્રસ્ટ વાપીની બાજુમાં ટુકવાડામાં હાલારી સમાજના
પ્રથમ સેનિટેરિયમનું સંચાલન કરે છે.

છેલ્લાં ૧૦-૧૨ વરસથી પ્રગતિ ફાઉન્ડેશન-મુલુંડના
ટ્રસ્ટી તરીકે તેમની સેવા નોંધપાત્ર છે.

શ્રી કપૂરચંદભાઈનાં ધર્મપત્ની હેમલતાબહેન, જે મુલુંડ
હાલારી વિશા ઓશવાળ મહિલામંડળના સ્થાપક પ્રમુખ તરીકે
સેવા આપેલ અને હાલ ૫ વરસ થયાં હાલારી વિશા ઓશવાળ
સમાજના મુલુંડનું કમિટી મેમ્બર્સ છે. આ ગ્રંથ શ્રેણીના પાયામાં
શ્રી કે. આર. શાહનું ઘણું મોટું પ્રદાન છે. પ્રથમ ગ્રંથ
'ગોહિલવાડની અસ્મિતા' ગ્રંથમાં તેમનાથી શ્રીગણેશ કરેલા.

પાલિતાણાના જૈન ગુરુકુળનું ગૌરવ

શ્રી કાંતિલાલ બાલચંદ પારેખ

પાલિતાણા યશોવિજય જૈન ગુરુકુળના ગૌરવશાળી
રત્ન ગણાતા શ્રી કાંતિભાઈ મૂળ પાટડી ઝાલાવાડના વતની
છે. રંગૂનમાં એક્સપોર્ટ-ઈમ્પોર્ટનું સારું કામકાજ હતું.
બર્માની રાજકીય પરિસ્થિતિ પલટાતાં રંગૂન ખાતેનો વ્યવસાય
સમેટી લીધો. જૈન ગુરુકુળ પાલિતાણામાં તેમણે મેટ્રિક
સુધીનો અભ્યાસ પૂર્ણ કરી તેઓ વધુ અભ્યાસાર્થે મુંબઈની

મશહૂર સિડનહામ કોલેજમાં જોડાયા. કોલેજમાં તેમનાં આ
વર્ષોની કારકિર્દી ઘણી જ તેજસ્વી હતી. પ્રતિવર્ષ ઊંચા નંબરે
પાસ થઈ બી.કોમનો અભ્યાસ પૂર્ણ કરી સી.એ. થવાની તીવ્ર
ઉત્કંઠાને લઈને મુંબઈની જાણીતી પેઢી મેસર્સ છોગમલ એન્ડ
કું. માં જોડાયા, જ્યાં તેમણે પેઢીનો પૂર્ણ વિશ્વાસ સંપાદન
કર્ચો અને ઈચ્છિત ક્ષેત્રે ઘણું જ જ્ઞાન- સંપાદન કર્યું.
૧૯૫૯માં તેમના સહાધ્યાયી શ્રી મોહનલાલ જૈનના સહકાર
સાથે ભાગીદારીમાં મેસર્સ જૈન, પારેખ એન્ડ કું. ચાર્ટડ
એકાઉન્ટન્ટસ પેઢીની શરૂઆત કરી. ૧૯૮૨-૮૩ થી
કાંતિલાલ પારેખ એન્ડ કું.ના નામથી ચાર્ટડ એકાઉન્ટન્ટની
પ્રેક્ટીસ સોલ પ્રોપાઈટર તરીકે ચાલુ રાખી ઈન્ટરનેશનલ
ટેક્ષેશન, મર્જર અને એમાલગમેશન ટેક્ષ ઓડિટ, સ્ટેમ્પ્યુટરી
ઓડિટ, ઈન્ટરનેશનલ આર્બિટ્રેશન કામમાં સતત ઓતપ્રોત
હોય છે. પોતાની ૬૮ વર્ષની ઉંમરે પણ ફુલટાઈમ
પ્રોફેશનમાં સતત વ્યસ્ત હોય છે. પિસ્તાલીશ વર્ષની વયે
તેમણે પ્રાપ્ત કરેલી સિદ્ધિ ખરેખર પ્રશંસાપાત્ર છે. હાલમાં
ઘણી વ્યાપારી પેઢીઓના ઈન્કમેટેક્સ અને સેલ્સટેક્સના
સલાહકાર તરીકે સારી સેવા આપી રહ્યા છે. ઘણી શૈક્ષણિક
સંસ્થાઓ સાથે સંકળાયેલા છે. ધર્માનુરાગ અને
સેવાભાવનાથી એમનું જીવન સુરભિત છે. જૈન સમાજ તેઓ
માટે ગૌરવ લઈ શકે છે. તેમની વિનમ્રતા એમના પ્રત્યે ભારે
મોટું બહુમાન ઉપજાવે તેવી છે.

પોતાના વ્યવસાયમાં ખ્યાતિ પ્રાપ્ત કરનાર શ્રી
કાંતિભાઈએ જ્ઞાતિ અને સમાજસેવાની કોઈ તક જવા દીધી
નથી. નિરાભિમાની અને પરગજૂ સ્વભાવના શ્રી કાંતિભાઈ
કહેવા કરતાં કરવામાં વિશેષ માને છે.

એમની શ્રદ્ધા, શક્તિ, સાધના અને સિદ્ધિનું પ્રતીક તો
માતૃસંસ્થા ગુરુકુળને તેઓ હંમેશાં યાદ કરતા રહ્યા છે.
આપબળે આગળ આવી ગુરુકુળનું ગૌરવ વધાર્યું છે.

ગુજરાતમાં મોરબી નજીક બેલારંગપર આંદરણના સંઘવી પરિવારની યશોજ્જ્વલ ગૌરવગાથાનું એક તેજસ્વી પ્રકરણ

દાદા રામજીભાઈ

શ્રી જેતશીભાઈ રામજીભાઈ

શ્રી ગોપાલભાઈ રામજીભાઈ

શ્રી મહાનલાલ રામજીભાઈ

શ્રી કસ્તુરચંદ જેતશીભાઈ

શ્રી ગીરધરલાલ જેતશીભાઈ

પૂર્ણ આશા શ્રદ્ધા સાથે અનાસક્તવૃત્તિથી અખંડ સેવાધર્મ બજાવીને આગવી શૈલીઓ અને સુંદર પ્રણાલિકાઓનું કાયમ માટે ગૌરવ-પ્રતિષ્ઠા વધારનાર ગુજરાતની તપોભૂમિના મોરબી નજીક બેલા રંગપરના સંઘવી પરિવારના ઉચ્ચત્તમ અને ઉન્નત આદર્શોએ ભાવી પેઢી માટે એક નવી જ કેડી કંઠારી આપી છે.

સંઘવી પરિવારના મોભી અને ધર્માનુરાગી શ્રેષ્ઠી શ્રી રામજીભાઈ મેઘજીભાઈ સંઘવી ધ્યેયલક્ષી નેતૃત્વનાં સફળ ચીલો પાડનાર પ્રગતિશીલ મહાનુભાવ અને શ્રીસંઘના એક આદર્શ શ્રાવક હતા. જીવનદૃષ્ટિ સ્વસ્થ અને સત્ત્વશીલ હતી. ધન કરતા એ ચારિત્રનું મૂલ્ય તેમને મન ઘણું જ ઉંચું હતું. તેમના સદ્ગુણોની સુવાસ રાજદરબારમાં ફેલાયેલી હતી. જ્ઞાનસંપદના જબરા પીપાસુ હતા. ધર્મધુરંધર આચાર્યા આદિ ભગવંતો પાસે પ્રસંગોપાત સત્સંગ દ્વારા ખૂબ જ ઉંડું અને વિશાળ જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરેલ. જ્યોતિષના પણ ગજબના જાણકાર હતા.

એ જમાનામાં વિરલ અને આગવું વ્યક્તિત્વ ધરાવનાર શ્રી રામજીભાઈ ઉત્તમ સંસ્કાર વારસો તેમના પુત્રો, પ્રપૌત્ર પરિવારમાં આજે સ્પષ્ટ જોવા મળે છે. શ્રી રામજીભાઈના

અનુભવસમૃદ્ધ કાર્યોમાંથી સદા વિકાસ અને પ્રગતિની જે વસંત મહોરી તેનું પ્રત્યક્ષ દર્શન શ્રીસંઘના દરેક કાર્યોમાં જોવા મળે છે. ગ્રામજનોની સુખાકારીના માટે સંઘવી પરિવારે તનમન વિસાહે મૂકી જે જે કાર્યો કર્યા તેને આજે સૌ યાદ કરે છે.

સંઘવી પરિવારની ઉત્તરોત્તર સાંકળમાં અવિરતપણે સંપ, સહયોગ, ધર્મનિષ્ઠા, કુટુંબવત્સલતા, દાનશીલતા જેવા સદ્ગુણોએ જ આજનું ગૌરવશાળી ચિત્ર ઊભું કર્યું છે. આ પરિવારમાં નાની ઉંમરથી જ પોતાના આત્મબળ ઉપર અપાર વિશ્વાસ રાખીને જીવનપંથ સજાવનાર શ્રી કસ્તુરચંદભાઈ આ બધો યશ પરિવારના બધા જ સભ્યોને આપે છે. પોતે તો માત્ર નિમિત્ત બનીને સિદ્ધિની શિખર દાદા રામજીભાઈને આભારી ગણાવે છે.

આ ધર્મપ્રેમી પરિવારમાં તા. ૧૭-૧-૧૯૩૫ના શુભ દિને શ્રી કસ્તુરભાઈનો જન્મ થયો. ઉન્નત કર્મયોગી અને વિરલ વ્યક્તિત્વ ધરાવનાર શ્રી કસ્તુરભાઈનું સંઘર્ષોના અનેક તાણાવાણા વચ્ચે જીવન ઘંડતર થયું. દેવગુરુધર્મના સતત સ્મરણ સાથે પુરુષાર્થ આદર્યો. સામાન્ય અભ્યાસ પણ ગજબની

પ્રજકુંવરબેન
લોદરીયાપૂ. સમરતબેન
જેતશીભાઈશ્રીમતી જયાબેન
ગોપાલજીશ્રીમતી વનીતાબેન
મહાનલાલઅ.સૌ. મંજુલાબેન
કસ્તુરચંદઅ.સૌ. હંસાબેન
ગિરધરલાલ

કર્તવ્યનિષ્ઠા અને સેવાભાવનાની લગનીને કારણે આજે તેઓ આત્મસંતોષના ઉચ્ચત્તમ શિખરે બિરાજે છે.

પોતાની આઠ વર્ષની કુમળી વયે પિતાનું અણધાર્યું અવસાન થયું એટલે અભ્યાસ અને આજીવિકા માટે સતત જજીમવું પડ્યું.

ધંધાના વિકાસ માટે પડકારોને ઝીલવાની હેયામાં હામ હતી. જીવનમાં કાંઈક કરી છૂટવાનો પાકો મનસૂબો હતો. પોતાની પચીશ વર્ષની ઉંમરે પોતાના સમાજના યુવકમંડળની નેતાગીરી ધારણ કરી વતનમાં સમાજોપયોગી કાર્યો હોંશથી કર્યા. છેલ્લે મંડળના ચેરમેન તરીકેની કામગીરી પણ ઠીક સમય સુધી બજાવી. બહોળા સમુહમાં સૌના પ્રીતિપાત્ર બન્યા. સંઘવી પરિવારનું નામ ઉત્તરોત્તર ઉજાગર કરતા રહ્યાં.

૧૯૭૨ના ભયંકર દુષ્કાળના કપરા કાળમાં વતન મોરબી પાસેના ત્રણ ગામોમાં એક વર્ષ સુધી અનાજ અને અન્ય જરૂરીયાતો પૂરી પાડવામાં અને નેત્રયજ્ઞો વગેરેમાં ભારે મોટું યોગદાન આ સંઘવી પરિવાર તરફથી અપાયું.

૧૨૦૦ના સૈકામાં વિધર્મીઓ દ્વારા જીર્ણોદ્ધાર થયેલા કુળદેવી ભવાની વડાવલી માતાજીના મંદિરને નવો ઓપ આપી પરિવારમાં સૌને સાથે રાખી મંદિર બાંધકામમાં પૂરો રસ લીધો. પ્રતિષ્ઠા પણ ધામધૂમથી તેમના હાથે થઈ અને તેના ટ્રસ્ટી તરીકે પણ આજે સુંદર સેવા આપી રહ્યા છે.

લક્ષ્મીદેવીની કૃપા ઉતરી, સંપત્તિ કમાયા, સંપત્તિનો સદુપયોગ કરી શ્રી સિદ્ધગિરિ તીર્થ પાલીતાણામાં તળેટી રોટ ઉપર પોતાના ખર્ચે સંઘવી ધર્મશાળાનું નિર્માણ કરાવ્યું. પ.પૂ.આ.શ્રી કલાપૂર્ણસૂરિજી મ.સા.ના પુનિત હાથે ધર્મશાળા ખુલ્લી મૂકાવી. શ્રી કસ્તૂરચંદભાઈ તથા પાર્ટનરશ્રી હર્ષદભાઈ દોશી આ બંનેના સંયુક્ત યોગદાનથી અંદાજે ૩૨૦૦ વારના પ્લોટ ઉપર ત્રણ મજલાની ધર્મશાળા ઊભી છે.

સિહોરથી સિદ્ધગિરિ તીર્થનો પૂ.આ.શ્રી કલાપૂર્ણસૂરિજી મ.સા.ની નિશ્રામાં છ' પાલિત યાત્રા સંઘ નીકળેલ જે ખૂબ યાદગાર બની રહ્યો. આખો એ સંઘવી પરિવાર ધર્મારાધનામાં હંમેશા આગળ રહ્યો છે.

શ્રાવકજીવનના આચારવિચારને જીવનમાં પૂર્ણપણે આત્મસાત કરી સવાર સાંજ સામાયિક પ્રતિક્રમણ, ધ્યાન, જાપ અને પૂજા અર્ચના વગેરે યુસ્ત રીતે વળગી રહ્યા છે. સાદગી અને સેવા એ એમના જીવનની ખાસીયતો રહી છે. નાના મોટા

ફંડ ફાળામાં આ સંઘવી પરિવારની દેણગી અચૂક હોય જ. તેમને ત્યાંથી કદી કોઈ નિરાશ થયું નથી. પોતાની હયાતીમાં જ્યાં જ્યાં અપાય ત્યાં પરિવાર સાથે પ્રસંગોપાત સુસંપન્ન બની છે. ૭૫ વર્ષની ઉંમરે હાલમાં નિવૃત્ત જીવન ગાળે છે, પણ તેમની ભક્તિ ભાવના, ત્યાગ ભાવના અને સમર્પણ ભાવના ખરેખર અજોડ છે. આ કાળમાં આવી ઉદારતા પુણ્યશાળીને જ સાંપડે, હરપણ અનેકને ઉપયોગી બનતાં જ રહ્યાં છે.

સંઘ અને શાસનસેવાનાં દરેક પ્રસંગે તેમની અમીરાત અને ઉદારતાનાં ભારોભાર દર્શન થતાં રહ્યાં છે. આવા પુણ્યાત્માઓ જ જૈન સમાજના સાચા ઘરેણા છે. અરિહંત પરમાત્મા શાસનના સેવા કાર્યો માટે તેમને લાંબુ દીર્ઘાયુષ બક્ષે એવી હાર્દિક શુભેચ્છાઓ!

શ્રી કસ્તૂરચંદભાઈને આજ સુધીમાં અનેક મહાનુભાવો અને સંસ્થાઓને શુભકાર્યોમાં સહયોગ મળ્યો તે બધાને તેઓ વારંવાર ભારપૂર્વક યાદ કરતાં રહ્યાં છે. સંઘવી પરિવારનાં પ્રમુખ વાડીલાલભાઈ, વડાવલીના શેઠ શ્રી ચંદુલાલ મોહનલાલ, ચાણસ્માના શાહ સૂરજમલ પૂનમચંદ, વડાવલી નૂતન વિદ્યાલય પરિવાર, ગ્રામ પંચાયત અને ગ્રામ આગેવાનો વગેરે સૌનું પોતે ઋણ સ્વીકાર કરે છે.

શ્રી કસ્તૂરભાઈના સહધર્મચારિણી મંજૂલાબહેન પણ ધર્મકાર્યમાં સર્વદા સહભાગી બની રહ્યાં છે. આ પરોપકારી દંપતિના પરિવારમાં ચિ. પંકજ, ધર્નેશ, જાગૃતિ, ભાવના, શ્રેયસ, વ્યોમા, હાર્દિક, દીશાંત વગેરેનો સમાવેશ થાય છે. આ સંસ્કાર સંપન્ન સંઘવી પરિવારમાં સમૃદ્ધિ થતી રહે અને લક્ષ્મીજી તથા સરસ્વતીજીનો સમન્વય પણ જણવાય એવી હાર્દિક શુભેચ્છાઓ.

વડાવલીમાં ઘાસલ ભવાની ગૌશાળા અને ફાર્મ સંકુલ કર્મયોગી કસ્તૂરભાઈની સતત મથામણથી આકાર લઈ રહ્યું છે. ભારતીય સંસ્કૃતિ અને સામાજિક આરોગ્યની દૃષ્ટિએ તેમનો આ ઉત્તમ વિચાર છે. આદર્શ ગૌશાળા ઊભી કરવાનું તેમનું વર્ષો જૂનું એક અંતિમ મહેચ્છા છે, તેને સાકાર કરવામાં સૌનો સહયોગ ઇચ્છે છે. નમૂનેદાર ગૌશાળાનું નિર્માણ એ જ કર્મનિષ્ઠ કસ્તૂરભાઈની જીંદગીનો હિરક મહોત્સવ બની રહ્યો એવી અભ્યર્થના સહ આદરણીય શ્રી કસ્તૂરભાઈને અભિનંદન સહિત હાર્દિક સ્નેહવંદન! અસ્તુ!

અનેક સમ્માનોથી વિભૂષિત શ્રી કાંતિલાલ સોમચંદ ગાંધી

સંઘ અને શાસનને છેલ્લી સદીમાં જે ગૌરવશાળી કર્મકાર્યકરો મળ્યા તેમાં ધ્રાંગધ્રાના ધર્મપરાયણ શેઠશ્રી કાંતિલાલ સોમચંદભાઈ ગાંધીનું યોગદાન પણ અવિસ્મરણીય છે.

ધ્રાંગધ્રા રાજ્યમાં માનભર્યું સ્થાન ધરાવતા દશાશ્રીમાળી જૈન જ્ઞાતિના સોમચંદ ગાંધીનાં

ધર્મપત્ની ગંગાબહેનની કૂખે સંવત ૧૮૬૮માં કાંતિલાલનો જન્મ થયેલ. ગંગાબહેન સરળ, સાદાં અને ધર્મભાવનાથી રંગાયેલાં અને બિલોરી કાચ જેવું નિર્મળ જીવન જીવતાં. કાંતિભાઈનો ઉછેર ધાર્મિક વાતાવરણમાં થયો. શિક્ષણમાં બહુ મન ન લાગવાથી નોનમેટ્રિકે અભ્યાસ છોડી ૧૮ વર્ષની વયે ધંધાર્થે મુંબઈ-કલકત્તા થોડાં વર્ષ ગાળ્યાં પણ ત્યાં પણ ધંધાને બદલે વધુ ને વધુ ધર્માભિમુખ રહેવા લાગ્યા.

ધ્રાંગધ્રા તપાગચ્છ સંઘનો ઉપાશ્રય જીર્ણ હોવાથી નવેસરથી બાંધવાનું નક્કી થતાં શ્રી કાંતિભાઈએ જાતદેખરેખથી ઉપાશ્રયનું કાર્ય પૂર્ણ કરાવ્યું, જેમાં તેમને સહયોગ આપનાર તેમનાં ધર્મપત્ની કાંતાબહેન આજે ૮૫ વર્ષની ઉંમરે ગર્ભશ્રીમંતનાં દીકરી હોવા છતાં સાદું-સેવાભાવી અને પરોપકારી જીવન જીવે છે. પરિવારમાં એક જ દીકરી સરોજબહેન તેમણે પણ માતા-પિતાની સેવા ખાતર આજીવન બ્રહ્મચર્યવ્રત ઉચ્ચરેલ છે. તેઓ હાલ શિક્ષણસંસ્થામાં સેવા આપી રહ્યાં છે ને માતા-પિતાના સંસ્કારવારસાને ઉજાળી રહ્યાં છે. શ્રી કાંતિભાઈ ૮૨ વર્ષની ઉંમરે પણ સારી તંદુરસ્તી ધરાવે છે. કાંતિભાઈને આખું ગામ 'દાદા' કહીને સંબોધે છે. ધ્રાંગધ્રા શ્રીસંઘનો અભ્યુદયસમય શરૂ થયો ત્યારે સાધુ-સાધ્વીનાં, મહારાજોનાં આવાગમન અને ચોમાસાં થવાં લાગ્યાં. સંઘમાં ધાર્મિક ક્રિયાઓ, દીક્ષાઓ થવા લાગી, જેમાં દોઢ દાયકાથી તેઓએ સક્રિય સેવા આપી છે.

મહેસાણા જૈન પાઠશાળાના સંચાલન દ્વારા સૌનો પ્રેમ સંપાદિત કર્યો. હાલાર આદિ વિવિધ સ્થળોએ રહીને નૂતન ઉપાશ્રયો, દેરાસરોમાં ધાર્મિક શિક્ષણનો પ્રચાર-પ્રસાર કર્યો.

પુનઃ વતનમાં પધારતાં શ્રીસંઘે તેમના હસ્તે ઉપાશ્રયનું વિસ્તૃતીકરણ કરાવ્યું. આફ્રિકા વગેરે દેશોમાં પણ પૂ. આચાર્ય કુંદકુંદસૂરિજીના ધર્મસાહિત્યનો પ્રચાર કરી ધર્મપ્રભાવનામાં લોકોનો વિશ્વાસ અને આદર પામ્યા. સુરેન્દ્રનગરની જૈન બોર્ડિંગના સંચાલનમાં સેવા ઉપરાંત પાલિતાણાની મુક્તિનિલય ધર્મશાળા, હસ્તગિરિ તીર્થોદ્ધાર વગેરે કાર્ય સુંદર રીતે પાર પાડ્યાં. જૈન સંસ્થાઓએ સોંપેલા લાખો રૂપિયાનો વહીવટ તેઓએ યશસ્વી રીતે નિભાવ્યો.

સં. ૨૦૪૦માં શ્રી તપાગચ્છ સંઘની વિનંતીથી વાડીનું કામ ઉપરાંત સંઘનાં ભાઈબહેનોના બંને ઉપાશ્રયોનું વિસ્તૃતીકરણ તેમ જ કુમાર પાઠશાળાનાં નૂતન મકાન તેમના હસ્તે અને યોગદાનથી થયાં. હાલ ધ્રાંગધ્રા પેઢી સંચાલિત શ્રી અજિતનાથ જૈન દેરાસરના વિશાળ મંડપનું કામ નવેસરથી તૈયાર થઈ રહ્યું છે. ધન અને માનપાનથી નિર્લેપ અને પ્રામાણિકતા, નિસ્વાર્થતાને કારણે સૌની મુક્ત કંઠે પ્રશંસા પામ્યા અને અનેક સમ્માનોથી વિભૂષિત થયા. અમદાવાદ-જામનગરની તેમની સેવા પણ ચિરંજીવી બની રહેશે. સુકલકડી કાચા પણ હૃદયમાં શ્રદ્ધાનો ઝળહળતો દીવડો અને પ્રતાપી પિતાના પગલે ચાલનારા, સાધુ સાધ્વીઓની વૈયાવચ્ચ કે પાંજરાપોળનો વહીવટ, સમાજના દરેક કાર્યમાં પિતા-પુત્રનું યોગદાન અનુમોદનીય અને વંદનીય રહ્યું.

સમ્યગ્જ્ઞાનના પ્રચાર અને પ્રસાર માટે તેમની પ્રેરણાથી શ્રી ધ્રાંગધ્રાથી તપાગચ્છ જૈન સંઘ દ્વારા અલભ્ય-અમૂલ્ય પુસ્તકો સ્વ. પંડિત શ્રી પન્નાલાલ જગજીવનદાસ ગાંધી દ્વારા ચિંતન કરેલ પુસ્તકો ૧. સ્વરૂપમંત્ર, ૨. ત્રૈકાલિક આત્મવિજ્ઞાન, ૩. સ્વરૂપ ઐશ્વર્ય વગેરે પ્રકાશિત થયાં. તેમ જ પાલિતાણામાં હિંમતવિહાર ધર્મશાળામાં પૂ. સાધુ, સાધ્વીજી અને ભગવંતોને ભણાવવા માટે ચાલતી પાઠશાળામાં પ્રતિ વર્ષ ૬૦,૦૦૦ રૂપિયા શ્રી ધ્રાંગધ્રા તપાગચ્છ સંઘ તેમના માર્ગદર્શનથી આપે છે, જે તેમની સમ્યગ્જ્ઞાનની ભક્તિ-રુચિ દર્શાવે છે.

તેમની પ્રેરણા અને માર્ગદર્શન નીચે શાહ મગનલાલ ચકુભાઈ પરિવારે ધ્રાંગધ્રામાં અંજનશલાકા પ્રતિષ્ઠામહોત્સવ કરાવેલ. ધ્રાંગધ્રા દેરાસરજીના રંગમંડપનું કાર્ય પૂર્ણ થયું અને શ્રી ગાંધીને યશ મળ્યો. ધ્રાંગધ્રા નજીકમાં ચૂલી ગામ વિહારમાં આવે છે, ત્યાં ઉપાશ્રયના વિસ્તૃતીકરણ કાર્યમાં પણ વિદેશની

એક પાર્ટીના સહયોગથી સારી રકમનો ખર્ચ કર્યો. શ્રી કાન્તિભાઈની ઈચ્છાથી તપાગચ્છના સંઘના ઉપાશ્રયમાં નવકારમંત્રની પીઠિકાનું કાર્ય પણ ચાલુ થયું અને પૂર્ણ થતાં દાતાના હાથે સંઘને અર્પણ સમારંભ પણ યોજાઈ ગયો. આવી પીઠિકા હાલારમાં આરાધના ધામ પછી ધ્રાંગધ્રામાં એ જાતની આ બીજી પીઠિકા હશે.

તે ઉપરાંત ત્યાં સિદ્ધગિરિનો પટ બનાવી તેનું મંદિર બનાવી આપેલ છે. ત્યાં દર વરસે ફાગણ સુદ ૧૩ના મેળો ભરાય છે તેની યાત્રાએ આવેલ યાત્રાળુઓને બુંદી, સરબત, ફૂટ વ.ની ભક્તિ થાય છે, તથા ત્યાં રહેલ ગાયો, વાછરડાં, ભેંસો વ. પશુઓને ગોળ તથા ખોળ નખાય છે આમ સિદ્ધિગિરિની યાત્રાએ ન જઈ શકે તેઓ આ લાભ લે આમ ઘણા વરસથી ચાલે છે. વળી ધ્રાંગધ્રાથી ફક્ત ૬ કિલોમીટર હોવાથી ઘણા ફરવા જાય છે ત્યાં બાળકો માટે ક્રિડાંગણ પણ છે.

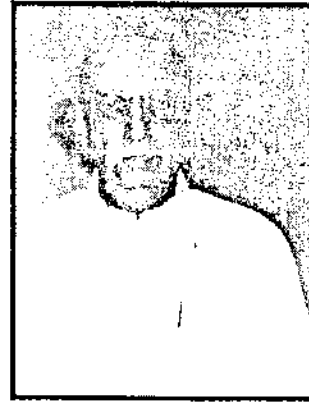
સોનાનો કળશ ચડાવી અજિતનાથ દેરાસરમાં રંગમંડપમાં સમવસરણ વિરાજિત ૭૦૦ વર્ષ પ્રાચીન શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી ચૌમુખજીના પુનઃ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવના આયોજન સાથે ત્રિદિવસીય જીવિત મહોત્સવનો નવકારશી જમણ સાથે લાભ લીધો. સંવત ૨૦૬૩ના દ્વિતીય જેઠ સુદ-૩ રવિવાર તા. ૧૭-૬-૨૦૦૭ના ૫૦૦ વર્ષ પ્રાચીન શ્રી સંભવનાથજી દેરાસરમાંના શ્રી શીતલનાથ ભગવાન તથા શ્રી નેમિનાથ ભગવાન આદિ બે દેવકુલિકાઓ બનાવી પુનઃ પ્રતિષ્ઠિત કરેલ છે તથા આરસના ગોખમાં શ્રી સીમંધરસ્વામી તથા શ્રી પુંડરિકસ્વામીજીની નૂતન પ્રતિમા ભરાવી પ્રતિષ્ઠિત કરેલ છે. શ્રી શાંતિસ્નાત્ર પૂજન સહિત ત્રણ દિવસના મહોત્સવમાં નવકારશી જમણ સાથે શ્રી ચતુર્વિંધ સંઘની તથા જૈનેતરોની હાજરીમાં ખૂબ ઉલ્લાસપૂર્વક પ્રતિષ્ઠિત કરેલ છે.

સંવત ૨૦૬૪ના ભાદરવા વદ ૧૨ શુક્રવાર તા. ૨૬-૯-૨૦૦૮ના રોજ બપોરે લગભગ ૪ વાગ્યે નવકારમંત્રનું પોતે જાતે સ્મરણ કરતા દેવલોકવાસી થયા.

કાંતિલાલ નગીનદાસ શાહ

મૂળ વતન : વડા તાલુકો : કાંકરેજ જિ. બનાસકાંઠા
ઉ. ગુજરાત, હાલ મદ્રાસ. જન્મ તા. ૩૦-૮-૧૯૨૭

ગુજરાતમાં બનાસકાંઠાના કાંકરેજ તાલુકાના વડા ગામમાં તા. ૩૦-૮-૧૯૨૭ના રોજ શ્રી નગીનદાસ સવાઈચંદ

તથા શ્રીમતી મોંઘીબહેનને ત્યાં કથાનાયકનો જન્મ થયો.

૧૦ વર્ષની ઉંમર સુધી પોતાના જ ગામમાં અભ્યાસ કરી ૧૧મા વર્ષે થરા ગામમાં પટેલ રતનશી મૂળચંદ જૈન બોર્ડિંગમાં અભ્યાસ કરી ૧૪મા વરસે શ્રીમદ્ યશોવિજયજી જૈન સંસ્કૃત પાઠશાળા, મહેસાણામાં દાખલ

થયા. ત્યાં આગળ પાંચ પ્રતિક્રમણ, નવ સ્મરણ, ચાર પ્રકરણ, ત્રણ ભાષ્ય, છ કર્મગ્રંથ, તત્ત્વાર્થ, લઘુક્ષેત્ર સમાસ, બૃહત્ સંગ્રહણી, કમ્મપયડી આદિ પૂર્ણ અભ્યાસ કર્યો.

૧૯૫૫થી ૧૯૮૦ સુધી સંપૂર્ણપણે ધંધો સંભાળ્યો પણ સાથે જ્ઞાનદાન તથા સ્વ-આરાધના પણ ચાલુ રહી. નવકારશી, રાત્રિભોજન ત્યાગ, તિથિએ તપસ્યા, પર્વે પૌષ્ઠ આદિ આરાધના સાથે સાંસારિક કાર્યો પણ ચાલતાં રહ્યાં. ત્રણ દીકરા તથા એક દીકરીનાં લગ્નાદિ કાર્યો પતાવ્યાં. પોતે જ્યાં ભણીને આગળ વધ્યા તે પાઠશાળાને એ કદી ભૂલ્યા નથી. પાઠશાળાના ઋણને ફેડવા એ હંમેશાં તત્પર રહ્યા છે. મહેસાણા પાઠશાળાને ૫૦ વર્ષ પૂર્ણ થયાં ત્યારે સારું ફંડ કરી આપેલ. ૭૫ વર્ષના અમૃતમહોત્સવમાં પણ સારું ફંડ કરી આપેલ. પછી પંડિતવર્ય શ્રી પ્રભુદાસ બેચરદાસ પારેખ, પંડિતવર્ય શ્રી શિવલાલ નેમચંદ તથા શ્રી ચીમનલાલ કડિઆ (અમદાવાદ) પધારેલ ત્યારે પણ સારો સહકાર આપેલ. શ્રી ચીમનલાલ કડિઆ (અમદાવાદ) દેવાસ તીર્થના મંદિર માટે આવેલ ત્યારે પણ ફંડ કરાવી આપેલ અને પોતે પણ ચક્રેશ્વરી દેવીના ગોખલાનો લાભ લીધેલ. સંસ્થાને ૧૦૦ વર્ષ પૂર્ણ થયાં ત્યારે શેઠશ્રી શ્રેણિકભાઈ કસ્તુરભાઈ, શ્રી સાયરચંદજી નાહર તથા શ્રી મોહનચંદજી ઢઢઢા ઘરે પધારેલ. શેઠશ્રીએ રૂબરૂમાં કહેલ કે “સંસ્થા માટે ૨૫ લાખ કરી આપશો”, પરંતુ કાન્તિભાઈએ ૪૦ લાખ કરી આપેલ. આજે પણ સંસ્થા માટે એ હંમેશાં તૈયાર છે.

૧૯૮૦માં ૬૩ વર્ષની ઉંમરે ધંધામાંથી નિવૃત્ત થયા અને કાર્મિક કાર્યભાર સુપુત્રોને સોંપી દીધેલ અને સ્વઆરાધનામાં સંપૂર્ણ રીતે જોડાઈ ગયા. આજ વરસમાં ૬૩ વર્ષની વયે એમણે સજોડે વરસીતપ ચાલુ કરેલ. ત્યારથી અત્યાર સુધી લગભગ ૨૦ વર્ષ થઈ ગયાં, તેઓની તપસ્યા ચાલુ જ છે. દરરોજ બે

સમય પ્રતિક્રમણ, ૭ થી ૮ સામાયિક, ૩ સમય દેવવંદન, નવકારવાળી જાપ વગેરે તેમની દૈનિક આરાધના છે. આ સિવાય રોજ નવસ્મરણ, ચાર પ્રકરણ, ત્રણ ભાષ્ય વગેરે પાંચસો ગાથાનો સ્વાધ્યાય થાય છે. કાયમી અનાનુપૂર્વી અને સિદ્ધાયલની ભાવયાત્રા કરે છે. શ્રી ચંદ્રપ્રભુ નવા મંદિરમાં ત્રણ માળ થઈને ૨૫ આરસની પ્રતિમાઓ તથા અન્ય ધાતુની પ્રતિમાઓની પૂજા કરીને સ્નાત્રપૂજા, શાન્તિકળશ કરી ઘરે આવી સામાયિક લઈ સ્વાધ્યાય તથા જાપમાં બેસી જાય છે. રોજની લગભગ ૧૩૦-૧૩૫ માળા ગણે છે. વરસ દિવસે ૧૧ લાખ નવકારમંત્ર તથા અન્ય જાપ મળીને લગભગ ૪૫ લાખ જાપ થાય છે અને ૧૩૧ ઉપવાસ જેટલું તપ થાય છે.

મદ્રાસના આરાધનાભવનમાં મહારાજ સાહેબની નિશાના હોય ત્યારે કાન્તિભાઈ પ્રતિક્રમણ આદિ ભણાવે છે. અત્યાર સુધીના જીવનમાં કાન્તિભાઈએ ત્રણ ઉપધાન, ચાર વર્ષીતપ, વીસસ્થાનક તપ, કંઠાભરણ તપ, નિગોદનિવારણ તપ, ધર્મચક્ર તપ, શત્રુંજય તપ, પાંચ ચારમાસી તપ તથા અન્ય છૂટક તપ મળીને લગભગ ૧૯૫૦ ઉપવાસ કર્યા છે. નવપદજીની ઓળી, વર્ધમાન તપની ૩૦મી ઓળી તથા એકાંતરે ૧૦૦૮ આયિબંલ કર્યા છે.

પાલિતાણામાં શ્રી આદિનાથ દાદાની પાંચ વખત નવ્વાણું જાત્રા કરેલ છે અને એ સિવાય અન્ય છૂટક જાત્રાઓ મળીને લગભગ ૭૮૦ જાત્રાઓ કરેલ છે. નવ ઉપવાસ તથા દશ અઘાઈ પૌષધ સહિત કરેલ છે અને અન્ય પૌષધો મળીને લગભગ ૭૮૦ પૌષધો કરેલ છે. પાલિતાણામાં પાંચ ચોમાસાં કરેલ છે તથા મદ્રાસમાં બાર વ્રત અંગીકાર કરેલ છે. શ્રી શંખેશ્વર તીર્થમાં ૨૩ દિવસ રહી આયંબિલ સાથે છ'રી પાળીને શ્રી શંખેશ્વર દાદાની ૧૦૮ જાત્રા કરી અને ગામનાં દરેક દેરાસરનાં દર્શન, પૂજન તથા ચૈત્યવંદન કર્યાં.

કાન્તિભાઈએ પ્રથમ વરસીતપનું પારણું પાલિતાણામાં, બીજા વરસીતપનું પારણું હસ્તિનાપુરમાં, ત્રીજા વરસીતપનું પારણું શ્રી કેસરવાડી તીર્થ, મદ્રાસમાં કરેલ અને શ્રી સંઘ સ્વામીવાત્સલ્ય જમણ કરેલ. ચોથા વરસીતપનું પારણું શ્રી કેસરવાડી તીર્થ પર કરેલ. શ્રી કાંતિભાઈ પાંચ જિનપ્રતિમા, પાંચ પાઠશાળા તથા પાંચ ઉપાશ્રયમાં સહયોગી બનેલ છે.

અંકેવાળિયા (ગુજરાત)માં શ્રી વાસુપૂજ્યસ્વામીની દેરીનો લાભ લીધેલ છે. સુજીપકુંજ-પાલડી, અમદાવાદમાં

મૂળનાયક શ્રી કુંદુનાથ પ્રભુ બિરાજમાન કરી પ્રતિષ્ઠા કરેલ છે. રૂની તીર્થમાં મૂળનાયક શ્રી ગોડીજી પાર્શ્વનાથ પ્રભુ ભરાવવાનો, પ્રતિષ્ઠા કરાવવાનો તથા કળશ ચઢાવવાનો લાભ મળેલ છે. શ્રી ચંદ્રપ્રભુ નવા મંદિર, મદ્રાસમાં શિલાસ્થાપનાનો લાભ લીધેલ છે. મદ્રાસમાં માધાવરમમાં શ્રી સુમતિનાથ મંદિરમાં શિલાસ્થાપનનો લાભ લીધેલ છે. પ.પૂ. આચાર્યદેવ શ્રી પ્રભાકરસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના ઉપદેશથી વિવેકાનંદ નગર, અમદાવાદમાં દેરાસર તથા ઉપાશ્રય માટે જગ્યા અર્પણ કરેલ.

શ્રી કેસરવાડી તીર્થ મદ્રાસમાં નૂતન મંદિરમાં ભૂમિપૂજનનો લાભ લીધેલ. શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામી નવગ્રહ મંદિર મદ્રાસમાં ભટ્ટશિલા સ્થાપનાનો લાભ લીધેલ. પૂનાના વીરાયતનમાં પંન્યાસપ્રવર ડૉ. અરૂણવિજયજી મ.સા.ના ઉપદેશથી આકાર પામતું વીસસ્થાનક યંત્ર મંદિરમાં સહયોગ આપેલ. શ્રી રૂની તીર્થમાં દેરાસર ફંડમાં સહકાર આપેલ. શ્રી કુમારપાળ સોસાયટી પાટણમાં દેરાસરના ફંડમાં સહકાર આપેલ. પૂ.આચાર્યશ્રી શાંતિચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી મુંદ્રા, કચ્છમાં બની રહેલ શ્રી અરનાથ પ્રભુના મંદિરમાં મૂર્તિ ભરાવવામાં સહકાર આપેલ.

કાન્તિભાઈનું મુખ્ય પ્રિય કાર્ય આયંબિલશાળાઓની સ્થાપના છે. તેમને આયંબિલ તપ અતિપ્રિય છે. અલગ-અલગ જગ્યાએ ૧૧ આયંબિલશાળા ચાલુ કરાવેલ છે. આના માટે જાતે ફરી ફંડ એકઠું કરી આયંબિલશાળાઓને સદ્ગતિ અર્પેલ છે. કંબોઈ (બનાસકાંઠા)માં આયંબિલખાતામાં સારું ફંડ કરાવી સહયોગ આપેલ છે. થરા (બનાસકાંઠા)માં ગામમાં આયંબિલ-ભુવન તથા હોલનો લાભ લીધેલ છે. થરામાં પાવાપુરી સોસાયટીમાં આયંબિલ ખાતામાં લાભ લીધેલ છે. રાણીપ (અમદાવાદ)માં આયંબિલભુવનનો લાભ લીધેલ છે. શ્રી કુલપાકજી તીર્થમાં શેઠશ્રી કેવળચંદજી ખટોડ સાથે મળીને આયંબિલશાળામાં લાભ લીધેલ.

રાજકોટમાં કાયમી ઓળી કરાવવાનો લાભ લીધેલ છે. લકણીમાં કાયમી ઓળી કરાવવાનો લાભ લીધેલ છે. ઉણમાં આયંબિલશાળામાં કાયમી શાશ્વતી ઓળીનો લાભ લીધેલ અને અન્ય ફંડ કરાવી આપેલ.

શ્રી રૂની તીર્થ (બનાસકાંઠા)માં આયંબિલ ભવનમાં પ્રવેશદ્વારનો લાભ લીધેલ. અમદાવાદમાં વાસણા, ઓપેરા સોસાયટી, શાહપુર, દશા પોરવાડ સોસાયટી, નારણપુરા તથા

ડી-કેબિનમાં આયંબિલશાળામાં સહયોગી બનેલ. મંગલમૂર્તિ, યાણક્યપુરી તથા રાણીપમાં કાયમી શાશ્વતી ઓળી કરાવવા ફંડ કરી આપેલ. શ્રી કેવળચંદજી ખટોડના સહકારથી આણંદ, ઈડર, નડિયાદ, થરા, ઉણ, પાલિતાણા, સાંગળી, સિકંદરાબાદ તથા શ્રી કુલપાકજી તીર્થ એમ નવ જગ્યાએ નવાં આયંબિલખાતાનું નિર્માણ કરેલ છે.

થરામાં ગામની પાઠશાળા, ભક્તિનગર પાઠશાળા, પાવાપુરી સોસાયટી, પાઠશાળા તથા ભોજનશાળાના ફંડમાં સહયોગ આપેલ. શ્રી વર્ધમાન સોશયલ ટ્રસ્ટ, થરામાં સાધર્મિક મદદ માટે તથા જૈન ભોજનશાળા માટે સહયોગ આપેલ.

ભક્તિનગર, થરા (ગુજરાત) ધાર્મિક પાઠશાળામાં સ્થાયી ફંડમાં લાભ લીધો. ૧૦૮ ભક્તિ પાર્શ્વનાથ-શંખેશ્વરમાં સાધુ-સાધ્વી વૈયાવચ્ચ ખાતામાં લાભ લીધો. આયંબિલ ખાતુ મહેસાણામાં કાયમી ભક્તિફંડમાં લાભ લીધેલ. શ્રી ગુજરાતી શ્વે. મૂ.પૂ. જૈન સંઘ, શ્રી ગુજરાતી વાડી ચેન્નઈમાં સાધુ-સાધ્વી ઉપાશ્રયમાં લાભ લીધો. અયોધ્યાપુરમ્ (ગુજરાત) ભોજનશાળામાં સાધુ-સાધ્વી વૈયાવચ્ચ ખાતામાં લાભ લીધો.

સહચારિણી-સહધર્મિણી શ્રીમતી કંચનબહેને બે ઉપધાન, બે વરસીતપ, ૧૦૮ પાર્શ્વનાથ તપ, ચોવીસ ભગવાનના એકાસણાં, વીસ સ્થાનકની ઓળી આદિ તપસ્યાઓ કરેલ છે. પાલિતાણામાં ચાર વખત નવ્વાણું યાત્રા, ચાર ચોમાસાં કરેલ છે. ગિરનારજીની ત્રણ યાત્રા તથા સમેતશિખરજીની છ યાત્રા કરેલ છે. મદ્રાસમાં સજોડે પ.પૂ.આ. દેવ શ્રી ભુવનભાનુસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની પાવન નિશ્રામાં બાર વ્રત અંગીકાર કરેલ. અત્યારે ૮૨ વર્ષની જૈફ વય પણ વૈયાવચ્ચ માટે હંમેશાં તત્પર હોય છે. કાન્તિભાઈ નોકરી કરતા ત્યારથી લગાવીને આજે પોતે લાખો રૂ.નું દાન કરે છે ત્યાં સુધી એજ સરળ સાદગીભર્યું-પ્રેમભર્યું જીવન છે.

શ્રી કાન્તિભાઈએ અને શ્રીમતી કંચનબહેને સજોડે નીચે મુજબ યાત્રાઓ કરી છે. શ્રી કાન્તિભાઈના દીકરાઓ અને દીકરી પણ ધર્મના સંસ્કારથી રંગાયેલાં છે. સાંસારિક કાર્યોની સાથે-સાથે આત્માના ઉત્થાનની તરફ આગળ વધી રહ્યા છે. પ્રથમ પુત્ર મહેશભાઈ પાલડી, અમદાવાદમાં રહે છે. બે સમય પ્રતિક્રમણ, નવકારસી, ચોવિહાર વગેરેની દૈનિક આરાધના છે. અષ્ટપ્રકારી પૂજા કરીને જ નવકારસી કરે છે. સવારે બે કલાક મૌન રાખે છે. પાલડીમાં શ્રી કુંથુનાથ પ્રભુ બિરાજમાન કર્યા

છે. ત્યાંનો વહીવટ સંભાળે છે. ત્યાંની પાઠશાળાનું સંચાલન કરે છે. બારે મહિના ગુરુભગવંતોનું આવાગમન રહે છે. તેમનાં વિનય, વૈયાવચ્ચ કરે છે. દર વર્ષે આજુબાજુનાં તીર્થોની તથા શ્રી સિદ્ધાયલજીની યાત્રા સપરિવાર, મિત્રો સહિત વર્ષમાં ત્રણ-ચાર વખત ઓછામાં ઓછી કરે છે. પ્રદીપભાઈ અમદાવાદમાં રહે છે. દરરોજ નવકારસી, ચોવિહાર, સ્નાત્રપૂજા આદિ આરાધના કરે છે. પ્રભુપૂજા કરીને જ નવકારસી કરે છે. દરરોજ સ્નાત્રપૂજા, મોટી પૂજા વગેરે ભણાવતી વખતે પ્રભુભક્તિમાં તરબોળ બની જાય છે. મહિને ચાર-પાંચ આયંબિલ કરે છે. હંમેશાં હસતો ચહેરો અને કુટુંબીઓને ખુશ રાખનાર સુપુત્ર છે. સુપુત્રી દીપિકાબહેન પાટણમાં રહે છે. હંમેશાં તપશ્ચર્યા હોય છે. અષ્ટપ્રકારી જિનપૂજા કર્યા પછી જ વાપરે છે. માસક્રમણ, ત્રણ ઉપધાન, અઢાઈ, બે વરસીતપ, વીસસ્થાનક તપ આદિ તપસ્યાઓ નિર્વિઘ્ને પૂરી કરેલ છે. નવપદ તથા વર્ધમાન તપની ઓળી કરેલ છે. બાર વ્રત ધારણ કરેલ છે. શરીરનો પૂરો કસ કાઢી આત્માને દેદીપ્યમાન બનાવી રહ્યાં છે. છેલ્લાં, કેટલાંયે વર્ષોથી ઉપવાસ, એકાસણાં આદિ તપશ્ચર્યા સળંગ ચાલી રહી છે. દીક્ષાની ભાવના છે. મૂકેશભાઈ મદ્રાસમાં રહે છે. ૮ વર્ષની ઉંમરે પ્રથમ ઉપધાન કરી મોક્ષમાળા પહેરેલ. ૯ વર્ષે અઢાઈ કરેલ. દરરોજ નવકારસી, જિનપૂજા, નવકારવાળી આદિ ધાર્મિક ક્રિયાઓ કરે છે. સામાજિક કાર્યો તથા સાધર્મિકોની મદદનાં કાર્યો કરે છે.

ઊંઝાના શ્રેષ્ઠીવર્ય : વિરલ વ્યક્તિત્વ

શેઠ શ્રી કાન્તિલાલ લહેરચંદ શાહ

વતન : ઊંઝા. જન્મ તારીખ : ૧૩-૨-૧૯૧૬.
મહા સુદ-૧૦, ઉંમર : ૮૪ વર્ષ, અભ્યાસ : ૧૧ ધોરણ, સ્વર્ગવાસ ૩૦-૮-૧૯૯૬, શ્રા. વદ ૨.

જૈન શાસનમાં આજ સુધીમાં સમયે સમયે અનેક નરવીરો થઈ ગયા છે. ધર્મવીરતાની સાથે સાથે કર્મવીરતા કે શૂરવીરતા પણ જોઈએ. પિતાશ્રી શ્રેષ્ઠીવર્યશ્રી લહેરચંદશાહ પીતાંમ્બરદાસ (ભા)ના નામે સમાજમાં જાણીતા હતા. પોતાની

આંખો ગયા પછી સતત ધર્મ એ જ જીવન! પૌષધવ્રત સતત વર્ષો સુધી કરતા રહ્યા. ફક્ત દાઢી કરવા, નહાવા પોતે પૌષધવ્રત પારતા ફરીથી સાંજે લઈ લેતા. ઉપાશ્રય ચોમાસા પછી સૂનો થઈ જાય. તેથી ઘેર પૌષધશાળા બનાવી હતી તેવા ઉચ્ચ સંસ્કારનું સિંચન પામેલા અને તેમનાં માતૃશ્રીમાં પુરુષને છાજે તેવી શક્તિ, બળ અને બુદ્ધિ જે તેમના પુત્ર શ્રી કાન્તિલાલને જન્મતાં મળેલાં, જેના કારણે આત્મિક શક્તિ, તાકાત અને જોમ તેમનામાં આવ્યાં હતાં. દેવ, ગુરુ, ધર્મ પ્રત્યે અખૂટ શ્રદ્ધા ધરાવનારા ઈન્દ્રધનુષ્ય જેવા નયનાભિરામ વ્યક્તિત્વના સ્વામી છતાં લાગણીશીલ, સુપાત્રદાન વૈયાવચ્ચ ભક્તિ, સાધર્મિક પ્રત્યે હૃદયમાં કૂણી લાગણી અને આદર, ઊંઝા નગરમાં કોઈપણને બહાર અમદાવાદ વ.માં દવા કરવાની હોય તો તેમને લઈ હોસ્પિટલમાં રહેવાનું, સેવા કરવાનું કાર્ય એટલે શ્રેષ્ઠી શ્રી કાન્તિલાલ.

સમાજમાં UNTO THIS LAST છેક છેવાડાના વ્યક્તિ સુધી પોતાની મદદ સતત વધ્યા કરે, ગુપ્ત રીતે સાધર્મિક ભક્તિ તથા સમાજના નાના સ્તરની મહિલાઓ પોતાના કાર્યથી આગળ આવે તે માટે ‘મહિલા ઉદ્યોગ’માં સતત કાર્યશીલ રહ્યા, ધર્મપ્રેમી સાલસ સ્વભાવના હતા, એટલે જ નીડર અને સ્પષ્ટ વક્તા હોઈ ભલભલાને પણ પોતાના વ્યક્તિત્વથી આંજી દેતા અને સત્ય કહેતાં જરાપણ અચકાતા નહોતા. ઘરમાં આંગતુક-આતિથ્ય-ભાવના અને તેઓ ઘેર, દુકાને આવનારનું પ્રેમથી સ્વાગત કરતા. યોગ્ય સલાહ આપતા, પોતાના ભાઈના દીકરાઓને મહામૂલું સંયમ મળ્યું હતું તેનો ગર્વ હતો. પ.પૂ. ચંદ્રોદય વિજયજી મ.સા. તથા પ.પૂ. દક્ષપ્રભવિજયજી મ.સા. તેમના જીવનના, ધર્મના આચરણ માટેના ગુરુ રહ્યા. તેઓની પાસે રાતોની રાતો બેસી ધર્મચર્ચા તેમના જીવનના, ધર્મના ઘડતરના, જ્ઞાનના, ધર્મના સાચા જ્ઞાતા બની શક્યા. સાદાઈ પ્રભુનું શાસન રોમેરોમમાં ભરેલું. જ્ઞાનાભ્યાસમાં આગળ વધવાની ઉત્કંઠા, યોગ્ય સાતેક્ષેત્રોમાં ખુલ્લો મૂકેલો દાનપ્રવાહ એ ચતુરંગી યોગ ભાગ્યે જ કોઈ પુણ્યશાળી વ્યક્તિમાં દૃષ્ટિગોચર થાય છે. તેઓશ્રીનાં ભાભી પ.પૂ. સાધ્વીજી શ્રી સમતાશ્રીજી મ.સા., ભત્રીજી પ.પૂ. પુષ્પાશ્રીજી મ.સા. અને પ.પૂ. ભાવરત્નાશ્રીજી મ.સા. તથા ભત્રીજા પ.પૂ. આચાર્ય માનતુંગસૂરીશ્વરજી મ.સા. સંયમપંથે વિચર્યા છે. તેમની પ્રેરણા તેમના જીવનમાં સતત વણાયેલી રહી છે.

વ્યાપારી કારકિર્દીમાં સતત ઊંઝા નગરના વ્યાપારી સાહસની શરૂઆત કરનારમાં શ્રેષ્ઠીવર્યનું નામ મોખરે છે. નાની ઉંમરથી વ્યાપારનું લક્ષ તેમનું રહ્યું અને વેપારમાં હળીમળીને કામ કરતાં સ્વબળે અને સૂઝબૂઝથી આગળ આવેલ એટલે તેમનામાં કેટલાક આગવા ગુણો હતા. જન્મથી સ્વબળે આગળ આવવાની ભાવના સાથે સાથે પોતાની પ્રતિભા, ઊંચાઈ, પડછંદ કાયા, સ્પષ્ટ વક્તાથી ઊપસી આવી હતી. ઊંઝા નગરમાં વ્યાપાર પહેલાં સદ્દો ચાલતો તેમાં પણ તેઓ અગ્રેસર રહ્યા. ઊંઝા નગરમાં વ્યાપારની શરૂઆત જીરુ, વરિયાળી વ. ગાડામાં આવતા ખેડૂતોથી લગાવી આજ સુધીના, આજના એશિયાખંડના માર્કેટયાર્ડના વ્યાપારની વિકાસયાત્રામાં તેઓશ્રી અગ્રગણ્ય વેપારી તરીકેની છાપ તેમની બની રહી છે.

જાહેર જીવનમાં નિઃસ્વાર્થ સેવાનો અભિગમ દાખવ્યો હતો. ‘કલ્યાણ મંડળ’ની સ્થાપનાથી સતત સક્રિય રહ્યા અને સંસ્થાના મંત્રી પદે રહી વિરલ વ્યક્તિ શ્રેષ્ઠી શ્રી કાન્તિલાલે નૂતન દવાખાનું ફક્ત દશ પૈસાના દરેથી શરૂ કરી કન્સલ્ટન્ટો અમદાવાદથી બોલાવવા અને વધારેમાં વધારે સુવિધાઓ છેવાડાના નાના વ્યક્તિઓને મળે તેવા અભિગમ સાથે સતત કાર્યશીલ રહ્યા.

વર્ષો પહેલાં આંખની માવજત કેવી રીતે કરવી? કોઈ ન જાણે, ત્યારે ઊંઝા નગરમાં ‘નેત્રયજ્ઞો’ અમદાવાદના સર્જનો દ્વારા ઓપરેશન કેમ્પોને સફળ બનાવવાના વેપારી મંડળના અગ્રેસર રહી નગરમાં સેવાના પ્રદાનમાં મોખરે રહ્યા હતા. ઊંઝા નગરમાં હોસ્પિટલનું આયોજન થયું. સિવિલ હોસ્પિટલમાં પોતે કાર્યરત રહ્યા અને પોતાના નામે ‘એક્સ-રે રૂમ’ આપ્યો. સિવિલ હોસ્પિટલ અદ્યતન ઊંઝા નગરમાં બને તે માટે અથાગ પ્રયત્નો કર્યા. પ્રમુખ શ્રી મોહનભાઈ હરિભાઈ પટેલ અને મંત્રી શ્રી કાન્તિલાલ લહેરચંદ હોદા ઉપર કલ્યાણ મંડળમાં સાથે રહી અનેકવિધ સેવાનાં કાર્યો કર્યા, અનેકવિધ સંસ્થાઓમાં કારોબારી સભ્ય તરીકે તથા હોદાઓ વગર સમાજમાં સતત કાર્યો કરતા રહ્યા.

એશિયાખંડમાં સુપ્રસિદ્ધ માર્કેટિંગયાર્ડના કાર્યમાં કલ્યાણમંડળ દ્વારા કામકાજનો વહીવટ કુશળતાપૂર્વક, નિયમિત, શિસ્તબદ્ધ રીતે, કરકસરપૂર્વક પોતાની કુનેહથી કરીને પોતાની નેતાગીરીની ઝાંખી સમગ્ર નગરમાં કરાવી હતી. તેઓશ્રીનો વેપાર અંગેનો બહોળો અનુભવ સાહસિકતા, નીતિમત્તાથી

વ્યાપારને આગળ વધારવામાં અને ઉત્તરગુજરાતના વેપારી મથકોમાં શ્રેષ્ઠી શ્રી શાહ કાન્તિલાલ લહેરચંદ્રનું નામ મોખરાનું રહ્યું. જીવનમાં કારકિર્દીના શ્રી ગણેશ કઠોર પરિશ્રમ અને પારિવારિક સંજોગોના સંઘર્ષ વચ્ચે કરી જાહેર જીવનની સેવાનાં કાર્યોની શરૂઆત ૨૧ વર્ષની ઉંમરથી જ કરી દીધી હતી. પાકિસ્તાન-ભારતના છૂટા પડ્યા પહેલાંની વાત, આઝાદી પહેલાંના વ્યાપારી ઘડવૈયા શેઠ શ્રી કાન્તિલાલે તેમની હેસિયતથી વધારે સાહસિક ધંધો ખેડ્યો હતો. ભારત દેશનાં મોટાં શહેરોને તે જમાનામાં ખૂંદી વળી પોતાના જોમથી તેઓ વેપાર કાર્ય કરતા હતા. ઇતિહાસના પાને કંડારાય તેવો કિસ્સો સમગ્ર વેપારી આલમમાં જ્યારે પાકિસ્તાનમાંથી સરસવની સ્ટીમર ભરી બીલ્ટીઓ, કલકત્તા માર્કેટમાં વેચવી તેવું મોટું સાહસ માત્ર સાત-આઠ હજાર કમાવવા ચાર્ટર્ડપ્લેન કરી કલકત્તા રસીદો વેચી ત્યારે આવું મોટું સાહસ ઉત્તર ગુજરાતના અમદાવાદ-વડોદરાથી આબુ સુધી પડકાર ફેંકનાર શ્રેષ્ઠી શ્રી સાહસિક વેપારી હતા. તે જમાનામાં કોઈ વ્યાપારી પ્લેનમાં બેસવાનું નામ લેતા નહોતા ત્યારે ચાર્ટર્ડપ્લેનની વાત આશ્ચર્યજનક ઘટના સાહસ હતી. ઊંઝા નગરમાં ઊંઝા જૈન સંઘનું નૂતન દહેરાસર સ્ટેશન રોડ ઉપર બન્યું તેમાં તે કાર્યના તેઓ અગ્રેસર રહ્યા.

સાધર્મિક ભક્તિ તેમનો આગવો સેવાનો શોખ હતો. ચૈત્ર માસની ઓળી પોતાનો વારસામાં મળેલો તપની અનુમોદના કરવાનો સતત રહ્યો. શ્રી ઊંઝા જૈન મહાજનમાં ચૈત્ર માસની ઓળીમાં પોતાનું નામ જોડાવી અનુદાન આપી સ્થાયી ફંડમાંથી થતી રહે તેવું કર્યું. હવે ત્યારબાદ સોસાયટીમાં રહેવા આવતાં પોતાના બંગલે જ બંગલામાં સતત સાત વર્ષ સુધી જાતની મહેનત-દેખરેખ નીચે ચૈત્ર-આસો માસની ઓળી કરાવતા રહ્યા અને વ્યવસ્થા નેટવર્ક ગોઠવાતાં. અનુદાન આપી કાયમી ધોરણે લાભ લીધેલ છે.

ઊંઝા સંઘે શ્રી શંખેશ્વર તીર્થનો છ'રીપાલિત સંઘ કાઢ્યો તેમાં પણ શ્રેષ્ઠી શ્રી કાન્તિલાલ મોખરે રહ્યા. શ્રી શંખેશ્વરતીર્થ, શ્રી પાલિતાણા તીર્થ, શ્રી સમેતશિખરતીર્થ તેમના જીવનમાં સતત વણાઈ ગયા હતાં. સંઘો કાઢવા, યાત્રાઓ કરવી અને કરાવવી તેમનો મુખ્ય શોખ હતો. શ્રી સમેતશિખરજીની યાત્રાઓ જૂના જમાનામાં કઠિન વખતમાં અનેકવાર યાત્રા કરી તથા સમગ્ર કુટુંબને અનેકવાર જાત્રાઓ કરાવી ઊંઝા નગર

ઉત્તર ગુજરાતમાંથી યાત્રાળુઓ સરળતાથી જાત્રા કરે તે માટે પોતાના સ્પેશ્યલ ડબ્બાઓનું આયોજન તેમનો શોખ હતો. પોતાનાં ધર્મપત્ની અ.સૌ. કાન્તાબહેન ઉપધાન, અદ્વાઈ, ચોમાસી, વીસસ્થાનકતપ, વર્ધમાનતપની ઓળીઓ વ. કરી હતી. ધર્મકાર્યમાં મગ્ન, સતત દરેક ધર્મકાર્યમાં ઘણો મોટો ફાળો, સંઘ સેવા, ગરીબો પ્રત્યેની લાગણી, પ્રભુસેવામાં અહર્નિશ રહેતા, તપશ્ચર્યા પોતે કરે બાળકોમાં સંસ્કારો પાડી તપશ્ચર્યા કરાવે પાલિતાણામાં પોતાનું રસોડું કરી ચાતુર્માસ કરે. આ વાત મીઠી સંભારણું બની ગયું છે.

પોતાના બે પુત્રો જેમાં, એક ગિરીશભાઈ અને બીજા સુરેશભાઈ. બન્નેને પોતાના જ ધંધામાં જોતરી સાથે પોતાના ભાઈ શ્રી માણેકલાલના સુપુત્ર રવીન્દ્રભાઈને સાથે રાખી ધંધાની ધુરા સોંપેલી છે. સુરેશભાઈ-રવીન્દ્રભાઈની 'વર્ષો સુધી' પર્યુષણ આવે એટલે અદ્વાઈ જ હોય તેવી તપશ્ચર્યામાં બન્નેને આગળ વધારનાર તેઓશ્રી હતા. તેઓનાં પુત્રવધૂઓ રમીલાબહેન, જયશ્રીબહેન, સુશીલાબહેન પણ ઘણાં જ ધર્મનિષ્ઠ છે. પોતાના સુપુત્રો ગિરીશભાઈ, રવીન્દ્રભાઈ, સુરેશભાઈને ઉપધાનતપ કરાવી તેમના પૌત્રો ભાવેશ, અભય, વિશાલ, ચંદ્રેશ, મયંક, સેજલ, લીના, નિકેતા, હીના સર્વેને નાની કુમળી વયમાં જ ઉપધાનતપ કરાવી નાની વયમાં જ સંસ્કારો દેઢ બને તેટલા સજાગ હતા. પોતાના ભાઈ માણેકલાલની સુપુત્રી ભાવરત્નાશ્રીજીની દીક્ષા શ્રેષ્ઠી શ્રી કાન્તિલાલની ધર્મમય ભાવનાનો દાખલો હતો. દીક્ષા પ્રસંગે મહોત્સવ, વરઘોડો, શાન્તિસ્નાત્ર, સ્વામીવાત્સલ્ય વગેરેનો સારો લાભ લીધેલ. શાસનનાં કાર્યો શોભા વધારી કરવાના હિમાયતી હતા. પોતાના પિતાશ્રીનું નામ પુરુષોના ઉપાશ્રયમાં જોડાવી ઉપાશ્રયનો એક ભાગ તેમના નામે આપ્યો હતો. દાનનો પ્રવાહ વહેવડાવી સોનેરી તકને ઝડપી લેવાનું ચૂકતા નહીં.

★ આર્યબિલ શાળામાં પોતાના પિતાશ્રીનું બાવલું મુકાવ્યું. સ્થાયી ફંડમાં દાન આપી પોતે તપ અનુમોદનાનો લાભ લેવાનું ચૂક્યા નથી. ★ પાઠશાળામાં પત્ની કાન્તાબહેનનું નામ જોડાવ્યું. ★ શ્રાવિકાઉપાશ્રય નવો બન્યો ત્યારે મુખ્ય દાતા બની પત્ની અ.સૌ. કાન્તાબહેન કાન્તિલાલ લહેરચંદ્રનું નામ જોડાવ્યું. ★ 'અતિથિગૃહ'માં પોતાનું નામ જોડાવી શ્રીસંઘમાં મળેલી તકને ઝડપી લીધી અને 'હોલમાં' પોતાના ભાઈ માણેકલાલભાઈનું નામ જોડાવ્યું. ★ શાન્તિનગર જૈન સંઘમાં આરાધનાહોલ બન્યો તેના ઉદ્ઘાટન કરવાનો

લાભ 'શ્રેષ્ઠી શ્રી કાન્તિલાલ લહેરચંદ પરિવાર' દ્વારા લેવાયો. ★ સો વર્ષ જૂનો ભવ્ય ઉપાશ્રય આગમાં ભસ્મીભૂત થયો. કરીથી સર્જનમાં પોતાનું અનુદાન પુત્રવધૂઓના નામે અર્પણ કરી ઊંઝામાં નૂતનનિર્મિત જૈન ઉપાશ્રયમાં સુંદર લાભ લીધો અને ઊંઝા જૈન સંઘ દ્વારા આ કાર્ય યશસ્વી રીતે ઝડપથી સંપન્ન થઈ ગયું.

જીવનના ઘણા બધા પ્રેરણાદાયી પ્રસંગોને યાદ કરીએ તો 'શ્રી શત્રુંજય મહાતીર્થમાં દાદાની' દૂકમાં નવીન દેરાસરમાં પ્રભુ શ્રીવાસુ પૂજ્યસ્વામી પધરાવ્યા ત્યારે કુટુંબીજનોને શ્રીશત્રુંજય સાથે લઈ જઈ "અવસર બેર.....બેર..... નહીં મળે" તેવા ઉત્સાહથી પ્રતિષ્ઠા પ્રસંગને માણ્યો હતો. કેસરિયા નગરમાં ઊંઝા નગરમાંથી જેને આવવું હોય તેવા "નવ્યાણું કરવા આવનાર" યાત્રિકોને ટિકિટ-ભાડું અને રહેવાની વ્યવસ્થા, જમવાની વ્યવસ્થા કરી નવ્યાણુંયાત્રા કરી અને કરાવી તેવો લાભ લઈને પુણ્યાનુબંધી પુણ્યનું ભાથું બાંધ્યું.

ઊંઝા પાંજરાપોળમાં અનુદાન તીર્થમાં સાધુ-સાધ્વીની વેચાવચ્ચ, ઊંઝાનાં સાર્વજનિક ક્ષેત્રોમાં, હોસ્પિટલો, આંખની હોસ્પિટલમાં, કેળવણી ક્ષેત્રોમાં, મંદિરોમાં પોતાની નાની-મોટી દેણગી આપ્યાનો સંતોષ હતો. ભારત દેશનાં લગભગ તીર્થોની યાત્રા પોતે કરતા અને કુટુંબને કરાવતા. આવા સંઘના શાસનનાં અનેકવિધ કાર્યોના પ્રેરણાદાયી, સમગ્ર પરિવારના મોભી દાનવીર, સ્પષ્ટવક્તા, સાહસિક, વિરલ વ્યક્તિત્વ, સરળતા, નિખાલસતા અને ધર્મ પ્રત્યેની રુચિ કુટુંબને સાથે રાખીને, કુટુંબના સંસ્કારદાતા બની સમગ્ર નગરમાં પોતાની આગવી પ્રતિભા ઊભી કરી શક્યા છે.

શ્રી કાન્તિલાલ યુનીલાલ શેઠ

બી.કોમ., એલ.એલ.બી.
ના અભ્યાસથી વકીલ,
એન્જિનિયરિંગ ઉદ્યોગના
વ્યવસાયથી એન્જિનિયર,
આયુર્વેદિક ઉપચારથી દર્દીઓને
સાજા કરનાર હોવાથી ડોક્ટર, વળી
સાહિત્યમાં રુચિ, સંગીતનો શોખ,
સ્વભાવમાં સરળતા, હૃદયની
વિશાળતા, વાણીમાં વિવેક, વર્તનમાં વિનમ્રતા, પરગજુ વૃત્તિ,
અભિગમમાં રચનાત્મકતા, હોઠો પર સદૈવ રમતું સ્મિત આવું

ભાતીગળ વ્યક્તિત્વ એ કે.સી. શેઠની ઓળખ.

મૂળ વતન પાલિતાણા. બાળપણમાં પિતાનું છત્ર ગુમાવ્યું. માતાએ કાળજીપૂર્વક ભણાવીગણાવી ત્રણે ભાઈઓને તૈયાર કર્યા. જૂન ૧૯૬૪માં મશીનરી સાથેની ૧૦ x ૧૦ની ભાડાની જગ્યામાં ખૂબ નાના પાયે કોઈપણ જાતની મૂડી વિના 'શેઠ એન્જિનિયરિંગ વર્ક્સ' નામથી ધંધાની શરૂઆત કરી. ૧૯૬૫ અને ૧૯૬૬ દરમિયાન ખૂબ મહેનત કરી આઈસ પ્લાન્ટની નાની આઈટેમો, ફાયર ફાઈટિંગ ઈક્વિપમેન્ટના પાર્ટ્સ, કોલ્ડ સ્ટોરેજના દરવાજા વ. ચીજોના ઉત્પાદનથી ધંધામાં સ્થિર થયા.

પછી ૧૯૮૦માં શેઠ ઉદ્યોગ, ૧૯૮૧માં શેઠ મેટલ પ્રોસેસર્સ, ૧૯૮૨માં અમદાવાદમાં વસ્તુપાલ સ્ટીલ પ્રોસેસર્સની સ્થાપના કરી. ૧૯૮૩માં આફ્રિકાના દેશોનો પ્રવાસ કર્યો હતો. ૧૯૮૭માં ઓટોમોબાઈલ કાર બમ્પર્સના એક્સપોર્ટના વિકાસાર્થે અમેરિકાનો પ્રવાસ કર્યો. ૧૯૮૭માં ગોદરેજના વેન્ડર તરીકે બેન્ક લોકર્સના સ્ટ્રોંગ રૂમના દરવાજા બનાવવાનું શરૂ કર્યું.

શ્રી કાન્તિભાઈ શેઠનું સામાજિક ક્ષેત્રે પણ ઘણું યોગદાન છે. શ્રી યશોવિજયજી જૈન ગુરુકુળના માનદ સેક્રેટરી તરીકે ૧૨ વર્ષ સેવા આપી. શ્રી પાલિતાણા ઘોઘારી વિશાશ્રીમાળી જૈન સમાજ મુંબઈના ટ્રસ્ટી, શ્રી યશોવિજયજી જૈન ગુરુકુળ દેરાસર ટ્રસ્ટના ટ્રસ્ટી, શ્રી મલ્લિનાથ જૈન સંકુલ, કાંસભાડ, દહાણુના મેનેજિંગ કમિટી મેમ્બર છે. ૧૯૮૫માં શ્રી ઘોઘારી જૈન સંઘ મુંબઈએ તેમને સમસ્ત મુંબઈના 'યુવકોત્સવ' કમિટીના કન્વીનર નીમ્યા હતા. આ વર્ષ દરમિયાન તેમણે ૧૦૦ જેટલા વિવિધ કાર્યક્રમોનું આયોજન કર્યું હતું. તેમાં મુંબઈમાં ઝૂંપડપટ્ટી કે ગંદી ચાલમાં જ્યાં જૈન સંસ્કારોનું પાલન અશક્ય હોય એવા માહોલમાં રહેતા જૈન પરિવારોનો સર્વે કરાવ્યો હતો અને જૈનોની વિવિધ શાખાઓ, પેટા જ્ઞાતિઓ, ગામેગામના સમાજો અને તેઓને લાગતાવળગતા કુટુંબોને સારી જગ્યાએ પ્રસ્થાપિત કરવા વિનંતી કરી હતી; કોમ્યુનિકેશન વર્કશોપ જેવા પર્સનાલિટી ડેવલપમેન્ટ માટેના નવા જમાનાને અનુરૂપ કાર્યક્રમોનું સફળ આયોજન કર્યું હતું.

તેઓશ્રી લાયન્સ ક્લબ ઓફ વિદ્યાવિહારના પ્રેસિડેન્ટ (૧૯૮૧-૮૨), લાયન્સ ડિસ્ટ્રિક્ટ ૩૨૩ એના ઝોન ચેરમેન (૧૯૮૪-૮૫) રહ્યા હતા. તેમને ૧૯૮૨-૮૩ના 'લાયન ઓફ ધ યર'નો એવોર્ડ મળ્યો હતો. તેમણે લાયન્સના નેજા નીચે પાલઘરમાં એક મોટો મોતિયાનાં ઓપરેશનનો કેમ્પ કર્યો હતો,

જેમાં આસપાસના ૯૦ ગામડાંમાંથી લોકો આવ્યાં હતાં. ૧૮૦૦ દર્દીઓને તપાસ્યા હતા. ૧૧૦૦ને નિ:શુલ્ક ચશ્માં ને ૨૧૨ મોતિયાનાં નિ:શુલ્ક ઓપરેશન કરાવ્યાં હતાં. સાત દિવસ દર્દી અને તેના એક સંબંધીને જમવા-રહેવાની સગવડતા આપી હતી. ઘાટકોપરમાં એક ૭૫૦૦ સ્કે.ફીટ એરિયામાં ચિલ્ડ્રન્સ ટ્રાફિક ટ્રેનિંગ પાર્ક બનાવ્યો, જેમાં સિગ્નલ, સ્ટેડિયમ, સ્કૂલ, હોસ્પિટલનાં સિમ્બોલ્સ વ. ઊભાં કરી બાળકોને ટ્રાફિક રિસિપ્લિનની ટ્રેઈનિંગ આપવાની વ્યવસ્થા છે. તે પ્રોજેક્ટમાં લાયન કે. સી. શેઠની અથાગ મહેનત છે. તેમને મહારાષ્ટ્ર ગવર્નમેન્ટ દ્વારા 'SEM' તરીકે ૧૯૮૯થી ૯૬ સુધી નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા. ઈન્ટરનેશનલ ફેન્ડશીપ સોસાયટી, ન્યુ દિલ્હી દ્વારા તેમને ૧૯૯૧માં 'વિકાસરત્ન' એવોર્ડ એનાયત કરવામાં આવ્યો હતો.

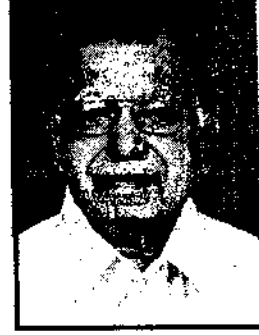
શ્રી યશોવિજયજી જૈન ગુરુકુળ પાલિતાણામાં ધજાદંડ દેરાસર નિર્માણનાં ૭૫ વર્ષ પછી ૧૯૮૮માં પહેલીવાર બદલવાનો થયો ત્યારે શ્રી અશોકચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના સાન્નિધ્યે રજોહરણની પ્રાપ્તિ કરાવી દીક્ષાગ્રહી પૂ.સા. પ્રમોદરેખાશ્રીજી મુદ્દૂર્ત આપવા સાથે તે કાર્ય શ્રી કે. સી. શેઠના હાથે કરાવવાનું સૂચન કર્યું હતું. આખો પ્રસંગ મહોત્સવરૂપે ઊજવાયો હતો અને તેમાંથી ગુરુકુળના હાલના ત્રિશીખરીય સાધારણ દ્રવ્યથી નિર્માણ થયેલા દિવદ્રવ્યના વપરાશ વિનાના ભવ્ય દેરાસરનું નિર્માણ થયું હતું. વિરાર, મુંબઈમાં મહાવીરધામમાં નિમિત્ત બનવા ઉપરાંત ઘણાં દેરાસરના નિર્માણમાં કાન્તિભાઈનો મહત્ત્વનો ફાળો છે.

તેમનાં ધર્મપત્ની ગુણવંતીબહેન ઉગ્ર તપસ્વિની અને ધર્મપરાયણ શ્રાવિકા છે. તેમણે શ્રેણીતપ, કર્મસૂદનતપ, વીશ સ્થાનકની વીશ ઓળી, ૧૬ ઉપવાસ, વરસી તપ અને ઉપધાન તપની આરાધના કરી છે.

શ્રી કાન્તિભાઈ દ્વારા 'યોગરત્નાકર' નામના જૈનમુનિ દ્વારા ૪૦૦ વર્ષ પહેલાં તે વખતે સફળ થયેલા બધા જ આયુર્વેદના ઉપચારો ગ્રંથસ્થ કરવામાં આવ્યા છે. તેમાંથી હરસ, ફિશર, ભગંદર, પથરી, કમળો, ડાયાબીટીસ, દમ, ટી.બી., કેન્સર જેવાં અસાધ્ય ગણાતાં અથવા અત્યંત પીડાકારક દર્દો માટે દવા વિકસાવી છે, જે તેઓ છેલ્લાં ૨૦ વર્ષથી તેમની ભાવબલા ફેક્ટરીથી દર શુક્રવારે મફત આપે છે. આ ઉપચારો ખૂબ જ અસરકારક છે. હજારો દર્દીઓ સાજા થયા છે. તેથી તેમની ઈચ્છા છે કે આ દવાઓને મોટા પાયે વિકસાવી કરોડો

દર્દીઓને તેનો લાભ મળે માટે તેમના ઘરની બાજુની દવાની દુકાનમાં મળતી થાય તેમ કરવાની તેમની મહત્વાકાંક્ષા છે.

શ્રી કીર્તિભાઈ અંબાલાલ શાહ

ગુજરાતમાં અનેક જૈન શ્રીસંઘોના સફળ સુકાની તરીકે જેમણે જેમણે નામના મેળવી છે તેમાં અમદાવાદના કીર્તિભાઈ અંબાલાલ શાહને ગણાવી શકાય.

અમદાવાદમાં શાંતિનગર જૈન સંઘના પ્રમુખ તરીકે ૧૯૮૫થી ૧૯૯૭ ત્રણ વર્ષ સુધી સેવા આપી અને છેલ્લા સાત વર્ષથી શ્રી સંઘના ટ્રસ્ટી તરીકે સેવા આપી રહ્યા છે. શેરીસા જૈન ભોજનશાળામાં ઓનરરી કમીટી મેમ્બર તરીકે છેલ્લા દશ વર્ષથી સેવા આપે છે. ગુજરાત રાજ્ય ટ્યૂબ મીલ વેપારી એસોસિએશનના વાઈસ પ્રેસીડેન્ટ તરીકે, અમદાવાદ મર્કેન્ટાઈલ કો. ઓ. બેંક નારણપુરા બ્રાન્ચના કમિટી મેમ્બર તરીકે, મહાવીર શ્રુતિમંડળના ટ્રસ્ટી તરીકે, અમદાવાદ દશાશ્રીમાળી જૈન ટ્રસ્ટના ટ્રસ્ટી તરીકે તેમની સેવા છે.

★ માતૃશ્રીના નામના શાંતિનગર નૂતન ઉપાશ્રયના મુખ્ય લાભાર્થી છે. ★ ચાણક્યપુરી, થલતેજ, વિક્રમતીર્થ, શાંતિનગર, કલીકુંડ વગેરે તીર્થોમાં પ્રભુપ્રતિષ્ઠાના લાભાર્થી છે. ★ ચાણક્યપુરી, થલતેજ, ઉમિયાવિજય વગેરે સંઘોમાં પ્રતિષ્ઠાદિનના કાયમી સ્વામીવાત્સલ્યના લાભાર્થી છે. ★ શેરીસાતીર્થમાં ભોજનશાળામાં નૂતન રસોઈગૃહના લાભાર્થી છે. ઘણી બધી સંસ્થાઓને તેમના તરફથી નાની-મોટી રકમ મળતી રહી છે. ઉદ્યોગ ધંધામાં પણ ઘણી પ્રગતિ કરી છે.

શ્રી કેશવલાલ મોહનલાલ શાહ

શિક્ષણપ્રેમી, ધર્મપ્રેમી અને માનવતાની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓના ચાહક શ્રી કેશવલાલભાઈ એમ. શાહ મૂળ અમદાવાદના વતની હતા. લગભગ સત્યોતેરની ઉંમરે પહોંચેલા આ શ્રેષ્ઠીશ્રીએ એલ.એલ.બી. સુધીનું શિક્ષણ લીધું. શિક્ષણના આ જીવને શિક્ષણ, સંસ્કારની પ્રવૃત્તિઓમાં રસ અને રુચિ હોવાને કારણે પાટણ, કડી, અમદાવાદ, સી. એન. વિદ્યાલયના ગૃહપતિ તરીકેની યશસ્વી કામગીરી કરીને વિશાળ જનસમુદાયનો પ્રેમ સંપાદન કર્યો.

સાડાત્રણ દાયકા પહેલાં મુંબઈમાં શેઠ શ્રી જીવતલાલ પ્રતાપશીભાઈની લાગણીથી મુંબઈમાં આગમન થયું અને ધાર્મિક શિક્ષણ સંઘમાં જોડાયા, છતાં મુંબઈ-અમદાવાદ બન્ને જગ્યાએ વસવાટ ચાલુ રાખ્યો. મોતી ધરમના કાંટાની પેઢીમાં પણ કેટલોક સમય કામગીરી બજાવી. બિલોરી કાચ જેવું તેમનું સ્વચ્છ હૃદય હંમેશાં સાત્ત્વિક પ્રવૃત્તિઓને ઝંખ્યા કર્યું. નિબંધહરીફાઈ, કાવ્ય-સ્પર્ધાઓ, શિક્ષણસંઘની પત્રિકાનું એડિટિંગ, નવકાર અને અન્ય સ્તવનોની કલાકેન્દ્ર દ્વારા રેકૉર્ડ ઉતારાવી આધુનિક યુગમાં અતિ ઉપયોગી કેસેટ ઉતારાવવા પ્રેરણાત્મક બન્યા. શિબિરોનું આબાદ રીતે ઓર્ગેનાઈઝિંગ કર્યું. ભારતભરમાં શિબિરોના સ્થાપક હતા, પ્રથમ શિબિર આબુ-દેલવાડામાં ૧૯૬૨-૬૩માં કરી જેમાંથી કુમારપાળ વિ. શાહ જેવા તેજસ્વી-ચારિત્ર્યશીલ કાર્યકરો તૈયાર થયા તથા પૂ. સાધ્વીજી નિર્મળાશ્રીજીની નિશ્રામાં કન્યાશિબિર શરૂ કરાવી, જેમાંથી અનેક કન્યારત્નો આદર્શ શ્રાવિકા બની શક્યા છે. તેથી કેશુભાઈ શિબિરવાળા કહેવાયા. તેમનું આધ્યાત્મિક ઉત્થાન તેમનાં ધર્મપત્ની તપસ્વી સુશીલાબહેનને આભારી છે. પરિવાર સાથે ભારતના લગભગ બધાં જ તીર્થોની યાત્રાએ જઈ આવ્યા. તેમના પુત્ર રાજેન્દ્રભાઈના ઉત્સાહથી પાલિતાણા સમવસરણ મંદિરમાં અને શંભેશ્વર ૧૦૮ તીર્થમાં, અમદાવાદ, પાલડી-ઓપેરો સોસાયટીમાં ઉપાશ્રય તથા આયંબિલ ખાતામાં સંપત્તિનો સદ્ઉપયોગ પોતાના પરિવાર દ્વારા ઉદારતાથી કરી સારો એવો લાભ લીધો હતો.

તેમની નવકાર મંત્ર તથા ચત્તારી મંગલની સમૂહ પ્રાર્થના મુંબઈમાં બહુ ખ્યાતિ પામવાથી તેઓ કેશુભાઈ નવકારવાળા પણ કહેવાયા. વાચન, સંગીતકલા વગેરે શોખથી તેઓનું મન હંમેશાં સોળે કળાએ ખીલેલું જ જોવા મળ્યું છે. શ્રેયાંસ ફાઉન્ડેશન ટ્રસ્ટ દ્વારા વિવિધ ધાર્મિક પ્રવૃત્તિઓ ચલાવવામાં તેમણે હમણાં જ જૈનધર્મ ઉપર મુંબઈ યુનિવર્સિટીમાં પીએચ.ડી કર્યું અને અમદાવાદમાં જાહેર સન્માન પામ્યા પૂ.આ. શ્રી વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજી તથા પૂ. આ. શ્રી ભુવનભાનુસૂરિજી મ.સા.ના તેમના દરેક કામમાં પ્રેરણા અને આશીર્વાદ મળતાં રહ્યાં. શ્રી કેશુભાઈ શિબિરવાળા—નવકારવાળા નામથી જૈન શાસનમાં તેઓ ખૂબ જ ખ્યાતિ પામ્યા હતા. તેમના પરિવારનાં સભ્યોએ ઉપધાન પણ કરેલાં. તેમનાં પુત્રવધૂ પ્રવીણાબહેન ધાર્મિક શિબિરોનું સંચાલન કરે છે. વ્રત-નિયમમાં આખું કુટુંબ ખૂબ જ ચોકસાઈપૂર્વક અમલ કરે છે.

કેશુભાઈના જીવનની સફળતામાં તેમના પરિવારનો ખૂબ ખૂબ સહકાર રહેલો છે. તેમનાં ધર્મપત્ની સ્વ. સુશીલાબહેન એક સહનશીલ ધર્મ-આરાધનાને વરેલ અને સરળ સ્વભાવી પતિપરાયણ વંદનીય વ્યક્તિ હતા. તેમના પરિવારમાં પુત્ર રાજેન્દ્રકુમાર અને પુત્રી છાયાબહેન પછી પૌત્ર-પૌત્રીઓનો વિશાળ સંસ્કારી સભ્યોનો સમાવેશ ગણાવી શકાય. વાલકેશ્વરમાં તેમના ફ્લેટમાં ઘર-દેરાસરની હાજરીને લીધે આજની પેઢી સુધીનો સમસ્ત પરિવાર આરાધનામય સંસ્કારમાં ઊછરેલો છે.

શ્રી કેશુભાઈએ ઉપરનું કોઈપણ કામ ન કર્યું હોત કે કોઈપણ સિદ્ધિ જીવનમાં પ્રાપ્ત ન કરી હોત તો પણ એમને તીર્થંકર નામકર્મ બંધાવે એવું જબરજસ્ત સાહસભર્યું કામ જે કર્યું છે તે માટે અમદાવાદનો જૈન સંઘ તેમને હંમેશાં યાદ રાખશે. અમદાવાદનાં કોમી તોફાનો અને કરક્યુના દિવસોમાં મુસ્લિમ વિસ્તારોમાં આવેલા જમાલપુરના જૈન દેરાસરોની પ્રતિમાઓને ત્યાંથી મિત્રોની સહાય લઈને ખસેડીને નદીપારના સુરક્ષિત વિસ્તારમાં લાવી જિનમંદિર-જિન પ્રતિમાઓની સુરક્ષા એકલે હાથે મિલિટરીની મદદથી જે કરી છે તે માટે એમની ધર્મરક્ષા માટેની હિંમત પ્રશંસનીય છે, અનુમોદનીય છે. આજ સેટેલાઈટ વિસ્તારમાં 'પ્રેરણાતીર્થ'માં બધા ભગવાન પ્રતિષ્ઠાપૂર્વક બિરાજમાન છે અને આજે પૂ.આ. શ્રી રાજયસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબની નિશ્રામાં નૂતન ૨૪ જિનેશ્વરોના જિનાલયનું નિર્માણ થયું. શ્રી કેશુભાઈ જૈનસમાજનું ગૌરવ હતા. તેમના પુત્ર શ્રી રાજેન્દ્રભાઈએ વારસો જાળવી રાખ્યો છે.

ગુપ્તદાનના હિમાયતી

શ્રી ખીમચંદ છગનલાલ શાહ

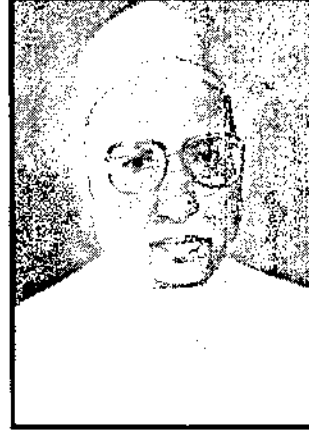
શ્રી ખીમચંદભાઈ વૃક્ષ જેવું પરોપકારી જીવન જીવી ગયા. ભલે સદેહે વિદ્યમાન નથી પરંતુ દુઃખીની સેવા, વ્યાપારની પ્રામાણિકતા, સત્ય-સદાચાર અને શ્રદ્ધાના ત્રિવેણી સંગમ, સુપાત્રદાન, અનુકંપાદાન અને શિક્ષણક્ષેત્રે સખાવત જેવા તેમના ગુણો આજે પણ વિદ્યમાન છે. તેમનો જન્મ સુરેન્દ્રનગર

જિલ્લામાં ખેરવા (જતના) ગામે થયેલો. પ્રાથમિક અભ્યાસ ગામમાં કરી સુરેન્દ્રનગરની પાનાચંદ ઠાકરશી બોર્ડિંગમાં રહીને માધ્યમિક શિક્ષણ લીધું. રાષ્ટ્રપ્રેમને કારણે ૪૨ની કોંગ્રેસની ચળવળમાં આગળ પડતો ભાગ લીધો. ૧૯૪૮માં ૨૩ વર્ષની ઉંમરે મુંબઈ આવી કે.સી. શાહ નામની કું. સ્થાપી. ૧૯૬૫માં 'એ' વર્ગના મિલિટરી કોન્ટ્રેક્ટર બન્યા. પોતાના અનુજ બંને ભાઈઓ ચિનુભાઈ તથા શાંતિભાઈના સહકારથી ગવર્નમેન્ટના કરોડોના કોન્ટ્રાક્ટથી કામો કરી દેશ-વિદેશમાં પ્રસિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરી. તેમણે 'જતવાડ' કેળવણી મંડળની સ્થાપના કરી અને શિક્ષણ ક્ષેત્રે સખાવતો આપી. અને ખેરવા ગામે હાઈસ્કૂલ સ્થાપી. તેઓ સુરેન્દ્રનગરની પાનાચંદ ઠાકરશી બોર્ડિંગના ટ્રસ્ટી બન્યા. તેઓ દેવદર્શન અને ગુપ્તદાનના હિમાયતી હતા. તેઓએ પૂ.આ.શ્રી. વિજયપ્રતાપસૂરીશ્વરજી, પ.પૂ.આ. ધર્મસૂરિજી મહારાજ, પૂ.આ.શ્રી. યશોદેવસૂરિજી વગેરે સાધુપુરુષોના આશીર્વાદ મેળવ્યા હતા. તેઓ ૪૫-૪૬ વર્ષની વયે અરિહંત પ્રભુનું સ્મરણ કરતાં વૈ.વ.૭, ૨૦૨૫માં સ્વર્ગે સિધાવ્યા હતા. અલબત્ત કન્સ્ટ્રક્શન ક્ષેત્રે આગવું સ્થાન ધરાવતા તેમના પુત્રો દિલીપભાઈ - મહેન્દ્રભાઈ પિતાની પરંપરા રૂપે જાલાવાડ ફાઉન્ડેશનને સારું એવું ફંડ ઊભું કરવામાં તથા ધરતીકંપમાં જાલાવાડનાં ગામડાંમાં રહેતાં જૈનકુટુંબોને આર્થિક મદદ આપેલી, તેમ જ ભાચંદર ખાતે ખીમચંદ છગનલાલ માનવ સેવા ટ્રસ્ટ સ્થાપી જરૂરતમંદ કુટુંબોને શૈક્ષણિક તથા જીવનજરૂરિયાતની વસ્તુઓ વિતરિત કરેલ છે. દિલીપભાઈના પુત્રો રૂપેશ તથા પરાગ નાસિક પાસે સીનરમાં એમ.જી. કાફ્ટ પેપરની ફેક્ટરી ધરાવે છે. અને કોરુગેટ્સ બોક્સ બનાવવા માટે ઉચ્ચ ક્વોલિટીનું પેપર ઉત્પાદન અને વેચાણ કરે છે. શ્રી દિલીપભાઈ શ્રી જાલાવાડ સંઘ મુંબઈના પ્રમુખ તથા શ્રી જોરાવરનગર વિકાસમંડળ સંચાલીત નવી અદ્યતન હોસ્પિટલના પ્રમુખ છે. હમણાં જ થોડા સમય પહેલા પાલિતાણામાં મહિલાઓના વિકાસ માટે શ્રી દિલીપભાઈએ સારું એવું યોગદાન આપ્યું છે. ઘણા જ ઉદારદીલના દીલીપભાઈએ અનેકક્ષેત્રોમાં સહયોગ આપ્યો છે.

ઉદારચરિત પુણ્યાત્મા

સ્વ. શ્રી ખુમચંદ રતનચંદ શાહ

વર્તમાન જૈન શાસનના ઇતિહાસમાં મંડાર-રાજસ્થાનનું નામ સુવર્ણક્ષરે અંકિત થયેલું છે. જેમણે ઉચ્ચ વિશુદ્ધ ચારિત્ર્યથી વિશેષ મહત્વની કોઈ બાબત ગણતરીમાં લીધી નથી એવા પરમ આદરણીય જૈન શ્રેષ્ઠી શ્રી ખુમચંદભાઈ જૈન સમાજનું ગૌરવશાળી રત્ન છે. મંડાર એમનું વતન પણ નાની

કુમળી વયે મુંબઈમાં એમનું આગમન થયું. પિતાશ્રીએ શરૂ કરેલી ત્રાંબા-પિત્તળની દુકાન પોતાની હૈયાસૂઝ અને દીર્ઘદષ્ટિથી વિકસાવી, ઉત્તરોત્તર ઘણો વિકાસ થતો રહ્યો. પરિણામે આજે ધંધાકીય ક્ષેત્રે નામના મેળવી છે, જે એમના પ્રચંડ પુરુષાર્થની સાક્ષી પૂરી પાડે છે. તેણે વ્યાપારમાં જે રસ લીધો તે કરતાં વિશેષ રસ

એમણે નાનીવયે ધર્મ અને આધ્યાત્મિક ક્ષેત્રે લેવા માંડ્યો અને કહેવાય છે કે જૈનધર્મ આચારવિચારને નાની ઉંમરથી જીવતાં પચાવ્યો. જિંદગીમાં ક્યારેય અભક્ષ્ય પદાર્થોનો ઉપયોગ કર્યો નથી તેમ ક્યારેય તેમનું મોહું છૂટું નથી. સં. ૨૦૧૩ની સાલથી બારે મહિના ઉકાળેલું પાણી વાપરે છે. દેવગુરુધર્મ પરત્વે એમની અનન્ય શ્રદ્ધા અને ભકિતભાવ રહ્યાં છે. આ પુણ્યશાળી આત્મા હંમેશાં આરાધનામાં આગળ વધતા રહ્યા. સંપત્તિને પોતાની પાછળ ચલાવનારા આ ગુણસંપન્ન શ્રેષ્ઠીએ આજની તેમની વિશાળ પરિવારની જે કાંઈ અસક્યામતો છે તેમાંથી વિશેષ રકમ તેમણે ધર્મને ક્ષેત્રે અર્પણ કરી. દાનસરિતાનો આ આંકડો ઘણો મોટો થવા જાય છે. આવા ઉદારચરિત પુણ્યાત્માના જીવનનું મૂલ્ય આંકવું ઘણું જ કઠિન છે. શ્રીમંતાઈનો દોમદોમ વૈભવ છતાં તેમની સાદગી, વિનમ્રતા, સૌજન્ય અને નિરાભિમાનપણું સૌની પ્રશંસા અને દાદ માંગી લે છે.

જિનભકિતના રસિક આ પુણ્યાત્માએ પોતાના ગર્ભ-શ્રીમંતાઈભર્યા જીવનમાં પણ સંસાર અને સંસારના અનેકવિધ આકર્ષણોને તિલાંજલિ આપી, 'સર્વ વિરતિ ધર્મ'ની ઉપાસના કરવાની તીવ્ર ઝંખના સાથે દેશવિરતિ જીવનથી આત્મકલ્યાણ માર્ગે આગળ વધવાપૂર્વક સ્તવન, છંદ, સજ્જાય આદિ કંઠસ્થ કરી, યથા સમયે મધુર કંઠે તેનો ઉપયોગ કરી આત્મ-મસ્તીમાણતા. શેઠશ્રીને દ્રવ્યાનુયોગાદિ ગ્રંથના અભ્યાસની પણ તીવ્ર ઉત્કંઠા, જેથી સામાયિકમાં સ્વાધ્યાય, વાચન તેમ જ ઓકિસમાં બેઠા હોય ત્યારે પણ ધર્મવાચન ચાલુ જ હોય. આ રીતે પ્રકરણ, ભાષ્ય, કર્મગ્રંથ પંચસંગ્રહ, કમ્પયડી, તત્ત્વાર્થસૂત્ર, બૃહત્સંગ્રહણી આદિનો અભ્યાસ કરી તે સૂત્રોની અનુપ્રેક્ષા કરી તત્ત્વજિજ્ઞાસુઓ સાથે ચર્ચા કરતા.

શ્રી ખુમચંદભાઈનાં ધર્મપત્ની સ્વ. ચૂનીબહેનનું જીવન પણ એક શ્રાવિકાને શોભતું હતું. તેમના પરિવારમાં છ પુત્રો છે. અને તે દરેકને ધર્મસંસ્કારો આપવાનું તેઓ ચૂક્યાં નથી, જેનાં પરિણામે આજે વિવિધ ધંધામાં જોડાવા છતાં તેમની ધર્મશ્રદ્ધા સારી છે. ધનના ઢગલા ઉપર બિરાજવા છતાં જરૂરતવાળા સાધર્મિક ભાઈ બહેનો તરફ હંમેશાં માયાળુ અને નમ્ર રહ્યાં છે. જેનેતરો પણ એમના આંગણેથી ક્યારેય પાછાં ગયાં નથી. અર્થાત્ આંગણે આવેલાનો પ્રેમભાવથી આદર-સન્કાર કર્યો છે. સાદું જીવન જીવતાં આ દાનેશ્વરી લાખોની સખાવતોનો પ્રવાહ વહેડાવવા ઉપરાંત અનેક સંસ્થાઓ અને ટ્રસ્ટોના સ્થંભ બનીને રહ્યાં છે. દાન, શીલ, તપ અને ત્યાગ ભાવનાથી એમનું વ્યક્તિગત જીવન અનેકોને

ખૂબ જ પ્રેરણાદાયી બની રહ્યું છે. ધર્મ અને શાસનસેવાની અનન્ય લાગણી ધરાવનાર શ્રી ખુમચંદભાઈએ આચાર્યભગવંતોની નિશ્ચામાં સંઘયાત્રા પણ કાઢેલ છે. ભારતભરનાં નાનાંમોટાં અનેક તીર્થોની યાત્રા ઉપરાંત ઉપાશ્રયો અને મંદિરોનાં શિલાસ્થાપન કરેલ છે. સંખ્યાબંધ જૈન પાઠશાળાઓમાં તેમની દેણગી અને જાતદેખરેખ હતી અને આજે પણ પરિવાર તરફથી થતી રહી છે. નવ્વાણું યાત્રાઓ કરી. ઉપધાન કરાવ્યાં, ત્રણ વખત ૫૦૦ યાત્રિકોની સ્પેશલ ટ્રેઈન લઈ ગયા. જૈન દેરાસરો, ભોજનશાળાઓ, જ્ઞાનમંદિરો, વૃદ્ધાશ્રમો, પાઠશાળાઓ અને નાની મોટી અનેક સંસ્થાઓને તેમણે નવપલ્લવિત કરી હતી.

અનેક ધાર્મિક સંસ્થાઓમાં માતબાર દાન આપનાર

શ્રી ચન્દ્રકાન્ત મૂળચંદ શાહ

પિતાશ્રી મૂળચંદભાઈ
ધર્મશીભાઈ શાહ

માતુશ્રી ગજરાબેન
મૂળચંદભાઈ શાહ

ચંદ્રકાંતભાઈ
મૂળચંદભાઈ શાહ

સ્વ. રસિલાબેન
ચંદ્રકાંતભાઈ શાહ

શ્રી ચન્દ્રકાન્ત મૂળચંદ અગિયાળીના વતની છે. હાલ મુંબઈમાં વસવાટ કરે છે. પિતાશ્રીનું વાત્સલ્ય નાની ઉંમરમાં ગુમાવેલું. સાધારણ પરિસ્થિતિમાં માતાએ ત્રણે બાળકોને ઉછેર્યા. મેટ્રિકનો અભ્યાસ સિહોર મુકામે કરી મુંબઈમાં આવી સર્વિસ ચાલુ કરી. આપમેળે મહેનત કરી સફળતા પ્રાપ્ત કરી મુંબઈમાં સન ૧૯૫૦થી વસવાટ કરે છે. સર્વિસ કરી ત્યારબાદ ઈલેક્ટ્રિકલાઈનમાં ધંધો તથા મેન્યુફેક્ચરિંગ શરૂ કર્યું. પ્રભુએ સારી સફળતા આપી. કુટુંબના સહકારથી અને વડીલોના આશીર્વાદથી ૧૯૭૨માં નવા ધંધાનું સાહસ કન્સ્ટ્રક્શન લાઈનમાં કર્યું અને સફળતા પ્રાપ્ત કરી.

શ્રી ઘોઘારી વિશ્વાશ્રીમાળી જ્ઞાતિની અનેક સંસ્થાઓમાં તન-મન-ધનથી શક્ય સહકાર આપવા પ્રયત્ન કરે છે. નાની ઉંમરમાં તેમણે પોતાના વતન સિહોરમાં પોતાના માતુશ્રી ગજરાબેન મૂળચંદના નામે સૌને ભેદભાવ વગર ફક્ત ૨૦ પૈસામાં દવા મળે તે માટે સાર્વજનિક દવાખાનું શરૂ કર્યું. સિહોરમાં ચાલતી આયંબિલશાળા અને ગરમ પાણી વિભાગ કાયમી માટે સારી રીતે ચાલુ રહે તે માટે સારી રકમ આપી. મહાવીર જૈન વિદ્યાલયમાં અંધેરી શાખામાં પોતાના પિતાશ્રીના નામે સારી રકમ ભોજનગૃહમાં આપેલ છે. મુંબઈમાં સાયનમાં ચાલતી આયંબિલશાળામાં આસો માસની શાશ્વતી ઓળી માટે

રૂ. ૮૭૮૮૮ જેવી સારી રકમ આપી પોતાના માતૃશ્રી ગજરાબેનના નામે અને અન્ય આદેશ તેમના કુટુંબીજનોના નામે લીધેલ છે. પાલીતાણા ડેમ ઉપર સેનેટોરિયમમાં પિતાશ્રીના નામે બ્લોક કરાવેલ છે. સુરત મહાવીર જૈન હોસ્પિટલમાં પણ સારી રકમ આપેલ છે. તે ઉપરાંત જૈન જ્ઞાતિની ચાલતી સંસ્થા જેવી કે યશોવિજય જૈન ગુરુકુળ, સિદ્ધક્ષેત્ર બાલાશ્રમ, તાલધ્વજ જૈ વિદ્યાર્થી ગૃહ, મહાવીર વિદ્યાલયમાં અને કન્યા છાત્રાલય વડોદરા શાખા જેવી અનેક સંસ્થાઓમાં સ્કોલરશીપ, ભોજન તિથિ અને અન્ય ક્ષેત્રે સારી રકમ આપેલ છે. તે ઉપરાંત પોતાના વતન સિહોરમાં ઉપધાનમાં પોતાનો સારો હિસ્સો આપી લાભ લીધેલ. તે ઉપરાંત કદમગિરિમાં પ.પૂ.શાસનસમ્રાટ મેરુપ્રભસૂરીશ્વર મહારાજની નિશ્ચામાં વિધિ સહિત યોજેલ આયંબિલની ઓળીમાં પોતે સારો હિસ્સો આપી અમૂલ્ય લાભ લીધેલ અને તેઓની નિશ્ચામાં અગિયાળી અને સિહોરમાં પ્રતિષ્ઠા કરાવી સારી રકમ આપેલી. અભ્યાસ ઓછો હોવા છતાં ખૂબ સમજણપૂર્વક દરેક કાર્યમાં પૂરી ધગશથી કામ કરે છે. દરેક જગ્યાએ ભોજનગૃહ, આરોગ્ય સુવિધા અને શિક્ષણ વિ. ક્ષેત્રમાં સારુ કાર્ય કરવાની ધગશ ધરાવે છે. ઘોઘારી વિશાશ્રીમાળી જ્ઞાતિમાં એડવાઈઝરી બોર્ડમાં છે. શ્રી સાઉથ બોમ્બે ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ, શ્રી વીતરાગ ટ્રસ્ટ, શ્રી આચાર્ય મેરુપ્રભસૂરીશ્વરજી સ્મારક ટ્રસ્ટ, વિ. ટ્રસ્ટોમાં ટ્રસ્ટી તરીકે છે.

પોતાના વતન સિહોરમાં અને અન્ય સ્થળે બીજાં શુભ કાર્યોમાં તેમનું યોગદાન આ મુજબ છે :

આરોગ્ય :

★ માતૃશ્રીના નામે તથા પિતાશ્રીના નામે સાર્વજનિક દવાખાનામાં એક્સ-રે વિભાગ, નર્સી નફા-નુકશાન ધોરણે. ★ નંદલાલ મૂળજી ભૂતા હોસ્પિટલ સિહોર-ડિલકસ રૂમ માટે. ★ તળાજા હોસ્પિટલમાં પુરુષ વોર્ડ માટે. ★ સંયોગ ટ્રસ્ટને કે. ઈ. એમ. હોસ્પિટલમાં મેડિકલ સુવિધા માટે. ★ BSES MG હોસ્પિટલ-અંધેરી 'બ્રહ્માકુમારીઝ' સંચાલિતમાં ડોનેશન. ★ ભાવનગર વૃદ્ધાશ્રમમાં ઈલેક્ટ્રિક રૂમ માટે ડોનેશન. ★ અમદાવાદ શ્રી નવનીતભાઈ ઠાકરશી ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ દ્વારા સંચાલિત હોસ્પિટલમાં 'બાળ-વિભાગ' માટે યોગદાન. ★ લાઠી દવાખાનામાં યોગદાન. ★ મહુવા હોસ્પિટલમાં યોગદાન. ★ પાલિતાણા શત્રુંજય હોસ્પિટલમાં CORPUS FUNDમાં ★

મુંબઈની અનેક હોસ્પિટલોમાં તથા નર્સિંગહોમમાં સારવાર લેતા દર્દીઓની સારવારમાં યોગદાન.

શિક્ષણ :

★ સાવરકુંડલામાં વિદ્યાર્થીગૃહમાં એક રૂમ માટે ડોનેશન. ★ શાહ ખીમચંદ બહેરા મુંગા શાળા ભાવનગર ★ મહાવીર વિદ્યાલય, અંધેરી, મુંબઈમાં ★ તળાજા વિદ્યાર્થીગૃહમાં સ્કોલરશીપ ★ તપોવન નવસારીમાં એક સ્કૂલ વર્ગ. ★ MGT FoundationTkv "Knowledge of Wheels"નો મોબાઈલ વાન દ્વારા ગરીબાઈ રેખા નીચેના મહારાષ્ટ્રમાં વસતા વિદ્યાર્થીઓના કમ્પ્યુટર્સ શિક્ષણ માટે રૂ. ૧૦,૦૦,૦૦૦નું યોગદાન. ★ સિહોર કોલેજ ઓફ કોમર્સ એન્ડ મેનેજમેન્ટ એન્ડ આર્ટ કોલેજમાં સિહોર એજ્યુકેશન ફાઉન્ડેશનને રૂ. ૫,૦૧,૦૦૦. ★ દેવગાણા તથા કદમગિરિ સ્કૂલમાં યોગદાન. ★ યશોવિજયજી ગુરુકુળ તથા જૈન બાલાશ્રમમાં યોગદાન

ધાર્મિક અને અન્ય :

★ વડોદરામાં માતૃશ્રીના નામે ઉપાશ્રય તથા ચૈત્ર અને આસો માસની શાશ્વત ઓળીનો કાયમી આદેશ. ★ અમદાવાદ પાલડીમાં આયંબિલહોલમાં પિતાશ્રીના નામે અષાઢ સુદ ૧૪થી કારતક સુદ ૧૫ સુધી આયંબિલની કાયમી યોજના. ★ આચાર્ય વિજય મેરુપ્રભસૂરીશ્વરજી સ્મારક ટ્રસ્ટ સંચાલિત અમિયાપુર સાબરમતીમાં તેમના માતૃશ્રી ગજરાબેનના નામે ભોજનશાળા માટે રૂ. ૮,૧૧,૦૦૦. ★ અમિયાપુરમાં અતિથિગૃહમાં યોગદાન. ★ ભાવનગર શ્રી શ્વેતામ્બર જૈન સેવાસમાજ મારફત સાધારણ સ્થિતિનાં કુટુંબોને અપાતી મદદમાં યોગદાન. ★ ભાવનગર આયંબિલશાળા અને ભોજનશાળામાં કાયમી સ્વામીભક્તિમાં યોગદાન. ★ ભાવનગરમાં વૃદ્ધાશ્રમમાં કાયમી તિથિ માટે સારી રકમ આપી વૃદ્ધાશ્રમમાં રસિલાબેનના નામે રકમ આપી. ★ સિહોર, સાવરકુંડલા અને અન્ય પાંજરાપોળમાં યોગદાન. ★ શ્રી નેમિ લાવણ્ય વિવેક-વિહાર નેશનલ હાઈવે નં. ૮, કરમબેલી સ્ટેશન સામેના સંકુલમાં પૂ. સાધુ-સાધ્વીજીની માગશર માસની વૈયાવચ્ચ માટેની કાયમી વ્યવસ્થા માટે. ★ મુલુંડ તાંબેનગર ઉપાશ્રયમાં 'આધારસ્તંભ' તરીકે યોગદાન ★ સિહોર શ્રી પરશુરામ બળવંત ગણપુલે મહિલામંડળ અને અન્ય મહિલામંડળમાં યોગદાન ★ સિહોર મિત્ર મંડળ-ચેક ડેમ

કરવા માટે યોગદાન ★ કેસરિયાજી પાલિતાણા સાધુ-સાધ્વીજીની વૈયાવચ્ચમાં યોગદાન. ★ અમદાવાદ સાધ્વીજી મહારાજના ઉપાશ્રયમાં યોગદાન. ★ પૂ. આ. વલ્લભ સૂરીશ્વરજી મહારાજ-દિલ્હી સ્મારકમાં યોગદાન. ★ સિહોર દુષ્કાળ રાહતફંડમાં યોગદાન. ★ સિહોર તથા રાજસ્થાનમાં ઉપાશ્રયમાં યોગદાન. ★ આર્યતીર્થ અયોધ્યાપુરમ્માં ભોજનશાળામાં યોગદાન. ★ શ્રી શંખેશ્વર ભોજનશાળામાં યોગદાન. ★ સિહોર તથા રાજસ્થાન ઉપાશ્રયોમાં યોગદાન. ★ કચ્છ-ભદ્રેશ્વર, અજારા, મહુડી, તળાજા, ભોંયણી, સેરીસા, પાનસર, કાવી, કુલપાકજી, તારંગા વ. અનેક તીર્થસ્થાનોમાં ભોજનગૃહોમાં કાયમી નિભાવફંડમાં. ★ શ્રી જીવદયા મંડળી-મુંબઈ. ★ શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર આશ્રમ-પરલી ખપોલી નજીકમાં યોગદાન. ★ શ્રી કોઠ પાંજરાપોળ ટ્રસ્ટ (ધોળકા)માં યોગદાન. ★ વડાલા અચલગચ્છ સંચાલિત આર્યબિલખાતામાં યોગદાન. ★ સિહોર અજિતનાથ ભગવાનની વર્ષગાંઠ નિમિત્તે કાયમી સ્વામીવાત્સલ્ય માટે. ★ ગઢડા મહાજન પાંજરાપોળ અને ગૌશાળામાં યોગદાન. ★ શ્રી પાર્શ્વમેરુ ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ લોલીયા અમદાવાદમાં રૂ. ૫,૫૫,૦૦૦=૦૦નું યોગદાન ★ હમણા જ અમીયાપુરમાં ઓફિસ બિલ્ડીંગ માટે સેવંતીલાલ મૂળચંદ શાહના નામે મોટી રકમ આપી તથા ધર્મશાળા માટે રસિલાબેન ચન્દ્રકાંત શાહના નામે રકમ આપી. ખડોલમાં પણ સાધુ-સાધ્વીઓની વૈયાવચ્ચ માટે સારી રકમ આપી. ★ ઘાટકોપર મેડીકલ કેમ્પમાં યોગદાન અને ઘાટકોપર મહિલામંડળમાં અનુકંપા દાન માટે. ★ મુંબઈ સ્થિત હોસ્પિટલોમાં જરૂરીયાતમંજ દર્દીઓની સારવાર માટે આંશિક યોગદાન. ★ સ્કૂલ કોલેજમાં જરૂરીયાતમંદ વિદ્યાર્થી-વિદ્યાર્થીનીઓની ફી અગે હોસ્ટેલ ખર્ચમાં આંશિક યોગદાન. ★ હાલમાં શ્રી ઘોઘારી વિશાશ્રીમાળી જૈન જ્ઞાતિ સંચાલિત “ઉત્કર્ષ ફંડ”માં રૂ. ૬૧,૦૦,૦૧૧=૦૦ (રૂપિયા એકસઠ લાખ અગિયાર) આપેલ છે. જેના વ્યાજમાંથી જરૂરીયાતમંદ કુટુંબોને માસિક રૂ. ૫૦૦=૦૦ (રૂપિયા પાંચસો)ની આર્થિક સહાય કરવામાં આવે છે. ★ શ્રી ઘોઘારી વિશાશ્રીમાળી જૈન જ્ઞાતિ સંચાલિત દેવલાલી સેનેટોરીયમમાં રૂ. ૧૦,૦૦,૦૦૦=૦૦ (રૂપિયા દસ લાખ) સેનેટોરીયમ નિર્માણ કાર્યમાં. ★ શાસનસમ્રાટ શ્રી નેમિસૂરિશ્વર ચૌવિહાર ટ્રસ્ટ ફંડ સંચાલિત ચૌવિહાર હાઉસ મુંબઈમાં રૂ. ૧૦,૦૦,૦૦૦=૦૦ (રૂપિયા દસ લાખ) ★ મુંબઈ-શ્રી જૈન

સહાયક ટ્રસ્ટમાં યોગદાન. ★ શ્રી વર્લ્ડ જૈન કોન્ફેડરેશનમાં યોગદાન. ★ સમસ્ત મહાજન વઢવાણ પાંજરાપોળમાં એક લાખનું યોગદાન. ★ શ્રી સિહોર અજિતનાથ ભગવાનની વર્ષગાંઠ નિમિત્તે કાયમી સ્વામીવાત્સલ્ય માટે યોગદાન.

ઉદારચરિત શિક્ષણપ્રેમી પરમાત્મપ્રેમી શ્રી સુરેશભાઈ મૂળચંદ શેઠ તથા ઔદાર્યમૂર્તિ

અ.સૌ. રસીલાબેન સુરેશભાઈ શેઠ

પુષ્પ તણી પાંદડીએ બેસી, કરતું કોણ ચિરંતન હાસ?
પૃથ્વી ઉરથી ઊઠે કોનો, સુરભિત પુલકિત મુખરિત શ્વાસ?

તીર્થાધિરાજ શ્રી સિદ્ધાચલજીના પરગણાં ધન્યધરા અગિયાળીમાં ધાર્મિક આત્માઓ શ્રાવકરત્ન શેઠશ્રી મૂળચંદ નાનચંદ શેઠ તથા શ્રાવિકા ચંપાબેનનો ગૃહસંસાર ૪ પુત્રરત્નો અને ૨ કન્યારત્નોથી દીપી રહ્યો હતો.

કાઠિયાવાડની રત્નકૃષ્ણી ધરાના પ્રદેશે પ્રદેશે રત્નો નીપજ્યાં છે. માત્મોમના એ પનોતા સંતાનો જ્યાં જ્યાં જઈને વસ્યાં છે ત્યાં ત્યાં ભૌતિક તેમજ ચૈતસિક સુખસાહ્યબીથી સમૃદ્ધ થયા છે. માદરેવતન અગિયાળીથી શ્રી અમીઝરાં પાર્શ્વનાથપ્રભુના દિવ્ય આશીર્વાદની પૂંજી, શ્રી શંખેશ્વરા પાર્શ્વનાથ પ્રભુ પ્રત્યે તીવ્ર અનુરાગ તથા પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી વિજય મેરુપ્રભસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની શુભાશિષો તેમજ આઈશ્રી ખોડિયારમાતાની કૃપાવર્ષાનું ભાથું લઈને સને ૧૯૫૮થી વતન વિછોયાં થઈ ભાતીગળનગરી મુંબઈમાં સ્થાયી થયેલા બાંધવો શ્રી અમુલખભાઈ, શ્રી સુરેશભાઈ, શ્રી વિનોદભાઈ તથા શ્રી હિમતભાઈ ધર્મ તેમજ વ્યવહારનું યથાર્થ પરિમાર્જન કરી રહ્યાં છે. વાત્સલ્યવાટિકામાં શીળી છાંયડી જેવા માવડી પૂ. ચંપાબેનની અને ઘેઘૂર વડલાંની ઘટા જેવા પિતાશ્રી પૂ.

મૂળચંદભાઈની ગેરહયાતિમાં પિયરવાટ ધર્મપ્રેમી શેઠશ્રી અમૃતલાલ કેશવજી શાહ (બુઢણાવાળા હાલ : ભાવનગર)ના કુટુંબેથી સાસરવાટ શ્રેષ્ઠી શ્રી મૂળચંદ નાનચંદ શેઠ પરિવારમાં આવીને બન્ને પરિવારોના વટ-વ્યવહાર સાચવવા સાથે સંતાનોનો ઉછેર સંસ્કાર-સિંચન દ્વારા કર્યો. તે સંસ્કારભાથું દીકરા-દીકરીઓ માટે અણમોલ મૂડી બની ગયેલ છે.

તાત અને માતે પરમાર્થની કંડારેલી કેડી પર આગળ ધપી રહેલાં શ્રીયુત સુરેશભાઈએ ધાર્મિક અને વ્યાવહારિક શિક્ષણ શ્રી તાલધ્વજ જૈન વિદ્યાર્થીગૃહમાં મેળવ્યું છે. તેથી શરૂથી જ તેમનો લગાવ શિક્ષણ પ્રત્યે વિશેષ રહ્યો છે. વર્તમાને યુગધર્મને વંદન કરતાં તેઓ કહે છે કે શિક્ષણ જ સમૃદ્ધ જીવનનો પાયો છે. શિક્ષિત વ્યક્તિ માટે નવી નવી ક્ષિતિજો વિસ્તરે છે ને નૂતન તકો સાંપડે છે. સમાજનો પ્રસ્તાવ ઉદારતાથી સ્વીકારીને તેઓશ્રીએ કેળવણી સહાયદાતા તરીકે અનુદાન અર્પવા સાથે આજની આકાશને આંબવા અને પાતાળને પામવા મથતી યુવાપેઢીને દીશાસૂચન તથા ઉત્તેજન પૂરું પાડ્યું છે. તેમની સુકૃત્યની ભૂરિ ભૂરિ પ્રશસ્તિ કરીએ છીએ.

પ્રકૃતિદત્ત પ્રતિભાવંત શ્રી સુરેશભાઈએ તેમની દરેક શુભ પ્રવૃત્તિઓમાં પ્રેરણા-પુષ્ટી આપતાં સ્નેહરશ્મિસમા સહધર્મચારિણી અ.સૌ. રસીલાબેનના યોગદાન-સમર્પણથી જીવનમાં નવા આયામો હાંસલ કર્યા છે. તેમના સુપુત્રો - પુત્રવધૂઓ : અ.સૌ. બીનાબેન સુનિલકુમાર શેઠ પૌત્રો : ચિ. દેવલ, ચિ. પાર્થ, અ.સૌ. સ્વાતિબેન વિપુલકુમાર શેઠ - પૌત્રી : ચિ. ખુશી, દીકરીઓ - જમાઈઓ : અ.સૌ. પાર્શ્વબેન જયકુમાર દોશી (અમરચંદ ભગત કાકચવાળા હાલ : ઘાટકોપર) દોહિત્ર : ચિ. રેશમ, દોહિત્રી : ચિ. જિનલ, અ.સૌ. નીતાબેન પંકજકુમાર દોશી (ફૂલચંદ માસ્તર : પાલીતાણાવાળા હાલ ઘાટકોપર) દોહિત્રી : ચિ. પૂજા આદિ સમસ્ત પરિવારે માતા-પિતાના મનોરથોમાં સહાયભૂત બનીને કુટુંબ-પરિવારમાં મધુરપના સાથિયા પૂર્યા છે.

ગૃહલક્ષ્મી અ.સૌ. રસીલાબેને અઢાઈતપ તેમજ વિવિધ તપશ્ચર્યા કરીને જીવન ધન્ય બનાવ્યું છે. શ્રી શિખરજીતીર્થનો કૌટુંબિક યાત્રા પ્રવાસ, શ્રી સિદ્ધાચલજી મહાતીર્થની તથા અનેક સ્થાવર - જંગમ તીર્થોની યાત્રાઓ, દરેક પ્રકારના પૂજનો-અનુષ્ઠાનો, ચૈત્ર માસની શાશ્વતી ઓળી, ભાવનગર વિધાનગરમાં શ્રી વાસુપૂજ્યસ્વામીની પ્રતિષ્ઠા, અમીયાપુર અમદાવાદ મધ્ય મેરૂધામમાં પ.પૂ. આ.ભ.શ્રી વિજયમેરુપ્રભ-

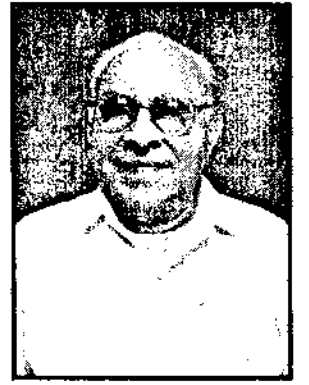
સૂરીશ્વરજી મ.સા. ચરણપાદુકાના લાભાર્થી બનીને પ્રાપ્ત લક્ષ્મીનો સદ્વ્યય કર્યો છે. અરિહંત પરમાત્મા આવા પુણ્યવંત આત્માઓની યશકીર્તિભર્યું દીર્ઘાયુ બક્ષે તથા સમાજોન્નતિના કાર્યોમાં સર્વદા પ્રવૃત્તિમય રાખે એવી શુભાભિલાષા.

પરમપિતા પરમેશ્વર આવા પુણ્યવંત આત્માઓને યશકીર્તિભર્યું દીર્ઘાયુ બક્ષે તથા સમાજોન્નતિના કાર્યમાં સર્વદા પ્રવૃત્તિમય રાખે એ જ શુભાકાંક્ષા-શુભાભિલાષા છે.

અનેક સામાજિક પ્રવૃત્તિઓમાં અગ્રેસર

શ્રી ચંદુલાલ ભાઈચંદ શાહ

સૌરાષ્ટ્રમાં સુરેન્દ્રનગર જિલ્લાના જોરાવરનગરના વતની શ્રી ચંદુલાલભાઈનો જન્મ તા. ૧-૧-૧૯૨૮ના રોજ થયો. મેટ્રિક સુધીનું શિક્ષણ અમદાવાદમાં શેઠશ્રી ચીમનલાલ નગીનદાસ વિદ્યાવિહારમાં ૧૯૪૦-૪૬માં લીધું પણ પછી ૧૯૪૮થી મુંબઈને કર્મભૂમિ બનાવી.

૧૯૫૩થી મુંબઈમાં દીપક મેડિકલ સ્ટોર્સની નાની દવાની દુકાનથી ધંધાકીય પ્રવૃત્તિ શરૂ કરી, જેમાં કમેક્કમે સારો વિકાસ થયો. દેવ-ગુરુ-ધર્મમાં અનન્ય શ્રદ્ધા-ભક્તિને કારણે તેમના સેવાજીવનની સુમધુરતા સદા મહેકતી રહે છે. વ્યવસાયમાં દીપક મેડિકલ સ્ટોર વીમા એજન્ટ તેમ જ યુનિટ ટ્રસ્ટના એજન્ટ તરીકેની જવલંત ઉજ્જવળ કારકીર્દી ધરાવે છે. યાત્રાર્થે હિંદનાં ઘણાં સ્થળોનું પરિભ્રમણ કર્યું છે.

શ્રી ચંદુભાઈ અનેક સામાજિક સંસ્થા સાથે ઘનિષ્ઠ રીતે સંકળાયેલા છે, જેવી કે-જૈન સહકારી બેંકમાં ૧૯૭૪થી બોર્ડ ઓફ ડાયરેક્ટરના મેમ્બર તરીકે તથા મુંબઈ ચમન છાત્રમંડળમાં પ્રમુખમંત્રી તરીકે ચાલુ છે. તેમજ શ્રી પ્રગતિ મંડળ સેન્ટ્રલ કન્ઝયુમર્સ કો.ઓ. સોસાયટીમાં કમિટી મેમ્બર તરીકે બાર વર્ષ સેવા આપેલી. સી. એન્ડ ડી. કેમિસ્ટ ઝોનના ૧૯૭૫થી ૧૯૮૫ હાલમાં પ્રેસિડેન્ટ તરીકે ચાલુ હતા. મુંબઈમાં ઝાલાવાડ જૈન સંઘના મંત્રી તરીકે સેવા આપેલ. તેમજ સ્પેશ્યલ એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ કલબમાં તેમજ

મહાવીર જૈન વિદ્યાલયમાં કમિટી મેમ્બર તરીકે તેમજ જિનાલય ટ્રસ્ટના ટ્રસ્ટી તેમજ મુંબઈ જીવદયા મંડળમાં ખજાનચી તેમજ મંત્રી તરીકે સેવા આપેલ છે. ઝાલાવાડ સોશયલ ગ્રુપ તથા શ્રી ગોવાલિયા ટેન્ક જૈન સંઘમાં કમિટી મેમ્બર તરીકેની સેવાઓ, જૈન અધ્યાત્મ સ્ટડી સર્કલમાં શરૂઆતથી જ ખજાનચી મંત્રી, વાલકેશ્વર સર્કલના પ્રમુખ તરીકેની સેવા આપે છે. ઓગષ્ટ ક્રાંતિ કો. ઓ. સોસાયટીમાં ચેરમેન તરીકે તથા અન્ય નાની-મોટી સંસ્થાઓની સેવાઓ લક્ષમાં લઈ મહારાષ્ટ્ર સરકારે ૧૯૭૨ના ઓગષ્ટથી જસ્ટિસ ઓફ પીસ (જે.પી.)ની પદવી એનાયત કરેલી, ઉપરાંત સરકારે ૧૯૭૪ના જૂનથી સ્પેશયલ એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ તરીકે તેમને પસંદ કર્યા છે. હાલમાં તેઓ એસ.ઈ.એમ. તરીકે નિમણૂક આપેલ. તેમની પ્રગતિમાં તેમનાં ધર્મપત્નીનો ફાળો જરાપણ નાનો-સૂનો નથી. કંચનબહેને માસક્ષમણ, સિદ્ધિતપ તેમ જ ઉપધાનતપ, વરસીતપ વગેરે અનેક તપશ્ચર્યાઓ કરેલ છે. આખુંયે કુટુંબ ખૂબ જ ધાર્મિક રંગે રંગાયેલું છે. કંચનબહેનનો સ્વર્ગવાસ ૧૦-૩-૦૩

આપણા એક રૂપિયાના નુકસાન સામે બીજાને પાંચ રૂપિયાનો ફાયદો થતો હોય તો આપણે નુકસાન ભોગવી લેવું, આ રીત તેમણે જીવનમાં અપનાવી છે. (આ રીતથી ગમે તેટલું ભોગવવું પડે) ગરીબ, બિમાર તેમજ સંજોગોના ભોગ બનેલાંઓ પ્રત્યે ખૂબ જ દયા રાખી યથાશક્તિ તન-મન-ધનનો ભોગ આપવો એ રીત પણ જીવનમાં અપનાવી છે. હમણાં જ થોડા સમય પહેલાં શ્રી ચંદુભાઈ અને તેમના લઘુબંધુ નવીનચંદ્રભાઈના પરિવારના સૌજન્યથી મુંબઈથી જેસલમેર-રાણકપુર વગેરે અનેક તીર્થસ્થાનોના યાત્રા-પ્રવાસનું આયોજન કરેલું. મુંબઈથી ૫૪ યાત્રિકો તથા જોરાવરનગર વગેરેનાં ૫૪ યાત્રિકો મળીને ૧૦૮ યાત્રિકોનો યશસ્વી યાત્રાપ્રવાસ યોજાયો હતો. પરમ કૃપાળુ પરમાત્મા જીવનના છેલ્લા શ્વાસ સુધી આપને સેવા કરવાની તક આપે તેવી પ્રાર્થના. ૨૦૦૪ નાગેશ્વર તીર્થની યાત્રા કરાવી ઘણી સંસ્થાઓમાં નાનાં-મોટાં ડોનેશનો આપેલ. તેમની એક દીકરી અનીલાબહેન કમલેશભાઈ વખારિયા છે. તેમને ત્રણ દીકરાઓ છે. કમલેશભાઈ વકીલાત તેમનો મોટો પુત્ર ડાયમંડની લાઈનમાં છે. નાનાભાઈ નવીનભાઈનું અવસાન ૧૭-૧૨-૦૧ થયેલ તેમના પત્ની તથા પુત્રી લીનાબહેન બે પુત્રો ધાર્મિક જીવન ગાળે છે.

શ્રી છોટાલાલ મણિલાલ શેઠ

શ્રી છોટાલાલ અને તેમનું કુટુંબ જિનશાસને પ્રબોધેલા રંગે રંગાયેલું છે. સાવરકુંડલાના વતની શ્રી છોટાલાલ મણિલાલ બેચરદાસ મુંબઈમાં કાપડ લાઈનમાં ખૂબ જ યશકીર્તિ પામેલા આગેવાન વેપારી છે. ધંધાના પ્રભાવજનક વિકાસની સાથે ધર્મક્ષેત્રે એમનું અને એમના પરિવારનું ઘણું મોટું પ્રદાન છે. સાવરકુંડલા દેરાસરના વહીવટમાં પણ એમનું માર્ગદર્શન રહ્યું. દોઢસો વર્ષ પહેલાં મોતીશા ટૂંકમાંથી ધર્મનાથસ્વામીની પ્રતિમા લઈ આવ્યા ત્યારે એ વખતની પ્રતિષ્ઠા વખતે શરૂથી અંત સુધી આ શેઠ કુટુંબ મોખરે હતું, જે ધર્મપ્રભાવનાની પરમ્પરા આ પરિવારે આજ સુધી જાળવી રાખે છે. સં. ૨૦૦૨માં શ્રી મણિલાલભાઈના સ્વર્ગવાસ પછી વહીવટ શ્રી માનચંદભાઈએ કર્યો અને તે પછી શ્રી છોટાલાલભાઈ ધર્મ-આરાધનાનાં કાર્યોમાં રાહબર બની રહ્યા. ભારતના દક્ષિણ સિવાયના મોટાભાગનાં જૈનતીર્થોની યાત્રાએ સહકુટુંબ જઈ આવ્યા છે. શાન્તિસ્નાત્ર, ચાતુર્માસ, ઉપધાનતપ, અને કુટુંબમાં વર્ધમાનતપની ઓળી જેવાં વ્રતો થયેલાં છે. એમની સાધર્મિક ભક્તિ હંમેશાં આજ સુધી ચાલી રહી છે, જે એમની ધર્મનિષ્ઠાની પ્રતીતિ કરાવે છે. શ્રી છોટુકાકાના નામે સૌરાષ્ટ્રમાં તેમજ મુંબઈમાં તેઓ જાણીતા છે. પાંચ પુત્રોનો પરિવાર છે. સંયુક્ત કુટુંબમાં આનંદકિલ્લોલથી સૌ સાથે રહે છે. સૌરાષ્ટ્રના જૈન સમાજના જે અગ્રગણ્ય જૈન શ્રેષ્ઠીઓ ગણાવાયા છે તેમાં શ્રી છોટાલાલભાઈની પ્રથમ હરોળમાં ગણના થાય છે. સાધુ-સાધ્વીઓની શુશ્રૂષા-વૈયાવચ્ચ સુંદર રીતે કરવામાં આ પરિવાર મોખરે રહ્યો છે.

શ્રી છોટાલાલભાઈની ઉચ્ચતમ ભાવના અને મિલનસાર સ્વભાવને કારણે બહોળા જનસમૂહમાં સૌના પ્રીતિયાત્ર બની રહ્યા છે. દિલની અમીરાતવાળા શ્રી છોટાલાલભાઈએ ઉત્તરોત્તર વિકાસ અને પ્રગતિ સાધી તેમાં તેના સદ્ગુણોએ મહત્વનો ભાગ ભજવ્યો છે. સમ્પત્તિના પોતે ટ્રસ્ટી છે, એમ માનીને જ્યાં-જ્યાં સારાં કાર્યો થતાં રહ્યાં ત્યાં તેમણે અંતરના ઊમળકાથી લાભ લઈ વિવિધ ક્ષેત્રોમાં

યથાયોગ્ય નાનાં-મોટાં ઘણાં દાન આપેલાં છે. તેમનું આ પ્રદાન ખરેખર દાદ માગી લે તેવું છે. સાવરકુંડલાની જૈન બોર્ડિંગ અને શાળામાં એમની દેણગીએ પરિવારને ગૌરવ અપાવ્યું છે. ઊનાની ધર્મશાળામાં પણ એવી જ બાદશાહી સખાવત એમણે કરી છે. તેમનાં ધર્મપત્ની શાન્તાબહેન પણ એવાં જ ધર્મપરાયણ અને ઉદારચરિત છે. ૨૦૪૦માં પાલિતાણામાં ચાતુર્માસ. એ વખતે ઉપધાનમાં પહેલી માળનો આ પરિવારે લાભ લીધો. ઉપધાન-અઠાઈ વગેરે આ દંપતીએ ખૂબ જ ભાવથી કર્યાં. વર્ષો પહેલાં હસ્તગિરિમાં એક પ્રતિમાજીની પ્રતિષ્ઠાનો પણ આ પરિવારે લાભ લીધો. શેઠશ્રી છોટાલાલભાઈ એમની પાછલી અવસ્થામાં વ્રત, જપ, તપ અને જિનશાસનની ધર્મમય જે કાંઈ પ્રવૃત્તિ થાય તેમાં વ્યસ્ત બની આનંદમંગલથી વિશાળ પરિવારને માર્ગદર્શન આપી રહ્યા છે. આવા શ્રેષ્ઠીઓ આપણી વંદનાના અધિકારી બને છે.

શ્રી જે. કે. સંઘવી

ધર્માનુરાગી, આચારવંત, સેવાપારાયણ અને કર્તવ્યનિષ્ઠ પ્રતિભા એટલે શ્રી જે.કે. સંઘવી. સમાજના ઉત્કર્ષ અને અભ્યુદય અર્થે સતત કાર્યરત એવા શ્રી જે.કે. સંઘવીનું પુરું નામ શ્રી જુગરાજજી કુંદનમલજી સંઘવી. શ્રીમદ્ રાજેન્દ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની કર્મભૂમિનું ગામ

આહોર, એજ એમની વતનની ભૂમિ.

ભારત આઝાદ થયું તા. ૧૫મી ઓગષ્ટે. આ મહાન દિવસે એટલે કે તા. ૧૫મી ઓગષ્ટ ૧૯૫૧ના દિવસે તેમનો જન્મ થયો. તેમનો પરિવાર થાણામાં ઘણા વર્ષોથી વ્યવસાયક્ષેત્રે સ્થિર થયેલ છે. તેમના પિતા કુંદનમલજી અને માતા મોવનબાઈનો ધર્મસંસ્કારનો વારસો તેમણે દીપાવ્યો છે. બાલ્યવયથી જ તેમને વાંચન-લેખનમાં અનહદ રૂચિ. પરિણામે જૈન સમાજના એક વૈચારિક લેખક તરીકે તેમની સુવાસ સર્વત્ર પ્રસરી રહી. ૨૧ વર્ષની વયે તેઓ રાષ્ટ્રસંત શ્રીમદ્ વિજય જયંતસેનસૂરિશ્વરજી મ.સા.ના પરિચયમાં આવ્યા. પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણાથી તેઓએ પોતાનું જીવન જૈન સમાજની સેવામાં સમર્પિત કરી દીધું. નિત્ય પરમાત્માની પૂજા, આરાધના અને સ્વાધ્યાયમાં

તેઓ ઘણા આગળ વધ્યા. સમય જતાં તેઓ બાર વ્રતધારી શ્રાવક તરીકે સુવિખ્યાત બન્યા.

તેઓની દેવ-ગુરુ-ધર્મ પ્રત્યેની સમર્પિતતાના કારણે તેઓએ અ.ભા.ની રાજેન્દ્ર જૈન નવયુવક પરિષદના મહામંત્રી અને ઉપાધ્યક્ષ પદ પર રહીને સમાજનું અધિક ગૌરવ વધે એવા કાર્યો કર્યા. અ.ભા. રાજેન્દ્ર જૈન નવયુવક પરિષદની રજત જયંતિ સમારોહમાં શ્રી સંઘવીની ઉત્કૃષ્ટ અને ઉદાત્ત સેવાને ધ્યાનમાં રાખી તેમને 'પરિષદરત્ન'ની ઉપાધિથી વિભૂષિત કરવામાં આવ્યા. અ.ભા. રાજેન્દ્ર જૈન નવયુવક પરિષદ સંચાલિત 'શાશ્વતધર્મ' માસિકપત્રના માનદ્ સંપાદક તરીકે તેમણે ૨૫ વર્ષની દીર્ઘકાલીન અમૂલ્ય સેવા પ્રદાન કરી. શ્રી સંઘવીજી શ્રી ગુરુ રાજેન્દ્ર જનકલ્યાણ ટ્રસ્ટ, ગુરુ રાજેન્દ્ર ફાઉન્ડેશન ટ્રસ્ટ તથા શ્રી રાજરાજેન્દ્ર પ્રકાશન ટ્રસ્ટના ટ્રસ્ટી છે. તેઓએ થાણા કોંકણ શત્રુંજય તીર્થના શ્રી ઋષભદેવજી મહારાજ જૈન ધર્મ ટેમ્પલ એન્ડ જ્ઞાતિ ટ્રસ્ટના માનદ્મંત્રી અને ટ્રસ્ટી તરફે અપૂર્વ યોગદાન આપેલ છે. શ્રી આહોર જૈન લેવા સંઘ-મુંબઈના મંત્રી તરીકે છેલ્લા ૧૮ વર્ષથી બહુમૂલ્ય સેવા આપી રહ્યા છે. થાણામાં ધાર્મિક પાઠશાળાના સંચાલનમાં સંઘવીએ ઘણા વર્ષો સુધી નોંધપાત્ર સેવાઓ આપી છે.

તેઓશ્રીએ અને તેમના ધર્મપત્ની વિમલાદેવીએ માત્ર ૩૦ વર્ષની ઉંમરમાં સમ્મેતશિખર મહાતીર્થે ચતુર્થ બ્રહ્મચર્યવ્રત અંગીકાર કરી એક મહાન કાર્ય કર્યું છે જેની સર્વત્ર સરાહના થઈ છે. તેમણે જૈનત્વને જીવનમાં પૂરેપૂરું પચાવ્યું છે અને એટલે જ નાટક, સિનેમા, ટી.વી.નો ત્યાગ, હોટેલનો ત્યાગ, રાત્રિભોજનનો ત્યાગ, સોનાના આભૂષણો પહેરવાનો ત્યાગ, પ્રતિદિન માત્ર ૧૫ વસ્તુઓનો ઉપયોગ, અનન્તકાયનો ત્યાગ, પ્રતિદિન પ્રભુસેવાભક્તિ, સ્વાધ્યાય, સાધુ-સાધ્વી વૈયાવચ્ચ, નિત્ય આરાધના વગેરે નિયમો ધારણ કરીને પોતાનું જીવન સતત ધર્મમય બનાવી અનેકોને પ્રેરણા મળે તેવી પ્રવૃત્તિઓ હાથ ધરી છે.

છ'રી પાલક સંઘ, ચૈત્ય પરિપાટી, જિનમંદિર નિર્માણ-પ્રતિષ્ઠા વગેરેમાં તેમજ પાઠશાળા સંચાલન, જીવદયા, અનુકંપાદાન વગેરે કાર્યોમાં તેઓ સતત કાર્યરત રહે છે.

શ્રી રાજસ્થાન સેવા સમિતિ-થાણે દ્વારા એમને આદર્શ સમાજ સેવા પુરસ્કાર અને અ.ભા. સાહિત્ય સંગમ-ઉદયપુર દ્વારા રાષ્ટ્રીય પ્રતિભા સન્માન-૨૦૧૦ના અંતર્ગત 'સંપાદક-શિરતાજ'ની ઉપાધિથી નવાજવામાં આવ્યા છે.

શ્રાવિકા રત્નકુક્ષિણી જીવીબહેન

હાલારના દરિયાના બરાબર કિનારે, ખંભાલિયા તાલુકાના આંબલા ગામમાં દાનશૂરા ધરમશીભાઈ કારાના ઘરે-માતા ગંગાબહેનની કુક્ષિએ એક પુત્રીનો જન્મ થયો. નામ પડ્યું ‘જીવી’.

એકદમ શરમાળ, પવિત્ર, વિનયી, કહ્યાગરી કામગરી પુત્રી-માતાપિતા માટે આ એક જ પુત્ર કહો કે પુત્રી તે જ મૂડી હતી. મોટી થતાં માતા-પિતાએ મોટા માંઢાના રહીશ પૂંજાભાઈ નોંધાભાઈ ખીમસિયાના સુપુત્ર માણેકભાઈ સાથે લગ્ન કરાવ્યાં.

પૂર્વના સંબંધોનો જાણે સાથ હશે! તેમ આ કુળવાન છોકરી જીવીબહેનનું જીવન ખરેખર પ્રશંસનીય બન્યું. માતા-પિતાની એકની એક પુત્રી, લાડ-કોડમાં ઊછરેલી, પણ સંસ્કારોની ખાણ સમાન વહુ બનીને સાસરે આવીને બીજા દિવસથી જ બધાંને પોતાના ગુણોથી આકર્ષી લીધાં. કામ કરવાની છટા, બોલવાનું તો ન છૂટકે અને વડીલોની આમન્યા પૂરેપૂરી સાચવે તથા માણેકભાઈનો સ્વભાવ થોડો મર્યાદાના પાલન માટે ચુસ્ત-કડક પણ કહેવાય તો પણ ક્યારેય સામે બોલવાનો પ્રસંગ ઊભો નહોતો થયો.

પતિ માણેકભાઈની પ્રસન્નતા એ જ જીવન. ઉપકારી વડીલોની સેવા એ જ મંત્રનું આરાધન કરતાં સમય-કાળ પસાર થઈ રહ્યો હતો.

પોતાના દિયર કેશુભાઈએ હાલારના તપગચ્છના ઈતિહાસમાં સર્વપ્રથમ દીક્ષા લઈ-‘મુનિ કુંદકુંદવિજયજી’ બન્યા ત્યારે તેમની દીક્ષામાં પ્રેરક તરીકે માણેકભાઈ હતા. વૈરાગી એવા માણેકભાઈએ ત્યાં જ વિચાર કર્યો કે-“ભાઈએ આખા સંસારનો ત્યાગ કર્યો, તો મારે પણ એવું કંઈક કરવું કે જેથી આખી જિંદગી યાદ રહે. ” એક અત્યંત પ્રશંસનીય નિર્ણય લીધો, પણ એ નિર્ણય પોતે એકલા જ પાળી શકાય તેવો ન હતો. તે માટે ધર્મપત્ની જીવીબહેનને જણાવવાનું હતું. બીજા દિવસે તે જણાવ્યું. હજુ તો પત્નીના ગર્ભમાં બાળક છે. સંસાર સુખના દિવસો છે. ભરયુવાનીના ઉંબરેથી પસાર થવાનાં વર્ષો છે. તેવા સમયે બ્રહ્મચર્ય વ્રત સ્વીકારવાના કોડ સેવાઈ રહ્યા છે. માણેકભાઈની ૨૬ વર્ષની ઉંમર અને જીવીબહેનની ૧૮ વર્ષની ઉંમર છે. આ ઉંમરે જગતમાં દીપક સમા ‘બ્રહ્મચર્ય વ્રત’ સ્વીકારવા બન્ને તૈયાર થયાં. પૂજ્ય ગુરુ મહારાજને વાત કરી.

હજુ તો કિશોર અવસ્થા છે, પણ પૂર્વભવની

અનાસક્તિનો યોગ-આ ભવમાં ઉદયમાં આવ્યો. માણેકભાઈ પવિત્ર હતા, જીવીબહેન પણ પવિત્ર હતાં. બન્ને બ્રહ્મચર્ય વ્રતનાં ધારક બની ચૂક્યા. બન્નેના વિચારો પવિત્ર હતા. તેની અસર ગર્ભમાં રહેલા સંતાન પર પડતી હતી. ૧૯૮૮ના જેઠ સુદ-૨ ના શુભ દિવસે કોઈપણ પીડા વિના માતાએ સુંદર સ્વરૂપવાન અનેક લક્ષણોથી યુક્ત પુત્રરત્નને જન્મ આપ્યો.

પુત્રને જન્મ આપનારી માતા પુણ્યશાળી ગણાય. તેથી બધા પુત્રને જોઈને રાજી થાય છે. બાળકને રમાડે છે, ખવડાવે છે, વાતો કરાવે છે. શુભ દિવસે નામકરણ થયું. રાશિ મુજબ નામ આપ્યું-વર્ધમાનકુમાર, પણ સાથોસાથ તે જે વર્ષે માણેકભાઈએ પોતાના લાડીલા નાનાભાઈ કેશવજીભાઈને દીક્ષા અપાવી હતી, તે જ વર્ષના બીજે જ મહિને આ પુત્ર થયો. ભાઈની યાદ તાજી રાખવા દાદીમાની ઈચ્છાથી બધાએ મળીને હુલામણું નામ રાખ્યું કેશવજી (કેશુ).

બાળકની સારસંભાળ ધર્મઆરાધના મુજબ થતી હતી. તેથી બાળકમાં પણ ધર્મના સંસ્કારનાં સિંચન બાલ્યકાળથી થવાં લાગ્યાં. દિવસો ધર્મમય પસાર થઈ રહ્યા હતા, પણ પૂજા વગર એક દિવસ પણ ન ચાલે, ગામમાં દેરાસર ન હતું. માટે શુ કરવું? તે સમયે ‘દાતા’ ગામમાં ધાતુના પ્રતિમાજી હતાં. ત્યાં પૂજા કરવા જતાં પણ રોજ આવવું-જવું તે બરોબર ન લાગ્યું, એટલે ૨૦૦૨ ની સાલમાં દાતામાં જ ઘર લીધું અને ત્યાં રહેવા ચાલ્યા ગયા.

પૂ. ગુરુદેવ પંન્યાસપ્રવર શ્રી ભદ્રંકર વિજયજી ગણિવર્ચશ્રી આદિ સં. ૨૦૦૪માં પાલિતાણામાં ચોમાસું હતા. એમની નિશ્રામાં પૂરતો લાભ લેવા માણેકભાઈ, જીવીબહેને ત્યાં રસોડું ખોલીને સાધર્મિકોની સાથે સાધુ-સાધ્વીજી ભગવંતોની ખૂબ ભક્તિ કરીને અનેરું પુણ્યોપાર્જન કર્યું.

સવારથી સાંજ સુધી જે કોઈ આરાધક આવે, તેને રસોડે તેડી જાય. સાધુ-સાધ્વીજી ભ.ની પણ ઉદારતાપૂર્વક ભક્તિ કરે. એમના ઉદારતાના સંસ્કારો પુત્ર કેશવજીના જીવનમાં એવા સરસ ઊતર્યા કે ૬ વર્ષની વયે પાટલે બેસીને અનેક ચીજો વહોરાવે, પણ જરાય ઢોળાય નહીં. પૂજા, વંદન કરી આવે અને પહેલેથી જ પાટલે બેસી જાય. દરરોજ ૨૦ કિલો પપૈયા, ૪૦ લિટર દૂધ, મીઠાઈ આદિથી દરરોજ સળંગ ૧૨ મહિના સુધી ભક્તિ કરેલી.

માણેકભાઈ જેમ ઉદાર હતા, તેમ જીવીબહેન પણ એટલાં જ ઉદાર, લાગણીશીલ હતાં. બન્નેનો યોગ એવો થયેલો

કે આ રીતે ભક્તિ કરતાં આનંદઆનંદ જ થયા કરે.

એક વખત સિંહણ નદીનો બંધ તૂટ્યો, ત્યારે મોટા માંઢામાં પાણી ભરાયાં. બધાં ઢોર સાથે ‘દાતા’ આવી ગયા. ત્યાં દાતામાં માણેકભાઈએ ઉદ્ધ મણ લાપસી, ૧૧ કાલર ઘાસ વાપર્યું. તે વખતે જીવીબહેન પોતાને પિયર આંબલા હતાં. ત્યાં સમાચાર મળ્યા કે આવું બન્યું છે અને આંબલા ગામ પણ ભયગ્રસ્ત જાહેર કરાયું હતું. તેથી બધાએ ગામ ખાલી કરવાનું હતું. ગામમાં કોઈને રહેવાં ન દીધાં. બધાંને કાઢ્યા, પણ જીવીબહેને કહ્યું “મારે ધર્મારાધના કરવી છે. હું તો ઘરે જ રહીશ.” એમના શીલના પ્રભાવે તરત જ અધિકારીએ રજા આપી અને પોતે સામાયિક લઈને બેસી ગયાં. ત્રણ દિવસમાં બધું શાન્ત પડી ગયું. કોઈને કંઈ નુકશાન થયું નહીં.

ધર્મારાધના કરતાં કરતાં કેશુ ૧૨ વર્ષનો થયો. એકવાર ઉત્તમ માતા જીવીબહેને એનો હાથ પકડીને બાજુમાં બેસાડીને કહ્યું-“કેશુ! તું કાકા મહારાજ પાસે, પૂ. સાહેબજી પાસે જઈશ?” “હા હું જઈશ.” કેશુને તો પૂજ્ય પંચાસજી મ. પાસે માથી પણ વિશેષ મમતા મળતી. પિતાથી વિશેષ પ્રેમ મળતો એટલે તે તૈયાર થઈ ગયો.

બીજા દિવસે જવા તૈયાર થયો. બધાને પગે લાગ્યો. છેલ્લે માણેકભાઈને પગે લાગ્યો, ત્યારે પુત્રના સાચા હિતસ્વી પિતાએ કહ્યું-“બેટા! હવે મુહૂર્ત કઢાવીને જ આવજે.” કેશુ તો ખુશ થઈ ગયો “આજે મારો સોનાનો દિવસ છે. હવે તો હું કાયમ માટે કાકા મહારાજ જેવાં કપડાં પહેરનારો થઈ જઈશ.” અને એ પૂ. પંચાસજી મ. પાસે મુંબઈ પહોંચી ગયો. માણેકભાઈએ સાહેબજી ઉપર પત્ર લખ્યો કે “આપને જો યોગ્ય લાગે તો કેશુની દીક્ષાનું મુહૂર્ત કઢાવશો. અમારી બન્નેની રજા છે.”

સાહેબજીએ પણ પત્ર લખ્યો. “બાળક ઉત્તમ સંસ્કારી છે. તમે અવસરે આવવાનું રાખશો. ત્યારે વિચારીશું, માતા-પિતા ૨૦૧૧માં માગશરમાં ગયાં.

પુત્ર તો માતા-પિતા બન્નેનો હતો. એકનો એક હતો. પિતાને કદાચ પુત્ર પ્રત્યે વિશેષ સ્નેહ ન હોય, પણ માતાને તો વિશેષ હોય તેમાં નવાઈ નથી, પણ સમયના પારખુ માણેકભાઈએ જીવીબહેનને કહ્યું-“જેમ મારો પુત્ર છે, તેમ તારો પણ છે. હું મારા તરફથી રજા આપું છું, પણ તારે જે કહેવું હોય તે તું ગુરુ મ.ને કહી શકે છે.” જીવીબહેન સાચાં ધર્મપત્ની હતા. તરત જ કહ્યું-“જે તમારો વિચાર-તે જ મારો વિચાર. આ રત્ન

જેવો પુત્ર શાસનને સોંપાતો હોય, તો હું શા માટે ના પાડું?”

બન્નેની વાત સાંભળીને પૂ. પંચાસજી મ. પણ ખૂબ ખૂબ આનંદિત થયા. આવા તેજસ્વી બાળકનો કેવો પુણ્યોદય, કે આવાં ઉત્તમ માતા-પિતા મળ્યાં.

હાલારના ૪૦૦ વર્ષના ઇતિહાસમાં એક નવો વિક્રમ સ્થપાઈ રહ્યો હતો. તે એ જ કે સૌથી નાની-૧૩ વર્ષની ઉંમરે બાલદીક્ષિત તરીકે આ કેશુનો નંબર આવી રહ્યો હતો.

દીક્ષા લોનાવાલા મુકામે નક્કી થઈ. ત્યાં ગયાં. પૂ. પંચાસજી મ.ની પાવનીય નિશ્રા હતી. દીક્ષાના આગલા દિવસની રાતે આ પ્રસંગ બન્યો.

સતીસ્ત્રીઓમાં ગણના થાય તેવી પવિત્ર માતા ખૂબ પ્રસન્ન છે. જેમ ગજસુકુમાલની માતાએ તેમને ચારિત્ર માટે રજા આપી, ત્યારે કહેલું કે “બેટા! ભલે, સંયમ ગ્રહણ કર. પણ એવું જીવન જીવજે કે બીજી માતા ન કરવી પડે.” તે જ યાદ કરાવતાં હોય, તેમ જીવીબહેનને ખબર હતી કે આવતી કાલથી મારો પુત્ર એ સંઘનો પુત્ર થશે. દીક્ષિત થયા પછી હું સ્પર્શ પણ નહીં કરી શકું, તેથી આગલા દિવસે રાત્રે ખૂબ જ હેત કરી લીધું. ભલામણો કરી, ખોળામાં બેસાડીને પ્રેમનાં, વાત્સલ્યનાં, લાગણીનાં આંસુઓથી નવરાવી દીધેલો.

ત્યારે કેશુએ માતાને કહ્યું-“બા! હું દીક્ષા લઉં છું તે સારું જ છે ને! તું કેમ રડે છે? હું સારા માર્ગે જ જાઉં છું ને બા! ઓ બા.....! તું રડ નહીં.”

ત્યારે રડતી આંખે, ફફડતા મુખેથી મા જીવીબહેન બોલ્યાં-“કેશુ.....” વધુ બોલી ન શક્યા. પછી ઘણી હિંમત કરીને બોલ્યાં-“તું દીક્ષા લે છે તેનું જરા પણ દુઃખ નથી. મને આનંદ થાય છે મારી કુક્ષિ તેં અજવાળી છે.”

આટલું બોલતાં તો માનું કોમળ હૃદય ભરાઈ ગયું. કેશુએ માના છેડાથી જ એમનાં આંસુ લૂછ્યાં. આ દૃશ્ય જોણે નિહાળ્યું, તે પણ ધન્ય બની ગયાં. માએ કહ્યું-“માતાના નાતે સ્નેહવશ રહી જવાય છે. તારો પંથ તો કલ્યાણકારી છે. તું તારું તો કલ્યાણ કરજે. અમારું પણ કરજે.”

વૈશાખ સુદ-૭ ના દીક્ષા થઈ. વર્ધમાનનું નામ- ‘વજ્રસેન વિજયજી’ પડ્યું. દીક્ષા પછી બધાં હાલાર આવ્યાં. ઘરમાં એકદમ શૂન્યતા લાગતી પણ સાથે આનંદ પણ થતો.

જીવીબહેન હવે વિશેષે માણેકભાઈની સેવા તથા

સામાયિક-ધર્મ ધ્યાનમાં જોડાઈ ગયાં. વ્યવહારની ચોકઝાઈ, બુદ્ધિની તીક્ષ્ણતા અનેરી હતી. એમણે ઘરમાં લોટ દળતાં દળતાંજ ૧૨ ભાવનાની સજ્જાય મોઢે કરેલી. એ બોલે ત્યારે સાંભળનારને ભાવનાઓના ભાવોથી ભાવિત કરી દે, એવો કંઠ હતો. જીવન પણ કેવું પવિત્ર-શુદ્ધ, કે એમના મસ્તકમાંથી વાસકોષ ઝરતો અને કંકુનાં પગલાં પડતાં.

પૂ. પંન્યાસજી શ્રી ભદ્રંકર વિજયજી મ.ની નિશ્રામાં શંખેશ્વર મુકામે ઉપધાન તપ શરૂ થયું. ત્યાં જીવીબહેન બીજું ઉપધાન કરવાં જોડાયાં અને માણેકભાઈ ગુરુદેવની આજ્ઞાથી સ્વાધ્યાય-જાપ-આરાધનામાં મગ્ન બન્યા. બધાની સાથે ઉલ્લાસથી અટ્ટમ કર્યું. અપ્રમત્તતાપૂર્વક ક્રિયા, કાર્ત્ત્વ્યગ્ગ વ. કરતાં ઉપ દિવસ વ્યતીત થઈ ગયા. પાછાં હાલાર-‘દાતા’ આવ્યાં. દોઢ મહિનાથી ઘર બંધ હતું, તે સાફ કર્યું, પણ શરીર તપથી કૃશ થઈ ગયું હતું. તેથી સાફ કરવામાં ધૂળ ઊઠી તે જીવીબહેનને અસર કરી ગઈ. ખાંસી-તાવ લાગુ પડી ગયો. ખાટલો મંડાયો. માંઢાથી મોટાભાઈ વીરપારભાઈ તથા કુટુંબીઓ આવ્યાં અને એમને ગાડામાં માંઢા લઈ ગયાં.

તાવ ટાઈફોઈડનો લાગુ પડ્યો. અવસરે માણેકભાઈ પૂછે “તને કેમ છે?” “નવકાર મંત્રના પ્રભાવે મને સમાધિ છે.” તેમ જીવીબહેન કહેતાં. કુટુંબીઓ જ્યારે વાપરવા જાય ત્યારે જીવીબહેન એકલાં પડે ત્યારે માણેકભાઈ પોતાને ગમતી આરાધના કરાવી આવે. એમાં એક દિવસ તબિયતે પલટો ખાધો. તબિયત વધુ કથળવા લાગી.

માણેકભાઈએ જીવીબહેનને જાગૃત કર્યાં. પુણ્યપ્રકાશનું સ્તવન સંભળાવ્યું. જીવીબહેનનું જીવન હવે સંકેલાઈ રહ્યું હતું. દીપકમાં તેલ પૂરું થઈ રહ્યું હતું. વાટ જ બળી રહી હોય તેમ જીવન પૂર્ણતા તરફ જઈ રહ્યું હતું. જીવીબહેને હાથ જોડ્યા-“પચ્ચક્ષ્માણ આપો.” એટલે માણેકભાઈ પણ સમજી ગયા-હવે દીપક બુઝાતાં વાર નહીં લાગે. તેથી સામાયિક-આરે આહારના પચ્ચક્ષ્માણ આપી દીધાં, એમની પાછળ પુણ્યની જાહેરાત કરી. એમણે પણ કહ્યું-“તમે સંપૂર્ણ સમાધિમાં રહેજો.” માણેકભાઈએ પણ કહ્યું-“આપણો આજ સુધી ઋણાનુબંધ હતો. તે હવે પૂરો થાય છે.”

હવે નમસ્કાર મહામંત્રની ધૂન શરૂ થઈ. એમના હાથનાં ટેરવાં ફરી રહ્યાં હતાં, મન પ્રસન્ન હતું, જરાપણ દીનતા કે ગ્લાનિ ન હતી. નવકારના ધ્યાનમાં મનને એકાગ્ર કરીને

જીવીબહેન આંચકા સાથે અર્ધ ખુલ્લી આંખોને એકદમ તેજસ્વી તારલિ ... । ટમટમાટની જેમ ખોલી દીધી. હંસલો દિવ્યલોકના દર્શને ઊડી ચૂક્યો. આ નાની ઉંમરનું મૃત્યુ હતું. તેથી રડવાનું જ શરૂ થાય, પણ મરતાં પહેલાં તેમણે કહેલું-“મારા મૃત્યુ પછી કોઈએ રોકકળ ન કરવી પણ આરાધના કરવી-કરાવવી.” તે માણેકભાઈને પણ ખૂબ ગમેલું. તેમણે બધાને રડવાની સ્પષ્ટ ના પાડી.

નાની ઉંમરમાં જીવીબહેનનું મૃત્યુ થયું. તેને મંગલમય બનાવવા અને એમની અંતસમયની ભાવનાને પૂર્ણ કરવા પ્રભુ ભક્તિનો મહોત્સવ કરવાનો વિચાર આવ્યો. આ રીતનો મહોત્સવ હાલારના ઈતિહાસમાં પ્રથમ જ વાર હશે. ઘણાંને થયું કે લોકો મહોત્સવની નિંદા કરશે-“કે આ ધર્મી વળી કેવો?” છતાં મોટાભાઈ વીરપારભાઈ ધર્મને સમજતા હોવાથી નિર્ણય એ નિર્ણય અને મહોત્સવને અનુરૂપ વાતાવરણ થયું.

તેમાં નિશ્રા આપવા પૂ. પંન્યાસ શ્રી ભદ્રંકરવિજયજીને વિનંતી કરી અને ગુરુ-આજ્ઞાથી પૂ. મુનિ શ્રી કુંદકુંદ વિ. મ. તેમના શિષ્ય સાથે ત્યાં પધાર્યા. ભવ્ય મહોત્સવ ઊજવાયો.

ત્યારે પૂ. કુંદકુંદ વિ.મ.ને દીક્ષામાટે સહાયક થનાર માણેકભાઈનો વિચાર આવ્યો, “જેમણે મને ધર્મ બતાવ્યો, ચિંતામણિ જેવા ગુરુદેવ બતાવ્યા, તો તેમને પણ હું સંસારમાંથી ઉગારી લઉં” અને એમની પ્રેરણાથી ગુરુદેવ પાસે મુહૂર્ત કઢાવીને બે જ દિવસમાં તૈયારી કરીને માણેકભાઈએ દીક્ષા ગ્રહણ કરી. સાચાં ધર્મપત્નીના મહોત્સવમાં જ પતિને સંયમ મળી ગયું.

સૌજન્ય : શ્રી હેમ શાન્તિવર્ધક ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ, જામનગર

વ્યાપારઉદ્યોગમાં અગ્રેસર : જાણીતા દાનવીર

રાવબહાદુર શ્રી જીવતલાલ પરતાપશીભાઈ

જૈન ધર્મપુરીઓનાં આગેવાન ગણાતા ઉત્તર ગુજરાતના રાધનપુર શહેરમાં પરમ ધર્મશ્રદ્ધાળુ અને સંસ્કારી પિતાશ્રી પરતાપશીભાઈ તથા માતા જયકોરબહેનને ત્યાં શ્રી જીવાભાઈનો જન્મ વિ.સં. ૧૯૪૩ના જેઠ વદિ ૪ને દિવસે થયો હતો. બાળપણમાં જ માતાપિતાના ઉત્તમ ધાર્મિક, વ્યાવહારિક સંસ્કારો અને શ્રદ્ધા સચ્ચાઈનો વારસો મળ્યો હતો.

પ્રાથમિક અભ્યાસ રાધનપુરમાં જ પૂરો કરી માત્ર સોળ

વર્ષની નાની વયમાં જ કુટુંબની આર્થિક જવાબદારી ઉપાડવા મુંબઈ શહેરમાં આવી નોકરીથી જીવનની શરૂઆત કરી. ત્યારબાદ સોનાચાંદી બજારમાં સ્વતંત્ર દલાલીનો ધંધો શરૂ કરી ઉત્તરોત્તર ભાગ્ય દેવીની કૃપાથી મુંબઈના આગેવાન વાયદાબજારો તેમાં શેરબજાર, રૂબજાર, એરડાબજાર તથા સોનાચાંદી બજારના માન્ય દલાલ બન્યા. શહેરમાં સોનાચાંદીનો વાયદાનો બજાર વ્યવસ્થિત કરી સ્થાપવામાં આવેલ ધી બોમ્બે બુલિયન એક્સચેન્જ લિ.ના ફાઉન્ડર ડાયરેક્ટર તરીકે બુલિયન એક્સચેન્જ વિકસાવવામાં ઘણો જ મહત્વનો ભાગ ભજવ્યો હતો. તે જમાનામાં થતાં અનેક બેલાકબાડામાં પોતાની આગવી બુદ્ધિ પ્રતિભા અને વ્યાપારી કુનેહથી ઊભી થતી આંટીઘૂંટીઓ અને ગૂંચો ઉકેલી બજારને સફળ માર્ગદર્શન આપવામાં આગળ પડતો ભાગ લીધો હતો. શેરબજારની ગર્વનિંગ બોર્ડના લાગલગાટ ૧૭ વર્ષ સુધી ડાયરેક્ટર તરીકે સેવા બજાવેલ હતી. હિન્દુસ્તાન બહાર લીવરપુલ કોટન એક્સચેન્જ અને ન્યૂયોર્ક કોટન એક્સચેન્જના પણ મેમ્બર બનેલ. વાયદા બજાર ઉપરાંત અનેક ઈન્ડસ્ટ્રીઝમાં ડાયરેક્ટર તરીકે સેવા બજાવેલ અને એક સમયે લગભગ કંપનીઓના ડાયરેક્ટર હતા. પોતાના ધંધાકીય વ્યવસાયમાં તેમના લઘુબંધુ સ્વ. ભાઈશ્રી કાન્તિલાલભાઈને જોડેલ હતા. આ સિવાય અનેક ઉદ્યોગો જેવા કે રંગરસાયણ, બેટરીઝ, સોના-ચાંદી, કાપડ, સાઈકલ, એન્જિનિયરિંગ, પોટરીઝ, સ્યુગર અને પેઈન્ટ ઈન્ડસ્ટ્રીઝમાં પણ તેઓએ રસ લઈ ઉદ્યોગો સ્થાપેલ. ઉંમરના કારણે તેઓ સક્રિય ધંધામાંથી નિવૃત્ત થયા છે એટલે ફક્ત વાલચંદનગર ઈન્ડસ્ટ્રીઝ લિ.ના ડાયરેક્ટર ત્યારપછી ભત્રીજા પ્રફુલ્લભાઈએ ટેક્ષટાઈલ્સ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ શરૂ કરી હતી. આજે ઉમરગામમાં બીજનેસના નામે વિશાળ ટેક્ષટાઈલ્સ ફેક્ટરી નાંખી ૧૦૦% અમેરિકા ખાતે એક્સપોર્ટ કરે છે. જીવતલાલભાઈએ જીવનમાં અનેક લીલીસૂકી જોઈ અને એક આગેવાન વેપારી તરીકે પ્રતિષ્ઠા પ્રાપ્ત કરી લીધી.

વેપાર સાથે સામાજિક તથા ધાર્મિક કાર્યોમાં પણ ખૂબ રસ લેતા હોઈ અનેક સંસ્થાના ટ્રસ્ટી તરીકે સેવા અર્પી અને કામ કરેલ અને આજે પણ કરી રહ્યા છે. મુંબઈ શહેરના આગેવાન જૈન મંદિર ટ્રસ્ટોના ટ્રસ્ટી તરીકે વર્ષો સુધી સેવા આપ્યા બાદ હવે નિવૃત્ત થયા છે, છતાં શ્રી સિદ્ધક્ષેત્ર શ્રાવિકાશ્રમ, મહેસાણા જૈન સંસ્કૃત પાઠશાળા, મુંબઈ વર્ધમાન

તપ આર્યબિલ સંસ્થા, શેઠ આણંદજી કલ્યાણજીની પેઢીની કમિટીમાં હાલ પણ સક્રિય ભાગ લઈ રહ્યા હતા. શ્રી સિદ્ધક્ષેત્ર શ્રાવિકાશ્રમ સંસ્થા જે ઈ.સ. ૧૯૫૦માં લગભગ મૃતઃપ્રાય બની ગઈ હતી અને બંધ થવાની તૈયારીમાં હતી તે સંસ્થાનું સુકાન સ્થાનિક કાર્યકર્તા શ્રી મનસુખલાલ જીવાભાઈના સહકારથી હાથમાં લઈ મદ્રાસ, કલકત્તા, મુંબઈ તથા અમદાવાદ વગેરે સ્થળે પ્રવાસો કરી અથાગ મહેનત લઈ સંસ્થા માટે રૂ. ૧૧ લાખનું મોટું ભંડોળ ભેગું કર્યું અને સંસ્થામાટે રૂ. ૧૧૧ લાખના ખર્ચે પાલિતાણામાં નવું મકાન ઊભું કર્યું જેમાં હાલમાં લગભગ બસો ઉપરાંત બાલિકાઓ-સ્ત્રીઓ લાભ લઈ રહેલ છે અને વાર્ષિક ખર્ચ લગભગ રૂ. ૨૫ લાખનો થાય છે, જે સમાજ ઉદારતાથી પૂરો કરી આપે છે. તેમનાં સ્વ. ધર્મપત્ની શ્રીમતી જાસુદબહેનના સ્મરણાર્થે સ્થાપેલ શ્રી જાસુદબહેન જૈન પાઠશાળા સ્થાપી હતી. રાધનપુરમાં ગુજરાતી સ્કૂલનું મકાન, હાઈસ્કૂલનું મકાન, ક્રાંતિલાલ પ્રતાપશી વાણિજ્ય વિભાગનું મકાન આર્યબિલ ભવન વગેરે સંસ્થાઓમાં સારી નાણાંકીય સહાય કરી છે. સમાજના બીજા ઘણાં કામોમાં મદદ કરી છે અને કરી રહ્યા હતાં. ધાર્મિક પ્રસંગો ઘણા નાના મોટા તેમના જીવનમાં ઊજવાયા છે. તેમાં ખાસ કરી શ્રી સિદ્ધાયલજીનો છ'રી પાળતો સંઘ, નવ્યાણું યાત્રા, બે વખત પાલિતાણામાં ચાતુર્માસ, ઉપધાન તપ, તેમના ભત્રીજા ઈંદ્રવદન તથા ભત્રીજી બેહન મંજુલાબહેનના દીક્ષા પ્રસંગો, તેમના પિતાશ્રીના સ્મરણાર્થે ઊજવેલ ઉજમણાનો પ્રસંગ તથા સં. ૨૦૦૫ની સાલમાં ૧૩ માસ પાલિતાણા સળંગ રહી નવ લાખ નવકારનો જાપ કર્યો હતો. આ બધા વિશિષ્ટ પ્રસંગો હતા.

મુંબઈમાં ચંદ્રપ્રભુસ્વામી મંદિરના નિર્માતા શેઠ વાડીલાલ સારાભાઈને અન્ય બે જીગરી મિત્રો સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ અને જીવતલાલ પ્રતાપશીભાઈ આ બન્નેએ ધાર્મિક કાર્યોમાં ખૂબ જ મદદરૂપ બનેલા. શેઠ શ્રી જીવતલાલભાઈમાં ગજબની નેતૃત્વશક્તિ હતી. ભારતીય સંસ્કૃતિના અસાધારણ પ્રેમી હતા. રાધનપુર એમનું જન્મસ્થાન બાળપણથી જ બાલ્યકાળ, અભ્યાસ, વ્યાપરધંધા વગેરેમાંમ ત્યાંના વાતાવરણે તેમના જીવનઘડતરમાં બળ આપ્યું.

શેઠ જીવતલાલભાઈના લગ્ન ત્રણ વખત થયેલા ત્રીજી વખત જે લગ્ન થયા તેના પરિણામસ્વરૂપ તેમને આજે શ્રી વસંતલાલ, શ્રી ચંદ્રકાંત અને શ્રી નલિનકુમાર નામે ત્રણ પુત્રો.

આલગ્ન રાધનપુરના મણિયાર કુટુંબના સંસ્કારી કન્યા શ્રીમતી જાસુદેબેન સાથે વિ.સં. ૧૯૮૨માં થયા હતા.

જૈન ધર્મના આચારવિચારમાં તેમની કડક શિસ્ત હતી. ઘરમાં બાર તિથિ લીલોતરી શાક બંધ રહે, રાત્રિભોજન સદંતર સર્વને બંધ હોય, સાધર્મિકોની ભક્તિ આંગણે થતી રહે. વજ્ર જેવા ગણાતા આ પુરુષે ધર્મભાવનામાં મૃદુ માખણ જેના જોવામાં આવે. અનેક મુશ્કેલીઓ વચ્ચે ધાર્મિક હિતો, હેતુઓ અને પ્રવૃત્તિઓ પાર પાડ્યાના તેમના જીવનમાં સંખ્યાબંધ પ્રસંગો છે. અનેક ધર્મ સંસ્કારપોષક કાર્યક્રમો અનેક વર્ધમાનતપ આર્યબિલ ખાતાઓ, અનેક જિનમંદિરોની ટીપો, જિજ્ઞોદ્ધારની ટીપો, તીર્થ ભક્તિઓ, મહોત્સવો, જિનપ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠાઓ, ઉપધાન તપ આરાધનાઓ, મુનિ પદવી-પ્રદાન પ્રસંગો, સાધર્મિક વાત્સલ્યો, જીવદયા વગેરેમાં હાર્દિક રીતે ધનનો પ્રવાહ વધતા ઓછા પ્રમાણમાં તેમની તરફથી હમેશા હોય જ.

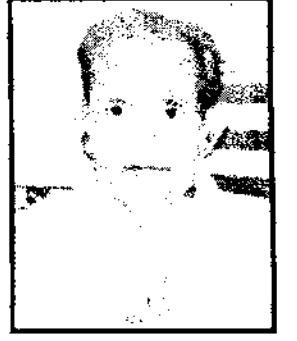
મુંબઈના સંખ્યાબંધ દેરાસરોના ટ્રસ્ટોમાં ટ્રસ્ટી તરીકે તેમનું યોગદાન ઘણું નોંધાયું છે. ધંધાના અને ઉદ્યોગોના અનેક ક્ષેત્રોમાં તેમનો મોભો હમેશા આગળ પડતો હતો. આપબળે આગળ આવેલી વ્યક્તિમાં કોઈને કોઈ પ્રકારની વિશિષ્ટતા હોય જ. શેઠ જીવતલાલભાઈએ ધર્મ અને શાસનસેવાના પંથે શુભકાર્યોની હારમાળા રચીને પોતાના કામથી પોતાના નામને અમર કરી દીધું છે.

રાધનપુરના મહૂમ નવાબસાહેબ સાથે ઘણા જ નિકટ-ગાઠ સંપર્કમાં આવવાથી અનેક ધાર્મિક તથા સામાજિક ઉપયોગી કાર્યો થઈ શકેલ. મહૂમ તથા હાલના નવાબ સાહેબની પણ સારી એવી લાગણી સંપાદન કરી હતી. તેમના કુટુંબમાં તેમના સ્વ. લઘુબંધુ કાન્તિભાઈના યુવાન પુત્ર તથા પુત્રીએ સંસારત્યાગ કરી જૈન દીક્ષા અંગીકાર કરી એક ઉજ્જવલ દેષાંત પૂરું પાડેલ છે. તે પૂ. દીક્ષિતો પંન્યાસ શ્રી ચંદ્રશેખરવિજયજી તથા પૂ. સાધ્વીજી મહાનંદાશ્રીજી નામે કુટુંબના સંસ્કાર તથા ધાર્મિક જીવનની સુવાસ ફેલાવી રહ્યા છે. તા. ૩૧-૧૨-૧૯૭૭ના રોજ ૮૧ વર્ષની વયે સમાધિપૂર્વક નિધન થયેલ.

શ્રી જીવરાજભાઈ ગોરધનદાસ પારેખ

શાસન અને સમાજની સેવા ભાવનાની જ્યોત અંતરમાં પ્રગટાવીને આગે ધપતા કર્મવીરો જીવનસિદ્ધિની સૃષ્ટિમાં

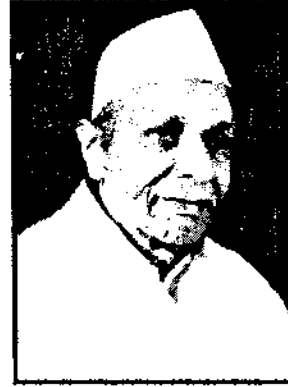
વિજયપ્રવેશ કરે જ છે. સૌરાષ્ટ્રમાં સિહોર પાસે મૂળ અગિયાળી ગામના વતની શ્રી જીવરાજભાઈનો ૧૯૨૨ની ૧લી જાન્યુઆરીના રોજ જન્મ થયો. પાલિતાણા બાલાશ્રમમાં શિક્ષણ પ્રાપ્ત કરી વર્ષો પહેલા મુંબઈમાં આગમન થયું. શરૂઆતમાં ઘણો જ સંઘર્ષ વેઠવો પડ્યો.

માનવજીવનના મોરચા પર માનવી સખ્ત પરિશ્રમ અને કાર્યદક્ષતાથી જ અનોખી દુનિયા ઊભી કરે છે. વ્યાપાર ધંધામાં ખૂબ જ આગળ વધ્યા. તેમ સમાજસેવા અને વ્યવહારમાં પણ પ્રગતિ કરી. પાલિતાણા જૈન બાલાશ્રમના કાર્યક્ષેત્રને ઘણું જ સદ્ગર કર્યું. ધોધારી સહાયક ટ્રસ્ટમાં તથા ધોધારી જ્ઞાતિમાં પણ વર્ષો સુધી સેવા આપી. તેમના પુત્ર ચંદ્રકાંતભાઈએ પિતાનો એ વારસો જાળવી રાખ્યો છે.

નાગેશ્વર પાર્શ્વનાથ તીર્થમાં યોગદાન આપનાર

શ્રી દીપચંદ જૈન

રાજસ્થાનના ઝાલાવડ જિલ્લાના નાગેશ્વર ઉન્ડેલના શ્રી પન્નાલાલ જૈનનાં ધર્મપત્ની શ્રીમતી ઇન્દરબાઈ જૈનની પુણ્યકુક્ષિએ વિ.સં. ૧૯૮૮ની વસંતપંચમીના દિવસે એક પુત્રરત્નને જન્મ આપ્યો. ભવિષ્યમાં નામ અને કામ ઊજળું કરનાર આ પુત્રને નામ

આપવામાં આવ્યું દીપચંદ. કહે છે “પુત્રના લક્ષણ પારણે પરખાઈ જાય છે.”—એ ન્યાયે બચપણથી જ માતાના ઊજળા અને ઉચ્ચ સંસ્કાર અને ધાર્મિકતાને દીપચંદે ગ્રહણ કરવાનો આરંભ કરી દીધો.

હાઈસ્કૂલ સુધીનું શિક્ષણ પ્રાપ્ત કર્યા બાદ દીપચંદભાઈએ વ્યવસાયમાં ઝંપલાવ્યું. અનાજનો વેપાર તેમજ વજ્ર અને ખેતીને વ્યવસાય તરીકે અપનાવ્યાં. લગ્નજીવન દરમિયાન એમનો મોહનલાલ અને ધર્મચંદ નામે બે પુત્રો અને પાર્વતીબાઈ તથા દુર્ગાદેવી નામે બે પુત્રીઓનો સંસાર હતો.

જીવનમાં પ્રતિક્રમણ વગેરે ધાર્મિક વિધિઓ નિરંતર

કરતા રહ્યા છે. અનેક ધાર્મિક અને સામાજિક પ્રવૃત્તિઓમાં તેઓ પડેલા છે. એમણે કરેલાં ધાર્મિક અને સામાજિક કાર્યો દ્વારા જિન-શાસનમાં હંમેશાં એમનું નામ ગુંજતું રહ્યું છે. ધાર્મિક ક્ષેત્રે જોઈએ તો જગપ્રસિદ્ધ નાગેશ્વર પાર્શ્વનાથ તીર્થના અકલ્પનીય વિકાસ અને નિર્માણમાં એમનું ઘણું યોગદાન છે. ક્ષેત્રનાં અન્ય મંદિરો તથા ઉપાશ્રયભવનોનાં નવનિર્માણ એમને આભારી છે. અનેક ઐતિહાસિક સ્થાપત્યોનાં એમના જીર્ણોદ્ધાર તેમજ વિશાળ ધર્મશાળાઓનાં નિર્માણમાં એમનું મહત્તમ યોગદાન રહ્યું છે. શ્રી નાગેશ્વરથી શત્રુંજય મહાતીર્થના ઐતિહાસિક સંઘના સંઘપતિ પણ તેઓ રહી ચૂક્યા છે.

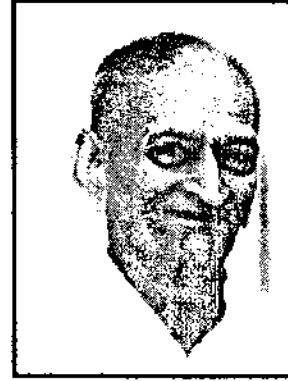
ક્ષેત્રના સામાજિક વિકાસમાં યોગદાન આપવામાં પણ દીપચંદભાઈએ પાછું વાળીને જોયું નથી. વિદ્યાલય અને ચિકિત્સાલય-ભવનોનાં નિર્માણ, નાના-મોટા પુલો, ડામરમાર્ગો વગેરેનું રાજકીય સરકાર દ્વારા નિર્માણ, પોતાના વિસ્તારની જનતાને મફત સારવારની સુવિધા પ્રાપ્ય બનાવવી, વિદ્યાર્થીઓને શિષ્યવૃત્તિ, પ્રતિભાસંપન્ન વિદ્યાર્થીઓને ઉચ્ચ અભ્યાસ માટે આર્થિક સહાય, બેરોજગારોને કામ, નાગેશ્વર ઉત્તેલમાં માર્કેટ-નિર્માણ વગેરે એમનાં ઉજ્જવળ કાર્યોની બોલતી તસ્વીરો છે.

શ્રી દીપચંદભાઈ શ્રી નાગેશ્વર પાર્શ્વનાથ તીર્થ-પેઢી અને શ્રી નાગેશ્વર પાર્શ્વનાથ પબ્લિક ચેરિટી ટ્રસ્ટના સચિવ પદે સેવા આપે છે. માનવસેવા જ જેનું પરમ લક્ષ્ય છે એવા શ્રીમતી સીતાબાઈ દીપચંદ જૈન ચેરિટી ટ્રસ્ટના પણ તેઓ અધ્યક્ષ છે. તેઓ શ્રી જિનકુશલ ગુરુ, દાદાવાડીના ન્યાસધારી અને શ્રી મહાવીર વિદ્યાલય, આલોટના સંચાલકપદે પણ સેવા આપે છે. જિલ્લા શિક્ષણ સમિતિ, ઝાલાવાડના સંયોજક છે. અને ભા.રે.કા.સો., રતલામના સદસ્ય પણ છે. શ્રી સિદ્ધાચલ પટ્ટમંદિર, નાગેશ્વર વગેરે કેટલાંય ક્ષેત્રોમાં સંસ્થાપકરૂપે એમણે સક્રિય યોગદાન આપ્યું છે. સમાજ-સેવાક્ષેત્રે ઉલ્લેખનીય ભૂમિકા ભજવવા બદલ રાજસ્થાન સરકારે ‘ભામાશા સન્માન’થી એમને નવાજ્યા છે. સમાજસેવાનાં કાર્યો અર્થે કૃતજ્ઞતા દર્શાવવાના લઘુપ્રયાસરૂપે અ.ભા. જૈન શ્રેતામ્બર શ્રીસંઘ દ્વારા ‘દીપજ્યોતિ’ અભિનંદન ગ્રંથ અર્પણ કરી એમને સન્માનિત કરાયા છે.

ધાર્મિક ક્ષેત્રમાં અનેક સંઘો દ્વારા પ્રશસ્તિપત્ર અર્પણ કરી એમનું સન્માન કરાયું છે. જિનશાસનની અમૂલ્ય સેવાઓ

બદલ સમગ્ર જૈન સમાજ તરફથી ‘જૈનરત્ન’ પદ પ્રદાન કરી એમનું સન્માન કરાયું છે. આવાં જુદાં જુદાં અનેક ક્ષેત્રોનાં અનેક સન્માનના અધિકારી એવા શ્રી દીપચંદભાઈ લેસ્ટર (લંડન)માં આયોજિત જૈન કોન્ફરન્સમાં પ્રતિનિધિ તરીકે સામેલ થઈ વિદેશયાત્રા પણ કરી ચૂક્યા છે. શ્રી દીપચંદભાઈને લાખ લાખ અભિનંદન!

શ્રી ડુંગરશી સોજુભાઈ મોતા

કચ્છ ગામ બિદડાના અગ્રગણ્ય આગેવાન શ્રી ડુંગરશી સોજુભાઈ મોતા એટલે સ્નેહનું સરનામું. સહિષ્ણુતા ને સેવાનો માપદંડ, નિષ્ઠાનો નકશીદાર નમૂનો, ઉષ્મા અને ઉપકારોનું વ્હેતું ઝરણું અને કુટુંબ ને મિત્રો માટે નિરાંતનો શ્વાસ....

તેમની ત્રીજી એપ્રિલે વિદાય-કુટુંબ અને સમાજ માટે વણપૂરાયેલી વિદાય બની રહેશે.

બહુમુખી પ્રતિભા ધરાવતા શ્રી ડુંગરશીભાઈ લાગણીના સુંવાળા માણસ હતા. કુશાગ્ર બુદ્ધિ અને વિવેક તેમની પડખે હતા. જીવનની લગોલગ રહીને તેઓ ઈશ્વર, માનવ ને પ્રકૃતિને ગંગાખી સમાજસુધારાની નવી દિશાના બૌદ્ધિક હિમાયતી બની રહ્યા. વળી માનવસંવેદનાને તેમણે શબ્દોથી, કાર્યોથી સ્પર્શી છે.

દુનિયાના દર્શનમાંથી પ્રગટતા ચિંતનની અભિવ્યક્તિ તેઓ સહજતાથી, સ્વાભાવિકતાથી કરી શકતા. તેમની વાણીમાં, તેમના લેખનમાં, તેમના વર્તનમાં પારદર્શકતા હતી, ક્યાંયે દંભ નહોતો. તેઓ શબ્દવૈભવના સ્વામી અને ભાષાના અધિપતિ હતા. સંવેદનાભીની ભાવનાઓના ઓઘ ઉછાળતી, ચિંતનથી રસાવેલી તેમની વાણી હતી. તેમને ગમા-અણગમા જેવું કાંઈ હતું નહીં. દરેક પરિસ્થિતિને યથાશક્તિ અવગાહન કરીને અપૂર્ણ મનુષ્યમાં પૂર્ણતાને જોઈ શકતા. ચેતનાની ઉચ્ચતમ ભૂમિકા સાથે તેમના વિચારોમાં એક દિવ્ય અજંબો હતો. ઈશ્વરને, સિદ્ધત્વને પામવાની તીખી તલાશ હતી. આધ્યાત્મિકતા એમની વાણીનું રસાયણ હતું.....

ક્યાંય પણ વૈચારિક મતભેદ-વિવાદને થોડા જ સમયમાં સમાધાનપૂર્વક, દૂર કરાવવાની હેયા ઉકેલત કળા તેમને સહજ

હતી. તેઓ સંસ્થાઓમાં કે વ્યક્તિગત સમસ્યાઓનો સચોટ નિવેડો લાવી, તેમના માર્ગદર્શક બની રહેતા. સમાજમાં કોઈપણ વ્યક્તિના સાહસ, ઉત્કર્ષને પત્ર-ફોનથી નવાજી અતિ પ્રોત્સાહિત કરતા. તેમના સંતાનોનો સુસંસ્કારી સત્યસહ શિક્ષણપ્રેમ અને શિસ્તમય ઉછેર સમાજમાં એક મિશાલસમ છે. એમના શબ્દો જીવંત બની એમના સંતાનો માટે મંત્ર બની વિવેકમાંથી આનંદ ઉત્પન્ન કરતા અને ઘરમાં ધર્મોત્સવ બની રહેતો. એમની સ્મૃતિઓ એમના પરિચયમાં આવેલ સૌને નદીના વહેતા પાણીમાં પાંચીકાની જેમ વહેતી રહેશે.

શ્રી ડુંગરશીભાઈ તેમના જીવનકાળ દરમ્યાન અનેક સંસ્થાઓમાં અધિકારપદે રહ્યા હતા. તેમનો ચીવટતાપૂર્વકનું વહીવટ, આયોજન, તટસ્થ વ્યવહાર, હૃદયમાં સમાજના ઉત્કર્ષની સદૈવ ભાવના સાથે તેઓ લોકપ્રિય અજાતશત્રુ હતા. તેઓ પ્રગતિના પથદર્શક, પરિવર્તનને સહજતાથી સ્વીકારનાર, ક્રાંતિકારી સુધારાવાદી હતા. એમના લગ્નસમયે ચાલતી ધૂંધટપ્રથાને તિલાંજલી આપી, ખૂબ જ વિરોધ હોવા છતાં એ સમયે ગામ નાના ભાડિયાના ઉચ્ચતમ કોટિના સુશ્રાવક શ્રી આણંદ અરજણ છેડાની ગુણિયલ, સુશીલ દીકરી મધુરીબેનને ખુલ્લા મોઢે પરણ્યા હતા.

ક.વિ.ઓ.દે. જૈન હાઈસ્કૂલમાં લગભગ ૩૦ થી વધારે વર્ષો સુધી ટ્રસ્ટીપદે રહી અન્ય અધિકારીઓના સહકારથી શાળાનું મોટું મકાન બનાવી શાળાને શિક્ષણ ને ઈત્તર પ્રવૃત્તિઓ સાથે સફળતાની ઊંચી ઊડાનો ભરાવી.

બિદડા મુંબઈ મહાજનના તેઓ દીર્ઘકાળ સુધી સુકાની-પદે રહ્યા. ગામમાં ભણતા બાળકોને શિક્ષણ માટે પ્રોત્સાહિત કરી તેમના શ્રેયને હૃદયમાં સંચિત રાખી કાર્ય કરતા. કોઈપણ દીનદુખિયાના તેઓ હંમેશા માર્ગદર્શક રહ્યા. સ્ત્રી-ઉત્કર્ષની ઊંડી અભિલાષા સેવનાર ડુંગરશીભાઈએ જીવદયાની ભાવના સાથે પાંજરાપોળમાં પણ સેવાઓ આપી.

જેમની જીવન-કિતાબના સરવૈયાનું પ્રત્યેક પાનું કમળપુષ્પની જેમ નિર્લેપ હતું એવા અમૃતમાર્ગના યાત્રિક શ્રી ડુંગરશીભાઈએ ‘પગદંડી’ને વર્ષોથી વિવિધ લેખો, ચર્ચાપત્રો, સૂચનોથી હંમેશા નવાજ્યા હતા. ફળશ્રુતિરૂપે આ સામાયિકે તેમને પાર્શ્વચંદ્ર શિલ્ડ (૧૯૮૯)માં અર્પણ કર્યું. મુંબઈ સમાચાર, જનશક્તિ, ગુજરાત સમાચાર, જન્મભૂમિ પ્રવાસી જેવા મુખપત્રો અને પગદંડી, કચ્છવિકાસ, કચ્છ રચના,

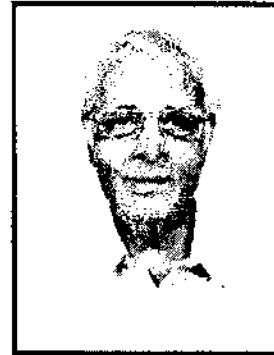
ડુંજલજો કુણકાર, મંગલદીપ વગેરે વગેરે સામાયિકોને તેમની કલમની પ્રસાદી મળતી રહી હતી.

બોમ્બે ગ્રેન ડીલર્સ એસોસિએશન, બોમ્બે ગ્રેન ડીલર્સ વેલફેર સોસાયટી અને બોમ્બે ગ્રેન ડીલર્સ પબ્લિક ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટમાં વર્ષો સુધી ટ્રસ્ટી અને અધિકારપદે રહીને તેમજ અનેક સંસ્થાઓમાં રહીને તેમની પ્રાસાદિક વાણી ને વિચારોના મધુપાત્રમાંથી સદૈવ અનુભવામૃત છલકતો રહેતો ને તેને ઝીલીને સૌ વિચારસમૃદ્ધ તો થતાં જ પણ તેમની રાહબરી હેઠળ દુકાનદારોના સમાજમાં ખૂબ સુંદર કાર્યો સુપેરે પાર પડતા.

દરેક સંસ્થાઓમાં તન-મન-ધનથી મૂક રીતે સેવાના બીજ વાવી તેને વિશાળ વડલો બનાવવાની મહત્ત્વકાંક્ષા ધરાવનાર એક સાચા ને ઉત્કૃષ્ટ સમાજસેવક, સમાજસુધારા, ધર્મ ને સાહિત્યના બીજા અનેક વિષયોને લેખનમાં કંડારી ક્રાંતિ જગાડનાર શ્રી ડુંગરશીભાઈ દરેક ગચ્છના જૈન સાધુ-સાધ્વીજીઓ સાથે ધર્મની ઊંડાણભરી શાસ્ત્રોક્ત ચર્ચા અને ધર્મતીર્થોની ઝીણવટભરી માહિતી વગેરે વિષેની વિચારણા હંમેશા કરતા.

તેમના સદ્ગુણોની સુવાસ માત્ર કુટુંબ, મિત્રો કે કચ્છી સમાજમાં ન રહેતાં ચારેકોર ફેલાયેલી રહેશે.

શ્રી ધનવંતરાય રમણીકલાલ શાહ

ગિરિવર સિદ્ધાચલજીની આઠમી ટૂંક ગણાતા તાલધ્વજગિરિ (તળાજા)માં તેમનો જન્મ થયો. શાળા કોલેજનું શિક્ષણ તળાજા-ભાવનગરમાં પૂરું કર્યું. બાલ્યકાળથી જ તેમને ભાષા સાહિત્ય પરત્વે ભારે ખેંચાણ રહ્યું. મુંબઈને કર્મભૂમિ બનાવી.

પત્રકારત્વ એમના શોખને કારણે ઘણી સંસ્થાઓને સેવા આપી રહ્યાં છે. ઘોંઘારી જૈન દર્પણમાં તેમની કલમ પ્રસાદી નિયમિત રીતે વાંચવા મળે છે.

ઉત્કટ સાહિત્ય સાધના અને વિશાળ અનુભવના નિયોડરૂપે લેઈટેસ્ટ ટેકનોલોજીથી ડીઝીટલ સન્માનપત્રો, ડીઝાઈનીંગ, ડ્રાફ્ટીંગ અને આર્ટવર્કક્ષેત્રે હથોટી કેળવીને વ્યવસાયીકરણ થકી ઘણા જ વિખ્યાત બન્યા છે. ધન્યવાદ.

સાહસિક, ઉદ્યોગપતિ અને સરળ સ્વભાવી

નવીનચંદ્ર છોટાલાલ શેઠ

(સાવરકુંડલાવાળા)

નિરાળી છે.

સૌરાષ્ટ્રની સુવર્ણભૂમિ પર સમયેસમયે ધર્મશૂરાં અને કર્મશૂરાં નરરત્નો નીપજ્યાં છે. પૂર્વ દિશામાં શ્રી શત્રુંજય મહાતીર્થ તેમ જ પશ્ચિમ દિશામાં શ્રી ગિરનારજી મહાતીર્થની મધ્યમાં નાવલી નદીના કિનારે વસેલા સાવરકુંડલા શહેરની શોભા

આ શહેરે સમાજને અનેક નરબંકાઓ આપ્યા છે. એવા અનેકવિધ પરિવારોમાં શેઠશ્રી મણિલાલ બેચરદાસનો પરિવાર આગવી હરોળનું સ્થાન દિપાવી રહ્યો છે. આ પરિવારના વડ સમા વિશાળ વૃક્ષની શીતલ છાયામાં ત્રીજી પેઢીએ બિરાજતા શ્રી નવીનભાઈને આજના સમારંભમાં અતિથિવિશેષ તરીકે પામીને આપણે કૃતકૃતાર્થતા અનુભવીએ છીએ.

મુંબઈમાં મૂળજી જેઠા માર્કેટમાં વડિલોપાર્જિત પેઢી મે. સી. છોટાલાલ એન્ડ કંપનીનું બંધુઓ શ્રી હસમુખભાઈ, શ્રી ચિમનભાઈ, શ્રી પ્રકાશભાઈ, શ્રી અરુણભાઈના સાથ સહકારમાં કુશળતાપૂર્વક સંચાલન અને સંવર્ધન કરી રહેલા શ્રી નવીનભાઈએ ટેક્ષટાઈલ્સના ક્ષેત્રે હરણફાળ ભરેલ છે.

બહોળી ધંધાકીય પ્રવૃત્તિઓ અને વ્યાવહારિક જવાબદારીઓના કારણે મેટ્રિક સુધી વિદ્યાભ્યાસ કરીને તેઓશ્રી પિતાશ્રીની ધીખતી પેઢીમાં જોડાઈ ગયા અને પોતાની આગવી કોઠાસૂઝથી સમયની નાડ પારખીને પેઢીને પ્રથમ હરોળમાં લાવી મૂકેલ છે.

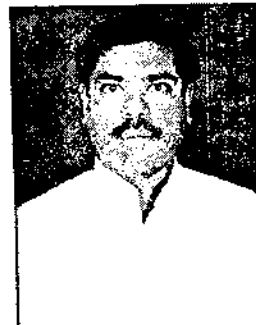
જન્મજન્માંતરના ઊંડાં સંસ્કારો તથા કુટુંબની આગવી પ્રણાલીના સુભગ સંયોજનથી તેઓશ્રી ધર્મોપાર્જનને સમભાવ-પૂર્વક અગત્યતા આપતા રહ્યા છે. માત્ર પ્રાપ્ત એવી સુકૃત લક્ષ્મીનું અનુદાન આપીને જ નહીં પરંતુ અનેક સ્થાનોએ પ્રત્યક્ષપણે રસ-રુચિ દાખવીને પોતાનો સિંહફાળો નોંધાવતા રહ્યા છે.

સ્વભાવે સરળ, નમ્ર અને મિતભાષી તેમ જ અંતરથી પૂર્ણપણે યૌવનના થનગનાટથી રંગાયેલા શ્રી નવીનભાઈ ધાર્મિકક્ષેત્રે શ્રી સાવરકુંડલા ગૌશાળામાં પ્રમુખ, શ્રી ધર્મદાસ શાંતિદાસની પેઢીમાં પ્રમુખ તથા શ્રી લલ્લુભાઈ ફાઉન્ડેશનમાં ટ્રસ્ટીસ્થાનેથી સેવાઓ આપી રહેલ છે. તદ્વિશેષ શ્રી ઘોઘારી વીસા શ્રીમાળી જૈન જ્ઞાતિ-મુંબઈની ભૂતપૂર્વ કમિટીમાં સભાસદ તરીકે પોતાની બહુમૂલ્ય સેવાઓ આપી ચૂક્યાં છે. વર્તમાને તેઓ શ્રી વિલેપાર્લે ઘોઘારી સમાજ તેમ જ શ્રી જૈન સંઘમાં પોતાની ભક્તિ અને શક્તિનો પ્રવાહ વહેવડાવી રહ્યા છે.

દરેક સફળ પુરુષની પાછળ એક નારીરત્ન છુપાયેલું હોય છે. શ્રી નવીનભાઈનાં અર્ધાંગિની શ્રી નીલાબહેન પ્રેરણા, પુષ્ટિબળ તેમ જ હૂંફ આપીને સાચા અર્થમાં નારી ધર્મ દીપાવ્યો છે. આ દંપતીનાં સંતાનો પણ ધર્મના સંસ્કારોથી ઊંડાં રસે રંગાયેલાં છે. શ્રી અને સરસ્વતીનો આવો વિરલ સંગમ સમાજમાં જવલ્લે જ જોવા મળે છે. પુણ્યાનુબંધી પુણ્યથી પ્રાપ્ત લક્ષ્મીનો મોહ ત્યજીને તેનું ધર્મક્ષેત્રે તેમ જ સામાજિકક્ષેત્રે સોનાની કોદાળીએ વાવેતર થવું એ કોઈ વિરલવિભૂતિના જીવનમાં જ સંભવી શકે છે. સાવરકુંડલાનું શેઠ કુટુંબ આવા ઉમદા કાર્યોમાં સહભાગી બની પુણ્યનું પાથેય બાંધી રહ્યું છે.

શેઠ પરિવાર ધર્મના સિંચન દ્વારા શાશ્વત સુખનો અધિકારી બને, સાથે સમાજોપયોગી કાર્યો દ્વારા સમાજનાં અંગોમાં સમૃદ્ધિ પ્રસરાવતો રહે તેવી અપેક્ષા અસ્થાને નહીં ગણાય.

શાસનસુમટ : જ્ઞાનદાતા ગુરુદેવ શ્રી નરેન્દ્રભાઈ કોરડીઆજી

बहुरत्ना वसुंधरा जैसे वसुंधरा की कोंख में पाषाणों के साथ कई सुनहरे चमकीले कोहिनूर भी छिपे हुए रहते हैं वैसे ही उस वसुंधरा की गोद में जीवन निर्वहन करने वाले अरबों व्यक्तियों में कई चमकते कोहिनूर जैसे भी होते हैं, जो अपनी दिव्य तेज किरणों की आभा से समस्त धरातल को

प्रकाशित करते हैं और आगे बढ़ते हुए संघ, समाज और शासन

के उत्कर्ष के लिए उन्नत कार्यों के द्वारा प्रगतिशील बनकर अपने सत्कार्यों की सौरभ से मानवता को महका दिया करते हैं।

ऐसे ही विराट व्यक्तित्व के धनी, उच्चतम कोटि के ज्ञानोपासक, ज्ञानदान में कर्णधार सम श्री नरेन्द्रभाई कोरडीआ। जिन्होंने बचपन से ही समाज एवं शासन विडम्बना को स्व में प्ररूपित कर कोन्वेन्ट कल्चर के विपैले वातावरण में भी मर्दानगी से जीते हुए सम्यग्ज्ञान के अमृत को देश विदेश तक पहुंचाया है...ऐसे जांबाज और जवांमर्द शासन सुभट श्री नरेन्द्रभाई कोरडीआजी के गुण वैभव को सांगोपांग निहारकर अनुमोदना का अनुपम कार्य करें।

गौरवशाली गरवी गुजरात की गरिमापूर्ण भूमि ने एक ओर जहाँ समाज, शासन और राष्ट्रको दानेश्वरी, तपस्वी, साधक, प्रभुभक्त, समाजसेवी, राष्ट्रप्रेमीयों की अनमोल भेंट धरी है तो दूसरी ओर यह धरा संत-महंतों की भी धारिणी-जननी है। गर्व से गौरवान्वित गुजरात की गोद में बसा हुआ एवं अनेक इतिहासों से सुसज्ज वह कच्छ प्रदेश; और कच्छ की कामणगारी भूमि में सौन्दर्य की अभिवृद्धि कर रही वह धर्मनगरी 'फतेहगढ़' और उस नगरी में धर्ममय जीवन यापन कर रहे धर्मप्रेमी श्रावकवर्य श्री डायालालभाई और उनकी सुश्राविका श्रीमति चंपाबेन की रत्नकुक्षी में से वि.सं. 2022, पोष वद 11, दिनांक 17-1-1966 के शुभ दिन एक पुत्ररत्न का उद्भव हुआ और जैसे गुजराती पंक्ति 'पुत्रना लक्षण पारणामां' को चरितार्थ करने वाला बनेगा, यह जानकर नामकरण किया गया नरेन्द्र....जो नरेन्द्र की इन्द्रता हांसिल करेगा।

बढ़ती उम्र के साथ कदम-कदम पर माता-पिता से प्राप्त संस्कारों के दर्शन होने लगे। इच्छा न होते हुए भी माता-पिता के प्रति हृदय में रहे हुए समर्पण भाव के कारण मात्र 12 वर्ष की अल्पायु में ही महेसाणा स्थित सुप्रसिद्ध 'श्री यशोविजयजी जैन संस्कृत पाठशाला' में धार्मिक अध्ययन करना प्रारंभ किया। मानो अंदर में छिपी हुई अनोखी प्रतिभा को निखारने के लिए सृष्टि ने माता पिता का रूप धारण न किया हो...? जब उन्होंने अध्ययन प्रारंभ किया तो मन में कोई ऐसा दृढ़ निश्चय नहीं था कि 'मुझे बड़ा होकर कोई इस प्रकार का कार्यभार संभालना होगा,' लेकिन भाग्य की लकीरों को परिवर्तित करने का सामर्थ्य किसमें था? जैसे-जैसे जैनधर्म के धार्मिक तत्त्वज्ञान का पीयूषपान करते गये वैसे-वैसे उनमें जिनशासन के प्रति अविहड राग दूज के चन्द्रमा की भांति बढ़ने लगा। युवावस्था में तो हृदय में छुपी शासन सेवा की वीणा मधुरतम साज छेड़ने

लगी। किसी भी क्षेत्र में हो रही, जिनाजा की उपेक्षा देखकर दिल कॉपने लगा।

इसके लिए ठोस मजबूत अभ्यास की आवश्यकता थी, तथा उक्त कल्पना को मूर्त स्वरूप प्राप्त होने में अभी कुछ वक्त था। 5 वर्ष अध्ययन कर गुजरात स्थित वढ़वाण नगर की पाठशाला में अध्यापन हेतु अध्यापक के रूप में नियुक्त हुए। मात्र 17 वर्ष की उम्र में प्रज्वलित किया गया ज्ञान दीपक वृद्धिगत होते हुए विराट ज्ञानयज्ञ का स्वरूप धरे अपना अस्तित्व कायम किये हुए है। वढ़वाण नगर में अपनी ओजस्वी प्रभावदार शैली से सभी का दिल जीत लिया तथा सुचारु रूप से पाठशाला चलाई। पश्चात् कारणवश मातृसंस्था श्री यशोविजयजी जैन संस्कृत पाठशाला में पंडितवर्य श्री वसंतभाई साहेब के अधीनस्थ अध्यापक के रूप में निर्वाचित किए गए। जहाँ भक्ति, शक्ति तथा अनुभूति के त्रिवेणी संगम समान प्रकाण्ड विद्वान पण्डित प्रज्ञाचक्षु पूज्यपाद प्रगुरुदेव श्रीमान् पुखराजजी साहेब का शिष्यत्व प्राप्त हुआ। अपार गुरुप्रेम, अप्रतिम समर्पण, अकल्पा शासनप्रेम तथा एकलक्षी पुरुषार्थ विगेरे गुणों को निहारकर निहाल कर देने वाले पण्डित मूर्धन्य दादा गुरुदेवश्री उन पर सदैव वात्सल्य की अमीवर्षा करते रहते। 'सफलतम व्यक्तित्व के पीछे अवश्य ही समर्थवान् व्यक्ति का अदृश्य सबल सहारा छुपा रहता है'। सफलता के पायदानों में अग्रसर होते हुए पूज्य गुरुदेव को प.पू. दादा गुरुदेव की अचिन्त्य अनुग्रह प्राप्ति हुई। अद्भुत प्रतिभादर्शनसे महेसाणा पाठशाला के तमाम छात्रगण उनते ही प्रभावित हुए।

संयोगवशात् उसी समय संयमसम्राट तपोमूर्ति प.पू.आ.भ.श्री मंगलप्रभसूरि म.सा. द्वारा प्रारंभित श्री वर्धमान तत्त्वप्रचारक जैन विद्यालय तखतगढ़ (राज.)की पाठशाला किसी कारणवशात् 45 वर्षों तक निरंतर चलनेके बाद किंचित् समयसे क्रियान्वित नहीं थी। आचार्यश्रीके विद्वान प्रशिष्यरत्न पूज्य मुनिप्रवर श्री रैवतविजयजी म.सा.ने पुनः कार्यशील करने हेतु अथाह परिश्रम करते हुए मानो प्रकृतिके किसी संकेत से तखतगढ़ की इस पाठशाला का नेत्व करने के लिए गुरुदेवश्री को पत्र लिखा। पत्र प्राप्ति के साथ उनका दिल खुशी से झुम उठा।

मात्र 7 छात्रों से प्रारंभित हुई थी यह संस्था। जिसके उत्थान के लिए गुरुदेवश्री ने कोई कसर नहीं छोड़ी। अपने परिवारको भी भूलकर मात्र और मात्र ज्ञानशाला की बुलंद पर ही नजरों को जमाये रखा। अजनबी लोगों के बीच इस अनजान

प्रदेशमें रहने के बावजूद भी उन्होंने अपने आपको कभी अकेला महसूस नहीं किया क्योंकि गुरुदेवका आशीर्वाद और माता-पिता के संस्कार एवं मात-संस्थाका पीठवल सतत उनके साथ रहता था और इस तरह गुरुदेवश्री ने ज्ञानदान के क्षेत्र में एक मिशाल कायम की।

किसी भी संस्था को खड़ा करना बड़ी बात नहीं होती किन्तु संस्था को सक्षम बनाना, लंबे अरसे के लिए मजबूती प्रदान करना ही अपने आप में बड़ी उपलब्धि थी। गुरुदेवश्रीने भी जो विश्वस्तरीय पाठशाला का खाब संजोया था उसे साकार करने के लिए एक साल तक एक रुपये की सेलेरी न लेते हुए संस्था के पीछे लगाई और अन्य व्यक्तियों के लिए आदर्श प्रस्तुत किया। ऐसे निःस्वार्थी माँ-बाप जिन्होंने ऐसे निःस्पृही संतान को जन्म देकर धरती पर उपकार किया।

गुरुदेवश्री ने भी मुश्किलों के मजबूत चट्टानों को भेदते हुए 7 छात्रों से 27 छात्रों को सम्मिलित किया। पश्चात् किसी कारणवशात् दिनांक 25-4-1996 वैशाख कृष्ण एकादशी के शुभ दिन 'श्री वर्धमान तत्त्व प्रचारक विद्यालय' नामक संस्थाको नाकोडा तीर्थ में स्थानांतरित किया गया और नवीन नामकरण किया गया 'श्री नाकोडा पार्श्वनाथ जैन ज्ञानमंदिर'।

छात्रों की संख्या 100 से ज्यादा बढ़ने लगी। नूतन भवनकी आवश्यकता हुई। अध्यक्ष महोदय श्री पारसमलजी भंसाली आदि समस्त ट्रस्ट मण्डल ने भवन निर्माण हेतु सहर्ष हामी भर दी और देखते ही 4 करोड़ रूपयों के सद्व्यय से अत्याधुनिकता सुविधायुक्त भवनने परिपूर्णता प्राप्त की। उद्घाटन प.पू. आचार्यभगवंत कलापूर्णसूरीश्वरजी महाराजा की सान्निध्यता में नाकोडा तीर्थ ट्रस्ट के वरद् हस्तों से 9-2-2002 के शुभ दिन किया गया और नाम हुआ 'श्री नाकोडा पार्श्वनाथ जैन ज्ञानशाला', तब से लेकर आज तक यह संस्था उत्तरोत्तर वृद्धिगत बनती हुई सफलताके नये आयाम के पायदान को चूम रही है। गुरुदेवश्रीके हस्तगत तैयार सेंकडों अध्यापक, सेंकडों विधिकारक एवं जिनशासनरूपी बगिया में महकते हुए 45-45 साधु भगवंत।

जिनकी अजोड प्रतिभा ने जम्मू, कश्मीर, तेजपुर, गुवाहाटी (असम), यवतमाल, दिल्ली, कोलकाता आदि महानगरों के साथ-साथ विदेशों में भी दुबई, नैरोबी, युगान्डा, मोम्बासा, दारेसलाम, थीका आदि नगरों में सम्यग्दर्शन के साथ-साथ सम्यग्ज्ञान की गरिमा बढ़ाई है। जिन्होंने 989 से अधिक साधु-साध्वीजी भगवंतों को और 1342 से अधिक

ज्ञानार्थियों को सम्यग्ज्ञान का अनमोल रत्न भेंट धरा है। जिनकी पावन प्रेरणासे 65 से अधिक पुण्यात्माएं संयम जीवन अंगीकार कर आत्मसाधना में लीन हुए हैं।

पूज्य गुरुदेवश्री की कड़ी मेहनत और निष्ठासंपन्न कार्यों को देखकर निःसंकोच कह सकते हैं जिस किसी संस्था का सुकानी निष्पक्ष और निःस्वार्थ बनकर संस्था को अपना ही एक अभिन्न अंग माने तो जैन समाज की उन्नति और प्रगति दशो दिशाओं के अंत तक फैल सकती है, मात्र आवश्यकता है ऐसे निःस्वार्थ एवं निर्विवाद से भरे व्यक्तित्व एवं कृतित्व की...ऐसे व्यक्तित्व के स्वामी बनने के द्वारा गुरुदेवश्री ने इतिहास के अमर पन्नों पर शौर्य से भरे स्याही से लिखा जाने वाला एक आदर्शभूत उदाहरण प्रेषित किया है। आज यह ज्ञानशाला की सिद्धि और प्रसिद्धि उन्नति की ऊँची डगरियों सहजता से सर कर रही है उनका निःशेष श्रेय और अशेष यश पूज्य गुरुदेवश्री को ही मिलता है। अन्ततः परमकृपालु दीनदयालु परमात्मासे एक ही अभ्यर्थना है कि पूज्य गुरुदेव के हृदय में जिनशासन के प्रति अविहङ्ग राग का प्रवाह हो रहा है वह तूफानका रूप धारण कर पाश्चात्य विकृत को बहा ले जाने में कारगर सिद्ध होवे और उनका जो ज्ञान के प्रति आत्मवल है वह अनेक ज्ञानशाला की जननी बने, जो सभी के दिलों से अंधकार को दूर कर ज्ञान की ज्योति जाज्वल्यमान करने का अभूतपूर्व कार्य करे।

पूज्य गुरुदेव की ज्ञानदान की यह निर्मल ज्ञानगंगा अनेकों कण्ठों की तृषा को शांत करती हुई, अनेकों को अनंतर और परंपर मोक्षमार्ग पर प्रेषित करती हुई, युवा हृदयों में हृदयस्थ होवे और इस कार्य को अंजाम देने के लिए उनका देह निरामय एवं निरोगी बने, आयुष्य सतत् बीतते पलों की तरह वर्धमान तथा वर्क बर्द्धन जीवन के क्षणों की भौति हीयमान बने, साथ ही साथ इस ज्ञानशाला की कार्यसेवा से सर्वजन लाभान्वित होवे।

गुरु चरणोपासक

श्री जैन ज्ञानशाला-नाकोडा तीर्थ

श्री चिंतामणी पार्श्वनाथ जैन पाठशाला-मालवाडा

श्री जिनेश्वर विद्यापीठ-माण्डवला के अध्यापक एवं छात्रगण

श्री नंदुभाई पी. वोरा

सौराष्ट्रभां भावनगर जिल्लाना गारियाधारना वतनी श्री नंदुभाई परभाण्ड वोरानो जन्म १८३१नी डिसेम्बरनी २२मी तारीखे थयो. यशोविजयञ्च जैन गुरुकुण पाविताणामां

મેટ્રીક સુધીનો અભ્યાસ કર્યો, ઘણા જ નમ્ર અને વિવેકી શ્રી નંદુભાઈ અભ્યાસમાં હંમેશા આગળ રહ્યા. જૈન ધર્મના આચાર વિચારમાં પણ હંમેશા મોખરે રહ્યાં. મુંબઈમાં મહાવીર જૈન વિદ્યાલયમાં રહીને

બી.કોમ. સુધીનો અભ્યાસ પૂરો કર્યો. ધંધામાં ઘણી પ્રગતિ કરી પણ માતૃસંસ્થાઓને ક્યારેય ભૂલ્યા નથી. જૈન ગુરુકુળ પાલિતાણાને પ્રસંગોપાત્ત નાની-મોટી રકમ મોકલતા રહ્યા, ઉપરાંત મહાવીર જૈન વિદ્યાલય, મુંબઈને પણ વારંવાર નાનું-મોટું ડોનેશન આપતા રહ્યાં છે.

નાની-મોટી અનેક સંસ્થાઓને તેમની ઉદારતાનો લાભ મળ્યો છે. શ્રી નંદુભાઈના નાનીબેન મધુબેને ૨૨ વર્ષની ઉંમરે દીક્ષા લઈ સંયમમાર્ગ સ્વીકાર્યો. આ સાધ્વીજી મહારાજે પણ ઘણી જ તપસ્યા કરેલી. સમેતશિખરજીની યાત્રામાં પૂજ્યશ્રી કાળધર્મ પામ્યા. અગ્નિદાહ પણ ત્યાં જ અપાયેલ. પૂજ્યશ્રીની સ્મૃતિમાં ત્યાં એક દેરી પણ બનાવી છે. નંદુભાઈનો પરિવાર ધર્મમાર્ગે ઘણો જ આગળ છે.

શ્રી નૌતમભાઈ રસિકલાલ વકીલ

શ્રી નૌતમભાઈનો જન્મ અમદાવાદમાં સાધન સંપન્ન અને સુસંસ્કારી જૈન કુટુંબમાં થયેલ છે. બાળપણથી જ તેમના માતા પિતા પાસેથી જૈન સંસ્કાર મળેલ, ખાનદાની મૂળથી જ જેઓને મળેલ તેવા નૌતમભાઈ વકીલ છેલ્લા છ વર્ષથી અમેરિકાના મોટા ભાગના જૈન સેન્ટરોમાં ધાર્મિક

પ્રવચન આપે છે. જૈના કન્વેન્શનમાં પણ ૨૦૦૩માં પ્રવચન આપેલ છે. તેઓ વ્યવસાયે ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ છે. તેઓ ભવન્સ કોલેજમાં પ્રોફેસર તરીકે સેવા આપતા હતા. પરંતુ આચાર્ય ભગવંતની ટકોરથી સાંસારિક કમાણી છોડી ધાર્મિક કમાણી શરૂ કરી. તેઓના બન્ને દિકરી પણ ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ છે. તેમના પત્ની, પરિવાર સૌ ધાર્મિક સંસ્કારયુક્ત છે. નૌતમભાઈ ખૂબ સારા ગાયક છે. તેઓએ વાયોલીનનો ઉપાંત્ય સુધીનો કોર્સ પણ કરેલ છે તેમના કંઠે ગવાયેલ સ્તવનોની

સી.ડી. અમેરિકામાં ખૂબ પ્રખ્યાત છે. આ ઉપરાંત કુલ તેમની સ્વાધ્યાયની ૫૭ સીડી જુદા જુદા વિષયો બહાર પડેલ છે. તેઓના ૨૦૧૧ના વર્ષ સુધી અમેરિકામાં પર્યુષણ નક્કી થઈ ગયેલ છે.

છેલ્લા દસ વર્ષથી અમેરિકા જેવા બીજા દેશ વિદેશમાં ઘણી જગ્યાએ જૈન કિલોસોફી ઉપર પ્રવચન આપે છે. પરંતુ ખરેખર પોતાની જાતના દોષો સુધારી પોતાનું આત્મકલ્યાણ કરે છે. આજે ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ હોવા છતાં શક્ય તેટલું શ્રાવક જીવન જીવવાનો પ્રયત્ન કરે છે. રોજ ત્રિકાળપૂજા, રોજ બે થી વધારે સામાયિક, શક્ય હોય ત્યાં સુધી બેસણા, એકાસણા, આયંબિલ કરે છે. અત્યારે પણ તેઓએ સળંગ નવપદની ૧૩મી આયંબિલ ઓળી ચાલે છે. ખરેખર આયંબિલ ઓળી વિધિ સાથે કરવી અને અત્યારે પ્રવચન આપવું એ તેમના ધર્મની શ્રદ્ધા બતાવે છે. તેઓએ “ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટોને માર્ગદર્શન” એવું સુંદર પુસ્તક જૈન સંસ્થાના નેજા હેઠળ લખેલ છે. તે ખૂબ જ લોકપ્રિય બનેલ છે. તેઓ ઘણા ટ્રસ્ટોમાં ટ્રસ્ટી તરીકે કામગીરી બજાવે છે. તેઓ ચેરીટી ટ્રસ્ટના કામમાં ખૂબ જ નિષ્ણાંત છે.

તેઓએ પોતાનું એક શિખરબંધી દેરાસર તથા નાની પૌષધશાળા બનાવી છે. આપણે અવાર-નવાર છાપાઓમાં તથા જનકલ્યાણ જેવા માતબાર મેગેઝીનોમાં તેમના ધાર્મિક માર્મિક લખાણો વાંચીએ છીએ.

તેઓ અમદાવાદમાં સાધુ-સાધ્વી વૈયાવચ્ચ તથા સાધર્મિક ભક્તિ તથા જ્ઞાન ખાતામાં અનેક કામો કરે છે તેઓ અનેક ટ્રસ્ટોમાં વહીવટ સંભાળે છે. ઘણા આચાર્ય ભગવંતો સાથે તેઓ ધનિષ્ઠ આત્મીય સંબંધ ધરાવે છે. આજે તેઓ શ્રાવકાચારના પાલનમાં કર્તવ્યનિષ્ઠ છે. પ્રભુ સેવા, ગુરુભક્તિ, સામાયિક, રાત્રિભોજન ત્યાગ, કંદમૂળ ત્યાગ, યથાશક્તિ તપ વિગેરેનું નિષ્ઠાપૂર્વક પાલન કરે છે. પ્રભુ તેમની આધ્યાત્મશક્તિમાં વૃદ્ધિ કરે તેઓ સ્વપર શ્રેયરૂપની પ્રવૃત્તિમાં સફળ થાય તેવી શુભેચ્છા હજી તેઓ લગભગ ૬૩ વર્ષના છે પ્રભુ તેમને દીર્ઘાયુશ આપી ધર્મપ્રચારનું કર્તવ્ય બજાવવા કૃપા કરે તેવી શુભેચ્છા.

શ્રી નાનયંદ તારાયંદ શાહ

જૈન સમાજના અડીખમ સ્થંભ, માનવતાવાદી જૈન શાસન પ્રત્યેની અવિચલ શ્રદ્ધા, દેવદર્શન, પૂજા અને દાનધર્મના

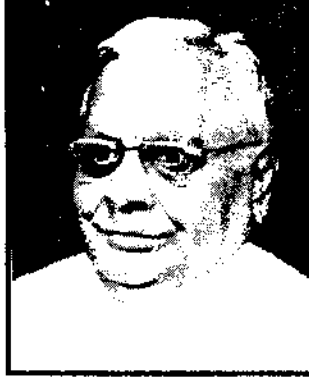
રસિયા, ઔદ્યોગિક સંસ્થાઓના અધિષ્ઠાતા અને સામાજિક પ્રવૃત્તિઓના પ્રાણસમા શ્રી નાનચંદભાઈનો જન્મ ભાવનગરના એક સંસ્કારી અને ધર્મનિષ્ઠ પરિવારમાં થયો.

ઘણાં વર્ષોથી મુંબઈમાં પરિવાર સાથે વસવાટ કર્યો.

મુંબઈ ભાતબજારમાં 'સૌભાગ્યચંદ એન્ડ કું.'નું સફળ સંચાલન કર્યું, જેને કારણે વ્યાપારી બજારમાં સારાં માનપાન અને પ્રતિષ્ઠા મળ્યાં. દાનધર્મની અને શાસનસેવાની ઉજ્જવળ પગદંડી, ધાર્મિક સંસ્કારો અને સંકલ્પ સાધનાના સમન્વય વડે જૈન બાળકોમાં ધાર્મિક શિક્ષણ દ્વારા ધર્મશ્રદ્ધા અને ધાર્મિક આચારવિચારની પ્રવૃત્તિઓને વ્યવસ્થિત રીતે ચલાવવામાં ધાર્મિક સંસ્થાઓને પ્રસંગોપાત્ત યથાશક્તિ આર્થિક સહયોગ આપતા રહ્યા. લક્ષ્મીનો બહુજન સમાજના હિત માટે સદુપયોગ કરવાની મંગલ મનોકામના કરતા નાનચંદભાઈ અનેક સંસ્થાઓ સાથે જોડાયેલા હતા.

ઓલ ઈન્ડિયા ચેમ્બર ઓફ કોમર્સના સભ્ય તરીકે સૌભાગ્યચંદ એન્ડ કું.ના પાર્ટનર તરીકે, કોહિનૂર કેટલ ફૂડ ઈન્ડસ્ટ્રીઝના ડાયરેક્ટર તરીકે, ધોધારી જૈન મિત્રમંડળના સેક્રેટરી તરીકે, બોમ્બે ગ્રેન ડિલર્સ એસોસિએશનના સભ્ય તરીકે એમ અનેક સંસ્થાઓમાં તેમણે આપેલી સેવા-સુવાસ આજે બે દાયકા પછી પણ લોકો યાદ કરે છે.

તેમનું જીવન નિરાભિમાની હતું. પુરુષાર્થ અને પરિશ્રમથી મેળવેલી સંપત્તિનો હૃદયપૂર્વક હંમેશાં સદુપયોગ કરતા રહ્યા હતા. ધંધાર્થે પણ ઘણું કર્યા છે. તીર્થધામોની યાત્રાઓ પણ પરિવાર સાથે કરીને જીવન ધન્ય બનાવ્યું. સાહિત્યિક અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓને હંમેશાં મોકળે મને મદદ કરી છે. જીવનનાં અંતિમ વર્ષોમાં ધંધા કરતાં જાહેર સેવાની અને ધાર્મિક શિક્ષણ પ્રત્યે ભારે દિલચસ્પી હતી. યોગરદમ વિશાળ સ્નેહી વર્ગમાં સુવાસ પ્રસરાવી તા. ૨૩-૧-૮૨ના રોજ સ્વર્ગવાસી બન્યા. તેમનો દાનધર્મનો વારસો શ્રી ઈન્દ્રસેનભાઈએ આજીવન જાળવી રાખ્યો છે. ઘણી સંસ્થાઓ સાથે તેઓ સંકળાયેલા છે. પોતાની નામનાનો ક્યારેય મોહ રાખ્યો નથી.

ઉદ્યમશીલ પુણ્યાર્થી આત્મા

કુટુંબવત્સલ મમતામૂર્તિ ધર્મરુચિથી અભિમંડિત

સ્વ. નિર્મળાબેન શશીકાંતભાઈ મહેતા

આંખોમાં ભક્તિના અંજન,
સ્વભાવમાં સંસ્કારના ચંદન,
ઉરમાં વીરપ્રભુને વંદન,
અનેરાં ગુણરત્નોનો
ત્રિવેણીસંગમ.

ચંદ્રકિરણ સમા

શાતાસભર સ્વયંસિદ્ધા સન્નારી
ભવોભવના પાતિક તોડનાર તેમજ
મનોરથોના પૂરનાર દાદાસાહેબના

મૂળનાયક શ્રી મહાવીરસ્વામી ભગવાનની નગરી ભાવનગરમાં પિયરવાટ ટાણાનિવાસી શ્રાદ્ધવર્ય ધર્મિષ્ઠ આત્મા પિતાશ્રી હુકમચંદ ત્રિભોવનદાસ શાહ અને ઔદાર્યમૂર્તિ ધર્મભિરુ માતૃશ્રી ચંપાબેનના કુટુંબ-દરબારમાં યથા નામં તથા ગુણં એવા નિર્મળાબેને ૧લી-ઓક્ટોબર સને ૧૯૩૮ના સપરમા દિવસે દેહચ્છિ ધારણ કરી.

વારસામાં આચારશુદ્ધિ તથા વ્યવહારશુદ્ધિની વિરાસત અને સંસ્કારો સાથે માતા-પિતાના હાથે જીવનઘડતર થયું પણ ભાગ્યવશ બાલ્યવયમાં માતૃશ્રીનું દેહાવસાન થતાં જીવનમાં અનેક મુશ્કેલીઓ તેમજ સંઘર્ષોનો સામનો કરવો પડ્યો પણ ધૈર્ય, હિમત ને કોઠાસૂઝના સથવારે હંમેશા અડગ-અણનમ રહ્યાં. ભલે વ્યવહારિક શિક્ષણ સાત ધોરણ સુધી જ મેળવવા પામ્યાં પણ ધાર્મિક શિક્ષણ અને આંતરસૂઝ તેમજ ગૃહકાર્યની સૂઝ-બૂઝના કારણે જીવનના દરેક તબક્કે સફળ રહ્યા.

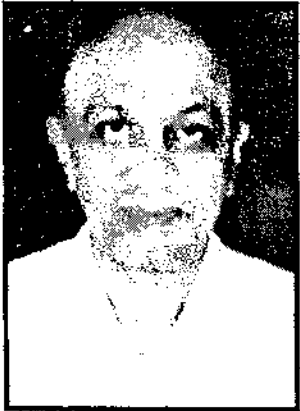
વયસ્ક વયે સને ૧૯૫૫ના ફેબ્રુઆરીની ૭મી તારીખે મુંબઈ સ્થિત સૌરાષ્ટ્રવાસી ૯ લાખ નમસ્કાર મહામંત્ર સમારાધક શ્રાવકરત્ન શેઠશ્રી શશીકાંત મોહનલાલ મહેતાના સાસરવાટે પ્રભુતામાં પગલાં પાડ્યાં અને માતૃતુલ્ય સાસુમા રંભાબેનના મોટા પુત્રવધુનું સ્થાન પામીને ધન્યતા અનુભવી. કુટુંબપ્રેમ અને સતત કર્મશીલતાના ગુણવિશેષોથી સાસરીમાં સૌના પ્રીતિપાત્ર બની ગયા અને સમયાંતરે પ્રસન્નમધુર દાંમ્પત્યજીવનની ફલશ્રુતિરૂપે કુટુંબવાડીમાં ૨ પુત્રો તેમ જ ૪ પુત્રીઓ રૂપી ફૂલો ખીલ્યાં અને જીવનબાગ મધમધી ઉઠ્યો.

સાક્ષાત્ લક્ષ્મી સ્વરૂપ એવા નિર્મળાબેનના કુમકુમ પગલે

શશીકાંતભાઈ જીવનમાં ઉત્તરોત્તર ઉન્નતિ સાધતાં ગયા અને પુણ્યાનુબંધી પુણ્યથી ઉપાર્જિત લક્ષ્મીનો સદ્વ્યય સહધર્મચારિણીની ઈચ્છા મુજબ વિવિધ સ્થાનોમાં ધર્મક્ષેત્રે કરતાં રહ્યાં. દર્શનશુદ્ધિના ધ્યેય સાથે અનેક તીર્થોની સ્પર્શના પરિવાર સાથે કરી અને તપ-જપના બળે આત્મશુદ્ધિ પણ કરતાં રહ્યાં. છેલ્લી અવસ્થામાં શરીરે સાથ છોડ્યો તેથી તપસ્યામાં મંદતા આવી અને સને ૨૦૦૬ના જૂનમાં કુટુંબીજનો સાથે ધાર્મિક ચર્યાઓ કરતાં કરતાં શ્રી અરિહંત પરમાત્માનું શરણું પામ્યાં.

નિર્મળાબેન સદેહે આપણી વચ્ચે નથી પણ પોતાના મિલનસાર સ્વભાવ તેમજ સમૃદ્ધ સંસ્કારધનની પૂંજી પોતાના સંતાનો માટે છોડી ગયા છે સાથોસાથ સમાજને પણ કંઈક વિશિષ્ટ પ્રદાન કરીને દુનિયાના રંગમંચ પરથી પ્રસ્થાન કર્યું છે. તે સ્મૃતિઓ ચિરંજીવ રહેશે. તેમનું સમાધિ મરણ એક દીપશિખા સમાન રાહ ઉજાળે છે.

શ્રી પ્રફુલ્લભાઈ કાંતિલાલ શાહ

મૂળ ઉત્તર ગુજરાતના પાટણના વતની શ્રી પ્રફુલભાઈ કાંતિલાલ શાહ મેસર્સ એસ. કાન્ત એજન્સીઝ ખારધર (ફાર્મા બિઝનેસ)માં ભાગીદાર છે. તેમને લાયન્સની કારકીર્દી બોમ્બે અપટાઉન ૩૨૩એ-૨માં સેવા આપી હતી. ૧૯૯૨ થી આજ સુધી તેમણે લાયન્સ ક્લબમાં અને ડિસ્ટ્રીક્ટમાં મહત્વના

હોદ્દાઓ પર રહી પ્રશંસનીય કામગીરી કરેલ છે. તેમને અનેક એવોર્ડઝ મળ્યા છે. તેઓશ્રી પ્રોગ્રેસીવ એમ.જે. એફ. અને મર્શી મીશન ફેલો છે. ૨૦૦૦-૨૦૧૧માં તેઓશ્રીએ લાયન્સ ક્લબ ઓફ બોમ્બે અપટાઉનના પ્રેસીડેન્ટ તરીકેની સેવા આપી હતી. ૨૦૦૧માં તેઓશ્રીને બેસ્ટ પ્રેસીડેન્ટની પીન લાયસ ક્લબ ઈન્ટરનેશનલમાંથી મળી હતી. તેઓશ્રીએ બે લાયન્સ ઈન્ટરનેશનલ કન્વેન્શન ઓસાકા (જાપાન) અને હોંગકોંગમાં તથા ભારતમાં ૧૦ મલ્ટીપલ કન્વેન્શનમાં હાજરી આપી હતી. સન ૨૦૦૮ થી ૨૦૧૨ સુધી ડિસ્ટ્રીક્ટ ૩૨૩ એ-૧મા એલ.સી.આય. એફ.ના કો-ઓર્ડીનેટર તરીકે કાર્ય કરેલ છે. મલ્ટીપલ ડિસ્ટ્રીક્ટ ૨૩૨માં એલ.સી.આય.એફ.માં ૨૦૦૯ અને ૨૦૧૦ મા બેસ્ટ એલ.સી.આય. એફ. એવોર્ડ મળેલ છે.

તેઓશ્રી લાયન્સ ક્લબ ઓફ પાટણ ૩૨૩-બી, પાટણ જૈન મંડળ મુંબઈ, કલા ગુર્જરી-મુંબઈ, સાંનિધ્યે, સ્વરસેતુ, જૈન શોશલ ગ્રુપ મુંબઈ સાઉથ અને જૈન અધ્યાત્મ સ્ટડી સર્કલ ઘાટકોપર અને ખંભાલા હિલ સાથે સંલગ્ન છે.

તેઓ વાંચન, સંગીત, અભિનય, મુસાફરી, સામાન્ય જ્ઞાન અને ઈન્ટરનેટ સર્ફિંગ વગેરેનો શોખ ધરાવે છે.

તેમના ધર્મપત્ની મૃદુલા શાહે ૧૯૯૮-૧૯૯૯માં લાયન્સ ક્લબ ઓફ બોમ્બે અપટાઉન ૩૨૩એ-૨ના લાયન્સ લેડી ઓફીસરી વિંગના ચેર પર્સન તરીકે સેવા આપી હતી. હાલ તેઓ લાયોનેસ ક્લબ ઓફ બોમ્બે વેસ્ટ કોસ્ટ-૩૨૩-એ-૨ના ચાર્ટર મેમ્બર છે અને લાયન્સ ક્લબ ઓફ ગેટવે ૩૨૩-એ-૧ના મેમ્બર છે. તેઓ પણ એમ.જે. એફ. છે.

શ્રી પોપટલાલ તારાચંદ મેપાણી (જૂના ડીસાવાળા)

શ્રી પોપટભાઈનો જન્મ જૂના ડીસા પાસે દામા ગામે સં. ૧૯૭૦ના જેઠ સુદ ૧૧, ગુરુવાર, તા. ૪-૬-૧૯૧૪ના શુભ દિને થયો હતો. સં. ૧૯૭૧માં એમના પિતાશ્રીએ પોપટલાલ લહેરચંદના નામથી ભાગીદારીમાં શરાફી પેઢી શરૂ કરી. પછી બીજી પેઢી સં. ૧૯૭૩માં એમના પિતાશ્રીએ સ્વતંત્ર શરાફી પેઢી પોપટલાલ તારાચંદના નામથી શરૂ કરી. ધંધાનો ૩૦ વરસની ઉંમરે ઘણો જ વિકાસ કરેલ હતો. સં. ૧૯૭૫માં એમના પિતાશ્રી સ્વર્ગવાસી થયા ત્યારે પોપટલાલભાઈની ઉંમર પાંચ વરસની હતી. ૧૨ વરસની ઉંમરે ડીસાથી મુંબઈ આવી થોડો સમય કાપડના બિઝનેસમાં સર્વિસ કરી. ટૂંક સમયમાં કાપડનો હોલસેલ વેપાર શરૂ કરેલ હતો. આજે બિઝનેસ તેમના સુપુત્રો સંભાળે છે

તેઓશ્રી સત્તર વર્ષથી શ્રી અગાસી તીર્થમાં મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી તરીકે સેવા આપી છે. બંને નૂતન ધર્મશાળાઓનું બાંધકામ તેમની દેખરેખ નીચે પૂરું થઈ ગયેલ છે. શ્રી સિદ્ધક્ષેત્રે શ્રાવિકાશ્રમ, પાલિતાણાના મંત્રી હતા. શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલય, મુંબઈની વ્યવસ્થાપક કમિટીના સભ્ય હતા. છેલ્લાં પચીસ વર્ષથી હવે તેઓ સંપૂર્ણ ધર્મમય જીવન ગુજારતા હતા. મુંબઈની લક્ષ્મીદાસ માર્કેટમાં મેસર્સ કે. ચંદ્રકાન્ત એન્ડ કું.ના નામથી છેલ્લાં બાવન વર્ષથી કાપડનો વેપાર કરતા કરતા શ્રી પોપટલાલભાઈ છેલ્લાં પચીસ વર્ષથી નિયમિત સામાયિક,

નવકારમંત્રનો જાપ, પ્રભુપૂજન આદિ ધર્મક્રિયામાં તત્પર રહેતા હતા. શ્રી ભીલડિયાજી તીર્થના ટ્રસ્ટી તરીકે વીસ વર્ષથી વધારે સારી સેવા આપી છે. નૂતન પાર્શ્વનાથ ભગવાનનું મંદિર તેમની સંપૂર્ણ દેખરેખ નીચે તૈયાર થયેલ છે. પાલિતાણાની મહારાષ્ટ્ર-ભવન ધર્મશાળાના ઉપપ્રમુખ તરીકે દસ વર્ષ સુધી સેવા આપી છે. સને ૧૯૮૩માં એમણે ઘણા દેશોની મુસાફરી કરી હતી. મુંબઈથી લંડન, બોસ્ટન, ન્યૂયોર્ક, આફ્રિકા, શિકાગો, ટોકિયો, હોંગકોંગ, બેંગકોક, સિંગાપોર, મલેશિયા, ઈન્ડોનેશિયામાં જાકાર્તા, બાલી વગેરે ગયા હતા.

એમનાં ધર્મપત્ની સાથે ૨૦ વર્ષ પહેલાં યુરોપનો ઝુરીયપ્રવાસ કરેલ તેમ જ દસ વર્ષ પહેલાં અમેરિકાનો પ્રવાસ કરેલ હતો. પરદેશના પ્રવાસમાં પણ શ્રી પોપટલાલભાઈ નિત્યનિયમ બરાબર પાળતા હતા. ધાર્મિક યાત્રામાં તેમણે શિખરજી વગેરે તીર્થોની યાત્રા કરી છે. સિદ્ધક્ષેત્રમાં પોતાનાં ધર્મપત્ની સાથે ચોમાસું કરી નવ્વાણું યાત્રાનો પણ લાભ લીધો હતો અને સાથે સાથે પાલિતાણા મહારાષ્ટ્ર-ભવનમાં જૂના ડીસા ઉપાશ્રય સંઘ તરફથી પરમ પૂજ્ય સંઘસ્થવીર આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજયભદ્રસૂરિ મહારાજ અને શ્રીમદ્ વિજય ઝંકારસૂરીશ્વરજી મહારાજ આદિ મુનિવર્યો અને પૂજ્ય મનકશ્રીજી સાધ્વીજી મહારાજ આદિ સાધુ-સંતોને ચોમાસું કરવાની વિનંતી કરી તે મુજબ લાભ લીધો હતો. દરેક ધાર્મિક કાર્યોમાં શ્રી પોપટલાલભાઈએ આગેવાની લઈ ખૂબ જ રસ લીધો હતો. મહારાષ્ટ્ર-ભવન પાલિતાણામાં નૂતન ભોજનગૃહ બંધાવી આપેલ છે તેમ જ જૂના ડીસાથી બે માઈલે આવેલ વડાવળ ગામે ધર્મશાળા બંધાવી આપેલ હતી. શ્રી પોપટલાલભાઈને ધાર્મિક સંસ્કારી પુસ્તકોનાં વાચન-મનનમાં ખૂબ જ રસ છે. સં. ૨૦૩૭માં એમનાં ધર્મપત્ની ચંચળબહેનને ૫૦૦ આર્યબિલનું પારણું કરાવેલ ત્યારે પૂજ્ય આચાર્યદેવ વિજયભુવનભાનુ-સૂરીશ્વરજીની નિશ્રામાં મુંબઈમાં સિદ્ધચક્ર પૂજન ભણાવેલ હતું. નૂતન જૈન ઉપાશ્રયમાં જૂના ડીસામાં એમનાં માતૃશ્રી ધાપુબાઈ તથા કાકી સમુબાઈના નામથી દેરાણી-જેઠાણી આરાધના હોલ બંધાવી આપેલ છે. તેમ જ શ્રીમદ્ વિજયઝંકારસૂરીશ્વરજી મહારાજ આદિ મુનિવરો અને મનકશ્રીજી આદિ ૭૦ સાધ્વીજી મહારાજોને ચોમાસું કરવા વિનંતી કરી હતી અને દરેક ધાર્મિક કાર્યમાં આગેવાની લઈ ભાગ લીધો હતો. તેમ જ વંદન કરવા આવનાર સાધર્મિક

ભાઈઓ અને બહેનો માટે ભક્તિ કરવાનો લાભ લીધો હતો. અમેરિકામાં એમના પૌત્ર ચેતનનાં લગ્ન હોવાથી ત્યાં પણ હાજરી આપવા ગયા હતાં. એમના ઘરનાં ૧૨ મેમ્બરો અમેરિકા ગયાં હતા. અગાસીતીર્થમાં વિશાળ ભોજનગૃહ હોલ અને તેના ઉપર ધર્મશાળા, સેનેટોરિયમ તેમની દેખરેખ નીચે બની હતી. શ્રી પોપટલાલભાઈને છ પુત્રો અને એક પુત્રી છે. તેમનાં નામ કીર્તિલાલ, સેવંતીલાલ, બાબુલાલ, વસંતલાલ, ભૂપેન્દ્રભાઈ અને ચંદ્રકાન્ત તથા રમીલાબહેન છે. સેવંતીભાઈ એન્જિનિયર છે. ભૂપેન્દ્રભાઈ એમ.ડી. છે. ચંદ્રકાન્તભાઈ એમ.એસ., એમ.ટી.સી. સાયન્સ છે. પૌત્ર ચેતને બી.એસ.સી. કોમ્પ્યુટર માસ્ટર પૂરું કરેલ છે. હાલમાં ભૂપેન્દ્રભાઈ, ચંદ્રકાન્તભાઈ પૌત્ર ચેતન પૌત્ર શૈલેષ, જયેશ, સુમીત અમેરિકામાં પંચાગમાં રહે છે. જૂના ડીસામાં સં. ૨૦૪૨માં કીર્તિલાલે પર્યુષણ પર્વમાં અઢાઈ કરેલી તેમ જ બીજા ૫૦ તપસ્વીઓ નિમિત્તે સં. ૨૦૪૩માં કારતક માસમાં ઓચ્છવ થયેલ, તેમાં પોપટલાલભાઈ તરફથી કારતક સુદ ૧૩ના શાંતિરત્નાત્ર મહાપૂજા તથા નવકારસીનું જમણ થયેલ હતું. ભીલડિયાજી તીર્થમાં આઠ રૂમની ધર્મશાળાનો એક બ્લોક પોપટલાલભાઈ તથા તેમનાં ધર્મપત્ની ચંચળબહેનનાં નામથી બંધાવી આપેલ છે. હાલમાં તેઓ તેમના વિશાળ ફેમિલી સાથે મુંબઈ વાલકેશ્વરમાં સમ્રાટ અશોક સોસાયટી, ચંદનબાલા સોસાયટી, પ્રકાશ બિલ્ડિંગ સોસાયટીમાં રહે છે. સૂરતમાં ગોપીપુરામાં ચંચળબહેનના નામથી સાધ્વીજી મહારાજનો મોટો ઉપાશ્રય બનાવી આપેલ છે. નવા ડીસામાં જૈન બોર્ડિંગમાં પોપટલાલભાઈના પરિવારના નામથી ૨૬ બ્લોકો સાધારણ માણસો માટે બંધાવી આપેલ છે. વિલોરી (નાસિકમાં) પણ બધા ભાઈઓએ સારો લાભ લીધેલ છે.

શ્રીમતી પદ્માવતીબહેન મનુભાઈ ઝવેરી

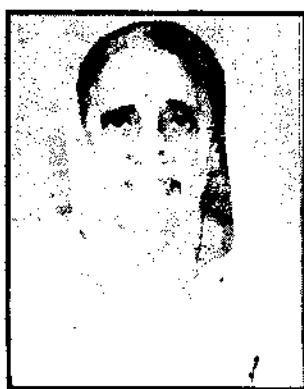
ઉંમર ૬૫ વર્ષ અભ્યાસ ચાર ગુજરાતી. ગૃહકાર્યમાં નિપુણ છે. તેમનો જન્મ ગુજરાતના તા. વીરમાગમ (ઉ.ગુ.)ની પાસે દેગોજ ગામમાં થયો છે. તેઓ સ્વભાવે પ્રેમાળ, લાગણીશીલ ને માયાળુ હોવાથી ઘરમાં સૌનાં માનીતાં છે. તેમનામાં વૈધાવચ્ચનો ગુણ ખૂબ વણાઈ ગયેલો છે. સાધુ-સંતોની સેવા તથા વડીલોની સેવા એમનો મહાન ગુણ છે. પતિ તથા કુટુંબનાં સૌ સભ્યોને પ્રેમથી સહકાર

આપે છે. તેઓ ધાર્મિક કાર્યોમાં તપ-જપ-ધ્યાન તથા દાનમાં આગળ છે. પાલિતાણામાં ચાતુર્માસ, હસ્તગિરિમાં ઉપધાનતપ તથા અનેક નાનાં મોટાં તપ કર્યા છે. તેઓ પ્રેમાળ પત્ની, લાગણીશીલ માતા તથા મહાન પુત્રવધૂ તરીકે માન પામ્યાં છે ને લોકોનાં દિલમાં સ્થાન મેળવી પ્રેરણામૂર્તિ બન્યા છે.

તેમણે નિખાલસ ને સરળ સ્વભાવથી કુટુંબને ખૂબ આગળ વધાર્યું છે. તેમના બે દીકરા શ્રી પ્રશાંતભાઈ (સી.એ.), વિનીતભાઈ બી.કોમ., પુત્રવધૂ સિદ્ધિબહેન (ગૃહ સાયન્સ) જિગિશાબહેન (બી.કોમ.) તથા દીકરી ક્ષમાબહેન (બી.કોમ.) થયેલાં છે ને સુખી ઘરસંસાર ચલાવે છે. શ્રી મનુભાઈના અભ્યાસ તથા સામાજિક કાર્યોમાં ખૂબ સહકાર આપી તેમના વિકાસ માટે અનોખો ફાળો આપેલ છે ને ઉત્તમ કામગીરી બજાવી મનુભાઈના દરેક કાર્યમાં સદ્ભાગી થયાં છે. મનુભાઈ કહે છે કે આવાં સહચારિણી પુણ્યશાળીને જ મળે છે.

તેઓનું કુટુંબ ધર્મના માર્ગે શ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના સમુદાયના સૌ આચાર્ય ભગવંતો, મુનિ ભગવંતો તથા સાધ્વીજી ભગવંતોના માર્ગદર્શનથી આગળ વધ્યું છે. ધર્મના સંસ્કાર પ્રબળ બનાવવામાં સાધ્વીશ્રી પ.પૂ. જ્યોતિપ્રજ્ઞાશ્રીજી મ.સા. (બહેન મ.સા.)નો ખૂબ મહત્વનો ફાળો છે. તેઓ કચ્છ નખત્રાણામાં ચાતુર્માસ (૨૦૬૨). સમગ્ર કુટુંબ તેમનો બોલ ઝીલે છે ને કચ્છમાં નખત્રાણા પાસે એક મહાનતીર્થ શ્રી પાર્શ્વ-વલ્લભ-ઈન્દ્રધામ તેમની પ્રેરણાથી ઊભું થયું છે, જેની પ્રતિષ્ઠા આચાર્ય નિત્યાનંદસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના હસ્તે સં. ૨૦૬૩માં થઈ. આ તીર્થમાં મનુભાઈનો અનોખો તન, મન, ધનથી ફાળો છે. ગુરુ વલ્લભસૂરિજી મ.ની મૂર્તિ ભરાવવાનો અનોખો લાભ લીધેલ છે.

શ્રી પ્રવીણચંદ્ર ફૂલચંદ શાહ

સૌરાષ્ટ્રના કાશ્મીર ગણાતા મધુમતિ-મહુવા નગરીના મૂળ વતની પ્રવીણચંદ્રનો જન્મ સં. ૧૯૭૭ના અષાઢ સુદ ૮ને મંગળવાર તા. ૧૨-૭-૧૯૨૧ના રોજ મોસાળ તળાજામાં થયેલો. પિતાશ્રી ફૂલચંદ ખુશાલચંદ મહુવાના અગ્રગણ્ય પ્રતિષ્ઠિત-પ્રભાવશાળી વ્યક્તિ હતા, જેઓ પંદર વર્ષની વયે આજથી લગભગ સવાસો-૧૨૫ વર્ષ પૂર્વે-મુંબઈ આવનારા ઘોઘારી વિશાશ્રીમાળી જૈન જ્ઞાતિની ગણીગાંઠી વ્યક્તિઓ પૈકી એક હતા. તેઓ અત્યંત સેવાભાવી અને પરગજુ હતા, એટલે તત્કાળે મુંબઈ આવતા જ્ઞાતિના યુવાનોને નોકરી યા વ્યવસાય શોધી આપી લાઈને ચડાવ્યા હતા. આમ તેઓ માત્ર મહુવા પૂરતા જ આગેવાન ન રહેતા, મુંબઈની સમસ્ત ઘોઘારી જૈન જ્ઞાતિના સન્માનનીય રાહબર-આગેવાન બન્યા હતા. તેઓ અત્યંત નીડર, સ્પષ્ટવક્તા અને દીર્ઘદ્રષ્ટા હતા. પ્રવીણચંદ્રભાઈનાં માતૃશ્રી સ્વ. વિજયાબહેને પણ પતિનો સેવાપરાયણ વારસો અખંડ જાળવી રાખ્યો હતો. અંતકાળ સુધી તેઓ શ્રી માટુંગા જૈન મહિલા મંડળના પ્રમુખ હતાં.

તેમના ભાઈઓ પૈકીના નાનાભાઈ શ્રી ધીરજલાલ અહીંના ખૂબ જ પ્રતિષ્ઠિત એવા જૈન સોશયલ ગ્રુપ ફેડરેશનના એક્ઝિક્યુટિવ ટ્રસ્ટી તરીકે સ્વરોજગાર યોજના માટે તેમ જ ઉચ્ચશિક્ષણને પ્રોત્સાહન માટે લોન જેવી યોજનાનું સ્વતંત્રપણે સંચાલન કરી, સાધર્મિકોના ઉત્થાન માટે અનુપમ યોગદાન આપી રહ્યા છે. તેઓએ ગતવર્ષે લગભગ ૪૫ થી ૫૦ લાખ રૂપિયા તેમ જ ચાલુ વર્ષે આજ સુધીમાં રૂ. ૭૦ લાખ જેવી માતબર રકમ આપી ચૂક્યા છે. આ પ્રવૃત્તિ ઉપરાંત તેઓ, આત્મજ્ઞાની, પરમકૃત, અપૂર્વસાધક, વેધક વૈરાગ્યવાણીના સ્વામી-એવા પરમ પૂજ્ય સદ્ગુરુ શ્રી રાકેશભાઈ ઝવેરી સ્થાપિત-‘શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર અધ્યાત્મ સત્સંગ સાધના કેન્દ્ર’-મુંબઈના ટ્રસ્ટી તરીકે પણ તેની અનેકવિધ પ્રવૃત્તિઓમાં સક્રિય યોગદાન આપી રહ્યા છે.

શ્રી પ્રવીણભાઈની કારકિર્દી બહુ નાની વયે પ્રારંભાઈ હતી. ૨૭ વર્ષની વયે ૧૯૪૮માં તેમણે પોતાનો વ્યવસાય મેસર્સ શાહ પટેલ એન્ડ કું.ના નામે સ્થાપના કરી, ઉત્તરોત્તર પ્રગતિ સાધી અને વ્યવસાયમાં એક અગ્રગણ્ય વેપારી તરીકેની નામના તેમ જ આદર મેળવ્યાં. કોઈના માટે કંઈ પણ કરી છૂટવાની ભાવના ધરાવતા શ્રી પ્રવીણભાઈનાં ધર્મપત્ની શ્રીમતી વેણીલક્ષ્મીબહેને પણ લાગણી, પ્રેમ-વાત્સલ્ય અને સમર્પણભાવથી કુટુંબ તેમ જ સમાજમાં સુવાસ ફેલાવી આગવું

સ્થાન મેળવ્યું છે. દામ્પત્યજીવનની ફળશ્રુતિ રૂપે તેમને ત્રણ સુપુત્રો અને એક પુત્રીની પ્રાપ્તિ થઈ છે.

ઉચ્ચ શિક્ષણના પ્રખર હિમાયતી એવા શ્રી પ્રવીણભાઈએ તેમના ત્રણેય પુત્રોને અમેરિકા મોકલી ઉચ્ચશિક્ષણ પ્રાપ્ત કરાવ્યું છે. તેઓના જયેષ્ઠ પુત્ર શ્રી કિરીટભાઈ અમેરિકામાં જ Los Angeles L.A.માં સેટલ થયા છે અને ત્યાં પોતાનું સ્વતંત્ર બિઝનેસ ધરાવે છે. તેમનો પુત્ર સિદ્ધાર્થ તેમ જ તેનાં પત્ની ચિ. નીરા આખા વિશ્વમાં જેની ઉત્તમ સ્કૂલ ઓફ બિઝનેસ મેનેજમેન્ટમાં જેનું ત્રીજું સ્થાન છે તેવી Kellogg School of Business Managementમાં M.B.A.ની પરીક્ષામાં ઉત્તીર્ણ થયાં છે. તેમના બીજા પુત્ર ભાઈશ્રી નરેશ ડાયમંડના વ્યવસાયમાં ખૂબ સારી પ્રતિષ્ઠા ધરાવે છે. તેમ જ તેમનાં ધર્મપત્ની ચિ. પૌલોમીએ એક ડાયમંડ જ્યુએલની ડિઝાઈનર તેમ જ મેન્યુફેક્ચરર તરીકે છેલ્લાં ૨૫ વર્ષમાં તેના ગ્રાહકવર્ગમાં અત્યંત આદર અને પ્રતિષ્ઠા મેળવી છે. તેમનો પુત્ર આદિત્ય પ્રોડક્શન એન્જિનિયરિંગમાં માસ્ટર્સ થઈ અમેરિકામાં ઉચ્ચ હોદ્દા ઉપર જોબ કરે છે અને તેની પત્ની ચિ. કેટા સાથે ન્યુયોર્કમાં રહે છે.

શ્રી પ્રવીણભાઈને મહારાષ્ટ્ર સરકારે તેમની સામાજિક સેવાની કદર રૂપે આજથી લગભગ ૩૫ વર્ષ પહેલાં જે.પી. (Justice of Peace)ની પદવી એનાયત કરી હતી અને ત્યારબાદ તેમને સતત ચાર વર્ષ સુધી S.E.M. (Special Executive Magistrate) બનાવ્યા હતા.

પોતાના વ્યવસાય સાથે, શ્રી પ્રવીણભાઈનો ધર્મ-અધ્યાત્મ-સમાજ તેમ જ શિક્ષણક્ષેત્રે પણ મહત્તમ ફાળો છે. મહુવામાં ૮૦ વર્ષ પહેલાં સ્થપાયેલ શ્રી મહુવા યશોવૃદ્ધિ જૈન બાલાશ્રમના તેઓ વર્ષોથી પ્રમુખ અને ટ્રસ્ટી છે. આજુબાજુનાં ગામડાંઓ પડી ભાંગતાં વિદ્યાર્થીઓનો પ્રવાહ ઉત્તરોત્તર ઘટતા જતાં, ત્યાં વધુ વિકાસની શક્યતા ન રહેતાં, મુંબઈમાં તેની ઉચ્ચ શિક્ષણ ક્ષેત્રે પદાર્પણ કરવાની મહત્વાકાંક્ષી યોજના ઘડી કાઢી અને છેલ્લાં ૪-૫ વર્ષના સાથી પદાધિકારીઓના સંયુક્ત સતત અને અથાક પ્રયાસોના પરિણામે અત્રેની નવી મુંબઈ-ખારધર કે જ્યાં ૫૦ થી વધુ કોલેજો બધી જ ફેકલ્ટીઓ સાથે આવેલી છે અને જ્યાં એક પણ હોસ્ટેલ નથી તેવા ક્ષેત્રમાં ૧૫૦૦ ચો.મીટરનો પ્લોટ મેળવવા ભાગ્યશાળી થયા છે.

આ શાસનમાં લગભગ અશક્ય કામ પાર પાડવામાં

તેમણે સફળતા મેળવી છે અને આ જમીન ઉપર લગભગ ૧૫૦ થી ૨૦૦ ઉચ્ચ શિક્ષણ લેતા વિદ્યાર્થીઓની ક્ષમતાવાળી એક અદ્યતન હોસ્ટેલ વિદ્યાર્થીગૃહનું નિર્માણ કરવાનો લગભગ રૂ. પાંચ કરોડના પ્રોજેક્ટનું આયોજન થઈ ગયું છે.

ઉચ્ચશિક્ષણ ક્ષેત્રે સમાજની નવી પેઢીના ઉત્થાન માટે અત્યંત જરૂરી એવી ઉચ્ચરોક્ત પ્રવૃત્તિ ઉપરાંત વર્ષોથી જે સંસ્થા માધ્યમિક અને ઉચ્ચ શિક્ષણ લેતા વિદ્યાર્થીઓને પુસ્તકો તથા સ્કોલરશિપનો લાભ આપે છે એવા મહુવા જૈન મંડળના ૪૫ વર્ષથી માનદમંત્રી અને હાલમાં પ્રમુખ તરીકે સેવા આપી સંચાલન કરી રહ્યા છે તથા સૌરાષ્ટ્રભરમાં જેની આગવી પ્રતિષ્ઠા છે એવા મુંબઈ યુવક સમાજ મુંબઈના કે જેણે મહુવામાં બાલમંદિરથી કોલેજ સુધીની સંસ્થાઓના નિર્માણમાં દાનનો પ્રવાહ વહેવડાવી અમૂલ્ય યોગદાન આપ્યું છે તેના તેઓ ટ્રસ્ટી તથા પ્રમુખપદે રહી ચૂક્યા હોવા ઉપરાંત સંસ્થાની સુવર્ણજયંતી સમારોહના પ્રમુખ રહી ચૂક્યા છે. ઉચ્ચશિક્ષણ ક્ષેત્રે આગવું પ્રદાન કરનાર સૌપ્રથમ સંસ્થા શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલયની વ્યવસ્થાપક સમિતિના ઘણાં વર્ષોથી સભ્ય હોવા ઉપરાંત શ્રી સંયુક્ત જૈન વિદ્યાર્થીગૃહ-સાયન-મુંબઈમાં પણ વર્ષો સુધી ટ્રેજરર પદે તેમ જ હાલમાં કારોબારી સમિતિના સભ્ય તરીકે સેવા આપે છે.

શિક્ષણ ક્ષેત્ર સિવાય ધાર્મિક ક્ષેત્રે પણ તેઓ સક્રિય રહ્યા છે. શ્રી માટુંગા તપાગચ્છ મૂર્તિપૂજક જૈન સંઘના ટ્રસ્ટી તરીકે તેઓએ ૧૭ વર્ષ સેવા આપી હાલ નિવૃત્ત થયા છે.

કૌટુંબિક ગહન ધર્મસંસ્કાર અને શ્રદ્ધાના પરિણામે તેઓ મહુવામાં શાસનસમ્રાટ પ.પૂ. આ.ભ. શ્રી વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી મ.સા. નિર્મિત ગુરુમંદિરમાં તેમ જ પાલિતાણામાં પ.પૂ. આ. શ્રી વિજયધુરંધરસૂરીશ્વરજી મ.સા. નિર્મિત કેસરિયાનગરમાં ભગવાન પધરાવી પ્રતિષ્ઠા કરાવવા ભાગ્યશાળી થયા છે. તેઓએ કુટુંબ સાથે સૌરાષ્ટ્ર-કચ્છ-ગુજરાત-રાજસ્થાન તેમ જ સમેતશિખરજી સુધી લગભગ તમામ તીર્થધામોની યાત્રા કરી ધન્ય થયા છે.

શ્રી બાબુલાલ પોપટલાલ મેપાણી

જન્મ જૂના ડીસા વિ.સં. ૧૯૮૪, આસો સુદ ૧૧ ને બુધવાર, તા. ૫-૧૦-૧૯૩૮ના રોજ થયેલ. તેમનો અભ્યાસ મેટ્રિક પાસ થયેલ અને ૧૯૫૮થી કાપડના ધંધામાં કે. ચંદ્રકાંતની કું.માં ભાગીદારીમાં જોઈન્ટ થયેલ અને ૧૯૯૯ સુધી કાપડના ધંધામાં વિકાસ માટે હિન્દુસ્તાનના લગભગ

બાબુલાલ ખોષટલાલ મેપાણી

શ્રીમતી પ્રેમીલાબેન જી. મેપાણી

શહેરોમાં ધંધાના વિકાસ અર્થે લગભગ બધા રાજ્યમાં ફરેલ. ટાટામિલ્સ ગ્રુપમાં બહોળો ધંધો કરતા હતા. હોલસેલમાં અને જાત દેખરેખના હિસાબે ધંધામાં ફાવટ સારી આવેલી સાથે કીર્તિભાઈ અને નાનોભાઈ વસંતભાઈ પણ ધંધામાં સાથે જ હતા. પૂજ્ય પિતાશ્રીના હાથ નીચે તેમનો બહોળો અનુભવ અને સારા સંસ્કાર વિનય વિવેક વડીલોના આશીર્વાદથી ઘણું જાણવા મળ્યું. આજે તેમને ૧ પુત્ર અને ૩ પુત્રી બધાંનાં લગ્ન થઈ ગયા છે. પુત્ર ચેતન મોટો છે અને તેનાં લગ્ન પોતાના જ સમાજમાં થયેલ છે. તેનાં ધર્મપત્નીનું નામ શ્વેતા છે અને તેમનો પુત્ર અમૂલ આજે ૧૯ વર્ષનો છે. તે મીશીગન કોલેજમાં બીજા વર્ષમાં ભણે છે અને તેની પુત્રી અનોબી ૧૮ વર્ષની છે તે પણ કોલેજમાં જશે. ચારે જણા બોસ્ટનમાં (અમેરિકા) ઘણાં વર્ષોથી રહે છે અને છોકરાંઓના જન્મ U.S.A.માં જ થયેલ છે. ચેતન ૧૯૮૦ ભણવા ગયેલ U.S.A. અને ૧૯૮૬માં શ્વેતા સાથે U.S.A.માં BOSTONમાં લગ્ન થયાં અને બન્ને જણા કોમ્પ્યુટર માસ્ટરની ડિગ્રી ધરાવે છે.

બાબુભાઈના ધર્મપત્ની પ્રેમીલાબહેનનો જન્મ નાસિક (મહારાષ્ટ્ર)માં થયેલ છે. વિ.સં. ૧૯૯૯ વૈશાખ સુદ ૮ બુધવાર, તા. ૧૨-૫-૧૯૪૩ના રોજ થયેલ તેમના પિતાશ્રીનું નામ મોતીલાલ મૂળચંદ અને માતુશ્રી બબુબહેન બન્ને જણાનો સ્વર્ગવાસ થયેલ છે. આજે પણ તેમનો પરિવાર બધો નાસિકમાં જ રહે છે. જીવનમાં પોતે મોટું ભાતું સાથે બાંધી ગયાં આજે પાલિતાણામાં 'મહારાષ્ટ્ર ભુવન' નામથી મોટી વિશાળ ધર્મશાળા બાંધી ગયા. તેમના નામથી (નાસિકવાળા મોતીલાલ મૂળચંદ).

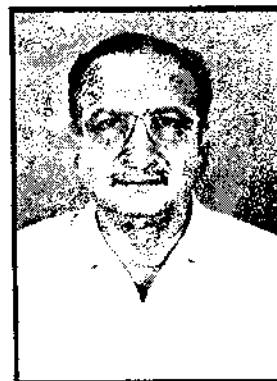
તેમના પરિવારના નામથી ભીલડિયાજીમાં પાલિતાણા સંઘવીની ધર્મશાળામાં મોટો બ્લોક બંધાવી આપેલ છે. વિલોરી (નાસિક) મોટો ગુરુભંડાર મૂળનાયક પાસે અર્પણ કરેલ છે.

હમણાં શિખરજીમાં શ્રી સમેતશિખર શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક તળેટી તીર્થ તપાગચ્છ સંઘ ટ્રસ્ટમાં પણ મોટો બ્લોક બંધાવી અર્પણ કરેલ છે. તેમનાં ધર્મપત્નીએ ત્રણ ઉપધાન તપ, બે વર્ષોતપ, ચોમાસું અને અઢાઈ નાની મોટી તપશ્ચર્યા ચાલુ જ હોય છે. અત્યારે ૩૪મી આંબિલની ઓળી પૂર્ણ થયેલ છે. બાબુભાઈના પરિવારની વિશેષ વિગતમાં પુત્રી : નીતા હસમુખ શેઠ, પૌત્રી અંશીતા, અનેરી, જાનવી, પુત્રી : રૂપલ જયેશ આસેડીયા, પુત્રી : જીગીશા દીપેશ શાહ, પૌત્ર સુજન, પૌત્ર મોનીલ સૌ સુખી છે.

શ્રી ભરતભાઈ ચંપકલાલ સુતરીયા

શ્રી ભરતભાઈનો જન્મ ૧ માર્ચ ૧૯૩૨ના રોજ સુરતમાં થયો. તેઓએ બી.કોમ., એલ.એલ.બી., સી.એ. સુધીનો અભ્યાસ કર્યોય અત્યારે સી.એ.ની પ્રેક્ટીસ ઉપરાંત નેશનલ એસોશિયન ફોર ધ બ્લાઈન્ડમાં (અંધજનો માટેની સંસ્થા) ખજાનચી તરીકે સેવા આપી રહ્યા છે. ગત વર્ષોમાં હાઉસીંગ સોસાયટી અને સેક્રેટરીઓના મંડળમાં સેવા આપી છે. પિતાજીએ જાહેર જીવનમાં અનેક સંસ્થાઓમાં જનસેવા આપી હતી. તેમાંથી તેમને સમાજસેવાની પ્રેરણા મળી છે. કુટુંબમાં પત્ની, એક પુત્ર અને એક પુત્રી છે. તેમની વિકાસગાથામાં આધ્યાત્મિક પુસ્તકોનું વાંચન--અને એ વિષયના પ્રવચનો--સત્સંગ વિ. ઘણો મહત્વનો ભાગ ભજવ્યો છે. જનસેવા અને સામાજિક કાર્યોની પ્રેરણા આપનાર તેમની શાળાના પ્રિન્સીપાલ માનનીય રામભાઈ બક્ષી, રવિશંકર મહારાજ, મહાત્મા ગાંધી વિ. અતિશય પ્રેરણાદાયી રહ્યા છે. ભવિષ્યમાં જીવનના અંત સુધી જન ઉપયોગી સેવા કાર્ય કરતા રહે એ જ આશા અને પ્રાર્થના.

સ્વ. શ્રી ભરતભાઈ મોહનલાલ કોઠારી

ચૂડા (કંકણપુર)ના વતની એવા અમદાવાદ સાબરમતી ખાતે રહેતા, વ્યવસાયે એડ્વોકેટ સ્વ. મોહનલાલ જેયંદભાઈ કોઠારી જીવદયા અને કરુણાના પ્રખર હિમાયતી હતા. સ્વ. મોહનલાલ કોઠારીએ વાંદરાઓની જીવનરક્ષા માટે લડત ચલાવેલી તથા ૧૯૪૭માં ગૌરક્ષા માટે ઉપવાસ-આંદોલન

કરેલું અને જેલવાસ ભોગવેલો. આવા જૈન શ્રેષ્ઠીવર્ય શ્રી મોહનભાઈ કોઠારીનાં ધર્મપત્ની તપ, ત્યાગ અને સંસ્કારની વાત્સલ્યમૂર્તિ સમાં ગુણિયલ નારી ગુણવંતી બહેનની કૂબે તા. ૧-૨-૧૯૭૩ના રોજ લીબડી મુકામે શ્રી ભરતભાઈ કોઠારીનો જન્મ થયો હતો.

પિતાજીનાં પગલે-પગલે એલ.એલ.બી. ની પરીક્ષા પસાર કરી તેઓ એડવોકેટ થયા. ઈન્કમેટેક્સની વકીલાત શરૂ કરી. સને ૧૯૭૮માં તેઓ સાબરમતી લાયન્સ ક્લબમાં પ્રમુખ તરીકે પસંદગી પામ્યા. સને ૧૯૭૨માં તેઓની નિમણૂક શ્રી આલાવાડ મૂર્તિપૂજક જૈનસેવા સમાજના ઉપપ્રમુખ તરીકે થઈ અને તેઓ સતત આઠ વર્ષ સુધી આ પદ સંભાળતા રહ્યા. સને ૧૯૮૫માં શ્રી ભરતભાઈ ટેક્સ એડવોકેટ બાર એસોસિએશનના ગુજરાત રાજ્યના પ્રમુખ વરાયા, જ્યારે સને ૧૯૮૬માં શ્રી આલાવાડ મૂર્તિપૂજક જૈન સેવાસમાજના પ્રમુખ તરીકે બે વર્ષ માટે શ્રી ભરતભાઈને જવાબદારી સોંપવામાં આવી, જે ખૂબ સારી રીતે પાર પાડી. સને ૧૯૮૮માં તેમની ઈન્કમેટેક્સ બાર એસોસિએશનના પ્રમુખ તરીકે પસંદગી કરવામાં આવી. પિતાશ્રીના વ્યવસાય સાથે વારસામાં મળેલા જૈન ધર્મના સંસ્કાર અને જીવદયાની પ્રવૃત્તિના ભાગરૂપે પિતાશ્રીએ સને ૧૯૫૧માં માદરે વતન ચૂડા ગામે સરકારશ્રી મારફતે શરૂ કરાવેલ પશુ દવાખાનાનું પણ ધ્યાન રાખતા હતા. આમ અનેક સંસ્થાઓમાં તેમણે પોતાની સેવા અને માર્ગદર્શન પૂરાં પાડી જે તે સંસ્થાની પ્રગતિમાં તન-મન-ધનથી સાથ અને સહકાર આપેલ છે.

સને ૧૯૮૧માં તેમની તબિયત બગડી. ડોક્ટરશ્રીના કહેવા પ્રમાણે લકવાની અસર હોઈ સંપૂર્ણપણે આરામ કરવાની સલાહ આપવામાં આવી. સતત પ્રવૃત્તિમાં રચ્યા-પરચ્યા રહેતા માનવને સમય કઈ રીતે પસાર કરવો તે સવાલ ઊભો થયો, પણ ધર્મના રંગે રંગાયેલા એવા ભરતભાઈને તિથલવાળા બંધુ ત્રિપુટીના પરમ પૂજ્ય જિનચંદ્ર મહારાજ સાહેબની ધાર્મિક કેસેટ ‘શાંતસુધારસ’ શ્રવણ કરવાનો સુયોગ પ્રાપ્ત થયો, જેમાં છ બાહ્ય તપ અને ૭ અભ્યંતર તપની વાત સાંભળી ભરતભાઈના મનમાં એક યોજના આકાર લેવા લાગી. શ્રી રમણિકભાઈ કપાસી અને શ્રી દિનેશભાઈ વોરા વગેરે મિત્રો સાથે ચર્ચા કરી સાધુ ભગવંતોની વૈયાવચ્ચની યોજના તૈયાર કરવામાં આવી.

તબિયતમાં સુધારો થતાં મિત્રો સાથે સાબરમતી

વિસ્તારના ઉપાશ્રયોમાં રૂબરૂ ફરીને સાધુ અને સાધ્વીજી મહારાજ સાહેબ ને જે વસ્તુઓનો ખપ હોય તે વહોરાવવાની શરૂઆત કરી. આમ એક સત્કાર્યનું બીજ રોપાયું, પણ વિચાર આવ્યો કે, હાલના સંજોગોમાં સાધુ-સાધ્વીજી મહારાજ સાહેબને ઔષધ-દવાની તકલીફ પડે છે તેના માટે કંઈક શરૂઆત કરવી. આ મનોમંથન ચાલતું હતું. એવામાં પરમ પૂજ્ય હિતરુચિ મહારાજ સાહેબ સાથે આ બાબતમાં વિસ્તૃત વાતચીત થઈ અને તેઓની પ્રેરણા તથા આદેશ પ્રમાણે નિર્દોષ આયુર્વેદિક ઔષધ ઉપયોગમાં લેવામાં આવ્યાં. આ કામગીરી ચલાવતાં ચલાવતાં વિચાર આવ્યો કે, વિહારમાં દવા-ઔષધિની જરૂરિયાત પડે તો? આપણને ક્યાં જાણ કરે? આથી તા. ૨૩-૪-૧૯૮૭ને અખાત્રીજના શુભ અવસરે અમદાવાદ ખાતે શ્રી નવકાર સારવાર કેન્દ્રની વિધિવત સ્થાપના કરવામાં આવી. આગળની પ્રવૃત્તિઓ વિસ્તરતી ચાલી. આગળ લખ્યું છે તેમ જે સત્કાર્યનું બીજ રોપાયેલું તે આજે વિરાટ વટવૃક્ષ બની વૈયાવચ્ચની તથા તેને આનુસંગિક પ્રવૃત્તિઓ ઘટાટોપ કરે છે.

સ્વ. શ્રી ભરતભાઈ દ્વારા શરૂ કરાયેલ આ શુભ કાર્યમાં તેમનાં પત્ની અ.ઓ. સરોજબહેન તથા તેમના સુપુત્રો ચિ. સંજયભાઈ, અલ્પેશભાઈ, જયદીપભાઈ તથા પુત્રવધૂ દિનાબહેન, નીતાબહેન, પ્રીતિબહેન, સેજલબહેન પણ સહકાર આપી રહ્યાં છે. અત્યારે તેમના પુત્ર સંજયભાઈ મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી અને પુત્રવધૂ દિનાબહેન દીપકભાઈ કોઠારી ટ્રસ્ટી તરીકે સેવા આપી રહ્યાં છે.

શ્રી ભુપતરાય નાથાલાલ શાહ

શ્રી ભુપતરાયનો જન્મ ભાવનગર ખાતે તા. ૨૨-૨-૧૯૨૨ના રોજ થયેલ. તેઓ તરૂણ અવસ્થામાં હતાં ત્યારે તેમના પિતાનું અવસાન થતાં ખૂબ જ સંઘર્ષમય પરિસ્થિતિમાં તેઓનો ઉછેર તેમના માતૃશ્રીએ કરેલ. તેમની જીંદગીમાં તેઓએ સતત પુરુષાર્થ અને શ્રમ કરી શૂન્યમાંથી તેમનું સામ્રાજ્ય ઉભું કરેલ. તેઓનો એક જ મંત્ર હતો કે પરસેવામાં ભગવાનનો વાસ છે. શ્રમ કર્યા

વગરનો પૈસો ટકતો નથી. તેઓશ્રી નિડર, પરદુઃખખંજક તથા વિકાસલક્ષી સ્વભાવ ધરાવતાં હતાં.

તેઓશ્રીની શુદ્ધબુદ્ધિ તથા દીર્ઘદ્રષ્ટિ આગવી હતી. વક્રીલો પણ તેમની સલાહ લેતા હતા. તેઓનું ભણતર કરતાં ગણતર ખૂબ જ હતું. તેઓ ધર્મ ખાલી ભગવાનની પૂજા કરવાથી થઈ જાય છે તેમ માનતા ન હતા. તેઓશ્રીએ તેમની સાધારણ પરિસ્થિતિ હતી તે સમયગાળામાં ભાવનગરમાં વિધાનગરમાં તેમની જગ્યામાં ૪૦ વર્ષ અગાઉ જૈન ઘર દેરાસર પગથિયા વગરનું બનાવેલ જે આજે વૃદ્ધો અને અપંગ માણસો માટે આશીર્વાદરૂપ છે અને આ દેરાસર બનેલ ત્યારે ફક્ત પાંચ ઘર જૈનોના વિધાનગરમાં હતાં જે આજે એક ભાવનગર ખાતેની મોટી જૈનનગરી બની ગઈ છે.

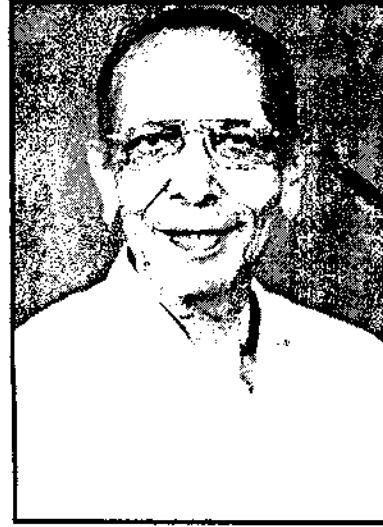
તેઓ કોઈપણ કાર્યો યાવત્ચંદ્ર દિવાકરો ચાલુ રહે તેમાં માનતા તેથી જ તેઓ તેમના જીવનકાળમાં છેલ્લા ૨૦ વર્ષથી તેમના પુત્રોએ ધંધાની જવાબદારી લઈ લેતા ધંધામાંથી તદ્દન નિવૃત્તિ લઈ લીધેલ અને પોતાની જિંદગી સમાજઉપયોગી સેવામાં સમર્પિત કરી દીધેલ, જેથી સમાજને તેમના બુદ્ધિચાતુર્ય અને અનુભવનો લાભ મળી શકે.

તેઓશ્રી વારૈયા જૈન ભોજનશાળાના પ્રમુખ હતા તથા તે આખું બિલ્ડીંગ જે જર્જરિત અને ભાડૂત કબ્જાવાળું હતું તે પોતાની બુદ્ધિથી તથા કમિટીના ભાઈઓના સહકારથી નવું આધુનિક સુવિધાવાળું બનાવી સારી રીતે ચાલતું કરી તથા તેમાં આવક કરી શ્રીસંઘને સુપ્રત કરી દીધેલ. તેવી જ રીતે તેઓશ્રીએ ભાવનગરમાં જૈન આત્માનંદ સભા, નવખંડા પાર્શ્વનાથ યાત્રા મંડળ, સામાયિક મંડળ, ભાવનગર પાંજરાપોળ વિગેરેમાં તન, મન અને ધનથી સેવા આપેલ છે તથા પોતાની હયાતીમાં જ જ્યારે નાદુરસ્ત તબિયત થઈ તે પહેલા બધી જ સંસ્થાઓમાંથી રાજીનામું આપી હિસાબ સોંપી આપેલ છે. જે આ દાખલો આજે બધા સમાજમાં સહુ કોઈ તેને અનુસરી તેમને યાદ કરી લઈ રહ્યા છે. તેઓશ્રીનું તા. ૧૦-૭-૨૦૦૮ના રોજ અવસાન થયેલ તથા તેમના ધર્મપત્નીનું તાજેતરમાં તા. ૨-૧૨-૨૦૧૦ના રોજ અવસાન થયેલ. હાલમાં તેમના બે પુત્રો પંકજભાઈ તથા વિપુલભાઈ તથા બે પુત્રીઓ કલ્પનાબેન તથા હર્ષાબેન તથા પુત્રવધૂઓ તથા તેમના સંતાનો તેમના ચીધેલ માર્ગની કેડી પર ચાલી તેઓના નિયમો તથા આદર્શોને વળગી જીવન જીવવાની નેમ સાથે જીવન જીવી રહ્યા છે.

શેઠ શ્રી ભૂપતરાય હીરાચંદ દોશી

(સાવરકુંડલાવાળા)

સેવા, સંગઠન અને સહકાર જેનો મુદ્રાલેખ છે; ધાર્મિક ક્ષેત્રે, સામાજિક ક્ષેત્રે જેનો અમૂલ્ય ફાળો છે; તન, મન અને ધનથી સદાય સૌને સહાયરૂપ થનાર એવા આપણા સમારંભના અતિથિવિશેષ શ્રી ભૂપતરાય હીરાચંદ દોશી આપણને મળ્યા છે તે આપણું પરમ

સૌભાગ્ય છે, જેનાં કાર્ય અને કવનથી શ્રી ઘોઘારી સમાજની કોઈપણ વ્યક્તિ અજાણ નહીં હોય. સાવરકુંડલામાં જન્મ, મેટ્રિક સુધીનો અભ્યાસ કરીને મુંબઈમાં પૂ. પિતાશ્રીએ શરૂ કરેલ પેઢીમાં જોડાયા. પોતાની તનતોડ મહેનત, કુનેહ બુદ્ધિ અને અથાગ પ્રયત્નથી મેવાના તથા કરિયાણાના ધંધામાં અવિરત વિકાસ કરી રહ્યા છે. આજે વાશીમાં ભૂપતરાય હીરાચંદ દોશીના નામે બન્ને પુત્રો શ્રી મહેશભાઈ અને શ્રી જનકભાઈના સાથથી ધમધોકાર ધંધો ચાલે છે. ધંધાકીય પ્રવૃત્તિ સાથે ધાર્મિક ક્ષેત્રે પણ ખૂબ જ કાર્યો કરતા રહ્યા છે. માટુંગા સ્થિત થતાં તેમણે શ્રી વાસુપૂજ્ય દેરાસર, માટુંગામાં દસ વર્ષ સુધી મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી પદે સેવા આપેલ છે. પાલિતાણા, ભરૂચ, સાવરકુંડલા, અમરેલી, મહુવા, કુલપાકજી, ઉવસગહરમ્ પાર્શ્વનાથ વગેરે સ્થળોએ પૂ. ગુરુભગવંતોના ઉપદેશથી પ્રતિષ્ઠા આદિના લાભ લીધા છે. ઘાટકોપર સંઘાણી એસ્ટેટમાં પૂ. માતુશ્રી હરકોરબહેનના નામે બહેનોના ઉપાશ્રયમાં અમૂલ્ય લાભ લીધો છે. સામાજિક ક્ષેત્રે કરિયાણાં મરચન્ટ એસોસિએશનનાં પ્રમુખપદે બે વર્ષ અમૂલ્ય સેવા આપી ખૂબ જ સરસ કાર્યો કરેલ છે.

શ્રી ઘોઘારી વિશાશ્રીમાળી જ્ઞાતિમાં પાંચ વર્ષ સુધી ટ્રસ્ટી પદે સેવા આપી છે. શ્રી સિદ્ધક્ષેત્ર જૈન બાળાશ્રમ પાલિતાણા અને સાવરકુંડલા જૈન વિદ્યાર્થી ગૃહના ટ્રસ્ટી પદે સેવા આપી રહ્યા છે. દરેક ક્ષેત્રમાં કાર્યશીલ રહેવામાં હંમેશાં તેમનાં જીવનસાથી શ્રી નિર્મળાબહેનનો સહકાર અવર્ણનીય

છે. સરલ સ્વભાવી, મોટાઈનો જરાપણ અંશ નહીં, સૌની સાથે પ્રેમપૂર્વક રહી ખૂબ જ ચાહના મેળવી છે.

હમણાં જ તા. ૨૨-૬-૨૦૧૧ના રોજ નવકાર મંત્રનું સ્મરણ કરતાં કરતાં અરિહંતશરણ થયા છે. જૈન સમાજને ઘણી મોટી ખોટ પડી છે.

શ્રી મનુભાઈ દલસુખભાઈ ઝવેરી

ઉત્તર ગુજરાતની ભૂમિએ જે કેટલાક શક્તિસંપન્ન અને ધર્મસંપન્ન શ્રેષ્ઠીઓની જે ભેટ ધરી છે તેમાં ઉત્તર ગુજરાત શંખલપુર તીર્થ- નિવાસી મનુભાઈ ઝવેરીને પણ મૂકી શકાય.

ઉત્તર ગુજરાતના ખાંભેલ ગામમાં તા. ૩-૫-૧૯૪૧ના માતૃશ્રી કાંતાબહેનની કુક્ષીએ તેમનો જન્મ થયો. ધર્મસંસ્કારનો સુંદર વારસો માતા-પિતા તરફથી મળ્યો. ઉપરાંત ખંત, ચીવટ, ધગશ, નીતિમત્તા તથા પ્રામાણિકતા જેવા સદ્ગુણોનો પણ વારસો મળ્યો તેથી સી.એ.ના ઉચ્ચ અભ્યાસની સિદ્ધિ મેળવી જીવનની યશસ્વી કારકિર્દી ધડી શક્યા છે અને પોતાના જ્ઞાનનો સામાજિક, ધાર્મિક અને કેળવણી ક્ષેત્રે લાભ આપી રહ્યા છે.

પિતાશ્રીની છત્રછાયા નાની વયે ગુમાવી પણ માતા કાંતાબહેને ધૈર્યથી, સેવા અને ધર્મસંસ્કારનું સતત સિંચન કર્યું. ૧૯૬૧થી કપરા સંજોગોમાં પોતાના ઉજ્જવળ જીવનની કારકિર્દીના શ્રીગણેશ કર્યા. ૧૯૬૨થી જાહેર સેવાનાં કાર્યોની શરૂઆત કરી. ભારતની પ્રતિષ્ઠિત કુ. સોરાબ એસ. એન્જિનીયર કુ.માં સી.એ. થઈને ૪૫ વર્ષ ખંત, પ્રમાણિકતા, નિષ્ઠાથી ઉચ્ચ હોદ્દો સંભાળ્યો.

તેઓશ્રી અનેક નીચે મુજબની સંસ્થાઓ સાથે સંકળાયેલા છે. જેમ કે-૧. લાયન્સ ક્લબ ઓફ એલિસબ્રિજ

(અમદાવાદ)ના પ્રેસિડેન્ટ-૧૯૮૪-૮૫, ૨. લાયન્સ ડીસ્ટ્રીક્ટ ૩૨૩-બીમાં ચેરમેન-૧૯૮૫-૮૬, ૩. લાયન્સ ક્લબ ઇન્ટરનેશનલ ડિસ્ટ્રિક્ટ ચેરમેન-૧૯૮૯-૨૦૦૦, ૪. શ્રી મહાવીર આરાધના કેન્દ્ર-કોબામાં કારોબારી કમિટીના મેમ્બર, ૫. શ્રી આંબાવાડીના વાસુપૂજ્ય જૈન સંઘ-કારોબારી મેમ્બર, ૬. શ્રી લાયન્સ ક્લબ ઓફ એલિસબ્રિજ હેલ્થ કેર ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ-ટ્રસ્ટી તથા સેક્રેટરી, શેઠ આણંદજી કલ્યાણજી પેઢી-ઉપરિયાળાજી તીર્થના મેઈન સેક્રેટરી. ચાલુ સાલે વલ્લભસૂરિ સમુદાયના વર્તમાન ગચ્છાધિપતિ કલ્યાણક તીર્થોદ્ધારક પૂ.આ.શ્રી નિત્યાનંદસૂરિજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી આત્માનંદ જૈન સભા અમદાવાદ શાખાની સ્થાપના કરી તેના ઓનરરી મહાસચીવ સેક્રેટરી તરીકે જવાબદારી સંભાળી છે. અત્યારે ૭૧ વર્ષની ઉંમરે નિવૃત્ત જેવું જીવન ગાળી જીવનસંગીની પદ્માવતીબેન સાથે સિદ્ધગિરિમાં ચાતુર્માસ છેલ્લાં પાંચ વર્ષથી કરે છે. ધર્મક્રિયા દ્વારા પુણ્યાનુબંધી પુણ્ય બાંધે છે. હમણા સારાયે ભારતના તીર્થોનું દર્શન કરી મહાપુણ્ય ઉપાર્જન કર્યું છે. ઘણા જ ઉદાર અને પરમાર્થી શ્રી મનુભાઈ મળવા જેવા માણસ છે.

૧. શ્રી શેરીસાતીર્થ ભોજનશાળામાં એક બ્લોકનું દાન. ૨. શ્રી ઉપરીમાળાજીતીર્થની નૂતન ધર્મશાળામાં એક રૂમનું દાન. ૩. શ્રી ઉધરોજ માણીભદ્રવીરતીર્થની ધર્મશાળામાં એક બ્લોકનું દાન. ૪. શ્રી આંબાવાડી સંઘમાં શ્રી મહાવીર પ્રભુ જન્મકલ્યાણકના દિવસે (ચૈત્ર સદ-૧૩) (મનુભાઈનો જન્મદિવસ) કાયમી મિઠાઈની પ્રભાવના ફંડનો લાભ. ૫. શ્રી શંખલપુર જૈન શ્વે.મૂ. સંઘ (વતન) માં કાયમી ચતુર્વિધ સંઘની ભક્તિનો લાભ. ૬. શ્રી પાર્શ્વ-વલ્લભ ધામ ભૂજ (કચ્છ)માં પ.પૂ. ગુરુ વલ્લભસૂરિશ્વરજી મ.સ.આની મૂર્તિ ભરાવવા, પ્રતિષ્ઠા તથા સંપૂર્ણ ગુરુમૂર્તિનો લાભ લીધેલ છે. ૭. શ્રી જાગૃતિ મિત્ર મંડળ શ્રી દશાશ્રીમાળી પાંત્રીસી જ્ઞાતિ એજ્યુકેશનલ ટ્રસ્ટની ઓફિસમાં સ્ટીલના સ્ટોરવેલ નંગ-૨નું દાન. ૮. શંખલપુર ગામની વાડીમાં ફોટા-૪નું અનુદાન (કાકાશ્રી-પિતાશ્રી, માતૃશ્રી, દાદીમાના ફોટા). ૯. શ્રી આત્મવલ્લભસ્મૃતિ હોસ્પિટલ-ઈડરમાં ગુરુ આ. જનકચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના ગુરુમંદિરના દ્વારોદ્ઘાટનનો લાભ.

શ્રી મનુભાઈ ગોરધનદાસ ગાંધી

મુઠ્ઠીમાં મક્કમ
નિર્ધાર, કાંડામાં ધીંગી
ધરાની ધીંગી ખુમારી હૈયામાં
માતૃભૂમિની મમતાનું ઋણ,
આંખોમાં સોનેરી સપનાઓ
અને સર્જનાત્મક સંકલ્પોનું
અંજન આંજી ઉજજવળ
ભાવિની આશા સાથે ૧૭
વર્ષની બાલી વયે ૫૦
રૂ.ની મૂડી સાથે ૧૯૫૮માં
વ્યવસાયમાં ઝૂકાયું તે શ્રી

મનુભાઈ ગોરધનદાસ ગાંધી. Hand, Heart and Head
હાથ-હૃદય અને મસ્તિષ્કના શ્રમ, શ્રદ્ધા અને સાધના વડે
આદરેલી વ્યવસાયિક વિકાસ યાત્રામાં આજે ૫૨ વર્ષે ઉત્તરોત્તર
નવા પરિમાણ સિદ્ધ કર્યા છે.

ભવન્સ કોલેજમાંથી ઇન્ટર આર્ટ્સ કર્યા પછી
સંજોગોને આધીન ભણતર છોડી દેવું પડ્યું પણ આજે તેમના
બ્હોળા અનુભવના જ્ઞાન હેઠળ કેટકેટલા ડીગ્રીધારીઓ હોંશે
હોંશે કામ કરે છે. તેઓ કહે છે કે અમારી આખી ઓફિસમાં
હું સૌથી ઓછું ભણેલો છું પણ પ્રવાસ-ભ્રમણ ભારતભરમાં.
અને છેલ્લા ૩૦ વર્ષથી વિશ્વનો કોઈ દેશ બાકી નથી જ્યાં
તેમણે પ્રવાસ કર્યો ન હોય....અને પ્રવાસ-પરિભ્રમણથી વિઝન
મળ્યું, Experience અને Exposer મળ્યું, નવા નવા
લોકોને મળવાનું થયું, નવા કલ્ચરને જાણ્યા, વિચારશક્તિ
વિશાળ બની, નવા Horizon મળ્યા અને તેથી આજે તેઓ
ભારતભરના પ્રથમ વ્યક્તિ છે જેમણે Tubes Industriesમાં
જર્મન કોલોબ્રેશન કરી વિશ્વમાં ભારતનું નામ રોશન કર્યું.
Gandhi Special Tubes Ltd.ના મેનેજિંગ ડાયરેક્ટર અને
ચેરમેન રણદીપ ઓટોમોબાઈલ્સના મેનેજિંગ ડાયરેક્ટર,
જયશ્રી એન્જિનિયરીંગ પ્રા.લિ.ના મેનેજિંગ ડાયરેક્ટર, રણદીપ
એક્સપોર્ટ વગેરે ઘણી ઘણી કંપનીઓના કર્તા-હતા.

ગળથૂથીમાં જ સમાજ અને ધર્મના સંસ્કાર મળ્યા છે
તેથી જ ઘરના સર્વ સભ્યોને સાથે રાખી વ્યવસાયમાં પણ
પરિવારના સગા-સ્નેહીને પોતાના વિશાળ વ્યવસાયિક સંકુલમાં
સમાવી લીધા છે. તેમની હોશિયારી, કાબેલિયત, કુશાગ્ર બુદ્ધિ,
નિર્ણયાત્મક શક્તિ, ટાઈમ મેનેજમેન્ટ, ભવિષ્યની સામે દ્રષ્ટિ

કરી વર્તમાનમાં જીવનાર, આજે શ્રી મનુભાઈ ગોરધનદાસ
ગાંધી ૬૮ વર્ષના તરવરતા યુવાન હૃદયી સ્નેહાળ,
ભાતૃભાવનાથી ભરેલાં અને સમાજલક્ષી કાર્યને પ્રોત્સાહિત
કરનાર તથા સાચા કાર્યકરને અને તેના કાર્યને વેગ આપનાર
એક રહેમદિલ સખાવતી દાતા છે. આજે તેઓ વર્ધમાન જૈન
વિદ્યાલય મીરા રોડના ટ્રસ્ટી અને વાર્ધસ પ્રેસીડેન્ટ છે. સાઉથ
બોમ્બે ઘોઘારી સમાજના ટ્રસ્ટી છે.

શ્રી કાંદીવલી ઘોઘારી વીશા શ્રીમાળી જૈન સમાજમાં
૧૨ કોમ્પ્યુટરનું અનુદાન કરી સમાજ લેવલે કોમ્પ્યુટરના
પ્રથમ ક્લાસ ચલાવવા માટેની પહેલ કરાવનાર એક દીર્ઘદ્રષ્ટા
નેકદિલ ઇન્સાનના દરેક કાર્ય અનોખી ભાત પાડે છે. તેમ જ
કાંદીવલી ઘોઘારી વીશા શ્રીમાળી જૈન સમાજના આદર્શ
સાદાઈ લગ્નોત્સવના ૧૧ લગ્નના પ્રયોજક દાતાશ્રી તેમજ
તેમને આ વિશિષ્ટ કાર્ય માટે કાયમી કોલ આપ્યો છે કે ગમે
ત્યારે હું તમારી પડખે જ ઊભો છું. તમે તમારું કાર્ય
અવિરતપણે આગળ વધારો. બસ આ જ રીતે તેઓ સુંદર
કાર્યમાં હરહંમેશ સાથ આપી કાર્યકરોના ઉત્સાહને વેગ
વધારનાર સખી દાતા છે.

શૈક્ષણિક હેતુઓ માટે આ સંસ્થાઓમાં ઉદાર સખાવત
કરી છે-લોકવિદ્યાલય-વાળુકડ (પાલિતાણા), દીકરીનું ઘર-
પાલીતાણા, વિરાયતન-ભૂજ, અંધશાળા-ભાવનગર.

હોય ભલે ના આંખની ઓળખ,
તાણ કરીને જાય એ તાણી.
વાહ રે ઘોઘારી મનુભાઈનું પાણી,
સ્નેહનું પાણી, શૂરનું પાણી.
પોતાના પ્રેમના પ્રચંડ પૂરનું પાણી,
હસતું રમતું વીરડી ગામનું દીઠું,
દાન અને સરવાણીનું પાણી.

ધર્મપ્રેમી અને માનવતાવાદી

શ્રી મણિલાલ બેયરદાસ શાહ

દાનવીરો અને ધર્મવીરોની સમાજને છેલ્લા સૈકામાં જે
ભેટ મળી છે તેમાં શ્રી મણિલાલભાઈ પણ પરગજુ અને
ધર્મપ્રેમી તરીકે ઊજળી છાપ ધરાવનાર, સજ્જન શ્રેષ્ઠી હતા.
તળાજા પાસે દાઠાના વતની. જૈન-જૈનેતર સંસ્થાઓના પ્રાણ
સમા શ્રી મણિલાલભાઈએ ઘણાં વર્ષોથી ધંધાર્થે મુંબઈને
કર્મભૂમિ બનાવી. કાપડબજારમાં અગ્રણી વ્યાપારી તરીકે એમનું

સારું એવું માન હતું. એ ઉદાર આત્માનું જીવન આજની યુવાન પેઢી માટે એક આદર્શ ઉદાહરણરૂપ હતું. પીડિતો અને નિરાધારો માટે આધારરૂપ હતા. મિત્રો સંબંધીઓ માટે અવલંબનરૂપ હતા અને ઊગતા-આગળ વધતા વ્યવસાયીઓ માટે સાચે જ માર્ગદર્શક હતા. જૈનસમાજ માટે સૌજન્ય અને સુલભ્યની દૃષ્ટિએ દષ્ટાંતરૂપ હતા. તેમણે તેમની કારકિર્દીમાં હંમેશાં કુટુંબીજનોને વાત્સલ્ય અને એકતાની દિશામાં દોર્યા છે. પોતાની વિવેકશક્તિ દ્વારા સૌને એકતાના અતૂટ બંધનમાં બાંધવાનો આદેશ આપી ગયા છે. એના એ સ્નિગ્ધ મધુર સ્વભાવનો ઉચ્ચતમ વારસો તેમના સુપુત્રોમાં ઊતર્યો છે. તળાજા-દાઠા અને અન્ય જૈન દેરાસરોમાં, ચોતરફ કેળવણીની સંસ્થાઓમાં ખાસ કરીને દાઠા-હાઈસ્કૂલ ઊભી કરવામાં તેમનો હિસ્સો રહ્યો છે. મોટી રકમનું દાન આપી નામ રોશન કર્યું છે. આ કુટુંબના અગ્રણી શ્રી ઓધવજી રાઘવજી પણ એવા ધર્મનિષ્ઠ અને ઉદાર સ્વભાવના છે. પોતે તેલના મોટા વેપારી હતા અને આજે કાપડલાઈનમાં સૌને માર્ગદર્શન આપી રહ્યા છે. દાઠામાં ચાલતી હાઈસ્કૂલમાં આ પરિવારની જ મોટી દેણગી છે. શ્રી મણિલાલભાઈના સુપુત્ર શ્રી રજનીકાન્તભાઈ પણ દાનધર્મની પ્રવૃત્તિઓમાં હંમેશાં મોખરે રહ્યા છે. જૈન સોશયલ ગ્રુપની પ્રવૃત્તિમાં ખૂબ જ રસ લે છે. ભારતમાં બધે જ જૈન તીર્થોની યાત્રાએ જઈ આવ્યા છે. ૫૮ વર્ષના યુવાન કાર્યકર શ્રી રજનીભાઈએ આ પ્રકાશનસંસ્થાને પણ ઉષ્માભર્યો સહયોગ આપ્યો છે. સાદું અને સાત્ત્વિક જીવન જીવે છે. વતનનાં દરેક કાર્યોમાં મોખરે રહ્યા છે. સાધુ-સંતો પરત્વેની પણ એટલી જ ભાવભક્તિ. તત્ત્વજ્ઞાનના કોઈ ગ્રંથો નથી વાંચ્યા પણ જીવનમાં સાર લીધો છે. “ધનના આપણે માલિક નથી પણ ટ્રસ્ટી છીએ.” આપુંયે કુટુંબ ધર્મપ્રેમી છે. શ્રી રજનીભાઈ તેમના પિતાશ્રીએ ઊભી કરેલી મંગલધર્મની કેડી ઉપર ચાલવા સતત પ્રયત્નશીલ રહ્યા છે.

મનહરબેન (બાબીબહેન) મહેતા

હરિલાલ (બાબુભાઈ) હેમચંદ મહેતા

કહેવાય છે કે જીવન ક્ષણભંગુર છે. જિંદગી તો ચાર દિવસની ચાંદની છે. પણ એ જીવનને યાવત્યયંત્રો-દિવકરો, એક સિતારાની જેમ આકાશમાં સ્થાયી કરવું, ચાર દિવસની ચડતીપડતી વચ્ચે કાયમ યાદ રહે તેમ પ્રકાશત કરવું એ કોઈ વિરલ વ્યક્તિત્વે વરેલું હોય છે. એવી વ્યક્તિઓ ભાવિ પેઢીને પ્રેરણારૂપ દીવાદાંડી બની જતી હોય છે. સાત પેઢીના સમાજને

નવો રાહ બતાવતી રહે છે.

તન-મન અને ધનની સમૃદ્ધિમાં માનવી ધનની કે તનની સમૃદ્ધિથી વધુ છાતી કાઢીને ચાલતો હોય છે, પણ માનવીની સાચી સમૃદ્ધિ મનની છે. જેને આપણે સંસ્કાર કહીને ઓળખીએ છીએ. મહેતા પરિવારમાં મનહરબેન અને બાબુભાઈનું જીવન આવી સંસ્કાર સમૃદ્ધિથી સભર હતું. ભૌતિક જીવનમાં ભલે ચડતીપડતીના અનુભવો થયા, પણ સાંસારિક જીવનમાં ઉત્તમ ગુણલક્ષણોનો સંચય અકબંધ રહ્યો અને આગામી પેઢીને ઉજાળતો રહ્યો.

હરિભાઈના દાદાબાપુ એટલે ગોરધનદાસ મોરારજી મહેતા. તે સમયના કાઠિયાવાડના પ્રખ્યાત વકીલ, વિદ્યાન રાજા-મહારાજાના કેસ ચલાવતાં કોર્ટ ધુજાવે. ધનવાન એટલા કે સામાન્ય માણસના ઘેર અનાજની કોઠીઓ ભરેલી હોય તેમ એમને ત્યાં મોતીની કોઠીઓ ભરેલી હોય, તો મનહરબેનના પિયરપક્ષે પણ એવી દોમ દોમ જાહોજલાલી હતી. એમના પિતા કોટન માર્કેટ, સુગર માર્કેટ, બોમ્બે સ્ટોક એક્સચેન્જના અગ્રેસર ગણાતા. મુંબઈના ગવર્નર અને ના. આગાખાન તેમને ‘ડ્યુક સુગર’ તરીકે સંબોધતા.

તેમ છતાં મનહરબેનનું સગપણ બાબુભાઈ સાથે નક્કી થયું એ એમના વડીલોને ગમ્યું નહીં, તેનું એક કારણ એ હતું કે બાબુભાઈ ઝાઝું ભણ્યા નહોતા. પરંતુ જે વ્યક્તિમાં એકાદ ક્ષેત્રની ઉણપ હોય તે વ્યક્તિમાં બીજા ઘણા લક્ષણો પૂરબહારમાં ખીલેલાં દેખાતા હોય છે. બાબુભાઈ સમજતા હતા કે એકડા-બગડા એ જ માત્ર ભણતર નથી. ભણતર તો માનવજીવનને અનેક રીતે ખીલવે. જીવનની સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓના પ્રણેતા તરીકે બાબુભાઈએ ઘણી જહેમત ઉઠાવી. જામનગર અને કાઠિયાવાડની રમત-ગમતની પ્રવૃત્તિઓને વિકસાવવામાં તનતોડ મહેનત કરી. ક્રિકેટ, વોલીબોલ, ફૂટબોલ, ટેનિસ જેવી

રાષ્ટ્રવ્યાપી રમતોને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે નામના મેળવે છે. તેમાં બાબુભાઈનો પાયાઆ પથર સમો ફાળો છે.

પરંતુ જીવનનું બીજું નામ ભરતી-ઓટ છે. વિશાળ સાગર સમથળ પડ્યો હોય ત્યારે એના પર ખેલવાનું મન થાય, પણ ડુંગર જેવા મોજાં ઉછાળતો-ધસમસતો હોય ત્યારે ભાગી જવાનું મન થાય. પરંતુ વિરલા એને કહેવાય કે એ વિષમ પરિસ્થિતિમાં ડગે નહીં, ભાગે નહીં, અડીખમ ઊભા રહે. મનહરબેનનું આવું અડીખમ અટંકી હતું. બાબુભાઈને ધંધા-ઉદ્યોગમાં ખોટ ગઈ. નવાનગરના રાજાએ રાજ્યના દેવા પેટે બધી માલમિલકત જપ્ત કરી. એવા કપરા સંજોગમાં પણ મનહરબેનના સંસ્કારો સોળે કળાએ ખીલેલા. તેમની ધર્મધારા જરાપણ વિચલિત ન થઈ. બીજું કોઈ હોય તો ભાંગી પડે. પણ તેઓ તો પોતાની સંસ્કાર સમૃદ્ધિથી સદાય ધીરગંભીર અને ઉત્સાહી રહ્યા. એમના આ ગજબના આત્મબળના પ્રતાપે જ ભાવિ પેઢી પડી ભાંગવાને બદલે બેઠી થઈ અને હજુ પણ એક એક ડગલું માડતા યશ-ધન-કીર્તિના સર્વોચ્ચ શિખરે પહોંચવાની હામ ધરાવે છે. આવી પ્રેરણાદાયી સંસ્કારમૂર્તિઓ હંમેશા ચિરસ્મરણીય બની રહેતી હોય છે. આપ માતા-પિતાને આપના લાડકવાયા પરિવારની કોટિ કોટિ શ્રદ્ધાંજલી.

પરેશ હરિલાલ મહેતા, શ્રીમતી દક્ષા પરેશભાઈ મહેતા, ધીરેન હરિલાલ મહેતા, શ્રીમતી હર્ષા ધીરેન મહેતા, હિમાંશુ પી. મહેતા, આનંદ ડી. મહેતા, શ્રીમતી હેમાલી એ. મહેતા, જીત એ મહેતા, દેવાંગ ડી. મહેતા, યશવી ડી. મહેતા, શ્રીમતી ઉમાબેન બી. દલાલ, વિશ્વાસ શેઠ, શ્રીમતી શ્રદ્ધા એમ હરિકુમાર, શ્રી એમ. હરિકુમારના જય જિનેન્દ્ર

સેવામૂર્તિ મણિબહેન નાણાવટી

જન્મ : ૨૮-૨-૧૯૦૫ મૃત્યુ : ૫-૪-૨૦૦૦

શ્રીમદ્ ભગવતગીતામાં ભગવાનનું એક વચન છે.

શુચીનાં શ્રીમતાં ગેહે યોગબ્રહ્મોઽ મિજાયતે ।

એટલે શ્રદ્ધાવાન અને પુણ્યશાળી આત્માઓ કોઈ ક્ષતિને કારણે યોગબ્રહ્મ થાય ત્યારે કોઈ પવિત્ર તથા સાધનસંપન્નને ઘેર અવતરે છે.

મુંબઈનાં પરાંઓમાં વિલેપારલેની ભૂમિ રાષ્ટ્રીય અને સમાજકલ્યાણની પ્રવૃત્તિ માટે ઘણી જાણીતી છે. સાદગી અને

સેવા એ જ જેનો જીવનમંત્ર છે, જેનું વ્યક્તિત્વ નિરાડંબર છે અને જેનામાં એક પ્રકારની ગરવાઈ છે તેવાં મણિબહેન વિલે-પારલે તથા દેશનાં એક સંનિષ્ઠ કાર્યધર્મી છે.

શ્રીમતી

મણિબહેનનો જન્મ

તા. ૨૮ ફેબ્રુઆરી

૧૯૦૫ને દિવસે સાબરકાંઠાના દેરોલ ગામે થયો હતો. પિતાશ્રી ચૂનીલાલ નાનચંદ ઝવેરી કાપડના મોટા વ્યાપારી અને નિરપેક્ષ સેવારત સજ્જન હતા. તેમની નિસ્પૃહતાભરી સેવાવૃત્તિની અસર મણિબહેનના નિર્મળ બાલમાનસ પર નાનપણથી જ અંકાઈ. મણિબહેન માતાના સુખથી વંચિત રહ્યાં. પિતાજી પણ પાંત્રીસ વર્ષની ઉંમરે દેવ થયા. મણિબહેન અને કાન્તાબહેન બે બહેનો મુંબઈમાં પોતાના કાકા મોતીલાલ નાનચંદને ત્યાં રહેવા આવી. ઘરનું કામકાજ, રસોઈ પાણી, આટલું આવડે તેમ જ ધાર્મિક પુસ્તકો વાંચી શકે તેટલું અક્ષરજ્ઞાન હોય તે છોકરી ભણેલી ને સંસ્કારી કહેવાય તેવી માન્યતા તે જમાનામાં હતી. મુંબઈની માંગરોળ જૈન કન્યાશાળામાં રહી ગુજરાતી ચોથું ધોરણ મણિબહેને પસાર કર્યું. ગૃહજીવનના પાઠ સાથે જૈન ધર્મગ્રંથોનું વાચન એ પ્રમાણે એમના જીવનશિક્ષણની શરૂઆત થઈ.

૧૯૨૨માં સત્તર વર્ષની વયે શ્રી ચંદુલાલ નાણાવટી સાથે એમનાં લગ્ન થયાં. નાણાવટી કુટુંબ ગાંધીવિચારોથી સારી રીતે પરિચિત અને પ્રભાવિત હતું એટલે સ્વદેશી વસ્તુઓ તરફનો ઝોક તે કુટુંબમાં સહજ હતો. શ્રી ચંદુભાઈ સ્વયં બાપુના નિકટવર્તી હતા. બાપુએ ચીધેલું કામ તેઓ તત્પરતાથી કરતા.

૧૯૩૦માં જ્યારે સત્યાગ્રહની લડત શરૂ થઈ ત્યારે શ્રી ચંદુભાઈ કુટુંબ સાથે સિલોન રહેતા હતા. આંદોલન મોટા પાયા પર શરૂ થયાના સમાચાર મળ્યા એટલે કામધંધો સંકેલી ૧૯૩૧માં ફરી મુંબઈ આવી ગયા. મહારાષ્ટ્રની સત્યાગ્રહ

છાવણીમાંથી લડતની વ્યૂહ ગોઠવણ, ટુકડીઓ તૈયાર થતી અને ઠેર ઠેર મહારાષ્ટ્રમાં જતી. શ્રી જમનાલાલ બજાજ એ છાવણીના પ્રથમ સરદાર, તેઓની ધરપકડ થઈ પછી શ્રી કિશોરલાલ મશરૂવાળાએ કામનાં સૂત્રો સંભાળ્યાં. એમના પછી સ્વામી આનંદ, શ્રી દિલખુશભાઈ દીવાનજી, શ્રી ગોકુળભાઈ ભટ્ટ, શ્રી માર્કડભાઈ મહેતા એવા આવતા ગયા. શ્રીમતી જાનકીબહેન બજાજ, શ્રીમતી ગોમતીબહેન મશરૂવાળા વગેરે બહેનો પણ આ સત્યાગ્રહની છાવણીમાં જ રહેતી. શ્રી ચંદુભાઈ તથા મણિબહેન આ છાવણીમાં જોડાયાં. મણિબહેને ખાદી પહેરવાની શરૂ કરી. બહેનો છાવણીની અંતર્ગત વ્યવસ્થા ઉપરાંત પ્રભાતફેરીઓ સરઘસો, દાડના પીઠા પર જઈ પિકેટિંગ કરવું, ઈત્યાદિ કાર્યો પણ સરસ રીતે કરતી.

૧૯૩૧ના પારલાના ભગિની સેવા મંદિરમાં બાપુ ઊતર્યા ત્યારે એમની બધી વ્યવસ્થા મણિબહેન અને મધુરીબહેન અંજારીયાએ સંભાળી અને બાપુ સાથે જ પ્રત્યક્ષ પરિચય થયો. જો કે ગાંધીવાદી જીવનપ્રણાલીની દીક્ષા તો સ્વામી આનંદે જ છાવણીમાં આપી હતી ત્યાર પછી સ્વામીજીને જ્યારે આંખની પીડા થઈ ત્યારે મણિબહેને તેમને પોતાને ઘેર આવવાનું આગ્રહભર્યું આમંત્રણ આપ્યું ત્યારે સ્વામીજી બોલ્યા. “મારા જેવો બાવો તારે ત્યાં આવશે તો તું આખીયે લૂંટાઈ જઈશ.” મણિબહેને નમ્રતાથી ઉત્તર આપ્યો, “ત્યારની વાત ત્યારે-પડશે તેવા દેવાશે.” અંગ્રેજોના સમયમાં મણિબહેને દાખવેલી આ હિંમત સ્વામીદાદાને સ્પર્શી ગઈ. તેમણે મણિબહેનને દીકરી ગણી. રાષ્ટ્રીયતાની લડત, બાપુની કોંગ્રેસની અને કોંગ્રેસના નેતાઓની ધણી વાતો કરી. બાપુની જીવનદૃષ્ટિનું રહસ્ય પણ સમજાવતા. આજે જે મણિબહેન આપણી વચ્ચે છે એમના એ શાંત, કર્મઠ, પ્રસન્ન અને ઉદાર વ્યક્તિત્વના ઘડતર પાછળ સ્વામીદાદાની કેળવણી, તેમનો સ્નેહ અને માર્ગદર્શન છે.

બાપુ ગોળમેજી પરિષદ માટે લંડન ગયા તે સમયે પારલા મુકામ કર્યો ત્યારે મણિબહેનને બાપુ સાથે રહેવાની તક મળી અને બાપુનો વિશેષ પરિચય થયો. બધી બહેનોએ બાપુ પાસે કંઈક કાર્ય અંગેના માર્ગદર્શનની માંગણી કરી ત્યારે બાપુએ કહ્યું કે, “પારલામાં જ બહેનો દ્વારા સંચાલિત અને બહેનો દ્વારા જ ચાલે એવો ખાદી ભંડાર શરૂ કરો.”

આ પછી ૧૯૩૪ના જાન્યુઆરીની ૨૧મી તારીખે

પારલામાં ‘ખાદીમંદિર’ શરૂ થયું, જે આજે પણ બહેનો હસ્તક જ ચાલે છે. મણિબહેનને મન એ ‘ખાદીમંદિર’નું મહત્વ વિશેષ છે. તેઓ કહે છે ‘ખાદીમંદિર, મારી શાળા અને ખાદી મારું પાઠ્યપુસ્તક છે. પોતે નિયમિત કાંતનારાં અને પોતાના હાથે કાંતેલા સુતરની જ ખાદી પહેરનારાં છે. પોતાના કુટુંબીજનો પણ ખાદી જ પહેરે તેવો પણ આગ્રહ સેવે છે.

શ્રી ચંદુભાઈના અવસાન પછી તેમનું સ્મારક કોઈ ગામડામાં કરવાની મણિબહેનની ઇચ્છા હતી પણ કુટુંબીજનોનો આગ્રહ મુંબઈમાં જ રચવાનો હતો. આ વાત બાપુ પાસે પહોંચી. બાપુએ કુટુંબની ઇચ્છાને માન્ય રાખી. ત્યાર પછી ‘શ્રી ચંદુલાલ નાણાવદી કન્યા વિનય મંદિર’ની સ્થાપના થઈ. આ શાળામાં બાપુના આદર્શોનું પાલન કરવા પ્રયત્ન થતો આવ્યો છે.

૧૯૪૫માં કસ્તુરબા નિધિના કામકાજમાં મણિબહેને સહકાર આપ્યો હતો. ૧૯૪૬માં મુંબઈમાં આવેલ અખિલ ભારત ચરખાસંઘના મંત્રીની જવાબદારી પૂ. બાપુજીના આશીર્વાદથી સંભાળી હતી. હાલના મુંબઈ ખાદી ગ્રામોદ્યોગ સંઘના મંત્રી અને ખજાનચીનું પદ પણ સંભાળ્યું.

મણિબહેને કોઈ હોદ્દા કે પદ માટે પડાપડી કરી નથી. આવી પડેલા હોદ્દા કે માનનો પણ સંકોચ અનુભવ્યો છે. મૂંગાં મૂંગાં સેવા કરવી તેને જ તેમણે પોતાનો ધર્મ માન્યો છે. શહેરમાં અનેક પ્રવૃત્તિઓ છતાં ગામડાંઓ અને આદિવાસીઓ તરફથી એમની સેવાનો ઝોક ઘણો છે. ડાંગ પ્રદેશમાં આદિવાસીઓ વચ્ચે એમણે ઘણાં વર્ષ કામ કર્યું. ત્યાં પણ ખાદી, કેળવણી અને કલ્યાણ-કાર્ય કરવાની શરૂઆત કરી. ધરમપુર, બારડોલી, ઉમરગામ, વાપી, કરાડી, મઢી અને વેડછી વગેરે સ્થળોએ જે આદિવાસીઓનાં છાત્રાલયો ચાલે છે તેમાં તેઓ ખૂબ રસ લે છે અને અવારનવાર ત્યાં દોડે છે. આની પાછળ એમની નિરંતર સેવાવૃત્તિ તથા તેમનું સમગ્ર જીવન જ સેવાના આદર્શને નિવેદિત છે તેની પ્રતીતિ થાય છે.

દલિત-પીડિતના ઉદ્ધાર માટેનાં કામો કરતાં એમની કરુણા વિકસી. જ્યાં દલિત-પીડિત હોય ત્યાં દોડી જવું અને તેમને સહાય કરવી એ એમના જીવનનું ધ્યેય હોય તેમ જ જે પ્રદેશમાં કુદરતી સંકટો આવ્યાં ત્યાં ત્યાં દોડી જઈને એમણે એ લોકોની સેવા કરી છે અને કરે છે. પૂ. રવિશંકર મહારાજના માર્ગદર્શન નીચે સુરત, મહુવા, ઉત્તર ગુજરાત,

બિહાર, ઓરિસ્સા, આંધ્ર બધે જ જ્યારે સંકટો આવ્યા ત્યારે તેઓ દોડી ગયાં છે; ત્યાંનાં લોકોને ઘરો બાંધી આપ્યાં છે. કપડાં, વાસણ અને અનાજ આપ્યા છે અને સહુ નિરાધારોને આધાર આપ્યો છે. બધાં સેવાનાં કાર્યો કરવા માટે તેમણે ‘મુંબઈ ઉપનગર રિલિફ ફંડ’ની સ્થાપના શ્રી વિષ્ણુપ્રસાદ દેસાઈને અધ્યક્ષપદે અને બીજા સાથીઓની મદદથી કરી. આ સંસ્થાના ઉપક્રમે રિલિફનાં બધાં કામો થયાં છે. આ સેવાનાં કામો ઉપરાંત ઘરમાં કે કુટુંબમાં કોઈ પણ માંદું હોય તો તેઓ તરત ચાકરી કરવા પહોંચી જાય છે. તેમણે પ્રાથમિક શિક્ષણ પણ નથી મેળવ્યું, છતાં મુંબઈની પચરંગી કેળવણીની પ્રજામાં જે.પી.નો હોદ્દો ૨૦ વર્ષ સુધી શોભાવ્યો હતો.

જ્યારે પારલામાં કન્યા વિનયમંદિરની સ્થાપના કરવા બાપુજીએ હા પાડી ત્યારે સ્વામીજીને લાગેલું કે ‘છોકરી દબાઈ જશે.’ ત્યારે બાપુએ હસીને કહ્યું હતું કે “તો આપણે એને બેંચી લઈશું.” આટલે વર્ષ જોઈ શકાય છે કે મણિબહેન ક્યાંય દબાઈ નથી ગયાં. શબ્દોમાં તેઓ શોધ્યાં જડે તેમ નથી, પણ તેમનાં કાર્યોથી તેમની નિષ્ઠાવાન, સેવાભાવી મૂર્તિની કાંઈક ઝાંખી થઈ શકે. સાદાઈ અને ત્રેવડ તેમના આગવા ગુણો છે. પરોપકારીપણું ને માનવીય તત્ત્વ તે તેમનો પ્રેમભાવ છે અને કર્મ એ જ એમનો ધર્મ છે. તેઓ ફક્ત ખાદી સેવિકા જ નથી પરંતુ દેશસેવિકા છે. ખાદી પરિવારમાં ‘બા’નું બિરૂદ મેળવનાર મણિબહેન અનેક રીતે અભિનંદનીય અને અનુકરણીય બન્યા.

આવા પૂજ્ય મણિબાને અમારા કોટી કોટી વંદન.

—મૃણાલિની દેસાઈ

શ્રી મહેશભાઈ શાંતિલાલ લોદરીયા

મનોબળ જેનું દેહ હતું,

હેતના જે મહાસાગર હતા,

શાસન જેના રોમરોમમાં વસ્યું હતું,

ભાઈચારો જેનો જીવનમંત્ર હતો અને

ઈશ્વરમાં જેને પૂર્ણ ભરોસો હતો.....

એવા એક નિખાલસ, સરળ અને નિષ્ઠાવાન કાર્યકર્તા મહેશભાઈનો જન્મ અલબેલી મુંબઈ નગરીમાં શ્રી શાંતિલાલ દેવશીભાઈ લોદરીયાના કુળમાં માતૃશ્રી મંછાબેનની કુક્ષીએ થયેલ.

બાળપણથી વિશિષ્ટ વ્યક્તિત્વ, તીવ્ર બુદ્ધિમત્તા સાથે આગવી સૂઝબુઝ છતાં ક્યાંય અહંકારનું નામ નહીં, મુખ ઉપર સદા પ્રસન્નતા, હસતો ચહેરો અને કાર્ય કરવાની ધગશ! ક્યાંય આળસ પ્રમાદનું નામ નહીં! પહેરવેશ સદા સાદો છતાં મર્યાદિત, ભાષામાં નમ્રતા સાથે મધુરતા ક્યારેય કોઈની નિંદામાં રસ નહીં, પરોપકાર, જીવદયા અને શાસન-સમાજની સેવા કરવાનો વારસાગત ગુણ હતો. તેમના પિતાશ્રી પણ સંઘમાં અગ્રણી હતા તેથી શાસન-સમાજના કાર્યોમાં નાનપણથી જોડાયા હતા.

શ્રી મચ્છુકાંઠા વિશાશ્રીમાળી જૈન સમાજના પ્રમુખ-ટ્રસ્ટી રહીને સમાજની અનેક પ્રવૃત્તિઓને વેગ આપ્યો. જ્ઞાતિજનો માટે તબીબી સારવાર માટે માતબર ફંડ ધોલાણી પરિવાર તરફથી મેળવ્યું. વાડી બનાવવાનું સ્વપ્ન સાકાર કરી આપ્યું જેમાં તેમનું દેહ મનોબળ અને વિપરીત સંજોગો વિરોધી વાતાવરણમાં તેમની આંતરિક લાગણી, નમ્રતા અને મૈત્રીભાવ જ કારણભૂત હતા.

શ્રી ટીકર જૈન સંઘમાં ઘણી સેવા આપી, નાનો સંઘ છતાં ભૂકંપ પછીના જિર્ણોદ્ધાર, પ્રતિષ્ઠા, નૂતન ઉપાશ્રય આદિ સર્વ કાર્યો ટૂંક સમયમાં પૂર્ણ કરી આપ્યા. માદરે વતન ખાખરેથી ગામનું ઋણ પોતાને માથે છે એમ સમજી ભૂકંપ આવ્યો ત્યારે મુંબઈથી ઘણી રાહતસામગ્રી ભેગી કરી તુરત ત્યાં પહોંચી ગયા હતા અને પોતાના ગ્રામજનોના આત્મીય સ્વજન બની તેમના પુનર્વસન માટે તનમનધનથી સેવામાં લાગી પડ્યા હતા. ગુપ્તદાનના પ્રખર હિમાયતી હતા. અનેક નિઃસહાય કુટુંબોના બંધુ બની તેમના અશ્રુ લૂછ્યા અને તેમને પગભર થવામાં સહાયક બન્યા.

ગણિવર્ય પૂ. તીર્થભદ્ર વિ.મ.સા. આદિ ઠાણાનું ચાતુર્માસ ધામધૂમથી કરાવવાનો તેમનો મનોરથ હતો કારણ કે તેમને ગુરુ તરીકે સ્વીકાર્યા હતા!

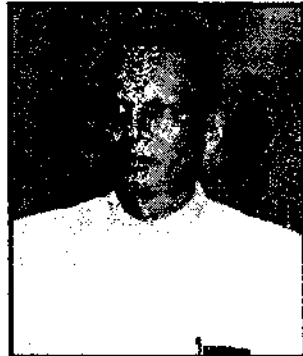
ધાર્મિકક્ષેત્રે પણ જીવનઉદ્યાન વિકસિત હતું. શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ દાદાની અતૂટ શ્રદ્ધાને કારણે છેલ્લા ૧૭ વર્ષથી નિરંતર શંખેશ્વર તીર્થની યાત્રાએ દર પૂનમે જતા. માતાપિતાના

સ્વર્ગવાસ બાદ તેમના આત્મશ્રેયાર્થે શ્રી નમીનાથ ભ.ની પ્રતિષ્ઠાનો અમૂલ્ય લાભ લીધો. મુંબઈ-ઘાટકોપરમાં પણ સંઘકમિટીમાં ૪ વર્ષ સેવા આપી અને ખાખરેચીમાં ભૂકંપ બાદ દેરાસરના જિજ્ઞાસુદ્વારમાં સિંહફાળો નોંધાવ્યો. પાંજરાપોળ વગેરે અનેક કાર્યોમાં સહકાર આપ્યો.

આ સાથે માનવતા, સમાજસેવાના વિશાળ ફલક ઉપર પ્રતિભાનો તેજપૂંજ પ્રસરાવી, વિશિષ્ટ સદ્ગુણો અને સંપત્તિનો સદ્વ્યય કરી દરેક ક્ષેત્રે પ્રગતિ સાધી હતી. પુણ્યયોગે તેમને કુટુંબ પણ એવું મળ્યું હતું. તેમના ધર્મપત્નિ શારદાબેન તથા બે પુત્રો હિમાંશુ અને હિરેન દરેક કાર્યોમાં તેમને સહકાર આપતા સાથે અનુકૂળતા કરી આપતા હતા.

આવા શાસનના વિનમ્ર સેવક પ્રભુકૃપાએ સમાધિમરણને પામી, જાણે પ્રભુને મળવા ચાલ્યા ગયા. સંઘમાં સમાજમાં અને કુટુંબમાં તેમની ખોટ પડી. પ્રભુ તેમના આત્માને શાંતિ અર્પે!

સ્વ. શ્રી માણેકલાલ સવાણી

શ્રીમતી શાંતાબેન માણેકલાલ સવાણી સ્વ. માણેકલાલ સવાણી

માણેકલાલનો તા. ૨૨-૬-૧૯૨૮માં મુંબઈમાં જન્મ, વતન ધાનેરા (જિલ્લો બનાસકાંઠા)

અનિવાર્ય સંજોગોને કારણે ભણતર અધૂરું છોડી ટ્રાન્સપોર્ટના ધંધામાં પિતાજી શ્રી વાડીલાલભાઈ સાથે 'વાડીલાલ નથુભાઈ એન્ડ કું.'માં જોડાયા. ટ્રાન્સપોર્ટના ધંધામાં ઝંપલાવ્યું. ત્યાર પછી તેમણે ક્યારેય પાછા ફરીને જોયા વગર અદમ્ય ઉત્સાહ અને દીર્ઘદૃષ્ટિ વાપરી સખત પરિશ્રમથી દેશના વિવિધ પ્રદેશોમાં અલગ અલગ માલની હેરફેર કરવા લાગ્યા અને પોતાની જાતને આંતરરાજ્ય રોડ ટ્રાન્સપોર્ટ ઉદ્યોગમાં મજબૂત રીતે સ્થાપિત કરી.

ઈ.સ. ૧૯૫૩માં 'વાડીલાલ નથુભાઈ એન્ડ કું.'નું નામ બદલીને 'સવાણી ટ્રાન્સપોર્ટ કું.' કર્યું. ધંધાના વિસ્તરણને કારણે ઈ.સ. ૧૯૫૮માં કંપની પ્રા. લિ. કંપની તરીકે સ્થાપિત થઈ. ઈ.સ. ૧૯૮૮માં કંપની 'સવાણી ટ્રાન્સપોર્ટ લીમિટેડ' બની, અને તેઓ તેના ચેરમેન અને મેનેજિંગ ડાયરેક્ટર બન્યા. ધંધાની સિદ્ધિરૂપે ૧૦૦ બ્રાન્ચો અને રૂ. ૧ કરોડના ટર્નઓવર સાથે કંપનીની રજતજયંતીની ઉજવણી કરી. પછીના ૧૦ વર્ષમાં જ ખંત અને ઉત્સાહથી કંપનીને દોરવણી આપીને ૨૦૦થી વધારે બ્રાન્ચો અને રૂ. ૩૦૫૦ કરોડના ટર્ન ઓવર સાથે ઝડપથી વિસ્તરણ કર્યું. ત્યારબાદ કંપનીએ રૂ. ૩૫ કરોડના ટર્નઓવર સાથે સુવર્ણજયંતીની ઉજવણી કરી. ધંધાનું વિસ્તરણ બહુ ઝડપથી કરવાની સાથે આજે ૪૦૦થી વધારે બ્રાંચો દેશભરમાં પ્રસરેલી છે. પોતાના ધંધાની સાથે સાથે તેમણે ધંધાના બીજા માર્ગો જેવા કે પેટ્રોલપંપ, એક્સપોર્ટ, નાણાંકીય ધીરાણ, ગોદામો, જેવા ધંધામાં વિસ્તરણ કર્યું. એમની દોરવણીથી 'સવાણી ગ્રુપ'નો મજબૂત પાયો નખાયો. ગ્રુપનું ટર્નઓવર રૂ. ૮૦ કરોડથી વધારે છે, અને તેના નેજા હેઠળ ઔદ્યોગિક સાહસો પ્રગતિ કરી રહ્યાં છે.

ઈ.સ. ૧૯૫૮માં 'સમગ્ર ટ્રાન્સપોર્ટ ઉદ્યોગ મહામંડળ' (ઓલ ઈન્ડિયા મોટર ટ્રાન્સપોર્ટ કોંગ્રેસ)માં જોડાયા. ૧૯૬૦માં મેનેજિંગ કમિટીના મેમ્બર થયા અને ૧૯૭૪-૭૬માં પ્રમુખ બન્યા. આ સંસ્થાએ તેમને તેમની ભવ્ય સેવાઓની કદરૂપે મેનેજિંગ કમિટીના કાયમી સભ્ય બનાવવામાં આવ્યા. તેઓ 'ઈન્ડિયન મર્ચન્ટ ચેમ્બર્સ'ના સભ્ય હતા. તેમજ તેની વિવિધ કમિટીમાં પણ સક્રિય હતા.

તેમના પિતાશ્રી સ્વર્ગસ્થ શ્રી વાડીલાલ સવાણી રાજકીય સંસ્થાઓ સાથે જોડાયેલા હતા. તેમના પિતાની દોરવણી હેઠળ યુવાન વયમાં શ્રી માણેકભાઈ સવાણીએ સામાજિક કાર્યોમાં રસ લેવાનો શરૂ કર્યો અને તેઓ ઘણી સામાજિક સંસ્થાઓ સાથે જોડાયા. તેઓ ઈ.સ. ૧૯૬૭ થી ૧૯૮૦ સુધી 'ધાનેરા આરોગ્ય સમિતિ'ના પ્રમુખ હતા. તેમના કાર્યકાળ દરમિયાન તેમના વતન ધાનેરામાં જરૂરિયાતમંદ અને ગરીબલોકોને સેવા આપવા માટે વિશાળ હોસ્પિટલ પ્રોજેક્ટ શરૂ કરીને પૂર્ણ કરવામાં આવ્યો.

તેઓ પાલનપુર સમાજ કેન્દ્ર, આત્માનંદ જૈન સભા, માટુંગા ગુજરાતી ફલબ, ઓમ જ્યાલક્ષ્મી કો. લો. અને

લોનાવલા કો. ઓ. હા. સો. લિ.ના પ્રમુખ હતા. તેઓ માનવસેવા સંઘ અને એમ.પી. કોલેજ ઓફ ગર્લ્સ (એસ.એન.ડી.ટી.)ના ઉપપ્રમુખ હતા અને બીજી ઘણી સામાજિક સંસ્થાઓ સાથે જોડાયેલા હતા.

તેઓ સને ૧૯૬૮માં 'રોટરી ક્લબ'માં જોડાયા અને ૧૯૮૮-૮૯ની સાલમાં પ્રમુખ તરીકે નિમાયા હતા. તેઓ 'જાયન્ટ ગ્રુપ ઓફ સાયન' અને ઉત્તર ગુજરાત સોશયલ ગ્રુપના પ્રમુખ હતા. તેઓ સક્રિય રીતે ધી ઇન્ડિયન વેજિટેરિયન કોંગ્રેસ, ઇન્ડિયન કાઉન્સિલ ઓફ સોશયલ વેલફેર, ધી આર્ટ સોસાયટી ઓફ ઇન્ડિયા અને શ્રી માદુંગા ગુજરાતી સેવામંડળ સાથે જોડાયેલા. શૈક્ષણિક કાર્યોમાં તેમણે સ્કૂલ અને કોલેજો બંધાવવામાં મદદ કરીને ફાળો આપેલ છે. તેઓ સક્રિય રીતે શ્રી વલ્લભ શિક્ષણ સંગીત આશ્રમ, એસ.એ. જૈન કોલેજ ઓફ ટ્રસ્ટ એન્ડ મેનેજમેન્ટ સોસાયટી અને શ્રી યશોવિજયજી જૈન ગુરુકુળ-પાલિતાણા સાથે સંકળાયેલ હતા. સવાણી સભાગૃહ (માનવસેવા સંઘ દ્વારા બનાવેલ ઓડિટોરિયમ) તેમની કાર્યશીલતા તેમજ સામાજિક કાર્યોના જીવંત સ્મારક તરીકે યાદગાર બન્યું છે.

તેમણે જુદી જુદી ધાર્મિક અને સખાવતી સંસ્થાઓમાં પણ પોતાનું યોગદાન આપેલ છે. તેમનું યોગદાન ભોજનશાળા, ધર્મશાળાદિ માટે મકાન બાંધવા અંગે શંખેશ્વર, મહેસાણા, નાગેશ્વર, અંબાલા વગેરે સ્થાનોમાં અંકિત થયેલ છે. તેઓ પ્રતિષ્ઠિત જૈન સંસ્થાઓ જેવી કે ભારત જૈન મહામંડળ, મહાવીર જૈન વિદ્યાલય, ઓલ ઇન્ડિયા શ્વેતામ્બર જૈન કોન્ફરન્સ, શ્રી આત્મવલ્લભ જૈન સ્મારક શિક્ષણનિધિ, શ્રી આત્માનંદ જૈન સભા અને મહારાષ્ટ્ર જૈન વિદ્યાભવન સાથે સંકળાયેલા હતા. સને ૧૯૭૭માં ૫૦૦ યાત્રિકો સહિત સ્પેશયલ ટ્રેન દ્વારા ઉત્તર પૂર્વ અને પશ્ચિમમાં આવેલા જૈન ધાર્મિક તીર્થોના ૪૦ દિવસ લાંબા યાત્રાપ્રવાસનું આયોજન કરેલું. તેમની અનેકવિધ સેવાની કદરૂપે સને ૧૯૭૦માં મહારાષ્ટ્ર સરકારે તેમને 'જસ્ટિસ ઓફ પીસ' અને પછી 'સ્પેશયલ એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ' SEM તરીકે નિમણૂક કરેલી. તેમને ટ્રાન્સપોર્ટ ઉદ્યોગમાં પણ તેમની સેવાની કદરૂપે સને ૧૯૮૫માં 'ઉદ્યોગરત્ન' તેમજ સને ૧૯૮૬માં 'શિરોમણિ' એવોર્ડ ભારતના મા. રાષ્ટ્રપતિ ગ્યાની ઝૈલસિંહના હાથે અર્પણ કરવામાં આવેલ હતો. સને ૧૯૮૮માં નહેરુ

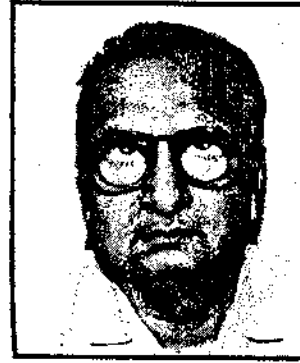
સેન્ટિનરી એક્સલ્સ એવોર્ડ અને સને ૧૯૯૧માં ગ્લોરી ઓફ ઇન્ડિયા ઇન્ટરનેશનલ એવોર્ડ પ્રાપ્ત થયો.

લાંબી બિમારી બાદ ૧૨ જૂન ૧૯૯૩ના રોજ ઝળહળતો તારો ખરી પડતા જૈન સમાજને ઘણી મોટી ખોટ પડી.

તેમને વ્યાપારિક, સામાજિક તથા સખાવતી ક્ષેત્રમાં નોંધપાત્ર યોગદાન બદલ મરણોત્તર 'માનવસેવા પુરસ્કાર' પણ આપવામાં આવ્યો હતો. આ પરિવારના શ્રી નયનભાઈ સવાણીએ આ પ્રકાશનપ્રવૃત્તિને સારો સહયોગ આપ્યો છે.

જીવદયાના પ્રખર હિમાયતી

સ્વ. મોહનલાલ જે. કોઠારી

શ્રી મોહનલાલ જે. કોઠારીનો જન્મ સને ૧૯૦૪માં ચૂડા મુકામે થયો હતો. નાનપણમાં માતા તેમ જ પિતાની છાયા ગુમાવી દીધેલ. સોળ (૧૬) વર્ષની નાની ઉંમરે આજીવિકા અર્થે ઝરિયા (બિહાર) જઈ વસવાટ કર્યો. ત્યાં ધંધાનો અનુભવ લઈ ૨૮ વર્ષની ઉંમરે અમદાવાદમાં સ્થાયી થયા અને ઇન્કમટેક્સના વકીલ તરીકે કારકિર્દી ચાલુ કરી. ધંધામાં નીડરતા અને પ્રામાણિકતાને લીધે એક બાહોશ ઇન્કમટેક્સના વકીલ તરીકે પ્રતિષ્ઠા પ્રાપ્ત કરી. ઇન્કમટેક્સના કાયદા અંગે ગુજરાતીમાં સૌ પ્રથમ તેઓએ પુસ્તક બહાર પાડેલ.

તેઓશ્રી જીવદયાના હિમાયતી હતા. તેમણે સને ૧૯૪૮માં સરકારે રચેલ વાંદરાટોળીના કાર્યક્રમને નિષ્ક્રિય બનાવવામાં ફાળો આપેલ. તે જ અરસામાં અમદાવાદમાં ગૌવધ વિરોધની ચળવળમાં સક્રિય ભાગ લીધો. પશુ પ્રત્યે ધાતકી-નિવારણ મંડળની કારોબારીમાં તેઓ વરસો સુધી સભ્ય હતા. પોતાની માતૃભૂમિ ચૂડામાં પશુદવાખાનું મોટું દાન આપી ચાલુ કર્યું, જે પશુદવાખાનામાં આજે વર્ષે પાંત્રીસસો (૩૫૦૦) મૂંગાં પ્રાણીઓ લાભ લે છે. ચૂડામાં પંખીઓ માટે ચબૂતરો કરાવેલ છે. તેઓનો નિયમ હતો કે દરરોજ સવારે ચબૂતરામાં આઠ શેર અનાજ નાખીને પછી જ દાટણ કરવું, જે તેઓના વારસદારોએ ચાલુ રાખેલ છે. ગરીબ પ્રત્યે તેમને અનહદ હમદર્દી હતી.

ગરીબોને તેઓ હંમેશાં મદદ કરતા હતા.

સાબરમતીના પોતાના રહેવાના નિવાસસ્થાને દેરાસર બાંધી સવાતેર ફૂટની ઊંચાઈના શ્રી શાંતિનાથ ભગવાનની પ્રતિષ્ઠા કરેલ છે. આબુમાં શ્રી દેલવાડાનાં દેરાસરોમાં શ્રી મહાવીર સ્વામીના દેરાસરમાં મૂળનાયકની જમણી અને ડાબી બાજુએ શ્રી આદીશ્વર પ્રભુ અને શ્રી શાંતિનાથ પ્રભુ તથા શ્રી પાર્શ્વનાથ પ્રભુને બિરાજમાન કરેલ છે. તેઓ તા. ૧૯-૮-૬૯ના રોજ સવારે અચાનક સ્વર્ગવાસી થયા. શ્રી સાબરમતી રામનગરના શ્રીસંઘે તેમના ફોટાની માંગણી કરતાં શ્રી વર્ધમાનતપ આયંબિલ ખાતામાં તેમનો ફોટો વારસદારોએ મુકાવેલ છે. તેઓશ્રીના આત્માના કલ્યાણાર્થે વારસદારોએ ભાગીદારી યોજિત શ્રી પાલિતાણા મુકામે સં. ૨૦૨૮માં શ્રી ઉપધાનતપ કરાવેલ છે. પ્રભુ તેઓશ્રીના આત્માને શાશ્વત શાંતિ અર્પે.

અજાતશત્રુ-સમયપારખુ-દૂરંદેશી પથ્થદર્શક

યુગધર્મને પિછાણનાર નરપૂંગવ

શેઠશ્રી મોહનલાલ બેચરદાસ મહેતા

પુષ્પ તણી પાંદડીએ બેસી

કરતું કોણ ચિરંતન હાસ?

પૃથ્વી ઉપરથી ઊઠે કોનો

સુરભિત પુલકિત મુખરિત શ્વાસ?

જન્મભૂમિ દુદાણા (જિલ્લો-ભાવનગર)ના મૂળનાયક શ્રી વિમલનાથ દાદાના તેમજ શ્રી તાલધ્વજગિરિ તીર્થાધિપતિ શ્રી સાચાદેવ સુમતિનાથ દાદાના આશીર્વાદની પૂંજ સાથે સને ૧૯૨૨માં ટાંચા સાધનો વચ્ચે મુંબઈ આવીને કારકિર્દીનું પુરુષાર્થ પ્રેરિત પ્રારબ્ધના બળે ઘડતર કરનાર શ્રેષ્ઠી શ્રી મોહનલાલભાઈનું જીવન પ્રેરણાત્મક હતું. એક સામાન્ય સર્વિસથી શરૂઆત કરીને ક્રમેક્રમે દૂધના બિઝનેસમાં સામ્રાજ્ય ઊભું કર્યું અને અર્થોપાર્જન સાથે ધર્મોપાર્જન કરતાં છતાં ઘોઘારી સમાજમાં આગવું સ્થાન પ્રાપ્ત કર્યું તેની યશોગાથા આજે પણ અનેકોનું માર્ગનિર્દેશન કરે છે.

તેમના હૈયે હરહંમેશ સમાજનું હિત રમમાણ રહેતું હતું તેમજ ધર્મક્ષેત્રોને પુષ્ટીબળ આપવા સદાય તત્પર રહેતાં હતાં. પ.પૂ. આ.ભ. શ્રી જ્યાનંદસૂરીશ્વરજી મ.સા. તથા શિષ્ય પ.પૂ.શ્રી જયશેખરજી મ.સા.ની શુભનિશ્રામાં મુંબઈમાં ૩૧” ઈયના શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાન ભરાવ્યા અને પ્રાંગમ્ના મધ્યે પ્લોટ

વિસ્તારમાં દેરાસરમાં પ્રતિષ્ઠિત કરાવીને મહામૂલો લાભ લીધો હતો. સં. ૨૦૬૫માં ધરમપુર, જિલ્લો વલસાડ ખાતે શ્રી મણીભદ્રવીરજીની પ્રતિષ્ઠાના લાભાર્થી બન્યાં હતાં. શ્રી શંખેશ્વર મહાતીર્થ, શ્રી શાંતિનાથ જિનાલય-કોટ, શ્રી જૈન ઉપાશ્રય-બેંગલોર/સાવરકુંડલા, શ્રી શાંતિનાથ જિનાલય-તળાજામાં પ્રતિષ્ઠા ચૌમુખજીમાં શ્રી શ્રેયાંસનાથ ભગવાન (પૂર્વાભિમુખ)ને બિરાજિત કરાવ્યાં ઇત્યાદિ લાભો લીધાં હતાં. સમાજક્ષેત્રે શ્રી તાલધ્વજ જૈન બોડીંગ, શ્રી સિદ્ધક્ષેત્ર જૈન બાલાશ્રમ-પાલિતાણા, શ્રી શ્રાવિકાશ્રમ-પાલિતાણા, લાયન્સક્લબ-ઘાટકોપર, હિન્દુ મહાસભા-ઘાટકોપર, લાયન્સ કિલનિક-ઘાટકોપરમાં ૧-૧ બેડ, વી.સી. હોસ્પિટલ-ભાવનગરમાં દંતવિભાગ વગેરે અનેક સ્થાનોએ અનુદાનો મહેતા પરિવારના નામે જમા બોલે છે.

ધર્મમય તેમજ પ્રભુમય જીવનખંડમાં શ્રી શંખેશ્વર, તારંગા, મહેસાણા, આબુ ઇત્યાદિ તીર્થોનો અઠવાડીક કૌટુંબિક યાત્રાપ્રવાસ યોજીને સ્વ-પર કલ્યાણ સાધ્યું અને સને ૧૯૭૨ના મેની ૧૦ તારીખે સમાધિપૂર્વક અરિહંત શરણને પામી ગયા. વર્તમાને પિતાશ્રીએ વિકસાવેલાં ધંધાનું સફળ સંચાલન શ્રી શશીકાંતભાઈ અને શ્રી નિર્મળભાઈની બંધુબેલડી કરી રહી છે. શ્રી મોહનલાલભાઈના ઉચ્ચ આદર્શો તથા ઉજ્જવળ કુટુંબ પરંપરાનુસાર બંને સુપુત્રો ધર્મક્ષેત્રે, સમાજક્ષેત્રે તેમજ શૈક્ષણિકક્ષેત્રે યથાયોગ્ય સાથ-સહકાર અર્પી રહ્યાં છે. વડીલોની ભાવના મુજબ વતન દુદાણામાં શ્રી વિમલનાથદાદાના નૂતન જિનાલય માટે ભૂમિદાન કરીને અતિદુર્લભ એવો માનવભવ સાર્થક કર્યો છે. આવા શાસનપ્રેમી પરિવારની ભૂરિ ભૂરિ અનુમોદના!

ઉદારચરિત્-ધર્મપ્રેમી-ગુણગ્રાહી

શ્રી રતિલાલ દુર્લભદાસ દોશી

(મોટા ખૂંટવડાવાળા-

ઘાટકોપર)

સૌરાષ્ટ્રની સુવર્ણભૂમિ પર સમયેસમયે ધર્મશૂરાં તેમજ કર્મશૂરાં નરરત્નો નીપજ્યાં છે.

પૂર્વ દિશામાં શ્રી શત્રુંજય મહાતીર્થ અને પશ્ચિમે શ્રી ગિરનારજી તીર્થની મધ્યમાં માલણ

નદીના તટે વસેલા રળિયામણા ગામ મોટા ખૂંટવડાની શોભા નિરાળી છે અને ત્યાંના ધર્મભીરુ આત્માઓની વાત ન્યારી છે.

ઈન્દ્રધનુષ્ય જેવા નયનાભિરામ વ્યક્તિત્વના સ્વામી એવા ધર્મપરાયણ અને અધ્યાત્મસેવી શ્રેષ્ઠી શ્રી રતિલાલ દુર્લભદાસ દોશીએ જીવનના લગભગ આઠ દસકાં વતનમાં વિતાવ્યા બાદ છેલ્લાં પંદરેક વર્ષથી સુપુત્રો સાથે નિવૃત્તિ છતાં પ્રવૃત્તિમય એવું ધર્મોપાસનામય જીવન વ્યતીત કરી રહ્યા છે.

જનમભોમકામાં અનાજ તથા ધીનું હોલસેલ કામકાજ, બહોળા પ્રમાણમાં ધીનો વેપાર કરતા તેથી ધીવાળા તરીકેની નામના-શાખ પ્રાપ્ત કરેલ હતી. ગામમાંનાં જૈનનાં ત્રીસ ઘરમાંથી લગભગ સત્તાવીસ સ્થળાંતર કરી ગયાં છે, પણ તેઓ જ્યાં સુધી રહ્યા ત્યાં સુધી શ્રી મોટા ખૂંટવડા જૈન સંઘ તેમ જ જિનાલયના વહીવટમાં ટ્રસ્ટીપદેથી સેવાઓ આપેલ છે. સંઘનાં કાર્યો સક્રિયપણે કરવા સાથે ધર્મધ્યાન અને આધ્યાત્મિક પ્રવૃત્તિમાં પૂર્ણપણે જીવન વિતાવ્યું છે.

માલણના નિર્મળ પ્રવાહ જેવું જ નિર્મળ સાદગીસભર જીવન અને આત્મપ્રદેશના અણુઅણુમાં વ્યાપ્ત ધર્મના પરિણામે ધાર્મિક વાચનની જબરી રુચિ અને તપ-જપમાં અનેરી આસ્થા ધરાવે છે. તેમણે વતનમાં ઉપધાનતપ કર્યાં છે ને શાશ્વતા શ્રી સિદ્ધાયલજી મહાતીર્થમાં માતૃશ્રી અનોપબહેન તેમ જ ધર્મપત્ની રંભાબહેન સાથે ૯ ચાતુર્માસ કર્યાં છે. સં. ૨૦૫૮માં તેઓને પાલિતાણામાં ચાતુર્માસમાં સહધર્મચારિણીનો વિજોગ થયો છે. તેમનાં પૂ. માતૃશ્રીનું ૧૦૫ વર્ષની વયે તદ્દન સ્વાસ્થ્યમય અને સમતામય અવસ્થામાં દેહાવસાન થયેલ છે.

વર્તમાને સુપુત્રો, પુત્રવધૂઓ, દીકરીઓ, જમાઈઓ, પૌત્ર, દોહિત્રીઓ દરેકના આદરપાત્ર, પ્રીતિપાત્ર બનીને જીવનનો મોટો સમય ગામડામાં ગાળવા છતાં માલણના આ મોજીલા માનવીઓ શહેરીજીવનમાં પણ કોઈ મંદિરમાં જ્યોતિનો પ્રકાશ ભળી જાય તેવી સહજ રીતે ભળી ગયા છે. દીકરા ઘેર આવે નહીં ત્યાં સુધી નિદ્રાદેવીનું શરણું સ્વીકારે નહીં, એ જેણે અરિહંતનું શરણ સ્વીકાર્યું હોય-જીવનમાં ધર્મ પચાવ્યો હોય તેના જ દૈનિક જીવનમાં પરિણમવા પામે છે.

અનન્ય કુટુંબપ્રેમ અને દરિયાદિલી તેમજ નિઃસ્પૃહી રહેણીકરણી આ બધા તેમના ગુણવિશિષ્ટો છે. મુંબઈમાં વતન છોડીને આવ્યા ત્યારે લેણું માફ કર્યું છે તથા સારી એવી ધરવખરી પણ ગ્રામજનોને આપતા આવ્યા છે.

શરીરની સુખાકારી, સમય અને સંપત્તિની સાનુકૂળતાના

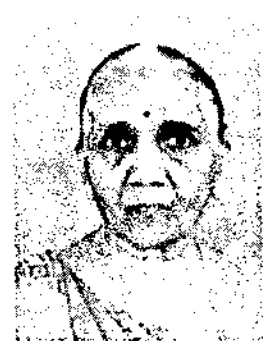
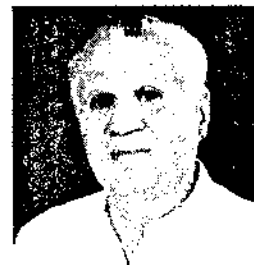
સંયોગે કરીને ભારતવર્ષનાં લગભગ દરેક તીર્થોની સ્પર્શના કરવા દ્વારા પુણ્યનું ભાથું બાંધેલ છે. આજેય ૮૫ વર્ષની જૈક વયે મુંબઈનાં જુદાંજુદાં પરાંઓમાંથી એક દેરાસરનાં દર્શને જવાનો તેઓને નિયમ છે. હંમેશાં વ્યાખ્યાનશ્રવણ, સેવા-પૂજા, જાત્રા-પ્રવાસ, ધાર્મિક-વાચન, આધ્યાત્મિક પ્રવૃત્તિમાં મગ્ન તેમજ તપ-જપાદિમાં રત રહીને તેઓ સદ્વિચારમય જીવન જીવી રહ્યા છે. ધર્માનુરાગી શ્રી રતિલાલભાઈએ આયુષ્યની પળોને પર્વ બનાવીને સૌના સ્નેહાદર જીત્યા છે. તે વર્તમાનયુગમાં સીનિયર સિટિઝનો માટે દિશાસૂચક, પ્રેરણાત્મક, પ્રોત્સાહક ને ઉત્તેજનાત્મક ઘટના છે. પુરુષાર્થી હીરેનભાઈએ અમદાવાદમાં પંચશીલ પાર્ટસની બ્રાન્ચ ખોલી ત્યારે શ્રી રતિલાલભાઈની અંતરેચ્છા હતી કે અમદાવાદ જઈને છોકરાઓના સાહસમાં સફળતા મળે તે માટે પોતાની નાદુરસ્ત તબિયત હોવા છતાં અમદાવાદ આવીને પોતાના શુભહસ્તે દુકાનનું ઓપનીંગ કરવામાં આવ્યું. પરિવારના બહોળા પરિવારને અંતરના શુભ આશીર્વાદથી ભીંજવી દીધા. સૌને ખૂબ જ આનંદ મંગલ કરાવ્યો ધન્ય છે આવા શ્રેષ્ઠીઓને!!

સૃષ્ટિના સર્જનહાર ત્રણ ભુવનના નાથ શ્રી અરિહંત પરમાત્મા વટવૃક્ષ સમા, વાત્સલ્યવારિધિ એવા વડીલ મુરબ્બી શ્રી રતિલાલભાઈને સુદીર્ઘ, નિરામય તથા યશકીર્તિરસ્યું શતાયુ બક્ષે તેમજ તેઓશ્રી કુટુંબ-પરિવાર તેમજ સમાજ પર જીવન-પર્યંત શ્રેય-પ્રેયનાં વારિ સિંચતા રહે તેવી ભાવના-કામના હર-કોઈના મનમાં સદાસર્વદા સહજ રીતે રમતી હોય તે નિઃશંક છે. રતિલાલભાઈની દૈનિક ધાર્મિક પ્રવૃત્તિ હંમેશા વ્યવસ્થિત રહે તે માટે તેમના સુપુત્રો શ્રી પ્રવિણભાઈ અને મહાસુખભાઈનો પરિવાર હંમેશા તત્પર રહેતા હોય છે.

શ્રી રમણિકલાલ કુંવરજીભાઈ શાહ

(પાલિતાણાનિવાસી હાલ-મુલુન્ડ, મુંબઈ)

“ભીષણ તોફાન જાણી, મધ દરિયે ઝુકાવ્યું છે.
કિનારા પર તરીને, ગર્વ કરવાનું શીખ્યા નથી!

ગમે તેવા વિપરીત સંજોગોમાં પણ ધૈર્ય ગુમાવ્યા વિના ઝઝુમવાની અદમ્યશક્તિ ધરાવનારા શ્રી રમણિકલાલ કુંવરજીભાઈ શાહના જીવનને કવિ ઉશનસૂની ઉપરોક્ત પંક્તિઓ બરાબર સ્પર્શે છે.

શ્રી રમણિકભાઈ 'આર. કે.'ના ટૂંકા નામથી સુપ્રસિદ્ધ હતા. તેમનો જન્મ તા. ૭-૪-૧૯૩૫ના રોજ પાલિતાણામાં થયો હતો. તેમના પિતા કુંવરજીભાઈ અને માતા અચરતબેનનો ઉદાત્ત ધર્મ સંસ્કારનો વારસો તેમણે શોભાવ્યો હતો. તેઓએ પાલિતાણામાં એકાઉન્ટન્ટ તરીકે પોતાની કારકિર્દી શરૂ કરી હતી. શરૂઆત વણકર સહકારી મંડળીથી કરી હતી એ પછી વિદ્યુતબોર્ડ સહકારી મંડળી તથા પારસ સોસાયટી, આદર્શ સોસાયટી, પરિમલ સોસાયટી તેમજ પાલિતાણાની લગભગ બધી નામાંકિત હાઉસીંગ સોસાયટી બનાવવામાં તેમનો સિંહ ફાળો હતો. તેઓએ ભારતની આઝાદીની ચળવળના સ્વાતંત્ર્ય સૈનિક શ્રી જોરસિંહ કવિ સાથે રહીને તેમણે સમાજ ઉપયોગી ઘણાં કાર્યો કર્યા હતા.

પાલિતાણાની ખ્યાતનામ શૈક્ષણિક સંસ્થા શ્રી પાલિતાણા એજ્યુકેશન સોસાયટીની ચૂંટણીમાં છેલ્લા ૩૦ વર્ષથી સતત ચૂંટાઈ આવીને સંસ્થાની સારામાં સારી સેવા કરેલ હતી. આ સંસ્થાના પ્રમુખ તરીકે તેમણે છેલ્લા છ વર્ષ સેવા આપી હતી. આ સંસ્થામાં તેમના નેતૃત્વ દરમિયાન પાલિતાણામાં સૌ પ્રથમ મહિલા કોલેજની સ્થાપના થઈ હતી. કન્યાવિદ્યાલય તથા બાલમંદિરની નૂતન ઈમારતનું નિર્માણ તેમના કાર્યકાળ દરમિયાન થયું હતું. પાલિતાણાની જૈન શિક્ષણ સંસ્થા શ્રી સિદ્ધક્ષેત્ર જૈન બાલાશ્રમ તથા શ્રી સિદ્ધક્ષેત્ર જૈન શ્રાવિકાશ્રમ તથા ચ.મો. વિદ્યાલય હાઈસ્કૂલની કમિટીમાં રહીને તેમણે આ સંસ્થાના વિકાસમાં મહત્વનું યોગદાન આપેલ હતું. તેમજ પાલિતાણા ગૌરક્ષા સંસ્થાના મુંબઈના ઉપપ્રમુખ તરીકે તેમણે સેવા આપેલ હતી. તેમજ શ્રી પાલિતાણા ઘોઘારી વિશાશ્રીમાળી જૈન સમાજ-મુંબઈના પ્રમુખ તરીકે સારું એવું યોગદાન આપેલ હતું.

રમણિકભાઈનું અવસાન તા. ૨૩-૧૨-૨૦૦૩ના રોજ મુલુન્ડ (મુંબઈ) મધ્યે થયેલ હતું. તેઓની વિદાયથી નિઃસ્વાર્થ સેવાક્ષેત્રના એક મહાન કાર્યકરની સમાજને ન પૂરી શકાય તેવી ખોટ પડી છે.

તેમના ધર્મપત્ની મંછાબેન રમણીકભાઈના પ્રત્યેક સેવાકાર્યના પ્રેરણામૂર્તિ રહ્યા. મંછાબેન એક ધર્માનુરાગી સન્નારી છે. તેમણે પોતાના જીવનમાં બે વાર વર્ષોત્તર, ત્રણવાર ઉપધાન

તપ, ત્રણવાર શત્રુંજયતપ, ૫૦૦ આર્યબિલ, ત્રણવાર ધર્મચક્ર તપ, મોક્ષદંડ તપ, વીસ સ્થાનક તપ, ૧૦ નવપદજીની ઓળી, ૩૪ વર્ધમાન તપની ઓળી, નવ-આઠ અને છ ઉપવાસ, ક્ષીરસમુદ્ર તપ, બે વાર શત્રુંજયની નવાણું યાત્રા, શત્રુંજયની છટ્ટ કરીને સાત યાત્રા ૨ વાર, ૯ વાર સમેતશિખર તીર્થની યાત્રા, મુલુન્ડથી તથા જુનાગઢથી છ'રિ પાલિત સંઘ સાથે શત્રુંજય તીર્થની યાત્રા તથા મુલુન્ડમાં થયેલ ઐતિહાસિક ૧૨૨૪ સિદ્ધિતપમાં સિદ્ધિતપની મહાન તપસ્યા વગેરે તપસ્યા તથા ધર્માનુષ્ઠાનો આનંદોલ્લાસમયી કર્યા છે.

શ્રી રમણિકભાઈની અંતિમ ઈચ્છા અનુસાર અને મંછાબેનની વિવિધ તપશ્ચર્યાની અનુમોદનાર્યે તેમના પરિવાર દ્વારા ચાર દિવસનો મુંબઈથી પાલિતાણાનો તથા આજુબાજુના તીર્થોનો યાત્રાપ્રવાસ-ભક્તામર પૂજન અને સંઘ સ્વામિવાત્સલ્યનું આયોજન કરેલ હતું તેમજ પાલિતાણાની હાઈસ્કૂલના મેદાનમાં લાઈબ્રેરીના નામકરણ માટે દાન આપેલ છે. તેમજ સિદ્ધક્ષેત્ર બાલાશ્રમમાં-૧ રૂમ માટે દાન આપેલ છે. મંદબુદ્ધિ આશ્રમ-પાલિતાણામાં પીવાના પાણીની પરબ બંધાવેલ છે. પાલિતાણાની ગૌરક્ષા સંસ્થા, ચ.મો.વિદ્યાલય તથા અમરગઢની ટી.બી. હોસ્પિટલ માટે દાન આપેલ છે. પાલિતાણા જૈન યંગ ગ્રુપ દ્વારા યોજાયેલ સમેતશિખરજી યાત્રા સંઘમાં મુખ્ય દાતા તરીકે લાભ લીધેલ હતો. તેમજ લોક એવરેસ્ટ-મુલુન્ડ (મુંબઈ) મધ્યે શિખરબંધી જિનાલયના મુખ્ય શિલાન્યાસ તરીકે તેમજ મુળનાયક શ્રી શાંતિનાથ ભગવાનની પ્રતિષ્ઠાનો લાભ લીધેલ છે. તે સમયે મુલુન્ડના સકળ શ્રી સંઘ સ્વામિવાત્સલ્યનો લાભ લીધેલ હતો અને મુંબઈની ખ્યાતનામ સામાજિક સંસ્થા 'જીત'માં પણ દાન આપેલ છે. તેમજ મુલુન્ડના ઐતિહાસિક સિદ્ધિતપના ઐતિહાસિક શોભાયાત્રાના દિવસે શ્રી સકળસંઘના સ્વામિવાત્સલ્યનો લાભ લીધેલ છે. તેમજ પાલિતાણા ગામના દેરાસરની ૨૫૦મી સાલગિરી પ્રસંગે છ'રિ પાળીત સંઘના ૧ સંઘપતિ તરીકેનો લાભ લીધેલ છે.

રમણિકભાઈના સુપુત્ર અતુલભાઈ અને નલિનભાઈ પણ પિતાના પગલે પગલે ચાલી રહ્યા છે. અતુલભાઈ શ્રી પાલિતાણા ઘોઘારી વિશાશ્રીમાળી જૈન સમાજ (મુંબઈ)ના માનદ્મંત્રી તરીકે તથા ઉપપ્રમુખ તરીકે રહી ચૂક્યા છે. તેમજ સિદ્ધક્ષેત્ર એજ્યુકેશન સોસાયટી, મુંબઈ સંચાલિત ચ.મો. વિદ્યાલયના જોઈન્ટ સેક્રેટરી છે. ગૌરક્ષા સંસ્થા-પાલિતાણાના મુંબઈના ઉપપ્રમુખ છે. મહાવીર જૈન વિદ્યાલય-સેંડ હર્સ્ટરોડ શાખાના

કમિટી મેમ્બર તરીકે સેવા આપી રહેલ છે. નલિનભાઈ પણ શ્રી મુલુન્ડ ધોધારી વિસાશ્રીમાળી જૈન સમાજના કમિટી મેમ્બર તરીકે તેમજ ભુવનભાનુ માનસ મંદિરમ્-શાહપુરના કમિટી મેમ્બર તરીકે તેમજ શ્રી શાસનસમ્રાટ નેમિસૂરિ ફાઉન્ડેશન-ડોંબીવલીના ટ્રસ્ટી તરીકે સેવા આપી રહેલ છે. તેમજ મુલુન્ડ જૈન સંઘના અગ્રણી કાર્યકર છે.

શ્રી રમણિકલાલ કુંવરજીભાઈ શાહની તેમજ પરિવારની ખૂબખૂબ અનુમોદના કરીએ છીએ અને તેમની આવી ઉદાત્ત ભાવનાને શત-શત વંદન કરીએ છીએ.

ધર્મપ્રેમી : ઉદાર સખાવતી :

શ્રી લહેરચંદ છોટાલાલ મહેતા

ભાવનગરમાં સાહસિક વૃત્તિથી વેપાર-વાણિજ્યનો ઔદ્યોગિક ક્ષેત્ર દ્વારા ભવ્ય ઉત્કર્ષ સાધવામાં ગણનાપાત્ર ફાળો આપનાર તથા ધાર્મિક આયોજનોમાં સેવા-સખાવતો દ્વારા જૈન સમાજમાં જાણીતા બનેલા શ્રી લહેરુભાઈ મહેતા મૂળ અમરેલીના વતની પણ ઘણાં વર્ષોથી ભાવનગરમાં સ્થિર થયા.

અમરેલીના હંસરાજ માવજી મહેતાના વારસદારોમાં તેઓશ્રી એક ગણાય છે. જૂના ગાયકવાડ રાજ્યના અમલમાં શ્રી હંસરાજ મહેતાએ પોતાની સર્વતોમુખી પાત્રતાને દીપાવી ચોગરદમ ખ્યાતિ મેળવેલી. અમરેલીના જેઠા કુરાવાળાની ધીકતી વેપારી પેઢી. તેમની મુખ્ય પેઢી ચિત્તળમાં હતી. તેઓ દર વર્ષે ગાયકવાડી ગામોના ઈજારા રાખતા. તેમને ત્યાં ભારે રજવાડી દમામ અને ઠાઠમાઠ હતો.

જેઠા કુરાવાળાને ત્યાં તેમનો એક ભાણેજ માવજી મહેતા જેઓ મૂળ જૂનાગઢ પાસે મજેવડીના વતની હતા. માવજી મહેતા રાજકાજમાં ભારે પાવરધા અને કુશાગ્ર બુદ્ધિ ધરાવતા હતા. એ જમાનામાં વાલા વાઘેર અને રૂડા રબારી જેવા જાલીમ બહારવટિયાઓને એમણે ઝેર કર્યા હતા. માવજી મહેતાનો વહીવટી અમલ એટલે જૂની અને નવી પદ્ધતિનો સંધિકાળ. જૂના જમાનામાં રાજાઓ ગામો ઈજારે આપતા. એમણે એ પદ્ધતિ બંધ કરાવી. ખેડૂતોને સુખી અને આબાદ બનાવ્યા. ઈજારાશાહી

વહીવટનો અંત લાવનાર પ્રતિભાસંપન્ન વ્યક્તિ હતા. એ પરિવારના સંસ્કારો ઉત્તરોત્તર શિસ્તબદ્ધ રીતે જીવન-ઘડતરમાં ખીલી રહે તે સ્વાભાવિક છે. બી. એસ. સી. એન્જિનિયર થયેલા ૮૦ વર્ષના શ્રીલહેરુભાઈ આધુનિક યુગ પ્રવાહ પ્રમાણે નૂતન અભિગમો વડે ૧૯૬૨-૬૩માં ફેંચ ફેલોશીપથી આઠ માસ માટે ફાંસના પ્રવાસે ગયેલા. ૧૯૭૩માં જાપાન-અમેરિકા, ૧૯૭૪-૭૬માં પણ અમેરિકાના પ્રવાસે વખતોવખત જઈને જ્ઞાન-અનુભવનું પુષ્કળ ભાથું મેળવ્યું. ભાવનગરમાં ઔદ્યોગિક એકમની શુભ શરૂઆત ૧૯૭૦થી કરી જેમાં ક્રમે ક્રમે પ્રગતિ સાધી. સિહોરમાં ધંધાનો સારો વિકાસ કર્યો છે. તેમના પુત્ર કૈલાશભાઈ તથા પૌત્ર પ્રિતીશભાઈનો ધંધાના વિકાસમાં ઘણો જ અગત્યનો ફાળો છે. પ્રિતીશભાઈ મીકેનિકલ ડીપ્લોમાં કરી માર્કેટીંગનો કોર્સ કરી ધંધામાં પૂરેપૂરા સંકળાઈ ગયેલ છે.

ધીરે ધીરે પ્રગતિ કરતાં કરતાં ૨૦૦૮માં વાર્ષિક ધંધો લગભગ રૂપ થી ૭૦ ટકા મરીન ઉદ્યોગમાં ધ્યાન કેન્દ્રિત કર્યું છે. પ્રિતીશભાઈના નવા પ્રોજેક્ટ સફળ રીતે વિકસાવવા બાબત ડૉ. ભૂપતભાઈ ઉંમર વર્ષ ૭૮ ખૂબ જ પ્રયત્નશીલ રહ્યાં છે.

૭૦ વર્ષ પૂરા કર્યા પછી નિયમ લીધેલ છે કે હવે જે કાંઈપણ ડોક્ટરને લગતું કામ કરવું તે સંપૂર્ણ સેવારુપે કરવું. કાંઈપણ ફી લેવી નહીં. પોતાની પ્રેક્ટીસ બંધ કરી હાલ બ્રહ્મકુમારીની હોસ્પિટલમાં સેવા આપે છે. મુંબઈમાં બંને ભાઈઓ સ્વતંત્ર ધંધો કરી રહ્યા છે સાથે સમાજસેવાના કાર્યમાં કાર્યરત છે. આખોય પરિવાર ખૂબ જ ધર્મનિષ્ઠ અને પરોપકારી છે.

નિયમિત સેવા-પૂજા-દેવ-ગુરુવંદન અને ધર્મક્રિયાઓમાં તેમનું આખુંયે કુટુંબ યુસ્ત રીતે બંધાયેલું છે. શ્રી લહેરુભાઈના નાનાભાઈ ડૉ. ભૂપતભાઈ મહેતાએ ઈંગ્લેન્ડમાં અભ્યાસ કર્યો. કેનેડા, શિકાગો, જાપાન, વોશિંગ્ટન વગેરે દેશોમાં તેમ જ ઓલ ઈન્ડિયા મેડિકલ એસોસિયેશનના ટ્રેઝરર છે. સ્કોલર હોલ્ડર અને ઉચ્ચ પ્રતિભા ધરાવે છે. તાજેતરમાં અંધેરી વિસ્તારમાં થયેલ બ્રહ્મકુમારી સંસ્થાની હોસ્પિટાલની સ્થાપના કરવામાં તેમણે પ્રશંસનીય ફાળો આપ્યો છે. દર વર્ષના નાનાભાઈ શ્રી શશીકાંતભાઈ મુંબઈમાં હાઈવેર લાઈનમાં છે. સૌથી નાનાભાઈ શ્રી રવીન્દ્રભાઈ ભાવનગરમાં તેમની સાથે ધંધામાં. અને છેલ્લે મુંબઈ રહી માટુંગા જૈનસંઘમાં સેવા આપી રહેલ છે. મુંબઈમાં પોતાનો ધંધો હાઈવેર લાઈનનો છે. વિ.સં. ૨૦૬૫ના ભાવનગરમાં વિઠ્ઠલવાડી મધ્યે પ.પૂ.આ.શ્રી પ્રબોધચંદ્રસૂરિજી મ. સાહેબે કરાવેલ પ્રતિષ્ઠા પ્રસંગે (રત્ન) સ્ફટિકના શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ભગવાન ભરાવી પ્રતિષ્ઠાનો લાભ લીધેલ. ખાનદાની,

ખુમારી અને ખેલદિલીનાં ખમીરને સાચા અર્થમાં દીપાવનાર મહેતા કુટુંબ આપણા સૌની વંદનાને પાત્ર બન્યું છે.

શ્રી ડૉ. વ્રજલાલ નરસીદાસ બગડિયા

સૌરાષ્ટ્રમાં ભાવનગર જિલ્લાનું બોટાદ એ તેમની જન્મભૂમિ. ૧૯૨૨ના ડિસેમ્બરની પાંચમીએ સંસ્કારી પરિવારમાં તેમનો જન્મ થયો. જે જમાનામાં શિક્ષણનાં ટાંચાં સાધનો હતાં, ત્યારે એ વખતે પણ નાની ઉંમરથી જ ભણવાની અને કંઈક કરી છૂટવાની તીવ્ર તમન્ના અને

અદ્ય ઉત્સાહ સાથે કદમ માંડ્યાં અને ભારે પુરુષાર્થ વડે ઝળહળતી કારકિર્દી પ્રાપ્ત કરી. સમાજજીવનનાં વિવિધ ક્ષેત્રે અને વિવિધ સંસ્થાઓમાં તેમની નોંધપાત્ર સેવાઓનો ઉલ્લેખ કરવો જ જોઈએ.

શરૂઆતમાં તેઓ થેરાપી સ્કૂલમાં, સોશિયલ વર્ક-નિર્મલા નિકેતન વગેરેમાં ઓનરરી પ્રોફેસર તરીકે, ગુજરાત રિસર્ચ સોસાયટી, ખાર-મુંબઈ, નાગપડા નેઈબરહુડ હાઉસ-નાગપડા, (મુંબઈ) વગેરેના ચાઈલ્ડ ગાઈડન્સ ક્લિનિકમાં ઓનરરી સાયકિએટ્રીસ્ટ તરીકે, બોમ્બે, ગુજરાત, બેંગ્લોર, પૂના, બનારસ, લખનઉ, ચંદીગઢ વગેરેની યુનિ.માં અને એકેડેમી ઓફ મેડિકલ સાયન્સિઝ (ન્યૂ દિલ્હી), કોલેજ ઓફ ફિઝિશ્યન્સ એન્ડ સર્જન્સ (બોમ્બે) વગેરેમાં ડી. પી. એમ. તથા એમ. ડી.માં એકઝામિનર તરીકે, ઈન્ડિયન મેડિકલ એસોસિએશન-બોમ્બેના ચેરમેન તરીકે, બોમ્બે યુનિ.ના ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ એપ્લોઈડ સાયકોલોજીમાં વિજિટિંગ પ્રોફેસર તરીકે તેમની સેવાઓએ ભાતી પેઢીને પ્રેરણાનાં નવાં જ દ્વાર ખોલી આપ્યાં છે. બોમ્બે સાયકિએટ્રિક સોસાયટી, ઈન્ડિયન સાયકિએટ્રિક સોસાયટી (વેસ્ટ ઝોન), ઈન્ડિયન સાયકિએટ્રિક સોસાયટી વગેરેના ભૂતપૂર્વ પ્રમુખ અને આજીવન ફેલો તરીકે, અમેરિકન સાયકિએટ્રિક એસોસિએશનના પ્રમુખ તરીકે, ધ રોયલ કોલેજ ઓફ સાયકિએટ્રિક્સ (લંડન)ના ફાઉન્ડર ફેલો તરીકે, વર્લ્ડ સાયકિએટ્રિક એસોસિએશનના સભ્ય તરીકે, એસોસિએશન ઓફ ફિઝિશ્યન્સ ઓફ ઈન્ડિયાના આજીવન સભ્ય તરીકે, ઈન્ડિયન ન્યુરોલોજિકલ એસોસિએશન એન્ડ આઈ. એમ. એ. બોમ્બેના સભ્ય તરીકે, એડિટરિયલ બોર્ડ-

ઈન્ડિયન જ્યુરી ઓફ સાયકિએટ્રિક તથા કમિટી ઓફ એક્સપર્ટ્સ-ઈન્ડિયન કાઉન્સિલ ઓફ મેન્ટલ હેલ્થ રિસર્ચના એક્સમેમ્બર તરીકે, માનવંતુ સ્થાન ભોગવી રહ્યા અને અનેકોના માર્ગદર્શક બની રહ્યા. એક સમયે તેઓ બોમ્બેના શેઠ જી. એસ. મેડિકલ કોલેજ અને કે. ઈ. એમ. હોસ્પિટલમાં પ્રાધ્યાપક તરીકે સૌના સન્માનિત બન્યા. ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ સાયકોલોજિકલ મેડિસિન અને બોમ્બે હોસ્પિટલ એન્ડ રિસર્ચ સેન્ટરના અધ્યક્ષ તરીકે એમનું કામ ચિરંજીવ બની રહેશે. W.H.O. કોલેબરેટિંગ સાયકોફારમાકોલોજી સેન્ટર-ઈન્ડિયાના અધ્યક્ષ તરીકે, હરકિશનદાસ હોસ્પિટલ, તાતા મેમોરિયલ હોસ્પિટલ, ડૉ. આંબેડકર હોસ્પિટલ વગેરેમાં વિજિટિંગ કન્સલ્ટન્ટ તરીકે, બોર્ડ ઓફ સ્ટડીઝ ઈન મેડિસિન-બોમ્બે યુનિ.ના તથા પેનલ ઓફ સીનિયર કન્સલ્ટન્ટ્સ-એર ઈન્ડિયામાં સભ્ય તરીકેની કામગીરીએ એક નવી જ ભાત પાડી હતી.

પાંચમાં વર્લ્ડ કોંગ્રેસ ઓફ સાયકિએટ્રિક મેકિસકોમાં (૧૯૭૧) ચેરમેન તરીકે, છઠ્ઠા કોંગ્રેસ-હોનોલુલુની સ્ટેશન ઓન સાયકોસોમેટિક્સ (૧૯૭૭)ના કો-ચેરમેન તરીકે, ઈન્ટરનેશનલ કોન્ફરન્સ ઓન સ્યુસાઈડોલોજી-મેકિસકો (૧૯૭૧), ઈન્ટરનેશનલ સેમિનાર ઓન સ્યુસાઈડ્ઝ (૧૯૭૧), વર્લ્ડ ફેડરેશન ઓફ મેન્ટલ હેલ્થ-સિડની (૧૯૭૩)ની ૨૫ મી રજતજયંતી, વર્લ્ડ ફેડરેશન ઓફ મેન્ટલ હેલ્થ (વેન્કોવર) વગેરેનાં રાષ્ટ્રીય ડેલિગેશનમાં લીડર તરીકે ખૂબ જ સારો દેખાવ કરીને પોતાની પ્રતિભાનાં દર્શન કરાવ્યાં.

સાયકોસોમેટિક મેડિસિન પરની સિમ્પોઝિયમ-હોંગકોંગ (W.P.A.) ૧૯૭૫માં સાયકોસોમેટિક્સ ટિબેટ્સ પર પેપર રજૂ કરેલ છે, જે ખૂબ જ પ્રશંસાપાત્ર બનેલ. સેશનમાં કો-ચેરમેન તરીકે તથા W.H.O.ની કોપનહેગન (૧૯૭૬) સ્ટોકોલ્મ (૧૯૭૮) વોશિંગ્ટન (૧૯૭૮)માં ઈન્ટરનેશનલ સેમિનાર ઓન ડિપ્રેશન, ઈબાહન-નાઈઝિરિયા (૧૯૮૦) વગેરે મીટિંગોમાં હાજરી આપી પ્રતિનિધિત્વ દીપાવેલું. મોસ્કો, બુડાપેસ્ટ, બર્લિન, લંડન, યુ.કે., સ્વીડન, કેનેડા, મેકિસકો, યુ.એસ.એ., જાપાન (૧૯૭૧), ઓસ્ટ્રેલિયા, હોંગકોંગ, મનીલા, જાકાર્તા, સિંગાપુર, કોલંબો (૧૯૭૩) યુરોપમાં પેરિસ, રોમ, એથેન્સ, કોપનહેગન, ફ્રેન્કફર્ટ, ગેનેવલ (૧૯૭૫), વેસ્ટએશિયા અને યુરોપમાં જ્યુરિક, મેટ્રિડ, લિસ્બન, ઈસ્ટંબુલ, તહેરાન, લંડન, સ્ટોકહોમ (૧૯૭૮)

વગેરે દેશોની અભ્યાસાર્થે મુલાકાત લઈને ભારતના નામને રોશન કરી ભારે મોટું ગૌરવ અપાવ્યું છે.

કિલનિકલ સાયકિએટ્રી, એપિડેમીઓલોજી, ઇકોલોજી એન્ડ સ્યુસાઈડોલોજી, સાયકોસોમેટિક મેડિસિન, ગ્રુપ સાયકોથેરાપી, બિહેવિયર થેરાપી, સાયકોફાર્માકોલોજી વગેરે પર લગભગ ૧૭૫ જેટલાં સંશોધનપેપરો તૈયાર કરીને અભૂતપૂર્વ નામના મેળવી. સાયકિએટ્રી ઈન ઈન્ડિયા-યુનેસ્કો (૧૯૭૫), મેડિકલ પેનલ્સ-જનરલ પ્રેક્ટિશનર્સ માટેના ૬૦ સેમિનાર્સ, લગભગ ૫૦ લાયન-રોટરી વગેરેમાં પ્રખ્યાત વ્યાખ્યાનો આપેલાં, જેને આજે પણ ઘણો મોટો વર્ગ યાદ કરે છે. ૨૦ જેટલા કાર્યક્રમો ઓલ ઈન્ડિયા રેડિયો પર પ્રસારિત થયેલા છે. જૈન સમાજ માટે ભાગ્યશાળી વ્યક્તિ છે.

શ્રી વિનોદભાઈ તારાયંદ શેઠ

સમગ્ર જૈન સમાજના ગૌરવશાળી જાલાવાડી કર્મઠ શ્રી વિનોદભાઈ તારાયંદ શેઠનો જન્મ ચુડા ગામમાં તા. ૧૨-૮-૧૯૪૭ના રોજ થયો હતો. બાળપણ ચુડામાં વિતાવ્યા બાદ કોલેજ સુધીનો અભ્યાસ સુરેન્દ્રનગરમાં કરી ત્રણ વર્ષ સુધી મુંબઈ તથા મદ્રાસમાં બિઝનેસ ટ્રેઈનિંગ લીધી.

સાહસિક, શૂરવીર તથા જીવનમાં પ્રગતિ કરતા જ રહેવાના ધ્યેયવાળા શ્રી વિનોદભાઈને ઔદ્યોગિક વ્યવસાયનો વારસો દાદા તથા પિતા તરફથી મળેલો. તેઓના પિતાશ્રી તારાયંદભાઈ બુલિયન-મુંબઈમાં ધંધો કરતા હતા. દાદાનું નાની વયે અવસાન થવાથી પિતાશ્રીએ મુંબઈનું કામકાજ બંધ કરી સુરેન્દ્રનગરમાં ઉદ્યોગ સ્થાપ્યો. પોતે ગાંધી હોવાથી રાજકીય સંબંધો બહુ જ ધનિષ્ઠ હોવા છતાં લાયસન્સ રાજનો કોઈ પણ જાતનો લાભ લીધો નહીં. પ્રામાણિક પિતાના ગુણો વિનોદભાઈમાં વારસામાં ઊતર્યા છે.

ધીમે ધીમે બહુ જ આત્મવિશ્વાસપૂર્વક પોતાના ધંધાનો વિકાસ કરતાં કરતાં શ્રી વિનોદભાઈએ પેકેજિંગ ઉદ્યોગ, પેપર બેગથી પોલીમર્સ સુધી એક પછી એક દેશ તથા વિદેશમાં મોટી કંપનીઓ એકવાયર કરી અમેરિકા, યુ.કે. સુધી પોતાનું ઔદ્યોગિક સામ્રાજ્ય વિસ્તાર્યું અને આકાર શુપનું ઔદ્યોગિક સામ્રાજ્ય સ્થાપ્યું. આજે તેઓ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર, સ્ટીલ પોલિમર્સ, પેકેજિંગ ક્ષેત્રમાં બહુ જ આગવું નામ ધરાવે છે. સફળતાપૂર્વક ધંધાનું સંચાલન કરનારા તેઓશ્રીને ૧૯૯૯માં વર્લ્ડ સ્ટાર (World Star)નો એવોર્ડ મળેલો જે જાલાવાડ માટે ગૌરવની વાત છે.

હંમેશાં પોતાની સફળતાનો જશ બીજાને આપનારા સંયમી તથા ઉદારદિલ વિનોદભાઈ તેમની પ્રગતિનો યશ તેમના ત્રણ ભાઈઓ શ્રી હસમુખભાઈ, શ્રી રાજેશભાઈ તથા શ્રી અશ્વિનભાઈને આપે છે અને માને છે બંધુઓના સહકાર-સાથ વિના આ પ્રગતિ ન થઈ શકત.

વારસામાં મળેલા ગુણોને અનુસરીને તથા ઉપકારી મા - બાપની ઈચ્છા પ્રમાણે ઈમાનદારી તથા પરસેવો રેડીને પ્રાપ્ત કરેલી સંપત્તિનો તેઓ શ્રી ધાર્મિક કાર્યો, સમાજઉત્થાનનાં કાર્યો, જીવદયાનાં કાર્યો વગેરેમાં ખૂબ જ પ્રેમથી ઉપયોગ કરી શેઠ પરિવાર પુણ્યનું ભાથું બાંધી રહેલ છે.

ગાંધીનગરમાં નિર્માણ કરેલ મેરુધામ જૈન તીર્થમાં તેઓશ્રીએ મોટો આદેશ-લાભ લીધો છે અને અત્યારે મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી તરીકે અમૂલ્ય સેવા આપે છે. જીતો (JITO) દ્વારા સ્થાપિત શ્રવણ આરોગ્યના ચડાવા વખતે સૌથી ઊંચી બોલી રૂા. ત્રણ કરોડની બોલી—વૈદ્યાવચ્ચનો આદેશ લઈ બહુ જ મોટા પુણ્યનું ઉપાર્જન કરેલ છે અને અત્યારે તેમાં તેઓ વાઈસ ચેરમેનના મોટા હોદ્દા ઉપર બિરાજમાન છે. આ સંસ્થામાં રૂા. ૧૦૦ કરોડનું કોર્પસ છે જેના વ્યાજમાંથી જૈનસમાજના ચારેય ફીરકાનાં ૧૨૫૦૦થી પણ વધુ સાધુ-સાધ્વીની દેશની ૫૫૦૦ રજિસ્ટર્ડ હોસ્પિટલોમાં વિનામૂલ્ય ખૂબ જ વિવેકપૂર્વક ટ્રીટમેન્ટ ઓપરેશન વગેરે કરવામાં આવે છે. તેઓશ્રીએ શિક્ષણક્ષેત્રમાં આઈ.પી.એસ./આઈ.એસ. જેવા મહત્વના પ્રોજેક્ટમાં ૧.૫૦ કરોડનો લાભ લઈ હાયર એજ્યુકેશનમાં અમૂલ્ય સેવા કરી છે. શાહપુરમાં માનસ મંદિરમાં ટ્રસ્ટી તરીકે તેઓ અમૂલ્ય સેવા આપે છે. સુલભ હાર્ટ કેરના પ્રોજેક્ટમાં મોટો લોભ લીધો છે. તે ઉપરાંત બીજી અનેક મોટી સંસ્થાઓ ગુજરાત મૈત્રી પીઠ-કેળવણી મંડળ, નવરંગપુરા જૈન મંદિર, ચુડા પાંજરાપોળમાં ટ્રસ્ટી

તરીકે તેઓ સેવા આપે છે. પોતાના વતન સાથે માતાની ઈચ્છા પૂરી કરવાનું ભૂલવાનું નહીં એવું માનનારા તથા આચરનારા શ્રી વિનોદભાઈએ ચુડા ગામે માતૃશ્રી લલિતાબહેન તારાચંદ શેઠ વિવિધલક્ષી કન્યાશાળા સ્થાપી ઉપકારી માતાની ઈચ્છા પૂર્ણ કરી છે. જાલાવાડ ફાઉન્ડેશનમાં માતૃશ્રી લલિતાબા મનીઓર્ડર સ્કીમનો લાભ લીધો છે. શ્રી જાલાવાડ જૈન ફાઉન્ડેશનમાં વાઈસ ચેરમેન તરીકે સેવા આપી રહેલા શ્રી વિનોદભાઈ સંઘ તથા ફાઉન્ડેશન અને સમાજનાં દરેક ક્ષેત્રમાં પોતાની શુભલક્ષ્મીનો ઉપયોગ કરી સેવાનાં કાર્યોને વેગ આપી રહ્યા છે. જુહુ જૈન સંઘમાં વર્ષોથી ચેરમેન તરીકે સેવા આપી રહેલા શ્રી વિનોદભાઈની હાલમાં સ્થપાયેલ જીતો (JITO) જુહુના ફાઉન્ડર ચેરમેન તરીકે તેઓની વરણી થઈ છે. જીતો મેઈનમાં ખૂબ જ અમૂલ્ય સેવા પ્રદાન કરી ખૂબ જ એક્ટિવ રહી જૈનોના ચારેય ફિરકાઓને એક કરવાનું ભગીરથ કાર્ય કરી રહ્યા છે.

હંમેશાં પુરુષની સફળતામાં સ્ત્રીનો સાથ બહુ જ મહત્વનો હોય છે. વિનોદભાઈની સફળતામાં હંમેશાં પોતાનાં ધર્મપત્ની ભાવનાબહેનનો બહુ જ મોટો ફાળો છે. પતિદેવ હંમેશાં દરેક કાર્યમાં સફળતા, પ્રગતિ અને યશ પામે એવી પવિત્ર ભાવનાવાળા ભાવનાબહેનને ધર્મના સંસ્કાર અને માનવસેવા વગેરેના ગુણો વારસામાં મળેલા છે. જીવો (જૈન વીમેન ફેડરેશનનાં) એક્ટિવ કમિટી મેમ્બર તરીકે કાર્ય કરી રહેલાં અને મહિલા ઉત્કર્ષ યોજના, હાયર એજ્યુકેશન, મેડિકલ કેમ્પ, વૈદ્યાવશ્ય વગેરેમાં ભાવનાબહેન અમૂલ્ય કાર્ય કરે છે. ચુડા ગામમાં શિક્ષણ તથા બીજા નાના ઉદ્યોગોની યોજના હાથ ધરી બહેનો-દીકરીઓને પગભર થવામાં બહુ જ મદદ કરી રહ્યાં છે. ચાર ભાઈઓ-ભાભીઓના કુટુંબને એક જુથમાં બાંધી રાખીને કુટુંબ તથા સમાજની ઉત્કૃષ્ટ સેવાઓ કરતાં ભાવનાબહેન પતિશ્રી વિનોદભાઈને હંમેશા દરેક કાર્યમાં ખૂબ જ સાથ-સહકાર આપીને સમાજની અમૂલ્ય સેવાઓ કરતાં રહે એવી અભ્યર્થના.

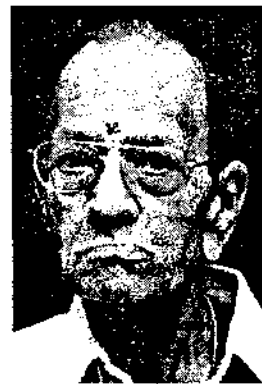
ઉદારચરિત..... વત્સલ.....અને સ્પષ્ટવક્તા છે. તેમના ત્રણ ભાઈઓ શ્રી હસમુખભાઈ, શ્રી રાજેશભાઈ અને શ્રી અશ્વિનભાઈ પોતાનો અભ્યાસ પૂરો કર્યા પછી ધંધામાં જોડાયા છે. આ ચારેય ભાઈઓ પિતાશ્રીના સમર્થ માર્ગદર્શનમાં વિકાસનો ગ્રાફ ઊંચો લઈ જાય છે. ટૂંક સમયમાં જ એક વિરાટ ઔદ્યોગિક સામ્રાજ્ય ઊભું કર્યું. ભારતમાં જુદી જુદી પાંચ કંપનીઓ, અમેરિકામાં એક કંપની ટેક ઓવર કરીને તેમણે

આંતરરાષ્ટ્રીય પ્રતિષ્ઠા પ્રાપ્ત કરી છે. કરોળિયાની માફક કાર્યશીલ અને નેપોલિયન બોનાપાર્ટનો સિદ્ધાંત દુનિયામાં અશક્ય કશુંયે નથી તથા મહંમદ ગજનીની મહત્વકાંક્ષા-૧૬ વાર હાર્યા બાદ ૧૭મી વારે પ્રભાસપાટણ જીત્યે જ છૂટકારો કર્યો. વ્યક્તિએ હારથી હતાશ ન થવું અને જીતથી સંતોષ કે હરખ ન રાખવાથી તેની પ્રગતિ અપાર રહે છે. સ્કાય ઈઝ લિમિટ.

પરસેવાથી પ્રાપ્ત કરેલો પૈસો પર-સેવામાં વાપરીને તેઓ પરમાત્માને પ્રસન્ન કરે છે. અમદાવાદમાં જૈનજાગૃતિ, નવરંગપુરા જૈન સંઘ, સુલભ હાટકેર ફાઉન્ડેશનમાં તેઓ ટ્રસ્ટી તરીકે સેવા આપે છે. આજ સંસ્થાઓમાં મકાન માટે પણ તેમણે માતબર દાન આપેલું છે. તેમણે વહેવડાવેલી જ્ઞાનગંગાનો ઝળહળતો અને ઝગમગતો જ્યોતિકળશ એટલે સાબરમતી અને કોબા વચ્ચે તૈયાર થતું મેરુધામ છે. તારાચંદ પોપટલાલ શેઠ ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ દ્વારા ભૂકંપપીડિતોને પણ તેમણે આંખમાં અને પાંખમાં લીધાં છે.

જાલાવાડના સૌ સુખી સ્વાવલંબી અને સુગંધી જીવન જીવી શકે તે માટે તેમણે જાલાવાડ ઉદ્યોગની સ્થાપના કરવાનો સંકલ્પ કર્યો છે. માટે જ શ્રી જાલાવાડ જૈન. શ્રે. મૂ.પૂ. ફાઉન્ડેશનના વાઈસ ચેરમેન તરીકે તેઓ આ ભગીરથ કાર્ય કરી રહ્યા છે. ફ્લેક્સિબલ પેકેજિંગ ઉદ્યોગના ક્ષેત્રે તેમને 'વર્લ્ડ સ્ટાર' એવોર્ડ એનાયત થયો છે. તેઓ નિરામય, દીર્ઘાયુષ્ય ભોગવે અને શત શત શરદ તેમના ઉપર અમૃત તુલ્ય આશિષનો અભિષેક કરે એ જ પ્રભુ પ્રત્યે પ્રાંજલ પ્રાર્થના છે.

શ્રી શશીકાંતભાઈ એલ. ઝવેરી

તેમનું જીવન અત્યંત સરળ અને સાદું હતું. સચ્ચાઈ અને માનવસેવાનો પ્રયોગ તેમના દરેક કાર્યોમાં જોવા મળતો હતો. તેમણે સાધર્મિક અને શિક્ષણ ક્ષેત્રમાં પોતાનું યોગદાન નિસ્વાર્થભાવે સતત આપ્યા કર્યું એવો આ ગ્રંથ સંપાદકને જાત અનુભવ છે.

તેઓશ્રી ધાર્મિક, શૈક્ષણિક, સાંસ્કૃતિક, સામાજિક અને માનવરાહતની અને સમાજકલ્યાણ વિ. અનેક સંસ્થાઓ સાથે સક્રિય રીતે સંકળાયેલા હતા અને

રક્તદાન તેમજ ચક્ષુદાનની પ્રવૃત્તિઓમાં પણ ખૂબ જ ઊંચે રસ લઈ રહ્યા હતા.

‘માનવ કલ્યાણ કેન્દ્ર’ મુંબઈના તેઓ સ્થાપક હતા અને છેલ્લા ચાર-પાંચ વર્ષમાં આ કેન્દ્ર દ્વારા ગુજરાત અને સૌરાષ્ટ્રના ગામડાઓમાં તેમ જ સ્કૂલોમાં, પાઠશાળાઓમાં વિ. જરૂરિયાતવાળા સ્થળોએ તેમ જ રેલ રાહત અને અનાવૃષ્ટિમાં પોતે જાતે જઈ નિરીક્ષણ કરીને બધી જ સગવડતા પૂરી પાડી રહેલ અને આ કાર્યમાં તેમના બહોળા મિત્ર સમુદાયને પણ તેઓએ સાથે જોડેલ હતા.

શ્રી ધોધારી જૈનમિત્ર મંડળના તેઓ મંત્રી હતા. શ્રી તારદેવ જૈન મિત્રમંડળના બજાનચી હતા. સંજીવની ટ્રસ્ટ મુંબઈનાં તેઓ એક ઉત્સાહી અને સક્રિય કાર્યકર હતા. શિવ જૈન શ્રેયસ્કર મંડળના પણ સભ્ય હતા. આ ઉપરાંત શ્રી બોમ્બે જૈન સ્વયંસેવક મંડળ મુંબઈના પણ તેઓ વોલેન્ટિયર તરીકે ઘણા વર્ષો સુધી રહીને અતિ સુંદર કામગીરી બજાવીને દરેકનો પ્રેમ સંપાદન કરેલો. તેઓએ થોડા સમય પહેલા આફ્રિકાની પણ સફર કરી હતી.

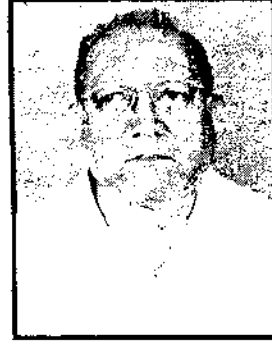
શ્રીમતી નિર્મળાબેન શ્રી શશિકાંતભાઈના અર્ધાંગિની છે. શ્રી શશિકાંતભાઈની સામાજિક અને જનકલ્યાણની પ્રવૃત્તિઓમાં તેઓએ પૂરો સહયોગ આપેલ છે. તેમના સુપુત્રો ભાઈ દિલીપભાઈ, પંકજભાઈ તથા મુકેશભાઈ પિતાશ્રીના માનવતાના કાર્યોમાં સારો સહકાર આપી રહેલ છે. પરમાર્થની આવી ભાવનાએ તેમને ઘણા જ ઉચ્ચ આસને બેસાડ્યા હતા. જીવદયા અને અહિંસા જેવા જૈન ધર્મના પાયાના મૂલ્યોને તેમણે બરેબર પચાવ્યા હતા. માનવસેવા એ જ પ્રભુસેવા. એ મંત્રને જીવનભર સાથે રાખ્યો પરિણામે અનેકોને પ્રેરણા અને પીઠબળ મળ્યા. સ્વભાવે નમ્ર! નિખાલસ તેને કારણે પરોપકારના ઘણા બધા શુભકાર્યો તેમના હાથે થયાં, જેનાથી જૈન શાસનને ગૌરવ તેમણે અપાવ્યું છે.

ધર્મશક્ષાત્ના સાથિયા પૂરી પ્રાર્થના તેમજ પુરુષાર્થના સથવારે ભાગ્યદેવતાને રીઝવનાર

શેઠશ્રી શશીકાંતભાઈ મોહનલાલ મહેતા

પ્રભુને સર્વ સોંપીને પ્રભુનું ધાર્યું થાવા દે
પ્રભુની આ બદનબંસી પ્રભુને તું બજાવા દે

સ્નેહરશ્મિ સમા ઉષ્મા- સભર શ્રી શશીકાંતભાઈ ધર્મ પોતીકો વહાલો અને વેપાર પારકો ભલો એ જીવનમંત્રને જીવનમાં

સ્મરણીય બનાવી રહ્યાં છે.

ધર્મ પ્રત્યે અવિહત શ્રદ્ધા સાથે ૯ લાખ નમસ્કાર મહામંત્રનો જાપ પૂર્ણ કર્યો છે. પ.પૂ.આ.ભ. શ્રી મહાનંદસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની શુભનિશ્રામાં બરોડા ખાતે કારેલીબાગમાં શ્રી નાકોડા ભૈરવનાથજીની દેરી તથા પ્રતિષ્ઠાનો લાભ લીધો છે.

અણચિંતવી આવી પડેલ વિપત્તિથી નિર્બળ હૃદયનો માનવી નમાલો રહે પણ નિડર પ્રકૃતિવાળો માનવી પરમશક્તિનો આધાર લઈને જીવનપથ પર આગળ ધપે તે ન્યાયે શશીકાંતભાઈએ ધર્મપત્નીની અનુપસ્થિતિમાં ઘર-પરિવારના વટ-વહેવાર સંભાળી લીધાં, તે સાથે ધર્માચરણમાં ચિત્ત પરોવ્યું અને ધર્મદ્રષ્ટિએ વાસ્તવિકતાના સ્વીકાર સાથે શ્રી વીતરાગ પરમાત્માનું ભાવશરણ સ્વીકારીને જીવનનો નવો અધ્યાય શરૂ કર્યો અને સંતાનોની ઢાલ બનીને માતા-પિતા બંનેની ફરજો ઉપાડી લીધી.

સાક્ષાત્ તપોમૂર્તિ એવા એમના પરમ વંદનીય પૂજ્ય માતુશ્રી રંભાબેન ચાર વર્ષ પૂર્વે સ્વર્ગે સંચર્યા તે પુણ્યાત્માના માવલડીના વહાલવિછોયાં એવા શશીકાંતભાઈએ પ્રાતઃ-સ્મરણીય પૂજ્ય માતા-પિતાએ આયુષ્યખંડમાં કરેલાં સત્કાર્યોનું પુણ્યસ્મરણ વારંવાર મમળાવીને મનની વેદના શાંત પાડી. ધાર્મિકતા અને સાધર્મિકતા જેમના ઘરના ટોડલે દિન-રાત ટહુકારાં કરે છે એવા મહેતા પરિવારે શ્રી યશોવિજયજી જૈન ગુરુકુળ-પાલિતાણા, મહુવા, શ્રી સિદ્ધક્ષેત્ર જૈન બાલાશ્રમ-પાલિતાણામાં અનુદાન આપ્યાં છે. આજપર્યંત વિવિધ પ્રકારના સાત પૂજનો ભણાવ્યાં છે. કાંદિવલી મધ્યે જિનાલયજીમાં શ્રી ગૌતમસ્વામી ભગવાન બિરાજમાન કર્યાં છે. સં. ૨૦૫૭ના વૈશાખમાં શ્રી નાગેશ્વર પાર્શ્વનાથ જિનાલય-ગાર્ડનલેન, ઘાટકોપર મધ્યે શ્રી ઘંટાકર્ણ મહાવીર, શ્રી ચક્રેશ્વરીદેવી, શ્રી મહાલક્ષ્મી માતાની પ્રતિષ્ઠાના લાભાર્થી બન્યાં છે. લોનાવલામાં

વડીલોપાર્જિત પ્લોટ આવેલો છે તેના પર જિનમંદિર નિર્માણ કરવાની ઉચ્ચ ભાવના સેવી રહ્યાં છે.

પરમપિતા શ્રી અરિહંતદેવ આવા પુણ્યવંત આત્માને યશકીર્તિભર્યું દીર્ઘાયુ બક્ષે અને તેમના કરકમળો વડે સમાજોત્કર્ષ તેમજ સમાજોત્થાનના સત્કાર્યો સદાસર્વદા સંપન્ન થતાં રહો તેવી અમ સૌની મંગલકામના હોજો!

શ્રી શાંતિચંદ બાલુચંદ ઝવેરી

ઈ. સ. ૧૯૨૮માં સુરતના વીશા પોરવાડ જાતિના જાજરમાન પરિવારના ચંદ્રાવતીબેનની કુક્ષીએ શ્રી શાંતિચંદનો જન્મ. માતાની બિમારીએ સાતવર્ષની વયે મોસાળમાં મામા મોહનલાલ સાકરચંદ તથા મામી પ્રભાવતીબહેન અને નાનીમા રૂક્મણીબેનના ધર્મ-સંસ્કારો ઝીલવા ઉછરવા ગયા. બાદ મામાના વડપણે ધંધાર્થે મુંબઈ ગયા. પ્રારબ્ધ-પુરુષાર્થ પિતૃઆશિષ ને મામાના વાત્સલ્યે શેર બજારમાં વણથંભી પ્રગતિ કરી. દરમિયાન ભયંકર માંદગીના બિછાને પ.પૂ.આ. ગુરુદેવશ્રી અશોકચંદ્ર-સૂરિશ્વરજી મ.સા.નો સંયોગ ને સતસંગ થતાં ધર્મજ્ઞાનની પિપાસા જાગી ને ગુરુઆશિષે નવજીવન પ્રાપ્ત થયું. બાદ જ્ઞાનદાન પરિવારના શ્રી કેસરીચંદ સ્વરૂપચંદ ઝવેરીની પુત્રી નલિનીબેન સાથે પ્રભુતામાં પગલાં પાડ્યાં.

સજોડે સાધુ-સાધ્વીજીઓની ભક્તિ-વૈયાવચ્ચના વિશેષ રાગથી ને સાધુ-સાધ્વીઓનાં પગલે પરિવાર ધર્માનુરાગી બન્યો, અને તેમાં વૃદ્ધિ કરતાં કલ્યાણ મિત્ર શ્રી રજનીકાંત મોહનલાલ દેવડીના આગ્રહે બાબુલનાથના પાર્શ્વ જિનાલયના અંજનશલાકા પ્રસંગે ભગવાનના માવતર બન્યાં. અશક્તને ડોળી, યાત્રીકો માટે અષ્ટપ્રકારી પૂજાસામગ્રી તથા આવશ્યકતાએ વાહનસુવિધા યુક્ત જ્ઞાતિજનોને નવ્વાણુયાત્રા કરાવી.

ઈ. સ. ૧૯૮૮નાં દુષ્કાળમાં મહાતીર્થ શત્રુંજયમાં આદિશ્વરદાદાનો અભિષેક કરાવ્યો ને એ સાથે જ મેઘરાજાએ મહેર કરી ૨૩-૧૨-૧૯૮૦નો છ ગાઉની પ્રદક્ષિણા સાથેનો અભિષેક પ્રસંગ સેંકડો વર્ષો બાદ ઇતિહાસના પાને સુવર્ણાક્ષરે અંકિત છે. જો ૩૬ આચાર્યો, ૪૦૦૦ સાધુ - સાધ્વીઓ તથા એક લાખ યાત્રીકો ઊમટ્યા હતા જે આ સિદ્ધક્ષેત્રનો પ્રથમ બનાવ હતો. વર્ધમાન સંસ્કૃતિધામના ૧૦૦૦ સ્વયંસેવકો, ૮૦૦ જ્ઞાતિજનો અને ૫૦૦ મહેમાનો નિમંત્રિત હતા, પૂ. સાધુ-સાધ્વીજીના વિહારની વ્યવસ્થા પણ ઊભી કરાયેલ.

આવા અભિષેક અને તેના કર્તાઓના સ્મરણમાં પાલીતાણા નગરપાલિકા તથા શેઠ આણંદજી કલ્યાણજી પેઢીના

સહયોગે તળેટી રોડનું ‘રજની-શાંતિ માર્ગ’થી નામાભિમાન થયેલું. ગિરિરાજની તળેટી પર ૧૦૮ સમવસરણના ભવ્ય જિનાલયનો અંજનશલાકા મહોત્સવ દેદિપ્યમાન રીતે પ.પૂ. આ.શ્રી ચંદ્રોદયસૂરિજી તથા પૂ. આ.શ્રી અશોકચંદ્રસૂરિશ્વરજી મ.સા. આદિ આચાર્યો, પૂ. મુનિમહારાજોની વિશાળ હાજરીમાં ઉજવાયો ત્યારે ઈન્દ્ર-ઈન્દ્રાણી બનવાનો અનેરો લઢાવો લીધો અને મુ.ના. ની બાજુમાં અજીતનાથભગવાનની પ્રતિધાનો સપરિવાર લાભ લીધો.

પૂ. માતા-પિતા અને નાનીની પ્રબળ ઈચ્છાએ મુંબઈ-પાર્લામાં ઘર આંગણનાં દેરાસરને બદલી બંગલાની બાજુમાં જ સ્વદ્રવ્યે સંગેમરમરનું ભવ્ય દેરાસર શિખરબદ્ધ બનાવી ધામધૂમથી અંજનશલાકા મહોત્સવ ઉપરોક્ત પ.પૂ. બાંધવબેલડી આચાર્યોની નિશ્રામાં સં. ૨૦૪૯ ના મહા સુ.દના ઊજવ્યો.

પૂ. પિતા તથા મામાશ્રીની, અનુકૂળતાએ સિદ્ધક્ષેત્ર પાલીતાણામાં ચાતુર્માસ ગાળવાના સ્વપ્નને સં. ૨૦૫૧માં સંપૂર્ણ સુવિધા સાથે ૪૫૦ ઉપરાંત ભાવિકો સાથે પૂ.આ. બાંધવબેલડીની નિશ્રામાં તથા પ.પૂ.આ. ચંદ્રોદયસૂરિશ્વરજી મ.સા.ના આશીર્વાદે શત્રુંજયની છાયામાં પત્નારૂપ તથા તખતગઢની ધર્મશાળામાં ભવ્યાતિભવ્ય રૂપે સાકાર કરાવેલ. જેમાં ૭૫ જોગવાળા સહિત ૧૫૦ સાધુ સાધ્વીજી મ.ની ભક્તિનો લાભ લીધો અને સાથે માનવતાના કાર્યરૂપે પાલીતાણા જયપુર ફૂટ અને નિદાન, ભાવનગરમાં પોલિયો-ઓપરેશન તથા હૃદયરોગના કેમ્પો, મુંબઈના નિષ્ણાત ડોક્ટરોને બોલાવી યોજેલ અને જરૂરિયાતમંદોને આર્થિક સહાય વડે મુંબઈ પણ મોકલવાની વ્યવસ્થા કરેલ.

શત્રુંજય, ગિરનાર, કદમ્બગિરિ, પર્વતો પર કલ્યાણમિત્ર રજનીભાઈ દેવડીના ભાગમાં અધિકતમ નવા ધજાદંડો ચડાવ્યા, તથા શેશાવન - ગિરનાર - કુલ્યાકજી - કદમ્બગિરિ તીર્થસ્થળે પ્રતિધાનો લાભ લીધેલ. પૂ. આચાર્ય મેરૂપ્રભસૂરિશ્વરજી મ.સા. ના આશિષ ને પ.પૂ.આ. દેવસૂરિશ્વરજી મ.સા.ની પ્રેરણાએ તથા જીવણદાસ ધરમદાસ પેઢીના સહકારે, મેરૂધામ સ્મારક સાબરમતી અમિયાપુરમાં નિર્માણાધીન ભવ્ય દેરાસરમાં ૮૧ ઈંથના આદિનાથ ભગવાનને બિરાજમાન કરાવવાનો લાભ પણ લીધો. સૂરતમાં પૂ. પં. શ્રી સોમચંદ્રસૂરિશ્વરજી ગણિની આચાર્યપદવી પ્રસંગે ગુરુભક્તિને સ્વામીવાત્સલ્યનો તથા ગાઢ મિત્ર વજુભાઈ બાબરિયા સાથે તબીબી સારવાર કેમ્પ દ્વારા માનવસેવાનો સ્તૂત્ય લાભ લીધેલ. આવી જ રીતે ધનસદ્વ્યય

કરતાં શત્રુંજય તળેટી પર સમવસરણ જિન-પ્રસાદે, શંખેશ્વરમાં ૧૦૮ પાર્શ્વનાથ જિનાલયે, હસ્તગિરિતીર્થે, ભરૂચ શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામીતીર્થે, વડોદરા પ્રતાપનગર જિનાલયે, ઉવસગ્ગહરં તીર્થે, બિહારના કુંડલપુરતીર્થે તથા પુના-કાત્રિજ આદિ અનેક સ્થાને પ્રતિષ્ઠાનો અને હસ્તિનાપુર તીર્થે જંગી ખર્ચ આકરિત અષ્ટપદજીના મંદિરના સજ્જોડે શિલારોપણ સાથે તેમાં ભગવાન શાંતિનાથજીપ્રતિમા વિરાજિત કરવાના આદેશનો વગેરે લાભ લીધેલ.

સંસ્કારીપુત્ર હરેશભાઈ કે જેઓ શેરબજારના ધંધામાં આંતરરાષ્ટ્રિય વિકાસ સાધી વ્યાપારીઓમાં આગવું સ્થાન ધરાવે છે. અને શ્વસુરગૃહોનાં આંગણાંને દીપાવતી બંને પુત્રીઓ શીલા અને પ્રીતિ, તથા ધર્મપત્ની નલિનીબેન તથા પુત્રવધુ દર્શના, પૌત્રો કૃષ્ણલ, નેહા તથા કરનના બનેલા ખુશ્બુના ખજાના સમા આ પરિવારજનોએ ધર્મ-સંસ્કારના વારસાને ઊજાળ્યો છે. શ્રી શાંતિભાઈ તથા તેમનાં પત્નીની સાદાઈ, વિનમ્રતા, વિવેકે પરિચયમાં આવનારાઓને પ્રભાવિત કર્યા છે. શત્રુંજય પર અભિષેકનાં સ્થળોની જૂની પરબને નવતર કલાત્મક બનાવી 'રજની-શાંતિ' પરબ નામ આપ્યું જેમાં અભિષેક વિગત સાથેનો ઐતિહાસિક શિલાલેખ લગાડાયેલ છે. શત્રુંજય આરોહ પ્રારંભિક પગથિયે ત્રિ-દ્વાર યુક્ત વિશાળ પ્રવેશદ્વારનો પેઢી દ્વારા મળેલ આદેશ અત્યંત લાભદાયી મનાય છે. અહીં પણ ઐતિહાસિક શિલાલેખ મુકાવેલ છે. સાથે તળેટી પાસેના કીર્તિસ્તંભમાં સર્વસાધારણમાં રૂ. પાંચલાખ લખાવી અનેરો લ્હાવો લીધેલ. પ.પૂ.આ. ચંદ્રોદયસૂરિશ્વરજી મ.સા.ની નિશ્ચામાં વિક્રમસર્જક ૮૦૦ સિદ્ધિતપની મહાન તપસ્યા શ્રી ભાવનગર જૈન શ્વ.પૂ. તપાસંધના ઉપક્રમે થઈ તેની પાસે ઐતિહાસિક યાદગીરી રૂપે ભાવનગરના દાદાસાહેબ દેરાસરમાં સિદ્ધિતપયોક બનાવવાનો અનેરો લાભ લીધો.

શિહોર-જૈન સોસાયટીના ભવ્ય દેરાસરમાં મૂ.ના ચૌમુખજીમાં આદિશ્વરભગવાનની પ્રતિષ્ઠાનો તથા ઉના અજારા પાસે નદી તટે પૂ.આ. હિરસૂરિશ્વરજી મ.સા.ના સમાધિમંદિરમાં એક દેરી બનાવવાનો તથા પાર્લા-ધોધા તીર્થ રાંદેરમાં પાર્શ્વનાથ જન્મકલ્યાણક પ્રસંગે અદ્વૈત તપની તપશ્ચર્યા સમયે કાયમી પારણાનો વગેરે લાભ લીધો. પાર્લામાં શિક્ષણ, આરોગ્યક્ષેત્રે પણ મોટી રકમનાં દાનો આપ્યાં. મલાડમાં પણ દેવકરણ મૂળજી જૈન દેરાસરમાં મહાવીરસ્વામી કલ્યાણક પ્રસંગે તથા ઈસ્ટ મલાડના કાયમી ચૌવિહાર ઘરમાં કાયમી લાડુની પ્રભાવનાનો લાભ લીધો. શેરસા, મણીનગર, કાંકરિયા,

ઉજ્જૈનના શ્રી પાળમયણા દેરાસર પાસે પોતાના સહયોગથી ભવ્ય ઉપાશ્રયો બનાવ્યાં. પાર્લામાં દહેરાસરમાં માણીભદ્રવીરની દહેરીની પ્રતિષ્ઠા કરાવી.

ઉપરાંત નાગેશ્વરતીર્થમાં મૂ.ના. પર ચાંદીનું સુંદર કલાત્મક છત્ર તથા ભોજનશાળા ઉપર ભવ્ય આરાધના હોલ તથા ધાર (મ.પ્ર.)માં ભક્તામર જિનાલયમાં એક દેરી, શંખેશ્વર કલ્યાણ પ્રસંગે ૩૫૦૦ અદ્વૈતતપના આરાધકોનો ભક્તિલાભ અને આગમમંદિરમાં એક રૂમ તેમ જ ૧૦૮ પાર્શ્વનાથ જિનાલયમાં એક દેરીનો પ્રતિષ્ઠાલાભ, તથા નિર્માણાધીનજી અયોધ્યાપુરમાં મૂર્તિભિરાજન સ્થળે શિલારોપણનો લાભ-ગોડીજી પાયધૂનીની દેરાસરમાં પદ્મનાથભગવાનની પ્રતિષ્ઠા કરાવેલ. દેરાસરમાં વાસુપૂજ્ય સ્વામી પ્રતિષ્ઠા સમિતિ અને ઉપાશ્રયના મુખ્ય દાતા બનાવાનો તથા ઓરપાડ ભરૂચ પાસે સાયન ગામમાં કુંથુનાથ ભગવાન મૂ.ના. તરીકે વિરાજીત કરવાનો તથા સુરતમાં દેસાઈ પોળના દેરાસરે ધર્માદા દવાખાનામાં ને મહેસાણા-મેન્શન દવાખાનામાં મામા બાલુભાઈ ખીમચંદના નામે ફી દવા વિતરણ તથા માંડવગઢ (મ.પ્ર.)માં ખેતરમાંથી મળેલી અતિ પ્રાચીન મૂર્તિના ભારે લેપ કરાવી મુખ્ય દેરાસરના ભોયરામાં પ્રતિષ્ઠા કરાવવાનો, તથા ભોપાવરમાં પ્રાચીનમૂર્તિ શાંતિનાથ ભગવાનને નવેસરથી લેપ તથા પાવાપુરમાં મહાવીરસ્વામી ભગવાન તથા કુંડલપુરમાં પ્રાચીન મૂર્તિઓના લેપ, અને ગૌતમસ્વામીની પ્રતિષ્ઠા કરાવવાનો તથા સમેતશિખર ઉપર મૂ.ના. તથા આજુબાજુના ભગવાનના લેપ તથા શત્રુંજય પરની મોટીની ટૂંકમાં પંચભગવાનની પ્રતિષ્ઠા તથા હસ્તગિરિમાં એક દેરી શાંતિનાથ ભગવાનની તથા ચાંદખેડામાં ગૌતમસ્વામીની વિશાળમૂર્તિ તેમજ મુનિસુવ્રતસ્વામિની પ્રતિષ્ઠા વગેરે અનેક ધર્મકાર્ય ને માનસેવાના લાભો લીધેલ છે. તેથી દરેક સંઘેડા (સંપ્રદાયો)ના પૂ. આચાર્યશ્રીઓ તથા મહારાજાની અપાર કૃપા શાંતિભાઈ પર નિરંતર વરસતી રહી છે. તેમના નામનું ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ સ્થાપી માનવતાના, સમાજસેવાના, શિક્ષણ, આરોગ્ય અને ગરીબ દર્દીઓ તથા કષ્ટસાધ્ય ભયંકર બિમારીવાળાઓને આર્થિક મદદ કરવાનું કાર્ય કરી રહ્યા છે ને ભવિષ્યમાં પણ તે યથાવત રાખવા સંકલ્પબદ્ધ છે.

જૈનસમાજના અગ્રગણ્ય અને શાસનના શણગારસમા શ્રી શાંતિભાઈ ઝવેરીનું ટૂંકી બિમારીમાં તા. ૮-૬-૦૫ના પાર્લામાં દુઃખદ દેહાવસાન થતાં જૈન સમાજને મોટી ખોટ પડી.

શ્રી શૈલેશભાઈ હિંમતલાલ કોઠારી

હિંમતભાઈ કોઠારી

શૈલેશભાઈ હિંમતભાઈ કોઠારી-વતન પાલનપુર, પણ વર્ષોથી વસવાટ મુંબઈ. પાલનપુરમાં વેપાર-ઉદ્યોગ, સાહિત્ય-કળાના ક્ષેત્રે હીરા જ પાક્યા છે, છતાં શૈલેશનો વ્યવસાય હીરાનો, પણ એ પથ્થરના ચળકાટથી જ અંજાયેલા રહ્યા નહીં, એમણે જીવતરના ઝળહળાટને પારખ્યો, ભીતર ઝણઝણતી ઊર્મિની સરવાણીઓને ઓળખી અને નવા અવતારે-નવા નામે પ્રગટ થયા શૈલ પાલનપુરી. એમણે એ સિદ્ધ કરી આપ્યું કે પાલનપુરમાં માત્ર રત્નસમૃદ્ધિ છલકાવતું બજાર જ નથી, અહીં શબ્દસમૃદ્ધિ છલકાવતાં રત્નોની પણ ભારોભાર ભીડ છે. સૈફ પાલનપુરી અને શૂન્ય પાલનપુરી તો દિગ્ગજો છે જ, પણ ગઝલિસ્તાનની બજારમાં ‘શમીમ’, ‘મુસાફિર’, ‘અમર’, ‘અગમ’ જેવાં નામ પાછળ ‘પાલનપુરી’ લાગે ત્યારે જ એ નામો પૂરાં બનતાં હોય છે. પછી ચંદ્રકાન્ત ભલે ‘બક્ષી’ અટકથી ચલાવે, પણ પાલનપુરનું નામ પડે અને સાપ જેમ ઊંચા થાય ખરા! શૈલ પાલનપુરીની ગઝલપ્રીતિ આ વાતાવરણમાં પ્રગટી છે, પનપી છે. પોતાને ‘શૂન્ય’નો ચેલો માનતા આ શાયરે ‘ઝૂરતો ઉલ્લાસ’ નામે એક સંગ્રહ પણ આપ્યો છે. લૌકિક દૃષ્ટિએ સુખસગવડમાં જીવન વ્યતીત કરનાર વ્યક્તિ આંતર જીવનમાં કેવી સંવેદનશીલ અને વ્યથિત હોય છે એ એમના ઘણા શેઅર બતાવે છે :

“ક્યાં લગી આંસુઓથી હું ધોયા કરું?
જન્મ દિનરાત ઊંડા થતા જાય છે.”

“કાંધે સ્વયંની લાશ છે, મરજી મુજબની રાત છે.”

“ચાલું છું ‘શૈલ’ એકલો ઈશ્વરના ભરોસે.
બાકી તો કાફલા મહીં ઈન્સાન ઘણા છે.”

“શૈલ અમે નિત મીણ-મિજાજ,
શૂન્ય ભણી પીગળતું જીવન.”

“મને મારી શરમ તો ના જ આવે,
કહું શું? આરસી છે, કોણ છે આ?”

શૈલની એકલતા અને ઉદાસીનતા, ખુદારી અને ખુમારી, વેદના અને વ્યથા જાતઅનુભવની નીપજ છે. જાતને જે તંતોતંત આરસીમાં જોઈ શકે છે, ઓળખી શકે છે, તે જ સાચા મોતી જેવા શેઅર પ્રગટાવી શકે છે. એમનાથી જ હૃદયસ્થ ભાવ અસરદાર શબ્દને પામે છે. ‘ઝૂરતો ઉલ્લાસ’માં એવા ઘણા અશરાત મળશે.

જેમના વ્યક્તિત્વમાં ધર્મ અને માનવતા માટેની નિષ્ઠા કુદરતી રીતે જ ઠાંસીને ભરાયેલી, ઋજુ હૃદયની હોય અને એય પાછી કવિ પ્રતિભા હોય ત્યારે આવી વ્યક્તિની સુવાસ અને કીર્તિ સમાજના ખૂણાઓમાં ફરી વળતી હોય છે. મૂળ પાલનપુરના વતની અને મુંબઈમાં વસેલા શ્રી શૈલેશભાઈ હીરાના અગ્રણી વ્યાપારી હોવા ઉપરાંત તેઓશ્રી એક અચ્છા શાયર અને ગઝલકાર છે અને શૈલ (એટલે પર્વત) પાલનપુરીના નામે સુંદર ગઝલોનું સર્જન પણ છેલ્લાં ચાર-પાંચ દાયકાઓથી કરતાં રહ્યાં છે. ઉખાસભર ભાવોર્મિઓ અને સંવેદનાત્મક અભિવ્યક્તિઓ વડે રસાયેલી તેમની કલમેથી પ્રકટેલી ગઝલોનો સંગ્રહ “ઝૂરતો ઉલ્લાસ” પ્રકટ થઈ ચૂક્યો છે. સુપ્રસિદ્ધ વાર્તાકાર સ્વ. શ્રી ચંદ્રકાંત બક્ષીએ “ઝૂરતો ઉલ્લાસ”ની પ્રસ્તાવના લખીને શ્રી શૈલ પાલનપુરીના ગઝલક્ષેત્રે થયેલાં આગમનને વધાવ્યું હતું.

તેમનો શૂન્યપ્રેમ-ગુજરાતી ભાષાના પાયાના અને ટોચના ગઝલકારોમાં જેમનું સ્થાન છે તે સ્વ. જન્મળ શૂન્ય પાલનપુરીના શ્રી શૈલેશભાઈ એક અદના શિષ્ય છે. શ્રી શૈલેશભાઈ શૂન્યસાહેબના પરિચયમાં આવ્યાં અને તેઓ વચ્ચેની વર્ષો લાંબી ચાલેલી મૈત્રીના સુખદ સંભારણાંઓ તો અસંખ્ય અને અગણિત છે. શૂન્ય પાલનપુરીની પાંચ-પચાસ નહીં પણ સેંકડો ગઝલો શ્રી શૈલેશભાઈને મોઢે છે. તીવ્ર સ્મરણશક્તિ અને શૂન્યભાઈ પ્રત્યેના ઘેરા અહોભાવ સાથે શ્રી શૈલેશભાઈ જ્યારે શ્રી શૂન્યસાહેબની ગઝલો સંભળાવે છે ત્યારે એક શાનદાર મહેફિલનું વાતાવરણ આપમેળે જ રચાઈ જાય છે.

શૂન્ય સાહેબની જે તાકાત છે, જે ઊંચાઈ છે તે પર્વત ઉપર શ્રી શૈલ, તમને આંગળી પકડીને પહોંચાડી દે છે. શૂન્ય

પાલનપુરીએ કહ્યું હતું કે હું શૈલ જેવા શિષ્યોથી પણ લોકોને યાદ રહી જઈશ! જાહેર મંચ પરથી માંડીને નાનકડી ઘરેલું મહેફિલો સુધીના વિવિધ આયોજનો-ગોઠડીઓમાં શ્રી શૈલ પાલનપુરીએ શૂન્ય વિશેના સેંકડો કાર્યક્રમોની પેશકશ કરી છે. શૂન્યની ગઝલ મહેફિલોનું સંચાલન કરતાં કરતાં શ્રી શૈલેશભાઈ ગુજરાતના અન્ય ખ્યાતનામ શાયરોના શૈરો ટાંકવાનું પણ ચૂકતા નથી. શૂન્યના જીવન-કવનમાં એટલાં તો તદાકાર કે શૈલેશભાઈ શૂન્યની વાત કરીએ ત્યારે જાત અને જગત બંનેને ભૂલી જાય છે. કોઈ ગઝલકાર-શાયરનો આવો જખરો ચાહક જગતમાં ભાગ્યે જ જોવા મળે!

શ્રી શૈલેશ કોઠારીના વ્યક્તિત્વનું ત્રીજું અને અત્યંત મહત્ત્વનું પાસું તેમની ધર્મનિષ્ઠા અને પરોપકારની જીવંત ભાવનામાં રહેલું છે. અત્યંત માનવતાવાદી, ઉદાર, અસહિષ્ણુ અને સર્વધર્મ સમભાવમાં દેઢ શ્રદ્ધા ધરાવતા શ્રી શૈલેશભાઈ ધર્મયુક્ત જરૂર છે પણ ધર્મઝનૂની નથી. જૈન ધર્મના યુક્ત અનુયાયી અને જિનશાસનમાં દેઢ આસ્થા ધરાવતો તેમનો આત્મા અનેકવિધ ધર્મકાર્યોમાં પણ એટલો જ રમમાણ રહે છે. પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી મહારાજના તેઓ અત્યંત આત્મીય અને નિકટના શિષ્ય-અનુયાયી બની રહ્યાં છે. આચાર્યશ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજીના સિદ્ધાંતો, આદર્શો અને ધર્મકાર્યોમાં ઓતપ્રોત જિંદગી વિતાવનાર શ્રી શૈલેશભાઈ આજે પણ રોજેરોજ અગિયાર દેરાસરની પ્રદક્ષિણા કરી દર્શન-પૂજાનો ક્રમ નિભાવતા રહ્યાં છે. અનેક દેરાસરોની સ્થાપનાથી માંડીને વિવિધ ભવ્ય ધર્મમહોત્સવોમાં કોઈકને કોઈક રીતે તેઓશ્રીનું યોગદાન સતત ચાલુ રહ્યું છે. અત્યાર સુધીમાં રૂ. એક કરોડથી વે વધુનું દાન ધર્મકાર્યક્ષેત્રે કરી ચૂકેલાં શૈલેશભાઈ બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો સંસારી સાધુ જ છે! તેમની શ્રીમંતાઈ ફકીરીના રંગો વડે રંગાયેલી છે. શ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી મહારાજના ગચ્છના જ અન્ય અગ્રણી સાધ્વી મૃગાવતીજીની પણ અત્યંત નિકટ તેઓ રહ્યાં છે. આથી જ સાધ્વી મૃગાવતીજીએ દિલ્હીમાં મોટું દેરાસર-મંદિર બંધાવ્યું ત્યારે તેની મુખ્ય પાટપૂજમાં શ્રી શૈલેશભાઈને આગ્રહપૂર્વક બેસાડીને મોટો પુણ્યલાભ આપ્યો હતો. આજે પણ શ્રી શૈલેશભાઈ શ્રી આત્મવલ્લભ ટ્રસ્ટ, મુંબઈ જૈન યુવક મંડળ સહિત અસંખ્ય સંસ્થાઓ સાથે ગાઢ રીતે અને સક્રિયપણે સંકળાયેલાં રહ્યાં છે.

શ્રી શૈલેશભાઈ સાધર્મિક ભક્તિમાં પણ ખૂબ માને છે.

વર્ષો સુધી તેઓએ પ્રત્યેક દિવસે જરૂરતમંદને રૂ. ૧,૦૦૦નું દાન આપવાનો નિયમ રાખ્યો હતો. વચ્ચે ધંધામાં તેજના દિવસો દરમિયાન શ્રી શૈલેશભાઈ રોજેરોજનું રૂ. ૫ હજારનું દાન પણ કરતા હતા. શ્રી શૈલેશભાઈ ગરીબ, અનાથ, નિઃસહાય અને જિંદગીની વિકટતાનો સામનો કરી રહેલાઓને હંમેશા મદદ-સહાય આપવાના મતના છે.

શ્રી શૈલેશભાઈ મિત્રતા અને મૈત્રીના માણસ છે. તમે ચોવીસે કલાક આ માણસને બીજાના વિશે વિચારતો, બીજાને માટે કશુંક કરતો જોઈ-અનુભવી શકો છો. લાગણી અને પ્રેમ તેમના જીવનના બે મુખ્ય પ્રેરક બળો છે. શ્રી શૈલેશભાઈનું મિત્રવૃંદ ઘણું બહોળું છે. સમાજના તમામ વર્ગના નિષ્ણાતો અને મહાનુભાવો સાથે તેઓની અંગત દોસ્તી છે. મિત્રવર્તુળમાં ટોચના અને અગ્રણી અને મહાન દાનવીર શ્રી દીપચંદ ગાર્ડીથી માંડીને હાલ અમેરિકામાં સ્થાયી થયેલાં અને હજી તાજેતરમાં જ જગવિખ્યાત ઈસ્ટ ઈન્ડિયા કંપની ખરીદી લેનારા શ્રીમંત ઉદ્યોગપતિ શ્રી સંજીવ મહેતાનો સમાવેશ થાય છે. પાલનપુરના નવાબ કે જેમનું હજી તાજેતરમાં જ અવસાન થયું છે તેઓશ્રી સાથે પણ શ્રી શૈલેશભાઈની અંતરંગ મિત્રતા હતી. પાલનપુર નવાબને કારણે તેઓ જયપુર, ગ્વાલિયરથી માંડીને વડોદરા સુધીના રાજવી પરિવારોના સીધા યા આડકતરા પરિચયમાં આવ્યાં છે.

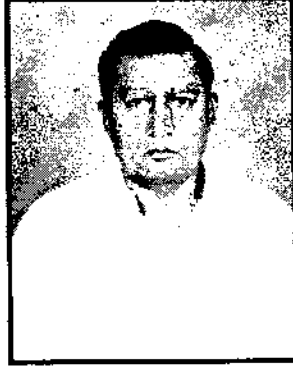
મિત્રોના સદ્નસીબે શૈલેશભાઈની યાદશક્તિ પણ અદ્ભૂત છે. તેમને હજારો ટેલિફોન નંબરો મોઢે છે. કોઈ મિત્રને ફોન કરવા ડાયરી જોવી પડતી નથી. પ્રત્યેક મિત્ર પ્રત્યેની સાચી નિસ્ખત તેમને મિત્રોના ટેલિફોન નંબરો યાદ રખાવે છે!

શૈલેશભાઈની આ જીવનયાત્રા અને મૈત્રીપણામાં તેમના પ્રેમાળ પત્ની અને એક ખૂબ સમજદાર અને પીઠ સન્નારી એવા શ્રી નીનીબેનનો સાથ મળ્યો છે. શ્રી નીનીબેને સદાય હસતું મોઢું રાખીને તથા દિલની મોટી ઉદારતા રાખીને શૈલેશભાઈને મિત્રોમાં લૂંટાવા દીધાં છે. શૈલેશભાઈ પૈસા કમાઈને ક્યાં અને કેમ ખર્ચવા તે બાબત ખૂબ સારી પેઠે જાણે છે. કદાચ એટલે જ તેઓ સંપત્તિનું સર્જન કરીને સદ્કાર્યોમાં અને સદ્પાત્રોમાં સંપત્તિનું વિતરણ કરતા રહ્યાં છે.

શૈલેશ કોઠારીનું વ્યક્તિત્વ એકંદરે બહુ-આયામી અને પ્રેમ અને લાગણીની ભાવોર્મિઓથી છલકાતું એક મહેંકસભર વ્યક્તિત્વ તરીકે જાણીતા બન્યા છે.

શ્રી શાન્તિલાલ કપૂરચંદ મહેતા

ગુજરાત ગૌરવ દિનના શુભ પ્રસંગે આપણા સમાજના જ એક અન્ય અગ્રણી ધર્માનુરાગી અને જીવદયાના હિમાયતી તરીકે સારી એવી ખ્યાતિ પામેલા અને શેઠ આણંદજી કલ્યાણજી ટ્રસ્ટ તેમજ અન્ય શૈક્ષણિક અને ધાર્મિક તેમજ સામાજિક સંસ્થાઓ સાથે

સંકળાયેલ છેલ્લાં ૪૦ વર્ષથી જેઓ જીવદયાના ક્ષેત્રે અવિરત સેવા આપી રહ્યા છે તેવા જેસરનિવાસી શાંતિલાલ કપૂરચંદ મહેતાનું પણ ગુજરાતના મુખ્યમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના વરદ હસ્તે મહાવીર જીવદયા એવોર્ડ ૨૦૦૫ અર્પણ કરી બહુમાન કરવામાં આવ્યું હતું.

જૈનશાસનના શણગાર સમા અને ઘોઘારી વીસા શ્રીમાળી જૈન જ્ઞાતિના આધાર સ્તંભ જેવા ઉપર્યુક્ત મહાનુભાવ જ્ઞાતિનું નામ રોશન કરનાર જ્ઞાતિના હરકોઈ કામ માટે હંમેશાં તત્પર એવા જેસરનિવાસી શાંતિલાલ કપૂરચંદ મહેતાને ગુજરાત ગૌરવ દિનની ૪૬મી વર્ષગાંઠ ઉજવણી પ્રસંગે વિશાળ માનવમેદની વચ્ચે નામદાર ગુજરાત ગવર્નરની ઉપસ્થિતિમાં જે પ્રમાણે જીવદયા એવોર્ડથી નવાજવામાં આવ્યા તેનાથી હરકોઈ ઘોઘારી જૈન ઉન્નત મસ્તકે ગૌરવ અનુભવે છે.

૧૯૭૨ની સાલમાં ભૂતપૂર્વ વડાપ્રધાન શ્રી મોરારજી દેસાઈએ જ્યારે જેસરની મુલાકાત લીધી ત્યારે દુષ્કાળની પરિસ્થિતિમાં સફળતાપૂર્વક સમસ્યાઓ ઉકેલવાની શ્રી શાંતિલાલ કપૂરચંદ મહેતાની આવડતની પ્રશંસા કરી હતી. તેઓની ભારતીય જનતા પક્ષના ભાવનગર જિલ્લાના ઉપપ્રમુખ અને ભાવનગર ગ્રામીણ બેન્ક-ભારત સરકારના ડાયરેક્ટરની સેવા જાણીતી છે. તેમણે જેસરમાં મુંબઈ ફંડ એકઠું કરી શ્રી બળવંત-રાય મહેતાની સ્મૃતિમાં શાળાનું મકાન બંધાવ્યું. તેમનું ઘડતર ગાંધીવાદી સામાજિક કાર્યકર શ્રી લલ્લુભાઈ શેઠ હેઠળ થયું. તેમણે અનેક સ્વૈચ્છિક અને અર્ધ સરકારી સંસ્થાઓ મહત્વના હોદ્દાઓ પર રહી કામ કર્યું. તેમણે શિક્ષણ પર અનેક કાર્યો કર્યા હતાં. તદ્દુપરાંત જીવદયાને લગતી સખાવતો પણ કરી હતી.

ભાવનગર જિલ્લા પંચાયતમાં તેમની સેવાઓ જાણીતી છે. જેસરની નગરપંચાયતમાં વર્ષો સુધી યોગ્ય માર્ગદર્શન અને સક્રિય સેવા આપી બ.ગો. મહેતા વિદ્યાલય-જેસરના મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી તરીકે અને જીથરી હોસ્પિટલમાં તેમનું યોગદાન નોંધપાત્ર ગણાયું છે. જેસર વિભાગમાં પ્રાથમિક શિક્ષણથી માંડીને ઉચ્ચ શિક્ષણ સુધીની સંસ્થાઓમાં પાયાના કાર્યકર તરીકે તેમનું નામ અને કામ જાણીતું છે. જેસરના વિકાસ માટે, ઊભી કરેલી સંસ્થાઓના નિભાવ માટે બહારથી મોટું ફંડ લાવી આપવામાં તેમનો પુરુષાર્થ નોંધપાત્ર ગણાયો છે. તેમની સેવા બદલ સમાજે, તેમને અનેકવખત સન્માન્યા છે; અનેક એવોર્ડ પણ તેમણે પ્રાપ્ત કરેલા છે. ભાવનગર ડિસ્ટ્રિક્ટ જૈન ફેડરેશનના સેક્રેટરી તરીકે, ઓલ ઈન્ડિયા જૈન શ્વે. કમિટીના મેમ્બર તરીકે અને જુદી જુદી અનેક ધાર્મિક સંસ્થાઓમાં ટ્રસ્ટી તરીકે તેમની સક્રિય સેવાઓએ તેમને ઘણે ઊંચે આસને બેસાડ્યા છે. ભાવનગર જિલ્લાનું ખરે જ તેઓ ગૌરવ છે.

* ભાવનગર જિ.પં. કચેરીમાં જેસર વિસ્તારમાંથી ચૂંટાઈ જિ.પં. સદસ્ય તરીકે જઈ અને હાલ જિ.પં. ભાવનગરમાં કારોબારી સમિતીના ચેરમેન તરીકે સેવા બજાવી રહ્યા છે. જે સ્થાન જિલ્લાપંચાયતમાં ખૂબ જ મહત્વનું અને ઉચ્ચ સ્થાન આવેલ છે. * હાલ ગુજરાત સરકારશ્રીના પ્રતિનિધિ તરીકે ભાવનગર જિલ્લા જુવીનર જસ્ટીસ બોર્ડના મેમ્બર છે, જે સ્થાન મહત્વનું છે કારણ આ (બાળ અદાલત) વિભાગ છે, જેમાં ખૂબ જ ખરી રીતે મહત્વની કામગીરી આવેલી હોય છે. * એનિમલ વેલ્ફેર બોર્ડ ચેન્નાઈ (ભારત સરકારશ્રી)ના બોર્ડમેમ્બર તરીકે સેવા આપે છે. * ગુજરાત સરકારશ્રીના શિક્ષણ વિભાગ બોર્ડમાં બોર્ડ ઓફ મેમ્બર તરીકે * ભાવનગર જિલ્લા શાળા સંચાલક મંડળના પ્રમુખ તરીકે * શ્રી કે. જે. મહેતા ટી.બી. હોસ્પિટલ અમરગઢમાં સરકારશ્રીના પ્રતિનિધિ તરીકે સેવા આપે છે.

વર્ષ ૨૦૦૪-૦૫માં ૧લી મે ગુજરાત ગૌરવ દિન પ્રસંગે ભાવનગર ખાતે રાજ્યના માનનીય શ્રી મુખ્યમંત્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના વરદ હસ્તે ગુજરાત રાજ્યના જીવદયા ક્ષેત્રમાં વિશિષ્ટ યોગદાન આપેલ હોય તે બદલ શ્રી મહાવીર જીવદયા એવોર્ડ એનાયત કરેલ છે. જે ભાવનગર જિલ્લા અને ઓલ ઈન્ડિયા જૈન સમાજના ગૌરવરૂપ છે.

કર્મયોગી પુરુષ

સ્વ. શ્રી શાંતિલાલ હીરાચંદ શાહ

પોતાના
વિચાર, વાણી અને
વ્યવહાર દ્વારા
જેમના જીવનમાં
એક અનોખા
વ્યક્તિત્વના દર્શન
થતા રહેલા.
બાલ્યકાળથી જ
ધર્મશ્રદ્ધાના બીજ
રોપાયેલા એટલે
તીર્થસ્થાનોની
સ્પર્શના અને
સાધુસંતોના

સહવાસ તેમનું સતત રટણ રહ્યું તેથી જ તેમની જનસમાજમાં એક કર્મવીર કે ધર્મવીર જેવી ગણના થતી. માનવનું મૂલ્ય તેની પાસે રહેલી ધન-દૌલત ઉપરથી નહીં પણ દાનધર્મના ક્ષેત્રે કેવું યોગદાન હતું, સાધુ-સાધ્વીઓની વૈયાવચ્ચમાં તેમનો શું ફાળો હતો તેના ઉપરથી અંકાય છે.

તેમના પુરુષાર્થી અને પુણ્યશાળી જીવનની જે સાહજિક યશસ્વી ફલશ્રુતિ છે તેના પાયામાં મોસાળમાં તેમના નાનાજી મોતીચંદ માસ્તર તરફથી મળેલા મૂલ્યનિષ્ઠ સંસ્કારોને આભારી છે.

એ જમાનામાં ભાવનગરના પ્રજાવત્સલ મહારાજાએ સમાજજીવનના વિવિધ ક્ષેત્રમાં બજાવેલી સન્નિષ્ઠ સેવા કે આપેલા પ્રદાન સંદર્ભે બે પ્રતિભાવંતોને નીંદના માનવંતા ઈલ્કાબો આપેલા જેમાં એક હતા સંત પુરુષ પ્રભાશંકર પટ્ટણી અને બીજા હતા સૌમ્ય પુરુષ મોતીચંદ માસ્તર જેનું શ્રી શાંતિભાઈને ભારેમોટું ગૌરવ હતું.

એસ.એસ.સી. સુધીનો અભ્યાસ, પણ જીવન ઘડતર અનોખી રીતે થયું. ઊંડી સૂઝ, સમજ અને વ્યવહારદક્ષતાને કારણે તેમની જીવનમાંડણીમાં ભાતીગળ મૂલ્યો પ્રગટ્યા.

આજીવન વેસ્ટર્ન રેલ્વે મુંબઈમાં સરકારી નોકરી કરી

પણ પ્રમાણિકતા અને નીતિમત્તાની આરતીના અજવાળે આત્મપરિણતિ અને આંતરિક સાધનાનો વિલક્ષણ વિકાસ થયો. આત્મવિશ્વાસ વધુને વધુ દૃઢ બનતો રહ્યો.

પ્રબળ પુરુષાર્થ અને કોઈ અદૃશ્ય શક્તિમાં અપાર શ્રદ્ધાને કારણે તેમનામાં સાદાર્થ, શુચિતા અને સાત્ત્વિકતાના અજવાળા થયાં.

જૈન શ્રમણ પરંપરામાં યશનામી બનેલા અનેકોના તારણહાર દાદાસાહેબ જિનદત્તસૂરિજી મ. પરત્વેનો તેમનો ભક્તિભાવ ગજબનો હતો. આબુના યોગનિષ્ઠ શાંતિસૂરિજીએ આ પરિવાર ઉપર અનુગ્રહના મંગલમેઘ વરસાવ્યા હતા. સ્વ. શાંતિભાઈ શાંતિસૂરિજીના પરમ ભક્ત હતા. શાસનપ્રભાવનાના ઘણાબધા સુકૃત્યોમાં ભારેમોટું યોગદાન આપી માગશર સુદી બીજના દિવસે શાંતિસૂરિજીના સાન્નિધ્યમાં અરિહંતશરણ પામ્યા.

માગશર સુદી બીજના મંગલદિવસે શાંતિસૂરિજીને જગદ્ગુરુ સમ્રાટસૂરિની પદવી મળેલી તેજ પવિત્ર દિવસે ગુરુદેવના આશીર્વાદરૂપે મસ્તકે વાસક્ષેપ નંખાવી નમસ્કાર મહામંત્રનું સ્મરણ કરતાં કરતાં નશ્વરદેહનો ત્યાગ કર્યો. બોતેર વર્ષનું આયુષ્ય ભોગવી સમાધિયુક્ત મરણ પામ્યા.

તપ અને શીલ જેવા સદ્ગુણોને આત્મસાત કરી મૃત્યુને મંગલમય બનાવી ગયા. કર્મ અને ધર્મમાં સદ્ભાવનાનો સમન્વય સાધી એક નિજી શૈલીના પંથની કેડી આપણા સૌને માટે કંડારતા ગયા. જીવનભર તન-મન વિસારે મૂકી કરેલા પુરુષાર્થથી વિશાળ પરિવારમાં અનેરો ઉજાસ અને ઉજ્જવળતા ઉપલબ્ધ કરાવી ગયા.

સુખડ ચંદનની માફક તેમણે કરેલા માનવહિતના કાર્યો આજ વિશાળ જનસમૂહમાં મહેંકી રહ્યા, તેમના શોભાયમાન સાંસ્કૃતિક વારસદારોમાં મહેશકુમાર અને છાયાબહેન, પ્રકાશભાઈ અને સરોજબહેન, પ્રશાંતભાઈ અને પ્રતિભાબેન, નિશિઘભાઈ અને જ્યોતિબેન, મિલનભાઈ અને મિતુલાબેન. આ સૌએ શાંતિભાઈના વારસાને વિશેષ ગૌરવપૂર્ણ બનાવી જાણ્યો છે. આજના કળિયુગમાં આ એક મોટી ભક્તિસાધના ઈતિહાસનું સોનેરી પ્રકરણ બની રહે છે.

આદર્શ સન્નારી

શ્રીમતી કુમુદબેન શાંતિલાલ શાહ

ઉચ્ચજીવનના આદર્શો અને રહસ્યો સમજવા બહુ કઠિન હોય છે. એથીએ વધુ એ પચાવવા અતિ કઠિન હોય છે અને એથીએ વધુ એવું જીવી બતાવવું એ વધુ દુષ્કર હોય છે.

જૈન શાસનમાં સમયે

સમયે પ્રત્યેક પ્રસંગો અને યશગાથાની પાછળ નારીરત્નોનું ઉત્તમ યોગદાન નોંધાયેલું છે.

દોમ દોમ સુખસંપત્તિ અને ધનવૈભવની છાકમછોળ વચ્ચે રહીને પણ ભારતીય જીવનદૃષ્ટિ, દાન, શિયળ અને તપના શિરોમણિ ગુણ સાથે સામાયિક, પૌષ્ઠ, પ્રતિક્રમણ વગેરેમાં સદા મગ્નતા, જૈન આચારવિચાર, નવકાર પ્રીતિ, સાધુ સંતો પરત્વેની અપાર આસ્થા, જીવદયા અને શ્રદ્ધાભક્તિના અનન્ય પુરસ્કર્તા એવા કુમુદબેન આજ અનેકોના પથદર્શક બની રહ્યા છે.

જન્મ : ભાવનગરના ગર્ભશ્રીમંત શ્રી ઝવેરચંદ ભાઈચંદ પરિવારમાં થયો. ભાવનગરમાં આજે પણ ઝવેરચંદ ભાઈચંદની ખડકી જૂના અવશેષોરૂપે દૃશ્યમાન થાય છે. રાધનપુરી બજારમાં જાદવજી ઝવેરભાઈની પ્રતિષ્ઠિત દુકાન હતી. મોસાળ વલ્લભીપુરમાં કવિશ્રી દુર્લભજી ગુલાબચંદ મહેતા (નાનાજી)ને ત્યાં જન્મ થયો.

કુમુદબેન મુંબઈની ગોકળીબાઈ સ્કુલમાં મેટ્રીક સુધીનો અભ્યાસ કર્યો તે સમયે મોટા મોટા લેખકો તેમના શિક્ષકો હતા. થોડા સમય ભાવનગર પણ રહેવાનું બન્યું. ભાવનગર કૃષ્ણનગરના મહાવીરસ્વામી દેરાસરમાં

મહાવીર મહિલામંડળની સ્થાપના કરી તેના પ્રમુખ તરીકે સુંદર સેવા બજાવી. જે મંડળ આજે પ્રગતિના શિખરે ધમધમે છે. શાંત, સરળ અને સૌમ્ય સ્વભાવના, અનેકોને હમેશા મદદરૂપ થવા તત્પર રહેનારા, બહોળું કુટુંબ પરિવાર અને સ્નેહિઓના વિશાળ વર્તુળને પ્રેમ વાત્સલ્યનો ધોધ વહાવનાર કુમુદબેન માત્ર એક આદર્શ ગૃહિણી બની રહેવાને બદલે સમાજની શ્રેયાત્મક પ્રવૃત્તિઓના ઉત્થાન માટે બનતું બધુ જ કરી છૂટ્યા.

પિતાનું આંગણું અજવાળે, પતિનો ઉંબરો સાર્થક કરે અને છેલ્લે મોક્ષના રાહની ચાહ જગાડનારી આવી શ્રાવિકાઓએ જ હમેશા ઇતિહાસ રચ્યો છે. માતાઓ ધર્મસંપત્ત હશે તો જ શાસન હમેશા ઉન્નત બની રહેશે. મુંબઈના વસવાટ દરમ્યાન છેલ્લા સાડા ત્રણ દાયકાથી પાર્લામાં ઘેલાભાઈ કરમચંદ શ્રી શંભેશ્વર પાર્શ્વનાથ મહિલામંડળમાં પણ સક્રિયતા બતાવી એક નવી જ સાર્વત્રિક જાગૃતિના દર્શન કરાવ્યા.

મુંબઈ બોરીવલીમાં મહાવીર મહિલા મંડળનું સફળ સંચાલન કરે છે. જેમાં સૌને સેવા અને ધર્મપરાયણતા રંગે રંગી સ્ત્રીશક્તિ શું કરી શકે છે તેની પ્રતીતિ કરાવી છે.

મુંબઈમાં શાંતિ. ગુરુદેવ અને દાદાસાહેબ જિનદત્તસૂરિજીની રાગરાગિણીપૂર્વક અષ્ટપ્રકારી પૂજા ભણાવવાનું શ્રેય આ મહિલા મંડળને ફાળે જાય છે.

વિશાળ જનસમૂહમાં પ્રસંગોપાત સન્માન મેળવનાર, ઉચ્ચભાવના અને મહિલાઓને સાચું માર્ગદર્શન આપનાર કુમુદબેનની શક્તિ અને પ્રવૃત્તિ પ્રત્યેની નિષ્ઠાએ પ્રાપ્ત કરેલો કીર્તિકળશ આજ ઝળહળી રહ્યો છે.

શાંતિ શબ્દ સાથેના ઋણાનુંબંધનો યોગાનુયોગ તો જુઓ! જીવનમાં હરપળે શ્વાસે શ્વાસે ઈ શાંતિ મંત્રનું ચાલું રહેલું રટણ, વીતરાગ પરમાત્મા શાંતિનાથ ભગવાન પ્રત્યેની અવિહંગ પ્રીતિ, ગુરુદેવ શાંતિસૂરિજી પરત્વેની અપાર શ્રદ્ધા અને પતિ શાંતિભાઈ તરફના ઊંડા સદ્ભાવને કારણે આજે તેઓ જીવનમાં સાર્થક્યનો પરમ સંતોષ અને પૂર્ણ શાંતિ અનુભવી રહ્યા છે. વંદન! માતા કુમુદબેનના સંસ્કારી દીપને !!

શ્રી સુરેશભાઈ કોઠારી

જેના નમ્ર, નિરાભિમાની, નૈષ્ઠિક અને નિષ્કલંક વ્યક્તિત્વના વૈવિધ્યમાં સતત વહેતી વહાલપનું વજૂદ વર્તાય છે, જેનાં દરેક કાર્યમાં પરિણામની પૂર્ણતાના પરિશ્રમનો પમરાટ મહેકે છે, તેવા સુરેશભાઈ કોઠારી આંતરરાષ્ટ્રીય ફલક પર કાર્યરત મહેતા શુપ ઓફ કંપનીઝના Public Relation Executive ના અતિ મહત્વના ઉચ્ચ હોદ્દા પર સતત વ્યસ્ત હોવા છતાંય સમાજ સાથે સાતત્યપૂર્ણ સંપર્કમાં રહી એક મમતાળુ માર્ગદર્શક તરીકે હૂંફ અને હામનો નિરંતર અભિષેક કરતા રહ્યા છે તે સહુ માટે ઉત્સાહપ્રેરક છે. સંસ્કાર અને સાહિત્યના સંગમ સમા સુરેશભાઈની આત્મીય નિકટતા પામનાર સહુ કોઈએ તેમને સ્વરૂપોના વૈવિધ્યમાં જોયા છે, જાણ્યા છે અને મન ભરીને માણ્યા છે. ઋજુહૃદયી મિત્ર તરીકે મિત્રો પર સદાય સ્નેહવર્ષા કરતા, પોરબંદર સ્થિત આર્યકન્યા ગુરુકુળની બૌદ્ધિક સભામાં વિદેશના માન્યવર બૌદ્ધિકો સાથે વિચાર-વિમર્શ કરતા, કર્મઠ 'લાયન' તરીકે લાયન જગતના ઉત્કૃષ્ટ પરફોર્મન્સ માટે સતત અને સખત પરિશ્રમ કરતા સુરેશભાઈનું બહુઆયામી વ્યક્તિત્વ આજની યુવા પેઢી માટે આદર્શરૂપ છે.

લાયન્સ વર્તુળોમાં પણ સુરેશભાઈનું વિશિષ્ટ પ્રદાન રહ્યું છે. નેતૃત્વની પરિભાષામાં સતત નવાં પરિમાણો અને નવા આયામોના પ્રયોગકર્તા સુરેશભાઈને ઉત્કૃષ્ટ યોગદાન બદલ લાયન્સ ક્લબના આંતરરાષ્ટ્રીય પ્રમુખે લીડરશિપ એવોર્ડ એનાયત કરી ગોલ્ડમેડલથી સન્માન્યા તે તેમની કાર્યકુશળતા અને કર્મનિષ્ઠાને શ્રેષ્ઠ આદરંજલિ અર્પવા બરાબર છે. એટલું જ નહીં ડિસ્ટ્રિક્ટ ગવર્નર તરીકેના નેતૃત્વ હેઠળ તેમની ડિસ્ટ્રિક્ટ ગુજરાત, મહારાષ્ટ્ર, રાજસ્થાન અને મધ્યપ્રદેશની બનેલી મલ્ટીપલ ડિસ્ટ્રિક્ટમાં ૧૮ મલ્ટીપલ એવોર્ડ પ્રાપ્ત કર્યા, જે લાયન્સ ઇતિહાસમાં જવલ્લેજ બનતી ઘટના છે.

સેવાના ક્ષેત્રે શાશ્વત પ્રેમતત્ત્વને પામનારા સુરેશભાઈએ જૈન સોશયલ શુપના નાનામાં નાના કામને તેમજ કાર્યકરને પોતાની નિપુણતા દ્વારા પૂરી લગન અને દક્ષતાથી ન્યાય આપ્યો છે. સૌરાષ્ટ્ર રીજિયનના ચેરમેનની રૂએ કરેલ વિવિધ કાર્યો અને તેનાં આયોજનમાં તેમની સુદૃઢ સંકલ્પ-શક્તિનો સુમેળ અને વિદ્વતાપૂર્ણ વિચક્ષણતાની વ્યાવહારિકતાનો અહેસાસ સહુ અનુભવી શક્યા.

સુરેશભાઈમાં રહેલી નેતૃત્વની નૈતિકતાનો, કાર્યકરોની વૃત્તિને પ્રવૃત્તિમાં બદલવાની પ્રવીણતાનાં સૌ પ્રત્યક્ષ સાક્ષી બન્યાં. સૌ જોઈ શક્યાં આમંત્રિતોને આવકારવાની તેમની અંતરભીની આતિથ્યભાવનાને! સૌ જોઈ શક્યાં તેમની સંયોજનની

પ્રતિબદ્ધતાને! ઘડીએ ઘડીની ઘટમાળ જાણે પહેલેથી જ ઘડાયેલી ન હોય! સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ હોય કે પ્રીતિ ભોજનની વ્યવસ્થા હોય કે પછી બૌદ્ધિકોની સભામાં ૬૦૦૦ આમંત્રિતોના ઉત્સાહનો ઊમળકો હોય આ સર્વેમાં તેમની કાર્ય પ્રત્યેની નિરંતર નિષ્ઠાનું નિરૂપણ જોવા મળ્યું, અદ્ભુત!

J S G ફેડરેશનનાં આંતરરાષ્ટ્રીય પ્રમુખપદ દરમ્યાન તેઓશ્રીએ દેશ પરદેશમાં પથરાયેલ તત્કાલીન ૧૬૨ જૈન સોશયલ ગ્રુપ્સમાંથી મહત્તમ ૧૫૨ ગ્રુપોની શુભેચ્છા મુલાકાત લઈ દૂર-સુદૂર વસેલા જૈન ભાઈઓને ભાતીગળ ભોમકાના ભાઈચારાનો સ્નેહભીનો સંદેશ પાઠવી આવ્યા. વિશ્વના ખૂણેખૂણે જઈ અનેકતાને એકતામાં પરિવર્તિત કરતી એવી J S G સંસ્થાનું સંવર્ધન કરી આવ્યા.

તેઓશ્રીના આ કાર્યકાળ દરમ્યાન લખેલ અને પ્રકાશિત કરેલ 'ગાઈડ લાઈન'બુક માર્ગદર્શનનો મહાસાગર પુરવાર થઈ, તેમજ તેઓએ તૈયાર કરેલ 'પ્રોગ્રામ પ્લાનર' જૈન સોશયલ શુપના ઇતિહાસમાં સીમાચિહ્ન રૂપ છે. તેમના પ્રમુખપદ દરમ્યાન યુવાનો માટે 'યુવાફોરમ' પ્રવૃત્તિનો શાનદાર શુભારંભ થયો અને અંદાજે ૩૦થી વધુ યુવાફોરમની સ્થાપના કરી. આજે આવી પ્રવૃત્તિઓ પાછળનું પ્રયોજન જૈન યુવક-યુવતિઓ માટે પ્રેરક અને શ્રેયક પુરવાર થયું છે.

આ સર્વે પ્રવૃત્તિઓમાં પ્રવૃત્ત હોવા છતાંય પોરબંદર સ્થિત આર્યકન્યા ગુરુકુળના માનદ્ મંત્રી તરીકે પણ સતત પ્રવૃત્ત રહ્યા છે. કચ્છ-સૌરાષ્ટ્ર લોકકલા ફાઉન્ડેશનના ટ્રસ્ટી તરીકે તેઓ વતનની વિવિધ વૃત્તિ-પ્રવૃત્તિઓ સાથે સતત જડાયેલા રહ્યા છે તેમ જ રેડક્રોસ અને હોર્ટિકલ્ચરલ સોસાયટીના સેવાકીય કાર્યોમાં તેઓ સક્રિયપણે સંકળાયેલા છે.

સેવાના વિવિધક્ષેત્રે અગ્રેસર

શ્રી સુરેશભાઈ કાન્તિલાલ શાહ

વતન : ઊંઝા, ઉત્તર ગુજરાત,
જન્મતારીખ : ૧૨-૧-૧૯૫૧.

સમાજજીવનનાં, હરેક જ્ઞાતિ-જાતિનાં, નગરનાં કાર્યોમાં રસ ધરાવે છે. મુખ્યત્વે સેવાકાર્ય લાયન્સ ક્લબ, ઊંઝાના બેનર નીચે અવર્ણનીય રહ્યું છે. સેવાના ક્ષેત્રે સેવાનાં કાર્યોની વણથંભી વણઝાર ૧૯૭૩થી શરૂ કરી ૨૦૦૧ સુધી

અવિરતપણે ચાલુ છે. જીવનની કારકિર્દીના શ્રી ગણેશ કોલેજકાળ દરમ્યાન ‘અસાઈત સાહિત્યસભા’નાં મંડાણ અનિરુદ્ધ બ્રહ્મભટ્ટની સાથે કર્યાં. કોલેજકાળે સેવા મુખ્ય હેતુ હતો. આર.એસ.એસ., એન.સી.સી. અને રમતગમત શોખના વિષયો હતા. શુટિંગ, બેડમિંટન, લોનટેનિસ, કેરમ, ટેબલટેનિસમાં અનેકવિધ એવોર્ડ હાંસલ કરેલ. ત્યારથી ‘યુનિવર્સિટી’માં ઉ. ગુજરાતના ચેરમેન પદે ૧૯૭૨માં ચૂંટાયા ત્યારથી, ‘એશિયા ૭૨’થી શ્રી ગણેશ થયા.

ચડતી-પડતીનાં કાર્યોમાં આર્થિક ભીંસ અથવા બીજાં વિઘ્નો ગર્ભશ્રીમંતાઈના કારણે આવ્યાં નથી, પરંતુ ઊંચાં સેવાકીય કાર્યો કરતાં વિઘ્નસંતોષીના કારણે વિઘ્નો આવે પણ વાદળ આવીને જતાં રહે તેમ ઓસરાઈ જાય. માંગલિક જીવનની શરૂઆતમાં જ ધાર્મિક સંસ્કારોનું સિંચન, નાની ઉંમરે ઉપધાન તપની આરાધના, તેમના જીવનનું ઉચ્ચમતમ પાસું રહ્યું છે અને પિતાશ્રી માઉન્ટ આબુ ખાતે પારિવારિક શિબિર દૂરનું આયોજન કરતા ત્યારે બે-ચાર કલાક ઉપરાંતના અષ્ટ પ્રકારી પૂજાની એકધારી આધ્યાત્મિકતાની લીંક એમના જીવનનો યાદગાર પ્રસંગ છે. જીવન જીવવાની કલા પરમ પૂજ્ય પિતાશ્રી દ્વારા ઘડવામાં આવી.

—લાયન્સ ડિ-૩૨૩-બીના કેબિનેટના ડિ-ચેરમેન, સાઈટ ફર્સ્ટ કમિટી ચેરમેન તથા નેચરલ કેલેમિટીના ચેરમેન તથા અનેકવિધ હોદ્દાઓ વર્ષો સુધી ભોગવ્યા અને કાર્યશૈલી મુજબ સફળ કાર્યો કર્યા.

—શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ ‘શિશુમંદિર’, ‘ઊંઝા કેળવણી બોર્ડ’, ‘જી. એલ. પટેલ હાઈસ્કૂલ’, ‘કે. એલ. પટેલ મહિલા સ્કૂલ’, ‘નવજીવન કેળવણી મંડળ’માં પ્રમુખસ્થાનેથી સેવા આપી રહ્યા છે.

—ગુજરાત અસાઈત સભાના પ્રમુખપદે રહીને અનેકવિધ ‘નાટ્યસ્પર્ધાઓ’, ‘વક્તૃત્વશક્તિ ક્ષેત્રે’, સ્પર્ધાઓનું આયોજન, ‘સંગીતશાળા’, ‘નાટ્યજાલકા’ વગેરેનાં ઉદ્ઘાટનોમાં પ્રધાન ભૂમિકા. રમતગમત ક્ષેત્રે આગવી સિદ્ધિઓ મેળવેલ છે તથા જિમખાનામાં આગવું પ્રદાન. ૧૯૭૩થી ૨૦૦૧ સુધી અવિરત સેવાકીય પ્રવૃત્તિઓ ‘લાયન્સ ક્લબ ઊંઝા’ના નેજા હેઠળ મુખ્ય ભૂમિકા, ઝોન ચેરમેન, રિજિયન ચેરમેન પદે રહી સમગ્ર ઉત્તર ગુજરાતનાં ગામો ધાનેરા, ભાભર સુધી સાબરકાંઠામાં ભીલોડા, પ્રાંતિજ સાથે પ્રેમ અને લાગણીના

તંતુથી સૌ મિત્રો સાથે બંધાયેલા છે. અમદાવાદ સિટિમાં અનેકવિધ સેવાકીય પ્રવૃત્તિઓમાં પ્રદાન. ૧૯૭૭માં સમગ્ર ગુજરાતના ભૂતપૂર્વ ઊર્જામંત્રી શ્રી નલિનભાઈ પટેલની ડિસ્ટ્રિક્ટ કોન્ફરન્સનું આયોજન કરી ચેરમેન પદે રહી, ગુજરાત રાજ્યના મુખ્યપ્રધાન શ્રી દિલીપભાઈ પરીખની ડિ. ગવર્નરની નિયુક્તિ વખતે આગવું પ્રદાન, ૧૯૭૮માં સમગ્ર ગુજરાતની અંદર સેવાકીય પ્રવૃત્તિઓ માટે ઈન્ટરનેશનલ ઈલિનોઈસ ખાતેથી એપ્રિસિયેશન સર્ટિફિકેટથી ઊર્જામિનિસ્ટર નલિનભાઈ પટેલ દ્વારા નવાજીયામાં આવ્યા હતા. સાઈટ ફર્સ્ટની કામગીરીમાં ચેરમેન પદે રહી સેવા આપી હતી.

—ઈન્ટરનેશનલનું ‘એમ. જે. એફ.’ મેલ્વિન જોન્સ ફેલો તરીકે બિરુદ મેળવ્યું અને “આર.એમ. એફ.” રોહિત મહેતા ફેલો” તરીકે સન્માનિત કરવામાં આવ્યા હતા. અનેકવિધ એવોર્ડો મેળવેલ છે. જીવદયાના કાર્યમાં અનેકવિધ પ્રવૃત્તિઓ તથા બે વર્ષ પહેલાં જ અઠવાડિયામાં બે વખત નિરાધાર કામ કરતા આશ્રિતોને ગામડેગામડે ફરી સુખડી વિતરણના ભગીરથ કાર્યના પ્રણેતા અને મુખ્ય ચેરમેન પદે રહી વિનિયોગ પરિવાર, ડીસા મંડળીના સહયોગમાં રહી ઘાસ વિતરણ તથા ઢોરકેમ્પોનું આયોજન. —પ્રેમચંદ ઈશ્વરલાલ ટ્રસ્ટ દ્વારા અનુદાનથી ઉત્તર ગુજરાતનાં ગામડાંનાં જૂનાં દેરાસરો, ઉપાશ્રયોના જીર્ણોદ્ધારનાં કાર્યોમાં મુખ્ય રહી લણવા ગામનું કાર્ય પૂર્ણ થયેલ છે. —યશોવિજય જૈન પાઠશાળા મહેસાણાના કારોબારી સભ્ય રહી સેવાઓનો અપૂર્વ લાભ મેળવેલ છે. તત્ત્વજ્ઞાનની પરમ સેવા કરવાનો લાભ શતાબ્દી- મહોત્સવમાં પણ સેવાનું પ્રદાન.

પત્ની જયશ્રીબહેન અનેકવિધ તપશ્ચર્યાઓ, ધાર્મિક લાગણીથી ગૂંથાયેલ, કુટુંબ-પરિવારની સાચી ગૃહિણી બની દરેક કાર્યમાં સતત પ્રયત્નશીલ, પ્રેરણારૂપ બનેલ છે. પુત્રો ભાવેશભાઈ અને વિશાલભાઈ ધંધા-વ્યવસાયમાં પ્રવૃત્ત છે. પુત્રી : સેજલ-બહેન અને જમાઈ રીતેશકુમાર મહેસાણા ખાતે સેટલ થયા છે અને ભાઈ ગિરીશભાઈ મોટાભાઈ તરીકેનો અપૂર્વ પ્રેમ, પ્રેરણાદાયી લાગણીઓથી ભીંજવી દઈ પ્રેમનો ધોધ વહાવ્યો છે.

—ઊંઝા નગરના ૧૦૦ વર્ષ જૂનાં ઉપાશ્રય-વાડી આગથી ભસ્મીભૂત થતાં તેના નવસર્જનમાં આગવું પ્રદાન અને ખાતમુહૂર્ત કરવાનો અનેરો લાભ, શાંતિનગરમાં જૈન સંઘમાં બનેલ આરાધનાભવનના ઉદ્ઘાટનનો લાભ, તથા નીચેના

હોલના વિભાગમાં નામાભિકરણમાં એક ભાલ ઉપર શ્રી સુરેશભાઈ અને તેમના સુપુત્રોનું નામ તથા બીજા ભાલ ઉપર શ્રી ગિરિશભાઈ તથા તેમના પુત્રોનું નામ મૂકી ઉત્તમ અનુમોદનીય કાર્ય કર્યું છે. ચૈત્ર આસો માસની ઓળીને કાયમી ધોરણે અનુદાન આપેલ છે. કાર્તિક પૂર્ણિમાનું કાયમી ધોરણે ઊંઝા નગરમાં સ્વામીવાત્સલ્ય, શીતલનાથ ભગવાનની દેરીનું અંજનશલાકા, પ્રતિષ્ઠા તથા ધજા-દંડન લાભ તથા નૂતન આદીનાથ ભગવાનના જન્મદીને જૈનોના ખુલ્લો ઘર દીઠ મીઠાઈ વહેંચવાનો લાભ

ઊંઝા નગરમાં નૂતન દહેરાસરમાં બાવન જિનાલયમાં શ્રી શીતલનાથ ભગવાનનો અંજનશલાકાનો ચડાવો, પ્રતિષ્ઠાનો ચડાવો તથા ધજાનો ચડાવો લઈ આખી દેરી પોતાની જ હોય તેમ સળંગ ચડાવા લઈ લાભ લીધેલ છે.

પુસ્તકાલયમાં અનુદાન, કે. એલ. પટેલ મહિલા વિદ્યાલયમાં ઓરડાનું અનુદાન. -શિખરજીમાં ભાતાગૃહ પાસે બનતી ધર્મશાળામાં એક બ્લોકનું અનુદાન. શિશુમંદિરમાં અનુદાન, કુંથુનાથજીના જિનાલયે અંજનશલાકા, પ્રતિષ્ઠા, ધજા-દંડનો લાભ, પુસ્તકાલયમાં અનુદાન, સેવાકીય કાર્યોમાં અનુદાન, જૈન- શાસનનાં અનેકવિધ કાર્યોમાં દાનની સરવાણી. પોતાના ક્ષેત્રમાં યશભાગી બનવા પૂજ્ય પિતાશ્રી કાન્તિલાલ શેઠ તથા તેઓશ્રીના મિત્ર બીલીમોરાના મોતીચંદ કાકાની પ્રેરણા દ્વારા આગેકૂચ.

લાયન્સ પ્રવૃત્તિમાં મોખરે : સમગ્ર ગુજરાતની ડિ. ૩૨૩ બીનું મોભાનું સ્થાન જેમાં અમદાવાદ શહેર, સાબરકાંઠા, કલોલ, કડી, ગાંધીનગર, ઉત્તર ગુજરાત, બનાસકાંઠા વિ....ની તમામ ક્લબોના ડિ. ગવર્નરપદની ચૂંટણીમાં બિનહરીફ રીતે ચૂંટાઈ આવ્યા તથા એફરમેટીવ વોટ બંધારણ મુજબ ૫૧૮૬ લેવાના હોય તેમાં ૮૭ ટકા વોટ મેળવી ગુજરાતમાં ઊંઝાનું નામ રોશન કરેલ છે. સેવા એ જ એમનો પર્યાય છે. નિષ્ઠા એજ એમની બ્યુટી છે.. લાયન્સની સફરની વિકાસયાત્રા ડિ. ગવર્નર સુધી પહોંચાડી ISSAME FORAM દેશોની કન્વેન્શનમાં તેઓશ્રી દ. આફ્રિકા, નૈરોબી, કેન્યા અને ઈન્ટરનેશનલ કન્વેન્શનમાં બેંગકોક ખાતે હાજરી આપી તેમની આગવી પ્રતિભા પાડી છે. અમેરિકા યુ.એસ.એ. મીનીયા પોલીસ ખાતેના ઈન્ટરનેશનલ કન્વેન્શનમાં હાજર આપી છે. આ ઉપરાંત મીનીયા પોલીસમાં શ્રી સુરેશભાઈ

શાહની ઈલેક્શન કમીટીમાં નિમણૂક થઈ હતી.

૨૦૧૦-૧૧ની સાલના સરદાર પટેલ સ્મારક ભુવન, શાહીબાગ ખાતે વાઈસ ડિ. ગવર્નરપદે ચૂંટાઈ આવ્યા છે.

અનેકવિધ લાયન્સ ઈન્ટરનેશનલ ડિ. ૩૨૩બીની સેવાકીય પ્રવૃત્તિઓમાં તેમની સુવાસ અનેક નગરોમાં ફેલાયેલી છે. સેવાકીય કાર્યોની વણથંભી વણઝાર તેમના દ્વારા થઈ રહ્યા છે. અનુમોદનીય છે.

ધર્મવીર, કર્મવીર

શ્રી હરગોવિંદભાઈ વી. શાહ

“સૂરજની કિંમત એના પ્રકાશથી, દીપકની કિંમત એના ઉજાસથી, પુષ્પની કિંમત એની સુવાસથી છે તે જ રીતે માણસની કિંમત એની માણસાઈથી છે.” -આવું ચુસ્તપણે માનતા જ નહીં બલકે જીવનમાં ચરિતાર્થ કરી બતાવનાર હરગોવિંદભાઈનો જન્મ વડામાં ૧૯૩૧માં પિતા વીરચંદભાઈ પુંજમલભાઈના વીર સુપુત્ર અને માતા મોંઘીબહેનના રાજદુલારા તરીકે થયો. બાલ્યાવસ્થાથી જ જ્ઞાનરસિક, દેવગુરુભક્તિવંત, ધર્મશ્રદ્ધાસંપન્ન, તીવ્ર મેધાવી, વિનયી, વિવેકી અને ધારેલું કામ કરી છૂટવાની તમન્નાવાળા હોવાથી સ્કૂલ અભ્યાસ પૂર્ણ કરી હરણફાળ પ્રગતિ કરતા વાત્સલ્યના સુધાસિંધુસમ હાઈસ્કૂલના પ્રિન્સિપાલપદે બિરાજમાન થયા અને સં. ૨૦૨૧માં થરા વસવાટ બાદ તો અનેક ક્ષેત્રોમાં સિદ્ધિનાં સોપાનો સર કરતાં વિવિધ ટ્રસ્ટોમાં ટ્રસ્ટી બન્યા. (સિમ્પલ લિવિંગ એન્ડ હાઈ થિંકિંગ)માં માનતા જીવદયાપ્રેમી અનેક સુકૃતોના સદ્ભાગી, નિઃસ્વાર્થ શાસનસેવા અને માનવકલ્યાણનાં કાર્યો કરનાર શાસનાનુરાગી. એમનું યોગદાન ક્યાં ક્ષેત્રે નથી એ જ પ્રશ્ન છે? ચાહે ધર્મક્ષેત્રે હોય, સામાજિક ક્ષેત્રે હોય, કે રાજકીય ક્ષેત્રે સદા અગ્રેસર રહી સંપૂર્ણકાર્ય કુનેહ અને નિષ્ઠાપૂર્વક સુચારુરૂપે પાર પાડે જ. એની આગવી પુણ્યનિધિ અને ગુણવૈભવ એવાં કે નિરહંકાર અને લઘુતા, ઉદારતા અને કરુણા, ગંભીરતા અને ધીરતા, મૈત્રી અને પ્રેમ, નિઃસ્વાર્થતા અને સમર્પણતાથી ઘણી મોટી રકમની સંખ્યાવતો જે તે ટ્રસ્ટ માટે મેળવી આપવામાં નિમિત્તરૂપ બને જ.

ગચ્છાધિપતિ પ.પૂ.આ. ભ. શ્રી પ્રેમસૂરીશ્વરજી મ.સા. અને વડીલબંધુ પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી સુબોધસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી સાકાર પામેલ. શ્રી ૧૦૮ પાર્શ્વનાથ ભક્તિવિહારમાં

હામભર્યા હૈયાવાળા તેઓએ પાયાના ટ્રસ્ટી તરીકે તન, મન, ધન સંપૂર્ણ ન્યોચાવર કરી દીધેલ છે અને રૂની તીર્થ પ્રભાવક ટ્રસ્ટમાં ટ્રસ્ટી તરીકે સતત પ્રવૃત્તિશીલ રહી નિર્માણ અને જિજ્ઞાસામાં સેવાધર્મની પુણ્યસરિતા વહાવી રહ્યા છે. સમ્યગ્જ્ઞાનની અનન્ય રુચિવાળા તેઓ વૈરાગ્યની વનરાજિમાં વિહરવા ઉત્સુક હતા પરંતુ ચારિત્ર મોહનીય કર્મના ઉદયે ભલે સંસારી બન્યા પણ તમન્ના અને જીવન તો સંયમી જેવું જ. ધાર્મિક અભ્યાસ અતિ અનુમોદનીય. ત્રણ ભાષ્ય, છ કર્મગ્રંથ, બૃહત્ સંગ્રહણી, તત્ત્વાર્થાભિગમસૂત્ર, વિતરાગસ્તોત્ર સાર્થ જેવા અનેક ગ્રંથોનું તલસ્પર્શી જ્ઞાન ધરાવે છે તો સાથેસાથે સંસ્કૃત અને પ્રાકૃતભાષા ઉપર પણ સારું એવું પ્રભુત્વ ધરાવે છે.

સોનામાં સુગંધરૂપ એટલે કે જ્ઞાન સાથે ક્રિયાનો સમન્વય તેમનામાં ખૂબ સુંદર રીતે જોવા મળે છે. તેઓ છેલ્લાં ૧૫ વર્ષથી બે સમય પ્રતિક્રમણ, સામાયિક, નવસ્મરણ, ઋષિમંડળ વગેરે સ્તોત્રપાઠ, બાંધીમાળા, સ્વાધ્યાય, નવી ગાથા, ચૌદ નિયમ ધારવા, અષ્ટપ્રકારી પૂજા, સંથારે શયન, રોજે ઉકાળેલું પાણી વાપરવું આદિ નિત્યક્રમે અને પાંચતિથિ એકાસણાં, ચોમાસામાં બેસણાં, સચિત્તનો ત્યાગ; વર્ષમાં પાંચ પૌષ્ઠ, અતિથિ સંવિભાગ વ્રત, દેસાવગાસિક આદિ ધર્મપ્રવૃત્તિ તેમના પ્રભાવશાળી વ્યક્તિત્વમાં શિખર ઉપર કળશ સમાન શોભે છે. તેમનું જ્ઞાન અને ક્રિયાક્રમ જીવન તપનાં ધરેણાં અને આભૂષણોથી પણ વિભૂષિત છે. મહિનામાં પચીસ દિવસ તો અનેકાનેક ટ્રસ્ટોની કામગીરી અંગે ઘરની બહાર રહેવા છતાં વર્ષોત્તપ, અઢાઈ આદિ દ્વારા કરેલ છે. ગચ્છાધિપતિ પ.પૂ.આ. ભ. શ્રી પ્રેમસૂરીશ્વરજી મ.સા. અને શાસનપ્રભાવક પ.પૂ.આ.ભ. શ્રી લબ્ધિસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની પાવનનિશ્રામાં સંયમી રત્નાકર ધરાની વિરલ વસુંધરા પાવાપુરી સોસાયટી મધ્યે શ્રી વર્ધમાન સ્વામી જિનાલયની ઐતિહાસિક અને યાદગાર, ચિરસ્મરણીય પ્રતિષ્ઠામાં આકર્ષક ચડાવો લઈને પ્રભુજીની પ્રતિષ્ઠા કરાવેલ છે. ધન્ય છે આવા ઉદાર દરિયાદિલ શેઠ શ્રી અને સંઘવત્સલ સાધર્મિક વત્સલ, કુટુંબવત્સલ, સમાજ વત્સલ દાનેશ્વરી રત્નને!

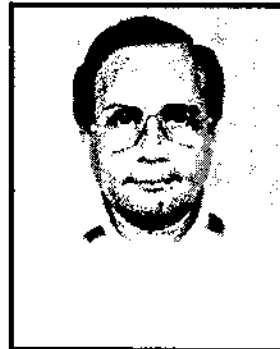
આ બંને પૂજ્ય આ.ભ. શ્રીની પાવન નિશ્રામાં જ ભારે દબદબાપૂર્વક વડાથી શંખેશ્વરજીનો છ'રીપાલિત યાદગાર સંઘ કાઢેલ, જેની સુવાસ આજે પણ મણાય છે. તેમના આ સમષ્ટિનાયક જીવનમાં ધર્મસંસ્કારોથી સિંચાયેલ તેમનાં ધર્મપત્ની કંચનબહેનનો ફાળો અપૂર્વ છે. 'પતિના સુખે સુખી

અને દુઃખે દુઃખી' થનાર આ ભવ્ય આત્માને જે હરગોવિંદભાઈએ ચતુર્થવ્રત સ્વીકારવાની વાત કરી તો તુરત જ તૈયાર. ધન્ય છે આવી શ્રાવિકાઓને! પરિવારમાં ત્રણ દીકરા અને એક દીકરી. દીકરાને ઘરે પણ દીકરા-દીકરી. બધાં જ દેવગુરુધર્મશ્રદ્ધા સંપન્ન. પનોતી પુણ્યાઈના ધારકને આવું સદાયે કિલ્લોલ કરતું કુટુંબ મળે! દોમદોમ સાહ્યબી હોવા છતાં સાદગીપૂર્ણ, વિનમ્રવાન, સૌજન્યતા, શાલીનતા અને નિરાભિમાનતાના માલિક હરગોવિંદભાઈ નીચેની સંસ્થાઓમાં સમર્પણ ટ્રસ્ટી તરીકે સેવાની બંસરી બજાવી રહેલ છે.

(૧) શ્રી ૧૦૮ પાર્શ્વનાથ ભક્તિવિહાર-શંખેશ્વર અને રૂની તીર્થપ્રભાવક ટ્રસ્ટમાં પાયાના ટ્રસ્ટી, (૨) શ્રી ધર્મમંગલ વિદ્યાપીઠ મધુવન-શિખરજીમાં ટ્રસ્ટી, (૩) થરા-પાવાપુરી વર્ધમાન શ્વે. મૂ. પૂ. જૈન ટ્રસ્ટમાં ટ્રસ્ટી, (૪) સિદ્ધગિરિ ભક્તિ વિહાર ધર્મશાળા-પાલિતાણામાં ટ્રસ્ટી, (૫) થરા, જૈન શિક્ષણ સંઘના ટ્રસ્ટી, (૬) શ્રી વર્ધમાન સોશ્યલ ટ્રસ્ટ. થરામાં ટ્રસ્ટી (જેમાં સાધર્મિકોને સહાય કરાય છે.), (૭) શ્રી જે.વી. શાહ ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટના ટ્રસ્ટી (હોસ્પિટલનું મકાન બંધાઈ ગયેલ છે.), (૮) થરા રતનશી મૂળચંદ બોર્ડિંગમાં ટ્રસ્ટી, (૯) શ્રી દશા શ્રીમાળી બેંતાલીશી જૈન બોર્ડિંગમાં પ્રમુખ તરીકે સાત વર્ષ સુધી સેવા આપી છે. (૧૦) શ્રી અભિનવ ભારતી ટ્રસ્ટના સંચાલક તરીકે વડા, તેરવાડા, ખીમાણા, રાનેર એમ ચાર ગ્રામ્ય બુનિયાદી હાઈસ્કૂલનું સંચાલન તેમજ ખીમાણા બક્ષીપંચ છાત્રાલયનું સંચાલન. કાંકરેજ તાલુકા કેળવણી મંડળ, થરાના મંત્રી તરીકે દસ વરસ સુધી સેવાની સૂરીલી સરગમ, પ્રગતિ કો. ઓ. બેન્ક થરાની સ્થાપના કરી ૧૮ વર્ષ ચેરમેન પદે રહ્યા. શ્રી દશા શ્રીમાળી બેંતાલીસ જૈન બોર્ડિંગમાં સાત વર્ષ ચેરમેન પદે રહ્યા. ટૂંકમાં બહોળો અનુભવ અને પોતાની આગવી સહજ સૂઝથી અનેક સંસ્થાઓને ખૂબ ઉપયોગી થયા છે.

શ્રી હસમુખરાય

વનમાળીદાસ મહેતા

અનન્ય શ્રદ્ધા, અવિશ્રાન્ત પરિશ્રમ ખેડીને મુંબઈમાં બિલ્ડરોની પ્રથમ હરોળમાં સ્થાન પામનાર શ્રી હસમુખભાઈ વી. મહેતા સૌરાષ્ટ્ર-ગોંડલના વતની છે, તેમની જન્મભૂમિ છે. ઘણા વર્ષોથી મુંબઈને પોતાનું

કાર્યક્ષેત્ર બનાવ્યું છે તેજસ્વી બુદ્ધિશક્તિ, વિચાર-શક્તિ અને કુશળ કાર્યશક્તિથી મુંબઈમાં વર્ધમાન બિલ્ડર્સ અને નિર્માણ ગ્રુપ બિલ્ડર્સમાં ભાગીદાર તરીકે કાર્યમગ્ન રહી ખૂબ નામના મેળવેલ છે ઉપરાંત સંસ્કાર અને સેવાપરાયણતાના સદ્ગુણોથી શોભતા શ્રી હસમુખભાઈને ધર્મનો વારસો બચપણથી મળ્યો છે, આથી ધાર્મિક આયોજનમાં મહત્વનો ફાળો આપી જીવન સાર્થક કરી રહ્યા છે. શ્રી હસમુખભાઈએ સમૃદ્ધિના શિખરે પહોંચવા છતાં મિથ્યા ઉન્માદ ક્યારેય સેવ્યો નથી. ધર્મપરાયણતા અને સમાજસેવાના આદર્શને હંમેશાં નજર સમક્ષ રાખીને કામ કરી રહ્યા છે. જૈન સંપ્રદાયોના બધાં જ સાધુ-સાધ્વીજીઓ તરફનો તેમનો અનન્ય પૂજ્યભાવ અને વૈયાવચ્ચ આદિનો ભક્તિભાવ જોવા મળે છે. સેવાભાવનાથી ભરેલું તેમનું સમગ્ર જીવન સૌને પ્રેરણાની સૌરભ સુદીર્ઘ સમય સુધી અર્પતું રહે તેવી અમારી હાર્દિક શુભેચ્છાઓ છે.

જીવનના સ્વપ્નાંઓ અને કાર્યો માત્ર તરંગી મનોરથથી નહીં પણ સતત ઉદ્યમ અને પુરુષાર્થથી જ ફળે છે. એ સૂત્રાનુસાર તેમની પ્રગતિ ઉત્તરોત્તર થતી રહી. આમ શ્રદ્ધાપૂર્ણ હેયે ઉત્તરિના શિખરે પહોંચવા સાથે સેવાભાવી સખાવતી પુરુષ તરીકે સમાજમાં સર્વત્ર સન્માન પામ્યા છે. એમની આજની ભવ્ય પ્રગતિ એમનાં જીવન અને કાર્યોની પ્રત્યક્ષ અને પ્રશસ્ય સિદ્ધિરૂપ છે. વર્ધમાન બિલ્ડર્સ અને નિર્માણ ગ્રુપ બિલ્ડર્સમાં ભાગીદાર તરીકે રહીને ધંધાની દરેક ક્ષિતિજને ઉત્તરોત્તર વિકસાવે છે. શ્રી હસમુખભાઈ પોતાની વ્યાવસાયિક પ્રવૃત્તિઓની સાથે અન્ય સાંસ્કૃતિક કાર્યોને ઉત્તેજન આપવામાં તન, મન, ધનપૂર્વકનો ફાળો આપતા રહ્યા છે.

તેમનાં કુનેહ, કાબેલિયાત અને કાર્યદક્ષતાનું પ્રસંગોપાત બહુમાન થતું રહ્યું છે. પોતાના વ્યવસાયમાં સાહસ પુરુષાર્થ અને દીર્ઘદષ્ટિ વડે પ્રગતિ કરવાની સાથે નમ્ર ભાવથી પોતાના સ્વભાવમાં રહેલા પરોપકાર અને સમાજશ્રેયના મહાન ગુણો પણ જોવા મળે છે.

શ્રી હરખચંદભાઈ વીરચંદભાઈ ગાંધી

હરખચંદ વી. ગાંધી

પ્રભાવતીબહેન ડ. ગાંધી

હીરાની ખાણસમી મધુપુરી નગરી ઉત્તમ નરરત્નો પ્રદાન કરનારી પ્રાચીન પ્રભાવક નગરી મહુવા શહેરમાં વીરચંદભાઈના ઘરે મોતામાની રત્નકુક્ષિમાં મોતી પ્રગટ થયું.

ઈ.સ. ૧૯૧૨ના એપ્રિલ માસમાં માતાની મમતા અને પિતાની સમતાથી અવનીના આંગણે આવ્યા અને જીવનનો પિંડ ઘડાયો, નામ પડ્યું હરખચંદભાઈ. જન્મથી જ સંસ્કાર પામ્યા. પુણ્યરૂપી સૂર્યના ઉદયથી તેનું તેજ મહુવા-મુંબઈ અને ધીરે ધીરે ભારતવર્ષમાં ફેલાયું. તેઓશ્રીનાં અ.સૌ. પત્ની પ્રભાવતીબહેન પણ સુશીલ, વ્યવહારકુશળ છે. તેમના એક મોટાભાઈ જયંતીલાલભાઈએ આચાર્યશ્રી વિજયનીતિસૂરીશ્વરજી મહારાજ પાસે ભાગવતી દીક્ષા અંગીકાર કરી. શુદ્ધ રીતે ચારિત્ર્ય પાળતાં શ્રી તારંગાજી તીર્થ યાત્રાર્થે આવતા વાઘના શિકારનો ભોગ થઈ પડ્યા હતા. બીજાભાઈ શ્રી શાંતિલાલભાઈ મુંબઈમાં લોખંડના વ્યાપારની લાઈનમાં છે. શ્રી હરખચંદભાઈએ વિદ્યાભ્યાસ કરી મુંબઈ તરફ પ્રયાણ કર્યું. મહુવાથી મુંબઈ આવ્યા ત્યારે હાથમાં કાંઈ ન હતું પણ દેવ-ગુરુ-ધર્મ પ્રત્યેની અનુપમ આસ્થા અને હૈયામાં હામ અને હિંમત તેમ જ સમાજ પ્રત્યે, દેશ પ્રત્યે કંઈક કરી છૂટવાની ભાવના હતી. સમર્પણ ભાવ અને શુભ ભાવનાના પ્રભાવે ધંધામાં પ્રગતિ થવા લાગી અને જેમ જેમ લક્ષ્મી પ્રાપ્ત થતી ગઈ તેમ તેમ ગુપ્તદાન દેવા સાથે મહુવા બાલાશ્રમમાં રૂ. ૫૦૦૧, મહુવામાં થયેલ છેલ્લી પ્રતિષ્ઠા વખતે ૨૦૦૭માં રૂ. ૧૫૦૦૦ તથા અનેક ઉછામણીના આદેશો લીધા. મુંબઈ નજીક અગાશી ગામમાં રૂ. ૧૫૦૦૦ ખર્ચી દરેક

બીપીનચંદ્ર ડ. ગાંધી

વરુણાબહેન બી. ગાંધી

નિલેશ બી. ગાંધી

અ.સી. તેજશ વિશાલ. ગાંધી

વિશાલ બી. ગાંધી

રૂમમાં ૧૫૧ ચીજો સામગ્રી સહિત સેનેટોરિયમ બંધાવ્યું અને પોતાના પ્રિય પુત્ર બિપિનકુમારની જન્મગાંઠના દિવસે જૈન નરરત્ન શેઠ રમણભાઈ દલસુખભાઈ J.P.ના વરદ મુબારક હસ્તે ઉદ્ઘાટન કરાવ્યું. મુંબઈમાં ઘોઘારી વીશાશ્રીમાળી જ્ઞાતીની આ પહેલી સેનેટોરિયમ થયેલ. પાલિતાણા, કદમગિરિ, કુંડલા, બોટાદ, ગિરનારજી, મહુવા, સમેતશિખરજી, ભોંયણી, તળાજા વગેરે સ્થળે ઉદારતાપૂર્વક સખાવતો કરી ગુપ્તદાનનો પ્રવાહ તો ચાલુ જ છે. તેમના પરિવારમાં ત્રણ પુત્ર બિપિનચંદ્ર, દીપક, પ્રકાશ અને ત્રણ પુત્રી છાયાબહેન, સરલાબહેન તથા પ્રવીણાબહેન છે. ધાર્મિક સાહિત્યમાં પંચપ્રતિકમણ, જૈન નિત્યપાઠ સંગ્રહ વિદ્યાર્થીઓ માટે છપાવી પ્રસિદ્ધ કરેલ છે. પુણ્યાનુબંધી પુણ્યથી મળેલ લક્ષ્મીનો આત્મકલ્યાણ માટે સદ્વ્યય કરે છે. શ્રી અગાશી જૈન તીર્થ-મુંબઈ, પ.પૂ. મુનિ સુવ્રતસ્વામી દેરાસરમાં આજીવન કાર્યકર્તા ટ્રસ્ટી તરીકે સેવા આપેલ હતી. સૌરાષ્ટ્રભરમાં જેની આગવી પ્રતિભા તથા પ્રતિષ્ઠા છે એવા મહુવા યુવક સમાજ-મુંબઈના કે જેણે મહુવામાં બાલમંદિરથી કોલેજ સુધીની સંસ્થાઓના નિર્માણમાં ધનનો પ્રવાહ વહેવડાવી અમૂલ્ય યોગદાન આપ્યું છે તેના પ્રમુખપદે રહી ચૂક્યા છે. શ્રી મહુવા કેળવણી સહાયક સમાજ-મહુવામાં કાર્યવાહક કમિટીમાં જીવનભર રહ્યા અને સેવા આપી. શ્રી મુંબઈ ઘોઘારી વિશાશ્રીમાળી જૈન સમાજના મંત્રી તરીકે સેવા આપી છે. શ્રી મુંબઈ જૈન મહાસંઘ, જૈન કેળવણી મંડળ, મુંબઈ જૈન યુવક સંઘ, ભારત જૈન મહામંડળ વગેરે અનેક સંસ્થાઓમાં કાર્યશીલ રહીને સેવા આપેલ છે. અત્યંત સેવાભાવી તથા પરગજુ સ્વભાવ હોવાથી દેશમાંથી આવનાર અનેક યુવાનોને નોકરી તથા વ્યવસાય શોધી આપી લાઈને ચડાવતા હતા. અત્યંત નીડર, સ્પષ્ટવક્તા અને દીર્ઘદેષ્ટા હતા. સેવાને સંપત્તિ માનીને ધાર્મિક, સામાજિક અને માનવતાવાદી પ્રવૃત્તિઓને જીવનધ્યેય બનાવેલ. પિતાશ્રી વીરચંદભાઈએ કરેલ સાધુ-સાધ્વીની અજોડ વૈયાવચ્ચના ગુણો નાનપણથી જ મળેલા. સાધર્મિક બંધુઓને અનાજ, કપડાં, દવાઓ, વાસણો વગેરે ઘરવખરીની ચીજો વગેરેની મદદ કરતા. સૌજન્યતા અને શીલતાના ગુણો જીવનમાં પચાવી જાણ્યા. આત્માનંદ સભા-મુંબઈમાં પણ તેઓએ પોતાની સેવા આપી. શ્રી ઘોઘારી જૈન મિત્રમંડળમાં પણ પોતાની સેવા આપેલ હતી. તેમનાં ધર્મપત્ની પ્રભાવતીબહેને અનેકવિધ તપશ્ચર્યા કરેલ. સાથે ધાર્મિક લાગણીથી ગૂંથાયેલ કુટુંબ-પરિવારની સાચી ગૃહિણી બની દરેક કાર્યમાં સતત પ્રયત્નશીલ,

પ્રેરણારૂપ બનેલ. વિકાસગાથામાં સતત આધ્યાત્મિકતા વણાયેલી રહી છે. ‘લઘુતામાં પ્રભુતાનો વાસ’ એ સદ્ગુણને જીવનમાં વણી લીધો. કુટુંબીજનોની સેવા અને શૂન્યમાંથી સર્જન કરવાનો મહાન ગુણ અને પુરુષાર્થ ગજબના હતા. હાથમાં લીધેલ કાર્ય કોઈ પણ સંજોગોમાં પૂર્ણ કરવાની ધગશ અને હિંમત હતાં. વીરચંદ રાઘવજી ગાંધીના કુટુંબીજન એવા શ્રી હરખચંદભાઈ દરેક કાર્યમાં આગળ રહી આત્મવિશ્વાસથી નર્મદના શબ્દોમાં “ડગલું ભર્યું કે ના હટવું, ન હટવું”ને જીવનમાં બરાબર અપનાવ્યું હતું. દરેક વ્યક્તિમાં શક્તિઓ પડેલી જ હોય છે, પણ તે શક્તિને કેળવવા, ખીલવવા કે બહાર લાવવાની આવશ્યકતા છે. દેવકૃપાની અથવા ગુરુકૃપાની અને એટલે જ પુણ્યશાળી આત્મા દેવ-ગુરુ-ધર્મની કૃપાથી જીવનને નંદનવન સમું બનાવી જાય છે. દેવ-ગુરુ-ધર્મના ચરણોમાં જીવન સમર્પિત કરી જિન શાસનની સુવાસ મહેકાવવા અદ્ભુત યોગદાન આપી ઐતિહાસિક કારકિર્દી રચી છે. મહુવામાં શાકમાર્કેટનું ઉદ્ઘાટન તેમાં માંસ નહીં વેચવાની શરતે કરેલ હતું. સંઘના અગ્ર પદે રહીને ધર્મ પરાયણતા, સચ્ચાઈ, ચારિત્ર્યશીલતા, ઉદારતા આદિ ગુણોથી સંઘનું ગૌરવ વધારેલ. તેમના પ્રત્યેની બહુમાનની લાગણી રૂપે શ્રી ચતુર્વિધ સંઘ સમક્ષ તળાજામાં ભાવનગરના મહારાજા શ્રી કૃષ્ણકુમારસિંહજીના વરદહસ્તે તેઓને કાસકેટ સમ્માનપત્ર અર્પણ કરવામાં આવેલ તથા મહુવામાં બાંધેલ મકાનનું વાસ્તુ પણ તેમના હસ્તે કરવામાં આવેલ તથા મુંબઈ ભાવખાલા શ્રી ચતુર્વિધ સંઘ સમક્ષ શ્રી મહુવા જૈન મંડળની નિશ્રામાં શ્રીયુત શ્રી કાંતિલાલ ઈશ્વરલાલના વરદ હસ્તે કાસકેટ સમ્માનપત્ર અર્પણ કરવામાં આવેલ. તેમનાં મોટાબહેન ચંદનબહેને પણ ૧૦૧ ઓળી કરી ધંધુકા મુકામે પારણું કરેલું. તપશ્ચર્યાઓ ચાલુ હોય છે. તેમના સુપુત્ર બિપિનચંદ્રને ૨૬ વર્ષથી એકાસણું ચાલુ છે. તથા ત્રણ વર્ષીતપ તેમાં એક વર્ષીતપ ચોવિહાર છટ્ટના પારણે ઠામ ચોવિહાર એકાસણું કરેલ તથા તેમના સુપુત્ર વિશાલ M.Com., M.B.A. તથા ચિ. નીલેશ (B.M.S., M.Com.) સાથે ઝવેરાતના ધંધામાં પ્રગતિ કરી રહ્યા છે. હાલ વિશાલભાઈ તથા પુત્રવધૂ અ.સૌ. તેજલ લંડનમાં છે તેમના પિતાનો સખાવતી વારસો આગળ ધપાવી વર્ષે બે વાર સાધર્મિક વાત્સલ્ય, ગુપ્તદાન, સંઘજમણ, સંઘપૂજા, મોટાં પૂજનો, પ્રતિષ્ઠા (મહુવા, ખંભાત, બેંગ્લોર, સુરત, નાસિક વિલ્હોળી, ચંદ્રપ્રભુ, લબ્ધિધામ-અમદાવાદ) વગેરે ધાર્મિક કાર્યોમાં ભાગ લઈ જીવન સફળ બનાવી રહ્યા છે. મહુવામાં હરખચંદ વીરચંદ ટેકિનકલ

હાઈસ્કૂલ તથા હોસ્પિટલમાં ઓપરેશન થિયેટર, ભોંયણીમાં સેનેટોરિયમમાં બ્લોક વગેરે કાર્યો કરી જીવન સફળ બનાવ્યું. તેમના કુળની યશોગાથા ઉજ્જવળ કરી. મહુવા યશોવૃદ્ધિ જૈન બાળાશ્રમ તથા શકુંતલા જૈન ગર્લ્સ હાઈસ્કૂલમાં ટ્રસ્ટ કરેલ છે. મુંબઈમાં શ્રી જૈન શ્વેતાંબર કોન્ફરન્સના ૨૦મા અધિવેશનમાં સ્વાગત પ્રમુખ તરીકે સફળ કામગીરી બજાવી ઉજ્જવળ યશોગાથામાં એક પીંછુ ઉમેર્યું હતું તથા સમસ્ત જૈન સમાજને યોગ્ય દિશા બતાવી અનેક સ્થાનોએ ગુપ્તદાન, અનુકંપાદાન, જીવદયા, સાધર્મિકભક્તિ, ગુરુમહારાજની વૈયાવચ્ચ, જીર્ણોદ્ધાર, ઉપાશ્રય, સાધર્મિક ભક્તિ, સંઘપૂજનો, પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવો, ધાર્મિક તથા સામાજિક અનુષ્ઠાનો સાતે ક્ષેત્રમાં લક્ષ્મીનો સદ્વ્યય કરી જીવન સફળ બનાવેલ. પ.પૂ. આ.ભ. શ્રી વિજય નેમિસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબની અગ્નિસંસ્કાર ભૂમિ ઉપર શિખરબંધી દેરાસર બનાવી શ્રી મહુવા સંઘને અર્પણ કરેલ છે. ઘરમાં પરમ ઉપકારી પરમાત્મા પૂ. શ્રી મહાવીરસ્વામીનું ઘર દેરાસર બનાવી લાભ લીધેલ છે. જીવનમાં નવ લાખ નવકારમંત્રનો જાપ પૂરો કરેલ છે. આયંબિલતપ, સામાયિકો, જાપ વગેરે સુંદર ધાર્મિક ક્રિયાઓ કરેલ છે. તળાજામાં ચૌમુખજીમાં પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવમાં લક્ષ્મીનો સદ્વ્યય કરી અનેક લાભો લીધેલ તથા ચંદ્રપ્રભુ લબ્ધિધામ અમદાવાદમાં પ.પૂ. આ. શ્રી ચંદ્રયશસૂરીશ્વરજીની નિશ્રામાં વીશ-વિહરમાન તીર્થંકરની પ્રતિષ્ઠા-આંગી-પૂજા વગેરે કમિટીમાં રહી સેવા આપેલ છે. તેમનાં પત્ની અ.સૌ. તરુણાદેવીએ ખડે પગે ગુરુભક્તિ, સાધર્મિકભક્તિ, ધર્મની પ્રભાવના વગેરેમાં તન, મન, ધનપૂર્વક સાથ સહકાર આપી તથા પ્રેરણાસ્ત્રોત બની હૃદયની શુદ્ધતાપૂર્વક સરળતા, સાલસતા તથા કુટુંબની એકતા, પ્રગતિને ઉન્નતિ માટે કુટુંબીજનોની સેવા કરી રહ્યાં છે.

ધર્મપ્રિય : સેવાભાવી

શ્રી હીરાચંદ પીતાંબર

શ્રી હીરાચંદભાઈનો જન્મ સંવત ૧૯૪૬માં થયો હતો. તેમના પિતાશ્રી શ્રી પીતાંબરભાઈ ભમોદરાના કામદાર હતા. ભમોદરામાં તેમનું વચ્ચેનું હતું, આખું ગામ તેમને કામદાર બાપાના નામથી નવાજતા. શ્રી હીરાચંદભાઈના માતૃશ્રીનું નામ પૂરીબા હતું. તે ૮૫ વર્ષનું લાંબુ આયુષ્ય ભોગવી સ્વર્ગે સિધાવ્યા.

શ્રી હીરાચંદભાઈએ થોડોઘણો અભ્યાસ કરી, નાની ઉંમરમાં તેમના બનેલી શ્રી હરજીવન છગનભાઈની પેઢીના કામકાજ માટે કોચીન ગયા. ત્યાં ૧૭ વર્ષ કામ કરી દેશમાં આવ્યા. મુંબઈમાં શ્રી દીપચંદ કું।. માં આફ્રિકા સાથેનું કામકાજ ૧૫ વર્ષ સંભાળ્યું. ત્યાર પછી શ્રી ભૂપતરાય હીરાચંદના નામથી સ્વતંત્ર કમિશન એજન્ટનું કામ શરૂ કર્યું. તેમના પુત્ર ભાઈ શ્રી ભૂપતરાયે જવાબદારી ઉપાડી લીધી અને શ્રી હીરાચંદભાઈને નિશ્ચિત કર્યા. આજે તો તેમનું કમિશન એજન્ટ તરીકેનું નામ પ્રખ્યાત છે.

શ્રી હીરાચંદભાઈએ શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલયમાં એક સ્કોલરના રૂા. ૧૨,૫૦૦/-આપ્યા છે. સાવરકુંડલા જૈન વિદ્યાર્થીગૃહને રૂા. ૧,૦૦૦/- આપ્યા છે. તેમણે પાલિતાણામાં બ.બ. યામા અને ચાતુર્માસનો અને સાધુ-સાધ્વીઓની ભક્તિનો સારો લાભ લીધો હતો. ભમોદરામાં પણ સારી રકમ આપીને શાળાને તેમનું નામ આપવામાં આવ્યું છે. પૂ. યુગદિવાકર આચાર્યશ્રી વિજયધર્મસૂરીજીની પ્રેરણાથી સંઘાણી એસ્ટેટના શ્રી પાર્શ્વનાથ શ્વે. મૂ. જૈન સંઘને બહેનોના ઉપાશ્રય માટે રૂા. ૪૧,૦૦૦/- આપવા ઉદારતા દર્શાવી છે. અને તે શ્રી 'હરકોઈ હીરાચંદ પીતાંબર આરાધના ભુવન'નું ઉદ્ઘાટન કાર્તિકી પૂર્ણિમા તા. ૪-૧૧-૧૯૭૯ના રોજ કરવામાં આવ્યું ત્યારે ભાઈશ્રી ભૂપતભાઈએ બીજા રૂા. ૫૦૦૦/-ની જાહેરાત કરી ત્યારે સંઘમાં આનંદ આનંદ છવાઈ ગયો.

શ્રી હીરાચંદભાઈના ધર્મપત્ની શ્રી હરકોઈબેન પણ ધર્મનિષ્ઠ અને તપસ્વી છે. ભાઈ ભૂપતભાઈ અને ઈન્દુબહેન એ તેમનાં સંતાનો છે. ભાઈ ભૂપતભાઈ પણ સેવાપ્રિય, કુટુંબવત્સલ અને કાર્યકુશળ છે. તેમનાં ધર્મપત્ની શ્રી નિર્મળાબહેન પણ ધર્મપ્રેમી છે. શ્રી હીરાચંદભાઈનો આત્મા જ્યાં હશે ત્યાંથી આશીર્વાદ વરસાવતો રહેશે.

શ્રી હિંમતલાલ અંબાલાલ શાહ

જન્મ ઉત્તર ગુજરાત મહેસાણા પાસે ગામ માંકણજ અને નાનકડું ગામ ૧૦૦ માણસોની વસ્તી ધરાવતું આ ગામ. સંવત ૧૯૮૫ કારતક વદ ૦)) નો જન્મ વતનમાં જ ૪ ધોરણ સુધીનો અભ્યાસ-ત્યારબાદ જૈન વિદ્યાર્થી ભવન કડીમાં

૧૯૪૫ સુધી મેટ્રીક પાસ કરી ત્યારબાદ લલ્લુરાયજી બોર્ડિંગ અમદાવાદ બી.કોમ. સુધી ગજરાત યુનિવર્સિટી ત્યારબાદ વ્યવસાય અર્થે મુંબઈ અને ન્યુ ઈન્ડિયા વીમા કું. માં કામ. ત્યારબાદ ભણતા-ભણતા L.L.B. મુંબઈ યુનિવર્સિટી. ત્યારબાદ એલ.આઈ.સી.ની એજન્સી લઈ વીમાના કામ કરતા. શ્રી કાંદીવલી જૈન શ્રે.મૂ. સંઘમાં કાર્યકર અને ૪૨ વર્ષથી મંત્રી, ટ્રસ્ટી અને સંઘના પ્રમુખ તરીકે કાર્ય કર્યા અને હાલમાં સંઘના ટ્રસ્ટીપદે બિરાજ્યા. અનેક સંસ્થાઓ સાથે સંકળાયેલા છે. ઘણા સામાયિકોમાં તેમના લેખો પણ પ્રગટ થતા રહ્યાં છે. તાજેતરમાં જ પૂજ્ય આચાર્યશ્રી ધર્મસૂરીશ્વરજી મહારાજ પર મહાનિબંધ લખી મુંબઈ યુનિવર્સિટીમાંથી પીએચ.ડી.ની પદવી પ્રાપ્ત કરી તેના અનુસંધાને રવિવાર તા. ૨૧-૮-૧૧ના રોજ મુંબઈમાં એમનું બહુમાન ભારે ઠાઠમાઠથી થયું. ધન્યવાદ.

શ્રી ચંદ્રકાંતભાઈ મગનલાલ શાહ

કાઠીયાવાડના નાના એવા ગામ કેરિયામાં ૧૯૩૮ની ૩જી સપ્ટેમ્બરે જન્મ થયો. પિતાનું નામ મગનલાલ નાનચંદ શાહ અને માતાનું નામ કંચનબેન મગનલાલ શાહ. પ્રાથમિક શિક્ષણ નીંગાળા પાસે કેરિયા ગામમાં પુરું કરી વધુ અભ્યાસ માટે પાલિતાણા સિદ્ધક્ષેત્ર

જૈન બાલાશ્રમમાં દાખલ થયા. પોતાની નાની ઉંમરમાં જ માતા-પિતાનું અલગ અલગ સમયે અવસાન થયું. થોડો સમય મુંબઈમાં અને પછી લીમડી દેરાવાસી જૈન બોર્ડિંગમાં પછી બોરડી જૈન છાત્રાલયમાં (૧૯૫૫-૫૬) એફ. વાય અને એસ.વાય. (૧૯૫૭-૫૮) મુંબઈ સિદ્ધાર્થ કોલેજ ઓફ કોમર્સમાં ઉચ્ચ અભ્યાસ પછી તુરત જ ઈન્સ્યુરન્સના

વ્યવસાયમાં ઘણી બધી પ્રાવિણ્યતા મેળવી કમે કમે આગળ વધતા રહ્યાં. ૧૯૬૧માં લગ્ન થયા. એક પુત્ર નીતિન અને પુત્રીઓ અલકાબેન તથા અલ્પાબેન સૌ તેમના સાંસારિક જીવનમાં સુખી છે. શ્રી ચંદ્રકાંતભાઈને વિવિધ સ્થળોએ અભ્યાસ માટે અને પછી ઈન્સ્યુરન્સના વ્યવસાયમાં બહોળો જનસંપર્ક હોવાને કારણે સમાજસેવા તરફ પણ તેમનું વધારે ખેંચાણ રહ્યું.

શ્રી કોટ શાંતિનાથજી જૈન યુવકમંડળના અને શ્રી સંઘમાં મંત્રીપદે રહીને (૧૯૬૦ થી ૧૯૮૫) સુધી સારી સેવા આપેલી, શ્રી ઘોઘારી જૈન સેવા સંઘ બૃહદ્ મુંબઈ કેળવણી ક્ષેત્રે સેવા આપતી સંસ્થામાં માનદ્ મંત્રીપદે (૧૯૭૦ થી ૧૯૮૦ સુધી સેવા આપી.) આખરના વર્ષો આ સંસ્થાનું ઉપપ્રમુખપદ પણ સંભાળ્યું હતું. બોરડી જૈન છાત્રાલયમાં ઉપપ્રમુખપદે રહીને માજી વિદ્યાર્થીસંઘ છાત્રમંડળના પ્રમુખ-પદાધિકારી રહીને અનન્ય સેવા બજાવી હતી. શ્રી ઘોઘારી વીશાશ્રીમાળી જૈન સમાજ મુલુન્ડના માનદ્ ખજાનચીપદે (૧૯૮૮ થી ૧૯૯૦) સુધી સેવા આપી. શ્રી મુલુન્ડ જૈન મિત્રમંડળના વર્ષો સુધી માનદ્ મંત્રીપદે અને થોડો સમય ટ્રસ્ટીપદ પણ શોભાવ્યું.

જૈન સોશયલ ગ્રુપ મુલુન્ડમાં વર્ષો સુધી કમિટિ મેમ્બર તરીકે સેવા આપી, શ્રી બૃહદ્ મુંબઈ ઘોઘારી વિશાશ્રીમાળી જૈન જ્ઞાતિમાં વર્ષો સુધી કમિટિ મેમ્બર તરીકે સેવા આપી અને માનદ્ મંત્રીપદ પણ શોભાવ્યું હતું. “મુલુન્ડ ન્યુઝ પેપર” મુલુન્ડમાં “ઘોઘારી વિશ્વ” કોલમના માનદ્ સંપાદક તરીકે પણ સેવા આપી. હાલમાં નવકારમંત્રના ઉપાસક શ્રી જયંતભાઈ રાહીના માર્ગદર્શન હેઠળ યોજાતા નવકારમંત્ર જાપ (ભવ્ય જાપ) અનુષ્ઠાનનું મુલુન્ડ ખાતે સફળ સંચાલન કર્યું જે આજ સુધી અવિરતપણે ચાલુ છે. શ્રી બૃહદ્ મુંબઈ “પંચ પરમેષ્ઠિ પરિવાર”ના ઉપપ્રમુખપદને પણ શોભાવી રહેલ છે. પોતાના જીવનકાળ દરમ્યાન જુદા જુદા ક્ષેત્રોમાં આજસુધીમાં તેમણે આપેલી નિઃસ્વાર્થસેવા બદલ જુદા જુદા ક્ષેત્રોના અનેક એવોર્ડ તેમણે મેળવ્યા છે. કાસ્ય પદક, ચાંદીના પદકો, સુવર્ણ પદકો, ભારે ઠાઠમાઠથી અનેકોની હાજરીમાં સન્માનિત બની મેળવ્યા છે અને છેલ્લે તા. ૯-૯-૯ નારોજ યોગી સભાગૃહ હોલમાં હજારો પ્રેક્ષકો સન્મુખ ‘પરમેષ્ઠિ રત્ન’ એવોર્ડ મેળવી સન્માનિત બન્યા છે.

અનેક એવોર્ડથી વિભૂષિત શ્રી ચંદ્રકાંતભાઈ પોતાની જાતને ધન્ય અનુભવી રહ્યા છે. શાસનસેવાને ક્ષેત્રે તેમણે આપેલી સેવા બદલ અમારા પણ અભિનંદનના અધિકારી છે.

શ્રી ચીમનલાલ અમીચંદ દોશી (દાઠાવાળા)

સંઘ અને શાસનને છેલ્લી સદીમાં જે કેટલાંક કર્મઠં કાર્યકરો મળ્યા તેમાં પોતાના પ્રભાવશાળી વ્યક્તિત્વથી વિજય પ્રાપ્ત કરનાર ચીમનભાઈ દોશીનું નામ અને કામ ઘોઘારી સમાજમાં ખૂબ જ જાણીતું બન્યું છે. મૂળ ભાવનગર જિલ્લાના તળાજા પાસે દાઠાના વતની વ્યવહારિક અભ્યાસ મેટ્રીક સુધીનો સાવરકુંડલામાં કર્યો. મોસાળમાં મામાનો ઘણો મોટો ઉપકાર ગણે છે. સાધારણ અભ્યાસ પણ ધાર્મિક અભ્યાસ ગજબનો.

બચપણથી જ જીવન સંઘર્ષ આરંભીને આત્મશ્રદ્ધા અને આવડતના લક્ષણો વડે વિકાસના પંથે આગળ વધીને મુંબઈને કર્મભૂમિ બનાવી. સુખ સંપત્તિ ઠીક કમાયા પણ દેવગુરુધર્મ પરત્વેની તેમની સંનિષ્ઠતા અને શાસનસેવાની લગની ગજબની.

નીતિમત્તા અને નમ્રતા, ઉદારતા અને પરમાર્થની ભાવના માનવીના વ્યક્તિત્વમાં ઘરેણાની માફક શોભી રહે છે. બાબુભાઈ કડીવાળા અને શાસનસમ્રાટ નેમિસૂરિ સમુદાયના પ્રભાવક આચાર્ય શ્રી પદ્યુમ્નસૂરિજી મ.ની પ્રેરણા પામીને જીવનને ઘણા બધા પરિવર્તનોથી સુશોભિત બનાવ્યું. સમાજના સાંસ્કૃતિક વિકાસાર્થે તન-મન-ધનથી સેવાની જ્યોત ઝળહળતી રાખનાર ચિમનભાઈના સ્વભાવમાં રહેલી માનવ સૌરભ સમાજને સ્પર્શ્યા વગર રહી નથી. ઘોઘારી વીશાશ્રીમાળી જૈન જ્ઞાતિમાં કર્મઠં કાર્યકર્તા તરીકે તેમનું નામ પ્રથમ હરોળમાં ગણાયું છે.

ઘોઘારી જૈન સહાયક ટ્રસ્ટ અને શ્રી વિશાલ ટ્રસ્ટ તથા દાઠા જૈન મહાજન દ્વારા તેઓ જે રસ લઈ રહ્યા છે તે વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ એમના જીવનના સઘળા ધર્માનુષ્ઠાનોમાં શિખર ઉપરના કળશ સમાન ગણાયું છે. સેવા જીવનની તેવી બધી જ પ્રવૃત્તિઓને તેમણે પ્રાથમિકતા આપી છે. ચલાવી રહ્યા છે તે વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ. એમના જીવનના સઘળા ધર્માનુષ્ઠાનોમાં શિખર ઉપરના કળશ સમાન ગણાયું છે.

ચીમનભાઈએ વ્યાપારમાં જે રસ લીધો તે કરતા પણ

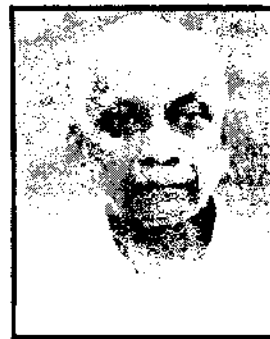
વિશેષ રસ તેમણે ધર્મ અને આધ્યાત્મિકક્ષેત્રે લેવા માંડ્યો. ડોંબીવલી, પાંડુરંગવાડી જૈન શ્વેતામ્બર મંદિરમાં તેમનું મૂલ્યવાન પ્રદાન રહ્યું છે.

વિવિધ ધર્મગ્રંથોના વાંચનમાં પણ તેમની તીવ્ર ઉત્કંઠા જોવા મળી. ચાતુર્માસમાં-પર્યુષણના દિવસોમાં વતન દાઠામાં સ્થિરતા કરી શ્રાવકોમાં ધર્મભાવનાને બળવત્તર બનાવવા ઘણો પરિશ્રમ લેતા રહ્યાં છે. તેમાં દાઠા જૈન સંઘનો ભાવોપકાર છે તેવી માન્યતા તે ધરાવે છે.

નમસ્કાર મહામંત્ર આરાધક યોગીરાજ પૂ. પંન્યાસપ્રવરશ્રી ભદ્રંકર વિજયજીએ રાજસ્થાનમાં મુંડારા મુકામે આપેલા નિયમ મુજબ (૧) કોઈ સંસ્થામાં પદસ્થ ન થવું. (૨) કોઈ સભાના પ્રમુખસ્થાને કદી બેસવું નહીં. (૩) બહુમાન કદી સ્વીકારવું નહીં. એ નિયમો જીવનમાં એમને ખૂબ જ ઉપયોગી નીવડ્યા છે.

જૈન દેરાસરો, ભોજનશાળા, જ્ઞાનમંદિરો, પાઠશાળાઓ, વૃદ્ધાશ્રમો અને નાની મોટી અનેક સંસ્થાઓને નવપલ્લિત કરવામાં તેમની અખૂટ ધીરજ, સત્ત્વ, શ્રદ્ધા, વ્યવહારકુશળતા અને દુરંદેશી આદિ ગુણોના બળે ઘણા વિશાળ સમુહની પ્રીતિ સંપાદન કરી શક્યા છે. વ્રત, તપ અને ક્રિયાઓમાં પણ એટલા જ રસિયા બન્યા છે. પોતે આરંભેલું કાર્ય ગમે તે ભોગે પાર પાડે એવો આ ગ્રંથ સંપાદકને અનુભવ છે. ધંધાની ઉન્નતિ અને ધાર્મિક, સામાજિક પ્રગતિ પ્રબળ પુણ્યબળના યોગથી જ સાધી શકાય છે. ચીમનભાઈના જીવનવિકાસનો ક્રમ પણ એમ જ રહ્યો છે.

શ્રી પ્રવીણચંદ બાબુભાઈ શાહ

ભાવનગર જિલ્લાના તળાજા પાસેના ભદ્રાવળ ગામના વતની બી.એસ.સી. થયેલા શ્રી પ્રવીણભાઈ આજે ૬૩ વર્ષની

વયે સમાજજીવનના ઈન્ડસ્ટ્રિયલ તથા ધાર્મિકક્ષેત્રે કામગીરી કરી રહ્યા છે. વ્યાવસાયિક જીવનની શરૂઆત ખૂબ નાના પાયે, નાની મૂડીથી મુંબઈમાં કરેલી. પ્રારંભે બે વર્ષ નોકરી પણ કરેલી. અલબત્ત ઈશ્વરકૃપાએ કેમિકલટ્રેડિંગના ધંધામાં સફળતા મળી. ઘોઘારી સમાજના મુરબ્બી શાહ દલીયંદ પુરુષોત્તમદાસ સાથે ભાગીદારીમાં કંપની સ્થાપીને સફળતા મળતાં ૧૯૬૮ પછી ફેક્ટરી ક્ષેત્રે ઉત્પાદનલાઈન શરૂ કરી.

જાહેરસેવા કાર્યનો પ્રારંભ ૧૯૬૦થી કર્યો. ઘોઘારી જૈન સમાજના પ્રમુખ તરીકે તેમની સેવાઓ નોંધપાત્ર છે. ધાર્મિકક્ષેત્રે તેઓએ ૮૭માં મહુવાથી પાલિતાણા છ'રી પાળતો સંઘ પૂ.આ. અશોકચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની નિશ્રામાં કાઢેલ તથા તેમની નિશ્રામાં અન્ય ધર્મકાર્યો પણ કરાવેલ.

ડિસેમ્બર '૮૭માં તાંબેનગર મુલુન્ડમાં શ્રી આદીશ્વર દાદાની પ્રતિષ્ઠા કરાવેલ તેમાં તેમનો ફાળો મુખ્ય હતો. તેમ જ મુલુન્ડથી પાલિતાણા બાવન દિવસનો છ'રી પાળતો સંઘ નીકળેલ, જેમાંના તેર સંઘપતિઓમાં તેઓશ્રી પણ એક સંઘપતિ હતા. તેઓ અંધેરી ઘોઘારી જૈનસેવાસંઘ સાથે સંકળાયેલા છે તથા ત્યાં દેરાસર અને ઉપાશ્રય બનાવવાની નેમ રાખે છે.

પૂ. આ. ભગવંતશ્રી અશોકચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની કૃપાથી આરાધના ખૂબ જ સારી ચાલે છે અને એ માર્ગે આગળ વધવાની ભાવના છે. ભાવનગર પાંજરાપોળને રૂ. પાંચલાખનું દાન આપેલ છે. તેમના પુત્ર વિપુલ કેમિકલ એન્જિનિયર થયા છે ને ફેક્ટરી સંભાળે છે. પોતાની પ્રગતિનો સઘળો યશ શ્રેષ્ઠીશ્રી દલીયંદ પરશોત્તમ શાહને આપે છે. તેઓ માને છે કે માનવજીવન માત્ર આરાધના માટે મળ્યું છે તો મહત્તમ આરાધના કરી લેવી.

તેજસ્વી અને આગવી પ્રતિભા ધરાવનાર પત્રકાર

શ્રી તારકભાઈ શાહ

સમાજસેવાના વિવિધ ક્ષેત્રોમાં પત્રકારિત્વ પણ નવી જ ઉપલબ્ધિઓનો સંકેત આપતું ક્ષેત્ર છે. જેના દ્વારા સાર્વજનિક હિતોના જાગૃત ચોકીદાર તરીકે સમાજની ઉન્નતિ અને પ્રગતિમાં અગ્રભાગ ભજવવાનો હોય છે. ધર્મ અર્થકારણ કે રાજકારણની ચર્ચાથી માંડીને તત્કાલીન સમાજના સળગતા પ્રશ્નોને વાચા આપવાનું કામ આ જાગૃત પત્રકારો જ કરતા હોય છે. સમાજજીવનના વર્તમાન પ્રવાહોના પૂરા જાણકાર ભાવનગરના

પ.પૂ.આ.વિજય પ્રબોધચંદ્રસૂરિજી મ.સા.ની નિશ્રામાં ચોજાયેલા એક કાર્યક્રમમાં મુખ્યમંત્રી નરેન્દ્ર મોદી પણ ઉપસ્થિત રહ્યા હતા. તે પ્રસંગે ભાવનગર શ્રે. મૂર્તિપૂજક તપાસંઘ દ્વારા પત્રકાર તારક શાહનું સન્માન કરવામાં આવ્યું હતું.

તારક શાહનો તરવરાટ પણ જાણવા જેવો છે.

ભાવનગરનું ગંગાજળિયા તળાવ લીલ અને ગંદકીથી ઊભરાયું હતું. સમગ્ર શહેરમાં રોગચાળો ફાટી નીકળે તેવી શક્યતા હતી. આ સમયે દિવ્ય ભાસ્કર ગ્રૂપના સૌરાષ્ટ્ર સમાચારના સીટી એડિટર તારક શાહ અને તેમની ટીમે આગેવાની લીધી અને લોકજાગૃતિ માત્ર અખબાર દ્વારા જ નહીં પણ જાતે સાધનો લઈ સ્થળ પર પહોંચી ગયા હતા અને સતત ત્રણ મહિના સુધી ભાવનગરની ૨૧૬ જેટલી સંસ્થાના ત્રણહજારથી વધુ લોકોના સહકારથી ગંગાજળિયા તળાવને સાફ કરી એક ઊમદા ઊદાહરણ પુરુ પાડ્યું હતું. તેમના આ કાર્ય બદલ નાનાલાલ ભગવાનભાઈ ટ્રસ્ટના બુધાભાઈ પટેલ વિ. દ્વારા પૂ. મોરારીબાપુના હસ્તે તેમનું સન્માન કરવામાં આવ્યું હતું.

તેઓ ૪૪ વર્ષની ઉંમરે ૨૫ વર્ષ કરતા વધારે પત્રકારત્વ-ક્ષેત્રનો અનુભવ ધરાવે છે અને છેલ્લા ૧૬ વર્ષથી 'સોમવારની સવારે'ની લોકપ્રિય કોલમ દર સોમવારે લખે છે. સૌરાષ્ટ્ર સમાચાર ઉપરાંત સંદેશ અને ગુજરાત સમાચારના નિવાસી તંત્રી તરીકે પણ તેઓએ કામગીરી બજાવેલ છે. પૂજ્ય આચાર્ય રત્નસુંદરસૂરિજી મ.સા.નું પત્રકારત્વ અંગેનું પુસ્તક 'પવન તું તારી દિશા બદલી નાખ'નું તેમણે વિમોચન કર્યું છે અને પુસ્તક મુજબ હકારાત્મક પત્રકારત્વના અભિગમ દ્વારા સારી ખ્યાતી પ્રાપ્ત કરી છે.

શ્રી તારકભાઈનો પરિવાર ધાર્મિક જૈન અનુષ્ઠાનોમાં સાડું એવું યોગદાન આપે છે.

ભદ્રપરિણામી જૈનાચાર્યો વિભાગનું અનુસંધાન

કર્મશાસ્ત્ર વિશારદ, જ્યોતિર્વિશારદ

પ.પૂ.આ.શ્રીવિજય ચંદ્રભૂષણસૂરીશ્વરજી
મહારાજ

ખંભાત શહેર સાગરકાંઠાનું શેહર. સાગર અને અને ખંભાત વચ્ચે થોડી ઘણી સામ્યતા ઉપસી આવે છે. સાગર એ રત્નોની ખાણ કહેવાય છે તેમ ખંભાત પણ ગુણરત્નોની ખાણ સમુદ્રનિયામાં ખ્યાતિ પામ્યું છે. ખંભાત શહેરમાંથી અનેક મહાપુરુષો થઈ ગયા તે પૈકી

કર્મશાસ્ત્રવિશારદ, જ્યોતિર્વિશારદ, નિઃસ્પૃહશિરોમણી પૂ. પૂ.આ.ભ.શ્રીમદ્ વિજય ચંદ્રભૂષણસૂરીશ્વરજી મહારાજાની વાત કરીએ તો તેઓનો જન્મ ખંભાતના ધર્મનિષ્ઠ પરિવાર શેઠશ્રી મૂળચંદભાઈ માણેકલાલ શાહના ધર્મપત્ની રત્નકુશી શ્રીમતી મધુબેનના ત્રણ પુત્ર અને ત્રણ પુત્રી કુલ છ સંતાનો પૈકી વિ.સં. ૨૦૧૦ પોષ સુદ ૬ના રોજ મુંબઈ-પ્રિન્સેસ સ્ટ્રીટ મધ્યે જથા નંબરના સંતાન તરીકે પરેશને જન્મ આપ્યો.

વટવૃક્ષ જ્યારે અંકુર તરીકે હોય છે ત્યારે તેની વિશાળતાનો અંદાજ હોતો નથી. આંખ સામે દેખાતી ઊંચી ઈમારતનાં મૂળમાં ચોક્કસ કોઈ “નીવ”ની ઈંટ હોય છે જ તેમ પરેશના ગુણ સમુદાયના મૂળમાં, ગુણમહેલના સોપાન સમો એક ગુણ “દાક્ષિણ્યતા” જબરદસ્ત કોટીનો હતો. “માતા-પિતા આજ્ઞા કરે તે કોઈપણ દલીલ વિના સ્વીકારી લેવી” તે તેનો મૂળ મંત્ર હતો. આ ગુણને કારણે તેનામાં ધર્મના સંસ્કારો વિકસર બન્યાં.

પ્રિન્સેસસ્ટ્રીટથી લાલબાગનો ઉપાશ્રય નજીક હોવાથી ‘પરેશ’ તથા ઘરના સર્વે ધર્મારાધનાર્થે ત્યાં જતાં હોઈ ત્યાં આવનાર મહાત્માઓ પાસે જઈ ગાથા ગોખવી, સામાયિક, ધર્મારાધના તે ત્યાં જ કરતો. એકવાર સ્કુલની રજાઓમાં આખું કુટુંબ મામાને ઘરે વાલકેશ્વર શ્રીપાળનગર ગયું હતું. ત્યાં જ બિરાજમાન આગમવાચનાદક્ષ પ.પૂ.પંચાસપ્રવરશ્રી મૃગાંકવિજયજી ગણિવર્યશ્રીનું મનમોહક વ્યક્તિત્વ પરેશને આકર્ષી ગયું તે મામાના ઘર કરતાં ઉપાશ્રયમાં વધુ રહેવા લાગ્યો. રોજ તેઓશ્રીની વાંચના,

વ્યાખ્યાન સાંભળે. પોતાનો ધાર્મિક અભ્યાસ પણ કરે. પૂ. ગુરુદેવનાં સંપર્કમાત્રથી ધીરે ધીરે સંસાર અસાર લાગવા લાગ્યો. ઘરમાંથી મોટી બહેનની દીક્ષા થઈ ગઈ હતી તેથી તેના માટે માર્ગ સરળ બની ગયો હતો. ગુરુભગવંતો પાસે દીક્ષાની શિક્ષા લેવા રોકાઈ ગયો માતાપિતાની અનુમતિથી ધાર્મિક અભ્યાસાદિ શરૂ કર્યો. ધોરણ ૧૧ થી સ્કુલનો અભ્યાસ છોડી દીધો. ગુરુદેવે યોગ્યતા જાણી થોડો સમય વિત્યે દીક્ષાની અનુમતિ આપી. વિ.સં. ૨૦૨૯ માર્ગશીર્ષ સુદ-૨ શ્રીપાળનગરમાં જ ૧૯ વર્ષની વયે પરમતારક તપાગચ્છાધિરાજ પ.પૂ.આ.ભ. શ્રીમદ્વિજય રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજાની નિશ્રામાં અનેક આચાર્યપદવીઓ થઈ રહી હતી એ જ માંડવે પરેશની પણ દીક્ષા થઈ અને પરેશમાંથી પ.પૂ.આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય જિતમૃગાંકસૂરીશ્વરજી મહારાજાના શિષ્ય મુનિશ્રી ચંદ્રભૂષણવિજયજી મ.સા. તરીકે પદાર્પણ થયું.

જે દિવસથી દીક્ષા ગ્રહણ કરી તે દિવસથી માંડીને ગુરુની ભક્તિ તો કરતાં જ સાથે સાથે રત્નાધિક ગુરુભાઈઓની પણ એવી જ ભક્તિ કરતાં. “ગુરુદેવની ઈચ્છા એ જ મારી ઈચ્છા”, ‘ગુરુદેવનું કાર્ય એ જ મારું કાર્ય’ આ બે વાક્યોને જીવનમંત્ર બનાવી દીધા. પૂ. ગુરુદેવ આગમાદિ વાચનામાં પ્રવીણ હતાં. તેઓ પાસેથી બૃહત્સંગ્રહણી, કર્મગ્રંથ, લોકપ્રકાશ આદિ તથા આગમોની વાંચના, પાઠ, સ્વાધ્યાયથી દ્રવ્યાનુયોગના પદાર્થોને આત્મસ્થ કર્યાં. પૂ. ગુરુદેવ નિત્ય ૧-૧ કલાકની ૨ વાચના તો આપતા જ તેમાં અવશ્ય તેમની હાજરી હોય જ.

વૈયાવચ્ચ :-દીક્ષા પછી સવા ત્રણ વર્ષ સુધી પૂ. ગુરુદેવની સેવાનો લાભ મળ્યો. ગુરુદેવની વિદાયબાદ વડીલબંધુ પૂ. મુનિશ્રી હેમભૂષણવિજયજી મ.સા. (પાછળથી આ.શ્રી હેમભૂષણસૂરિજી મ.સા.)ની શિષ્યવત્ સેવા કરી છે. એટલું જ નહીં જીવનપર્યંત તેઓશ્રીની નિશ્રામાં શિષ્યની જેમ જ રહ્યા છે. તેઓના અડખે પડખે રહી શાસન, સમુદાય, તીર્થરક્ષાદિ કાર્યોમાં સવિભિન્ન સાથ આપ્યો છે. તેમની ભક્તિથી પ્રભાવિત થઈ તેમના ગુરુદેવે પણ કહ્યું હતું “સારું છે તું હેમભૂષણવિ.ની આવી ભક્તિ કરે છે નહીંતો એ કોઈને પોતાની તકલીફ કહેતા નથી! તેમને ખૂબ સંતોષ આપ્યો છે.” પૂ. ગુરુદેવના આવા અમૃતવચનોની વૃષ્ટિ તેઓના શિરે અવિરતપણે વરસતી હતી.

પોતાના ગુરુદેવ અને ગુરુભાઈઓ પાસેથી મળેલા વૈયાવચ્ચ-ભક્તિના સંસ્કાર તેઓએ પચાવી જાણ્યાં હતાં. આજે પ્રવચન કરનારા ઘણા મળી રહે છે. શાસન પ્રભાવના કરનાર ઘણાં મળી રહે છે. અભ્યાસ-સ્વાધ્યાય માટે પણ કોઈને આમંત્રણ આપવું પડતું નથી. પણ, જ્યારે કોઈ ગ્લાન હોય અને સેવાનો અવસર

આવે તે અવસરને વૈયાવચ્ચના અક્ષતથી વધાવનારા ઘણા ઓછા મળે છે. એવા મહાત્માઓમાં પૂ. મુનિશ્રી ચંદ્રભૂષણ વિ.મ.સા.નું નામ મોખરે હતું. સમુદાયમાં ક્યારેય કોઈ વૃદ્ધ, ગ્લાન, તપસ્વી, બાલ સાધુની સેવાનો અવસર આવી પડે ને આ મુનિરાજ ત્યાં પહોંચ્યા ન હોય એવું ભાગ્યે જ જોવા મળે. ગ્લાન મહાત્મા હોય, પાર્કિન્સન જેવા ભયંકર વ્યાધિનો શિકાર બનેલા માનસિક અસ્વસ્થતાને કારણે અશુચિનો પ્યાલો તેમના ઉપર ઠલવાયો હોય તોપણ મુખની એક રેખા પણ ન ફરે. આવી ઘટના વખતે ગુરુદેવોથી દૂર રહેવાપૂર્વક ધીરતા, સ્થિરતા રાખવી અશક્ય છે. જો મસ્તક પર ગુર્વાણ અને હૈયામાં ભક્તિની ભાવના હોય તો જ આ શક્ય બને છે. પોતાનામાં શક્તિ હોય છતાં આગળ આવવાની, વિદ્વતા બતાવવાની કોઈપણ જાતની અપેક્ષા વિના, પોતાની જાતને ગૌણ કરી વૈયાવચ્ચાદિ કરવાને લીધે જ તેઓ સમગ્ર સૂરિરામ સમુદાયમાં “મુનીશ્વર” (મુનિઓમાં સમર્થ) ના બિરુદથી પંકાય્યા છે.

બાલ મુનિઓનું ઘડતર :—પોતાને પરંપરાગત જે સંયમ જીવનની તાલિમ મળી છે તેવી જ તાલિમ ગુરુદેવોના આદેશથી—ગુરુદેવનાં નિશ્રાવર્તી બાલમુનિઓને આપી છે. સંયમજીવનનાં એકપણ યોગમાં એકપણ બાલમુનિ સિદ્ધાય નહીં તેની ખૂબ કાળજી લીધી છે. દોષોથી દૂર રાખી ગુણોના ગુલાબથી તેઓનું જીવન શણગાર્યું છે. સુવાસિત બનાવ્યું છે. ગૌયરી, પાણી, વસ્ત્ર, પાત્ર, અભ્યાસ, માંદગી વિ. બધી બાબતોમાં વ્યવસ્થા પૂરી પાડી છે. વિહારમાં બાળમુનિઓ ક્યારેક થાકી જાય તો તેઓની ઉપધિ આદિ સ્વયં ઉપાડી લેતાં. પિતા બનીને દંડ પણ કર્યો છે ને. માતા બની વાત્સલ્ય પણ આપ્યું છે. આજે તે બાલમુનિઓમાંથી છેક આચાર્યપદ સુધી પહોંચનારા મહાત્માઓના મૂળમાં મુનિશ્વરનું ઘડતર છે. સમયના ભોગ અને આગવી સૂઝનાં યોગ કરવાપૂર્વક તેઓનું ઘડતર કર્યું છે.

કર્મશાસ્ત્ર વિશારદ : જિનશાસનમાં વિશેષ ભાગ ભજવતું “કર્મશાસ્ત્ર” છે પૂ. ગુરુદેવની વાચનાઓ દ્વારા તથા પોતાના આગવા ક્ષયોપશમથી કર્મશાસ્ત્રના કઠીન પદાર્થોને ખરેખર સુંદર બનાવ્યાં હતાં. મહત્વની વાત તો એ છે કે ઊંડું શાસ્ત્રજ્ઞાન હોવા છતાં બહાર ક્યાંય પ્રગટ થવા દીધું નથી. ક્યારેય બતાવી દેવાની વૃત્તિ પેદા થઈ નથી. એજ બતાવે છે કે કર્મપ્રકૃતિને ઓળખીને જ પોતાની પરિણતી ઘડી હશે.

એક વખતે એક શ્રાવક કીર્તિભાઈ, સૂરિરામના મુખેથી પરમાત્માના ચૈત્યવંદન સાંભળવા માત્રથી બોધ પામેલ તેઓ પણ કર્મસાહિત્યના અભ્યાસુ હતાં સાથે જિજ્ઞાસુ પણ હતાં. તેમણે કર્મસાહિત્ય વિષયક કોઈ લખાણ કર્યું હતું. તે ભાગ્યશાળી ઘણા ધૂરંધર આચાર્યભગવંતો પાસે જઈ પોતાની શંકાઓનું સમાધાન

મેળવવા પ્રયત્ન કરતાં હતાં. પૂ. પરમતારકશ્રી પાસે આવ્યાં. તેઓ વિવિધકાર્યોમાં વ્યસ્ત હોવાથી લખાણ વગેરે તપાસવા માટે મુનિશ્વર ચંદ્રભૂષણવિ.મ.ને સોંપવામાં આવ્યું. થોડા જ દિવસોમાં તે લખાણનું પ્રથમ પ્રકરણ તપાસી, પ્રશ્નોને યોગ્ય ન્યાય આપી સંતોષ આપ્યો. પૂ.આ.શ્રી નરવાહનસૂરીશ્વરજી મ.સા. દ્વારા કર્મસાહિત્ય પ્રકાશિત થયું છે તેમાં પ્રૂફ ચકાસવું, સંશોધનાદિ, સુધારાદિ કરવાનું કાર્ય પણ કર્યું છે તે ઉલ્લેખનીય છે.

જ્યોતિર્વિશારદ : શુભકાર્યની નિષ્પત્તિ માટે શુભ મુહૂર્ત આવશ્યક છે. શ્રી સૂર્યપ્રજાપ્તિસૂત્રમાં જણાવે છે કે “જે મુહૂર્ત ન માને તે મિથ્યાત્વી છે.” તેથી શુભકાર્ય માટે શુભકાળ જોવામાં આવે છે.

વાત્સલ્યવારિધિ, જ્યોતિર્વિશારદ ગચ્છાધિપતિ પ.પૂ.આ. શ્રીમદ્ વિજય મહોદયસૂરીશ્વરજી મહારાજાને ગ્રહનક્ષત્રતારાદિ અવકાશનું જ્ઞાન, શૂકનજ્ઞાન, શુભમુહૂર્તો શોધવાદિ ઊંડું જ્યોતિષવિદ્યાનું જ્ઞાન હતું. તેઓશ્રીએ પણ મુનિરાજ ચંદ્રભૂષણ વિ.મ.સા.ને સાથે બેસાડી જ્યોતિષશાસ્ત્ર અંગે જ્ઞાન પ્રદાન કર્યું તેના દ્વારા પરમશ્રદ્ધેય સુવિશાલ પ.પૂ. આચાર્યદેવેશ શ્રીમદ્વિજય હેમભૂષણસૂરીશ્વરજી મહારાજાની નિશ્રામાં સમુદાયના અનેક દીક્ષા, પ્રતિષ્ઠા, અંજનશલાકા, ઉપધાન, માળારોપણ, પ્રવેશ, લોચ, ગ્રંથવાચનાદિ સંબંધિ શુભ મુહૂર્તો જોવાનું કાર્ય તેઓ જ કરતાં હતાં. શુભપણે શુભકાર્ય કરવાથી કાર્ય તુરંત સિદ્ધિને વરે છે. તેઓએ આપેલા મુહૂર્તો થકી ઘણા શુભકાર્યો સંપન્ન થયાં છે. આથી જ આજે સમુદાયમાં જ્યોતિર્વિશારદ તરીકે પ્રખ્યાત થયાં છે.

વિશેષ પરિચય :

ગણિપદ : વિ.સં. ૨૦૫૮, પોષ વદ-૧, પાલિતાણા

પંન્યાસ પદ : વિ.સં. ૨૦૬૧, કાર્તિક વદ-૫, શ્રીપાળનગર

આચાર્યપદ : વિ.સં. ૨૦૬૭ પોષ વદ-૧, ખંભાત

શિષ્યગણ : પૂ. મુનિશ્રી ચરણભૂષણ વિ.મ.સા.,

પૂ. મુનિશ્રી ચારિત્રદર્શન વિ.મ.સા.

પરિવારમાંથી દીક્ષિત :

સા. શ્રી ભવ્યયશાશ્રીજી મ.સા. (બહેન મ.સા.)

સા.શ્રી અનંતયશાશ્રીજી મ.સા. (મામાની દીકરી બહેન મ.)

સા.શ્રી અક્ષયયશાશ્રીજી મ.સા. (મામાની દીકરી બહેન મ.)

સા.શ્રી હિતયશાશ્રીજી મ. (મામાની દીકરી, બહેન મ.)

સા. શ્રી હિતકાંક્ષા મ. (ભત્રીજી)

મુનિશ્રી હ્રીંકારસુંદર વિ.મ.સા. (ફોઈના દીકરા-ભાઈ)

સૌજન્ય : બંસીલાલ શાંતિલાલ દલાલ

હસ્તે કમલભાઈ ખંભાતવાળા

રત્નત્રયીના સાધક શ્રમણો વિભાગનું અનુસંધાન

પર્યાયવૃદ્ધ પ.પૂ. મુનિરાજ
શ્રી હિરણ્યપ્રભ વિ.મ.સા.

પૂજ્ય તપસી મહારાજ એટલે સેવા-સમતા-સમાધિનો ત્રિવેણી સંગમ.

સિદ્ધાંત મહોદયિ પૂજ્ય આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજના સામ્રાજ્યમાં 'તપસી મહારાજ' આવા શબ્દોચ્ચારની સાથે પૂ.આ.શ્રી હિમાંશુસૂરિજી મહારાજનું વ્યક્તિત્વ ઉપસી આવ્યું હતું. એ જ રીતે વ્યાખ્યાન વાચસ્પતિ પૂ.આ.દેવ શ્રી વિજય રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજના પુણ્યપ્રભાવ સામ્રાજ્યમાં 'તપસી મહારાજ' આ જાતના શબ્દોચ્ચારની સાથે જ ઉપસી આવતું એક વ્યક્તિત્વ એટલે જ પૂ. મુનિરાજ શ્રી હિરણ્યપ્રભ વિજયજી મહારાજ.

સુરત એમનું વતન. નામ એમનું ભૂપેન્દ્રભાઈ-પિતા બાબુલાલ અને માતા સવિતાબેન. વિ.સં. ૧૯૮૭ના ચૈત્ર સુદ ૯ એમનો જન્મદિવસ, એમના મોટા બંધુનું નામ જયવદન અને નાનાભાઈનું નામ જિતેન્દ્ર. ત્રણે ભાઈઓ સંસ્કારી હતા. છતાં ભૂપેન્દ્રના જીવનમાં વિકસેલી સંસ્કાર સમૃદ્ધિ તો કોઈ ઓર જ હતી. પૂ. મુનિરાજ શ્રી મહારાજશ્રીનો ભૂપેન્દ્રને એકવાર સહેજે પરિચય થયો, આંખની એ ઓળખાણ આત્માની ઓળખાણમાં પલટાઈ. શ્રી મૃગાંકવિજયજી મહારાજનું વ્યક્તિત્વ ચુંબકીય હતું. ભૂપેન્દ્રનું વ્યક્તિત્વ કાટ વિનાના શુદ્ધ લોહ જેવું હોવાથી એ રીતે આકર્ષિત બન્યું કે વારંવાર એ ગુરુનિશ્ચા મેળવીને વધુ ને વધુ ધર્મના રંગે રંગાતો ગયો.

વિ.સં. ૨૦૦૬માં પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજના વરદ્ હસ્તે ભૂપેન્દ્રભાઈને કાર્તિક વદ ૭ના રજોહરણ પ્રાપ્ત થયું. ભૂપેન્દ્રભાઈ શ્રી હિરણ્યપ્રભ વિજયજી મ. તરીકે શ્રી મૃગાંકવિજયજી મહારાજના ચરણે જીવન સમર્પણ કર્યું. ગુરુ ઘડવૈયા બન્યા. શિષ્ય ઘડતર માટે સમર્પિત બની ગયો. એમના જીવનસાગરના કાંઠાને પ્રકાશથી ઝળહળા બનાવી દેતી થોડીક વિશેષતાઓનું એક વિહંગાવલોકન કરીએ.

વડીદીક્ષા યોગ પૂર્ણ થયા બાદ એકવાર તેઓ વ્યાખ્યાન વાચસ્પતિ પૂ. ગુરુદેવ સમક્ષ નવકારશીનું પરચક્રખાણ લેવા ઉપસ્થિત થતા પૂજ્યશ્રીએ એટલી જ પ્રેરણા કરી કે સાધુ માટે તો 'એગભત્તં ચ ભોયણં'નું વિધાન છે. ન છૂટકે જ નવકારશી કરવી જોઈએ. આટલી જ પ્રેરણા મળતા તેઓએ એકાસણાનું પરચક્રખાણ ગ્રહણ કર્યું. પછી ગુર્વાજ્ઞાપૂર્વક નિત્ય એકાસણાનો

સંકલ્પ કર્યો. દીક્ષાના પ્રથમ વર્ષથી જ પાંચ તિથિ ઉપવાસ, ઓળી કે ગમે તેટલા ઉપવાસના પારણે એકાસણું, તબિયત આદિના કારણે બિયાસણું કરવું પડે તોય વર્ષમાં અમુક સંખ્યાથી વધુ બિયાસણા કરવા નહિ આવો નિયમ ૪૫ વર્ષ સુધી જાળવ્યો. ગુરુદેવના મુખે એકવાર વાંચવામાં સાંભળ્યું કે સાધુ લગભગ વિગઈ અને વનસ્પતિનો ત્યાગી હોય. ન છૂટકે જ એ આનો ઉપયોગ કરે. આ પ્રેરણાને ઝીલી લઈને તેઓએ ગુર્વાજ્ઞાપૂર્વક આજીવન વનસ્પતિનો ત્યાગ કર્યો. ફળ-ફુટનો ત્યાગ એવી રીતે કર્યો કે કેરીમાંથી બનેલ મુરબ્બો, છુંદો, અથાણું પણ નહિ વાપરવાનું, સૂકામેવા આદિનો એમનો ત્યાગ હતો.

તેઓ પૂ. આ.શ્રી હેમભૂષણસૂરિજી મ.થી દીક્ષામાં ૧૦ વર્ષ મોટા હોવા છતાં એમની વિનય-મર્યાદા એવી રીતે સાચવતા કે જેવી શિષ્ય પણ જાળવે કે કેમ ? એવો પ્રશ્ન થયા વિના ન રહે.

બાહ્ય તપ ઉપરાંત વિનય-વૈયાવચ્ચ-નિરીહતા સ્વાદ વિજય સ્વરૂપ અભ્યંતર તપ પણ એટલી બધી મોટી માત્રામાં એમણે આત્મસાત કર્યો હતો કે ઘણા તપસ્વીઓ પરચક્રખાણ લેવા શ્રદ્ધાપૂર્વક એમની પાસે આવતા અને વાસક્ષેપ કરાવતા એથી નાના-મોટા તપ નિર્વિઘ્ન પૂર્ણ થઈ જતા. ગમે તેટલા લાંબા ઉપવાસનું પારણું હોય, પણ વાપરવાની ઉતાવળ નહિ, કોઈ ચીજની લાલસા, લાલચ નહિ. વડીલોની ભક્તિ કરીને પછી જ વાપરવાની ધૈર્યવૃત્તિ પારણાને તપમય બનાવનારા, કોષનો સદંતર ત્યાગ એમના તપે તેજસ્વી બનાવી જતી વિરલ વિશેષતા હતી.

જ્ઞાનનો તીવ્ર ક્ષયોપશમ ન હોવા છતાં પુરુષાર્થ અને 'ગુરુકૃપાથી પ્રકરણ, ભાષ્ય, કર્મગ્રંથ, સંગ્રહણી આદિ મોટા પ્રમાણમાં એમને કંઠસ્થ હતું. આ બધાનો નિયમિત અને નિયત સ્વાધ્યાય તેઓ અચૂક કરતા.

સમુદાયની સેવા કરવાનો એવો અદ્ભુત ગુણ એમને વર્ષો હતો કે જે બીજા કોઈમાં જવલ્લે જ જોવા મળે. સહાયક સૌને થયા વિના ન રહે છતાં તેઓ કોઈની સહાય ન સ્વીકારે. પૂ. પરમ ગુરુદેવશ્રીના મોઢામાંથી ઘણીવાર એવા શબ્દો સરી પડતા કે તપસી હોય તો મકાનમાં કોઈ ચીજ આડી-અવળી ન પડી હોય, બધું જ વ્યવસ્થિત જોવા મળે. સમુદાયની સેવા ને સદૈવ અગ્રતા આપતા તેઓની જયજ્ઞાવૃત્તિ અનોખી હતી. પાણીના ઘડા ખુલ્લા ન રહે, એની સતત કાળજી તેઓ રાખતા. આવી સમુદાય-સેવા એમના માટે સહજ ગુણ સમી બની ગઈ હતી.

જયણાની સાથે વિરાધનાનો એવો ૩૨ કે વરસાદ આવતો હોય તો ગોચરી ન મંગાવે. બંધ થયા પછી જ ગોચરી મંગાવે. ઘણીવાર વરસાદના દોષથી બચવા ઉપવાસનું પચ્ચક્ષાણ કરી લે. ચાલે ત્યાં સુધી સ્થંડિલ માટે વાડાનો ઉપયોગ ન કરતા. સવાર-સાંજ બહાર જવાની ટેકને વળગી રહેતા.

નાના-મોટા કોઈની પણ સાથે જવાની આજ્ઞા તેઓ શિરસા વંદ કરતા, તેથી વડીલોને કોઈપણ જાતની આજ્ઞા કરતા સંકોચ ન અનુભવાતો. આવી ગુણસમૃદ્ધિના કારણે પૂ. તપસી મહારાજ સમુદાય સંઘમાં અતિપ્રિય બની શક્યા હતા. પૂ.આ.શ્રી હેમભૂષણસૂરિજી મ. વડીલ તરીકે એમની આમન્યા બરાબર જાળવતા, છતાં એમનામાં વડીલ તરીકેનો જરાય ગર્વ જોવા ન મળતો. પૂ. આચાર્યદેવશ્રીની સ્વસ્થતા અંગે તેઓ ખૂબ ચિંતા કરતા. અવસરે અવસરે અસ્વસ્થતા વધતા સાંત્વના સમાધિ પણ આપતા.

અમદાવાદ પહોંચ્યા બાદ શ્રી હેમભૂષણસૂરિજી મ.ની તબિયત વધુ નરમ થતા પૂ. તપસી મહારાજને અમદાવાદ રોકાવું પડ્યું. તપસી મહારાજનું આલંબન પામીને ભત્રીજી નારંગીબેન વિ.સં. ૨૦૩૫મા પૂ.સા. શ્રી નિરાગરેખાશ્રીજીના નામે દીક્ષિત

થયા હતા. જે સેવા સમાધિનો લાભ લેવા અમદાવાદમાં જ ચાતુર્માસ માટે રોકાયા હતા. નાની-મોટી વ્યાધિઓએ પગપેસારો તો કર્યો જ હતો. પર્યુષણ બાદ તકલીફ વધતા હોસ્પિટલમાં દાખલ કરવા પડ્યા દર્શનાર્થી તેમની સમતા જોઈને આશ્ચર્ય અનુભવતા. દૈનિક ક્રમ મુજબ આરાધના ચાલુ જ હતી. રાઈ પ્રતિક્રમણ કર્યા બાદ સેવારત મુનિવર સજ્જાય કરીને આદેશ માંગ્યા તપસી મહારાજે સ્પષ્ટ ઉચ્ચારપૂર્વક આદેશ આપ્યા પણ ખરા. ત્યાંજ પરિસ્થિતિ ગંભીર લાગતા નવકાર આદિનું શ્રવણ શરૂ કરાવ્યું સમાધિમય આવા વાતાવરણમાં પૂ. તપસી મહારાજ પરલોક પ્રયાણ કરી ગયા.

સેવારત શ્રી ચરણભૂષણ વિ.મ. સમક્ષ બે મહિના પૂર્વે એમને કોઈ આભાસ થતા કહ્યું હતું કે બે મહિના પછી બહુ મોટી ઉપાધિ આવવાની છે. ખરેખર સાધકોને ભાવીનો અણસાર મળી રહેતો હોય છે. એ સત્યનો સાક્ષાત્કાર પૂજ્ય તપસી મહારાજ કરાવી ગયા. સેવા-સમતા-સમાધિની ત્રિવેણી એટલે જ પૂજ્ય તપસી મહારાજ. પૂજ્યશ્રીનો લાખ લાખ વંદના.

સૌજન્ય : શ્રીમતી પૂર્ણિમાબેન જિતેન્દ્રભાઈ, સુરત હસ્તે તેજરા

જન્મ-જરા-મૃત્યુ નિવારણાય : ૐ હ્રીં સુપાર્શ્વનાથાય નમઃ

રાહુરી નગરકે શ્રે.મૂ.પૂ. જૈનસંઘકે અધ્યક્ષ, નવકાર પીઠિકાકે સ્થાપક

શ્રી કાંતિલાલજી લુણકરણજી સાવજકો
અંત્ય શ્રદ્ધાંજલિ

સ્વર્ગગમન દિન ૨ ઓક્ટોબર ૨૦૧૦-શનિવાર-આસો વદી ૯ (નોમ)

રાત્રિકે સમય અમૃતયોગમે-આયુષ્ય સમાપ્તિ

જીવનકા અંતિમ માંગલિક ઓર આશીર્વચન-વાસક્ષેપ પ્રદાતા

પ.પૂ. જયદર્શન વિજયજી મ.સા. (નેમિપ્રેમી)

સૌજન્ય : શ્રી સુભાષભાઈ, શ્રી કિશોરભાઈ एवं सौ. योगिताबेन सावज

समस्त परिवार-राहुरी (जिल्ला : अहमदनगर)

(महात्मा गांधीका जन्मदिन और महामना आत्माका स्वर्गवास दिन)

નમસ્કાર સમો મંત્ર : - ન ભૂતો ન ભવિષ્યતિ ।

વીસમી અહીના વિશેષાધ્યના અધિકારીઓ વિભાગનું અનુસંધાન

અનુમોદનીય - અનુકરણીય - અપૂર્વ, અનોખા, અમિનંદનીય ઇતિહાસિક સંઘ

હસ્તગિરિ સે સિદ્ધાચલ ત ગિરનાર છઃરી પાલિત સંઘ

તા. ૧૩-૧૨-૦૮ સે તા. ૩૦-૧૨-૦૮ તક

આયોજક

પાવન નિશ્રા

આયોજક

શ્રી દેવરાજજી હસ્તીમલજી રાંકા રાંકડી (રાંકપુર) રાજકોટ	શ્રી માળીમલજી હસ્તીમલજી ગીતમલ, મુરુકુમાર મહારી પરિવાર મરુપર મેં મારવાડ, જં. ચલત દેવડા, ૨૦ કી. મેં ચિત્રદેવ, ભાતલ
--	--

પ.પૂ. આચાર્ય દેવ શ્રીમદ વિજય સમચન્દ્ર સૂરીચરજી મ.સા.
કે શિષ્યરત્ન પ.પૂ. મુનિરાજ શ્રી દુક્તિપન વિજયજી મ.સા. એવં
પ.પૂ. મુનિરાજ પુણ્યધન વિજયજી મ.સા.

સાનિધ્ય : પ.પૂ. સાધ્વીજી શ્રી સૂર્યમાલાશ્રીજી મ.સા. આદિ ઠાળા

શ્રી પરાશર, ઝીવરાન, પુનચર, ચતુર્વિજય, ઝાંકાકુમાર, મુરુકુમાર, ગેનકુમાર, શ્રીમતી વાનીશ્વરી મુરુકુમાર કેશવરામ હાંપીલી સતિય શાંતિકા (સા.) કર્મ ઝીવરાન સુર દેવ (શ્રી રૂ.) રાજકોટ	શ્રીમતી મધુબેન ચોપાલાલ જેઠાલાલ લોકેશ્વર શ્રીમતી હરદુરસામ, કિરોડકુમાર, સુરેશકુમાર, કિરોડકુમાર ધરા (પુજારી) કર્મ: મુન ગીતમ શુપ. , રાજકોટ
---	---

ભારત વર્ષ કે ઇતિહાસ મેં સંઘ નિકાલના બહીં બાત નહીં ।
પુણ્યોદય સે પ્રાપ્ત લક્ષ્મી કા સદુપયોગ કરનેવાલે ભાગ્યશાલી એસે આયોજન
કરતે હી રહતે હેં, મગર પુણ્યપ્રાપ્ત લક્ષ્મી કા ઉપયોગ પુણ્યાનુબંધી પુણ્ય પ્રાપ્ત
આયોજનોં મેં કરનેવાલે વિરલે હી હોતે હેં । રાંકોતર નગર સે એક એસા અદ્ભુત
આયોજન હુઆ જો આજ તક કે જૈન જગત કે ઇતિહાસ મેં અંકિત સંઘોં મેં
શિરમોર બના । આર્ય હમ સબ હસ છઃરી પાલિત સંઘ આયોજન કી સ્વર્ણમ
ઘડિયોં કા સ્મરણ કર અનુમોદન કર અપને પુણ્ય કો બીં ઉંચાઈઓં કે શિર
તક પહુંચાઈ ।

પ્રાધ્યાપક સુરેન્દ્રભાઈ સી. શાહ જૈન જગત કા એક એસા નામ હે
જિનસે શાયદ હી કોઈ અનખિત હે । પ્રાધ્યાપક કે સાથ તપસ્વી, વક્તા,
સુવિશુદ્ધ વિધિકારક, લેખક, સંપાદક, માર્ગદર્શક, આયોજક, હર
આયોજન મેં પ્રાપ્ત ફૂલકેવાલે, સદા બહાર, સદૈવ ખુબ હસતે હેં । સબ કો ખુબ
હસાતે હેં । આરાધના મેં જુટનેવાલે, જિનમંદિર, ઉપાશ્રય નિર્માણકર્તા
નચ્ચાણું યાત્રા આદિ અનેક કાર્યોં સે આપને પુણ્ય કો સુદુરતા પ્રદાન
કરનેવાલે ઉનેકે મન મેં છઃરી પાલિત સંઘ કીં ભાવના.... ઉનેકી ૧૭ વે વર્ષાંતપ
કી આરાધક માતૃશ્રી મધુબેન ચોપાલાલ કીં ભાવનાનુસાર એવં પૂ.સાધ્વીજી
સૂર્યમાલાશ્રીજી મ.સા. કીં શિષ્યા ઉજ્જવલજ્યોતિશ્રીજી મ.સા.(બહન મ.સા.)
કીં પ્રેરના સે જાગૃત હુઈ । પાલિતાળા રાંકા- બાફળા(માના બાનજે) પરિવાર
આયોજિત વાતુર્માસ દોરાન પૂ. મુનિરાજ શ્રી મુક્તિ ધન વિજયજી મ.સા.,
પૂ.મુનિરાજ શ્રી પુણ્યધન વિજયજી મ.સા. કીં પાવન નિશ્રા મેં મહોત્સવ મેં છઃરી
પાલિત સંઘ કીં હર્ષોત્સાહ સે સાથ જય બુલાઈ ।

શ્રી હસ્તીમલજી મહારી પરિવાર, મારવાડ જંકશન
રાંકા બાફળા પરિવાર સાદડી રાંકપુર
શ્રીમતી મધુબેન ચોપાલાલ જેઠાલાલ પરિવાર ધરા
શ્રી જીવરાજજી મુળેશમલજી ઓસ્તવાલ મહાસિવાળા
આદિ પુણ્યવાન સંઘ આયોજક રૂપ મેં જુટ ગયે

તા. ૧૩-૧૨-૦૮ કા સંઘ પ્રયાણ કા શુભ મુહૂર્ત નિશ્ચિત હુઆ ।
આરાધના કે એક માત્ર લક્ષ્ય સે આયોજિત હસ સંઘ મેં જુટને પધારને
આમંત્રણ પત્રિકા દ્વારા આમંત્રણ દિયા ગયા । અબ બાત હી કયા ! જિસમેં સુરેન્દ્ર
ગુરુજી કેસે આયોજક રૂપ મેં જુટે હો, જિનકે નિર્દેશન મેં સંઘ કે કરીબન
૭૦૦૦ આવેદન પત્ર વિતરીત હુઈ । સંખ્યા લેને થી ૫૦૦ કીં કરીબન ૬૦૦
આરાધક બુને ગયે । પ્રતિદિન નિત નયે આયોજનોં કે સાથ ઇતિહાસિક સંઘ કીં
વિશિષ્ટ તૈયારિયોં પ્રારંભિત હુઈ ।

સંઘવીજી સંઘને જાત્રા કરાવો.....

તા. ૧-૧૨-૦૮ મૌન ઇકાદશી કે દિન ચિકપેટ મંદિરજી મેં સંઘ યાત્રા પ્રયાણ
પૂર્વ ભવ્ય સ્નાત્ર કે સાથ શાન્તિ વિધાન હુઆ । કયા નાચે આયોજક !!! સારા
વાતાવરણ ભક્તિમય થા !!! શ્રી આદિનાથ જૈન સંઘ ચિકપેટ દ્વારા બહુમાન કર
સંઘવીજી કા અમિનંદન કિયા ગયા । સંઘવી ઇસ. દેવરાજ પરિવાર કે સંઘવી
દુર્લભજી ને સંઘ વિદાય તિલક કિયા । દોપહર ટ્રેન દ્વારા ૨૦૦ યાત્રિકોં કે
સાથ વિશાલ સંખ્યા એવં વિશિષ્ટ વ્યક્તિઓં ને સંઘ કો વિદાઈ દી । ચેમ્બુર
આદેશવર દાદા કે દર્શન પૂજન કર બાન્દ્રા સે ટ્રેન દ્વારા તા. ૧૧-૧૨ કો રાસ્તે
મેં પ્રમુ ભક્તિ કરતે સોનગઢ ઉતરે । દોપહર ૧-૦૦ બજે બસ દ્વારા હસ્તગિરિ મેં
સંઘ કા સ્વાગત હુઆ । અબ સમી તૈયારિયોં વરમ સીમા પર પહુંચી । સમી કા
મન સુશિષ્યોં સે સુમ રહા થા । ભાવનાર્થ પરિપૂર્ણ હોને કા આનંદ સંઘવી
પરિવાર કે વેહેર પર સ્પષ્ટ દિશ રહા થા ।

તા. ૧૨-૧૨-૦૮ કો પ્રાતઃ ૫-૦૦ બજે શહનાઈઓં કે સુર કે સાથ ગુરુ
ભગવંતોં, સાધ્વીજી ભગવંતોં એવં સમી યાત્રિકોં કે સાથ હસ્તગિરિ કી યાત્રા કી
ગઈ । ભક્તામર પાઠ, સ્નાત્ર પૂજન, ચૈત્યવંદન દર્શન કે સાથ હસ્તગિરિ કી યાત્રા
સમી કો ખુબ મનભાવન બની । પ્રાતઃ ૯-૦૦ બજે શાન્તિપૂજા વિધાન એવં
સંઘયાત્રા વિધાન ખુબ અદ્ભુત ભક્તિમય બના । સંઘ પ્રયાણ પૂર્વ કા દિન જતના
ભક્તિમય દેખકર સબ કહ રહે ધે કિ રાહ સંઘ અપૂર્વ હી હોગા । ખુબ ધુમે
નાચે સમી યાત્રિકોં !!! રાત્રિ મેં સમી યાત્રિકોં કો બેઢિંગ, રાગ, કીટ વિતરીત કી
ગઈ જિસમેં ૪૦ ઓજે થી, સારી રાત્રિ તૈયારિઓં મેં બિતી અબ ઘડી થી
ઠંગાલ પ્રયાણ લે

આયા ટે અવસર આનંદ ના.....

પ્રાતઃ ૫-૦૦ બજે પ્રતિક્રમણ કરકે શ્રી આદિનાથ દાદા કે દર્શન, ચૈત્યવંદન
એવં ભક્તામર પાઠ કર અલોધ્યાપુરમ સે પરમાત્મ રથ, હાપી, ઘોડા બગી,
ઊંટગાડિયોં કે સાથ વેન્ડ એવં શહનાઈઓં કી સુરાવલી એવં યાત્રિકોં દ્વારા
જયજયકાર કે સાથ દક્ષિણ કીં મૈસુર ઘગડીયોં એવં જૈન જયતિ શાસનમ્ કે
જ્વાલત્પ્રમાન દુપ્પટા કે સાથ સંઘ કા મંગલપ્રયાણ, દેખને જેસા નજારા થા ।
નાચ રહે ધે કાર્યકર્તા... લલિત ગ્રુપ કે બાલક - બાલિકા વ્યવસ્થાપક ભક્તિ
કીં ધૂન મેં મસ્ત ધે તો આરાધકોં કીં મસ્તી કુછ ઓર થી ।

હસી સમય સમી ને કહા

આ સંઘને જોળે ગિરચ્ચો હશે તે ધન્ય છે.....

સંઘ કા મુકામલ કાર્યક્રમ

ક્ર.સં	દિનાંક	વાર	ગૌંવ કા નામ	કિ.મી
૧	૧૨-૧૨-૦૮	શુક્રવાર	હસ્તગિરિ યાત્રા તથા શાન્તિવિધાન	
૨	૧૩-૧૨-૦૮	શનિવાર	હસ્તગિરિ સે રોહીશાલા	૭
૩	૧૪-૧૨-૦૮	રવિવાર	પાલીતાણા પ્રવેશ	૮
૪	૧૫-૧૨-૦૮	સોમવાર	પાલીતાણા તીર્થયાત્રા પેટીપાળ	૯
૫	૧૬-૧૨-૦૮	મંગલવાર	પેટીપાળ સે માનગઢ	૧૩
૬	૧૭-૧૨-૦૮	બુધવાર	માનગઢ સે ગાંધીધાધર	૧૪
૭	૧૮-૧૨-૦૮	ગુરુવાર	ગાંધીધાધર સે ટીંબડી	૧૫
૮	૧૯-૧૨-૦૮	શુક્રવાર	ટીંબડી સે સતડી	૧૫
૯	૨૦-૧૨-૦૮	શનિવાર	સતડી સે ચાલાહનુમાનજી	૧૫
૧૦	૨૧-૧૨-૦૮	રવિવાર	ચાલાહનુમાનજી સે પાળીયા	૧૬
૧૧	૨૨-૧૨-૦૮	સોમવાર	પાળીયા સે માટા મુજિયાસર	૧૫
૧૨	૨૩-૧૨-૦૮	મંગલવાર	માટા મુજિયાસર સે નકતંગ આશ્રમ	૧૦
૧૩	૨૪-૧૨-૦૮	બુધવાર	નકતંગ આશ્રમ સે અજાળી પીપલીયા	૮
૧૪	૨૫-૧૨-૦૮	ગુરુવાર	અજાળી પીપલીયા સે નવાલીયા	૯
૧૫	૨૬-૧૨-૦૮	શુક્રવાર	નવાલીયા સે ચીલછા (ગૌશાલા)	૧૨
૧૬	૨૭-૧૨-૦૮	શનિવાર	ચીલછા સે હુંગરપુર	૧૪
૧૭	૨૮-૧૨-૦૮	રવિવાર	હુંગરપુર સે જુનાગઢ તલેટી	૧૨
૧૮	૨૯-૧૨-૦૮	સોમવાર	ગીતારજી તીર્થયાત્રા	-
૧૯	૩૦-૧૨-૦૮	મંગલવાર	સંઘમાલા	-

દો ઘંટો તક પૂરે રાસ્તે મેં સુરેન્દ્ર ગુરુજી દ્વારા ભક્તિ કી ધૂન
મંત્રાકરોં કા સામુહિક ઉચ્ચારણ કે સાથ રાસ્તા કબ કટ ગયા - માલુમ હી ન
હુઆ । જય જયકારોં કે સાથ પહુંચે મુકામ પર રોહીશાલાસંઘ કા સામૈયા થી
બાદશાહી... બાદ મેં પ્રમુ ભક્તિ કી રમઝટ મુકુટ બદ્ધ આરાધકોં કે સાથ
ભવ્ય સ્નાત્ર એવં ૧૦૮ પાર્શ્વ મહાપૂજન ધામરોં કી રમઝટ એવં નૃત્ય તો પૂરે દોપહર
દો બજે તક ચલી । કયા ઠાઠ પ્રમુ ભક્તિ કા...ઇકાશન કી વ્યવસ્થા થી

મોક્ષલક્ષી ભારતીય સંસ્કૃતિમાં યાત્રાસંઘોનું આગવું મહત્વ રહ્યું છે. શ્રી સુરેન્દ્રભાઈ ગુરુજીએ આ યાત્રાસંઘને ભારતભરમાં ધર્મભક્તિના ઘોડાપુર વહાવ્યા છે.

बादशाही, दोपहर ३-०० बजे प्रवचन बहुमान साध्वीजी भगवंत की वाचना - सायंकुमारपाल महाराजा की आरति, बादशाही ठाठ, रात्रि भक्ति भावना इस अब तो चला संघ का दैनिक नित्यक्रम एक एक दिन कटता गया। प्रथम दिन रोहीशाला दूसरे दिन जीवापुर

तीसरे दिन मंगल प्रदेश पालीताणा एवं मालारोपण

दैनिक कार्यक्रमानुसार प्रातः ५-०० बजे प्रयाण कर बराबर गिरिराज की जय जयकारों के साथ ६-०० बजे साचा सुभतिनाथ दादा के दर्शन कर संघ एवं संघवीजी परिवार आणंदजी कृष्णजी पेढी पहुँचे। पेढी द्वारा अपूर्व स्वागत किया गया साफा में शोभते संघवी एवं मैसुरी फाडी में यात्रिक एवं पीले खेलों से शोभते सभी यात्रिकों के साथ शोभायात्रा का नजारा कुछ ओर ही था। संघ पूजा करके गिरिराज की यात्रा हेतु शोभायात्रा प्रारंभ हुई। यह नजरा अपूर्व था, लोगोंने कहा, प्रातः इतना जल्दी ऐसा बरघोडा ऐसा सुंदर नजारा यहाँ कभी नहीं देखा, युवानों के नृत्य, सभी का हर्षोल्लास अपूर्व था। बेंगलूर आराधना भवन में संघवी परिवार का सम्मान किया गया। तलेटी चैत्यवंदन कर शहनाइओं के साथ जय जयकार कर गिरिराज की यात्रा करते दादा के दरबार पहुँचे। प्रातः ९ से १०-३० तक अपूर्व उत्साह के साथ संघमाला का कार्यक्रम हुआ। संघवी परिवार द्वारा दादा की ध्वजा चढ़ानेका रोमांचक कार्यक्रम सभी ने देखा। दादा की ध्वजा का अपूर्व अनोखा प्रसंग कईओं के लिए प्रथम ही था, खूब अनुमोदना हुई सब कह रहे थे वाह आई वाह !! क्या संघा!! क्या उदारता !! क्या आनंद!! दादा का पक्षाल पूजा कर सब घेटीपाग उतरे यहाँ कार्यकर्ताओं द्वारा धीरुभाई के निर्देशन में सभी का दुध से चरण पक्षालन गुलाबजल छोटपा, तिलक प्रभावना आदि दृश्य ने कईओं की आँखें मिली बनाई। उतरकर ६ किलोमीटर चलने पर भी यात्रिक प्रसन्न थे।

प्रतिदिन संघ का ऐसा कार्यक्रम था।

प्रातः ३-३० बजे शहनाई की सुरावली के साथ जागरण नित्यकर्म निपटकर प्रातः ३-४५ से ४-४५ प्रतिक्रमण १०० पुरुषों का प्रातः खड़े खड़े प्रतिक्रमण प्रातः ५-०० बजे मंदिरजी में प्रवेश चैत्यवंदन, भक्तामर, अरिहंत वंदनावली मंत्राक्षरों की धून।

प्रातः ५-३० बजे गुरुवंदन, मांगलिक, संघ प्रयाण पूरे संघ में जयजयकार भक्ति की धून, अनुकंपादान

प्रातः ८-०० बजे संघ का मुकाम पर पहुँचना प्रभुजी का एवं गुरुभगवतों का सामीप्य मांगलिक, संघ पूजा

प्रातः ९-०० बजे से २-०० बजे तक परमात्मा पूजा भव्य स्नात्र महोत्सव, विविध पूजन

दोपहर १२ बजे से २-३० बजे तक एकासन

दोपहर ३ बजे प्रवचन, बहुमान कार्यक्रम

४ से ४-१५ तक प्रश्न माला भरना एवं पुरस्कार

सायं ४-४५ बजे से ५-४५ बजे साध्वीजी भगवंत की वाचना

सायं ६ बजे से ७ बजे तक कुमारपाल महाराजा की भव्य आरती

दीपकों की सजावट भव्य आंगी, रंगोली, नृत्य

७ से ८-१५ सामुहिक प्रतिक्रमण

८-१५ से ९ बजे तक यात्रिकों द्वारा टेन्ट

बधासणा वैवाच्य सुखशाता पृच्छा

८-३० से ९-३० बजे संगीतमय प्रभु भक्ति

९-३० से १० तक तत्त्वचर्चा एवं शयन

इस प्रकार कार्यक्रमों से पूरा दिन

कैसे बीत जाता था, पता ही नहीं लगता था.....

प्रतिदिन दूर दूर से विशिष्ट व्यक्ति संघ दर्शन एवं अपूर्व नजारा देखने आते, सभी का बादशाही बहुमान किया जाता। शाम को हजारों की संख्या दर्शन हेतु आती सभी को मीठाई पेकेट की प्रभावना की जाती। सभी रंग गये भक्ति के रंग में.... अब न तो किसीको कुछ कहना पड़ता था, १८-१८ किलो मिटर चलने पर भी सभी की थकान दूर.. हर मुकाम पर किसान / खेत मालिकों का / सरपंच आदि का बादशाही सम्मानकेशुभाई बेडेवाला का धनगनता नया नया नृत्य कमलभाई पार्टी, नरेन्द्र बाणीगोता, दशरथभाई जोशी, आदि संगीतकारों की समय समय अपूर्व भक्ति रस के रमझट। लब्धिगुप एवं कार्यकर्ताओं द्वारा स्नेह भरी अपूर्व भक्ति, रात को भी संघवी एवं कार्यकर्ताओं द्वारा सुखशाता

पृच्छा एवं वैवाच्य।

१४-१४ संघ में गये यात्रिकों का कहना था यह संघ शिरमौर है, कार्यकर्ताओं की सौजन्यता दिनप्रता, वैवाच्य, भक्ति तनतौड मेहनत सभी के दिल को छु जाती छोटे छोटे इन बालक बालिकाओं के मुह पर पकान की एक रेखा भी नहीं... रास्ते में बीना मोजा बुट, चप्पल बिना चलते यात्रिकों का अभिवादन संघ पूजा

कई कई जगह यात्रिकों को कुंकुम भगला एवं गाल पर कुंकुम लगाकर बधाई।

संघ में पढाये पूजन

१०८ पारवनाथ महापूजन

अष्टापद महापूजन

प्रभु वंदनावली

अरिहंत वंदनावली महापूजन

रत्नाकर पच्चीसी महापूजन

१०८ पारव पूजन - भाग १

१०८ पारव पूजन भाग - २

१०८ पारव पूजन भाग - ३

नंदीश्वर द्वीप महापूजन

नेमिनाथ अम्बिका महापूजन

अष्टमंगल महापूजन

तीर्थ वंदना

गिरनार तीर्थ वंदनावली

कल्याण मंदिर महापूजन

१७० जिन महापूजन

ऋषभनी शोभा श्री कर्तु

श्री शत्रुंजय भावयात्रा

तीर्थ माला कार्यक्रम

जहाँ देखो वहाँ गुरुजी

सुबह ४-३० बजे प्रतिक्रमण करते एवं प्रभावना देते गुरुजी

प्रातः ५ बजे मंडप में भक्तामर पाठ एवं भक्ति की धून मचाते गुरुजी

पूरे संघ में पैदल चलते एवं जयजयकार करते गुरुजी

पाँच पाँच घंटे तक भक्ति में मग्न बनाते गुरुजी भोजन के समय सब की मीठाई खीलाकर भक्ति करते गुरुजी

प्रवचन मंडप में जाग्रित एवं अनुमोदना करते गुरुजी

कुमारपाल आरति में सब को नचाते जोड़ते गुरुजी साधु साध्वी एवं यात्रिकों को सुखशाता पृच्छते

उत्साह बढ़ाते गुरुजी कार्यकर्ताओं को मार्गदर्शन देते गुरुजी

सुबह संघ में अनुकंपादान देते प्रेरक गुरुजी छोटे छोटे बरघों को चामर नृत्य कराकर इनम देते

गुरुजी संघ की प्रत्येक व्यवस्था में लगे गुरुजी सभी को साथ लेकर सब से पीछे रहते गुरुजी

देखते देखते बीत गये दिन १५, अब तो गिरनार तीर्थ नजरो के सामने था - सभी नाच रहे थे, गिरिराज को बधा रहे थे। शाम को गिरी वधामण का ऐतिहासिक प्रसंग भी हुआ। ता. २८-१२-२००८ को कच्छी भवन से स्वागत शोभा यात्रा प्रारंभ हुई मिलन बेन्ड के विशाल पार्टी, पीले खेस में शोभते यात्रिक, जय गिरनार की गुंज प्रातः ८-०० बजे जुनागढ में मंगल प्रदेश, तलेटी मंदिर पूजा भव्य स्नात्र, आरति आदि

ता. २९-१२-२००८ प्रातः ५ बजे गिरनार की हर्षोल्लास के साथ यात्रा प्रारंभ, जय जयकारों के साथ प्रातः ६-३० बजे यात्रि पहुँचे नेमिनाथ दरबार!!! स्तुति, भक्तामर की रमझट के साथ एक घंटा भक्ति की धून पक्षाल- पूजा आदि की रेकार्ड बोली, ध्वजा चढ़ाने का मनभावन प्रसंग, तीन प्रदक्षिणा में सभी ने ध्वजा स्पर्श अपूर्व माहोल था ध्वजा चढ़ाने का।

संघ की यह थी विशेषता.....

नहीं कोई विशिष्ट बहुमान या टीकट का भी प्रलोभन... फिर भी ६५० यात्रिक,

सभी पादचारी, एकल आहारी, आवश्यककारी, भूमि संपादी,

प्रत्येक कार्यक्रमों भी सभी यात्रिक एवं आयोजकों की उपस्थिति। फिर भी न एकवट एवं पित प्रसन्नता।

भोजन के समय संधपतिओं एवं कायकर्ताओं द्वारा रसवतीओं से बहुमान पूर्वक भक्ति संघवर्णों की पंखा चलाते गीतगाते भक्ति...

टेन्ट सजावट, गहुँली स्पर्धा, प्रत्येक दिन प्रश्नमाला

शत्रुंजय भावयात्रा, शोभा श्री कर्तु विषय की आदि विशिष्ट कार्यक्रम।

सुरेन्द्र गुरुजी ने तीर्थ रक्षा हेतु गिरनार की नव्याणु यात्रा की उद्घोषणा की ५ लाख में लाभ लेने हेतु

मधुबेन चोपालाल परिवार

शा भवरलाल हस्तीमलजी रांका

शा जयन्तिलालजी गंभीरमलजी बाफणा

शा जीवराजजी गुणेशमलजी ओस्तवाल

शा हस्तीमलजी भंडारी

शा उगमराजजी फुलपगर

सुशीलाबेन धर्मीचंदजी रांका मधुर

अनेक परिवारों ने अपना नाम लिखा दिया, नव्याणु यात्रा हेतु यात्रिकों का नाम

लिखाने का उत्साह भी अपूर्व था।
सब बाबूशाही
संघ का प्रयाण बादशाही
संघ का स्वागत बादशाही
संघ में प्रभु भक्ति का माहौल बादशाही
एकाग्रता व्यवस्था बादशाही
साधर्मिक भक्ति बादशाही
सभी का सम्मान बादशाही
कुमारपाल आरति बादशाही
अनुकंपादान बादशाही
सभी के स्वागत बादशाही
मगर संघपति साबाशाही
न वे कभी आगे रहे....
न कभी जरीयन कुतों में...
न कभी साफा में
बस वे थे सादाशाही
धन्य शासन धन्य संघ...
धन्य संघपति

संघ में हुई अनुमोदनीय
आराधना
प्रतिदिन ५० से १०० तक आयंबिल
चतुर्विंश को १२५ पौष १५०
आयंबिल
पौष दशमी को ५० से ऊपर अहुम
पौष दशमी को ५० से अधिक तीन
एकान्त आराधना
प्रतिदिन पौष करनेवाले, वर्षीय के
आराधक ५० से ज्यादा मौनपूर्वक
आराधना आदि विविध तपस्या

रात्रि बहुमान कार्यक्रम का तो कोई शानी ही नहीं, सभी यात्रिकों का चरण
पक्षालन, संघ पूजा भक्ति की रमझट, संघपतिओं की संवेदना यात्रिकों की
भावना, रात्रि १२ बजे तक सभी का तिलक माला, श्रीफल मोमेन्टो, संघ
पूजा, अष्टमंगल पाटली, भीठई बोक्स सम्मान, यात्रिकों द्वारा संघवीजी का
भव्य बहुमान।
कार्यकर्ताओं का सम्मान, उपकार स्मृति आदि से सभी के नयन अश्रुपूरित
थे। यहाँ से जाने का सब को गम था।
ता. ३०-१२-२००८
प्रभु पूजा आदि कार्यक्रम पूर्ण कर प्रातः ८ बजे मालारोपण विधि प्रारंभ हुई।
आज तो मेला लगा था, सभी के संबंधी अनुमोदन करने आ चुके थे। सभी
को तिलक आदि से सम्मानित किए मुगुट बद्ध ६३ माला पहननेवाले सभी
को देख मानो देवलोक जैसा वातावरण लग रहा था। खूब शान्ति-प्रसन्नता
के साथ मालारोपण हुआ। सभी ने संघवीजी को अक्षतों से बधाय
अतिथियों का सम्मान किया गया। आज शाही करबा एवं नयकारशी का
अपूर्व आयोजन संघवी परिवार की तरफ से था, सभी कर्मचारी गण का भी
सम्मान किया गया।
शाम को सभी को करबद्ध होकर विदा दी गई।

वाह संघवीजी
विनम्र उत्साहस्रभर सम्पन्न
शा भंवरलालजी रांका एवं अरुण, प्रदीप
सदा इससे कार्यरत प्रसन्नमूर्ति
शा जयन्तिलालजी बाफणा एवं कल्पेशकुमार
अरुणभाभी सभी कार्य में उत्साह भर भाग लेते आयोजनरत
शा जीवराजजी ओस्तवाल एवं नरेन्द्रकुमार
विनम्र, उदार, सरलमना, प्रभुप्रेमी, सरलता की मूर्ति
शा हस्तीमलजी भंडारी अशोक, सोहन, वसंत
सभी कार्यक्रमों के विचारविस्ती उत्साहवर्धक प्रभु भक्ति प्रेमी
प्राध्यापक सुरेन्द्रभाई गुरुजी एवं प्रदीप, विराग
वाह संघवर्णजी
रम में प्रातः प्रभुजी को लेके बैठना, सभी को प्रणाम वंदन सामैया सभी में व्यस्त
आराधनाप्रेमी कुसुमबेन भंवरलालजी रांका
संयम प्रेमी शकुंतलाबेन जयन्तिलालजी बाफणा
५०० आयंबिल तपस्वी लीलाबेन जीवराजजी ओस्तवाल
९ वे वर्षीय तपस्वी सायबेन हस्तीमलजी भंडारी
७ वे वर्षीय के तपस्वी रमीलाबेन सुरेन्द्रभाई शाह

सब के नयन अश्रुपूरित थे, जुदा होने की वेदना सभी के चेहरे पर थी।
पुनः पुनः ऐसे आयोजन हो की भावना के साथ सब विदा हुए मगर यह संघ
इतिहास के पृष्ठों में अमिट स्मृति छोड़ गया।

संघ को सफल बनानेवाले कर्मठ कार्यकर्ता

जयन्तिभाई विमललाल (काका)
हसमुखलाल सी. शाह
प्रदीपभाई एस. शाह
पारसभाई, कान्तिभाई, चम्पालालजी
अनीसजी, भरतजी, ललितजी,
भाईलालभाई पंडितजी, अशोकभाई, संदीपभाई
दिनेशभाई, आशिय, धीरुभाई
अंकितकुमार (बम्बई) रंगोली
अर्पित, सुशील, संजय, मुकेश,
फालगुणीबेन, मीनाबेन, पीकीबेन
कल्पना, ममता, अमीता, नीता
लक्ष्मिपुष्प एवं सुरत गुप्त
रजनीभाई, मनोज, पारस, अभिवेक, योगेश, कौशिक
प्रियंका, नीता, ममता, कौशल
चामरो से नृत्य करते छोटे बच्चे. आदित्य, दिव्य(बिंदु), प्रथम, मेहुल, प्रीत, साहुल

यात्रिकों के उद्धार नहीं देखा ऐसा संघ हमने

* संघ जेणे जोयो ह्यो ते धन्य छे...
* सभी संघ में यह संघ शिरमौर है।...
* आज तक के सभी संघों में श्रेष्ठ संघ मानना ही पड़ेगा...
* इतिहास में ऐसा संघ शायद ही निकला होगा।...
* मेरा सींभाय्य है कि मुझे इस संघ में जुटने का मौका मिला।...
* अरबोपति एवं क्रोडपतिओं के संघ से यह संघ अद्भुत है।...
* करोडो खर्च करनेवाले भी ऐसा संघ नहीं निकाल सकते...
* जो इस संघ में जुट गये वो धन्य हो गये...
* जब कभी ऐसा संघ निकले ! हम जरूर जुटेंगे...
* अब तो लगता है यह संघ इतने कमदिनों का क्यों ?
दो चार मास का होना चाहिये।.....
* हमें कल्पना भी नहीं थी कि ऐसा भी संघ होता है।.....
* इतनी भव्यता उदारता भक्ति किसी संघ में नहीं देखी।.....
* भोजन की उदारता तो सभी में होती है किन्तु भजन भक्ति का ऐसा
माहौल तो एक भी संघ में नहीं देखा.....
* संघ को पशस्वी बनाना हो एवं धन को सार्थक करना हो तो गुरुजी
को अवश्य संघ में साथ रखना ही चाहिये।.....
* सुरेन्द्र गुरुजी तो निराला व्यक्तिस्व है, तेरह वे वर्षीय के तपस्वी मगर
कभी थकते ही नहीं भयंकर ठंडी में भी प्रातः गाँधी कपड़ों में पैदल चलना,
घंटो तक रास्ते में पून लगाना, प्रभु भक्ति में सभी को जोड़ना यह किसी
सामान्य व्यक्ति में नहीं होता.....
* मैं तो कहता हूँ ऐसा संघ न भूतो न भविष्यति.....
* जहाँ जहाँ यह संघ वहाँ सदा लीला लहेर.....
* मेरे मन में भी निरंतर ऐसा ही संघ निकालने की भावना है।.....
* जिसने इस संघ का दर्शन नहीं किया उसका जीवन बेकार गया।.....

जब तक रहेगा गगन में चाँद
और रहेगा दरिया में पानी
तब तक सदा अमर रहेगी
यह छःरी पालित संघ की कहानी

दीर्घ तपस्वीनुं वि३८ पामेला श्री सुरेन्द्रभाई सी. शाह (गुरुजी) भारतभरमां संध्याअंध विराट
धार्मिक आयोजनोमां सङ्ग नेतृत्व आपी शक्या छे.

ઋણ સ્વીકાર

કહાન મુદ્રણાલયના માલિક શ્રી જ્ઞાનચંદ્રજી જેન તથા તેમના સુપુત્રો નિલયભાઈ તથા નિજેશભાઈએ ગ્રંથના છાપકામને ઝડપથી પૂરૂ કરવામાં ઘણી જહેમત લીધી છે.

સૂચિત ગ્રંથમાં જેનમંદિરના ફોર કલર ફોટાઓ અને તેની વિગત મેળવવામાં દાઠાનિવાસી હાલ મુંઝવે વસવાટ કરતા શ્રી ચીમનભાઈ દોશીએ ખૂબ જ ભક્તિભાવથી ભારે મોટો પુરુષાર્થ કર્યો છે. ગ્રંથમાં કેટલાક ચિત્રો તૈયાર કરવામાં શ્રી અશ્વિનભાઈ ભટ્ટ અને કોમ્પ્યુટર ડીઝાઇનર પારસભાઈએ દિલ દઈને કામ કર્યું છે. ગ્રંથના બન્ને ભાગ માટેના ઉંચી જાતનો કાગળ સમયસર પૂરો પાડવામાં અમદાવાદની એન. દેસાઈ પેપર્સ પ્રા. લિ.ના માલિકે ઘણો સારો એવો સહયોગ આપ્યો છે.

આ.શ્રી શાંતિસૂરિજી મ.ના પરમ ભક્ત બોરીવલીનિવાસી શ્રી નિશિથભાઈ એસ. શાહ ખરેખર તો આ ગ્રંથના અમૃતકુંભ બની રહ્યા છે. આ સૌના ખૂબ જ ઋણી છીએ. —સંપાદક

શ્રી શત્રુંજય તીર્થના પરમ આરાધક તપાગચ્છ અધિષ્ઠાયક દેવ શ્રી મણિમદ્ર દાદા

ૐ અસીઆતસાનમઃ શ્રી મણિમદ્ર ।
દિશતુ મમ સદા સર્વ કાર્યેષુ સિદ્ધિમ્ ।

વિ.સં. ૨૦૬૪ની સાલમાં
નિગડી-પૂના મુકામે
ચાતુર્માસ દરમિયાન થયેલ
નૂતન આરાધના ભવન
ખનન, નવલખા જાપ
મંડળ સ્થાપન તથા
જ્ઞાનશિબિરો પછીનો
સત્કાર સમારંભ-સંઘ
સ્વામી વાત્સલ્ય.
પ.પૂ. જયદર્શન
વિ.મ.સા.
(નેમિત્રેમી)ની
પાવનકારી નિશ્રામાં

ગ્રંથ આયોજનનો અમૃત કુંભ

માનવકલ્યાણના જવલંત જ્યોતિ સ્વરૂપ

શ્રી નિશિથભાઈ એસ. શાહ

કર્મ અને ધર્મમાં સદ્ભાવનાનો સમન્વય સાધી એક નિજશૈલીના પંથની સૌને માટે કેડી કંડારી જનાર સૌરાષ્ટ્રના પનોતા પુત્ર અને સ્વાતંત્ર્યસેનાની સ્વ. શ્રી શાંતિલાલ હીરાલાલ શાહે પ્રગટાવેલી સેવા સમર્પણની જ્યોતને જલતી રાખવામાં તેમના સુપુત્ર શ્રી નિશિથભાઈ શાહના હૈયામાં હરદમ વહેતી રહેલી સેવાધર્મની પુણ્ય સરિતાથી સર્વત્ર પ્રેમ પ્રતિભા, પુણ્ય પ્રભાવ અને ઊંચી પ્રતિષ્ઠાના દર્શન થાય છે.

મુંબઈ-બોરીવલીમાં જેમના નામ અને કામની સુવાસ માત્ર જૈન સંસ્થાઓ પૂરતી જ ન રહેતા જૈનેતરોમાં પણ મધ્યમ છે. ઓલીયા જેવું જીવન જીવતા આ શાસનસેવી શ્રાવકના હૈયાનો આંતરવૈભવ ખરેખર તો દર્શનીય અને માણવા જેવો છે. જૈન ધર્મ અને જૈન તત્ત્વજ્ઞાન ઉપર તેમને અપૂર્વ માન અને શ્રદ્ધા રહેલા છે. તેમના યશભાગી હાથોનો સ્પર્શ જ્યાં જ્યાં થયો ત્યાં ત્યાંની શુભદાઈ યોજનાઓ હમેશા ફળીભૂત થતી રહી છે.

જીવનમાં વાસ્તવિક શાંતિ મેળવવા માટે આબુવાળા આ. શાંતિસૂરિજી મ. ના જૈનધર્મી ઉપદેશને વિવિધ ભાષાઓમાં ‘સ્વ દ્રવ્યથી પુસ્તકો છપાવી વિનામૂલ્યે દેશ અને દુનિયામાં શ્રુતજ્ઞાનના જિજ્ઞાસુઓને પહોંચાડવાની એક ગજબની ધુન લાગી છે. એમનો આ થનગનાટ અવર્ણનીય છે.

જીવનમાં સુખ-દુખાદિના અનુભવોનો અનુબંધ અનિવાર્ય છે. કાંટા અને કમળથી બનેલા જીવનને જીવતા શીખવું જ પડશે તેમ તેઓ દ્રઢપણે માને છે. એમની ઊંડી દીર્ઘદ્રષ્ટિ અને નિરાળી કાર્યશક્તિથી તેમનું વ્યક્તિત્વ સોળેકળાએ ખીલ્યું છે. સૂચિત ગ્રંથની સફળતા માટે સતત ચિંતા સેવીને ખરેખર તો આયોજનના અમૃતકુંભ સમાન બની રહ્યાં છે.

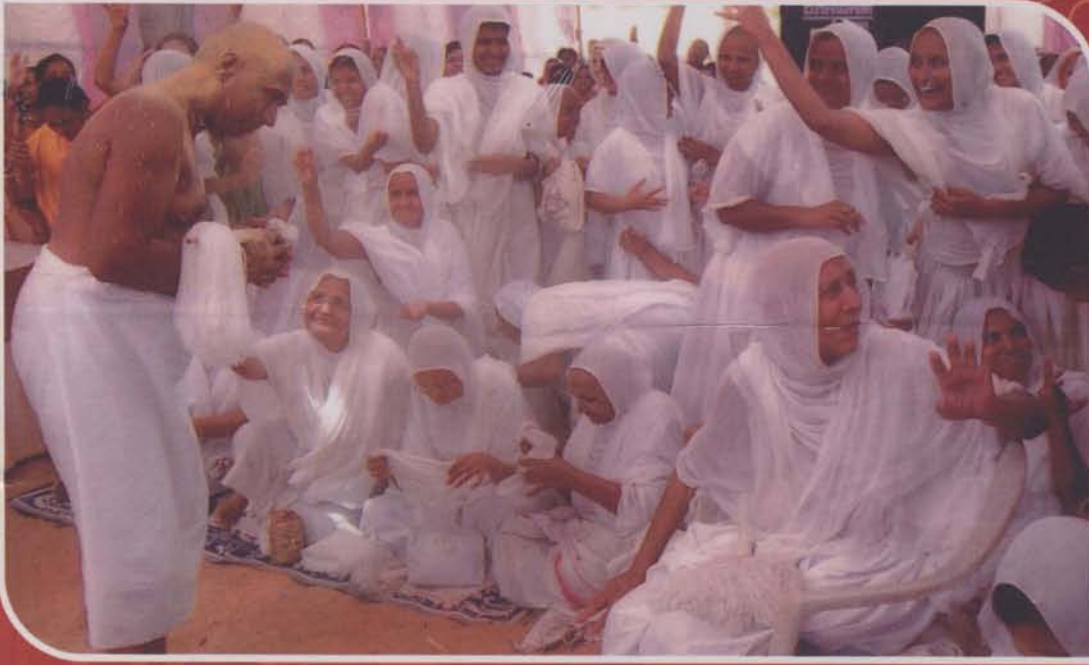
— સંપાદક

શ્રી માલવાડા
નગરે
પંચાસ પ્રવર
શ્રી રત્નત્રય
વિજયજી મ.સા.
નો “ઉપાધ્યાય
પદ પ્રદાન”
સમારોહ
તા. ૨૩-૦૫-૧૧

જૈન આગમોને
ભણવા અને
ભણાવવાની
અનુજ્ઞા
આપવી
એટલે
ઉપાધ્યાય
પદવી

જિન શાસનને
જો યુનિવર્સિટી
કહીશું તો
ઉપાધ્યાય
ભગવંતોને
શિક્ષણવેત્તા
કહેવા પડશે.
જિન શાસનને
રાજ્ય ગણીએ તો
આચાર્ય ભગવંતોને
રાજા તરીકે ગણીએ
ઉપાધ્યાય
ભગવંતોને
યુવરાજ કહેવા
પડશે. ઉપાધ્યાય
ભગવંતો
રૂપ ગુણથી
અલંકૃત હોય છે.
અધ્યાપન કલા
સુંદર હોય છે કે
જડબુદ્ધિ શિષ્યમાં
પણ જ્ઞાનના કુંપળ
ઉગાવી શકે છે.
ઉપાધ્યાય ભગવંતો
જિન શાસનના
શણગાર છે.

: સૌજન્ય :

પૂ. મુનિશ્રી
રત્નતીર્થ વિજયજી મ.સા.
ની પ્રેરણાથી
શ્રીમતી મધુબેન સુરેશભાઈ
પુત્ર વિશાલકુમાર
શેઠ પરિવાર
વિરમગામ

હાર્દિક શ્રદ્ધાંજલિ

“ અશ્રુકેરી અંજલિને ભાવોની ભાવાંજલિ.
શ્રદ્ધા સુમનથી હરપળે છે. આપને શ્રદ્ધાંજલિ
ચરણોમાં આપના અર્પિત કરીએ કસુમાંજલિ
“શાશ્વત સૌરભ” સમર્પિત છે. ગુણોની ગીતાંજલિ”

પિતૃ વંદના

જેના હૃદયમાં સદાયે વહેતી,
વાત્સલ્યની ગંગા ભલી
જેની વાણીમાં સદાયે વહેતી,
સર્કરા સમ શબ્દ નર્મદા
જેના રોમ રોમમાં સદાયે વસતી,
અમ કલ્યાણ ભાવના,
એવા શ્રી તાતના પુનિત ચરણે,
સદા હોજે અમ વંદના

માતૃવંદના

જેનું રૂપ અમારા સ્વરૂપમાં
જેના સ્પર્શ અમારા અંગોમાં
જેના શબ્દો અમારા કર્ણમાં
જેનું હૈયું અમારી ધડકનમાં
જેની મતિ અમારી વૃત્તિમાં
જેની સ્મૃતિ અમારા કાર્યોમાં

પૂ. પિતાશ્રી શિવલાલ લલ્લુભાઈ પારેખ

પૂજ્ય પિતાશ્રી...
ભરત ક્ષેત્રની પુણ્ય ભૂમિ પર શાશ્વતા ગિરિરાજ પર શ્રી
આદીશ્વર દાદાના બેસણા છે. તેવા તીર્થની ગોદમાં (વલભીપુર)
રોહીશાળા વસેલું છે. આવા પુણ્યવંત શહેરની ધર્મધરામાં
જેમનો જન્મ થયો.
હે પ્રાતઃસ્મરણીય પિતાશ્રી !!! જીવનમાં આપે ઘણી લીલી સુખી
જોઈ અને ટાંચા સાધનો વચ્ચે પણ સ્વમાનભેર ધર્માનુસારી
જીવન કેમ વિતાવવું તેનું અમોને જ્ઞાન આપ્યું. તેના પુણ્ય
પ્રતાપેજ પ્રાપ્ત લક્ષ્મીનો સદ્વ્યય ધર્મકાર્યોમાં કરવાની શુભ
પ્રેરણાં અંતરિક્ષમાંથી આપ સદા સરવાતા રહો છો.
આપનું જીવન કુટુંબ પ્રેમ, ધર્મપ્રેમ, નિરાડબરતા, વ્યવહાર
દક્ષતા જેવા અનેરા ગુણરત્નો થી ઓપતું હતું આપ અમારા
સંસ્કારમય જીવનના શિલ્પી છો. અમારા હૃદય ધબકાર તેમજ
નશે નશમાં આપ પ્રત્યેનો અનુરાગ વહે છે. અમોને તમ જેવા
પ્રેમાળ પિતા અને હેતાળ માતા મળ્યા તે અમારું સૌભાગ્ય છે.
આપશ્રીની પુણ્ય સ્મૃતિ રૂપ પિતૃવંદનાના શ્રદ્ધાસુમન અર્પીએ
છીએ.

પૂજ્ય માતૃશ્રી કમળાબેન શિવલાલ પારેખ

સમર્થ જાજરમાન આરાધના પ્રેમી, ધર્મનિષ્ઠા,
તપસ્વીની પૂજ્ય માતૃશ્રી કમળાબેન
જનની જન્મભૂમિ તથા જનની-જન્મદાત્રી માતા બન્નેના પક્ષા રામતોલજ છે.
ઘરતીનો ખોળો અને માતાનો ખોળો સરખા શિતલ શાતાદાયક છે. પૃથ્વી
અને માતાના પેટાળમાં સામર્થ્ય સહનશિલતા વાત્સલ્ય અને શ્રમના ભંડાર
ભર્યા છે.
હે માતા !! તમારા પાલવમાં અમને દુનિયા ના દર્શન થતા હતા. દુઃખના
જંગલમાં પણ તમે શિતલછાયા સ્વરૂપ હતા. તમોએ મક્કમ મનોબળ અને
ઉચ્ચ ધર્મ સંસ્કારોનું પાન કરાવી. અમોને ધર્મના માર્ગ આગળ વધવા
નિરંતર પ્રેરણા આપી
પુર્વના પુણ્ય રાશીના પુણ્ય પ્રતાપે પ્રાપ્ત લક્ષ્મીનો સદ્વ્યય ધર્મક્ષેત્રોમાં
કરાવાનો બોધ પમાડી આપે કુટુંબને કલ્યાણ માર્ગે દોર્યું છે.
આપનું જીવન પરમ આરાધનામય હતું. સદા સહસતા રહ્યાં અને જીવન જીવી
જાણ્યું.
માત તારો ઉપકાર જગમાં અજોડ સદા ગણાય છે.
સૌ શિક્ષણકોનું કામ એકજ માવલડી થી થાય છે.
સ્કાર તણું સિંચન સદા વાત્સલ્ય ભાવે થાય છે.
વન તણું ઘડતર સહજુ જનેતાથી થાય છે.

Serving JinShasan

144693

gyanmandir@kobatirth.org

W... pliments From
સુપુત્રો / પુત્રવ... ધનશ્યામ-રાધા અમિત-સિમા

પ્રપૌત્રો : નિધીષ-શ્રેયાંસ તથા સમસ્ત પારેખ પરિવાર
રોહીશાળા (બોટાદ) સૌરાષ્ટ્ર

Janta Traders	22872028
Madhur Milan	41325320
Ghanshyam's	41325320
Bonanza Portfolio Ltd.	41519010

726, Chickpet, Opp. Jain Temple, Bangalore - 560053.